R. BIBLIOTECA
UNIVERSITARIA ALESSANDRINA
Ch
37
ROMA

F =

IX. n. 19.

133
7

C b 37

BVRLEVS IN ARTEM VETEREM

Gualterij Burlei Anglici: Doctoris conſummatiſſimi: in yſagogas Porphyrij: Gilbertuꝫ Poretanum: ⁊ artem veterem Ariſtotelis preclariſſima cõmentaria: cum duplici textus tranſlatione: antiqua ſcilꝫ ⁊ Joãnis Argyropili: nũc primũ addita. Nouiſſime poſt omnes impreſſiones vbiqꝫ terrarum excuſſas: collatis multis exemplaribus: affatim recognita: cunctiſqꝫ mendis ⁊ erroribus expurgata.

Adiectis inſuper q̃pluribus marginalibus apoſtillis: necnõ copioſo repertorio nouiter excogitato: quod oẽs cũ philoſophi ↄcluſiones: tuꝫ etiã ipſius doctoris queſita ⁊ notabilia alphabetice demõſtrat.

VENETIIS M D XLI

¶ Angelo de archis Veneto: congregationis ſancti Saluatoris canonico regulari: Lucas canonicus olchinenſis: philoſophorum infimus: felicitatem.

doctor. oīuz libēs ſub eo iudiciuz

In principio formauit Deus hominem Angele ſuauiſſime: ea quidem lege: vt non ſomniculoſe inertie atqꝫ deſidie operam impendat: ſed ita vitam inſtituat: vt ſubſtantias ſeparatas aſſidue contempletur: vnde eius originis initium agnoſcere queat: decuſqꝫ inſuper maximum: diuino atteſtante Platone: ſibi ipſi nanciſcatur: iuuare mortalem. Quo factū eſt: vt hiſce diebus: Gualterij Burlei in yſagogas Porphirij: Gilbertum Poretanum: ⁊ artē veterem Ariſtotelis preclariſſima ſcripta recognoſcenda ſuſceperim: in quibus caſtigandis: diſtinguendis: annotandis: quantum laboris impenſuꝫ fuerit: doctorum omnium libens ſubeo iudicium: omnia quippe exemplaria hactenus impreſſa: monſtruoſa: truncata: indigna viſu legebantur. Adieci preterea aliorum primus nouam Joannis Argiropili Bizantij conuerſionem: ex cuius lectione mille modernorum perplexitates: que ex antiquo textu emergebant: reſoluūtur. Citaui quoqꝫ cōmenta textus: tam a Burleo adducta: qꝫ etiam ad Auerroys opinionem facientia: vt vnuſquiſqꝫ pro libito ipſius Auerroys ſententiam in promptu habere poſſet. Poſtremo: quod meo iudicio multo conducibilius eſt: breue: ſed medius fidius perutile alphabeticum repertorium elucubraui: in quo preter diſtinctiones: queſita: ⁊ notabilia: ad dialecticum negocium ſpectātia: qꝫ plures penitiſſime mathematice: naturales: ⁊ theologice queſtiones: non tantum neoptolemis: verum etiaꝫ ſtudioſis ignote: oculis ſubijciuntur. Quidquid autem doctiſſimus Burleus differit de corporum dimenſionibus: de materia prima: de motu: de tempore: de loco ſuppreme ſphere: de loco intelligentiarum: de anima intellectiua: de anima mundi: de menſura durationis reruꝫ: de vniuerſalibus ſeparatis: de neceſſitate eorum: que eueniunt: de veritate terminata in ꝯtingentibus: de prioritate in diuinis: de intellectione dei ad extra: de ydeis ſecundum mentem Auguſtini: an ſcilicet ſint eſſentia diuina: vel rationes incōmutabiles: ⁊ quomodo eterne eſſe dicantur: ⁊ an ſit vna: vel plures: in propatulo habebis. Hec igitur omnia: qualia qualia ſint: in tuo nomine edita: tibi muneri mittimus: q; tibi nō ꝓp fortune ludibria: quibus ignarum vulgus ſtupet: ſed propter ingenij perſpicaciā: manſuetudinem: bonitatem: recteqꝫ viuendi normam: quibus a Marco Scauro noſtro te preditum eſſe audio: ſum amiciſſimus. Nec enim me latet: cuius magni Veneti pontificis aulam ſequeris: iuſtitia conſpicuam: liberalitate affluentem: vbi bonis refugium paratur: ius ⁊ equum vigent: virtutes omnes regnant: ⁊ cumulantur. Burleum itaꝗ cōmi Angele: optime caſtigatum: vt ſoles omnes doctos: libenti animo amplectere: quandoqꝫ etiam: ſi philoſophari libuerit: cum eo oblecteris. Hic vtiqꝫ tam diſtincte: tam acute textus Ariſtotelicos explanauit: vt teſtibus adhuc de via cōmuni aduerſarijs: inter latinos primus fere Ariſtotelis expoſitor habeatur. Quod cum feceris: cōmunem principem: contarene familie decus eximium: huic noſtre beniuolentie erga te congratulaturum ſperamus: ipſumqꝫ noſtri non eſſe immemorē certo ſcimus: quoties ad eius munificentiam: tanqꝫ ad Aſylum quodam confugiendum erit. Vale.

Burlei in artem veterem repertorium

¶ Gualterĳ Burlei doctoris celeberrimi in yſagogas porphyrĳ: gilbertũ poretanũ ⁊ artē veterē Ariſtotelis luculentiſſimum repertorium per Lucā olchinenſem philoſophorum infimum nunc primum elucubratum.

A

Accidens omne an alicui ſubiecto propriũ ſit. 4° modo de ſubiecto loquendo: vniuerſa. littera. J. cum plu. ſeq. car. 12
Accidens quid ſit: ⁊ quonam pacto diſtinguatur: vniuerſa lr̃a. M. cum pluribus ſequentibus car. 12
Accñña p accñs an ꝑmo indiuiduis eſſe dicantur: vniuerſa litera. A. cum ſequen. 14
Accidentia an genera ⁊ ſpecies eſſe dicantur: vniuerſa littera. E. car. 15
Accidēs inſeꝑabile quotuplex: vniuerſa littera. E. car. 16
Accidens in concreto an de prima ſubſtantia ſecundum diffinitionem predicetur: predicamē. littera. B. 24
Accidens ab extrinſeco cauſari dicitur: quando ex natura ſua cauſe efficientis ratione aliquid exigit vltra ſubiectũ in quo eſt: ſex princip. littera. D. car. 55
Accidens nullum vnum numero ſecundum ſe totum in diuerſis partibus ſubiectiue ſimul exiſtit: aliquod tamen accidens vt numerus eſt in diuerſis ſubiectiue ſecundũ ſuas partes: ſex princip. littera. D. car. 65
¶ Actio quid ſit: ſex princip. littera. E. car. 55
Actio ⁊ paſſio quõ ſumãtur: ſex princip. lr̃a. F. car. 55
Actionis anime appellatione qd veniat: ſex prin. lr̃a. G. 55
Actionis diuiſio in corporis ſcilicet ⁊ anime actionem que diuiſio ſit: ſex principiorum. littera. D. car. 55
Actio eſt quidam reſpectus ad agens in mobili fundatus: ⁊ paſſio eſt quidem reſpectus ad paſſum in motu fundatus: ſex principiorum littera. E. car. 56
Actione in naturali oportet: ꝙ per actionem aliquid factum ſit: ſex principiorum littera. F. car. 56
Actio ⁊ paſſio an diuerſa ꝑdicamenta eſſe dicantur: ſex principiorum littera. F. car. 56
Actio an in agente vel in paſſo ſubiectiue exiſtat: ſex principiorum littera. G. car. 57
Actio ⁊ paſſio an motus exiſtant: ſex princip lr̃a. D. 57
Actio multis modis ſumitur: ſex ꝑncip. lr̃a. J. car. 57
Actio vt eſt predicamentum qd ſit: ſex ꝑncip. lr̃a. B. 58
Actio vt eſt predicamentum vel principium duplex exiſtit ſex principiorum. littera. C. car. 58
Actio ſicut diuiditur in actionem anime ⁊ corporis: ita etiã ipſa paſſio: ſex principiorum. littera. A. car. 59
¶ Affirmatio ⁊ negatio aliquando complexe: aliquando incomplexe ſummuntur. primo perhier. littera. C. 73
Affirmatio ⁊ negatio eiuſdem predicati vniuoci de eodem ſubiecto vniuoco an opponantur: pͦ perhier. littera. F. 75
Affirmatio nulla vera eſt: in q̃ vniuerſale vniuerſaliter ſumptum predicatur: primo perhier. littera. B. car. 76
Affirmatio ⁊ negatio non omnis de eodem ſubiecto ⁊ predicato opponuntur: primo perhier. littera. J. car. 77
¶ Affirmatiua aliqua ſi eēt talis: in qua vniuerſale vniuerſaliter ſumptũ predicetur: quomodo vera vel falſa ſit primo perhier. littera. C. car. 76
¶ Album ⁊ albedo quomodo in ſignificato conueniãt predicamen. littera. L. car. 19
Album an ſolam qualitatem ſignificet: predica. lr̃a. G. 26
¶ Aliqua ſunt que ſic ſe adinuicem habent: ꝙ vnum aliud ponit cuiuſcũq; affirmati reſpectu: vtroq; termino perſonaliter ſupponente: predicam. littera. J. car. 48
¶ Anima rationalis que eſt perfectio materie: an de gaudio in triſtitiam mutetur: ſex principiorum. lr̃a. D. car. 53
Anima mundi quid eſſe dicatur: ſex princip. littera. E. 53
Anima intellectiua quomodo corporis cōplexiones ſequatur: ſex principiorum. littera. D car. 61
Anima quo pacto in loco eſſe dicatur: ſex princip. C. 62
Animatum aliquod an alio animatius ſit: ſex principiorũ littera. K. car. 58
¶ Arbor an minus communis q̃ʒ planta eſſe dicatur: predicamento. littera. D. car. 24
¶ Ariſtoteles in libro predicamentoꝶ q̃ʒtũ eſt de intētione logici ſufficienter determinauit: ſex princip. lr̃a. E. 52
¶ Aſperum lene: rectum ⁊ curuum an qualitates vel poſitiones eſſe dicantur: ſex principiorum. littera. A. car. 64
¶ Augmentatio dupliciter accipitur. ſ. communiter ⁊ proprie: predicamē littera. C. car. 51
Augmentatio ⁊ diminutio in cōmuni accepta cōtraria non ſunt: ſed cōtrariorũ genera exiſtunt: predicamē. lr̃a. A. 52
¶ Appellatione appoſitionum in propoſitione quid veniat ſecundo perhierme. littera. A. car. 88

B

¶ Bicubitum ⁊ tricubitum licet quantitates exiſtant: magnum tamen ⁊ paruum: multum ⁊ paucum quantitates non ſunt: ſed ad aliquid: predicamē. littera. A. 32
¶ Bona conſequentia an ſit: hoc eſt magnum ad hoc: ergo eſt magnum: predicamen. littera. B. car. 32
Bona conſequētia an ſit: ſortes eſt homo: ⁊ ſortes ē albus. ergo ſortes eſt homo albus: 2° perhier. littera. A. 86
Bona conſequentia an ſit: quando ex diuiſis: quorũ vtrũq; alteri accidit: coniunctũ ſeqtur: vbi vtrũq; diuiſorum pro eodem accipitur: ⁊ eodem modo quando diuiſim ſumit: ⁊ quando coniunctim. 2° perhier. littera. C. car. 86
Bona conſequentia an ſit: ethiops eſt albus ſecundum dentem: ergo ethiops eſt albꝰ. 2° perhier. littera. M. car. 87
Bona conſequētia an ſit a propoſitione affirmatiua: in qua ponitur hoc verbum eſt tertium adiacens: ad affirmatiuam in qua ponitur hoc verbum eſt ſecundum adiacens ſecundo perhierme. littera. N. car. 87
¶ Bonum tripliciter capitur: vno modo vt eſt trãſcendēs: alio modo pro bono nature: tertio modo ꝓ bono moris: ⁊ quid bonum ſingillatim: ſit predicamen. littera. B. 48
Bonum nature comparandum: ⁊ malum nature ad idem ſic contraria exiſtunt: ⁊ ſic bonum nature cum bono nature contrariantur: ⁊ cē. predicamē. littera. C. car. 48

C

¶ Caput ⁊ manus ⁊ huiuſmodi ſubſtãtie partes an ad aliquid eſſe dicantur: predicamen. littera. D. car. 38
¶ Celum quõ in loco eſſe dicatur: ſex principioꝶ lr̃a. J. 62
¶ Circũſcriptio triplex eſſe dicitur: ſex prin. littera. L. 61
¶ Comparari poſſunt aliqua eadem ſecũdum magis ⁊ minus in vno q̃ʒ in alio ſecundum equalitatem: predicamen. littera. A. car. 25
¶ Complexum ⁊ incōplexum dupliciter accipitur: cōmuniter. ſ. ⁊ proprie: predicamen. littera. A. car. 20
Complexorum diuiſio an in res vel voces eſſe dicatur: predicamē. littera. B. car. 20
¶ Compoſitio eſt duplex: formalis. ſ. ⁊ virtualis: ſex principiorum littera. D. car. 64
Compoſitio eſt duplex: realis ſcilicet ⁊ intellectualis: predicamen. littera. D. car. 18
¶ Compoſitum omne alteri compoſito adueniens an totũ aggregatum maius faciat: ſex princip. littera. A. 53
Cōpoſitũ multis modis dr̃: ſex principiorum littera. C. 53
Cōpoſitũ vnũ qualr̃ ex re in intellectu exiſtente. ⁊ re exiſtente extra animam fieri poſſit: predicamen. lr̃a. R. car. 18
¶ Concluſio in demonſtratione priori in demonſtratione poſteriori principium exiſtit: in probe. vniuerſa littera. E. cartha. 5

¶ Concreti diuiſio quomodo fiat:in probe. vniuerſa littera. O. car. 5
¶ Coniunctionis appellatione quid veniat:primo perhier. littera. B. car. 73
¶ Coniunctorum appellatione quid veniat: ſecundo perhierme. littera. A. car. 87
¶ Continentia duplex eſſe dicitur:potẽtialis ſcilicet et actualis:vniuerſa. littera. C. car. 14
¶ Contingens quõ capiat: ſecundo perhier. lr̃a. B. car. 94
¶ Contradictio eſt inter res ſignificatas per affirmationem et negationem:ſicut inter affirmationem et negationem:et inter res complexas ſignificatas per voces incomplexas: predicamen. littera. A. car. 46
Contradictio in hypoteticis propoſitionibus penes quid attendatur:et ſumenda ſit. primo phier. littera. I. car. 74
Cõtradictio pro ſuo genere quomodo capiatur:primo perhierme. littera. E. car. 75
¶ Contradictoria mediata ſunt immediata immediatione forme:et etiam ſubiecti vel:predicamen. littera. D. 44
Contradictoria duplicia exiſtunt:quedam ſcʒ complexa:et quedam incomplexa. predicamen. littera. B. car. 47
Contradictoriorum incomplexorum quomodo aliquod verum vel falſum eſſe dicatur:predicamen. littera. B. 47
Contradictorium propoſitione de contingenti ad vtrũlibet quod veritatis cauſa:habeat:2° perhier. littera. C. 94
¶ Contraria an mutuo ſe expellant:p̃dicamen lr̃a. D. 32
Contrarie ſpecies que ſint:et que ſint indiuidua contraria ſub illis ſpeciebus contenta:predicamen. littera. E. cum plur. ſequentibus car. 44
Cõtrariorũ alterum in naturalibus melius reliquo eſſe poteſt:predicamen. littera. A. 48
Contraria ſecundum ſpecies quomodo circa idem genere vel ſpecie fieri poſſint:ſed non circa idem numero:niſi neceſſitas et non ſimul:et quid etiam de contrarijs indiuiduis: predicamen. littera. E. 48
Contraria proprie dicta duplicia exiſtunt:predicamento. littera. G. car. 48
Contraria quomodo de eodem predicentur:ſex principio. littera. F. car. 60
Contraria vel contradictoria ad hoc ꝙ aliqua exiſtant:que requirantur:primo perhierme. littera. B. 77
Contraria illius propoſitionis:omnis homo currit:que dicatur:primo perhierme. littera. E. car. 77
¶ Contrarietas propriiſſime dicta vbi reperiatur:predicamen littera. B. car. 27
Contrarietas ſecundum commentatorem quotuplex exiſtat:predicamen littera. C. car. 27
Contrarietas multiplex eſſe dr̃:ſex principio. lr̃a. F. 64
¶ Copulatiua et diſiunctiua licet vnitatem ſufficientem ad contradictionem habeãt:attamẽ de ꝯdõnali dicitur:ꝙ nec vera:nec falſa eſt:primo perhierme. littera. D. car. 74
¶ Copule in intellectu exiſtenti an aliquid in re vel non correſpondeat:predicamen. littera. M. 18
¶ Corpus omne finitum et determinatum eſt:predicamen. littera. I. car. 30
Corpus terminatum aliquem vltimũ terminum habet:vltra quem eius nihil eſt:predicamen. littera. I. car. 30
Corpus humanum quomodo vniuerſum dicatur:ſex principio. littera. A. 61
Corpora duo ſimul in eodem loco eſſe non poſſunt:ſex principiorum. littera. A. 62
Corpus idem ſimul in diuerſis locis eſſe non poteſt:ſex principiorum littera. B. car. 62
Corpus animatum an per ſe locum repleat:ſex principiorum. littera. D. car. 62
¶ Corpus licet ſit nigerrimum ꝙ album eſſe poſſit:ſibi repugnet:vniuerſa. littera. E. cum pluribus ſequentibus. 13

D

¶ Denominatiuorum deſcriptio quomodo intelligatur:predicamen. littera. I. car. 19
Denominatiuum ad nomen que requirantur:predicamen. littera. K. car. 19
Denominatiuum dupliciter dicitur:communiter ſcilicet et proprie:predicamen. littera. M. car. 19
Denominatiuum quotuplex:et quotuplex concretum:predicamen. littera. N. car. 19
Denoiatiua predicatio quõ diſtincta ſit:p̃dica. lr̃a. O. 19
¶ Determinatio maior qualiter ſit in genere et i ſpecie:predicamen. littera. F. 26
¶ De vt materia et forma an in predicamento ſubſtantie proprie exiſtant:predicamen. littera. C. 22
¶ Dictio minime poſitiue vel negatiue capi poteſt:ſex principio. littera. I. car. 58
Dictio vox cur in diffinitione orationis ponatur:ſicut in nominis et verbi diffinitione:primo perhier. littera. G. 72
Dictio ridens an terminus ſimplex eſſe dicatur:ſecũdo perhierme. littera. D. 83
Dictio aliqua quandocũꝗ pro eodem accipitur coniũctim ſcilicet vel diuiſim:quomodo conſequentia bona ſit:ſecundo perhierme. littera. G. 87
¶ Dictum ad placitum cur in orationis diffinitione nõ ponatur:primo perhierme. littera. E. 72
¶ Dici de:non dici de:eſſe in:non eſſe in:que ꝯditiones ſint predicamen. littera. C. 20
¶ Differentie diuiſio:que eſt in communem:propriã:et magis propriam:que diuiſio ſit:vniuerſa. littera. C. 10
Differentie ſubſtantie magis et minus non ſuſcipiũt:ſed differentie per ſe accidentium:vniuerſa. littera. D. 10
Differentie ſpecierum vltime nobis ignote eſſe dicũtur:vniuerſa. littera. D. car. 11
Differentia nulla vltima cum ſpecie ſpecialiſſima conuertibilis eſt:vnde q̃libet differentia in plus ꝙ̃ ipſa ſpecies exiſtit:vniuerſa. littera. F. cum pluribus ſequentibus. 11
Differentie an res vel conceptus tantum eſſe dicantur:vniuerſa. littera. A. cum pluribus ſequentibus. 12
Differentijs que diſtinguantur:vniuerſa. littera. B. 12
Differentie et ſpecies quomodo in ſuis contentis eſſe dicantur:vniuerſa. littera. B. 16
Differentie due quomodo adinuicem cõponantur ad conſtituendum ſpeciem:vel ſpeciei diffinitionem:vniuerſa. littera. D. car. 16
Differentia ſubſtantialis que nam ſit:predicamen. littera. F. car. ba. 20
Differentie diuiſiue ſuperiorũ:et differentie conſtitutiue ſuperioris an eedem eſſe poſſint:predicamento. littera. B. car. ba. 21
Differentie quecunꝗ inferiorum diuiſiue ſunt:an etiaʒ ſint diuiſiue ſuperiorum:ſufficienter tamen et complete:predicamen. littera. C. car. 21
Differentia de genere ſubſtantie ſecunda ſubſtantia eſt:ſed non directe in predicamentali linea:ſed indirecte:predicamen. littera. B. 25
Differentie de prima ſubſtantia quomodo predicentur:predicamen. littera. C. 25
¶ Diffinitio paſſionis an male data ſit:ſex principiorum littera. B. car. 59
Diffinitio ipſius quando an bene data ſit:ſex principiorum. littera. F. car. 62
¶ Diſpoſitio quomodo capiatur:cõmuniter ſcilicet et ſtricte:predicamen. littera. I. car. 39
Diſpoſitio cur de facili a ſubiecto ſuo mobilis eſſe dicatur:predicamen. littera. K. 39
¶ Diſtantia poſita in contrariorum diffinitione localis non eſt:ſed formalis:ſex principiorum. littera. I. 63

¶ Diuiſio animalis per rationale ⁊ irrationale que diuiſio ſit in probe. vniuerſa. littera. F. car. 3

E

¶ Enunciãdi quatuor modi cũ ſint: quot modis vera enunciatio dicatur: ⁊ quot modis falſa: primo perhierme. littera. C. 75
Enunciationes affirmatiue a dignitate affirmatiua robur habent negatiue autẽ a negatiua dignitate: primo perhierme. littera. D. 73
Enunciatio in vnum vel plures quomodo diuidatur: primo perhierme. littera. E. 73
Enunciatio proprie loquendo quomodo diuidatur: primo perhierme. littera. F. 73
Enunciationis vnitas cui opponatur: primo perhierme. littera. E. car. 73
Enunciatio quando plures eſſe dicatur: primo perhierme. littera. H. 73
Enunciatio hypotetica quomodo diuidatur: primo perhierme. littera. B. 74
Enunciationis quedam de ſubiecto vniuerſali: quedam ſingulari: primo perhierme. littera. G. 75
Enunciatio an ex rebus extra animã: que vniuerſalia ſunt: ⁊ ſingularibus componatur: contra omnes modernos: primo perhierme. littera. D. 75
¶ Equiditas ⁊ inequalitas duplex exiſtit: quiditatiue ſcilicet ⁊ qualitatiue: predicamen. littera. B. 33
¶ Equiuocum eſt duplex. ſ. equiuocum equiuocans: ⁊ equiuocum equiuocatum: predicamen. littera. A. 19
Equiuoca numquid vniuoca eſſe poſſint: predicamen. littera. B. car. 19
Equiuocorum diffinitio quo pacto a Boetio explanatur: predicamen. littera. C. 19
Equiuoca: vniuoca: diuerſiuoca: multiuoca que ſunt: predicamen. littera. E. car. 19
¶ Equiuocationum alia a caſu: alia a conſilio dicitur: predicamen. littera. D. 19
¶ Eſſe non habentes nec ſecundum ſe nec ſecundum ſuas propoſitiones ſingulares quomodo eſſe obiectiuum in anima habere poſſint: in probe. vniuerſa. littera. D. cum pluribus ſequentibus. 6
Eſſe vel non eſſe appellatione quid veniat: primo perhierme. littera. D. car. 75
¶ Eternitas quomodo capi poſſit: in probe. vniuerſa. littera. M. cum ſequen. car. 5

F

¶ Familijs quemadmodum eſt deuenire ad vnum principium: ſic etiam in predicamentis ad vnum cõmune genus deueniri poſſit: vniuerſa. littera. A. 9
¶ Figura inciſionis an a natura vel ab arte fiat: ſex princip. littera. D. 54
¶ Forma ⁊ materia que ſubſtantie compoſite partes exiſtunt: an per ſe in predicamento ſubſtãtie eſſe dicantur: predicamen. littera. B. car. 22
Forma duplex eſſe dicitur. ſ. forma quiditatem declarans ⁊ forma materiam perficiens: predicamen. littera. F. 23
Forme pro formali compoſitione quid ſit: predicamento. littera. G. car. 41
Forme priuatio duplex exiſtit: quedam eſt precedens formã ſaltem ſecundum denominationem: ⁊ quedam ſequens formam ſecundum denominationem: predicamento. littera. A. car. 47
Forma multis modis dicitur: ſex principio. littera. F. 52
Forma cur inuariabiliter eſſe dicat: predicamẽ. lr̃a. F. 53
Formarum quedam ſunt forme corporales: que ſubiectiue in corpore eſſe habent: ⁊ quedam ſunt ſpirituales: que habent eſſe ſubiectiue in anima: vel in intellectu: ſex princip. littera. B. car. 55
Formarum quedam alicubi ſite ſunt: vt forme corporales: quedam non ſunt ſite alicubi: vt forme ſpirituales: ſex princip. littera. C. car. 55
Formarum corporalium: quedam ſunt: que vbi ſite ſint: aſſignare difficile eſt: vt paternitas: filiatio: ⁊ quedam ſunt: quas facile aſſignamus: vt nigredo in oculo: ſex principio. littera. C. car. 55
Forma duplex: aſſiſtens. ſ. ⁊ inherens: ⁊ eorum differentia: ſex princip. littera. F. infra. 64

G

¶ Generatio ⁊ corruptio in communi accepta nõ ſunt contraria: predicamen. littera. A. 52
Generatione cauſe materialis quomodo indiuiduorum generatio ex mixtis fiat: ſex principio. littera. E. 57
Generatio ſimplex quomodo tranſmutatio totius in totum eſſe dicatur: ſex principio. littera. B. ſupra. 57
Generatio ſubſtantie generatio ſimplex dicitur: ⁊ generatio accidentis ſecundum quid generatio eſſe dicitur: ſex princip. littera. C. 67
Generatio ſimplex duplex exiſtit: quedam ſcilicet abſoluta: quedam autem reſpectiua: ſex princip. littera D. 67
¶ Genus quomodo capiatur: ⁊ quotupliciter: vniuerſa. littera. F. cum pluribus ſequentibus. 6
Genus ⁊ ſpecies an relatiua eſſe dicantur: vniuerſa. littera. B. car. 10
Genus an ſpeciei reſpectu totum eſſe dicatur: vniuerſa. littera. B car. 10
Genus licet differentias actu diuiſiuas nõ contineat: differentias tamen ſue diffinitionis conſtitutiuas tenet: vniuerſa. littera. B. 11
Genus ſuas oppoſitas differentias habere dicitur in potentia indeterminationis tantum: vniuerſa. littera. C. 13
Genus generaliſſimum an vnum vel duo in predicamento relationis eſſe dicatur: predicamen. littera. C. 35
Genus triplex: logicum ſcilicet: phyſicum: ⁊ morale: predicamen. littera. G. ſupra car. 48

H

¶ Habendi modi quot ſint: predicamen. littera. C. 52
¶ Habitudo continẽtis ad contentum que nam ſit: ſex princip. littera. G car. 65
¶ Habitus an in minus q̃ diſpoſitio eſſe dicatur: predicamen. littera. D. car. 39
Habitus quotupliciter capiatur: predicamen. lr̃a. B. 40
Habitus vel diſpoſitio quare qualitatis ſpecies vocetur: potentia vel impotentia non: ſed genus: predicamen. littera. D. car. 40
Habitus ſiue diſpoſitiones ſecundum ſua genera an relationes exiſtant: ⁊ ſecundum ſuas ſpecies ſint qualitates: predicamen. littera. C. 43
Habitus tripliciter capitur: ſex princip. littera. A. 65
Habitui prout predicamentum eſt quot requirãtur: ſex principiorum. littera. B. car. 65
Habitui an aliquid contrarium ſit: ſex principiorum. littera. G. car. 65
¶ Hoc aliquid appellatione an veniat ſingulare: ſiue vnum numero non predicabile de pluribus: predicamen. littera. C. car. 26
Hoc aliquid an ſecunda ſubſtantia ſignificet: ⁊ ſiue ſecunde ſubſtantie nomen ſub appellationis figura: predicamen. littera. D. 26
¶ Homo quomodo capiatur: ſecundo perhierme. littera. C. car. 87
Homo mortuus an propoſitio falſa eſſe dicatur: ſecundo perhierme. littera. E. car. 87

I

¶ Id quod ad aliud ſequitur: non autem econtra: eſt illud a quo non conuertitur ſubſiſtendi conſequentia: predi-

tamen.littera.D. 48
¶ Item nomine quadrupliciter capitur: ſex princip. littera.D.infra,car. 58
Item numero quomodo capiatur:in probe.vniuerſa.littera.A.car. 4
¶ Identitas ſeu diuerſitas aliquorum adinuicem quomodo cognoſcatur:predicamen.littera.G. 45
¶ Imago in ſpeculo que imago ſit:ſex principiorum. littera.D.car. 56
¶ Indiuiduum pro eo quod ſignificat:vel pro eo quod denominat capi poteſt:vniuerſa.littera.B. 8
Indiuiduum vnum ſubſtantie quomodo ab alio diſtinguatur:vniuerſa.littera.E.car. 9
¶ Inſtrumentum naturale naturaliter rem ſignificat: cuius inſtrumentum exiſtit:primo perhier.littera.K. 72
¶ Intelligentie an de genere ſubſtantie exiſtant: predicamen.lra.D.cum plurib9 ſequen. 12.
Intelligentie in quo predicamento ſint: predicamen. littera F.car. 22
¶ Intellectu aliqua quomodo capiantur:predicamen. littera.O.car. 38.
¶ Intentio eſt idem quod conceptus: & quotuplex conceptus eſſe dicatur:in probe.vniuerſa.littera.D. 1
Intentionis prime & ſecunde eadem res eſſe poteſt: in probe.vniuerſa.littera.K. 1
Interpretatio quotuplex exiſtit:primo perhiermenias. littera.E.car. 67
¶ Interrogatio an vera ſit:ſortes eſt homo albus muſicus: ſecundo perhierme.littera.E.car. 85

L

¶ Liber porphyrij quid determinet:in probem. vniuerſa. littera.O.car. 1
Liber perhierme.de quibus determinet:primo perhierme. littera.G.ſupra car. 67
¶ Linea an longitudo ſit:vel longitudo ſit linee paſſio: ſex principio.littera.B car. 57
¶ Logice appellatione quid veniat:& quid per logicam intelligere poſſumus:in probe. vniuerſa.littera.A.cum pluribus ſequen.car. 1
Logica vtrum de rebus ſit:aut de conceptibus:aut de vocibus:& quid ſubiectum in logica eſſe debeat:in probe. vniuerſa.littera.G. 1
Logice ſubiectum quid ſit:& quotuplex logice ſubiectum eſſe dicatur:in probe.vniuerſa.littera. L. cum pluribus ſequentibus.car. 1
Logica de vocibus & rebus determinatur:in probe.vniuerſa.littera.N. 1
Logica ad quid vtilis ſit:in probe.vniuerſa.littera O. 1
Logica dupliciter haberi poteſt:vſualiter ſcilicet: vel artificialiter:in probe.vniuerſa.littera.R.car 1
Logices expers quomodo ſcientias habere poſſit: & q̄ ſcientia ſine logica acquiratur:in probem.vniuerſa. littera. S. cum pluribus ſequentibus. 1
¶ Localiter quod mouetur per accidens: an per accidens diuiſibile ſit:ſex princip.littera.C. 56
¶ Locus eſſe principium generationis locati quomodo capiatur:vniuerſa.littera.D. 6
Locus principium conſeruatiuum generationis & rei generate eſſe dicitur:pater autem conſeruatiuum: vniuerſa.littera.I.car. 6
Loci partes quomodo corpori copulentur:predicamen.littera.A.car. 29
Locus quotupliciter capiatur:predicamento.littera.C.ſupra car. 32
Locus eſt corpus que propoſitio ſit:an.ſ.ſit materialis & falſa:ſex princip.littera.A. 56
Locus & tēpus quare magis duo principia cauſent.ſ.quando & vbi q̄z alie q̄titates:ſex principio.lra.D. 57
Locus & vbi quomodo ſimul in eodem loco ſint:ſex principiorum.littera.B.car. 60
Locus nullus an ſimpliciter ſit:ſex princip.lra.G. 62
Locus ſimpliciter an locus exiſtat:ſex princip.lra.D. 62
Locus dupliciter ſumitur:ſex princip.littera.C. 63

M

¶ Magis aut minus aliquid ſuſcipere quomodo intelligatur:predicamen.littera D. 27
Magis & minus comparationem important: predicamen. littera.E.car. 27
Magis & minus q̄titatis exceſſum non dicunt:ſed qualitatum exceſſum vel defectum:predicamen.littera G. 32
Magis & minus non ſuſcipere nō eſt proprietas propria proprie q̄titatis:predicamen.littera.A. 33
Magis & minus an aliqua qualitas in abſtracto ſecundū porphyrium ſignificet:predicamen.littera.A.cum ſequentibus. 43
Magis & minus aliqd ſuſcipere tripliciter intelligitur: ſex princip.littera.A. 66
¶ Materia cum ingenerabilis & incorruptibilis exiſtat:an in generatione & corruptione tranſmutatio in materia eſſe dicatur: ſex principiorum.littera A. 66
¶ Medium eſt duplex.ſ.per abnegationem extremorum: & participationem extremorū:ſex princip.lra.E. 64
¶ Menſura durationis rerum quotuplex ſit: in probe.vniuerſa.littera.L. 5
¶ Modalis propoſitio que nam ſit:ſecundo perhierme. littera.C.car. 89
¶ Modalis propoſitio propter quid dicatur: ſecundo perhierme.littera.D. 89
Modalibus propoſitionibus quomodo eſſe & non eſſe ſint ſubiecta:ſecundo perhierme.littera.E.ſupra. 89
Modalem propoſitionem an verum vel falſum faciant: ſecundo perhierme.littera.D. 89
Modalem propoſitionem que faciant:ſecundo perhierme. littera. I.car. 89
Modalem propoſitionem quomodo iſta nomina:poſſibile impoſſibile:neceſſarium & cōtingens facere poſſint:ſecundo perhierme.littera.K. 89
Modalem propoſitionem an iſta verba poteſt:contingit facere poſſint:ſecundo perhierme.littera.L. 89
Modales iſte propoſitiones:ſortes poſſibile eſt currere: & ſortes poſſibiliter currit:an idem ſignificent:ſecundo perhierme.littera.M. 89
Modalibus in propoſitionibus quomodo contrarium habeatur:ſecundo perhierme.littera.N. 89
Modalis propoſitio quandoq̄ a modi qualitate denominatur:quandoq̄ a qualitate dicti:ſecundo perhierme.littera.A.car. 90
Modalis propoſitio quare magis a propoſitionis modo dicatur:q̄z a modo ſubiecti:ſecundo perhiermenias.littera. B.car. 90
Modali propoſitioni:neceſſe eſt eſſe:an ſequatur iſta: poſſibile eſt eſſe:ſecundo perhiermenias.littera.B. 91
Modalibus in propoſitionibus an a neceſſario vel poſſibili incipiendum ſit: ſecundo perhiermenias. littera. A. car.tha. 93
Modalibus in propoſitionibus quomodo oppoſitio ſciatur ſecundo perhiermenias.littera.C. 93
Modalium propoſitionum modi quot ſint:ſecūdo perhiermenias.littera.D. 93
Modalium propoſitionum regule:ſecundo perhiermenias.littera.E.car. 93
Modalium equiualentia quomodo ordinetur:ſecūdo perhiermenias.littera.A. 94

¶ Modus nominalis vbicūq; cum dicto ordinetur: talis ꝓpoſitio ſecundum compoſitionem ⁊ diuiſionem diſtinguēda eſt: ſecundo perhier. lit. C. car. 88
Modus propoſitionem modalem faciens eſt triplex: ſecundo perhier. litt. F. car. 89
Modi propoſitionem modalem facientes qui dicantur: ſecundo perhier. lit. F. car. 89
¶ Motus dupliciter capitur. ſ. communiter ⁊ ſtricte: predicamen. lit. B. car. 51
Motus ⁊ quies in communi accepta proprie non opponuntur: ſicut albedo ⁊ nigredo: predicament. littera. D. car. 51
Motus ſecundum locum ⁊ quies ſecundum locum in communi accepta contraria non ſunt: ſed contrariorum generaꝫ: predica. lit. A. car. 52
Motus omnis in genere actionis non eſt: ſex princip. littera. H. car. 56
Motus multis modis dicitur: ſex princip. littera. D. car. 58
Motui aliquid inherens mobili acquiritur: ſex princip. littera. N. car. 61
Motus localis an vbicalis dici debeat: ſex princip. littera. O. car. 61

N

¶ Natura hominis ſpecifica: que in ſorte eſt: an ſubſtantia corporea vel incorporea exiſtat: in prohemi. vniuerſa. littera. B. car. 4
Natura ſimul quomodo aliquid eſſe dicatur: predicamen. littera. B. car. 37
¶ Neceſſitas non pro veritate perpetua quomodo capiatur: primo perhier. lit. C. car. 77
¶ Negationi quid cecitas addere poſſit: predicamen. littera. E. car. 45
Negatione: ſiue non ente ⁊ ente poſitiuo aliquod aggregatum non ſit: predicamen. lit. F. car. 45
¶ Nihil quod eſt: an aliquod denominare poſſit: predicamen. lit. D. cum plu. ſequen. car. 45
¶ Nomina rerum extra animam exiſtentium prime intentionis ſunt: conceptus autem ab illis abſtracti ſecunde intentionis: in prohe. vniuer. litte. J. car. 1
Nomen nullum ad nomē refertur: predicamē. lit. B. 34
Nomen aſperum: lene ⁊c. quid ex principali ſignificatione importent: ⁊ quid ex conſequenti: predicament. littera. A. car. 42
Nominum quedam ſunt prime impoſitionis: quedam ſecunde impoſitionis: primo perhier. lit. G. 67
Nomina communia vocibus ad placitum ſignificatiuis an prime intentionis vel ſecunde nomina exiſtunt: primo perhier. lit. D. car. 67
Nomen dupliciter capitur: ſ. communiter. ſ. ⁊ ſtricte: primo perhier. littera. J. car. 67
Nomine appellationis, indifferenter: nomen ⁊ pronomen comprehenditur: primo perhier. lit. K. car. 67
Nomen ⁊ verbum ſignificare anime paſſiões dupliciter intelligi poteſt: primo perhier. lit. L. infra. car. 67
Nomē vnum per ſe ſumptum an verum vel falſum exiſtat: primo perhierme. lit. G. car. 68
Nomen nunquid vox eſſe dicatur: primo perhierme. littera. B car. 68
Nomen omne an ad placitum ſignificet: primo perhierme. littera. B. car. 69
Nomen omne an ſine tempore ſignificet: primo perhierm̄. littera. B. car. 69
Nomen infinitum an nomen ſit: primo perhiermenias. littera. E. car. 69
Nomen infinitum ⁊ nomen obliquum an nomina eſſe dicantur: primo perhierme. littera. B. car. 70
Nomen infinitum ꝙ non ſit nomen an ſm̄ boetium verum ſit: primo perhierme. littera. B. infra. 70
Nomine obliquo: ⁊ ex hoc verbo eſt: an oratio verum vel falſum ſignificans fieri poteſt: primo perhiermen. littera B infra car. 70
Nomen large pro quibus ſumatur: ſecundo perhierme. littera. A. car. 81
¶ Numerus tripliciter capitur: predica. lit. E. car. 31
Numeri forma an ſit vnitas: vel diſcretio: vel aliquid aliud: predicamen. littera. G. 31

O

Omne quod eueniet an de neceſſitate eueniet: primo perhier. lit. J. cum plu. ſeq. car. 80
¶ Opinari appellatione quid veniat: ⁊ quid appellatione viſus: predicamen. lit. F. 27
¶ Opinio platonis ⁊ apulei dicentiū deum ⁊ demones eē animalia. vniuerſa. littera. A. car. 11
Opinio platonicorū: an oratio naturaliter ſignificet: primo perhierme. lit. L. car. 72
¶ Oppoſita priuatiue an contraria exiſtant: predicament. lit. B. car. 46
¶ Oppoſitio tam contraria q̄ꝫ contradictoria an indifferenter in complexis ⁊ in incomplexis reperiatur: predicamē. littera. B. car. 43
Oppoſitio quomodo inferior ad repugnantiam exiſtat: predicamen. lit. E car. 43
Oppoſitio propoſitionū dupliciter capitur: primo perhierme. lit. K. car. 77
Oppoſitio largo modo quomodo ſumatur: ſecūdo perhierme. littera. A. car. 81
Oppoſitio quando in adiecto eſt: quomodo determinatio determinabili repugnet: ſecundo perhier. lit. B. car. 87
Oppoſitio q̄n̄ eſt in adiecto quomodo conſequētia bona ſit ſecundo perhierme. lit. D. car. 87
Oratio: que predicatur de pluribus ⁊c. que diffinitio ſit: vniuerſa. littera. A. cum plu. ſequen. 7
Oratio: in qua termin⁹ equiuocus in nūero plurali de ſuis ſignificatis ꝑdicatur: an diſtinguēda ſit: ꝑdi. lit. F. car. 19
Oratio: que eſt q̄ꝫtitas: quid ſit: predi. lit. C. car. 28
Orationis partes que ſint: predi. lit. D. 28
Orationis pars cur vt dictio: non autē vt affirmatio ſignificet: primo perhierme. lit. F. car. 72
Orationis nomina ⁊ verba res artificiales dicuntur: primo perhierme. littera. M. car. 72
Oratio licet ad placitum ſignificet: nō tamen primo: ꝑ perhier. littera. N. car. 72
Oratio dupliciter capitur: communiter: ſcilicet ⁊ ſtricte: primo perhier. littera. O. car. 72
Orationis multe ſunt ſpecies: primo ꝑhierme. lit. A. car. 73

P

¶ Pallidū q̄m̄o albo ⁊ nigro ꝯ̄ꝑetur: ſex ꝑnci. lit. B. 64
Pallidum nunquid ex albo ⁊ nigro componatur: ſex princ. littera. C. car. 64
¶ Pars quotuplex ſit: ⁊ quotuplex totū: vniuer. lit. B. 20
Pars aliquota que nā ſit: ⁊ que nō aliquota: ꝑdi. lit. B. 28
Partes propinquius iacere in denſo q̄ꝫ in raro quomodo intelligatur: predicamen. littera. B. car. 41
¶ Paſſio an in tertia qualitatis ſpecie eſſe dicatur: predicamen. lit. A. car. 41
Paſſio quecunq; vel calor quicunq; nunquid ab arte ſiat: ſex princip. littera. C. car. 54
Paſſio an in paſſo exiſtat: ſex princip. littera. C. cum pluribus ſequen. car. 59
Paſſio dupliciter capitur: pro affectione. ſ. appetitus: ⁊ pro intellectus diſpoſitione: primo perhier. lit. L. car. 67
Paſſiones anime an apud omnes eedem eſſe dicantur: primo perhierme. lit. A. car. 68

¶ Poſitio quotupliciter capiatur:predicamen.lit.C. 29
Poſitioni que conditiones requirantur:vt eſt quãtitatis differentia:predica.lit.D. 49
Poſitio an ſit cauſa propria effectus qualitatis vel quantitatis:predica.lit.C.car. 57
Poſitionis quot ſignificata:ſex princi.lit.M.car. 63
Poſitionis deſcriptio que nã ſit:ſex princi.lit.N.car. 63
¶ Potẽtia quotuplr capiatur:predica.lit.E.car. 40
Potentias anime plures habẽtia facilius patiunt̃ ꝗ̃ illa q̃ pauciores potentias habẽt:ſex princi.lit.L.car. 58
Potentia actiua quomodo ad oppoſita valeat:ſecũdo perhier.littera A.car. 92
Predicamentorũ libro an de vocibus:vel de rebus determinetur:predica.lit.B. 17
Predicamentoꝝ libro an de oı̃onis partibus principaliter determinetur:predica.lit.B.cum ſeq. 18
Predicamentorũ liber de equiuocis:denominatiuis:e vniuocis determinat:predicamen.lit.N.car. 19
Predicamentoꝝ diuiſio an rerum vel vocũ exiſtat:predica.littera.D.cum plu.ſequen. 28
Predicamenta decem:an realiter diſtincta ſint:predicamẽ.littera.F.cum ſequen. 21
Predicamentorũ ſufficientia que nã ſit:predicamen.littera.G.cum plu.ſequen. 21
Predicamenta an decem prima genera exiſtant:predicamẽ.littera.J.car. 21
Predicari aliquid de aliquo vniuoce duplr̃ eſſe poteſt:proprie.ſ.vel cõmuniter:vniuerſa.lit.A.car. 15
Predicari cõuerſim quid ſit:vniuerſa.lit.B. 15
Predicamentalem ad rem que requirantur:predicamen.littera.A.car. 22
Predicatione propria ſuperius de ſuo inferiori predicatur:predicamen.lit.A.car. 25
¶ Predicatum an res extra animam ſit:e an propoſitio ex rebus extra aĩam cõponatur:ꝓ perhier.lit.C.car. 70
Predicatum totale quid ſit:ꝓ perhier.lit.G. 70
Predicatum coniunctũ qđ dicatur:2° ꝑhier.lit.L. 87
¶ Primitas duplex eſſe dicit̃:cauſalitatis.ſ.e adequationis vniuerſa.lit.D.cum plu.ſeq. 83
¶ Prioritas in diuinis eſt:quando aliquid ſic prius dĩ:quia eſt illud:ex quo alius eſt.predicamen.lit.F.car. 49
¶ Prius eſſe aliqđ alio prioritate nature quõo itelligatur:e quotuplex prioritas exiſtat:predicamen.lit.F.car. 89
Prius tertio modo dicitur quod ſecundum rectum ordinez precedit:predicamen.lit.A.car. 49
¶ Priuatio quot modis dicatur:predicamẽ.lit.A. 45
Priuatio proprie dicta non eſt aliquid in rerum natura exiſtens:ſed eſt non ens:cui eſſe exiſtere prohibitũ eſt:predica.littera.B.car. 45
Priuationis nomen quid ſignificet:predica.lit.C.car. 45
Priuatione ad habitũ:an impoſſibilis mutatio ſit:predicamen.littera.C. 46
Priuatio dupliciter capitur:large.ſ.e ſtricte:predicament.littera.D.car. 46
¶ Propoſitione in omni aliqđ eſt materiale:e aliquid formale:predicamen.lit.G.car. 18
Propoſitio nunquid extra animam componi habeat:predicamen lit.E.car. 20
Propoſitio corruptibile e incorruptibile differũt pluſꝗ̃ genere:quomodo intelligatur:predica.lit.D.car. 22
Propoſitio:iſta an vera ſit:pater e filius ſunt relatiua:predicamen.lit.C car. 39
Propoſitio omnis conuertitur cum vero enunciato de ſuo dicto:predicamen.lit.B.car. 49
Propoſitio:ex eo ꝙ res eſt vel non eſt:oratio vera vel falſa eſt:quomodo intelligatur:predicamen.lit.C.car. 49
Propoſitio omnis an conuertatur cum propoſitiõe:in qua verum de illa propoſitione affirmatur:predicamen.littera.G.car. 49
Propoſitionez:quas ſignificatur:deum eſſe:poſſibile eſt intellectum intelligere:non intelligendo iſtam:docens eſt:predicamen.lit.C.car. 50
Propoſitio quatuor modis eſſe habet.ſ.in ſcripto:prolatione:mente:e etiã re:predicamen.lit.D.car. 50
Propoſitionis veritati vel falſitati in mente e in prolatione:quid ex parte rei correſpondeat:primo perhierme.littera.F.car. 68
Propoſitio iſta:catonis eſt:que propoſitio ſit:primo ꝑhierme.lit.B.car. 70
Propoſitio iſta:ſortes non currit:vel chimera non currit:an mere negatiua eſſe poſſit:primo perhierme.littera.D.car. 71
Propoſitione in cathegorica de ineſſe an duo verba principalia eſſe poterunt:primo perhier.lit.O. 74
Propoſitio hypotetica an vna vel plures dici poſſit:primo perhier.lit.F.cum ſequen. 74
Propoſitiones plures incõiuncte an aliquo modo propoſitio vna ſint:primo perhier.lit.N.car. 24
Propoſitio hypotetica an affirmatiua vel negatiua dici debeat:primo perhier.lit.R. 24
Propoſitioni:cui conditionalis propoſitio equipolleat:primo perhierme.lit.M.car. 24
Propoſitiones plures inconiuncte an vnam vnitatem habeant:primo perhier.lit.A. 75
Propoſitionibus de preterito e de futuro quot modis enũciare contingat:primo perhier.lit.B.car. 75
Propoſitio nulla affirmatiua eſt:in qua vniuerſale vniuerſaliter ſumptum predicatur:primo perhiermenias.littera.D.car. 76
Propoſitiones ſuas quãtitates a ſubiectis capiunt:non aũt a predicatis:primo perhier.lit.E.infra car. 76
Propoſitionibus habentibus ſubiectum e predicatum terminos communes:debet vterqꝫ communis terminus in contradictorijs ſupponẽdi modos ſuppoſitos habere:primo perhierme.lit.G.car. 77
Propoſitio iſta:omni affirmationi:eſt tantum vna negatio oppoſita:quomodo intelligatur:primo perhierme.littera.D.car. 77
Propoſitio ois ſingularis:que eſt de ſubiecto ſingulari ſimpliciter vera de futuro:an habeat aliam de preſenti veram in eiſdẽ terminis:q̃ aliqñ erit vera:ꝓ ꝑhier.lit.A. 79
Propoſitionibus de pñti e de preterito:e in materia contingenti:quomodo veritas vel falſitas determinata ſit:primo perhier.lit D.car. 80
Propoſitio determinate vera tripliciter eſſe dicitur:primo perhierme.lit.E.car. 80
Propoſitio de futuro in materia contingẽti nec vera nec falſa eſt:primo ꝑhier.lit.F.car. 80
Propoſitio iſta.antixp̃s erit:quomodo vera vel falſa eſſe dicatur:primo perhier.lit.D.car. 80
Propoſitiones ſingulares que ſint:ſcđo perhier.lit.B. 82
Propoſitione vniuerſaliter affirmatiua an negatiua ſequatur:e vtruz ex affirmatiua de predicato finito ſequatur negatiua de predicato infinito:e ex affirmatiua de predicato infinito ſequatur negatiua de predicato finito:ſecundo perhier.littera.A.car. 83
Propoſitionibus negatiuis an affirmatiue ſequant̃:e vtrũ ex negatiua de predicato finito ſequatur affirmatiua de predicato infinito:e ex affirmatiua de predicato ifinito ſequatur negatiua de predicato finito:ſecundo perhierme.littera.B.car. 83
Propoſitionibus affirmatiuis quomodo negatiue ſequantur:non tamen ecõtra:2° perhier.lit.E. 83
Propoſitiões affirmatiue quomodo in terminis ſimplicibꝰ

de predicatis oppoſitis negatiuas inferant: ⁊ econtra: ſecundo perhier. littera. F. car. 83

Propoſitionibus in ſingularibus negationem pponere vel poſtponere non refert. 2. perhier. lit. C car. 84

Propoſitiones: in quibus nomina ⁊ verba tranſponuntur: an idem ſignificent: ſecundo perhier. littera. E. car. 84

Propoſitionis vnius vel plures diuiſio: ſecundo perhier. littera. C. cum ſequen. 85

¶ Proprietas propria proprie ſubſtantie dicitur: predicamen. littera. A. car. 28

¶ Proprium quarto modo ſumptum quid ſit: vniuerſa. littera. F. car. 12

Proprium hominis quo nam pacto videre ſit: vniuerſa. littera. G. car. 12

Proprium quarto modo dictum vnius ſubiecti reſpectu poteſt eſſe proprium primo ⁊ ſecundo modo aliorum ſubiectorum reſpectu: vniuerſa. lit. G. car. 12

¶ Puncta linee ⁊ ſuperficies nunquid eſſe dicantur: predicamen. littera. D. car. 30

Q

¶ Qualitas eius non eſt omne: quod de aliquo predicatur in quali: predica. littera. F. car. 39

Qualitas cum ſit genus generaliſſimum: genus ſuperueniens non habet: predicamen. littera. F. infra. 39

Qualitatis ſpecies quomodo ex oppoſito eſſe dicitur: predicamen. lit. L. car. 39

Qualitatis in prima ſpecie quomodo quedam res ſimplices eſſe dicantur: predica. littera. M. car. 39

Qualitates actiue ⁊ paſſiue per doctrinam acquiſite: ſimiliter potentie naturales in qua qualitatis ſpecie eſſe dicantur: predica. littera E. car. 40

Qualitates ſenſibiles: que ſunt obiecta viſus: an paſſionem inferant: ſicut obiecta guſtus ⁊ tactus paſſibiles qualitates eſſe dicuntur: predica. lit. B. cum ſeq. car. 41

Qualitas ſenſibilis eſt qualitas per ſe ſenſibilis diu permanens: ſiue ex paſſione diu permanente cauſetur: ſeu ex aliqua cauſa quacunque permanente: predicamen. littera. F. car. 41

Qualitas omnis paſſibilis: que eſt in tertia qualitatis ſpecie: eſt habitus de difficili mobilis: non tamen econtra: predicamen. littera. F. car. 41

Qualitas ⁊ quale nunc quomodo deſcribantur: predicamen. littera. C. car. 42

Qualitatis que proprietas propria non ſit: predicamen. littera. D. car. 42

Qualitati ſicut eſt aliquid contrarium: ita etiam quali aliquid contrarium exiſtit: predicamen. lit. E. 42

Qualitates nunquid aſperitas ⁊ lenitas eſſe dicantur: ſex princip. littera. A. 57

¶ Quando ſecundum quod predicamentum eſt: an etiam in tempore exiſtat: vel quidam modus eſſendi in re temporali exiſtens: ſex princip. lit. G. 59

Quando de preterito ⁊ quando de futuro quomodo a tempore cauſentur: ſex princip. littera. L. car. 59

Quando ab vbi in quo differat: ſex princip. littera. B. car. 60

Quando de preterito ⁊ quando de futuro quid ſint: ſex princip. littera. C. car. 60

Quando de preterito quomodo a quando de futuro diſtinguantur ſex princip. lit. G. car. 60

Quando temporis continui: eternitatis: eui: temporis diſcreti quomodo aſſignentur: ſex princip. lit. C. car. 61

Quando prout predicamentum eſt quid ſit: ſex princip. littera. D. car. 61

Quando de preterito ⁊ quando de futuro quomodo cauſentur: ſex princip. lit. D. car. 61

Quando de preterito ⁊ quando de futuro an ſpecie diſtinguantur: ſex princip. lit. K. 61

¶ Quantitati an aliquid contrarium exiſtat: predicamen. littera. I. car. 26

Quantitatis appellatione ſecundum philoſophum quid veniat: predica. lit. E. car. 29

Quantum per accidens quot modis dicatur: predicamen. littera. F. car. 29

Quantitas an vnum genus ſit: predicamen. littera. E. cum plu. ſequen. car. 30

Quantitates linea ⁊ ſuperficies an eſſe dicantur: predica. littera. D. car. 30

Quantitatis de genere an corpus ponere oporteat: predica. lit. E. cum plu. ſequen. 30

Quantitas an tempus eſſe dicatur: predica. lit. F. car. 30

Quantitatis diuerſe ſpecies nunquid locus ⁊ ſuperficies eſſe dicantur: predicamen. lit. F. car. 30

Quantitas an punctus eſſe dicatur: predica. lit. G. car. 30

Quantitatis partes quid preſupponant: ⁊ quid materialis ſubſtantia: predica. lit. C. car. 31

Quantitas dupliciter conſiderari poteſt: vel. ſ. ſimpliciter ⁊ abſolute: vel vt eſt in naturali materia: predica. lit. D. car. 32

Quantitate in continua abſolute conſiderata eſt dare maximam quantitatem: ſed non eſt dare minimam quantitatem contrariam: predicamen. lit. F. car. 32

Quantitas ſeu diſtantia dupliciter conſideratur: phiſice. ſ. ⁊ mathematice: ſex princip. lit. K. car. 63

Quantitas omnis cum proprie terminis terminetur: an oporteat ponere aliquam quantitatem ipſam quantitatem terminantem: predicamen. lit. D. car. 4

¶ Quaternarii quot eſſe dicantur: ſex princip. lit. E. car. 61

¶ Queratur ſi ab aliquo: quis legit in ſcolis: ⁊ respondeatur magiſter: quid proferatur: ⁊ enumeretur: primo perhier. littera. I car. 73

Queſtione quis magis certificat: conuenientius qui ad queſtionem respondet: predica. lit. D. car. 24

Queſtio an ſoluatur: ſi queratur: ceſar qualis ſit: primo perhier. lit. D. car. 72

Queſtio an ſoluatur ſi queratur: vtrum ceſar ſit vel non ſit: primo perhier. lit. C. car. 72

Queſtio dialectica an queſtio quia eſt: eſſe dicatur: primo perhierme. lit. F. car. 83

Queſtione in dialectica quandoque vtraque contradictionis pars exprimitur: quandoque altera tantum: primo perhier. littera. G. car. 85

Queſtio quid eſt an queſtio dialectica eſſe dicatur: primo perhierme. littera. D. car. 85

¶ Quidditas duplex eſſe dicitur: quedam. ſ. que eſt forma perficiens materiam: ⁊ quedam que eſt forma declarans quidditatem: predicamen. lit. F. car. 23

Quies eſt duplex. ſ. quies in termino a quo: ⁊ quies in termino ad quem: predicamen. littera. B. car. 52

Quies dupliciter capitur: vno modo vt eſt mobilitatis: alio modo vt eſt diſpoſitio contraria diſpoſitionibus ſubiecti: in quo eſt motus: ſex princip. lit. G. car. 56

R

¶ Regula philoſophi: diuerſorum generum ⁊ non ſubalternatim poſitorum: quomodo vera ſit: predicamen. littera. D. car. 20

Regula: generum ſubalternatim poſitorum ⁊ cete. quibus verificetur: predica. lit. A. car. 21

¶ Relatio nunquid ab omni re abſoluta: ſcilicet a ſubiecto ⁊ fundamento diſtincta ſit: predicament. littera. D. car. 33

Relatio quam perfectionem addat: predicament. littera C. car. 34

Relationem cauſans in diſtans: an eo ipſo in illud diſtans neceſſario relationem cum cauſet: predi. lit. D. car. 34

Relationes in quo predicamento ſint: ꝛ que in relationes in predicamento eſſe dicantur: predicamē. lit. E. car. 34
Relatio quomodo genus generaliſſimum eſſe dicatur: predicamen. lit. A. cum ſequen. car. 35
Relatio quomodo ſubſtantie inſit: predica. lit. E. car. 35
Relatio in qb⁹ p̄dicamentis fundet̄: p̄dicamē. lit. G. car. 35
Relatio an eadem res cum ſuo fundamento eſſe dicatur: predicamen. lit. D. car. 35
Relatio duplex. ſ. realis ꝛ rationis: predicamē. lit. L. car. 35
Relatione aliquorum adinuicem quot requirantur: predicamen. lit. M. car. 35
Relationis termini an ſecundum rationem ratione differre debeant: ſicut termini relationis realis realiter differunt: predicamen. lit. N. car. 35
Relatiuorum vnū an in alterius relatiui diffinitione poni debeat: vniuerſa. lit. E. cum plu. ſequen. 7
Relatiuorum deſcriptio communis eſt relatiuis ſecundū eſſe ꝛ relatiuis ſecundum dici: predicamen. lit. O. car. 33
Relatiuorum modi quot ſint: predicamen. lit. F. car. 35
Relatiua omnia nunquid ad idem relationis genus pertineant: ꝛ an omnis relatio in hoc predicamento per ſe exiſtat: predicamen. lit. R. car. 35
Relatiua aliqua an genera eſſe dicantur: predicamen. lit. Q. car. 35
Relatiua quedam quomodo magis ꝛ minus ſuſcipiant: ꝛ quedam non: predicamen. lit. A. car. 36
Relatiuorum nomina quomodo fingantur: predicamen. littera. B. car. 36
Relatiua quomodo pater ꝛ filius eſſe dicantur: predicamē. littera. A. car. 37
Relatiua an ſimul natura eſſe dicantur: predicamen. littera L. cum ſequen. 37
Relatiuorū vnum diffinite cognoſcens an cognoſcas ꝛ reliquum: predicamen. lit. A. car. 39
Relatiue quomodo neceſſario predicentur: ꝛ quomodo nō: predicamen. litera. E. car. 39
Relatiue oppoſita an exiſtant omnia que adinuicem referantur: predicamen. lit. A. cum plu. ſequen. 44
Relatiue ad idem comparata an ſint oppoſita: predicamē. littera. E. car. 44
Relatiua quomodo ſimul eſſe dicantur: predicamen. littera. F. car. 50
Res omnes a deo intellecte an idem quod eſſentia diuina eſſe dicantur: in prohe. vniuer. lit. E. cū plu. ſeq. car. 5
Rebus loqui non poſſumus niſi mediantibus nominibus aut ſignis: predicamen. litera. L. infra. 34
Res naturales a rebus artificialibus in quo differant: ſex princip. littera. E. car. 54
Res ab arte tripliciter ſiunt: predicamen. littera. H. 54
Res quando ab arte ꝛ a natura producitur: quomodo denominari debeat: ſex princip. littera. G. car. 54
Res ad quas eſt per ſe motus: que ſint: ꝛ que non: ſex princip. littera. J. car. 59
Res extra per prius intelligitur q̃ȝ paſſio: que eſt in anima primo perhierme. lit. M. 67

S

Sanatiuo quare philoſophus tribuit potentiam non patiendi: egrotatiuo vero ꝛ molli impotētiam naturalem ad non patiendum: predicamen. litera. C. car. 40
Scibili deſtructo nunquid ſcientia deſtruatur: predicamen. litera. A. car. 38
Scibilis appellatione quid veniat: predicament. littera B. car. 38
Scientia an pro habitu vnius concluſionis accipi poſſit: in prohe. vniuerſa. littera. F. car. 1
Senſibile quod per medium extrinſecum ſentitur: quomodo figuram ſuam multiplicet: ſex princi. lit. D. car. 62
Sermones autentici quomodo capiendi ſint. in prohe. vniuerſa. littera. J. car. 5
Signum vniuerſale: ꝛ nomen numerale quomodo diſtribuant vel numerent: in prohemio vniuerſa. littera. O. car. 4
Signum vniuerſale rei rationem habet: ꝛ ſic ipſa cathegorica compoſitionis reſpectu: primo perhierme. littera L. car. 76
Signum omnis ſi diſtribuat terminum communem continentem maſculos ꝛ feminas: tam pro maſculis q̃ȝ pro femininis ſupponere habet: p̄mo p̄hierme. litte. L. car. 77
Simplex quomodo aliquid eſſe dicatur: predicamen. littera. H. car. 42
Simplicitas quomodo oppoſitioni componatur: ſex p̄ncip. littera. H. 52
Simul tot modi poni poſſunt quot ſunt priores modi: predicamen. litera. A. car. 51
Singulare an diffiniatur: in prohe. vniuerſa. littera B. car. 3
Scitus in plus q̃ȝ poſitio eſſe dicitur: ſex princip. littera O. car. 63
Species ſpecialiſſima an totam indiuidui quiditatē dicere poſſit: in prohe. vniuerſa. littera. L. car. 2
Species quid ſit: ꝛ quomodo capiatur: vniuerſ. littera. O. car. 7
Subiectum libri porphyrij quod ſit: in prohe. vniuerſa. littera. C. cum pluri. ſequen. 1
Subiectum libri predicamentorum quod ſit: predicamento littera. A. car. 17
Subiecto predicari dicuntur quecūq̧ in cuiuſlibet rei ſubſtantia ꝛ diffinitione ponuntur: predicamen. littera. H. car. 20
Subiectum equiuoce accipitur: dum aliquid eſſe in ſubiecto dicitur: ꝛ aliquid de ſubiecto dici: predicamen. littera. D. car. 20
Subiectis in diuerſis aliquid dupliciter eſſe poteſt: predicamen. littera. F. car. 31
Subiecti in naturam quomodo aliqua per temporis longitudinem transferantur: predicamen. littera. E. car. 39
Subiectum libri perhierme. quod ſit: primo perhierme. littera. F. car. 67
Subiecto que dicantur: que ſint: ꝛ que ſint ea: que ſunt in ſubiecto: primo perhierme. littera. L. car. 70
Subſtantia ſecunda an ſubſtantia exiſtat: predicamen. littera. R. car. 22
Subſtantia an ſingulare ſit: predicamen. littera. B. cum plu. ſequentibus. car. 23
Subſtantia ꝛ ſubſtantia quomodo vnum ſiat: predicamen. littera. O. car. 23
Subſtantie ſecunde an conceptus in anima eſſe dicantur: predicamen. littera. L. car. 24
Subſtantia vna an magis ſubſtantia q̃ȝ alia ſit: predicamē. littera. F. car. 24
Subſtantie prime ꝛ ſecūde appellatione quid ſignificetur: predicamen. littera. B. car. 26
Subſtantia ſecunda vel nomen ſubſtantie ſecunde qualiter qualitatem circa primam ſubſtantiam determinet: predicamen. littera. E. car. 26
Subſtantie an aliquid contrarium exiſtat: predicamen. littera. D. car. 26
Subſtantia qualiter ſuſcipiat magis ꝛ minus: predicamen. littera. E. car. 27
Subſtantia aliqua an aliquid eſſe dicatur: predicamen. littera. L. car. 38
Subſtantiale quatuor modis eſſe dicitur: ſex princip. littera. A. 54
Subſtantiale an a ſubſtantia denominetur: ſex princip.

littera.B.car. 54

¶ Superficies eſt vltimus terminus corporis: et nō eſt pars corporis:predicamen.lit.B.car. 31

¶ Surſum et deorſum an contraria exiſtant: ſex princip. littera.L.car. 63

¶ Spera ſuprema an in loco ſit:ſex princip.lit.E.car. 63

¶ Suppoſitorum multitudo:pro quibus in propoſitione vniuerſali diſtributio ſit:propoſitionis vniuerſalis vniuerſalitatem non impedit:primo perhier.littera.L.car. 77

T

¶ Tempore ſimul quando aliqua eſſe dicantur:predicamē. littera.E.car. 50

Tempus omne an compoſitum exiſtat:ſex princip. littera. D.car. 60

Tempus dupliciter capitur:vno modo vt eſt numerus motus ſecundum prius et poſterius:alio modo pro temperie vel intemperie aeris:ſex princip.lit.B.car. 61

¶ Termini ſubiectum et predicatū quo pacto termini equiuoci eſſe dicantur:predicamen.lit.J.car. 18

Terminus omnis vltimus indiuiſibilis eſt indiuiſibilitate oppoſita diuiſibilitati rei terminate per illum vltimum terminum predicamen.lit.J.car. 30

Terminus a termino priuatiue in quo differat:ſecūdo perhierme.littera.B.car. 82

Terminis in aliquibus vbi predicatum terminus ſingularis enunciationis ſit:de ſubiecto tamen finito et infinito ſecundum conſequentiā adinuicem ſe habent:ſecundo perhierme.littera.C.car. 82

Terminorum in propoſitione multiplex tranſpoſitio eſſe poteſt.ſecundo perhier.lit.F.car. 84

Terminis in omnibus quando ex predicatis diuiſis:ſequitur predicatum coniunctum:et quando non:ſecundo perhierme.littera.B.car. 86

Terminorum predicatorum de numero quidam ſolum nō enti competunt:et quidam ſolum enti:et quidam indifferēter enti et nō enti:ſecundo perhier.lit.O.car. 87

¶ Tranſcendentis de ratione quid ſit:in probe.vniuerſa.littera.C.car. 4

U

¶ Ubi vt eſt quodam predicamentum quid ſit:ſex princip. littera.M.car. 61

Ubi quid proprie ſit:ſex princip.lit.D.car. 63

Ubi an inſit contrarietas:ſex princip.lit.G.car. 63

¶ Verbum ſubſtantiuum quod ſit:et quod obliquum:primo perhierme.lit.A.car. 70

Verbum vbi predican nota eſt:verbum non eſt predicatū primo perhierme littera.F.car. 70

Verbum predicati nota eſt: non autem ipſius ſubiecti:primo perhierme.lit.A.car. 71

Verbum an ſemper nota predicati ſit:primo perhierme. littera.C.car. 71

Verbum infinitum an verbum exiſtat: primo perhierme. littera.D car. 71

Verbum infinitum non ſignificat actionem vel paſſionem: ſed magis actionis vel paſſionis priuationem:primo perhierme.lit.E.car. 71

Verbum infinitum non eſt nota eorum que de altero dicū tur ratione verbi ſubſtantiui in verbo infinito ſubintellecti:primo perhierme.lit.F.car. 71

Verbum infinitum an in oratione infinitum maneat:primo perhierme.lit.G car. 71

Verbum variatur per tempora:modos:numeros et perſonas:primo perhier.lit.J. car.71

Verbum preteriti vel futuri temporis an verbum ſit:primo perhierme.lit.K.car. 71

Verbum eſt an verum vel falſum ſignificet:primo perhier. littera.A.car. 72

Verbum eſt quandoque eſt ſecundū adiacens in propoſitione quādoque tertium adiacens:primo perhier.lit.B. 72

Verbum eſt ſicut poteſt eſſe cathegoreuma: vel ſincathegoreuma:ita hoc participium ens cathegoreuma vel ſincathegoreuma eſſe poteſt: primo perhierme.littera. E. car. 72

Verbum eſt an in omni propoſitione copula ſit:primo perhierme.lit.J.car. 72

Verbum eſt,quando eſt tertium adiacens in propoſitione: tunc contrahitur ad naturam predicati:ſeu ad eſſe predicati:ſecundo perhierme.littera.D.car. 87

¶ Veritas vno modo eſt adequatio rei ad virtutem cognoſcentem: alio modo virtutis cognoſcentis adequatio eſt: vt intellectus ad rem: primo perhiermen.littera E.car. 68

Veritas determinata in illis de futuro quomodo ponatur primo perhierme.lit.A.car. 80

Veritas determinata in illis de futuro contingens quomodo ponatur:primo perhier.lit.B.car. 80

¶ Veſtimentum principaliter ad quid ordinetur: ſex princip.litte.D.cum ſequen. 65

Via ad terminum ſm commentatorem que nam ſit:ſex princip.lit.F.car. 58

¶ Virtus an vitio contrarietur: predicament. littera.O. car. 35

Virtus et vitium an relatiua eſſe dicantur: predicamen.littera.P.car. 35

¶ Unitas maior et minor quomodo in aliquibus eſſe poſſit:in probe.vniuerſa.lit.D.car. 1

¶ Uniuerſale quomodo capi poſſit:in probe.vniuerſa. littera.A.car. 2

Uniuerſalium ſufficientia quomodo probetur: in probe. vniuerſa.lit.B.car. 2

Uniuerſalia quot eſſe dicantur:in probem.vniuerſa.littera D.car. 2

Uniuerſalium notitia ad quid vtilis ſit: in probem.vniuerſa.littera.E.car. 2

Uniuerſalia an in rerum natura exiſtant:vel non in probe. vniuerſa.littera.F.car. 2

Uniuerſale an eadem res cum ſuo ſingulari eſſe dicatur:in probe.vniuerſa.littera.A.cum plu.ſequen. 3

Uniuerſale quomodo a ſingularibus abſtrahatur: in probe.vniuerſa lit.C car. 3

Uniuerſale an eſſe ſubiectum in ſingularibus habeat:in probe.vniuerſa.lit.D.car. 3

Uniuerſalia ſeparata quomodo philoſophus deſtruat:in probe.vniuer.lit.F. 4

Uniuerſalia an ſecūdum eſſe a ſingularibus extra animam ſeparata exiſtant:in probe.vniuerſa.littera.E.cum pluribus ſequen. 4

Uniuerſalia an ſint in rerum natura exiſtentia: vel in anima:vel extra animam: vel an ſolum eſſe obiectiuum in intellectu habeant:in probe.vniuerſa.littera.A.cum plu. ſequen. 6

Uniuerſalium comparationes adinuicem ſunt tantum.x. in generali:plures tamen in ſpeciali eſſe dicuntur:vniuerſa.littera.A.car. 16

Uniuerſalia de genere ſubſtantie an extra animam exiſtāt predicamen.lit.E.car. 20

Uniuerſalibus natura operatur:quoniam eſt principiū ſingularium per ſe: et ex conſequenti eſt vniuerſalium: cum in quolibet ſuo particulari vniuerſale ſaluetur:ſex princi. littera.D.car. 54

Uniuerſale dupliciter intelligi poteſt:vno modo quod exeat in eſſe poſt eſſe:alio modo quod in ſuppoſito ſiat: in quo prius eſſe non habuit:ſex princip.lit.J car. 54

Uniuerſalium quedam ſolum de ſingularibus ab arte fa-

ctis predicantur: quedam de ſingularibus a natura fa/ctis: ſex princip. littera. K. car. 54
Uniuerſale triplex: ante rem: in re: poſt rem: ſex princip. littera. A. car. 55
Uniuerſalis in diffinitiõe quid philoſophus intellexerit: primo perihermenias. lit. A. car. 76
Uniuocum vniuocans quotupliciter accipiatur: predicamen. littera. D. car. 19
Unum ex aliquibus pluribus quomodo fiat: et quomo/do non: ſecundo perihermen. littera. A. cum pluribus ſe/quent. car. 85
Uox hec ſimile materialiter per ſe accepta non ſuſcipit magis aut minus q̃ʒ hec vox duplum: predicamen. litte/ra. A. car. 34
Uox eſt vox animalis mediate vel immediate: ſex princip. littera. F. car. 62
Uox iſta: que eſt communis pluribus per predicationem: an ſit vox vniuerſalis in pluribus ſingularibus vocibus exi/ſtẽs: vel eſt vox ſingularis: vt hec vox ſingularis: quam p/fero: homo: que ſic eſt in iſto aere: q̃ nõ eſt alibi: primo p/hiermenias. littera. J. car. 75

Y

Ydea ſm mentem Auguſtini: et aliorum theologo℞ qd ſit: et quõ ſumatur: in prohe. vniuerſa. lit. A. car. 5
Ydea an eſſentia diuina ſit: vel alia res: in prohe. vniuerſa. littera. B. cum plu. ſequen. 5
Ydee an rationes incommutabiles exiſtant: in prohe. vni/uerſa. lit. D. cum plu. ſequen. 5
Ydee quomodo eterne eſſe dicantur: in prohe. vniuerſa. lit/tera. J. cum pluri. ſequen. 5

Finis repertorii.

¶ Preclariſſimi viri Gualteri Burlei anglici ſacre pagine pfeſſoris excellētiſſimi ſuper artez veterem Porphyrij ꝛ Ariſtotelis expoſitio ſiue ſcriptum feliciter incipit.

Via de dictis in logica quōdam cōpendiū intendo cōpilare. Videnda ſunt pmo tria circa logicā in cōi. Deinde deſcēdenduz eſt ad ſcientiā traditā in libro Porphyrij. ¶ Primo ḡ eſt vidēduz qualē vnitatē hꝫ logica. ¶ Scdō qd eſt ſubm in logica. ¶ 3° de vtilitate logice. ¶ Circa pmū
A eſt notādū ꝙ p logicā poſſumus tria itelligere. vel vnū cōe ad oēs habit⁹ ꝯnuz oīuꝫ in libris logice. vel vnū habituz ſingularē vni⁹ ꝯcluſiōis oñſe in logica. vel vnū aggregatū ex oīb⁹ habitib⁹ traditis in libris logice. ¶ Prio mō dico ꝙ logica ē qd vnū ſm gen⁹. qꝛ eſt qōdā cōe ſꝫ ꝑtionē oīb⁹ habitib⁹ oñſis in logica. ꝛ logica iſto mō accepta nō eſt vna nūero: diſtinguēdo vnū nūero cōtra vnū gñe ꝛ vnuꝫ ſpecie. ¶ Scdō mō accipiēdo logicā ꝓ vno habitu ſingulari vni⁹ ꝯcluſionis oñſe in logica. ſic dico: ꝙ logica eſt vnū nūero: ꝛ quedā forma ſimplex: nō cōpoſita ex mā ꝛ forma: nec ex diuerſis formis: ꝫ eſt habit⁹ vnius ꝯnis tm̄. Vñ logica 2° mō
B accepta hꝫ vnitatē nūeralē ſimplicē. ¶ Tertio aūt mō accipiēdo logicā. ſic dico: ꝙ logica eſt vna ſm aggregationē. ſicut exercit⁹ vel ciuitas. Vñ tot ſunt habit⁹ ꝑticulares traditi in logica quot ſunt cōplexa qbus aliqd hr ꝑ doctrinā traditā in libris logice. ꝛ logica iſto mō accepta eſt qōdā aggregatū ex ſciētijs ꝛ opionibus. qꝛ ꝑ demſonem acqrit̄ ſcia. ꝛ per auctē. vel ſyllogiſmū dialecticū non acqrit̄ niſi opio. vñ gñaliter alteri⁹ ꝛ alteri⁹ ꝯnis nūero: eſt alius ꝛ ali⁹ habitus nūero. ꝛ hoc eſt veꝝ tā in logica ꝙ̄ in alijs ſciētijs. qd̄ ꝓbat̄ ſic. Sit. a. habit⁹ vnius ꝯnis demōſtrate in logica. Et ſit. b. habitus alteri⁹ cōcluſionis demōſtrate in logica. tūc arguo ſic. Aliqd ſtat cuꝫ. a. qd̄ nō ſtat cuꝫ. b. ḡ. a. ꝛ. b. nō ſunt idem nūero. ꝯña pꝫ de ſe. ꝛ añs ꝓbat̄ ſic. cuꝫ ſcia vnius ꝯnis ſtat ignorātia alteri⁹ ꝯcluſiōis. ꝛ nō ſolū ignorantia negōnis. ſed etiam ignorātia diſpōnis: que eſt error ꝯriua ſcie. poſſuꝫ. n. ſcire vnam ꝯcluſionē libri poſterioꝝ: ꝛ errare circa aliā cōcluſionez eiuſdē libri. qd̄ ſatis pꝫ. tunc ſic. cum ſcia ipſius. a. ſtat ignorantia ipſius. b. ſed cum ipſo. b. non ſtat ignorantia ipſi⁹. b. ergo a. ꝛ. b. nō ſunt idē habit⁹ numero. Et per idem argumentū pōt ꝓbari ꝙ. a. ꝛ. b. nō ſunt habit⁹ eiuſdez ſpeciei. qꝛ tunc qcquid ꝯrīaretur vni ꝯrīaretur alteri. ſicut qcquid cōtrariat̄ vni albedini contrariatur cuilibet albedini. ¶ Itē ꝙ alterius ꝛ alterius ꝯcluſionis ſit alia ꝛ alia ſciētia ꝑticularis pꝫ. qꝛ qñ ſcia vnius ꝯcluſionis vt prioris ꝯcluſionis acqritur: ſcia poſterioris ꝯcluſionis nō acqrit̄. ꝛ cuꝫ ſcia poſterioris ꝯcluſionis acquirit̄ ſeu intendit̄: ſcia ꝑoris ꝯnis ꝺpdit̄: aut remittit̄. pluries eñi hoc ꝯtigit: ꝙ cū ſciētia poſterioris ꝯcluſionis acqrit̄: ꝺpdit̄: aut remittit̄ ſciētia ꝯnis prioris. vt pꝫ in geometria. Cum. n. aliquis adiſcit cōcluſiones poſterioris demōſtrationis obliuiſcit̄ demſtationis ꝑoris. aut nō hꝫ tam recēter eā in mente: vel in ꝓmptu. ꝛ per
C ꝯña aut ꝺpdit ſciam habitā ꝑ ꝑorez demſonē. aut hꝫ eam magis remiſſe ꝙ̄ ꝑus. ergo alia eſt ſciētia ꝑoris ꝯnis. ꝛ alia poſterioris. Et ſic pꝫ: ꝙ accipiendo logicā ꝓ tali ſcia tradita in libris logice. ꝙ logica vt ſic non eſt vnus habit⁹ ſimplex. ſed eſt vna ꝑ aggregationē: ſicut exercitus vel ciuitas. ꝛ ita eſt de totali notitia habita in libro phyſicorum: aut in libro euclidis. ¶ Sed ꝯ hoc arguit̄. qꝛ ſm hoc tota logica non hrēt maiorē vnitatē ꝙ̄ hrēt aggregatū ex ſciētia nāli ꝛ geometria: nec haberet geometria maiorē vnitatem ꝙ̄ hrēt totuꝫ aggregatū ex ſcia nāli ꝛ arithmetica. qꝛ non hꝫ niſi vni-
D tatez aggregatiōis. ¶ Dōm ꝙ in hñtib⁹ vnitatez aggregatiōis pōt eſſe maior vnitas ꝛ minor vnitas. qꝛ aggregatū ex habitib⁹ eiuſdē ſpēi maiorē vnitatez hꝫ ꝙ̄ aggregatū ex habitibus diūſis ſpē. ꝛ aggregatū ex partib⁹ eiuſdē gñis maiorez vnitatē hꝫ ꝙ̄ aggregatū ex partib⁹ diuerſoꝝ generū. Et iō dico: ꝙ logica 3° mō accepta maiorem vnitatez hꝫ ꝙ̄ aggregatū ex phiſica ꝛ geometria. qꝛ logica 3° mō accepta ſ. pro aggregato hꝫ vnitatez ſm genus: quia oēs particulares habitus traditi in logica ſunt eiuſdez generis ꝓpinqui. ſed nō eſt ſic de habitib⁹ traditis in phyſica ꝛ geometria.
¶ Itē adhuc logica 3° mō accepta hꝫ maiorē vnitatez ꝙ̄ habitus ꝑticulares acqſiti in phyſica ꝛ geoꝰ: qꝛ habit⁹ traditi in libris logice hñt vnitatē cōnexionis. qꝛ vnus depēdet ab alio. qꝛ habito vno facili⁹ acquirit̄ alius. Sꝫ nō eſt ſic de habitib⁹ traditis in phyſica ꝛ geometria. nā hꝫ habit⁹ ſunt incōnexi: nō dependētes ex ſe inuicē. ſilr eſt in alijs ſciētijs. Nā in geometria ſcie diuerſoꝝ ꝯcluſionū hñt vnitatē cōnexiōis. qꝛ ſcia cōcluſionis poſterioris depēdet a ſcia cōcluſionis ꝑo-
E ris. Nā vt cōiter dicit̄. illud qd̄ eſt cōcluſio in demōſtratione ꝑori: eſt ꝑncipiū in demōſtratione poſteriori. ꝛ iō ſcientia acqſita per demſtationē poſteriorē: depēdet a ſcia acquiſita
F ꝑ demſtationē priorē. ¶ Adhuc circa ꝑdicta eſt dubiū: quia nō videt̄: ꝙ ſcia poſſit accipi pro habitu vni⁹ cōcluſiōis tm̄. Imo videt̄ ꝙ vna ſciētia ſit reſpectu multaꝝ ꝯcluſionū. nā ſi ſciētia reſpectu multaꝝ ꝯcluſionū poſſet accipi pro habitu vnius ꝯcluſionis tm̄. tunc ſciens ꝑmā ꝯcluſionē geometrie hrēt geometriā: cū hēat habitū vni⁹ ꝯcluſionis geometrie. ꝛ ſic ſequit̄: ꝙ hñs ꝑmā ꝯcluſionē geometrie foret geometra. qd̄ videt̄ incōueniēs. ¶ Dōm eſt ꝯcedendo ꝙ ſciēs ꝑimā concluſionē geometrie hꝫ geometriā partialem: ꝛ ꝙ eſt geometra ꝑtialis. nā cuꝫ demſtatio ſit ſyllōs faciens ſcire ſm
T. cō. 5. phm ꝑmo poſteriorū: ſequit̄ ꝙ hñs ꝑmā ꝯcluſionē geometrie hꝫ ſciam: que eſt effectus illius demōſtrationis. ſed effectus demſtationis geometrie nō eſt niſi geometria. iō concedo ꝙ hñs ꝑmā ꝯnem geometrie hꝫ geometriaꝫ partialem que eſt effectus illius demſtationis. ꝛ per ꝯña eſt geometra
G partialis. nō aūt geometra vlis. ¶ His viſis videndū eſt de qbus eſt logica. vtrū de rebus aut de ꝯceptib⁹. aut de vocibus: ꝛ qd oꝫ eſſe ſubm in logica. ¶ Et eſt dicēduꝫ ſm Auicen. in logica ſua. ꝙ logica eſt de intētionib⁹ ſcdis adiunctis
H primis. ¶ Ad cuius euidētiā ſciendū eſt ꝙ intētio ſm ꝙ nūc loqmur eſt idē qd̄ ꝯceptus rei. Et cōceptus rei duplex eſt. ſ. primus ꝛ ſcdꝰs. vbi gfa. Poſſuꝫ. n. de hoie habere vnū cōceptuꝫ: quo concipio humanā nām abſolute. ſ. intelligēdo vel cōcipiēdo ipm eſſe ſubam aiataꝫ ſenſibilem rōnalez. ꝛ ſic habeo vnū conceptū ſoluꝫ ꝑmū. ꝛ poſſum cōceptū de homine habere: quo cōcipio nām humanā in ordine ad illa que participāt eandē nām. ſ. ad ſoꝛ. ꝛ pla. ꝛ ſic habeo aliū cōceptū. ſ. cōceptū cōparatuꝫ q dicit̄ ſecūdarius ꝯceptus: ꝛ iſte abſtrahitur a cōceptu ꝑmo. Cōceptus ꝑmus dr̄ ꝑma intētio. Cōceptus ſcdꝰs dr̄ ſcda intētio. Vñ ꝑma intētio eſt cōceptus immediate abſtract⁹ a rebus. Sed ſcda intētio eſt cōcept⁹ abſtractus a cōceptu ꝑmo vel a cōceptibus ꝑmis. Nomina. n. rerū exiſtium extra aiam ſunt ꝑme intētionis. vt hō. animal. albedo. nigredo. ſed cōcept⁹ abſtracti ab iſtis ſignificant̄ ꝑ noīa ſcdꝫ intētionis. vt genus. ſpēs. ſubm ꝑdicatuꝫ ꝛ hꝫ. vñ breuiter ꝑma intētio eſt ꝑmus cōceptus rei. ſecūda intētio eſt ſcdarius ꝯcept⁹ rei. Nomē ꝑme intētiōis eſt nomē ſignificās rem vt cadit ſub ꝑmario cōceptu itellect⁹. Nomē ſcde intētionis eſt nomē ſignificās rez vt cadit ſub ſcdario concep-
K tu. Et ex his pꝫ eandē cē eſſe ꝑme itētionis ꝛ ſcde intētiōis. qꝛ eadē res pōt apphendi ſub ꝑmario ꝯceptu itellect⁹ ꝛ ſecūdario: cuꝫ tñ ꝑa ꝛ ſcda intētio nō ſint. eedem. dico ergo ꝙ

Ad hoc vid Anto. and. q. ij. Angli. ſup v. q. ſcoti: ꝛ anto. and. li. 7. metaph. q. 16. ar. ij

logica eſt de rebus ſcdē intētionis vt ſunt ſcdē intentiones et
ḡa in logica non determinat̄ de reb⁹ nec de vocibus niſi ꝑ
habitudinē ad intētiones ſcdas. nō. n. determinat̄ in logica
de hoīe niſi inquātū eſt ſpēs vel ſubiectū: vel p̄dicatū ꝓpoſi
tionis. vel inq̄ꝫtū eſt termin⁹ in ſyllo. ſ. inq̄ꝫtū eſt maior vel
minor extremitas vel mediū in ſyllogiſmo ſil'r nō determi/
nat̄ de vocib⁹ in logica. niſi inq̄ꝫtū ſignificāt res vt eis inſunt
L intētiones ſcdē. ¶ His viſis vidēdū eſt qd eſt ſubm in logi/
ca. ⁊ dat̄ diſtinctio de ſubo ⁊ de logica. qꝛ q̄dā eſt ſubm in
quo. ⁊ q̄dā eſt ſubm circa q̄d. Subm in q̄ cuiuſlibet ſcie eſt
itellect⁹. qꝛ oīs ſcia hūana eſt in itellectu tāq̄ꝫ in ſubo. Sub
iectū aūt circa q̄d. eſt illd̄ circa q̄d eſt ꝯſideratio. ⁊ tale ſub/
iectū circa q̄d. eſt duplex: q̄ddā cōtētiuum. ⁊ eſt id q̄d eſt cōe
ad oīa ꝑ ſe ꝯſiderata in ſcia. Aliud eſt ſubm p̄nl'e. ⁊ eſt illud
de q̄ p̄ncipaliter ꝯſiderat̄ in ſcia. ¶ Itē de logica diſtinguo:
qꝛ vno mō accipit̄ vt eſt gen⁹ ad oēs habit⁹ acq̄ſitos in lib.
logice. ¶ Alio mō pro habitu ꝑticulari vni⁹ ꝯcluſiōis oīſe in
logica. ¶ Tertio mō ꝓ aggregato ex oībus habitib⁹ tradi/
M tis in libris logice. Et loquendo de logica p̄io ⁊ tertio mō
ſic dico ꝙ ſubm p̄m logice eſt duplex. ſ. vel p̄mū p̄mitate ade
quationis. vel p̄ vnū p̄mitate p̄ncipalitatis. dico tūc ꝙ ſbm
p̄mū p̄mitate adequationis hoc ſubm ꝯtentiuū circa q̄d: eſt
res ſcdē intētionis. ſiue ens rōnis. ⁊ nō eſt aliud intelligēdū
ꝑ ens rōnis q̄ꝫ res ſcdē intētionis. Nā res ſcdē intētionis vel
ens rōnis eſt cōe ad oīa ꝑ ſe cōſiderata in logica. ſm ꝙ in lo
gica ꝯſiderant̄. ⁊ tale dr̄ ſubm ꝯtentiuū circa q̄d. ⁊ eſt idem
q̄d ſubiectū adequatū circa q̄d. nec opꝫ ꝙ de tali ſubo ꝓbē
tur paſſiones aut ꝓprietates in ſcia: ſed ſolum req̄rit̄ ꝙ de
ſpēbus ſeu ꝑte ꝯtentis ſub illo ſubo ꝓbentur paſſiōes ⁊ ꝓ/
T.c.25 ⁊ idē re ibi doc. prietates. Un̄ phs. 1. poſte. dicit ꝙ ſcia hꝫ vnū gen⁹ ſubm
cuius generis ſunt ꝑ ſe ꝑtes ſubiectiue. ⁊ ꝑ ſe paſſiōes illa/
rū partiū. vnde ſubiectū iſto mō acceptū eſt cōe ad oīa ꝑ ſe
ꝯſiderata in logica. ſm ꝙ in logica ꝯſiderant̄. ⁊ tale ſbm dr̄
eſſe ſubm ꝯtentiuū circa q̄d. ⁊ eſt idē q̄d ſubm adequatum
ſciap. ⁊ de ipſo in ſua maxīa cōitate accepto nō ꝓbant̄ paſ/
ſiōes ⁊ ꝓprietates: ſꝫ de ꝑ ſe ꝯtētis ſub eo ꝓbant̄ in ſcia ꝑ ſe
paſſiōes. iſto° ſubm p̄m in ſcia nāli eſt hoc cōe ens nālis. ſbm
p̄m in metaphyſica eſt ens ꝑ ſe. ¶ Si aūt loq̄mur de p̄° ſbo
in logica p̄mitate p̄ncipalitatis. ſic dico ꝙ ſbm p̄m in logica
eſt ſyllogiſm⁹ demōſtratiuus. qꝛ eius notitia p̄ncipaliter inq̄ri/
tur in logica. vel ſm alios ſyllogiſm⁹ eſt h mō p̄m ſbm in logi
ca. loquēdo de logica p̄° vel 3° mō. ¶ Si vō loq̄mur de lo/
gica 2° mō accepta. ſ. put eſt habit⁹ ꝑticularis vni⁹ ꝯcluſio/
nis tm̄. ſic dico ꝙ illud ſbm de quo ꝓbatur paſſio eſt ſbm il
lius ſcie ꝑticularis. vbi gr̄a. ſi ꝓbatur paſſio de gn̄e: ſbm il/
lius ſcie acq̄ſite ꝑ iſtā ꝓbationē eſt genus. cū demſtrat̄ paſſio
de ſpē. ſbm ſcie acquiſite ꝑ illā demſtrationē eſt ſpēs de qua
N ꝓbat paſſio ⁊ ſic de alijs. ¶ Et eſt ſciendū ꝙ in logica deter
minat̄ de reb⁹ ⁊ de vocib⁹. ſed hoc nō eſt niſi ꝑ habitudinē
ad intētiones ſcdas vt dcm̄ eſt. vnde in libro p̄ditoꝝ determi
natur de ſba ⁊ q̄ꝫtitate inq̄ꝫtū ſunt gn̄a gn̄aliſſima. ⁊ de ꝯtē/
tis ſub eis inq̄ꝫtū ſunt gn̄a vel ſpēs. ⁊ ita ꝑ habitudinē ad
intētiones ſcdas. Similiter in libro Porphyrii p̄dicamētoꝝ
⁊ perihermenias determinat̄ de vocib⁹ per habitudinē ad
O intētiones ſcdas. ¶ Sciendū tm̄ ꝙ in libro Porphyrij deter
minat̄ de vocibus cōibus ſolis cōceptib⁹ ponēdo ꝙ vniuer
ſalia nō hn̄t eē extra aīam. ⁊ in libro p̄dicamentoꝝ deter/
minat̄ de vocib⁹ cōibus rebus ſolis. vt de ſba ⁊ q̄ꝫtitate ⁊c.
⁊ in lib. ꝑihermenias determinat̄ de vocib⁹ cōibus ſolis vo
P cibus vt de noīe ⁊ verbo enunciatiōe ⁊ orōne. Un̄ ſm Boe
tiū quedā ſunt noīa rerū diſtinguēdo rem contra vocē. ⁊
quedā ſunt noīa vocū. Noīa rerū ſm Boetiū ſunt noīa p̄i
me īpoſitiōis ⁊ ſunt vocū noīa ſcdē īpoſitionis. Nomē p̄me
īpoſitionis diuidit̄ in nomē p̄me intētionis ⁊ nomē ſcdē in/
tētionis. Nomē p̄me intētionis eſt cōe rebus. nomē ſecūde
Q intētionis eſt cōe cōceptibus. ¶ His viſis videndū eſt ad qd
De B vi ſit logica vtilis. Et eſt ſciendū ꝙ vtilitas logice eſt facultas

ſeu poteſtas diſcernēdi artificial'r verū a falſo in ſingulis ſciē de late ꝑ
tijs. Nā in ſingulis ſcientijs diſtinguit̄ verū a falſo ꝑ diſcur/ Egidiū
ſum factū a p̄miſſis notis ad ꝯcluſiones ſequētes ex illis. ⁊ 1. poſte.
talem diſcurſū docet logica. ⁊ ideo ꝑ logicā diſtinguit̄ arti phi. i te
ficialiter verū a falſo in omni ſcia. nec pōt aliqua ſcia artifi/ xt. i mul
cialiter haberi ſine logica. Si aūt dr̄ ꝙ ille qui p̄mo inuenit tis locis.
logicā acq̄ſiuit hanc ſciā ſine logica. ⁊ per ꝯn̄s pōt ſcia ac/
quiri ſine logica. Unde pōt ſic argui p̄mus inueniēs logicā.
aut habuit logicā aut nō. ſi ſic. ſequit̄ ꝙ logica fuit ante lo/
gicā. q̄d videt̄ incōueniēs. ſi nō habuit logicā. ſeq̄tur ꝙ ſcia
pōt acquiri ſine logica. ¶ Sciendū ꝙ logica pōt hr̄i dupl'r R
ſ. vtualiter vel artificial'r. vtens. n. ſyllo neſciens ſe ſyllogiza
re hꝫ logicā vtualem. ſed nō hꝫ artificialē. qꝛ neſcit ſe ſyllo/
gizare nec habere logicā. ⁊ illo mō ſyllogizāt idiote ⁊ ſegi/
ſtē ſm phm. Sed vtens ſyllo ſciēs ſe ſyllogizare hꝫ logicā
artificialem. qꝛ nouit nām ſylloꝝ. Dico ergo ꝙ p̄mus inue/
niēs logicā habuit logicā vtualē anteq̄ꝫ fuerit logicus artifi
cialis. nā p̄mus inueniēs logicā vtebatur ſyllo in acq̄rē/
do artē logice. ſed neſciuit ſe ſyllogizare. ⁊ ita habuit logi
cā vtualem tm̄. vn̄ ꝯcedo ꝙ logica vtualis fuit ante logicā
artificialē. ¶ Adhuc eſt dubium. qꝛ nos videmus aliquos S
adiſcentes phiam nālem ⁊ alias ſcias: qui tn̄ non hn̄t logi/
cam. vt pꝫ de multis ſtudentib⁹ per totā vitā ſuā in ſciētijs
ſpeculatiuis q̄ ſciunt facere oēs demſtratiōes traditas in lib.
phyſicoꝝ vel in metaphyſica. vel in alijs ſcientijs. qui tamē
ignorāt logicam. ergo alie ſcie pn̄t hr̄i ſine logica. ¶ Dōm
ꝙ nulla ſcia pōt hr̄i artificialiter abſq̄ logica. qꝛ quicunq̄ ſcit
artificialiter aliquā cōcluſionem ſcit ſe ſcire illā. ⁊ per ꝯn̄s
ſcit ſe habere demſtrationē ad illam ſciam. qꝛ nullus pōt ſine
logica ſcire ſe hr̄e aliquā demōſtrationē: qꝛ ſine logica non
pōt ſcire vtrū argumētū ſit demōſtratiuū aut ſophiſticū.
vel vtrū ꝯcluſio de neceſſitate ſequit̄ ex p̄miſſis vel nō. Di
co ergo ꝙ ſtudētes in phia nāli q̄ꝫuis ſciāt recitare ſingula
verba Ariſto. ⁊ ſingulas ꝯcluſiones inducere ex p̄miſſis. ſi
non hn̄t logicā nō hn̄t ſciam nālem artificialiter. qꝛ neſciūt
vtrū demſtrōnes Ariſto. cōcludāt aut non ¶ Si vō q̄rit̄. T
quē habitū ergo acq̄runt tales ꝑ ſtudiū in phia nāli vel in
geometria vel in alia ſcia quacunq̄: dico ꝙ ſciam ꝓpriiſſime
acceptā non acq̄runt: ſed magis acquirūt habitū opinatiuū.
nec hn̄t niſi credulitatē de ꝯcluſionib⁹ demōſtratis. qꝛ ſolū
credūt diſcurſum a p̄miſſis ad ꝯcluſionē eē bonū argumē
tū. ſed nō ſciunt hꝫ diſcurſum eē bonū. ⁊ iō dico ꝙ nō ac/
quirūt niſi opiōnē. ¶ Uiſis p̄miſſis circa logicā in cōi deſcē/
do ad ſciā traditā in lib. Porphyrij. in qua vidēda ſūt tria. V
Primo quid eſt ſbm in lib. Porphyrij. Scdō vidēda eſt ſuf
ficiētia vliū de quib⁹ tractat̄ in lib. iſto. tertio mouenda ⁊
ſoluēda ſunt quedā dubia. Primo ergo dico ꝙ ſbm. ſ. ꝯten/
tiuū ſeu adequatū in tota ſcientia tradita in lib. Porphyrij
eſt vniuerſale. accipiēdo vle vt hꝫ ſuppoſitionē ſimplicē. nā
hoc cōe vle cōtinet in ſe oīa ſubiecta ꝑticularia de qb⁹ in h
lib. probant̄ paſſiones ⁊ ꝓprietates. ſubiecta tm̄ ꝑticularia
ſunt multa. qꝛ in aliqua ꝑte hui⁹ libri demſtratur vna paſſio
de gn̄e. ⁊ in alia ꝑte demōſtrat̄ alia ꝓprietas de ſpē. ⁊ ita ali
cuius ſcie ꝑticularis tradite in lib. Porphyrij gen⁹ eſt ſbm.
⁊ alteri⁹ ſcie hic tradite ſpēs eſt ſbm. vnde totius ſcie tradi/
te in libr. Porphyrij ſunt multa ſubiecta ꝑticularia: licet tn̄
ſit vnū ſbm adequatū ꝯtinens oīa alia ſubiecta ꝑticularia.
⁊ eſt hoc cōe vle. ¶ Et ſi dr̄. ſi vle ſit hic ſbm cōe adequatū.
⁊ nullū illoꝝ quinq̄ vliū eſt hic ſbm. ḡ eſt ponendū ſextū
vle. ¶ Dōꝫ ꝙ hec eſt vera. vle eſt hic ſbm accipiēdo vniuer X
ſale ſm ꝙ eſt cōe ad illa quinq̄. de quibus hic determinat̄. ⁊
ſm ꝙ hic termin⁹ vle hꝫ ſuppoſitionē ſimplicē. Et tunc rn̄/
deo ad argumētū. ⁊ dico ꝙ iſta ꝯn̄a nō valet vniuerſale eſt
hic ſbm. ⁊ nullū iſtoꝝ quinq̄ eſt hic ſbm. ergo eſt dare ſextū
vle. ſic nō ſequit̄. homo eſt ſpēs. ⁊ nullus hō ſingularis eſt
ſpēs ergo aliud homo preter hoīem ſingularem eſt ſpecies.
¶ Et ſi dr̄. hec eſt vera. aliquod vniuerſale eſt hic ſubiectū.

A ꝛ nulla iſtoꝝ quinqꝫ eſt hic ſubm q̄ ē dare ſextū vle. ℂ Dōm ꝙ vle pt accipi large ꝛ ſtricte. accipiēdo vle large ſic vniuerſale eſt idē qd̄ cōe. ꝛ ſic verū ē ꝙ vniuerſale eſt cōe. ꝛ iſto modo loquēdo dico ꝙ aliqd̄ vniuerſale ē hic ſubiectū. q2 aliqd̄ cōe eſt hic ſubiectū. ꝛ ꝯcedo ꝙ eſt dare multo plura vl'ia q̄ꝫ quinqꝫ. q2 ens ꝛ vnū ꝛ oē cōe eſt v.e ſic loquēdo de vniuerſali large. ꝛ ſic ꝯcedo ꝙ ē dare ſextū v.e. S. aūt vle accipiatur ſtricte. ſic ſolū vle ē cōe ad iſta quinqꝫ. ſ. ad genus ſpēs ꝛc. Et iſto mō loquēdo de vniuerſali vniuerſale eſt hic ſub.m. ꝛ tū iſta eſt falſa. aliqd̄ vniuerſale ē hic ſub.m. q2 nec genus nec ſpēs ē hic ſub.m adeq̄tū ſeu cōtentiuū. ſꝫ tū eſt v.a. vle eſt hic

B ſubiectū. ſm̄ ꝙ ly vniuerſale hꝫ ſuppōnē ſimplicē. ℂ Circa ſufficiētiā vniuerſaliū eſt ſciēdū ꝙ ſufficiētia vniuerſaliū pōt ſic hr̄i. q2 oē vniuerſale aut p̄rut in qd aut i q̄le. ſi in qd. aut dicit totā q̄ditatē īdiuidui intelligēdo p q̄ditatē p̄dicatū eſſētiale. aut ptē. ſi dicat totā q̄ditatē tūc ē ſpēs ſpāliſſima. ſi aūt dicat ptē q̄ditatis ſic ē genus. Si vō p̄dicatur i quale. aut p̄dicat̄ i quale eſſentiale. aut in quale accñtale. ſi p̄dicat̄ in quale eſſentiale. ſic ē dr̄a ſi in q̄le accñtale. aut q̄ p̄dicat̄ cōuertibilr. ꝛ ſic eſt ꝓpriū. aut nō cōuertibiliter. ꝛ ſic eſt accñs.

C ℂ Sꝫ dubitat̄. q2 n̄ vꝫ ꝙ ſpēs ſpāliſſimo dicat totā q̄ditatē indiuidui. q2 q̄ditas īndiuidui ē mā ꝛ forma indiuidualia. ſed ſpēs ſpecialiſſima nō dicit formā indiuidualē nec materiā. ergo ſpēs ſpecialiſſima nō dicit totā q̄ditatē īdiuidui. ℂ Dicēdū ꝙ p q̄ditatē poſſumus duo intelligere. ſ. vel formā declarātē q̄ditatē vel formā ꝑficientē mām. quodlibet p̄dicatū eſſentiale ē forma declarans q̄ditatē ſui indiuidui. Dico ḡ ꝙ intelligēdo p q̄ditatē p̄dicatū eſſentiale ſic ſpēs ſpāliſſima dicit totā q̄ditatē indiuidui ſui. quia ſpēs eſt vnum p̄dicatū eſſentiale. ꝺ reſpectu indiuidui includens omnia alia p̄dicata eſſentialia: ꝛ ita debet intelligi dictū Boetij. ſ. ꝙ ſpēs dicit totū eē indiuidui. i. ſpecies ſpāliſſima includit oīa p̄dicata q̄ eſſentialr̄ p̄dicant̄ de indiuiduo. ꝛ ita ſpēs ſpāliſſima dicit totā q̄ditatē īdiuidui. ſed genus nō dicit totā q̄ditatē īdiuidui. q2 nō includit oīa p̄dicata que eſſentialiter p̄dicant̄ de indiuiduo. Si vero q̄ditas accipitur pro forma ꝑficiente materiā. ſic ſpecies non dicit totam quiditatem indiuidui. ℂ His viſis circa p̄dicta ſunt q̄dā dubia. q2 primo

D videt̄ ꝙ non ſint niſi quatuor vniuerſalia: ꝛ ergo per phm̄ p̄mo thopicoꝝ tantū q̄tuor ſunt p̄dicata. ſ. genus. diffō. proprium. ꝛ accñs. ſed vniuerſale ſeu predicabile ꝛ predicatū idē ſunt. ergo non ſunt niſi q̄tuor vniuerſalia. ℂ Item genus ꝛ accñs non videnť eē vniuerſalia diſtincta. ḡ nō ſunt quinqꝫ vniuerſalia. probatur aſſumptū. nam color eſt genus. quia p̄dicatur de pluribus differentibus ſpecie i eo quod quid. puta de albedine ꝛ nigredine. ꝛ color eſt accñs. ergo idē eſt genus ꝛ accidēs. ꝛ per conſequens genus ꝛ accidens non ſunt vniuerſalia diſtincta. ℂ Itē. ſpecies nō videtur eē vniuerſale diſtinctū a proprio. quia ſi proprium eſſet res diſtincta a ſpecie. v̄bi gratia ſi riſibilitas eſſet res diſtincta ab homine. tūc eſſet alia ſpecies ab homine. ꝛ omnis ſpecies habet paſſionē ſibi propriam. ergo riſibilitas hꝫ paſſionē realiter diſtinctā ab ea. ꝛ illa paſſio eadem ratione haberet aliam paſſionē: ꝛ ſic eſſet proceſſus in infinitum in per ſe ordinatis. quod eſt contra phm̄. ℂ Item decē ſunt predicamēta. ꝛ quodlibet predicamentū eſt vniuerſale. ergo decem ſunt vniuerſalia. ꝛ per ꝯñs nō tantum quinqꝫ vniuerſalia. ℂ Dicendū ꝙ accipiendo vniuerſale ſtricte ſic quinque ſunt vniuerſalia. vt dictum eſt in accipiendo ſufficientiā vniuerſaliū. ℂ Ad primum ergo argumētum in contrarium dico ꝙ phus p̄mo thopicorū loquitur tantum de predicatis queſitis in ꝓblematibus ſcibilibus. ꝛ ſic ſolum genus. diffinitio. accidens. ꝛ propriū poſſunt queri de ſubiecto ſcibili. ꝛ ideo iſta quatuor ponunť eē predicata in problematibus de quibꝰ poteſt eē ſcientia. Sed ſpecies non predicat̄ proprie niſi de indiuiduo: ꝛ de indiuiduo non eſt ſciētia. ideo ſpecies non eſt predicatū in aliquo problemate ſcibili: cum nō poſſit proprie predicari niſi de indiuiduo. Sed porphyrius non ſolū determinat de predicatis que p̄dicant̄ de ſubiecto ſcibili. ſed generaliter determinat de quocunqꝫ p̄dicato contento in quacunqꝫ ordinatione predicamentali. ſiue ſit p̄dicabile d̄ ſubiecto ſcibili. ſiue de ſubiecto non ſcibili. Cū igitur dicitur ꝙ tantū q̄tuor ſunt p̄dicata. dico ꝙ verū ē vt phus loqtur de p̄dicatis in lib. topicoꝝ. ſꝫ vt porphyriꝰ loqtur de p̄dicatis ſiue de vniuerſalibus ſic ſunt plā p̄dicata q̄ꝫ q̄tuor. ℂ Ad ſcḋm cū dr̄ ꝙ genꝰ ꝛ accidēs non ſunt diſtincta dico ꝙ cōparando genꝰ ꝛ accidēs ad idē. ſic ſemꝑ genus ꝛ accidēs ſunt diſtincta. Impoſſe enim eſt ꝙ idem ſit genꝰ alicuius ꝛ accidens eiuſdem. tamē cōparādo genꝰ ꝛ accidēs ad diuerſa ſic eſt poſſe ꝙ idē ſit genus ꝛ accidēs. i. illud idē qd̄ eſt genꝰ vnius pōt eē accidens alterius. Cum ergo dicitur ꝙ color eſt genꝰ ꝛ accidens. dico ꝙ color eſt genus reſpectu albedinis ꝛ nigredīs. ſed non eſt accidens iſtorū. ſed accidens corporis. ꝛ nō eſt genus corporis. vnde genus vt genꝰ nō eſt accidens. nec accidens vt accidens eſt genus hoc ē idē reſpectu eiuſdē nō eſt accidēs ꝛ genus. Cum ergo dicitur ꝙ color eſt genꝰ ꝛ accidens. dico ꝙ color eſt genus albedinis ꝛ nigredinis ꝛ nō eſt accidēs. ℂ Ad aliud dico ꝙ ſpecies eſt res diſtincta a proprio. Et cū dicitur ꝙ tūc illud ꝓpriū eſt ſpecies. poſſet concedi. Et cū dicitur ꝙ omnis ſpecies habet ꝓpriū. dico ꝙ nō. ſed omnis ſpecies de genere ſubſtantie habet ꝓpriū realiter diſtinctū ab ea. ſed nō eſt verum de ſpeciebus accidētiū. ℂ Ad aliud quādo dicitur ꝙ decē ſunt p̄dicamēta. concedo. ſed omnia illa cōtinentur ſub vno vniuerſali hoc ē ſub genere. q2 ſubſtātia eſt genus. q̄ꝫtitas ē genus. ꝛ ſic de alijs predicamentis. ꝛ concedo ꝙ plura ſunt vniuerſalia q̄ꝫ quinqꝫ imo ſūt quaſi infinita vniuerſalia ſm̄ ſpeciem. ſed ſecundū genus vniuerſalitatis nō ſunt niſi quinqꝫ vniuerſalia. Unde q̄cunqꝫ fuerint vniuerſalia quodlibet illorum. vel ē genus. vel ſpecies. vel differentia. vel propriū. vel accidens. ℂ Unde iſte quinqꝫ intentiones ſunt quaſi genera reſpectu illorū de quibus predicantur denominatiue.

ℂ Incipiunt iſagoge porphyrij ad predicamenta ariſtotelis.

CUm ſit nec̄iū griſaori. ꝛ ad eā q̄ eſt apud Ariſtotelis p̄dicamētorū doctrinā noſſe qd genus ſit. qd dr̄ia qdqꝫ ſpēs. qd ꝓpriū. ꝛ qd accidēs. ꝛ ad diffōnuꝫ aſſignationē. ꝛ omnino ad ea que in diuiſiōe vel in demrātione ſūt vtilia: iſtarū rerū ſpeculatiōe cōpēdioſā tibi traditionē faciens tētabo breuiter velut introductiōis mō ea q̄ ab antiqs dicta ſūt aggredi. Cap. 1. de neceſſario vīð beatum tho. prima par. q. 8 ꝛ. articu. primo. Antoni. Andre. metaph li. 5. q. 4. arti. primo. ARGL.

ℂ Cū nec̄ium ſit chryſaori ꝛ ad Ariſtotelis p̄dicamētoꝝ doctrinā, quidnā ſit genus cognoſcer̄: qd differētia: qd ſpecies: qd ꝓpriū ꝛ qd accidēs: ꝛ ad diffinitiōes etiā aſſignādas: atqꝫ ad diuiſiones oīno demonſtrationeſqꝫ cōficiēdas. ſit horū vtilis contemplatio, breuibꝰ enitar tibi tradere ea: q̄ a maioribꝰ nr̄is de hiſipſis ſuſcepimꝰ: q̄ſi igreſſuꝫ quēdam tibi ad hec omnia demōſtrando.

ℂ Iſte liber eſt primus in ordine doctrine in libris logice ꝯtinet ꝓemiū ꝛ duos tractatus. In p̄mo tractatu determinat auctor de vnoquoqꝫ vniuerſali diuiſiꝫ. In ſecūdo ibi. (Cōe ē ꝛc.) determinat de quinqꝫ vniuerſalibꝰ cōparando ea adinuicē. Proemiū ꝯtinet vnū capitulū totaliter narratiuū: quo

narrat tria. vꝫ. vtilitatē iſtius libri 2° modū tractādi in hoc libello. tertio q̄ſtiones ipertinētes huic ſcie a qb⁹ ſe vult abſtinere: q̄ tñ alicui pñt videri ad hanc ſciam ptinere. Primo ḡ mōſtrat ꝙ ſciētia quinqꝫ vliuꝫ eſt vtilis ad quatuor. ſ. ad doctrinā traditaꝫ in libro p̄dicamentorum ⁊ ad diffōnes aſſignādas. ⁊ diuiſiones faciendas. ⁊ ad artē demſ̄andi.

℃ Altiorib⁹ qdē q̄ōnib⁹ abſtinēs ſimpliciores vō mediocriter ꝯiectās. Mox de gñib⁹ ⁊ ſpēb⁹ illud qdē ſiue ſubſiſtāt ſiue i ſolis nudis puriſqꝫ itellectib⁹ poſita ſint: ſiue ſubſiſtētia corꝑalia ſint an icorꝑalia. ⁊ vtrū ſeparata ſenſibilib⁹. an in ipſis ſenſibilib⁹ poſita ⁊ circa ipſa ꝯſiſtētia: dicere recuſabo. Altiſſimū. n. hmōi negociū ⁊ maioris egens īqſitiōis. Illō vō quēadmodū de his ac de ꝓpoſitis antiqꝫ ꝓbabilr̄ tractauerūt ⁊ hoꝝ maxime ꝑipatetici tibi nūc tētabo mōſtrare.

ARGU. ℃ Atqꝫ ab altiorib⁹ qdeꝫ cōtēplationib⁹ abſtinebo: faciliores aūt afferā: quas qdē nūc tibi accōmodatas eſſe cōiectio. Cōtinuo ſi gñā qdeꝫ ⁊ ſpēs in rerū ſint rōne: an in ſolis nudis cōceptib⁹ collocent: ⁊ ſi corꝑea ſint: an expꝑtia corꝑis: ⁊ vtrū ſeparabilia ſint: an in ipſis ſēſibilib⁹ rebus/ dicere nūc omittā: quippe cū altiſſima ſit talis tractatio: ⁊ alia maiore īdigeat ꝑſcrutatiōe: vt de ipſis vō ceteriſqꝫ ꝓpoſitis/ magis differēdi modo veteres/ horūqꝫ maxie ꝑipatetici tractauere: receſere nunc/ atqꝫ oſtendere tibi conabor.

℃ Q̄ōnes ipertinentes huic ſcie q̄s a ſua cōſideratiōe abſcit ſunt q̄tuor. Pria vtrū vlia ſint ſubſiſtentia extra aiam vel in itellectu tm̄. tūc ſequit̄ 2° q̄ō hñs tria membra. Suppoſito enīꝫ ꝙ vlia ſint in itellectu tm̄. tūc eſt q̄ō. vtrū vlia ſint in ſolis itellectib⁹. aut in nudis itellectib⁹. aut in puris itellectibus. ⁊ itelligit ꝑ illa tria trea oꝑōnes intellect⁹ ꝑ ſolū n. itellectū intelligit oꝑōnem itellectus cui nihil corrndet in re. ⁊ ſic oꝑatio itellect⁹ qua itelligit̄ chimera dꝫ ſolus itellectus. ⁊ intelligit ꝑ nudū itellectū oꝑōneꝫ itellect⁹ qua mā apprehendit̄ nō apphenſa forma. ⁊ ꝑ purū itellectū oꝑōnem itellect⁹ q̄ apphendit̄ forma non apphenſa mā. Poſito ꝙ vlia hñt eſſe per ſolā oꝑōnem intellect⁹ eſt q̄ō vtrū vlia ſint in ſola oꝑōne intellect⁹: ita ꝙ nihil eis corrndeat in re. aut ſūt in oꝑone itellect⁹ ad modū māe apphenſe ſine forma. aut ſunt in oꝑatione itellect⁹ tanq̄ꝫ forma apphenſa ſine mā. ſ. vtruꝫ apphendant̄ tanq̄ꝫ mā vel tanq̄ꝫ forma. Quidā tñ ꝑ itellectū nō itelligūt oꝑōnes itellect⁹: ſꝫ ſubiam itellect⁹. Et tūc ꝑ ſoluꝫ itellectū itelligūt intellectū diuinū q ſolus ꝓ̄ ⁊ p̄ncipalr̄ dicit̄ itellectus. ⁊ eſt ſolus: q2 vnicus eſt: nec eſt nec pōt eſſe aliqs alius ſibi eq̄lis. Per purū itellectū itelligūt itellectuꝫ angelicū q purus eſt abſqꝫ vnione cū corꝑe tanq̄ꝫ ſit forma corꝑis. Per nudū intellectū itelligūt itellectū humanū q in p̄n° eſt tanq̄ꝫ tabula raſa ⁊ nuda in q̄ nihil eſt depictum ſm pħm. 3. de aia. vñ itellect⁹ human⁹ q̄ꝫtuꝫ eſt de ſe eſt nudus ſiue denudat̄ ab oi forma māli ⁊ ab oi ſpē rei mālis. Et poſito ꝙ vlia ſint exñtia ex̄ aiaꝫ ſunt due q̄ōnes. p̄ᵃ eſt ⁊ eſt tertia in ordine. ſi vlia ſunt ex̄ aiam. vtrū vlia ſint corꝑalia vel icorꝑalia. ſ. vtrū ſint extēſa ſicut corpus vel inextēſa. Et alia eſt q̄ō ⁊ eſt q̄rta in ordie. ſuppoſito ꝙ vlia ſint icorporalia. vtrū vlia ſint ſeparata a ſingularib⁹ vel ſenſibilib⁹: vel in ipſis ſenſibilib⁹ poſita. Et ab iſtis q̄ōnib⁹ que circūſtāt dicit au

T. c. 14 et ibi docto.

ctor ſe velle abſtinere. q2 nō ꝑtinent ad logicū. ſed ad metaphyſicū. ⁊ dicit ſe velle ſequi in hoc opuſculo dicta ꝓbabilia antiquoꝝ de iſtis vlib⁹ q̄ꝫtū ad logicuꝫ ꝑtinet: ⁊ dicit ꝙ magis vult ſeq in h̄ opuſculo dcā ꝑipateticoꝝ q̄ꝫ alioꝝ antiqꝝ.

℃ Hic occurrit dubiū q̄liter notitia quinqꝫ vliuꝫ eſt vtilis ad p̄dicta q̄tuor. ſ. ad ſciam traditā in libro p̄ntoꝝ. ⁊ ad aſſignationē diffōnuꝫ: ⁊ ad diuiſiōes faciendas ⁊ demſ̄ationes. Et eſt ſciendū ꝙ ſcia quinqꝫ vliuꝫ eſt vtilis ad cognitionē deceꝫ p̄ntoꝝ q2 in oi p̄nto ſunt gñā ⁊ ſpēs ⁊ dr̄e. iō cognitio illoruꝫ triuꝫ eſt vtilis ad cognitionē deceꝫ p̄ntoꝝ. Similiter oia que ſunt in nouē p̄ntis alijs a ſuba ſunt accñtia. ⁊ accñtiuꝫ q̄ddā eſt cōe. q̄ddā ꝓpriū. ḡ ad cognitionē nouem p̄ntoꝝ q̄ ſunt accñtia vtilis eſt notitia tam accñtis cōis q̄ꝫ ꝓprij. ⁊ ita pꝫ ꝙ cognitio illoꝝ quinqꝫ vniuerſaliū eſt vtilis ad ſciam q̄ eſt in decē p̄ntis. Et eſt vtilis ad aſſignationē diffōnuꝫ q2 ſola ſpēs diffinit̄: ⁊ ois diffō cōſtat ex gñe ⁊ dr̄a ⁊ in diffōne ſimpliciter dicta nō dꝫ poni accñs nec ꝓpriuꝫ illius diffiniti. iō cognitio iſtoꝝ quinqꝫ vliuꝫ eſt vtilis ad aſſignationē diffonū. cognitio. n. ſpēi eſt vtilis cū ipſa ſola diffiniat̄. ⁊ cognitio generis ⁊ dr̄e eſt vtilis vt gen⁹ ⁊ dr̄a ponant̄ in diffōne. cognitio ꝓprij ⁊ accñtis eſt vtilis vt non ponant̄ in diffōne ſed vt obijciant̄ a diffōne. Eſt etiā notitia quinqꝫ vliuꝫ vtilis ad diuiſiōes faciēdas. q2 aliqñ fit diuiſio gñis in ſpēs ꝑ dr̄as eēntiales. ⁊ aliqñ ꝑ dr̄as accñtales. Et dr̄a accñtalis eſt 2ᵇ. q̄dā cōis q̄daꝫ ꝓpria. ⁊ iō ad diuiſiōes faciēdas tā eēntiales q̄ꝫ accñtales eſt cognitio illoꝝ quinqꝫ vliuꝫ vtilis. Eſt etiam valde vtilis ad artē demſ̄andi. q2 in demſ̄one cōcluditur ꝓpriū de ſpē cui⁹ eſt ꝓpriū ꝑ diffōnē ſpēi tanq̄ꝫ per medium ⁊ diffō ꝯſtat ex genere ⁊ dr̄a: ⁊ iō ad artē demōſtrādi ē vtilis cognitio iſtoꝝ quatuor. ſ. generis. ſpēi. ꝓprij. dr̄e. ⁊ q2 accñs cōe nō igredit̄ dēmōſtratione: iō cognitio accñtis cōis eſt vtilis ad artē demſ̄andi vt a demōſtratione abijciatur.

Mediū i demō/ne ... bur. q̄ fit. de q̄ philo. 2 poſter.

Circa vniuerſalia ſunt dubitatiōes nō aūt paucę. Pria eſt Utrū vniuerſalia exiſtāt in rerū nā aut nō. ſcda poſito ꝙ ſic exiſtāt i rerū nā. eſt ſcda dubitatio Utrū habeāt eē ſeparatū a ſingularibus. vel exiſtāt in ſuis ſingularib⁹. tertia dubitatio Utrū ſit eadē res omnino in ſingularibus vel diuerſa. Et poſito ꝙ ſint ſeparata a ſingularibus eſt quarta dubitatio. Utrū ſint in intellectu vel extra intellectum. Et poſito ꝙ fuerint extra intellectū ē q̄nta dubitatio. Utrum exiſtāt in deo vt ponētes ydeas in mēte diuina repñtantes ſpēs rerum creataruꝫ. Aut ſint per ſe exñtia extra mētem diuinā. ℃ In ſolutione p̄mi dubij. ſ. vtruꝫ vniuerſalia exiſtāt in reruꝫ nā an nō. Concedūt quaſi oēs. ⁊ dicūt ꝙ ſcia eſt de vlibus: de ſubiecto vero ſcie oꝫ cognoſci qd eſt. de nō ente non eſt ſcia: vt dicit̄ p̄mo poſterioꝝ. oꝑꝫ ergo ꝙ vlia habeant eſſe in reruꝫ nā. ℃ Itē vniuerſalia vt gñā ⁊ ſpēs ſunt in p̄dicamētis: q2 in omni p̄dicamēto ſunt gñā generaliſſima ⁊ ſpēs ſpāliſſime ⁊ gñā itermedia que reſpectu diuerſoꝝ ſunt gñā ⁊ ſpēs: vt pꝫ ꝑ porphyriū. Sed oē quod eſt in p̄dicamēto reali eſt ens reale: ⁊ ideo gñā ⁊ ſpēs accipiēdo illa nō pro rebus ſimplicib⁹: ſed pro his que denomināt ſunt entia realia. Alia tñ eſt opio que ponit ꝙ nullū vniuerſale per p̄dicationē exiſtat in rerum nā: ſed ſolū ꝙ hēat eſſe ſm itellectū: de qua opione vltimo dicet̄. De ſcda dubitatione ſunt opiones. q2 quidā dicunt ꝙ vniuerſalia ſunt in ſingularib⁹: ⁊ qdam dicunt ꝙ ſunt extra ſingularia. Illi qui dicunt ꝙ vniuerſalia ſunt in ſingularib⁹: hñt auctoritates pro ſe. p̄mo q2 Ariſto. dicit in p̄dicamētis: ꝙ h̄ōe ſubſtātie in p̄mis ſunt. ſed ſcd̄e ſubſtātie ſunt vniuerſalia. ⁊ p̄me ſubſtātie ſunt ſingularia. ergo vniuerſalia ſunt in ſuis ſingularibus. Et Ariſto. p̄mo poſteriorū. dicit ꝙ vniuerſalia ſunt vbiqꝫ ⁊ ſemꝑ. Linconienſis exponit primā particulā ſic vniuerſalia ſunt vbiqꝫ. ſ. vniuerſalia ſunt in quolibet ſuoruꝫ locorū. loca. n. vniuerſaliū ſunt ſingularia vt ipſe dicit. vñ vniuerſale eſt vbiqꝫ. ſ. vniuerſale eſt in quolibet ſuo ſingulari ⁊

Cap. de ſuba.

C

T c. 4.

ſic patet

ſic patet ꝙ vniuerſale hꝫ eſſe in ſuis ſingularibus. Pro hac
opione affirmāda ſūt he due rōnes: Prima eſt ꝙ q̇ditas nō
T.c.4. ſeparaṫ ab eo cui⁹ eſt q̇ditas. naꝫ q̇ditas. eſt ideꝫ cū eo cu/
⁊ inde. ius eſt quiditas vt pꝫ 7° metaphyſice: ⁊ idem non pōt ſepa
rari a ſeipſo. ſed vniuerſale eſt quiditas ſingularis. ergo. mi
nor huius rōnis arguiṫ: q2 vniuerſale p̄dicatur in q̇d de ſuo
ſingulari vt pꝫ per porphyriuꝫ diffinientē ſic ſpēm. ſpecies
eſt que predicaṫ ⁊c̄. Et quicq̇d p̄dicatur in quid de aliquo
eſt q̇ditas illius. ergo ⁊c̄. Iteꝫ pars nō ſeparaṫ a toto cuius
eſt pars. ſed per ſe ſupius eſt pars ſui inferioris ꝑ ſe vt patet
T.c.18 7° metaphyſice. Sed vniuerſale eſt per ſe ſupius ad ſingu/
⁊ inde. lare. ḡ vniuerſale eſt pars ſui ſingularis: ⁊ ꝑ cōſequens vle
nō ſeparatur a ſuis ſingularibus. ¶ Iſto ſuppoſito ad iſtaꝫ
A dubitationeꝫ dicūt aliq̇ ꝙ vle eſt eadē res cū ſuo ſingulari:
differēs tñ ſoluꝫ ſm̄ conceptū. q2 eadem res duꝫ eſt ſub cō/
ditionibus ſingularib⁹ ⁊ materialib⁹ eſt ſingulare. Et eadē
res dum abſtrahiṫ per intellectū a cōditionibus ſingulari/
bus eſt vniuerſale. ⁊ ſic duꝫ eſt itellectuꝫ ſub cōceptu cōi eſt
vniuerſale: ⁊ hoc eſt qḋ dicit Boetius ſupra porphyriuꝫ. ꝙ
ſingulare eſt dum ſentiṫ. Uniuerſale aūt eſt duꝫ itelligitur.
Unī dicunt ꝙ eedem res oīno ſunt homo ⁊ aial: differūt tñ
per rōnem vel ꝯceptū: q2 alius eſt cōceptus ſor. inquātū eſt
ſor. ⁊ alius eſt cōceptus ſor. iquantū eſt hō. ⁊ alius eſt cōce/
B ptus ſor. inquātuꝫ eſt aial. ¶ Sed cōtra hanc opionem ar/
T.c. 37 guiṫ. ſingulare nō diffiniṫ per phy. 7. meta. ſed ſpēs diffini
⁊ inde. tur ergo ſpecies eſt alia res a ſingulari. ¶ Et ſi diciṫ ꝙ ſin/
gulare nō diffiniṫ ſub cōceptu ſingulari: ſed ſub cōceptu vni
uerſali: ⁊ idē ſub vno cōceptu diffiniṫ ⁊ ſub alio cōceptu nō
diffiniṫ. Contra. diffō eſt cōuertibilis cum diffinito: vt pꝫ ex
1. topi. ⁊ ex. 2. poſteriorꝝ: ſed diffō hominis nō ꝯuertiṫ cuꝫ
aliquo ſingulari hoīe: nā ſor. ⁊ aial rōnale mortale nō ꝯuer
tuntur: q2 ſi eſſent cōuertibilia: tūc iſta eſſet vera. oē aial rō/
nale mortale eſt ſor. q2 cōuertibile p̄tur de cōuertibilibus:
ſed hec eſt falſa. ergo nullū ſingulare ſiue indiuiduū homi
nis diffiniṫ hac diffōne aial rōnale ⁊ mortale. ¶ Et ſi dicaṫ.
ꝯcedo ꝙ nullū ſingulare ſub ꝓprio ꝯceptu ſingulari diffini
tur: tñ ſingulare ſub conceptu cōmuni diffiniṫ bene. Tūc ꝯ.
ſi hoc eſſet verū tunc ſor. ſub ꝯceptu cōi cōuertitur cuꝫ hac
diffōne aial rōnale mortale: ⁊ per ꝯñs hec eſſet vera: oē aial
rōnale mortale eſt ſor. ſub cōceptu cōi. ergo ſor. eſſet plato
ſub cōceptu cōi. ¶ Et ſi dī ꝙ ſingulare non diffiniṫ: ſed no
men cōe oībus ſingularib⁹ eiuſdeꝫ ſpēi diffinitur: ⁊ idē no/
men eſt cōuertibile cuꝫ diffinito. Sed ꝯ. oē nomen ⁊ oīs cō/
ceptus eſt accñs: ſed per phi. 7° meta. nullū accidēs hꝫ diffi
nitioneꝫ ſimplicē. Sed ſola ſuba diffiniṫ diffōne ſimpliciter
dicta. Accipio ergo ſubſtantiam vt ſubam hoīs que diffini/
tur diffōne ſimpliciter dicta. Sed illa ſuba non pōt eſſe ſuba
ſingularis: vt ſor. ⁊ pla. q2 nulla ſuba ſingularis eſt cōuerti/
bilis cū hac diffōne aial rōnale ⁊ mortale: vt ꝓbatuꝫ eſt: er/
go ſuba ſingularis nō diffiniṫ. ergo nullū accidēs p̄dicatur
in q̇d de ſuba: vt pꝫ in lib. p̄dicamentorꝝ: ſed illud qḋ diffini/
tur hac diffōne aial rōnale mortale predicaṫ de ſor. ⁊ pla. in
quid. ergo illud qḋ diffiniṫ hac diffōne aial rōnale ⁊ morta/
le: nō eſt accidens: ⁊ per ꝯñs non eſt nomen nec conceptus.
¶ Similiter ſi dicaṫ aliter ꝙ nomen diffiniti. ⁊ diffinitio cō/
uertunṫ: ſed ip̄m diffinitū ⁊ ſua diffō non ꝯuertunṫ: vnde ſin
gulare diffiniṫ: ⁊ nomen cōe oībus ſingularib⁹ eiuſdem ſpēi
cōuertitur cū diffōne. Cōtra. vna vox nō cōuertitur cuꝫ alia
voce. vñ cuꝫ dī ꝙ nomē diffiniti cōuertitur cuꝫ diffōne: ⁊ ꝙ
ip̄m diffinitū non cōuertiṫ cū ea: eſt dicere ipoſſibilia. ¶ Itē
illud cōuertiṫ cuꝫ diffōne de quo demr̄atur paſſio in demō/
ſtratione potiſſima: q2 in demr̄atione potiſſima extrema ⁊
mediū ſunt cōuertibilia: vt pꝫ ex p̄mo poſteriorꝝ. Sed paſ/
ſio in demr̄atione potiſſima nō demōſtraṫ de aliquo ſingu/
T.c. 25 lari: q2 per phi. p̄mo poſte. Aſſignare paſſionē ſpeciei p̄mo
⁊ inde. ineſſe alicui ſingulari eſt error. Cum ergo paſſio demōſtra/
tur de aliqua re ⁊ non demōſtraṫ de aliquo ſingulari opor/
tet ꝙ ſit aliqua res diuidēdo rem cōtra ſignum alia a re ſin/
gulari de qua demōſtratur paſſio: ⁊ illa res eſt cōuertibilis
cum diffōne. ¶ Cōfirmaṫ hec rō: q2 de eodē ſubiecto oīno
ſunt ſcie ⁊ demr̄ationes: q2 ſciētia acquiriṫ per demōſtratio
neꝫ demōſtrando paſſionē de ſubiecto de quo eſt ſcia. Sed
ſciētia realis cuiuſmodi eſt meta. ⁊ phiſica nālis non eſt de
nominibus: ergo demōſtrationes in ſciētijs realibus ſūt de
rebus. Sed de rebus ſingularib⁹ nō fiunt demōſtrationes:
vt pꝫ per phi. ex primo phyſicorū. ergo res de quibus fiunt
demōſtrationes ſunt res alie a ſingularib⁹: ⁊ per ꝯñs ſingu
lare ⁊ vniuerſale nō ſunt eadē res. ¶ Et ſi dicāṫ ꝙ de re ſin/
gulari ſub cōceptu cōi fit demōſtratio. Contra extrema in
demōſtratione potiſſima ꝯuertuntur cū medio. ergo ſingu/
lare ſub cōceptu cōi conuertitur cum diffōne: quod eſt ipro
batuꝫ ſupra. ¶ Itē de ſubō ſcientie debet cognoſci q̇d eſt: ⁊
q2 eſt: per phi. p̄mo poſteriorꝝ. Sed ſciētia naturalis eſt de T.c.2.
ſubſtātia ſiue de corpe mobili tanq̄ꝫ de ſubiecto. Quero tūc
an corpus mobile qḋ eſt ſubm̄ in phia naturali ſit res ſingu
laris: aut res alia a ſingulari. Si detur 2m habetur ꝓpoſi/
tuꝫ. ſ. ꝙ vle de quo eſt ſcia eſt res alia a ſingulari. Si detur
ꝙ idem eſt ꝙ res ſingularis: tūc aliquod corpus mobile ſin
gulare eſt ſbm̄ in phia nāli: eadē rōne ⁊ qḋlibet aliud: ergo
q̇libet ruſticus in india eſſet ſbm̄ in ſcia nāli: ⁊ per ꝯñs non
poſſet aliq̇s habere ſciam nālem niſi de quolibet ruſtico ſci
ret ipſum eſſe: qḋ eſt valde incōueniens: hec ꝯña pꝫ: q2 ne/
ceſſe eſt hñteꝫ ſciētiam de ſubiecto ſcire quid eſt: ⁊ quia eſt.
¶ Itē diffinitio eſt principiū cognoſcendi ipſum diffinituꝫ
diſtincte ⁊ pfecte: vt pꝫ ex 7° topico. ⁊. 1. phyſico. ¶ Que/
ro tunc: aut illud qḋ diffiniṫ hac diffōne aial rōnale ⁊ morta
le ſit res ſingularis. ſ. aliquod idiuiduū hominis: vel eſt res
vlis. Si detur 2m habetur ꝓpoſitū. Si detur p̄mū cuꝫ non
ſit maior ratio de vno idiuiduo ꝙ vnum idiuiduū hoīs diffi
nitur hac diffōne q̄ꝫ reliquū: ⁊ per ꝯñs non pōt cognoſcere
vel hr̄e hanc diffōnem niſi cognoſceret qḋlibet indiuiduum
pfecte ⁊ debite. ¶ Itē nō eſt maior idētitas inter vle ⁊ indi/
uiduū in reb⁹ extra q̄ꝫ inter vle ⁊ indiuiduū in conceptu: q2
ita eſſentialiter ⁊ in q̇d p̄dicatur vle de indiuiduo in cōcepti
bus ſicut in reb⁹ extra. Sed in cōceptibus cōceptus vniuer
ſalis ⁊ cōceptus idiuidualis ſiue cōceptus ſupior: ⁊ cōcept⁹
inferior nō ſunt idē: ergo nec in reb⁹ erunt vle ⁊ indiuiduū
ſiue ſupius ⁊ iferius eadē: maior eſt manifeſta: ⁊ minor ꝓba
tur. Nā concept⁹ abſtractus a duob⁹ cōceptibus eſt alius
cōceptus ab vtroq̄ illorꝝ a quib⁹ abſtrahiṫ: vt pꝫ. Nā conce
ptus generis eſt alius a cōceptu ſpērū a quib⁹ abſtrahitur:
⁊ ita pꝫ ꝙ in cōceptibus vniuerſale ⁊ ſingulare nō ſunt idē:
nec ſupius ⁊ iferius in cōceptib⁹ ſunt eadē: ⁊ per ꝯñs nec in
rebus ſunt ſupius ⁊ inferi⁹ res eedē. ¶ Itē in hoc ꝯueniunt E
oēs ꝙ vle abſtrahiṫ a ſingularib⁹ ꝑ intellectū ⁊ a ꝯdōnibus
mālibus. Nā cōmētator p̄° de aia dicit ꝙ itellect⁹ facit vni T.c.8.
uerſalitatē in reb⁹. Et ex h̄ ſic arguiṫ. Illud qḋ per itellectū
abſtrahiṫ a ꝯdōnibus ⁊ accñtibus mālibus realiter eſt ſub
illis: aliter. n. abſtrahētiuꝫ eēt mēdaciū: quod eſt ꝯ phm̄. 2.
phyſicorꝝ: vle ḡ abſtractum ab accñtibus realiter exñs ſub
eidē eſt aliqua res a ſingulari: ⁊ ſic in rebus vle ⁊ ſingulare
ſiue idiuiduū non ſunt eadē res. Hec ergo dicta ſufficiāt ad
p̄ñs circa opionē ponēteꝫ vle eſſe rē extra aiam eadeꝫ oīno
ex parte rei cum re ſingulari. ¶ Alia eſt opio que ponit vle D
hr̄e eſſe ſubiectiuū in ſuis ſingularib⁹ ⁊ ꝙ vniuerſale ſm̄ ſe Totam
totuꝫ eſt in quolibet ſuo ſingulari. Et iſti dicunt ꝙ aliquod iſtā ma/
vniuerſale hꝫ eſſe in aia tm̄: ⁊ aliqḋ hꝫ eſſe extra animā tm̄ teriā a/
⁊ aliqḋ vniuerſale hꝫ eſſe tam in aia q̄ꝫ extra aiam. v̇. gr̄a. būde vi/
aliqḋ vniuerſale ſolū habet ſingularia exiſtētie in aia vt ſcia de ꝑ Ni/
ars: prudētia: ⁊ hꝫ: ⁊ tunc vniuerſale ſolū eſt in aia. Et aliqḋ colctuꝫ ī
vle ſoluꝫ hꝫ ſingularia exiſtentia extra aiam: ſicut hꝫ lapis: qōe ſua
lignū: ⁊ hꝫ: ⁊ tūc vniuerſale ſolū eſt extra aiam. Et aliqḋ eſt ſpāli cir/
vniuerſale habēs quedā in aia: ⁊ quedā extra animā. vt ibi ca h̄ : q̄
gratia: hoc cōe qualitas: ⁊ hoc cōmune habitus: hñt que/ hētur i/

preſſa in prin° ver/bāi auerroyſte.

dā ſingularia in aīa ⁊ quedā ex aīam. Nā ꝗdā q̄litas eſt in aīa: vt grāmatica muſica. ⁊ aliqua q̄litas eſt extra aīam. vt albedo ⁊ nigredo ⁊ hꝫ. Siĺr aliqͣ habitus eſt in aīa. vt virtutes morales ⁊ theologales: ⁊ aliqͥ habitus eſt extra animã vt habitus corporales cuiuſmodi ſunt fortitudo: ſanitas: dicunt ergo ꝙ hꝫ vīa hñt quedā ſingularia in aīa ⁊ quedā extra aīam: ⁊ ſic ponētes dicunt ꝙ vīe taꝫ illud qđ eſt in aīa q̄ꝫ illud qđ eſt extra aīam eſt aliqua res diſtincta a re ſingulari a qua extrahiť: qđ eſt ꝯtra opionē imediate p̄cedentem. qđ ꝓbat per hoc ꝙ duo ꝯ̄dictoria non verificanť de eadem re omnio: qđ pꝫ ex 4° metaph. vbi ph̄s dicit ꝙ p̄mū p̄n^m ſiue cóceptū veriſſimū ⁊ notiſſimū eſt: ꝙ de quolibet eſt affirmatio vel negatio: ⁊ de nullo illoꝝ ambo. Et in 7° phyſico. dicit ꝙ ad ſciendū vtrū aliqua ſint eadē vel diuerſa videndū eſt an illud affirmeť de vno ⁊ negeť de altero: ⁊ ſic nō ſunt eadē. ſed diuerſa: ⁊ ſi nihil affirmeť de vno qđ negeť de aliq̄ altero tunc illa ſunt eadē. Et in p̄dicamētis ꝓbat ph̄s ꝙ eē cecū ⁊ cecitas nō ſunt idē qꝛ eſſe cecum vere affirmať de aliquo de quo nō affirmať cecitas. Nā de aliquo hoīe vere dī ꝙ eſt cecus ⁊ non dī ꝙ eſt cecitas. Ex oibus his apparet veritas fundamēti illius opionis que eſt iſta. vꝫ. de eodē oīno ex parte rei nō vere affirmať ⁊ negať idem. Et iſto fūdamento ꝓbatur ꝙ ſingulare ⁊ vniuerſale nō ſunt idē ꝑ multa ꝯ̄dictoria que verificanť de eis. vnde facio iſtā rōnē fundatā ſuꝑ hoc fundamēto. de eodē oīno non affirmať ⁊ negatur idē. ſed aliqđ vere affirmať de vniuerſali qđ vere negať de quolibet ſuo ſingulari. Et aliqđ affirmať de ſingulari qđ negatur de vniuerſali ꝗ̄ ſingulare ⁊ vle nō ſunt idē. maior pꝫ per p̄n^m cóplexū veriſſimū ⁊ notiſſimū ⁊ minor ꝓbatur multipliciter. p̄° ſic. Dē vle eſt in multis. nullū ſingulare eſt in multis: vt pꝫ ex libro ꝑihermenias. ꝗ̄ aliqđ vere affirmať de vniuerſali qđ negať a quolibet ſuo ſingulari. 2° ſic. vle diffiniť. ſed nullū ſingulare diffiniť. vt pꝫ ex 7° metap ꝗ̄ ⁊c. Itē vniuerſale vt genus diuidiť ꝑ dr̄ias ꝯ̄rias. vt aīal ꝑ rōnale ⁊ irrōnale. ſed nullū ſingulare diuidiť per hꝫ differētias. ergo ⁊c. ❡ Si dicať iſtis rōnib⁹ ꝙ idē non affirmať ⁊ negatur de eodē ſub eodē cóceptu: ſub alio tñ ⁊ alio cóceptu pōt idem affirmari ⁊ negari de eodē. vñ ſoꝛ. ſub cóceptu cōi diffinitur: ſub tñ cóceptu ꝓprio nō diffinitur. ❡ Cōtra. quādo dī idem affirmari ⁊ negari de eodem oīno. vbi grā. ſoꝛ. ſub cóceptu cōi diffiniť. ſoꝛ. ſub cóceptu ꝓprio nō diffinitur. In his ꝓpōnibus nō affirmať ⁊ negatur idē p̄dicatū de eodē ſubiecto. qꝛ in iſta. ſortes ſub cóceptu cōi diffinitur. totū hoc. ſ. ſoꝛ. ſub cóceptu cōi. eſt ſubm̄. ⁊ in iſta. ſoꝛ. ſub conceptu ꝓprio non diffiniť. totum hoc. ſ. ſoꝛ. ſub conceptu ꝓprio eſt ſubiectū: ⁊ ita aggregata. ſ. ſubiecta iſta ꝓpoſitionū non ſunt oīno idem. vbi grā in alijs ſicut in iſtis ꝓpōnibus: ſoꝛ. grāmaticus cognoſciť a te. ſoꝛ. veniens non cognoſciť a te. modo nō affirmať ⁊ negatur idē in eodē oīno. Et ideo poſſūt ſimul eſſe vere. nā poſſū cognoſcere ſoꝛ. eſſe grāmaticū: nō tñ ipſum cognoſcēs eſſe venientē. ❡ Et ſi dicať forte ꝙ iſte determinatōes ſub cóceptu cōi ⁊ ſub conceptu ꝓprio ſe tenēt ex parte p̄dicati. Cōtra. ex hoc ſequitur ꝙ in iſtis. ſ. ſoꝛ. ſub cóceptu cōi diffinitur. ⁊ ſoꝛ. ſub cóceptu ꝓprio nō diffinitur. non affirmať idē p̄dicatum nec negatur idē de eodē. qꝛ diffiniri ſub cóceptu cōi ⁊ non diffiniri ſub cóceptu ꝓprio nō ſunt idem termini: nec eadē res eſt aſſignata ꝑ iſtos terminos. Cōfirmať ſic. ſi vniuerſale ⁊ ſingulare vt ſpecies hoīs ⁊ ſoꝛ. ſunt oīno idem ex parte rei tunc tāta eſt idētitas inter ſpēm hoīs ⁊ ſoꝛ. ex parte rei. quanta eſt inter ſoꝛ. ⁊ ſoꝛ. Sed iſta nō ſtant ſimul. ſoꝛ. diffiniť ⁊ ſoꝛ. nō diffiniť: qꝛ ſunt duo cōtradictoria. qꝛ affirmať ⁊ negať idē p̄dicatū de eodē ſubiecto oīno. ergo. nec iſta ſtabūt ſimul. ſpēs diffinitur. ⁊ ſoꝛ. nō diffiniť. qꝛ eadē eſt cā repugnātie vtrobiq̄ꝫ. ſ. identitas inter res p̄dicatas. ⁊ idētitas inter res pro ꝗbus ſupponunt. ❡ Itē illa ratio de idētitate ſub diuerſis conceptibus non ſoluit argumentū factū de diuiſione generis in ſpēs ꝑ differentias cōtrarias: qꝛ certum eſt ꝙ nulla res vna ſingularis ſub conceptu cōi nec ſub conceptu proprio diuidiť per rōnale ⁊ irrōnale: qꝛ tunc illa res ſingularis eſſet rōnalis ⁊ irrōnalis. ❡ Et ſi dicatur ꝙ diuiſio aīalis per rōnale ⁊ irrationale nō eſt diuiſio rei in res: ſed eſt diuiſio cóceptus generalis in conceptus ſpeciales: ſequiť ꝙ eſt diuiſio accidentis in accidētia: qđ eſt cōtra Boetiū in libro diuiſionū. qui dicit ꝙ diuiſio generis in ſpēs per differētias eſt diuiſio ꝑ ſe: ⁊ diuiſio ſubiecti in accidētia eſt diuiſio per accidēs. ❡ Itē ſicut in generib⁹ accidētiū ſunt gña ⁊ ſpēs ⁊ differētie que ſunt ꝑ ſe alicuius generis. Ita ⁊ magis in gñe ſubſtātie ſunt gña ⁊ ſpecies ⁊ differētie per quas differētias genera deſcēdūt in ſuas ſpēs. Sed nihil eſt ꝑ ſe in gñe ſubſtātie niſi ſubſtātia. ergo aīa qđ eſt genus ſubalternū in gñe ſbē eſt ſubā. ⁊ ſpēs in quas deſcēdit ⁊ differētie ꝑ quas deſcēdit in ſuas ſpecies ſunt de ſubā. ❡ Itē ꝙ indiuiduū ⁊ vniuerſale nō ſunt eedē res. qꝛ ſi ſic eſſent tunc genus gñaliſſimū in genere ſbe ſit ſubſtantia vt iſta opio ponit. Sequiť ꝙ genus gñaliſſimum de predicato ſbe eſſet aliqua res ſingularis vt ſoꝛ. vel plato: ⁊ qua rōne vnum indiuiduū vel ſingulare eēt eadē res cū genere gñaliſſimo. eadē rōne quodlibet ſingulare aliud de genere ſubſtātie eſſet gen⁹ gñaliſſimū in gñe ſubſtātie: qđ videtur incōueniēs: ⁊ tum qꝛ ſm hoc eſſent plura gña gñaliſſima de genere ſbe: qꝛ tot eſſent gñaliſſima quot eſſent indiuidua in gñe ſubſtātie: ⁊ tum qꝛ ſoꝛ. eſſet per ſe ſuꝑius ad aſinū. ❡ Item ſm iſtā opionem nulla eſſet ratio cōmunis duob⁹ indiuiduis eiuſdē ſpeciei: qꝛ oīs res extra aīam eſt ſingularis. ⁊ nulla res ſingularis eſt cōis duob⁹ indiuiduis eiuſdē ſpēi. ergo nulla res ⁊c. Sed hoc eſt falſum: quod ꝓbatur dupliciter. p̄° ſic. qꝛ ſi nullus itellectus eſſet. adhuc duo lapides magis ꝯuenirent q̄ꝫ vnus lapis ⁊ aſinus: ſed oīs conuenientia eſt in aliquo vno. Nā omnis cōuenientia eſt vnitas fundata ſupra multitudinē: ⁊ qꝛ quecūq̄ꝫ ꝯueniunt in aliquo vno conueniunt. ergo eſt aliqua res cōis extra aīam in qua duo lapides cōueniunt: ⁊ in qua lapis ⁊ aſin⁹ non ꝯueniūt. ❡ Cōfirmatur ſic. qꝛ quecūq̄ꝫ cōparanť realiter in aliquo vno: ⁊ cōparātur ſm magis vel minus. ſiue ſm equale. Nam ſi. a. ⁊ b. cōparantur adinuicē ſm magis ⁊ minus nō comparātur in illo qđ cópetit ſolum. a. nec in illo quod cópetit ſolum. b. ſed in aliquo qđ competit vtriq̄ꝫ. vbi grā. ſi. a. ſit magis albū q̄ꝫ. b. ⁊. b. nō comparātur in albedine ipſius. a. nec in albedine ipſius. b. Nā hoc eſt falſum. a. eſt magis albū albedine ipſius. a. q̄ꝫ. b. albedine ipſi⁹ a. Similiter hec eſt falſa. b. eſt minus albū albedīe ipſius. a. q̄ꝫ. b. albedine ipſius. b. ergo opꝫ ꝙ illud in quo comparanť conueniat vtriq̄ꝫ. Sed nullū ſingulare competit vtriq̄ꝫ. ergo eſt aliqua res vniuerſalis in qua illa comparātur realiter adinuicē. ❡ Scđo ꝓbatur ꝙ eſt aliqua res cōis duobus indiuiduis eiuſdē ſpēi que nō eſt ſingularis: ⁊ qꝛ aliter duo indiuidua diuerſarū ſpecierū nō plus differunt q̄ꝫ duo indiuidua eiuſdem ſpeciei: ⁊ qꝛ nihil qđ eſt in vno ſingulari alicuius ſpeciei eſſet in alio ſingulari eiuſdē ſpeciei: ⁊ qꝛ nulla res ſingularis eſt eadem in talibus duob⁹: ⁊ non eſt alia res extra aīam ſm illam opinionem. Sed vnū indiuiduū vnius ſpeciei differt ab alio indiuiduo eiuſdē ſpeciei per quodlibet qđ eſt in eo: ⁊ nō in alio. ⁊ ſic ſoꝛ. per quodlibet qđ eſt in eo differt a platone. ſed nō pōt aliquid per plus differre ab altero q̄ꝫ per quodlibet qđ eſt in eo. ⁊ ſic ſoꝛ. nō plus differt a lapide q̄ꝫ a platone. Propter iſtas rationes ⁊ infinitas alias. poniť ꝙ vniuerſale eſt in quolibet ſuo indiuiduo ſiue ſit vniuerſale ens in anima: ſiue ſit vniuerſale ens extra animā. ❡ Contra iſtā opionem ſunt rōnes apparentes. primo ſm iſtam rōnem ſequitur ꝙ idem ſit in celo ⁊ in inferno: ⁊ quia homo qui eſt in ſoꝛ. eſt in quolibet īdiuiduo. ergo eſt in illo indiuiduo quod eſt in inferno ⁊ in illo quod eſt in celo. ⁊ ſic idem homo habebit maximum gaudiū ⁊ maximam penā. ❡ Et ſi dicať ꝙ non eſt inconueniēs cōtraria ineſſe eidē ſm ſpeciē. vt hō vniuerſalis

eſt vnum

Referũtur tamẽ adinuicẽ vt hꝫ ãnto. andrea. 5° meta. q. 6. ad qđ nem. T. c. 37 ⁊ inde.

eſt vnum ſm ſpēm ⁊ non ſm numerū. Cōtra. quod eſt idez alicui ita ꝙ nullo modo diuerſum nec aliqua diuerſitas eſt inter eanꝫ ⁊ illud eſt idez nūo ei. ſed inter hoiem exiſtem in celo ⁊ iter hoiem exiſtem in ferno nulla eſt diuerſitas. ğ ſunt idē homo nūo hō qui eſt in iferno ⁊ hō q eſt in celo. ¶ Itez ſequeret̄ ꝙ idē homo nūo ſimul moueret̄ ⁊ qeſceret. quia moto aliquo mouētur oia que ſunt in eo. ⁊ qeſcēte aliquo qeſcunt oia q̄ ſunt in eo. moto ergo ſoꝛ. nō mouet̄ nā̄ ſpecifica q̄ eſt in platone. poſito ꝙ ſoꝛ. moueat̄ ⁊ plato quieſcat. ⁊ tunc ſeqtur ꝙ nā̄ ſpecifica hoīs que eſt vna nūo in ſoꝛ. ⁊ platone ſimul moueatur ⁊ qeſcat. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ illa nā̄ non eſt idē numero. Cōtra. idē ⁊ diuerſum ſunt pme differentie entis. vt pꝫ ex 4° ⁊ decimo meta. vñ in ſoꝛ. ⁊ platone. ſeqtur ꝙ erit diuerſa nūo in eis. ⁊ ita erunt tot nāe ſpecifice ſm naturaꝫ ſpecificā quot ſunt idiuidua. qḋ eſt inconueniēs. ⁊ ſic ſeqtur ꝙ ſoꝛ. ⁊ pla. nō ſunt in eadē ſpecie numero. qꝛ ſoꝛ. eſt in illa ſpē que eſt in ſoꝛ. ⁊ plato eſt in illa ſpē que eſt in platone. Itē natura ſpecifica q̄ eſt in ſoꝛt. ꝑ te eſt ſuba. aut ergo eſt ſuba coꝛpea aut icoꝛpoꝛea. ſed nō eſt ſuba icoꝛpoꝛea: qꝛ ſi ſic ſoꝛ. cōtineret̄ ſub ſuba icoꝛpoꝛea. qꝛ ſub quocūqꝫ cōtinetur ſpēs ſub eodē ꝯtinetur idiuiduū eiuſdē ſpēi. ſꝫ hoc eſt falſū. ſ. ꝙ ſoꝛ. cōtineatur ſub ſuba icoꝛpea. Relinqtur ğ ꝙ nā̄ ſpecifica hoīs eſt ſuba coꝛpoꝛea. Si ſuba coꝛpoꝛea: aut aīata aut inaīata. nō inaīata certū eſt. ğ aīata. Aut ğ eſt ſuba ſenſitiua. aut inſenſitiua: nō iſenſitiua ſicut dictū eſt ſuba aīata ſenſitiua. ⁊ per ꝯñs eſt aīal. Aut ğ rōnale aut irrōnale. nō irrationale. ğ rōnale. ⁊ per ꝯñs nā̄ ſpecifica hoīs eſt hō. ⁊ oīs hō vel eſt ſoꝛ. vel eſt plato. ⁊ ſic de ſingulis. ⁊ ꝑ ꝯñs natura ſpecifica hoīs non differt a nā̄ idiuidui: qḋ eſt ꝓpoſituꝫ. Itez ad iſtam opionē ſeqtur ꝙ duo ſunt ſoles. ſ. ſol vniuerſalis ⁊ ſol indiuidualis. Sequit̄ etiā ꝙ in ſoꝛ. eſt alius hō a ſoꝛ. ſ. homo vlis. probat̄. ſit ſoꝛ. a. ⁊ hō vlis. b. tunc. a. ⁊. b. cōueniunt: qꝛ a. ⁊. b. ſunt duo hoies. ğ a. ⁊. b. ꝯueniunt in nā̄ humana cū eis. ⁊ illa nā̄ cōis eis eſt alia ab. a. ⁊ alia a. b. qꝛ per te natura cōis eſt alia res ab eo cuius eſt cōis. ſit ergo illa tertia nā̄ c. ⁊ tūc a. b. c. ſunt tres hoies. ğ cōueniunt in nā̄ cōi hoīs realiter. ⁊ ſit illa. d. ⁊ ſic ꝓcedit̄ in iſi^m in ꝑdicamētis ꝑdicatis in qd. ⁊ etiā erunt iſiniti hoies vt pꝫ per deductionē factā. Itē ſm hāc opionez deus nō poſſet annihilare ſoꝛ. niſi annihilaret oēm hoiem: qḋ videtur incōueniēs. ⁊ ꝓbatur ꝯñs. Naꝫ annihilatio eſt deſtructio alicuius quantū ad oia que ſunt in eo. ſi ğ deus annihilaret ſoꝛ. opoꝛteret ꝙ deſtrueret nām cōez que eſt in ſoꝛ. ſ. nām ſpecifica hoīs. ſed deſtructa ſpecie deſtruit̄ qḋlibet idiuiduꝫ eiuſdē ſpeciei. ğ deus non poſſet deſtruere ſoꝛ. niſi deſtrueret oēm hominē. qḋ eſt inauditū. ¶ Et ſi dicat̄ annihilatio alicuꝰ eſt deſtructio q̄ꝫtuꝫ ad oēs partes eius: ſed ſpēs non eſt pars idiuidui: ideo nō opꝫ ꝙ annihilato indiuiduo annihilet̄ ſpēs. Cōtra. quicqd eſt de ſpē eſt ⁊ de idiuiduo ſm iſtaꝫ opionem eſt genꝰ. ſed deus eſt pa ſpēi. ğ ſeqtur ꝙ non pōt annihilare ſpēm hoīs niſi deſtruat hoc genus aīal: ⁊ etiā genus ğnaliſſimū ſubſtātie. Sed deſtructo genere deſtruunt̄ oēs ſpēs illius generis. ğ deus nō poſſet deſtruere ſpēm hoīs niſi deſtrueret oēꝫ ſpēm de genere ſubſtātie: qḋ eſt incōueniens. ꝯñs pꝫ. qꝛ deſtructo genere ğnaliſſimo deſtruunt̄ omnia iferioꝛa ad illud genus. ¶ Et qꝛ iſte rōnes non cōcludunt aliqd: quod ſit cōtra veritatem opionis in ſe. Dōm eſt ad primā rōnem. quādo dicit̄ ꝙ idez numero eēt in celo ⁊ in terra ⁊ in inferno. Dōm eſt ꝙ idem numero accipit̄ dupliciter. ſ. cōiter ⁊ ſtricte. idē numero acceptuꝫ cōiter eſt illud qḋ cum alio pōt facere numeruꝫ ſeu cōſtituit numerū: ita ꝙ de illo ⁊ de alio eſt verū dicere ꝙ iſta ſunt duo. ⁊ iſto modo cōcedo ꝙ nā̄ hominis eſt vna nūo: qꝛ illa ⁊ nā̄ ſpecifica aſini ſunt due nature. Sed vnum nūo ſtricte acceptum eſt ſoluꝫ illud qḋ diſtinguit̄ contra vnum ſpē ⁊ vnum gñe. quomodo loqtur phs de vno nūo quinto ⁊ 7° metaphyſice. Et eadē eſt diuiſio de eodē numero. Nā̄ idem numero vno modo eſt illud qḋ cū alio ponit in nūm. ⁊ alio

A
Ad b vide anto. andr. 5. meta. q. 13. fol. 3

modo eſt illud qḋ diſtinguit̄ contra idez ſpē ⁊ idē gñe vt patet ex pmo topicoꝛum. Dico igit̄ ꝙ accipiēdo idē nūero cōiter pro oi eo qḋ cōſtituit cuꝫ alio nūm. ſic nō eſt incōueniens ꝙ idē nūero ſit ſimul in celo ⁊ in iferno. ⁊ ꝙ ſimul moueat̄ ⁊ quieſcat. Et ꝙ idē numero ſic dictū: eſt ſupius ad idē nūo ſtricte acceptū ⁊ ad vnuꝫ ſpē ⁊ ad vnuꝫ gñe. et eſt cōe cuilibet enti ⁊ eſt eiuſdē cōiter cuꝫ ente. Et cū dicit̄ idē numero hēet ſummū gaudium ⁊ ſummā triſtitiā: dico ꝙ non ſeqtur ſicut de eodē nūero ꝙ eſt in celo ⁊ in terra. qm̄ hmōi actus ⁊ opationes ſunt ſingulariū per phm p° metaphyſice. vnde ſic currere nō eſt ꝑ ſe niſi in ſingularibus nec gaudere nec triſtari. Pōt tñ dici ꝙ hꝫ opationes ſunt vliū ꝑ accñs. ſicut dicit phs. 1. metaphyſice. ꝙ hō ſanat vel ſanat̄ per accñs. ⁊ iſte hō ſanat vel ſanatur ꝑ ſe. Et ſm h̄ poſſet ꝯcedi ꝙ accipiēdo vnum nūero large. ꝙ vnuꝫ numero ſumme triſtet̄ ⁊ gaudet per accidēs. qꝛ vniuerſale gaudere vel triſtari nō eſt aliud q̄ꝫ ꝙ ſuū idiuiduū gaudeat vel triſtet̄ ꝑ ſe. vñ ſic nō eſt incōueniēs ꝙ eidē ſꝫ ſpēm inſint ꝯtraria nō eſt icōueniēs ꝙ eidē ſm nūeruꝫ large loquēdo inſint ꝯtra ſaltem per accñs. imo ſequit̄ ꝙ ſi eidē ſpē inſint ꝯtria. ğ et eidē nūo inſunt ꝯtra large loquēdo de eodē nūo. ꝯñs pꝫ: qꝛ arguit̄ ab iferioꝛi ad ſuum ſupius vt dcm̄ eſt. Sꝫ accipiēdo vnuꝫ numero. ſtricte ſm ꝙ diſtinguit̄ cōtra vnum ſpē ⁊ vnum gñe. ſic vnum nūero diſtinguit̄ cōtra qḋcunqꝫ cōe. ⁊ ſic vnuꝫ ⁊ idem numero idez eſt qḋ indiuiduū cuius itellectui repugnat in plibus repreſentari. vt ſoꝛ. vel plato. ⁊ iſto modo nullū vniuerſale eſt vnū numero. ⁊ ſic accipiēdo vnū numero ipoſſibile eſt idez numero eē in celo ⁊ in iferno. aut ꝙ ſimul moueat̄ ⁊ quieſcat. ⁊ ſic de alijs. Et vnū numero ſic dcm̄ eſt inferiꝰ ad vnuꝫ gñe ⁊ vnum ſpē vt dicit phs pmo topicoꝝ ⁊ 7° metaphyſice. vbi dicit ꝙ queciīqꝫ ſunt vnū ſpē ſunt vnū numero ⁊ nō ecōtrario. ¶ Et quādo dr ꝙ nā̄ ſpecifica vel eſt vna numerō in ſoꝛ. accipiēdo vnū numero ſtricte vel diuerſa. dōm ꝙ nec ſic nec ſic. vnde q̄ꝫuis idē vel diuerſuꝫ cuicunqꝫ cōparata in rōne tñ ad quā ſunt pme dīe entis. oē enim qḋ eſt. eſt idez ſoꝛti vel diuerſum a ſoꝛte. tñ idez vel diuerſum nā̄ ſpecifica ſeu cōtracta per aliquod determinatū ſubiectuꝫ non ſunt immediate differētie entis. q̄ꝫuis idē ſoꝛ. vel diuerſum a ſoꝛ. diuidant ens: tñ idē aſinus ſoꝛti. vel diuerſus aſinus a ſoꝛ. non diuidit ens imediate. qꝛ non omne ens eſt idē aſinus ſoꝛ. vel diuerſus aſinus a ſoꝛ. vel fiat exēplum de brunello. qꝛ q̄ꝫuis oē qḋ eſt ſit idem brunello vel diuerſum a brunello. non tñ omne quod eſt: eſt idē aſinus brunello vel diuerſus aſinus a brunello. ⁊ eodē modo dōm eſt de eodē vel diuerſo numero. Q̄uāuis. n. natura ſpecifica hoīs ſit eadē ſoꝛti vel diuerſa a ſoꝛ. non tñ eſt eadē numero vel diuerſa numero a ſoꝛ. accipiēdo idem numero ſtricte. ¶ Ad aliud cum queritur: an natura ſpecifica hoīs que eſt in ſoꝛ. ſit ſubſtātia coꝛpea vel incoꝛpoꝛea. Rñdeo diſtinguēdo iſtam ꝙ ſpēs hoīs eſt ſubſtātia coꝛpea: ex eo qḋ ꝑdicatū poteſt habere ſuppoſitionē ſimplicē ğnalem ⁊ ſpālem: ⁊ hoc oino habet locum in termino cōi continēte ſub ſe ſpēs ⁊ indiuidua. quādo enim talis terminus hꝫ ſuppoſitionē ſimplicē ğnalem tunc ſuppoīt pro ipſo gñe. ſ. pro ſuo ſignato primo qḋ eſt genus. quādo vero habet ſuppoſitionē ſimplicē ſpālez: tūc ſupponit pro ſpeciebus ꝯtentis ſub ipſo gñe. Dico ergo ꝙ hec eſt falſa. ſpēs hominis eſt ſubſtātia coꝛpoꝛea ſm ꝙ ꝑdicatum hꝫ ſuppoſitionem ğnalem. qꝛ ſic loquit̄ poꝛphyrius. cū dicit ꝙ ſubſtātia eſt ita genus ꝙ nullo modo eſt ſpēs. ſic. n. ſubſtātia ſupponit pro hoc cōi ſubſtātia. ⁊ nō pro alio cōtento inferiꝰ ad ipſum. Si vero habeat ſuppoſitionē ſimplicez ſpālem tūc ſupponit pro ſpēbus ſuis. ⁊ ſic hec eſt vera: ſpecies hominis eſt ſubſtātia coꝛpoꝛea. ⁊ ſic deſcēdendo vſqꝫ ad genus infimuꝫ. vnde cōcedo iſtā. ſpēs hominis eſt aīal ſm ꝙ ꝑdicatum hꝫ ſuppōnē ſimplicē ſpālē. quelibet. n. iſtarū eſt falſa. ſpēs hoīs eſt aliqua ſuba coꝛpea: ſpēs hoīs eſt aliqḋ aīal. quia ſignum particulare additū termino cōi qui eſt in gñe ꝑ ſe facit ipm

Cap. 5.
B
Intētio poꝛphyrij.

ſtare pſonaliter pro indiuiduis ⁊ ſpēbus hn̄tibus ſuppōnē
pſonalem: q̄r ẜm iſtam ſuppoſitionē verificat̄ genus ſtans
pſonaliter de eis. vnde iſta eſt falſa: aliqua ſub̄a eſt ſpēs. ⁊ tn̄
ſubiectū ſupponit tā pro ſpēbus q̄ȝ pro indiuiduis cū ſit cō/
mune ad vtrū ꝗȝ: q̄r cū ſubiectū ſupponit pſonaliter nō ſup/
ponit pro ſpēbus niſi acceptis ſpēbus ẜm illam ſuppōnem
ẜm quā verificatur de eis. Et non verificat̄ de illis niſi ſpēs
ſupponat pſonaliter. iſta enim nō eſt vera. homo eſt aliqua
ſubſtantia: niſi ẜm ꝙ ſubiectū ſupponit pſonaliter. ideo hec
eſt falſa: aliqua ſubſtātia eſt ſpēs: non obſtante ꝙ ſubiectū
ſupponat pro ſpeciebus ſuppōnē ibus pſonaliter. nā q̄libet illarū eſt falſa homo eſt ſpecies: bos eſt ſpēs: cū ſubie/
ctū ſupponit pſonaliter. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ hec eſt vera: aliqđ
ens eſt ſpēs: ſumpto ſubiecto pſonaliter: ex quo ſequitur ꝙ
aliqua ſb̄a eſt ſpēs vel aliqua q̄ȝtitas ⁊ ſic de alijs et⁹ ſpecie/
bus. dicendū ꝙ hec cōſequētia nō valet. aliquod ens eſt ſpe/
cies. ergo aliqua ſubſtātia eſt ſpecies. bene tn̄ ſeq̄tur. aliqđ
ens eſt ſpēs. ergo aliqua ſubſtātia vel ſubſtātia eſt ſpēs: vel ali/
qua q̄ȝtitas vel q̄litas eſt ſpēs: ſupponēte nomīe generis
primo loco pſonaliter: ſecūdo loco ſimpliciter. ⁊ hoc indiffe
E rēter ẜm ſuppoſitionē ſimplicē vel perſonalē. Unde ſciēdū
ꝙ de rōne trāſcendētis eſt ꝙ ipſū ſupponēs pſonaliter ſup/
ponit pro oībus ſuis inferiorib⁹: ⁊ ſub quacunq̄ȝ ſuppoſitione
ſit poſſibile ꝙ accipiat̄. ſiue mālīter ſiue ſimpliciter ſiue pſo
naliter. Sed nō eſt ſic de termīo per ſe in gn̄e: quia talis ter/
minus ſupponēs pſonaliter ſiue acceptus cū ſigno faciente
ipſum ſtare pſonaliter. ſolum ſupponit pro indiuiduis pſona
liter. Et ideo ſub termino trāſcēdente pſonaliter ſupponē
te ⁊ diſiunctiue non cōuenit deſcendere ſubdiſiūctiue ad ſua
inferiora ſuppoſita pſonaliter tm̄ ſed oȝ fieri deſcēſus ab eo
ad ſua inferiora ſuppoſita tam pſonaliter q̄ȝ ſimpliciter ſub
D diſiunctione vt dcm̄ eſt ¶ Ad aliam rationē dicendū eſt ꝙ
ad opinionē non ſeq̄tur ꝙ ſint duo ſoles. pro quo ſciendum
eſt ꝙ ſicut ſignū vniuerſale additū termino cōmuni habē
ti ſub ſe indiuidua diſtribuit ipſum pro idiuiduis. Ita nomē
numerale additū termino cōi. ſ. generi vel ſpeciei numerat
ipſum pro idiuiduis: ⁊ facit ipſū ſupponere pro idiuiduis.
⁊ ideo idē eſt dicere duo ſoles ſunt. ⁊ dicere duo indiuidua
ſolis ſunt. Unde ſicut ſol vniuerſalis ⁊ ſol p̄ticularis non ſūt
duo idiuidua ſolis. Ita non ſunt duo ſoles: ⁊ tn̄ ſunt due res.
q̄r terminus tranſcendēs ſicut iſte terminus res q̄ eſt termi/
nus trāſcendēs eſt numeralis inter oīa inferiora ſiue ſint i/
diuidua ſiue cōmunia. ſic eſt diſtribuibilis pro quolibet ſuo
inferiori ſiue ſit indiuiduū ſiue cōe. ¶ Ad aliud dcm̄ eſt ꝙ
non ſequit̄ ad hanc opinionē ꝙ deus non poſſet annihilare
ſor. niſi annihilaret oēm hominē. Et cū dicit̄ ꝙ ſi deus an/
nihilaret ſor. tunc annihilaret ſpēm hominis. Dico ꝙ nō ſe/
quit̄: vt dictū fuit: q̄r ſpecies non eſt pars indiuidui vt p̄ȝ p
ph̄m. 2. phyſicorū. ⁊ quinto metaphyſice. q̄ dicit ꝙ effectus
particularis ſunt cāe p̄ticulares. ⁊ effectus vniuerſalis ſunt
cāe vniuerſales. Et ideo ſor. q̄ eſt effectus particularis non
cōponitur niſi ex cauſis particularibus. ſ. ex hac mā. ⁊ hac
forma. Et qn̄ arguitur in contrariū. qn̄ dicitur ꝙ ad minus
ſeq̄tur illud incōueniens: ꝙ deus nō poſſet annihilare ſpēm
hominis niſi annihilaret totū genus ſubſtātie. dcm̄ ꝙ illud
non ſequit̄. q̄r annihilatio eſt deſtructio rei q̄ȝtū ad oīa que
ſunt ei ꝓpria: nō q̄ȝtū ad oīa q̄ ſunt cōia ſibi ⁊ alijs. ⁊ iō ſpēs
pōt annihilari abſq̄ȝ annihilatiōe gn̄is: q̄r genus nō eſt pars
ꝓpria ſpēi. ſȝ cōis ſibi ⁊ alijs. vnde ſi deus deſtrueret aīam intel
lectiuā ⁊ etiā corpus humanū tunc annihilaret hoīem. q̄ȝ
anima ⁊ corpus humanū ſunt ꝓprie partes hoīs. ¶ Ad rō/
nem immediate p̄cedentē. que ꝓbat proceſſum in infinitum. ſi
ponatur ꝙ vniuerſale ſit alia res a ſingularib⁹: cōcēdum ꝙ
ſi. a. ſignet indiuiduū. puta ſor. ⁊. b. ſpēm hominis. tunc hec
eſt falſa. a. ⁊. b. ſunt duo homines vt dictū eſt prius. de ſole.
nec verum eſt ꝙ. a. ⁊. b. cōueniunt in nā humana tertia ab il/
lis. immo vnum iſtoꝝ cōtinetur ſub alio: vt. a. ſub. b. tanq̄ȝ idi/
uiduū ſub ſpecie. ſed. a. ⁊. b. non conueniūt in tertia ſpē ſpe/
cialiſſima cōi eis: cum vnū illorū ſit ſpēs ſpālīſſima alteri⁹.
¶ Alia eſt adhuc opinio que ponit ꝙ vniuerſalia ſunt extra E
aīam ſeparata ẜm eſſe a ſingularib⁹: ⁊ hec fuit opio Plato/ Quare
nis ẜm ꝙ Ariſto. ſibi īponit: ⁊ huius opīonis fuit duplex cā aut pla/
vt recitat Ariſto. 7° meta. vna fuit ꝓpter ſcientiā habēdā to poſue
de rebus ſenſibilib⁹: ⁊ alia cā fuit ꝓpter generationē illorū rit yde/
que ſiunt p putrefactionē: cuiuſmodi ſunt multi vermes. Et as ⁊ vide
hmōi p̄ma cauſa fundat̄ ſuper hoc ꝙ de reb⁹ naturalibus p anto/
ſeu ſenſibilib⁹ eſt ſciētia: ⁊ de indiuiduis hn̄tibus eſſe in mā nū and.
ſenſibili non eſt ſciētia: ergo p̄ter indiuidua ſenſibilia opor/ 7. meta
tet ponere vniuerſalia ſeparata a mā ſenſibili: de quibus eſt phyſi. q.
ſcīa nālis: q̄ ſc̄ā autē: quare de ſenſibilib⁹ nō eſt ſcīa eſt q̄r cū 16. ar. 1
ſenſibilia recedūt a ſenſu neſcitur vtrū ſint aut non ſint. ⁊ iō
cū ſint trāſmutabilia ⁊ variabilia non pōt de eis eſſe ſcien/
tia aliq̄ certa. Scđa cā fundat̄ ſup hoc ꝙ nihil gn̄atur niſi a
ſibi ſimili in ſpē. Sed generata p putrefactionē non hn̄t ſibi
ſimile in ſpē exn̄s in nā a qua generant̄. nā muſca nō habet
muſcā aliam ſibi ſimilem ſubſtātialē a qua gn̄atur. ergo in
his que gn̄antur p putrefactionē oportet ponere ſimile in
ſpecie ſeparatū a materia. a quo generātur. ⁊ illud ſepara/
tum a materia ſenſibili ponitur a platone eſſe vniuerſale.
Et ſic patet ꝙ cāe ponendi vniuerſalia ſeparata eſſe a ſenſi/
bilibus ſunt due. ſ. vna ꝓpter ſciam ⁊ alia ꝓpter gn̄ationē.
¶ Cōtra iſtam opionē arguit ph̄s. 3. ⁊. 7° meta. ⁊ ſupponit
ꝙ vnūquodq̄ȝ p ſe ⁊ ſeorſum exiſtēs eſt ſingulare ſeu indiui/
duū. Ex hoc arguit̄ ſic. vniuerſale p ſe exn̄s ſeparatū ab idi
uiduis eſt indiuiduū. ⁊ per cn̄s ſol vniuerſalis ⁊ ſol particu/
laris ſeu ſingularis ſunt duo idiuidua ſolis: ⁊ erūt duo ſoles
⁊ etiā duo mūdi. ſ. mundus vl'is ⁊ mūdus particularis quo/
rū vterq̄ȝ eſt p ſe exn̄s ⁊ per cn̄s vterq̄ȝ eſt ſingularis ⁊ indi/
uiduū. Similiter ſequit̄ ꝙ duo corpa ſūt in eodē loco: ſic. ſ.
corpus vl'e ⁊ corpus p̄ticulare ſeu ſingulare. ¶ Et ſi diceretur
ꝙ corpus vniuerſale nō eſt in loco. cōtra. adhuc ſeq̄tur hoc
incōueniēs. vȝ ꝙ aliquod corpus eſt ſine loco. Itē ꝙ nō opȝ
ponere vniuerſalia ſeparata ꝓpter ſciētiam habēdam. ꝓba
tur ſic. q̄r illud de quo habet̄ ſcīa hȝ diffinitionem. ſed vl'e ſe
paratum nō habet diffinitionē cum ſit ſingulare: ⁊ nullū ſin
gulare diffinit̄. vt probat̄ 7° metaph. ergo ſi ponitur vl'e ſe T. c. 37
paratū non eſt ſciētia de illo. Item vniuerſale ſeparatū eſt ⁊ inde.
minus notum nobis q̄ȝ ſint ſingularia ſenſibilia. ſed p minus
notum nō habetur ſcīa de magis noto. ergo nō oportet po/
nere vl'e ſeparatū cum ſit nobis ignotū ad habēdum ſcien/
tiam de ſenſibilib⁹ nobis notis. Unde Ariſto. obuiādo pla T. cō. 8
toni p̄mo de aīa dicit ꝙ vl'e nihil eſt aut poſteri⁹ eſt. hoc eſt ⁊ ibi de
vniuerſale ſeparatum a ſingularib⁹ ſenſibilibus q̄ḋ plato cto.
poſuit aut nihil eſt in rerum nā: aut poſito ꝙ ſit in rerū natu
ra eſt per poſterius quantū ad cognitionē: q̄r eſt minus no/
tum nobis ⁊ poſterius q̄ȝ ſingularia ſenſibilia. Item corpo/
rale ⁊ incorporale nō ſunt in eadē ſpecie. homo enī vniuer
ſalis cū ſit incorporalis nō erit in eadē ſpē cum homine par/
ticulari vt cum ſor. ⁊ per cn̄s per h̄ ꝙ habeatur ſcīa de ho/
mine vniuerſali nō habetur ſcīa de hoībus p̄ticularib⁹ ſenſi
bilib⁹: ⁊ ſic ꝓpter ſciētiam habēdam de ſingularib⁹ nō opor
tet ponere vl'e ſeparatum. ¶ Aliam cām ponēdi vniuerſa/ F
lia ſeparata a ſingularib⁹ deſtruit ph̄s p hoc ꝙ illud agēs
q̄ḋ inducit formam trāſmutat ⁊ diſponit mām ad inductio
nem forme. q̄ḋ ergo non tranſmutat mām non inducit for/
mā. Sed in gn̄atis per putrefactionē vl'e ſeparatū nō tranſ
mutat materiā ergo nō inducit formā ꝗ̄ in gn̄atione muſce
muſca vniuerſalis nō eſt gn̄ans muſcam particularē. vn̄ iſta
ꝓpō. idem agens trāſmutat mām ⁊ iducit formā: ⁊ eſt vſiter
nota in iductione materialis forme qua talis forma educit̄
de potētia materie: ⁊ p cn̄s per agens tranſmutās materiā
ſicut eſt de aīa itellectiua: q̄r illa nō educit̄ de eius potētia ⁊
per hoc eſt differēs ab agente ſeparato: vt p̄ȝ ex. 16. de ani/
malib⁹. vn̄ ſciendū ẜm Ariſto. libro de gn̄atione aīalium
ꝙ quedā

ꝙ quedā generant̄ p̄ ꝓpagationē: ⁊ illa generant̄ ex ſemie. ⁊ q̄dā generant̄ ex putrefactione: ⁊ illa nō gn̄antur ex ſemine. ſ; ex ſimili virtute cauſata in mā a ſole. vn̄ in mā putrida de qua generat̄ muſca cauſat̄ a ſole aliqua virtus ſimilis virtuti ſeminis q̄ in generatione muſce agit velut ſemen in gn̄atio p̄ ꝓpagationē: ⁊ hāc virtutē vocat Ari. virtutem diuinā ſ; ꝙ cōmētator dicit ſcdo meta. Adhuc generata p̄ ꝓpagationē ſunt dupliciaq: quedā gn̄ant̄ a ſibi ſimili in ſpē ſpāliſſima: vt hō ab hoie ⁊ a ſili in gn̄e ꝓpinquo: cui tn̄ nō eſt nomen impoſitū. Vn̄ ꝓpō ſup̄ q̄ fundatus erat plato nō eſt vera. ſ. ꝙ oē qd̄ gn̄at̄: generat̄ a ſibi ſili i ſpē. Nā calitas gn̄atur ex muto qui non eſt ſibi ſiſis in ſpecie. ⁊ ignis ex percuſſione ſiue ex colliſione corpoꝝ ſolidoꝝ adinuicē. ⁊ vmis gn̄atur ex actione ſolis. ⁊ eſt veꝝ ſ; Ari. li. de gn̄one aialiu; ꝙ vir generatū ex ſemine ⁊ generatū ſine ſemine differūt ſm̄ ſpē; quātūcūq; eēnt ſilia in actibus. v. g. ponat̄ ꝙ aliq; mus gn̄et̄ ſine ſemine puta ex terra. ⁊ talis mus poſtea generet ſuo aliam murem. quantumcunq; illi mures eſſent ſimiles in actibus: tn̄ differūt ſcd̄m ſpē: q2 vnus eſt generatus cū ſemine: ⁊ alius ſine ſemine. Cōtrariū tn̄ hui⁹ poſuit Aui. q ponit ꝙ eadē ſcd̄m ſpē; poſſent generari ex ſemine. ⁊ ſine ſemine. Vn̄ poſuit ſicut impoſuit ſibi cōmētator: ꝙ hō p̄t generari ſine ſemine ex maxima cōmixtione elementorum. Item ſciēdu; ꝙ q̄da; eſt gn̄atio vniuoca. ⁊ illa gn̄atio eſt ſimilis a ſili in ſpē. ⁊ q̄dā eſt gn̄atio equoca q̄ eſt gn̄atio alicuius ex diſſimili cā i ſpe: ⁊ hec diuiſio ponit̄ tā a phis q̄; a theo-

A logis. ℂ Viſa opiōne platonis de ydeis videnda eſt opinio ſci Auguſtini ⁊ alioꝝ theologoꝝ de ydeis. Et eſt ſciendū ꝙ eſſentia diuina repreſentat ab eterno oia fiēda. Vn̄ deus anteq̄; faceret res cognouit eas. Aliter ignoraret qd foret facturus. Et iō ponit Auguſtinus. in libro ſuo de octogita tribus q̄ōnibus. ꝙ ab eterno fuerūt exēplaria repreſentantia res fiēdas ⁊ illa exēplaria vocat ydeas. vn̄ dicit ꝙ in eſſentia diuina ab eterno fuerūt ydee ad quaꝝ exēpla reſerāt̄ fiende. ⁊ de illis ydeis tria dixit que apparēt difficilia. ſ. ꝙ ydee in mēte diuina ſunt eterne ⁊ icōmutabiles ⁊ ſunt diuerſe qꝛ vt dic̄: alia rōne ꝯditus eſt hō ⁊ alia rōne ꝯditus eſt equ⁹.

[Margin: De iſta mā vide ſco. in p̄ ſen. diſ. 35. q. j. ⁊ vide Anto. And. 7. metaphy. q. decima.]

B ℂ S; de hoc eſt magnū du͞m. Qꝛ q̄ro an ydea ſit eſſentia diuina an alia res. ſi ſit idē: tūc nō erūt plēs ydee: qꝛ in deo nō eſt aliqua pluralitas. Si ydea ſit alia res ab eſſentia diuina: ſequunt̄ icōuenietia. ſ. ꝙ aliud a deo fuit ab eterno. ſ. ydea hominis. ⁊ ſequit̄ ꝙ aliud a deo ſit icōmutabile. quod eſt inconueniens. qꝛ oē aliud a deo eſt tranſmutabile virtute diuina ⁊ i nihilū redigibile. Silr ex q̄ deus eſt ſumme ſimplex oē qd̄ eſt in deo eſt idē qd̄ eēntia diuina. non igit̄ pōt poni ꝙ ydea ſit alia res ab eſſentia diuina ℂ Ad iſta dubia ⁊ ſimilia alia eſt vnus modus dicēdi. ꝙ aliq̄ ſunt idē realiter ⁊ diuerſa q̄;tū ad cōnotata. ⁊ p̄ h̄ reſpōdet̄ ad difficultates de attributis in diuinis. Dicūt. n. ꝙ in deo idē ſunt ſcire ⁊ velle: ſeu cognoſcere ⁊ velle: ⁊ tn̄ deus cognoſcit malū culpe ⁊ nō diligit nec vult malū culpe. ⁊ ſic cōtradictoria attribuunt̄ eidem realr rōne cōnotatoꝝ. ⁊ ſic ad ydeas. ſ. ꝙ ydea hoīs. ⁊ ydea eq ſunt. idē realr. qꝛ ſunt idē in eſſentia diuina. ſunt tn̄ diuerſa q̄;tū ad cōnotata. ℂ S; ꝯtra qꝛ ydea hominis aut eſt res ſignificata p̄ vocē. aut eſt vox ſignificās rem ſignificata; p̄ vocē: ſi tūc. a. ſit res ſignificata p̄ diligere diuinū: ⁊. b. ſit res ſignificata p̄ diligere diuinū tunc a. ⁊. b. ſunt oino eadē res: qm̄ in deo oino ſunt idē cognoſcere ⁊ diligere. ſi ergo. a. ⁊. b ſunt omnino eadem res non pōt dici ꝙ a. connotet aliquid quin. b. connotet illud idem. Iſta. n diuerſitas connotationum non poteſt eſſe ex parte rerum connotantium. ⁊ ſi dicat̄ ꝙ ſit ex parte vocum: tunc h̄ diuerſa connotatio nihil facit ad propoſitū: qꝛ de identitate vel diuerſitate vocum non eſt difficultas. ſ; ſolū de identitate vel diuerſitate rei. Suſtinēdo q̄ōnē ⁊ famoſam opinionē poſſumus dicere ꝙ illud connotari q̄d in totali ſignificato noīs ponit̄: vel ſignificat̄ i obliquo vel i recto: ⁊ illud qd̄ ſignificat̄ in recto dr̄ p̄ncipalr ſignificati. v. g. hec vox eſſentia diuina repreſentans hoiem q̄;tum ad illā p̄tē huius vocis que eſt in recto ſignificat eēntiam diuinā. tn̄ p̄ aliā p̄tē huius vocis q̄ eſt in obliquo ſignificat rē repreſentatā p̄ eēntiā diuinā. ſ. hoiem. Sic g̊ p̄ncipale ſignificatū ſignat̄ in recto. ⁊ ꝯnotatū ſignificat̄ in obliquo. Cū g̊ dr̄ ꝙ ydea vel nomē attributi ꝯnotat illa ꝯnotatio eſt ex parte vocis diſſiniete. q̄n̄ eſt ex parte reꝝ ſignataꝝ p̄ vocē. Vn̄ q̄n̄ dr̄ ydea aliud ꝯnotat q̄; eēntia diuina hic intelligit̄ ꝙ hoc nomē ydea plura includit in ſuo ſignificato totali q̄; hoc nomē eēntia diuina. ⁊ tūc ſit q̄ſtio de re ſignificata per vocē vt p̄ vocē ſignificat̄. ℂ Qn̄ q̄ritur vtrunq; ydea ſit idē

C qd̄ eſſentia diuina vel nō dico ꝙ ydea q̄;tum ad p̄ncipale ſignificatū in ea eſt idē: ſ; q̄;tū ad conotatū nō eſt eſſentia diuina. ſ; aliud ⁊ ſic ꝯcedit beatus Auguſtinus. ꝙ plures ſunt ydee q̄;tū ad ꝯnotata: hoc eſt q̄;tū ad ydeata: qꝛ plura ſunt ydeata ſiue ꝯnotata p̄ eēntiā diuinā. S; nō ſunt plures ydee q̄;tū ad illud qd̄ p̄ncipaliter importat̄ p̄ hoc nomē ydea: qꝛ illud eſt eſſentia diuina tm̄ ℂ S; dubiū eſt: qꝛ beat⁹ Augu-

D ſtinus dic̄. ꝙ ydee ſunt rōnes icōmutabiles. ⁊ de eiſdē loquitur pſonaliter: de qbus dicit eſſentia eterna: ſ; cōnotata ⁊ ydeata nō ſunt eterna. g̊ d; ꝙ pluralitas attribuat̄ alijs q̄; ydeatis. ⁊ ſic in ipſa eēntia diuina fuit pluralitas ab eterno. ℂ Dicendū ꝙ ydeata fuerūt eterna obiectiue in eēntia diuina. h̄ eſt ab eterno fuerunt repreſentata ⁊ intellecta a deo. vn̄ nō d; cōcedi abſolute ꝙ hō ſeu q̄;titas hoīs fuit ab eterno: qꝛ in iſta h̄ verbū p̄dicat ſ; adiacēs: tn̄ determinatio ab eterno nō eſt p̄dicatū: ſ; determinatio verbi. Vn̄ nullo alio a deo d; ꝯcedi p̄dicatio huius verbi in p̄terito vel p̄nti cum hac determinatione ab eterno ſeu eternaliter ſ; ꝙ p̄dicat ſ; adiacēs tn̄. ſ; in ꝙ p̄dicat tertiū adiacēs p̄nt h̄n ꝯcedi multe ꝓpōnes affirmatiue cū illa determinatione ab eterno de alio a deo vbi. g. hec nō eſt ꝯcedēda hō fuit ab eterno. nec iſta ꝓpō. hō eſt. fuit va ab eterno: qꝛ in iſtis hoc verbū eſt p̄dicat ſcd̄m adiacēs. Aliter tn̄ ꝓpōnes in qbus hoc verbū eſt p̄dicat tertiū adiacēs affirmatiue ſunt ꝯcedēde cū hac determinatione ab eterno. vn̄ hec eſt vera: hō ſeu q̄;titas hoīs fuit itellecta a deo ab eterno. ⁊ fuit creabilis a deo ab eterno. ⁊ ſic eſt de ydeis: qm̄ illud qd̄ cōnotat̄ p̄ ydea; hoīs fuit ab eterno repreſentatū p̄ eēntiā diuinā. vnde Augu. dicit ꝙ ydee ſunt rōnes eterne. Intellect⁹ auctoris eſt: ꝙ ydea q̄;tū ad ꝯnotata eſt eternaliter rep̄ſentata ſ; ꝙ eſt ab eterno in eēntia diuina obiectiue: ⁊ hoc eſt ſatj mani͞m. qꝛ certū eſt ꝙ deus eſt agēs ⁊ cāua p̄ cognitionē. ⁊ iō oē illud qd̄ deus nūc ⁊ de nouo creat p̄us ⁊ ab eterno cognouit eē creandū: ⁊ ita res q̄ nūc fcā eſt a deo fuit intellecta ab eterno ab intellectu

[Margin: Idea q̄modo in deo glorioſo ponatur.]

E diuino. ℂ Et ex iſtis p̄t patere error q̄rūdā dicēnū. ꝙ oēs res intelle a deo ab eterno ſunt idē qd̄ eēntia diua: qꝛ mani͞m eſt ꝙ antixp̄s creādus nō eſt ipſe deus: qꝛ ſi illud idē nūc ꝙ antixp̄s creādus eſt: eēt idē nūc qd̄ eēntia diua. ſeq̄ret̄ ꝙ antixp̄s iā fuerit creatus: ⁊ foret idē qd̄ eēntia diua. qd̄ eſt falſu; vn̄ p̄t ſic argui. nihil qd̄ eſt eēntia diuina eſt creandū. antixp̄s eſt creādus. g̊ antixp̄s non eſt eēntia diuia. p̄miſſe ſunt vere: g̊ ⁊c̄. ℂ Et ſi dicat̄ ꝙ oē qd̄ eſt i eēntia diuia eſt idem qd̄ eēntia diuia. ſ; res fiēda nūq̄; fuit i eēntia diuia. g̊ h̄⁹ res nūq̄; fuit eēntia diuina. ℂ Itē ſi ātixp̄s creādus nō eſt idē; qd̄ eēntia diuia. g̊ eſt aliud ab eēntia diuina. S; idē; ⁊ aliud ſunt dr̄ie entis. g̊ ſi ātixp̄s creādus fuit aliud a deo: ſeqt̄ ꝙ ātixp̄s creādus eſt ens. ℂ Et cōfirmat̄ ſic: qꝛ ly alid̄ iportat

F relationē ⁊ nō eſt niſi iter ētia. Ad p̄mū dōm ꝙ aliqd eē i eſſentia diuia eſt dupliciter vel eēntialiter vel obiue ſeu rep̄ſētatiue: ⁊ dico tūc ꝙ oē qd̄ eſt in eſſentia diuina eſſentialiter eſt idem quod eſſentia diuina. ⁊ ſic debet propoſitio intelligi: tamen non omne quod eſt in eſſentia diuina obiectiue vel repreſentatiue eſt idem quod eſſentia diuina. ℂ Et ſi dicatur E. c. 51

G ꝙ deus nihil intelligit extra ſe. per commētatorem. 12. metaphiſice. g̊ qcqd deus intelligit eſt idē cū deo. Dicendum ꝙ deus nihil intelligit eē̄ ſe p̄mo. ſed prius intelligit ſe ⁊ intelli-

gēdo ſe itelligit oīa alia. Siſr deus nihil itelligit extra ſe ꝑ
receptionē a rebus extra qͥliter intellectus nr̄ itelligit recipi
endo ſpēs a rebus extra: ſꝫ deus itelligēdo ſe itelligit oīa a/
lia: qꝛ eēntia diuina ē ſufficiēs rep̄ſentatiua oīuꝫ alioꝝ. ⁊ ſic
dꝫ itelligi illō cōe dictū cōmētatoris. ſ. ꝙ i ſepatis a mā idē
eſt intelligibile ⁊ intellectū. Intelligēdo ꝑ itellectū illud per
quod intellectus ſepatus itelligit. ⁊ in ſepatis a mā idē eſt i
xij. meta phiſi. te. con. 51.
telligibile ⁊ illud ꝑ qḋ itelligit. vn̄ ſcḋꝫ cōme. nulla ſubſtātia
ſepata a mā itelligit ꝑ ſpēm receptā. ſꝫ ſolū ꝑ eſſentiā ſuā. Sꝫ
hoc eſt ꝓpꝛium itellectui ↄiūcto māe. ſ. itelligere ꝑ ſpēm re
ceptam a re intellecta. ¶ Ad aliud ↄcedo. ꝙ res creāda eſt
aliud a deo: accipiēdo ly aliud prout eſt dīa trāſcēdētis en/
tis vt eſt nouū. ⁊ maxime trāſcēdēs. qꝛ ens iſto mō dictuꝫ eſt
cōuertibile cū iſto dicō itelligibile. ⁊ iō ſicut res creanda fuit
ab eterno itelligibilis: ita ab eterno fuit ens: accipiēdo ly ēs
vt eſt nomē. tn̄ nō dꝫ ↄcedi. ꝙ res creāda ab eterno fuit: qꝛ
in iſta p̄dicatur ens participiū: qꝛ hoc verbū fuit p̄dicatur ſe
cundum adiacēs in iſta. ¶ Ad aliud quādo dicit̄ ꝙ alietas
eſt reſo ⁊ relatio ⁊c̄. dico ꝙ eſt relatio trāſcēdēs: qꝛ in quo/
lꝫ p̄dicamēto inenit̄ alietas iter res illius p̄dicamēti ⁊ alte/
rius: ⁊ talis relatio bn̄ pōt eſſe nō entis ad ens. vn̄ intellect⁹
refert̄ ad intellectū: vt pꝫ e quīto metaphiſice: ⁊ tn̄ aliqḋ in
H tellectū nō eſt ens. ¶ Alia diuiſio ponit̄ de ydeis q̄ eſt eadē
realiter cū p̄dicta. ⁊ eſt ꝙ ydea vel pōt accipi ꝓ eo qḋ ſigni
ficat: vel ꝓ eo qḋ denoiat: ꝓprio mō ſunt plures ydee. qꝛ hoc
nomen ydea nō ſolū ſignificat eēntiā diuinā. ſꝫ ēt eēntiā diui/
nam repreſentātem ydeatū. vn̄ ydea hoīs ſignificat idē qḋ
hec oratio eēntia diuina repreſentās hoīeꝫ. ⁊ ydea eq̄ ſignifi
cat eēntiā diuinā repreſentātem equū. ⁊ certū eſt ꝙ de ſigni
ficato totius illius orōnis nō eſt eēntia diuina ſolū. ſꝫ ēt idea
tum. ſ. hō. vel equus. ⁊ ſic patet ꝙ aliud ſignificat ydea ho/
minis: ⁊ aliud ſignificat ydea eq̄. Si vero accipiat̄ idea pro
eo qḋ denoiat ſic ſola eēntia diuina eſt ydea. qꝛ hec eſt vera.
eēntia diuina eſt ydea hoīs: ⁊ eſt p̄ditorio denoiatiua ſicut
I iſta: eēntia diuina eſt repreſentās hoīeꝫ. Sꝫ tūc eſt dubium
quomō accipiēdo ydeā eſt cōcedēdū ꝙ ydee ſunt eterne. ⁊
ꝙ plures ſunt ydee. nā accipiēdo ydeā ꝓ eo qḋ denominat
nō eſt ibi pluralitas: ⁊ accipiēdo ydeā ꝓ eo qḋ ſignat: mō eſt
ibi eternitas. qꝛ ydeatū eſt de ſignato ydee. ⁊ ydeatū non eſt
K eternū. ¶ Dicēdū ꝙ ſermones autētici ſunt accipiēdi in ſen
Nō pulchꝛuꝫ dictum.
ſu in quo facti ſunt. ⁊ nō in ſenſu que faciūt. Dico ꝙ de vir/
tute ſermonis falſum eſt ꝙ ydee ſint plures ⁊ eterne. Intel/
lectus tn̄ auctoris eſt verus: ⁊ eſt ꝙ ydeata ſunt plura: ⁊ ꝙ
illa ſunt obiectiue rep̄ſitata ſeu extracta ꝑ eſſētiā diuinā ab
eterno ⁊ hoc eſt veꝝ. Uel dicat̄ ꝙ ad aliud referat̄ pluralı/
tas. ⁊ ad aliud eternitas ſm̄ intellectū Auguſtini. qꝛ plura/
litas refert̄ ad res. ⁊ ydea ad illud qḋ denoiat. ſ. ad eſſentiā
diuinā. Ita diuiſio. ſ. ꝙ terminus p̄t accipi ꝓ eo qḋ ſignificat
⁊ pro eo qḋ denominat pōt applicari mā̄e. ſ. de eternitate ⁊
L in eternitate. Doctores. n. ponūt triplicē mēſurā durationis
reꝝ. ſ. tp̄s qḋ ponit̄ mēſura eſſe mutabiliū ⁊ corruptibiliū. ⁊
euum ſecūdū durationem ſiue mēſurā angeloꝝ. Et alia po
nitur mēſura q̄ dī eternitas q̄ ſꝫ imaginationē ponitur eſſe
mēſura dei. Iſtud tn̄ cōe dictū de diuiſione durationis nō p̄t
ſic itelligi ꝙ ſint tres mēſure ſimplices durationis: īmo oīs
mēſura durationis eſt tp̄s. qꝛ duratio nō p̄t itelligi ſine p̄ori
⁊ poſteriori. ſed ſolum tp̄s eſt mēſura prioris ⁊ poſterioris
ſecūdū durationē. Un̄ angelus nō hꝫ mēſurā durationis q̄
eſt alia res ab eēntia angeli. qꝛ eadē rōne illa alia res habe/
ret aliā mēſurā: ⁊ ſic ꝓcederetur in infinitū. Nam deus ha/
bet aliquā mēſurā ſue durationis q̄ ſit alia res ab ipſo deo.
Unde eternitas poteſt accipi principaliter pro eo quod im/
M portat. ⁊ illud ē quod denominat: vt eſſentia angeli vel dei.
vel poteſt accipi pro eo quod ſignificat. Primo modo euuꝫ
eſt idem quod eſſentia angeli ⁊ eternitas eſt idem quod eſ/
ſentia diuina. Secūdo modo eſt idē qḋ ſignificat hec oratio
eſſentia angeli coexiſtēs tpī. ⁊ eternitas eſt idē qḋ eēntia dei

coexiſtēs tpī eterno vero vel imaginario. vn̄ illud eſt eternū
quod coexiſtit tpī eterno ſi tp̄s ab eterno fuiſſet. Sic ergo
dico ꝙ accipiēdo euū vel eternitatē ꝓ eo quod ſignificat ſic
vtrunq; eſt aliud a tp̄e: qꝛ importat plus. ſ. eēntiā angeli vel
dei. Sed accipiēdo euū vel eternitatē ꝓ eo quod denoiat vł
q̄ſi. ſic euū nō eſt aliud ab eēntia angelus ⁊ eternitas nō eſt ali
ud ab eēntia dei. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ hoc nomē eternitas nō p̄t N
eſſe denominatiuū: cū ſit abſtractū vltima abſtractione. Di/
cendum ꝙ denominatiuū poteſt dici ꝙ ſit denominatiuum
ſcḋm ſe: ⁊ illud nō eſt abſtractū vltima abſtractione: vel p̄t dici
denominatiuum in ſuo equiualenti: ⁊ iſto modo eſt eterni/
tas. quia eſt idem quod coexiſtēs toti tēpori eterno ſi eſſet.
Nunc autē ꝙ dico toti tēpori eterno coexiſtēs etiā eſt quo/
dāmō denominatiuū. Sic ergo apparet ꝙ mēſura duratio
nis angeli nō eſt aliqua res p̄ter nām ſiue eſſentiā angeli ⁊
p̄ter tempus cui angelus coexiſtit. nec eſt eternitas alia res
a deo ⁊ a tp̄e infinito ſi eſſet cui deus coexiſtit. ¶ Sciēduꝫ O
ꝙ diuiſio cocreti eſt ꝙ qḋdā eſt ↄcretū cōcretione ſubiecti.
qḋdam cōcretione ſuppoſiti. Eſſe ↄcretū ↄcretione ſubiecti
eſt omne illud qḋ importat formā ⁊ ſubiectū illius forme. ſi
ue ſignificet adiectiue ſiue ſubſtantiue. verbi gratia adiecti
ue. vt albū nigrū ⁊ hmōi. ſubſtātiue vt domin⁹ ſeruus ⁊ hꝫ
⁊ generaliter oīa nomina officioꝝ ⁊ dignitatū vel ſubiectio
num. Cōcretū cōcretione ſuppoſiti eſt illud qḋ importat reꝫ
ꝑ ſe exiſtētē. ⁊ iſto modo hōi aſinus: ⁊ huiuſmodi dicuntur eſ
ſe cōcreta concreatione ſuppoſiti: ⁊ talia dicuntur concreta
ſubiectiue. ⁊ hmōi ſunt quedā que dicunt formā ſubſtātialē
inherētem ſuppoſito quod ab eis concernitur: ſicut homo ⁊
aſinus. ⁊ quedam ſunt que dicunt formam inherentem al/
teri ab eo quod cōcernūt: ſicut hoc quod dico humanum fa
brile ⁊ hmōi. Iſta. n. dicūt formā inherēteꝫ alteri extrinſeco
ei de quo predicatur. nam domus dicitur humana non ab
humanitate que eſt in domo: ſed ab humanitate que eſt in
homine. ⁊ aliquod opus dicit̄ fabrile. nō ab arte fabrili que
eſt in opere: ſed ab arte fabrili que eſt in fabro: ⁊ eodem mō
poteſt dici de abſtracto. ꝙ quoddam eſt abſtractum abſtra
ctione forme accidentalis a ſuppoſito cui terminaliter inhe
ret: ſicut albedo nigredo ⁊c̄. ⁊ quoddam eſt abſtractum ab
ſtractione forme ſubſtantialis cui realiter inheret vel quo/
cunq; denominat. Et iſto modo humanitas dicitur eſſe ab/
ſtractum ab homine ſeu a ſuppoſito cui realiter inheret ⁊
etiam dicitur abſtractum reſpectu humani quod denomi/
natur ab humanitate. Un̄ reſpectu humani homo dicitur De multiplici abſtractione vide Antoni. And. 3. metaphiſi. q. ij. ſol. 3. ⁊ albi in multis locis.
quoddā abſtractū. nā q̄uis homo ſit cōcretū reſpectu hu/
manitatis: tamē eſt abſtractū reſpectu humani: qḋ eſt ma/
gis cōcretū q̄ꝫ homo. qꝛ plura cōcernit ⁊ importat: qꝛ ſigni/
ficat naturā humanā: ⁊ importat ⁊ denominat aliam rem
extrinſecam. puta opus aut poſſeſſionē hoīs. vn̄ eſt ſciendū
ꝙ quādo aliquid maiorē compoſitionē includit aut ſignifi/
cat tāto magis dicit̄ concretū: ⁊ ꝓp hoc illud quod ſimpli/
ciſſimum conceptum alicuius forme ſignificat dicitur ab/
ſtractum vltima abſtractione. ⁊ quod ſignificat conceptum
maxime cōpoſitum dicitur eſſe cōcretum remotiſſimum. ſ.
a forma. Unde humanitas eſt abſtractū vltima abſtractio/
ne. qꝛ apud intellectum nō eſt ſimplicius in natura humana
q̄ꝫ ſit hoc nomē humanitas. Et humanum eſt cōcretum vl
tima concretione. qꝛ nō poteſt eſſe compoſitius apud intel/
lectum aliquid qḋ ſignificat̄ noīe hominis q̄ꝫ illud qḋ ſigni
ficatur nomine humani. Sed homo eſt quodāmodo con/
cretum. ⁊ quodāmodo abſtractum: quia eſt concretum re/
ſpectu humanitatis: ⁊ abſtractum reſpectu humani. Sed
humanitas reſpectu nullius eſt concretuꝫ: ⁊ humanū reſpe
ctu nullius eſt abſtractū. quia abſtractuꝫ vltima abſtractio
ne ſignificat quālibet formā cum preciſione cuiuſcunq; al/
terius rei. Et ideo dicit Aui. 5. meta. ſue. entitas eſt enti/
tas tantū. i. hoc nomē entitas talē formā dicit cum preciſio/
ne cuiuſcunq; alterius rei. Sed non eſt ſic de concreto: quia
omne

A omne ꝯcretum dicit aliquid preter formã importatã per nomen cõmune cõcretũ. ¶ Unis opinionibus que ponunt vniuerſalia hẽre eſſe i re℞ nã põt adhuc poni vna opinio ꝙ vlia nõ ſunt in re℞ nã exiſtia nec in aia nec extra aiam: ſʒ ſolum hñt eſſe obiectiue in intellectu. Unñ iſta opinio duo ponit. ꝑmum eſt ꝙ vniuerſalia habẽt eſſe obiectiue in intellectu. ſʒ eſt. ꝙ nõ hñt eſſe exiſtẽtie nec hñt eſſe aliud ꝙ̃ obiectiuũ intellectus. Intelligo ꝑ eẽ obiectiuũ eẽ cognitũ. Et eẽ obiectiuum intellect⁹ idẽ eſt qð eſſe intelligibile. Unñ quedã habẽt eẽ in effectu ⁊ ẽt eẽ obiectũ vt illa que exiſtũt in re℞ nã ⁊ ẽt cognoſcunt̃ ab intellectu: vt ees exiſtẽtes extra aiaʒ que ſimul cũ hoc ꝙ ſunt extra aiaʒ cognoſcuntur ab intellectu. Et quedã habent ſolũ eſſe obiectũ in intellectu vt chimera mons aureus ſolũ habẽt eſſe obiectũ in intellectu. Et qdaʒ alia apparẽtia ſenſui ⁊ exiſtẽtia in re℞ nã ſolũ habẽt eſſe obiectũ in ſenſu ⁊ in potẽtia ſuperiori: vt pʒ de numero cãdelari ⁊ ſolis. Si. n. eleuet̃ vnus oculus aut deprimat̃ vltra ſitũ debitũ: vna cãdela apparebit due cãdele ⁊ vnus ſol apparebit duo ſoles: ⁊ h9 dualitas nõ eſt aliqd in natura ſed ſolum in apparẽtia ſenſus ſeu in cognitione apparẽti ſenſus. Sit'r ſi bacculus integer ponat̃ in aqua ſʒ vnã medietateʒ apparebit viſui ꝙ bacculus ſit fractus. Sʒ iſta fractura ſolum hʒ eſſe in apparitione: ſeu in apparẽti cognitione viſus ⁊ ſic eſt diuerſitas eſt de alijs ſenſibus: ⁊ ẽt talis apparẽtia eſt in virtutibus ſenſibilibus interioribus: ⁊ ẽt in intellectu qꝛ qcqd cognoſcit̃ a po ͣ inferiori cognoſcit̃ a potẽtia ſuperiori: qcqd n. cognoſcit̃ a potẽtia exteriori cognoſcit̃ a ſenſu cõi: ⁊ nõ ecõuerſo: ⁊ ſic aſcẽdẽdo vſqʒ ad intellectum. Dico

B ꝙ ꝙ vle ſolũ hʒ eẽ obiectũ in intellectu: qð probat̃ ſic. nam vle cognoſcit̃ ab intellectu: vt pʒ: nã intellectus põt hẽre cognitionẽ aſini vel leonis in cõi nõ habẽdo cognitionẽ alicui⁹ aſini particularis vel leonis ſingularis. Et ita pʒ ꝙ vle hʒ eſſe obiectũ in intellectu. Et ꝙ vniuerſale nõ habeat aliud eſſe extra obiectũ pʒ: qꝛ nõ hʒ eẽ exiſtere in anima nec extra animã: vt ꝓbãt rõnes ſuperiores ꝯ vtrãqʒ opinionẽ: quarũ vna ponit ꝙ vlia ſunt conceptus in aia: ⁊ alia ponit ꝙ vlia ſunt res exiſtẽtes extra aiam: ſic ſequit̃ ꝙ vle nõ ſolũ hʒ eſſe obiectũ in aia. Et hoc eſt qð dicit Boetius ſupra porphyrium. ꝙ vlia ſic intelligunt̃ tãqʒ eẽa exiſtẽtia ⁊ non ſunt hʒ rea. ¶ Cõtra aliã opinionẽ arguit̃ ſic. poſito ſingulari ponitur vniuerſale: ſequit̃ enim. ſoꝛ. eſt ergo hõ eſt: ⁊ nõ econuerſo. hec cõſequẽtia eſt bona. ſingulare exiſtit. ergo vle exiſtit: ⁊ antecedẽs eſt verũ: ergo ⁊ ꝯſequẽs: ⁊ ꝑ ꝯñs vle hʒ eſſe exiſtere: ⁊ nõ ſolũ eſſe obiectũ. ¶ Itẽ deſtructo ſuperiori deſtruit̃ inferius: ergo ſi vniuerſalia nõ exiſtũt ſingularia nõ exiſtũt. cõſequẽs eſt falſum. ergo ⁊c. ¶ Item illud quod nõ habet aliud eſſe ꝙ̃ obiectũ in aia hʒ eſſe figmẽtum. nã figmenta intellectus vt chimera habẽt eſſe obiectũ. ergo ſi vniuerſale non habet aliud eſſe ꝙ̃ eſſe obiectũ in anima ſequit̃ ꝙ vlia ſunt figmẽta: qð eſt falſuʒ. Itẽ ſciẽtia eſt de vniuerſalibus: vt pʒ ex ꝑmo poſterio℞. Sed de ſubiecto ſciẽtie dʒ ſupponi ipſum eſſe. ergo vniuerſale habet eſſe verũ. ¶ Ad pri-

C mum dicit̃ ꝙ ab inferiori ad ſuum ſuperius eſt bona conſequentia ſm ꝙ ſuperius habet ſuppoſitioneʒ perſonalem ⁊ non ſm ꝙ hʒ ſuppoſitionẽ ſimplicẽ: vnde bene ſequitur ſoꝛ. eſt ergo aliquis hõ eſt: ſed nõ ſequitur. ſortes eſt. ergo omnis homo eſt. ſecũdum iſtam viam. nec ſequitur. ſingulare eſt: ergo vniuerſale eſt: ⁊ eodem modo dico ꝙ deſtructo ſuperiori perſonaliter ſumpto deſtruitur inferius ſequitur. n. nullus homo eſt. ergo ſoꝛ. nõ eſt. Sʒ deſtructo ſuperiori ſimpliciter nõ propter hoc deſtruitur inferius. ¶ Ad aliud dicitur ꝙ illud quod hʒ eſſe obiectum in anima ſʒ ſe ⁊ ſʒ omnia ſua ſingularia ſolum habet eſſe figmẽtum vt pʒ de chimera. nam tam chimera in communi ꝙ̃ hec chimera ſoluʒ habet eſſe in anima obiectum: illud tamen quod ſm ſe ſolũ habet eſſe obiectum in anima: vt homo ⁊ ſingularis exiſtẽ-

D tis extra animam: non habet eſſe figmentum. ¶ Sed dubitatur qualiter illa que nec ſʒ ſe nec ſʒ ſua ſingularia habent eſſe: quomodo poſſunt habere eſſe obiectuʒ in anima: cum nihil ſit in intellectu niſi illud quod prefuit ſub ſenſu: ⁊ omnis cognitio intellectus ortum habet a ſenſu: vt pʒ ex ꝑmo poſterioꝝ. ¶ Sciendum ꝙ chimera ⁊ huiuſmodi ficta habent conceptum in anima qui eſt verum ens in anima: quia eſt qualitas anime. Sed ille conceptus nõ cauſat̃ effectiue ab illo cuius conceptus eſt: ſed cauſatur a partib⁹ talis ficti ⁊ ab anima componente conceptus partium adinuicem. verbi gratia. Intellectus habet conceptum montis ⁊ habet conceptum auri: ⁊ qui cõceptus cauſantur a mõte ⁊ ab auro: ⁊ illis conceptibus exiſtentibus in intellectu intellectus componit illos cõceptus adinuicem ⁊ facit vnũ conceptum compoſitum repreſentantem montem aureuʒ: qui eſt quoddam ens fictum: ⁊ eodem modo eſt de chimera. Nam intellectus hʒ conceptum capitis hominis ⁊ corporis leonis ⁊ aliorum: ⁊ ex illis conceptibus facit conceptum compoſitum repreſentantem chimeram. E

Idetur autẽ neqʒ genus neqʒ ſpẽs ſimpliciter dici. Genus. n. dr̃ aliquorum quodãmõ ſe hñtiũ ad vnũ aliquid: ⁊ ad ſeiuicẽ collectio: ſʒ quã ſignificationẽ romanorũ collectio dr̃ gen⁹ ab vnius. ſ. hitudine. dico ãt romuli: ⁊ multitudinis hñtium aliquo modo adinuicem eam que ab illo eſt cognationeʒ ſm diuiſionem ab alijs generibus dicte. Capi. ij. Queſtio philo. ꝑuo de genere ꝙ̃ de alijs tractauerit vide verſoriũ hic.

¶ Uidet̃ itaqʒ neqʒ genus: neqʒ ſpẽs dici ſimplr̃. Dr̃. n. genus ⁊ aliquoꝝ hoiuʒ aggregatio: q qdẽ ad vnũ ꝓpriã ⁊ inter ſe hñt reſpectum/qua ſignatione Pelopida℞ dr̃ genus quo quidẽ ex reſpectu q ẽ ab vno idẽ ẽ Pelope ⁊ multitudine eorũ: q inter ſe eã hñt cõiunctionẽ: que ab illo profluxit/ſic eſt nũcupatum: vt ab alijs generibus ſit ſeiunctum. ARGL.

¶ Finito ꝓhemio ſequit̃ tractatus primus q eſt de qnqʒ vlibus diuiſim: ⁊ continet qnqʒ capitula. Capitulum primum eſt de gñe. Capitulum ſecundum eſt de ſpẽ. Capitulum tertium eſt de differentia. Capitulũ quartũ eſt de ꝓprio. Capitulum qntum eſt de accidẽte. ¶ Capitulũ de genere cõtinet duas partes. In prima ponunt̃ ſignificationes generis. In ſecũda ibi. (Tripliciter ãt) ponit̃ ⁊ declarat̃ diffinitio generis. Prima pars eſt totaliter narratiua. Secũda eſt declaratiua. In ꝑma ergo parte ponit tres ſignificationes gñis dicens. ꝓptꝫ neqʒ gen⁹ neqʒ ſpẽs vident̃ ſimplr̃ dici. i. vno mõ tm̃. ſʒ multiplr̃. Pria ſignificatio gñis eſt multitudo ab vno pr̃e deſcẽdẽtiũ: vt multitudo romano℞ deſcẽdẽtiũ a Romulo dr̃ eẽ gñs. Et hoc pt̃ itelli dupl'r. Uno⁹ ꝙ multitudo deſcẽ- F dẽtiũ ab vno pr̃e ſil' cũ pr̃e a q plures deſcẽderũt dr̃ eſſe gñs. Alio mõ pt̃ itelligi ꝙ ſola multitudo vel collectio deſcẽdẽtium ab vno pr̃e dr̃ gñs ꝓ hitudinẽ ad illũ pr̃eʒ: illo pr̃e nõ accepto nec nũerato in illa multitudine: ⁊ q̃uis pr̃ nõ cõnumeret̃ i illa multitudine: iſta multitudo tñ hʒ cognationẽ ab illo pr̃e: ⁊ diuerſitatẽ ab alijs gñib⁹ ꝑ illũ pr̃eʒ: vñ multitudo romano℞ vna cũ romulo pt̃ dici gñs: ⁊ ẽt mltitudo romano℞ deſcẽdẽtiũ a romulo nõ cõnumerato romulo pt̃ dici genus: ⁊ ſic prima ſignificatio gñis hʒ duo mẽbra. ¶ Et eſt ſci- G endum ꝙ non quelibet multitudo deſcendentium ab vno patre dicitur genus: quia ſic collectio omnium hominum diceretur vnum genus quod eſt falſum: ſed multitudo deſcendentium ab vno patre: a quo tamen alij patres non deſcenderunt dicit̃ eſſe genus in prima ſignificatione generis.

¶ Dicit͛ āt ⁊ aliter rurſus gen⁹ gdē vniuſcu iuſq͡ꝫ rei gñate pncipiū: vl' ab eo q genuit vl' a loco ī quo qs genit⁹ ē. Sic.n. Oreſtē dicimus a tātalo hr͛e gen⁹: illū aūt ab hercule. ⁊ rurſus pidaꝝ qd̄ thebanū eē gñe. Platonē vo atheniēſē: ⁊.n. pria pncipiū ē vniuſcui⁹ q͡ꝫ gñonis quēadmodū ⁊ pr͛. Hec aūt vr͛ pmi ptiſſima eſſe ſigñatio. Romani.n. ſunt q ex gñe dſcēdūt romuli: ⁊ cecropides q ex gñe deſcēdūt cecropis ⁊ eoꝝ pximi. Et pus q̄dē appellatū eſt gen⁹ vniuſcuiuſq͡ꝫ gñonis pncipiū: de hic etiā multitudo eoꝝ q ſūt ab vno pncipio: vt a romulo: nāq͡ꝫ diuidētes ⁊ ab alijs ſeperantes dicebamus omnem illā collectionem romanorum eſſe genus.

Quō locus pnci piū gño nis ſit vide Ant. Andre. b.q.3.

ARCI. ¶ Dicit͛ ⁊ alio mō gen⁹ vniuſcuiuſq͡ꝫ pncipiū ortus tā ab eo q genuit: q̄ꝫ a loco in quo eſt q̄ſpiā ortus. Sic.n. oreſtē q̄dē a Tātalo. Hylū aūt ab Hercule dicimus genus hr͛e. ⁊ rurſus Pindaꝝ qdē thebanū: Platonē āt athenienſē dicim⁹ eſſe. Patria nāq͡ꝫ pncipiū eſt gñationis cuiuſq͡ꝫ: ſicut de ac pr͛. Hoc āt ſignificatū ī pmptu eē vr͛. Pelopide nāq͡ꝫ dnr͛ q gñe dſcēdūt a pelope: ⁊ Cecropide: q a cecrope: ⁊ hoꝝ q̄q͡ꝫ ppiq. Atq͡ꝫ pus ſane gen⁹ ē nūcupata cuiuſq͡ꝫ ort⁹ origo: poſtea vo ⁊ mltitudo eoꝝ q ab vno pn° ceu pelope pfluxerūt: qd̄ q̄dē a ceteris ſeiūgētes ac ſepātes totū aggregatū pelopidaꝝ dixim⁹ gen⁹.

¶ Scda ſignificatio generis eſt illa pncipiū generationis. Et iſto mōd pater eſſe genus filij ⁊c. Locus dicitur eſſe genus locatiq͡ꝫ eſt pncipiū generationis locati. ¶ Intelligendū q cum dicitur locus eſt principium generationis locati. nō accipitur locus pro loco proprio: qui non plus continet q̄ ipſum locatū: ſed accipitur pro loco communi ſcꝫ pro villa vel ciuitate vel regno. ¶ Intelligendum eſt autem q pater eſt principium generis effectiuum: ⁊ locus eſt principiū conſeruatiuum generationis ⁊ rei generate.

ARCI. ¶ Alr͛ āt rurſus dr͛ gen⁹ cui ſupponit͛ ſpēs ad hoꝝ fortaſſe ſilitudinē: dictū eē ēni q̄dā mō pncipiū ē hꝫ gen⁹ eaꝝ q ſub ipo ſt ſpēꝝ. Ur͛ āt gen⁹ mltitudinē ꝯtinere oēꝫ q ſub eo ē ſpēꝝ.

¶ Alio mō dr͛ gen⁹ id ſub quo ſpēs collocāt͛ fortaſſe accepta ſilitudine a prorib⁹ vocabuli eius ſigñatis. Nā ⁊ pncipiū qd̄dā eoꝝ que ſub ſe hꝫ genus tale ē. ⁊ pterea videt͛ multitudinē oēꝫ amplecti: quā. ſ. īfra ſeſe ꝯtinet.

¶ Tertia ſignificatio generis eſt illa genus eſt cui ſupponit͛ ſpēs: ⁊ ſic accipit͛ genus apud phos: vnde genus apud logicos eſt id cui ſupponitur ſpēs: nec eſt id cui ſupponitur ſpecies diffinitio generis: ſꝫ vna ſignificatio eius per ſe.

Tripl'r igit͛ cū gen⁹ dicat͛ d̄ tertio apd̄ phos ſmo ē: qd̄ et dſcribētes aſſignauer͛ gen⁹ eē dicētes: qd̄ d̄ plib⁹ ⁊ differētib⁹ ſpē ī eo qd̄ qd ſit pdicat͛. Eorū.n. q pdicāt͛ alia q̄dē d̄ vno ſolo dnr͛: ſic indiuidua: vt ſor. ⁊ plato: ⁊ hic ⁊ hec ⁊ h ⁊ hꝫ. Alia vo d̄ plib⁹ vt gñā ⁊ ſpēs dr͛ie ppa ⁊ accidētia cōiter: ſꝫ nō ppa alicui. ¶ Eſt āt genus q̄dē vt aīal: ſpēs vo vt hō: dr͛ia vt rōnalis ppū vt riſibile: accñs vt albū: nigrū ⁊ ſedere: ab his ḡ q d̄ vno ſolo pdicāt͛ differūt gñā: ea q d̄ plibus aſſignata pdicāt͛. Ab his āt q d̄ plib⁹ a ſpēb⁹ q̄dē: qm̄ ſpēs ⁊ ſi d̄ plibus pdicāt͛: nō d̄ differētibus ſpē: ſꝫ nūero ſolo. Hō enī cū ſit ſpēs d̄ ſor. ⁊ pla. pdicat͛: q nō dñt a ſeiuicē ſpē: ſꝫ nūero. Aīal vo cū ſit genus d̄ hoīe eq̄ ⁊ boue pdicat͛: q dñt a ſeiuicē ſpē ñ nūero ſolū. a ppo vo differt genus: qm̄ ppriū q̄dē d̄ vna ſola ſpē cuius eſt ppuꝫ pdicatur: ⁊ d̄ his q ſub ſpē ſūt īdiduis: quēadmoduꝫ riſibile d̄ hoīe ſolo ⁊ d̄ pticularibus hominib⁹. Genus āt nō d̄ vna ſola ſpē pdicat͛ ſꝫ d̄ plibus dñtib⁹ ſpē. a dr͛ia vo ⁊ ab his q cōiter ſunt accñtia differt gen⁹: qm̄ ⁊ ſi d̄ plibus dñtib⁹ ſpē pdicāt͛ dr͛ie ⁊ cōit͛ accñtia tñ nō ī eo qd̄ qd ſit: ſꝫ ī eo qd̄ q̄le ſit pdicāt͛: īterrogātibus.n. nos illud qūo pdicāt͛ qūo hec nō ī eo qd̄ qd ſit dicimus pdicari: ſꝫ magis ī eo qd̄ q̄le ſit. Interrogāti.n. q̄lis hō ſit dicimus: qm̄ rōnal' ⁊ ī eo qd̄ q̄lis ſit coruus: dicimus qm̄ niger. ē aūt rōnale q̄dē dr͛ia: nigrū vo accñs. Qn̄ āt qd eſt hō īterrogamur aīal rñde⁹: ē āt hoīs gen⁹ aīal: q̄re d̄ plib⁹ pdicari diuidit gen⁹ ab his q d̄ vno ſolo q ſunt īdiuidua pdicāt͛. De dñtib⁹ vo ſpē ſepat gñs ab his q ſicut ſpēs pdicāt͛ vl' ppa: ī eo āt qd̄ qd ſit pdicari diuidit gen⁹ a dr͛ijs ⁊ a cōiter accidētib⁹ q nō ī eo qd̄ qd ſit: ſꝫ ī eo qd̄ q̄le ē vl' qūo ſe hñs pdicat͛. Nihil igitur ſuperfluum neq͡ꝫ minus continet gñis dcā deſcriptio.

¶ His igit͛ trib⁹ modis dr͛ gen⁹. De tertio vo gñe phoꝝ ē ſmo. Qd̄ ⁊ dſcribētes ſic aſſignar͛t. gñs id eē dicētes, qd̄ d̄ plib⁹ ſpē dñtib⁹: h ipſo qd ē pdicat͛: vt aīal. Eoꝝ.n. q pdicāt͛, alia de vno ſolo dnr͛: vt īdiuidua, veluti ſocrates ⁊ hic, ⁊ h. alia d̄ plib⁹ pdicāt͛: vt gñā ſpēs: dr͛ie ppa: ⁊ accñtia cōiter: ſꝫ nō cuiq͡ꝫ ppe: atq͡ꝫ gñs ē exēpli cā aīal. Spēs hō, dr͛ia rōnale: ppū riſibile, accñs albū: nigrū: ſedere. Gen⁹ igit͛ ab hiſce q̄dē: q̄ꝫ d̄ vno ſolo dnr͛ h ſane dr͛t: qd̄ ipſū d̄ plib⁹ predicat͛. Ab his āt q d̄ plib⁹ predicāt͛ hiſce differre vr͛. Atq͡ꝫ a ſpē q̄dē h ſpēs.n. ⁊ ſi d̄ plib⁹ pdicat͛: nō tñ d̄ plib⁹ ſpē: ſꝫ nūero dñtib⁹ pdicat͛: hō nāq͡ꝫ q q̄dē eſt ſpēs d̄ ſocrate: ⁊ pla. dr͛: q nō ſpē: ſꝫ nūero dñt. At aīal qd̄ eſt gñs d̄ boue: equo:

eteꝝ

atq̧ hoie predicat̃. Que ⁊ ſpecie nõ ſolũ nũe ro differũt. A pprio vero hoc/ nã pprĩũ qdẽ de vna ſpẽ cuius eſt pprĩũ: ⁊ ð idiuiduis hi ſce/q̧ ſunt ſub illa ſpẽ pdicat̃: vt riſibile ð ho mine ſolo ⁊ de ſingulis hoibus dr̃. Genus at nõ ð vna ſpẽ: ſʒ de pluribus dr̃ntibus pre dicat̃. A drĩa quoq̧ cõibuſq̧ accñtib⁹ hoc: eteni drĩe cõiaq̧ accñtia q̄ʒq̄ʒ de plibus dñr ac drñtib⁹ ſpẽ: ñ tñ hoc ipſo qd ẽ/ſʒ hoc ipſo potius q̄le eſt. Hec dicimus pdicari. Inter rogati nãq̧ q̄le qd ẽ hõ/ rõnale dicimus: ⁊ q̄ le qd ẽ coruus/dicimus nigrũ: quoꝝ rõnale qdẽ eſt drĩa: nigrũ aũt accñs: ſʒ cũ qd eſt hõ interrogamur/ aĩal rñdemus: qð qdẽ eſt ho minis genus. q̄re hoc qdẽ ð plibus iquã di ci gñs/ ab idiuiduis q̄ ð vno ſolo predicant̃ ſeiũgit. Hoc vº drñtibus iquã ſpẽ ab hiſce q̄ vt ſpẽs aut ppria predicãt ipſuʒ diſtiguit. Illud aũt hoc iquã ipſo qd eſt predicari/ a drñtijs ipm̃ cõibuſue accñtib⁹ ſeparat. Que nõ hoc ipſo ſane qd ẽ/ſʒ hoc ipſo q̄le eſt/ aut quo mõ ſe hʒ qðq̧ coꝝ de q̄bus dicuntur predicari ſuapte na ſolet. Nihil ergo ſuper fluum deſcriptio dicta ɔceptus gñis ɔtinet neq̧ q̄cq̄ʒ excludit. qð ad nãm gñis ſpectat.

¶ Poſitis ſignificationibus generis ponit au. tor deſcriptio nem generis q̄ eſt pdicari de pluribus differẽtibus ſpẽ in eo qð qd. Et q̧ hec deſcriptio de genere ſit bene data declarat auctor: ⁊ hec eſt prima ɔclo huius libri. ſ. q̧ hec eſt deſcrip tio generis pdicari ð plurib⁹ dr̃ntibus ſpẽ in eo qð qd. Hec ɔclo pbat̃ ſic. Illa diffõ ſeu deſcriptio generis q̄ ineſt gñri ⁊ p cuius partes gen⁹ diſtinguit̃ a quolibet qð nõ eſt gen⁹. nã de rõne diffinitionis eſt q̧ cõpetat ſeu conueniat diffinito ⁊ q̧ p partes eius diffinitũ diſtingua̅t a quolibet alio: vt pʒ 6º topicoꝝ. ſʒ pdicari de pluribus differẽtibus ſpẽ i eo qð qd ineſt generi: vt manifeſtũ eſt: ⁊ p particulas hic poſitas i diffinitione diſtinguit̃ genus a quolibet alio qð nõ eſt gen⁹ ergo hec eſt bona deſcriptio vel diffinitio generis. ſ. predica ri de pluribus ⁊c. Et p ɔ̃ſequẽs genus diffinitiue eſt id qð pdicatur ð pluribus differẽtibus ſpẽ in eo qð qd. Et ex par ticulis i diffinitione poſitis differt genus a quolibet alio: qð pbat Porphyrius nã p hanc particulã pdicari de pluribus genus differt ab indiuiduo quod nõ predicat̃ ð pluribus: ⁊ per hanc particulã differentibus ſpecie: genus differt a ſpe ciebus ſpẽaliſſimis: que nõ predicant̃ niſi de differentibus ſo lo numero: ⁊ per hanc particulam in eo quod quid. differt genus a differentia proprio ⁊ accidente que predicantur in quale ⁊ nõ in quid: q̧ autem predicta. ſ. differentia propriũ ⁊ accidens predicantur in quale patet. q: ad interrogationẽ factam per quale de indiuiduo cõuenienter reſpõdetur per iſta. ſ. per differentiã propriam ⁊ accidens: ſed genus predi catur in quid de indiuiduo: q: ad queſtionẽ factam per qd ð indiuiduo cõueniẽter reſpõdetur per genus: vt ſi queratur quid eſt ſor. cõueniẽter reſpõdet̃ q̧ animal. ¶ Hic ſunt tria notãda. Primo q̧ hec oratio. que predicat̃ de pluribus ⁊c. non eſt diffinitio generis niſi extendẽdo nomẽ diffinitionis ad deſcriptionẽ: ⁊ ratio huius eſt: q: hoc cõmune genus nõ eſt in aliquo certo genere: cum reperiatur in quolibet pre dicamẽto ⁊ quod circuit omne genus in nullo genere eſt ð terminate: nec predicatur in quid nec indicat quiditatem p prie alicuius rei. ¶ Secũdo notãdum q̧ aliud eſt quod hic diffinitur: ⁊ aliud eſt pro quo diffinitur: vnde illud quod hic diffinitur eſt intẽtio ſecũda: ⁊ eſt cõmunis oibus generibus gñaliſſimis ⁊ ſubalternis: ⁊ illa pro quibus diffinitur ſunt ge nera. ſ. generaliſſima ⁊ ſubalterna: q: his cõpetit hec deſcri ptio. ſ. predicari de pluribus. Ubi cũ dicitur. genus ſic diffini tur. qð predicat̃ ⁊c. hoc nomẽ genus hʒ ibi ſuppoſitionẽ ſim plicẽ ⁊ nõ pſonalẽ ſicut eſt manifeſtũ: q: nullũ genus ſic dif finitur: nec eſt aliquod genus cõuertibile cum hac diffinitio ne: et de ſe pʒ: ſʒ cum dicit̃ genus eſt qð predicatur de pluri bus: hic hec nomen genus hʒ ſuppoſitionẽ perſonalẽ: ſi. n. haberet ſuppoſitionẽ ſimplicẽ eſſet falſa: q: hec intẽtio ge nus ſiue hoc cõe genus nõ predicatur in quid de pluribus differẽtibus ſpecie: vñ cũ ſic dr̃. hõ diffinit̃ iſte terminus hõ hʒ ſuppoſitionẽ ſimplicẽ: ⁊ cũ dr̃. hõ eſt aĩal rõnale mortale: iſte terminus hõ hʒ ſuppoſitionẽ perſonalẽ: ita cũ ſic dr̃. ge nus ſic diffinit̃ iſte terminus genus hʒ ſuppoſitionẽ ſimpli cem: ſʒ cũ dr̃ gen⁹ eſt qð pdicat̃: iſte terminus genus hʒ ſup poſitionẽ pſonalẽ: ⁊ ſic pʒ q̧ terminus hʒ aliã ⁊ aliã ſuppoſi tionẽ reſpectu actus exerciti: ⁊ reſpectu actus ſignificati. vñ hec eſt vera animal predicat̃ de omni hoie ſm̃ q̧ ſubiectũ habet ſuppoſitionẽ ſimplicẽ: ⁊ in actu ſignificato: vbi exer cetur predicatio hʒ iſte terminus aĩal ſuppõnem pſonalẽ: vt in illa: oĩs hõ eſt aĩal. ¶ Tertio eſt notãdũ q̧ in hac deſcrip tione qð predicat̃ de pluribus. ly de pluribus accipitur pro ſuo ſignificato poſitiuo: ⁊ nõ accipit̃ comparatiue: vnde ſen ſus eſt q̧ genus eſt qð predicatur ð multis differẽtibus ſpe cie: ita q̧ inter iſta duo pluribus differẽtibus ſpẽ eſt cõſtru ctio intrãſitiua. q̧ aũt ly de pluribus nõ accipiatur cõpara tiue in predicta deſcriptione pʒ: quia ſi acciperetur cõpara tiue ſenſus eſſet iſte: genus eſt illud qð predicatur de pluri bus q̄ʒ ſunt drĩa ſpẽ: ſed intellectus nõ eſt talis: q: deſcriptio generis cõpetit omni generi: ſʒ nõ cõpetit omni generi pre dicari de pluribus q̄ʒ ſunt drĩa ſpecie: q: genus infimum qð nõ hʒ ſub ſe niſi duas ſpecies nõ predicatur de pluribus q̄ʒ ſunt drĩa ſpẽ: ſed intellectus nõ eſt talis. Et q̧ cõparatiuũ p poſitiuo accipi: p poſitiuo ⁊ ecõuerſo. pʒ. nã q̄ñ dicitur plures hoies currunt. accipitur comparatiuum pro poſitiuo. nam eſt idem dicere. plures homines currunt: ⁊ multi homines cur runt: ⁊ poſitiuus aliquando accipitur pro comparatiuo: ⁊ eſt bonum eſt confidere in domino q̄ʒ in homine. intellectus eſt iſte melius eſt confidere in domino ⁊c.

Pecies autẽ dr̃ quidẽ ⁊ de vniuſ cuiuſq̧ forma ſm̃ quã dictũ eſt. pa mi qdem ſpẽs digna eſt imperio. Dicitur autẽ ſpecies ⁊ ea q̄ eſt ſub aſſignato genere ſm̃ quã ſolemus dicere ho minẽ quidẽ ſpeciẽ animalis: triãgulũ vero ſpeciẽ figure: qð ſi etiã genus aſſignãtes ſpe ciei meminimus dicẽtes: qð de pluribus ⁊ drñtibus ſpẽ in eo qð qd ſit predicat̃: ⁊ ſpẽʒ dicim⁹ id qð ſub gñe ẽ. Noſſe aũt oʒ qm̃ ⁊ ge nus alic⁹ ſpẽi ẽ gen⁹: ⁊ ſpẽs alic⁹ gñis ẽ ſpẽs. Idcirco neceẽ i vtroruq̧ rõnib⁹ vtriſq̧ vti. Cap. 3.

¶ Spẽs autẽ dr̃ qdẽ ⁊ ð vniuſcuiuſq̧ forma: ARGL. qua ſignificatione dictũ eſt. Prima ſpecies digna eſt imperio: dicitur autẽ ⁊ de eo qð ſub aſſignato genere collocatur: qua ſignifi catione hominẽ quidẽ ſpeciẽ animalis di cere cõſueuimus: qð qdẽ eſt genus. albũ au tem ſpeciem coloris ⁊ triangulum ſpeciem ſimili mõ figure. Qð ſi gen⁹ aſſignãtes mẽ

tionẽ fecim⁹ ſpeciei: gen⁹ id eſſe dicẽtes: qđ de plurib⁹ differẽtibus ſpecie: hoc ipſo qđ ẽ pdicat᷑: ⁊ nũc id eſſe dicimus ſpeciẽ, quod ſub aſſignato genere collocatur: ſciẽdũ ẽ cũ ⁊ gen⁹ alicuius ſit genus ⁊ ſpecies alicui⁹ ſit ſpecies: vtriuſqȝ inquam vtrũqȝ in ambo rũ etiã rõnib⁹ ambobus vti neceſſariũ eẽ.

¶ Iſtud eſt ſm capitulũ tractatus primi: in quo determinat᷑ de ſpecie ⁊ de ordine ⁊ ordinatis in linea pdicamẽtali. Et cõtinet iſtud capitulũ duas partes pricipales. In prima ponũtur ſignificationes ⁊ deſcriptiones ſpẽi. In ſcđa ibi. (Planũ autẽ.) ad declarationẽ eoꝝ q̃ pdicant᷑ de ſpẽ enumerat ea q̃ ſunt i linea pdicamẽtali ⁊ determinat de eis ⁊ de ordine eorum. Prima pars eſt partiꝫ narratiua ⁊ partiꝫ inquiſitiua. Primo ergo narrãdo ponit vnã ſignificationẽ ſpẽi: q̃ nõ ptinet ad logicã dicẽs: q᷑ ſpẽs dr̃ vno mõ vniuſcuiuſqȝ rei forma: ⁊ ſꝫ iſtã ſignificationẽ dr̃ q᷑ ſpẽs priami digna eſt iperio ⁊ accipitur hic ſpẽs ꝓ pulchritudine vel decore: ⁊ põt intelligi ta de pulchritudine animi q̃ȝ de pulchritudine corporis: pulchritudo animi eſt anime virtus: deinde ponit aliã ſignificationẽ ſpẽi que eſt q᷑ ſpẽs dr̃ que ponitur ſub aſſignato genere: Et hec eſt vna deſcriptio ſpẽi que pertinet ad logicum: Unde auctor ponit tres deſcriptiones ſpẽi: ſed due ſignificationes ſpẽi pertinent ad logicũ. Prima ſpẽs eſt q̃ ponitur ſub aſſignato genere: ⁊ circa illam deſcriptionem auctor ponit dubium: ⁊ modo ſuo reſpondet: vt videbitur prolixius in fine huius prime partis.

De hoc vide per Albertũ ⁊ doct. hic multa p ſco. 8. di. p. q. 3.

¶ Aſſignãt ḡ ⁊ ſic ſpẽm: ſpẽs eſt q̃ ponit᷑ ſub gñe ⁊ de q̃ gen⁹ in eo qđ qđ ſit predicatur.

ARGI. ¶ Aſſignãt igitur ſpeciẽ: ⁊ hoc modo. Species eſt id quod ſubijcitur generi. Et d̃ quo genus hoc ipſo quid eſt predicatur.

¶ Secunda deſcriptio eſt q᷑ ſpecies eſt que ponitur ſub aſſignato genere: ⁊ de qua genus predicatur in quid.

¶ Ampli⁹ ãt ⁊ ſic quoqȝ. Spẽs ẽ q̃ de plrib⁹ ⁊ differẽtib⁹ nũero in eo qđ qđ ſit pdicat᷑: ſed hec qdẽ aſſignatio ſpeciei ſpãliſſime eſt ⁊ q̃ ſolũ ſpẽs eſt: alie võ erunt ⁊ nõ ſpãliſſimaꝝ.

ARGI. ¶ Inſup hoc ẽt pacto. Species eſt id qđ d̃ pluribus differentibus nũero hoc ipſo qđ eſt pdicat᷑ veꝝ hec qdẽ aſſignatio ipſi⁹ erit ſpãliſſime ſpẽi ⁊ q̃ tãtũmodo ſpecies ẽ. Cetere võ ⁊ hiſce cõpetẽt. q̃ nõ ſpãliſſime ſunt.

¶ Tertia deſcriptio eſt q᷑ ſpẽs pdicat᷑ de pluribus dñtibus numero in eo quod qđ: ⁊ intelligitur iſta deſcriptio cũ preciſione ſic. q᷑ ſpẽs eſt q̃ ſolũ predicat᷑ de pluribus dñtibus numero in eo qđ qđ: ⁊ nõ de dñtibus ſpẽ: ⁊ niſi hec deſcriptio poneret᷑ cũ pciſione iſta deſcriptio cõpeteret generi gñaliſſimo: qꝛ genus gñaliſſimũ pdicat᷑ de plurib⁹ dñtibus numero in eo qđ qđ. intellecta tñ hac deſcriptione cũ pciſione nõ cõpetit generibus gñaliſſimis nec ſpẽbus ſubalternis. Iſte tres deſcriptiones ſic cõparant᷑ adinuicẽ: qꝛ pme due cõpetunt tã ſpeciebus ſpãliſſimis q̃ȝ ſpẽbus ſubalternis: ſꝫ tertia deſcriptio intellecta cũ pciſione: vt dcm̃ eſt ſolũ cõpetit ſpẽbus ſpãliſſimis.

D ¶ Circa pmã deſcriptionẽ hic poſitã ponit auctor dubitationẽ talẽ. In diffõne gñis ponit᷑ ſpẽs: vt viſuꝫ eſt. capitulo de gñe: vbi dr̃ q᷑ genus eſt qđ pdicat᷑ de pluribus dñtibus ſpẽ ⁊c. ḡ in diffõne ſpẽi nõ dꝫ poni genus: qꝛ idẽ reſpcũ eiuſdẽ nõ põt eẽ diffiniẽs ⁊ diffinitũ: ergo male deſcribit᷑ ſpẽs cũ dr̃. ſpẽs ẽ q̃ ponit᷑ ſub aſſignato gñe. ¶ Ad illud rñdet auctor dicẽs: q᷑ genus ⁊ ſpẽs ſunt relatiua. nam genus dr̃ alicuius ſpẽi genus: ⁊ ſpẽs dr̃ alicuius gñis ſpẽs: ⁊ ideo neceſſe ẽ q᷑ vtrũqȝ ponat᷑ in diffõne alterius: vñ ſꝫ iſtũ auctorẽ in relatiuis nõ ẽ incõueniẽs: ſꝫ magis eſt neceſſariũ q᷑ idẽ reſpectu eiuſdẽ ſit diffiniẽs ⁊ diffinitũ. ¶ Sed h ſũt duo dubia. Primũ eſt an genus ⁊ ſpẽs ſint relatiua. Scđꝫ eſt. an vnũ relatiuoꝝ debeat poni in diffõne alterius. ¶ Ad primũ dubiũ arguit᷑ ſic. pbãdo q᷑ genus ⁊ ſpẽs nõ ſunt relatiua: qꝛ illa q̃ ſunt cõia oĩbus pdicamẽtis nõ ſunt i aliquo pdicamẽto determinato: ſꝫ genus ⁊ ſpẽs ſunt cõia oĩbus pdicamentis: qꝛ in oĩ pdicamẽto ſunt gñia ⁊ ſpẽs. ḡ genus ⁊ ſpẽs. non ſunt in aliquo pdicamẽto determinato: ḡ nõ ſunt in pdicamẽto relõnis. ḡ nõ ſunt relatiua. ¶ Itẽ relatiua ſunt ſil᷑ nã ꝑ pħm in pdicamẽtis: ſꝫ genus ⁊ ſpẽs nõ ſunt ſil᷑ nãqꝫ gen⁹ nãlr ẽ prius ſpẽ ꝑ pħꝫ in pdicamẽtis: q dicit. q᷑ prius eſt a quo nõ cõuertit᷑ ſubſiſtẽdi cõña. ſꝫ hmõ ẽ genus. ḡ ⁊c. ¶ Ad oppoſitum eſt auctor. ¶ Ad ſm dubiũ arguit᷑ pbãdo q᷑ vnũ relatiuoꝝ nõ pt poni in diffõne alterius: qm̃ q̃lꝫ diffõ dat᷑ cã innoteſcẽdi: q̃lꝫ ḡ diffõnis pars dꝫ eẽ notior ipo diffinito: ſꝫ vnũ relatiuoꝝ nõ eſt notius alio. ḡ ⁊c. Cõfirmat᷑ h̃. ſi de diffinito q̃rit᷑ qđ ſit. cõueniẽter rñdet᷑ ꝑ diffõnẽ: ita q᷑ diffõ certificat de q̃ne q̃rẽte qđ eſt de diffinito: ſꝫ ſi fiat q̃ de vno relatiuo qđ ẽ. nõ certificaret᷑ q̃rẽs d̃ illa q̃ne ꝑ diffõnẽ vel deſcriptionẽ in q̃ ponit᷑ vnũ relatiuoꝝ ḡ ⁊c. maior pꝫ. ⁊ minor declarat᷑. nã ſi q̃rat᷑ qđ ẽ pr̃. ⁊ rñdet ſic. pr̃ ẽ q hꝫ filiũ vel genuit filiũ. querit᷑ cꝫ qđ eſt filius: qꝛ filius eſt eque hĩ mihi ignot⁹ ſicut pr̃. ⁊ ſi dr̃ q᷑ filius eſt q hꝫ pr̃em. adhuc cõtingit q̃rere quid eſt pr̃ ſicut prius: ⁊ ita nunq̃ȝ ero certificatus de aliquo relatiuoꝝ qđ eſt: qꝛ rñdendo ꝑ eque ignotũ: nõ ſum nec eſſe poſſum certificatus. vnde põt ſic argui. Illa nõ eſt diffõ alicuius ꝑ quã nõ poſſum eſſe certificatus de diffinito: ſꝫ ꝑ diffinitionẽ relatiui in q̃ ponit᷑ ſuũ correlatiuũ nõ poſſum certificari de illo relatiuo: vt viſum eſt ḡ ⁊c. ¶ Itẽ q̃ñcũqȝ in diffinitione ponitur aliqđ diffinibile. ſi diffõ illius diffinibilis ponit᷑ loco eius: ⁊ vlior ⁊ expreſſior erit diffõ in q̃ loco diffiniti ponitur ſua diffõ: vt pꝫ. 6. top. ſi ḡ in diffõne prĩs ponit᷑ filius: ⁊ ſi in loco filij ponat᷑ diffõ filij: iſta diffõ erit vior ⁊ expreſſior diffõne prius: ſꝫ in diffõne filij ſꝫ iſtã opinionẽ dꝫ poni pr̃. ḡ in veriſſima ⁊ expſſiſſima diffõne prĩs dꝫ poni pr̃: ſꝫ h̃ eſt incõueniẽs. ſ. q᷑ idẽ ponat᷑ in diffõne ſuipſius ⁊c. ¶ Ad oppoſitum tñ eſt auctor. ¶ Ad pmũ dubiũ cũ q̃rit᷑ an gen⁹ ⁊ ſpẽs ſint relatiua. Dr̃m q᷑ genus ⁊ ſpẽs pñt accipi ꝓ his q̃ pncipaliter ſignãt ⁊ ꝓ his q̃ denominãt. Si accipiant᷑ ꝓ his q̃ ſignificãt: tũc accipiũt᷑ ꝓ itẽtionib⁹ i anima cõib⁹ gñib⁹ ⁊ ſpeciebus in quolibꝫ pdicamẽto vel cuiuſlibꝫ pdicamẽti: ⁊ hec ſunt relã trãſcẽdẽtia: qꝛ itẽtio gñis refert᷑ ad intẽtionẽ ſpeciei. Si võ accipiãtur ꝓ his q̃ denominãt ſic accipiunt᷑ pro his de q̃bus pdicant᷑: vt ꝓ hoĩe ⁊ aĩali. ⁊ ſic eſt falſũ dicere q᷑ genus ⁊ ſpẽs ſunt relã: qꝛ hõ ⁊ aĩal nõ ſunt relatiua: nec albedo ⁊ color ſunt relã: ſꝫ abſoluta. Si gen⁹ ⁊ ſpẽs accipiãt᷑ ꝓ his q̃ p̃ ſignificãt: ſic hñt ſuppõnẽ ſimplicẽ: ſꝫ q̃ñ genus ⁊ ſpẽs accipiunt᷑ ꝓ his q̃ denominãt: tũc hñt ſuppõnẽ pſonalem. ¶ Ad pmũ argumẽtũ in ↄ̃riũ cũ dr̃. q᷑ gen⁹ ⁊ ſpẽs ſũt cõia oĩb⁹ pdicamẽtis. ḡ ⁊c. Dr̃ꝫ ẽ vno mõ q᷑ gen⁹ ⁊ ſpẽs nõ ſunt relã determinati gñis: ſꝫ ſunt relã trãſcẽdẽtia: qꝛ repiũt᷑ in q̃lꝫ pdicamẽto. Alr̃ põt dici q᷑ idẽ pt eẽ i q̃lꝫ pdicamento denoĩatiue ⁊ tñ i vno pñto q̃ditatiue: ⁊ ſic gen⁹ ⁊ ſpẽs ſunt i q̃libꝫ pdicamẽto: qꝛ dnoiant res oĩuꝫ pdicamẽtoꝝ: ⁊ tñ ſũt q̃ditatiue in vno pdicamento tñ. ſ. i pdicamẽto relationis. ¶ Ad ſm argumẽtũ cũ dr̃. q᷑ gen⁹ eſt nãlr prius ſpẽ. dico q᷑ accipiẽdo gen⁹ ⁊ ſpẽꝫ ꝓ his q̃ p̃ ſignãt pncipalr̃. ſic neutrũ iſtoꝝ ẽ alio prius nãlr: ſꝫ ſunt ſil᷑ nã. Sꝫ accipiẽdo gen⁹ ⁊ ſpeꝫ ꝓ his q̃ denoĩant. ſic gen⁹ eſt nãlr prius ſpẽ: vt aĩal homine: ⁊ h̃ mõ accipiẽdo genus ⁊ ſpẽm non ſunt relĩua. ¶ Ad ſm dubiũ dñt q̃dã q᷑ loq̃ndo d̃ diffõne inditãte q̃ditatẽ rei non dꝫ poni vnũ relĩuoꝝ in diffõne alterius: ſꝫ i diffõne exprimẽte qđ noĩs bñ dꝫ poni vnũ relĩuoꝝ in diffõne alterius: ⁊ ſic intelligit auctor q᷑ in diffõne exprimẽte qđ nominis dꝫ poni

vnũ

e

Cap. de relatiõe

f

Capi. 7.4. de

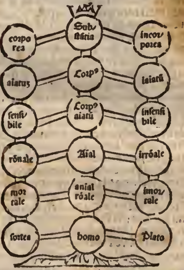
g

A vnű relatiuõꝝ. ℭ Sꝫ mibi vr̃ ꝙ vnű relatiuoꝝ nõ dẽat ponj in diffõne alteri⁹ exprimẽte qd nois. nec in diffõne exprimẽte qd rei alteri⁹: q2 vtraqꝫ diffõ notificat diffinitű ꝛ ẽ notioꝛ diffinito. Nã diffõ exprĩmes qd nois notificat quid nomẽ ſignat: ꝛ diffõ explicãs qd rei notificat qditatẽ diffiniti: ſed vnű relatiuű nõ eſt noti⁹ altero: nec oꝛo in q̃ ponif vnű relatiuoꝝ eſt notioꝛ alio relatiuo. Et iõ bñ dicit Auic. in logica ſua ꝙ dicẽtes vnű relatiuoꝝ diffiniri p reliquű nõ aduertűt differẽtiã iter eſſe notű cű alio: ꝛ eſſe notű p aliud. ꝛ ñ vnű relatiuoꝝ nõ eſt notű p aliud ꝰ pꝫ p rõnes iã factas ꝙ loquẽdo de diffõne ꝑꝫ ꝙ Ariſ. loquif. ſic vnű relatiuű nõ diffinif per reliquű: loquẽdo. n. de diffõne idicãte quiditatẽ rei manifeſtu ẽ ꝙ vnű relatiuoꝝ nõ diffinif p reliquű: q2 vnű relatiuoꝝ nõ eſt de qditate alteri⁹: nec ẽ noti⁹ altero relatiuo: loqndo ẽt de diffõne exprĩmẽte qd nois nõ diffinif vnű relatiuoꝝ p reliquű: q2 diffõ qd nois manifeſtat qd nomen ſigt: ſꝫ vnű relatiuoꝝ nõ notificat qd ſigt aliud. ꝰ ꝛc. pbo minoꝛẽ. nã ſi q̃ꝛeret qd h̃ nomẽ pr̃ ſigt. ꝛ rñdet ꝙ h̃ nomen pr̃ ſigt illű qui genuit filiű: q̃rendű eſt vlteri⁹ qd ſigt h̃ nomen fili⁹. ſi dicat ꝙ hoc nomẽ fili⁹ ſigt illuꝫ q hꝫ prẽm. adhuc reſtat qõ qd h̃ nomẽ pr̃ ſignificet: q2 nõ eſt maioꝛ certitudo hui⁹ nois ſignificati q̃ꝫ fuit in pn̄o. Dico ꝰ ꝙ nullű relatiuű hꝫ diffõnẽꝫ ꝓpriã: q2 relatiuű nõ ẽ p ſe in gñe: ſꝫ reľo bñ põt diffiniri: ſꝫ nõ p relationẽ oppoſitã: ſꝫ p ꝓpriű gen⁹ ꝛ per ꝓpriã dr̃ias. ſi eis inſint noia ipoſita: loq̃ndo de diffõne exprimẽte qditatẽ diffiniti. Extendẽdo tñ diffõnẽ diffiniti ad oꝛonẽ ſignificãtẽ illud qd relatiuű: ſiue illa oꝛo ſit eq̃ notoꝛ ſiue ſit notioꝛ: ſic cõcedo ꝙ vnű relatiuű diffinif p reliquű: q2 bñ ꝯtingit accipere vnã oꝛonẽ in q̃ ponif vnű relatiuoꝝ ſignificare id qd nomẽ alteri⁹ relatiui ſigt. Illud. n. qd hec oꝛo. q genuit filiű ſignat hoc nomẽ pr̃ ſigt. Tñ hec oꝛo nõ eſt diffõ exprĩmẽs qd rei patris: nec qd nois ei⁹: q2 nõ eſt notioꝛ vt ꝓbatű eſt: ꝛ ſic foꝛte itelligűt auctoꝛes dicẽtes ꝙ vnű relatiuoꝛű diffinif per reliquű. Iſte tñ modus accipiẽdi diffõnẽꝫ reprobaf a pho in 2° poſte. q2 ſic tota hyſtoꝛia de bello troiano diceref vna diffõ: q2 vnű nomẽ põt iponi: ꝛ iam eſt ipoſitű toti illi hyſtoꝛie. ſ. hoc nomẽ iliados: ꝛ ſic tota hyſtoꝛia troiana eẽt diffõ iliados: qd nõ vr̃ verű. Et ſi oꝛ ꝙ q̃uis hoc nomẽ pr̃ nõ hꝫ diffõnem ꝓprie dictã cű nõ ſit in gñe. põt tñ hře diffõnẽ exprimentẽ qd nois: q2 ſciẽs qd h̃ nomẽ pr̃ ſigt: põt notificare hoc alteri. Et

B ſi q̃rif qualiter hoc ꝯtingat. Dõꝫ ꝙ hoc relatiuű põt notificari q̃ntű ad qd nois ꝛc. põt aliq̃ mõ deſcribi: nõ tñ p ſuű coꝛrelatiuű. v. g. pr̃ eſt q de ſua ſuba genuit ſibi ſimileꝫ in ſpẽ: ꝛ fili⁹ eſt q genit⁹ eſt de ſuba ſimilis ſibi in ſpẽ. Et dico de ſuba ſibi ſimilis in ſpẽ: q2 p hoc diſtiguif gñő inaiatoꝝ a gñone aiatoꝛű: nimirű in aiatis ꝛ in aialib⁹ gñatis p ꝓpagationẽ ſic genitű gñatur de ſuba gñantis. ſed in inaiatis gñans ꝓducit genitű de ſuba aliena. vt ignis de ſubſtãtia aeris gñat ignem. Et ideo in inaiatis gñans non dr̃ pater nec genitű filius.

ℭ Planű ãt erit qd dr̃ hoc mõ: i vnoq̊qꝫ ꝑdicamẽto ſit q̃dã gñaliſſima: ꝛ rurſus alia ſpãliſſima: ꝛ iť gñaliſſima ꝛ ſpãliſſima ſűt alia media. Eſt ãt gñaliſſimű qdẽ ſup̃ qd nõ ẽ aliud gen⁹ ſupueniẽs. Spãliſſimű ãt p⁹ qd nõ erit alia iferioꝛ ſpẽs: iť gñaliſſimű ãt ꝛ ſpãliſſimű ꝛ gñа ꝛ ſpẽs ſűt eadẽ: ad aliđ qdẽ ꝛ ad aliđ ſűpta. Si ãt i vnoq̊qꝫ ꝑdicamẽto manifeſtű qd dr̃. Suba ẽ qdẽ ꝛ ipa eſt gen⁹: ſub hac ãt eſt corp⁹: ſub corpe ṽo aiatű corp⁹: ſub quo aial: ſub aiali rõnale aial: ſub quo hõ: ſub homine ṽo ſoꝛ. ꝛ pla. q ſunt pticulares hoies.

ARGI. ℭ Atqꝫ id qd dicim⁹ hoc pacto fuerit manifeſtű. In vnoquoqꝫ ꝑdicamẽto ſűt q̃dã gñaliſſima gñа. Et q̃dã ſpãliſſime ſpẽs. Et iter hec media q̃dã ſunt: q̃ gñа eadẽ ſpẽſqꝫ dr̃r. Eſt aűt id qdẽ gñaliſſimű gen⁹ ſupra qd nullű diuino gen⁹ trãſcendit. Spãliſſima ṽo ſpẽs ea, ſub q̃ nulla ꝓrſus alia ſpẽs collocaf. Et iter hec gñaliſſimű iquã gen⁹, ſpẽmqꝫ ſpãliſſimã ſűt alia q̃ gñа ſűt eadẽ: ſpẽſqꝫ nõ reſpectu tñ eiuſdẽ ſꝫ diuerſoꝝ. Explicef ãt id qd dixim⁹ vno in ꝑdicamẽto diluciduqꝫ fiat h̃ pacto. Suba eſt qdã ꝛ ipſa gen⁹, vt pr̃ atqꝫ ſub ipſa qdẽ eſt corp⁹. Sub corpe ṽo corp⁹ eſt aiatum. ſub q̃ aial cadit: ſub q̃ rurſus aial eſt particeps rõnis: ſub quo hõ cadit: ſub q̃ Socra. Pla. Singuliqꝫ hoies collocanf.

Ethoꝝ ſuba qdẽ gñaliſſima eſt eo ꝙ gen⁹ ſit ſolű. Hõ ṽo ſpãliſſimuꝫ eo ꝙ ſpẽs ſit ſoluꝫ. Corp⁹ ṽo ſpẽs qdẽ ẽ ſube: gen⁹ ṽo corpis aiati: ꝛ aiatű corp⁹ qdẽ ſpẽs coꝛ. gen⁹ ṽo aiaľ. aial ãt ſpẽs qdẽ aiati coꝛ. gen⁹ ãt rõnalis aiaľ: ſꝫ rõnale aial ſpẽs ẽ aialis. gen⁹ ṽo hois hõ ṽo ſpẽs qdẽ rõnaľ aiaľ: ñ ãt eſt gen⁹ pticulariű hoiuꝫ: ſꝫ ſolű ſpẽs. Et oẽ qd añ idiuiduű ꝓximű eſt: ſpẽs erit ſolűmõ ẽt gen⁹. Queadmodű ſba igiť cű ſit ſupma eo ꝙ nihil ſup̃ eã ſit gen⁹ ẽ gñaliſſimű: ſic ẽt hõ cű ſit ſpẽs poſtq̃ꝫ ñ erit alia iferioꝛ ſpẽs neqꝫ aliqd eoꝝ q̃ ꝑtit diuidi: ſꝫ ſoluꝫ idiuidua: idiuiduű ãt eſt ſoꝛ. ꝛ pla. ſpẽs erit ſola ꝛ vltia ſpẽs: vt pcm̃ ẽ ſpãliſſima

ſpẽs. Que vͦo ſũt ĩ medio eoꝝ q̃ ſup̃ ipſa ſũt
erũt ſpẽs. Eoꝝ vͦo q̃ pᵒ ipa ſũt: ſũt gña: q̃re h̃
gdẽ duas hꝫ hĩtudines: eá q̃ ẽ ad ĩferiora hꝫ
quá gña ipſoꝝ eẽ dñr. Extrema vͦo vná hñt
hĩtudinẽ ná ⁊ gñaliſſimũ ad ea gdẽ q̃ poſte
riora ſũt hĩtudinẽ hꝫ: cũ ſit genᵒ oĩuꝫ id qd̾ ẽ
ſup̃mũ: eá vͦo q̃ ẽ ad ſupiora nõ hꝫ: cũ ſit ſup̃
mũ ⁊ p̃mũ p̾cipiũ. Spãliſſimũ aũt vná hꝫ
hĩtudinẽ eá q̃ ẽ ad ſupiora q̃rũ ẽ ſpẽs: eá vͦo
q̃ eſt ad poſteriora nõ hꝫ: ſꝫ ẽt ĩdiuiduoꝝ dr̃
ſpẽs: ſꝫ ſpẽs gdẽ ĩdiuiduoꝝ ſolũ ea ꝯtinens:
ſpẽs ãt ſupioꝝ velut q̃ ab eis ꝯtinet̃. Deter
minãt g̃ gñaliſſimũ ita q̃ cũ ſit genᵒ ñ ẽ ſpẽs:
⁊ rurſus q̃ nõ ẽ aliđ genᵒ ſupueniẽs. Spãliſ
ſimũ vͦo qđ cũ ſit ſpẽs nõ ẽ genᵒ: ⁊ cũ ſit ſpẽs
nũq̃ diuidit̃ ĩ al̾s ſpẽs: ⁊ qđ de plibᵒ dr̃ntibus
nũero ĩ eo qđ qd ſit p̃dicat̃. ea vͦo q̃ ĩ medio
ſũt extremoꝝ ſubaltña vocant̃ gña ⁊ ſpẽs: ⁊
vnũqđq̃ ipoꝝ ſpẽs eẽ ⁊ genᵒ pĩ: ad aliđ gdẽ
⁊ ad aliđ ſupta. ea vͦo q̃ ſt añ ſpãliſſimũ vſq̃
ad gñaliſſimũ aſcẽdẽtia ⁊ gña dñr: ⁊ ſpẽs ⁊
ſubaltña gña vt agamenõ atrides: ⁊ pelopi
des: ⁊ tãtalides ⁊ vltimũ Jouis: ſꝫ ĩ familijs
plerũq̃ reducũt̃ ad vnũ p̃ncipiũ. v.g. ad io
uẽ: ĩ gñibᵒ gdẽ ⁊ ſpẽbᵒ nõ ſic ſe hꝫ rõ: neq̃. n.
cõe ẽ vnũ genᵒ oĩuꝫ ens: nec oĩa eiuſdẽ gñis
ſũt ſꝫ vnũ genᵒ ſupremũ quẽadmodũ dicit
Arꝫ. ſꝫ ſũt poſita quẽadmodũ dcm̃ ẽ ĩ p̃dica
mẽtis: p̃ma decẽ gña ſunt q̃ſi p̾ia decẽ p̾ici
pia reꝝ: vel ſi gs oĩa entia vocet ingt nũcu-
pabit eguoce nõ vniuoce. Si. n. vnũ cõe ge-
nᵒ eẽt ens vniuoce ẽtia diceret̃. Cũ. n. decẽ
p̾ia p̃ncipia ẽtis ſꝫ ſolũ nomẽ ẽ: nõ. n. ſꝫ rõ
nis diffõnẽ q̃ ſꝫ nomẽ ẽ: dcẽ qdẽ gñaliſſima
ſũt ſpãliſſima vͦo ĩ nũero q̃dá nõ: ſũt tñ ĩ defi
nito: ĩdiuidua ãt q̃ ſunt pᵒ ſpãliſſima ĩfinita
ſũt. Quapp vſq̃ ad ſpãliſſima a gñaliſſimis
deſcẽdẽtes iubet plato geſcẽ: deſcẽdere ãt p
media diuidẽtẽ ſpecificis drñs: ĩfinita vͦo ingt
rlinq̃nda ſt: nꝫ. n. eoꝝ poſſe fieri diſciplinã.

ARGI. ¶ Horũ igit̃ ſubſtãtia quidẽ genus gñaliſſi-
mũ eſt ſoluq̃ genus. hõ vero ſpãliſſima ſpe
cies: ⁊ ſpẽs ſolũ ãt corpus ſpẽs gdẽ eſt ſub-
ſtãtie: genus aũt corpis aĩati. Aĩatum vero
corpus ſpẽs gdẽ eſt corpis: genᵒ aũt aĩalis.
Rurſus aĩal: ſpẽs gdẽ eſt aĩati corpis: genᵒ
aũt aĩalis p̾ticipis rõnis. particeps rõnis
vͦo aĩal ſpẽs gdem eſt aĩalis: genᵒ aũt hoĩs.
Homo ẽt ſpẽs gdeꝫ eſt aĩalis participis rõ
nis: genᵒ aũt hoĩum ſinguloꝝ nõ eſt. Sꝫ ſpe
cies ſolũ atq̃ oĩno id omne qđ eſt ante ĩdiui
dua ⁊ de ipſis ſine vllo medio predicat̃: ſpẽs
erit dũtaxat/⁊ nullo modo gñis rõneꝫ ſubi
bit. Ut igitur ſubſtãtia quia ſupremũ eſt/p-
pterea qđ nihil eſt ante ipſaꝫ: genᵒ eſt gñaliſ
ſimũ/vt diximus: ſic ⁊ homo/quia ſpecies
eſt ſub qua nulla ſpecies p̾ſus/neq̃ quicq̃
eoꝝ que diuidi poteſt: ĩ ſpẽ collocat̃: ſꝫ ⁊ ĩdi-
uiduoꝝ ſpẽs eſt. Indiuiduũ eſt Socrates:
Plato: atq̃ hoc albũ: ſpẽs erit profecto ſo-
luꝫ: ac vltra ſpecies: ſpecialiſſimaq̃ ſpecies
vt diximᵒ. Media vero ſpẽs gdẽ eoꝝ erũt
que ſunt ante ipſa gña aũt eoꝝ que ſub ipſa
ſunt collocata: quare hec quidẽ duos habẽt
reſpectus/vnũ ad ea que antecedũt quo ſpe-
cies illoꝝ eſſe dicunt̃. alteruꝫ ad ea que ſub
ſe collocata ſunt: quo gña illoꝝ eſſe dicunt̃.
Extrema vero vnũ habẽt dũtaxat: gñaliſſi-
mũ eniꝫ genᵒ/ad ea gdẽ que ſunt ſub ſe col-
locata reſpectũ hñt: eſt enim genᵒ vt pꝫ. Ad
ſupiora vero nullũ habet profecto/cũ ſupre
mũ ſit genᵒ ⁊ vt principiũ p̾mũ atq̃ vt di-
ximus/id ſupra qđ nullũ inueniri genᵒ oĩno
poteſt. Spãliſſima quoq̃ ſpẽs/vnum hꝫ re-
ſpectũ: habet enim ad ſupera: quoꝝ ſpecies
dr̃: ad infera vero nõ diuerſuꝫ hꝫ: ſed indi-
uiduoꝝ ſpẽs dr̃. Atq̃ indiuiduoꝝ quidem
ſpẽs dr̃ vt cõtinens ipſa: ſuperioruꝫ aũt rur
ſus ſpẽs appellatur vt ꝯtinet̃ ab illis. Diffi
niunt igit̃: genus generaliſſimũ eſt qđ genᵒ
eſt ⁊ nõ ſpẽs: ⁊ rurſus ſupra qđ nulluꝫ aliud
oĩno genus trãſcẽdit. ſpẽm vero ſpãliſſimã
hoc pacto ſpẽs ſpãliſſima eſt que ſpẽs eſt: ⁊
non genus: ⁊ rurſus que alias in ſpẽs vllas
diuidi negt. Et inſup que de pluribᵒ differẽ
tibus nũero hoc ipſo gd eſt predicat̃. Me-
dia vero ſubalterna gña ſpecieſq̃ appellãt:
atq̃ vnũqđq̃ ipſoꝝ ſpeciẽ genuſq̃ ponunt:
non reſpectu tamẽ eiuſdẽ ſed diuerſoꝝ. Ea
enim que ante ſpẽm ſpãliſſimã ſunt vſq̃ ad
gñaliſſimũ genus/gña ⁊ ſpecies. ⁊ ſubalter
na dicunt̃/vt Agamenõ/atrides/⁊ Pelopi-
des/⁊ tãtalides: ac tãdẽ vltimo Jouis. Ue-
rum in familijs gdẽ ad vnũ velut Jouẽ ple
rũq̃ p̾cipiũ ipſuꝫ reducit̃. In gñibus aũt
⁊ ſpeciebᵒ non ita res ſeſe habere videt̃ nõ
enim ipſum ens: vnum eſt oĩum genus cõe:
nec vniuerſa gñis ſunt eiuſdẽ ſupremo gñe
vno/vt Ariſtoteles ingt. Sed ponãtur vt in
predicamẽtis prima gña deceꝫ: quaſi prin-
cipia decẽ prima. Et ſi quiſpiã oĩa entia ap-
pellet: eguoce vt dicit ⁊ nõ vniuoce nũcupa
bit: nã ſi ipſuꝫ ens cõe oĩuꝫ genᵒ eſſet vniuo
ce: vniuerſa p̾fecto entia dicerent̃. Cuꝫ aũt

ſunt decē ꝑma/cōicatio noīe tantū eſt ⁊ nō ⁊ rōne:ea que ad nomē accōmodat̃. Gn̄a igitur ſunt gn̄aliſſima decē. Spēs q̄dē ſpecialiſſime ſunt quidē in nūero quodā at nō īfinito. Indiuidua aūt q̄ ſub ſpālíſſimis collocant̃ ſūt īfinita. q̄ꝓpter deſcēdere a gn̄aliſſimis vſq̱ ad ſpāliſſimas ſpēs Plato iubebat. ibiq̱ ſtare. Deſcēdere v̊o ꝑ media differētijs ſpecificis diuidētes. Infinita autē omittere. Nec̱.n. cadere ſub ſciaȝ poſſunt.

℄ Hec eſt ſc̄ba pars hui⁹ capituli in qua ad euidētiā ꝑdictoꝝ enumerat ea que ponunt̃ in linea ꝑdicamentali: ⁊ diuerſas ꝓprietates eis aſſignat. Dicit ergo ꝙ in vnoquoq̱ ꝑdicamēto: hoc eſt in quolibet ordine ꝑdicamentali: ⁊ ſunt plura gn̄aliſſima.ſ.in quolibet ordine eſt q̇ddam gn̄aliſſimū ⁊ q̇dā ſpāliſſimū: ⁊ quedā itermedia. Gn̄aliſſimuȝ eſt ſupra qd̄ nō eſt aliud ſupraueniēs gen⁹. Spāliſſimū eſt illud ſub quo nō eſt inferioꝛ ſpēs. Illa v̊o intermedia ſunt gn̄a ⁊ ſpēs. gn̄a reſpectu inferioꝝ: ⁊ ſpēs reſpcū ſupioꝝ. Sed gn̄aliſſimū eſt ita gen⁹ ꝙ nō eſt ſpēs: ſpāliſſimū eſt ita ſpēs ꝙ nō eſt genus. Sic ḡ gn̄aliſſimū ⁊ ſpāliſſimū hn̄t duas deſcriptiones. Una eſt ꝙ gn̄aliſſimum eſt ſupra qd̄ nō eſt aliud gen⁹. Alia eſt ꝙ gn̄aliſſimum eſt taliter gen⁹ ꝙ nullo mō eſt ſpēs. Et ſpāliſſimuȝ diffinit̃ dupl̄r. Primo mō ſpāliſſimū eſt ſub quo nō eſt inferioꝛ ſpēs. 2° mō ſpāliſſimū eſt ita ſpēs ꝙ nullo mō eſt genus. Intermedia v̊o ſunt gn̄a ⁊ ſpēs reſpcū diuerſoꝝ. Et ponit ex^m familiare. nā ſicut eſt in familijs ſiue in lineis conſanguinitatis ꝙ eſt aliq̇s qui eſt ita pr̄ ꝙ nō eſt fili⁹: ⁊ aliq̇s qui eſt ita fili⁹ ꝙ nullo mō eſt pr̄. Aliq̇ ſunt itermedij q̇ ſunt patres ⁊ filij reſpcū diuerſoꝝ: vt agamēnon ⁊ atrides: ita eſt in ꝑdictis: q2 ſic aliq̇d eſt qd̄ eſt ita gen⁹ ꝙ nō eſt ſpēs: ⁊ aliq̇d eſt qd̄ eſt ita ſpēs ꝙ nō eſt gen⁹: ⁊ aliq̇ intermedia que ſunt gn̄a ⁊ ſpēs reſpcū diuerſoꝝ. ℄ Sȝ forte aliq̇s diceret ꝙ in familijs eſt deuenire ad vnū pr̄m. v.g. in tota cognatiōe hominū eſt deuenire ad vnū pꝛēm. puta Iouē: ſm̄ aliquos ſeu ad Adā ſm̄ veritateȝ. Sic̄ in ꝑntis eſſet deuenire ad vnum genus cōe oībus ꝑdicamētis qd̄ nō eſt verum. ℄ Ad iſtud r̄ndetur ꝙ nō eſt oīno ſimile in ꝑntis ⁊ de familijs: q2 in familijs eſt vnū pr̄m cōe: ⁊ in ꝑntis non eſt aliquod vnum cōe genus oībus ꝑdicamētis. Et hec eſt 2ᵃ ꝯcluſio hui⁹ libri.ſ. ꝙ decem ꝑdicamētis nō eſt aliqd̄ genus cōe. Iſta ꝯcluſio ꝓbatur ſic. q2 ſi ſic eſſet illud maxime eſſet ens: ſed ens nō eſt cōe genus oībus decem ꝑdicamētis. ergo ⁊c̄. ꝓbo minorem. Nullū genus eſt equocū illis quib⁹ eſt genus: ſed ens dicit̃ equiuoce de decē ꝑdicamentis. ergo ⁊c̄. vnde dic porphy. Si q̇s omnia vocet entia equoce nuncupabit. Cū.n. deceȝ ꝑdicamenta ſint ꝑma pncipia nulluȝ cōmune habēt niſi ſm̄ nomē: ⁊ ſic pȝ. ꝙ decē ꝑdicamētis nō eſt aliqd̄ gen⁹ cōe: ſed in vnoquoq̱ ꝑdicamēto eſt aliqd̄ vnum gen⁹ generaliſſimuȝ: ⁊ plures ſpēs ſpāliſſime: non tn̄ infinite: ſed finite quo ad numerū: ſed indiuidua ſunt īfinita. Et ideo deſcendētibus a gn̄aliſſimis ad ſpāliſſima iubet pla. quieſcere: cum indiuidua ſint īfinita ⁊ de īfinitis non eſt ars nec ſciētia.

A

℄ Deſcēdētib⁹ v̊o ad ſpāliſſima neċe eſt diuidētē ꝑ multitudinē ire: aſcendētib⁹ v̊o ad gn̄aliſſima neċe eſt colligere multitudinē.

ARGI. ℄ Cū igit̃ ad ſpāliſſimas deſcēdim⁹ ſpēs: itrā ſeam⁹ ꝑ multitudineȝ diuidēdo neċe eſt. At cum ad gn̄aliſſima aſcēdimus gn̄a in vnuȝ multitudinem ipſaȝ cōgregamus opȝ.

℄ Ex ꝑdictis aūt ꝯcludit tertiā ꝯnē hui⁹ libri.ſ. ꝙ deſcēdentibus a gn̄aliſſimis ad ſpāliſſima opȝ multitudinē diuidere: ⁊ aſcendēdo opȝ multitudinē colligere in vnū. Et hoc ꝓbatur ſic. Inferioꝛa ſunt plura q̄ȝ ſupioꝛa: ſȝ deſcendēdo ꝓceditur a ſuperioꝛib⁹ ad inferioꝛa diuidēdo: ⁊ aſcendēdo ꝓcedit̃ ab inferioꝛib⁹ ad ſupioꝛa. ergo deſcēdēdo a gn̄aliſſimis opȝ ire per multitudinē diuidēdo vnum in multa: ⁊ aſcendēdo opȝ ire a multis ad vnū ⁊ colligendo iſta multa in vnuȝ. v.g. deſcendēdo a genere gn̄aliſſimo incipit̃ ab vno ⁊ ꝓceditur ad multa diuidēdo put pȝ ſic. diuidēdo. ℄ Subſtātia alia coꝛpoꝛea: alia īcoꝛpoꝛea: ⁊ ſubſtā coꝛpea alia ſenſibilis: alia inſenſibilis: ⁊ ſic vſq̱ ad ſpāliſſima ſed aſcendēdo ēȝ proceditur a multis ad vnuȝ colligēdo. v.g. Soꝛ. ⁊ pla. hn̄t ſupra ſe hoc cōe homo. ⁊ homo ⁊ aſin⁹ hn̄t ſupra ſe aīal: ⁊ aīal ⁊ planta hn̄t ſupra ſe hoc cōe coꝛp⁹ aīatuȝ: ⁊ ſic ꝓceditur aſcendēdo quouſq̱ veniat̃ ad gen⁹ gn̄aliſſimū: ⁊ in iſto ꝓceſſu itur colligēdo multitudinē in vnuȝ collectiuū: vt pȝ intuenti. Hec diuiſio pȝ i arboꝛ.

℄ Collectiuū.n. multoꝝ in vnam nām ſpēs eſt: ⁊ magis id qd̄ genus eſt. Particularia v̊o ⁊ ſingularia ſemper in multitudine ecōtrario diuidunt id quod eſt vnum genus.

℄ Spēs enim in vnā nām cōgregat multa: ⁊ magis etiā gen⁹. Particularia vero ac ſingularia in multitudineȝ ipſum vnum econtra diuidere ſemper videntur. ARGI.

℄ Narrat Poꝛphy. ꝙ ſpēs eſt collectio pluriuȝ in vnam nāȝ: ſed genus eſt magis collectiuū q̄ȝ ſpēs: q2 plura cōtinet ſub ſe ſingularia ⁊ ſemper ſunt idiuidua illius qd̄ eſt cōe eis. Et ſingularia ſunt q̇d vnū cuȝ illo qd̄ eſt cōmune eis.

℄ Participatiōe.n. ſpēi plures hoīes ſunt vnus hō. ꝑticularib⁹ v̊o ſemꝑ vnus hō ⁊ eſt cōis plures. diuiſiuū āt ſemꝑ eſt qd̄ ſingulare eſt. Collectiuū.n. ⁊ adunatiuū qd̄ cōe ē.

℄ Speciei nāq̱ cōicatione cōplures hoīes vnus ſūt homo: at vnus atq̱ cōis ipſis particularibus plures. Singulare nāq̱ ſemper eſt diuiſiuum. Ipſum vero cōe collectiuuȝ atq̱ vnius eſt effectiuum ſuapte natura. ARGI.

℄ Intelligendū ꝙ hec ꝓpoſitio eſt falſa de virtute ſermonis: ſed ſic habet intelligi: ꝙ plures homines participant de ſpecie hominis ſiue humana ſpecie.

℄ Aſſignato aūt gn̄e ⁊ ſpē q̇d ſit vtrūq̱ ⁊ gn̄e q̇dē vno: ſpēb⁹ v̊o plib⁹. Sēp.n. ī plēs ſpēs diuiſio gn̄is fit: gen⁹ q̇dē de ſpē ſemꝑ predicat̃: ⁊ oīa ſupioꝛa de īferioꝛib⁹: ſpēs aūt nec̱ de gn̄e ſibi ꝓximo predicat̃: nec̱ de ſupioꝛibus: nec̱.n. cōuertit̃. Opȝ.n. aut eq̄ de eq̄s ꝑdicari: vt hinibile de equo: aut maioꝛa de minoꝛib⁹: vt aīal de hoīe: minoꝛa v̊o de maioꝛib⁹ nūme: nec̱.n. aīal dicim⁹ hoīem eſſe quēadmoduȝ hoīem aīal: de q̇bus ſpēs ꝑdicat̃ de his nec̄io ⁊ ſpēi gen⁹ ꝑdicat̃: ⁊ gn̄is gen⁹ vſq̱ ad gn̄aliſſimū: ſi.n. verū eſt hominem Socra. dicere hoīem autē aīal: aīal v̊o ſubam: verū eſt Socra. aīal atq̱ ſubam dicere. Sēp ſupioꝛa de īferioꝛib⁹ ꝑdicant̃: ſpēs aūt de ididuis ꝑdicat̃: gen⁹ v̊o ⁊ de ſpē ⁊ de īdiuiduo ꝑdicat̃: gn̄aliſſimū autē ⁊ de gn̄e ⁊ de gn̄ib⁹ ꝑdicat̃: ſi plura ſint media ſubalter

Ib vi ento. i.lib. meta. l.q.1 .5.2 7.q. ſolu. ꝑnci.

na ⁊ de ſpẽ ⁊ de idiuiduo p̄dicat᷑: dr̄ at̄ gn̄aliſſimū qđ de oībus ſub ſe poſitis gn̄ibus ⁊ ſpẽbus ⁊ de idiuiduis: gen⁹ aūt qđ ante ſpāliſſimū eſt: ⁊ de oībus ſpāliſſimis ⁊ de idiuiduis dr̄: ſoluz aūt ſpēs de oībus idiuiduis: idiuiduū aūt dr̄ de vno ſolo particulari. idiuiduū at̄ dr̄ ſoꝛ. ⁊ hoc albū: ⁊ h̄ veniens ⁊ ſophronici filius: ſi ſolus ſit ſoꝛtes ei filius.

ARGI. ¶ Aſſignato at̄ gn̄e atq; ſpecie/ qdnā vtrūq; ipſoꝝ ſit: quoꝝ qdez genus eſt vnū. ſpecies vero plures. Diuiſio nāq; gn̄is ſpēs in plures ſemꝑ efficit᷑: genus qdez ſemꝑ de ſpecie p̄dicat᷑. Oiaq; oīno ſupera de inferis ſꝑ dn̄r: ſpēs vͦ neq; de ꝓpinquo ſibi gn̄e: neq; de vllo ſupero p̄dicat᷑. Nō. n. ꝯuertit᷑: nā vt paria de parib⁹ hinnibile de equo aut maioꝛa de minoꝛibus: vt aial de hoie predicetur opꝫ. Minoꝛa vero de maioꝛibus nō oportet: nō enim aial hoiem eſſe dixeris: vt hoiem aial eſſe dices: atq; de quibus ſpecies predicat᷑: de his ⁊ ſpēi genus: ⁊ genus etiā gn̄is vſq; ad gn̄aliſſimū nec̄io predicabit᷑: nā ſi veruz eſt dicere Platonez hoiem: ⁊ hoiem aial: ⁊ aial ſubſtātiaz eſſe. verū eſt dicere Platonē aial ⁊ ſubſtātiā eſſe. Cuz igitur ſupera ſemꝑ de inferis predicent᷑: ſpecies qdem de idiuiduo: genus aūt de ſpecie ac idiuiduo: ⁊ generaliſſimū genus de genere vel de generibus ſi plura media ſubalternaq; ſint: ⁊ d̄ ſpecie: atq; indiuiduo predicabit᷑. Generaliſſimū enim de generibus ⁊ ſpeciebus ac idiuiduis oībus predicat᷑. Genus autē quod eſt ante ſpecialiſſimā ſpēz de vniuerſis ſpecialiſſimis ac idiuiduis dr̄: ⁊ ſpecies ea que eſt ſolū ſpēs de oībus idiuiduis predicat᷑: ⁊ idiuiduū de vno ſolo particulari. Indiuiduū aūt dr̄ ſocrates ⁊ hoc albū: atq; hic accedēs filius ſophroniſci: ſi ſolus ipſi Socrati ſit.

¶ Narrat qualiter gen⁹ hꝫ ſe ad ſpēm: ⁊ dicit ꝙ diuiſio generis fit per ſe in plures ſpecies: ⁊ genus p̄dicat᷑ de ſpecie: ⁊ nō econuerſo. ſ. p̄dicatione ꝓprie dicta: nō enim ſpecies p̄dicatur directe de genere: q2 id quod p̄dicatur proprie de aliquo oportet ꝙ ſit ſuperius vel cōuertibile cuꝫ ipſo: ⁊ ꝓpter hoc indiuiduuꝫ p̄dicatur de vno ſolo. ſ. de ſeipſo: q2 non hꝫ inferius eo: de quo poſſit p̄dicari. ¶ Sciendum ꝙ hoc nomen indiuiduū pōt accipi pro eo quod ſignificat: ⁊ ſic predicatur de multis. nam ſoꝛ. eſt indiuiduū ⁊ pla. eſt indiuiduū: vel poteſt accipi pro eo quod denominat: ⁊ ſic loquitur auctoꝛ h. ſoꝛ. n. eſt id quod hoc nomen indiuiduum denominat: vt ly indiuiduum ſumatur pro eo quod denominat: ⁊ ſoꝛ. predicat᷑ de vno ſolo ꝓprie vt de ſeipſo.

B Alio⁹ ꝯſideratur ab antonio and. lib. 8. qō. 6. arti. 2.

¶ Indiuidua vͦ dicunt᷑ huiuſmodi: qm̄ ex ꝓprietatibus conſiſtit vnūquodq; eoꝛum: quaꝝ nunq̄ i alio erit eadē collectio. Soꝛ. aūt ꝓprietates nunq̄ in aliquo erūt ꝑticulariuz: he vͦ q̄ ſunt hois ꝓprietates: dico aūt eius q eſt cōis: erūt eedē in plib⁹ magis aūt in oīb⁹ ꝑticularib⁹ hoibus eo ꝙ hoies ſunt.

¶ Indiuidua igitur ex eo talia dn̄r q2 ex ꝓprietatib⁹ qđq; cōſtat: quaꝝ idē aggregatū nunq̄ i alio fiet. Socratis nāq; ꝓprietates nullo in alio ꝑticulari eedez fient. Hominis tn̄ cōmunis ꝓprietates eedem in pluribus: imo vero in oībus particularibus hominibus/ vt hoies ſunt/ fiunt atq; inueniuntur. ARG

¶ Hic narrat q̄liter idiuidua diſtinguunt᷑ abinuicē: ⁊ dicit ꝙ qdlꝫ idiuiduū ꝯſtat ex multis accn̄tib⁹: quoꝝ collectio non pōt ſimul reperiri in alio idiuiduum: cuiuſmodi ꝓprietates ſunt. ſ. q̄litas figura. loc⁹: ⁊ tp̄s. vn̄ ſeptē ſunt ꝓprietates: quaꝝ collectio nō pōt ſimul reperiri i duob⁹ idiuiduis: vn̄ verſus. Foꝛma figura locus tp̄s cū noie ſanguis. Patria ſunt ſeptez que nō hꝫ vn⁹ ⁊ alter. Ite. n. ꝓprietates idiuiduales ſunt q̄ nunq̄ eedē numero reperiunt᷑ ſimul in diuerſis idiuiduis: ꝓprietates tn̄ ſpēi ſimul reperiunt᷑ in oīb⁹ idiuiduis illi⁹ ſpēi cuiuſmodi ſunt riſibile. capax diſcipline ⁊c̄. que ſūt ꝓprietates ſpēi humane: ⁊ ſimul repiunt᷑ in oīb⁹ idiuiduis: ⁊ loquitur de gn̄e ⁊ ſpē ⁊ indiuiduis ſube tanq̄ de nobilioꝛibus. Indiuidua aūt accn̄tiū nō hn̄t iſtas ꝓprietates: ſꝫ magis ſūt ꝓprietates alioꝝ: nec intēdit hic auctoꝛ dicere ꝙ hꝫ ꝓprietates ſunt ꝯſtitutiue idiuidui ſube: ſed inſunt illi ſubiectiue: nō ſicut p̄tes: ſꝫ ſicut accn̄tia. ¶ Intelligendū etiaꝫ ꝙ vnum indiuiduū ſbe nō diſtinguit᷑ ab alio ſoluꝫ per hꝫ ꝓprietates accn̄tis: ſꝫ formaliter ꝑ ſuā formā: ⁊ mālīter per ſuam māꝫ. Unde ſoꝛ. diſtinguit᷑ a platone accn̄taliter ꝑ ſua accn̄tia formaliter per ſuam formā: ⁊ mālīter per ſuaꝫ māmꝫ ſm veritatē idiuiduū ſbe diſtinguit᷑ ab alio per hꝫ ꝓprietates.

Nota (marginal) — £ (marginal)

¶ Cōtinet᷑ at̄ idiuiduū qdez ſpē: ſpēs aūt ſub gn̄e. Totū igit᷑ qđdā genus eſt: idiuiduū at̄ ps: ſpēs vͦ totū eſt ⁊ ps: ſꝫ ps qdē alterius: totū vͦ nō alterius: ſꝫ aliis ꝑtibus totū eſt.

¶ Indiuiduū igit᷑ a ſpē ⁊ ſpēs a gn̄e ꝯtinet᷑. genus. n. eſt qđdā totū. Indiuiduuꝫ at̄ ps. At ſpēs totū eſt: ac etiā ps: ſꝫ vt pars qdē ad aliud: vt totū autē non ad aliud dicit᷑ ſed in aliis. Totum enim in ipſis partibus eſt. ARG

¶ Ex predictis ergo cōcludit auctoꝛ cōcluſionem que tn̄ huius libri: que eſt iſta ꝙ indiuidua cōtinentur in ſpē: ⁊ ſpēs in gn̄e. Iſtud pꝫ ex oꝛdinatione in linea p̄dicamētali: ⁊ hoc ꝓbatur ſic. Omnis pars continet᷑ in ſuo toto: ſed indiuiduuꝫ eſt pars ſpeciei: ⁊ ſpecies eſt pars generis: ergo indiuiduum ꝯtinetur in ſpē: ⁊ ſpēs in gn̄e. Et addit auctoꝛ ꝙ indiuiduuꝫ eſt pars: ⁊ ſpēs eſt pars ⁊ totum: alterius tn̄ ⁊ alterius: ſpēs enim eſt pars generis ⁊ totū reſpectu indiuidui.

¶ De genere qdez ⁊ ſpecie ⁊ qd generaliſſimū: ⁊ qd ſpāliſſimū: ⁊ que gn̄e eadez ⁊ ſpēs ſint etiaꝫ indiuidua: ⁊ quotmodis genus ⁊ ſpecies dicantur ſufficienter dictum eſt.

¶ De genere igit᷑ atq; ſpē: ⁊ qd nā ſit gn̄aliſſimum genus: ⁊ quid ſpāliſſima ſpēs: ⁊ que ſunt eadem genera ſpēſue: que preterea ſint indiuidua. Et quot modis genus ſpecieſq; dicantur. ſatis iaꝫ explicauimus. ARG

¶ Recapitulat ⁊ pꝫ. ¶ Intelligēdū ꝙ indiuiduū eſt ps ſubiectiua ſpēi: q2 quia ſpecies p̄tur de idiuiduo in recto. Et ꝑ eandem

forma fig^a locus temꝑ cū noīe ſanguis
Patria ſt ſeptē q̄ nō hꝫ unus et alter

dez eā ſpēs eſt pars ſubiectiua generis: q2 gen⁹ p̄dicat̃ in recto de ſpecie: ⁊ hec eſt dīa inter partē integralē ⁊ partez ſubiectiuā: q2 de parte ſubiectiua vere p̄dicat̃ ſuum totum in recto. Sz de parte integrali nō vere p̄dicat̃ ſuum totū in recto: ſed in obliquo. manus. n. ⁊ caput ſunt partes itegra/ les hoīs: q2 integrāt hominē: ⁊ ideo hec eſt falſa. manus eſt
A homo. vel caput eſt homo. ℭ Et ſciendum eſt ꝙ duplex eſt pars: ⁊ duplex eſt totū. ſ. totum vle: vt homo reſpectu ſor. ⁊ platonis. Totuʒ integrale vt dom⁹ reſpectu parietis ⁊ tectī reſpectu tñ huius dom⁹ ⁊ illius eſt totuʒ vle: vnde reſpectu diuerſoꝝ idem eſt totū vle ⁊ totū integrale. ⁊ pars integra lis ⁊ pars ſubiectiua. nā hec man⁹ eſt pars ſubiectiua man⁹
B in cōīe ⁊ ps integralis hoīs. ℭ Sed dubitat̃. q2 non videt̃ ꝙ genus ſit totū reſpectu ſpēi eiuſdem: q2 idez reſpectu eiuſdē non eſt pars ⁊ totū: ſed gen⁹ eſt pars ſpēi. ⁊ totuʒ genus eſt pars ſpēi: q2 eſt pars diffōnis ⁊ pars diffinitiōis ſignificat par
ca. 1 2 inde. teʒ rei diffinite per pħm. 7. metap. ℭ Dōm ꝙ īpoſſibile eſt ꝙ idē ſit pars ⁊ totū reſpectu eiuſdē eodeʒ gn̄e vel eadeʒ ac ceptione totius ⁊ partis: tñ diuerſis acceptionibus totius ⁊ partis pōt idem eſſe totū ⁊ pars reſpectu eiuſdem. vbi gra/ tia. ſic dicendo. ꝓpoſitio eſt vera. iſte terminus ꝓpoſitio: eſt pars integralis huius ꝓpōnis. ꝓpoſitio eſt vera: ⁊ eſt totuʒ vle reſpectu eiuſdē: q2 iſte termin⁹ ꝓpoſitio. eſt totuʒ vle re/ ſpectu cuiuſcūq; ꝓpoſitiōis. Et ſimili modo dico ꝙ animal eſt pars q̄ditatiua ſeu diffinitiua hominis: ⁊ tamē eſt totū vniuerſale reſpectu hominis: ⁊ ſic ſub diuerſis acceptioni/ bus pōt idem eſſe totuʒ ⁊ pars reſpectu eiuſdem. ideo ⁊c.

cap. 4. Differentia vō cōiter ⁊ ꝓprie ⁊ ma gis ꝓprie dī. Cōiter differre alteꝝ ab altero dī. qō alteritate q̄daʒ dīt q̄cunq; mō vel a ſeipſo: vel ab alio: dīt. n. ſor. a pla. alteritate quadaʒ: ⁊ ipſe a ſe vel puero vel iā viro: vel faciente aliq̄d vel q̄ſcēte: ⁊ ſemꝑ i aliquo mō h̄ndi ſe alterna/ tibus. Proprie āt differre alterū ab altero dī quādo inſeparabili accñte ab altero dīt. Inſeꝑabile accñs eſt: vt naſi curuitas: ceci/ tas oculoꝝ: cicatrix cū ex vulnere occalue/ rit. Magis ꝓprie aūt differre alterū ab alte ro dī qñ ſpecifica dīt dīa: queadmoduʒ hō ab equo ſpecifica dīa dīt. i. rōnali q̄litate.
Aualit t rōna/ Vl̃r aūt oīs dīa alteratū facit cuilibet adue niēs. Sed ea que eſt cōiter ⁊ ꝓprie alteratū ſolū facit. Illa vero eſt magis ꝓprie aliud.
ℭ Dīa aut cōiter: proprie ⁊ ꝓpriiſſime dī. differre nāq; q̄ppiā cōiter dī cum diuerſita te quouis mō aut a ſeipſo aut ab alio. dīt a Plat. nāq; Socra. diuerſitate: atq; a ſeipſo puero vir fact⁹: ⁊ agēte nō agēs dīt. ⁊ ſemꝑ hec dīa in ijs eſt ſane diuerſitatibus q̄ cōſi ſtūt in hīſce: que cū interrogamus. quō res ſeſe h̄z aſſignari reddiq; ſolēt. Proprie ve ro aliqua differre dīr cū inſeparabili dīnt accñtī. At inſeparabile accedēs eſt cerule⁹ oculoꝝ color: aut ſimitas: aut cicatrix callo ex vulnē iducto. At ꝓpriiſſime q̄ppiā a quo piā differre dī cum ſpecifica dīa dīt qualr rōnalis. oīs igit̃ vl̃r dīa diuerſum facit ad-

iuncta: ſed cōiter quideʒ ⁊ ꝓprie dīe diuer ſum per accñs faciunt. Propriiſſime vō di uerſum p ſe. Quod quidē ⁊ aliud dicitur.
ℭ Hoc eſt tertiū capitulū tractatus primi in quo determina/ tur de dīa: ⁊ cōtinet duas ptes principales. In prima ponū tur diuerſe ſignificationes ſeu diuiſiones dīe cuʒ eaꝝ expla natione. In ſcda ibi. (Quas etiā determinātes.) ponuntur deſcriptiones dīe de q̄bus intēdit. Prima pars eſt narrati/ ua in qua narrat auctor tres diuiſiones. P rima diuiſio: q2 q̄/ daʒ eſt dīa cōiter dicta. quedā eſt ꝓprie dicta: ⁊ quedam eſt magis ꝓprie dicta. Dīa cōiter dicta: eſt qua alterū dīt ab al tero alteritate quadā: hoc eſt quadā diuerſitate accñtali: vt ſor. differt a platone ꝑ motū. ⁊ pla. a ſor. per quietem poſito ꝙ ſor. moueat̃ ⁊ plato q̄ſcat: vnde dīa dicta eſt qua alterū differt ab altero per aliq̄d accidēs: ⁊ ſic idem vno tēpore po/ teſt differre alio tēpore a ſeipſo: vt ſor. ſenex differt a ſeipſo puero: ⁊ intelligo id negatiue. ſ. ꝙ ſor. ſenex differt a ſor. pue ro. ita ꝙ ſor. ſenex non eſt ſor. puer ⁊ eꝯ. Iſta eñ eſt falſa de virtute ſermonis: ſor. dīt a ſeipſo: veruntñ ſor. accept⁹ cuʒ aliqua determinatione bene dīt a ſeipſo cū alia determina/ tione: loquēdo de dīa negatiua: ſic ꝙ ſor. cū vna determina tione negat̃ a ſeipſo accepto cū alia determinatione: loquē/ do poſitiue de dīa ſic negāda eſt iſta ſor. ſenex differt a ſeip/ ſo puero. q2 dīa poſitiua non eſt niſi inter exñtia. ⁊ ſor. non poteſt ſimul eſſe ſenex ⁊ puer. ℭ Differentia ꝓprie dicta eſt qua alterū differt ab altero accidente inſeparabili: ⁊ ſic dif/ fert oculus cecus ab oculo vidēte: ⁊ naſus curuus a naſo re cto. ℭ Dīa magis ꝓprie dicta eſt quādo alteruʒ differt ab altero ſpecifica differētia: ⁊ ſic homo differt ab equo ꝑ hanc differētiam que eſt rōnalis. ℭ Iſte dīe cōparant̃ adinuicē: q2 in hoc cōueniunt: q2 omnis dīa facit alteratū: ſed in hoc dīnt: q2 dīa cōmunis ⁊ ꝓpria ipſa faciūt alteratum ſolum: ſed dīa magis ꝓprie non ſolū facit alteratū: ſed etiā aliud: hoc eſt diuerſitatē eſſentialē: vnde facere alteratū eſt ſupe/ rius ad facere aliud. nam facere aliud eſt facere diuerſitatē eſſentialē: ſed facere alteratū eſt facere diuerſitatē acciden/ talem ⁊ eſſentialē indifferēter. Veruntamen auctor per face/ re alteratū ſolum intelligit facere diuerſitatē accidentaleʒ. ℭ Nota. ꝙ illa diuiſio differentie que eſt in cōmunem pro/ priam ⁊ magis ꝓpriam: eſt diuiſio vocis in ſuas ſignificatio/ nes: ⁊ non eſt diuiſio differētie que eſt vnū ex iſtis q̄nq; vni/ uerſalibus: imo dīa ſic diuiſa continet equoce accidens: ꝓ/ prium: ⁊ differentiā que eſt vnū de iſtis q̄nq; vlibus de q̄b⁹ eſt iſte liber. vnde differētia cōiter dicta dicitur de accidēte: quod eſt vnū de q̄nq; vniuerſalib⁹: ⁊ differentia ꝓprie dicta dicit̃ de proprio quod eſt vnū de quinq; vniuerſalib⁹: ⁊ dif ferentia magis ꝓprie dicta: eſt dīa que eſt vnum de quinq; vniuerſalibus de quibus auctor intendit.
ℭ Differentiaꝝ quideʒ alie alteratū faciūt: alie vero aliud. Ille vero q̄ faciūt aliō: ſpe cifice vocant̃. Ille vero que alteratū faciūt ſimpliciter differentie. animali q̄dem dīa adueniens rationalis aliud facit ⁊ ſpecieʒ animalis facit. Illa vero que eſt mouēdi al teratū ſoluʒ a q̄ſcente facit. Quare hoc q̄ dem aliud: illa vero alteratū ſolum facit.
ℭ Dīarum eniʒ alie diuerſuʒ per accidens alie p ſe diuerſum. i. aliud faciūt. ille ſimpli citer dīe: he ſpecifice nuncupant̃. Animali nāq; dīa rationalis adiūcta aliud ſane: ac animalis ſpēm facit. Motus autē additus diuerſum a quieſcente tantūmodo facit.

¶ Scḋa diuiſio dr̄ie eſt ꝙ quedā dr̄ia facit alteratū: ⁊ quedā aliud. Dr̄ia faciēs alteratū eſt duplex: quia quedā eſt accidens ſeparabile: ⁊ quedam eſt accidens inſeparabile.

¶ Scḋm igit̄ aliud facientes: diuiſiões fiūt a gn̄ibus in ſpēs: ⁊ diffōnes aſſignant̄ que ſūt ex gn̄e ⁊ huiuſ dr̄ntijs: ſm aūt eas que ſolū alteratū faciūt alternatio ſola cōſiſtit: ⁊ aliquo modo ſe habendi pmutationes fiunt.

ARGI. ¶ Dr̄ntijs igit̄ hiſce q̄ faciunt aliud/diuiſiones generū in ſpecies faciunt: ⁊ diffōnes ēt aſſignant̄: que qdē ex gn̄e talibuſue dr̄ntijs ↄſtāt. ceteris vō. diuerſitates p accn̄s tantū emergunt ei⁹ quo de q̄lr̄ ſeſe hꝫ/interrogat̄.

¶ Narrat auctor ꝙ ſm differentias facientes aliud fiunt diuiſiones generum in ſpecies: ⁊ etiam aſſignantur diffinitiones que fiunt ex generibus ⁊ differentijs: ſed ſm differentias facientes alteratum tantummodo diuidantur genera in ſpecies nec aſſignantur diffinitiones.

¶ A ſupioribꝰ igit̄ rurſus inchoantib⁹ dōm eſt dr̄iarū alias qdē eſſe ſepabiles: alias vō inſeparabiles: mouere ⁊ qeſcere ⁊ ſanū eſſe ⁊ egrū ⁊ q̄cunq; his proxima ſunt ſeparabilia ſūt. At vō aqlinū eſſe vel ſimū vel rōnale vel irrōnale eſſe: inſeparabilia ſūt. Inſeparabiliū aūt alie qdē ſunt p ſe: alie vō p accidens: nā rōnale p ſe ineſt hoi ⁊ mortale ⁊ diſcipline eſſe pceptibile. At vero aqlinū eſſe vel ſimū eſſe ſm accn̄s ſunt ⁊ nō per ſe. Ille igit̄ q̄ p ſe ſūt in ſub̄e rōne accipiunt̄ ⁊ faciūt aliud. Ille vero que ſꝫ accidens ſūt nec in ſub̄e rone accipiunt̄: nec faciūt aliud: ſꝫ alteratū ſolū. Et ille qdē q̄ p ſe ſūt nō ſuſcipiūt magis nec minus. Ille vō que p accidens ⁊ ſi inſeparabiles ſūt itenſionem ſuſcipiūt ⁊ remiſſionē: nā neq; gen⁹ aut magis: aut minus p̄dicat̄ de eo cuius eſt genus: neq; gn̄is dr̄ie ſm quas diuidit̄ ipſū gen⁹. Ipſe.n. ſūt que vniuſcuiuſq; rōnē.i. diffōnē cōplent: eſſe āt vnicuiq; vnū: ⁊ idē neq; itenſionē nꝫ remiſſiōē ſuſcipiēs eſt. Aqlinū āt vel ſimū vel colorati aliq̄ mō eē itēdunt̄ ⁊ remittūt̄.

ARGI. ¶ Rurſus igitur a principio dr̄iā diuidentes dr̄iam/alias ſeparabiles/alias inſeparabiles dicim⁹ eſſe. Moueri nāq; atq; qeſcere: ⁊ valere ac egrotare: ⁊ que ſūt ſimilis generis ſeparabilia ſunt. Aquilinū autē eſſe: vel ſimū ⁊ rōnale: ⁊ irrationale inſeparabilia ſunt. Inſeparabiliū rurſus alias per ſe: alias p accidens eſſe rōnale nāq; ⁊ mortale ⁊ ſuſceptiuū eſſe ſcientie p ſe homini cōpetunt. At aquilinū eſſe vel ſimum per accn̄s ⁊ non per ſe cōpetit. Que igitur per ſe cōpetunt in ſubſtātie ratione ſumunt̄: ac aliud faciunt. Que vero p accn̄s cōpetunt nec ſubſtātie rōne ſumuntur nec aliud faciūt ſed p accn̄s diuerſū/vt diximus: ⁊ he qdem ⁊ ſi inſeparabiles ſunt intenſionē remiſſionēue ſuſcipiūt. Simū.n. eſſe: aut colorati itenditur: atq; remittit̄. Ille vō nō ſuſcipiūt. Neq; eniꝫ gen⁹ magis minuſue de eo cuius eſt genus dr̄: neq; gn̄is dr̄ie qbus in ſpēs gn̄a diuidunt̄. He nāq; ſunt que cuiuſq; rōnē cōficiūt. At vniuſcuiuſq; rō vna eſt eadēq; neq; intenſionē neqꝫ remiſſionē vllā ſuſcipiens.

¶ Tertia diuiſio dr̄ie eſt ꝙ q̄dā ſunt dr̄ie ſeparabiles: ⁊ q̄dā inſeparabiles. Dr̄ie ſeparabiles ſunt vt accn̄tia ſeparabilia cuiuſmodi ſunt qeſcere moueri ⁊ ſilia. Dr̄ia iſeparabilis diuidit̄: q2 q̄dā eſt p accn̄s vt ſimū ⁊ aqlinū ⁊ q̄dā p ſe vt dr̄ie ſpecifice q̄ p ſe faciūt aliud ⁊ accipiunt̄ in diffōne: ſed dr̄ie p accn̄s nō faciunt aliud: ſed alteratū ſolum ⁊ nō accipiunt̄ in diffōne. ¶ Et ad hūc dr̄nt dr̄ie p ſe ⁊ per accn̄s: qm̄ dr̄ie per accn̄s ſuſcipiūt magis ⁊ minus ſiue ſint ſeparabiles ſiue iſeparabiles: ſed dr̄ie per ſe nō ſuſcipiunt magis ⁊ min⁹: ⁊ hoc pbat auctor eſt qnta ↄcluſio huiꝰ lib. ⁊ pbatur ſic Eſſe rei.i. eſſe ſub̄e nō ſuſcipit magis ⁊ minus: g̃ illa que indicāt eſſe ſubſtātie nō ſuſcipiūt magis ⁊ minus: ſed dr̄ie per ſe indicāt eſſentiā ſub̄e: g̃ dr̄ie p ſe nō ſuſcipiūt magis ⁊ min⁹. ¶ Intelligendū ꝙ hic auctor loqtur de dr̄ntijs ſub̄e: ⁊ de illis verum eſt ꝙ nō ſuſcipiant magis ⁊ min⁹: ⁊ dr̄ie tñ p ſe accn̄tiū bñ ſuſcipiūt magis ⁊ min⁹: nā albedo ſuſcipit magis ⁊ minus. iō diſgregatiuū viſus qḋ eſt ei⁹ dr̄ia ſuſcipit magis ⁊ min⁹. nā aliquis color magis diſgregat viſum ⁊ aliquis minus.

Auerrois tentio

¶ Cū igit̄ tres ſpēs dr̄ie ↄſiderent̄. ⁊ cū he qdē ſint ſeparabiles ille vero inſeparabiles: ⁊ rurſus inſeparabiliū cū he qdē ſint p ſe. ille vō per accn̄s: ⁊ rurſus earū que ſunt per ſe dr̄iarū: alie qdem ſunt ſm quas diuidimus gn̄a in ſpēs: alie vero ſm quas que diuiſa ſunt ſpecificant̄: vt cū p ſe qdē dr̄ie ſint hmōi aīati ⁊ inaīati: ſenſibilis ⁊ iſenſibilis: rōnalis ⁊ irrōnalis: ⁊ mortalis ⁊ imortalis. Ea qdem que eſt aīati ⁊ ſenſibilis dr̄ia ↄſtitutiua eſt ſub̄e aīalis eſt.n. aīal ſub̄a animata ſenſibilis. Ea vō que eſt mortalis ⁊ imortalis dr̄ia rōnalis ⁊ irrōnalis diuiſiue ſunt aīalis dr̄ie. per eas.n. gn̄a in ſpēs diuidunt̄: ſed he qdē diuiſiue ſunt dr̄ie generū cōpletiue fiūt ⁊ ↄſtitutiue ſpēꝝ. Diuiditur.n. aīal rōnali ⁊ irrōnali dr̄ia: ⁊ rurſus mortali ⁊ imortali dr̄ia: ſed ea q̄ eſt rōnalis dr̄ia ⁊ mortalis ↄſtitutiua eſt hoīs: rōnalis vō ⁊ imortalis dei. Ille vō que ſunt irrōnalis ⁊ mortalis irrōnaliū aīaliū. Sic ēt ſupreme ſub̄e cū diuiſiue ſint aīati ⁊ inaīati dr̄ie ſenſibilis ⁊ inſenſibilis: ſed aīati ⁊ ſenſibilis cōgregate ad ſub̄aꝫ aīal pficiunt: qm̄ g̃ eedē alio mō accepte fiūt cōſtitutiue. alio mō vō diuiſiue ſpecifice oēs vocant̄. Ex his maxime opuſ eſt ad diuiſiones generū ⁊ diffōnes ſpērū. Sed nō his que ſm accidens ſeparabiles

ſunt

ſunt: nec magis his que ſunt ſeparabiles.

ARCI. ℂ Rurſus dĩiaꝝ alie p ſe ſũt ee p quas i ſpẽs diuidim⁹ gñia. Alie p q̃s ea q̃ ſũt diuiſa ꝯſtituunt/ veluti dĩie p ſe aialis hẽ ſt oẽs: aiatuz ſẽſitiuũ: rõnale: ac irrõale ⁊ mortale: ⁊ imortale. Atq aiati qdez ⁊ ſẽſitiui dĩie ꝯſtitutiue ſt ſube aialis. Eſt.n. aial ſuba aiata ſẽſitiua. Mortalis vo ac imortalis ⁊ rõnalis ac irrõnalis aialis ſt dĩie diuiſe. Per has.n. in ſpẽs gñia diuidunt. Verũ he q̃ ſũt generũ diuiſiue: ꝯſtitutiue ſt ſpẽrũ. nã aial p rõnale ac irrõnale: ⁊ p mortale rurſus ac imortale diuidit. Sz mortalis qdẽ rõnaliſue dĩie ꝯſtitutiue ſt hois. Rõnalis vo ac imortal' deoꝝ. Irrõnalis ãt atq mortalis aialiũ expertiũ rõnis. Sic ⁊ ſuba ſuprema per dĩias aiati atq inaiati ⁊ ſenſitiui vna cũ ſuba ſũpte aial ꝯfecere. Aiati ãt atq inſenſibilis plãtaz. Cum igit eedẽ dĩie ptim ꝯſtitutiue ſunt: ptim diuiſiue/ vniuerſe ſpecifice nũcupãtur. Atq his opus eſt maxime ad generũ diuiſiões: ⁊ ad diffõnes ꝯficiendas. Sz nõ illis alijs quas ſeparabiles eſſe aut inſeparabiles dixim⁹.

ℂ Recapitulat accipiẽdo vnũ mẽbrũ diuiſiõis de q̃ intẽdit dicẽs φ cũ tres ſpẽs dĩie ſint: qm̃ q̃dã ſũt ſepabiles ⁊ q̃dã inſeparabiles. Et dĩiaꝝ inſepatabiliũ: qm̃ q̃dã ſunt dĩie p ſe: ⁊ p accñs: de dĩiis p ſe itẽdim⁹. Et iſtaꝝ dĩiaꝝ p ſe q̃dã ſunt diuiſiue generꝝ. ⁊ q̃dã ſunt ꝯſtitutiue ſpẽꝝ: ⁊ h̃ eſt vna ſubdiuiſio dĩiaꝝ p ſe: ⁊ de illis ponit ex^a q̃ ſatis patet. ℂ Eſt ẽt ſciẽdũ φ iſta ſubdiuiſio dĩie poſita nõ refert diuiſionẽ ⁊ ꝯſtõnẽ ad idẽ. nã dĩie q̃ diuidũt gen⁹ ille eedẽ ꝯſtituũt ſpẽs ꝯtentas ſub gñe: vl' p₃: q: rõnale ⁊ irrõnale diuidũt aial: ⁊ rõnale ⁊ irrõnale ꝯſtituũt ſpẽs ꝯtẽtas ſub aiali. Impoſſe tñ eſt φ eedez dĩie ſint ꝯſtitutiue ⁊ diuiſiue reſpcũ eiuſdẽ: q: rõnale ⁊ irrõnale diuidũt aial. iõ neutrũ illoꝝ ꝯſtituit diffõnez aialis: ⁊ vñ iſte dĩie: corporeũ aiatũ ſenſibile ꝯſtituũt aial ⁊ nõ diuidũt ipm: ſ₃ rõnale ⁊ irrõnale diuidũt aial: vñ referẽdo ad idẽ ſic ſemp ſũt alie dĩie diuiſiue ⁊ alie ꝯſtitutiue. Dĩie.n. q̃ gen⁹ diuidũt ille eedẽ ꝯſtituũt ſpẽs. ℂ Intelligẽ^m ẽt φ auctor h̃ dicit φ rõnale ⁊ mortale diuidũt aial: ſ₃ rõnale ⁊ imortale ſũt dĩie ꝯſtitutiue dei. id nõ dicit ſm opi. ppriã: ſ₃ ſm opi. alioꝝ. platonis. v₃. ⁊ apuleij q dixerũt deũ ⁊ demones eẽ aialia. iõ ⁊c.

ℂ Quas ẽt dẽterminãtes dñt. Dĩia ãt ẽ q̃ abũdat ſpẽs a gñe: hõ.n. ab aiali plus h₃ rõale ⁊ mortale: aial.n. ip₃ nihil hoꝝ ẽ. nã vñ hẽbit ſpẽs dĩias: n₃.n. genus oppoſitas h₃ dĩias. nãq i eodez ſil' nõ h₃ oppoſita: ſ₃ queãd^m pbãt phi: ptãte qdẽ oẽs h₃ gen⁹ ſub ſe poſitas dĩias: actu vo nullã: at ſic neq ex his q̃ non ſunt aliqd fit: neq oppoſita circa idẽ ſunt.

ARCI. ℂ Has itaq diffiniẽtes dĩiaz inquint eã eẽ q̃ ſpẽs gen⁹ excedit. Hõ nãq plus q̃₃ aial h₃ rõale atq mortale. Aial.n. n₃ nihil iſtorũ ẽ. Vñ.n. dĩias ſpẽs hñt: n₃ oẽs oppoſitas h₃. Idem.n. oppoſita nimiꝝ hẽt. Sz vt cẽſent potẽtia qdẽ oẽs eas dĩias h₃ q̃ ſub ſe ſt: actu aũt nullã. Atq hoc pacto neq ex nõ entib⁹ qcq̃₃ fit: neq circa idez oppoſita ſimul erũt.

ℂ Hec eſt 2^a ps capli h⁹ in q̃ ponit deſcriptiões dĩie de q̃ itẽdit: ⁊ ponit q̃nq deſcriptiões dĩie p ſe. Pria ẽ φ dĩia eſt qua ſpẽs abũdat a gñe: ⁊ h̃ eſt 6^a ꝯ hui⁹ libri q̃ pbat ſic. Illo qd ſpẽs actu icludit: ⁊ gen⁹ nõ: abũdat ſpẽs a gñe ſed dĩiaz ſpẽs actu icludit: ⁊ gen⁹ nõ icludit. g̃ dĩia eſt id quo ſpẽs abũdat a gñe. ma. p₃: q: abũdare a gñe eſt actu plã hẽre q̃₃ hẽat genus: ⁊ minor p₃ ad vtrãq ptẽ: nã certũ eſt φ ſpẽs actu dĩiaz icludit vt hõ actu icludit rõnale: vt de ſe p₃: ⁊ φ gen⁹ nõ icludat dĩiam actu: p₃ nã gen⁹ qua rõne icluderet in actu vnaz dĩiaz eadẽ rõne icluderet dĩiam ſibi oppoſitã: q̃.n. rõne aial actu icluderet rõnale: eadẽ rõne icluderet actu irrõale: ⁊ ſic opp^e dĩie erũt ſil' in eodẽ. ſ. i gñe: qd eſt icõueniẽs: ⁊ ita p₃ φ ſpẽs abũdat p dĩiaz a gñe: ⁊ qũ gen⁹ nõ hẽat i actu dĩiaz: ſ₃ genus h₃ dĩiaz ptãte. ſ. in po^a ⁊ nõ in actu: vt pbatũ eſt. ℂ Intelligẽ^m eſt φ ſ₃ gen⁹ nõ ꝯtineat actu dĩias diuiſiuas. ꝯtinet tñ actu dĩias ꝯſtitutiuas ſue diffõnis. vñ q̃uis aial nõ ꝯtineat rõnale ⁊ irrõnale: tñ ꝯtinet actu corpeũ aiatũ ſẽſibile: nec ſũt ille dĩie opp^e: i vñ dĩie ꝯſtitutiue alicui⁹ ñ ſũt oppoſite: ſ₃ dĩie diuiſiue ſũt op^e. ℂ Intelligẽ^m ẽ.n. φ gen⁹ dĩ hẽre ſuas dĩias op^{te} in po^a idetermĩatiõis tñ: q: gen⁹ nõ põt determinare ſe ad vnã dĩiaz diuiſiuã nec ad aliã: q: gen⁹ nõ h₃ dĩiaz in po^a eo mõ q̃ mã ẽ in po^a ad foꝛ az quã nõ h₃. imo gen⁹ in actu nõ h₃ dĩiaz ſicut nec vnq̃₃ hẽbit: ſ₃ q: gen⁹ idetermiate ſe h₃ ad dĩiam: ita φ nec icludit vnã dĩiaz nec aliã: iõ gen⁹ dĩ in po^a ad dĩias: ⁊ h̃ mõ qdlibet gen⁹ eſt in po^a ad oĩa ſua iferiora: ⁊ hec potẽtia põt ꝯueniẽter dici potẽtia idetermĩatiõis tñ.

ℂ Diffiniũt ãt ⁊ eã hoc mõ. Dĩia eſt que de plibus ⁊ dñtib⁹ ſpẽ in eo qd quale ſit pdicatur. Rõnale.n. ⁊ mortale de hoie pdicatur in eo qd q̃lis ſit hõ: ſ₃ nõ in eo qd qd ſit. Quid eſt.n. hõ nobis iterrogatis ꝯueniens eſt dicẽ aial: quale ãt aial inq̃ſiti: qm̃ rõnale ⁊ mortale ẽ ꝯueniẽter aſſignabim⁹. Reb⁹.n. ꝯſtãtibus ex mã ⁊ foꝛa vel ad ſilitudinez pportionẽq mãe ⁊ foꝛe ꝯſtõnez hñtib⁹: queãdmodũ ſtatua eſt de mã eris: ex forma aũt figura: ſic ⁊ hõ cõis ⁊ ſpãlis ex mã qdez ſil'r pportiõaliterq ꝯſiſtit ex gñe: ex forma aũt differẽtia. Totum autem hoc aial rationale ⁊ mortale homo eſt quemadmodum illic ſtatua.

ARCI. ℂ Diffiniũt ipſas ⁊ hoc pacto. dĩia eſt id qd de plib⁹ ⁊ dñtib⁹ ſpẽ h̃ ipſo q̃le qd eſt pdicatur. Rõnale.n. ⁊ mortale de hoie hoc ipſo quale qd eſt hõ/ ſ₃ nõ hoc ipſo qd eſt pdicatur. Nã ſi iterrogabimur qd eſt hõ accõmodate dicem⁹ aial. At ſi q̃le aial eſt iterrogabimur: rõnale mortaleq accommodatiſſime rñdebimus. Nã cu₃ res e mã foꝛaq ꝯſtẽt: aut ex talib⁹ ſil'itudine rõnis vt ſtatua: ex ere qdẽ vt ex mã ꝯſtat: ex figura aũt vt ex foꝛa: ſic ⁊ hõ cõis: q qdẽ ẽ ſpẽs ex gñe dĩiaq ꝯſtat: ſil'itudine rõnis ſubeũtib⁹ cũ mã atq foꝛa: totũ ãt hoc aial rõnale mortale eſt hõ ⁊ ibi ẽ ſtatua.

ℂ 2ª deſcrip^o ẽ iſta φ dĩia eſt q̃ pdicatur de plib⁹ dñtib⁹ ſpẽ in eo qd q̃le pdicatur: vt rõnale ⁊ mortale pdicatur de hoie in eo qd q̃le. ſ₃ gen⁹ pdicatur de plib⁹ i eo qd qd: q: ſi q̃rat qd eſt hõ ꝯueniẽter

rōnẽ aialꝭ ꝛ iō aial cōuenieter p̄dr̄ de hoīe in eo qḋ qd: ſed dr̄ia p̄dr̄ in q̄le de ſpē: ꝛ hāc ↄ̄nem pbat auctor ꝛ h̄ eſt ↄ̄ 7ᵃ buꝰ ſub. q. pbaᷓ ꝛc. Illud p̄dr̄ in q̄le de aliq̄ p qḋ rn̄r ↄ̄ueniē ter ad q̄ōnē q̄rentē q̄le eſt ip̄m: ſꝫ ad q̄ōnē q̄rentē q̄lis eſt ſpe cies ↄ̄ueniēter rn̄r p dr̄iaꝫ: q. n. q̄raᷓ q̄lis ē hō ↄ̄ueniēter rn̄r ꝙ eſt rōnalis: ꝛ addit auctor dicēs: gen⁹ eſt vt mā ſpēi. ꝛ dr̄ia vt for̄: ſicut n. ſtatua eſt ex ere. ſ. tāq̄ꝫ ex mā ꝛ figura tanq̄ꝫ ex for̄: ita hō cōis. i. ſpēs ſpālıſſima eſt ex gn̄e tanq̄ꝫ ex mā: ꝛ dr̄ia tāq̄ꝫ ex forma. ℭ Cōtra p̄dictā deſcriptionē arguiᷓ ſic D deſcriptio dꝫ cōpetere cuilꝫ ↄ̄tēto ſub deſcripto: ſꝫ hec deſcriptio. ſ. ꝙ p̄dr̄ de pluribꝰ ꝛc. nō cōpetit cuilꝫ dr̄ie: q: nō cōpe tit vltime dr̄ie que cōuertiᷓ cū ſpē ſpālıſſima. ḡ nō eſt bona deſcriptio. ℭ Dōm ꝙ vltime dr̄ie ſpēꝝ ſunt nobis ignote: nec habem⁹ eis nola ip̄oſita. iō per hꝫ dr̄ias nō diffinim⁹: ſꝫ loco dr̄ie vltime multa accipim⁹ noia: quoꝝ aggregatio cō uertiᷓ cum dr̄ia vltima. vt loco dr̄ie vltime hoīs accipim⁹ h̄ totū rōnale ꝛ mortale: qḋ ↄ̄uertiᷓ cūꝫ dr̄ia vltima. Et tūc di co ꝙ auctor nō loq̄ᷓ h̄ nıı de dr̄ijs p q̄s nos poſſum⁹ diffi nire. Cuꝫ ḡ dr̄ ꝙ hec deſcriptio nō cōuenit oī ↄ̄tēto ſub diffi nito. dōm eſt ꝙ ī mortaꝗ: iᵈ diffinitū hic nō eſt cōe oībꝰ dr̄ijs per ſe: q: nō eſt cōe dr̄ijs vltimis: ꝛ iō bene cōpetit hec de ſcriptio oībꝰ ↄ̄tētis ſub dr̄ia hic diffinita. Unī hec deſcriptio dr̄ie cōcordat cū Ari. q dicit 2ᵒ poſte. ꝙ q̄lꝫ pars diffōnis dꝫ ſe hr̄e in plus q̄ꝫ diffinitū: ꝛ totū in eq̄: ꝛ per ↄ̄n̄s q̄lꝫ pars diffōnis p̄dr̄ de pluribꝰ ↄ̄tentibꝰ ſpē. ℭ Sciendū eſt ꝙ rōna le eſt cōe oībꝰ hoībꝰ ꝛ angelis: q: hic accipiᷓ rōnale p oī eo qḋ pōt vti rōne: ꝗ cuꝫ angeli nō ſint aīalia: poſſet tñ eſſe hec diffō hoīs aīal rōnale: nec tñ addidit auctor hanc dr̄iaꝫ mor tale niſi ſ̄m opiōnem antiquoꝝ dicentiū angelos eſſe aīalia. Et ſi dr̄ ꝙ p rōnale nō diſtinguiᷓ hō ab āgelis: ſicut p ſpēs p ſuas dr̄ias diſtinguiᷓ ab oī alia ſpē: iō in diffōne hoīs opor tebit addere aliaꝫ dr̄iam p quā hō diſtinguiᷓ ab āgelis: ꝛ hꝫ eſt mortale. ḡ mortale eſt dr̄ia hoīs. Dico ꝙ ſpēs non diſtin guiᷓ p dr̄ias ab oī alia ſpē: ſed per dr̄ias diſtinguiᷓ ab oī alia ſpē ↄ̄tēta ſub ſuo gn̄e p̄rimo: ꝛ p ſuū gen⁹ diſtiguiᷓ ab oībꝰ ſpēbꝰ: que nō cōtineᷓ ſub illo gn̄e. v. g. poſito ꝙ hec ſit diffō hoīs: aīal rōnale: tūc hō diſtinguiᷓ per rōnale ab oī alia ſpē ↄ̄tenta ſub aīali. ſ. aſino: boue: capra: leone: ꝛ ſed p rōnale non diſtinguiᷓ ab angelis: q: angeli nō ↄ̄tineᷓ ſub aīali: ſed p h̄ gen⁹ aīal hō ab angelis diſtinguiᷓ: vn̄ p aīal tanq̄ꝫ p mediū p̄t demr̄ari ꝙ nullus hō eſt angelus: ꝛ vt nullū aīale āgelus. oīs hō eſt aīal. ḡ nullus hō eſt āgelus: iꝫ iᵈ qḋ eſt me⁹ ad p̄ bandū ꝙ h̄ nō eſt h̄ eſt me⁹ quo h̄ diſtiguiᷓ ab h̄. ℭ Et ſi dr̄ ꝙ oīs diſtinctio eſt p formā: vt pꝫ. 7. meta. ſꝫ gen⁹ nō eſt for⁹ ſꝫ hꝫ modū mā ſ̄ꝫ auctorē. ḡ ꝛc. ℭ Itē id quo vna ſpēs dr̄t ab alia ſpē eſt dr̄ia: ſola. n. dr̄ia eſt id quo aliqḋ dr̄t ab aliq̄ vt ſonat nomē. ḡ ſi p genus vna ſpēs diſtinguiᷓ ab alia ſeq̄ᷓ ꝙ gen⁹ eſt dr̄ia qḋ eſt falſū: ꝛ ↄ̄ phm 6. topicoꝝ. ℭ Ad p̄mū dōm ꝙ nō oīs diſtictio eſt a forma: ſꝫ oīs diſtinctio formalis eſt a for̄a: ꝛ h̄ itelligit phs. Et cuꝫ dr̄. ꝙ gen⁹ eſt mā. dōm eſt ꝙ gen⁹ q̄ꝫtū reſpcū dr̄ie hēat modū mē cū determineᷓ p dr̄iaꝫ ſicut mā p formā: tñ gen⁹ eſt in ſe vna forma declarās q̄dditatē ſpēi: ꝛ iō pōt vna ſpēs ab alia ſpē diſtingui formalr p ſuū gen⁹. ℭ Ad aliud cū dr̄. ꝙ id quo aliqḋ dr̄t ab alio eſt dr̄ia. dōm ꝙ dr̄ia pōt accipi 2ʳ q̄ꝫtū ſpectat ad p̄poſitū: vno mō large p oī eo quo aliqḋ diſtinguiᷓ ab alio: ꝛ iſto mō pōt ↄ̄cedi ꝙ gen⁹ eſt dr̄ia: q: eſt iᵈ quo aliqḋ diſtinguiᷓ ab alio. Alio mō ſtricte p oī eo ſolo quo gen⁹ p ſe diuidiᷓ in ſpēs: ꝛ p qḋ vna ſpēs diſtinguiᷓ ab alia ſpē ↄ̄tenta ſub eodem. ſ. gn̄e F p̄rimo: ꝛ ita negaᷓ gen⁹ eē dr̄iam. ℭ Ex veritate tñ dcā pōt p̄babiliter poni ꝙ nulla eſt dr̄ia vltima ↄ̄uertibilis cum ſpē ſpālıſſima: maxime q̄lꝫ dr̄ia eſt in plus q̄ꝫ ſpēs. p dcm̄ phꝫ. 2. po ſter. vbi dicit ꝙ q̄lꝫ ps diffōnis eſt in plus q̄ꝫ diffi^m: ꝛ totū in eq̄. Qꝛ aūt nō ſit ponere talē dr̄iaꝫ eē cōuertibilē cū ſpē ſpālıſ ſima pōt ſic p̄bari. dr̄ia nō poniᷓ niſi ad diſtinguendū ſpēm ab alijs ſpēbꝰ: ꝛ ad ↄ̄ſtituendū diffōneꝫ ſpēi: ſed p̄p neutruꝫ iſtoꝝ opꝫ ponere dr̄iā ↄ̄uertibilē cū ſpē ſpālıſſima. maior pꝫ.

ꝛ minor p̄bo. q̄ꝫtum ad vtrūq̄ꝫ ptē: nō. n. opꝫ ponere talē dr̄iaꝫ ad diſtinguendū ſpēm a ſpē: q: ſi p dr̄iam ſup̄iorem ad ſpēꝫ diſtinguiᷓ ſpēs ſufficiēter ab alijs ſpēbus ↄ̄tētis ſub eodē gn̄e p̄rimo: vt hō ſufficiēter diſtinguiᷓ p rōnale ab oī alia ſpē ↄ̄tenta ſub aīali: ꝛ p gen⁹ diſtinguiᷓ ab alijs ſpēbus que nō ↄ̄tineᷓ ſub illo gn̄e: ꝛ iō nō opꝫ ponere dr̄iaꝫ cū ſpē ſpā lıſſima ↄ̄uertibilē ad diſtinguēduꝫ vnam ſpēm ab alijs ſpē bus: nec opꝫ ponere vnā dr̄iam ↄ̄uertibilē cum ſpē ſpālıſſi ma ad ↄ̄ſtituendū diffōnē: q: diffō ſufficiēter ↄ̄ſtituiᷓ ex gn̄e ꝛ dr̄ntijs ſup̄iorib⁹ ad ſpēm. vt pꝫ per phm. 2. poſterioꝝ. vbi dicit ꝙ q̄libet pars diffōnis eſt in plus q̄ꝫ diffinitum. pꝫ ēt in diffōne hoīs in qua nō ponitur aliqua dr̄ia cōuertibilis cuꝫ hoīe. ℭ Et ſi dr̄ ꝙ ſ̄m hoc nō eſſent dr̄ie vltime. qḋ eſt ↄ̄tra phm. Silr̄ per phm dr̄ia vltima ↄ̄uertiᷓ cum ſpē ſpālıſſima cuius ↄ̄riuꝫ dixim⁹. ℭ Ad p̄ᵐ dōm ꝙ bene ſūt ponēde dr̄ie G vltime. aliter p̄cederet in infinitū in dr̄ntijs: ſed ex h̄ nō ſeq̄ᷓ ꝙ dr̄ia vltima ↄ̄uertiᷓ cuꝫ ſpē. vbi gr̄a. ponam⁹ ꝙ mortale ſit dr̄ia vltima in linea p̄dicamētali ſub ei aut in diffōne hoīs: ex hoc nō ſequiᷓ ꝙ mortale cōuertiᷓ cuꝫ hoīe aut cum alia ſpē. ℭ Et cum dr̄ ꝙ phs dicit ꝙ vltima dr̄ia cōuertitur cuꝫ H ſpē. dōm ꝙ phs intelligit ſic. ꝙ vltima dr̄ia poſita in diffini tione cuꝫ dr̄ntijs p̄cedentibꝰ eſt quid cōuertibile cum ſpecie ſpālıſſima. nō ꝙ ipſa ſola conuertaᷓ cuꝫ ſpē: ſed aggregatū ex vltima differētia poſita in diffōne cum p̄cedentibus diffe rentijs eſt cōuertibile cū ſpecie ſpecialıſſima.

ℭ Deſcribunt aūt hmōi dr̄iaꝫ: ꝛ hoc modo. Dr̄ia eſt qḋ eſt aptū natū diuidere ea q̄ ſunt ſub eodē gn̄e. Rōnale. n. ꝛ irrōnale hoīeꝫ ꝛ equū q̄ ſub eodē ſūt gn̄e qḋ eſt aīal diuidūt.

ℭ Deſcribūt tales dr̄ias ꝛ hoc mō. Dr̄ia eſt id qḋ ſuapte natura ea que ſunt ſub eodē ge nere ſeparat. Rōnale eniꝫ ac irrōnale equū ꝛ hoīem ſeparat: que ſub eodeꝫ, vt patet, ge nere qḋ quidē eſt animal collocantur. ARGL.

ℭ Tertia deſcriptio dr̄ie eſt qḋ eſt aptum natum diuidere ea que ſunt ſub eodē gn̄e: vt rōnale ꝛ irrōnale: diuidunt hoīem ꝛ equū: q: ↄ̄tineᷓ ſub eodē gn̄e. ſ. ſub animali.

Quid dos p phy. in telligat hic vide paul. 2. poſter.

ℭ Aſſignant autē ꝛ hoc modo. Dr̄ia eſt qua differunt a ſe ſingula. nā ſ̄m genus nō diffe runt. Sumus. n. aīalia mortalia ꝛ nos irrō nalia: ſed additum rōnale ſeparat nos ab il lis. Rōnales eniꝫ ſum⁹ ꝛ nos ꝛ dij: ſed mor tale appoſitū diſiungit nos ab illis.

ℭ Inſuper ꝛ hoc modo aſſignant: differētia eſt id quo ſingula dr̄nt. Hō. n. ꝛ equus gn̄e quidē nō differūt. Et nos. n. aīalia ſum⁹ ꝛ ea que ſunt expꝑtia rōnis: ſꝫ additū rōnale, nos ab illis ſeiūxit: dij q̄ꝫ ꝛ nos rōnis p̄ticipes ſum⁹: ſꝫ mortale adiūctū nos ab ill' diſtixit.

ℭ Quarta deſcriptio dr̄ie eſt. ꝙ dr̄ia eſt. qua differūt a ſe ſin gula. ſ. ↄ̄tēta ſub eodē gn̄e. Et dꝫ hec deſcriptio ſic intelligi. vꝫ dr̄ia eſt qua vna ſpēs differt a ſingulis ſpēbus alijs ↄ̄ten tis ſub eodeꝫ genere: vnde de v̄tute ſermonis hec eſt falſa. dr̄ia eſt qua ꝛc. q: nulla dr̄ia eſt qua ſingule ſpēs cōtēte ſub eodē genere dr̄nt abinuicem: q: ſi eſſet aliqua talis dr̄ia illa cōpeteret cuilibet ſpēi ↄ̄tente ſub gn̄e: q: ſpecies non differt ab alia ſpē ↄ̄tenta ſub eodē gn̄e niſi per dr̄iaꝫ que ei cōpetit. ſi ergo eſſet aliqua dr̄ia qua ſingule ſpēs ↄ̄tente ſub eodem genere differrēt: ſequiᷓ ꝙ illa dr̄ia cōpeteret cuilꝫ ſpēi ↄ̄ten te ſub eodē gn̄e: ꝛ p ↄ̄n̄s per illam dr̄iam nō poſſent ſingule ſpēs contente ſub eodem genere differre abinuicem: imo in

na dĩa ſingule ſpẽs illius generis cõuenirẽt: ⁊ ita p3 ꝙ hec eſt falſa de virtute ſermonis in ſenſu quē facit. dĩa eſt qua differunt a ſe ſingula: intellectus tñ in quo ſit eſt verus ⁊ eſt iſte: ergo dĩa eſt qua vna ſpẽs differt ab alia ⁊ ſingulis ſpẽbus contentis ſub eodẽ genere: ⁊ ꝙ dĩa ſit hoc qḋ dictuȝ eſt ꝓbatur: ⁊ hec ↄcluſio octaua huius libri. ꝙ vna ſpẽs differt a qualibet alia ſpẽ cõtenta ſub eodẽ genere ꝑ dĩaȝ. ⁊ ꝓbatur ſic. aut ꝑ id genus differt ſub quo ille ſpẽs cõtinentur: aut ꝑ dĩam: ſed nõ differt ꝑ illud genus: ꝗ in illo genere ↄueniũt: ergo per dĩaȝ: ꝗ̃ p3 ꝙ q̃libet ſpẽs differt a q̃libet alia ſpecie ↄtenta ſub eodem ꝑ dĩam. exẽpla ponit auctor. ⁊ patet.

¶ Interiꝰ aũt ſpeculãtes ⁊ ꝑſcrutãtes dĩaȝ dñt nõ q̃libet eoꝝ que ſub eodẽ gñe ſunt diuidentiũ eſſe dĩam: ſȝ qḋ ad eſſe cõducit. ⁊ qḋ diffõis eiꝰ qḋ eſt eſſe rei ps eſt. Neq3. n. qḋ aptũ natuȝ eſt nauigare erit hoĩs dĩa: ⁊ ſi ꝓpriũ ſit hoĩs: dicimꝰ. n. aĩaliũ hec qdem apta nata ſũt ad nauigãdũ: illa võ minime: diuidẽtes ab alijs: ſȝ aptũ natũ eẽ ad nauigãdũ nõ erit cõpletiuũ ſubẽ: nec eius pars: ſed aptitudo eſt q̃daȝ eius. Iccirco nõ eſt talis q̃les ſunt q̄ ſpecifice vocant dĩe. Sunt ſpecifice ꝗ̃ dĩe quecũq3 alterã faciunt ſpeciẽ: ⁊ quecũq3 in eo qḋ quale quid eſt accipiũtur: ⁊ de differentijs quidem hec ſufficiant.

ARCL. ¶ Exactius aũt ea que ad dĩam ꝑtinẽt ꝑtractãtes: dĩaȝ inquiunt nõ quoduis eoꝝ eſſe: q̄ ſeparãt ea q̄ ſub eodeȝ gñe collocant. Sȝ id qḋ ad ſubam rõnẽq3 confert: ⁊ qḋ pars eius eſt rei cuius dĩa dĩ eſſe. Non enim aptũ ad nauigandũ eſſe hoĩs eſt dĩa: ⁊ ſi eius ꝓpriũ eſt. Dicere nãq3 poſſumus aĩaliuȝ: alia eſſe apta: alia nõ eſſe apta ad nauigãduȝ: hoĩem a ceteris ſeiũgẽtes. At aptũ eſſe ad nauigãdũ ad ſubam ſane nõ cõfert, neq3 pars eſt ipſius, ſed aptitudo ſolũ ꝓpterea ꝙ nõ eſt tale quales ſũt he dĩe: q̄s ſpecificas appellamꝰ. Erũt igit̃ ee ſpecifice dĩe: que diuerſam faciunt ſpẽm ⁊ que in rõne ſumuntur. Atq3 de differentia quidem hec ſatis ſunt dicta.

¶ Quinta diffõ dĩe eſt ꝙ diuidit ea que ſunt ſub eodẽ genere: ⁊ cõducit ad eſſe: ⁊ eſt ps rei: vñ tertia deſcriptio nõ fuit ſufficiẽs: vt dñt phi ĩterius ꝑſcrutãtes. Nõ. n. q̃lȝ eoꝝ que diuidũt ea que ſunt ſub eodeȝ gñe eſt dĩa ſed plus reqritur ad cõpletã diffõneȝ dĩe q̃3 diuidere ea q̄ ſunt ſub eodẽ gñe: ꝗ requirit̃ ꝙ ↄducat ad eſſe. ſ. ꝙ ſit ps eẽntialis rei. Qꝫ aũt nõ q̃libet diuidentiũ ea que ſunt ſub eodẽ gñe ſit dĩa ꝓbatur. ⁊ eſt ꝗ̃ nona huiꝰ libri. eſſe aptũ natuȝ ad nauigandũ diuidit aĩal ⁊ diſtinguit hoĩem ab oĩ alia ſpẽ ↄtẽta ſub aĩali: ꝗ nullũ aĩal ꝑter hoĩem eſt aptũ natũ ad nauigãdũ: ⁊ tñ aptuȝ natũ ad nauigãdũ nõ eſt dĩa hoĩs: ꝗ nõ cõplet diffõnẽ hoĩs: nec eſt ps diffõnis hoĩs: ſed eſt qḋdaȝ ꝓprium hoĩs: ⁊ hmõi nõ eſt dĩa ſpecifica: ſed eſt dĩa ſpecifica: que facit ſpẽm eẽntialr differre ab oĩ alia ſpecie: ⁊ ꝑdicatur ĩ quale eẽntiale de ſpẽ: ⁊ hec de dĩa dicta ſufficiãt. ¶ Hic ſunt tria videnda: Primo an dĩe ſint res, an ↄceptus tñ. 2° que dñt per has dĩas ⁊ que nõ. 3° quõ dĩe diſtiguunt̃. ¶ Qꝫtuȝ ad pᵐ dñt moderni ꝙ dĩe nõ ſunt niſi cõceptus in aĩa: ꝗ ſi eẽnt res extra aĩam vlĩa hẽrent eſſe extra aĩam: qḋ hñt pro incõuenienti: ſȝ qḋ

de hoc ſit dõm deliberare nõ intẽdo. Dico tñ ꝙ res ex̃ aĩam diſtinguunt̃ ꝑ dĩas ſuas: ⁊ nõ diſtinguunt̃ ꝑ ſolos cõceptꝰ: ꝗ ſi nullus cõceptꝰ eſſet adhuc hõ differret ab aſino ꝑ dĩas ſuas. ¶ Itẽ conceptꝰ in aĩa ſũt accñtia: ſed ſb̃e nõ diſtinguũtur abinuicẽ per ſola accñtia: maxĩmo diſtinguunt̃ abinuicẽ eẽntialiter. Si q̄s velit ponere ꝙ dĩe nõ ſunt niſi cõceptus ipſe hȝ ponere ꝙ q̃lȝ res ex̃ aĩam hȝ diſtingui ꝑ ſeipſaȝ a q̃libet re ex̃ aĩam ⁊ nõ ꝑ aliquã dĩam ſupadditaȝ: ⁊ ſic hȝ ponere ꝙ res ex̃ aĩam nõ diſtiguunt̃ abinuicẽ realr ꝑ dĩas: ſȝ ſolũ diſtinguunt̃ cõceptualr ꝑ dĩas. ſ. ꝑ cõceptꝰ. Ponẽtes võ ꝙ vlĩa nõ ſunt ex̃ aĩaȝ alia a rebꝰ ſingularibꝰ: ⁊ ponẽtes ꝙ res ex̃ aĩam nõ diſtinguunt̃ abinuicẽ ꝑ dĩas ſuas hñt ponere ꝙ dĩe nõ ſunt realiter niſi forme reruȝ. Vñ rõnalitas hoĩs eſt idẽ realiter qḋ aĩa hoĩs: ⁊ hec rõnalitas eſt idẽ qḋ hec aĩa: ⁊ ſic põt dici ꝙ res ex̃ aĩaȝ diſtiguunt̃ realiter ꝑ formas ſuas: ⁊ diſtinguunt̃ cõceptualr ꝑ cõceptus ſuos dĩaꝝ: ſed ꝗ iſta qõ. ſ. de entitate dĩe nõ ꝑtinet ad logicam: circa eã nõ inſiſto hic. ¶ Circa 2ᵐ eſt ſciendũ ꝙ per dĩas de q̄bꝰ hic loquitur diſtinguunt̃ ſpẽs cõtente ſub eodẽ gñe abinuicẽ: ⁊ eaꝝ idiuidua: ſȝ gña gñaliſſima nõ diſtiguunt̃ abinuicẽ ꝑ dĩas. ſed ꝑ ſeipſa: ⁊ ꝓpter hoc dicit phs. 4. meta. ꝙ gña gñaliſſima nõ debet dici differre: ſed dñr ꝓprie diuerſa: ꝗ nõ hñt dĩas q̄bus diſtinguunt̃ abinuicẽ: ſpẽs aũt ↄtẽte ſub eodẽ gñe differũt a ſpebꝰ ↄtẽtis ſub alio gñe ꝑ ſua gña. v. g. hõ diſtinguit̃ a q̃litate ⁊ q̃titate. ſ. ꝑ ſuũ genus. ſ. ꝑ ſubam: ſba. n. eſt mediũ cõcludens ꝙ nullus hõ eſt q̃titas aut q̃litas: vt p3. hec. n. eſt demõſtratio negatiua: nulla ſba eſt q̃titas. oĩs homo eſt ſba. ꝗ̃ nullus hõ ẽ q̃titas: ⁊ hõ ꝑ hoc genus corpus diſtinguit̃ a ſba incorporea: ⁊ vlr q̃lȝ ſpẽs ꝑ ſuuȝ genꝰ diſtinguit̃ ab illis ſpẽbus q̄ nõ ↄtinent̃ ſub illo gñe. ¶ De 3° eſt ſciẽdũ ꝙ dĩe diſtinguunt̃ ſeipſis ⁊ nõ ꝑ alas dĩas: ꝗ tũc dĩa hẽret dĩaȝ: ⁊ ſic [illegible]: qḋ eſt incõueniẽs. ¶ Sciendũ tñ ꝙ dĩa ſigĩat̃ duobꝰ modis. ſ. in cõcreto: vt rõnale: ⁊ in abſtracto vt rõnalitas: ⁊ magis dĩ iſta dĩa que ſignificat̃ in abſtracto q̃3 illa q̄ ſignificat̃ in ↄcreto: vñ rõnalitas ꝓprie eſt dĩa: ⁊ rõnale magis ꝓprie dĩ eſſe differens q̃3 dicatur eſſe dĩa.

P Ropriũ aũt quadrifariã diuidũt. Nã ⁊ id qḋ alicui ſoli ſpẽi accidit: ⁊ ſi non omni: ꝑplus dĩ: vt hoĩ eſſe medicuȝ vel geometrã. Et qḋ oĩ ⁊ ſi non ſoli accidit queadmodũ eſſe bipedẽ. Et qḋ ſoli ⁊ omni ⁊ aliqñ: vt homini in ſenectute caneſcere. Et quod ſoli ⁊ omni ⁊ ſemper: vt hoĩem eſſe riſibilẽ. naȝ ⁊ ſi nõ rideat: ſemp tamẽ riſibilis dĩ. non ꝙ ſemp rideat: ſed ꝙ aptus natus ſit ad ridendũ: hoc autẽ ſemper eſt ei naturale: ⁊ equo hinnibile. Cap. v.

¶ Proprium autẽ per quatuor diuidit̃ modos: nam ꝓprium eſt id qḋ ſoli cuipiã accidit ſpeciei, ⁊ ſi nõ omni: vt homini accidit mederi aut geometrice cõtẽplari. Et id iteȝ qḋ omni accidit ſpeciei, ⁊ ſi non ſoli: vt hominẽ bipedẽ eſſe. Et etiã id qḋ ſoli accidit, ⁊ omni atq3 qñq3: vt oĩ homini in ſenectute caneſcere. Quartũ aũt eſt id in qḋ oĩa cõuenerunt: vt ſoli ⁊ oĩ ſemperq3 accidat. Quale eſt riſibile reſpectu hoĩs: naȝ homo ⁊ ſi nõ ſemp ridet riſibilis tñ dĩ: nõ ex eo ꝙ ſemp ridet: ſed ꝗ aptꝰ eſt ad ridẽdũ. Hoc aũt ipſi ſpẽi inſitũ. Queadmodũ ⁊ equũ ipȝ hinibile. ARCL.

¶ Iſtud eſt 4m cam pmi tractatus in quo auctor determinat de ꝓprio: ⁊ ꝯtinet duas ptes. In pª diuidit ꝓpriũ. In 2ª ibi. (Hec aũt ꝓprie.) Cõparat mẽbra diuiſiõis ad inuicẽ accipiẽdo illud mẽbrũ diuiſionis de quo intẽdit. Dicit ergo pmo ꝙ ꝓpriũ q̃druplicẽ dr. Primo mõ dr ꝓpriũ qd̃ ꝯuenit alicui ſoli ſpẽi: ſed nõ cuilꝫ ꝯtento ſub illa ſpẽ: ⁊ ſic eſſe medicũ vel geometrã eſt ꝓpriũ hoĩs: qꝛ ꝯuenit ſoli ſpẽi humane: ⁊ nõ cõpetit cuilibet idiuiduo ſub illa ſpẽ ꝯtento. 2° mõ dr ꝓpriũ id qd̃ cõpetit oĩ idiuiduo ꝯtẽto ſub aliq̃ ſpẽ: ⁊ tñ non cõpetit ſoli illi ſpẽi: nec ſolis idiuiduis illꝰ ſpẽi: ſed alicui alteri ſpẽi ⁊ ꝯtentis ſub alia ſpẽ: ſicut eſſe bipedẽ dr eſſe ꝓpriũ hoĩs. 3° mõ dr ꝓpriũ qd̃ ꝯuenit alicui ſpẽi ſoli ⁊ oĩ idiuiduo cõtento ſub illa ſpẽ: ſꝫ nõ ſemꝑ: ſed in aliquo tꝑe determinato: ⁊ ſic canescere in ſenectute dr ꝓpriũ hoĩs: qꝛ cõuenit ſoli hoĩ ⁊ oĩ hoĩ cuꝫ ad ſenectutẽ ꝑuenerit: ſed nõ ſꝑ. ſ. in iuuẽtute. 4° mõ dr ꝓpriũ qd̃ ꝯuenit oĩ ſoli ⁊ ſemꝑ: ⁊ ſic riſibile dr eſſe ꝓpriũ

D hoĩs: qꝛ cõuenit oĩ: ⁊ ſoli ⁊ ſemꝑ. ¶ Et ſi obijcitur ꝙ nõ oĩs homo ſemꝑ rideat. hic dicit auctor ꝯñam non valere. q̃uis enĩ oĩs hõ non rideat: tñ aptus natus eſt ad ridendum.

¶ Hec aũt proprie dicuntur ꝓpria: qm̃ etiaꝫ conuertunt: quicq̃d. n. hinnibile eſt: equus eſt. ⁊ quicquid equus eſt. hinnibile eſt.

ARGL. ¶ Hec ⁊ propria inquiunt eſſe: quia in his ipſis fit ⁊ econuerſo. Si eſt enim homo eſt riſibile: ⁊ ſi eſt riſibile eſt etiam homo.

¶ Hec eſt 2ª ps in q̃ cõparat mẽbra diuiſiõis ad inuicẽ: ⁊ accipit iª mẽbrũ diuiſiõis: de quo itẽdit ⁊ dicit ꝙ illa q̃ ꝯueniunt oĩ ⁊ ſoli: ⁊ ſꝑ ꝓprie dñr eẽ ꝓpria: ⁊ q: ꝯuertunt cũ ſpecie: ſicut hinibile eſt ꝓprie ꝓpriũ equo: qꝛ ꝯuenit oĩ equo ⁊ ſoli ⁊ ſꝑ.

E ¶ Intelligendũ eſt ꝙ illud ꝓpriũ qd̃ diuidit hic nõ eſt vnũ q̃n q; vĩu m: de qbus hic intẽdit: ſed eſt vnũ nomẽ equocum ad ꝓpriuꝫ qd̃ eſt vnũ de q̃nq; vlĩbus ⁊ ad alia ſua ſignata. ſ.

F ad ꝓpriũ pmo mõ: vel 2o mõ: vel 3° mõ ſumptũ. ¶ Itẽ ſciẽdũ ꝙ ꝓpriuꝫ q̃rto mõ ſumptũ eſt ꝓpria paſſio ſpẽi: cum qua ꝯuertit: ſꝫ ꝓpriũ pꝛio mõ vel ſcd̃o mõ: vel tertio mõ nõ dr ꝓpria paſſio: ſꝫ magis accñtalis ꝓprietas: vñ ꝓpriuꝫ pꝛio mõ: vel ſcd̃o mõ ꝑ accñs: vel tertio mõ dr accñs: ꝓpriuꝫ võ q̃rto mõ: dr accñs ꝑ ſe: qd̃ p̃dicat de ſpẽ cuius eſt ꝓpriũ ꝑ ſe: vñ cũ cõiter dr ꝙ in ſcia determinat de ꝓprietatibꝰ ⁊ paſſionibus ſubiecti: ꝑ ꝓprietates itelligũt ꝓpria pmo mõ ſcd̃o mõ ⁊ tertio mõ dicta: ⁊ ꝑ paſſiones intelligunt ꝓpria q̃rto mõ dicta.

G ¶ Intelligendũ ẽt ꝙ q̃uis riſibile ſit ꝓprium hoĩs q̃rto mõ dicitũ ridere eſt ꝓpriuꝫ hoĩs pꝛio mõ: ⁊ q̃uis eẽ medicũ ſit ꝓpriũ hoĩ pꝛio mõ: tñ poſſe eẽ medicũ ẽ ꝓpriũ hoĩ q̃rto mõ.

H ¶ Intelligẽdũ eſt ẽt ꝙ id qd̃ eſt ꝓpriuꝫ q̃rto mõ dcm̃ reſpcũ vniꝰ ſubiecti põt eẽ ꝓpriũ pꝛio ⁊ ſcd̃o mõ reſpcũ alioꝝ ſubiectoꝝ. v. g. hr̃e tres angulos eq̃les duobꝰ rectis eſt ꝓpriũ triãgulo q̃rto mõ dcm̃: qꝛ cõpetit oĩ triangulo ⁊ ſoli ⁊ ſemꝑ: ⁊ ꝫ eadeꝫ paſſio eſt ꝓpria figure pꝛio mõ: qꝛ cõpetit ſoli figure ⁊ non oĩ. Itẽ eſt ꝓprium Iſocheli ſcd̃o mõ: qꝛ cõpetit oĩ ⁊ non ſoli. Vñ ſubm̃ paſſionis eſt duplex: qꝛ quoddã eſt pm̃: vt illd̃ cui ſoli ⁊ oĩ ꝯtento ſub ipſo ꝯuenit paſſio. Et qd̃dã eſt ſubm̃ nõ pmũ: ⁊ tale eſt duplex: qꝛ qd̃dã excedẽs paſſionẽ ⁊ reſpcũ illius paſſiõis paſſio eſt ꝓpriũ pꝛio mõ: ⁊ ſic figura eſt ſubm̃ illius paſſiõis: que eſt hr̃e tres angulos ⁊c. Et qd̃dã eſt ſubm̃ nõ pmũ: ſꝫ eſt exceſſuꝫ a paſſiõe: ⁊ tĩ eſt ꝓpriuꝫ ſcd̃o mõ. ⁊ ſic Iſocheles eſt ſubm̃ huiꝰ paſſionis. ſ. hr̃e tres angulos ⁊c. qꝛ

I hr̃e tres angulos ⁊c. eſt in plꝰ q̃ Iſocheles. ¶ Intelligẽduꝫ eſt hic ꝙ aliq̃ dicũt ꝙ oẽ accñs eſt ꝓpriuꝫ alicui ſubti: loq̃ndo de ꝓprio q̃rto mõ. Vñ dñt ꝙ q̃uis albedo ſit accñs cõe hoĩ ⁊ equo: tñ albedo hꝫ ſu m ꝓpriuꝫ cui ſoli ineſt ⁊ oĩ cõtẽto ſub eo. Vñ dñt ꝙ aliqua eſt cõmixtio elemẽtoꝝ ex qua ſemꝑ reſultat albedo: ⁊ ſubm̃ mixtũ tali mixtione eſt ꝓpriuꝫ

K ſubiectũ albedinis: ⁊ ita dicũt de oĩbus alijs accñtibꝰ. Sed iſtud nõ vr̃ mihi verũ: qꝛ ſi ſic eſſet ſꝑ ad deſtructionẽ cuiuſcũq; accñtia ſequeret deſtructio alicuiꝰ ſube: qd̃ eſt incõuenie: ⁊ ꝯ pħm. 1. de gñone: ⁊ 2. de aĩa. ꝓbo ꝙ hoc ſequit: E.c.24 ⁊ inde.
qꝛ capio aliqd̃ accñs: ⁊ q̃ro de ſubo ſuo cuiꝰ eſt ꝓpriũ: an id ſubm̃ ſit ſba vel accñs. ſi ſit ſba hr̃ ꝓpoſitũ: qꝛ tũc ad deſtructionẽ illius accñtis ſeqtur deſtructio illius ſubſtãtie. Si võ ſubiectũ ſuũ ſit accñs opꝫ ꝙ illud hẽat aliqd̃ ſubiectũ cuius eſt ꝓpriuꝫ: ⁊ q̃ro de illo: an ſit ſba an accñs. ſi ſubſtãtia hr̃ ꝓpoſitũ. ſ. ꝙ ad deſtructionẽ accñtis ſeqt deſtructio ſubſtãtie: ſi võ illud ſubiectũ ſit accñs q̃rẽdũ eſt de ſuo ſubiecto: ſicut pus: aut eſt ſba: aut accñs: ⁊ ꝓcederet ſicut priꝰ in infinitum. Hoc põt argui in terminis ſic. Sit a. vnuꝫ accñs ⁊ ꝓbo ꝙ ad deſtructionẽ illꝰ a. qd̃cũq; accñs ſit a. ſeqtur deſtructio ſbe ſm̃ illã opiõnẽ. Nã a. cũ ſit accñs hꝫ aliqd̃ ꝓpriũ ſbm̃ i quo eſt ⁊ cũ quo ꝯuertit. ſit illud ꝓpriũ ſubiectũ b. arguo tũc ſic. aut b. eſt ſuba aut accñs. ſi ſit ſba hr̃ ꝓpoſitũ. ſ. ꝙ ad deſtructionẽ ipſius a. ſeqtur deſtructio ſbe. Si võ b. ſit accidẽs hꝫ ſubiectũ ꝓpriũ: ⁊ ſit iđ c. q̃ro aut illud eſt ſba aut accñs: ſi ſubſtãtia hr̃ ꝓpoſitũ. ſ. ꝙ ad deſtructionẽ a. ſeqt deſtructio ſube: qꝛ deſtructo a. deſtruit b. ⁊ deſtructo b. deſtruitur c. ergo deſtructo a. deſtruit c. ⁊ ꝑ ꝯñs deſtructo a. deſtruit ſubſtãtia. Si dr ꝙ c. eſt accñs. tũc hꝫ ſbm̃ ꝓpriuꝫ: ⁊ ſit illd̃ d. ⁊ q̃ro an d. ſit ſubſtãtia an accñs. ſi ſit ſuba ſeqtur ꝓpoſitũ. ſ. ꝙ deſtructo a. deſtruit ſba: qꝛ deſtructo a. deſtruit b. ⁊ deſtructo b. deſtruit c. ⁊ deſtructo c. deſtruit d. ergo a pmo ad vltimũ ſi ſubiectũ eſt ſba. deſtructo a. deſtruit ſba. Si võ dr ꝙ ſilr d. eſt accñs: tũc hꝫ ſbm̃ ꝓpriũ. ⁊ ſit illud e. ⁊ q̃rendũ eſt de e. ſicut de c. an ſit ſba vel accñs: ⁊ ſic ꝓcedit in infinitũ: aut tandẽ deuenieť ad ſbam: q̃ neceo deſtruit ad deſtructionẽ ipſiꝰ a. ⁊ ſicut arguit de a. ita põt argui de quocunq; alio accñte.

Et ideo ſi dicta poſitio eẽt vera ad deſtructionẽ cuiuſcũq; accidentis ſeq̃ret deſtructio ſbe: qd̃ eſt ipoſe. Dico igit ꝙ non

L qd̃lꝫ accñs eſt ꝓpriũ alicuiꝰ ſbe q̃rto mõ accipiẽdo ꝓpriũ. Et ſi dr ꝙ Cõmẽtator dicit. 7. meta. ꝙ oẽ accñs eſt alicui ꝓpriũ. dõm ꝙ oẽ accñs eſt alicui ꝓpriuꝫ pmo mõ vel ſcd̃o mõ accipiẽdo ꝓprium. Oẽ. n. accñs per ſe qd̃. ſ. egredit neceo ex pncipijs ſubiecti eſt ꝓpriũ ſubiecti: q̃rto mõ accipiẽdo ꝓpriũ: ſed omne accñs per accñs cõuenit alicui ſubiecto ſoli: ſꝫ nõ oĩ ꝯtento ſub illo. v. g. albedo cõuenit ſoli corpori: ſed nõ cõuenit oĩ: ⁊ currere cõuenit ſoli aĩali: ſed non omni: ⁊ ſic de oĩ alio accñte per accñs. Sciẽdũ etiã ꝙ ꝓpriũ q̃rto mõ ſumẽdo ꝓpriuꝫ nõ ſolũ dr de ꝓprio ſpẽi ſpãliſſime: ſꝫ etiã dr de ꝓprio gñis: genus. n. hꝫ ꝓpria paſſiones: ſicut ⁊ ſpẽs ſilr de ꝓprio: pꝛio mõ: ⁊ ſcd̃o mõ: ⁊ tertio mõ dictis. ſ. ꝙ hd̃ propria nõ ſolum dñr de ꝓprijs ſpẽi: ſed etiã de ꝓprijs generũ.

Accidẽs eſt quod adeſt ⁊ abeſt preter ſubiecti corruptionem Capi. 6.

ARGL. ¶ Accidẽs eſt qd̃ adeſt atq; abeſt ſine ſubiecti corruptione

¶ Hoc eſt 5m cam pmi tractatꝰ. in quo determinat de accñte: ⁊ ꝯtinet q̃tuor ptes. In pª ponit vnã deſcriptionẽ accidẽtis. In 2ª ibi. (Diuidit autem) ponit diuiſionẽ accñtis. In tertia ibi. (Diffiniũt aũt.) ponit alias deſcriptiones accñtis ſm opiõnẽ alioꝝ. In q̃rta ibi. (Oĩbus aũt determinatis.) epilogat q̃ꝫtũ ad determinata de q̃nq; vlĩbus p̃dictis. In pª ergo pte diffiniẽdo accñs dicit ꝙ accidẽs eſt qd̃ adeſt ⁊ abeſt preter ſubiecti corruptionẽ. ¶ Circa iſtã deſcriptionẽ eſt itelligẽdũ M
ꝙ accñs vno mõ diſtinguit ꝯ ſbam: ⁊ alio mõ diſtinguitur ꝯ ꝓpriũ: ſm ꝙ accñs diſtinguit ꝯ ſbam ſic accidens eſt cõe ad ꝓpriũ ⁊ accñs: ⁊ accñs ⁊ ꝓpriuꝫ nõ ſunt vlĩa diſtincta: ſꝫ ſm ꝙ accñs diſtinguit ꝯ propriũ. ſic accñs ſolũ eſt cõe ad accidẽtia q̃ nõ egrediunt ex ꝓprijs pncipijs ſubiecti cuiuſmodi ſut accñtia ꝑ accidẽs. Vñ ens reale diuidit in ſbam ⁊ accñs. Et accñs diuidit in accñs ꝑ ſe: ⁊ in accñs ꝑ accñs. Accidens hic diffinitũ nõ eſt accñs diuiſum ꝯ ſbam: ſꝫ eſt vnũ mẽbrũ ſubdiuiſionis accñtis diuiſi ꝯ ſbam: qꝛ auctor nõ determinat in hꝫ cap°

Le.cõ. 2. vide

caº niſi de accñte p accñs. Vñ accipiẽdo accñs put diuidit ꝯ ſubſtantiã ſic hʒ q ꝑ elici ex dcis phi τ cõmẽta. 7. meta. diſtinguit in tria mẽbra: qm̃ qȯdã eſt accñs cõe qȯ nõ dtermi nat ſibi ſbm nec eꝯ: τ ſic albedo eſt accñs hoĩs. Et qȯdã eſt accñs ꝓpriũ qȯ determinat ſibi ſubiectũ τ eꝯ: τ ſic riſibile ẽ accñs hoĩs. Et qȯdã eſt accñs copulatũ. ſ. qȯ ſibi dterminat ſubiectũ τ nõ eꝯ: τ ſic ſe hʒ ſimitas reſpcũ naſi: q: ſimitas de

A termiat ſibi naſum τ nõ eꝯ. ¶ Cõtra iſtã deſcriptionẽ argui tur ſic. deſcriptio dʒ cõpetere oĩ ꝯtẽto ſub dſcripto: ſʒ hec dſcriptio nõ cõpetit oĩ accñti p accñs: q: aliqȯ eſt accñs p ac cñs iſepabile: τ id nõ pt abeẽ τ adeſſe. g̃ illa deſcriptio nõ eſt bona. Itẽ mors τ corruptio ſubiecte eſt accñs ſubiecte: τ tñ nõ adeſt vel abeſt ꝑter ſubiecti corruptionẽ. Itẽ hec deſcri ptio cõpetit alijs ab accñte. g̃ nõ eſt bona. ꝓbo aña. nã cõpe tit forme ſubaliq nõ eſt accñs. nã forma ſubalis adeſt mãe ꝑ me: τ abeſt ab ea ꝑter corruptionẽ ſubi. g̃ deſcriptio nulla.

B ¶ Circa iſtã dſcriptionẽ eſt ſciẽdũ q in hac dſcriptione hec determiatio. ſ. ꝑter ſubi corruptionẽ determiat h̓ vbũ abeſt τ nõ determiat h̓ vbũ adeſt. Vñ ſenſus nõ eſt iſte: q accñs ẽ qȯ adeſt ꝑter ſubi corruptionẽ: τ abeſt τc̃. q: corruptio ſub ſtãtie cõpoſite τ alteratio termiata ad nõ eẽ ſube ẽ accñs τ nõ pȯt adeẽ ſubo ꝑter ſubi corruptionẽ: q: eſt corruptio ſui ſubi: ſʒ ſenſus deſcriptionis eſt iſte. Accñs eſt qȯ adeſt enti i actu: τ abeſt. i. pt abeẽ a ſubo ꝑter corruptionẽ illius ſubi: hoc eſt manẽte ſubo: h̓ eſt ſubʒ accñtis pȯt manere abſente accñte ab eo: vel nõ exñte accñte in eo. ¶ Pro pᵐ argᵐ ẽ ſciẽ dũ: q hec deſcriptio cõpetit oĩ ſpẽi accñtis p accñs τ nõ cõ petit oĩ idiuiduo accñtis p accñs: q: hec ſimitas naſi huius nõ poteſt abeſſe huic naſo ꝑter corruptionẽ huius naſi: ſimi

Ad hoc vide alb. hic q ex ariſt. intentione miſta diciti mul/ta p An to. and. 7. meto. q. 3. fol. ulti.

C tas tñ in cõi pȯt abeẽ alicui ſubiecto eiuſdẽ ſpẽi cũ ſubo cui ineſt abſq corruptiõe illius ſubi: q: pȯt abeẽ alteri naſo: vt aq̃lino ꝑter corruptionẽ huius ſubi in quo eſt. Vñ oẽ accñs p accñs hʒ ſpẽs pȯt adeſſe alicui ſubiecto hʒ ſpẽʒ: τ abeſſe illi ſubo ꝑter corruptionẽ illius ſubi in quo eſt. ¶ Ad pᵐ argᵐ

D cũ dr̃ q aliqȯ eſt accñs iſepabile hʒ ſpẽʒ τc̃. Dȯʒ q oẽ accñs inſepabile hʒ ſpẽʒ pȯt adeſſe alicui ſubo: τ abeſſe eidẽʒ ſubo hʒ ſpẽʒ preter corruptionẽ illius ſubi in quo eſt. Vñ idẽ qȯ eſt accñs inſeparabile reſpectu vnius ſubiecti eſt ſeparabile reſpectu alterius ſubi. verbi gratia licʒ enĩʒ nigredo ſit accñs inſeparabile reſpectu corui: eſt tñ ſepabile reſpectu hoĩs. ol co g̃ q accñs inſepabile manẽs idẽ hʒ ſpẽm pȯt adeſſe τ ab eſſe ſubo ꝑter corruptionẽ illius ſubi in quo eſt: τ illa deſcri ptio accñtis cõpetit oĩ accñti inſepabili. ¶ Ad formã cũ dr̃ hec deſcriptio nõ cõpetit oĩbus accidẽtibus. Dȯʒ q hec de ſcriptio cõpetit oĩ accñti p accñs hʒ ſpẽʒ modo quo dcm̃ eſt. ¶ Ad hʒ argᵐ cũ dr̃. q corruptio ſube eſt accñs ſube: τ nõ adeſt τc̃. Dȯʒ q hec deſcriptio cõpetit corruptioni ſube: q: corruptio pȯt adeſſe ſubſtãtie. τ pȯt abeſſe ſubſtãtie preter corruptionẽ ſubſtãtie. i. pȯt nõ ineſſe ſubſtãtie manẽte ſuba. ¶ Ad tertiũ cũ dr̃. q hec deſcriptio cõpetit forme ſbali. dȯʒ q forma ſubalis nõ aduenit enti i actu: ſʒ ſolũ aduenit enti i potẽtia. ſ. mãe pme. Unde dſcriptio ſic intelligitur: q accñs eſt quod adeſt enti i actu. ſ. ſubiecte: vel compoſito. i. ex mã τ forma: τ poteſt abeſſe preter corruptio illius ſubiecti: τ huiuſmodi non eſt forma ſubſtantialis.

¶ Diuidit͛ ãt i duo: i ſeparabile τ i iſeparabi le: nãq dormire ſepabile accñs eſt: nigrũ vo eſſe coruo τ ethyopi inſeparabiliter accit.

ARGI. ¶ Diuidit͛ ãt i duo. Aliȯ enĩ ẽ ſepabile: aliȯ iſeparabile: atq dormir͛ q̃dẽ accñs ſepabile ẽ. nigꝛ ãt eẽ coruo ethiopiue iſepabil͛r accit

¶ Hec eſt ſecũda pars huius capituli. i qua auctor diuidit ac cidẽs: τ pmo ponit diuiſionẽ. ſo remouet dubitationẽ. Diui dit ãt accidẽs: q: qȯdã eſt ſepabile: qȯdã inſeparabile. Ac cñs ſeparabile eſt: vt dormire τ vigilare. Accñs inſeparabile eſt: vt nigredo corui: q nõ pȯt ſepari a coruo τ ab ethyope.

¶ Pȯt aũt ſubĩtelligi τ coruus albꝰ τ ethy ops nitẽs cãdore ꝑter corructionẽ ſubiecti.

ARGI. ¶ Mẽte tñ cogitatõe: τ coruus albꝰ: τ ethio ps ſi niger ſine ſubiecti corruptiõe ꝯcipi pt.

¶ Remouet duᵐ qȯ eſt iſtud. Iſta diuiſio accñtis vĩ repugna re deſcriptioni ſupius poſite: q eſt q accñs eſt qȯ adeſt τ ab eſt ꝑter ſubi corruptionẽ: ergo oẽ accñs ẽ ſepabile: τ ſic nul lum eſt accñs inſepabile: τ ſic diuiſio hʒ a nulla eſt. Iſtud duᵐ remouet auctor dicẽs: q coruus q̃uis ſit niger pȯt intelligi albus: τ ethyops nitẽs cãdore ꝑter corruptionem corui aut

E ethyopis. ¶ Intelligẽdũ eſt q ex h̓ q coruus ſit niger nõ re pugnat ſibi q poſſit eẽ albus: q: q̃uis vnũ ꝯrioꝝ repugnet alteri: nõ tñ vnũ ꝯrioꝝ repugnat potẽtie ad reliquũ. Eſt g̃ in tellectus auctoris iſte: q ꝑdicta diuiſio accñtis nõ repugnat deſcriptioni accñtis ꝑdicte. nã accñti inſepabili cõpetit ꝑdi cta deſcriptio accñtis: q: q̃uis aliqȯ accñs ſit iſeparabile re ſpectu alicuius ſubi: eſt tñ ſepabile reſpectu alterius ſbi: ita q manẽte illo ſubo pȯt ꝯtrariũ illius accñtis ineẽ tali ſubo reſpcũ cuius illud accñs eſt ſepabile. Oẽ g̃ accñs hm ſpẽʒ eſt ſepabile reſpectu alicuius ſubi eiuſdẽ ſpẽi cũ ſubo cui ineſt vel alterius ſpẽi. Exẽplũ pmi vt ſimitas eſt inſepabilis a naſo ſimo: τ tñ eſt ſepabil͛ a naſo curuo. Exẽplũ ſcȯi nigredo eſt i ſepabilis a coruo: τ a q̃ʒ indiuiduo ſpẽi corui: τ tñ eſt accñs ſe pabile reſpcũ alterius ſpẽi. ſ. hoĩs. Oẽ g̃ accñs tã ſepabile q̃ inſepabile adeſt alicui ſubo eiuſdẽ ſpẽi vel alteriꝰ: τ abeſt ꝑ ter corruptionẽ ſubi eiuſdẽ ſpẽi vel alterius ¶ Alr̃ pȯt ex ponĩ illud dcm̃ auctoris. Pȯt ãt ſubĩtelligi q auctor mouet tale dubiũ: q: nõ dcm̃ eſt q aliqȯ eſt accñs inſepabile: poſſet aliqs credere q accñs iſepabile eẽt de eẽntia ſubi: τ ex quo ſi pȯt ab ipo ſepari. Iſtud dubiũ remouet auctor dicẽs: q̃uis tale accidẽs ſit iſepabile a ſubo ſepatione reali: eſt tñ ſepabi le ab eodẽ ſepatione itellectuali: q: ſuũ ſubm pȯt itelligi ſub oppoſito illius accñtis: vt coruus pȯt itelligi ſub oppoſito ni gredinis: τ ſub albedine: τ nihil pȯt itelligi ſub oppoſito il lius qȯ eſt de ſua eẽntia: τ iȯ accñs ſeparabile nõ eſt de eẽn tia ſui ſubi: cũ ſuũ ſubm poſſit itelligi ſub oppoſito illius ac

F cidẽtis. ¶ Et ſi dicat͛ ꝯtra h̓ ſic. ſi coruus pȯt itelligi albus: aut g̃ itellu vo: aut itellu falſo. Si itellectu vȯ. hec tũc pt eẽ vȧ: coruus eſt albus. Si itellectu falſo ꝓpriũ eẽt accidẽs inſe pabile: q: ſubm pȯt itelligi itellu falſo ſub oppoſito ſui ꝓpij. nã hec ꝓpȯ. hȯ nõ eſt riſibilis. itelligit͛ intellectu falſo. ¶ Di cẽdũ q id eſt accñs inſepabile qȯ nõ ex h̓ q ineſt ſubo repu gnat eidẽ ſubo hʒ ſpẽʒ eẽ ſub oppoſito illius accñtis. ex hoc. n. q iſte naſus eſt ſimus nõ repugnat naſo eſſe ſub oppoſito ſimitatis: nec ex h̓ q coruus eſt niger repugnat ſibi poſſe eẽ albũ: ſʒ nõ eſt ſic de ꝓprio: q: ex h̓ q ꝓpriũ quarto mȯ dcm̃ ineſt alicui ſubo: repugnat illi ſubo τ cuilibet eiuſdẽ ſpẽi eẽ ſub oppoſito illius ꝓprij. Ex hoc. n. q aliqs hȯ eſt riſibilis repugnat oĩ hoĩ eſſe nõ riſibilẽ. Et ſic dr̃ia ʒ eſt inter ꝓprium

G τ accidẽs iſeparabile. Cum ergo queritur an coruus poſſit intelligi albus. intellectu vero: aut intellectu falſo: dȯʒ q hʒ intellectũ quẽ habuit auctor pȯt intelligi in intellectu vȯ: τ eſt intellectus iſte coruus ex eo q eſt niger nõ repugnat ſibi q poſſit intelligi eſſe albus τ intellectus iſte eſt verus.

¶ Diffiniũt ãt ſic q̃q. Accñs ẽ qȯ ꝯtigit eidẽ ieẽ τ nõ ieẽ: vl̓ qȯ neq genꝰ: nʒ ſpẽs: nʒ dr̃ia: neq ꝓpriũ ſit. ſemp aũt i ſubo cõſiſtens eſt.

Deſcriptionum iſtarum diſtinctiões ponit albertus hic quẽʒ dino vid

¶ Diffiniunt etiã τ hoc pacto accidens eſt qȯ ineſſe ac nõ ineſſe eidẽ pȯt: aut qȯ: neq genus: neq ſpecies: neq differentia: neq ꝓ prium eſt: ſemper autem eſt in ſubiecto.

¶ Hec eſt tertia ps huiꝰ capl̃i q̃ auctor pȯit alias deſcriptio

nes accñtis ſm opinionē alioꝝ: ⁊ ponit duas diſcriptiones. Prima eſt. ꝙ accñs eſt ē quod cōtingit eidē ſubō ineſſe vel nō ineſſe: ⁊ ſic pōt intelligi ꝙ accñs eſt id qȯ ſm ſpēm pōt ineſſe alicui ſubō: ⁊ alicui nō ineſſe: ſicut nigredo manens vna ſm ſpeciem pōt ineſſe coruo. ⁊ non ineſſe: ꝗ pōt nō ineſſe alicui vt homini vel hominē tñ oꝫ ꝙ omne accidens numero poſſit alicui ſubō ineſſe: ⁊ idē ſm numerū nō ineſſe. Alia deſcriptio accidētis eſt ꝙ accidens eſt qȯ neqꝫ eſt genus: neqꝫ ſpecies neqꝫ dr̃ia: neqꝫ ꝓpriū: ſemꝑ tñ exiſtit in ſubiecto.

¶ Oībus igiť dterminatis q̄ ꝓpoſita ſunt. dico āt de gñe ⁊ ſpē ⁊ dr̃ia ⁊ proprio ⁊ accñte: dicendū eſt que eis cōia ſunt ⁊ que propria.

ARGL. ¶ Determinatis āt vniuerſis quo ſunt ꝓpoſita/ gñe/ inquā/ ſpē/ dr̃ia/ ꝓprie/ ⁊ accñte/ dicēdum eſt q̄ nā cōia: ⁊ que ꝓpria ipſis inſunt.

¶ Hec eſt quarta pars huius capituli in qua epilogat continuando precedentia ad ſequentia: vt patet.

Capi. 7. Commune qdē eſt oībus de plꝛibus ꝑdicari: ſꝫ gen⁹ qdē ḋ ſpēbus: ⁊ idiuiduis: ⁊ dr̃ia ſilr̃. Spēs āt de his q̄ ſub ipſa ſunt idiuiduis: at vȯ ꝓpꝛiū ⁊ ḋ ſpē cuius eſt ꝓpꝛiū ⁊ ḋ his q̄ ſub ipſa ſūt idiuiduis: accñs āt ⁊ ḋ ſpēbus ⁊ ḋ idiuiduis. nāqꝫ aial ḋ eqs hoibus ⁊ bobus ⁊ canib⁹ ꝑdicať: q̄ ſpēs ſunt: ⁊ ḋ hoc equo: ⁊ ḋ hoc boue: ⁊ ḋ hoc hoīe q̄ ſunt idiuidua. Irrationale vȯ de eqs ⁊ bobus: ⁊ de his q ſunt particulares ꝑdicať. Spēs autē vt homo de inferioribus ⁊ de his qui ſunt particulares predicať hoīes. Propriū vero qȯ eſt riſibile ḋ hoīe ⁊ de his q ſunt pťiculares hoīes. Nigrū vȯ ⁊ de ſpē coruoꝝ: ⁊ de his q ſunt particulares: qȯ eſt accidēs inſeparabile: ⁊ moueri ḋ homine ⁊ equo: qȯ eſt accidēs ſeparabile: ſed principaliter dicitur ḋ indiuiduis. ſecūdo vero loco de his q̄ cōtinēt idiuidua.

ARGL. ¶ Cōe hoc itaqꝫ oībus ineſt ḋ pluribus ꝑdicari: ſꝫ gen⁹ qdē ḋ oī ſpē ſua: ⁊ ḋ indiuiduis q̄ ſunt ſub vnaq̄qꝫ ſpē ꝑdicať: ⁊ dr̃ia ſilr̃ mō. Spēs aūt ḋ indiuiduis q̄ collocāť ſub ipſa. Propriū vȯ de ſpē ⁊ indiuiduis ſpēi. Et accidēs de ſpeciebus ⁊ indiuiduis predicať. Aial enim de equis bobus atqꝫ hoibus q̄ qdem ſunt ſpecies ꝑdicať. Et itē de hoc equo de hoc boue atqꝫ de hoc hoīe q̄ idiuidua cōſtat eſſe. Irrationale autē de boue de equo ⁊ de ſingulis ſilr̃ ꝑdicať. Homo vero qui qdeꝫ eſt ſpēs de ſingulis ſolū hoibus dicitur. Et propriū de ſpecie cuius eſt propriū. Et ḋ indiuiduis que collocanť ſub ipſa: riſibile eni de hoīe ⁊ de ſingulis hoibus predicať. nigrū autē de coruorum ſpecie ⁊ de ſingulis diciť coruis: atqꝫ de ethiopibus ſimili mō: qȯ quideꝫ inſeparabile accidens eſt vt pꝫ.

Moueri quoqꝫ quod accidens eſt ſeparabile de equo atqꝫ homine ⁊ de horum indiuiduis dici ſolet. Uerum primo quidem de indiuiduis: ratione vero ſecunda de ſpecieb⁹ etiam que indiuidua cōtinent predicatur.

¶ Tractatus iſte eſt ſcđs huius libri: in q̄ auctor cōparat iſta qnqꝫ vlia adinuicē ſm ꝓprietates ⁊ cōuenientias vel dr̃ias: ⁊ cōtinet qnqꝫ capitula. In ꝑmo caᵒ determinat ḋ eis ſm vnā ꝓprietatē oībus cōeꝫ. In 2ᵒ ibi. (Cōe eſt generi ⁊ differētie) cōparat genus ad q̄tuor vlia reſidua. In 3ᵒ ibi. (Cōe eſt āt differētie:) cōparat differētiaꝫ ad tria reſidua. In q̄rto capitulo ibi (Spēs autē.) cōparat ſpēm ad duo reſidua. In quinto ibi. (Reſtat mō de proprio) cōparat proprium ⁊ accidens adinuicē. In ꝑmo ergo capitulo narrat auctor vnam proprietatem cōmunē cuilꝫ quinqꝫ vliū: ⁊ eſt predicari ḋ plurib⁹: ⁊ quodlꝫ. n. vle predicatur: vel eſt aptum natum predicari de pluribus: non tamen predicantur omnia vniuerſalia omnino de eodem: ſed tam genus q̄ꝫ differentia predicantur de ſpeciebus ⁊ indiuiduis ſub eis contentis. Species autē ſpāliſſima ſolum predicatur de indiuiduis loquendo de predicatione ꝓprie dicta ⁊ directa in qua ſolum predicantur ſuperiora de inferioribus: vel equa de equis loquēdo tñ de predicatione indirecta ſpēs predicať de gñe ⁊ de oībus ſuperioribus ad ipſam: vt pꝫ per ꝯuerſionē vniuerſalis affirmatiue in particularē affirmatiuā. propriū vȯ ſpēi ſpāliſſime ꝑdicať de ſpē cuius eſt ꝓpriū: ⁊ de indiuiduis cōtētis ſub illa ſpē cuius eſt ꝓpriū. Accidēs autē predicať de ſpēbus ⁊ de indiuiduis qȯ verū eſt de accñte per accidens ſiue de accñte cōi vt moueri predicatur de homine ⁊ equo: ſed accidēs copulatum: quod. ſ. determinat ſibi certam ſpeciem: vt ſimitas q̄ determinat ſibi naſum ⁊ medicina que determinat ſibi hominem ſolum predicatur de vna ſpecie: ⁊ de cōtentis ſub ea non tamen de omnibus contentis ſub illa: ſed de aliquib⁹. Accñtia vȯ per accidēs predicanť de ſpeciebus ⁊ de indiuiduis. ⁊ addit auctor dicēs: ꝙ huiōi accidētia per accidēs predicantur. primo de indiuiduis. ⁊ ſecūdario de his que continent indiuidua ſcilicet de ſpeciebus ⁊ econtra eſt de accidētibus eſſentialibus: ⁊ de quibuſcunqꝫ predicatis eſſentialibus: q̄m iſta primo ⁊ principaliter predicantur de ſpeciebus ⁊ ſecundario de indiuiduis. ¶ Pro iſto dicto auctoris eſt notandum ꝙ principalitas ſeu primitas duplex eſt q̄ꝫtum ad propoſitum ſpectat. ſ. primitas cauſalitatis: ⁊ primitas adequationis: loquendo de primitate cauſalitatis ſic. accidētia per accidens primo inſunt indiuiduis. ſecundario generib⁹ ⁊ ſpeciebus. nam quia ſortes eſt albus: ideo homo eſt alb⁹: ⁊ animal eſt album: ſed non econtra: ſed ecōuerſo eſt de accidentibus eſſentialibus. ſ. de proprio quarto modo dicto. nam quia talia inſunt ſpeciebus tanq̄ꝫ propria. ideo ſecundario inſunt omnibus indiuiduis illarum ſpecierum. Loquendo vero de primitate adequationis. hec accidentia per accidens non primo inſunt indiuiduis nam huiuſmodi accidentia non habent ſubiecta adequata. vt probatum eſt in capitulo de proprio. ſed accidentia eſſentialia: vt proprie paſſiones inſunt prius ſpeciebus quarum ſunt paſſiones primitate adequationis: q: adequanť ſuis ſubiectis: ⁊ inſunt eis primo ꝑmitate cāſalitatis. Nā q: riſibile ineſt ꝑmo hoī tanq̄ꝫ ꝓpria ei⁹ paſſio. iȯ riſibile ineſt ſcđario ſorti ⁊ platoni. ¶ Sꝫ ꝯ hoc ꝑt argui ſic. propria paſſio nō ineſt alicui ſpēi ꝓ ipſa ſpē ꝑcise. ſed pro indiuiduis. Iſta. n. hō eſt riſibilis. nō eſt vera niſi ſupponendo hominē ꝑſonaliter ꝓ ſuis ſuppoſitis: ergo vꝫ ꝙ propria paſſio primo ineſt indiuiduis. ¶ Dicēduꝫ ꝙ propria paſſio primo ineſt ſpēi cuius eſt ꝓpria paſſio. ⁊ ineſt ei primo vt ſupponit ꝓ indiuiduis. nō tñ ꝑus ineſt indiuiduis. Unde hec eſt vā. de hoīe ꝑmo ꝑdicať eē riſibile tñ ſꝫ ꝙ ly hō ſupponit ſimpliciter q̄ꝫ ſm ꝙ ſupponit ꝑſonaliter. ſilr̃ h̄ eſt vera. de [b] [3] [Propria passio cui primo insit.]

homine ſumpto ꝓ ſuppoſitis ꝑus ꝑdicat᷑ riſibile ſumpto hõ boie ſm ꝙ hꝫ ſuppoſitionẽ ſimplicẽ. tamẽ in actu exercito vbi exercet᷑ ꝑdicatio riſibilis ꝺ hoie. iſte terminus hõ habet ſuppoſitionẽ ꝑſonalẽ. Iſta.n. ꝓpoſitio hõ eſt riſibilis. eſt vera ſm ꝙ ſubiectũ ſolũ hꝫ ꝑſonalẽ ſuppoſitionẽ. ⁊ cõter termini hñt diuerſas ſuppoſitiones in actu exercito ⁊ in actu ſignato. Ad ꝓpoſitũ dico ꝙ riſibile ꝑmo ꝑdicatur de hoie ſumpto pro ſuppoſitis. ⁊ tñ prius no predicat᷑ de ſuppoſitis. Aliud .n. eſt de quo predicat᷑ ꝑmo. ⁊ aliud eſt ꝓ quo predicatur ꝑmo. nã predicat᷑ ꝑmo paſſio ꝺ cõi .ſ. ꝺ ſpẽ ⁊ id ꝓ quo de ſpẽ predicant᷑ ꝑmo paſſio eſt indiuiduũ. nec tñ ꝓpter hoc ꝑdicat᷑ ꝑmo ꝺ īdiuiduo. ℂ Adhuc dubitat᷑ circa h̃ ꝙ accñtia ꝑ acciñs ꝑmo inſunt indiuiduis. q2 qd̃ ꝑ ſupabũdantiã dĩ vni ſoli cõuenit ꝗ̃ hꝫ accñtia nõ ꝑmo pñt ꝑdicari de pl̃ibus indiuiduis. ℂ Rñº ⁊ dico ꝙ cũ dĩ accñtia ꝑ acciñs ꝑdicant᷑ de indiuiduis ꝑmo. hic accipit᷑ ſuplatiuꝰ ꝓ cõpatiuo. ⁊ eſt ſenſus. accñtia ꝑ acciñs ꝑus ꝑdicant᷑ de indiuiduis ꝗ̃ ſpẽbus. ⁊ h̃ loquendo de ꝑoritate cãlitatis. Et ſi queratur in quo gñe cõe ī diuidua ſunt ꝑ ꝑus cõe hꝫ accñtium ꝗ̃ ſpẽs vel genera. Dicendum ꝙ in gñe cõe mãlis. nam indiuidua ſunt per prius ſubiecta accidentium ꝑ acciñs ꝗ̃ ſpẽs vel genera ⁊c̃.

Commune eſt ãt gñi ⁊ dĩe ꝯtinẽtia ſpẽꝝ. Cõtinet.n. ⁊ dĩa ſpẽs. ⁊ ſi nõ oẽs q̃t gña. Rõale ãt ⁊ ſi nõ ꝯtinet ea q̃ ſunt irrõalia vt genꝰ queadmodum aial. tñ ꝯtinet hoiẽ ⁊ deũ q̃ ſunt ſpẽs: ⁊ quecũqꝫ ꝑdicat᷑ de gñe vt genus de his que ſub ipſo ſunt ſpeciebus predicantur.

ARGI. ℂ Cõe eſt generi ac dĩe ſpẽs cõtinere. Cõtinet eni ⁊ dĩa ſpẽs: ⁊ ſi nõ oẽs eas q̃s genus ꝯtinet. Rõnale nãqꝫ ⁊ ſi nõ expertia rõis, vt aial. Deũ tñ ac hoiem q̃ ſunt ſpẽs continet. Que ꝑterea ꝑdicant᷑ de genere vt genus eſt: ⁊ de ſpeciebꝰ que ſunt ſub ipſo etiã ꝑdicãt᷑.

ℂ Hoc eſt ſm cãm ſcꝺi tractatus in quo auctor cõparat genꝰ ad q̃tuor reſidua vꝫs. ⁊ cõtinet q̃nqꝫ ꝑtes. In ꝑma cõparat genus ⁊ dĩã adinuicẽ ſꝫ cõueniẽtias ⁊ dĩas. In ſa ibi (Genus ⁊ ſpẽs) cõparat genus ⁊ ſpẽꝫ adinuicẽ ſꝫ ꝯueniẽtias ⁊ dĩas. In tertia ibi. (Genus ãt ⁊ ꝓpriũ) cõparat genus ⁊ ꝓpriũ adinuicẽ ſꝫ cõueniẽtias ⁊ dĩas. In q̃rta ãt ibi. (Gñus ⁊ accñtia.) Cõpat genus ⁊ acciñs adinuicẽ ſm cõueniẽtias ⁊ dĩas. In q̃nta pte ibi. (Genus võ.) remouet q̃dã tacitã q̃onem. ℂ Pria ꝑo ꝯtinet duas ꝑtes. In pª pte ponit auctor ꝓꝑetates cões gñi ⁊ dĩe. In ſa ibi. (Propriũ autẽ eſt gñi.) ponit auctor ꝓꝑetates q̃bus genus ⁊ dĩa dĩnt abinuicẽ. In pª ꝰ pticula ponit tres ꝓꝑetates cões gñũ in q̃bus genꝰ ⁊ dĩa cõueniũt. Pria eſt cõtinẽtia ſpẽꝝ. q2 tã genus ꝗ̃ dĩa cõtinẽt plures ſpecies: ꝗ̃uis differentia non contineat tot ſpecies ſicut genus. ⁊ ponuntur exempla que patent.

ℂ Quecũqꝫ ꝺ dĩa ꝑdicant᷑ vt dĩe ⁊ de eis q̃ ſub ipſa ſunt ſpẽbus ꝑdicabunt᷑. nã cũ genꝰ ſit aial nõ ſolũ de eo ꝑdicat᷑ vt genꝰ ſubſtãtia ⁊ aiatũ: ſed ẽt de his q̃ ſub aiali ſunt ſpẽbus oibus vſqꝫ ad indiuidua predicant᷑. Cunqꝫ ſit dĩa rõnalis predicat᷑ de ea vt dĩa id qd̃ eſt vti rõne: ⁊ nõ ſolũ de eo qd̃ eſt rõnale ſꝫ ꝺ eis q̃ ſunt ſub rõnali ſpẽbus ꝑdicat᷑ rõne vti.

ARGI. ℂ Que ẽt ꝺ dĩa vt dĩa eſt dicunt᷑ ꝺ ea ſpẽ: q̃ ex ipſa cõſtat: ſilr̃ ꝑdicant᷑ ꝺ aiali: nãqꝫ qd̃ quidẽ eſt genꝰ ſubſtãtia ⁊ aiatũ ⁊ ſenſitiuũ dicto dicũt᷑ mõ. Hec eadẽ ⁊ ꝺ vniuerſis q̃ collocãt᷑ ſub aiali vſqꝫ ad īdiuidua ꝑdicãt᷑. De rõnali q̃qꝫ qd̃ q̃dẽ ẽ dĩa. Hoc rõne iquã vti īdẽtidẽ ꝑdicat᷑. Atqꝫ hoc nõ ſolũ ꝺ rõnali ſꝫ etiã ꝺ ſpẽbꝰ rõnalis atqꝫ īdiuiduis ꝑdicabit᷑.

ℂ Secũda cõueniẽtia eſt in predicatione. ⁊ eſt h̃. ſicut q̃cũqꝫ ꝑdicant᷑ de gñe vt genus. hoc eſt eſſentialiter iter ꝑdicant᷑ ꝺ ſpeciebus contentis ſub genere. ita q̃cũqꝫ ꝑdicant᷑ de dĩa vt dĩa eſt. hec eſſentialiter predicant᷑ ꝺ ſpẽbus cõtẽtis ſub dĩa. vt ſi vti rõne ꝑdicat᷑ de rõnabili q̃ ẽ dĩa hoīs ⁊ angeli ꝑdicatione eſſentiali: vti rõne predicabit᷑ de ſpeciebus cõtentis ſub rõnali. ⁊ accipio vti rõne ꝓ poſſe vti ratione.

ℂ Cõe ẽ ãt perẽpto gñe ⁊ dĩa ſimul perimi ea, q̃ ſub ipſis ſũt. queadmodũ ſi nõ ſit aial. nec eſt equus neqꝫ homo: ita ſi non ſit rationale nullum erit animal quod vtatur ratione.

ARGI. ℂ Cõe inſuper illud ẽt ẽẽ ꝓꝫ: nã ſi genꝰ tollat᷑ vel dĩa, vniuerſa cõtinuo tollũt᷑: q̃ collocãt᷑ ſub ipſis: etenĩ vt ſi nõ ſit aial hõ nõ ẽ, neqꝫ ẽt equus. ſic ſi nõ ſit rõnale nullũ animal prorſus erit, quod particeps ſit rationis.

ℂ Tertia ꝓꝑetas ī q̃ genꝰ ⁊ dĩa cõueniũt eſt iſta: qꝫ ꝑempto gñe ꝑimunt᷑ ſpẽs q̃ ſunt ſub illo gñe ita ꝑempta dĩa ꝑimũt᷑ ſpẽs ꝯtẽte ſub illa dĩa. nã ſemꝑ ad deſtructionẽ ſuꝑioris ſequitur deſtructio oium inferiorũ. genus g̃ ⁊ dĩa conueniunt in tribus. ſ. in cõtinẽtia in predicatione. ⁊ in deſtructione.

Propriũ ãt eſt gñi ꝺ pl̃ibus ꝑdicari ꝗ̃ dĩa ⁊ ſpẽs ⁊ ꝓpriũ ⁊ acciñs. aial.n. de hoie ⁊ equo ⁊ aue ⁊ ſerpẽte ꝑdicat᷑. q̃drupes võ de ſolis q̃tuor pedes hñtibus. hõ võ de ſolis indiuiduis. ⁊ hinibile de equo ⁊ de his q̃ ſunt particulares: ⁊ acciñs de paucioribus ſimiliter. Oꝫ ãt dĩas accipere q̃bus diuidit᷑ genus. non eas que complent ſubſtantiã generis.

ARGI. Propriũ võ gñis eſt de pl̃ibus ꝗ̃ dĩa ſpẽs ꝓpriũ atqꝫ acciñs ꝑdicari. Nã animal quidem de hoie dĩ equo: aui: atqꝫ ſerpẽte. Quadrupes ãt de hiſce tantũmodo dĩ que q̃tuor pedes hñt. Hõ võ de indiuiduis ſolũ humanis. Et hinibile ꝺ ſolo equo ac ſingulis eq̃s. Et acciñs de paucioribus ſimili mõ atqꝫ ſumende ſunt ẽẽ differẽtie: q̃bus diuidit᷑ genꝰ non ẽẽ ex quibus generis ſubſtantia cõſtat.

ℂ Hec eſt ſa pticula. ꝑme ptis in q̃ ponũt᷑ ꝓꝑetates qbꝰ dĩnt genꝰ ⁊ dĩa abinuicẽ ⁊ ſunt ſex ꝓꝑietates qbꝰ dĩnt iſte ſex dĩe. Pria ãt ī ꝑdicatione. ſa ī ꝯtinẽtia. 3ª ãt ordine. q̃rta ẽ ī mõ ꝑdicãdi. 5ª eſt ī nũo. ſexta eſt in ꝓportione. Pria g̃ dĩa vel ꝓꝑetas eſt ꝙ genus ꝑdicat᷑ ꝺ pl̃ibus dĩntibꝰ ſpẽ ī eo qd̃ q̃d ꝗ̃ dĩa. qd̃ hꝫ itelligi de dĩa diuiſiua gñis. nõ aũt de dĩa cõſtitutiua. v.g. rõnale ⁊ irrõnale ſunt dĩe diuiſiue aialis. ⁊ animal predicatur de pluribus ꝗ̃ rationale ſed differentia conſtitutiua animalis predicatur de pluribus ꝗ̃ animal nã corporeum ⁊ etiam animatum predicatur de pluribus ꝗ̃ animal. ⁊ addit auctor ꝙ nõ ſolũ predicatur genus de pluribus ꝗ̃ differentia. ſed etiam predicatur de pluribus ꝗ̃ ſpecies ⁊ etiam de pluribus ꝗ̃ accidens.

Ad hoc vide m̃ſ ta ꝑ Anto. And. li. 3. metaph. q. ij. ⁊ li. vij q. 15. ſo lu. viti. prin.

¶ Amplius gen⁹ ↄtinet dr̃ias poteſtate. aial quidē hoc eſt rationale. illud vero irrationale. Amplius genera quidē priora ſunt his que ſub ſe poſite ſunt differētijs. ꝓpter qḋ ſimul quidē eas auferunt: nō aūt ſil' auferunt. Sublato enim aiali auffertur rōnale ⁊ irrōnale. dr̃ie vero nō auferūt genus. Nā ſi oēs interimantur: tamen ſubſtātia animata ſenſibilis ſubintelligi poteſt que eſt animal.

ARGL. ¶ Preterea genus qdē poiētia dr̃iā ↄtinet. Aial eni parti pticeps: pti expers eſt rōnis. At dr̃e nō ↄtinēt gn̄a. Preterea genus prius eſt hiſce dr̃ijs qbus diuidi ſolet. Jccirco ſecū ipſas tollit: ſʒ ab ipſis nō tollit̃. Nam ſi aial tollat̃: rōnale ſil' irrōnaleue cōtinuo tollit̃. Dr̃ie vō gen⁹ nō tollūt: nā ſi vniuerſe qꝫ tollātur, ſubſtātia animata ſenſitiua mēte cogitationeqꝫ ↄcipit̃: q̄ qdē animal eſt vt pʒ.

¶ Secūda ꝓprietas q̄ genus differt a dr̃ia eſt hec. ꝙ genus ↄtinet dr̃ias diuerſas ꝑ̄ātē: ſed vna dr̃ia diuiſiua gn̄is nō cōtinet aliā dr̃. i diuiſiuā gn̄is ꝑ̄ātē. rōnale. n. nō ↄtinet irrōnale ꝑ̄ātē. ¶ Tertia ꝓprietas q̄ genus differt a dr̃ia eſt ꝙ genera ſunt p̄ora dr̃ijs ſub ſe poſitis. iō ablato gn̄e auferūtur oēs dr̃ie poſite ſub illo gn̄e. ſed ablatis oībus dr̃ijs diuiſiuis gn̄is nō ꝓp hoc auffert̃ genus qḋ intelligēdū eſt diuiſim ablata. n. vna dr̃ia diuiſiua nō ꝓp h̄ auffert̃ genus. ſʒ ablatis oībus dr̃ijs diuiſiuis gn̄is ſil vel ↄiūctī ſic nec̄io auffert̃ gen⁹.

¶ Ampli⁹ gen⁹ qdē i eo qḋ qd eſt quēadmodum dictū eſt p̄dicat̃. dr̃ia vō in eo qḋ quale ſit predicat̃ quēadmodum dictum eſt.

ARGL. ¶ Preterea genus qdē hoc ipſo qd eſt: dr̃ia vō hoc ipſo quale qd eſt, vt dcm̄ eſt p̄dicat̃.

¶ Quarta ꝓprietas q̄ genus dr̃t a dr̃ia eſt in mō p̄dicādi nā genus p̄dicat̃ in qd. ⁊ ꝓp h̄ diſtiguit̃ a dr̃ia q̄ p̄dicat̃ in q̄le.

¶ Amplius qdē genus eſt vnū ſʒ vnāquāqꝫ ſpēʒ. vt hois id ꝙ eſt aial. Differētie vō plurime vt rationale mortale mētis ⁊ diſcipline perceptibile. quibus ab alijs differunt.

ARGL. ¶ Preterea genus qdē vnū i vnaq̄qꝫ ſpē eſt: vt eſt i hoīe aial: dr̃ie vero plures: vt rōnale: mortale: mētis atqꝫ ſcientie ſuſceptiuum: qbus ab expertib⁹ rationis aialibus differt.

¶ Quinta ꝓprietas q̄ gen⁹ diſtinguit̃ a dr̃ia eſt ꝙ vnū eſt genus ſʒ ſpēʒ vnā. h̄ eſt vna ſpēs hʒ tm̄ vnū genus. ſ. primum ſʒ vna ſpēs hʒ plēs dr̃ias ↄſtitutiuas ipſi⁹. v. g. hō hʒ vnū genus proximū. ſ. aial. ⁊ hʒ plures differentias conſtitutiuas. ſcilicet rationale ⁊ mortale. ⁊ perceptibile diſcipline.

¶ Et genus quidē cōſimile ē mat̄e. forme vō differētia. Cū āt ſint alia cōia ⁊ propria generis. ⁊ differentie nunc iſta ſufficiant.

ARGL. ¶ Gen⁹ p̄terea ſimilis eſt materiei: dr̃ia forme: ſunt ⁊ alia cōia propriaqꝫ generis differētieue. Hec tamē q̄ ſūt enumerata ſufficiāt.

¶ Sexta ꝓprietas q̄ genus diſtinguitur a differētia eſt: ꝙ genus eſt ↄſimile mat̄e. ⁊ differētia eſt ↄſilis forme. nā genus ē in potētia ad dr̃iaʒ ⁊ eſt determinabile p dr̃iaʒ: ſʒ determinabile hʒ modū mat̄e. ⁊ determinās hʒ modum forme.

Genus āt ⁊ ſpēs cōe qdē hn̄t quēadmodū dcm̄ eſt d̄ pluribus p̄dicari. Sumat̃ āt ſpēs vt ſpēs. nō āt vt genus ſi fuerit idē ⁊ ſpecies ⁊ genus.

ARGL. ¶ Gen⁹ ⁊ ſpēs hoc hn̄t cōe, d̄ plib⁹ inqꝫ: vti diximus: p̄dicari: ſpēs aūt vt ſpēs ſolū: ſʒ nō vt gen⁹ quoqꝫ ſūmat̃: ſi ſit idē ſpēs atqꝫ gen⁹.

¶ Hec eſt ſa ps pncipalis huius capli in qua auctor ↄpat genus ⁊ ſpēʒ adinuicē ſʒ ↄueniēnā ⁊ dr̃iaʒ. Et ↄtinet duas pticulas. Jn p̄ma pticula cōpat genus ⁊ ſpēʒ adinuicē ſʒ ↄuenientias. In ſa ibi. (Dr̃nt). cōpat genus ⁊ ſpēʒ adinuicē ſʒ differētias qbus dr̃nt. Jn p̄ma ḡ ponit tres ꝓprietates in qbus gen⁹ ⁊ ſpēs ↄueniūt: q̄ʒ p̄ma eſt d̄ plib⁹ p̄dicari. nā ta gn̄s q̄ʒ ſpēs p̄dicat̃ d̄ plib⁹. Et ibi dī auctor dicēs ꝙ ſi totū d̄ ſpē loquitur q̄ ē tā gen⁹ q̄ʒ ſpēs: ſʒ ēt loqt̃ d̄ ſpē q̄ ē ita ſpēs ꝙ n̄ ē gn̄s ꝙ ē ſpēs ſpāliſſima q̄ ptur d̄ plib⁹ aptitudine: ſʒ nō ſp i actu.

¶ Cōe āt eſt his p̄ora eē his d̄ qbus p̄dicāt̃.

ARGL. ¶ Cōe ē ēt ipſis: ⁊ ijs eē p̄ora d̄ qb⁹ dicunt̃.

¶ Hec eſt ſa ꝓprietas cōis gn̄i ⁊ ſpēi. ⁊ ē eē p̄us his d̄ qbus p̄dicant̃. nā qolibʒ genus eſt p̄us quolʒ ſuo inferiori in ↄſidō nō tn̄ in eēndo. p̄us in ↄſidō ē a q̄ nō ↄuerti ſbſiſtēdi ↄſ̄ia.

¶ Et totum quoddam vtrunqꝫ eſſe.

ARGL. ¶ Et inſuper vtrunqꝫ totum quid eſſe.

¶ Tertia ꝓprietas cōis gn̄i ⁊ ſpēi eſt eē totū ad illa de qbus p̄dicant̃. oē. n. p ſe ſupius eſt totū vl'e reſpectu ſui p ſe inferioris: ⁊ p ſe iferius eſt pars ſbi'ua reſpectu ſui p ſe ſuperioris.

Differūt āt: q̄m gen⁹ qdē ↄtinet ſpēʒ ſpēs vero ↄtinet̃ ⁊ nō ↄtinet gen⁹: i plibus enī genus eſt q̄ʒ ſpecies.

ARGL. ¶ Hoc āt dr̃nt: qḋ gen⁹ qdē ſpēs ↄtinet. Spēs āt ↄtinent̃, ⁊ nō ↄtinēt gn̄a. Genus autē ad plura q̄ʒ ſpecies ſeſe extendit.

¶ Hec aūt eſt ſa pticula ſe ptis huius capli in q̄ auctor ponit ꝓprietates qbus genus differt a ſpē. P̄ia eſt ꝙ genus cōtinet ſpēʒ ⁊ ſpēs nō ↄtinet genus. ⁊ h eſt decima ↄ huius libri. q̄ ꝓbat̃ ſic. Jllḋ qḋ eſt in aliq̄ in plib⁹ q̄ʒ eſt illḋ ↄtinet illḋ ⁊ nō ecōuerſo: ſʒ genus eſt in ſpē ⁊ ēt i plib⁹ q̄ʒ eſt ſpēs. q2 gn̄s eſt in plibus ſpēbus ⁊ indiuiduis ſuaꝝ ſpēꝝ. ſʒ ſpēs nō eſt niſi i idiuiduis cōtētis ſub illa ſpē. ḡ genus ↄtinet ſpēʒ. ⁊ ſpēs n̄ ↄtinet genus. ¶ Jntelligēdū ꝙ ↄtinētia q̄ʒtū ad ꝓpoſitū ſpectat eſt du⁹. ſ. potētialis ⁊ actualis. genus ↄtinet ſpēs ↄtinentia potētiali. q2 gen⁹ nō pōt inferre aliquā ſpēʒ i actu. ſʒ ſub diuiſiōe ⁊ in potētia. ſʒ ſpēs ↄtinet genus ↄtinētia actuali. q2 ſpecies actu infert genus ⁊ nō eᷓ. ꝙ ḡ auctor dicit genus cōtinet ſpēʒ. ⁊ ſpēs nō ↄtinet genus. intelligēdū eſt d̄ ↄtinentia p̄ōali ſʒ loq̄ndo d̄ ↄtinētia actuali ſic ſpēs ↄtiet gn̄s. ⁊ n̄ eᷓ. — Cōtinentia quotuplex.

¶ Genera. n. preiacere opʒ ⁊ informata ſpecificis differentijs perficere ſpecies.

ARGL. ¶ Preterea genera preſupponantur oportet que quidem ⁊ differentijs ſpecificis informata: ſpecies nimirum efficiunt.

¶ Addit auctor dicens. ꝙ gn̄a debēt p̄iacere ſpēbus ſpāliſſimis. q2 genera informata differētijs cōſtituunt ſpecies. hoc eſt genera p̄iacent in diffinitionibus ſpecierum: q2 ſunt prime partes ſpecierum ⁊ diffinitionum: ⁊ additis differentijs conſtituunt diffinitiones ſpecierum.

¶ Unde priora ſunt genera naturaliter.

ARGL. ¶ Quapropter ⁊ priora genera ſunt natura.

¶ Scḋa ꝓprietas qua genus dr̃t a ſpē eſt ꝙ genera ſunt p̄o

ra

ra natura q̃ ſpēs. ⁊ hoc eſt: q2 genus ſequitur ad ſpēm ⁊ nō econtra. ⁊ ideo genus eſt naturaliter prius ſm q̄ prius dici tur illud a quo non conuertitur ſubſiſtendi cōña.

¶ Et ſit̄ interimētia: ſꝫ q̃ nō ſit̄ interimantur.

ARGI. ¶ Et ſecū ſpecies tollunt/ ⁊ nō ab illis tollūt.

¶ Tertia proprietas qua genus differt a ſpecie eſt. q̄ interē pto genere interimitur ſpecies: ſed interempta ſpecie non propter hoc interimitur genus.

¶ Et ſpēs quidem cum ſit eſt genus. genus vero cum ſit non omnino erit ſpecies.

ARGI. ¶ Et ſi ſit q̄dē ſpecies/ erit ⁊ genus omnino. Sin vero ſit gen⁹/ nō omnino ⁊ ſpecies eſt.

¶ Quarta proprietas q̃ genus differt a ſpē eſt. q2 poſita ſpē ponitur genus ⁊ nō econuerſo. hoc eſt ſi ſpēs eſt. genus eſt. vt ſi hō eſt. aial eſt. ⁊ nō ecōuerſo. nō. n. ſeq̄r: aial ē. ḡ hō eſt.

¶ Et genera quidē vniuoce de ſpeciebus p̄dicanť. ſpecies vero de generib⁹ minime.

ARGI. ¶ Et gn̄a q̄dē ō quaq; ſpē ſua vniuoce predi cantur. Spēs autē ō gn̄ribus nō dicuntur.

¶ Quinta proprietas qua genus differt a ſpecie eſt. q̄ genus predicatur vniuoce de ſpecie. ſed non econuerſo. hoc eſt genus predicatur directe in quid de ſpecie: ſed ſpecies non pre dicatur de genere vniuerſaliter ſumpto.

¶ Amplius quidem gn̄a earum abundant q̃ ſub ipſo ſunt ſpecierum continētia. ſpecies vero a generibus proprijs abūdant ⁊ dr̄ijs.

ARGI. ¶ Preterea gn̄a q̄dē ābitu ſpēꝝ q̃ ſt ſub ipſis ſpēꝫ quāq;. Spēs āt gn̄a dr̄ijs ſuis exuperāt.

¶ Sexta ꝓprietas q̃ genus differt a ſpē eſt q̄ genus abūdat ſupra ſpēꝫ in cōtinētia ſpēꝝ. q2 oē genus cōtinet ples ſpēs ſꝫ nō ois ſpēs ꝯtinet plures ſpēs ⁊ ſꝫ genus abūdet ſupra ſpēꝫ in cōtinētia ſpēꝝ tn̄ ſpēs abūdat a gn̄e in continētia dr̄iar q2 ſpēs actu continet dr̄iaꝫ diuiſiuam gn̄is. ⁊ genus non con tinet actu aliquam differentiam diuiſiuam ſui.

¶ Amplius neq; ſpēs ſit nunquam generaliſ ſimum neq; genus ſit ſpecialiſſimum.

ARGI. ¶ Preterea neq; ſpecies generaliſſimū ge nus: neq; gen⁹ ſpāliſſima ſpēs vnq̄ ſieri p̄t.

¶ Septima ꝓprietas qua genus differt a ſpē eſt. q2 nulla ſpēs ⁊ genus gn̄aliſſimū ⁊ ecōuerſo. vn̄ hoc qd̄ eſt genus genera liſſimū competit alicui generi. ⁊ non poteſt cōpetere alicui ſpeciei. ⁊ per hoc differt genus a ſpecie.

Generis āt ⁊ ꝓprij cōe q̄dē eſt ſequi ſpēs naꝫ ſi hō eſt. aial eſt. ⁊ ſi hō eſt riſibile eſt. ⁊ eq̄lr̄ p̄dicari genus ō ſpēb⁹. ⁊ ꝓpriū ō hīs q̃ illo p̄ticipāt. eq̄lr̄. n. ⁊ hō ⁊ bos aial: ⁊ cato ⁊ cicero riſi biles. cōe autē eſt hīs ⁊ vniuoce p̄dicari gn̄s ō ꝓpr̄ij ſpēbus. ⁊ ꝓpriū quoꝝ eſt propriū.

ARGI. ¶ Gn̄i cōe cū ꝓprio eſt ſpēs ſequi: nā ſi hō eſt aial eſt: ⁊ ſi hō ē riſibile eſt: cōe ēt ē p̄dicatio equa. Eque nāq; genus de ſpēbus: ⁊ ꝓpriū ō indiuiduis quoꝝ eſt ꝓpriū p̄dicať. Eteni eque bos ⁊ hō eſt aial: ⁊ Socrates atq; Pla to riſibile. Cōe inſuper eſt ⁊ vniuoca p̄dica tio. Et genus enim ō ſpecieb⁹ ſuis/ ⁊ ꝓpriū de hiſce quorū eſt ꝓprium vniuoce p̄dicať.

¶ Hec eſt tertia particula huius capl̄i in qua auctor cōparat genus ⁊ ꝓpriū adinuicē ſm ꝯueniētiaꝫ ⁊ dr̄ias. In ſecunda ibi (Differūt aūt genus). cōparat genus ⁊ ꝓpriū adinuicē ſm dr̄ias. In p̄ma ergo particula ponit auctor tres ꝓprietates in q̄bus genus ⁊ ꝓpriū cōueniūt. Prima eſt ſequi ad ſpēm. in hoc. n. cōueniūt genus ⁊ ꝓpriū: q2 vtraq; ſequiť ad ſpem. ſi cut enim ſequiť: ſi homo eſt. animal eſt: ita ſequiť. ſi homo eſt. riſibile eſt. Secūda ꝓprietas eſt. q̄ genus ⁊ proprium eq̄ liter p̄dicantur de hīs de q̄bus p̄dicanť. genus. n. equaliter p̄dicať de ſuis ſpēbus ⁊ nō h̄ꝫ prius ⁊ poſterius. ⁊ riſibile p̄di catur de oibus ſuis indiuiduis ſub hoīe equaliter. tertia ꝓ prietas q̃ cōpetūt eſt vniuoce p̄dicari de illis de q̄bus p̄di cantur. hec. n. ꝓprietas eſt cōis generi ⁊ ꝓprio. ¶ Intelligē dum q̄ aliq̄d p̄dicari de aliquo vniuoce pōt eſſe dupl'r. ſ. vel ꝓprie vel cōiter. loq̄ndo cōiter. ſ. de p̄dicatione vniuoca. ſic de illud p̄dicať vniuoce qd̄ p̄dicať ſecūdū nomē ⁊ h̄ꝫ deſcri ptionē qualēcūq; habeat. p̄dicatio nāq; denominatiua eſt i ferior ad vniuocā. q2 oē qd̄ p̄dicať denominatiue de aliquo p̄dicatur de eo vniuoce: loquendo cōiter de p̄dicatione vni uoca. ⁊ ſic loquiť auctor hic. ſic p̄dicatio vniuoca ꝓprie di cta eſt qn̄ aliquid p̄dicatur de aliquo ſm nomē. ſcd̄m diffini tionē illius nominis: ⁊ ſic diſtinguitur p̄dicatio vniuoca a predicatione denominatiua. nā illud quod predicatur de nominatiue non h̄ꝫ diffinitionem vniuocam ſemper.

A De iſtis vniuocationib⁹ logicis vide multa p̄ Anto. and. li. 4. metaphyſi. q. i. arti. ij.

¶ Differūt aūt: qm̄ genus q̄deꝫ prius eſt. pa ſterius vero propriū. Opꝫ eni eſſe prius ani mal. dehinc diuidi differentijs ⁊ proprijs.

ARGI. ¶ Genus his a ꝓprio differt. Genus enī eſt prius ꝓpriū vero poſterius. eſſe enim aial: deinde diuidi differētijs/ ꝓprijſq; oportet.

¶ Hec eſt ſecūda particula huius ſcd̄e ptis: in qua auctor po nit quinq; ꝓprietates q̄bus genus ⁊ ꝓpriū dr̄nt ab inuicē. Pri ma eſt. q̄ genus eſt p̄us q̃ꝫ ꝓpriū. oꝫ. n. genus prius eſſe. de inde oꝫ genus diuidi proprijs differētijs. vnde genus eſt pri us ꝓprio. q2 ſequitur ad proprium vt homo eſt. ergo aial ē. ⁊ non econuerſo. ita ſequitur riſibile eſt. ergo animal eſt.

¶ Genus vero de plurib⁹ ſpeciebus p̄dicať proprium vero de vna ſola cuius eſt propriū.

ARGI. ¶ Et gen⁹ q̄dē ō plurib⁹ ſpēb⁹ q̃ꝝ eſt genus: Propriū āt ō vna ſpē tm̄ cui⁹ ē ꝓpriū p̄tur.

¶ Secūda ꝓpřetas q̃ genus ⁊ ꝓpriū dr̄nt eſt q̄ genus p̄dica tur ō plurib⁹ ſpēb⁹. ⁊ ꝓpriū p̄dicať ō vna ſola cui⁹ ē ꝓpriū.

¶ Et ꝓpriū vero cōuerſim p̄dicať ō eo cui⁹ eſt ꝓpriū. genus vero ō nullo cōuerſim p̄di catť nā neq; ſi aial eſt. hō eſt. neq; ſi aial eſt. ri ſibile ē. ſi vero riſibile eſt: hō eſt. ⁊ ecōuerſo.

ARGI. ¶ Preterea ꝓpriū q̄dē ſit mutua predicatio. Generis āt nō ſit: neq; eni ſi aial ē/ hō ē neq; ſi aial ē/ riſibile ē. Sin vō hō ē riſibile ē ⁊ eꝫ

¶ Tertia proprietas eſt per quā genus ⁊ ꝓpriū differūt: q̄ ꝓ prium predicať ꝯuerſim de eo cuius eſt ꝓpriū. ſed genus nō predicatur cōuerſim ō aliqua ſui ſpē. neq; predicatur cōuer ſim de proprio alicuius ſpēi. ¶ Intelligendum eſt q̄ per pre dicari conuerſim intelligit auctor eſſe proprie conuertibile. vnde hec eſt proprietas qua proprium differt a genere. q2 proprium eſt conuertibile cum ſpecie cuius eſt proprium: ſꝫ genus non eſt conuertibile cum aliqua ſui ſpecie. nec cum proprio aliquo ſue ſpeciei. B

¶ Amplius ꝓpriū oi ſpeciei ineſt cuius eſt ꝓ priū ⁊ ſoli ⁊ ſemp. Genus veo oi ſpēi ineſt cuius fuerit genus ⁊ ſemper. nō autem ſoli.

ARGL. ¶ Preterea ppriū qdē oī ſpēi ineſt cuiuſ eſt ppriū: ⁊ ſoli ac ſemp. Genus autē oī quidē ſpecie cuius eſt genus: ⁊ ſp ineſt nō tñ ſoli.

¶ Quarta proprietas vel differentia eſt ꝙ proprium ineſt ſoli ſpeciei cuius eſt proprium ⁊ omni conteto ſub illa ſpecie: ſed genus non ineſt vni ſoli ſpeciei: ſed pluribus.

¶ Amplius ſpēs qdē iterēpte ñ ſil' iterimunt gña cui⁹ ſunt ſpēs. Propria āt iterēpta ſil' iterimū ea quorū ſunt ppria. ⁊ his quoꝝ ſūt ppria interemptis ipſa ſimul interimūtur.

ARGL. ¶ Preterea ſi ppria tollant: gña nō tollunt. Sin vero genera tollant/ſpecies ꝯtinuo ſil' tollunt: quibus pemptis: ⁊ ppria ſil' pereūt

¶ Quinta ppřietas vel differētia eſt. ꝙ interēpta ſpē nō interimit genus: ſed ſpē interēpta interimit propriū ipſius ſpēi.

Generi vō ⁊ accñti cōe ē ō plib⁹ quē admᵐ dcm̄ ē p̄dicari. ſiue ſepabiliū ſiue iſepabiliū ſit accñs. etenī moueri ō plib⁹. ⁊ nigrū ō coruiſ ⁊ ō oib⁹ ethyopib⁹: ⁊ ō aliqbus inaiatis predicat.

ARGL. ¶ Generi āt ⁊ accñti cōe eſt ō plibus. vti dictū eſt: p̄dicari ſiue accñs ſit ſepabile: ſiue inſepabile. moueri nāq ō plib⁹: ⁊ nigrū ō coruiſ ethiopibuſue/ ⁊ quuſdā ēt exptib⁹ aia pt

¶ Iſta eſt q̄rta ps p̄ncipalis huius capituli. In q̄ auctor cōparat genus ⁊ accñs adinuicē ſm dñias ⁊ ꝯueniēnas. ⁊ ꝯtinet duas pticulas. In pᵃ ponit ppřietates qbus genus ⁊ accñs ꝯueniūt. In ſcōa ibi.) Dřt āt genus.) ponit ppřietates qbuſ genus differt ab accñte. In pᵃ ḡ pticula ponit vnā propetatem cōez gñi ⁊ accñti. ⁊ eſt p̄dicari de pluribus ſpeciebus. Uñ in hac ppřietate que eſt p̄dicari de pluribus ſpēbus cōueniūt genus ⁊ accñs ſiue ſit accñs ſepabile ſiue inſepabile.

¶ Dřt āt genus ⁊ ab accñte. qm̄ genuſ ante ſpēm eſt. Accidētia vō ſpeciebus poſteriora ſunt: nam ſi ēt inſeparabile ſumatur accidens: tñ illud cui accidit prius eſt q̄ accñſ

ARGL. ¶ Plurib⁹ aūt gen⁹ atq accñs differre videtur. Genus. n. ſpēs vt pz p̄cedit. Accñs āt poſterius ē: eiſdē ēt ſi accñs iſepabile ſumatur. Prius eſt enī nā id cui accidit accñte.

¶ Hec eſt ſa pticula huius ptis in q̄ auctor ponit ppřetates qbus genus dřt ab accñte. Pria eſt ꝙ genus eſt p̄us ſuis ſpēbus accidētia ſunt poſteriora ſuis ſpeciebuſ quibuſ accidūt. qm̄ p̄us eſt cui accidit accidens q̄ ipſum accidens.

¶ Et gña qdē q̄ pticipāt eq̄lr pticipāt: accñtia vō nō equalr. Intēſionē. n. ⁊ r̄miſſionē ſuſcipit accñtiū pticipatio. gñuz vō minie.

ARGL. ¶ Et hiſce qdē qb⁹ gñſ cōicat: eq̄ gñiſ cōicatio ꝯpetit. Hiſce vō qb⁹ accñs cōicat ñ eq̄ cōicatio ꝯpetit. Intēſionē. n. remiſſionēue cōicatō accñtiū ſuſcipit: geneꝝ vō ñ ſuſcipit

¶ S. da ppřetas eſt. ꝙ gña eq̄liter pticipātur ab illis quorū ſunt gña. ſz accñtia nō eq̄liter pticipātur ab illis qbus accñt ſz ſz magis ⁊ minus. nā accñtia ſuſcipiūt magis ⁊ minus. i. itēſionē ⁊ remiſſionē. gña vō ñ. ⁊ h̄ reſpectu iſtoꝝ q̄ꝝ ſt gña

¶ Et accñtia qdē i idiuiduis p̄ncipalr ſubſiſtunt genera vero ⁊ ſpecies naturaliter p̄ora ſunt indiuiduis ſubſtantijs.

ARGL. ¶ Et accñtia qdē i idiuiduis p̄io ſunt: gña vō ac ſpēs idiuiduis ſubſtātijs nā p̄ora ſūt

¶ Tertia ppřietas in q̄ genus ⁊ accñs diſtinguunt eſt ꝙ accidētia p̄ncipaliter ſubſiſtūt in indiuiduis tāq̄ꝫ poſteriora illis: ſed ſpēs ⁊ gña nō ſubſiſtūt in indiuiduis tāq̄ꝫ poſteriora illis. immo genera ⁊ ſpēs ſunt p̄ora ipſis indiuiduis.

¶ Et gña qdē i eo qḋ qd p̄dicāt de his q̄ ſub ipſis ſunt. Accñtia vō i eo qḋ quale aliqd ē vl' q̄mō ſe hēat vnūqḋq. Qual'. n. ethyops iterrogati dicim⁹ niger ē. ⁊ quēadmᵐ ſoꝛ. ſe hz. dicimus. quoniam ſedet vel ambulat.

ARGL. ¶ Et gña qdē ō hiſce q̄ ſunt ſub ipſiſ hoc ipo qd ē p̄dicant. accñtia āt hoc ipo quale qd ē aut qūo ſeſe hz res p̄dicant. Qualis eni eſt ethiops ſi iťrogat⁹ fueris: niger dixeriſ: ⁊ q̄ mō ſeſe hz. Socra. ābulat rñdereſ aut ſedet

¶ Quarta ppřietas qua genus differt ab accñte eſt ꝙ genus p̄dicatur in qd de illis quoꝝ eſt genus: ſz accñtia p̄dicant in q̄le de his qbus accidūt. ¶ Intelligēdū ꝙ in accñtibus ſūt gña ⁊ ſpēs. ſic in predicamēto q̄litatis ſunt color. ⁊ albedo que eſt ſpecies coloꝝ. ⁊ ſicut in ſba genus predicat in qd de eo cuius eſt genus. ita color predicatur in qd de albedine. tñ accidentia in cōcreto predicant in q̄le de illis qbus accidunt. color. n. in ꝯcreto predicat in q̄le de ſoꝛ. ⁊ albedo ſilr.

C Ad mā3 hui⁹ nō. viō multa p Anto. And. li. ij. metaphy. q 5. arti. i. ⁊ li. 7. q. pᵃ arti.

¶ Gen⁹ vō qūo ab alijſ q̄tuor dřat dcm̄ ē. Cōtigit āt vnūqḋq alioꝝ differt ab aliiſ q̄tuor vt cū qnq res ſunt vnaq̄q ab alijſ q̄tuō dřt q̄ter qnq ſiūt oēſ. xx. dñe. Sz ſp poſteriorib⁹ enūeratis. ⁊ his qdē vna dña ſupatis ppea qm̄ iā ſūpta ē. Tertijſ vō duab⁹. q̄rtiſ vō tribuſ. qntis vō. 4. x. oēs ſiūt. 4. n. 3. due vna. Gen⁹ vō dřt a dña. ſpē. ppo. ⁊ accñte. Quatuor igiť oēs dñe ſt. Dña vō q̄ dřt a gñe dictū ē qm̄ q̄ dřet gen⁹ ab ea dicebat. Relinqt ḡ q̄ dña dřat a ſpē ⁊ ppo ⁊ accñte dñe. ⁊ ſiūt treſ. Treſ. Rurſus ſpēſ qūo qdē dřat a dña dcm̄ qm̄ q̄ dřet a ſpē dña dicebat. Qūo autē dřt ſpēs a gñe dcm̄ ē qm̄ q̄ dřet gen⁹ a ſpē dicebat. Reliquū ē: q̄ dřet ſpēs a ppo ⁊ accñti dicat. Due ēt ſūt iſte dñe. ppuz vō q̄ dřat ab accñti p⁹ reliqt. nā q̄ a ſpē ⁊ gñe ⁊ a dña dřat p̄dictū eſt i illoꝝ ad ipſuz dñijs. Quatuor igiť ſumptis gñis ad alia dñis. tribuſ vero dñe duab⁹ aūt ſpēi. Una vō ppřij ad accñſ. x. erūt oēſ. quaꝝ quatuor q̄ erūt gñiſ ad reliquas ſuperius demonſtrauimus.

ARGL. ¶ Genus aūt quo nā pacto a ceteris differt iā diximꝰ. Fit aūt vt vnūqḋq ēt ceterorū a ceteriſ quattuor differāt. Quare cū hec qnq qdē ſint vnūquodq vō a quattuor differat ſit vt vigiti omnis ipſorū differētie ſint. Quater. n. qnq numeꝝ dcm̄ cōficiūt. Sed nō ita eſt: ſz cū deinceps enumerēt ⁊ duo qdē

vna

vna differāt dr̃ia: ppea ꝙ ē ſūpta: tria vō duabus: ⁊ q̄ttuoꝛ trib⁹: ⁊ gnq̄ q̄ttuoꝛ: decē iſtoꝝ vniuerſe pfecto dr̃ie ſūt/q̄tuoꝛ/tres/due/vna gen⁹.n.q̄ nā pacto a dr̃ia/ſpē/ꝓpo/accn̄teq̄ differt/iā dcm̄ eſt. Sunt igit̄ he q̄tuoꝛ dr̃ie. Dr̃ia vō q̄ pacto qdē differt a gn̄e dcm̄ ē cū dicebat̄ q̄ nā mō gen⁹ ab ipſa differret. Reſtat āt vt q̄ nā mō differt a ſpē/ꝓprio/accidēteq̄/dicat̄. Atq̄ tres hic dr̃ie emergūt vt pꝫ. Spēs rurſus q̄ qdē mō a dr̃ia differt: dcm̄ eſt cū q̄ nam pacto dr̃t a ſpē dr̃ia dicebat̄. Quo vō mō a gn̄e differt: dcm̄ eſt etiā cū q̄ nā pacto gen⁹ differt ab ipſa ſpē dicebat̄. Reſtat igit̄/vt q̄ nā mō differt a ꝓprio/atq̄ accidēte dicat̄: atq̄ due iā ⁊ he dr̃ie hic oꝛiunt̄. Propriū igit̄ reſtabit/vt quonā pacto differt ab accidēte dicat̄: nā q̄ pacto a ſpē: dr̃ia genere ꝙ differt dcm̄ ē antea/cū illa differre ab hoc dicebāt̄. Cū igit̄ gn̄is ad cetera q̄ttuoꝛ dr̃ie ſumātur/vt diximus: dr̃ie tres: ſpēi due: proprij vna: q̄ eſt accidēs: decē oīs iſtoꝝ pfecto dr̃ie erūt. Quaꝝ q̄tuoꝛ: q̄ ſūt gn̄is ad cetera diximus. Hūc deiceps ceteras afferam⁹ oꝫ

Hec eſt 5ᵃ ps huius capl'i in q̄ auctoꝛ remouet dubitationē q̄dā ſeu ob'ōnē circa determinata. q̄m in ꝯparādo gen⁹ ad alia vl'ia ꝯpat genus ad q̄tuoꝛ.ſ. ad ſpēꝫ. ad dr̃iā. ad ꝓpriū ⁊ ad accn̄s. g̃ vr̄ eadē rōne ꝙ cōparādo reſidua q̄tuoꝛ ad alia vl'ia deberet cōparare q̄lbet illoꝝ q̄tuoꝛ ad alia q̄tuoꝛ. ⁊ ſic eſſent fiēde. 20 cōparationes ⁊ q̄lbet gnq̄ vl'iuꝫ hēret q̄tuoꝛ cōparationes. ⁊ gnq̄es q̄ttuoꝛ ſunt. 20. ꝯbinationes vel ꝯparationes. qd̄ nō eſt veꝝ. Iſtud dubiū remouet auctoꝛ intendēs dicere ꝙ in ꝯparādo reſidua q̄tuoꝛ vl'ia nō oꝫ ꝯparare niſi poꝛa ad vl'ia poſterioꝛa. q2 in ꝯparādo poꝛa ad poſterioꝛa ꝯparant̄ poſterioꝛa ad poꝛa. v̄.g. ꝯparādo gen⁹ ad dr̃iā ſimilr̄ ꝯparat̄ dr̃ia ad genus. ⁊ ſic ī alijs. ⁊ iō poſtq̄ auctoꝛ ꝯparauit genus ad alia q̄tuoꝛ poſterioꝛa: ī ꝯparādo qd̄cunq̄ alioꝝ vniuerſaliū nō oꝫ cōparare aliqd̄ iſtoꝝ ad genus. q2 iſta ꝯpatio pus eſt fcā cū ꝯpauit gen⁹ ad reſidua q̄tuoꝛ vl'ia. ⁊ ſic eſt ī gn̄e ꝙ fcā ꝯpatione ad reſidua q̄tuoꝛ vl'ia: nō opꝫ iteꝝ ꝯpare reſidua vl'ia ad genus. ita eſt ſp de vl'i poꝛi.ſ. ꝙ vl'e pus ſi ſit ꝯparatū ad vl'e poſterius. nō oꝫ ꝯpare poſterius ad pus. v̄.g. in cōparādo genus ad ſpēꝫ ⁊ ꝓpriū non opꝫ poſterius ꝯparare ipm̄ ad pus. q2 iſta ꝯpatio pus fcā ē. Uñ cū auctoꝛ pus ꝯpauit dr̃iā ad ſpēꝫ ⁊ ꝓpriū ⁊c. poſtea ī cōparādo ſpēꝫ aut ꝓpriū ad dr̃iaꝫ. q2 illa ꝯpatio pus facta eſt. ex q̄ pꝫ ꝙ ſp poſterioꝛes ꝯpatiōes ſunt vna pauciores q̄ poꝛes. nā ꝯpationes gn̄is ſunt ad q̄tuoꝛ.ſ. ad dr̃iā. ꝓpriū. ⁊ accidens. ⁊ ſpēꝫ. ⁊ ꝯparationes dr̃ie ſunt ad tria.ſ. ad ſpēꝫ ꝓpriū ⁊ accn̄s. ⁊ ꝯparationes ſpēi ſunt ad duo.ſ. ad ꝓpriū. ⁊ ad accidēs. ⁊ ꝯpatio ꝓprij eſt ad vnū.ſ. ad accn̄s: ex q̄ ſequit̄ ꝙ cōparationes gnq̄ vl'iū adinuicē ſunt decē: ⁊ hec eſt ꝯ vndecima huius libri q̄ ꝓbat̄ ſic: cōpationes gn̄is ad reſidua vl'ia ſunt quattuoꝛ. ⁊ ꝯpationes dr̃ie ad ſeq̄ntia ſunt tres. ⁊ cōparationes ſpēi ad ſequētia ſunt due. ⁊ cōpatio ꝓprij ad accn̄s eſt vnica. nunc āt. 4. 3. 2. ⁊. 1. ſunt tātū. x. Et eſt intelligendum ꝙ cōpationes vl'iuꝫ adinuicē ſunt decē tm̄ in generali. ſunt tamē plures in ſpāli q2 q̄lbet vniuerſaliū eſt cōparatū adinuicē ſm̄ ꝯueniētiā ⁊ dr̃iaꝫ. ⁊ ita ſunt plures comparationes particulares gnq̄ vniuerſaliū adīuicē q̄ tm̄ decē. A

Cōe vō dr̃ie ⁊ ſpēi ē eq̄lr̄ participari. hoīe enī eq̄lr̄ pticipant ptic'lares hoīes: ⁊ rōnali dr̃ia. Cōe vō ē ⁊ ſp ēt adeſſe his q̄ hoꝝ participāt. ſoꝛ. enī ſp eſt rōnalis ⁊ ſemper homo.

Cōe id itaq̄ dr̃ie ē cū ſpē: eq̄ eſſe cōicata. Singuli enī hoīes eq̄ ſūt hoīes atq̄ rōnis participes. Eſt ēt ⁊ hoc cōe/ſp ijs adeſſe q̄bus cōicat̄. Sp.n. ſocrates rōnalis eſt/ſpq̄ hō. ARGI.

Iſtud eſt tertiū ca'm ⁊ cōtinet tres pres. In pma ꝯpat dr̃iaꝫ ad ſpēꝫ. In ſa ibi. (Dr̃ia vō ⁊ ꝓpriū.) cōpat dr̃iā ad ꝓpriū ſꝫ ꝯueniētias ⁊ dr̃ias. In tertia ibi. (Dr̃ie āt ⁊ accn̄ti.) ꝯpat dr̃iā ⁊ accn̄s adinuicē. Pria ps cōtinet duas pticulas. In pria cōparat dr̃iā ⁊ ſpēꝫ adinuicē ſꝫ ꝯueniētias. In ſcd'a ibi (Propriū āt dr̃ie.) ꝯpat dr̃iā ⁊ ſpēꝫ adinuicē ſꝫ dr̃ias. In pma g̃ pticula ponit duas ꝯueniētias dr̃ie ⁊ ēt ſpēi. q̄ruꝫ pma eſt eq̄liter pticipari a ſuis ꝯtētis. nā oēs hoīes eq̄liter ſunt hoīes. ⁊ oēs hoīes eq̄liter ſunt rōnales. Scd'a ꝓprietas in q̄ ꝯueniūt eſt ꝙ tā dr̃ia q̄ ſpēs inſunt ſemp ſuis ꝯtētis. nā ſoꝛ. ſemp eſt hō. ⁊ eſt ſemp rōnalis. Intelligēduꝫ eſt ꝙ dr̃ia ⁊ ſpēs ſemp inſunt in ſuis ꝯtētis dū illa ſunt. ſꝫ q̄n illa non ſunt nec dr̃ia nec ſpēs inſunt in ſuis cōtentis. Uñ ſoꝛtes ſemp dū exiſtit eſt rōnalis. ⁊ hō. ſꝫ ſoꝛ. nō exn̄te nō eſt hō nec rōnalis. B

Non tñ dr̃ia ſuperioꝛ in inferioꝛi includit̄ p Anto. And. li. 7° metaphyſi. q. 15. ad māꝫ aūt vide multa pſco. 3. diſt. z q. 6.

Proprium āt dr̃ie eſt qdē i eo qd̄ q̄le ſit p̄dicari. ſpēi vō in eo qd̄ qd ē: nā ⁊ ſi hō velut q̄litas accipiat̄. nō ſimpliciter erit q̄litas: ſꝫ ſꝫ id ꝙ generi aduenientes dr̃ie conſtituerunt eam.

Propriū dr̃ie qdē ē ſp hoc ipſo q̄le qd ē p̄dicari. ſpēi āt hoc ipſo qd eſt p̄dicari: nā ſi hō/vt q̄le quid ſumit̄. nō tñ eſt ſimplr̄ q̄le: ſꝫ ea rōe: q̄ dr̃ie generi cōiūcte ipꝫ ꝯſtituerūt.

Hec eſt ſcd'a pticula in qua auctoꝛ ponit q̄tuoꝛ ꝓprietates in q̄bus differentia ⁊ ſpēs adinuicē diſtinguūt̄. prima eſt ꝙ dr̃ia p̄dicatur in eo qd̄ quale. ⁊ ſpēs in eo quod quid.

Ampli⁹ dr̃ia qdē ſepe ī plrib⁹ ſpēb⁹ ꝯſiderat̄ queād'm q̄drupes ī plrib⁹ aialib⁹ ſpē dr̄ntib⁹. Spēs vō ī ſol' his q̄ ſub vna ſpē ſt̄ īdiuiduis

Preterea dr̃ia qdē in pluribus ſepe ſpēb⁹ vr̄ eſſe/vt quadrupedes plrib⁹ aialibus ſpecie diuerſis ineſt. Species autem indiuiduis ſolis ineſt: que ſub ipſa ſunt collocata. ARGI.

Scd'a proprietas que diſtinguitur eſt ꝙ differētie p̄dicantur de pluribus ſpeciebus. ⁊ ſpecies ſpecialiſſime non.

Ampli⁹ dr̃ia pria eſt ab ea ſpē q̄ ē ſꝫ ipſam dr̃iā. fit enī ablatū rōnale: iterimit hoīeꝫ. hō vero itereptus nō aufert rōnale: cū ſit deus.

Preterea dr̃ia prioꝛ ē ipſa ſpē/q̄ ex ipſa cōſtat: tollit enī rōnale hoīem ſi tollat̄. At hō ſi tollatur nō tollit rationale. Eſt enim deus. ARGI.

Tertia ꝓprietas q̄ diſtinguit̄ eſt: ꝙ dr̃ia eſt poꝛ q̄ ſpēs q̄ conſtituit. ⁊ hec eſt ꝯcluſio. 12ᵃ. huius li. q̄ ꝓbatur ſic. illud eſt alio pus quo perēpto perimit̄ aliud ⁊ nō eq̄. ſed perēpta differētia perimit̄ ſpēs. ⁊ pempta ſpē nō pp hoc perimit̄ differētia ꝯſtitutiua ſpēi. g̃ dr̃ia eſt poꝛ q̄ ſpēs quā conſtituit.

Ampli⁹ qdē dr̃ia ꝯponit̄ cū alia dr̃ia. rōnale qdē ⁊ moꝛtale ꝯpoſitū ē ī ſuba hoīs. Spēs vō. ſpēi ñ ꝯpōit̄ vt gignet aliq̄ꝫ aliā ſpēꝫ. que dā. n. eq̄ cuidā aſino ꝯmiſcet̄ ad muli gn̄onē

Eq̄ aũt ſimp' aſino nū𝑞̄z adducies pficiet mulū.

ARGI. ¶ Preterea d̄ria quidē cū alia cōponit d̄ria rōnale nāq̄ atq̄ mortale ad cōſtituēdū hoiez cōponūt. Spēs aũt cū ſpē nō cōponit vt alia q̄dā ſpēs oriat. Quidā.n.equ' cū quodā aſino ad muli gn̄atiōnē ɔcurrit. Equus aũt ſimpliciter cū aſino cōpoſit' nō effecerit mulū.

¶ Quarta ꝓprietas eſt q̄ vna d̄ria ɔponit cū alia ad ɔſtituēdum ſpēz: vt rōnale ⁊ mortale cōponūt adinuicē ad ɔponēdum ſpēm hoīs: ſʒ vna ſpēs nō cōponit cū alia ſpē ad cōſtituendum aliā ſpēz.

C ¶ Sʒ ɔ̄.ꝑt aliqs dicere q̄ aſinus ⁊ equa q̄ ſūt ſpē cōmiſcētur adinuicē in gn̄one muli. ⁊ ita diuerſe ſpēs pñt ɔſtituere aliā ſpēm. Iſtud remouet autor dicens: q̄

De hoc vide Alber.hic

ſʒ aliquis eq̄ pticularis cū aſino pticulari cōmiſceatur adinuicem tanq̄ cā effectiua in gn̄one muli, nō equs ſimpliciter. ꝗ eſt ſpēs equi. ⁊ aſinus ſimpliciter. ꝗ eſt ſpēs aſini non ꝑmiſcētur adinuicē ad cōſtituēdū mulū vel diffīnōnē muli.

D ¶ Sciendum q̄ due differētie cōponunt adinuicē ad ɔſtituendū ſpeciem vel diffinitionē ſpēi tanq̄ ptes intrinſece. ſed duo indiuidua diuerſaꝝ ſpecieꝝ bn̄ cōcurrūt tanq̄ cāe effectiue extrinſece ad generationem indiuidui alterius ſpecie.

ARGI. Differētia vō ⁊ ꝓpriū cōe q̄dē hn̄t eq̄lr ꝑticipari ab his q̄ eoꝝ pticipāt ¶ Differētia ⁊ propriuz cōmune quidem habēt, eque cōmunicata: his cum quibus communicantur.

¶ Hec eſt ſecūda pars huius capli. in qua Porphirius cōparat d̄riaz ⁊ ꝓpriū adinuicē ſm̄ cōuenientias ⁊ d̄rias. ⁊ continet duas pticulas. In pma cōparat d̄riaz ⁊ ꝓpriū adinuicez ſm̄ cōueniētiā. In ſecūda ibi. (Propriū d̄ie) cōpat ea adinuicē ſm̄ d̄rias. In pᵃ pticula ponit auctor duas ꝓprietates cōmunes ꝓprio ⁊ d̄rie. pᵃ ē eq̄lr pticipari ab his q̄ pticipāt illa.

¶ Eq̄lr.n.rōnalia: rōnalia ſūt: ⁊ riſibilia riſibilia ſūt: ⁊ ſp ⁊ oī adeē cōe vtriuſq̄ ē. Si.n. curtet q̄ ē bipes nō ſb̄a perimit. ſʒ id ad qd̄ natū ē dr̄ ſemp eē. nā riſibile ad id ad qd̄ natū eſt dr̄ ſemp eē: ſed nō ī eo q̄ ſemp rideat.

ARGI. ¶ Eque.n.rōnalia ſūt rōnalia: ⁊ eq̄ riſibilia: ſūt riſibilia ⁊ ſp ac oī ſpēi adeſſe. nā ſi diminut' ēt fuẽ bipes rōne tn̄ aptitudinis ſemp dicit bipes. Quoniā ⁊ riſibile per aptitudinem ſemp dicit tale: nō quia ſemper ridet.

¶ Hec eſt ſcd̄a ɔueniētia q̄ d̄ria ⁊ ꝓpriū in ꝗ ɔueniūt: quia vtrunq̄ iſtoꝝ eq̄lr pticipat a ſuis ɔtentis. ⁊ nō ſʒ magis ⁊ minus. ⁊ in ꝗ ɔueniūt qd̄ eſt ſemp ⁊ oī adeſſe. Scd̄a ꝓprietas cōis d̄ie ⁊ ꝓprio eſt ſemp ineſſe ſpēi cuius ſunt: ita q̄ d̄ria ⁊ ꝓpriū ſp inſunt ſpēi ⁊ oī cōtēto ſub ſpē cui' ſunt vt dcm̄ ē.

¶ Propriū aũt ⁊ d̄ria diſt. q̄m hec d̄ plibus ſpēbus dr̄ ſepe. vt rōnale d̄ hoīe ⁊ d̄ deo. ꝓpriū vero d̄ vna ſola ſpecie cuius eſt ꝓpriū.

ARGI. ¶ Propria aũt hec: nā d̄ria q̄dē p ſepe d̄ ſpeciebus pluribus dr̄. Rōnalis enim de deo dr̄ ⁊ de hoīe: propriū autem de vna tantummodo ſpecie cuius eſt proprium predicat.

¶ Hec eſt ſcd̄a pticula huius ptis in q̄ auctor ponit. 2. ꝓprietates q̄bus d̄ria d̄r a ꝓprio. Prima eſt q̄ d̄ria p̄dicat de plibus d̄r̄ntibus ſpē. ſʒ ꝓpriū de vna ſola ſpē cuius eſt propriū.

¶ Et d̄ria q̄dē ī illis eſt ɔ̄ñs quoꝝ eſt d̄ria: ſʒ nō ɔuertit. Propria vō cōuerſim p̄dicant d̄ his quoꝝ ſunt ꝓpria. iccirco cōuertunt.

ARGI. ¶ Et differētia q̄dē ſequit ea quoꝝ eſt d̄ria: nō tamē conuertitur: ī proprijs vero fit mutua predicatio: propterea q̄ conuertuntur.

¶ Scd̄a ꝓprietas eſt: q̄ d̄ria ſeq̄tur ad ſpēm ⁊ non econuerſo: ſed proprium conuerſim ſequitur ad ſpeciem.

Differētie vō ⁊ accn̄ti cōe q̄d ē d̄ plib' dici. cōe vō ē ad ea q̄ ſūt īſepabilia accn̄tia ſp ⁊ oīb' adeē. bipes.n. ſp adē hoīb' oīb'. nigꝝ oīb' coruis.

ARGI. ¶ D̄rie cū accidēte cōe eſt d̄ plurib' p̄dicari: ⁊ itē ſemp ac oī adeſſe: nō ſit inſeparabile accidēs: ⁊ bipes cū ſemp oī homini cōpetit: ⁊ nigrū omnibus ſimiliter coruis ineſt.

¶ Hec eſt tertia ps principalis huius capituli. in qua auctor cōparat d̄riam ⁊ accn̄s adinuicē. ⁊ cōtinet duas particulas. In prima cōparat differentiam ⁊ accidens ſm̄ conuenientiam. In ſcd̄a ibi. (Differt) cōparat d̄riam ⁊ accidens adinuicem ſcd̄m d̄riam. In prima ergo particula ponit duas cōuenientias inter d̄riam ⁊ accidens adinuicem. pma ergo conuenientia eſt inter d̄riam ⁊ accn̄s cōe ſiue ſit ſeparabile ſiue inſeparabile: q̄ tam accn̄s q̄ d̄ria p̄dicatur d̄ pluribus ſecūda cōueniētia. ſ. inter d̄riā ⁊ accn̄s inſeparabile eſt q̄ vtraq̄ ſcilicet tam d̄ria q̄ accn̄s inſeparabile ineſt omnibus ⁊ ſemper. ſicut bipes ineſt omnibus hominibus ⁊ ſemper ⁊ nigredo q̄ eſt accn̄s īſeparabile a coruo ineſt oībus coruis. ¶ Et eſt ſciendum q̄ qd̄dam eſt inſeparabile accn̄s ɔ̄ñs ſpeciē: ⁊ talem ineſt oībus indiuiduis ſpēi ⁊ ſemp dum iſta indiuidua exiſtunt. aliqd̄ eſt accn̄s inſeparabile ɔ̄ñs indiuiduum ſic ſimitas naſi vel cecitas oculoꝝ: ⁊ tale nō ineſt oībus indiuiduis ſpēi: ſemp tamē ineſt q̄bus ineſt dū illa exiſtunt.

E De ſeparabili ... vide ... ta p... and... 7.me... phi... fol. v...

¶ Dint aũt q̄m ɔtinet ⁊ n̄ ɔtinet d̄ria. ɔtiet.n. rōnalitas hoiez. Accn̄tia vō q̄dāmō ɔtinēt ⁊ ɔtinet. ɔtinēt q: ī plib' ſūt. cōtinet eo q̄ n̄ vni' accn̄tis ſuſceptibilia ſb̄a ſūt ſʒ plimoꝝ.

ARGI. ¶ Differre aũt hiſce videt. D̄ria nāq̄ ɔtinet ſpēs ⁊ nō ɔtinet. Etenī rōnale ɔtinet hoiez atq̄ deū. At accidētia tuz ɔtinēt: atq̄ ex eo q: in plib' ſunt tum cōtinent. Atq̄ ꝓpea qd̄ ſubia n̄ vni' ſt accn̄tis: ſʒ pluriū ſuſceptiua.

¶ Hec eſt ſcd̄a particula iſtius partis in qua auctor ponit. 3. d̄rias inter differentiam ⁊ accn̄s. Prima eſt. q̄ d̄ria continet ſpēm. q: eſt in plus q̄ ſpēs: ſed accn̄tia quodāmō continent ⁊ quodāmō continentur. continent.n.ſpēm. eo q̄ accn̄s idē ſm̄ ſpēm reperitur in diſtinctis ſubiectis diuerſis ſm̄ ſpēm. ⁊ ita vʒ continere cum reperiatur in pluribus. ⁊ quodāmō continetur eo q̄ ſubiecta non ſunt ſuſceptiua tantuz accidētis vnius ſm̄ ſpēm ſm̄ phm̄. ſʒ pluriū. verbi gratia. hō nō eſt ſuſceptiuus albedinis tantum ſed etiam nigredinis.

¶ Et d̄ria q̄dez intenſibilis ⁊ remiſſibilis nō eſt. Accn̄tia vero magis ⁊ minus recipiūt.

ARGI. ¶ Et differētia q̄dē expers ē intēſionis atq̄ remiſſionis. Accidentia autem gradus ſuſcipiunt: ac magis talia minuſue dicuntur.

¶ Secunda differentia eſt. q̄ differentia non eſt intenſibilis nec remiſſibilis. ſed accidens eſt intenſibile ⁊ remiſſibile q: ſuſcipit magis ⁊ minus.

¶ Et īpmixte q̄dē ſūt cōtrarie d̄rie ī vno ſb̄o

vel

vel ꝯſtitutióes. Mixta vero ꝯtraria accñtia ſũt. Hmói gdá cóiones ⁊ ꝓpetates dĩie ⁊ ceteroꝝ ſunt. ſpẽs vͦ quo differat a gñe ⁊ dĩia dcm̃ eſt i eo qͦ dicebam⁹ quo gen⁹ differat a ceteris: ⁊ quo dĩia differat a ceteris.

ARCI. ℭ Propterea ꝯ̃rie gdez dĩie miſceri nó poſſunt accñtia vero ꝯ̃rie nonnunq̃ʒ miſcent: ⁊ ſunt cóia ꝓpꝛiaqꝫ dĩie ac ceteroꝝ. Spẽs autẽ quo pacto gdez a gñe, dĩiaqꝫ, differt: dcm̃ eſt in illo loco: in quo dicebat: quo pacto genus ⁊ dĩia ſilr̃ a ceteris differũt. Q̃uo vͦ a ꝓpͦ accñteqꝫ dĩt reſtat deinceps ꝯſiderare.

ℭ Tertia dĩia eſt. ꝙ ꝯ̃rie dĩie ſunt impermixte. ita ꝙ nõ pñt eidẽ ſubͦ ineſſe nec ſimul nec ſucceſſiue. ſed accñtia ꝯtraria ſunt ꝯmixta eo ꝙ pñt ineſſe eidẽ ſucceſſiue. ſed non ſimul.

Spẽi vͦ ⁊ ꝓpꝛĳ cóe eſt de ſe iuicez ꝓdicari. nã ſi hõ eſt. riſibile eſt. ⁊ ſi riſibile ẽ. hõ ẽ. Riſibile vͦ qm̃ ſm id qͦ natũ eſt dĩ ſepe iam dcm̃ eſt.

ARCI. ℭ Spẽi itaqꝫ cuʒ ꝓpꝛio eſt cóe mutua predicatio: naʒ ſi homo eſt riſibile eſt: ⁊ ſi riſibile eſt homo eſt: atqꝫ riſibile vt aptũ eſt ad ridẽduʒ ſumendũ eſt vt ſepenumero diximus.

ℭ Quartũ caplm̃ ſcõi tractatus in quo fit cóparatio ſpẽi ad ꝓpꝛium ⁊ ad accñs. ⁊ continet duas partes. qm̃ in primo fit cóparatio ſpẽi ad propꝛiuʒ. In ſcõa ibi (Spẽi ⁊ accñti) fit cóparatio iter ꝓpꝛiũ ⁊ accñs. Primo ps ꝯtinet duas ꝑticulas. In ꝑma cóparat̃ ſpẽs ad ꝓpꝛiũ ſm ꝯueniẽtias. In ſcõa autẽ ibi (Differt aũt ſpẽs) cóparat ſpẽs ad ꝓpꝛiũ ſm dĩias. In prima particula ponunt̃ due ꝯueniẽtie inter ſpẽm ⁊ ꝓpꝛiũ. qꝛ vtrũqꝫ ꝓ̃tur de reliquo. cóuertibiliter ⁊ vĩr. ſicut n. h̃ eſt vera. oẽ riſibile eſt hõ. ita h̃ eſt vera. oĩs homo eſt riſibilis. ⁊ ſic ſeqtur. ſi hõ eſt riſibile eſt. ita ſeqtur. ſi riſibile eſt homo eſt.

ℭ Equaliter enim ſunt ſpẽs in his que eorũ participant. ⁊ quoꝝ propꝛia ſunt propꝛia.

ARCI. ℭ Eque ꝑ̃terea ſpẽs aſſũt hiſce qb⁹ cóicant: ⁊ ꝓpꝛia hiſce quoꝝ propꝛia eſſe dicuntur.

ℭ 2ª ꝓpꝛietas eſt eq̃liter ꝑticipari ab his qbus eſt cõe vtrũqꝫ eoꝝ. h̃ eſt ſicut ſpẽs nõ ſuſcipit magis ⁊ minus ſic nec ꝓpꝛiũ.

ℭ Differt autẽ ſpecies a propꝛio quoniá ſpecies gdem ⁊ alĳs genus eſſe põt. Propꝛiũ vero ⁊ aliaꝝ ſpecierum eſſe ipoſſibile eſt.

ARCI. ℭ Differre aũt hiſce videtur. Species. n. ⁊ aliorum genus eſſe poteſt. Propꝛiuʒ vero aliorum propꝛium eſſe non poteſt.

ℭ Hec eſt ſcõa particula in qua ſpẽs cóparat̃ ad propꝛiũ ſm quatuor dĩias. Prima eſt. ꝙ ſpẽs põt eſſe genus vt ſubalterna ſpẽs. ⁊ ꝓpꝛium nullo modo põt eſſe genus reſpectu illorum quoꝝ eſt ꝓpꝛium pʒ etiã ꝙ ꝓpꝛiuʒ non põt eſſe genus reſpectu aliaꝝ ſpẽruʒ. pʒ etiã ꝙ ſpẽs ⁊ propꝛium differunt.

ℭ Et ſpẽs quidem ante ſubſiſtit q̃ʒ propꝛiũ. Propꝛium vero poſt fit in ſpecie. Opoꝛtet enim hominem eſſe vt riſibile ſit.

ARCI. ℭ Species quidem propꝛiũ antecedit. propꝛium autem aduenit ſpeciei. Sit enim homo opoꝛtet vt ⁊ riſibile ſit.

ℭ 2ª dĩia eſt. ꝙ ſpẽs eſt prioꝛ ꝓpꝛio. propꝛiũ eſt poſteri⁹ ſpẽ.

ℭ Amplius ſpẽs gdẽ ſemꝑ actu adeſt ſubiecto. Propꝛiũ vͦ aliqñ actu. ſemꝑ aũt poteſtate. hõ. n. ſemꝑ actu eſt ſoꝛ. homo vero nõ ſemꝑ ridet. q̃uis nã ſemꝑ ſit riſibilis.

ℭ Preterea ſpẽs gdem ſemꝑ actu ſubiecto adeſt. Propꝛiũ aũt iterduʒ ⁊ potẽtia ineſt. Socrates. n. actu gdem ſemꝑ eſt hõ: nõ aũt ſemꝑ ridet, q̃ʒq̃ʒ ſemꝑ ad ridẽdũ eſt aptus. ARCI.

ℭ Tertia dĩia eſt. ꝙ ſpecies ſemper eſt in actu ⁊ adeſt ei cui eſt ſpẽs. ſed propꝛiũ non eſt ſemꝑ in actu ſcõo. ſed in actu primo. i. in potẽtia ad actum ſcõm. homo enim non ſemꝑ actu ridet. tñ ſemper eſt in potẽtia natus ad ridendum.

ℭ Amplius quoꝝ termini ſũt dĩntes ipſa ſũt dĩia. Eſt aũt ſpẽi eſſe ſꝑ ſub gñe. ⁊ de plĩbus ꝯ dĩntib⁹ nũero in eo qͦ gd ſit ꝑ̃dicari. ⁊ eſt hꝫ. Propꝛĳ vͦ ſoli ⁊ ſemꝑ ⁊ omni adeſſe.

ℭ Preterea quoꝝ diffõnes ſunt diuerſe ea ẽt ſunt diuerſa. At ſpeciei gdez diffõ eſt ſub genere eſſe: ⁊ de pluribus dĩntibus numero hoc ipſo gd eſt predicari: ⁊ que ſũt ſimilia. Propꝛĳ vͦ ſoli ⁊ ſemꝑ atqꝫ omni ineſſe. ARCI.

ℭ Quarta ꝓpꝛietas ſiue dĩia eſt. ꝙ ſpecies ⁊ propꝛiuʒ habẽt diuerſas diffõnes. ⁊ per ꝯñs ſunt diuerſa. nam diffinitio ſpeciei eſt. ꝙ predicatur de pluribus dĩntibus numero in eo ꝙ quid. ⁊ diffõ propꝛĳ eſt ꝙ ineſt ſoli ⁊ ſemꝑ ⁊c.

Spẽi vero ⁊ accñti cõe gdez eſt de plurib⁹ predicari. Rare vero alie ſunt cõitates. ꝓpterea qm̃ plĩmuʒ a ſe dĩnt accñs ⁊ id cui accidit.

ℭ Spẽi vͦ ⁊ accñti cõe eſt de plĩb⁹ predicari: ꝑ pauca ãt ſũt ea in qb⁹ ꝯueniũt: ꝓpea qͦ plĩmũ iter ſeſe accñs, ⁊ id cui accidit, diſtãt. ARCI.

ℭ Hec eſt tertia ps hui⁹ caplĩ in qua ponunt̃ ꝯueniẽtie ⁊ dĩie iter ꝓpꝛium ⁊ accñs. ⁊ ꝯtinet duas ꝑticulas. In ꝑma ponit̃ iſta ꝓpꝛietas in q̃ ſpẽs ⁊ accñs ꝯueniũt. In 2ª ibi (Propꝛiuʒ vͦ) vtriuſqꝫ ponunt̃ ꝓpꝛietates in qbus ſpẽs ⁊ accñs diſtinguunt̃. In ꝑmo igit̃ ponit̃ ꝓpetas in q̃ ſpẽs ⁊ accñs ꝯueniũt q̃ eſt de plĩbus ꝑ̃dicari. Iſta. n. ꝓpꝛietas eſt cõis ſpẽi ⁊ accñti. raro vel nullo mõ ſunt alie ꝓpꝛietates in quib⁹ cõueniũt eo ꝙ accñs ⁊ ſubiectum vt plurimum diſtant ab inuicẽ.

ℭ Propꝛia vͦ vtriuſqꝫ ſunt. ſpẽi vͦ in eo qͦ gd eſt predicari de his quoꝝ eſt ſpẽs. Accidẽtis vͦ in eo qͦ q̃le gddã vel q̃uo ſe hñs.

ℭ Propꝛia aũt vtriuſqꝫ ſũt hec. Spẽs. n. de hiſce quoná eſt ſpẽs hoc ipſo quid eſt ꝑ̃tur. Accñs aũt hoc ipſo q̃le eſt: aut q̃uo ſeſe hñt. ARCI.

ℭ Hec eſt ſecunda particula in qua ponuntur quatuoꝛ ꝓpꝛietates quibus ſpecies ⁊ accidens differũt. Prima eſt. ꝙ ſpecies predicatur in quid ⁊ accidens in quale.

ℭ Et propꝛium eſt vnáquáqꝫ ſubſtantiá vna ſpecie participari: pluribus aũt accidentibus ⁊ ſeparabilibus ⁊ inſeparabilibus.

ℭ Et queqꝫ ſubſtantia vnius quidẽ ſpeciei. Plurium autem accidentiũ tam inſeparabilium q̃ʒ ſeparabilium particeps eſt. ARCI.

ℭ 2ª ꝓpꝛietas eſt. ꝙ vnũqͦdqꝫ idiuiduũ hꝫ tm̃ vnaʒ ſpẽm ſpãliſſimã ⁊ plã accñs ex quo pʒ. ꝙ ſpẽs dĩt ab accñte. q᷑ ſpẽs ſpã

lissima eſt vnica reſpcū vni⁹ idiuidui ꝛ accñtia ſunt plura.

¶ Et ſpēs qdē ante ſubintelligi: pōt ꝙ̄ accñtia vel ſi ſint inſeparabilia. Opꝫ aūt ſubꝫ eſſe prius vt illi aliqd accidat. Accñtia vō poſterioris generis ſunt ꝛ aduenticie nature.

ARGI. ¶ Et ſpecies qdem ante accidētia mente cōcipit, etiā ſi inſeparabilia ſunt. Sit.n. ſubiectum opꝫ, vt illi quippiaꝫ accidat. Accñtia aūt poſteriora ſunt ꝛ aduēticia ſunt natura.

¶ 3ª ꝓprietas qua ſpēs dr̄t ab accñte eſt. q2 ſpēs prior eſt accidēte. nā ſpēs ꝓrem ſuis accidentib⁹ ꝗ̄uis illa accidentia ſint inſeparabilia. vñ ſpēs prior eſt vīr oibus ſuis accñtib⁹.

¶ Et ſpēi qdē participatio eſt equaliter. accidentis vō vel ſi ſit inſeparabile nō equaliter Ethyops.n. ab alio ethyope hēbit coloreꝫ vel itēſuꝫ ampli⁹ vel remiſſuꝫ ſꝫ nigredinē. reſtat ḡ ꝛ de ꝓprio ꝛ accñte dr̄e. quo.n. a ſpē ꝓpriū ꝛ a dr̄ia differat ꝛ a genere dictū eſt.

ARGL. ¶ Preterea ſpēi qdem cōicatio equa eſt. Accidētiū aūt ꝛ ſi iſeparabilia ſūt: equa nō eſt. Ethyops.n. magis aut min⁹ niger ethyope eſſe pōt. At.n. reſtat vt de proprio ꝛ accidēte dicamus. Quo.n. modo ꝓpriuꝫ a genere ꝛ ſpecie ꝛ dr̄ia, differat antea diximus.

¶ 4ª ꝓprietas qua ſpēs dr̄t ab accidente eſt. ꝙ ſpēs ꝑdicatur equaliter de his quoꝝ eſt ſpēs. accidēs vero nō. ꝗ̄uis ſit accidens inſeparabile. nam nigredo intenſior eſt in vno ethyope ꝗ̄ꝫ in alio, ꝗ̄uis nigredo illa ſit accidens inſeparabile.

Ommune autē ꝓpriū ꝛ inſeparabilis accñtis eſt ꝙ preter ea nunꝗ̄ conſiſtāt illa in qbus ꝯſiderantur. quēadmodū.n. preter riſibile non ſubſiſtit hō ita ꝛ ethyops nō ſubſiſtit preter nigredinem. ꝛ quēadmodū oī ꝛ ſemꝑ adeſt proprium ſic ꝛ inſeparabile accidens.

ARGL. ¶ Cōmune itaqꝫ ꝓprio cū accñte inſepabili eſt, ſine ipſis nō eſſe ea, in quibus inſunt. Ut enī ſine riſibili nō eſt hō: ſic ꝛ ſine nigro ethiops eē nō pōt. Et quēadmodū oī, ſemꝑqꝫ ꝓpriū adeſt: ſic ꝛ ipm̄ iſeparabile accñs adeſt.

¶ Hoc eſt qntum capitulū ſcd̄i tractatus in quo auctor cōparat propriū ꝛ accidens adinuicē ſm̄ conuenientias ꝛ dr̄ias ꝛ cōtinet duas ꝑticulas. In ꝑma cōparat propriū ꝛ accñs adinuicē ſm̄ cōueniencias. In ſcd̄a ibi (Differt autem propriū) cōparat ea ſm̄ dr̄ias. Et q2 ꝯuenientie ꝛ dr̄e inter propriuꝫ ꝛ accñs ſeparabile ſunt magis note. ideo ponit auctor cōuenientias ꝛ dr̄ias inter propriū ꝛ accidēs inſeparabile. ꝛ ponit duas ꝯueniētias. Prima eſt. ꝙ ſubiecta ꝓpꝛij ꝛ accñtis inſeparabilis nunꝗ̄ ſubſiſtunt ſine ꝓprio ꝛ accñte. q2 hō nunꝗ̄ ſubſiſtit ſine riſibilitate. ꝛ ethyops ſine nigredine. ſcd̄a ꝯuenientia eſt. ꝙ ſicut ꝓprium ineſt omni ꝯtento ſub ſb̄o. ꝛ ipm̄ accñs inſeparabile ineſt oī ſb̄o a quo eſt iſeparabile ꝛ ſꝑ. ſic riſibile ineſt oī hoī ꝛ ſꝑ ita ꝛ ſꝑ nigredo ineſt oī ethiopi.

¶ Differt aūt qm̄ propriū vni ſoli ſpēi adeſt quēadmoduꝫ riſibile homini. inſeparabile vō accñs, vt nigrū nō ſoli ethyopi ſed ēt coruo ꝛ carboni ꝛ ebano. ꝛ quibuſdam alijs.

ARGI. ¶ Differūt aūt hiſce: ꝓprium.n. vni ſoli ſpēi ineſt, vt riſibile hominum. Inſepabile āt accidēs, ceu nigrū nō ethyopi ſolū: ſed coruo ēt ꝛ pici: ꝛ hebeno ceteriſqꝫ cōpluribus ineſt.

¶ Hec eſt ſcd̄a pars in qua auctor ponit tres dr̄ias inter propriū ꝛ accidens inſeparabile. Prima eſt ꝙ propriuꝫ ineſt vni ſoli ſpēi. vt riſibile ineſt homini ſoli. ſed accidens inſeparabile non ineſt vni ſoli ſpēi. ſed pluribus. vt nigredo non ſolum ineſt ethyopi. ſed etiam coruo. ꝛ etiam carboni.

¶ Quare ꝓpriū ꝯuerſiꝫ ꝑ̄tur d̄ eo cui⁹ ē ꝓpriū ꝛ eq̄liter. Inſepabile vō accñs nō ꝯuerſiꝫ.

ARGL. ¶ Quapropter propriū quidem conuertitur cū eo cuius eſt propriū: ꝛ eſt ipſi equale. Inſeparabile autē accidens non conuertitur.

¶ 2ª dr̄ia eſt ꝙ ꝓpriū ꝯuerſim ꝑ̄tur de eo cuius eſt propriuꝫ. ſed accñs inſeparabile nō ꝑ̄tur ꝯuerſiꝫ de ſb̄o a q̄ eſt iſepabile. nā nigrū non ꝑ̄tur ꝯuerſim. i. ꝯuertibiliter de ethyope.

¶ Et ꝓpoꝝ eq̄lr̄ qdē ē ꝑticipatio. Accñtia vō hec qdē magis. illa vō min⁹. Sūt qdeꝫ alie cōitates ꝛ ꝓpetates eoꝝ q̄ dcā ſt̄. ſꝫ ſufficiāt h̄ ad diſcretionē eoꝝ cōitatiſqꝫ traditionē.

ARGL. ¶ Proprioꝝ qdē cōicatio equa eſt: accñtiū aūt ſuſcipit gradus. Sūt ꝛ alia cōia hiſce q̄ dicta ſunt atqꝫ ꝓpria: veꝝ ꝛ hoc ad ipſoꝝ diſtinctionē, ꝯueniētiāqꝫ demōſtrādā ſufficiūt.

¶ 3ª dr̄ia eſt ꝙ ꝓpriū eq̄liter participat ab illis qbus ineſt. ſꝫ accñs inſepabile nō eq̄liter ꝑticipat ab illis qb⁹ accidit. ſed ſcd̄m magis ꝛ min⁹. ¶ Et ſic finit breuis ſnīa h⁹ libri porphy.

¶ Incipit liber predicamentorum.

Irca librū predicamentoꝝ eſt ſciendū. ꝙ ſcd̄m ꝯtentiuū totius ſcie tradite in libro ꝑ̄ntoꝝ eſt ens dicibile incōplexū ordinabile in gn̄e. intelligendo ꝑ genus coordinationē ꝑ̄ntalē. Dē.n. de quo ꝑ ſe determinat in h̄ libro eſt ens dicibile incōplexum ordinabile in coordinatione. ſeu in linea ꝑ̄ntali. Et ita h̄ cōmune ens dicibile eſt ꝑdicabile de oībus de qbus hic ꝑ ſe determinat in hoc lib. Multa tñ ſunt partialia ſub̄a de qbus ꝓbant paſſiōes ꝛ ꝓprietates in hoc lib. Utrū aūt hic determinet de reb⁹. an de vocib⁹ ſūt opiniōes. Boetius ꝛ ſimplici⁹ vr̄ dicere ꝙ in hoc libro ꝑncipaliter determinat de vocib⁹. dicit.n. Boeti⁹ in ꝙ hoc lib. intētio ꝑhi eſt de ꝑmis reruꝫ noībus ꝛ de vocib⁹ ſignātib⁹ res diſputare. Et ſimplicius dicit ꝙ intētio in hoc negocio eſt dē ſimplicib⁹ ꝛ primis ꝛ gn̄alibus vocib⁹ ſm̄ ꝙ ſunt ſignificatiue rerū determinare. Et ſi qs vellet iſtā opionem ſuſtinere hꝫ dicere ꝙ hic determinat de vocib⁹ ꝛ in grāmatica ſlr̄. ſꝫ alr̄ ꝛ aliter. q2 in grāmatica determinat de vocib⁹ ꝗ̄tuꝫ ad ꝓprietates cāntes cōgruitatē vel icōgruitatē in orōne. cōſiderādo q̄ vox eſt nomē ꝛ q̄ verbū ꝛ cui⁹ gn̄is ꝛ cui⁹ caſus. ꝛ ſic de alijs ꝓprietatib⁹ cāntib⁹ cōgruitatē ꝛ incōgruitatē in orōne. ſed in hoc libro ꝑncipaliter determinat de vocib⁹ ſm̄ ꝙ ſūt ſignificatiue rerū. ꝛ iō in h̄ libro determinat tam de reb⁹ ꝗ̄ꝫ de vocib⁹. ꝑn̄ tñ de vocibus. Hec eſt intētio Boetij ꝛ Simplicij ꝛ

B Glo. doctor ſubtilis opi. iſta boetij ꝛ vt pꝫ in q. ſua.

Boet

Simplicius

A cij ꝛ multoꝝ alioꝝ. ¶ Alia eſt opi. Auicē. ꝛ Auer. quā cre
do veriorē. ꝙ in hꝰ libro determiat̄ de rebꝰ pͥncipaliter. ꝛ ex
Opin. Auicē. ↄ̄ñti ꝛ ſcḋario de vocibꝰ. Dicit. n. Aui. in pͥma pte ſue logice
ſic. ad ↄ̄ſiderationē dictionuꝫ duxit nos neceſſitas. logicꝰ tñ
vt logicꝰ non hꝫ occupari circa verba niſi q̄ꝫtuꝫ ad loquēdū
ꝛ diſcernēdū verū a falſo. Si. n. eēt poſſe ſolo itellectu dīe nō
indigeremꝰ verbis. Si. n. doctoꝛ artis poſſet illud reuelare:
qḋ eſt in aīa ſua alio mō q̄ꝫ loquēdo: ſemper ſupſederet a vͤ/
bis. vñ ſi logica poſſet doceri alio mō q̄ꝫ p voces. vtputa p ſi/
gna digitoꝝ vel per nutū oculoꝝ. logicus nō indigeret voci/
bus. Qꝫ aūt logicꝰ ↄ̄ſiderat de vocibꝰ hoc nō eſt pͥmaria in/
tētione. ſed ſcḋaria ꝛ ex ↄ̄ñti. qꝛ ſcia logicalis nō aliter cōmo
de doceri pōt. Vñ ſi aliqs ſurdus a natiuitate poſſet iuenire
artē ſyllogiz̄ādi ꝛ demr̄andi tunc poſſet logicā ſine cognitio
C ne vocū hr̄e. Sed hoc forte eſt poſſe. ſ. ꝙ ſurdus a natiuitate
poſſit iuenire. qꝛ ſurdus artem logice a natiuitate hñs alios
ſenſus pfectos pōt hr̄e aliquos ↄ̄ceptus ordinatos. ꝛ ita pōt
diſcurrere a pͥmiſſis notis ad ↄ̄nē. ꝛ iuenire ꝙ in tali diſcur/
ſu nō ſit erroꝛ. ꝛ p ↄ̄ñs pōt hr̄e logicā p inuētionē. ꝛ p ↄ̄ñs lo
gica nō eſt pͥnr̄ de vocibꝰ. qꝛ tūc poſſet aliqs hr̄e ſciam aliq̄ꝫ
ꝛ ignorare ſcibile de quo eſt ſcia illa. qḋ eſt abſurdū. ꝛ hꝰ eſt
Capi. 1. opi. Auer. q in diuidēdo capͣ huiꝰ lib. dicit ꝙ phs in. 1. c. hu
ius lib. narrat q̄ſdā diſſōnes entiuꝫ ſm ꝙ ſignant̄ per dictio
nes. ꝛ ita vult ꝙ liber iſte pͥnr̄ ſit de entibꝰ diſtinguendo ens
ↄ̄ vocē. Iſtud vr̄ ↄ̄cordari pceſſui phi. q phs determiat in hꝰ
lib. de ppͥetatibꝰ ꝛ paſſiōibꝰ reruꝫ. vt de ppͥetatibꝰ ſubē.
q̄litatis ꝛ q̄ꝫtitatis. nunc aūt ſcia vr̄ de iſtis eē pͥnr̄. de quoꝝ
ppͥetatibꝰ ꝛ paſſiōibꝰ pͥnr̄ determinat̄ in illa. ſꝫ in hꝰ lib. nō
determinat̄ de ppͥetatibꝰ vocū. ſꝫ rerū ḡ ꝛc̄. ¶ Item iſte li
ber pͥnr̄ eſt de decē p̄ntis. ḡ ſi iſte liber pͥncipalr̄ eēt de voci/
bus ſeq̄ret̄ ꝙ decē p̄nta eent decē voces ſꝫ ois vox eſt i gn̄e
q̄litatis. ergo oia decē p̄nta ſunt in gn̄e q̄litatis. ꝛ ſic nō eſſet
niſi vnū genꝰ gn̄aliſſimū. ſ. q̄litas. Dico ḡ ꝙ liber p̄ntoꝝ eſt
de rebꝰ ſm ꝙ eis inſunt intētiōes ſcḋe. ſ. intētio gn̄is gn̄aliſſi
B. mi. ꝛ gn̄is ſubalterni. ꝛ itētio ſpēi ꝛ ſic de alijs. ¶ Sꝫ dubiū
eſt hic. qꝛ vr̄ ꝙ in lib. p̄ntoꝝ determinet̄ pͥncipalr̄ de ptibus
enūciationis de qbus determinat̄ in lib. pihier. ſed ptes enū
ciatiōis nō ſunt res: ſꝫ voces vel cōceptꝰ. ḡ ꝛc̄. Si. n. enūcia/
tio vel ppoſitio cōponeret̄ ex rebꝰ: ſeq̄ret̄ ꝙ iter ſbm ꝛ p̄di
catū poſſet auis volare. ꝛ inter ſbm ꝛ p̄dicatuꝫ iſtius ppoſi/
tionis. pariſiꝰ eſt roma eēnt. 100. miliaria. ¶ Itē ſeq̄ret̄ ꝙ
ſbm poſſet comedere p̄tum. qꝛ ſbm iſtius ppōnis. hō eſt pa/
nis. pōt comedere p̄tū. ſ. panē. ¶ Itē ſequit̄ ꝙ hō eſſet ppō.
qꝛ oē cōpoſitū ex corpe ꝛ aīa itellectiua eſt hō. ſed aliq̄ eſt p/
pō cōpoſita ex corpe ꝛ aīa itellectiua ſi res ſubijciāt̄ ꝛ p̄dicē
tur ḡ aliq̄ ppō eſſet hō. ſꝫ hꝰ ↄ̄ñs eſt falſuꝫ. ḡ falſuꝫ eſt dr̄e ꝙ
ppō cōponit̄ ex rebꝰ. ꝛ p ↄ̄ñs in lib. p̄ntoꝝ in quo determi/
C net̄ de ptibꝰ ppōnis nō determinat̄ de rebꝰ. ¶ Ad iᵈ dubiū
recolo me dixiſſe ꝛ in ſcriptis reliq̄ſſe ꝙ intellectꝰ pōt facere
ppōnē ex qbuſcūq3. qꝛ itellectꝰ pōt aſſerere illa eē eadē vel
diuerſa: qꝛ ppō nō eſt aliud q̄ꝫ cōpō aliquoꝝ p itellectū adin
uicē. vt ppō affirmatiua. aut diuiſio aliq̄rū adinuicē. vt ppō
negatiua. Quecūq3 ḡ itell's pōt cōponere adinuicē aut diui/
dere abinuicē pñt eē ptes oꝛōnis. ꝛ p ↄ̄ñs eē ſbta vel p̄dica/
ta. ſꝫ itellectꝰ pōt adinuicē cōponere res aſſerēdo illas eē eaſ
dē. ꝛ pōt diuidere res abinuicē aſſerēdo illas nō eē eaſdē: pt
ē itellectꝰ cōponere voces ꝛ ↄ̄ceptꝰ adinuicem ꝛ iō aliq̄ ppō
cōponit̄ ex rebꝰ ex̄ aīaꝫ. aliq̄ ex vocibꝰ. aliq̄ ex ↄ̄ceptibꝰ. Qꝫ
aūt ppō poſſit cōponi ex rebus pbat̄ q̄tuoꝛ modis. Et pͦ ſic.
In oibꝰ ſignātibꝰ ꝛ ſignificantis ꝛ ordinatis in ſignando eſt
deuenire ad vltimū ſignatū qḋ ita ſignat̄ ꝙ vlteriꝰ non ſigt.
aliter eēt pceſſus in īfinitū in eētialiter ordinatis. ↄ̄ phm. ſꝫ
ppō in ſcripto ſignat ppōnēꝫ in voce. ppō in voce ſigt ppō/
nem in cōceptu. i. ppōnē cōpoſitā ex ↄ̄ceptibus. q̄ro tūc aut
ppō cōpoſita ex ↄ̄ceptibꝰ ſit vltimū ſignatuꝫ. ſ. ꝙ vlteriꝰ non
ſignificat. aut ſigt aliqd vlteriꝰ. nō eſt dare pͥmū. qꝛ ↄ̄ceptus
ex quibꝰ ppō cōponit̄ in mēte ſignant. igit̄ tota ppō cōpoſi
ta ex ↄ̄ceptibꝰ ſigt. cuius. n. ptes ſignant ꝛ ipm totū ſignat.
¶ Quero tūc de illo qḋ ſignat̄ per ppōnē in mēte cōpoſitā
ex ↄ̄ceptibꝰ iᵈ non pōt eē ſimplex: qꝛ ptes ppōnis ſignant icō
plexe. Et iᵈ qḋ ſignatur p totā ppōnēꝫ eſt cōplexū. ḡ iᵈ eſt cō
poſitū. aut ḡ iᵈ eſt cōpoſituꝫ ex cōceptibꝰ. aut ex rebus. ſi ex
rebꝰ. habeo ppoſitū. ſ. ꝙ ppō cōponit̄ ex rebꝰ. ꝛ ↄ̄ñr ſeqtur
iᵈ qḋ ſignat̄ per ppōnē in mēte eſſe cōplexū. ꝛ non eſt aliud
cōplexū q̄ꝫ ppō. ergo ꝛc̄. ſi ſit cōpoſitū ex cōceptibꝰ. tūc cuꝫ
cōceptus ſignificēt. ꝛ nō ſunt vltimū ſignificatū: q̄renduꝫ eſt
de ſignato illius cōpōnis ex ↄ̄ceptibus ſicut pͥus. ꝛ ſic vel p/
cedendū eſt in iſiᵐ vel tandē eſt deuenire ad aliqḋ cōpoſituꝫ
ex rebꝰ qḋ eſt vltimatū ſignatū ppōnis in plationē in mēte.
Eſt. n. talis ordo in ſignando ſm phm. 1. periher. lr̄e ſcripte
ſignant voces platas. ꝛ voces plate paſſiones aīe. ꝛ paſſio
nes aīe. i. ↄ̄ceptus aīe ſignant res vñ ſicut in iſto ordine eſt da
re pͥmū ſignans. ſ. lr̄am ſcriptā. ita eſt dare vltimū ſignatū qḋ
ſic ſignat̄ ꝙ vlteriꝰ nō ſigt. ꝛ iᵈ nō pōt eſſe cōceptus. ergo eſt
res: diſtinguēdo rem ↄ̄ vocē ꝛ ↄ̄ceptū. ergo in rebꝰ eſt aliqḋ
cōpoſitū cuiꝰ ſbm eſt res ꝛ p̄tuꝫ ſilr̄: qḋ dr̄ ppō in re. ¶ Huic D
forte dr̄ ꝙ hec ppō. hō eſt lapis. eſt ppō ſcripta vel plata vel
in mente ↄ̄cepta ꝛ non ſigt vltimate niſi illas res. ſ. lapidē ꝛ
hoiem. ¶ Cōtra ſi vltimatū ſignatū illius ppōnis. hō eſt la/
pis. nō ſit niſi ille res hō ꝛ lapis. tunc idē eſt dicere hō lapis.
ſicut hō eſt lapis. ꝛ per ↄ̄ñs ſicut hec eſt falſa: hō eſt lapis. ita
hꝰ eſt falſa. hō lapis. ¶ Et ſi dr̄ ꝙ q̄ꝫuis ille voces. hō lapis. ꝛ
hō eſt lapis ſignificēt idē ex pte rei. tñ nō ſignant eodē mō. ꝛ
ideo vna ſigt falſuꝫ. ꝛ alia nō. ¶ Cōtra. q̄ro de illo mō quo
hec vox hō eſt lapis. ꝛ hec vox hō lapis ſignant ex quo non
ſignant eodē mō. aut ille modus tꝫ ſe ex pte rei. aut ex parte
itellectꝰ. ſi pͥmo mō cū res ſignificate p dcās voces ſint eedē.
nec ex pte rei aliq̄ ſit diuerſitas. ſeqtur ꝙ modus erit idem.
qꝛ non pōt eſſe diuerſitas modi. niſi ſit aliqua diuerſitas ex
pte rei. Si aūt ille modus tꝫ ſe ex pte itellectus aut ſibi cor/
rñdet aliqd in re. aut nihil. ſi nihil ex parte rei ſibi corrñdet:
tunc eſt qd ficticiū. ꝛ non pōt aliquā diuerſitatē ponere. ſi ve
ro ſibi corrñdet aliqd in re cum ex pte rei ſit identitas oino.
ſeqtur ꝙ ex pte modi ſit idētitas oino. ſic igit̄ inter illas ora
tiōes in cōparatione ad ſua ſignata. homo lapis. ꝛ hō eſt la/
pis. nō eſt alia diuerſitas nec ex pte rei ſignate. nec ex parte
modi ſignandi. Vñ iſtud argᵐ pͥmū querit de vltimo ſignato
ꝛ adequato ppōnis in plationē vel in mēte. Tale. n. ſignatū
adequatū ꝛ vltimatū non pōt eſſe vox vel ↄ̄ceptus. ergo eſt
res ex̄ aīam: ꝛ per ↄ̄ñs aliqḋ cōplexuꝫ ſeu aliqua ppō extra
aīam cōponit̄ ex rebꝰ tanq̄ꝫ ex ſbo ꝛ p̄to. ¶ 2° pbatur ↄ̄ pͥn
cipalis ſic. ex eiſdē cōponunt̄ ppōnes de quibꝰ ſiunt q̄ōnes:
ſed q̄ōnes ſunt de rebꝰ ex̄ aīam. ergo ꝛc̄. maioꝛ pꝫ. qꝛ que pͥ
ſunt q̄ōnes poſtea ſiūt ↄ̄nes. per phm. 2. poſter. ꝛ ita opꝫ ꝙ
ↄ̄nes ꝛ q̄ōnes ſint de eiſdē. ſed ois ↄ̄cluſio eſt ppō. igitur eſt
aliqua ppō cōpoſita ex rebꝰ. ꝛ minoꝛ pꝫ nā ſi querit̄ vtrum
hō ſit riſibilis. vel vtrū terra ſit rotūda iſte q̄ōnes ſunt de re/
bus ꝛ nō de ↄ̄ceptibus. ergo ꝛc̄. ¶ 3° pōt eadē ↄ̄cluſio pba
ri ſic. ſcie reales vt phyſica. metaphyſica: ↄ̄ſiderant realiter
res ꝛ nō voces vel cōceptꝰ. ſed hꝰ artifices faciūt ſuas demō
ſtrationes ex his q̄ pͥmo ꝛ p ſe ↄ̄ſiderant. ergo demr̄ones q̄
ſiūt in iſtis ſciētijs realibꝰ ſūt ex rebꝰ. ſꝫ demr̄ones cōponū/
tur ex ppōnibꝰ. ſ. ex pͥmiſſis ꝛ ↄ̄ne. ergo ppōnes cōponunt̄
ex rebus. ¶ Huic forte dr̄ ꝙ demr̄ones in ſciētijs realibꝰ nō E
ſiunt ex illis que p ſe ↄ̄ſiderant̄ in illa ſcia: ſed ex vocibꝰ vel Quarū
ↄ̄ceptibꝰ ſupponētibꝰ pro illis que p ſe ↄ̄ſiderant̄ in illa ſcia. potiſſiᵃ
¶ Cōtra. ſbm adequatū ſcie acq̄ſite p demr̄onēꝫ eſt ↄ̄ illius eſt: q̄ p
demr̄onis: qꝛ cōcluſio demr̄onis ſcit̄. ꝛ illud qḋ ſcit̄ eſt ſbm cāꝫ fina/
ſcie. ¶ Quero tūc an ↄ̄ ſcita cōponat̄ ex rebꝰ. vel ex ↄ̄cepti leꝫ ſit vt
bus. vel ex vocibꝰ. ſi ex rebꝰ: habeo ppoſitum. ſi ex vocibꝰ hꝫ āto.
vel ↄ̄ceptibꝰ ſolū: ſeqtur ꝙ nihil ſcitur. niſi vox vel ↄ̄ceptus. and. li°.
qḋ eſt incōueniens in ſciētijs realibꝰ maxime. vñ arguit̄ ſic. 5. met.
Ois ppō eſt vox. vel cōceptꝰ. ſed oē demr̄atiue ſcituꝫ eſt p/ qō. 8. ſo/
pō. ergo omne demr̄atiue ſcitū eſt vox vel cōceptus. ↄ̄ñs eſt lu. 4.

falſum. ergo iᵈ ex quo ſequitˀ. ſꝫ nō minor. ergo maior. ergo
ſua ꝯdictoria eſt vera. ſ. aliq̄ ꝓpō nō eſt vox vel ꝯceptˀ. ſꝫ oīs
ꝓpō cōpoſita ex vocibˀ vel ꝯceptibus eſt vox vel cōceptus.
ergo eſt aliq̄ ꝓpō eſt q̄ nec eſt cōpoſita ex vocibˀ nec ex cōce-
ptibus. ⁊ ꝑ ꝯn̄s cōpoſita eſt ex rebˀ. Iſta rō pōt ꝯfirmari ſic.
de eiſdē eſt dīno ſcīa nr̄a tradita de rebˀ nālibus de qbˀ fuit
ſcīa Ari. quā nobis reliq̄t. ſed nec voces nec ꝯceptus ſūt idē
apud nos ⁊ apud Ariſ. qui erat grecus. ḡ ſcīa nr̄a de rebus
nālibˀ. ⁊ ſcīa Ari. quā nobis tradidit ē eadē nec ē de vocibˀ.
nec de ꝯceptibˀ. ergo eſt de rebˀ. ſꝫ ſcīa eſt ſolū ꝯn̄is demō-
ſtratiōis. ergo ꝯ demſtrōnis in ſcīa nāli nec ē vox nec cōceptˀ.
f ⁊ ꝑ ꝯn̄s nec cōpoſita ex vocibˀ nec ex cōceptibus. ¶ 4°. pōt
Capi. 2. eadē ꝯcluſio ꝓbari ꝑ auctēs. ꝓ ſic. Ari. dicit in lib p̄ntoꝝ tra
ctatu. 1. ca. 2. ꝙ q̄daꝫ p̄dicant̄ de ſbō ⁊ non ſunt in ſubō. vt
ſbc ſcīe. q̄ro tunc q̄d eſt iᵈ qō p̄tur de ſbō ⁊ non eſt in ſubō.
aut eſt res: vox: vel ꝯceptˀ. ſi ſit res eē̄ aiam. hr̄ ꝓpoſitū qꝛ
res eē̄ aiaꝫ p̄tur de ſbō. nec eſt dare ꝙ iᵈ ſit vox vel ꝯceptˀ:
qꝛ tam vox q̄ꝫ ꝯceptus eſt in ſbō vn̄ cuꝫ aliquid p̄dicet̄ de
ſbō ⁊ non eſt in ſbō. ⁊ iᵈ nec eſt vox vel ꝯceptˀ. ſequit̄ ꝙ ali
quid p̄dicet̄ de ſbō q̄ nec eſt vox nec ꝯceptˀ. ergo opꝫ ꝙ iᵈ
Cap. 3. ſit res eē̄ aiam. ¶ Itē Ari. 1. ꝑiher. ca. de orōne. aſſerit reꝫ
de re p̄dicari dicens. Hec quidē rerū ſunt vl'ia. alia vō ſingu-
laria. vl'e q̄deꝫ de pluribˀ aptū natuꝫ eſt p̄dicari. vt hō q̄deꝫ
vl'e. plato vō ſingulare. Et iᵈ totuꝫ exponit Boetˀ de rebus
⁊ nō de vocibˀ dicēs. ꝙ cū Ari. ageret tractatū ſuuꝫ ꝯtinua-
uit ad res. Reꝝ vō q̄dā p̄ntur vt vl'ia. q̄dā ſubijciunt̄ vt ſin-
Cap. 4. gularia. ¶ Itē pħs ꝑiher. ca. de verbo. dicit ꝙ v̄buꝫ eſt nota
eoꝝ q̄ de altero p̄ntur. vbi Boetˀ dicit ꝙ dē v̄buꝫ eſt ſignifica-
tiuuꝫ eoꝝ que de altero p̄ntur. ⁊ dico ꝙ currit ſigt iᵈ qō de
currēte p̄tur currit vō ⁊ amat ad res tn̄ deſignādas inventa
ſunt. cuꝫ ḡ currit ſignificet iᵈ qō de altero p̄tur. ⁊ currit ſolū
ſignificet reꝫ ⁊ nō vocē ſm̄ Boe. ſequit̄ ꝙ res de re p̄tur. Et
credo ꝙ illud indubitāter ſit verū ꝙ in aliq̄ ꝓpōne p̄tur res
de re. ⁊ in aliq̄ ꝓpōne ꝯceptˀ de ꝯceptu p̄tur. ⁊ in aliqua vox
de voce p̄tur. vn̄ itellectˀ pt cōponere adinuicē oīa ſimplicia
ap̄p̄henſa ꝑ itellectū aſſerēdo illa eſſe eadē vel nō eē eadeꝫ.
Cuꝫ igit̄ itellectˀ poſſit exponere voces ꝯceptˀ ⁊ res ſequit
ꝙ itellectˀ pōt cōponere ꝓpōneꝫ tā de rebˀ q̄ꝫ de vocibˀ q̄ꝫ
G de ꝯceptibˀ. ¶ Intelligēda ſūt hic tria. Primo ꝙ in oī ꝓpō-
ne eſt aliqō māle ⁊ aliqō foꝛale. Formale in ꝓpōne eſt copu
la copulās p̄tuꝫ cū ſbō. ⁊ illa copula eſt in itellectu. qꝛ eſt cō-
poſitio vel diuiſio itell'a. mālia vero in ꝓpōne ſunt ſbꝫ ⁊ p̄di
catum. Dico ergo ꝙ nulla ꝓpō eſt cōpoſita ex rebˀ totaliter
eē̄ aiaꝫ. qꝛ formale in tali ꝓpōne eſt in mēte vel in itellectu.
mālia aūt ſunt eē̄ aiam. Vn̄ cuꝫ ꝓpō ſit triplex. q̄dā in ꝓlatio-
ne. q̄daꝫ in ꝯceptu ⁊ q̄dā ſigniata ꝑ ꝓpōneꝫ in ꝯceptu que pt
dici ꝓpō in re. ꝓpō p̄mo mō dcā. ſ. ꝓpō in ꝓlatione eſt totalr
eē̄ aiam. ⁊ talis ꝓpō totaliter cōponit̄ ex vocibˀ q̄ hn̄t eē eē̄
aiaꝫ. ꝓpō vero cōpoſita ex ꝯceptibˀ eſt totaliter in itellectu.
Et ꝓpō cōpoſita ex rebˀ ꝑtim eſt in itellectu ⁊ ꝑtim eē̄ itelle
ctū. q̄ꝫtuꝫ ad ſuum formale eſt in itellectu. ſꝫ q̄ꝫtuꝫ ad mālia
h eſt totaliter eē̄ itellectū. ¶ Scdō ſciendū eſt ꝙ cōpoſitio eſt
duplex. ſ. realis ⁊ itellectualis. Cōpoſitio itellectualis eſt cō
poſitio q̄ itellectˀ cōponit ſbm̄ cum p̄to. Cōpoſitio realis eſt
vt cōpoſitio aīe cuꝫ corpore. ⁊ vt cōpoſitio domˀ ex lapidibˀ
vel lignis. ¶ 3° eſt ſciēduꝫ ꝙ iſti termini ſbꝫ ⁊ p̄dicatū ſunt
termini equiuoci. qꝛ vno mō accipiunt̄ pro ſbō vel p̄dicato
in re. alio mō pro ſbō vel p̄dicato in itellectu. tertio mō pro
k ſbō vel p̄dicato in voce. ¶ Sꝫ dubiuꝫ eſt hic q̄liter pōt fieri
vnum cōpoſituꝫ ex re exn̄te in itellectu. ⁊ re exn̄te extra ani-
maꝫ. Dōm ꝙ ex talibus pōt fieri vnum cōpoſituꝫ cōpoſitio-
ne itellectuali. non aūt cōpoſitione reali. ⁊ tale cōpoſituꝫ pōt
dici ens copulatū. ⁊ pōt fieri ens copulatū. ⁊ non ſoluꝫ ꝑ in-
tellectū: ſed etiā per ſenſum. vel per intentionē ſenſus: Dicit
L enim Btūs Augu. ꝙ intētio copulat ſenſum vel operationeꝫ
De iſta ſenſus cuꝫ ſenſibili obiecto. Multotiēs. n. viſibile offert̄ ſen
mā vide ſui. qō tn̄ preſens ſenſui nō ſentitur ſi ſenſus nō aduertat. nec
attēdat ad obm̄. Multotiēs. n. ſunt colores ⁊ viſibilia ad vi
ſum. ⁊ tn̄ nō videmˀ ea. qꝛ non habemˀ intētionē ad illa. ſed
cuꝫ intēdimˀ ea videmˀ ea. Unde intētio copulat actū viſus
vel viſuꝫ cum obō. Vn̄ hic vox lapis viſus ſigt qōdā ens co-
pulatuꝫ ex lapide q eſt extra aiam ⁊ ex actu videndi qui eſt
in oculo. nec eſt incōueniēs ꝙ ex talibˀ ſic loco ⁊ ſitu ſepa-
ratis fiat vere vnū ens copulatū. ¶ Rōnes in ꝯtrium r̄ndet̄.
Ad p̄maꝫ qn̄ dꝛ ꝙ ſi ꝓpoſitio cōponeret̄ ex rebus ſequit̄ ꝙ
inter ſbm̄ ⁊ p̄dicatū poſſet auis volare. dōm diſtinguēdo de
ſbō ⁊ p̄dicato. qꝛ̄ pn̄t accipi pro rebus ꝓ vocibˀ ⁊ pro cōce
ptibus. ſi accipiunt̄ pro rebˀ tunc id qō deducit̄ nō eſt incō-
ueniēs. ¶ Ad alia duo ſequētia. cuꝫ dꝛ ꝙ inter ſbm̄ ⁊ p̄dica
tū poſſent eē mille miliaria. dōm ꝙ accipiēdo ſbm̄ ⁊ p̄tum ꝓ
rebus hoc eſt verū. ¶ Ad aliud cum dꝛ ꝙ aliqua ꝓpoſitio
eſſet hō. qꝛ aliq̄ ꝓpō cōponit̄ ex corpe ⁊ aīa itellectiua. eſt di
cendū ꝙ ex h̄ nō ſequit̄ ꝙ aliq̄ ꝓpō ſit hō. ¶ Et cū dꝛ oē qō
cōponit̄ ex corpe ⁊ aīa itellectiua eſt hō. dōm ꝙ oē cōpoſi-
tuꝫ ex corpe ⁊ aīa itellectiua cōpōne reali eſt hō. tn̄ nō opꝫ ꝙ
oē cōpoſitᵐ ex corpe ⁊ aīa itellectiua cōpōne intellectuali ſit
hō. ¶ Sꝫ dubiuᵐ eſt an ipſi copule exn̄ti in itellectu corr̄ndeat M
aliquid in re aut nō. Dōm ꝙ copule exn̄ti in itellectu copu-
lāti extrema ꝓpōnis vere adinuicē corr̄ndet aliquid in re. ſ.
idētitas extremoꝝ. vel idētitas eoꝝ ꝓ quibˀ extrema ſuppo
nūt. diuiſioni vō vel negōni copule in ꝓpōne negatiua vera
corr̄ndet aliquid in re. ſ. diuerſitas extremoꝝ vel illoꝝ ꝓ q-
bus extrema ſupponūt: ſꝫ copule exn̄ti in itellectu copulāti
extrema ꝓpōnis falſe adinuicē nihil corr̄ndet in re niſi ipſa
extrema: vt pꝫ de copula huˀ ꝓpōnis. hō eſt aſinˀ. Similr̄
nec diuiſioni vel negōni copule in ꝓpōne fl'a negatiua nihil
corr̄ndet in re niſi ipſa extrema. Et ſi q̄rat̄ a quo ḡ mouetur
itell's ad fabricādū hō copulā vel diuiſionē vel negōnē copu
le. dōm ꝙ nō mouet̄ niſi ab extremis ipſis in ꝓpōne. ⁊ a vo-
luntate iperante itellectui ad copulandū extrema adinuicē
vel ad diuidendū extrema abinuicē ſi ꝓpoſitio ſit falſa.

Equiuoca dn̄r quoꝝ ſolum nomen Cap.
cōe eſt: rō vero illud nomē rō ſube
diuerſa. vt aīal hō. ⁊ qō pingitur.
Hoꝝ. n. ſoluꝫ nomen cōmune eſt.
ſm̄ vō nomē ſube ratio diuerſa eſt. Si eniꝫ
quis aſſignet quid ſit vtrūq̄ eoꝛuꝫ quo ſint
animalia ꝓpꝛiam aſſignabit vtriuſq̄ rōnē.
¶ Equiuoca dn̄r ea/quoꝝ nomē ſolū cōe eſt:
ratio vō ſubſtantie nomini accōmodata di
uerſa: vt aīal dꝛ ⁊ ipſe hō: ⁊ id qō eſt pictuꝫ.
Hoꝝ. n. nomē cōe tātūmodo eſt: rō vō ſube
nomini accōmodata diuerſa. Si q̄ſpiaꝫ. n.
que nā ſit vtriuſq̄ rō aīalis voluerit aſſigna
re: rōneꝫ vtriuſq̄ ꝑfecto ꝓpꝛiam aſſignabit.
¶ Iſte liber eſt de decē̄ p̄ntis. vt eis inſūt intētiōes ſcōe ⁊ ꝯti-
nētes tractatˀ. In p̄ ponunt̄ q̄dā que an̄cedūt cognē p̄n-
toꝝ. In 2° ibi (Subꝫ eſt q̄ p̄mo ⁊ p̄nˡ). determiat de decem
p̄ntis. In 3° tractatu ibi. (Quotiēs aūt ſolet opponi). deter
minat̄ de qbuſdā q̄ ꝯſequunt̄ ad p̄nta. Tractatˀ p̄mˀ ꝯtinet
q̄tuor capᵈ. In p̄mo ponunt̄ q̄dā diffōnes ſeu deſcriptiōes.
In 2° ibi (Eoꝝ q̄ dn̄r): ponunt̄ q̄dā diuiſiones an̄tes cogni-
tiōes p̄ntoꝝ. In 3° ibi. (Qn̄ alterū de altero p̄tur) ponunt̄
quedā dignitates ſeu q̄daꝫ maxime cōes ſingulis p̄ntis. In
quarto cap. ibi (Eoꝝ que ſine ⁊c̄.) ponit̄ nūerus ⁊ ſufficiētia
p̄ntorum. ¶ Capᵐ p̄mum ꝯtinet capitula tria. vel ptes tres
p̄ncipales. In p̄ma ponit̄ deſcriptio equocorum. In 2° ibi.
(Uniuoca dn̄r). ponitur deſcriptio vniuocoꝝ. In tertia ibi.
(Denoīatiua) ponit̄ deſcriptio denominatiuoꝝ. ¶ Sciēduꝫ
eſt ꝙ pħs in hoc lib. determinat de equocis denominatiuis N
⁊ vniuocis

⁊ vniuocis. qm̄ res p̄ntales pñt comparari ad tria. ſ. ad ens transcendēs qḋ eſt ſupius ad p̄ntā. ⁊ ad rē eiuſdē p̄nti. ⁊ ad rez alteri⁹ p̄nti. Illud qḋ eſt ſupius ad p̄nta p̄dicatur de illis equiuoce ſeu analogice. ⁊ res vnius p̄nti de re eiuſdē p̄nti p̄dicatur vniuoce. ⁊ res vnius p̄nti de re alterius p̄nti p̄dicatur denoīatiue. ⁊ ideo qꝛ res p̄ntales cōparant̄ ad p̄dicta tria fuit neceſſe in hoc lib. ponere deſcriptionē iſtoꝝ triū. ſ. equiuocoꝝ. vniuocoꝝ. ⁊ denoīatiuoꝝ. Primo ergo p̄hs deſcribēdo dicit ꝙ equiuoca dn̄r quoꝝ nomē ſolū cōe eſt. ratio ſubē eſt diuerſa ſm̄ illud nomen. Et ponit exēplū de aīali de hoīe vero ⁊ homine picto. nā tā3 hō verus ꝗ̄3 hō pict⁹ vocat̄ hoc noīe aīal. tn̄ diffō aīalis eſt alia que cōpetit hoī vero. ⁊ alia que cōpetit hoī picto: ⁊ iō equiuoce dr̄ de hoīe vero ⁊ de hoīe picto.

C Notāda ſunt h̄ quinq₃. Primo ꝙ equiuocū eſt duplex. ſ. equiuocū equiuocās. ⁊ equiuocū equiuocatū. Equiuocū equiuocās eſt vox ſignificans plura eq̄ p̄mo. Equiuocū equiuocatū eſt ſignatū vocis equiuoce vel termini equiuoce ſignificantis. v. g. hoc nomen canis eſt equiuocū equiuocās. ſ3 aīal latrabile ⁊ celeſte ſidus ſūt equiuoca equiuocata. Equiuocū equiuocans ſpectat vox. ⁊ equiuocū equiuocatū eſt res ſignata p̄ vocē equiuocātē.

B C 2° eſt ſciendū ꝙ equiuoca ſūt vniuoca alio ⁊ alio mō. nā accipiēdo equiuoca pro equiuocis equiuocatis: ⁊ vniuoca p̄ vniuocis vniuocatis ſic h̄ ppō eſt vera. equiuoca ſūt vniuoca. qꝛ equiuoca equiuocata ſub vno noīe ſunt vniuoca vniuocata ſub alio noīe. nā aīal latrabile ⁊ marina belua ſūt equiuoca equiuocata ſub h̄ noīe canis. ⁊ vniuoca vniuocata ſub h̄ noīe aīal. Itē accipiēdo equiuoca p̄ equiuocis equiuocātib⁹: ⁊ vniuoca p̄ vniuocis vniuocatis. ſic eſt ↄcedēm̄ ꝙ equiuoca ſūt vniuoca: qꝛ oīa equiuoca equiuocātia vniuocant̄ ſub h̄ noīe equiuocū: qꝛ h̄ nomē equiuocū ineſt oīb⁹ equiuocis equiuocantib⁹: ⁊ rō h⁹ noīs ſilr ineſt oīb⁹ eiſdē. nā rō vel deſcriptio termini equiuoci equiuocātis eſt vox manēs eadē ſm̄ mām ⁊ formā ſignificans plura eq̄ p̄o. ⁊ h̄ deſcriptio cōpetit oīb⁹ equiuocis equiuocātib⁹. Itē accipiēdo equiuocū p̄ equiuoco equiuocāte. ⁊ vniuocū p̄ vniuoco vniuocāte. adhuc p̄t ↄcedi ꝙ equiuocū eſt vniuocū. qꝛ equiuocū equiuocās reſpectu aliquoꝝ p̄t ee vniuocū vniuocās reſpectu aliorū. Nā h̄ nomē aīal eſt equiuocū equiuocās reſpectu hoīs veri ⁊ hoīs picti. ⁊ vniuocū vniuocās reſpectu hoīs ⁊ aſini. Silr idē vniuocū p̄t ee equiuocū equiuocās in vno idiomate. ⁊ vniuocū vniuocās ⁊ alio idiomate reſpectu diuerſoꝝ ſignatoꝝ. In eodē tn̄ idiomate ⁊ reſpectu eorūdē ſignatorū nō p̄t eſſe idē equiuocū equiuocās ⁊ vniuocū vniuocās. C Et ſi dicat̄ ↄ. equiuocū ⁊ vniuocū ſe hñt ſicut opp̄a: ergo vnū nō p̄dicatur vere de alio. nec vtrūq₃ de eodē. Dōm ꝙ equiuocū ⁊ vniuocū ſūt termini relatiui: ⁊ nō opponunt̄ niſi reſpectu eorūdē oīno. ⁊ in eodē idiomate. iō p̄t ↄcedi ꝙ equiuocū eſt vniuocū. ſicut h̄ ppō. p̄t. eſt ſub⁹ vel iſta duplū eſt dimidiū. nec p̄dicatur opp̄m de oppoſito.

C C 3° eſt notādū ꝙ Boeci⁹ explanat deſcriptionē equiuocoꝝ q̄ntum ad ſingulas ptes in deſcriptione poſitas. dicit. n. ꝙ equiuoca equiuocata dn̄r. i. ſignificant p̄ voce equiuocā. Et iō dicit equiuoca dn̄r. ⁊ non dicit equiuoca ſunt. qꝛ res nō ſūt equiuoce niſi ſ3 ꝙ ſignificant p̄ vocē equiuocā. ⁊ iō dicit. dn̄r. i. ſignificant. Nomē h̄ ꝙ accipit̄ in hac deſcriptiōe ponit̄ idifferēter p̄ q̄libet parte orōnis. qꝛ equiuocatio reperit̄ in noīb⁹ ⁊ in verbis. ⁊ in aliis ptibus orōnis. ly ſolū ponit̄ ad excludēm̄ vnū tm̄. ſ. eādē3 rōnē ſm̄ idē nomen equiuocū. vn̄ in noīe equiuoco aliq̄ ſunt cōia oīb⁹ ſignatis termini equiuoci. ſicut canis in oī ſua ſignificatiōe eſt maſculini gn̄is ⁊ ſingularis nūeri. ⁊ ita aliqua ſūt cōia oībus ſignificatis ſm̄ nomē. rō v̄o termini equiuoci nūq̄3 eſt eadē reſpectu diuerſoꝝ ſignatoꝝ iſti⁹ termini equiuoci. Cōe dr̄ dupl'r ſm̄ Boetiū vno mō qḋ in ptes diuidit̄ ⁊ p̄ticipat̄ a diuerſis ſm̄ diuerſas partes. ⁊ ſic fons in ciuitate eſt quid cōe oībus morātib⁹ in ciuitate. Scḋo mō dr̄ aliquid cōe. qꝛ ſm̄ ſe totū in diuerſis tpib⁹ trāſit in vſus diuerſoꝝ. Et ſic equus dr̄ cōis ⁊ molēdinū. Tertio mō dr̄ cōe qḋ totū in eodē tpe ad ſingulos venit. Et illum modū diſtinguo vlteri⁹. qꝛ vel i° cōe eſt ex̄ ſb̄a3 coꝝ quib⁹ eſt cōe. vel de ſb̄a illoꝝ qb⁹ eſt cōe:

ſta ꝙ declarat q̄dditatē illoꝝ. ⁊ ſic ſupius eſt cōe reſpectu iferiorū. Primo mō vox audita a diuerſis dr̄ cōis: qꝛ ſimul venit ad aures diuerſoꝝ. ⁊ illo mō accipit̄ in ppoſito. nā eadē vox ſiſ ſm̄ ſe totā ſignat diuerſa.

D C 4° eſt nōm̄ ſ3 Boetiū ⁊ ſimplicium ꝙ equiuocationū alia eſt a caſu. alia eſt a ↄſilio. Equiuocatio a caſu eſt qn̄ idē nomē iponit̄ diuerſis abſq₃ aliq̄ rōne ſilitudinis vel patētele. Et ſic h̄ nomē Joānes iponit̄ alicui exiſti h̄ ⁊ alicui exn̄ti rome. Equiuocatio a ↄſilio ē qn̄ equiuocū ſignat p̄ma pp̄ aliquā ſilitudinē vel h̄itudinē ad aliqḋ vnū. ⁊ ſic aīal eſt equiuocū ad aīal pictū ⁊ ad aīal veꝝ. ⁊ ſic ſanū eſt equiuocū ad ſanū in vrina. ⁊ ſanū i dieta.

E C 5° eſt nōm̄ ſm̄ Boetiū. ꝙ q̄dā ſunt vniuoca. q̄dā ſunt equiuoca. q̄dā ſunt diuerſiuoca. ⁊ q̄dā multiuoca. Uniuoca ſūt q̄ hñt idē nomē ⁊ eādē rōnē3 illi⁹ noīs. ⁊ ego dico ꝙ h̄ p̄t eſſe 2r. vel qꝛ rō illi⁹ noīs ↄuenit eis eq̄lr. ⁊ ſic ſūt ppie vniuoca. vel qꝛ rō illi⁹ noīs ↄuenit eis ſm̄ p̄us ⁊ poſteri⁹. ⁊ ſic ſūt analoga ⁊ nō ſunt equiuoca pure. ſ3 ſūt q̄dā media iter vniuoca ⁊ equiuoca. Equiuoca ſūt q̄rū nomē eſt idē ⁊ rō illi⁹ noīs eſt diuerſa. Diuerſiuoca ſūt q̄rū noīa ſunt diuerſa. ⁊ ēt diffōnes noīum. vt ignis lapis color. Iſta. n. ſūt diuerſa noīa ⁊ diffōnes rerū ſignataꝝ p̄ h̄ noīa ſūt diuerſe. Multiuoca ſūt q̄ hñt diuerſa noīa ⁊ eādē diffōnē ſiue rōnē3. vt gladi⁹ ⁊ enſis ſūt multiuoca. ⁊ ſilr lapis ⁊ petra.

F C Sciēdū ꝙ oīoi q̄ termin⁹ equiuoc⁹ in nūo plurali p̄dicatur de ſuis ſignificatis. non eſt diſtinguēda. ⁊ in oī ſenſu eſt falſa. vt piſcis latrabile aīal ⁊ celeſte ſidus ſunt canes. vt p3 itelligēti.

Uniuoca vero dn̄r quorū nomē cōe eſt. ⁊ ſm̄ illud nomen eadē eſt ſubē rō. vt aīal homo atq₃ bos. cōmuni enim noīe vtraq₃ aīalia nūcupant̄. ⁊ eſt ſubſtātie rō eadem. Si quis enim aſſignet vtriuſq₃ rōnem quid vtrūq₃ ſit: in eo ꝙ ſint aīalia eādē aſſignabit rationem.

ARGU. C Uniuoca ēa dn̄r, quorū ⁊ nomen cōe eſt: ⁊ rō ſubſtantie nomini accōmodata eadē eſt: vt aīal dr̄, ⁊ ipſe hō: ⁊ equus: noīe nāq₃ cōi ⁊ hō ⁊ equus aīalia nuncupant̄: ⁊ ratio quoq₃ ſubſtātie vtriuſq₃ eadē eſt. Si quiſpiā enim vtriuſq₃ rōnē3 voluerit aſſignare: que nā ſit vtriuſq₃ rō aīalis: eādē3 rōnē oīno reddet.

C Hec eſt 2ª ↄticula hui⁹ capli. i q̄ p̄hs ponit deſcriptionē vniuocoꝝ dicēs. qꝛ vniuoca dn̄r q̄rū nomen eſt cōe ⁊ rō ſubē eſt eadē ſm̄ id nomen. ⁊ ſic hō ⁊ aſin⁹ vniuocant̄ ſub h̄ noīe aīal: qꝛ h̄ nomē aīal eſt eis cōe ⁊ diffō aīalis ſilr. quia h̄ diffō ſubā aīata ſenſitiua eſt cōis hoī ⁊ aſino.

G C Intelligēdū ꝙ ſi p̄ rōnē3 itelligim⁹ diffōnē. ſic non op3 ꝙ ſi aliq̄ ſunt vniuoca ſub aliq̄ gn̄e ꝙ rō illi⁹ cōpetat illis. ſ3 op3 addere ꝙ illud nomen hēat rōnē3 ⁊ diffōnē. nā3 diffō p̄dicatur vniuoce de p̄tentis ſub diffinito. ⁊ tn̄ rō diffōnis non p̄dicatur. qꝛ diffō nō h3 diffōnē vel rōnē. qꝛ tūc illa diffō h̄ret aliā diffōnē ⁊ ſic pcederet̄ in infinitū in diffōnib⁹: qḋ eſt icōueniēs. Si aūt p̄ rōnē itelligam⁹ quēcunq₃ ↄceptū ſicut q̄dā exponūt. tūc non accipit̄ ratio p̄ diffōne tm̄ ſ3 gn̄ali⁹. ⁊ tūc diffō ſeu deſcriptio vniuocoꝝ eſt cōis tā puris vniuocis q̄t analogis. Uñ analoga hñt vnū ↄceptū ↄueniētē3 plib⁹ ſm̄ p̄us ⁊ poſteri⁹. Et ſic ſi ens h3 vnū ↄceptū ↄuenientē dece p̄ntis tūc eſt vniuocū: q̄uis ille ↄceptus ↄueniat plib⁹ ſm̄ p̄us ⁊ poſteri⁹.

H C Intelligēdū eſt ſm̄ ꝙ pōt elici ex dictis p̄hi in diuerſis locis. ꝙ vniuocū vniuocās accipit̄ 3r. ſ. cōiter ppie ⁊ ppriiſſime. vel magi ppe. Uniuocū vniuocās cōiter dcm̄ eſt oē id qḋ h3 vnū ↄceptū ↄuenientē plurib⁹ ſiue ille ↄcept⁹ ↄueniat plib⁹ eq̄lr. ſiue cū ordie prioris ⁊ poſterioris. ⁊ ſic loquitur p̄hs hic de vniuoco. Uniuocū pprie dcm̄ eſt illud qḋ h3 vnū conceptū conue-

Ad h̄ vi de anto. and. lib. 4. ſue ta phy. q. 4. art. ij.

nientem pluribꝰ eq̃liter ſine ordīe ꝓoris ⁊ poſterioris. vt dicit Auic. ⁊ algaçel in logicis ſuis. ⁊ ſic diſtinguit̃ vniuocū ꝯ equocū ⁊ analogū. Uniuocū magis ꝓprie dicī eſt qḋ hꝫ vnuꝫ ꝯceptū nō diuiſibilē ꝑ dr̃ias eſſentiales. ⁊ ſic ſola ſpēs ſpāliſſima dr̄ vniuoca. q2 non hꝫ niſi vnuꝫ ꝯceptū non diuiſibileꝫ ꝑ dr̃ias eēntiales. ⁊ ſic loquit̃ phs. 7. phyſi. vbi dicit ꝙ ſm genus nō fiunt cōparatiões. q2 in gn̄e multe latēt equocatiões.

E.c.31 Et eodē mō pōt diſtingui de equoco. q2 equocū pt capi 3ᶦ. ſ. cōiter ꝓprie. ⁊ magis ꝓprie. Capiēdo equocū cōiter ſic dr̄ id dr̄ equocuꝫ qḋ nō hꝫ vnū ꝯceptū tm̄. aut qḋ hꝫ vnum conceptuꝫ diuiſibilē in dr̃ias eēntiales. aut qḋ hꝫ vnū ꝯceptū cōeꝫ ꝯuenientē pluribꝰ ſm prius ⁊ poſteriꝰ. Equiuocū ꝓprie dr̄ equocū qḋ hꝫ plures ꝯceptꝰ ſaut vnū ꝯceptū ꝯuenientē pluribꝰ ſꝫ pus ⁊ poſteriꝰ. Equocū magis ꝓprie eſt id qḋ ſigt eq̃ ꝑmo plures ꝯceptus ⁊ non tm̄ vnuꝫ conceptū. ⁊ hoc ſub diuerſis ratione. vt prius tactum eſt de equiuocis.

Denominatiua vero dicunt̃ quecūq̧ ab aliquo ſolo differentia caſu ſcḋꝫ nomen habent appellationem. vt a grammatica grammaticus, ⁊ a fortitudine fortis.

ARGI. ¶ Denoiatiua ea dicunt̃, que ab aliquo nominis appellationeꝫ habent differentia caſu: vt a grammatica grāmaticus appellationem habet, ⁊ a fortitudine fortis.

¶ Hec eſt 3ᵃ ps huiꝰ cap. in q̃ ponit̃ deſcriptio denoiatiuoꝝ. Et ꝑmo ponit̃ deſcriptio. Scḋo explanat̃ diffō ꝑ exēpla. Dicit ꝙ phs. denoiatiua dr̄ ꝙcūq̧ ab aliq̃ ſolo caſu dr̃ia ſm nomē hñt appellationē: ⁊ exēplificat. vt a grāmatica grāmaticꝰ. ⁊ a fortitudīe fortis.

3 ¶ Intelligēdū eſt ꝙ illa deſcriptio pt intelligi tā de rebꝰ q̃ꝫ de vocibꝰ. Si intelligat̃ de rebꝰ. tūc exponit̃ ſic. Res dr̄ denoiatiue ab alia re ſm nomē alteriꝰ

ARGI. rei ꝙcūq̧ hñt appellationē ab illa ſm nomē dr̃ia. que dr̄ ſm nomē ab iſta re ſolo caſu. i. ſola cadētia vocis. hoc eſt res dr̄ denoiatiue ab alia re ſm nomē qḋ ꝯhūt a noie illiꝰ rei. ita ꝙ nomē rei denoiate ⁊ nomē rei denoiantis dr̄nt abinuicē ſola cadētia vocis. v̄. g. ſor. grāmaticꝰ dr̄ denoiatiue ab illa q̃litate q̄ eſt grāmatica. q2 nomē qḋ ſor. ꝯhꝫt ab illa q̃litate que eſt grāmatica dr̄ a noie illiꝰ rei. ſ. q̃litatis ſola cadētia. i. terminatiōe vocis. Intelligēdo v̄o deſcriptionē de vocibus tūc exponit̃ ſic. Nola denoiatiua dr̄ ꝙcūq̧ hñt appellationē ſm nomē. h̄ eſt ſm ꝯueniētiā vel deriuationē ſm nomen. dr̃ia ſolo caſu h̄ eſt denoiatiua ſunt dr̃ia a ꝑncipali a q̄ deſcēdunt ſola terminatiōe vocis.

K ¶ Notāda ſunt hic q̃tuor ſm Boetiū. Primo ꝙ ad nomē denoiatiuū requirunt̃ tria. Primo ꝯueniētia in ſignato ꝑncipali. Scḋo requirit̃ ꝯueniētia in ꝑnᵒ vocis. ita ꝙ nomē denoiatiuū ⁊ ſuū ꝑncipale ꝯueniāt in ꝑnᵒ vocis. Tertio requirit̃ ꝙ nomē denoiatiuꝫ ⁊ ſuū ꝑncipale differāt in fine vocis. vt pꝫ de albo ⁊ albedine que in ſignificato vocis ꝯueniūt ⁊ ēt in ꝑncipio vocis ꝯueniūt ⁊ dr̄nt in fine. iō albū ⁊ albedo ſunt dr̃ia in terminatiōe vocis.

Que ſꝫ boetiuꝫ ad denominatiuū requirantur.

L ¶ Intelligēdū eſt ꝙ qñ dr̄ ꝙ albū ⁊ albedo ꝯueniunt in ſignato nō eſt ſenſus ꝙ totaliter ſignificēt idē: ſed ꝙ ſignatū vniꝰ eſt ps ſignati alteriꝰ. nā albū ſignat aggregatū ex ſbo ⁊ albedine. ⁊ albedo ſignat ſolā q̃litatē. Et q2 ad verū nomē denoiatiuū requirunt̃ tres ꝯdōnes ꝑdicte. iō ſtudioſus nō dr̄ denominatiue a v̄tute. nec albū a candore. q2 nō ꝯueniunt in ꝑncipio vocis. q̃uis ꝯueniāt in ſignificato. Siłr poſito ꝙ aliq̃ mulier hēat ſciam muſice. tūc illa mulier dr̄ muſica. ſed non dr̄ denoiatiue a muſica q̄ eſt ſcia. q2 muſica pro ſcia ⁊ muſica ꝑ ſcḋa voce adiectiui nō dr̄nt in fine. imo ſm Boetiū muſica equoce dr̄ de ſcia ⁊ muliere.

M ¶ Scḋo eſt notādū ꝙ denominatiuū dr̄ dupl'r. ſ. cōiter ⁊ ꝓprie. Primo mō dr̄ ꝯcretū qḋ ſignat rē que nō eſt de eēntia illiꝰ de quo ꝑdr ſui correſpondet aliqḋ abſtractū: dr̄ denoiatiuum ſiue ſit intētionale ſiue reale. ⁊ hoc ſiue ſit ſbā ſiue acciñ. ⁊ hoc ſiue ſignificet acciñs inherēs illi de quo accñtaliter ꝑdr ſiue ſignificet acciñs inherens alteri. Uñ cōiter loquēdo de ꝑdicatione denoiatiua h̄ eſt ꝑdicatio denominatiua. hō eſt ſpēs ⁊ aial eſt genus. quia ꝑdicatuꝫ vere ſignat aliquid qḋ non eſt de eēntia ſubiecti. ⁊ ꝑdicato corrñdet aliqḋ abſtractū. ſ. hoc nomen ſpālitas vel gn̄alitas. Et dixi ꝙ ꝯcretū ſignificās reꝫ que nō eſt de eēntia illius de quo ꝑdr eſt denoiatiuū. q2 ſi ſignificaret rē que eēt de eēntia ſubiecti de quo ꝑdr tūc nō eēt denoiatiuū reſpcū illoꝝ. nā rōnale eſt ꝯcretuꝫ ſignificās rē que eſt de eēntia hominis ⁊ nō ꝑdr de hoie denoiatiue: ſed ꝑ ſe ꝑmo mō. Siłr iſte terminꝰ hō eſt ꝯcretuꝫ ſubale. q2 ſibi corrñdet aliqḋ abſtractū. ſ. humanitas. ⁊ nō ꝑdr denominatiue. ideo dico ꝙ dē denominatiuū eſt ꝯcretū: ſed nō econtra. naꝫ cōcretoꝝ qḋdā eſt accñtale. ⁊ qḋdā ſubſtātiale. Cōcretuꝫ accñtale eſt denoiatiuū ſed cōcretū ſubſtātiale nō eſt denoiatiuū reſpcū illiꝰ cuius eſt ſbale. Et dixi ꝙ ꝯcretuꝫ accñtale ſiue ſignificet accidens inherēs illi de quo ꝑdicatur. ſiue ſignificet accidēs inherēs alteri ſemꝑ eſt denominatiuū. Nam qḋdā eſt ꝯcretuꝫ denoiatiuū denoiatione itrīſeca. ⁊ qḋdam denoiatiuū denoiatione extrinſeca. exēplū ꝑmi. vt hō eſt albus: ⁊ hō eſt grāmaticꝰ. in iſtis. n. eſt ꝑdicatio denoiatiua denoiatiōe intrinſeca. q2 taꝫ albū q̃ꝫ grāmaticū ſignificat accidēs inherēs illi de quo ꝑdr denoiatiue. Exēplum ſcḋi ſic dicēdo. lapis videtur vel petra eſt viſa a me. iſte denoiationes extrinſece ſt. q2 videre nō inheret petre. ſed aiali videnti. Similiter agēs denoiatur ab actione que nō inheret agēti. ſed ipſi paſſo ſm phm. 3. phyſi. Unde hic eſt ꝑdicatio denoiatiua denominatione extrinſeca. ſol calefacit terrā. quia calor vel calefactio qua dr̄ ſol calefacere nō eſt ſubiectiue in ſole. ſꝫ in terra. Uñ forma pōt denoiare ſuū ſbm in quo eſt denoiatione intrinſeca. ſed ſuū efficiēs vel ꝯſeruans vel ſuū ſignuꝫ denoiat denominatione extrinſeca. v̄. g. aial dr̄ ſanum a ſanitate que eſt in aiali. dieta dr̄ ſana. q2 eſt ꝯſeruatiua ſanitatis. ⁊ cibꝰ dicitur ſanꝰ. q2 eſt efficiēs reſpcū ſanitatis. ⁊ vrina dr̄ ſana. q2 eſt ſignum ſanitatis. aial denoiat̃ ſanū denominatiōe itrinſeca. ⁊ dieta cibus ⁊ vrina denoiat̃ ſana denoiatione intrinſeca. Similiter aliq̄ ꝯcretū deſcendēs a ſubſtātia denoiatur ab eo denoiatione extrinſeca. v̄. g. opus factū ab hoie dr̄ humanū denoiatiue nō ab humanitate que ſit in oꝑe. ſed ab humanitate que eſt in hoie. Unde cōcretuꝫ valde cōiter loquēdo de ꝑdicatione denoiatiua pōt ꝑdicari denominatiue de eo cuiꝰ eēntiā vel q̃ditatē nō ſignificat. naꝫ hec eſt ꝑdicatio denominatiua. mā eſt formata: loquēdo de mā ⁊ forma q̄ ſunt ſbe. Siłr h̄ eſt ꝑdicatio denominatiua. mā que ē ſub forma carnis eſt carnea. ⁊ ſic mā eſt aerea vel ignea. q̃uis ꝯcretum ſbale ſit ꝑdicatuꝫ: tñ non ſignificat q̃ditatē vel eēntiam illius de quo denominatiue ꝑdicatur. Proprie vero loquēdo denominatione. ſic illud ſoluꝫ eſt denoiatiuū qḋ eſt concretū cui corrñdet aliqḋ abſtractum ſignans accidens inherēs illi de quo ꝑdr denominatiue. Et iſto mō dē denominatiuū eſt denominatiuū denoiatione itrinſeca. Et mihi vr̄ ꝙ phs deſcribēs denoiatiua loquit̃ de denoiatiuis cōiter ſumptis.

N ¶ 3ᵒ eſt ſciēdū ꝙ ſicut qḋdā eſt ꝯcretuꝫ ꝓpinquū vt album ⁊ nigrū. ⁊ qḋdā remotuꝫ. vt albatū ⁊ denigratū. ⁊ ſic de alijs. ita eſt duplex denominatiuū. ſ. ꝓpinquū ⁊ remotū. ꝓpinquum vt albū vel nigrū. remotuꝫ vt albatū denigratū. denominatio ꝑ ꝯñs eſt duplex. ꝓpinq̃ ⁊ remota vt pꝫ.

O ¶ 4ᵒ eſt hic notandū ꝙ ꝑdicatio denoiatiua nō eſt ſimpliciter diſtincta a ꝑdicatione vniuoca ⁊ equoca. imo ꝑdio denoiatiua aliq̄ eſt vniuoca ⁊ aliq̄ equoca. q2 id qḋ ꝑdr denoiatiue ſi hēat vnam deſcriptionē vel diffōnē tm̄. vel vnū quid nois ꝑdr denominatiue ⁊ vniuoce. ſi vero hēat plura qd nominis ꝑdr equoce. v̄. g. acutū eſt equiuocū ſm ꝙ reperitur in voce. ⁊ ſm ꝙ reperitur in magnitudine. ⁊ de vtroq̧ predicatur denominatiue. in alia tamen ſignificatione ⁊ in alia.

Idē fortaſſe eſt de illa hō eſt riſibilis quia qd Alb. dicat.

Eorum

EOrū vō q̄ dīr: alia q̄dē ſꝫ cōpl'onē dīr. alia vero ſine cōplexione. ⁊ ea que ſꝫ cōpl'onē dīr ſunt vt hō currit ⁊ hō vincit. Ea vō q̄ ſine cōplexione dīr ſunt vt homo. bos. vincit currit.

ARCI. ¶ Eoꝝ q̄ dīr/ alia cū cōplexione: alia ſine cōplexiōe dīr. Illa talia ſūt/ hō currit: hō vīcit. Hec iſtiuſmodi ſ': hō: bos: currit: vicit.

¶ Iſtud eſt 2^m ca^m p̄mi tractatus in quo ponunt̄ q̄dā diuiſiões ācedētes cognitionē p̄ntor. ⁊ ꝯtinet duas partes. In p̄ma pte ponit̄ diuiſio bimēbris. In 2ª ibi. (Eoꝝ q̄ ſunt.) ponit̄ alia diuiſio q̄drimēbris. In p̄ª ergo pte ponit̄ diuiſio talis. Eoꝝ que dīr q̄dā cū cōplexiōe dīr. ⁊ q̄daꝫ ſine. Ea q̄ ſꝫm cōplexionē dīr ſunt. vt hō currit. hō vincit. Ea q̄ ſine cōplexione dīr ſunt vt hō lapis. currit. vincit. Vn̄ breuiter diuiſio eſt iſta. Eoꝝ que dīr quedā ſunt cōplexa. quedā incōplexa.

A ¶ Intelligēdū q̄ cōplexū ⁊ incōplexū p̄nt accipi 2r .ſ. cōiter ⁊ ꝓprie. ſumēdo incōplexū cōiter ſic oē qḋ eſt extremū ꝓpōnis ſeu enunciatiōis pōt dici incōplexū. ⁊ ſic tā termin⁹ ſimplex q̄ꝫ termin⁹ diſcretus vel cōpoſit⁹ ex terminis ⁊ cōpoſit⁹ ex diuerſis dictionib⁹ dī incōplexū. ⁊ ſic hō eſt q̄dā incōplexū. ⁊ ſilr hō albus eſt incōplexū. ꝓprie vero loquendo de incōplexo nihil eſt incōplexū niſi termin⁹ ſimplex vt vna dictio ſimplex. vt hō lapis aial ⁊c. Silr cōplexū pōt accipi dupliciter .ſ. cōiter ⁊ ꝓprie. Accipiēdo cōplexū cōiter ſic omne cōpoſitū ex diuerſis dictionib⁹ ſine copulare ēt oē cōpoſitū ex noie vel noibus ⁊ verbo dī cōplexū. ⁊ ſic hō albus dī cōplexū. ⁊ ēt ꝓpō vt homo eſt alb⁹ dī cōplexum. Sed ꝓprie loquēdo de cōplexo nihil dī cōplexū niſi cōpoſitum faciat ſufficientē intellectū in aia auditoris. vt cōpoſitū ex noie ⁊

B verbo qḋ eſt cōplexū cōplexione verbali. ¶ Dubiū eſt. vtrū illa diuiſio ſit in res aut in voces. Boetius ⁊ ſimplicius dicūt q̄ mēbra iſtius diuiſionis ſunt voces ⁊ nō res. ⁊ tunc eſt ſenſus. Eoꝝ que dīr. hoc eſt ꝓferunt̄ quedā ſunt cōplexa q̄dā incōplexa. Et q̄ hec diuiſio ſit in voces ⁊ nō in res ꝓbāt ſic. Res nō dīr: ſed voces: ſed h̄ eſt diuiſio earū que dīr. iō hec eſt diuiſio in voces. ¶ Itē phs poſtea diuidēdo alterū membrū .ſ. incōplexū dicit eoꝝ que dīr ſꝫm nullā cōplexionē ſingulū aut ſigt ſbam. aut q̄ntitatē: aut q̄litatem ⁊c. Ex q̄bus vꝫ q̄ phs in illa diuiſiōe loquit̄ de vocib⁹ ſigꝰantib⁹ ⁊ nō de rebus ſigꝰatis. Alij tn̄ vꝫ q̄ hec diuiſio ſit i res ſignificatas nō in voces ſignificātes: q: poſita illa diuiſione ſtatim ſubdiuidit aliud mēbrū .ſ. incōplexū dicens [illegible] que ſunt. q̄dā dīr de ſubiecto ⁊ non ſunt in ſbto. Sed [illegible] illa diuiſio eſt in res .ſ. in ſbam ⁊ accn̄s ⁊ vniuerſale ⁊ ꝑticul[illegible]. Silr hic. n. dicit eoꝝ que ſūt ⁊ nō eorū que ꝓferunt̄. pꝫ q̄ illa ſubdiuiſio eſt in res ⁊ nō in voces. hec. n. eſt ſnia ipſius Auer. qui in exponēdo hāc p̄mā diuiſionē dicit ſic. Rerū ſignificataꝝ per dictiões q̄dā ſunt ſimplices ſigꝰate ꝑ dictiones ſimplices. vt hō aial. quedaꝫ vero cōpoſite ſignificate ꝑ dictiones cōpoſitas. vt hō eſt aial. Ex hoc arguit̄ ſic. hec diuiſio eſt eorū que per voces ſignificāt. ⁊ h̄ ſunt res ⁊ nō voces. ergo eſt diuiſio reꝝ ⁊ nō vocū. Suſtinēdo q̄ illa ſit diuiſio reꝝ tunc oꝫ lfa ſic intelligi. Eoꝝ que dīr. hoc eſt eorū que ꝑ voces ſignificant̄. quedā dīr cū cōplexione ⁊ q̄dā ſine cōplexione. Videt̄ tn̄ vꝫ q̄ hec diuiſio ſit in mēbra cōia tā reb⁹ q̄ꝫ vocib⁹. q: tam in vocibus q̄ꝫ in rebus reperiunt̄ cōplexum ⁊ incōplexum vt viſū eſt. ⁊ ideo hic diuiſio non p̄ciſe eſt in res nec in voces: ſed eſt in cōmunia .ſ. in cōplexum ⁊ in incōplexum.

Cap. 2. ¶ Eoꝝ vō q̄ ſunt alia de ſubō quodā dīr. in ſubō vero nullo ſunt. vt hō. de ſubiecto q̄dem dī aliquo hoie. in ſubiecto vō nullo ē. Alia āt in ſubō q̄dē ſunt. de ſubō aūt nullo dicunt̄. In ſubō āt eſſe dico. qḋ cū ſit ī aliquo nō eſt ſicut quedaꝫ ps: ⁊ ipoſſe eſt eſſe ſine eo in quo eſt. vt q̄dā grāmatica ī ſubiecto q̄dē eſt in aia. de ſubō vero nullo dī. ⁊ q̄ddaꝫ albū in ſubō q̄dē eſt corpore. Ois enim color in corpe eſt. de ſubiecto āt nullo dī. Alia vero ⁊ de ſubiecto dīr ⁊ ī ſubiecto ſunt. vt ſcietia in ſubiecto q̄deꝫ eſt in aia: de ſubiecto vō dī vt de grāmatica. Alia vō neq̄ ī ſubō q̄dem ſunt. neq̄ de ſubiecto dīr. vt aliq̄s hō vel aliq̄s equus. Nihil. n. hoꝝ neq̄ in ſubiecto eſt neq̄ de ſubiecto dī. Simpliciter autē que ſunt idiuidua ⁊ nūero ſingularia de nullo ſubiecto dīr in ſubiecto aūt nihil ꝓhibet ea eē. Quedā. n. grāmatica in ſubiecto eſt.

¶ Eoꝝ q̄ ſunt: alia de ſubiecto q̄dē dīr: ī nullo vero ſunt ꝑſus ſubiecto/ vt hō/ de quodā hoie dī/ vt de ſubiecto: in nullo aūt eſt ſubiecto. alia in ſubiecto q̄deꝫ ſunt: de nullo vero ſubiecto dīr. Atq̄ id in ſubiecto eē dico qḋ in aliquo q̄dē eſt: ⁊ nō vti pars: vt ſit aūt ſeorſuꝫ ab eo in quo ineſt fieri neq̄t: vt q̄dā grāmatica eſt q̄dē in aia vt in ſubō de nullo vero ſubō dī. Alia de ſubō dīr ⁊ in ſubiecto ēt ſūt: veluti ſcia in aia q̄dē eſt/ vt ī ſubiecto: de grāmatica āt dī vt de ſubiecto. Alia neq̄ in ſubiecto ſūt: neq̄ de ſubiecto vllo dīr/ vt q̄dā hō ⁊ q̄dā equus. nihil. n. taliū aut ī ſubiecto eſt aut dī de ſubō: atq̄ idiuidua ſimplr/ ⁊ ea q̄ vna nūero ſunt/ de nullo q̄dē ſubiecto dīr: in ſubō aūt nō nulla ipſoꝝ nihil ꝓhibet eſſe. quedā. n. grāmatica ex ijs eſt plane que in ſubiecto q̄dē ſunt: de nullo vō ſubō dīr. ARCI.

¶ Hec eſt 2ª pars hui⁹ cap. in qua phs ponit vnā diuiſionē h̄ntem q̄tuor mēbra. Et dicit q̄ eoꝝ que ſunt: q̄dam dīr de ſubiecto ⁊ nō ſunt in ſbo. quedā vero ſunt in ſbo ⁊ non dīr de ſubō. quedā dīr de ſbo ⁊ ſunt in ſbo. quedā vero ſūt que nec ſunt in ſubiecto nec dīr de ſubiecto. ⁊ exponit q̄d intelligit ꝑ eſſe in ſbo dicens. q̄ nō intelligit ꝑ eſſe in ſbo modum eēndi quo ps eſt in ſuo toto. ſed intelligit ꝑ eſſe in ſbo. modū quo accn̄s eſt in ſbo. qḋ q̄dem accn̄s non pōt eſſe ſine ſbo in quo eſt. ¶ Ad ſciēdū q̄b⁹ mēbra illius diuiſiōis inſūt opꝫ videre quorū ꝓprietates ſūt h̄ q̄tuor .ſ. dici de. nō dici de. eē in. nō eē in. ¶ Et eſt ſciendū q̄ dici de. eſt cōditio vel ꝓprietas vlis. ⁊ nō dici de. eſt ꝓprietas ſingularis. eē in. eſt cōditio accidētis. nō eē in. eſt ꝯditio ſbe. Vn̄ Boeti⁹ dicit hic. q̄ nō eſſe in ſbo eſt deſcriptio ſbe. ⁊ eſſe in. eſt deſcriptio accidētis. Ex his pꝫ q̄ 1ᵈ qḋ dī de ſbo ⁊ non eſt in ſbo. eſt ſba vlis. quia ex hoc qḋ dī de ſbo ſeq̄tur q̄ eſt vniuerſale. ⁊ ex eo q̄ nō eſt in ſubiecto eſt ſba. Illud qḋ eſt in ſbto ⁊ non dī de ſubiecto eſt accn̄s ſingulare. Illud qḋ dī de ſubiecto ⁊ non eſt in ſbto eſt accn̄s vle. vt albedo ⁊ ſcia. ⁊ illud qḋ non eſt in ſbo ⁊ non dicitur de ſbto eſt ſba ſingularis. vt ſor. ⁊ plato. Sciendū q̄ illa diuiſio q̄drimēbris pōt reduci ad diuiſionē bimēbrem. ita q̄ p̄mo ſiat vna diuiſio bimēbris ⁊ poſtea diuidat̄ vtrūq̄ mēbrū in duo mēbra ſic. de numero eoꝝ que ſunt q̄ōlꝫ. aut eſt in ſbo: aut non eſt in ſbto. ſi eſt in ſubiecto: aut dī de ſubto ⁊

ſic eſt accñs vle. aut nõ dĩ de ſbto. ⁊ ſic eſt accñs ſingulare. ⁊ ſi non in ſbto aut dĩ de ſbto ſic eſt ſuba vlis. aut nõ eſt in ſubiecto ⁊ non dĩ de ſubiecto. ⁊ ſic eſt ſba ſingularis. ℂ Sciendum ꝙ cuꝫ in illa diuiſione cum dĩ aliquid eſſe in ſubiecto ⁊ aliqd dici de ſbto. accipit ſubiectũ equoce. nã ſubiectũ qͣtũ ad ꝓpoſitũ ſpectat eſt duplex. ſ. ſubiectũ in quo. ⁊ ſubiectuꝫ de quo. ſbm in quo eſt illud qḋ ſubijcit accñti. ſubiectũ de quo dĩ illud qḋ ſubijcit in ꝓpõne. vñ ſubiectũ, i quo dĩ reſpectu accñtis. ⁊ ſubiectũ de quo dĩ reſpectu ꝑdicati in ꝓpoſitiõe.

D

E ℂ Item ſciendũ ꝙ ex diuiſione hac apparēt duo ꝯ͂ra dicta modernoꝝ. Primum eſt ꝙ vlia de gñe ſubſtãtie ſunt extra aiam. qꝛ illud quod dicit de ſubiecto ⁊ nõ eſt in ſubiecto: eſt vniuerſale de gñe ſubſtãtie. ſed oẽ ens non eſt exñs in ſubiecto. eſt extra aiam. qꝛ ſi eſſet in aia eſſet in ſubiecto. cũ ergo ſubſtãtia ſcḋa nõ ſit in ſubiecto: ſequit ꝙ nõ eſt in aia. ⁊ per ꝯñs eſt extra aiam. Vñ ſi nihil eẽt vniuerſale niſi vox vel cõceptus ſequeret ꝙ oẽ eẽt in ſubiecto. ⁊ per ꝯñs nihil eẽt illud qḋ dĩ de ſubiecto ⁊ nõ eſt in ſubiecto. ℂ Scḋm ꝯ͂riũ modernis eſt. ꝙ ꝓpõ cõponitur ex reb⁹ extra aiam. nã id qḋ dĩ de ſubiecto ⁊ nõ eſt in ſubiecto ꝑdicatur in ꝓpõne. ⁊ illud eſt res extra aiam. ergo ⁊c̃.

Ad iſtaꝫ mãm vide ãto. and. lib. vij. q. 16 per to.

F ℂ Adhuc circa iſtaꝫ diuiſionẽ dubitat Boetius. ⁊ eſt dubitatio iſta. ſub quo mẽbro diuiſionis ꝑdicte cõtinetur ſubſtãtialis dĩa. ⁊ dicit ꝙ ſubſtãtialis dĩa nec eſt ſubſtãtia nec accidẽs nec mixtuꝫ ex vtroqꝫ. ſꝫ nõ credo ꝙ Boetius intellexerit ꝙ dĩa ſubſtãtialis ſit ſic compoſita ex ſubſtãtia ⁊ accñte. quo mixtum cõponitur ex miſcibilib⁹. ſꝫ qͣliter dĩa ſubſtãtialis ſit mixta ex ſubſtãtia ⁊ accñte bñ declarat btũs Auguſtin⁹ in ꝑncipijs ſuis. dicit enim ꝙ dĩe ſubſtãtiales nã ſunt ſubſtãtie ꝑdicatione vero accidẽtia. Differentia ſubſtãtialis dĩ ꝑdicatione accidens. hoc eſt qꝛ ꝑdicat in quale ad moduꝫ accñtis. ſed eſt ſubſtãtia per nãm. Rõnalitas enim eſt ſubſtãtia. ⁊ non eſt in aliquo ſubiecto.

Cap. 3. ℂ Quando alterum de altero predicat vt de ſubiecto quecũqꝫ de eo quod predicatur dicuntur: omnia hec ⁊ de ſubiecto dñr. vt homo de quodam hoie predicat. aial vero de hoie: ergo ⁊ de quodã homine animal predicabitur. qdam. n. hõ: ⁊ homo eſt ⁊ aial.

ARGL. ℂ Cũ qppiã de quopiã ꝑdr vt dẽ ſubiecto: ea que de pdo dñr: dicẽtur ẽt de ſubiecto: vt hõ de quodã hoie ꝑdr: aial autẽ de hoie predicatur: Igitur animal: de quodã ẽt hoie predicatur: qdaꝫ. n. hõ: ⁊ homo eſt: ⁊ etiã aial.

ℂ Iſtud eſt tertium capm̃ ꝑmi tractat⁹. in quo ponunt qͣdaꝫ dignitates cões ſingulis ꝑtib⁹. ⁊ ꝯtinet duas partes ꝑncipales. In ꝑma ponit vna dignitas ſeu maxima. In 2ª ibi (Diuerſoꝝ generũ). ponit altera maxima ſeu dignitas. In ꝑma ergo pte ponit vna talis dignitas. qñ alteruꝫ de altero ꝑdr vt de ſbo. qcquid ꝑdr de ꝑdicato ꝑdr de ſubiecto. vt qꝛ hõ ꝑdr de ſoꝛ. ⁊ de hoie ꝑdr aial. ideo de ſoꝛ. predicatur aial.

G ℂ Sciendũ ꝙ Boetius dicit hꝫ ꝙ de ſubiecto predicari dñr quecũqꝫ in cuiuslibet rei ſubſtãtia ⁊ diffinitõne ponunt. Ex illo dicto Boetij pꝫ qͣliter iſta regula eſt intelligẽda. qñ alteruꝫ de altero ꝑdr. qꝛ dꝫ itelligi in ꝑdicatione eẽntiali ⁊ directa. qñ alterũ de altero ꝑdr eẽntialiter quicqd ꝑdr de ꝑdicato ꝑdr de ſubiecto. ⁊ per hoc pꝫ rñſio ad inſtantias que fiunt ꝯtra iſtam regulã pꝫ ergo ꝙ iſta inſtãtia de genere ⁊ ſpecie nõ eſt ad ꝓpoſituꝫ. nõ n. ſequitur. ſoꝛ. eſt homo. hõ eſt ſpẽs. ergo ſoꝛ. eſt ſpẽs. nec ſeqtur. aial eſt genus. ſoꝛ. eſt aial. ergo ſoꝛ. eſt genus. qꝛ ſpẽs nõ ꝑdr eẽntialiter de hoie. nec genus eẽntialiter ꝑdr de aiali. ⁊ ideo non opꝫ ꝙ ſi genus ꝑdr de aiali ꝙ ꝓꝑ hoc vere ⁊ affirmatiue ꝑdicet de hoie. Nec oportet ꝙ qͣuis ſpẽs predicet de hoie ꝙ ꝓꝑ hoc vere ⁊ affirmatiue ꝑdicetur de ſoꝛ. qꝛ ſpẽs non predicatur eſſentialiter de hoie. Põt ẽt dici ꝙ qñ alterũ ⁊c̃. ꝙ ibi ſubiectũ capitur pro ſubiecto in linea ꝑdicamẽtali. hoc eſt pro eo qḋ ſub alio ponitur in linea ꝑdicamẽtali. ⁊ tunc intelligit regula. qñ alteruꝫ de altero ꝑdr vt de ſubiecto. ſ. in linea ꝑdicamẽtali. qcquid ꝑdicatur de predicato vel de ſubiecto. ſ. in linea ꝑdicamẽtali ideꝫ predicat de ſubiecto. Aliter etiaꝫ poſſet regula intelligi generalius. ⁊ hoc quãdo alterũ de altero ꝑdicatur vniuerſaliter qcquid predicat de predicato ꝑdicato de ſubiecto. ⁊ per hoc excluduntur inſtãtie generis ⁊ ſpecie. qꝛ genus non ꝑdicatur de animali vniuerſaliter ſumpto. ſicut nõ ſeqtur homo eſt aial ⁊ animal eſt aſinus. ergo hõ eſt aſin⁹. qꝛ aſinus non ꝑdicatur de aiali vniuerſaliter ſumpto. Similiter nec valet ꝯñs iſta. hõ eſt coloratus. coloratus eſt lapis. ergo homo eſt lapis. ſi tñ animal accipiat vniuerſaliter. bñ ſequit. homo eſt aial. omne aial eſt aſin⁹. ergo hõ eſt aſin⁹. ⁊ ſimiliter ſi ly colorat⁹. vlr acciperet bene ſequeret. ſeqt enĩ. hõ eſt colorat⁹. oẽ coloratũ eſt lapis. ergo hõ eſt lapis. ſed tũc minor eſt falſa. ⁊ ſic non intelligẽda eſt iſta regula. qñ alteꝝ de altero ꝑdr. vlr qcquid de ꝑdicato predicat vniuerſaliter ⁊c̃. Iſta eſt gñaliter vera tam de ꝑdicatione eſſentiali qͣꝫ etiam de ꝑdicatione accidentali.

H

Cap. 4. ℂ Diuerſoꝝ generũ ⁊ nõ ſubalternatim poſitoꝝ diuerſe ſunt ſpẽs ⁊ dĩe vt aialis ⁊ ſcie. Aialis qdeꝫ dĩe ſunt vt greſſibile ⁊ volatile ⁊ bipes. Scie vero nulla earũ eſt. neqꝫ enim ſcientia differt a ſcia in eo quod bipes eſt.

ARGL. ℂ Eoꝝ que ſunt diuerſa gñe, ⁊ non ita ſe hñt vt alteru ſub altero collocet diuerſe ſũt ſpẽs ⁊ dĩe: vt aialis atqꝫ ſciẽtie. Aialis nãqꝫ dĩe ſunt, greſſibilis: ⁊ bipes: ⁊ volatile: degẽſqꝫ in aqs. ſcientie vero nulla ex his eſt dĩa: nõ enĩ hoc ſciẽtia a ſcia differt ꝙ ſit bipes.

ℂ Hec eſt ſcḋa pars iſtius capituli in qua ponit phs maximaꝫ ſcḋam: ⁊ ꝯtinet duas ꝑticulas ſcḋm ꝙ hꝫ duas particulas. ſecũda particula incipit ibi. (Subalternoꝝ vero.) vel pñt poni due regule diſtincte. In ꝑma ergo ꝑticula ponit maximaꝫ taleꝫ. Diuerſoꝝ generũ ⁊ non ſubalternatim poſitoꝝ diuerſe ſunt ſpẽs ⁊ dĩe. ⁊ exẽplificat dicẽs vt aialis ⁊ ſcie diuerſe ſunt ſpẽs ⁊ dĩe. qꝛ aial ⁊ ſcientia ſunt diuerſa gñia nõ ſubalternatim poſita. ⁊ ideo hñt diuerſas dĩas. Naꝫ ſpẽs animalis ſunt vt hõ, bos. leo ⁊ hꝫ. Spẽs vero ſcie ſunt. vt grãmatica logica. Similiter dĩe aialis ſunt greſſibile. volatile: bipes. ſꝫ ille nõ ſunt dĩe ſcie. non n. dĩt vna ſcia ab alia ꝑ hoc ꝙ vna ſit bipes ⁊ alia quadrupes. ℂ Contra iſtã regulã arguit ſic: ſubſtãtia ⁊ qͣtitas ſunt diuerſa genera nõ ſubalternatim poſita: ⁊ tñ habent eandẽ ſpeciem. ſ. corpus. nam corpus eſt ſpẽs ſubſtãtie ⁊ etiaꝫ qͣtitatis. ℂ Itẽ aial ⁊ ſubſtãtia incorporea ſunt diuerſa gñia non ſubalternatim poſita: ⁊ habent eandẽ dĩam ſubſtãtialem ſ. rõnale. ℂ Ad ꝑmũ iſtoꝝ dõm. ꝙ ſubſtãtia ⁊ qͣtitas non hñt eandẽ ſpẽm. ℂ Et cũ dicitur ꝙ corpus eſt in gñe ſubſtãtie. dõm ꝙ corpus eſt equiuocuꝫ. qꝛ hꝫ nomẽ corpus. vno° ſignat qͣtitatẽ longã latã ⁊ ꝓfundã: quã aliꝗ dñt eſſe trinã dimẽſionẽ: ⁊ ſic eſt in gñe qͣtitatis. Alio° ſignat ſubam longã latam ⁊ ꝓfundã. que eſt ſbm trine dimẽſionis: ⁊ ſic eſt in ꝑdicamento ſubſtãtie nã corpus de ꝑdicamẽto ſube ⁊ corpus qḋ eſt de ꝑdicamẽto qͣtitatis nõ ſunt eedẽ res. naꝫ corpus de gñe ſubſtãtie eſt ſubiectũ corporis de gñe qͣtitatis. Ad 2m̃ dico. ꝙ phs per ſubalternatim poſita intelligit hꝫ indifferẽter illa quoꝝ vnum ponit ſub altero. vel illa que ambo ponunt ſub tertio. Dico ergo ꝙ ſba icorporea ⁊ aial ſunt ſubalternatim poſita ſcḋm ꝙ phs hꝫ loqtur: qꝛ vtraqꝫ ponunt ſub 3° i. qꝛ ſub ſba: ⁊ nõ ꝑ ſubalternatim poſita intelligit phs illa quoꝝ nullũ ponit ſub altero: nec ambo ſub 3°. ℂ Adhuc poſſet aliter rñderi ſcḋm quoſdã dicẽdo ꝙ rõnale

rõnale dĩ equoce de hoibus ⁊ angelis: ⁊ iõ rõnale nõ eſt ea‑ dem dĩa ſm ꝙ cõpetit ſbe incorporee: ⁊ ſm ꝙ cõpetit aiali. Sȝ poꝛ triño eſt melioꝛ ſicut credo: qꝛ in alijs videmus ꝙ ea‑ dem põt eẽ dĩa duoꝝ generũ quoꝝ neutrũ ponit̃ ſub reliquo ⁊ ambo ſub 3° v.g. aial greſſibile ⁊ aial volatile ſunt diuer‑ ſa gña quoꝝ neutrũ ponit̃ ſub reliq̃: ⁊ tñ eadẽ dĩam hñt qꝛ bi‑ pes eſt dĩa vtriuſqꝫ. nã greſſibile diuidit̃: qꝛ qdã bipes: qdã quadrupes. ſilr aial volatile diuidit̃ p eaſdẽ dĩas.

Facit ad hoc qd̃ ponit do. in ſubſt. 3. dĩ. q. 11.

Ⅽ Subalternoꝝ vero generũ nihil prohi‑ bet eaſdem eſſe differentias. Superiora.n. de inferioribus predicantur. quare quacun‑ qꝫ predicat dĩe fuerint eedẽ erunt ⁊ ſubi.

ARGI. Ⅽ Eoꝝ tñ generũ: quoꝝ alterũ ſub altero col‑ locatur eaſdẽ eſſe differentias nihil obſtat. ſupra enim de ſuis inferis p̃dicant̃. Quare ois differẽtie predicati erũt etiã ⁊ ſubiecti.

Ⅽ Hec eſt ꝫa particula ſe partis in qua ponit̃ ꝫa pars regu‑ le vel regla tertia q̃ eſt iſta. Generũ ſubalternatim poſitoꝝ: hoc eſt quoꝝ vnũ ponit̃ ſub reliquo nihil ꝓhibet eaſdẽ eſſe dĩas ⁊ hoc declarat phs. Et põt hec poni p̃a q̃ ſub hac forma: gene‑ rum ſubalternatim poſitoꝝ eedẽ ſunt dĩe: probatur ſic: ſup‑ iora predicant̃ d̃ inferioribus: vt pȝ ex p̃dictis: vt pȝ: genus q̃ ſub quo ponit̃ aliud genus p̃dicat̃ de illo gñr eẽntialr: vt corpus aiatũ de a.ali. Sed in p̃dicatione eẽntiali q̃cũqꝫ ſunt dĩe p̃dicati eedẽ ſunt dĩe ſbi: g̃ q̃cũqꝫ ſunt dĩe generũ ſup‑ iorũ ſunt dĩe generũ inferioꝝ ſubalternatim poſitoꝝ: g̃ ſubal‑ ternatim poſitoꝝ generũ eedẽ ſunt dĩe: ꝯ pñs eedẽ ſpes. Ⅽ In‑ A telligendũ ꝙ hec regula intelligit̃ d̃ dĩjs ꝯſtitutiuis ⁊ non de dĩjs diuiſiuis. Quecũqꝫ g̃ ſunt dĩe ꝯſtitutiue p̃dicati ſeu ꝑ ſe ſupioris ille eedẽ dĩe ſunt ꝯſtitutiue ſbi: ſiue ꝑ ſe inferioris vt g. corporeũ aiatũ ſenſibile ꝯſtituũt aial: qꝛ diffiniunt ⁊ ꝯſti‑ tuunt aial. iõ diffiniunt hoiem: qꝛ ponunt̃ i expꝛſſiua diffone hoĩs: ſȝ loquẽdo de dĩjs diuiſiuis ſic hec eſt falſa: q̃cũqꝫ ſunt dĩe diuiſiue p̃dicati ſunt dĩe diuiſiue ſbi. Nã ſuba diuidit̃ i corporeum ⁊ incorporeũ: ⁊ nullũ genus ſubalternati poſitũ ſub ſba diuiditur iſtis dĩjs: ⁊ loquẽdo de dĩjs cõiantib⁹ ip‑ ſum diuiſum ſic nunq̃ ſunt eedẽ dĩe diuiſiue ſuperioris ⁊ cõſtitutiue inferioris. Ⅽ Sed ſi querit̃ nunqd̃ põt eedẽ dif‑ B ferẽtie eſſe diuiſiue ſuperioris ⁊ dĩe cõſtitutiue inferioris di‑ cendũ ꝙ nũq̃ põt dĩe ex oppoſito diuiſiue ſupioris eẽ ꝯſti‑ tutiue alicuius inferioris qꝛ dĩe ſufficienter diuiſiue ſupio‑ ris ſunt oppoſite vel ꝯtrarie ⁊ ꝯtraria nõ ꝯſtituũt aliqd̃ vnũ iõ dĩe q̃ ſunt diuiſiue ſuperioris nõ ſunt ꝯſtitutiue alicui⁹ inferioris: ſȝ hñ ſunt ꝯſtitutiue inferioꝝ mã qꝛ rõnale ⁊ irrõ‑ nale diuidũt aial: iõ rõnale ⁊ irrõnale ꝯſtituũt hoiẽ: bouẽ ⁊ C aſinũ ⁊c. Ⅽ Sciendũ ẽt ꝙ q̃cũqꝫ ſunt dĩe diuiſiue inferioꝝ ſunt diuiſiue ſupioꝝ: ſed nõ ſufficiẽter ⁊ cõplete. Quia.n. rõ‑ nale ⁊ irronale diuidũt aial. iõ diuidũt ſubaꝫ: ſȝ nõ cõplete ſi‑ cut.n. aialiũ qdã eſt rõnale ⁊ qdã irrõnale. ita ſbaꝝ qdã ẽ rõnal̃ ⁊ qdã irrõnalis: tñ hec nõ eſt cõpleta diuiſio ſbe: qꝛ mul‑ te ſũt ſbe q̃ nõ ſunt rõnales nec irrõnales: vt tñ pȝ itelligẽti.

Ⅽ Eoꝝ q̃ dr̃ nullã cõplexionẽ dñr ſingulũ aut ſubſtãtiã ſignificat: aut quãtitatẽ: aut qualita‑ tem: aut ad aliquid: aut vbi: aut quãdo: aut ſitum: aut habere: aut facere: aut pati.

Ⅽ Unũqdqꝫ eoꝝ q̃ nulla cũ cõplexione dicũ‑ ARGI. tur aut ſubſtantiam: aut quantũ: aut quale: aut ad aliquid: aut vbi: aut quando: aut ſitũ: aut habere: aut agere: aut pati ſignificat.

Ⅽ Iſtud eſt 4ᵐ capitulũ tractat̃. primi in quo ponit̃ numerus ⁊ ſufficientia p̃dicamẽtoꝝ: ⁊ cõtinet duas partes p̃ncipales. In prima ergo phs narrat numerũ p̃dicamẽtoꝝ. In ꝫa ibi. (Singulũ eoꝝ.) infert ⁊ probat incidentaliter quandã ꝯñe. Prima ergo pars cõtinet duas partes. In prima narrat p̃di‑ camẽta. In ꝫa ibi. (Eſt autẽ ſuba.) ponit exẽpla de ſingulis p̃‑ dicamẽtis. In prima ergo particula dicit ꝙ ſingulũ eoꝝ q̃ ſȝ nullã cõplexionẽ ⁊c̃ hoc ẽ ſingulũ icõplexoꝝ: aut ſignificat ſub‑ ſtantiã: aut qualitatẽ: aut quãtitatẽ: aut ad aliquid: aut vbi: aut q̃ñ: aut ſitum eſſe: aut habitũ: aut facere: aut pati.

Ⅽ Eſt aut̃ ſuba q̃dẽ vt figural̃r dicat̃ vt hõ e‑ quus. Quãtitas vt bicubitũ: tricubitũ. Qua‑ litas vt albũ. Ad aliquid vt duplũ: magnũ. Ubi vero in loco. Qñ vt heri. anno ſuperio‑ ri. Situs vero eſſe vt ſedet: iacet. Habere vt calciatum eſſe armatum eſſe. Facere vt ſe‑ care: vrere. Pati vt ſecari vri.

Ⅽ Aliqͥs ſubſtãtia quidẽ eſt vt ſimpliciter dica‑ ARGI. mus/ hõ: equus: quantũ autẽ vt bicubitũ tri‑ cubitũ. quale vt albũ grãmaticũ. ad aliqd: vt duplũ dimidiũ maius. Ubi/ vt in lycio in foro. quando vt heri: nudiuſtertius. ſitũ eſſe vt recubare ſedere. hr̃e/ vt idutũ armatũ eẽ. agere/ vt ſecare vrere. Pati vt ſecari ac vri.

Ⅽ Hec eſt ꝫa particula huius ptis in q̃ exẽplificat de ſingulis p̃‑ dicamẽtis dicẽs: vt figuralr: hoc ẽ exẽplariter dicat̃ ſuba eſt vt hõ ⁊ equ⁹: q̃ñtitas vt bicubitũ ⁊ tricubitũ: q̃litas vo vt al‑ bum ⁊ albedo: ad aliqd vt ſcḋartũ maius ⁊ minus: ⁊ vbi vt eẽ i loco: qñ vt heri: ſitũ vo eẽ vt ſedet iacet: hr̃e aũt vt arma‑ tum eẽ calciatũ eẽ: facere vo vt ſecare vrere: pati vt ſecari vri.

Ⅽ Singula igit̃ eoꝝ q̃ dicta ſunt ipſa q̃dẽ ſm ſe in nulla affirmatione dicunt̃: horũ autem ad ſe inuicem complexione affirmatio fit.

Ⅽ At q̃ ꝑ ſe q̃dẽ horũ ſingula ſi dicant̃. nulle ARGI. ſunt affirmationes ꝓrſus: aut negationes. aut ſi ꝯplexe dicat̃ affirmatio fit aut negatio.

Ⅽ Hec eſt ꝫa pars huius capĩi in qua phs ꝯcludit ⁊ iſert vnã ꝯñem incidẽtalẽ. Et p̃° narrat ꝯñeȝ ꝫo cũ dicit. (Uꝫ aũt.) probat ꝯñem quã intendit. Primo ergo dicit ꝙ ſingula eoꝝ que dicta ſunt ſȝ ſe i nulla affirmatione nec negatione dñr: hoc eſt nullum decem predicamẽtorum ſm ſe eſt affirmatio vel negatio: ſed ex complexione eorum ⁊ compoſitione il‑ lorum adinuicem fit affirmatio vel negatio.

Ⅽ Uꝫ ãt oĩs affirmatio vã vel falſa eſſe. Eoꝝ vero q̃ ſm nullã ꝯplexionẽ dñr ſingula neqꝫ vera neqꝫ falſa ſunt vt homo album currit.

Ⅽ Omnis.n. affirmatio aut negatio/ aut vera ARGI. aut falſa eſſe/ videtur. At nullum eorum que incomplexe dicuntur: aut verum eſt: aut fal‑ ſum: vt homo album: currit vincit.

Ⅽ Probat ꝯñem q̃ eſt iſta: nullũ decẽ p̃dicamẽtoꝝ ſȝ ſe eſt af‑ firmatio vel negatio. i. ꝓpõ affirmatiua vel negatiua: ⁊ hoc eſt ꝫa ꝯ̃ huius lib. ⁊ ꝓbat ſic: ois affirmatio vel negatio ſm ſe ẽ vera vel falſa: ſed nullũ decẽ predicamẽtorum ſm ſe eſt veꝝ vel falſum: g̃ nullũ p̃dicamẽtum eſt ꝑ ſe affirmatio vel nega‑ tio. Ⅽ Hic eſt vidẽdũ vtrũ illa diuiſio ſit reꝝ vel vocũ. Boe. D dicit ꝙ hec diuiſio ſit vocũ: dicit.n. ſic. nõ de rebus: ſed de vo‑ cibus tractaturus eſt. Et dicit. res ꝓprie nõ dñr ſed voces ⁊ ꝙ addit ſingulũ ſubſtãtiã ſignat: manifeſte pȝ eũ diſputare d̃ vocibus: nõ eniȝ res ſed voces ſignat: res ãt ſignant̃. Uꝫ tñ verius dĩ ꝙ illa diuiſio rerũ ſignatarũ p vocẽs incõplexas. Nã illa diuiſio eſt eorũ de qbus phs exẽplificat poſterius: ſȝ exẽplificãdo ponit exẽpla de rebus ⁊ nõ de vocibus vñ phs

An iſta diuiſio ſit rerũ vel vocũ ſȝ boetiũ.

exēplificādo de ſubſtātia dicit ꝙ ſubſtātia ē vt hō ⁊ equus: quātitas bicubitū tricubitū ⁊c. Uñ cū dicit ꝙ ſubſtātia ē vt hō aut equus nō accipit hoīez ⁊ equū mālr ꝓ vocibus: qꝛ iſte voces nō ſunt ſbe ſʒ q̄litates. ℂ Itē illa diuiſio ē illoꝝ de qbus determinat̄ hic inferius ꝑ totū iſtū librū: ſʒ hmōi ſunt res: qꝛ infra determinat de decē predicamētis q̄ nō ſunt voces: ſʒ res: qꝛ ſi eſſent voces oia predicamēta eſſent in predicamēto q̄litatis: qꝛ oīs vox eſt q̄litas ſenſibilis: ⁊ per ꝯñs eſt in 3ª ſpē q̄litatis: ⁊ ſic phs nō determinaret niſi de q̄litatibꝰ in 3ª ſpē q̄litatis: qđ manifeſte falſuʒ eſt. ℂ Itē decē ſunt mēbra huius diuiſionis q̄ hic enumerant̄: ſʒ nō tm̄ decē ſunt voces incōplexe: ꝫ hec diuiſio nō eſt in voces. ℂ Cōfirmat̄ ſic. qꝛ ſi hec diuiſio eſſet in voces: tūc ſenſus diuiſionis eſſet iſte ſingulū incōplexoꝝ aut eſt hec vox ſubſtātia. aut eſt hec vox q̄ntitas: ⁊ ſic de reſiduis mēbꝛis: ⁊ tamē eſt ꝙ intellectus nō eſt iſte: qꝛ ſunt multe voces incōplexe: q̄ nō ſunt de nūo illoꝝ. ℂ Et ſi dicat̄ ꝙ ſenſus diuiſionis eſt iſte: ꝙ ſingulū icōplexoꝝ aut eſt vox ſignificās ſbaʒ aut q̄litatē. ⁊ ſic de reſiduis. ℂ Cōtra. ſm̄ illud hec diuiſio nō fieret i decē mēbra: qꝛ multo plures pñt eſſe voces incōplexe: ⁊ forſan infinite ſunt: quarum q̄lʒ ſignificat aliqđ decē predicamētoꝝ tā in diuerſis ydiomatibꝰ q̄ʒ in eodem ydiomate. ꝫ ſi hec diuiſio foret in voces incōplexas ſignificātes decē predicamēta: hec diuiſio fieret in plura mēbra q̄ʒ in decē: immo q̄ſi in mēbra infinita. qđ ē abſurdū. ℂ Dico

E ergo ꝙ Ar. in iſta diuiſione diuidit ſignata ꝑ voces icōplexas in decē res ꝑmas. ſ. in decē predicamēta. Et cum dic̄ Boe. ꝙ phs diuidit ea q̄ ſignificant. dico ꝙ veꝝ eſt: ſʒ nō ex ꝑmaria intē tione: ſed ex ſcđaria intētione. ex ꝑmaria diuidit rē ſignificatam ꝑ vocē incōplexā in decē res ita ꝙ ſenſus diuiſionis eſt iſte q̄lʒ res ſignata ꝑ vocē incōplexā aut eſt ſba: aut q̄ntitas ⁊c. Diuiſio āt vocū quam ſcđarie hic intendit eſt iſta. Quelʒ vox incōplexa aut eſt vox ſignificās ſbaʒ aut q̄ntitatē ⁊c. Et iſta diuiſio nō eſt ꝓpoſita: qꝛ eadē vox incōplexa ꝑt ſignificare ſbaʒ aut q̄ntitatē: aut cetera predicamēta: ⁊ ideo diuiſio quā hic intēdit ꝑncipaliter eſt diuiſio in res: ⁊ q̄ diuiſio hʒ decē mēbra. Diuiſio aūt in voces incōplexas nō eſt determinata: qꝛ nō eſt determinatū nobis q̄t ſunt voces incōplexe ſi

F gnificātes decē predicamēta. ℂ Ulterius eſt vidēdū an illa decē predicamēta. ſ. ſba q̄ntitas ⁊c. ſint realiter diſtincta. Quidam moderni dñt. ꝙ de iſtis decē predicamētis nō ſunt niſi duo realiter diſtincta. ſ. ſubſtātia ⁊ qualitas. ℂ Sʒ hoc eſt ꝯ Ar. ⁊ omnes alios phos q dñt decē eſſe res ꝑmas oīno diſtinctas. ſ. ſubſtātiā ⁊ q̄ntitatē ⁊c. Un̄ Ar. ꝑmo poſte. dicit ꝙ ꝓpō negatiua eſt vera in qua vnū genus gñaliſſimuʒ vnius predicamēti remouet̄ ab alio alterius predicamēti. Iſta. n. eſt vera ⁊ imediata nulla ſubſtātia eſt vbi: ⁊ ſic de alijs. Si tm̄ ſubſtātia ⁊ q̄ntitas eſſent eedē res hec eēt falſa. nulla ſubſtantia eſt q̄ntitas: qꝛ ſua ꝯdictoria eſſet vera. nā ſeqt̄ur ſubſtantia ⁊ q̄ntitas ſunt eedē res. ꝫ ſubſtātia eſt q̄ntitas. ℂ Itē ſm̄ ſic opinātes ſeqt̄ur ꝙ q̄ntitas eſſet inferius q̄ʒ ſubſtātia. nā ſm̄ eos oīa q̄ntitas eſt ſubſtātia: ſʒ nō oīa ſubſtātia eſt q̄ntitas: qꝛ ſubſtātia incorporea nō eſt q̄ntitas. ꝫ q̄ntitas non eſt genus gñaliſſimū cū habeat genus ſupra ſe. ℂ Itē Auic. li. ꝑ°. ſufficiētie ſue dicit. ꝙ in nr̄o denario predicamētoꝝ oēs auctores ſunt cōtēti. ℂ Intelligendū eſt hic ꝙ nō oē incōplexum ſignificat ſubſtātiā vel q̄litatē ⁊c. qꝛ h̄ nomē chimera ē incōplexū: ⁊ tm̄ nō ſignificat ſubſtātiā q̄ntitatē vel q̄litatē: idē iudiciū eſt de q̄cūqʒ alio no ē fictitio. De tm̄ incōplexū ſignificans rē ex̄ aiaʒ creatā ꝑ ſe vnā: aut ſignificat ſubſtātiā aut q̄litatē ⁊c. ⁊ hoc intelligit phs. ℂ Intelligēdū eſt ꝙ q̄uis numerus predicamētoꝝ nō poſſit demōſtrari: tm̄ aliq acceperunt ſufficiētiā predicamētoꝝ ſic. dñt. n. ꝙ predicamētū ſumitur a mō predicādi: ⁊ modus predicādi ſumit̄ a mō eſſendi: ⁊ ſic ſunt duo modi ꝑncipales eſſendi. nā aliqđ eſt ens ꝑ ſe exīſ ⁊ nulli inherēs. ⁊ ſic eſt ſubſtātia. Si vero ſit ens alteri inherens: aut ꝫ inheret ſibi rōne mā̄e: aut rōne forme: aut rōne totius cōpoſiti. Si inheret ſibi rōne mā̄e h̄ pōt eſſe tripl̄r: qꝛ aut mā̄e ſolū ab intrinſeco aut ſolū ab extrinſeco. aut partim ab intrinſeco: ⁊ partim ab extrinſeco: ſi ſolū ab intrinſeco ſic eſt q̄ntitas: qꝛ q̄ntitas ſolū ineſt ſubſtātie rōne mā̄e: ⁊ ſolū ab intrinſeco: qꝛ no hʒ aliq̄ʒ cāʒ extrinſecaʒ a qua cāetur. ſi autem inſit ſolū ab extrinſeco: ſic eſt vbi: qꝛ vbi eſt in locato: ⁊ cāt̄ur a loco: q eſt extrinſecus locato: qꝛ locus eſt in locāte: ⁊ nō in locato: ⁊ vbi ineſt rōne mā̄e: qꝛ vbi nō eſt niſi in hn̄tibꝰ ptes q̄ntitatiuas: ⁊ nihil hʒ partes q̄ntitatiuas niſi rōne mā̄e. ℂ Si āt inheret ꝑtiʒ ab intrinſeco: ⁊ ꝑtiʒ ab extrinſeco ſic ē paſſio: qꝛ paſſio ineſt paſſo rōne mā̄e ab agēte qđ eſt ex̄ paſſum ⁊ ineſt dico ab intrinſeco rōe mā̄e q̄ eſt intrinſeca paſſo: ⁊ ita ꝑtiʒ ineſt ab intrinſeco ⁊ ꝑtiʒ ab extrinſeco. Si āt inheret rōne forme h̄ pōt eē 3r: qꝛ aut inheret totaliter ab intrinſeco: vel totaliter ab intrinſeco aut ꝑtiʒ ab intrinſeco: ⁊ ꝑtim ab extrinſeco ſi totaliter ab intrinſeco: ſic eſt q̄litas: qꝛ q̄litas inſeqt̄ur formā q̄ eſt in re ab intrinſeco. ſi āt ineſt totalr̄ ab extrinſeco: ſic eſt q̄n: qꝛ q̄n cāt̄ur a tpe in re tpali: ⁊ qđ tp̄s ē totaliter a re tpali extrinſecū: ſi āt inſit ꝑtiʒ ab intrinſeco: ⁊ ꝑtiʒ ab intrinſeco: ſic eſt actio: qꝛ actio ineſt paſſo: ⁊ eſt ab agēte qđ eſt extrīſecū paſſo: ⁊ ineſt rōne forme expellēde a paſſo: q̄ eſt intrinſeca paſſo: ⁊ ita actio ineſt rōne forme: qꝛ vnūqđqʒ agit ꝑ formā ſuā: ⁊ ineſt ꝑtiʒ ab intrinſeco: ⁊ ꝑtiʒ ab extrinſeco. Si āt ſit inherēs rōne totiꝰ cōpoſiti: h̄ eſt tripl̄r: vt prius: aut igit̄ ab intrīſeca: ⁊ ſic eſt ad aliqđ: qꝛ illud qđ ē ad aliqđ nō reqrit extrīſecū efficiēs: ſʒ ad eē ſuū ſufficit terminus ad ſuū fundamētū: aut eſt oīno ab extrīſeco: ⁊ ſic eſt habitꝰ. nā habitꝰ cāt̄ur ex his q̄ exteriꝰ adiacēt corpori l q̄ eſt hītꝰ: vt patebit iferius. Si āt iſit ꝑti ab itrīſeco. ⁊ ꝑti ab extrīſeco ſic eſt pō: qꝛ pō cāt̄ur ex ordinatiōe ptiū i toto i ꝯpatiōe ad locum: ptes. n. totiꝰ ſunt intrīſece ipſi toto: ⁊ locus eſt qđdā extrīſecum: ⁊ ita pō ꝑtiʒ cāt̄ ab itrīſeco: ⁊ ꝑtiʒ ab extrīſeco. ℂ Alr

H accipiūt alij ſufficiētiā ꝑdicamētoꝝ ſic. oē qđ ē vl̄ ē ꝑ ſe exīſ vel alteri iherēs ſi ꝑ ſe exiſtēs: ⁊ ſic eſt ſubſtātia. ſi ſit alteri iherēs: aut ꝫ iherēs ꝑ aliqđ extrīſecū: aut ꝑ itrinſecū ſi ꝑ itrinſecū: aut iheret abſolute: aut i habitudine ad aliud. ſi abſolute: aut rōne forme: aut rōne mā̄e: ſi rōne mā̄e: ſic eſt q̄ntitas ſi rōne forme: ſic eſt q̄litas. Si āt inheret ꝑ intrinſecū nō abſolute: ſed in habitudine ad aliqđ ſic eſt relō q̄ iheret ſubſtātie rōne fundamēti: qđ fundamentū eſt intrinſecuʒ ipſi ſubſtantie. Si āt inſit ꝑ extrīſecū: aut ꝫ illud extrinſecū cōparatur ad ſubſtātiaʒ: ſicut agēs ad patiēs: aut ſicut menſura ad menſuratum: aut ſicut habitus ad illud qđ hʒ ipſum: ſi ſicut agēs ad patiēs: ſic reſultāt duo ꝑdicamēta. ſ. actio ⁊ paſſio. nā ex actiōe agētis i paſſuʒ cāt̄ur qdā motus q vt eſt ab agēte dr̄ actio: ⁊ vt recipit̄ in patiēte dr̄ paſſio. Si vō illud extrīſecū cōparet̄ ad ſubſtātiā ſicut mēſura ad mēſuratū: cū menſura extrīſeca ſit duplex. ſ. locus ⁊ tp̄s: ſi ꝯparat̄ ad ſubſtātiā ſicut mēſura tpalis: ſic reſultat h̄ predicamētū q̄n: qđ cāt̄ur i re tpali a tpe ſeu ex habitudine quā res tpalis hʒ ad tp̄s. Locus. n. pōt cōparari ad formā dupl̄r. aut abſolute: ita ꝙ nō ſit ibi alia ꝯparatio: ⁊ ſic eſt h̄ predicamētū vbi nā vbi cāt̄ur a loco in locato ſʒ auctorē ſex ꝑncipioꝝ. Alio mō pōt locus cōparari ad locatū nō abſolute: ſʒ i habitudine ad partes locati: ⁊ ſic eſt poſitio: pō. n. cāt̄ur in corpore locato ex habitudine: quā locus hʒ ad ipſum ⁊ ad partes locati: ſʒ ꝙ dicimꝰ aliqua ſtare aliqua ſedere. Aliter. n. diſponunt̄ partes q̄n hō ſedet: ⁊ aliter q̄n hō ſtat. Si aūt illud extrinſecum cōparet̄ ad ſubſtātiā: ſicut res habita ad illud qđ hʒ ipſaʒ. ſic eſt hoc predicamētū habitus nā habitus eſt vna habitudo q̄ cāt̄ur in hoīe veſtito ex veſte quā hʒ: vt iferius patebit. ℂ Hic du-

I bitatur. dictū eſt. n. ꝙ decē predicamēta ſunt decem genera ꝑma. ꝑ illud vr̄ ꝙ nulluʒ genus gñaliſſimū eſt alio prius: qđ falſum eſt: qꝛ ſubſtātia eſt ꝑor quolʒ accidēte: vt pʒ ꝑ phm̄. 7. meta. ca. primo ſed p° nihil prius eſt: ꝫ ⁊c. ⁊ ꝑ ꝯñs ſeqt̄ur ꝙ nec q̄litas nec q̄ntitas ⁊c. eſt ꝑmum genus. ℂ Itē vr̄ ꝙ nō ſint decē gñā gñaliſſima: qꝛ gñā gñaliſſima dr̄ ꝑ ſupabundantiam: ⁊ qđ per ſupabundantiā dr̄ vni ſoli ꝯuenit. 7. topi. igitur non ſunt

De ꝓpō ne affirmatiua ⁊ negatiua quo dicāt: vide mſtra ꝑ Anto. And. li. 4. meta phẏ. q. 5 arti. p°.

G

Capi. 3. ⁊ c. m

ſunt decē gña gñaliſſima. ¶ Dōʒ ꝙ qōlʒ genus gñaliſſimū pōt hr̄e duplicē cōparationē. vnā ad cōtēta ſub ipſo in linea pdicamētali ⁊ ſic vnūqōqʒ genus gñaliſſimū dr̄ pᵐ in illo ordine. ſ. in linea pdicamētali ſua. Aliā cōparationē pt hr̄e genus gñaliſſimū ad aliud pdicamētū ſiue ad res alterius pdicamēti ⁊ ſic eſt tm̄ vnū genus pᵐ inter pdicamēta. ſ. ſba: vn̄ ſba eſt pōr accn̄te cōparādo ſbām ⁊ accidēs adinuicē: ʒ cōparando vnūqōqʒ genꝰ gñaliſſimū ad ſua cōtēta ſic qōlʒ genus eſt pᵐ in ordine illo in quo eſt pmū: tm̄ pmū in vno ordine pōt hr̄e aliud prius ſe in alio ordine. Vn̄ q̄ntitas eſt prīuʒ in coordinatione q̄ntitatū in linea pdicamētali: tm̄ in alio ordine generꝫ adinuicē q̄tītas nō eſt pmū: ſed hʒ prius eo. ſ. ſubſtātiaʒ q̄ ſubſtātia eſt pmū inter omnia gña gñaliſſima. ¶ Ad aliud cū dr̄. ꝙ gñaliſſimū dr̄ p ſupabūdātiāʒ ⁊ p ꝯñs ꝯuenit vni ſoli. Dōm ꝙ ꝑ ſupabūdātiā ſiue dici p ſupabūdātiaʒ pōt exponi duplr̄. ſ. poſitiue ⁊ negatiue. v.g. gñaliſſimū pōt exponi ſic. Gñaliſſimū eſt illud qd̄ q̄cūqʒ alio ē gñalius. Alio mō negatiue ſic. Gñaliſſimū eſt illud q̄ nihil eſt gñaliꝰ dico tūc ꝙ illud qd̄ dr̄ p ſupabūdātiā poſitiue vni ſoli ꝯuenit ſʒ illud qd̄ dr̄ p ſupabūdātiā negatiue pōt ꝯuenire pluribus ⁊ ſic ꝓcedēdū eſt ꝙ decē ſunt gña gñaliſſima exponēdo gñaliſſima negatiue pōt ēt dici ꝙ exponēdo gñaliſſimū poſitiue adhuc pōt dici ꝙ ſunt decēʒ gñaliſſima in diuerſis tm̄ ordinibus. Vn̄ ſuba eſt genꝰ gñaliſſimū in gn̄e ſubſtātie ꝙ eſt gñalius quocūqʒ alio in pdicamēto ſbe ⁊ q̄titas eſt gñalius q̄cūqʒ alio in ordine pdicamētali q̄ntitatis ⁊ ſic de alijs. Vn̄ qd̄ dicit̄ p ſupabūdātiā ꝯuenit vni ſoli in vno ordine ꝯ pōt tm̄ conuenire pluribus in diuerſis ordinibus. vt patet.

ca. 1. SUbſtātia autē eſt q̄ ꝓprie pncipalr̄ ⁊ maxīe dr̄. q̄ neqʒ de ſubo dr̄: neqʒ ī ſubo eſt: vt aliqs hō vel aliqs equꝰ. Secūde aūt ſube dr̄r ſpēs in qbus ſpēbus ille q̄ pncipalr̄ dr̄r ſube inſunt he: ⁊ harꝫ ſpēꝫ gña: vt aliqs hō in ſpē quidē eſt in hoīe: genus vero ſpēi aīal eſt. Secūde ergo ſube dicunt̄: vt eſt homo atqʒ animal.

RCL. ¶ Subſtātia aūt que ꝓpriſſime ⁊ primo maximeqʒ ſubſtātia dr̄ ea nimirꝫ eſt q̄ neqʒ de ſubiecto vllo dr̄ neqʒ in vllo eſt prorſus ſubiecto: vt aliqs hō vel aliqs equus. ſecūde vero ſubſtātie dicunt̄ ⁊ ee ſpecies in qbus ee que primo dicunt̄ ſubſtātie inſunt: ⁊ harū ſpērū ēt gña: ceu in hoīe qdē eſt: vt in ſpē qdā hō: genus aūt huiuſce ſpēi aīal eſt. ſecūde igitur hee dicunt̄ ſubſtātie: vt homo ac animal.

¶ Iſte eſt tractatus 2ꝰ. in quo phs determinat de ipſis pdicamētis ſigillatiʒ ⁊ diuiditur ⁊ ꝯtinet quinqʒ capl'a. In pmo cap. determinat̄ de ſba. In 2o ibi. (Quātitatis aliud ꝯtinuū) determinat̄ de q̄ntitate. In 3° ca. ibi (Ad aliqd vo.) determinat̄ de relone. In 4° ibi. (Qualitatis vo.) determinat̄ de q̄litate. In 5° ibi. (Recipit autē facere.) determinat̄ breuiter de reſiduis pdicamētis. ¶ Antiqʒ deſcendamus ad expōneʒ hic vidēda ſunt duo. Primo qd̄ reqrit̄ ad h̄ ꝙ aliqd ſit in pdicamēto ſube. 2o q̄ ſunt in h̄ pdicamēto ⁊ que nō. ¶ Primo eſt

A ſciendū ſʒ doctrinā antiquoꝝ ſapientū ꝙ ad rē pdicamētalem requirunt̄ duo. ſ. res ⁊ modus eſſendi ſuperadditus illi rei: ⁊ illa duo reperiunt̄ in oī pdicamēto. nā pdicamēta diſtinguunt̄ abinuicē p diuerſos modos eſſendi. nā ſola diuerſitas reꝝ nō ſufficit ad h̄ ꝙ aliqua ſint in diuerſis pdicamentis. nā in eodē pdicamēto ſunt res eſſentialiter differētes: ⁊ ſʒ omnes res eiuſdē pdicamēti hn̄t eundē modū gñalem eſſendi ⁊ ſi hebeāt modos eſſendi gñales pmo diuerſos: ille res ſunt in diuerſis pdicamētis. Vn̄ modus eſſendi in pdicamēto eſt formalior q̄ ipſa res. Dico ḡ ꝙ aliqd reponit̄ in pdicamento ſube p hoc ꝙ eſt res in nā exn̄s cui debet̄ talis modꝰ eſſendi. ſ. p ſe exiſtere ⁊ accn̄tibus ſubſtare: vn̄ modus eſſendi p quē aliqd reponit̄ in pdicamēto ſube ꝯſtituit̄ ex duobꝰ. ſ. ex h̄ ꝙ eſt p ſe exiſtere: ⁊ accn̄tibus ſbſtare. Vn̄ hec duo requiruntur ⁊ ſufficiūt ad h̄ ꝙ aliqd ſit in pdicamēto ſube tāq̄ indiuiduū iſtius pdicamēti. ſ. ꝙ p ſe exiſtat ⁊ ſbſtet accn̄tibꝰ illud indiuiduū ⁊ ſpēs ⁊ gña q pdicant̄ in qd de illo indiuiduo ſunt p ſe i pdicamēto ſube ⁊ aliter nō. ¶ Ex his pōt apparere. 2m. ſ. q̄ ſint in h̄ pdicamēto ⁊ q̄ nō. pʒ. n. ꝙ deus nō eſt p ſe in pdicamēto ſube tāq̄ indiuiduū iſtius predicamēti qr q̄uis deus maxime ſubſiſtat: tm̄ deus nō eſt ſbm accn̄tiū qr ſic nō eſſet actus purus: ſʒ eſſet in potētia ad accn̄tia recipienda in eē ⁊ iō qr deus nō ſubſtat accn̄tibꝰ: ⁊ iō nō ei ꝯpetit modus eſſendi p quē aliqd reponit̄ in pdicamēto ſubſtātie. Alia autē rō aſſignat̄ pp quā deus nō eſt in pdicamēto ſubſtantie: ⁊ eſt iſta. ſ. qr res exiſtētes in predicamento ſube hn̄t ꝯuenientia adinuicēm ꝙ nulli rei exn̄ti in predicamēto ſubſtantie repugnat ꝙ ſit alia res talis. ſ. equalis ſibi in pfectione: ſʒ deo repugnat ꝙ ſit aliq̄ res talis. ſ. eiuſdē pfectionis vl' equalis cū eo. Igitur deo repugnat ꝙ ſit i predicamēto ſbe.

B ¶ Ex dcis pʒ ꝙ mā ⁊ forma q̄ ſunt partes ſube cōpoſite nō ſunt p ſe in predicamēto ſube: qr q̄uis ſubſtēt accn̄tibus. v.g. mā ſubſtat q̄ntitati. forma q̄litati: vt aīa itellectiua ſubſtat q̄litatibus: vt ſcie ⁊ opinioni: nō tm̄ ſubſtāt p ſe: ⁊ ideo in eis nō cōpetit modus eſſendi p quē res ponitur in predicamēto ſube: q modus eſt p ſe exiſtere ⁊ accidētibꝰ ſubſtare. Ex his pʒ ꝙ ſube cōpoſite ⁊ ēt ſimplices p ſe exn̄tes: vt intelligentie ſunt p ſe in predicamēto ſube: qr eis cōpetit modus eſſendi p quē aliqd reponit̄ in predicamēto ſube. Nā hꝫ ſube cōpoſite ⁊ intelligētie p ſe exiſtūt ⁊ ēt ſubſtāt accn̄tibus: ⁊ hoc non eſt dubiū de ſubſtātīs cōpoſitis. ſ. ꝙ p ſe ſubſiſtāt ⁊ accn̄tibꝰ ſubſtāt: ſed de intelligētijs certū eſt ſilr̄ ꝙ p ſe ſubſtāt accn̄tibus ſuis: qr ſʒ v̾itatē ſubſtāt accn̄tibus: vt ſcie ⁊ deſiderijs ⁊ alijs operationibus q̄ ſunt accn̄tia: ſic ḡ pʒ. q̄ ſunt per ſe in gn̄e ſubſtātie ⁊ q̄ nō. ¶ Sʒ hic occurrūt duo dubia. ¶ Pri

C mum eſt. qr vr̄ ꝙ deus mā ⁊ forma ſunt p ſe in predicamēto ſubſtātie. Nā illud qd̄ recipit predicationē in recto gn̄is gñaliſſimi eſt p ſe in illo genere: ſed genus gñaliſſimūʒ predicat̄ de deo: ēt d̄ mā ⁊ forma. nā hec eſt vera. deus eſt ſubāt: hec ſilr̄ eſt vera. mā eſt ſuba. ⁊ hec forma eſt ſuba. vt pʒ. 2o de

D anima. ¶ Scdm dubiū eſt: qa v̾r ꝙ intelligētie nō ſint de genere ſube: ⁊ hoc ꝓbatur triplr̄ qr ſubſtātia eſt genus gñaliſſimū ⁊ nō predicat̄ de intelligētijs: ergo ꝓbatur ſic: qr ſubſtātia q̄ eſt genus gñaliſſimū eſt ſubſtātia cōpoſita ⁊ p ꝯñs nō predicat̄ de ſubſtātia ſimplici. Silr̄ ēt dicit Boe. in cōmēto. Relictis extremis. ſ. mā ⁊ forma Ap. egit de medio. ſ. d̄ ſubſtantia cōpoſita. ſubſtātia ergo q̄ eſt genꝰ gñaliſſimū eſt ſubſtantia cōpoſita: ⁊ p ꝯñs nō predicatur de ſubſtātia ſimplici. Scdo ſic. omne qd̄ eſt p ſe in genere cōponit̄ ex gn̄e ⁊ dr̄ia: ſed intelligētie cū ſint ſimplices nō cōponuntur ex genere ⁊ dr̄ia: ergo intelligētie nō ſunt p ſe in pdicamēto ſubſtātie. ¶ Itē per phm. 10. meta. corruptibile ⁊ icorruptibile differūt plus q̄ genere: ſʒ in genere ſubſtātie ſunt ſubſtātie incorruptibiles: vt intelligentie. ¶ Ad primū dr̄ ꝙ nec deus nec materia

E nec forma ſunt p ſe in genere ſubſtātie. Et quādo formatur rō talis ꝙ ſubſtātia q̄ eſt genus generaliſſimū vere affirmatur de his. Reſpondēdū eſt per interemptionē. Vn̄ ſciendū ſm̄ Aui. 6. meta. ꝙ ſubſtātia vno modo deſcribit̄ ſic. ſubſtātia eſt ens nō in ſubiecto exn̄s: ⁊ iſto modo non eſt genus generaliſſimū in genere ſubſtātie: ſed generalius ⁊ cōius eſt qr cōpetit deo ⁊ materie prime ⁊ forme: ⁊ etiā ſubſtantijs cōpoſitis. Alio modo deſcribitur ſubſtātia ſic. Subſtantia eſt ens habens quiditatem ſtabilem ſiue ſubſtantialem cuius eē eſt in ſubiecto nō eſſe: ⁊ ſic eſt genus generaliſſimū ⁊ ſubſtantia iſto mō dicta nō affirmatur de deo nec d̄ materia

De ſbis át pmis vide egi. i. 3. par. 1. cap. 1 poſte.

Rā. cō. 16.

E. cō. 5. ⁊ inde.

duo requirunt̄ ad rez pdicamētalez ſ. res ⁊ mōs eſſendi

p̄ma nec de forma: deus.n. nō eſt bn̄s q̄ditatē: ſed eſt q̄ditas p ſe ſubſiſtēs nō bn̄a q̄ditatē ẜ3 ꝙ dicit Aui. ſb̄a hoc mō dcā eſt genus gn̄aliſſimū ⁊ genus vniuocū: ⁊ nō eſt cōis niſi bn̄ti q̄ditatē: vel bn̄ti genus ⁊ dr̄ia3. Cū ḡ dr̄ ꝙ ſubſtāna q̄ eſt genus gn̄aliſſimū v̄e p̄dicat̄ de eo mā. ⁊ formis. negādum eſt. Un̄ hec eſt diſtinguēda ẜ3 equocationē de ſb̄a. deus eſt ſubſtantia. ex eo ꝙ pōt accipi: vt eſt nomē equocū: ⁊ ſic eſt v̄a. vl̄ vt eſt genus vniuocū: ⁊ ſic eſt falſa: ⁊ eodē mō ſunt ille diſtinguēde. mā eſt ſubſtātia. forma eſt ſubſtātia: q2 ſi ſb̄a accipiat̄ vt genus analogū. ſic vtraq3 eſt v̄a. Et ſi accipiat̄ put eſt ge-

F nus vniuocū. ſic vtraq3 eſt falſa. ¶ Ad ẜ3 dubiū dr̄3 ꝙ intelligentie ſunt p ſe in p̄dicamēto ſubſtātie: q2 cōpetit eis modus eſſendi p quē aliqd reponit̄ in p̄dicamēto ſubet vt dcm̄ eſt. ¶ Ad p̄mū cū dr̄. ꝙ ſb̄a q̄ eſt genus gn̄aliſſimū nō p̄dicatur de intelligētia. dicēdū p interēptionē. Et qn̄ dr̄ ꝙ ſb̄a que eſt genus gn̄aliſſimū eſt ſb̄a cōpoſita: q2 nō eſt ſimplex cū p̄-

G dicat̄ de ſb̄a ꝯpoſita. ¶ Nota ꝙ aliqd dr̄ eſſe ſimplex: vel q2 excludit cōpoſitionē loquēdo de cōpōne ex mā ⁊ forma: aut q2 nec includit nec excludit ꝯpōnē. Primo mō itelligēdo ⁊c. tā forma q̄3 ēt mā eſt ſimplex: q2 vtriuſq3 illoꝝ ꝯcludit ꝯpōnē ex materia ⁊ forma. de illa enim ꝯpōne non loquimur. Scd̄o mō ſub̄a q̄ eſt genus gn̄aliſſimū eſt ſimplex: q2 nō icludit cō-

E poſitionē ex materia ⁊ forma. ⁊ ſic eſt cōis ſubſtātijs ſimplicibus. ſ. intelligētijs: ⁊ nec excludit cōpōnē ex materia ⁊ forᵃ: cū ſit cōis ſubſtātijs cōpoſitis. ¶ Dico ḡ ꝙ ſubſtātia q̄ eſt genus gn̄aliſſimū eſt ſimplex p nō incluſionē: ⁊ p nō excluſionē cōpōnis ex materia ⁊ forma: ⁊ tale ſimplex pōt bn̄ affirmari de cōpoſito: ſed ſimplex p excluſionē ꝯpōnis nō affirmat̄ de ꝯpoſito ex materia ⁊ forma. ¶ Ex iſtis p3 rn̄ſio ad vnā difficultatē q̄ ſolet ꝓbare ꝙ ſubſtātia q̄ eſt genus gn̄aliſſimū nō pōt eſſe cōis ſubſtātijs ſimplicibus ⁊ cōpoſitis: q2 ſub̄a q̄ eſt genus aut eſt ſimplex. aut eſt cōpoſita. ſi ſit ſimplex nō vere ⁊ affirmatiue p̄dicatur de ſubſtātijs cōpoſitis: ſi ſit cōpoſita nō v̄e p̄dicatur de intelligētijs ⁊ ꝯ ſubſtātijs alijs ſimplicibꝰ. Rn̄ſio p3. nā ſub̄a q̄ eſt genus gn̄aliſſimū eſt ſimplex p nō incluſionē ⁊ p nō excluſionē ꝯpōnis ex materia ⁊ forma: ⁊ de

D tale ſimplex pōt vere affirmari de ſub̄a ꝯpoſita. ¶ Ad dcm̄ Boetij cū dicit ꝙ relictis extremis Ar. egit de medio dico ꝙ Boetius p extrema intelligit materiā ⁊ formā: ⁊ p formā intelligit formā p̄mā q̄ e dcꝰ: ⁊ p mā3 mām p̄mā: ⁊ p mediū inter illas intelligit ſub̄a3 q̄ eſt genus gn̄aliſſimū: ⁊ illā eſt pfectioꝛ materia p̄ma ⁊ imperfectioꝛ forma illa q̄ eſt deus. ¶ Ad ẜ3 cū dr̄. ꝙ oē qd̄ eſt in gn̄e ꝯponit̄ ex genere ⁊ dr̄ia. verū eſt ꝙ oē qd̄ eſt in gn̄e ⁊c. ſed nō oē qd̄ eſt in genere cōponitur ex dr̄ia que eſt forma: ⁊ gn̄e qd̄ eſt materia: q2 intelligentie ꝯponunt̄ ex gn̄e ⁊ dr̄ia ⁊ nō ex materia ⁊ forā. Un̄ intelligētia eſt ſimplex ſimpliciter de oppoſito ꝯpōni ex materia ⁊ forma. ¶ Et ſi dr̄ ꝙ genꝰ ſumit̄ a materia ⁊ dr̄ia a forma. ḡ ſi intelligētia ꝯponit̄ ex gn̄e ⁊ dr̄ia ꝯponit̄ ex materia ⁊ forma. Dico ꝙ illud cōe dcm̄ genus ſumit̄ a materia talium eſt: imo genus ineſt rei rōne totius nature: ⁊ genus tn̄ h3 modū materie: ⁊ dr̄ia h3 modū forme: q2 genꝰ eſt i poᵃ: ⁊ et determinabile eſt p dr̄ia3: ſicut materia p̄ᵃ eſt in poᵃ ad formā: ⁊ determinabilis ad formā. ¶ Ad 3ᵐ argumᵗᵐ cū dr̄. ꝙ corruptibile ⁊ incorruptibile differunt plus q̄3 gn̄e. Dr̄3 q̄3tū ad ꝓpoſitū: nō ſpeciat. genus eſt duplex. ſ. genus phyſicū ⁊ genus logicū. Genus phyſicū eſt qd̄ eſt in poᵃ ad recipiendū diuerſas formas ſibiinuicē ſuccedētes: cuiuſmodi ē materia p̄ᵃ: ⁊ alia ſuſceptiua formaꝝ. Genus logicū eſt genꝰ qd̄ a porphyrio deſcribit̄ ſic. genꝰ eſt qd̄ p̄dicat̄ de pluribꝰ differētibus ſpē in eo ꝙ qd. Un̄ materia p̄ma ⁊ alie potētie ſuſceptiue ſunt gn̄a phyſica: ⁊ iō forme q̄ ſunt nate recipi in eodē ſuſceptiuo ſunt in eodē genere phyſico. ⁊ ſic h3 intelligi illud dictum p̄hi ſ. corruptibile ⁊ incorruptibile differunt plus q̄3 genere. ſ. phyſico: q2 corruptibile ⁊ incorruptibile n̄ ſunt nata recipi in eodē ſuſceptiuo: tn̄ corruptibile ⁊ incorruptibile bene poſſunt eſſe in eodem genere logico: vnde q̄

De boe vide Anto. and. lib. x. q. vij. metaphyſi.

dam ſunt in eodē gn̄e logico: q̄ tn̄ dr̄nt eodē gn̄e phyſico: vt intelligētia hōi: ⁊ ēt forma celi ⁊ forma gn̄abilis ⁊ corruptibilis ⁊ q̄dā ſunt in eodē gn̄e phyſico: q̄ dr̄nt gn̄e logico. ſic linea ⁊ albedo differūt in gn̄e logico ⁊ ſunt in eodē gn̄e phyſico. q2 in eodē ſuſceptiuo: ⁊ ita eſt de q̄litate ⁊ relatione ⁊ de alijs accn̄tibus diuerſoꝝ p̄dicamētoꝝ. ¶ His viſis deſcēdendo ad hāc l̄ram diuidēdo capl̄m ⁊ deſcriptiones ⁊ ꝯnea eliciendo. Dico ḡ ꝙ capl̄m p̄ᵐ ꝯtinet duas ptes p̄ncipales. In p̄ᵃ determinat de ſub̄a q̄3tū ad eentialia. In ẜo ibi. (Cōe aūt eſt.) determinat de ſub̄a quātū ad eius ꝓprietates accidētales. p̄ma pars ꝯtinet q̄tuor particulas. In prima particula ſupponēdo quādā diuiſionē ſub̄e dſcribit mēbra diuiſionis. In ẜa ibi. (Manifeſtū aūt ex his.) ponit ⁊ declarat q̄ſdā ꝯnes. In tertia ibi. (Scd̄aꝝ v̄o ſub̄aꝝ.) Cōparat adinuicē cōtenta ſub vno mēbro diuiſionis. In 4ᵃ ibi. (Merito āt.) ꝓbat ꝙ gn̄a ⁊ ſpēs p̄maꝝ ſub̄aꝝ ſunt ſub̄e ẜe. In p̄ma ḡ particula ſupponit diuiſionē ſubſtātie in ſub̄a3 p̄mā ⁊ ſcd̄a3: ⁊ deſcribit ſub̄am p̄mā dicēs: ꝙ ſub̄a eſt q̄ ꝓpe p̄ncipal̄r ⁊ maxime ſubſtat: ⁊ hoc loquēdo de p̄ma ſub̄a. Uel dſcribit ſub̄a3 p̄mā ſic. ſub̄a p̄ma eſt q̄ nō eſt in ſubiecto nec dr̄ de ſubiecto: vt aliqs hō. aliqs equus: ⁊ hec ḡ eſt deſcriptio ſb̄e p̄me nō eſſe in ſub̄o nec dici ꝯ ſub̄o. ¶ Sciēdū ꝙ ſubſtātia dr̄ q̄ ꝓprie ⁊c. 3

dicit ꝓpe ad dr̄iā accn̄tiū in cōcreto q̄ ſubſtāt: l3 nō ꝓprie album. vt ſubſtare albedini ⁊ dulcedini: ſed non ꝓprie: ⁊ dicit p̄ncipal̄r ad dr̄ia3 aliquoꝝ accn̄tiū in abſtracto: q̄ l3 proprie ſubſtēt: nō tn̄ p̄ncipal̄r. v̄. g. q̄3titas ꝓprie ſubſtat q̄litati: vt ſuperficies colori: nō tn̄ ſubſtat p̄ncipal̄r: q2 non ſubſtat niſi ratione ſub̄e corporee q̄ p̄ncipaliter ſubſtat. Dicit maxime ad dr̄ia3 ſubſtātiaꝝ ſcd̄aꝝ: q2 l3 ſubſtēt ꝓprie accn̄tibus: ⁊ ratōnes ſuppoſitoꝝ: nō tn̄ maxime: ⁊ l3 ꝓprie ſubſtātie maxime ſubſtāt. vel dicit ꝓprie ad dr̄ia3 accidētiū q̄ ꝓprie ſubſtāt: ⁊ dicit p̄ncipaliter ad dr̄iam ſcd̄aꝝ ſubſtātiaꝝ: ⁊ dicit maxime ad dr̄iam vtriuſq3 tā ſecūdaꝝ ſubſtātiaꝝ q̄3 accn̄tiū. Uel dicit ꝓprie: q2 p̄me ſubſtātie ꝓprie ſubſtāt: ⁊ dicit p̄ncipaliter: q2 p̄me ſubſtantie magis ſubſtāt q̄3 alie ſiue ſint accn̄tia ſiue ſubſtātie ẜe: ⁊ dicit maxime: q2 p̄me ſubſtātie oībus ſubſtāt. ſ. tā accn̄tibꝰ q̄3 etiā ſubſtātijs ſecūdis. Deinde dſcribit ſubſtantias ſecūdas dicēs: ꝙ ſubſtātie ẜe dr̄r ſubſtātie: in q̄bus p̄me ſubſtātie inſunt. ſ. tāq̄3 inferioꝛa in ſuis ſuperioꝛibus: ⁊ ſic ſpēs ⁊ gn̄a de genere ſubſtātie dicunt̄ eſſe ſubſtātie ẜe: vt hō ⁊ aial dicunt̄ eſſe ſubſtātie ẜe. nā aliqs hō dr̄ eſſe in ſpecie hoīs ⁊ in genere aialis. ¶ S3 dubiū eſt. vtrū ſubſtātia ẜa ſit ſubſtātia vel nō: ⁊ videt̄ ꝙ nō q2 ſequitur nulla ſubſtātia eſt ſubſtātia ẜa. ḡ nulla ſubſtātia ẜa eſt ſubſtātia. ꝯn̄a p3: p conuerſionē ſimplicē. añs ꝓbat̄. q2 nullus hō eſt ſubſtātia. ⁊ ſic de alijs. ergo ſequit̄ ꝙ nulla ſubſtātia eſt ſubſtātia ẜa. patet ꝯn̄a. p auctē3 p̄hi. ẜo topi. circa finē. vbi dicit. ꝙ illud qd̄ negatur a q̄libꝫ ſpē vl̄r ſumpta negat̄ a gn̄e vl̄r ſumpto: ſicut p3. ſequitur. n. nullus hō currit. nullus aſinus currit: ⁊ ſic de ſingulis ſpeciebus aialis: ḡ nullū aial currit: ⁊ eodē mō pōt ꝓbari: ꝙ nulla ſubſtātia eſt genus gn̄aliſſimū: q2 nullus hō eſt genus gn̄aliſſimū: nec aliqs hō: ⁊ ſic de ſingulis ſpēbus ſubſtātie: ḡ nulla ſubſtātia eſt genus gn̄aliſſimū. ¶ Dicēdū ꝙ hec eſt v̄a: nulla ſubſtātia eſt ſubſtātia ẜa: ⁊ tn̄ hec eſt v̄a. ſubſtātia eſt ſubſtātia ẜa: ẜm ꝙ ſub̄m h3 ſuppōnē ſimplicē: ſicut hec eſt v̄a. hō eſt ſpēs: ⁊ hec ſimiliter nullus hō eſt ſpecies: ẜm ꝙ ſub̄m in p̄ma h3 ſuppōnē ſimplicē. in ẜa ſuppōnē pſonalē. ¶ Si dicat̄ ꝙ ſi ſub̄a ẜa eſſet ſub̄a: tunc eſſet v̄a. ſpecies eſt ſubſtātia: q2 ſpēs ⁊ gn̄a de gn̄e ſubſtātie dr̄r ẜe ſubſtantie: ſed h̄ eſt falſa. ſpēs eſt ſubſtātia: q2 ſua ꝯuerſa eſt omni mō falſa. ſ. ſub̄a eſt ſpēs. nā ẜm ꝙ ſub̄m h3 ſuppōnē ſimplicem ſequit̄ ſubſtātia eſt genus gn̄aliſſimū: ḡ ſub̄a nō eſt ſpecies. hec ſil̄r eſt falſa. ſubſtātia eſt ſpēs ẜm ꝙ ſub̄m h3 ſuppoſitionē pſonalē: q2 ſua ꝯdictoria eſt v̄a. ſ. nulla ſubſtātia ē ſpēs. ¶ Dr̄m ꝙ hec eſt diſtinguēda ſubſtātia eſt ſpēs ex eo ꝙ ſubiectum pōt hr̄e ſuppōnem pſonalē vel ſimplicem. Primo modo eſt falſa: ſecūdo mō eſt vlterius diſtinguēda: ex eo

ꝙ ſub̄m

ꝙ ſolū pōt hr̄e ſuppōnē ſimplicē gn̄alē vel ſpālē. Si habe-
at ſuppōnē ſimplicē gn̄alē tūc ſupponit ꝑ ſuo ꝑmario ſigni-
ficato: ⁊ nō cū ſuis inferioribus nec ꝑ ſpēbus nec pro indiui
duis. Si vō habeat ſuppōnē ſimplicē ſpālē: tūc ſupponit pro
ſuis ſpēbus: ⁊ nō ꝑ ſuis indiuiduis: ⁊ tūc hec eſt vera. ſbā eſt
ſpēs: q2 hō eſt ſpēs: vn̄ i alio ſenſu hec eſt va. ſubſtātia eſt ſpe
cies: ⁊ in alio ſenſu hec eſt vera ſubſtātia eſt genus genera-
liſſimū: q2 illa. ſ. ſubſtātia eſt ſpēs. eſt vera: ſm ꝙ ſubiectum
h3 ſuppōnē ſimplicē ſpālē: ⁊ hec eſt vera. ſubſtātia eſt genus
A gn̄aliſſimū ſ3 ꝙ ſubiectū h3 ſuppōnē gn̄alē ſimplicē. ¶ Et
ſciendū ꝙ hec diuiſio de ſuppōne ſimplici gn̄ali ⁊ ſpāli h3 lo
cum in terminis gn̄alibus q hn̄t ſub ſe ſpēs ⁊ indiuiduas: ⁊
nō in alijs terminis: q2 3. n. terminus gn̄alis ꝯtinēs ſub ſe ſpe
cies ⁊ īdiuiduas pōt hr̄e duplicē ſuppoſitionē ſimplicē. ſ. gn̄a-
lem ſ3 ꝙ ſupponit ꝑ ſuo ꝑmo ſignificato: ⁊ ſpālez ſ3 ꝙ ſup
ponit ꝑ ſuis ſpēbus ſolū. nō aūt ꝑ indiuiduis ſuis. ¶ Intel
B ligendū eſt ꝙ moderni dicūt ꝙ nihil eſt ſubſtātia niſi ſingu-
Te.cō. lare: ⁊ ꝓbant hoc ꝑ dcm̄ phi. 7. meta. qui ꝓbat ꝙ vlīa non
5.ꝛ in ſunt ſubſtātie. Iſti dicūt ꝙ gn̄a ⁊ ſpēs q̄ dicūtur eſſe in ꝑdica
6. mento ſbe dr̄r ſbe ſcḋe nō ſubſtātie in rei veritate: ſ3 ſolū no-
minant̄ vel dr̄r ſbe ſecūde. Et iō illa diuiſio non eſt in veras
ſubſtātias ex̄ aīam: ſ3 eſt diuiſio in illis q̄ ponunt̄ in linea ꝑdi
camētali ſubſtātie. Nūc aūt in linea ꝑdicamētali ſubſtāne ñ
ſolū ꝯtinent̄ ſubſtāne p̄ᵉ: ſ3 ēt intētiones in anima vel voces
īportātes veras ſubſtātias ⁊ nō fictas: q̄ iō dr̄r ſubſtātie: q2
ꝯtinent̄ ſub gn̄e gn̄aliſſimo ꝑdicamēti ſubſtātie: q2 ſunt mi-
nus cōia q̄3 ſit gen⁹ gn̄aliſſimū in gn̄e ſubſtātie: ⁊ ſube ꝑme
dr̄r ille res ex̄ aīa3 ꝑ ſe ſubſiſtētes. ſbe vō ſcḋe dr̄r intētiones
vl̄ noīa īportātia ſubas multas. Cā q̄re Ari. diuidit ñ ſuba3
eſt iſta: q2 phs in 5ᵒ lib. ꝑncipit̄r determinat de incōplexis: ex
q̄bus ſūt ꝓpōnes vel ſyllogiſmi. Nūc aūt magna eſt drīa in
ter incōplexū qḋ importat vnā rē ꝑcīſe ⁊ qḋ plures res īpor
tat: q2 q̄dā icōplexa cōtēta ſub gn̄e gn̄aliſſimo ſube īportant
multas res: ⁊ q̄dā nō. ⁊ iō neceſſe habuit diſtinguere talia po
ſita ī linea ꝑdicamētali: ⁊ alias vocat ſubſtātias ꝑmas: ⁊ ali-
as ſubſtānas ſcḋas: ⁊ nō q2 ſint ſubſtātie: ſ3 q2 īportāt ꝑſes pri-
mas ſubſtātias. Et eodē mō pōt diſtingui de q̄litate. nā q̄dā
eſt q̄litas ꝑma: ⁊ q̄dā eſt q̄litas ſcḋa: ſ3 cognita iſta diſtinctio
ne de ſubſtātia faciſr pōt hr̄i ꝯſilis de q̄litate. Q, aūtē gn̄a ⁊
ſpēs q̄ dicant̄ ſe ſubſtātie nō ſunt vē ſubſtātie ex̄ aīa3. ꝓba
tur multipl̄r. Pⁱᵒ ſic. q2 ſi ſic eſſet: tūc ſubſtātia ſingularis cō
poneret̄ ex ſubſtāna vl̄i ⁊ ſubſtātia ſingulari: ⁊ tūc ſba ſin-
gularis nō magis eſſet ſingularis q̄3 vl̄is. ¶ Itē ſi hō cōtra ſit
res ex̄ aīa3: ⁊ ſil̄r aīal qḋ eſt gen⁹: ⁊ ſil̄r ſubſtātia: q̄ eſt gen⁹
gn̄aliſſimū: ⁊ oīa iſta ſunt de eēntia ſingularis ſubſtātie: tūc
q̄ro. an illa diſtincta faciāt aliqḋ vnū ꝑ ſe. vel nō. ſi dr̄ ꝙ nō.
cū oīa illa ſint de ſubſtātia indiuidui. ſeqtur ꝙ indiuiduū de
gene ſubſtātie nō eſſet vnū ꝑ ſe. Si aūt faciāt ꝑ ſe vnū tūc vn⁹
illoꝝ eſt actus: reliquū potētia: ſ3 illa nō ſic ſe habēt: q2 gen⁹
nō eſt mā ſpēi: nec ecōuerſo. ¶ Itē arguit̄ ꝑ phm 2ᵒ de a a.
Te.cō.2. ſubſtātia ſufficiēter diuidit̄ in mā3 ⁊ formā ⁊ ſubſtātiā cōpo
ſitam: ſ3 vl̄e nullū hoꝝ eſt. ḡ ſubſtātia eſt vl̄e. ¶ Itē intelligē
tie q̄ ſunt oīno ſimplices ſunt ꝑ ſe in gn̄e ſubſtātie. ḡ cum ſint
ſimplices nō ſunt cōpoſite ex diuerſis vl̄ib⁹. Si tn̄ vl̄ia hr̄ent
eē ex̄ aīa3 ſeqtur ꝙ intelligētie eēnt ꝯpoſite: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō eēnt
C ſimplices ſubſtātie. ¶ Itē q̄ro an hec ſpēs hō. ſit eadē3 res
oīno in ſoz. ⁊ pla. an alia ⁊ alia. nō eſt dare ꝙ alia. q2 tūc eēnt
tot ſpēs quot ſunt indiuidua: ⁊ qḋ eēt incōueniēs. Si aūt ſit ea-
dem res oīno: ſeqtur ꝙ eadē res oīno ſil̄ eēt hic ⁊ rome. Si
militer ſeqtur ꝙ eadē res oīno inuariata ſil̄ mouet̄ ⁊ qeſcit:
q2 eadē res oīno eſt in ſorte ⁊ platone: ⁊ illa mouet̄ ad mo-
tū3 ſoz. ⁊ qeſcit ad qetē platonis. ¶ Sed ꝯ̄ iſtā opi. poſſ3 ar
Te.cō. gui ſic. p⁹ ꝑ phm. 7. meta. ⁊ vbicūq3 determinat intētionem
45.ꝛ in ſuā de vl̄ib⁹. Vl̄ia nō ſunt ſm eſſe ſeparata a ſingularibus: ſ3
36. cōceptus in aīa ſunt ſm eſſe ſeparata a ſingularibus exñti-
bus extra aīā3: ergo ſe ſubſtātie q̄ ſunt vniuerſalia reſpectu
ꝑmaꝝ ſubſtātiaꝝ nō ſunt cōceptus in aīa. Itē ſubſtātia diui

ditur in ſubſtātiā ꝑmā. ⁊ ſubſtātiā ſcḋa3: vt p3 hic. Sed diuiſum
ꝑdicatur de diuidentibus ſp3: ḡ hec eſt va. ſubſtātia ſa ē ſub
ſtantie: ſ3 nullus cōceptus in aīa eſt ſubſtātia: ḡ ſubſtātia nō
eſt cōceptus in aīa. ¶ Itē ꝑ phm inferius in iſto caplo ad qō
nem factā de p̄ᵃ ſubſtātia ꝑ qḋ. nō ꝯgrue r̄ndet̄ ꝑ aliqḋ acci
dens: ſ3 ad qōnē factā ꝑ qḋ de p̄ᵃ ſubſtātia cōuenienter r̄ndet̄
ꝑ ſcḋa3: vt ſanis p3: ḡ 2ᵃ ſubſtātia nō ē accñs: ⁊ ꝑ ꝯn̄s ſubſtan
tia ſa nō eſt ꝯceptus in aīa. Si dicat̄ ꝙ ad qōnē factā ꝑ qḋ d
p̄ᵃ ſubſtātia ꝯuenienter r̄ndet̄ ꝑ aliqḋ accñs: vt ꝑ conceptū in
aīa ꝑ p̄ᵃ ſubſtātia ſupponētē. ¶ Cōtra. ſi hoc eſſet veꝝ ſeq-
retur ſuppoſito ꝙ ſoz. ſit albus vel grāmaticus ſi q̄reret̄. qḋ
eſt ſoz. ꝯuenienter r̄nderet̄ ꝑ albū vel grāmaticū: dicēdo. ſoz.
eſt grāmaticus: vel ſoz. eſt albus: q2 ſi ſoz. ſit albus ⁊ grāma
ticus tūc tā albū q̄3 grāmaticū ſupponit ꝑ ſoz. ⁊ ꝑ ꝯn̄s appa
ret ꝙ ꝑ tale accñs r̄ndet̄ ꝯuenienter ad qōnē querētē de indi-
uiduo ſubſtāne qḋ eſt: ſ3 hoc eſt ꝯ̄ phm. Itē de ſingularibus
nō eſt ſcia: vt p3 ꝑ phm: p̄ᵒ poſte. ⁊ 7. meta. Si ergo nihil ſit T.cō.19
ſubſtātia niſi ſubſtantia ſingularis: ſeqtur ꝙ nulla eſt ſcia de
ſubſtātijs: ⁊ ſic deſtrueret̄ metaphiſica: q̄ eſt de ſubſtātijs in
ſenſibilibus: ⁊ de ſubſtātijs eternis. ¶ Itē deſtrueret̄ ſcia n̄
nālibus que eſt de ſubſtātijs mobilibus: q2 nulla eſſet ſciā ni
ſi de cōceptibus in anima. ¶ Itē per phm 7. meta. ſola ſub Te.cō.
ſtantia diffinitur diffinitione ſimpliciter dicta: ⁊ accñtia non 11.ꝛ in
hn̄t diffinitionē niſi ſm qḋ. Q uero tūc qḋ diffinitur hac diffi de.
nitione q̄ eſt aīal rōnale mortale: nō eſt dicere ꝙ h̄ ſit diffini-
tio accñtis: q2 hec diffinitio nō ꝑ ſe p̄ᵒ ꝑdicatur de aliquo ac
cidēte: ⁊ ēt hec diffinitio eſt ſimpliciter dicta: ⁊ ꝑ ꝯn̄s non eſt
diffō accñtis nec alicuius ſingularis. ergo eſt diffō ſubſtātie:
⁊ nō eſt diffō alicuius ſubſtātie ſingularis: q2 diffō ⁊ diffini- D
tum ꝯuertunt̄: ⁊ hec diffō nō ꝯuertit̄ cū aliq̄ ſingulari: q2 ñ
ꝯuertit̄ cū ſoz. nec cū platone: ⁊ ſic de ceteris. ergo eſt diffō
ſubſtātie vniuerſalis: ⁊ ꝑ ꝯn̄s op3 ponere ſubſtātiā vniuerſa
lem: ⁊ nō ſolū ſubſtātiam ſingularē eſſe ſubſtāna3. ¶ Itē ge
nus diuidit̄ ꝑ ſe in ſuas ſpēs ſm porphyriū: ⁊ ſm Boetiū in
libro ſuo diuiſionū: vt aīal in hoiem ⁊ aſinū. Q uero qḋ eſt il
lud qḋ diuiditur in hoiem ⁊ aſinū: aut eſt ſubſtātia: aut eſt ac
cidens: ſi ſit ſubſtātia cū nulla ſubſtantia ſingularis diuidat̄
in hoiem ⁊ aſinū. ſequit̄ ꝙ op3 ponere ſubſtātiā vl̄em q̄ di-
uiditur in ſpēs ſi dr̄ ꝙ illud qḋ diuidit̄ illa diuiſione eſt ac-
cidens: ſeqtur ꝙ illa eſt diuiſio accidētis in ſubſtātias. talis
diuiſio eſt ꝑ accñs. ſm Boetiū. ḡ diuiſio gn̄is in ſuas ſpēs nō
eſt diuiſio ꝑ ſe: ſed ꝑ accñs: qḋ eſt ꝯ̄ Boetiū. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ
diuiſio aīalis in hoiem ⁊ aſinū eſt vnius ꝯceptus cōis diuiſio
in duos ꝯceptus min⁹ cōes. ¶ Sed ꝯ̄. h̄ diuiſio eſt in hoie3
⁊ aſinū: ḡ ſi ſit diuiſio in duos ꝯceptus: ſequit̄ ꝙ hō ⁊ aſinus
nō ſunt niſi cōceptus qḋ eſt abſurdū. ¶ Itē aliqḋ diuidit̄ in
ſorte ⁊ platone. ⁊ illud nō eſt ſubſtātia ſingularis: vt certum
eſt. nec eſt accidēs: q2 tūc eſſet diuiſio accidētis in ſubſtātias
⁊ ꝑ ꝯn̄s eſſet diuiſio per accñs ḡ relinqtur ꝙ illud qḋ diuidi
tur in ſorte ⁊ platone. ſit ſubſtātia vl̄is: ⁊ ꝑ ꝯn̄s op3 ponere
ſubſtantiā vl̄em. ¶ Itē ſm phm inferius in iſto capi. ⁊ etiā
in tractatu ꝑcedēti. ſubſtātia ſa dī de ſubiecto: ⁊ non eſt in
ſubiecto: ſ3 oīs ꝯceptus in aīa eſt in ſubiecto: ḡ ſa ſubſtantia
nō eſt ꝯceptus in aīa: ⁊ ꝑ ꝯn̄s eſt res extra animā. pōt argui
ſic ꝑ phm. Aliqḋ dī de ſubiecto: ⁊ nō eſt in ſubiecto. Sed id
nō eſt accidēs cū oē accidēs ſit in ſubiecto ḡ illud eſt ſubſtā-
tia: ſed nō ſubſtātia ſingularis: q2 ꝑ phm in eodē caᵒ. nulla
ſubſtātia ſingularis dī de ſubiecto: ⁊ nō eſt in ſubiecto ḡ op3
ponere ſubſtātiā vniuerſalē q̄ dī de ſubiecto ⁊ nō eſt in ſub-
iecto. ¶ Itē ſm phm inferius in iſto caᵒ ſubſtantia p̄ᵃ eſt
magis ſubſtātia q̄3 ſa ſubſtātia. ḡ ſa ſubſtātia eſt ſubſtātia:
ſ3 ſit minus ſubſtātia q̄3 ſubſtātia ꝑma. ¶ Itē ꝑ phm. 2. to
pi. ⁊ 5. meta. deſtructo gn̄e deſtruit̄ ſpēs: ⁊ deſtructa ſpē de
ſtruitur qḋlz indiuiduū illius. Sed deſtructo vno ꝯceptu lapi
dis nō ꝑ hoc deſtruit̄ lapis extra aīam: ḡ ꝯceptus in anima
nō eſt ſpēs indiuidui exñtis extra animā. ¶ Itē3 ꝑ phm in
ſo ca. inferius. deſtructis ꝑmis ſubſtātijs ipoſſe eſt aliqḋ alio

rum remaneret: vt deſtructis oĩbus indiuiduis alicuius ſpẽi
aũt generis ſube nõ remanet illud genus: nec illa ſpẽs: ſʒ de
ſtructis oĩbus lapidib⁹ adhuc poſſʒ remanere ꝯceptus lapi
dis: ergo ꝯceptus lapidis in aĩa nõ ẽ ſpẽs lapidis exiſtẽtis extra
aĩaʒ: qḋ ꝯcedo. Et ĩõ mihi vĩ ꝙ dicta phi in multis locis non
ſũt intelligenda ponẽdo ꝙ ſbã ſcḋa ſit ſuba. De iſta tñ mate
ria plenius apparebit in tractatu de vlibus deo concedẽte.
¶ Ad pᵐ in ꝯrũ dõm eſt ꝙ ſola ſubſtãtia ſingularis nõ ꝯpo
nitur ex vniuerſalib⁹: ſʒ ſolũ ex ſingularibus: qꝛ ſoꝛ. nõ cõpo
nitur niſi ex hac mã ⁊ hac forma: ⁊ nõ cõponit̃ ex genere ⁊
dĩa q̃ predicat̃ de eo in qḋ: ſed ſpẽs de genere ſube cõponi
tur ex gñe ⁊ dĩa ⁊ ex oĩbus ſupiorib⁹ ad ipſum: ⁊ huius rõ
eſt: qꝛ effectus particularis ſunt cãe particulares: ⁊ effectus
vlis ſunt cãe vles ſm phm. 2. phyſicoꝝ. ⁊ 5. meta. caplo d
cã. ſʒ indiuiduũ eſt eff ctus particularis: ⁊ ſpẽs eſt effectus
vlis: ⁊ ĩõ indiuiduũ nõ cõponit̃ niſi ex hac mã ⁊ ex hac for
ma que ſunt cãe particulares: ⁊ ſpẽs cũ ſit effectus vlis ꝯpo
nitur ex cauſis vlibus. ſ. ex gñe ⁊ dĩa: ⁊ ꝑ hoc pꝫ rñſio ad ſe
cundas rõnes. ¶ Ad pᵐ dõꝫ ꝙ q̃uis ſube ſcḋe ſint vere res
extra aĩam ex hoc nõ ſeqtur ꝙ ſuba ſingularis ſit compoſita
ex ſuba vlĩ ⁊ ſuba particulari. ¶ Ad ſꝫ cũ dĩ ꝙ oĩa illa ſpe
cies genus gñaliſſimũ. ſubalternũ. ſunt de eſſentia ſube ſin
gularis. dõꝫ eſt ꝙ illud eſt interimẽdũ vt pꝫ ꝑ iam dicta. Et
qñ arguit̃ an illa ſcilicet genus vel ſpẽs ⁊ cetera vlia de ge
nere ſubſtãtie faciant aliqḋ per ſe vnũ vel nõ eſt dõm ꝙ ſpe
cies ſpãliſſima cõponit̃ ex oĩbus gñib⁹ ſuperiorib⁹ i linea ꝑ
dicamẽtali: ⁊ ex oĩbus dĩſs: quaꝝ ponunt̃ noĩa in diffõne.
Sʒ ex ſpẽ ſpãliſſima ⁊ ſuis gñibus nõ ꝯſtituit̃ aliqḋ vnũ: qꝛ
ſi aliqḋ conſtitueret̃ ex eis: illud eſſet ipſa ſpẽs: ſed ipſa ſpẽs
nõ cõſtituit ſeipſaʒ: qꝛ ſic aliqḋ eſſet pars ſuipſius. Et cũ dĩ.
ꝙ ex generib⁹ ſm inferius ⁊ ſupius nõ põt fieri vnũ: dico ꝙ
ex ſolis generibus nõ fit vnũ ſʒ ex gñibus ⁊ differẽtĩs. Et cũ
dĩ ꝙ vnũ illorũ tũc eſſet mã ⁊ reliquũ forma. dico ꝙ hoc nõ
ſeqtur: ꝯcedo tñ ꝙ vnũ illoꝝ hꝫ rõnẽ mãe. ſ. genus: ⁊ aliud
rõnẽ forme. ſ. dĩa ſm ꝙ dicũt auctores: ⁊ dicit porphy. ⁊ tñ
nõ eſt vera mã genus: nec dĩa vera forma perficiens mãm.
¶ Sed adhuc reſtant duo dubia. Primũ qꝛ ſm iſtã viã ex
duobus vniuerſalibus: vt puta ex ſubſtãtia ⁊ ſubſtãtia cor
porea fit vnũ: ergo oꝫ ꝙ vnũ hẽat rõnẽ mãe ⁊ aliḋ rõnẽ forme:
qḋ nõ ẽ verũ: qꝛ nullũ illoꝝ hꝫ magis rõnẽ mãe q̃ʒ rõnẽ foꝛe.
¶ Itẽ ſi hec ſpẽs cõponeret̃ ex generibus ſuperioribus ad
ipſaʒ: tunc in cõpõne hominis multotiẽs repeteret̃ idẽ. v. g.
nã ſi aĩal ſit pars hoĩs ⁊ ſubſtãtia q̃ eſt genus gñaliſſimũ in
cluditur in aĩali. ſequit̃ ꝙ ſbã vlis ſit in hoĩe: ⁊ cõſtituit ho
minẽ rõne aĩalis eo ꝙ includitur in aĩali. Silr ſubſtãtia aĩa
ta eſt pars ho is: ⁊ ſubſtãtia que eſt genus gñaliſſimũ inclu
ditur in ſubſtãtia aĩata. ergo ſubſtãtia q̃ eſt genus gñaliſſimuꝫ
iteꝝ includit̃ i hoĩe rõne ſubſtãtie aĩate: ⁊ 3° includit̃ rõne
ſubſtãtie corporee: ⁊ ita multotiẽs repeteret̃ idẽ: ⁊ ẽt inclu
deretur in cõſtitutione hoĩs: qḋ vĩ incõueniẽs. ¶ Itẽ ſi ſpẽs
hoĩs eſt ex aĩaꝫ incluſa in indiuiduo: tunc deus nõ poſſet an
nihilare ſortẽ niſi annihilaret oẽm hoĩeꝫ: qꝛ ſi deus annihi
laret ſoꝛ. ſequit̃ ꝙ annihilaret ſpẽm ſortis incluſaʒ in ſorte: ⁊
annihilata ſpẽ hoĩs neceſſario annihilat̃ qlꝫ hõ: ergo nõ poſſꝫ
ſoꝛ. annihilari niſi qlibꝫ hõ alius a ſoꝛ. annihilaret̃: qḋ eſt in
cõueniẽs. Et ſeqtur aliud incõueniẽs ꝙ deus nõ põt annihi
lare ſoꝛ. niſi annihilet totũ genus ſubſtãtie: qḋ eſt abſurduꝫ
valde. Et ꝙ hoc ſequat̃ pꝫ. qꝛ ſi deus annihilaret ſoꝛ. ſeqtur
ꝙ deus annihilaret ſpẽm hoĩs: ⁊ ſi ſpẽs hoĩs annihilat̃: ſeq
tur ꝙ qlibꝫ ps ſpẽi annihilat̃: ſʒ gen⁹ gñaliſſimũ eſt ps ſpẽi
hominis. ergo ſi ſpẽs hoĩs annihilat̃, ſeqtur ꝙ genus gñaliſſi
mum annihilat̃: ſed annihilato genere gñaliſſimo annihil a
tur qḋlibꝫ qḋ eſt in eodẽ gñe: ergo ſi deus annihilaret ſoꝛ. ſequi
tur ꝙ annihilaret totũ qḋ eſt in genere ſubſtãtie: qḋ eſt val
de abſurdũ. ¶ Et ſi dicatur huic rõni ꝙ ſpẽs nõ eſt pars in
diuidui: ideo non opꝫ ꝙ ſi ſoꝛ. annihilatur ꝙ ſpẽs annihilet̃.
¶ Contra. illud nõ ſoluit difficultateꝫ: qꝛ q̃uis ſpẽs non ſit
pars indiuidui: tñ ſm iſtã opinionẽ nõ ſeqtur ꝙ genus eſt ps
ſpẽi: vel ad minus ſm iſtã opi. ſeqtur ꝙ ad ãnihilationẽ ſpẽi
ſequit̃ annihilatio gnis gñaliſſimi de pdicamẽto ſube. ⁊ ꝑ
ꝯñs ſequit̃ annihilatio cuiuſlibꝫ ſpẽi de gñe ſbe: ergo nõ poſſet
deus ſm iſtã opi. annihilare ſpẽm humanã niſi annihilaret
oẽm ſpẽm de gñe ſubſtãtie: ⁊ per ꝯñs qḋlibet indiuiduũ de
genere ſubſtãtie qḋ videtur abſurdũ. ¶ Itẽ vĩ ꝙ ſpẽs ſit ps
indiuidui. qꝛ qditas vel eſt idẽ cũ iſto cuius eſt qditas vel eſt
pars eius: vt pꝫ. 7. meta. ſed ſpẽs eſt qditas indiuidui: qꝛ per
ſpẽm cõuenienter rñdetur ad qõnẽ querẽtẽ ꝑ quid de indiui
duo. ergo ſpẽs vel eſt totũ indiuiduũ: vel eſt ps eius. ¶ Ad
pᵐ iſtoꝝ dõm ꝙ ex duobus generibus: quoꝝ vnũ eſt in
ferius ad alterũ accepta ꝑ ſe nõ fit vnũ: qꝛ tũc vnũ illoꝝ eẽt
pars alterius. ſ. ſuperius reſpectu inferioris: ⁊ ex toto ⁊ ex
parte ꝑ ſe accepta nõ fit vnũ. Si enĩ ex eis ꝑ ſe accepta
fieret vnũ illud nõ eſſet niſi ipſum inferius: vt ſi ex ſbã corpo
rea ⁊ ſubſtãtia que eſt genus fieret vnũ hoc nõ eſſet niſi ſub
ſtantia corporea: ⁊ illud ſic cõſtitueret ſpẽm ⁊ eſſet pars ſui
ipſius: qḋ eſt incõueniẽs. Sꝫ ex genere ſuperiori ⁊ dĩa cõſti
tuitur genus inferius. ¶ Ad aliud cũ dĩ. ꝙ ſi genus ſit pars
ſpẽi tunc in cõſtitutione ſpẽi multotiẽs repetit̃ idẽ: dico ꝙ nõ
ſequit̃: qꝛ in gñe infimo ſpẽi ſpãliſſime includunt̃ oĩa gñia ſu
periora: nec ſeparant̃ ab eo. Et cũ dĩ. ꝙ ſubſtãtia cõſtituit
hoĩem rõne aĩalis: ꝯcedo. ⁊ etiã rõne ſubſtãtie aĩate incluſe
in aĩali: ſed hoc nõ eſt iteꝝ cõſtituere. Vñ cu aliqua pars cõ
ſtituẽs aliqḋ totũ hꝫ multas partes: illa pars habẽs multas
partes cõſtituit totũ illud: ⁊ ẽt medietas medietatis cõſtituit
totũ: nec ꝓpter hoc ſequit̃ ꝙ medietas medietatis vel quarta
pars medietatis multotiens cõſtituat totũ illud. ¶ Ad aliḋ
dõm ꝙ nõ opꝫ ꝙ annihilãdo indiuiduũ ãnihilet̃ ſpecies ho
minis: qꝛ ſpẽs hoĩs nõ eſt pars ſoꝛ. Vnde annihilata hac mã
⁊ hac forma annihilat̃ ſoꝛ. qꝛ ſoꝛ. nõ cõponit̃ niſi ex hac mã
⁊ hac forma. ¶ Et qñ dĩ ꝙ ſm illã opi. ſequit̃ ꝙ deus non
poſſet annihilare ſpẽm hoĩs niſi annihilaret genus genera
liſſimum ſubſtantie: ⁊ ꝑ ꝯñs oẽs ſpẽs ⁊ oĩa indiuidua illius
generis. dõm ꝙ annihilatio põt accipi dupl'r. vl'r ⁊ particu
lariter ꝑ annihilationẽ vleꝫ intelligit̃ deſtructio rei quantũ
ad oĩa in ea exiſtẽtia: ſiue ſint ꝓpria ſiue cõia. ꝑ annihilatio
nem particularẽ intelligit̃ deſtructio rei ſolũ quantũ ad pro
pria rei nõ q̃ntum ad cõia illi ⁊ alĩs. Si ꝑ annihilationẽ rei i
telligamus deſtructionẽ vleꝫ rei quantũ ad oĩa incluſa in re
illa: ſic cõcedo ꝙ deus nõ poſſet annihilare ſpẽꝫ hoĩs niſi an
nihilaret totũ genus humanũ: ⁊ totũ ꝑdicamentũ ſubſtãtie:
⁊ oẽ contentũ ſub gñe ſubſtãtie: nec eſt hoc inconueniẽs: ſꝫ
neceſſariũ: qꝛ annihilatio vlis rei eſt deſtructio eius quantũ
ad oĩa eius vniuerſalia ⁊ particularia in illo incluſa: ſed ſi ꝑ
annihilationẽ intelligamus annihilationẽ particularẽ rei: ſic
põt deus annihilare ſpẽm humanã non annihilãdo genus
ſubſtãtie nec aliã ſpẽm ꝑfectã aliã ab illa. Vñ deſtructa foꝛa
ſpecifica hoĩs. ſ. aĩa intellectiua totaliter: ⁊ corpore ſuſcepti
uo aĩe intellectiue: totaliter annihilaret̃ ſpẽs humana anni
hilatione particulari: nõ tñ annihilatione vniuerſali: qꝛ non
deſtruit̃ niſi quantũ ad oĩa ſibi ꝓpria ⁊ non quo ad oĩa ſibi
cõia. ¶ Ad illud qḋ ꝓbatur ꝙ ſpẽs eſt pars indiuidui: qꝛ eſt
qditas indiuidui: dõm ꝙ qditas ⁊ forma vnũ ſunt: ⁊ ĩõ ſicut
forma eſt duplex. ſ. forma declarãs qditatẽ: ⁊ forma ꝑficiẽs
mãm: ſic qditas eſt duplex. qꝛ q̃daꝫ eſt qditas que eſt forma
perficiens mãm: ⁊ quedã eſt forma declarans quiditatẽ: qdi
tas que eſt forma perficiens mãm eſt pars indiuidui cuius ẽ
quiditas: ſꝫ qditas declarãs qditatẽ nõ eſt pars indiuidui cu
ius eſt qditas: nec eſt de eſſentia talis indiuidui: ſed eſt eſſen
tialiter cõcomitãs eſſẽtiã eius. ¶ Ad q̃rtũ cũ dicit̃ ꝙ ſbã di
uiditur in mãm ⁊ formã ⁊ cõpoſitũ. Dico ꝙ ſubſtãtia ſingu
laris. ſ. ſubſtãtia ꝑma ſic diuidit̃ in mãm ⁊ formã ⁊ compoſi
tum: ſed ſubſtãtia vlis. ſ. ſubſtãtia ſcḋa: nõ ſic diuidit̃: ſed diui
ditur in ſpẽꝫ ⁊ gen⁹. ¶ Ad aliḋ ꝑncipale cũ dĩ. ꝙ intelligen
tie ſunt ſimplices. dico ꝙ ſunt ſimplices ſimplicitate op
poſita

T.c.º 3i. ⁊ inde.

D

Te.c. 20. m de.

E Annihilatio dupliciter capitur

F

poſita ꝯponi ex mã ⁊ foīa: ⁊ nõ ſimplicitate oppoſita cõpoſitioni ex gñe ⁊ dĩa. ℭ Ad qnm̃ pncipale cũ dr̃. an hec ſpẽs hõis ſit eadẽ oĩno res in ſorte. ⁊ pla. an alia ⁊ alia. dicendũ ꝙ hec ſpẽs hõ eſt eadẽ in ſor. ⁊ pla. Et cũ dr̃. ꝙ eadem eſſet res hic ⁊ rome: ⁊ ſil' moueret' ⁊ qeſceret. dõm ꝙ hec ſpẽs hõ eſt vna res ſʒ ſpẽʒ: ⁊ nõ ineſt incõueniẽs ꝙ eadẽ res ſʒ ſpẽm ſit hic ⁊ Rome. ⁊ ſil' moueat' ⁊ requieſcat. ℭ Et ſi dicat' ꝙ hec ſpẽs hõis: ex quo eſt eadẽ oĩno indiſtincta in ſor. ⁊ pla. vr̃ ꝙ ſit vna ſʒ numerũ: ⁊ ſic eadẽ res numero eſſet hic ⁊ rome: ⁊ ſil' moueret' ⁊ qeſceret. ℭ Dicendũ ꝙ vnũ numero dr̃ du' .ſ. cõiter ⁊ ꝓprie: cõiter loquẽdo de vno numero: oẽ illud eſt vnũ numero qd̃ cũ alio cõſtituit numerũ: ita ꝙ de hoc ⁊ de alio demonſtrato põt vere dici ꝙ illa ſunt duo: ſed ꝓprie loquẽdo de vno ſʒ numerũ: ſic vnũ numero eſt illud qd̃ nõ eſt cõe nec natũ cõuenire pluribꝰ: ⁊ ſic vnũ numero diſtinguit' ꝯtra vnũ genere: ⁊ vnũ ſpẽ ſʒ ꝙ pʒ ex ꝑmo topi. ⁊. 5. meta. ca. de oppoſitĳ. Si loquamur de vno numero cõiter. ſic dico ꝙ h̃ ſpẽs hõ ⁊ hec ſpẽs aſinꝰ ſunt due ſpẽs: ⁊ ita hec ſpẽs hõ eſt vnũ numero ſʒ ꝙ ponit in numero cũ alio. Et loquendo de vno numero cõiter nõ eſt incõueniẽs ꝙ aliqd̃ vnũ nũero ſil' ſit hic ⁊ rome: ſed accipiẽdo vnũ numero ꝓprie. ſic eſt incõueniẽs ꝙ idem moueatur ⁊ quieſcat ⁊ ſimul ſit hic ⁊ rome. Unde cũ dicimus ꝙ ꝯ̃ria non poſſunt ſil' ineſſe eidẽ numero. hoc intelligẽdum eſt de eodẽ numero ſm̃ ꝙ idem numero cõtra vnũ genere ⁊ vnũ ſpẽ diſtinguit': ſed accipiendo vnũ numero vel idẽ numero primo ſm̃ ꝙ idẽ numero dr̃ id qd̃ cũ alio a ſe diſtincto facit numerũ. ſic nõ eſt incõueniens ꝙ cõtraria ſint ſimul in vno ⁊ eodem ſm̃ numerum.

ℭ Manifeſtũ eſt aũt ex his q̃ dcã ſunt qm̃ eoꝝ q̃ d̃ ſubo dñr: neceẽ eſt ⁊ nomẽ ⁊ rõnẽ d̃ ſubo ꝑdicari: vt hõ d̃ ſubiecto aliq̃ hoĩe ꝑdicat'. rõ quoqꝫ hoĩs d̃ aliquo hoĩe ꝑdicabit'. Quidam. n. hõ ⁊ hõ eſt ⁊ aĩal rõnale ⁊ mortale: quare nomẽ ⁊ ratio de ſubiecto predicabit'.

ℭ Pʒ aũt ex dictis nomen eoꝝ q̃ de ſubo dñr rõnẽqꝫ d̃ ſubiecto neceſſario ꝑdicari. Ut hõ de aliquo hoĩe dr̃ vt de ſubiecto. atqꝫ nomẽ de hoc ꝑdicat' vt pʒ: hoĩeʒ. n. de quodã hoĩe ꝑdicabis: ⁊ rõ ẽt hoĩs: d̃ quodã hoĩe ꝑdicabitur quidã. n. hõ ⁊ hõ eſt: ⁊ ẽt aĩal: quare d̃ ſubiecto tam nomẽ q̃ʒ ratio predicabitur.

ℭ Hec eſt ſa particula pꝭ partis in qua ponit pħs ⁊ ꝓbat q̃ſdam ꝯ̃nes. Prima eſt. ꝙ ſuba ſa ꝑdicat' de ꝑmis ſm̃ nomẽ ⁊ diffinitionẽ. ⁊ hec eſt 3ᵃ ꝯ̃ huius libri: ⁊ ꝓbat' ſic. Illa q̃ ꝑdicant' de ſbo ⁊ nõ ſunt in ſubo ꝑdicant' de ſubſtãtĳs ꝑmis ſm̃ nomẽ ⁊ diffõnẽ: ſed ſube ſe ꝑdicant' d̃ ſubo: ⁊ nõ ſunt in ſubiecto. g̃ ꝑdicant' de ꝑmis ſm̃ nomẽ ⁊ diffõnẽ. ⁊ maior ꝓbatur. Illa q̃ ꝑdicant' de ſubo ⁊ nõ ſunt i ſubo. hñt diffõnes q̃ ꝑſe predicant' de eis. Et qcqd predicat' de predicato predicat' de ſubo. ergo diffõnes illoꝝ q̃ ꝑdicat' d̃ ſubo ⁊ nõ ſunt in ſubo predicant' de ſubſtãtĳs: de qbus predicant' illa q̃ruʒ ſunt diffõnes: ⁊ ꝑ ꝯñs illa q̃ ꝑdicant' de ſubiecto ⁊ nõ ſunt in ſubiecto: dicunt' de ſubo ſʒ nomẽ ⁊ ſʒ diffõnẽ: qꝛ tã noĩa illorum q̃ʒ diffõnes illoꝝ predicant' de ſubo. ſ. d̃ ſuba ꝑma ⁊ minor pʒ de ſe: qꝛ ſe ſubſtãtie ſunt genera ⁊ ſpẽs de genere ſubſtantie: ⁊ illa predicant' de ꝑmis ſubſtãtĳs. nã hec eſt vera. ſortes eſt aĩal. ⁊ hec ſimiliter ſortes eſt homo: ⁊ ſe ſubſtantie non ſunt in ſubiecto: vt patet in precedentibus.

ℭ Eorũ que in ſubo ſunt i plurimis qdẽ neqꝫ nomẽ d̃ ſubiecto neqꝫ rõ ꝑdicabit'. In aliqbus aũt nomẽ qdẽ nihil ꝓhibʒ ꝑdicari aliqñ d̃ ſubo: rõnẽ vo ĩpoſſe eſt: vt albũ cũ i ſubo ſit corpore ꝑdicabit' de ſubo: dr̃ enim corpus album. rõ vo albi nũq̃ʒ ꝑdicabit' de corpore.

ℭ Eoꝝ aũt q̃ ſunt in ſubo in plĩmis qdeʒ neqꝫ nomẽ de ſubo: neqꝫ rõ ꝑdicat': in qbuſdã vero nomẽ qdẽ interdũ d̃ ſubiecto nihil ꝓhibʒ ꝑdicari: at rõnẽ eſt ĩpoſſe: vt albũ qd̃ quidẽ ẽ in corpore vt in ſubiecto de ſubiecto predicatur: vt patet. corpus. n. dr̃ album. ratio autem albi nunq̃ʒ de corpore predicabitur. ARGI.

ℭ De nũo eoꝝ q̃ ſunt i ſubo: qdã predicant' de pᵃ ſuba ſʒ nomen ⁊ nõ ſʒ diffõnẽ: vt accñtia in ꝯcreto: ⁊ qdã predicant' d̃ ſubo q̃ nõ predicant' ſʒ nomẽ: nec ſm̃ diffõnẽ d̃ ſubo: vt accidentia in abſtracto. vbi. g. hec eſt vã ſor. eſt albus: ⁊ ita accidens in ꝯcreto ꝑdicabit' de pᵃ ſuba vã: ſʒ hec eſt falſa. ſor. eſt albedo ⁊ ita accidẽs in abſtracto: nec vẽ ꝑ̃tur de pᵃ ſuba ſʒ nomẽ nec ſʒ diffõnẽ. ℭ Sʒ hic dubitat': qꝛ vr̃ ꝙ accñs in cõcreto ꝑ̃tur de pᵃ ſubſtãtia ſʒ diffõnẽ: qꝛ de q̃cũqꝫ ꝑ̃tur diffinitum ꝑ̃tur de eodẽ ſua diffõ: ſʒ accñs in ꝯcreto ꝑ̃tur d̃ ꝑma ſba. g̃ diffõ accñtis in ꝯcreto ꝑ̃tur de ꝑma ſba. x. g. ſic hec ẽ vã ſor. eſt albus: ita hec eſt vã ſor. eſt coloratꝰ colore diſgregatiuo viſus: ⁊ h̃ eſt diffõ albi. ℭ Dõʒ ꝙ vno mõ accñs in cõcreto nõ hʒ diffõnẽ: qꝛ nõ eſt in gñe: ꝙ pħm in topicis: vbi dicit ꝙ albũ nõ eſt in gñe ꝑꝑ ſuũ duꝫ ſignificare: ⁊ iõ nõ ꝑ̃tur de ꝑma ſba ſʒ diffõnẽ. Et cũ dr̃ ꝙ de q̃cũqꝫ ꝑ̃tur diffinitũ ⁊c. verum eſt ſi illud ꝑdicatũ hʒ diffõnẽ. dico tñ ꝙ accñtia in cõcreto hñt quãdã deſcriptionẽ: ⁊ iſta deſcriptio ꝑ̃tur de ꝑma ſba ſicut ⁊ nomẽ accñtis in ꝯcreto. ℭ Ul' al'r põt dici ⁊ melius ꝙ Ar. intelligit ꝙ accñtia in ꝯcreto nõ ꝑdicant' d̃ ꝑma ſba ſʒ diffõnẽ. i. diffinitiue ⁊ eẽntial'r. Uñ aliꝺ eſt ꝑdicari de alio ſʒ diffõnẽ: ⁊ aliud diffõnẽ ꝑdicari de illo. Illud ꝑdicat' d̃ alio ſʒ diffõnẽ qd̃ ꝑdicat' de illo eſſential'r tãq̃ʒ indicans eſſentiã illius de quo predicat': ſm̃ ꝙ pħs hic loquitur. dico tunc ꝙ diffinitio ſeu deſcriptio albi predicatur de prima ſba accidentaliter: ⁊ non ſʒ diffinitionẽ: nec diffinitiue nec eſſentialiter.

B Accñs i ꝯcreto q̃uõ ſumat': vide p. Anto. and. li. 7. metaphy. q i. arti. pᵒ

ℭ Alia vo oĩa aut de ſubtis dñr pncipalibus ſubſtãtĳs aut in ſubiectis eiſdẽ ſunt. Hoc aũt manifeſtũ eſt ex his q̃ p ſingl'a ꝓponẽtur: vt aĩal de hoĩe ꝑdicatur: ergo ⁊ de aliquo hoĩe aĩal ꝑdicabit'. nã ſi de nullo aliquoruʒ hominum diceret' nec omnino de ipſo ꝑdicaret'.

ℭ Cetera vo oĩa: aut de ꝑmis ſubſtãtĳs vt d̃ ſubiectis dicunt': aut ſũt i ipſis vt i ſubiectis. Hoc aũt ex ipſis ſingulis pʒ. Aĩal. n. de hoĩe ꝑdicat': igit' ⁊ de quodã hoĩe aĩal ꝑdicabit'. nã ſi de nullo ſingulorũ hominum predicabitur: neqꝫ omnino de homine predicabit'. ARGI.

ℭ Hec eſt q̃rta ꝯ̃ huius libri. Alia oĩa a ꝑmis ſubſtantĳs: aut ſunt in ꝑmis ſubſtãtĳs: aut dicunt' de ꝑmis ſubſtãtĳs hec ꝯ̃ ꝓbat' ſic. Oẽs ſcd̃e ſubſtãtie dñr de ꝑmis ſubſtãtĳs: ⁊ oĩa accidẽtia ſunt in ꝑmis ſubſtãtĳs: ſed oĩa alia a ꝑmis ſubſtãtĳs ſunt ſubſtãtie ſcd̃e aut accñtia. g̃ oĩa alia a ꝑmis ſubſtãtĳs ſunt in ꝑmis ſubſtãtĳs: aut dñr de ꝑmis ſubſtãtĳs maior huius rõnis. ꝓbat' in l'ra q̃ʒtũ ad vtrãqꝫ eius partẽ: ⁊ ꝑmo ꝓbatur ꝙ ſubſtãtie ſcd̃e dñr de ꝑmis ſubſtãtĳs ſic: aĩal predicat' de hoĩe. g̃ aĩal predicat' de aliquo hoĩe. ⁊ ꝑ ꝯñs aĩal: ⁊ qd̃ eſt ſba ſcd̃a predicat' de prima ſubſtãtia. Illam ꝯñaʒ: aĩal predicatur de hoĩe. ergo ꝑ̃tur de aliq̃ hoĩe. ꝓbat pħs ſic. qꝛ ex oppoſito ꝯñtis ſeqtur oppoſitũ añtis. ſi de nullo hoĩe predicat' aĩal. ergo aĩal nõ predicat' hoĩe: ⁊ ſicut ꝓbatur de illa ſecunda ſubſtãtia: ita poteſt ꝓbari de qualibet alia ſecunda ſubſtantia. ſ. ꝙ ipſa predicatur de prima ſubſtantia.

¶ Rurſus coloꝛ in coꝛpoꝛe eſt ꝑ ⁊ i aliq̄ coꝛpoꝛ̄. nā ſi nō i aliq̄ ſingloꝝ ē: nec oīno i coꝛpe

ARGL. ¶ Rurſus coloꝛ ē i coꝛpe: igr̄ i aliq̄ coꝛpe. nā ſi i nullo ē ſingloꝝ coꝛpoꝝ nꝫ i coꝛpe ē oio.

¶ Scḋa ps maioꝛis pꝫ ꝙ oia accn̄tia ſunt in primis ſubſtantijs ꝓbaṫ ſic. Coloꝛ eſt in coꝛpoꝛe: ergo eſt in aliquo coꝛpoꝛe: ⁊ ꝑ ꝯn̄s in prima ſba: ⁊ eodē mō pōt ꝓbari de quolibet alio accidēte. ſ. ipſum eſſe in pma ſubſtātia. Jllā ꝯn̄am. coloꝛ eſt in coꝛpe. ergo coloꝛ eſt in aliquo coꝛpoꝛe. ꝓbat pħus ſic. Ex oppoſito ꝯn̄tis ſequiṫ oppoſitū an̄tis: vt bn̄ ſequitur in nullo coꝛpoꝛe eſt coloꝛ. ꝑ coloꝛ nō eſt in coꝛpoꝛe. Deide pħs ponit vnā ꝯcluſionē dicēs: qꝛ oia alia a pmis ſubſtantijs: aut ſunt in primis: aut dicuntur de primis ſubſtantijs.

¶ Quare oia alia aut ḋ ſubtis dn̄r pncipalibus ſubſtātijs aut i ſubtis eiſdē ſūt. Nō exiſtētib⁹ ꝑ ſubſtātijs pmis ipoſſe eſt aliqḋ alioꝛum remanere. Oia eni alia aut ḋ ſubſtātijs primis dicunṫ aut in ſubſtātijs primis ſunt.

ARGL. ¶ Quare cetera oia aut de pmis ſubſtātijs: aut ḋ ſubiecto dicunṫ: aut ſunt in ipſis: vt in ſubiectis. Que cū ita ſint ſi pme ſubſtātie n̄ ſint: fieri nō poteſt vt quicq̄ ſit ceteroꝛum.

¶ Hec eſt ꝯ quinta huius libri. ⁊ eſt iſta. deſtructis pmis ſubſtantijs impoſſe eſt aliqd alioꝝ remanere. ¶ Hec ꝯ ꝓbatur ſic. Oia alia a primis ſubſtātijs aut ſunt in pmis ſubſtantijs: aut dn̄r de pmis ſubſtātijs: ſed deſtructis pmis ſubſtātijs deſtruunṫ oia q̄ ſunt in pmis ſubſtātijs: ⁊ ꝑ ꝯn̄s deſtructis primis ſubſtātijs deſtruunṫ oia q̄ dn̄r de pmis: ⁊ ꝑ ꝯn̄s deſtructis pmis ſubſtātijs ipoſſe eſt aliqd alioꝝ remanere. De iſta rōne primo poniṫ ꝯ: deinde maioꝛ ex dictis phi. Hic pꝫ euidenter ꝙ ſcḋe ſubſtātie nō ſunt ꝯceptus in anima: qꝛ ſi ſcḋe ſube eſſent ꝯceptus anime tunc deſtructis pmis ſubſtātijs i poſſe eſſet alia remanere. Nā deſtructis oibus roſis adhuc pōt ꝯceptus roſe remanere in aia: ⁊ ita ſpēs pōt manere deſtructis oibus indiuiduis ſuis: qḋ eſt ꝯ phm hic: qꝛ ſcḋe ſubſtantie dn̄r de pmis. ergo deſtructis pmis nō pn̄t alia remanere. ¶ Jtē ſi ſubſtātie ſecūde eſſent in anima tunc ad poſitionem indiuidui nō ſequitur poſitio ſpēi: nec ad deſtructionem ſpēi ſequitur deſtructio indiuidui: qꝛ nō valet hec ꝯn̄a: roſa eſt. ergo conceptus roſe eſt in aia: nec ſequitur nullus cōceptus roſe eſt. ergo nulla roſa eſt. ¶ Et ſic nulla eſſet differentia inter indiuiduum ⁊ ſpēm: nec eſſet eadem rōne aliqua habitudo inter ſpēm ⁊ genus: qḋ eſt abſurdum ⁊c̄.

¶ Scḋarū v̓o ſubarū magis ſuba eſt ſpēs q̄ȝ gen⁹. ꝓpinquoꝛ eni eſt prie ſube. Si. n. qs aſſignet pmā ſubaꝫ qd ē: euidēti⁹ qdē ⁊ ꝯuenīēti⁹ aſſignabit ſpēꝫ pferēs q̄ȝ genus: ⁊ quēdā hoieꝫ aſſignādo manifeſti⁹ ⁊ ꝯuenīēti⁹ aſſignabit hoieꝫ q̄ȝ aial. Jllud eni magis ꝓpriū alicui eſt homini: hoc autē cōmunius: ⁊ cū aliquā arboꝛē reddideris manifeſtius aſſignabis cū arboꝛē aſſignaueris q̄ȝ plantā.

ARGL. ¶ Scḋaꝝ v̓o ſubſtātiaꝝ ſpēs magis ſubſtātia eſt q̄ȝ gen⁹. nā ꝓpinquoꝛ ē ſbe prie. Si qſpiā. n. pmā ſbaꝫ aſſignare voluerit: qd nā ſit notius ſane atq̄ accōmodati⁹ aſſignabit ſi ſpēꝫ reddiderit: q̄ȝ ſi gen⁹ veluti ſi q̄dā hoieꝫ voluerit aſſignare: noti⁹ aſſignabit ſi hoieꝫ reddiderit q̄ȝ ſi aial. Jllud. n. eſt magis ꝓpriū ipſoꝝ hoiuꝫ ſinguloꝝ ħ magis cōe. Et ſi aliquā arboꝛē aſſignarē voluerit, qd nā ſit, euidēti⁹ aſſignabit, ſi arboꝛē reddiderit q̄ȝ ſi plātā

¶ Hec eſt 3ª particula pme ꝑtis in qua pħs cōparat adinuicem cōtēta ſub vno mēbꝛo diuiſionis ſubſtātie. ſ. cōtēta ſub ſubſtātia ſcḋa. ſ. gen⁹ ⁊ ſpēm. 2° pħs cōparat adinuicē ſpēs ſpāliſſimas de gn̄e ſubſtātie: ⁊ 3° cōparat adinuicē contēta ſub altero mēbꝛo diuiſionis. ſ. cōtēta ſub ſuba pma. ſ. ſubſtātias pmas: pmo ꝑ cōparat genus ⁊ ſpēꝫ adinuicē: ⁊ ꝓbat ꝙ ſpēs eſt magis ſubſtātia q̄ȝ genus: ⁊ ħ eſt ꝯ 6ª huius lib. Et ꝓbaṫ ħ dupl̄r. pꝛīo ſic. illa eſt magis ⁊ ꝑ pus ſubſtātia q̄ eſt ꝓpinquoꝛ pᷓ ſube: ſꝫ ſubſtātia q̄ eſt ſpēs eſt ꝓpinquoꝛ pᷓ ſubſtātie q̄ȝ ſubſtātia q̄ ē gen⁹ ꝑ ſubſtātia q̄ ē ſpēs ē magis ⁊ ꝑ pus ſubſtātia q̄ȝ ſubſtātia q̄ ē gen⁹: ḋ rōne iſta. pmo ponit ꝯnē. ḋinde ponit maioꝛē cū ſua ḋclaratiōe. vt pꝫ. maioꝛ hui⁹ rōnis pt hri ꝑ diffōnē poꝛis ſeu magis tale poſitā. 5. meta. c. ḋ poꝛi. ⁊ i 2°. vbi dr̄ ꝙ pmū i q̄lꝫ gn̄e ē cā alioꝝ: pus ꝑ ē qḋ ē pmo ꝓpinquius: ⁊ magis tale ē illud qḋ eſt ꝓpinquus max̄ tali: ⁊ ſic pꝫ maioꝛ: ⁊ minoꝛ ḋclaraṫ ſic illud ē ꝓpinquus pᷓ ſbe ꝑ qḋ cōuenīēti⁹ rn̄deṫ ad iterrogationē factā ꝑ qd: ſꝫ ad iterrogationeꝫ factā ꝑ qd ḋ pma ſba ꝯuenīētius rn̄deṫ ꝑ ſpēꝫ q̄ȝ ꝑ gen⁹. ꝑ ſpēs ē ꝓpinquoꝛ pᷓ ſbe q̄ȝ gen⁹: ⁊ ꝓbo minoꝛē: nā ſi q̄raṫ de pma ſba vt ḋ ſoꝛ. qd eſt ꝯuenīētius rn̄deṫ ꝙ ſoꝛ. eſt hō q̄ȝ ꝙ ſoꝛ. eſt aial. ¶ Et ſi q̄raṫ ḋ aliq̄ arboꝛe qd eſt. ꝯuenīētius rn̄deṫ ꝙ eſt arboꝛ q̄ȝ ꝙ eſt plāta. nā plāta eſt cōioꝛ q̄ȝ arboꝛ: qꝛ plāta eſt cōis ad herbas ⁊ ad arboꝛes. ¶ Jntelligendū ꝙ q magis certificat de q̄ōne cōuenīētius rn̄det ad q̄ōnē: ſed reſpondens ꝑ ſubſtantiā ſcḋam q̄ eſt ſpēs ad q̄renē de ſubſtātia pma qd eſt: magis certificat q̄ȝ q rn̄det ꝑ ſubſtantiā ſecūdam q̄ eſt genus. Jḋ rn̄dens per ſpēm ad querentē de pma ſubſtātia qd eſt: cōuenīētius rn̄det q̄ȝ qui rn̄det per genus. D E

¶ Ampli⁹ prie ſbe: iḋ maxie dn̄r ſbe eo ꝙ oibus alijs ſubte ſunt: ⁊ oia alia aut ḋ his pdicanṫ aut i eis ſunt. Sicut āt pncipales ſube ad oia alia ſe hn̄t: ſic ⁊ ſpēs ad genus ſe hn̄t: ſubiacet. n. ſpēs gn̄i. Gn̄a nāq̄ ḋ ſpēb⁹ pdicanṫ ſpēs aūt ḋ generib⁹ nō couertunṫ. Quare ⁊ ex his ſpēs gn̄e magis ſubſtantia eſt.

ARGL. ¶ Preterea prie ſubſtātie qꝛ ceteris cūctis ſubijciunṫ: ⁊ oia cetera aut ḋ his pdicāṫ aut i his ipis inſunt: iḋ maxie ſubſtātie prie dn̄r. At vt ad cetera oia ſeſe hn̄t ſubſtātie prie: ſic ⁊ ſpēs ſeſe hꝫ ad gen⁹: ſpēs. n. aliq̄ ex ꝑte gn̄i ſubijciṫ. Nā gn̄a qdē ḋ ſpē pdicāṫ: ſpēs aut e cōtra ḋ genere ſuo nō pdicanṫ. Quar̄ ex hiſce ēt pꝫ ſpēm magis q̄ȝ gen⁹ ſubſtātiā eſſe.

¶ Scḋo ꝓbaṫ eadē ꝯ ſic: illa ſubſtātia q̄ plurib⁹ ſubſtat magis eſt ſubſtātia q̄ȝ illa q̄ paucioꝛibus ſubſtat: ſꝫ ſubſtātia q̄ eſt ſpēs plibus ſubſtat q̄ȝ ſubſtātia q̄ eſt gen⁹ ꝑ ꝓa ſubſtātia q̄ eſt ſpēs ē magis ſubſtātia q̄ȝ ꝓa q̄ eſt gen⁹: maioꝛ pꝫ: qꝛ ꝑ ħ pma ſubſtātia dr̄ maxime ſua: qꝛ oib⁹ alijs ſubſtat. Un̄ qꝛ pma plibus ſubſtat q̄ȝ ꝓa. iḋ pma ſba magis eſt ſba q̄ȝ illa q̄ paucioꝛib⁹ ſubſtat: ⁊ ita pꝫ maioꝛ. ⁊ minoꝛ ꝓbatur ꝑ hoc ꝙ ſpēs ſubſtat gn̄ibus ⁊ accn̄tib⁹: ſꝫ gn̄a ſubſtāt accn̄tib⁹ ſolū: ꝑ ſpēs ꝑ plibus ſubſtat q̄ȝ genus. ¶ Sꝫ hic eſt dubiū: qꝛ inferius dicit phi. ꝙ ſubſtātia nō ſuſcipit magis ⁊ minus. ꝑ vr̄ ꝙ vna ſba nō ſit magis ſubſtātia q̄ȝ alia. Dōm ꝙ ſubſtātia pt cōſiderari dupl̄r. ſ. quantū ad ſubſtātiā ſuā: aut quātū ad actum ſubſtādi: pmo mō ſba nō ſuſcipit magis nec minus: qꝛ vnus hō nō eſt magis hō q̄ȝ alius hō: nec aſinus iſte ē magis aſin⁹ q̄ȝ ille ſꝫ q̄ȝtū ad actū ſubſtādi eſt vna ſba magis q̄ȝ alia qꝛ vna ſuba plurib⁹ ſubſtat q̄ȝ alia: ⁊ hoc intelligit pħs hic. F

¶ Jpſarū

¶ Ipſarum vo ſpērū quecūq non ſunt gñā nihil magis alterū altero ſubſtātia eſt. Nihil enī familiarius aſſignabis de aliquo hoīe aſſignādo hoīem q̄ de aliquo equo equū.

ARGI. ¶ Ipſarū aūt ſpērum que generis nō ſubeūt rationē: nulla magis q̄ alia ſubſtantia eſt. Non enim accōmodatius hoīem de aliquo reddes hoīe: q̄ de aliquo equo equum.

¶ Poſtq̄ cōparauit genus & ſpēm adinuicē: incipit cōparare alias ſubſtāas adinuicē. Et pmo cōparat ſpēs ſpāliſſimas de gñe ſbe adinuicē. Et probat q nulla ſpēs ſpāliſſima eſt magis ſba q̄ alia: & hec eſt 7ª ↄcluſio bur⁹ lib. pbat. oīs ſba 2ª q̄ magis eſt ſba q̄ alia: magis indicat pmā ſbam q̄ alia: ſ; nulla ſpēs ſpāliſſima magis idicat pmā ſbam q̄ alia. g̃ &c. maior p; ex pdictis: & minor appet. nā ſi q̄rat̃ de aliquo hoīe qd eſt: nō ↄuenictius rñdet̃ q̄ dicēdo q eſt hō. ¶ Et ſi q̄rat̃ de aliquo equo qd eſt: nō ↄuenictius rñdet̃ q̄ q eſt equus: & ita nulla ſpēs ſpāliſſima magis idicat pmam ſbam q̄ alia.

A Cōpara(tio) ſm magis & minus.

¶ Intelligēdū eſt hic q aliq̄ eadē pñt cōparari ſm magis & min⁹ in vno q̄ in alio ſm eq̄litatē. v.g. poſito q ſoz. ſit ſapientior platone: & q ſoz. & plato ſint equaliter albi: tūc ſoz. & plato cōparant̃ in ſapia ſm magis & min⁹: & in albedie ſm equalitatē: & ſic de ſpēbus ſpāliſſimis de gñe ſbe. ſ. q in ſba cōparant̃ ſm eq̄litatē: q2 nulla ſpēs ſpāliſſima eſt magis ſba q̄ alia. Unde homo nō eſt magis ſubſtātia q̄ muſca: q2 non plurib⁹ ſubſtat: nec eſt ppinquior pme ſbe: tñ ſpēs ſpāliſſime de gñe ſubſtāe pñt cōparari adinuicē in pfectione vel entitate ſm magis & minus: nā hō eſt pfectior q̄ muſca & perfectius ens q̄ muſca: ſed nō non eſt magis ſba q̄ muſca.

¶ Similiter aūt & pncipalium ſubſtantiarū nihil magis alterū altero ſubſtātia eſt: nō .n. aliqs hō magis ſubſtantia eſt q̄ aliqs bos.

ARGI. ¶ Similiter & ſubſtantiarū primarū nulla magis q̄ alia ſubſtātia eſt. Nō enim aliqs homo magis eſt ſubſtātia q̄ aliquis equus.

¶ Cū cōparauit ſpēs ſpāliſſimas adinicē cōparat pmas ſbas adinuicē: & pbat q nulla pma ſubſtantia eſt magis ſba q̄ alia: & h̃ eſt 8ª ↄcluſio h⁹ lib. & pbat̃ ex pcedētibus ſic. Oīs ſubſtāa que eſt magis ſubſtāa q̄ alia: plurib⁹ ſubſtat q̄ alia: ſed nulla pª ſubſtantia plurib⁹ ſubſtat q̄ alia: ergo nulla prima ſubſtantia eſt magis ſubſtātia q̄ alia: maior ex pcedētib⁹ & minor ēt p;: q2 ſicut aliqs homo ſubſtat ſpēb⁹ generibus & accñtib⁹: ita aliqs bos ſubſtat accñtib⁹ gñib⁹ & ſpeciēb⁹ iō aliqs hō nō eſt magis ſubſtātia q̄ aliquis bos.

¶ Merito aūt poſt principales ſubſtātias ſola aliorū ſpēs & gñā ſcōe ſubſtantie dnr. ſola enim hec indicāt principalē ſubſtantiā eorū que pntur. Aliquē .n. hoīem ſiquis aſſignauerit qd eſt: ſpēm qdē vel genus aſſignādo: familiarius aſſignabit: & manifeſtius faciet hoīem aſſignādo q̄ aīal. Aliorū vo quicqd aſſignabit qlibet aſſignabit extranee: velut albū aut currit: aut q̄ocūq taliū reddēs: ergo merito he ſole dicūtur ſecūde ſubſtātie.

ARGI. ¶ Jure igr̃ ſola gñā ſpēſq poſt ſubſtātias primas ſubſtātie ſcōe dnr. Eorū .n. que pntur hec ſola ſubſtātiā pmā declarāt: ſi qſpiā .n. quid nā ſit quidā hō aſſignare velit: ſpē; qdē aut genus ſi reddiderit accōmodate nimirū reddet: notiorēq illum faciet: ſi hoīem eſſe aut aīal dicet. quicqd vero ceterorū reddiderit nō per propria ſed p aliena quedam illius fecerit aſſignationē: vt ſi albū eſſe dixerit: aut currere: aut aliquid tale. quare fit: vt hec ſola preter cetera ſubſtātie iure dicāt̃.

¶ Hec eſt 4ª particula hu⁹ partis: in qua phs determinat q ſolū ſpēs & gñā de gñe ſbe poſt pmas ſubas vere dnr ſubſtāe ſcōe: & h̃ eſt 9ª ↄcluſio h⁹ lib. Hec cōcluſio pbat̃ 2r. pmo ſic. illa que pntur in qd de pma ſba ſeu que indicāt qditatē prime ſbe: & ſolū illa vere dnr ſubſtātie ſcōe: ſed gñā & ſpēs de gñe ſbe: & ſolū illa pntur in qd de pma ſba & indicāt qditatē pme ſbe: ergo gñā & ſpēs de gñe ſbe ſolū dnr vere ſbe ſcōe: minor p;: q2 nullū accñs pdicatur in qd de pma ſubſtātia nec indicat qditatē pme ſbe. Si .n. querat̃ de ſoz. qd eſt: non ↄuenicter rñdetur q eſt albus: aut q currit. & ita p; q nullū accidēs indicat quiditatē prime ſubſtātie: nec vna prima ſubſtātia indicat qditatē alterius prime ſube: nec dat̃ in reſponſiōe ad q̄ōnē q̄rentē de pma ſubſtātia qd eſt. igitur ſbe ſcōe vt genera & ſpēs de gñe ſbe ſolum vere dnr ſubſtātie ſecūde: q2 iſta ſolum dant̃ in rñſione ad q̄ōnem querentē de pma ſubſtāa quid eſt: & cōuenientius in tali reſponſione p ſpēm q̄ per genus: & per ↄñs ſola ſubſtantia ſecūda indicat quiditatē prime ſubſtāe: maior huius rōnis p; per hoc q qditas ſubſtāe eſt ſubſtāa: & illud qd datur in rñſione ad q̄ōnem querentē de pma ſubſtantia quid eſt: eſt ſba & nō eſt ſubſtātia pma. ergo &c. Si querat̃ quid eſt ſoz. nō ↄuenienter rñdetur q ſoz eſt ſoz nec q ſoz. eſt pla. ergo illa & ſolum illa que indicat qditatē prime ſubſtāe ſunt ſubſtātie ſcōe.

¶ Amplius principales ſubſtantie eo q oībus alijs ſubiaceāt ppie dnr ſubſtātie. Sicut autē pme ſubſtāe ad oīa alia ſe hñt ſic & ſpēs & gñā principaliū ſubſtantiarum ad reliqua oīa ſe hñt: de his .n. reliq̄ oīa predicant̃. Aliquē .n. hoīe; dices grāmaticū eſſe. g̃ & hoīe; & aīal grāmaticū dices: ſilr aūt & in alijs.

¶ Preterea prime ſubſtātie ex eo propriiſſime ſubſtātie dici ſolent, q2 ceteris vniuerſis ſubijciunt̃. At vt ad cetera cūcta ſeſe habēt ſubſtātie prime: ſic & primarū ſubſtantiarū gñā ſpēſue ad reliqua oīa ſeſe habere videntur. De his enim vniuerſa reliq̄ predicant̃. quēdam .n. hoīem grammaticū eſſe dices: & ipſum igitur hominē & animal grāmaticum eſſe dices: & in ceteris ſimili modo. ARGI.

¶ Probat̃ eadē ↄcluſio ſic. Illa & ſolum illa que poſt pmas ſubſtātias ſubſtant oībus alijs vere dicuntur eſſe ſubſtātie. nam pme ſubſtantie pter hoc dicūtur eſſe maxime ſubſtātie: quia ſubſtāt oībus alijs: ideo illa que poſt pmas ſubſtātias ſubſtāt oībus alijs vere dicūtur ſubſtāe ſcōe: ſed genera & ſpēs de genere ſbe: & ſolum illa poſt pmas ſubſtantias ſubſtāt oībus alijs: vt omnib⁹ accñtib⁹: ergo genera & ſpēs de genere ſubſtātie: & ſolum illa vere dicuntur ſbe ſcōe. Ex hoc loco pōt notari q ſbe ſcōe non ſunt accidētia: & per ↄñs non ſunt cōceptus aīe: q2 ſi eēnt accidētia non indicarent qditatem pme ſbe: q2 ſm phm ſi quis ad q̄ōnem quid eſt. de pma ſubſtātia querentē rñdeat p aliqd accñs extranee aſſignabit rōnem: hoc eſt non erit reſponſio conueniens.

Ex hoc arguit bur. cōtra occā verū cōſequētia bur. negari pt.

¶ Cōe ē āt oī ſube i ſubiecto nō eē: pncipalis nāq ſua neq q de ſubo dr̃ neq in ſubiecto ē.

q̄ſiet h̄ ꝙ in oīa ſūt nō ſt accñtia qꝛ nō in eis tāq̄ i ſubo ſʒ tāq̄ cognitū in cognoſcente.

Secundarū vo ſubſtantiarū conſtat quidez etiā ſic eſſe:qꝛ nulla eſt in ſubiecto:homo.n. de ſubiecto qdez aliquo hoīe dr̄:in ſubiecto autē nullo eſt. Non.n.in aliquo homine hō eſt. Similiter aūt ⁊ animal de ſubiecto qdez dr̄ aliquo hoīe:non aūt eſt animal in aliquo hoīe. Amplius autem eoꝝ que in ſubiecto ſunt nomen qdem nihil pꝛohibet aliquādo pꝛedicari de ſubiecto:rōnez vero īpoſſibile. Scd̄aꝝ vero ſubſtantiaꝝ pꝛedicaṫ ⁊ ratio de ſubiecto ⁊ noīe. Rōnem naq̄ꝫ hominis de aliquo hoīe pꝛedicabis ⁊ animalis. ergo nō erit ſubſtātia eoꝝ que in ſubiecto ſunt.

ARGI. ¶ Omni aūt ſubſtantie cōmune eſſe videṫ/in ſubiecto nō eē pꝛima naq̄ꝫ ſubſtātia neq̄ꝫ de ſubiecto dr̄:neq̄ꝫ eſt in ſubiecto. Scd̄aꝝ ēt ſubſtantiaꝝ patet:⁊ hoc pacto/nullā in ſubiecto eē. homo naq̄ꝫ de quodā hoīe p̄dicaṫ. vt de ſubiecto:in ſubiecto vo non eſt pꝛſus. Nō enim in quodā hoīe eſt hō/vt i ſubiecto/ ſimiliter ⁊ aīal de aliquo qdez hoīe dicitur/ vt de ſubiecto:non eſt autem animal in hoīe quodā preterea eoꝝ que ſunt in ſubiecto:nomen qdem interdū de ſubiecto nihil p̄hibet pꝛedicari:ſed rōnē eſt impoſſe. Secundaꝝ aūt ſubſtātiarū/nomen ⁊ rō de ſubiecto pꝛedicaṫ/vt patet/rōnem hominis animaliſue/ de quodā homine pꝛedicabis. Quibus efficitur vt ſubſtantia non ſit in ſubiecto.

¶ Hec eſt 2ª ps p̄ncipalis hui⁹ capituli:in qua pħs determinat de ꝓprietatibus ſb̄e:⁊ ꝯtinet ſex ꝑticulas. In p̄ma poniṫ vna ꝓprietas ſb̄e que cōuenit oī ſb̄e que eſt directe in gn̄e ⁊ nō ſoli tali ſubē. In 2ª ibi.(Ineſt autē.)ponitur 2ª ꝓprietas que ꝯuenit oī ſb̄e. In 3ª ibi.(Oīa aūt ſb̄a.)ponitur 3ª ꝓprietas que ꝯuenit p̄mis ſubſtātijs ⁊ non ſcd̄is. In 4ª ibi.(Ineſt aūt ſubſtantijs.)poniṫ quarta ꝓprietas que ꝯuenit oī ſb̄e ⁊ nō ſoli ſb̄e. In 5ª ibi.(Videṫ ſubſtātia aūt.)poniṫ 5ª ꝓprietas ſb̄e que ēt oī ſubſtātie ꝯuenit ⁊ nō ſoli. In 6ª ꝑticula ibi.(Maxime aūt ꝓpꝛiū.)poniṫ 6ª ꝓprietas propria ſubſtātie:et ſic ꝙ nulli alij ꝯuenit. ¶ In p̄ª ergo ꝑticula poniṫ p̄ma proprietas que eſt nō eſſe in ſb̄to. Iſtud eni.ſ.nō eē in ſb̄o eſt cōe oī ſubſtātie:et ex hoc ꝓbat pħs ꝙ nulla ſb̄a eſt in ſubiecto ⁊ h̄ eſt.1o.ꝯcluſio hui⁹ lib. que ꝓbaṫ ſic:nulla ſb̄a 2ª eſt in ſubiecto:ſilr nulla ſb̄a p̄ª eſt in ſubiecto:ergo nulla ſubſtātia eſt in ſubiecto:ꝯña pʒ de ſe:⁊ añs ꝓbatur quātuʒ ad vtrāq̄ꝫ ſui ꝑtē:ꝙ nulla p̄ª ſubſtātia ſit in ſubiecto:pʒ p deſcriptionē p̄me ſub:e:p̄ima.n.ſubſtātia eſt que nec eſt in ſb̄to:nec dr̄ de ſb̄to:hec.n.eſt deſcriptio p̄me ſb̄e ex qua ſequiṫ ꝙ nulla p̄ª ſubſtātia eſt in ſb̄o. Aliaʒ ꝑtē m añtis ꝓbat.ſ.ꝙ nulla ſubſtātia ſcd̄a eſt in ſubiecto.⁊ ꝓbat dupl̄r:p̄mo exēplariter ſic hō p̄dicatur de aliquo hoīe:⁊ nō eſt in aliquo hoīe ſicut i ſubiecto:igiṫ nulla 2ª ſub̄a eſt in ſubiecto. Similiter aīal p̄dicaṫ de hoīe ⁊ nō eſt in aliquo hoīe ſicut in ſubiecto.igiṫ nulla 2ª ſb̄a eſt in aliquo ſb̄o. Scd̄o ſic:nihil qd̄ eſt in ſubiecto p̄dicatur de prima ſubſtantia ſm nomē ⁊ diffōnem:vt pʒ ex prius dictis:ſed oīa ſubſtātia 2ª predicaṫ de p̄ma ſubſtātia ſm nomen ⁊ ſm diffōnē.ergo nulla ſubſtātia 2ª eſt in ſubiecto.

¶ Non eſt aūt hoc ſubē pꝛopꝛiū:ſed ⁊ differētie eoꝝ ſunt que in ſubiecto nō ſunt. Bipes aūt ⁊ greſſibile de ſubiecto qdē dr̄ hoīe: in ſubiecto aūt nullo eſt:nō.n.in hoīe eſt bipes nec greſſibile: Amplius rō quoq̄ꝫ differētie de eo diceṫ de quocūq̄ꝫ ipſa dr̄ia pꝛedicabiṫ:velut ſi greſſibile de homine diciṫ ⁊ ratio greſſibilis de homine pꝛedicabitur.

¶ Verū hoc ſubē ꝓpꝛiū nō eē videṫ.ſed dr̄ie ēt cōpetit in ſubiecto nō eē. Greſſibile naq̄ꝫ bipeſq̄ꝫ/de hoīe qdem dr̄r/vt de ſubiecto:in ſubiecto vero nō ſunt:hec enim non ſunt in hoīe. Ratio quoq̄ꝫ differētie de eo ſane/quo de dicitur differētia pꝛedicatur:ceu ſi bipes de homine dicitur:rō quoq̄ꝫ bipedis de homine pꝛedicabiṫ:homo enim eſt bipes. ARGI.

¶ Iſta ꝓprietas nō eſſe.ſ.in ſubiecto:nō eſt ꝓpria ſubſtātie q̄ eſt directa in linea p̄dicali:qꝛ cōuenit dr̄ntijs de gn̄e ſubſtātie que non ſunt directe in linea p̄ndicali:⁊ h̄ ꝓbat pħs.⁊ eſt ꝯ.xj. huius lib.ſ.ꝙ nulla dr̄ia ſubſtātie eſt in ſb̄o.probaṫ ſic:nihil ꝙ p̄dicatur de p̄ma ſubſtātia ſm nomē ⁊ ſm diffōnem eſt in ſb̄o.ſʒ oīs dr̄ia ſubſtātie p̄dr de p̄ª ſb̄a ſm nomē ⁊ ſm diffōnē:igiṫ nulla dr̄ia ſb̄e eſt in ſb̄o. ¶ Intelligēdū eſt hic ꝙ dr̄ia de gn̄e ſube eſt 2ª ſb̄aꝝ:ſʒ nō eſt directe in linea p̄ndicali ſb̄e ſed indirecte ⁊ a latere. ¶ Et ideo Ari.dicit ꝙ hoc nō eſt ꝓpriū ſubſtātie.ſ.nō eſſe in ſubiecto:ſed ꝯuenit alijs vt dr̄ijs:p ſb̄am intelligit ſubſtātiā que eſt directe in linea p̄ndicali ſubſtantie. B. ¶ Intelligendū eſt ꝙ cuʒ pħs dicit ꝙ dr̄ia p̄dr de p̄ª ſubſtātia ſm nomen ⁊ ſm diffōnez ſeu ſm rōnez non intelligit hic pħs:per rōnē verā diffōnē:qꝛ dr̄ia non hʒ verā diffōnē:qꝛ vera diffō ꝯſtat ex gn̄e ⁊ dr̄ia:⁊ ideo ſi dr̄ia haberet diffōnem:tūc habéret dr̄iam ⁊ illa aliā:⁊ ſic in infinitū:qd̄ eſt incōueniēs. C ¶ Et ideo pħs per diffōnez intelligit deſcriptionē vel quācunq̄ꝫ notificationem expꝛimentem quid nominis. Intello phi. n

¶ Nō vos vo conturbēt ſubſtantiarum partes q̄ ita ſūt in toto q̄ſi in ſubiecto ſint:ne forte cogamur eas nō eſſe ſubas cōfiteri:nō.n. in ſubto dr̄r eſſe q̄ tanq̄ꝫ ptes ſūt in aliquo.

ARGI ¶ Turbetur aūt nemo ſi ſubarū partes in totis ſunt quaſi hoc pacto ſint in ſubtis:ne forſitan ipſas dicere nō eſſe cogatur:non enim hoc pacto dicebanṫ ea que ſunt in ſubiecto vt in aliquo ſint per inde ac partes.

¶ Sed qꝛ aliquis dicere poſſet ꝙ aliqua ſb̄a pōt eſſe in ſubiecto:qꝛ pars ſubē eſt ſb̄a:⁊ pars ſubſtātie eſt in ſuo toto tāq̄ in ſubiecto:⁊ ita ſb̄a eſt in ſubiecto:aut opʒ dicere ꝙ ps ſb̄e non eſt ſubſtātia. Iſtud remouet pħs,dicēs ꝙ ꝓpter partes ſb̄e que ſunt in toto nō debet aliq̄s ꝯturbari:credēdo ꝙ ptes ſb̄e ſint in ſubiecto:aut ptes ſubſtantie nō ſunt ſb̄e:qꝛ partes ſubſtātie nō ſunt in ſuo toto tanq̄ in ſubiecto. Naʒ aliud eſt eſſe in ſubiecto ⁊ aliud eſt eſſe in ſuo toto ps enim eſt in ſuo toto tanq̄ ꝯſtituēs ip̄m:⁊ ideo pars eſt de eēntia totius:ſed accñs eſt in ſubiecto tanq̄ forma in mā:⁊ ita ſicut forma nō eſt pars mē:ita accñs non eſt pars ſubſtātie nec aliquid ſui ſubiecti:nec eſt de eius eſſentia aut quiditate.

¶ Ineſt aūt ſubſtātijs ⁊ differētijs ex his oīa vniuoce p̄dicari. Oia.n.que ex his pꝛedicata ſunt:aut de īdiuiduis pꝛedicantur:aut de ſpēbus. A pꝛincipali naq̄ꝫ ſubſtātia nulla eſt pꝛedicatio.de nullo.n.ſubiecto dr̄. Secun

derum

darũ vo ſubarum ſpēs qdem de idiuiduis p̄tur: genus aũt ꝛ de ſpē ꝛ de idiuiduis p̄tur. Silr aũt ꝛ dr̄ie de ſpēb⁹ ꝛ de idiuiduis p̄dicant: rōnē quoq; ſuſcipiũt p̄me ſube ſpērũ ꝛ generũ ꝛ ſpēs gn̄is. Quecũq;.n. de predicato dn̄r eadē ꝛ de ſubo dn̄r. Silr aũt ꝛ differētiarum rōnem ſuſcipiunt ſpēs ꝛ indiuidua. Uniuoca autē ſunt quoꝝ ꝛ nomen cōe eſt: ꝛ rō ſubſtātie eadē. Quare omnia que ex ſubſtantijs ꝛ dr̄ntijs ſunt vniuoce dicuntur.

ARGI. Cōpetit autē ſubſtantijs dr̄ntiſq; vniuoca p̄dicatio. Oēs.n. p̄dicatiōes iſtarũ: autē de idiuiduis aut de ſpēbus efficiunt. A prima naq; ſuba nulla pr̄ſus p̄dicatio proficiſcit: de nullo.n. ipſa ſubo dr̄: vt antea dicebatur. At ſcdarũ ſubaꝝ ſpēs quidē de indiuiduo: genus aũt de idiuiduo ac ſpecie predicat. dr̄ie quoq; de ſpē ſilr ac idiuiduis p̄ntur. ſpēruz etiā generũq; rōnē ipſe prime ſuſcipiũt: ꝛ generũ ſpēs. Que naq; de predicato dn̄r: ea de ſubiecto quoq; dicent: eodē ēt mō ſpēs indiuiduaq; rōnē dr̄iarũ ſuſcipiunt. vniuoca vo ſũt ea quoꝝ ꝛ nomē cōe ꝛ rō eadē eſt vt antea diffiniuimus. Quare pꝫ oēꝫ p̄dicationē vniuocā eē: q̄ a ſubſtātijs ac dr̄ijs p̄ficiſcit.

Hec eſt 2ᵃ p̄ticula ſcđe p̄tis in qua ponit 2ᵃ ꝓprietas ſube ſcđe que eſt vniuoce p̄dicari de primis ſubſtātijs: ꝛ h̄ ꝓprietas nō eſt ꝯueniens oībus ſubſtātijs: ſed ſolũ eſt cōis oībus ſcđis ſubſtantijs ꝛ dr̄ntijs: ꝛ ꝙ p̄me ſbe nō p̄ntur vniuoce, ꝓbat pħs ꝛ eſt. 12. ꝯcluſio hui⁹ lib. q̄ ꝓbatur ſic: illud qđ non p̄tur: nō p̄tur vniuoce: ſed p̄me ſbe non p̄ntur: q: nō hn̄t aliquas inferiores ſubſtātias de qb⁹ poſſint p̄dicari. g̃ p̄me ſbe nō p̄ntur vniuoce. Intelligēdũ ꝙ p̄dicationē ꝓpria p̄tur ſupius de ſuo iferiori. Et q: ſba pᵃ nō hꝫ aliqđ iferi⁹ ea. ideo nō p̄tur ꝓprie: ꝛ h̄ itelligit pħs h̄. tñ loquēdo de p̄dicatione cōiter dcā bn̄ pōt pᵃ ſubſtātia predicari. ſoꝛ. non p̄tur de ſoꝛ. ꝛ ēt de hoīe. ſi.n. h̄ eſt vera. ſoꝛ. eſt hō: ꝛ hec ē vera: hō eſt ſoꝛ. per ꝯuerſionē ſimplicē. ſed h̄ nō eſt p̄dicatio ꝓpria. Q: autē oēs ſubſtātie 2ᵉ ꝛ dr̄ie ſubales p̄dicent de primis ſubſtātijs vniuoce ꝓbat: ꝛ h̄ eſt ꝯ. 13 hui⁹ lib. Illa q̄ p̄ntur de primis ſubſtātijs ſm nomē ꝛ diffōnē p̄ntur de p̄mis ſubſtātijs vniuoce vt pꝫ per deſcriptionē vniuocoꝝ ſupius poſitā. Sed ſecūde ſubſtātie ꝛ ſilr dr̄ie ſubſtātiales p̄ntur de primis ſubſtātijs ſm nomen ꝛ ſm diffōnē ſeu rōnē. ergo ꝛc. minor ꝓbatur: q: certũ eſt ꝙ ſpēs que ſunt ſubſtātie ſcđe p̄ntur de primis ſubſtātijs ſm nomē ꝛ ſm rōnē: ꝛ gn̄a p̄ntur de ſpēbus ſm nomen ꝛ diffōnem. q: qcquid p̄tur de predicato p̄tur ꝛ de ſubiecto: ideo gn̄a p̄dicantur de primis ſubſtātijs ſm nomen ꝛ ſm diffōnem. Et ſilr dr̄ie predicant de ſpēbus ꝛ indiuiduis ſm nomen ꝛ rōnem. i. diffōnem: ꝛ ita omnes ſubſtātie ſcđe ꝛ etiam differētie p̄ntur de primis vniuoce.

B

C

Ois aũt ſuba videt hoc aliqd ſignificare ꝛ in primis quidē ſubſtātijs idubitabile ꝛ verũ eſt: qm̄ hoc aliqd ſignant. Indiuiduũ.n. eſt ꝛ vnũ nũero qđ ſignificat. In ſcđis vero ſubſtātijs videt ſimul ſub appellatiōis figura hoc aliqd ſignificare: qn̄ qs dixerit hoīeꝫ vel aial: nō hoc tñ verũ eſt: ſed magis quale quid ſignificat: neq; eniꝫ eſt vnũ numero qđ ſubiectũ eſt queadmodũ prime ſubſtātie: ſꝫ de pluribus homo dicitur ꝛ animal.

ARGI. At qui ſubſtātia oīs hoc aliqd ſignificare videt. In primis igit ſubſtātijs h̄ verũ eſſe: nullāq; cōtrouerſiā ſuſcipit: hoc aliqd ſquā ipſas ſignificare. Indiuiduũ.n. id vnũq; numero eſt, qđ per ipſam ſignificat. in ſcđis vero ſubſtātijs ob appellatiōis qdem figuraꝫ hoc aliqd ſimiliter ſignificare videt: cuꝫ qſpiā hoīem: aut aial dicit, non tñ eſt verũ: ſed quale qd potius ſignificat. Nō eſt enim vnũ ipſum ſubiectuꝫ, vt ipſa ſubſtātia prima: ſed de pluribus ipſe homo ꝛ animal dicitur.

Hec eſt 3ᵃ p̄ticula ꝛ eſt narratiua in qua ponit 3ᵃ ꝓprietas ſbe que eſt ſigr̄e h̄ aliqd: ꝛ h̄ ꝓprietas nō ꝯuenit oībus ſubſtātijs: ſed ſolũ ſubſtātijs p̄mis: ſiue noībus p̄maꝝ ſbarũ. De eniꝫ nomē pᵉ ſbe ſigt̄ h̄ aliqd: ſꝫ nulluꝫ nomē 2ᵉ ſbe ſignat h̄ aliqd ſꝫ q̄le qd. g̃ tm̄ ſbe ſcđe vr̄ ſignare h̄ aliqd ſub figura appellationis: ſꝫ in rei veritate nō ſigt̄ h̄ aliqd: ſꝫ quale quid. B
Intelligendũ ꝙ cũ dr̄ pᵃ ſba ſigt̄ hoc aliqd. p primā ſbam itelligit pħs nomen pᵉ ſube. Nomē ergo pᵉ ſbe ſigt̄ h̄ aliqd: ꝛ pᵃ ſba eſt hoc aliqd. Silr cuꝫ dr̄ ꝙ ſcđa ſba ſigt̄ quale qd: p 2ᵃᵐ ſbam itelligit nomē 2ᵉ ſbe. Intelligēdũ eſt ꝙ p h̄ aliquid itelligit pħs ſingulare ſiue vnũ nũo nō p̄dicabile de pluribus. Uñ ſigr̄e hoc aliqd eſt ſignare hoc aliqd demrātũ: ꝛ eſt ſingulare demrātũ ad ſenſuꝫ. ſed q̄le qd idē eſt qđ cōe: ꝛ ſignare q̄le qd: eſt ſigr̄e cōe aliqd: nā cũ habeo notitiā de aliquo idiuiduo ꝙ de ipſo p̄tur aliqđ gen⁹ vel aliq̄ ſpēs: p h̄ ſoluꝫ cognoſco q̄le ipm̄ eſt: q: p h̄ cognoſco ꝙ ipm̄ eſt tale q̄le eſt idiuiduũ aliqđ eiuſdē ſpēi ſiue eiuſdeꝫ gn̄is: ſed nō cognoſco p hoc ꝙ eſt h̄ idiuiduũ determinatũ vt ſoꝛ. aut pla. v̄. g cum video aliquē venire a remotis: ꝛ nō cognoſco ꝙ eſt ſoꝛ. vel ꝙ eſt pla. ſꝫ ſolũ ꝙ eſt hō: ꝛ ego p h̄ cognoſco q̄lis ē ille: ꝛ q: cognoſco ꝙ eſt vnũ tale idiuiduũ q̄le eſt ſoꝛ. ꝛ iō hoc nomē hō vr̄ ſigr̄e vnũ tale q̄le eſt h̄ hō: ꝛ ſilr hoc nomen aial vr̄ ſigr̄e vnũ tale q̄le eſt hoc aial: cũ.n. hēo cognī de aliquo ſolũ ꝙ ē aial p hoc cogſco q̄le qd eſt. q: cogſco ꝙ eſt vnũ tale q̄le ē h̄ aial: ſꝫ nō cognoſco determiate ꝙ eſt hoc aial: iō hō ꝛ aial ꝛ hꝫ noīa ſcđarũ ſbaruꝫ ſignāt q̄le qd: q: ſignāt qd cōe: ſed nō ſignant h̄ aliqd: q: nō ſignāt aliqđ vnuꝫ idiuiduũ determinatum. Intelligēdũ eſt ꝙ 2ᵃ ſba ſiue nomen 2ᵉ ſbe vr̄ ſignare hoc aliqd ſub appellationis figᵃ: q: 2ᵃ ſba appellat ſbam p̄mā: ꝛ pp hoc nomē 2ᵉ ſbe eſt nomen appellatiuuꝫ: ꝛ ſic pᵃ ſba eſt hoc aliqd iō nomē 2ᵉ ſubſtātie rōne q̄ appellat p̄mā ſubſtātiā vr̄ ſigr̄e h̄ aliqd: ſꝫ in rei v̄itate nō ſigt̄ hoc aliquid: q: appellare ꝛ ſigr̄e nō ſunt ideꝫ: q: appellare eſt idem qđ eſſe cōe: ꝛ ſigr̄e idē eſt qđ ex ꝓpria rōne aliqđ eē deſignare: vel forte nomē 2ᵉ ſbe vr̄ hoc aliqd ſignare ſub appellationis figᵃ: q: nomē ſcđe ſbe eſt vox ita ſingularis ſicut nomen pᵉ ſbe. vñ ita ſingularis eſt h̄ vox hō ꝓlata i aere ſicut h̄ vox ſoꝛ. ꝛ pp h̄ vr̄ ꝙ nomē 2ᵉ ſubſtātie ſignificet h̄ aliqd ſub appellatiōis figᵃ: hoc eſt ſub foꝛa appellatiōis vel ſub appellationis ſilitudine: vel figᵃ vocis ſignātis: q: vox ſignificans ſbam 2ᵃᵐ eſt ſilis voci ſignanti p̄maꝫ ſbam in h̄ ꝙ vtraq; eſt vox ſingularis: ꝛ q: vox ſingularis ſignans p̄mā ſubſtātiā ſignificat hoc aliqd: pp hoc vox ſignans ſubaꝫ 2ᵃᵐ vr̄ ſigr̄e h̄ aliqd: ſed nō eſt ita. Et iſto mō pꝫ ꝙ nomē 2ᵉ ſubſtātie nō ſignificat idiuiduũ nec idiuidua: q: tūc ſeq̄ret ꝙ ſignaret hoc aliqđ qđ eſt ꝯ pħm. Et ſi dicat ꝙ nomen 2ᵉ ſube ſigt̄ plura idiuidua ꝛ nō ſolũ vnũ idiuiduũ iſtud nō ſufficit: q: ſi ſignaret pla indiuidua ſignaret vnũ idiuiduũ: ꝛ per ꝯn̄s ſignaret hoc aliqd. Itē aliqua eſt ſpēs q̄ nō hꝫ niſi vnũ indiuiduũ

Ad h̄ vide ăto. and. lib. 7. meta phiſi. q. 13. ſolu. ij. ꝛ vide bonetũ. 3. meta. ca. de ſbā toto.

D

vt fenix. ꝙ ſi nomen 2ᵉ ſubē nō ſignaret niſi ꝯtēta ſub eo idiuidua vel idiuiduū. tunc hoc nomen fenix ſolū ſignaret idiuiduū vnū: ⁊ ita determinate ſignaret hoc aliqd. ¶ Et ſi dicatur ꝙ hoc nomen fenix non ſignat niſi tm̄ vnū idiuiduū: tñ eſt aptum natū ſignificare plura. ¶ Cōtra. ſi nunc ſignificaret vnū idiuiduū vt fenicē pñtem ⁊ iam adderet̄ illi ſeqt̄ ꝙ ad mutationē rei vox caderet a ſuo ſignato: qḋ eſt contra pħm. vñ ſi terminꝰ cōis ſolū ſigt idiuidua pro qbus ſupponit: ſeqret̄ ꝙ nō poſſet mouere digitū de vno loco in aliū niſi hec vox motus mutaret ſuum ſignificatū: qꝛ moto digito ſignificat digitum quē pꝛius nō ſignificabat.

Ad h vide ſco. l q. ſuis in multis locis.

¶ Nō aūt ſimplr q̄le quid ſignat: queadmodū albū: nihil. n. aliud ſignat albū ꝙ̄ q̄litatē. Genus autē ⁊ ſpēs circa ſubſtātiā qualitatē determināt: q̄lē. n. quādā ſubā ſignant: plus autē in gn̄e ꝙ̄ in ſpē determinatio fit. Dicens. n. aīal plus cōplectit̄ ꝙ̄ hoīem.

ARGL. ¶ Verū nō quale qd abſolute ſignificat: pīnde ac albū: nihil enim aliud albū ꝙ̄ quale ſignat. At ſpēs ⁊ genus circa ſubſtantiā q̄le ipſū definiunt. Qualē. n. quandā ſubſtāiā ſane ſignificāt. Genere tñ plurīū definitio ꝙ̄ ſpecie fieri ſolet. Qui nāqꝫ aīal dicit, is plura cōplectitur ꝙ̄ is qui hominem dicit.

¶ Quia dcm̄ eſt ꝙ nomē 2ᵉ ſbē ſigt q̄le qd poſſet aliqs credere ꝙ nomē 2ᵉ ſbē ſigt ſolū q̄litatē. Iſtud dūm remouet pħs dicēs ꝙ nomē 2ᵉ ſbē circa pmā ſbā q̄litatē determinat: nā nomē 2ᵉ ſubē ſigt q̄lis eſt pᵃ ſubſtātia: ⁊ addit pħs dicens. ꝙ plꝰ in gn̄e ꝙ̄ in ſpē determiatio eſt: dicēs aīal plus cōplectit̄ ꝙ̄ dicēs hoīem. ¶ Hic ſūt duo videda. pᵒ q̄lr ſbā 2ᵃ vel nomē ſubē 2ᵉ determiat q̄litatē circa pᵃᵐ ſbam. 2ᵒ q̄lr maior determinatio eſt in gn̄e ꝙ̄ in ſpē. ¶ De pᵒ ſciedū eſt ꝙ q̄litas ē 2ˣ. ſ. eēntialis ⁊ accn̄talis. q̄litas accn̄talis eſt accn̄s de gn̄e q̄litatis: ⁊ talē q̄litatē nō determinat circa pmā ſubāꝫ: ſꝫ q̄litatem eēntialē vel dr̄ias q̄ pdr̄ur in q̄le eēntiale determiat circa pᵃᵐ ſubam. 2ᵃ. n. ſbā in ſuo itellectu icludit dr̄iā que pdr̄ur i q̄le eēntiale de pᵃ ſbā: ⁊ iō 2ᵃ ſbā determinat q̄litatē eēntialem circa pmā ſubſtātiā: vel dr̄ determinare q̄litatē circa pmā ſbām. qꝛ pp hoc ꝙ ſcio ſubā 2ᵃᵐ dici de aliquo nō pp h ſcio ꝙ eſt hoc idiuiduū: ſꝫ ſcio ꝙ eſt vnū tale ſm ſpēm vel ſm genus q̄le eſt iᵈ. v. g. pp hoc ꝙ de ſoꝛ. veniēte a remotis ſcio ꝙ eſt hō vel aīal: nō tñ pp hoc ſcio determinate ꝙ eſt ſoꝛ. ita ꝙ nō eſt pla. nec eꝫ. ſed ſcio ꝙ eſt vnū tale ſm ſpēz vel genꝰ q̄le eſt ſoꝛ. Vñ p ſbām 2ᵃᵐ q̄ eſt ſpēs hꝫ cognitio de pᵃ ſubſtātia q̄lis eſt ſm ſpēm: qꝛ eſt tale ſm ſpēm q̄le eſt ſoꝛ. ⁊ p 2ᵃᵐ ſbāꝫ que eſt genꝰ cognoſco de pᵃ ſbā qualis eſt ſm genꝰ: qꝛ ē tale ſm genꝰ qualis eſt ſoꝛ. ⁊ ita 2ᵃ ſbā determinat q̄litatē circa pᵃᵐ ſbām: qꝛ facit cognoſcere de pᵃ ſbā qualis eſt ſm ſpēm vel genꝰ: vel ꝙ eſt tale quale eſt idiuiduū ſpēi vel generis: ⁊ hoc eſt determinare q̄litatē eēntialē: qꝛ eſt tale q̄le eſt indiuiduū ſpēi vel gn̄is: qꝛ idicat q̄ditatē idiuidui eſſe talē quale ē iᵈ ſm eēntiā ⁊ q̄ditatē: ⁊ ſic hꝫ q̄le eſt iᵈ q̄le eēntiale. ¶ Circa 2ᵐ eſt ſciēdū ꝙ aliqd eē magis determinatū in vno ꝙ̄ in alio pōt eſſe 2ˣ. Vno mō qꝛ eſt ſpālius ⁊ magis limitatum: ⁊ ſic ſpēs hꝫ itellectū magis limitatū ꝙ̄ genus qꝛ ad pauciora ſe extēdit. Alioᵒ dr̄ aliqd magis determinatū: qꝛ plura determinat. ita ꝙ p ipm̄ ꝯtingit rñdere ad plures qōnes q̄rentes de indiuiduo qd vnūqdqꝫ illoꝝ ſit: ⁊ vno mō eſt maior determinatio in gn̄e ꝙ̄ in ſpē: qꝛ genꝰ pdr̄ur de pluribꝰ in quid ꝙ̄ ſpēs: ⁊ per ꝯñs genꝰ plura determinat ꝙ̄ ſpēs. i. de pluribus certificat: ⁊ hoc itelligit h pħs. ¶ Intelligēdū eſt ꝙ cū dicit pħs atqꝫ albū ſolā qualitatē ſigt: hoc non eſt ſic intelligēdū ꝙ nihil includat̄ in ſignatiōe albi niſi ſola qualitas. Nā album

qualitas accidentalis

ho

e

f

6

ſignificat aggregatū ex ſubſtantia ⁊ qualitate p pħi. in topi. hoc pꝫ: qꝛ dicit ꝙ albū nō eſt in gn̄e ꝓpter ſuū duplex ſignificare: verūtñ album pncipaliꝰ ſignificat qualitatē ꝙ̄ ſubiectū ⁊ hoc intelligit h pħs. ſ. ꝙ album ſignificat pncipaliter ſolā qualitatē: non tñ ſolā qualitatē ſignificat.

¶ Ineſt autē ſubſtantijs nihil illis eſſe ꝯtrariū. pꝛime. n. ſubſtāie quid erit ꝯtrarium. nā alicui homini nihil eſt ꝯtrariū: at vō nec homini nec animali nihil eſt contrarium.

ARGL. ¶ Cōpetit pterea ſubſtātijs ⁊ nihil ipſis contrariū. pꝛime nāqꝫ ſubē vt alicui hoī, aut alicui aīali, quidam contrariū fuerit. Nihil. n. pꝛoꝛſus his aduerſatur: at neqꝫ ipſi homini vel animali contrariū quicꝙ̄ eſſe videtur.

Rog...

¶ Hec eſt 4ᵃ pticula 2ᵉ ptis in qua ponit̄ 4ᵃ ꝓprietas ſbē q̄ eſt nō hr̄e ꝯ̄riū: ⁊ hec ꝓprietas ineſt oī ſbē: ſed nō ineſt ſoli ſbē: qꝛ ineſt q̄ntitati. Qḋ aūt nulli ſbē ſit aliqd ꝯ̄rium ꝓbat pħi. ⁊ eſt ꝯcluſio. 14. huiꝰ lib. q̄ ꝓbat̄ ſic. Nulli pꝛime ſubē eſt aliquid ꝯ̄riū: ſꝫ nulli 2ᵉ ſubſtātie eſt aliquid ꝯ̄riū: ⁊ nulla eſt ſuba que nō ſit ſuba pᵃ vel 2ᵃ: ergo nulli ſbē eſt aliqd ꝯ̄riū. de illa rōne ponit pħs m lrā exᵐ maioris: vñ dicit pħs. ꝙ alicui hoī vt ſoꝛ. vel pla. nihil eſt ꝯtrarium ſubſtātie ſcḋe. ſimr vt hoī aut aīali nihil eſt ꝯtrariū: ⁊ ita exēplariter pꝫ ꝙ nec pꝛime ſubſtantie nec ſecunde eſt aliquid contrarium.

¶ Nō aūt eſt hoc ſubſtātie ꝓpꝛiū: ſꝫ ēt multoꝝ alioꝝ vt quātitati. Bicubito. n. nihil ē ꝯtrariū: at vō nec decē nec alicui taliū: niſi forte qs dicat multa paucis eē ꝯ̄ria vel magnū paruo. Determinatoꝝ vō nlm̄ nulli ē ꝯtrariū.

ARGL. ¶ Nō tñ hoc ſubē ꝓpꝛiū eſt: ſed ⁊ alijs. n. cōpetit vt quātitati. Bicubito. n. aut tricubito nihil ꝯtrariū eſſe vr̄: neqꝫ ipſis decē qcꝙ̄ oīno: neqꝫ taliū qcꝙ̄ aduerſat̄: niſi qſpiā multū pauco: aut magnū paruo dixerit eſſe cōtrariū. at tñ nihil eoꝝ que definite ſunt quātitatis cuicꝙ̄ pꝛoꝛſus aduerſari videtur.

¶ Iſta ꝓprietas. ſ. nō hr̄e ꝯtrariū non ꝯuenit ſoli ſbē: ſꝫ ēt q̄ntitati. Nā ēt bicubito nihil eſt ꝯtrariū nec ēt tricubito: ⁊ ſic de alijs q̄ntitatibꝰ determinatis: nā forſan idetermīnate q̄ntitati. que ſ. nō determinat ſibi certū terminū poſſet aliqd dici eſſe ꝯ̄riū. v. g. magnū ⁊ paruū multū ⁊ paucū iportāt q̄ntitatē nō in aliquo certo termino: ⁊ iō pt aliqs dicere ꝙ magnū ꝯtrariat̄ puo: ⁊ multū pauco: loquēdo tñ d q̄ntitate determinata. q. l. iportat q̄ntitatē i certo termino: ⁊ hꝫ eſt bicubitū: nulli tali q̄ntitati eſt aliqd ꝯtrariū. ¶ Circa iſtā ꝓprietatē ſunt multa dubia. pᵐ. n. vr̄ ꝙ ſbē eſt aliqd ꝯtrariū. 2ᵒ vr̄ ꝙ q̄ntitati determinate eſt aliqd ꝯtrariū. pᵐ ꝓbatur p pħm. 2. de generā. vbi dicit. ꝙ ignis ꝯtrariat̄ aque: ſꝫ ignis ⁊ aq̄ ſunt ſbē. ꝙ ſbā ꝯtrariat̄ ſbē. ¶ Itē Ari. dicit p phy. ꝙ pᵃ ꝯtraria ſt pmi gn̄is: ſed ſbā eſt pᵐ genꝰ. ꝙ pᵃ ꝯtraria ſūt de gn̄e ſbē: ſꝫ nihil eſt de gn̄e ſbē niſi ſuba. ꝙ pᵃ ꝯtraria ſūt ſbē: ⁊ per ꝯñs ſbē ſunt pᵃ ꝯtraria. Ex quo ſeqt̄ ꝙ ſbā eſt ꝯtraria ſbē. ¶ Itē pħs. 1. de gene. dicit ꝙ nihil corrūpit̄ niſi p ſuū ꝯtrariū: ſed ſbā corrūpit̄. ergo ſbā hꝫ ꝯtrariū. ¶ Circa 2ᵐ vr̄ ꝙ q̄ntitati ſit aliquid ꝯtrariū: qꝛ p pħm. 5. phy. oīs motꝰ eſt de ꝯtrario in ꝯ̄riū: ſed ad q̄ntitatē eſt p ſe motꝰ: ꝙ q̄ntitati eſt aliqd ꝯ̄riū. Dōm ꝙ ꝯ̄rietas q̄ntū ſpectat ad ꝓpoſitū accipitur 2ˣ. Vno mō pro ſuo gn̄e. ſ. p ꝓpōne in cōi. ⁊ ſic accipit̄ cōiter ſeu largē: ⁊ ſic accipitur 2ᵒ pꝛiher. in fine. vbi dr̄ ꝙ ille ꝓpōnes ſunt magis ꝯtrarie que ſunt de ꝯ̄rijs modis enunciādi ꝙ̄ ille que ſunt de ꝯ̄rijs pdicatis: vt iſte ꝓpōnes ſoꝛ. eſt albꝰ: ⁊ ſoꝛ. non eſt albus.

ARGL

b

T. c. 4. ⁊ inde.

T. c.

3

Cap.

eſt albꝰ.magis dĩr ꝯrie ꝙ̃ iſte ꝓpõnes.ſoꝛ.eſt albus.ſoꝛ.eſt niger:ſed certũ eſt ꝙ ille ꝓpõnes.ſ.ſoꝛ.eſt albꝰ.⁊ ſoꝛ.nõ eſt albus.nõ ſunt ꝯrie niſi large accipiẽdo ꝯrietatem.ſ.pro oppõne in cõi.Alioᵒ accipiť ꝯrietas ꝓprie ꝓut diſtinguiť ꝯ alias ſpẽs oppõnis.Et ſic diſtinguo vlteriꝰ:qm̃ q̃dã eſt ꝯrietas circa genꝰ ſbm:⁊ q̃daʒ eſt ꝯrietas circa genꝰ ꝑbile.Contrarietas circa genꝰ ꝑbile eſt ꝯrietas circa dr̃ias oppoſitas diuidẽtes idẽ genꝰ:⁊ talis ꝯrietas reperiť in gñe ſbe ⁊ in quolʒ alio ꝑnto:qꝛ in oĩ ꝑnto ſunt dr̃e ex oppoſito diuidẽtes aliqđ genus.Cõtrarietas que eſt circa genꝰ ſubiectuʒ eſt duplex:qꝛ q̃dã eſt ꝯrietas circa genꝰ ſubiectũ ens in actu vt ſubſtãtia cõpoſita:⁊ q̃dã eſt ꝯtrarietas circa genꝰ ſubʒ ens in poᵃ:cuiuſmodi eſt mã ꝑma:⁊ iſta eſt duplex:q̃daʒ eſt inter foꝛas poſitiuas:⁊ ita foꝛe ſbales elẽtoꝝ dr̃r ꝯrie:⁊ ſic loqtur Cõmẽ. de ſubſtãtia orbis:vbi dicit ꝙ foꝛa ſubſtãtialia ignis:⁊ foꝛa ſubalis aque ſunt ꝯrie:qꝛ nate ſunt fieri circa mãm ꝑmam ſucceſſiue ⁊ non ſimul.Alia eſt ꝯrietas circa genꝰ ſubiectuʒ ens in poᵃ inter ſubalez formã ⁊ ꝑuationẽ forme:⁊ ſic loqť pħs de ꝯrietate ꝑᵒ phy.vbi dicit ꝙ q̃dã pnᵃ ſunt ꝯria vt foꝛa ⁊ ꝑuatio:ſi aũt loquitur de ꝯrietate que eſt circa ſbm ens in actu:ſic talis ꝯrietas eſt duplex:qꝛ q̃dã eſt iter formas poſitas ſub eodẽ gñe:q̃ maxime diſtãt ſub illo genere:⁊ ſic loqť
T.cõ.9. alibi. pħi.de ꝯrietate.4.meta.⁊ q̃daʒ eſt inter formas poſitas ſub eadẽ ſpẽ que maxime diſtãt ſub illa ſpẽ:exᵐ ꝑmi.poſito ꝙ color ſit genꝰ ad albedinẽ ⁊ nigredinẽ:tunc albedo ⁊ nigredo ſunt forme poſite ſub eodeʒ gñe vt ſub coloꝛe:⁊ maxime diſtãt ſub illo gñe:exᵐ ſcdi.q̃ʒtitas maioꝛ ⁊ q̃ʒtitas minoꝛ ſunt forme eiuſdeʒ ſpẽi.ſ.coꝛpoꝛeitas maioꝛ ⁊ minoꝛ ſunt forme eiuſdẽ ſpẽi.ſicut ꝓfunditas ⁊ coꝛpoꝛeitas:⁊ maxime diſtant ſub illa:⁊ nate ſunt fieri circa idẽ ſubiectũ in actu:qꝛ aĺr motus augmẽtatiõis nõ eẽt poſſibilis:⁊ hmõi ſunt ꝯrie:qꝛ inter illas poſſet eẽ motꝰ:⁊ oĩs motꝰ eſt de ꝯtrario in cõtrarium.

A ¶ His viſis dico ꝙ loquendo de ꝯrietate vt accipiť cõiter ꝓ oppõne in cõi:ſic ſube eſt aliqđ ꝯriuʒ:qꝛ ſba hʒ oppoſitũ cõtradictoꝛiũ.ſ.non ſbam.Siĺr loquẽdo de cõtrarietate circa genꝰ ꝑbile:ſic in ſuba eſt ꝯrietas:qꝛ in gñe ſubſtãtie ſũt dr̃e ꝯtrarie ex oppoſito diuidẽtes aliqđ genꝰ vt coꝛpoꝛeũ in coꝛpoꝛe nõ loquẽdo ẽt de ꝯtrarietate q̃ eſt circa genꝰ ſubiectũ ens in poᵃ ſiue illa cõtrarietas ſit iter formas poſitiuas:ſiue inter formã ⁊ ꝑuationẽ in ſuba eſt ꝯrietas:qꝛ forme ſubales elẽtoꝛũ ſunt ꝯtrarie:⁊ ſunt ꝯtrarie circa ſubiectũ ens i poᵃ:⁊ ſiĺr forma ſubſtãtialis hʒ ꝑuationẽ ſibi oppoſitã:⁊ ita in ſba eſt ꝯtrarietas que eſt iter formã ⁊ ꝑuationẽ:ſʒ loquẽdo de ꝯtrarietate q̃ eſt circa ſubiectũ ens in actu ſiue ſit iter foꝛas maxime diſtãtes in eodẽ gñe ſiue nõ:ſic in ſuba non eſt ꝯrietas:nec eſt aliqđ ꝯriuʒ ſube tali ꝯtrarietati:qꝛ forme ſic ꝯrie hñt fieri circa idẽ ſubiectũ ens i actu:vñ ⁊ ꝓꝑ hoc talis ꝯrietas nõ eſt in ſba.H̓ eſt circa eandẽ ſbam cõpoſitã ſucceſſiue:⁊ qꝛ nulle foꝛe ſubales hñt fieri circa idẽ ſubiectũ ens in actu ſucceſſiue:⁊ ꝓꝑ h̓ talis ꝯrietas nõ eſt in ſba:⁊ ſic talis ꝓprietas itelligiť.ſ.ꝙ ſube nihil eſt ꝯtrariũ ꝯtrarietate iter foꝛas

B que hñt fieri circa idẽ ſubiectũ ens i actu ſucceſſiue.¶ Intelligendũ ꝙ ꝯrietas ꝓpꝛiſſime dcã eſt iter formas poſitas in eodẽ gñe que maxime diſtãt ſub eodem gñe ⁊ pñt ineſſe eidẽ ſubo in actu ſucceſſiue ⁊ nõ ſimul.Vñ ad ꝯrietatẽ ꝓprie dictã requirunť tres ꝯditiões.ſ.ꝙ cõtraria illa ꝯrietate ſint poſita ſub eodẽ gñe.⁊ ꝙ maxime diſtant ſub eodẽ gñe:⁊ ꝙ ſint nata ineẽ eidẽ ſubo in actu ſucceſſiue:⁊ nõ ſimul itelligẽdo ꝑ ſubiectũ ens in actu ſubſtãtiaʒ cõpoſitam.¶ Ad ꝑmã rõnem cũ dr̃ ꝙ ignis ꝯriatur aque.dico ꝙ ignis ⁊ aq̃ nõ ſũt ꝯtraria niſi rõne ſuaꝝ qualitatũ.Vñ ignis ⁊ aqua ſolũ ſunt
.c.42 vel dñr ꝯtraria eſſe ꝑ hoc ꝙ ſunt ſubiecta cõtrarioꝝ.¶ Ad 2ᵐ dĩm ꝙ pħs.1.phy.per ꝑᵃ ꝯtraria itelligit formã ⁊ ꝑuationem forme.Et ſic ꝯcedo ꝙ talis ꝯrietas eſt in ſubſtantia. ¶ Ad aliud cum dr̃ ꝙ nihil coꝛrũpiť niſi per ſuũ ꝯriũ dico ꝙ verũ eſt nõ ꝑ ſe:ſed ꝑ accñs.Vñ aliquid coꝛrũpiť ꝑ ꝯrium ſuis q̃litatibꝰ ⁊ qualitati ꝑ ſe:⁊ ſubſtantie per accñs. ¶ Ad 2ᵐ dubiũ dr̃ ꝙ q̃ʒtitati nihil eſt ꝯriuʒ ꝯtrarietate ꝓpꝛiſſime dcã q̃.ſ.eſt iter foꝛas poſitas ſub eodẽ gñe q̃ maxime diſtant ſub eodẽ gñe.Et pñt ineſſe eideʒ ſubiecto ſucceſſiue ⁊ nõ ſimul:⁊ tñ q̃ʒtitati eſt aliqđ ꝯriũ ꝯrietate q̃ eſt iter foꝛas poſitas ſub eade ſpẽ que nate ſũt ieſſe eidẽ ſubiecto in actu ſucceſſiue:⁊ nõ ſiĺ.Vñ motꝰ q eſt ad q̃ʒtitatẽ ſꝑ eſt iter formas eiuſdẽ ſpẽ. ſ.iter coꝛpoꝛeitatẽ maioꝛẽ ⁊ minoꝛẽ eiuſdẽ ſpẽi in gñe q̃ʒtitatis.Et ſi dicať ꝙ nõ eſt ſꝑ motꝰ augmẽtatiõis inter foꝛas diſtãtes ſub eadẽ ſpẽ.vt inter maximã ⁊ minimã coꝛpꝛeitatẽ:⁊ ꝑ ꝯñs nõ oĩs motꝰ ad q̃ʒtitatẽ eſſet de ꝯrio in ꝯrium.dĩm ꝙ ꝯrietas q̃ʒuis poſſet eẽ inter foꝛas maxĩe diſtãtes ſub eodeʒ gñe ⁊ ſub eadẽ ſpẽ que pñt ineſſe eidẽ ſubiecto.ſ.in actu ſucceſſiue ⁊ nõ ſiĺ eſt ꝯrietas:ſʒ nõ ꝑᵒ.Vñ ſʒ inter albedinẽ i ſummo ⁊ nigredinẽ in ſũmo eſt ꝑᵒ ꝯrietas in gñe coloꝝ:tñ iter albedinẽ ⁊ rubedinẽ eſt alia ꝯrietas.Et ſiĺr iter magis albuʒ ⁊ minus albũ eſt ꝯrietas alia.vñ Cõmẽ.loquẽs de ꝯrijs que nata ſunt fieri circa idẽ ſubiectũ ens in actu diſtinguit triplicez ꝯrietatez:qꝛ quedã eſt ꝯrietas extremi ad extremũ ⁊ q̃dã medij ad extremũ:⁊ quedã medij ad mediũ:cõtrarietate extremi ad extremũ ꝯriatur albedo in ſummo ⁊ nigredo in ſũmo.ꝯrietate medij ad extremũ ꝯriãť albedo ⁊ fuſcedo:ſʒ ꝯrietate medij ad mediuʒ ꝯriant fuſcedo ⁊ rubedo.Et ego pono q̃rtã ꝯtrarietatẽ q̃ eſt iter magis ⁊ minꝰ in eadẽ ſpẽ:⁊ ſic magis calidus ⁊ minꝰ calidus ſt̃ ꝯria.Dico ğ ꝙ oĩs motꝰ eſt iter ꝯtraria:ſʒ nõ oĩs motꝰ eſt iter ꝑᵃ ꝯtraria.ſ.iter illa q̃ ꝯtrariãť ꝯtrarietate extremi ad extremũ.ꝑ h̓ dico ꝙ motꝰ a minoꝛi q̃ʒtitate ad maioꝛẽ ẽ motꝰ iter ꝯtraria:q̃ʒuis nõ ſint iter ꝯtraria ꝑᵃ.ſ.q̃ ꝯtrariãť ꝯtrarietate extremi ad extreᵐ. C

¶ Videť aũt ſuba nõ ſuſcipere magis ⁊ minꝰ. Dico aũt hoc:nõ qꝛ ſuba nõ ſit a ſuba magis ⁊ minꝰ:h̓ aũt dcm̃ eſt:qꝛ eſt:ſed qm̃ vnaqueqꝫ ſuba hoc ipm̃ qđ eſt nõ dr̃ magis ⁊ minꝰ.vt h̓ ſubſtãtia hõ:nõ erit magis ⁊ minꝰ hõ:nec ipſe a ſe:nec alter ab altero.nõ.n.ẽ alter ab altero magis hõ:ſicut albũ altero albo ẽ magis albuʒ.⁊ bonũ altero magis bonũ:ſʒ ipſuʒ a ſe magis ⁊ minꝰ dr̃:vt coꝛpus cum nũc albuʒ ſit magis albũ eſſe dr̃ ꝙ̃ prius:⁊ cũ ſit calidũ magis ⁊ minus dr̃ eſſe caliduʒ.Subſtãtia vͦ nõ ſuſcipit magis ⁊ minus:nõ.n. homo magis nunc homo ꝙ̃ prius dr̃:nec ceteroꝛũ aliquid que ſubſtantie ſunt:quapropter non recipit ſubſtantia magis ⁊ minus.

¶ At vero ſuba nõ ſuſcipere gradus vr̃:vt ſit magis minuſue talis.atqꝫ nõ dico ſubſtãtiã ſuba:nõ magis ſubaʒ eſſe.Hoc.n.iã diximꝰ ita eſſe.ſʒ quãqꝫ ſubſtãtiã nõ dici idipſuʒ qđ eſt magis ac minus eſſe:veluti ſi hec ſuba ſit hõ.nõ ẽ magis ac minꝰ:aut ſeipſo:aut alio: hõ.Nõ.n.aliꝰ alio magis eſt hõ:ꝑinde atqꝫ albuʒ aliud alio magis:ac minus eſt albuʒ. Coꝛpus.n.albũ magis albuʒ nunc ꝙ̃ priꝰ:⁊ calĩm magis nũc calĩn ac minꝰ dr̃ eẽ.Subſtãtia vͦ nõ magis dr̃ neqꝫ minus:neqꝫ hõ magis nunc hõ:ꝙ̃ priꝰ dr̃ eſſe:neqꝫ ceteroꝝ qui cꝙ̃ʒ oĩno que ſubſtantie ſubeunt rõnem. quare patet ſubſtantiã gradus ſuſcipere nõ poſſe:vt magis ſit vnꝙ̃ʒ id qđ eſt atqꝫ minus. ARGI.

¶ Hec eſt 5ª pticula 2ª ptis in q̄ ponit̄ 5ª ꝓprietas ſbe q̄ cōue nit oī ſbe ⁊ nō ſoli: ⁊ hec eſt ꝓprietas. ſ. nō ſuſcipere magis ⁊ minus. Unī pħs ꝓbat ꝙ nulla ſba ſm iª qd̄ eſt ſuſcipit magis vel min⁹. ⁊ hec eſt ꝯ. 1 5. h⁹ lib. ⁊ ꝓbat̄ ſic: nulla ſuba pª ſm iª qd̄ eſt ſuſcipit magis aut min⁹: ⁊ nulla ſba 2ª et ſic ſuſcipit magis aut min⁹: ſ3 oīs ſba eſt pª vel 2ª. ḡ nulla ſuba ſ3 iª qd̄ eſt ſuſcipit magis aut min⁹. maior p3 qr vn⁹ hō nō dr̄ magis hō q̄3 alt⁹: nec vn⁹ aſinus nō dr̄ magis aſin⁹ q̄3 alter: nec vnū aial dr̄ magis aial q̄3 aliud. ſilr̄ hō non dr̄ magis ſba q̄3 aſin⁹. ⁊ ita p3 ꝙ nec ſuba pª nec ſba 2ª ſm illud qd̄ eſt, ſuſcipit magis aut min⁹. ¶ Circa iſtā ꝓprietatē eſt itelligēdū ꝙ aliqd

D ſuſcipe magis aut min⁹ eſt 2ʳ. ſ. formalit vel mālr̄ ⁊ ſubiectiue. Illud dr̄ ſuſcipe magis aut min⁹ formaliter qd̄ h3 diuerſos gradus ſm quos pōt ſuſcipi in ſubīo ſm magis ⁊ minus. ⁊ ſic q̄3 for⁹ hñs ḡdus dīuerſos ſ3 magis ⁊ min⁹ dr̄ ſuſcipere magis aut min⁹ forāliter. Illud nō magis ꝓprie poſſet dici ſuſcipi in ſbō ſ3 magis ⁊ min⁹ q̄3 ſuſcipe magis ⁊ min⁹. Unī fora hñs diuerſos ḡdus dr̄ ſuſcipi in ſbīo ſm magis ⁊ minus: ⁊ ꝓprie loquendo nō ſuſcipit magis ⁊ min⁹. S3 ſi dr̄ ſuſcipere magis ⁊ min⁹ dz itelligi ſic: ꝙ forāliter ſuſcipit magis ⁊ min⁹: hoc eſt qr eſt fora ſuſceptiua in ſbō ſm magis ⁊ minus. Suſcipe v̊o magis ⁊ min⁹ mālr̄ ⁊ ſubiue eſt idem qd̄ eē ſubiectū fore hñtis dīuerſos ḡdus ſ3 magis ⁊ min⁹. Et iſto mō dico ꝙ ſba ſuſcipit magis ⁊ minus mālr̄ ⁊ ſubiectiue: qr eſt ſbm fore hñtis ḡdus diſtīctos ſm magis ⁊ min⁹: ſ3 nulla ſuba ſuſcipit magis ⁊ min⁹ forāliter: qr nulla ſbalis forma neq3 idiuidualis neq3 ſpecifica h3 ḡdus diſtinctos ſ3 magis ⁊ min⁹: q̄3uis Cōmē. dicat. 3. de ce. ⁊ mū. ꝙ fore ſubſtāiales elemētorū ſuſcipiūt magis ⁊ min⁹. iª. n. falſum eſt. ⁊ idē Cōmē.

E.c. 10 dicit ɔtrariū. 5. phy. vbi dicit ꝙ i ſubſtātijs nō ē for⁹ dīminuta q̄ poſtea fiat ꝑfecta. Si tn̄ for⁹ ſbalis ſuſcipet magis ⁊ minus eēt aliq̄ fora ſubſtātialis diminuta que poſtea fieret ꝑfecta. Unī Cōmē. nō o3 ſuſtineri in h̄ ꝙ dicit foras elemētorū ſuſcipe magis ⁊ min⁹. ¶ Unī eſt aidēdū q̄liter ſubſtātia ſuſci

E pit magis ⁊ min⁹ mālr̄ ſiue ſubiue. ¶ Ad cui⁹ itelim. eſt nōndū ꝙ magis ⁊ min⁹ iportāt cōparationē: cōparatio ſ3 ma

Magis ⁊ minus qd ipor tem. gis ⁊ min⁹ ⁊ ēt eq̄le ſp eſt aliq̄ꝝ diuerſoꝝ q̄ ɔueniūt in aliq̄ vno i quo cōparant̄ ſ3 magis ⁊ min⁹: aut ſm eq̄lē vt acutū in voce: ⁊ acutū i magnitudie nō cōparant̄ ſm magis ⁊ min⁹: ⁊ in acuto. n. nō dicim⁹ ꝙ ſon⁹ ē acutior ſtilo vel gladio: qr acutū in ſono ⁊ ſtilo nō dicit vnā nāz ſ3 diuerſas cū ſit equocū ad cōparationē. ḡ ſ3 magis ⁊ min⁹ reqrit̄ aliqd̄ vnū in q̄ diuerſa cōparāt̄ ſ3 magis ⁊ min⁹: ſ3 iª vnū, nō pt eē vnū nūero: qr vnū nūo nō eſt cōe iter diuerſa: ḡ p3 ꝙ id vnū ſit vnū gn̄e vel ſpē vel ꝓportiōe vł analogia. Dico ḡ ꝙ ſi diuerſe ſube cōparant̄ ad aliqd̄ vnū ſm analogiā noīat ad ſpm ens vel ad ꝑfectū vel ad tale tranſcēdēs ſic ſubiectiue ſba ſuſcipit magis ⁊ minus ſeu mālr̄. Nā vna ſba ē magis ens q̄3 alia: ⁊ qr vna ſba eſt ꝑfectior q̄3 alia: ⁊ ſi ſunt due ſbe cōparate ad accidēs cōe eis ſuſcipiūt magis ⁊ min⁹ mālr̄ ⁊ ſubiectiue. Nā vna ſba eſt albior alia: ſ3 ſi diuerſe ſbe cōparent̄ ad gen⁹ ſubſtātie vel ad ſpē3 de gn̄e ſbe reſpcū illoꝝ nulla ſba ſuſcipit magis ⁊ minus: ⁊ qr vn⁹ hō nō eſt magis hō q̄3 alt⁹: nec vn⁹ hō in vno tpe eſt magis hō q̄3 ali⁹ in alio tpe: nec hō eſt magis aial nec magis ſuba q̄3 aſin⁹. Unī oēs ſbe eiuſdē ſpēi cōparant̄ in illa ſpē ſm eq̄litatē ⁊ nō ſm magis ⁊ min⁹: ⁊ oīa q̄ ſunt eiuſdē gn̄is de gn̄e ſbe cōparant̄ in illo gn̄e ſm eq̄litatē: ⁊ nō ſm magis ⁊ min⁹. Et iſto mō h3 ꝓprietas itelligi: ꝙ. ſ. ſba nō ſuſcipit magis ⁊ minus: h̄ eſt diuerſe ſbe nō cōparant̄ in gn̄e ſubſtātie: ⁊ nec in alia ſpē de gn̄e ſubſtātie ſm magis ⁊ min⁹. Tamen in tranſcendētib⁹ ⁊ in accñtibus poſſunt vere cōparari ſm magis ⁊ minus ⁊ mō ſubſtandi vt patuit per pħm ſupra: nā pa ma ſubſtantia magis ſubſtat q̄3 ſecunda.

¶ Maxime āt ſube ꝓpriū vr̄ eē: ꝙ cum vnū ⁊ idē ſit numero ɔrioꝝ ſuſceptibilē eē: ⁊ i alijs qdē nō hēbit q̄ſq̄3 qd̄ ꝓferat q̄cunq3 nō ſunt ſube: ꝙ cū ſit vnū ⁊ idē numero ſuſceptibile ɔrioꝝ ſit: velut color qd̄ eſt vnū ⁊ idē nūero nō erit albū ⁊ nigrū: neq3 eadē actio ⁊ vna nūero erit praua ⁊ ſtudioſa. Silr̄ āt ⁊ i alijs q̄ nō ſunt ſube. ¶ Suba v̊o cū vnū ⁊ idē ſit numero capax ɔtrarioꝝ eſt: vt qdā hō cum vnū ⁊ idē nūero ſit aliqñ qdē niger ſit: aliqñ v̊o alb⁹ ⁊ cal'ſ ⁊ frigidus ⁊ prau⁹ ⁊ ſtudioſus. In alijs autē nullis aliqd tale videt̄.

¶ Maxime v̊o ſube ꝓpriū hoc eſſe videt̄. Idē inquā vnū numero ꝑmanēs ɔtrariorū eē ſuſceptiuū: ad nulluz. n. eoꝝ que ſubſtātie nō ſubeunt rōnē. Suba āt vna eadēq3 numero ɔtrarioꝝ eſt ſuſceptiua: veluti qdā homo vnus ac idē interdū ſit albus: iterdū niger ⁊ cal'ſ: atq3 frigidus: ⁊ vitioſus ac ſtudioſus. Ad alia v̊o nulla idipſū accōmodari vr̄. ARGL

¶ Hec eſt 6ª pticula 2ª ptis. in qua pħs ponit ſextā ꝓprietatē ſubſtātie q̄ eſt ꝓprie ꝓpria ſbe ⁊ nulli alteri cōpetit: ⁊ pª ponit ꝓprietatē ⁊ eā declarat. 2° remouet dubiū magis declarādo ꝓprietatē ibi. Niſi q̄s forſitan. pmo ergo ponit ꝓprietatē ꝓpriā ſubſtātie: ⁊ eſt iſta: ſola ſba manēs vna ⁊ eadē nūero eſt ſuſceptibilis ɔtrarioꝝ ſm ſui mutationem: ⁊ h̄ eſt ꝯ. 16. h⁹ li. ⁊ qr eſt q̄dā excluſiua pħs ꝓbādo eā ꝓbat vtrāq3 eius exponentē negatiuā iductiue. ſ. ꝙ nihil aliud a ſubſtātia manens vnū ⁊ idē nūero eſt ſuſceptibile ɔtrariorum: nā eadem actio nō eſt aliqñ praua: ⁊ aliqñ ſtudioſa: nec idem color numero eſt aliqñ albedo ⁊ aliqñ nigredo: ⁊ ſic de omnib⁹ alijs quecūq3 nō ſunt ſbe. ergo nihil vnū ⁊ idem numero aliud a ſubſtātia eſt ſuſceptibile ɔtrariorū. Et ſic p3 exponēs negatiua. Et exponēs affirmatiua declarat̄ ſic. nā ſor. manēs vn⁹ ⁊ idem nūero aliqñ eſt calidus aliqñ eſt frigidus: aliqñ prauus: ⁊ aliqñ ſtudioſus: ⁊ ſic ſubſtātia manēs vna ⁊ eadē numero eſt ſuſceptiua ɔtrarioꝝ: ⁊ de alio a ſubſtātia nō ē verū.

¶ Niſi forſā q̄s opponat dicēs orōnē ⁊ viſū hmōi eē. Eadē. n. orō ⁊ idē viſus ver⁹ ⁊ falſus eſſe vr̄. veluti ſi v̊a ſit orō ſedere quēdā: ſurgēte eo falſa erit. Silr̄ āt ⁊ de viſu. ſiquis eniz putat v̊e ſedere aliquē: ſurgēte eo falſe hic ipſe opinat̄ eundē habens de eo viſum.

¶ Niſi forſaſſe q̄ſpiā iſtaret orōnē opionēq3 dicēs ɔtrarioꝝ eſſe ſuſceptiua. Eadē. n. orō falſa veraq3 eſſe vr̄. Nā ſi vera eſt hec oratio quēpiā inquā ſedere ſi ille ſurgat: eadē hec orō falſa erit idē ⁊ i opione fieri vr̄. Nā ſi q̄ſpiā opinat̄ quēpiā ſedere: ſi ſurgat: ille falſo nimirū opinabit: q de illo eādē h3 opionē. ARGL

¶ Poſita ꝓprietate ſbe pħs remouet vnū dubiū circa eā magis manifeſtādo itellectū ꝓprietatis: ⁊ ɔtinet pticulas duas: in pª ponit dubiū. in 2ª ibi (Sigs.) ſoluit dubiū iſtud. vr̄ ꝙ aliud a ſba manēs vnū ⁊ idē nūero eſt ſuſceptiuū ɔtrariorū: qr iſta orō. ſor. ſedet. manēs vna ⁊ eadē nūero. ſor. ſedēte eſt v̊a. ⁊ ſor. nō ſedēte eſt falſa. Et opio manēs vna ⁊ eadē nūero: aliqñ eſt vera ⁊ aliqñ eſt falſa. nā ſor. ſedēte opi. qua opinor ſor. ſedere ē v̊a. ⁊ ſor. nō ſedēte eadē opi. nūero ē falſa: ſ3 verū ⁊ falſuz ſunt ɔtraria: ⁊ nec orō nec opi. ſūt ſbe. ḡ aliud a ſba manēs vnū ⁊ idē nūero eſt ſuſceptiuū ɔtrarioꝝ. Sciēdū ꝙ pħs i tex. ꝑ viſuz itelligit opi. ꝑ videri itelligit opinari.

¶ Sed

¶ Sz ⁊ ſiqs h̄ recipiat: tñ ĩ mó dĩt. nã ea q̃ in ſubſtãtijs ſſt: ipſa mutata ſuſceptibilia ſũt ꝯ̃riox: frigidũ. n. de cal'o fc̃m mutatuz eſt. Alteratũ. n. fc̃m eſt nigrũ ex albo: ⁊ ſtudioſum ex prauo. Silr̃ aũt ⁊ i alijs vnũqd̃q̃ mutatione ſuſcipiẽs eſt ſuſceptibile ꝯ̃riox. Oĩo võ ⁊ opio ipſa qdẽ imobilia oĩno pſeuerãt: cũ võ res mouet: ꝯ̃riũ circa eã rẽ fit. oĩo nãq̃ eadẽ ĩmobilis pmanet eo q̄ ſedeat aliqs. Cũ võ res mota ſit: aliqñ qdẽ vera: aliqñ aũt falſa ſit: ſilr̃ aũt ⁊ in opione. Quare ſolũmodo ꝓpriuz eſt ſube ſm̃ ſui mutationẽ ſuſceptibilẽ eẽ cõtrariox. Siquis aũt ⁊ hoc recipiat opionẽ ⁊ oĩonẽ dicens ſuſceptibilia eẽ ꝯ̃riox nõ verũ hoc ẽ. Oĩo nãq̃ ⁊ opio nõ in eo q̄ ipſa aliqd pſe recipiãt ꝯ̃trariox ſuſceptibilia dñr eẽ: ſz in eo q̄ circa alterũ aliqua paſſio fcã ſit. naz in eo q̄ res eſt aut nõ eſt: in eo etiã oĩo vera vel falſa dĩ: nõ in eo q̄ ipſa p ſe ſuſceptibilis ſit ꝯ̃trariox. Simplr̃ aũt a nullo neq̃ oĩo mouet neq̃ opio: q̃propter nõ erunt ſuſceptibilia ꝯ̃trariox: cuz nulla in eis paſſio ſit. Ueꝝ ſuba in eo q̄ ipſa ꝯ̃traria recipiat: in hoc ſuſceptibilis dĩ eſſe ꝯ̃trariorũ. languorez. n. ⁊ ſanitatẽ ſuſcipit ⁊ candorẽ ⁊ nigredinem: ⁊ vnũqd̃q̃ taliũ ipſa ſuſcipiẽdo ꝯ̃trariorũ eſſe ſuſceptibilis dĩ. Quare ꝓpriuz hoc erit ſubſtãtie q̄ cuz vnũ: ⁊ idẽ ſit numero ſz ſuã mutationẽ ꝯ̃trariorũ ſuſceptibilis eſſe dicit: de ſubſtantia quidem hec dicta ſufficiant.

ARCI. ¶ Enimuero ſi qſpiaz ⁊ his illud accõmodãtũ dixerit eſſe in mõ: tñ habebit vtiq̃ diſtaz. ſubſtãtie. n. ipſe ſui mutatione ꝯ̃trariorũ ſũt ſuſceptrices. Si ſit. n. ex calido qppiã frigidũ mutat̃ ſane. Alterat̃. n. vt patet. Et ſilr̃ ſi nigrũ ex albo ſit / ⁊ ſtudioſuz e vitioſo / ⁊ in ceteris ſimili modo / vnũqd̃q̃ mutationẽ ipſaz ſuſcipiẽs: cõtrariox eſt ſuſceptiuũ. In oĩone võ atq̃ opione nõ ita ſit: ſed ipſe qdẽ imobiles penit⁹ manẽt: ſi res aũt moueat̃ circa ipſas ꝯ̃traria ſiũt: oĩo nãq̃ eadẽ manet. Quẽpiaz inquã ſedere: re aũt mota interdũ ſit vera: interdũ falſa: eadẽ circa opinionẽ ẽt ſiũt. Quare ſaltẽ cuz modo ſubſtãtie ꝓpriuz erit / ipſam ſui mutatiõe ſuſceptricẽ eſſe ꝯ̃trariorũ. qd̃ ſi qſpiã ⁊ hoc acceptet opinionẽ inquiens oĩonẽue ſuſceptiua eſſe cõtrariorũ: ſciat idipſuz verũ nõ eẽ. oĩo nãq̃ opinioue: nõ q̄ ſuſcipiunt aliqd ideo ſuſceptiua ꝯ̃triorũ eſſe dñr: ſed q̄ circa qppiã aliud paſſio ſuit. Ex eo nãq̃ vera vel falſa oĩo ac opinio dicitur eſſe: q̄ res ipſa eſt: aut nõ eſt: nõ q̄ ipſa cõtrariorũ ſunt ſuſceptiua. Simpliciter. n. a nulla re p̄ſus aut oĩo aut opinio mouet̃. Quare nõ erũt ſuſceptiua profecto cõtrariorum: ſi nulla paſſio in ipſis efficiat̃. At ſubſtãtia h̄ ſuſceptiua ꝯ̃trariox dĩ eẽ / qd̃ cõtraria ſuſcipiat ipſa. Morbum. n. ⁊ ſanitatẽ / nigredinez / atq̃ albedinẽ ſuſcipit. Atq̃ vnũqd̃q̃ taliuz ipſa ſuſcipiẽs: ſuſceptrix cõtrariorũ dĩ eſſe. Quare ſubſtãtie ꝓpriuz erit ipſaz vnum idẽq̃ numero pmanentẽ: mutatiõe ſui ſuſceptricẽ eſſe ꝯ̃trariox ſz de ſubſtãtia qdez hacten⁹. Satis. n. de ipſa eſt dcm̃.

¶ Iſtã dubitationẽ remouet pħs dicens: q̄ oĩo ⁊ opi. nõ ſunt ſuſceptiua ꝯ̃trariox p ſui mutationẽ: ſz p mutationẽ rei. Nã h̄ oĩo. ſor. ſedet: nulla mutatiõe fcã circa hãc oĩonẽ eſt aliqñ vera ⁊ aliqñ falſa ad ſolã mutationẽ ſor. de ſeſſiõe in ſtationez. Nã ſor. ſedẽte eſt h̄ oĩo vera. ſor. ſedet. ⁊ ſor. mutato de ſtatiõe in ſeſſionẽ nulla mutatiõe fcã circa hanc oĩonẽ eſt h̄ oĩo falſa ad ſolã mutationẽ ſor. ⁊ eodez mõ eſt de opi. ¶ Si qs. n. ſor. ſedẽte opinet̃ ſortẽ ſedere opinat̃ verũ. ⁊ opi. q̃ opinat̃ ſor. ſedere eſt vera. ⁊ ſor. nõ ſedẽte nulla mutatiõe facta circa hãc opi. eſt eadẽ opi. falſa. Ubi oĩo ⁊ opi. nõ ſunt ſuſceptiua ꝯ̃trariorũ ſm̃ ſui mutationẽ: ſed ſm̃ mutationez rei. ſ. ſor. nã vt dicit pħs. in eo q̄ res eſt vel nõ eſt oĩo dĩ vera vel falſa: hoc eſt in eo q̄ ita eſt in re ſic oĩo ſignat eſt oĩo vera: ⁊ in eo q̄ nõ ẽ ita ex pte rei ſic c oĩo ſignat eſt oĩo falſa. h̄ ergo eſt ꝓprietas ꝓprie propria ſube. ſ. q̄ ſola ſuba manẽs vna ⁊ eadem nũero eſt ſm̃ ſui mutationẽ ꝯ̃trariox ſuſceptiua: ⁊ hec ꝓprietas cõpetit omni ſubſtãtie vni ſm̃ numeru ⁊ nõ alteri. ¶ Intelligẽdũ q̄ hec ꝓprietas dĩ ꝓpria ꝓprie ſubſtantie: q̄ cõpetit oĩ ſube p̄ ne exñti in gñe ſubſtãtie ⁊ q̄ ſoli ſbe pĩme cõpetit: q̄ ſubſtãtia 2ª nõ ſuſcipit ꝯ̃trariũ niſi p mutationez ſube p̄ ne. ¶ Et ſi arguit̃ ſic. oẽ propriũ ꝓprie acceptũ hz aliquod p̄m ⁊ adequatũ ſubiectũ: vt pz in. 1. poſte. ſed eẽ ſuſceptiuũ ꝯ̃trariox ſm̃ ſui mutationem eſt vna paſſio cõis. ergo hz ſbm cõe ſibi adequatũ: ſz ſubſtãtia pª nõ eſt cõis. imo ſba 2ª eſt cõis ⁊ vlis. ergo hec ꝓprietas p̄mo cõpetit ſbe ſecũde. ¶ Dõm q̄ p̄mũ ⁊ adequatũ ſbm huius paſſiõis eſt hoc cõe ſubſtãtia pª. que ſuba p̄ma eſt cõior omni ſuba pª. ¶ Et cuz arguit̃ q̄ ſubſtãtia pª nõ eſt cõis. dico q̄ accipiẽdo iſtum terminũ ſuba p̄ma pticulariter. ſic verũ eſt q̄ ſubſtãtia p̄ma nõ eſt cõis: ⁊ ſic h̄ eſt falſa ſubſtãtia pª eſt ſubiectũ p̄m hui⁹ paſſionis ſm̃ q̄ ſubiectũ hui⁹ ſupponit pſonaliter: ſi aũt ſupponit ſimplr̃ ſic eſt vera. ſ. pª ſubſtãtia eſt p̄m ſubiectũ paſſionis qd̃ eſt eſſe ſuſceptiuũ ꝯ̃trariox ſm̃ ſui mutationẽ: ⁊ h̄ eſt falſa. ſubſtãtia 2ª eſt p̄m ſubiectũ paſſionis huius antedicte. A De rõne aũt ſube vide anto. and. li. 7. meta. q. v. ſolu. 3.

Cap. 2.

Quantitatis autem aliud quidẽ eſt continuũ aliud diſcretum: ⁊ aliud quidem ex habentibus poſitionez ad ſeinuicẽ ſuis partibus conſtat: aliud autem ex non habentibus poſitionẽ.

ARCI. ¶ Quãtuz aũt partim eſt ꝯ̃tinuũ: ptim diſcretum: ⁊ partim ex hñtibus poſitionez partibus: partim e non habentibus conſtat.

¶ Iſtud eſt 2m cam trac. hui⁹ in quo pħs determinat de q̃ntitate: ⁊ ꝯ̃tinet duas ptes: q̄ in pª determinat de q̃ntitate quãtum ad eius eſſentialia: in ſcda ibi. (Ampli⁹ quantitati nihil eſt ꝯ̃trariũ.) determinat de q̃ntitate quãtũ ad ei⁹ ꝓprietates accñtales. p̄ma ps ꝯ̃tinet duas pticulas. In p̄ma determinat de quãtitatib⁹ per ſe. In ſcda ibi. (Propriũ aũt quantitati.) determinat de quãtitatib⁹ p accñs. p̄ma particula continet

duas particulas. In pͥma ponit pħs duas diuiſiões quātitatis. In 2ª ibi. (Eſt aūt diſcreta quātitas.) exeqtur de mēbris diuiſiōis. dicit ergo pͦ ꝙ q̄titas vno˚ diuidiť p cōtinuū ⁊ diſcretū. nā q̄titas alia aliud eſt ꝯtinuū: aliud diſcretū: ⁊ alio mō diuidiť p ꝯſtare ex ptibus hñtibus pōnē ad ſeinuicē: ⁊ per conſtare ex partib⁹ non hñtibus poſitionē ad ſeinuicem.

¶ Eſt aūt diſcreta quātitas. vt numer⁹ ⁊ oꝛō. Cōtinua vo: vt linea ſupficies. ⁊ coꝛp⁹. Amplius āt pter hec. tp̄s ⁊ loc⁹. Partiū etenī nūeri nullus eſt termin⁹ cōis ad quē copulēt pticulas eius: vt qnqꝫ ⁊ qnqꝫ cū ſint ad decē pticule ad nullū terminū cōem copulāť qnqꝫ ⁊ qnqꝫ: ſed ſemp diſcreta ſunt ⁊ ſepata ſunt. Silr tria ⁊ ſeptē ad nullū cōem terminū copulanť: ſed ſemper diſcreta ſunt ⁊ ſeparata. Quapropter numerus qdē diſcretoꝛū eſt. — ARCI.

¶ Atqꝫ diſcretū quidē eſt numerus atqꝫ oꝛatio. Continuū autē linea: ſuperficies: ⁊ coꝛpus ⁊ inſup preter hec tēpus: ⁊ locus. Partium enim numeri nullus terminus eſt cōis, quo ipſe copulanť, ceu quinqꝫ: ⁊ qnqꝫ ſi ſint denarij partes, nullo cōmuni termino copulanť. Sed ſunt ſeiuncta ſimul tria, ⁊ ſeptem. Neqꝫ oīno fit, vt numeri partiū termin⁹ cōmunis vllus ſumať: ſed ſemp partes ſeiūcte ſunt: Quare numerus eſt diſcretum.

¶ Hec eſt 2ª ps pͥ pticule ĭ qua pħs exeqť de mēbris diuiſionū. ⁊ ꝯtinet duas pticulas: qꝛ in pͣ exeqtur determinādo de mēbris pͥ diuiſiōis. In 2ª ibi (Amplius alia qdē ꝯſtāt) exeqť determinādo mēbra pͥ diuiſionis. pͦ narrat ſpēs ⁊ titulos mēbri pͥ diuiſionis. In 2ª ibi. (Partiū. n. nūeri.) exeqtur determinādo de illis ſpēb⁹. Dicit ḡ pͥmo ꝙ quātitas diſcreta ē vt nūer⁹ ⁊ oꝛō ⁊ q̄titas ꝯtinua eſt vt ſupficies linea. coꝛp⁹ tp̄s ⁊ locus. Dico ḡ pͦ ꝙ quātitas diſcreta eſt vt nūer⁹ ⁊ oꝛō. ḡ exeqtur determinādo de ſpēb⁹ q̄titatis diſcrete: ⁊ pͦ de nūo. 2º de oꝛone. Pͥo ḡ pbat ꝙ nūer⁹ eſt q̄titas diſcreta: ⁊ hec ē ꝯcluſio. 17. h⁹ li. ⁊ pͥ h⁹ ca. q̄ pbať ſic. Ois quantitas cui⁹ ptes nō copulāť ad aliquē cōem terminū eſt diſcreta q̄titas: ſꝫ nūer⁹ eſt q̄titas cui⁹ ptes nō copulanť ad aliquē cōē terminū. ḡ nūer⁹ eſt q̄titas diſcreta. ma. pꝫ. p diffōnē q̄titatis diſcrete. Diffō. n. q̄titatis diſcrete ē iſta. q̄titas diſcreta eſt cui⁹ ptes nō copulanť ad aliquē cōem terminū. Et minoꝛ declarať declaratiōe exēplari. qnqꝫ ⁊ qnqꝫ ſūt ptes aliquote ipſoꝝ decē. ſiue nūeri denarij: ⁊ nō copulanť ad aliquē cōē terminū: cū nō ſit aliqd inter iſta qḋ ſit pͥn^m vnius ⁊ finis alteri⁹: ſꝫ qnqꝫ ⁊ qnqꝫ ſp remanēt diſcreta ⁊ ſepata: ⁊ non ad aliquē terminū eis cōem copulanť: ſilr tria ⁊ ſeptē q̄ ſunt ptes nō aliquote ipſoꝝ decē ſiue nūeri denarij nō copulanť ad aliquē terminū cōē eis: ⁊ ita eſt de alijs ptibus nūeri. ergo ⁊c. — B

¶ Intelligēdū ꝙ pħs in exēplificādo qliter ptes nūeri nō copulanť ad aliquē terminū cōē exēplificat tā de ptib⁹ aliquotis q̄ȝ ptib⁹ nō aliquotis. ptes aliquote ſūt que aliquotiēs ſūpte reddūt ſuū totū p̄ciſe: neqꝫ plus neqꝫ min⁹: ⁊ ſic qnqꝫ ⁊ qnqꝫ ad decē ſe hñt: qꝛ qnqꝫ bis ſūpta reddūt decē: ⁊ neqꝫ plus neqꝫ min⁹. Pars nō aliquota eſt q̄ multotiēs ſūpta nō reddit ſuū totū eq̄lr p̄ciſe: ⁊ ſic ſe hñt ſeptē ad decē: qꝛ ſi multotiēs ſumenť: plus q̄ȝ decē reddūt. Et ſilr tria ſūt ps nō aliquote ipſoꝝ decē: qꝛ multotiēs ſūpta nō p̄ciſe reddūt decē. Si. n. ſumenť ter reddūt pauciora q̄ȝ decē: qꝛ nouē: ⁊ ſi tria ſumentur quater: reddunt plura q̄ȝ decem: qꝛ duodecim.

¶ Silr āt ⁊ oꝛō qdē diſcretoꝝ eſt. Quia ⁊. n. quātitas eſt oꝛō māifeſte appet. mēſurať. n. ſyllaba breui ⁊ lōga. Dico āt oꝛonē cū voce platā. ad nullū. n. cōem terminū ei⁹ pticule copulanť. nō. n. cōis termin⁹ ē ad quē ſyllabe copulēť: ſꝫ vnaqꝫqꝫ diuiſa ē ſꝫ ſeipſam.

¶ Silr ⁊ oratio diſcretū eſſe videť. Nā quantū ipſā eſſe ex eo patet: qꝛ longa breuiſqꝫ ſyllaba menſurať. atqꝫ eā oꝛonem dico que ſit cū voce. Etenim nullo partes ipſius cōi termino copulanť: ſed queqꝫ p ſe ſunt ſeiucte. — ARCI.

¶ Pꝛobato ꝙ numer⁹ eſt quātitas diſcreta pbať pħs ꝙ oꝛō eſt q̄titas diſcreta: ⁊ hec eſt ꝯ. 18. h⁹ lib. ⁊ pꝛobatur ſic. Oīs eſt quātitas ⁊ ptes ei⁹ nō copulanť ad aliquē terminū cōem: ḡ oꝛō eſt quātitas diſcreta. pꝫ ꝯña per deſcriptionē quātitatis diſcrete: hec. n. eſt deſcriptio quātitatis diſcrete: qꝛ quātitas diſcreta. eſt illa cui⁹ ptes non copulanť ad aliquē terminū cōem: aña pbatur: ⁊ pͥmo ꝙ oꝛō ſit quātitas. 2º quo mēſurať ſylla breuis vel lōga eſt q̄titas: ſꝫ oꝛone menſurať ſylla breuis aut lōga. ḡ ⁊c. maioꝛ pꝫ ſm pħm: qꝛ ꝓpꝛiū eſt q̄titati mēſurare quātū. [illegible] in q̄titate diſcreta vt [illegible] metra. Vñ ꝓpꝛiū eſt quātitati mēſurare quātū. cū ergo ſylla breuis aut lōga ſit quātas menſurať oꝛone. ſeqť ꝙ oꝛō eſt quātitas. Alia po aña. ſ. ꝙ ptes oꝛonis nō copulantur ad aliquē terminū eis cōem ꝓbať. qꝛ ſyllabe q̄ ſūt ptes oꝛonis plate nō copulanť ad aliquē cōem terminū: ſed vnaqueqꝫ dictio ſepata ⁊ diuiſa eſt ab alia ⁊ exponit ſeipſam de. q̄ oꝛone itelligit: ⁊ dicit ꝙ loqť de oꝛone i voce plata. ¶ Intelligēdū ꝙ ſꝫ iſtā deſcriptionē oꝛō q̄ eſt quātitas eſt mēſura itrinſeca oꝛonis plate ⁊ nō eſt plata oꝛō: ſꝫ hꝫ eē ſubiectiue i oꝛone plata. Vñ ſicut nūs q eſt q̄titas diſcreta nō ē res nūerata: ſꝫ hꝫ eē ſubiectiue in reb⁹ nūeratis: ⁊ ē menſura itrinſeca rex nūeratax p quā de reb⁹ nūeratis cognoſco quot ſint: ſic iſta oꝛō: que ē q̄titas diſcreta nō ē oꝛō plata: ſꝫ eſt cū oꝛone plata hñs eē ſubiectiue in oꝛone plata tanq̄ȝ menſura ei⁹ itrinſeca p quā cognoſcitur vtrū ſylla ſit lōga vel breuis: vel vtrū cōponať ex ptib⁹ breuib⁹ vel lōgis. Vñ oꝛō eſt 4ʳ. q̄dā ſcripta: ⁊ talis eſt ſcripta vel eſt qḋdā aggregatū p accñs ex ſolo encauſto ⁊ ex figª vel figuris. Alia ē oꝛō in mēte: ⁊ iª eſt q̄litas in pͣ ſpē q̄litatis. 3ª eſt oꝛō in ꝓnūciatiōe vel in voce: ⁊ iª eſt vox. ⁊ p ꝯñs eſt ſon⁹: ⁊ iª eſt q̄litas de 3ª ſpē q̄litatis. 4ºº accipiť oꝛō p mēſura itrinſeca oꝛonis plate: ⁊ ſic ē q̄titas diſcreta. Sꝫ du^m eſt: qꝛ ſm pħm hͦ ptes oꝛonis de qbus itēdit hͦ ſūt ſyllabe. dicit. n. pħs ꝙ ptes oꝛonis nō copulanť ad aliquē terminū cōem: ſꝫ ſyllabe ſunt ptes oꝛonis plate. ḡ oꝛō q̄ eſt q̄titas eſt oꝛō plata. Dōm ꝙ pħs nō itēdit ꝙ ſyllabe ſint ptes oꝛonis q̄ eſt q̄titas: ſꝫ ex hoc ꝙ ſyllabe nō copulanť ad aliquē terminū cōem vult pħs dicere ꝙ ptes oꝛonis que eſt q̄titas nō copulanť ad aliquē terminū eis cōem: qꝛ ptes oꝛonis q̄ eſt quātitas hñt eē ſubiectiue in ſyllabis oꝛonis plate: ⁊ io ſi ſyllabe oꝛonis plate nō copulanť ad aliquē terminū cōem. ſeqť ꝙ ptes oꝛonis q̄ eſt quātitas nō copulāť ad aliquē cōē terminū. Et ſi q̄rať de ptib⁹ oꝛonis q̄ eſt q̄titas cui⁹ ſūt: vtrū ſint vnitates ſyllabax vel aliq̄ alia extenſio ad extēſionē ſyllabarū. Dōm vt mihi vř ꝙ ptes oꝛonis q̄ eſt q̄titas nō ſunt vnitates ſyllabax. qꝛ tūc oꝛō q̄ eſt quātitas eēt nūerus. ꝯña vř eē ꝯtra pħm: ſꝫ ptes oꝛonis ſūt mēſure itrinſece ſyllabax extēſe ſolū ſꝫ durationē ad extēſionē ſyllabax: ſicut tp̄s extēdiť ſolū ſm durationē ad extēſionē ꝑti mot⁹ vt declaratū eſt ſup. 4 phy. ¶ Et ſi dicať ꝙ ſm hͦ oꝛō q̄ eſt quātitas nō dřt a tp̄e. dōꝫ ꝙ oꝛō q̄ eſt quātitas dřt a tp̄e in hoc ꝙ tp̄s eſt q̄titas ꝯtinua: ⁊ oꝛō q̄ eſt q̄titas ē mēſura diſcreta. Silr tp̄s mēſurat motū: ſꝫ oꝛō q̄ eſt q̄titas nō menſurat motū: ſꝫ oꝛonē platā. Sꝫ q̄uis pcedens dictū difficile eſt videre quō oꝛō ē q̄titas: nec vř de neceſſitate ponere talē mēſurā — Capl. tēpore t. c. 17

niſi

niſi tpe. Un̄ oīo plata nō vz hīe pro mēſura niſi tps ꝛ nūcꝫ tps mēſurat oratōnē platā quātū ad eius ſucceſſionē ſeu ad durationē: ꝛ numer⁹ mēſurat orōnē platā quantū ad multitudinē ſyllabaꝝ: nec oꝫ dī vz ad iā mēſurā ponere ad mēſurandū orōnē platā: ꝛ ppꝫ hꝫ poſſꝫ dici q̄ intētio phī nō erat q̄ oratio eſſet quātitas: ſed phs loquit̄ ſꝫ opinionē aliorū: ꝛ maxime ſꝫ opi. archite. quē in multis ſecutus ē i hoc libro.

ℭ Linea. n. ꝯtinua eſt. pt. n. q̄s ſumere cōēꝫ terminū ad quē pticule ei⁹ copulāt. ideſt pūctū ꝛ ſupficiei lineā. Plani nāq; pticule ad quēdā cōēꝫ terminū copulāt. Silr āt ꝛ i corpore poteris ſumere cōēꝫ terminū ſupficieꝫ aliquam que corporis particulas copulat.

ARGI. ℭ Linea vo ꝯtinuū eſt: ſumi nāqꝫ cōis termi nus pōtꝫ ptes ipſi⁹ linee copulāt: punctū in q̄ꝫ: ꝛ iīdeꝫ ſupficiei linea. Plani nāqꝫ ptes cōi q̄dā termino copulāt. ſilr ꝛ i corpore ſumere aſſignareqꝫ cōēꝫ terminū, lineā aut ſupficiē potes: quo partes corporis copulāt.

ℭ Exequit̄ determinādo ō ſpēbus q̄titatꝫ ꝯti⁹ ꝛ pbat p° q̄ li° ſupficies. ꝛ corp⁹ ſunt q̄titates ꝯti°. ꝛ hꝫ eſt ꝯ. 19. h⁹ li. q̄ pbat ſic. Quātitates ꝯti° ſunt q̄ꝝ partes copulant̄ ad terminū cōēꝫ: ſꝫ ptes linee copulāt ad terminū cōēꝫ. ſ. ad pūctū: ꝛ ptes ſupficiei copulāt ad terminū cōēꝫ. ſ. ad lineā ꝛ ptes corporis copulant̄ ad terminū cōēꝫ. ſ. ad ſupficiē intrinſecā corporis ꝑ linea ſuperficies ꝛ corpus: ſunt q̄titates ꝯti°.

ℭ Eſt autem taliuꝫ ꝛ tēpus ꝛ locus: preſens n. tempus copulat preteritum ꝛ futurum.

ARGI. ℭ Tēpus etiā ꝛ locus talia eſſe vident̄. Tēpus eni p̄ſens cū exacto copulat̄ atq̄ futuro.

ℭ Q: āt tps ſit q̄titas ꝯti° pbat phs ꝛ hec eſt ꝯ. 20. h⁹ li. q̄ pbat̄ ſic. Ois q̄titas cui⁹ partes copulant̄ ad aliquē cōēm terminū eſt q̄titas ꝯti°. tps eſt hꝫ. ꝑ ꝛc. maior pꝫ. ꝛ minor ō claraṫ. nā pn̄s tps copulat ad p̄teritū ꝛ ad futuꝝ. hꝫ eſt pn̄s tps hꝫ partes copulatas ad terminū cōēꝫ ꝛ rōe illoꝝ partiū dꝫ pn̄s tps eſt quātitas ꝯti°. pn̄s tps ꝯponit̄ ex tpe p̄tō: ꝛ ex tpe futuro: vt illa dies pn̄s ꝯponit̄ ex eo qd̄ p̄terijt ex iſta die ꝛ ex eo qd̄ futurū eſt ex illa die. dicit. n. Paulus. pn̄s tps ē c⁹ p° p̄terit̄ ꝑ q̄ fu° eſt ꝛ tpe pn̄s ꝛ tps futuꝝ copulant̄ ad iſtās pn̄s. Nā pn̄s iſtās ē finis tpis p̄teriti ꝛ ē pn̄ tpis futuri.

ℭ Rurſus loc⁹ ꝯtinuoꝝ ē. locū. n. q̄dā pticule corpis obtinēt q̄ ad quēdā cōēꝫ tminū copulāt: ꝑ ꝛ loci pticule q̄ obtinēt ſingulas corpis ptes ad eūdē tminū copulāt ad quē corpis pticule. Quapropter ꝯtinu⁹ erit loc⁹: ad vnū cōēꝫ eni tminū eius particule copulāt.

ARGI. ℭ Et corpis ptes locū occupāt: q̄ qdē aliquo cōi tmino copulāt. Igit ꝛ loci partes q̄s q̄qꝫ pars corporis occupat eodē ſane tmino copulātur: q̄ ꝛ partes corporis copulātur. q̄re locus ēt ꝯtinuus erit: quippe cuꝫ partes ipſius vno communi termino copulentur.

ℭ Q: locus ſit q̄titas ꝯti° pbat̄. ꝛ eſt ꝯ. 21. hui⁹ lib. q̄ pbat̄ ſic: locus eſt q̄titas cui⁹ partes copulant̄ ad terminū cōēꝫ. ꝑ locus eſt q̄titas ꝯti°. ꝯn̄s ō ſe pꝫ. ꝛ an̄s pbat̄. partes corporis q̄ occupāt locū copulant̄ ad terminū cōēꝫ. ꝑ partes loci q̄ ꝯtinēt ſinglas partes corporis copulant̄ ad eūdē terminū cōēꝫ ad quē copulāt̄ partes corporis. Un̄ q: partes corporis copulant̄ ad terminū cōēꝫ ꝑ hꝫ pbat q̄ partes loci copulant̄ ad terminū cōēꝫ. ſ. ad eūdē ad quē copulant̄ partes corporis. Sꝫ aliō nō vz ēē verū: q: ptes corpis copulant̄ ad ſupficiē intrinſecā i corpore locato tāq̄ ad terminū cōēꝫ: ſꝫ ptes loci nō copulant̄ ad ſupficiē intrinſecā i corpe locato: q: tūc ēēt locus diuiſibilis ſꝫ pfunditatē: qd̄ eſt ꝯ phꝫ. ℭ Dōꝫ ſꝫ q̄ dicit Auer. hꝫ q̄ phs nō determinauit adhuc ō loco ſꝫ veritatē: ꝫ iō loqt̄ hꝫ ō loco ſꝫ opinionē alioꝝ ponētiū locū ēē ſpatiū: ꝛ cū ſpatiū ſit diuiſibile ſꝫ tres dimēſiones: locus ēēt diuiſibilis ſimiliter ſꝫ tres ꝛ ſic ptes loci ēēnt vbicūq; cuꝫ ptib⁹ corpis. ꝑ ꝯn̄s ptes loci copulāt ad ſupficiē intrinſecā corpis locati. loq̄ndo tn̄ ō loco ſꝫ veritatē ſꝫ q̄ loc⁹ eſt vlti° corpis ꝯtinētis locatum. ſic ptes loci copulant̄ ad lineā exiſteꝫ i ſupficie corporis locātes: ꝛ nō ad ſupficiē intrinſecā corpoꝝ locatoꝝ vel locati corporis. ℭ Sciēdū eſt hꝫ q̄ cū dicim⁹ ptes q̄titatꝫ ꝯtinue copulant̄ ad terminū cōēꝫ: nō oꝫ termin⁹ cōis itelligi illud qd̄ eſt p̄dicabile ō plib⁹: ſꝫ illud qd̄ eſt finis duoꝝ vel pn̄° vnius ꝛ finis alteri⁹. v̄. g. pūctus q eſt i medio linee eſt termin⁹ cōis vtriuſq; medietatis linee: q: eſt finis vtriuſq; vel pn̄° vtriuſq; vel finis vnius ꝛ pn̄° alteri⁹. Silr iſtās pn̄s ē termin⁹ cōis tpi p̄terito ꝛ tpi futuro: q: eſt finis tpis p̄teriti ꝛ pn̄° tpis futuri. A Sꝫ nūqd ſit locus i gn̄e q̄ titatꝫ vide p Ant. and. li. 5. metaph. q. 16. fol. 5. B

ℭ Amplī⁹ āt alia qdē ꝯſtāt ex pticulis q̄ i eis ſit pōnē ad ſeiuicē hn̄tib⁹. Alia qdē ex nō hn̄tib⁹ vt linee qdē pticule pōnē ad ſeiuicē hn̄t. Sigulū nāqꝫ eoꝝ ſitū ē alicubi: ꝛ hēs vn̄ ſumas ꝛ aſſignes vnūqōqꝫ vbi ſitū ē i plano ꝛ ad q̄ꝫ pticulā pticule cūcte copulēt. Silr āt ꝛ pticule plani pōnē hn̄t q̄ꝫdā: ſilr nāqꝫ oñdet vbi vnūqōqꝫ eoꝝ iacet: ꝛ q̄ copulāt ad ſeiuicem: ſed ꝛ ſoliditatis quoqꝫ ſimiliter ꝛ loci.

ℭ Preterea pl: vt i dixim⁹ ex hn̄tib⁹ pōnē ptibus: parti e nō hn̄tib⁹ cōſtāt: nā linee qdeꝫ ptes pōnē habēt. q̄qꝫ eni ipſaꝝ alicubi ſituꝫ hꝫ: atqꝫ qua i parte plani q̄qꝫ ſita eſt: q̄qꝫ cū pte copulat̄: ſumere aſſignareqꝫ potes: ſilr ꝛ plani ptes pōnē q̄ꝫdaꝫ ninīꝝ habēt. ſil'i nāqꝫ mō queqꝫ partiū vbi iacet: q̄qꝫ cū parte copulata eſt aſſignabitur. Partes etiam ſolidi locive poſitionem identidem habent. ARGI.

ℭ Hec eſt ſa particula ſe partis p° particule i q̄ phs exequit̄ determinādo ō mēbris ſe diuiſionis q̄titatis q̄ eſt i q̄titates ꝯſtātē ex partib⁹ hn̄tib⁹ pōnē. ꝛ i q̄titatē ꝯſtātē ex partibus nō hn̄tib⁹ pōnē ad ſeiuicē: ꝛ p° determinat ō p° mēbro ſo de ſo ibi. (In nro aute.) Primo pbat q̄ linea ſupficies corpus ꝛ locus ſunt q̄titates ꝯſtātes ex partib⁹ hn̄tib⁹ pōnē ad inuicem. ꝛ hꝫ eſt ꝯ. 22. hui⁹ libri. q̄ pbat̄ ſic. Ille q̄titates q̄ ꝯſtāt ex partib⁹ hn̄tib⁹ ſitū ꝯtinuationē ꝛ pmanētiā ſunt q̄titates ꝯſtātes ex partib⁹ hn̄tib⁹ pōnē ad inuicē: ſꝫ linea ſupficies corpus ꝛ locus ſunt q̄titates q̄ ꝯſtāt ex partib⁹ hn̄tib⁹ ſitū ꝯtinuationē ꝛ pmanētiā ꝑ linea ſupficies corpus ꝛ locus ſunt q̄titates ꝯſtātes ex partibus hn̄tib⁹ pōnē ad ſeiuicē. maiorē huius rōnis ſupponit phs manifeſtā ꝛ declarat minorē declaratione exēplari ſic. particule eni linee ſituate ſūt alicubi q: cōtingit aſſignare de qualibet parte linee vbi eſt ſituata. ꝛ eodē mō eſt ō particulis ſuperficiei corporis q̄ ſint alicubi ſituate ꝛ contingit aſſignare vbi ſint ſituate. Similiter particule ſuperficiei linee corpoꝝ ꝛ loci hn̄t permanentiam ad inuicem vt manifeſtum eſt ꝛc. ℭ Intelligendum eſt q̄ poſitio accipitur tripl'r ſꝫ Albertū. Uno mō accipit̄ pc ſimo hn̄ q̄ refertur ad illud cuius eſt poſitio. ꝛ ſic eſt in predicamento relonis. Alio mō accipitur p ordinatione partium in toto abſolute: ꝛ ſic eſt dria quātitatis: ꝛ ſic loquit̄ hꝫ phs de poſitione. 3° mō accipitur vt eſt ordinatio partium in toto in C Poſitio q̄tupl'r. capiat̄

ꝯparatione ad locū: ⁊ ita eſt p̄dicamētū p ſe diſtictū ab alijs.

D ¶ Ulterius eſt ſciendū ꝙ ad pōnē vt eſt dr̄ia q̄ntitatis ſm ꝙ hic loq̄tur reqr̄unt tres ꝯditiones. ſ. ſitus partiū: ita ꝙ ꝯtingit aſſignari vbi partes ſint ſite: ita ꝙ vna pars ſit ſituata hic ⁊ alia ibi. ¶ Secūda ꝯditio eſt pmanētia partiū. ¶ Tertia ē ꝯtinuatio partiū: ⁊ q2 linea ſupficies ⁊ corpus ⁊ locus hn̄t illas tres ꝯditiones iō ꝯſtāt ex partib⁹ hn̄tib⁹ pōnē ad ſeinuicē.

¶ In nūero āt nō poterit qſq̄ ꝓſpicere quēadmodū particule ei⁹ pōnē aliq̄z hēant ad ſe inuicē: vt ſint ſite alicubi: aut aliq̄ particule ad ſeinuicē ꝯnectant̄: ſꝫ neq̧ ea q̄ tp̄is ſunt. nihil. n. pmanēt particule tp̄is. Qō āt nō eſt pmanēs qūo pōnē aliq̄z hēbit: ſꝫ magis ordinē q̄ndā particularē dices hr̄e: vt aliud qdē pri⁹ ſit tp̄e. aliō v̄o poſteri⁹. Sꝫ ⁊ ī numero ſilr̄: eo ꝙ pri⁹ nūeret vn⁹ q̄ꝫ duo ⁊ duo q̄ꝫ tres ⁊ ita ordinē quēdā habebūt: poſitionē āt nō multū pcipies: ſꝫ ⁊ orō ſilr̄. nihil enī pmanēt particule ei⁹: ſꝫ qō dc̄m eſt nō pōt ampli⁹ ſumi. Quapp nō erit pō particulaꝝ ei⁹ ſi qdē nihil pmanēt. Alia itaq̧ ꝯſtant ex particulis q̄ in eis ſunt poſitionē ad ſeinuicē habentibus. Alia autē ex non habētibus poſitionē.

ARGL. ¶ At ī numero nemo demōſtrare pōt partes ipſi⁹ poſitionē hr̄e: aut alicubi ſitas eē: aut q̄bus cū copulant̄. Nec itē ī tp̄e. nulla. n. ps tp̄is pmanet: qō āt nō pmanet id: quo nā pacto poſitionē hēbit. ſꝫ ordinē hr̄e potius dices: ppea ꝙ hec pars ſit pꝰ tp̄is: hec ſa. Et in numero ſilī mō ex eo plane q2 prius vnū q̄ꝫ duo: ⁊ duo q̄ꝫ tria: ⁊ tria q̄ꝫ q̄tuoꝛ numerātur. atq̧ hoc qdē pacto ordinē quendā habent: pōnē aūt ipſaꝝ nō nimiū vtiq̧ ſumēs. Oratio quoq̧ ſimiliter ſeſe hr̄e vr̄. nulla enī ipſius pars pmanet: ſꝫ dicta eſt/ atq̧ hec rurſus ſumi nō pōt. Quare partiū ipſi⁹ poſitio/ ſane nō erit: cū nulla prſus permaneat. Que cū ita ſint: pꝫ: partiū ex hn̄tibus poſitionem partib⁹: partim e nō hn̄tib⁹ poſitionē ꝯſtat.

¶ Uiſo que quātitates ꝯſtāt ex partib⁹ habētib⁹ poſitionē ad ſeinuicē oſtendit pħs que ſunt quātitates q̄ ꝯſtant ex partibus nō habentib⁹ pōnē ad ſeinuicē: ⁊ ꝓbat ꝙ numerus tēpus ⁊ orō ſunt quātitates que ꝯſtant ex partib⁹ nō habētibus poſitionē ad ſeinuicē. ⁊ hec eſt ꝯclō. 23. huius libri. q̄ ꝓbatur ſic. Ille quātitates que ꝯſtant ex partibus habētibus ſitū aut pmanentiā aut ꝯtinuationē ſunt quātitates ꝯſtantes ex partibus nō habētibus pōnē ad ſeinuicē: ſed numerus tp̄s ⁊ orō ſunt hm̄ōi: q2 vnūq̄dq̧ eoꝝ aut eſt ex partib⁹ nō habētibus ꝯtinuationē aut permanentiā aut ſituꝫ: ꝙ ⁊c. maioꝛ pꝫ ⁊ minoꝛ declarat̄. ⁊ p̄mo de numero. nā partes numeri nō habēt ſitum. nō enim eſt vna vnitas in numero magis prima q̄ꝫ alia: imo quelibet vnitas indifferenter pōt eſſe prima vnitas vel vltima ſm ꝙ poſſum numerare a quacūq̧ vnitate indifferenter. Silr̄ partes numeri nō habēt continuationē adinuicē: q̄uis. n. diuerſi numeri habeant ordinē adinuicem: vt binarius prioꝛ eſt q̄ꝫ trinarius: tamen partes numeri nō habent ſitum vt dictū eſt. Unde partes numeri non habent poſitionem propter hec duo vꝫ. q2 non habēt ſitum ⁊ q2 non habent continuationem adinuicē. Silr̄ tēpus conſtat ex partibus nō habētib⁹ pōnē ad ſeinuicē: q2 partes tēporis nō pmanēt: ⁊ ideo q̄uis partes ipſius nō poſſint habere ordinē tn̄ nō habēt poſitionē: ſilr̄ eſt de oratione: partes. n. orationis nō pmanēt: poſtq̄ꝫ. n. oratio vel pars orationis ē prolata non poteſt iterum ſumi: ideo partes orationis non habent ſuppoſitionē ad ſeinuicē: ſimiliter partes orōnis non habent continuationem ad ſeinuicem: ⁊ propter defectum iſtorum duorum. ſ. permanentie ⁊ ꝯtinuationis partes orationis non habent poſitionem in partibus ſuis.

¶ Pꝛop̄e āt quātitates he ſunt ſole q̄s dixi/mus. alia v̄o oīa ſꝫ accn̄s ſunt. Ad h̄ āt aſpiciētes ⁊ alias dicim⁹ quātitates: vt multuꝫ dr̄ albū eo ꝙ ſupficies ml̄ta ſit: ⁊ actio lōga eo ꝙ tp̄s lōgū ſit ⁊ ml̄tū ⁊ mot⁹ multus. Neq̧. n. hoꝝ ſingulū p ſe quātitas dr̄: vt ſi qs aſſignet quāta ſit actio tp̄e diffiniet annuā vl̄ diurnam: vel ſic aliquo mō aſſignās: ⁊ albū quantum ſit aſſignans ſuperficie diffiniet. Quanta. n. ſuperficies fuerit tm̄ albū dices eſſe. Quare ſole pp̄rie ⁊ ſꝫ ſeipſe quātitates eſſe dicuntur que dicte ſunt: alioꝝ vero nihil per ſe: ſed forte dicuntur per accidens.

¶ At q hec ſola q̄ dicta ſunt pp̄rie quāta dn̄r. cetera v̄o vniuerſa p accn̄s. Ad hoc. n. aſpicientes ⁊ cetera quāta dicimus/ velut multū albū. Ex eo dr̄ multū q2 multa ſupficies ē. ⁊ actio lōga motuſue: q2 tp̄s eſt lōgū nō. n. p ſe vnū qōq̧ hoꝝ dr̄ q̄ntū. etenī ſi qſpiā q̄nta nā ſit actio aſſignauerit: tp̄e ſane ipſaꝫ diffiniet. Biēnē dicēdo aut triēnē eē: aut alio ſilī mō: ⁊ albū ēt ſi quātū ſit aſſignauerit/ ſupficie nimirū diffiniet. quāta enī eſt ſuperficies/ tm̄ dicet ⁊ albū eē. q̄re ea ſola q̄ dicta ſunt pꝛopꝛie ⁊ per ſe quāta dicunt̄. ceterorum vero nihil per ſe: ſed per accidens dicitur quantum.

¶ Hec eſt tertia particula p̄me partis in qua pħs determinat de quātitatibus ſiue de quātitate p accn̄s: ⁊ ꝓbat ꝯnē iſtā ⁊ eſt. 24ª. huius lib. q̄ eſt iſta. Omnia quāta alia a quātitatibus p̄dictis ſunt quāta p accn̄s. hec ꝯ ꝓbat̄ ſic. omnia que ſolū dn̄r quāta p ꝯparationē ⁊ habitudinē ad quātitates p̄dictas. ſ. lineā ſuperficiē ⁊c. ſunt quāta p accidēs: ſed omnia quāta alia a quātitatib⁹ p̄dictis dn̄r quāta p ꝯparationem ⁊ habitudinē ad quātitates predictas. ꝙ ⁊c. maioꝛ pꝫ q2 qō ineſt alicui ſolū p ꝯparationē ad aliud vel ad aliā rē: naꝫ ineſt ei p illud aliud ⁊ nō p ſe. ⁊ minoꝛ declarat̄ inductiue. nā albū eſt quoddā quātum aliud a quātitate p̄dicta: ⁊ nō dicit̄ multum niſi q2 ſuperficies in qua eſt: eſt multa. Similiter actio nō dicitur longa niſi q2 tēpus menſurans actionē eſt longū: ſimiliter motus nō dicitur longus: niſi q2 tēpus qō eſt menſurans motū dicitur longū: ⁊ eodē mō eſt de oībus quātitatibus alijs a quātitatibus p̄dictis. ergo he/ ſole que predicte ſunt. ſunt quātitates p ſe: ⁊ ſi alique aliarum dn̄r quātitates hoc ſolū eſt p accn̄s ⁊ non per ſe. ¶ Sciendum ꝙ pħs hic p quātitates intelligit quanta: albū. n. dicitur quantum ⁊ actio quanta ⁊ non dꝫ dici quantitas. Unde cū dicitur ꝙ alia a quantitatibus p̄dictis dicunt̄ quāta p accn̄s. illud nō eſt verum de virtute ſermonis: ſed p quantitates dꝫ intelligi quātare: illud intelligit pħs. ¶ Sciendū ꝙ pħs dicit. 5. meta. ꝙ duobus modis dicitur aliquid quantum p accn̄s. Uno mō ARG E F T. cō. 3.

dicitur

T.cõ.3. dr̃ aliqd q̃tũ ꝑ accñs ſolũ ex hoc ꝙ eſt accñs alicuius ꝑ ſe q̃
ti: ꝛ ſic albedo ꝛ nigredo dñr quãta ꝑ accñs:qꝛ albedo nõ eſt
q̃titas:ſꝫ qꝛ eſt ſbiectũ ꝑ ſe quãto: ꝛ in ſupficie ꝛ in corpore.
Alio° dr̃ aliqd q̃tũ ꝑ accñs:ita ꝙ nõ p°.nec rõne ſui:ſꝫ qꝛ eſt:
ſꝫ ex eo ꝙ diuidit̃ q̃titatiue ad diuiſionẽ alicuius q̃titatis ꝛ
alicuius ꝑ ſe ꝛ p° q̃ti.ꝛ ſic tp̄s ꝛ motus dñr ꝑ ſe q̃ta ꝑ acci
dens p° qꝛ illa q̃ꝝ ſunt paſſiones ſunt q̃dã ꝑ quãta:ꝛ ad di
uiſione eoꝝ diuidit̃ tp̄s ꝛ motus. tp̄s.n.diuidit̃ ad diuiſionẽ
motus:ꝛ motus ad diuiſionẽ magnitudinis:nõ tp̄s ꝛ motus
dñr quãta ꝑ accñs ſꝫ ꝙ ꝑ accñs opponit̃ ei qd̾ eſt p°.tp̄s õo
ꝑ ſe eſt q̃titas:ſꝫ nõ p°.motus aũt nõ dꝫ dici q̃titas:ſꝫ cꝫ dici
A ꝓprie loq̄ndo q̃tus. ❡ Circa iſtud capl̃ꝫ ſunt multa dubia.
p° dubitat̃ circa genus q̃titatis.ſcđo circa ſpẽs. ❡ Circa p̄m
dubitat̃.vtꝝ quãtitas ſit gen⁹ vnũ:ꝛ vr̃ ꝙ nõ.qꝛ nullũ gen⁹
Capi.1. ꝑdicat̃ denominatiue de ſuis ſpẽb⁹.vt pꝫ.i.4.topi ſꝫ quãtitas
ꝑdicat̃ dnõiatiue d̾ ſuis ſpẽb⁹.ğ ꝛc. nã hec eſt ṽa linea ẽ q̃
tate hec ſilr̃.ſupficies eſt quãta:ꝛ hec eſt ꝑdicatio dnõmina
tiua.ğ q̃titas nõ eſt gen⁹:ꝛ ꝑ ꝯñs nõ eſt genus vnũ ❡ Itẽ ꝑ
T.cõ.1. phꝫ.10.meta.in q̃lꝫ gñe vno eſt vnũ p̄m ꝛ vnũ qd̾ eſt metrũ
t.5.me ꝛ mẽſura oĩũ alioꝝ in illo gñe.ſꝫ in gñe q̃titatis ſunt duo
taphyſi. p°.ſ.pũctus ꝛ vnitas:qꝛ pũctus eſt p̄m in ꝯtinuis ꝛ vnitas ẽ
T.cõ.12. p̄m in diſcretis.ğ ꝛc. ❡ Itẽ oẽ gen⁹ hꝫ vnã rõnẽ ꝑmã q̃ equa
liter cõpetit oĩb⁹ ꝯtẽtis in illo gñe:ſꝫ quãtitas nõ hꝫ talẽ rõ
nem vnã ğ ꝛc.ꝓbatur minor.qꝛ illa rõ vel foret rõ diuiſibili
tatis vel rõ mẽſure:nõ rõ mẽſure:qꝛ rõ mẽſure prius cõpetit
quãtitati diſcrete q̃ cõtinue:vt pꝫ per cõmẽtatorẽ.10. meta.
Ꝯ.3°. Nec eſt rõ diuiſibilitatis:qꝛ illa ꝑ prius cõpetit quãtitati con
tinue q̃ diſcrete:qꝛ numerus cãtur ex diuiſione ꝯtinui:vt pꝫ
Tex.cõ. in tertio phy.ꝛ ꝑ ꝯñs prius cõpetit ꝯtinuo. ❡ Itẽ ſpẽs gene
12.ꝛ 5° ris debẽt eſſe coeq̃:ſꝫ ſpẽs q̃titatis nõ ſunt coeq̃.ergo quãti
meta. tas nõ eſt genus.ꝓbo minorẽ ꝑ Boetiũ p° arithmetrice ſue
quãtitas diſcreta prior eſt q̃ cõtinua. ❡ Dicẽdũ ꝙ quãtitas
eſt gen⁹ vnũ:qꝛ hꝫ vnũ modũ eſſendi ſeu vnã rõne diſtinctã
a qualꝫ alia rõne cuiuſlibꝫ ꝑdicamẽti:ꝛ d̾ rõne gñalis quã
hꝫ q̃titas eſt de ꝑ ſe hĩe partes integrales:hec.n.rõ cõpetit
cuilibꝫ q̃titati ꝛ nulli alteri determinate:q̃uis.n.alia a quã
titate habeant partes integrales:vt hõ ꝛ aĩal ꝛ hꝫ:tñ ni
hil aliud a q̃titate de ſe hꝫ partes integrales:ſꝫ hꝫ eas for
maliter ꝑ q̃titatẽ:ſicut.n.oẽ albũ eſt albũ formaliter ab al
bedine:ita oẽ q̃tũ eſt q̃tũ formaliter a quãtitate:ꝛ ſicut eſt
ipoſſe ponere aliqd̾ albũ ſine albedine: ita ipoſſe eſt aliqd̾ eẽ
q̃tũ ſine q̃titate:ſed idẽ eſt q̃tũ ꝓprie ꝛ hĩe partes integra
les:nõ hĩe partes integrales cõpetit q̃titati ꝑmo ꝛ cuilibꝫ alte
ri cõpetit hĩe partes integrales rõne q̃titatis. Unũ quantitas
B eſt q̃dã ꝯpoſitũ ex mã ꝛ forma inherẽs ſubſe rõne mãe ſub
rõne cuius ſba extẽdit̃:ꝛ hꝫ partẽ extra partẽ. vñ ſba nõ hꝫ
partẽ integralẽ nec partes integrales nec partẽ extra partes
T.cõ.12 niſi rõne q̃titatis formaliter.vñ phus.quinto meta.dicit.ꝙ
q̃tũ eſt diuiſibile in partes que inſunt:quarũ q̃lꝫ eſt nata eẽ
vere vnũ ꝛ h̾ aliqd.hꝫ aũt partes ſunt partes integrales:
qm̄ partes eſſentiales cuiuſmodi ſunt mã ꝛ forma non ſunt
nate eẽ hoc aliqd:qꝛ nõ ſunt nate exiſtere per ſe ſeparatim a
toto.Silr̃ elĩta in q̃ mixtũ diuidit̃ nõ inſunt mixto actu:ſed
ſolũ ṽtute.Unũ ꝑ illã particulã:Diuiſibile in partes q̃ inſunt:
excludunt̃ elĩta q̃ nõ ſunt in mixto actu:ꝛ ꝑ illã particulã:
Quarũ q̃lꝫ eſt nata eſſe hoc aliqd.excludunt̃ partes eſſentia
les.ſ.mã ꝛ forma:qꝛ nõ ſunt nate eſſe h̾ aliqd. qꝛ nõ ſunt na
te ꝑ ſe exiſtere:ꝛ ſic pꝫ ꝙ ꝑma rõ quãtitatis eſt eſſe diuiſibile
in partes integrales.❡ Ad p̄mũ in ꝯriũ dõm ꝙ nullũ genus
ꝑdicat̃ denominatiue de ſuis ſpẽbus ꝓprie ꝛ ſtricte loquẽ
do de ꝑdicatione denominatiua:large tñ vel cõter loquẽdo
nõ eſt incõueniẽs genus ꝑdicari denominatiue de ſuis ſpẽb⁹.
ğ cũ dr̃ ꝙ hec eſt ṽa.linea eſt quãta:dõ ꝙ illa nõ eſt ṽa acci
piẽdo q̃tũ vt eſt ſtricte ꝛ ꝓpriũ denominatiuũ q̃titatiuũ:qꝛ
ſic accipiẽdo idẽ eẽt q̃tũ ꝛ habere q̃titatẽ tanq̃ vnũ accñs:
tñ capiẽdo q̃tũ pro omni eo qd̾ hꝫ partes integrales.ſic hec.
eſt vera.linea eſt quãta. ꝛ nõ eſt ꝑdicatio denominatiua niſi
large loquẽdo de denominatiua ꝑdicatione.Unũ eſſe q̃titatũ
eſt equocũ:qꝛ vno mõ idẽ eſt qd̾ hñs q̃titatẽ tanq̃ ſuũ acci
dens. Alio mõ idẽ eſt qd̾ hñs partes integrales.p° mõ eſt de
nominatiuũ ꝓprie:ꝛ nõ ꝑdicat̃ de ſpẽbus q̃titatis ſcđo mõ eſt
denominatiuũ large loquẽdo ꝛ ꝑdicat̃ de ſpẽbus q̃titatis.
Unũ cũ phus dicit ꝙ genus nõ ꝑdicat̃ denominatiue de ſuis
ſpẽb⁹:ꝓprie intelligit de ꝑdicatione dnõiatiua ꝓprie ꝛ ſtricte
dicta:ꝛ ſic eſt dictũ ſuũ vꝛ̃ de ꝑ ſe:qꝛ genus nũq̃ eſt accñs ali
cui ſue ſpẽi.❡ Ad aliã rõnẽ cũ dr̃.ꝙ i q̃lꝫ gñe eſt vnũ p̄m.
dõm eſt ꝙ phs ſic intelligit ꝙ in q̃lꝫ ẽ vna ꝑma ſpẽs ꝑfe
ctiſſima inter oẽs ſpẽs illius generis:ꝛ ſic eſt in gñe q̃titatis
aliqua p° ſpẽs ꝑfectiſſima.Sꝫ forte illi ſpẽi nõ eſt nomẽ im
poſitum.Et cũ dr̃ ꝙ pũctus ꝛ vnitas ſunt duo ꝑma.dico ꝙ nõ
ſunt ſpẽs de gñe quãtitatis:qꝛ nec pũctus nec vnitas eſt ſpe
cies:ſed illa ſunt ꝑncipia ſpẽꝝ nec eſt incõueniẽs:ꝙ in vno ge
nere ſunt plura ꝑncipia ꝑma:vel põt dici ꝙ vnitas eſt p̄m i
genere quãtitatis qd̾ eſt ſimpliciſſimũ:ꝛ punctus nõ eſt p̄m i
gñe quãtitatis:qꝛ reducit̃ ad vnitatẽ:mã punctus vltra vni
tatem addit põnẽ. Nã ſm phm. 5.meta.punctus eſt vnitas Tex.cõ.
põnẽ hñs.❡ Ad tertiũ argumentũ cũ dr̃.ꝙ ꝑdicamentũ q̃ 12.ꝛ ide
titatis nõ hꝫ vnã rõnẽ.dõm ꝙ ſic vt dcm̃ eſt:q̃ eſt ꝑma ꝛ pro
pria rõ quãtitatis:qm̄ ꝑma ꝛ ꝓpria ratio quãtitatis eſt de ſe
hĩe partes integrales.❡ Ad quartũ cũ dr̃.ꝙ quãtitas diſcre C
ta eſt prior q̃ cõtinua.Dõm ꝙ quãtitas diſcreta vel cõtinua
põt cõparari ad genus quãtitatis:ꝛ ſic neutrũ illoꝝ eſt prius
alio:vel põt cõparari ad rõnẽ menſurandi:ꝛ ſic q̃titas diſcre
ta eſt prior q̃ quãtitas continua.nã ratio menſurãdi nõ at
tribuitur quãtitati ꝯtinue niſi ratione quãtitatis diſcrete. ṽ.
g.vlna nõ menſurat pãnum nec certificat quãtitatẽ pãni.niſi
ex h̾ ꝙ totiens replicat̃ in pãno:vt bis vel ter ꝛc. Non n.ſci
tur ꝑ vlnã quãtus eſt pãnus niſi ſciat̃ quotiens replicat̃ i pã
no:ꝛ ideo vlne nõ cõpetit ratio menſure niſi rõne quãtitatis
diſcrete. Et ideo dicit cõmẽ.10.meta.ꝙ ꝑma rõ menſure re
peritur in quãtitate diſcreta. ❡ Ad formã argumẽti cũ dr̃. T.cõ.5.
ꝙ ſpẽs generis debẽt eſſe coeq̃.dõꝫ ꝙ veꝝ eſt reſpectu gñis
equaliter.n.ſuſcipiũt ꝑdicationẽ gñis:ꝛ nõ oꝫ ꝙ ſint coeq̃ re
ſpectu cuiuſcũq; actus vel ꝓprietatis ❡ Circa ſpẽs quãtita D
tis dubitat̃.Et ꝑmo circa ſpẽs quãtitatis continue.deinde
circa ſpecies quãtitatis diſcrete.Circa ꝑmũ vr̃.ꝙ linea ꝛ ſu
perficies nõ ſint quãtitates:qꝛ oĩs quãtitas ẽ accñs:ſꝫ linea
ꝛ ſuperficies nõ ſunt accñtia.ğ ꝛc.ꝓbatio minoris.oẽ ac
cidens hꝫ ſbm adequatũ qd̾ ſm nullã dimenſionem excedit
ſbm ſuũ:nec excedit̃ ab eo:ſed linea ꝛ ſupficies nõ hñt ſub
ſtantias adequatas.ergo ꝛc.ꝓbatio aſſumpti.nã linea hꝫ lõgi
tudinẽ ſine latitudine ꝛ ꝓfunditatẽ:ꝛ ſupficies hꝫ lõgitudi
nem ꝛ latitudinẽ ſine profunditate.Si ğ linea ꝛ ſupficies
haberẽt ſubas adequatas eſſet aliqd̾ ſubm vel ſuba q̃ hẽret lõ
gitudinẽ ſine latitudine ꝛ ꝓfunditate:ꝛ aliqua ſuba hñs lõ
gitudinẽ ꝛ latitudinẽ ſine ꝓfunditate:qd̾ vr̃ inconueniens.
❡ Deindẽ ꝓbatur ꝙ punctus nõ eſt in re ꝝ nã:qꝛ nec eſt ſub
ſtantia nec accñs:nõ eſt ſuba:qꝛ ſi ille punctus eſſet ſuba.ſic
indiuiſibile eſſet ſuba incorporea:ꝛ ꝑ ꝯñs eẽt ſuba ꝑ ſe qd̾ ẽ
inconueniẽs.nec põt poni ꝙ punctus ſit accñs:qꝛ ſi ſic hẽret
ſubꝫ adequatũ:ꝛ ſic in ſuba eẽt dare ſubãꝫ indiuiſibilẽ oino
ꝛ illa eſſet ꝑ ſe intelligẽs vel aĩa intellẽua vel angelus ❡ Si
dicat̃ ꝯcedo ꝙ talia accñtia hñt ſubta adequata:ꝛ ꝙ eſt po
nere aliquã ſubãꝫ lõgã ſine latitudine ꝛ ꝓfũditate:ꝛ aliq̃ꝫ la
tam ſine ꝓfunditate ❡ Cõtra:ſi ponat̃ tal̾ ſuba aut eſt mã
aut forma aut ſuba ꝯpoſita.nõ põt dici ꝙ ſit mã:qꝛ cũ mã ẽ
ſubm triũ dimẽſionũ ꝑ cõmẽ.in lib.de ſuba orbis. nec for°:
qꝛ extẽdit̃ for° ſꝫ extẽſionẽ mãe:ꝛ ꝑ ꝯñs oĩs forma in mã ẽ Capi.p°
lõga lata ꝛ ꝓfunda:nec eſt ſuba ꝯpoſita ex mã ꝛ forma:qꝛ ſic ꝛ alibi ſe.
ex q̃ tã mã q̃ forma hꝫ tres dimẽſiones.ſuba cõpoſita ſimili pius.
ter hꝫ tres dimẽſiões:ꝛ ſic nec linea nec ſupficies eſt ſuba cõ
poſita.❡ Itẽ ſi in ſuba corpea eẽt talis ſuba hñs lõgitudinẽ
ſine latitudine:ꝛ aliqua ſuba hñs latitudinẽ ſine ꝓfunditate
ille ſube eẽnt termini ſube corpee:ꝛ ita ſuba corpea hẽret per

ſe terminũ intrinſecũ abſq3 oĩ q̃ʒtitate: ꝛ ꝑ ↄ̃ñs nõ oʒ ponere
ꝙ q̃ʒtitas eẽt res alia a ſb̃a corporea terminãs ipſaʒ: cũ ſb̃a
corporea ꝑ ſe termineť ꝑ rẽ ꝓpꝛij gñis.ſ. ꝑ ſb̃am hñtẽ latitu
E dinẽ ſine ꝓfunditate. ℭ Deĩde dubitatur circa corpus de
gñe q̃ʒtitatis: vtrũ opʒ ipſuʒ ponere: qꝛ vĩ ꝙ nõ opʒ ponere
talẽ corporeitatẽ eẽ rẽ aliã a ſb̃a corporea: qꝛ ſb̃a corporea ꝺ
ſe eſt quãta ſine oĩ re alia ſibi addita. g̃ ſupfluũ ẽ ponere aliã
rẽ ꝑ quã ſubſtãtia corpea eſt quãta. pʒ ↄ̃ñs: qꝛ ſi corpus poſ
ſet eẽ albũ ſine oĩ alia re addita: ſupflue poneret albedo vt
res diſtincta ab illo ꝑ quã corpus diceret albũ. g̃ eodẽ mõ ſi
ſub̃a poſſet eẽ quãta ſine q̃libʒ alia re: ſupfluũ eẽt ponere rẽ
aliã a ſub̃a ꝑ quã oʒ ſub̃a dicať quãta: ꝛ ſic pʒ ↄ̃ña. ꝛ añs pro
batur. illud qḋ ꝺʒ ſe hʒ partẽ extra partẽ oĩ alio circũſcripto
eſt ꝑ ſe q̃ʒtũ: ſʒ ſub̃a eſt hʒ: vt hõ vel aſinus. Nã ſi circũſcriba
tur ab hoĩe oĩs res alia ab hoĩe adhuc ſub̃a hoĩs hʒ partẽ
extra partẽ. ℭ Sʒ ſi dicať ꝙ circũſcripta oĩ alia re q̃ʒtitatis
ſub̃a nõ hẽt partẽ ex̃ partẽ. ↄ̃. ꝺʒ ponẽtes q̃ʒtitatẽ rẽ aliam a
ſub̃a: q̃ʒtitas eſt accñs: ꝛ ꝑ ↄ̃ñs ꝓſupponit ſub̃aʒ tãq̃ʒ ſbʒ ſuũ
g̃ eodẽ mõ partes q̃ʒtitatis ꝓſupponũt partes ſb̃e: g̃ ſub̃a ex
ſe hʒ partes ꝛ nõ ꝑ quãtitatẽ. ℭ Et ſi dicať ꝙ eſt impoſſibile
ſubſtantiã corporeã eẽ ſine quãtitate: ꝛ ita nõ põt quãtitas
realiter circũſcribi a ſubſtãtia corporea. ℭ Cõtra. quãtitas
magis depẽdet a ſubſtãtia q̃ʒ ſubſtãtia ab accidẽte: ſed deus
põt facere quãtitatẽ corporeã eẽ ſine ſubſtãtia corporea: vt
in ſacr̃o altaris: vbi poſt cõſecrationẽ remanet q̃ʒtitas panis
ſine ſubſtãtia panis: g̃ multo fortius deus põt facere ſubãm
panis vel hoĩs ſine quãtitate. ℭ Jtẽ intellectus põt intellige
re ſubſtãtiã panis vel hoĩs ſine q̃ʒtitate: qꝛ ſubſtãtia p̃cedit
T. cõ. 4. oẽ accñs diffõne cognitione ꝛ tpe: vt pʒ ex. 7°. meta. ſʒ intel
lectus nõ põt intelligere hoĩeʒ ſine partibus: qꝛ hõ nõ põt in
telligi ſine carnibus ꝛ oſſibus ꝺʒ vꝫ n. g̃ hʒ partes circũſcri
pta q̃ʒtitate: ꝛ q̃ circũſcripta q̃ʒtitate ꝺm intellectũ hʒ partes
ꝺm intellectũ. g̃ ꝑ eãdẽ rõnẽ põt hẽre partes in re circũſcripta
F q̃ʒtitate ꝺʒ rẽ. ℭ Ulterius circa tp̃s dubitať. qꝛ nõ vĩ ꝙ
tp̃s ſit q̃ʒtitas: ꝙ nulla q̃ʒtitas ↄponiť ex nõ entibus: ſʒ tp̃s
ↄponiť ex nõ entibus. g̃ ꝛc. minoꝛ ꝓbať ſic. qꝛ pñs cõponiť
ex tpe p̃terito ꝛ ex tpe futuro: q̃ꝝ vtrũq3 eſt nõ ens. ℭ Et ſi
dicať ꝙ q̃ʒtitas ſucceſſiua cuiuſmodi eſt tp̃s bñ cõponiť ex
nõ entibus copulatis adinuicẽ ꝑ iſtãs pñs. ℭ Cõtra. illud qḋ
eſt nõ ens nõ põt alteri ↄtinuari: ſʒ tã tp̃s p̃teritũ q̃ʒ futuꝝ ẽ
nõ ens: g̃ tp̃s p̃teritũ ꝛ tp̃s futuꝝ nõ põt adinuicẽ ↄtinuari.
ℭ Ulterius dubitať circa locũ. qꝛ nõ vĩ ꝙ locus ꝛ ſupficies
ſint ſpẽs diuerſe q̃ʒtitatis: qꝛ oĩs q̃ʒtitas hñs tm̃ duas dimẽſio
nes eſt ſupficies: ſʒ locus eſt hʒ. qꝛ ſi locus hẽt tres dimẽſio
nes: tũc dimẽſiones loci penetrarent dimẽſiones corporis lo
cati: qḋ eſt incõueniẽs: g̃ locus eſt ſupficies. ꝛ ꝑ ↄ̃ñs non eſt
G ſpẽs diſtincta a ſupficie. ℭ Jtẽ circa q̃ʒtitatẽ diſcretã: vt circa
numerũ dubitať: qꝛ nõ vĩ q̃ʒ numerus ſit q̃ʒtitas: qꝛ oẽ acci
dens hʒ vnũ ſubm: ſed numerus nõ hʒ vnũ ſubʒ. g̃ nõ eſt ac
cidens neq3 quãtitas. ꝓbatio minoris accipiamus. n. vnũ nu
merum ternariũ triũ lapidũ: ꝛ q̃ro vtrũ iſte numerus eſt ꝺm
ſe totũ in quolibʒ illoruʒ: aut vna pars eius eſt in vno ꝛ alia
pars eius in alio. Nõ eſt dare p̃m: qꝛ ſi ſic. idẽ accñs numero
ꝺʒ ſe totũ eſſet i diuerſis ſubiectis: ꝛ ſimul eẽt hʒ ꝛ rome: qḋ
eſt incõueniẽs. Si dicať 2m tunc ſic. cũ ſubꝫ illaꝝ partiũ. puta
tres lapides nõ faciãt ꝑ ſe vnũ: ita nec accidẽtia exñtia in eis
ſubiectiue faciũt aliqḋ ꝑ ſe vnũ: ſed ſic eſt in ꝓpoſito: qꝛ inter
partes illius ternarij ſunt multa media cũ q̃bus nõ faciunt ꝑ
ſe vnũ. g̃ ille partes ternarij nõ faciũt ꝑ ſe vnũ: ꝛ ꝑ ↄ̃ñs nõ eſt
aliqḋ ꝑ ſe vnũ: ex quo ſequit ꝙ ternarius nõ eſt quantitas.
ℭ Circa ſolutionẽ iſtoꝝ dubioꝝ p̃mo accipiẽda eſt ſufficiẽ
tia ipſaꝝ ſpẽꝝ quãtitatis: que ponunť a pħo. Et põt ſic acci
T. cõ. 5. pi. de rõne quãtitatis eſt menſurare q̃ʒtum: vt pʒ. 10. meta.
ſed omne q̃ʒtum aut eſt cõtinuum aut diſcretũ: g̃ oĩs q̃ʒtitas
eſt menſura continuoꝝ vel diſcretoꝝ. ſi eſt mẽſura cõtinuo
rum: aut eſt menſura permanentiũ: aut ſucceſſiuorum: ſi ꝑ
manentium: aut eſt menſura intrinſeca aut extrinſeca: ſi ſit
menſura intrinſeca: aut mẽſurat ꝺʒ vnã dimẽſionẽ tm̃: ꝛ ſic ẽ
linea: aut ꝺʒ duas: ꝛ ſic eſt ſupficies: aut ꝺʒ tres: ꝛ ſic eſt cor
pus: ꝛ nõ ſunt plures dimẽſiones ꝺm pħm in p̃mo de celo ꝛ T. cõ. 2.
mũdo: ꝛ ſic nõ ſunt plures mẽſure intrinſece continuoꝝ. Si ꝛ inde.
autẽ ſit mẽſura extrinſeca: aut eſt mẽſura ꝑmanẽtis: ꝛ ſic eſt
locus: aut eſt mẽſura ſucceſſiua: ꝛ ſic eſt tp̃s. Si v̾o ſit mẽſu
ra diſcretoꝝ tãtũ eſt mẽſura diſcretoꝝ ꝑmanẽtiũ: aut ſucceſ
ſiuoꝝ: ſi ſit ꝑmanẽtiũ ſic eſt numerus. ſi ſit ſucceſſiuoꝝ. ſic ẽ
oratio. ℭ Sciẽdũ ꝙ q̃dã moderni negãt pũcta eẽ ꝛ lineas H
ꝛ ſupficies ꝓp rõnes ſuperius factas. Unñ dñt ꝙ nihil eſt ſim
pliciter indiuiſibile in iſtis inferioribus niſi aĩa intellectiua.
Contra quos põt ꝓbari ꝙ in iſtis inferioribus eſt aliqḋ hñs
longitudinẽ ꝛ latitudinẽ carens ꝓfunditate: ꝛ aliqḋ hñs lõ
gitudinẽ ſine latitudine: ꝛ aliqḋ ſimpliciter indiuiſibile oĩ di
uiſione carens. Ad q̃ ꝓbanda ſupponiť ꝙ oẽ corpus eſt fini I
tum ꝛ determinatũ: qḋ pʒ ex. 3. phy. vbi ꝓbatur ꝙ nullum
corpus eſt infinitũ. ℭ Ulterius ſupponiť ꝙ oẽ terminatũ hʒ
aliquẽ vltimũ terminũ vltra quẽ nihil ẽ eius. ℭ Tertio ſup Tex. cõ.
pono ꝙ oĩs terminus vltimus eſt indiuiſibilis indiuiſibilita 24 inde.
te oppoſita diuiſibilitati rei terminate ꝑ illũ vltimũ terminũ
ꝛ iſtud pʒ. qꝛ ſi eſſet tali diuiſibilitate diuiſibilis quale eſt ip
ſum terminatũ diuiſibile: ille terminus haberet vlterioꝛẽ ter
minũ. ꝛ ꝑ ↄ̃ñs nõ eſſet vltimus. ℭ Ex hiis arguo ſic. ꝓfundi
tas corporis eſt terminata: g̃ hʒ vltimũ terminũ. ꝛ q̃ro de il
lo vtrũ ſit diuiſibilis ꝺm ꝓfunditatẽ vel nõ. ſi dicať ꝙ ſic. cũ nõ
ſit ꝓcedere in infinitũ hʒ finẽ ꝛ terminũ ꝓfunditatis: ꝛ ꝑ ↄ̃ñs
ille terminus datus nõ fuit vltimus terminus. ſi aũt ille termi
nus vltimus ſit indiuiſibilis ꝺʒ ꝓfunditatẽ. habeo ꝓpoſituʒ
ꝙ ille terminus ꝓfunditas hʒ lõgitudinẽ ꝛ latitudinẽ ꝛ per
ↄ̃ñs eſt inuenire in corporibus aliqḋ qḋ hʒ latitudinẽ ſine ꝓ
funditate. Adhuc illa latitudo vel ſupficies hʒ terminũ vlti
mum cũ ſit finita: ꝛ tũc quero an ille terminus vltim⁹ ſit di
uiſibilis ꝺʒ latitudinẽ vel nõ. ſi ſic. g̃ oʒ ꝙ hẽat vlterioꝛẽ ter
minum illius latitudinis. ꝛ ꝑ ↄ̃ñs ille terminus q̃ poniť vlti
mus nõ eſt vltim⁹ cũ hẽat vlterioꝛẽ terminũ ſue latitudinis.
Si aũt vltimus terminus ſue latitudinis ſit indiuiſibilis ꝺʒ la
titudinẽ: habeo ꝓpoſitum ꝙ i corporib⁹ eſt aliq̃s terminus hñs
lõgitudinẽ ſine latitudine: qꝛ manifeſtũ eſt ꝙ terminus lati
tudinis hʒ lõgitudinẽ: ꝛ ita eſt aliq̃ dimẽſio hñs lõgitudinẽ ſi
ne latitudine ꝛ ꝓfunditate: ꝛ illa ẽ linea. Adhuc linea eſt di
uiſibilis ꝺʒ lõgitudinẽ: ꝛ eſt finita. g̃ hʒ vltimũ terminũ ſue lõ
gitudinis: tũc q̃ro aut ille terminus vltimus ſit diuiſibilis ꝺʒ
lõgitudinẽ. vel nõ ſi ſic. g̃ hʒ vlterioꝛẽ terminũ q̃ terminať: ꝛc.
ꝑ ↄ̃ñs q̃ nũc poniť vltim⁹ terminus lõgitudinis hʒ terminũ
vlterioꝛẽ: ꝛ ſic nõ eſt vltimus: ſi aũt ſit indiuiſibil ꝺʒ lõgitudinẽ
ſic hẽo ꝓpoſitum: qꝛ in corporib⁹ eſt aliqḋ indiuiſibile ꝺʒ lõgitu
dinẽ: ꝛ illud eſt pũctus q̃ eſt ſimplr̃ idiuiſibilis: ꝛ ſic ꝓbatũ ẽ
ꝙ i corporib⁹ ẽ aliqḋ idiuiſibile ꝺʒ ꝓfunditatẽ: i diuiſibile tñ
ꝺʒ latitudinẽ ꝛ lõgitudinẽ cuiꝰ eſt ſupficies. Silr̃ ꝓbatũ ẽ ꝙ
i corporib⁹ eſt aliqḋ idiuiſibile ꝺʒ ꝓfunditatẽ: ꝛ ſir ꝺʒ latitu
dinẽ ꝛ illud eſt linea. ꝓbatũ eſt ẽt ꝙ i corporib⁹ eſt aliqḋ idi
uiſibile ꝺʒ lõgitudinẽ: ꝛ illud eſt ſimplr̃ idiuiſibile: ꝛ illud eſt
pũctus. Huic rõni forte dicerẽt aliq̃ ꝙ q̃lʒ pars corpis vltra
quã nihil eſt ipſius eſt terminus vltimus corporis: ꝛ ita nega
rent illud ſuppoſitũ. ſ. ꝙ vltim⁹ terminus ꝓfunditatis caret
ꝓfunditate: ꝛ ↄcederẽt ẽt vlterius ꝙ nõ eſt aliq̃ pars corpis
ita vltiª q̃n hẽat vlterioꝛẽ terminũ. ſ. vltimã partẽ eius: vltra
quã nõ eſt aliqḋ eius. ℭ Sʒ ↄ̃. ſi illud eẽt veꝝ: tc̃ mobile mo
tum ſup magnitudinẽ ſꝑ dũ moueret eẽt i vltiº termino ma
gnitudinis: qꝛ ſemꝑ dũ moueret eẽt i aliq̃ parte magnitudi
nis: vltra quã nihil eſt de tota magnitudine. ꝛ ita ſi aliq̃s inci
piat moueri v̾ſus romã: ſtati cũ moueret eẽt i vltiº illius lõ
ge vie q̃ ꝓtẽdiť ad hic ad romã: qḋ vĩ abſurdũ. ℭ Jtẽ acci
pio vltim ꝺʒ pħʒ vbi loqť. 5. ꝛ. 6. phy. ꝺ vltiº qḋ q̃dẽ vltimũ T. cõ. 13
ꝺm ſe totũ eſt vltimũ: ꝛ nõ ꝺʒ aliquã eius partẽ. Unñ ſicut p̃m ꝛ alibi.
vno mõ dĩ ꝺʒ ꝙ diſtinguiť ↄ̃ ſcḋam partẽ: qꝛ dĩ illud p̃mũ
moueri qḋ moueť ꝺʒ ſe ꝛ q̃libet ſui partẽ. ꝛ non ſecundũ
aliquã

aliquã partẽ ſui ſic. ⁊ ſcḋ aliã nõ. Ita vltimũ accipit̃ ſcḋ ꝙ diſtĩguitur ꝯ̃ ſcḋm partẽ ita ꝙ ille terminus eſt vltimus termin⁹ q̃ ſcḋ ſe totũ eſt vltimus ⁊ nõ ſcḋ partez. ℭ Ex hoc arguo ſic. nihil hñs ꝓfunditatẽ eſt vltimus terminus ꝓfunditatis accipiendo vltimũ ſcḋ ſe ꝓut diſtinguit̃ ꝯ̃ ſcḋaz partẽ: qꝛ oẽ hñs ꝓfunditatẽ hꝫ aliquã partẽ: vltra quã aliqḋ illius ꝓfunditatis ꝓtendit̃: ⁊ illa pars nõ eſt vlti͠a nec vltimus terminus: cũ aliqḋ ipſius terminati ſit vltra illũ terminũ. g̃ ſi ſit aliqs terminus vltimus ꝓfunditatis loquẽdo de vltimo vt dcm̃ eſt. opꝫ ꝙ ille vltimus terminus ſit indiuiſibilis ſcḋ ꝓfunditatẽ: ⁊ ſic pꝫ ꝙ nulla pars corporis põt dici vltim⁹ termin⁹ corpis. ℭ Huic forte dr̃ ꝙ nõ eſt dare vltiͫ terminũ corporis ſic ac-

c.41. cipiẽdo vltimũ vt diſtinguit̃ ꝯ̃ ſcḋaz partẽ. ℭ Cõtra. ꝑ phũz 4. phy. loc⁹ eſt vltimũ corporis cõtinẽtis imobile ꝓͫ. Et cõmẽ. gloſat dicẽs: ꝙ phs intelligit ſic. ꝙ locus eſt ꝓͦ vltiͫ corporis cõtinẽtis imobile: qꝛ nõ eſt ꝑ ſe mobile. Vñ ꝑ ꝓͫ intelligit ꝓͫ ſcḋm ꝙ diſtinguit̃ ꝯ̃ aliquã partẽ: ⁊ ꝑ vltimũ intelligit vltimũ qḋ eſt vltimũ ſcḋ quãlibet eius partẽ: ⁊ h̓ pꝫ ꝑ cõmentatorẽ dicẽtẽ ibi ꝙ phs intelligit ꝑ ꝓmũ adequatũ. Vñ locus eſt vltimũ ſcḋm quãlꝫ eius partẽ corporis cõtinẽtis adeq̃tum mobili: h̓ eſt nõ excedẽs mobile nec exceſſum ab eo. Si tñ locus eſſet diuiſibilis ſcḋm ꝓfunditatẽ locus excederet locatum ⁊ nõ adequaret̃ ei ipſius g̃ corporis cõtinẽtis eſt dar̃ vltimũ terminũ carẽtẽ ꝓfunditate: ⁊ qdẽ termin⁹ eſt vltim⁹ ſcḋm ſe totũ ⁊ nõ ſcḋm aliquã partẽ ſic. ⁊ ſcḋm aliq̃z partez non. ℭ Confirmat̃: qꝛ phũs dicit ꝙ locus ꝓprius eſt equalis locato. ergo ſcḋm aliquã dimẽſionẽ vel ſcḋm aliq̃s dimẽſiones eſt locus equalis locato: ſed nõ eſt eq̃lis locato ſcḋ ꝓfunditatez: qꝛ ſi locus hẽret ꝓfunditatẽ ꝓfunditas loci excederet ꝓfunditatẽ locati. g̃ cũ locus ſit equalis locato ſcḋm aliquã dimenſionem vel ſcḋm aliquas dimẽſiones ⁊ nõ ſit equalis ſibi ſcḋm ꝓfunditatẽ oportebit ponere aliquã dimẽſionẽ carẽtẽ ꝓfunditate: ⁊ ita oꝫ ponere in corpore latitudinẽ ſine ꝓfunditate ⁊ lõgitudinez ſine latitudine ⁊ ꝓfunditate: vt antiquus ſolet poni. ℭ Ad ꝓncipalẽ ꝯ̃ñe arguit̃: ⁊ ꝓbat̃ ꝙ in corporib⁹ ſit

A aliqḋ indiuiſibile ſimplr̃: qꝛ ſpera mota vel ſtans ſup planũ tãgit planũ ſcḋ aliqḋ: ita ꝙ in corpore ſperico eſt aliqḋ ſcḋm ꝙ tãgit ⁊ applicat̃ plano: ⁊ ẽt in plano eſt aliqḋ q̃ planũ tãgit̃ a corpore ſperico: ſꝫ corpus ſpericũ nõ tãgit ſcḋ aliqḋ diuiſibile in eo corpus planũ: nec corpus planũ tangit̃ ſcḋ aliqḋ diuiſibile a corpore ſperico: g̃ in corpore ſperico eſt aliqḋ ſimplr̃ indiuiſibile q̃ tãgit planũ: ⁊ ẽt in plano eſt aliqḋ ſimplr̃ indiuiſibile q̃ tangit̃ a corpore ſperico: ⁊ eodẽ mõ arguit̃ ꝓbando ꝙ in corporibus eſt aliq̃ dimẽſio hñs latitudinẽ ſine ꝓfũditate. Nã ponamus ꝙ corpus planũ tãgat aliud corpus: ita ꝙ vnũ ſit ſuppoſitũ alteri: ⁊ ſit vnũ iſtoꝝ corpoꝝ a. ⁊ aliud b. tũc a. tãgit b. ſcḋ aliqḋ eius ꝓͦ. ⁊ nõ ſcḋm aliquã partẽ eius: qꝛ nulla pars iſtius a. ꝓͦ tãgit aliquã partẽ ipſius b. qꝛ tãgẽtia ſe ꝓͦ tãgũt ſe ſcḋm ſe tota: ⁊ ꝙ toͫ tãgit totũ: ſꝫ partes diuerſoꝝ corpoꝝ nõ pñt ſe ſic tãgere: qꝛ ſic duo corpora eẽnt in eodem loco ꝓͦ ſcḋ partes corpoꝝ qbus ꝓͦ ſe tãgũt: qḋ eſt ipoſſe. g̃ oꝫ ꝙ a. tãgat b. ſcḋ aliqḋ eius ꝓͦ qḋ nõ eſt pars ei⁹: nec hꝫ ꝓfunditatẽ: qꝛ due ꝓfunditates nõ pñt eẽ ſil̃ adeq̃te: ſꝫ illa q̃ ſe tãgũt ꝓͦ ſunt ſil̃ adeq̃te. g̃ iſtis corporib⁹ puta i. a. ⁊ ſ. b. ſt aliq̃ dimẽſiones lõge ⁊ late nõ hñtes ꝓfunditatẽ: qḋ ẽ ꝓpͫ. ℭ Iſtis forte rõnib⁹ diceret̃ ꝙ corp⁹ tãgit corp⁹ ſcḋ ſe totũ: ⁊ nõ ſcḋ aliqḋ ei⁹. ℭ Cõtra. illa q̃ tãgũt ſe ſcḋ ſe tota ſunt ſil̃ in eodẽ loͦ adeq̃te ſcḋ Aui. 3. ſue ſufficiẽtie. ſi g̃ duo corpora tãgerẽt ſe ſcḋ ſe tota. ſeqtur ꝙ duo corpora eẽnt ſil̃ i eodẽ loco adeq̃to: qḋ eſt ipoſſe. ℭ Hoc ꝯfirmat̃. qꝛ ſi duo corpora tangunt ſe. aut g̃ totũ tãgit totũ ſcḋ ſe totũ: aut aliq̃ pars vnius ſcḋ ſe totã tãgit aliq̃z partẽ alterius: aut aliqs terminus vni⁹ tãgit aliquẽ terminũ alterius ſcḋ ſe totũ. nõ eſt dare ꝓͫ: qꝛ ſi totũ ſcḋ ſe totã tãgit totũ. ſeqt̃ ꝙ totũ eſt ſil̃ adeq̃te cũ toto: ⁊ ita duo corpora eẽnt ſil̃ i eodẽ loͦ adeq̃te: qḋ eſt ipoſſe. Si aũt pars tãgit partẽ ſcḋ ſe totã. oꝫ ꝙ ille partes ſint ſcḋ ſe totas ſil̃ i eodẽ loͦ adeq̃to: qꝛ ille partes q̃ ſunt corpis ſunt corpa: ſed h̓ eſt ipoſſe. g̃ relinquit̃ ꝙ cũ aliq̃ duo corpora tãgũt ſe: ꝙ aliqs terminus vnius ſcḋm ſe totũ tãgit aliquẽ terminũ alterius ſcḋ totũ: ſꝫ illa q̃ tãgũt ſcḋ ſe tota nõ pñt eẽ diuiſibilia ſcḋ ꝓfunditatẽ. g̃ i corporib⁹ ſunt aliq̃ diuiſibilia ſcḋ lõgitudinẽ ⁊ latitudinẽ q̃ ſunt indiuiſibilia ſcḋ ꝓfunditatẽ. ℭ Itẽ phs. 5. phy.

Tex. cõ. 22. ⁊ in de. dicit ꝙ illa ſunt ſil̃ q̃ ſunt in eodẽ loco ꝓͦ. ⁊ i eodẽ loco adeq̃to. ⁊ dicit ibidẽ ꝙ illa tãgũt ſe quoꝝ vltiͣ ſunt ſil̃. ⁊ ꝑ ꝯñs ſeqtur ꝙ coꝝ vltiͣ ſunt in eodẽ loco adeq̃to: ſꝫ impoſſe eſt duo corpora eẽ ſimul i eodẽ loco adeq̃to. g̃ vltima aliquoꝝ ſe tãgẽtiũ nõ ſunt corpora nec hñtia ꝓfunditatẽ: ⁊ ꝑ ꝯñs i corporibus ſunt aliq̃ dimẽſiones carẽtes ꝓfunditate: ⁊ ꝑ ꝯñs ẽ ponere lõgitudinẽ ſine ꝓfunditate ⁊ lõgitudinẽ ſine latitudine ⁊ ꝓfunditate: ⁊ aliqḋ oĩno idiuiſibile: qḋ cõcedo. Dico g̃ ꝙ corpus de genere quãtitatis eſt ipſa ꝓfunditas vel hñs ꝓfũditatẽ ⁊ vltimus terminus corporis q eſt ſupficies hꝫ lõgitudinẽ ⁊ latitudinẽ carens ꝓfunditate ⁊ linea q̃ eſt vltimus terminus ſupficiei hꝫ lõgitudinẽ ſine latitudine ⁊ ꝓfunditate: ⁊

B pũctus q eſt vltimus linee eſt indiuiſibil̃ ſimplr̃. ℭ Ulterius eſt ſciẽdũ ꝙ ſupficies eſt vltimus terminus corporis ⁊ nõ eſt pars corporis. nã ſupficies eſt indiuiſibilis ſcḋ ꝓfunditatẽ: ſꝫ indiuiſibile additũ indiuiſibili ex ea parte q̃ eſt idiuiſibile nõ facit maius: ⁊ iõ corpus qḋ eſt ꝓfundũ nõ põt ꝯponi ex ſupficiebus: qꝛ ſi due ſupficies applicarent̃ adinuicẽ: ita ꝙ vna ſupponat̃ alteri nõ ꝯſtituũt aliqḋ ꝓfundũ. Et ꝓp eãdẽ cãm linea eſt terminus ſupficiei: ita ꝙ nõ eſt eius pars: qꝛ linea eſt idiuiſibilis ſcḋm latitudinẽ: ⁊ linea addita linee ſcḋ latitudinẽ nullo mõ facit maius: ⁊ qꝛ pũctus eſt oĩno indiuiſibilis: iõ pũctus additus pũcto nullo mõ facit maius: iõ pũctus ſic eſt terminus linee ꝙ nullo mõ eſt pars linee. ℭ Si dicat̃ ꝙ pũctus vĩ facere maius: qꝛ tria pũcta ſunt plura q̃z duo: dꝫ ꝙ tria faciũt plus ⁊ nõ faciũt maius: vñ tria pũcta ſunt pla q̃z duo: ſꝫ nõ ſunt maiora ꝓp̃e: qꝛ maius ⁊ minus ſunt i ꝯtinuis. ⁊ plura ⁊ pauca ſunt i diſcretis: ſicut magnũ ⁊ paruũ ſunt de gñe q̃ztitatis ꝯtinue: ⁊ multũ ⁊ paucũ ſunt d̓ gñe q̃ztitatis diſcrete. Et ꝓp rõnes aliq̃s eſt itelligẽdũ ꝙ terminus q̃ztitatis eſt i eodẽ ſbiecto in q̃ eſt q̃ztitas cuius eſt terminus: ⁊ non hꝫ aliḋ ſbm̃ q̃z ſbm̃ terminati ꝑ ꝓp̃e: ⁊ iõ nec ſupficies nec linea nec pũct⁹ hñt aliqḋ ſbm̃ adeq̃tũ eis. Vñ q̃ztũ in corporib⁹ ſunt aliq̃ ꝓprietates late ſine ꝓfunditate: ⁊ aliq̃ lõge ſine latitudine ⁊ ꝓfunditate: tñ in ſba corporea nec ẽt in reꝝ nã eſt aliqua ſba lata nõ ꝓfunda: nec aliq̃ ſba lõga nõ lata. Et ꝓp h̓ pꝫ reſpõſio ad rõnes ꝓbantes ꝙ ſupficies linea ⁊ pũctus nõ ſunt accñtia ꝓp h̓ ꝙ nõ hñt ſbta adequata. pꝫ. n. ꝙ nõ ſeqt̃. ſunt accñtia. g̃ hñt ſubiecta adequata. ℭ Ad rõnẽ de corpore cũ dr̃ ꝙ ſuba corporea de ſe eſt quãta abſq̃ oĩ quãtitate ſibi addita. Illud eſt negãdũ. nã ſuba corporea nõ eſt de ſe quãta: ſꝫ ꝑ q̃ztitatẽ: ſed cũ dr̃ ꝙ ſuba corpora oĩ alio circũſcripto hꝫ partẽ ex̄ partem. Dõm ꝙ ſi a ſuba corporea circũſcripta eẽt oĩs q̃ztitas ñ haberet partẽ ex̄ partẽ: qꝛ ꝑ ſolã q̃ztitatẽ hꝫ ſuba partẽ ex̄ partem. Et cũ dr̃ ꝙ ſi q̃ztitas ſit accñs oꝫ ꝙ p̃ſupponat ſubaz ⁊ ꝙ partes q̃ztitatis ſupponãt partes ſube: ꝯcedo ꝙ p̃ter ſube p̃ſupponũt̃ a partib⁹ q̃ztitatis i eẽndo: ſꝫ nõ i eẽndo q̃zta: vñ q̃ztuis ſuba q̃ztũ ad exiſtere ſit ꝓor oĩ accñte: tñ quãtũ ad hẽre partẽ ex̄ partẽ ⁊ ad eẽ q̃ztũ q̃ztitas eſt ꝓor ſuba: cũ ſuba non

C ſit quãta nec hẽat partẽ ex̄ partẽ niſi ꝑ q̃ztitatẽ. ℭ Vñ partes q̃ztitatis p̃ſupponũt partes ſube q̃ztũ ad exiſtere: ⁊ ſuba mãlis p̃ſupponit q̃ztitatẽ q̃ztũ ad hẽre partẽ ex̄ partẽ: ⁊ q̃ztũ ad

De iſta ma͂ vide Sco. x. de cima diſtin. 4. q. 1. eſſe q̃ztum. ℭ Et cũ dr̃ ꝙ deus põt facere ſubãm panis vel hoĩs ſine aliq̃ q̃ztitate. Dõ ꝙ h̓ cõceſſo ſuba hoĩs vel panis hẽret partẽ vel partes: ſꝫ nõ partẽ ex̄ partẽ: nec occuparet locum: nec aliq̃ pars illi⁹ ſube exñtis ſine q̃ztitate hẽret ſitũ aut locũ. ℭ Et ſi dicat̃ ꝙ ſuba circũſcripta oĩ q̃ztitate adhuc eẽt quãta. g̃ de ſe eẽt quãta. ꝓbatio ꝙ eẽt quãta: qꝛ hẽret partes integrales: ⁊ ẽt eſſet adhuc qḋdã totũ: ⁊ oẽ totum eſt maius ſua parte: ⁊ oẽ maius eſt q̃ztum: ergo circumſcripta omni q̃ztitate adhuc ſuba panis vel hoĩs eſſet q̃zta. ℭ Dicendũ ꝙ ſubſtãtia panis nõ eſſet quãta circumſcripta oĩ quãtitate: nec

bʒet partes integrales.i.vnā cẽtãiãlʒ ŏ ſe bʒet partes inte/grales tñ. Vñ nõ ſeqˀ. h bʒ ptes integrales.ḡ eſt q̃titas dꝫ ad/dere añti ñc.bʒ ptes itegrales vnã cẽ altã.ḡ eſt q̃titas. ¶ Ad

D du^m de tpe cũ dĩ: ꝙ nulla q̃titas ꝯponiť ex nõ entib⁹. Dõ in ꝙ nulla q̃titas pmanẽs ꝯponiť ex nõ entib⁹:tñ q̃titas ſuc/ceſſiua cuiuſmodi eſt tps bñ ꝯponiť ex nõ entib⁹: vñ ŏ rõne ſucceſſiui eſt ꝙ vna pars ſit preterita ꝛ alia ſit futura ad h at ſit exñs. v.g. iſte ann⁹ cuius ps eſt pterita ꝛ alia eſt futura eſt exñs:ſilr iſta ſeptimana eſt exñs: q: eius vna ps eſt pteri/ta ꝛ alia eſt futura. ꝛ ſilr iſta dies ꝛc. Et iõ bñ dixit. Priſcia/nus. deſcribẽs tps pñs. eſt illud cuius ps pterijt pl9 futura eſt. Et cũ dĩ ꝙ tps nõ eſt q̃titas ꝯtinua: q: eius ptes non co/pulanť ad aliquẽ terminu cõeʒ: q: qḋ nõ eſt non põt cũ alio ꝯtinuari. Dõʒ ꝙ in ſucceſſiuis bñ põt nõ ens ꝯtinuari cũ nõ ente: q: nihil eſt aliud ꝯtinuari q̃ hẽ aliqḋ indiuiſibile vlti^m qḋ ſit finis pteriti ꝛ pncipiũ futuri. nũc autẽ inſtãs pñs eſt fi/nis pteriti temporis ꝛ pn^m tpis futuri. ¶ Et ſi dicať ꝙ nul/la ps tpis eſt. ḡ tps nõ eſt. añs pʒ q: nõ ſunt ptes tpis niſi pte/ritũ ꝛ futurũ: ꝛ ille nõ ſunt. Dõʒ ꝙ h eſt falſa nulla ps tpis ẽ: q: iſta dies eſt: ꝛ iſta dies eſt ps tpis ḡ aliq̃ ps tpis eſt. Silr ſe ptimana eſt ꝛ mẽſis eſt ꝛ ãnus eſt. Vñ q̃lʒ ps tpis q̃ bʒ vnaʒ ptẽ pteritã ꝛ aliã futurã eſt pñs ꝛ nulla alia eſt pñs. ꝛ p h il/la eſt falſa. nulle alie ſunt ptes tpis q̃ʒ pteritũ ꝛ futurũ. nã q̃/lʒ ps tpis pñtis bʒ infinitas ptes pñtes: q: infinitas ptes ꝯpo/ſitas ex pterito ꝛ futuro. Ad aliã difficultatẽ ŏ loco loquen/do ſʒ vitatẽ ois locus eſt ſupficies ſm ꝙ phs loqˀtur de lo/co: q: locus eſt vlti^m corpis cõtinẽtis. h eſt locus eſt vltima ſu/perficies corpis ꝯtinẽtis imediata corpori locato ipʒ circum/ſcribẽs. Vñ ois locus eſt ſupficies: ſʒ nõ ois ſupficies eſt loc⁹ q: nõ ois ſupficies eſt vlti^m corpis ꝯtinẽtis: ſʒ deſcribẽs cor/

Tex. cõ/mẽ. 41. ꝛ inde. pus. Vñ ꝯcedo ꝙ loq̃ndo de loco vt phs loquiť. 4. phyſi. ſic locus ꝛ ſupficies nõ ſunt diſtincte ſpẽs: ſʒ phs loquiť h ſm opinionẽ alioꝝ ponẽtiũ lo^m eſſe ſpatiũ: ꝛ ſic ſi locus eſſet ſpa/tium tunc locus eſſet ſpẽs diſticta a ſupficie. ¶ Ad aliã diffi/cultatẽ de nũo. dico ꝙ numerus eſt q̃titas diſcreta ꝛ accñs

E ꝛ bʒ eſſe ſubiue i reb⁹ nũatis. ¶ Ad cuius euidentiã eſt ſciẽ/dum ꝙ numerus accipiť tripl'r. Eſt n. qdã nũs nũatus: ꝛ il/le non eſt aliud ꝙ res nũate: ꝛ qdaʒ ẽ nũs nũans: ꝛ ꝛ ille non eſt aliud q̃ ipſa aia: ꝛ qdã eſt nũs q̃ nũeramus: ꝛ ille accipi/tur du'r. Vno° ut eſt trãſcẽdẽs: ꝛ ſic repitur in oibus reb⁹ de qbus veꝝ ẽ dicere ꝙ ſunt mlta: vt duo vel tria: ꝛ ſic repiť tã in reb⁹ ſeparatis a mã q̃ʒ in reb⁹ mãlib⁹: ꝛ nũs iſto mõ accep/tus eſt idẽ qḋ multitudo finita: ꝛ ꝯſtituiť p vnum trãſcẽdẽs. Alio° accipiť nũerus q̃ nũeramus ŏ gñe q̃titatis: ꝛ nũerus ſic acceptus eſt idẽ qḋ mltitudo ꝯtinuoꝝ actu abinuicẽ diſti/ctoꝝ. Vñ nũerus ptũ ꝯtinui nõ eſt nũerus ŏ gñe q̃titatis: ſʒ ſolũ in po^a. Et iõ bñ dixit phs. 3. phy. ꝙ nũerus cãť ex diui/ſione ꝯtinui: q: ex diuiſione ꝯtinui ptes ſiũt abinuicẽ diuiſe ꝛ ſeparate: ꝛ nũerus iſto mõ acceptus eſt idẽ qḋ multitudo cõ/tinuoꝝ actu abinuicẽ diuiſoꝝ: ꝛ nũs de gñe q̃titatis: ꝛ ꝯpo/nitur ex vnitatib⁹ ipſoꝝ ꝯtinuoꝝ abinuicẽ: ꝛ eſt ſbiue in ip/ſis ꝯtinuis diuiſis: ꝛ huius nũi ẽ pn^m vnũ ŏ gñe q̃titatis: qḋ dĩ pn^m nũi. ¶ Tunc ad rõnes qñ dĩ ꝙ oẽ accñs vnũ nũo bʒ ſbm vnũ nũo. dico ꝙ h nõ eſt veꝝ: vñ Cõmẽ. 3. phy. dicit. ꝙ h eſt ꝓpriũ nũo eſſe in plurib⁹ ſubiectis rõne ſuaꝝ partiũ .ſ. ꝙ vna pars eius eſt i ſubiecto ꝛ alia pars eius eſt in alio ſubiecto: Et

F iſto mõ accñs vnũ nũo põt ẽẽ in diuerſis ſubiectis. ¶ Sciendũ ꝙ aliqd ẽẽ in diuerſis ſubiectis põt ẽẽ 2^r. vno mõ ꝙ ſʒ ſe to/tum ſit i q̃lʒ illoꝝ ſbiectoꝝ: ꝛ iſto mõ eſt ipoſe idẽ accñs nũo ẽẽ ſil' in diuerſis ſubiectis. Alio mõ põt itelligi idẽ accñs nu/mero ẽẽ in plurib⁹ ſubiectis rõne ſuaꝝ partiũ. ſ. ꝙ vna pars eius eſt in vno ſbo alia pars in alio. Et iſto mõ dico ꝙ idẽ ac/cidens nũo põt eſſe ſil' in diuerſis ſbis. ſ ſʒ ſuas partes: ꝛ ſic qñ dĩ ꝙ ex iſtis vnitatibus nõ fieret aliquid p ſe vnũ dico ꝙ ſic. q: ex illis vnitatibus bñ fit vnum p ſe diſcretũ: ſʒ ex ſbis illaꝝ nõ fiat aliqd p ſe vnũ. Vñ nihil ꝓhibet eſſe maiorẽ vni/tatem in accñte q̃ʒ in ſbo. ¶ Et ſi dicať ꝙ accidens capit vni/tatem a ſubo. Dico ꝙ accñs mãl'r capit vnitatẽ a ſubo: ſed vnitatẽ formalẽ nõ capit a ſubiecto. Vñ accñs de ſe eſt for/maliter vnũ: ꝛ mãliter eſt vnũ p ſubm: Et iõ nõ eſt incõueni/ens accidẽs hẽre maiorẽ vnitatẽ formalẽ q̃ʒ habeat ſubiectũ.

¶ Et ſi q̃rať de forma numeri que ſit. vtrũ ſit vnitas vel di/ſcretio vel aliqd aliud. Dico ꝙ numerus eſt q̃dã forma ꝛ nõ bʒ formã: ꝛ iõ nihil eſt q̃rere de forma numeri q̃ ſit cum nu/merus ſit forma nõ hñs formã. Et cũ dĩ ex illis ñ ſit p ſe vnũ inter que ſunt multa media nõ faciẽtia p ſe vnum. Iſtud eſt negandum. q: ex partibus cõtinuoꝝ ſeparatorum actu na/tum eſt per ſe fieri vnum. vt vna quantitas diſcreta ꝛ tamen ex ipſis continuis ſeparatis non eſt natum fieri per ſe vnum nec ex medijs inter illa ꝛc. G

¶ Amplius quãtitati nihil eſt cõtrariuʒ. In definitis autẽ manifeſtũ eſt. qm̃ nihil eſt con trarium: vt bicubito vel tricubito vel ſuper ficiei: vel alicui taliũ nihil eſt contrarium.

¶ Preterea quãtitati nihil eſt ꝯtrariũ. In/definitis. n. quãtis nullã oĩno ꝯtrarietatẽ ẽẽ ARG pꝫ: ceu bicubito: aut tricubito: aut ſupficiei: aut alicui tali/nihil eſt omnino contrarium.

¶ Hec eſt ſa pars pncipalis huius ca. i qua phs determinat de ꝓprietatibus q̃titatis: ꝛ continet tres particulas. In pri/ma ponit unã ꝓprietatẽ q̃titatis. In ſa ibi (Sed nõ videť) ponit ſecundã ꝓprietatẽ q̃titatis. in tertia ibi. (Propriũ aũt maxime eſt.) ponit tertiã ꝓprietatẽ q̃titatis pma particula continet duas particulas. In prima particula ponit ꝓpricta/tem. In ſecunda ibi. (Niſi quis.) ſoluit inſtantiam. Primo er/go ponit ꝓprietatẽ primam: que eſt non habere contrariuʒ: ꝛ narrat in quibus q̃titatibus eſt hec ꝓprietas manifeſta: ꝛ dicit ꝙ in quãtitatibus determinatis eſt manifeſtum ꝙ in hmõi q̃titatibus nõ eſt aliquid contrariuʒ. v.g. bicubito ni/hil eſt ꝯriũ nec tricubito nihil ꝯrium nec ſuperficiei: nec ali/cui talium quantitatum per ſe eſt aliquid contrarium.

¶ Niſi multa paucis dicat quis eſſe contra/ria: vel magnum paruo.

¶ Niſi quiſpiam pauco multum: aut paruo ARG magnum dixerit contrarium eſſe.

¶ Hec eſt ſa pars pme particule in qua ponit ꝛ ſoluit inſtã/tias contra pdictã ꝓprietatẽ q̃titatis: ꝛ duas ponit inſtan/tias ſeʒ ponit ibi. (Maxime aũt circa locũ.) Prima inſtãtia eſt ꝙ multũ ꝛ paucũ ſunt ꝯtraria: magnũ ꝛ paruũ ſimiliter ꝛ ſunt quãtitates: ergo quãtitati eſt aliquid cõtrarium.

¶ Hoꝝ enim nihil ẽ q̃titas: ſʒ magis ad aliqd ſũt. Nihil enim p ſe pʒ magnũ vl' puũ dĩ: ſʒ ad aliqd qdẽ referũt. Nã mõs qdẽ puus dĩ mi/liũ vo magnũ: eo ꝙ hoc qdẽ ſui gñis mai⁹ ſit illõ vo ſui gñis min⁹: ſic ḡ ad aliũ ẽ eoꝝ rela tio: nã ſi p ſeipʒ puũ vl' magnũ diceret: nũq̃ʒ mõs qdẽ aliqñ puus. miliũ vo magnũ dice ret. Rurſus qdẽ i vico pl'es dicim⁹ ẽẽ hoies i ciuitate vo paucos: cũ ſint his mlto plures ꝛ i domo qdẽ mltos. i theatro vo paucos cũ ſint pl'es. ¶ Ampli⁹ vo bicubitũ vl' tricubitũ ꝛ vnũq̃dq; taliũ q̃titatẽ ſignat. Magnũ vo vel paruũ nõ ſignificãt quãtitatẽ: ſed magis ſunt ad aliqd: qm̃ ad aliud ſpectat magnũ ꝛ paruũ. q̃re manifeſtũ ẽ ꝙ hec ad aliqd ſunt.

¶ At hoꝝ nihil eſt quãtũ: ſed potius ẽ ad ali ARG quid

gd. Nihil enī p ſe magnū vel paruū dr̄: ſʒ ad aliud ſane refert: ceu mōs gdē paru⁹ dr̄: mi-liū āt magnū: ppterea ꝙ alterū ē maius: al-teꝝ min⁹/hꝯce q̄ gn̄is ſunt eiuſdē. Ad aliud igit̄ eſt ipſoꝝ relatio: nā ſi paruū/aut magnū p ſe diceret: nūꝗ̄ mōs gdē paruū: miliū vo magnū/vtiꝗ̄ diceret̄. Rurſus in pago gdeʒ multos hoīes: athenis āt paucos dicim⁹ eē q̄ tn̄ lōge ſunt illis plures. Et in domo gdeʒ multos: i theatro vo paucos: q gdē ꝛ ipſi mlt̄o ſunt illis plures. Preterea bicubitū gdē/atꝗ̄ tricubitū/ꝛ taliū vnūqdꝗ̄/quātū ſignificat. Magnū autē ꝛ paruū contemplatione refert̄. Quare pʒ hec ex his eē q̄ ad aligd ſt̄.

Iſtam inſtantiā ſoluit interimēdo tam maiorē ꝙ̄ minorē ꝛ dicit ꝙ multū ꝛ paucū magnū ꝛ paruū nō ſunt ꝯtraria: ꝛ ita negat̄ minor: poſito ꝙ multū ꝛ paucū: magnū ꝛ paruū eſſent quātitates: adhuc nō eſſent ꝯtraria. Uñ ſiue ponant̄ quātitates ſiue nō: nō ſunt ꝯtraria: ꝛ ita negat̄ maior ꝛ minor. Primo ergo declarat ꝙ multū ꝛ paucū: magnū ꝛ paruū nō ſunt q̄ntitates: ꝛ h̄ eſt ꝯ.25. huius lib. que probat̄ ſic. Illa q̄ ſunt ad aliquid nō ſunt quātitates: ſʒ multū ꝛ paucū: magnū ꝛ paruū ſunt ad aligd: ergo nō ſunt q̄ntitates. maior eſt manifeſta: q2 quātitas eſt accidēs abſolutū: ꝛ non eſt ad aligd. minor declarat̄: q2 illa q̄ dr̄ ſolū in cōparatione ad alia: ſunt ad aligd: multū ꝛ paucū: magnū ꝛ paruū ſunt huiōi: ḡ ꝛc. ꝓbo aſſumpti. q2 mons dr̄ paruus ꝛ miliū dr̄ magnū: cū tamē mons ſit multo maior milio. ergo h̄ nō nc̄ dicerent̄ ad aligd .ſ. i cōparatiōe ad alia eiuſdē gnīs. Mons. n. dr̄ paruus in cōparatione ad montē maiorē: ꝛ miliū dr̄ magnū in cōparatione ad minus eo eiuſdē gn̄is .ſ. in cōparatione ad miliū min⁹ eo: ꝛ ſic pʒ ꝙ magnū ꝛ paruū dr̄ ad aligd q2 ſi dicerentur abſolute cū mons ſit maior milio: mons. n. diceret̄ paruus ꝛ miliū magnū: ꝛ ita ꝓbatur ꝙ multū ꝛ paucū dr̄ ad aligd ita ꝙ dr̄ talia in cōparatione ad alia. Nā nos dicimus multos homines eſſe in domo: ꝛ paucos in ciuitate: qd̄ non eſſet niſi multū ꝛ paucū dicerentur ad aliquid: ꝛ in cōparatione ad alia. Nam ſi dicerentur abſolute cū plures homines ſint in ciuitate q̄ʒ in domo vel in vico: non diceretur ꝙ multi homines ſint in domo vel in vico ꝛ pauci in ciuitate. Ex his patet ꝙ lʒ bicubitum tricubituʒ ſint quantitates: tamē magnum ꝛ paruum: multum ꝛ paucum non ſunt quantitates: ſed ad aliquid: quia ſolum dicuntur in reſpectu ad alia.

Amplius ſiue aligs ponat has eē q̄ntitates ſiue ponat nihil erit eis cōtrariū: qd̄ enī non pōt ſumi p ſeipſum ſed ad ſolā alterius referatur relationē quō huic aligd erit ꝯtrarium.

ICL Preterea ſiue quāta hec gſpiā eē ponat: ſiue nō ponat/nihil eſt ipſis ꝯtrariū. Quod. n. p ſeipſum ſumi nō pōt: ſed ad aliud ſemp refert̄: ei quo nā pacto cōtrariū quicꝗ̄ fuerit.

Probato ꝙ multū ꝛ paucū nō ſunt q̄ntitates: ph̄s ꝓbat ꝙ ſiue ponant̄ q̄ntitates ſiue nō: nō ſunt ꝯria: ꝛ h̄ eſt ꝯclo.26. huius lib. ſ. ꝙ multū ꝛ paucū: magnū ꝛ paruū nō ſunt ꝯtraria: que ꝓbatur dupl̄r: p̄mo ſyllogiſtice. ſecūdo p rōnē ꝺucentē ad impoſſ̄e: ꝓbatur primo ſic. In illis q̄ ſunt ad aligd nō eſt ꝯtrarietas: ſʒ multū ꝛ paucū: magnū ꝛ paruū ſunt ad aliquid. ergo in illis nō eſt ꝯrietas: ꝛ ꝑñs nō ſunt ꝯtraria.

Ampli⁹ āt ſi erūt magnū ꝛ puū ꝯtraria: ꝯtīget idē ipʒ ſimul ꝯtraria recipere: ꝛ ea ipa ſibimet eē ꝯtraria. Cōtigit enī ſil̄ idē puū eē ꝛ magnū. Eſt. n. aligd ad h̄ gdē puū: ad aliud vo h̄ idē ipm magnū. Gr̄ idē ipm puū ꝛ magnū ꝛ i eodē tpe eē ꝯtigit. Gr̄ ſil̄ ꝯria ſuſcipit. Sʒ nihil ē qd̄ videat̄ ſil̄ ꝯria poſſe ſuſcipe: vt ſba ſuſceptibilis eē gdē ꝯrioꝝ vr̄: ſʒ n̄ ſuſcipit vno eodē tpe: nā nullus ſan⁹ ſil̄ ē ꝛ egere: nec alb⁹ ꝛ niger ſil̄. nihilꝗ̄ aliō ſil̄ ꝯria ſuſcipiūt: ꝛ eadē ꝯtīgēt ſibipſis eē ꝯria. Nā ſi ē magnū puo ꝯtrariū: ipm aūt idē ſil̄ eſt puū ꝛ magnū.

Preterea ſi magnū ac paruū ꝯria ſunt: fiet vt idē ꝯria ſil̄ ſuſcipiet. Et eadē ſibipſis ꝯtraria ſint. Fit enī iterdū vt idē magnū ſit atꝗ̄ paruū. Eſt enī ad hoc paruū/ad aliō magnū. Gr̄ fit vt idē eodē tpe magnum ſit atꝗ̄ puū. Nō ſi hec ꝯria ſint. Idē pfecto ꝯria ſil̄ ſuſcipiet. At nihil vr̄ ſil̄ ſuſcipe ꝯria poſſe: ſba nāꝗ̄ ſuſceptiua gdē ꝯrioꝝ eē: vr̄: nō tn̄ valet ſil̄ atꝗ̄ egrotat: neꝗ̄ ſil̄ albū ē atꝗ̄ nigruʒ: neꝗ̄ ceteroꝝ gcꝗ̄ qd̄ ꝯria ſuſcipit ſil̄. Fit ēt vt ipſa ſibipſis ꝯria ſint. Nā ſi magnū ē ꝯriū puoꝝ cū idē corpus ꝛ magnū ſit ꝛ paruū/eodē tpe.

Deinde ꝓbatur ꝯclo p rōnē ꝺucentē ad impoſſ̄e: ſi magnū ꝛ paruū: multū ꝛ paucū ſunt ꝯtraria ſequunt̄ duo impoſſ̄ia: p̄mum eſt ꝙ ꝯtraria eſſent ſimul in eodē. Scd̄m eſt ꝙ idē erit ſibiipſi ꝯtrariū: vtrūꝗ̄ iſtoꝝ eſt impoſſ̄e: ꝙ vtrūꝗ̄ iſtoꝝ ſequat̄ pʒ. p̄mo q2 ſi illa ſunt ꝯtraria: ꝯtraria erūt i eodē nūo ſil̄. Nā aliqd̄ q̄ntum idē nūo eſt magnū in ꝯparatione ad aligd min⁹ eo ꝛ eſt paruū in ꝯparatione ad aligd maius eo. ḡ idē nūo ſil̄ ꝛ ſemel eſt magnū ꝛ paruū. Si ḡ magnū ꝛ paruū ſunt cōtraria: ſeqtur ꝙ ꝯtraria inſunt ſimul eidē nūo: ꝛ ꝙ h̄ ſit impoſſ̄e pʒ. Nā ſi duo ꝯtraria ſil̄ ineſſe poſſent eidē nūo maxime videretur ꝙ poſſent ineſſe ſbe ſubie ſil̄. Nā lʒ aligs hō ſit ſuſceptibilis ꝯtrarioꝝ .ſ. albedinis ꝛ nigredinis: tn̄ nullus pōt eſſe ſil̄ albus ꝛ niger: nec ſimul ſanus ꝛ eger. Intelligendum ꝙ h̄ ꝯña eſt bona: h̄ eſt magnū ad h̄: ergo eſt magnū: q2 magnum eſt relatiuū vt ꝓbatū eſt: ꝛ a relatiuo determinato p aliquē terminū ad ipſum abſolute ſumptum eſt ꝯña bona. ſicut pʒ. Nā bene ſeqtur. h̄ eſt magnū ad hoc. ḡ eſt magnū. B

Et ipʒ ſibi erit ꝯriū: ſʒ impoſſ̄e eſt ipſuʒ ſibi eſſe ꝯtrariū: nō enī ē magnū puo ꝯtrariū: nec multū exiguo. Quare ꝛ ſi nō relatiuoꝝ h̄ q̄lʒ dicat: in quāt itaꝗ̄ nihil ꝯtrarium hēbit.

ARGL Maxie ſequēs vr̄ vt idē q̄ꝗ̄ ipſuʒ ſibi ꝯriū fateant̄: ſʒ fieri negt vt gcꝗ̄ ſit ipſū ſibi ꝯriū. Ergo nec magnū paruo ꝯtrariū fuerit neꝗ̄ pauco multū. Quar̄ ꝛ ſi gſpiā hec n̄ ad aligd eē dicet/ſʒ q̄ntā: ꝯtrariū tn̄ nullū ꝓſus hēbūt.

Scd̄o probat̄ ꝙ ſi p̄dicta .ſ. magnū ꝛ paruū: multū ꝛ paucum ſunt cōtraria. ſequit̄ ꝙ idē eſt contrariū ſibiipſi. Nā idē numero ſimul eſt magnuʒ ꝛ paruū. Si ergo magnū ꝛ paruum ſunt ꝯtraria: ſeqtur ꝙ idē numero eſſet cōtrarium ſibi ipſi. Sciendū ꝙ iſta rō fundat̄ ſup iſto .ſ. qd̄lʒ contentum ſub vno ꝯtrarioꝝ ꝯtrariat̄ cuilʒ ꝯtento ſub altero. v̄ g. qd̄lʒ calidū ꝯtrariatur cuilʒ frigido: ꝛ qd̄lʒ nigrum cuilʒ albo. Si ḡ magnuʒ ꝛ paruum ſunt ꝯtraria: qd̄lʒ magnuʒ ꝯtrariatur cuilʒ paruo: cū ḡ idē ſit magnū ꝛ paruū: ſeqtur ꝙ idē ꝯriat̄ ſibiipſi: q2 ex quo qd̄lʒ magnū cōtrariat̄ cuilʒ paruo

De hoc vid̄ ſco. i. diſt. 3. q. i. phi loſo. 4. meta. phi. tex. cō. 9.

[I]pſum ſit magnũ ſeqtur ꝙ ↄ̃riat ſibiipſi pꝫ ro: ꝫ idẽ argũᵐ ẽ de multo ꝫ pauco: q: ſi ant ↄ̃ria ſeqtur ꝙ idẽ erit ↄ̃riũ ſibiipſi nã idẽ dĩ eſſe multũ ꝫ paucũ reſpectu diuerſorum.

¶ Maxie aũt circa locũ vĩ eẽ ↄtrarietas q̃ntitatis. Surſuz eni ad id qđ deorſuz ẽ ↄtrariũ ponũt locũ: q̃ i medio ẽ deorſuz dicẽtes eo ꝙ nulla medij diſtãtia ad termios mũdi ſit. Videnĩ aũt ꝫ aliquoꝝ ↄtrarioꝝ diffõnes ab his pferre. Que eni pluriũ a ſe inuicẽ diſtant eoꝝ que ſub eodẽ gñe ſunt ↄtraria determinãt.

ARGI. ¶ Maxie aũt ↄtrarietas q̃ntitatis circa locũ eẽ vĩ. Supeꝝ eni infero ↄtrariũ ponũt locũ q̃ ẽ in medio: ifeꝝ eẽ dicẽtes. Propterea ꝙ maxia diſtãtia medij ẽ ad fines ipſius mũdi. Ceteroꝝ quoqꝫ diffõnez ↄtrarioꝝ ab his afferre ac aſſignare videt̃: q̃ nãqꝫ plurimũ inter ſe ſe ſub eodẽ gñe diſtant ea ↄtraria eſſe dicũt.

¶ Hic ponit̃ ſcđa inſtãtia circa p̃dictã ꝓprietatẽ. vĩ eniz ꝙ q̃ntitati ſit aliqđ ↄ̃riũ: q: locus eſt quãtitas vt viſuz eſt pus: ſed loco eſt aliqđ ↄ̃riũ: g̃ q̃ntitati eſt aliqđ ↄ̃riũ: ꝓbatio minoris. nã locus ſurſum ꝫ locus deorſuz ſunt ↄ̃ria vt pꝫ p diffõnẽ cõtrarioꝝ q̃ eſt iſta: ↄtraria ſunt q̃ ſub eodez gñe poſita maxᵉ diſtãt: ſꝫ inter locu ſurſuz ꝫ locũ deorſuz eſt maxia diſtãtia: g̃ locus ſurſuz ↄ̃riat̃ loco deorſuz: ꝫ p ↄñs loco eſt aliqđ ↄ̃riũ. Iſtã diſtãtiã ponit pħs: ſꝫ nõ ſoluit. Solũ tñ eſt iſta ꝙ locus accipit̃ tripl'r. vno mõ p corpe locãte: ꝫ ſic ignis dĩ eſſe locus aeris ꝫ aer locus aq̃. Alio° dĩ locus p vtute ↄſeruatiua locati ꝫ tũc dicimus ꝙ locus ↄſuat locatũ. ¶ 3°° accipit̃ locus p vltimo corpis ↄtinẽtis locũ. p° mõ dictus eſt ſba. 2°° dictus eſt q̃litas. 3°° accept⁹ eſt q̃ntitas: ꝫ loco 3°° dcõ. ſ. vt eſt q̃ntitas nihil eſt ↄ̃riũ: ꝫ q̃uis 2°° dicto put eſt q̃litas: ſic eſt aliqđ ↄ̃riũ: ꝫ cũ dĩ ꝙ locus ſurſuz ꝫ locus deorſuz ſunt maxᵉ diſtãtes: dico ꝙ diſtãtia eſt duplex: q̃dã ſꝫ locũ: ꝫ q̃dã ſꝫ formã: ↄ̃ria ſunt q̃ maxᵉ diſtãt ſꝫ formã: ꝫ ſic nõ diſtãt locus ſurſuz ꝫ locus deorſuz: accipiẽdo locũ p vltio corpis ↄtinẽtis q: ſunt eiuſdẽ ſpẽi nec dĩnt ſꝫ magis ꝫ min⁹. Vñ diſtãtia accepta in deſcriptione ↄ̃rioꝝ nõ eſt diſtãtia localis: q: due albedines ſub eodẽ gradu q̃ntũcũqꝫ diſtẽt localr nõ ↄ̃riant̃: ſi q̃uis vna poneret̃ in celo ꝫ alia in cẽtro mũdi ꝫ ſilr albedo ꝫ nigredo ſi eſſent imediate ſm locũ nõ minus eſſent ↄ̃rie: q: diſtãtia localis nõ facit ad ↄ̃rietatẽ inter ↄ̃ria. Cõtraria ergo ſunt q̃ poſita ſub eodẽ gñe maxime diſtant diſtãtia formalr dictaꝫ h⁹ nõ eſt locus ſurſum ꝫ locus deorſum accipiendo

E locũ vt eſt q̃ntitas. ¶ Circa dicta pħi ħ dubitat̃: q: vĩ ꝙ q̃ntitati ſit aliqđ ↄ̃riũ: q: dĩs motus eſt de ↄ̃rio in ↄtrariũ. vt pꝫ p pħy. 5. phi. ſꝫ ad quãtitatẽ eſt motus: q: motus augmẽtationis eſt ad quãtitatẽ: ergo ꝛc. ¶ Itez multitudo ꝫ magnitudo ſunt prie ſpẽs quãtitatis. g̃ tã magnitudo q̃ꝫ multitudo eſt quãtitas: ſꝫ magnitudo ↄtrariat̃ paruitati: ꝫ multitudo paucitati. g̃ quãtitati eſt aliqđ ↄtrariũ. Dõm ꝙ q̃ntitati nihil

Te. cõ. 3 ꝫ inde. eſt ↄtrariũ ↄtrarietate q̃ eſt maxima diſtãtia formalis poſitorum ſub eodẽ gñe. ¶ Et iđ loq̃ẽdo ꝓprie de ↄtrarietate ſic quãtitati nihil eſt ↄtrariũ: ꝫ ħ ſic intelligit pħs: tñ accipiẽdo ↄ̃rietatẽ p q̃cũqꝫ diſtãtia inter terminos inter q̃s põt eſſe motus: ſic quãtitati eſt aliqđ ↄtrariũ ↄtrarietate q̃ eſt diſtan

D tia poſitoꝝ ſub eadẽ ſpẽ. ¶ Sciendũ eſt ẽt ꝙ loq̃ndo ꝓprie đ ↄtrarietate: ↄtraria mutuo ſe expellũt ꝫ corrũpũt. vt calidũ corrũpit frigidũ: ꝫ frigidũ corrũpit calidũ: ſed quãtitas nõ cor

E rumpit q̃ntitatẽ cũ q̃ntitas nõ ſit đ pncipijs actiuis. Sciendũ ẽt ꝙ q̃ntitas põt dupl'r ↄſiderari vel ſm ſe ꝫ abſolute: vel vt eſt in mã nãli. Pmo mõ nõ eſt ↄtrarietas in q̃ntitate: q: in q̃ntitate abſolute ↄſiderata nõ eſt dare maxiᵐ nec minimũ ¶ Et iđ ad quãtitatẽ abſolute ↄſideratã nõ eſt motus: nec vt ſic in ea eſt ↄ̃rietas: ſꝫ tñ ad q̃ntitatẽ vt eſt in mã nãli eſt motus: ꝫ q̃ntitati vt ſic ẽ aliqđ ↄ̃riũ: cuius rõ eſt: q: vbi eſt repire maxiᵐ ꝫ minimũ eſt repire meᵐ p qđ deuenit̃ ab extremo ad extremuz: ꝫ ſic ibi põt eſſe motus. ꝫ p ↄñs ↄtrarietas: ſꝫ in q̃ntitate vt eſt in mã nãli eſt repire maxiᵐ ꝫ minimũ. Nã in q̃ꝫ ſpẽ reꝝ nãliũ eſt repire maximã q̃ntitatẽ: vltra quã nõ ↄtingit illam ſpẽz repiri: ꝫ eſt repire minimã q̃ntitatẽ: citra q̃ꝫ nõ repit̃ talis ſpẽs: ꝫ iđ ad q̃ntitatẽ velut hꝫ eẽ in mã nãli eſt mot⁹: q: ibi ↄtingit repire maximũ ꝫ minimũ ꝫ mediũ ↄtinuũ p qđ đuenitur ab extre° ad extremũ. ꝫ ita ibi põt eẽ motus ꝫ ẽt cõtrarietas mõ quo dcm̃ eſt. ¶ Intelligendũ ꝙ in q̃ntitate ↄtinua abſolute cõſiderata eſt dare maximã quãtitatẽ: vt quãtitas celi: ſꝫ nõ eſt dare minimã q̃ntitatẽ ↄtinuã: cũ ↄtinuũ ſit diuiſibile in infiᵐ. Sꝫ in q̃ntitate diſcreta eſt ↄtra: q: illa eſt repire minimũ numeꝝ vt binariũ: ſꝫ nõ eſt repire maximũ: q: numerus creſcit in infiᵐ ad diuiſionẽ ↄtinui. ¶ Ad pmaz obiectionẽ pꝫ: ꝙ loq̃ẽdo ꝓprie de ↄtrarietate ſic quãtitati nihil eſt ↄtrariũ. ¶ Et cũ dĩ ꝙ dĩs motus eſt de ↄtrario in cõtrariũ: dico ꝙ nõ loq̃ẽdo de cõtrarietate ꝓprie dicta quaꝫ ꝛc. ¶ Ad ſcđam obiectionẽ dõm ꝙ multitudo ꝫ magnitudo ſunt ſpẽs de gñe quãtitatis ſm ꝙ multitudo ſe extendit ad q̃lꝫ quãtitatẽ diſcretã: ſiue ſit multa ſiue pauca: ꝫ magnitudo eſt ſpẽs quãtitatis ſm ꝙ ſe extẽdit ad q̃lꝫ quãtitatem cõtinuã: ſiue ſit magna ſiue ſit parua: ãdeo magnitudo ꝫ multitudo ſm ꝙ ſunt ſpẽs q̃ntitatis non ↄtrariant̃ paruitati ꝫ paucitati: ſed de eis vere predicant̃: hec. n. eſt vera: paruitas eſt magnitudo: ꝫ ħ ſilr. paucitas eſt multitudo: multũ tñ ꝫ paucũ magnũ ꝫ paruũ: vt dñr in cõparatiõe ad alia: ſic ſunt relatiua nec importãt q̃ntitatẽ: ſed dñr aggregata ex q̃ntitate ꝫ reſone. Vñ multũ ꝫ paucũ magnũ ꝫ paruũ poſſunt accipi dupl'r. abſolute ꝫ reſpectiue. Primo mõ dñt q̃ntitatem. 2°° relationẽ vel aggregatũ ex quãtitate ꝫ relatione.

De bo[] viõ ſco. 2. diſt. q. 9.

F

¶ Sꝫ nõ vĩ q̃ntitas ſuſcipe magis ꝫ min⁹: vt bicubitũ: neqꝫ eni ẽ aliud alio magis bicubitũ: neqꝫ in numero: vt ternarius ꝫ q̃ternari⁹. Nihil eni magis ternarius dicet̃ q̃ꝫ q̃narius nec tria potius q̃ꝫ quinqꝫ dicunt̃: nec tpſ aliđ alio magis ꝫ minus dicit̃: neqꝫ in his que dicta ſunt oino aliquid magis ꝫ minus dicit̃: q̃re quãtitas non ſuſcipit magis ꝫ minus.

ARGI ¶ At g quãto nõ cõpetit magis ac min⁹ eẽ: vt bicubito. nõ eſt eni aliud alio bicubitũ magis: neqꝫ tria magis q̃ꝫ quinqꝫ, tria vel q̃nqꝫ: nec extra dñr. neqꝫ tps aliud alio magis dĩ tps. neqꝫ i eoꝝ vllo oino q̃ dcã ſũt magis minuſue dĩ. q̃re q̃ꝫto ñ ↄpetit magis ac min⁹ eẽ.

¶ Hec eſt ſa pticula in q̃ ponit pħs ſcđaz ꝓprietatẽ q̃ntitatis q̃ eſt nõ ſuſcipere magis ꝫ minus: ꝫ ħ eſt ↄ̃. 27. huius lib. q̃ ſic inductiue ꝓbat̃: nã neqꝫ bicubitũ neqꝫ tricubituz ſuſcipit magis ꝫ minus: nõ eniz vnũ bicubitũ dĩ magis bicubituz q̃ꝫ aliud. Similiter in numeris: nõ eniz dĩ aliqs numerus ſꝫ magis ꝫ minus: nõ eniz vn⁹ binarius dĩ eſſe magis binarius q̃ꝫ alius: nec aliqua tria dñr magis tria q̃ꝫ alia. Silr nec in tẽpore dĩ aliqđ ſm magis ꝫ minus: nõ eniz vnũ tẽpus dĩ eſſe magis tẽpus q̃ꝫ aliud. ¶ Et eodẽ modo dĩ de dzõne ꝫ de dĩ alia

G q̃ntitate. iđ nulla q̃ntitas ſuſcipit magis ꝫ minus. ¶ Sciẽdũ ꝙ magis ꝫ minus nõ dñt exceſſuz q̃ntitatiuũ: ſed magis ꝫ minus dicunt exceſſuz vel defectũ q̃litatũ. Vel põt dici ꝙ magis ꝫ minus nõ dñt extẽſionẽ quãtitatiuã maiozẽ vel minozẽ ſed magis ꝫ minus dñt intẽſionem vel remiſſionẽ q̃litatiuã in forma: ꝫ iđ quãuis vna q̃ntitas ſit maioz altera q̃ntitate nõ tñ vna quãtitas eſt. magis quantitas alia quantitate. ¶ Et ideo quantitas non ſuſcipit intenſionẽ ꝫ remiſſionẽ. quãuis ſuſcipiat

A fuſcipiat maiorē vel minorē extenſionē. ❡ Sciēdū q̄ iſta ꝓprietas nō ſuſcipe magis ⁊ min⁹ non eſt ꝓpria ꝓprie q̄ntitatis q̄ cōpetit oī quātitati ſed nō cōpetit ſoli quātitati. immo etiā cōpetit ſubſtātie ⁊ ēt quibuſdā rebus aliorum ṗdicatorum.

❡ Propriuʒ āt quātitatis maxie eſt q̄ eq̄le ⁊ ineq̄le dr̄: ſingulū āt eoꝝ q̄ dcā ſunt q̄ntitatuʒ ⁊ equale dr̄ ⁊ ieq̄le: vt corpus eq̄le ⁊ iequale dr̄. ⁊ numer⁹ equalis ⁊ iequalis: ⁊ tp̄s equale ⁊ iequale dr̄. Silr̄ autem ⁊ in alijs que dicta ſunt ſingulis ⁊ equale ⁊ inequale dicit̄.

ARGl. ❡ Propriuʒ āt quātitatis eſt maxie equalitas ⁊ iequalitas, vt hac equale vel inequale dicatur. Unūquodq̄ꝫ. n. eorum que rōnem ſubeunt quātitatis, equale ac inequale dicitur: vt corpus equale ac iequale dr̄. ⁊ numerus ⁊ tempus equale ſimiliter dicit̄ inequaleue: ⁊ de ceteris q̄ iaʒ dcā ſunt ſimili modo.

❡ Hec eſt 3ª ꝑticula 2ᵉ ꝑtis ṗncipalis in qua ponit̄ 3ª ꝓprietas ṗncipalis q̄ eſt dici eq̄le vel ineq̄le qd̄ eſt maxime ꝓpriuʒ q̄ntitatis. hec eſt ꝯ. 28. h⁹ li. ſ. q̄ dici eq̄le vel iequale eſt maxime ꝓpriū quātitati. h̄ ꝯ ꝓbat̄ ſic. Illud qd̄ cōpetit oī quātitati ⁊ nulli alij a quātitate niſi rōne q̄ntitatis ſeu ꝑ quātitatē eſt maxime ꝓpriū q̄ntitati: ſed dici eq̄le vel ineq̄le eſt h̄ꝫ. ergo dici eq̄le vel iequale eſt maxie ꝓpriuʒ quātitatis maior de ſe pʒ ⁊ ṗ⁹ ꝑs minoris declarat̄ inductive. Nā corp⁹ qd̄ eſt de ṗdicato quātitatis dr̄ eq̄le vel ineq̄le: ⁊ linea ⁊ ſuperficies dr̄ equales vel iequales: ſilr̄ nūer⁹ dr̄ equalis vel ineq̄lis: ⁊ tp̄s dr̄ equale vel iequale: ⁊ ſic pʒ prima pars minoris.

❡ In ceteris āt q̄ quātitates nō ſunt nō multum videt̄ eq̄le ⁊ iequale dici. Nāq̄ꝫ affectio ⁊ diſpō equalis ⁊ iequalis nō multum dr̄: ſʒ magis ſilis ⁊ diſſimilis: ⁊ albū eq̄le ⁊ iequale nō multum dicitur ſed magis ſile. Quare quātitatis ꝓpriuʒ eſt equale ⁊ iequale dici.

ARGl. ❡ Reliq̄ vo q̄ nō ſūt quāta: nō nimiū equalia ac iequalia videbūt̄. Ueluti diſpō equalis ⁊ iequalis nō nimiū dr̄: ſʒ ſilis poti⁹: atq̄ꝫ diſſimilis. ⁊ albū itidē nō equale nimiū ac ieq̄le: ſʒ ſile dici atq̄ꝫ diſſilis ſolet. Quare quātitati maxie ꝓpriū erit: vt equale ac iequale dicat̄.

❡ Scd̄a pars minoris etiā declarat̄ declaratiōe exēplari ſic. In alijs a quātitate nō iuenit̄ q̄ aliq̄d dicat̄ eq̄le vel iequale: nā vna affectio ⁊ vna q̄litas nō dr̄ equalis vel iequalis: ſʒ magis dr̄ ſimilis vel diſſimilis. Et albū nō dr̄ eq̄le vel iequale: ſʒ magis ſile vel diſſimile: ⁊ ſic de alijs. g̊ maxime ꝓprium eſt quātitati eq̄le vel ineq̄le dici. ❡ Intelligēdū q̄ eq̄litas ⁊

B ineq̄litas eſt duplex: q̄dā quātitatiua: ⁊ q̄dā q̄litatiua. Pria eq̄litas ⁊ iequalitas dr̄ eq̄litas vel iequalitas molis vel quātitatiua. ⁊ nō reperit̄ niſi in quātitatib⁹ de q̄b⁹ h̄ determinatur: vel in h̄ntib⁹ h̄ꝫ q̄ntitatē. Scd̄a eq̄litas vel iequalitas dr̄ eq̄litas vel iequalitas ꝑfectiōis ⁊ v̄tutis vel gradualis: ⁊ h̄ꝫ eq̄litas vel iequalitas repit̄ in nō q̄ntitatib⁹ vt in ſubſtātijs ſeparatis ⁊ in habitib⁹ aīe. Una. n. ſubā ſepata ē eq̄lis vel ieq̄lis ꝑfectionis ad aliaʒ: ⁊ vnus habit⁹ aīe vt vna v̄tus ſiue ſit moralis ſiue itellectualis eſt equalis vel iequalis ꝑfectionis

C cuʒ alio habitu. ❡ Intelligendū ēt q̄ iſta ꝓprietas nō ſic eſt ꝓprie ꝓpria quātitati q̄ ſoli quātitati ꝯueniat. Nā loquēdo de eq̄litate vel iequalitate quātitatiua vna ſbā corporea ē eq̄lis vel iequalis alteri ſbe corporee q̄ntitatiue: ⁊ vn⁹. n. hō ē eq̄lis vel iequalis alteri quātitatiue: ⁊ iō hec ꝓprietas nō cōpetit ſolū q̄ntitati: ſʒ ꝓpter hoc dr̄ maxime ꝓpria quantitati: q̄ cōpetit oī quātitati: ⁊ nulli alij cōpetit niſi ꝑ quātitateʒ: ⁊ iō illa ꝓprietas ꝯuenit q̄ntitati ꝑ ſe ⁊ alijs ꝑ accñs: vna. n. ſbā nō eſt eq̄lis vel ieq̄lis quātitatiue alteri a ſemꝑ q̄ quātitas ei⁹ eſt equalis vel inequalis quātitati alteri⁹. Si tñ vellem⁹ dic̄ q̄ h̄ ꝓprietas ſit ꝓprie propria quātitati: ſic q̄ nulli alteri cōpetit dicam⁹. ſ. q̄ h̄ ꝓprietas. ſ. dici equale vel ineq̄le ſm̄ ſe eſt ꝓprie propria quātitati: q̄ nihil aliud a quātitate ꝑ ſe dr̄ eq̄le vel inequale quātitatiue: ſʒ alia a quātitate dicunt̄ equalia vel inequalia per quantitatē ⁊ non ſm̄ ſe quare ⁊c.

Ad aliq̄d vo talia dr̄r quecūq̄ꝫ hoc ipſum qd̄ ſunt aliorū dr̄r: vel quomodolibet alr̄ ad aliud: vt mai⁹ id qd̄ eſt alterius dr̄: aliquo. n. maius dr̄: ⁊ dupluʒ dr̄ id qd̄ eſt alterius duplū. Silr̄ aūt ⁊ alia q̄cunq̄ꝫ ſunt h̄mōi. At vo ēt ſunt ⁊ hec ad aliq̄d: vt habit⁹ ⁊ affect⁹: diſciplina: poſitio: hec. n. oīa que dcā ſunt hoc ip̄m qd̄ ſunt aliorū eē dr̄r: ⁊ nō alr̄ ad aliud. Habitus. n. alicui⁹ eſt habit⁹: ⁊ diſciplina alicui⁹ diſciplina eſt: ⁊ poſitio alicui⁹ eſt poſitio: ſʒ ⁊ alia ſilr̄. Ad aliq̄d ergo ſūt quecūq̄ꝫ id qd̄ ſunt aliorū dr̄r vel quolibet alr̄ ad aliud: vt mons magnus dr̄ ad montē aliuʒ. Magnū enim ad aliq̄d dr̄ ⁊ ſile alicui ſile. ⁊ oīa talia ſilr̄ ad aliq̄d dr̄r. Sūt āt ēt vt accubit⁹ ⁊ ſtatio ⁊ ſeſſio poſitiōes q̄dā: poſitio vo ad aliquid eſt. Iacere aūt vel ſtare vel ſedere: ipſa q̄dē poſitiones nō ſunt: denoīatiue vo ab his que dicta ſunt poſitiones nominantur.

❡ Ea vo dr̄r ad aliquid: que id qd̄ ſunt aliorū eſſe: aut ad aliquid aliquo alio modo dicunt̄: veluti duplex id quod eſt: cuiuſpiaʒ dr̄ duplex: ⁊ maius id qd̄ eſt alio dicit̄ maius: aliquo nāq̄ꝫ dr̄ mai⁹. Similiter ⁊ cetera que iſtiuſmodi ſūt. Sūt ⁊ hec ēt ex hiſce que ad aliquid ſunt: vt habit⁹ diſpō: ſenſus: ſciētia: atq̄ꝫ poſitio. Univerſa. n. hec id quod ſunt aliorū eſſe, aut aliud aliquo alio modo dicūtur. Et non aliud quicq̄ꝫ. Habitus. n. cuiuſpiā habitus: ⁊ ſciētia alicuius ſciētia: ⁊ poſitio alicuius poſitio dicitur eē: ⁊ cetera ſimili modo. Ea igit̄ ſunt ad aliquid, que id qd̄ ſunt aliorū eſſe. Aut ad aliquid aliquo alio modo dr̄r ceu mons magnus ad aliud dicitur. Ad aliquid. n. magnus mons dicitur. Simile quoq̄ꝫ cuipiā ſimile dicitur: ⁊ cetera etiaʒ talia ad aliquid eodem modo dicūtur. ſunt aūt ⁊ recubatio, ⁊ ſtatio, ⁊ ſeſſio poſitiones quedā. Pōnes vero ad aliq̄d ſunt. Recubare āt: aut ſtare: aut ſedere pōnes nō ſunt: ſʒ a dictis pōnib⁹ denoīatiue dicitur. ARGL.

❡ Iſtud eſt 3ᵐ caᵐ re'onis ⁊ continet duas ꝑtes principales. In ṗ⁹ determinat̄ de relōne ſm̄ opī alioꝝ: ⁊ etiā ponit ꝓprietates relatiuoꝝ. In 2ª ꝑte ibi. (Habet aūt qōnē.) mouet

qōnē ⁊ ſoluit q̄ſdā dubitationē ex cuiꝰ ſolōne p3 vera deſcriptio relatiuoꝝ. Prima ꝑs ptinet duas ꝑticulas. In pᵃ parte ponit ⁊ explanat deſcriptionē relatiuoꝝ. In 2ᵃ ibi. (Ineſt aūt.) ponit ꝓprietatē vnaꝫ relatiuoꝝ. dicit ḡ pmo ꝙ talia ad aliqd dicūtᷣ. i. relatiua queciūq̄ hoc ipm̄ ꝙ ſunt alioꝝ dicūtᷣ. vel quolibet aliter ad aliud. h̄ eſt talia dicūtᷣ relatiua q̄cunq̄ hoc ipm̄ ꝙ ſunt dicūtᷣ alioꝝ: h̄ eſt dicūtᷣ ad alia ſub habitudie caſus genitiui: vel quolibet aliter ad aliud: h̄ eſt ſub quacūq̄ alia habitudie alicuiꝰ alteriꝰ caſus: vel ſub habitudine datiui caſus vel ablatiui: ⁊ ſic de alijs. v. g. duplū dr̄ d dimidij ſub habitudine genitiui caſus. Nā duplū dr̄ dimidij duplū. Silr diſciplina dr̄ diſciplinati diſciplina: ⁊ habitꝰ alicuiꝰ habitus ⁊ poſitio alicuiꝰ poſitio: ⁊ ſic dicūtᷣ ad aliqd ſub habitudine genitiui caſus. Et ſic vr̄ ad aliqd ſub habitudine datiui caſus: dr̄ ſimili ſimile: ⁊ mōs dr̄ magnꝰ ad montē paruū ſub habitudine accuſatiui caſus. Et diſciplinatū dr̄ ad diſciplinā ſub habitudine ablatiui caſus: dr̄. n. diſciplinatū diſciplina diſciplinatu. Silr ſeſſio ſtatio ⁊ accubitꝰ dicūtᷣ ad aliqd: q: ſūt pōnes ⁊ poſitiōes dicūtᷣ ad aliqd: ſedere vō ⁊ ſtare non ſunt pōnes: ſꝫ ſunt denoiatiue dc̄a a pōnibꝰ. ¶ Intelligēdū ꝙ iſta deſcriptio relatiuoꝝ eſt cōis relatiuis ſm̄ eē ⁊ relatiuis ſm̄ dici. cū relatiua ſm̄ eē ſūt talia q̄ ſm̄ id qd ſunt dicūtᷣ ad aliqd ⁊ ſūt ad aliquid. Vn̄ illud qd refert ad aliud ⁊ ſic cū h̄ eſt in ꝑnto relatiōis illud eſt relatiuū ſm̄ eē. h̄ eſt pr̄ ⁊ filiꝰ: duplū ⁊ dimidiū: ſꝫ relatiua ſm̄ dici ſūt talia. q̄ dicūtᷣ ad aliqd: tn̄ ſm̄ id qd ſunt alioꝝ generū ſūt: cꝫ ſūt ſenſus ⁊ ſcia: nā ſenſus ⁊ ſcia ſm̄ id qd ſūt. ſunt de gn̄e q̄litatis ⁊ tn̄ dicūtᷣ ad aliqd. ſ. ad ſcibile ⁊ ſenſibile. vn̄ ſm̄ eē ſunt q̄litates ⁊ ſunt relatiua ſꝫ dici. ¶ Circa iſtud ca. pmo dubitatᷣ vtrū relatio ſit diſtincta ab oī re abſoluta. ſ. a ſubiecto ⁊ a fūdamēto: ⁊ ꝓbatᷣ ꝙ nō ꝑ auctēs ⁊ ꝑ rōnes. Prima auctas ē Ari. h̄ qn̄ dicit ꝙ ad aliqd vere dicūtᷣ ⁊ ſūt q̄cūq̄ h̄ ipm̄ ꝙ ſunt alioꝝ dicūtᷣ: ⁊ quolꝫ aliter ad aliud. ¶ Ex h̄ arᷣ ſic. nulla res exñs ſubiectiue in hoie q eſt pr̄ eſt ad aliqd: ⁊ ꝑ ꝯñs pr̄nitas q̄ eſt relatio nō eſt res ſubiectiue exñs in hoie q eſt pr̄. ¶ Itē ſꝫ phi. h̄ ⁊ ſꝫ oēs exponētes ipm̄. q̄dā relatiua dicūtᷣ ſub habitudie genitiui caſus: ⁊ q̄dā ſub habitudie alterꝰ caſus: vt p3 ex deſcriptōe eoꝝ q̄ ſunt ad aliqd: ſꝫ tales caſus nō cōpetunt rebꝰ: ſꝫ vocibꝰ vel ſignis. ḡ ꝓpͥe noia vel ſigna alioꝝ dicūtᷣ ad aliqd. ¶ Itē phi. 3. phi. h̄ꝫ ꝑ incōuenienti ꝙ oē mouēs moueatᷣ: q: oē mouēs dr̄ vere mouere aliud: ⁊ ꝑ ꝯñs ſi tales relatiōes eēnt res diſtincte a ſbto ⁊ fundamēto: oē mouēs moueretᷣ: q: reciperet talē reſpectū ⁊ moueretᷣ cū haberet ſe aliter q̄ prius: cū moueri ſit itrinſece ⁊ ſoraliter ſe habere aliter q̄ prius. ¶ Itē ſm̄ phi. 5. met ſicut calefaciēs eſt ad aliquid ita calefactiuū: ſꝫ calefactiuū nō hꝫ aliā rē inherētē ſibi: q: poſito ſolo calore oī alio circūſcripto adhuc eēt calefactiuū: ⁊ ꝑ ꝯñs hñs calorē nō eſt calefactiuū ꝑ aliquā relationē inherentē ſibi que ſit res alia a calore. ¶ Itē ꝑ rōnes ar. ſic. ſi tales relatiōes eēnt tales res diſtincte ⁊c. ſeqᷣtᷣ ꝙ in q̄lꝫ corpe eēnt infinite tales res diſtincte: q: accipio aliqd q̄tūm ꝯtinuū vel aliqd corpꝰ: tūc illud ad qdlꝫ aliud corpꝰ eſt eq̄le vel ineq̄le: ſꝫ in vno corpe ſūt ptes infinite: ḡ illud q̄tū eſt eq̄le cuilꝫ parti aliꝰ q̄ti vel ineq̄le. ḡ ſi ſunt tales relatiōes i re tunc in illo q̄to eēnt infinite res diſtincte: q: infinite eq̄litates vel ineq̄litates realiter eēnt diſtincte: qd eſt ipoſſe. Seqtᷣ ēt ꝙ q̄cunq̄ vno quāto deſtructo infinite res deſtruerētᷣ realiᷓ diſtincte. ¶ Itē ſeqᷣtᷣ ꝙ nō pt fieri aliqua albedo in aliq̄ nī ſi i quocūq̄ alio albo q̄tūcunq̄ diſtāte fieret vna noua res poſitiua: q: fieret noua ſilitudo i q̄cūq̄ alio albo. Vn̄ ſi ſor exñs rome ſit albꝰ ⁊ pla. exñs h̄ fieret albus de nouo: ſeqᷣtᷣ ꝙ ex h̄ ꝙ pla. exñs h̄ ſit albꝰ fieret in ſor. exiſtēte rome vna noua ſimilitudo: ⁊ ꝑ ꝯñs noua res: qd eſt abſurdū: q: tunc cāns albedinē h̄ ageret in diſtās tāta diſtātia: ⁊ ꝯñs mateᷓ: q: ipoſſe eſt ꝙ aliqd agēs agat in diſtās: niſi agat in totū mediū iter ipm̄ ⁊ paſſuꝫ i qd agit. Si igr̄ cāns albedinē h̄ ageret in rē exñtē rome ſeqᷣtᷣ ꝙ ageret i totū mediū ab h̄ loco vſq̄ ad romā: ⁊ ſic calefaciēs aliqd corpꝰ h̄ ageret i corpꝰ calidū exñs rome: ⁊ ꝑ ꝯñs totū mediū: ſꝫ calefaciēs nō agit niſi calefaciēdo: ḡ calefaceret totū mediū ab iſto loco vſq̄ ad romā. ¶ Itē ſi eq̄litas ſit res exñs in re quātitatiua ḡ tota eq̄litas ē in toto corpe quātitatiuo tota eſt in q̄lꝫ ꝑte: ⁊ aūt eſt ꝑs in ꝑte ⁊ tota in tota. Si dicatᷣ ꝙ eſt tota i toto ⁊ tota i q̄libet ꝑte eiꝰ. ſeqᷣtᷣ ꝙ q̄lꝫ ꝑs eēt eq̄lis illi cui totū eſt eq̄le: qd eſt icōueniēs: ergo relinquitᷣ ꝙ eſt ꝑs in ꝑte: tunc ſic: ꝗcūꝫ ille ptes nō differūt ſpē. tale denoiatiuū vbicūq̄ ponitᷣ eodē mō denoiat ꝑtē ⁊ totūꝫ: ⁊ ꝑ ꝯñs cuicūq̄ eēt totum eq̄le ⁊ q̄ ꝫ ꝑs illiꝰ erit eq̄lis: qd eſt ipoſſe. ¶ Itē diſtātia ē relatio ⁊ nō ē aliq̄ res exñs ſubiectiue in re diſtāte: ꝓbatᷣ: q: ſi ſic eēt tunc nō poſſem me mouere localiter niſi cāre nouā rē in quolꝫ a me diſtāte: q: ꝑ motū meūꝫ localē qdlꝫ aliud corpꝰ diſtat a me aut minꝰ aut magis q̄ prius: vel ſaltē qdlꝫ corpꝰ verſus qd vel a q̄ mouerer magis vel minꝰ diſtat q̄ prius: ⁊ ꝑ ꝯñs in tali corpe fieret vna noua res. vꝫ. noua diſtantia. Silr ſi eſſeꝫ ſurſum ⁊ deſcēderē cārē nouā rē in celo: q: nouā diſtātiā in cōparatione ad me: ⁊ ētiā in cētro terre cārēꝫ nouā rē ꝑ deſcēſuꝫ meūꝫ: q: nouā ꝓpinquitatē centri in cōparatiōe ad me. Propter iſta dicūtᷣ q̄dā ꝫ incipiētes ꝓbari ꝙ res nō referūtᷣ adinuicē diſtinguēdo res ꝯ̄ ſigna reꝝ ſiue voces: q: ſola noia ⁊ talia ſigna rerū referuntur adinuicē. ¶ Vn̄ dicit ꝙ Ariſt. h̄ deſcribit noia ſignificantia relationē vel ad aliqd ad placitū ⁊c. cū dicit. Ad aliqd vō ⁊c. Vn̄ dicit ꝙ h̄ nomē pr̄ vere eſt ad aliqd: ⁊ ſilr duplū: ⁊ ſic de alijs. ⁊ nō eſt aliq̄ res exñs ſubiectiue in illo q eſt pr̄ vel i eo qd eſt duplū q̄ ſit ad aliqd: ⁊ nō eſt res abſoluta: q: h̄ nomē p3 vere eſt ad aliqd: q: ipoſſe eſt ꝙ de aliquo vere p̄dicetᷣ pr̄ niſi reſpectu alteriꝰ: q: ſi aliqd ſit pr̄ neceō eſt pr̄ alteriꝰ: ⁊ nō ſic eſt de h̄ noie hō: nō. n. oꝫ ꝙ ſi ſor ſit hō ꝙ alicuiꝰ ſit hō aut alicui hō: ⁊ ſic de alijs. Vn̄ dicit ꝙ de itētiōe phi eſt ꝙ relatio nō eſt res diſtincta ab oī re abſoluta: ſꝫ tm̄ ſunt noia relatiua q̄ nō pñt alicui cōpetere niſi reſpcū alteriꝰ: vel ſaltē opꝫ addē vel ſubintelligere aliqd nomen in aliq̄ caſu genitiuo datiuo vel ablatiuo. Sicut. n. ipoſſe ē ꝙ hō ſit filiꝰ niſi alicui ſit filiꝰ. ſic necē poſſe ꝙ hō ſit pr̄ niſi aliꝰ ſit pr̄ ⁊ ita de alijs. Hꝫ. n. noia q̄ nō pñt dici niſi de aliq̄ niſi reſpcū alteriꝰ ſūt i gn̄e relatiōis. Alia aūt noia q̄ pñt verificari de aliq̄ ⁊ nō reſpcū alteriꝰ noia nō ſūt in gn̄e relatiōis. ¶ Cōtra iſtā opiōnē arguo ⁊ ꝓbo ꝙ nō ſolū noia vel ſigna ſūt relatiua vel relatiōes imo ⁊ res ipſe: ⁊ ꝓ ꝑ rōnes. 2ᵒ ꝑ auctēs. Pmo ꝑ rōnes ſic relatiuū ⁊ relatio ſuſcipiūt magis ⁊ minꝰ: ⁊ aliqd. n. dr̄ magis ſimile ⁊ aliqd minꝰ ſimile. Silr ſimilitudo dr̄ ſꝫ magis ⁊ minꝰ: q: iter aliq̄ duo eſt maior ſilitudo q̄ iter alia duo: ſꝫ noia vel ſigna rerū nō dicūtᷣ ſm̄ magis ⁊ minꝰ: voꝝ. n. ꝓlata nō itēdūtᷣ ⁊ remittūtᷣ: ḡ noia vel ſigna reꝝ nō ſūt relatiua vel relatiōes. ¶ Et ſi dicatᷣ ꝙ nomē ſuſcipit magis ⁊ minꝰ. ¶ Cōtra cōcedo ꝙ h̄ ſit verꝫ ad minꝰ ſm̄ itenſionē vel remiſſionē noia nō dr̄ res magis ſimilia vel diſſimilia. ¶ Ex h̄. n. ꝙ hec vox ſile ꝓfertᷣ acute vel grauiter vel mediocriᷓ nō dr̄ aliqd magis vel minꝰ ſile. ¶ Ex h̄ arᷣ ſic: ſꝫ itētiōnē vel remiſſionē noīs vel ſigni res nō dr̄ magis vel minꝰ ſimilia ſꝫ nomē relatiuū: ſꝫ ſm̄ itenſionē vel remiſſionē relatiōis denoiatᷣ res magis vel minꝰ: ſꝫ non ſm̄ nomē relatiuū. Nā ꝓꝑ maiorē ſimilitudinē dr̄ aliqd magis ſile ⁊ ꝓꝑ minorē ſimilitudinē dr̄ minꝰ ſile: ergo relatio nō eſt nomē vel ſignū. ¶ Itēꝫ ꝙ nō ſola noia vel ſigna ſint relatiua ꝓbatᷣ. Nā ipoſſe eſt cognoſcē vnū relatiuorū niſi cognoſcatᷣ aliud: ſꝫ poſſe eſt cognoſcere vnū nomē ſignificans relationē nō cognoſcēdo reliquū nomē. ḡ ipſa noia nō ſunt relatiua: maior p3 ꝑ ꝓbꝫ: ⁊ minor ꝓbatᷣ: q: hō pōt cognoſcere h̄ nomē pr̄. nō cognoſcēdo h̄ nomē filiꝰ: ⁊ h̄: q: aliqs pōt ꝑfecte audire h̄ nomē pr̄ ⁊ itelligere qd h̄ nomē ſignificat: ⁊ tñ nunq̄ audierit ꝗcq̄ de h̄ noie filiꝰ: q: ponamꝰ ꝙ in aliquo idiomate h̄ vox ban ſigt idē qd pr̄: ⁊ hec vox buf in alio idiomate idē qd filiꝰ: ⁊ tu h̄ bñ ſcias: neſcias tñ ꝙ hoc nomen pr̄ ſigt: nec ꝙ hoc nomē filiꝰ ſigt: nūqᷓ poteris cognoſcere h̄ nomē pr̄ nō cognoſcēdo h̄ nomē filiꝰ: ſed ipoſſibile eſt ſcire vnū relatiuoꝝ niſi ſciatur ⁊ reliquūꝫ: ⁊ ꝑ ꝯñs iſta noia nō ſunt relatiua nec ad aliqd. ¶ Cōfirmatᷣ. id qd competit noi ⁊ nō ex nā nominis

competit

cõpetit ſibi aliud dẽ:ſ; huic nomini qḋ eſt pr̃ ex nã nois nõ cõ/
petit ꝙ referat̃:qꝛ ꝙ ieſt ex nã hu9 vocis ita bene potuiſſet
fuiſſe ĩpoſitũ ad ſignificãdũ rem abſolutã:vt lapidẽ:ſicut ad
ſigñandũ illud qḋ iaʒ ſigt:ergo huic noi ex nã ſui nõ cõpetit
ꝙ referat̃.ergo ſolũ cõpetit ei ſi referat̃ ex nã rei ſignificate
ꝑ eandẽ vocẽ.ergo res ſigta per vocem magis refert̃ q̃ʒ ipſa
vox:qꝛ ꝓꝑ qḋ vnũqḋq; tale ⁊ id magis. ❡ Et ſi dicat̃ ꝙ hoc
nomẽ pr̃ ex ĩpõne hʒ ꝙ ſit relatiuũ. ❡ Cõtra ex h̃ hr̃ ꝓpoſi
tum:qꝛ ex ĩpõne nõ hʒ niſi ꝙ ſignificet talẽ reʒ:ſi ergo ex ipo
ſitiõe hʒ ꝙ ſit relatiuũ opʒ ꝙ ex hoc ꝙ ſigñat talẽ reʒ ſit rela
tiuũ:ergo ex ꝑte rei ſignificate eſt ꝙ h̃ nomẽ pr̃ ſit relatiuũ:
ſed a re abſoluta ſigñata ꝑ nomẽ nõ hʒ nomẽ ꝙ ſit relatiuũ.
ergo opʒ ꝙ ex nã ſit aliqua res reſpectiua. ❡ Itẽ ſuppoſito
ꝙ nulla vox eẽt adhuc poſſet aliqd ꝓducere ſibi ſimile ĩ ſpẽ
⁊ poſſet ita eẽ:ſicut h̃ orõ ſigt:ſoꝛ.eſt pr̃:⁊ ſilr̃ ſicut hec orõ
ſigñat.plato eſt fili9:ſed a ꝑte rei nõ põt ita eẽ ſicut hec orõ
ſigt.ſoꝛ.eſt pr̃:niſi ita ſit:ſicut hec orõ ſigt:aliqs hõ eſt filius.
ergo nulla voce nec aliquo ſigno exñte ex ꝑte rei eſt relatio
que eſt habitudo rei ad rẽ:⁊ pʒ ꝙ nulla voce exñte aliqs põt
intelligere id qḋ illa ſigñat.ſoꝛ.eſt pr̃:ſed ĩpoĩe eſt ꝙ aliqs itel
ligat id qḋ illa ſigñat niſi itelligat relationẽ:ḡ nulla voce exi/
ſtẽte adhuc eſt relatio. ❡ Et ſi dicat̃ ꝙ ſi aliqs itelligit id qḋ
h̃ orõ ſignificat ſoꝛ.eſt pr̃:tunc in aĩa intelligẽtis ſunt relati/
ua.ſ.ↄceptus aĩe:⁊ ita ↄcedit̃ ꝙ relatio põt eẽ nulla voce
exñte. Iſtud dcm̃ nõ valet:qꝛ aliqs põt itelligere reʒ ſigñatã
per iſtã.ſoꝛ.eſt pr̃.q̃uis nõ intelligat aliquẽ ↄceptũ in aĩa.qꝛ
loquoꝛ de ſigñato vltimo h9.ſoꝛ.eſt pr̃.ſed ĩpoĩe eſt aliqueʒ
itelligere vltimũ ſignificatũ h9 orõis.ſoꝛ.eſt pr̃:niſi intelli
gat relationẽ.ergo ex ꝑte rei eſt relatio circũſcripta oĩ voce
vel ↄceptu. ❡ Itẽ ſʒ phm̃:relatiua ſunt ſimul nã:⁊ ꝑempto
vno relatiuoꝝ perimit̃ ⁊ reliquũ:ſed ꝑempta hac voce pr̃:
nõ ꝓꝑ hoc perimit̃ iſte termin9 fili9:nec iſte voces ſunt ſimul
nã:ergo iſtẽ voces ſeu noĩa nõ ſunt relatiua. ❡ Iteʒ oĩs vox
eſt in gñe q̃litatis.ſed idem nõ eſt ꝑ ſe in diuerſis ꝑ̃ntis.ḡ nul
la vox eſt in gñe relationis:⁊ per ↄñs nec nomẽ nec vox refer
tur. ❡ Huic forte dr̃ ꝙ aliqd põt eẽ in ꝑ̃nto duplr̃:qꝛ vel ge
nus gñaliſſimũ illi9 ꝑ̃nti ſumptũ ꝑſonaliter ꝑ̃dr̃ in qd de ip/
ſo nõ pro ſe ſed pro alio:⁊ ſic vox eſt in ꝑ̃nto relationis:qꝛ de
voce ſũpta pro alio a ſeipſa ꝑ̃dr̃ gen9 gñaliſſimũ relationis
in qd. Alio mõ:qꝛ gen9 gñaliſſimũ illius ꝑ̃nti ſumptũ ꝑſona/
liter ꝑ̃dr̃ in qd de eo pro ſeipſo vel pro aliquo ſupponẽte ꝓ
ſe:⁊ ſic oĩs vox eſt in ꝑ̃nto q̃litatis. ❡ Cõtra.iſta rñſio interi
mit ſeipſaʒ:qꝛ ſi vox ſit ad aliqd ⁊ nõ res diſtinguẽdo rẽ con
tra vocẽ tunc de voce ſupponẽte pro ſeipſa ꝑ̃dr̃ genus rela
tiõis in qd:qꝛ ipſa vox ⁊ nõ ſigñatuʒ vocis eſt ꝑ ſe in gñe re/
lationis. Eodẽ modo accipiẽdo vocẽ vox eſt ꝑ ſe in ꝑ̃nto q̃lita
tis.ergo ideʒ eodẽ mõ acceptũ eẽt in diuerſis ꝑ̃ntis ꝑ ſe:qḋ
eſt ĩpoſſibile. ❡ Itẽ ſi vox dr̃ eẽ in ꝑ̃nto ꝑ ſe.qꝛ illud ꝓ quo
vox ſupponit ꝑſonaliter eſt ꝑ ſe in ꝑ̃nto.tunc eadẽ vox nũe/
ro eẽt ꝑ ſe in diuerſis ꝑ̃ntis:vel in oĩbus.qꝛ eadẽ vox nũero
ſupponẽs ꝑſonaliter ſupponit pro reb9 oĩuʒ ꝑ̃ntoꝝ:vt pʒ de
voce tranſcẽdẽte:vt de hac voce aliqd. Si.n.dicat̃ aliqd eſt:
vel aliqd intelligit̃:ſubm̃ ſupponit ꝑſonaliter pro reb9 oĩum
ꝑ̃ntoꝝ. Et ita ideʒ numero eſt ꝑ ſe in omni ꝑ̃nto:qḋ eſt ĩpoſſi
bile. ❡ Iteʒ tu ↄcedis iſtã:pr̃ eſt ꝑ ſe ad aliqd:filius eſt ꝑ ſe
ad aliqd. Aut ergo iſte ſunt ↄcedende accipiẽdo ſubiectũ.ſ.
iſtuʒ terminũ pr̃ mãliter vel ꝑſonaliter:ſi ꝑſonaliter tũc non
ſupponit ꝓ voce:ſed ꝓ re:⁊ tũc habẽre ꝓpoſitũ.ſ.ꝙ res eſt
ꝑ ſe ad aliqd diſtinguẽdo rem ↄtra vocẽ:ſed nulla res abſo/
luta eſt ad aliqd:ergo eſt aliq̃ res reſpectiua:diſtinguẽdo rẽ
ↄtra vocẽ. Nec eſt dare ꝙ ꝑ̃dicte ꝓpõnes ſint vere ſuppoſi/
to ſubiecto mãliter:qꝛ hec ẽ vera ꝑ ſe:pr̃ eſt qualitas:qꝛ oĩs
vox ꝑ ſe eſt qualitas:ſed pater eſt vox ſumpto ſubiecto mã/
liter:ergo pr̃ eſt qualitas accipiẽdo ſubiectũ materialiter:ſʒ
qualitas ⁊ ad aliqd vel relatio nõ ꝑ̃dicant̃ de per ſe eodẽ nu
mero.ergo hec eſt falſa:pr̃ eſt ad aliqd:ſumpto ſubiecto ma
terialiter:qꝛ ſic qualitas eẽt relatio:vt pʒ ꝑ ſyllogiſmũ expo

ſitoriũ:qḋ eſt ↄtra phm̃.1.poſte. ❡ Si dicat̃ ꝙ iſta eſt vera:
pr̃ eſt ad aliqd ſm ꝙ ſbm̃ hʒ ſuppõnẽ ſimplicẽ. ❡ Cõtra:ex
hoc ſequit̃ ꝓpoſitũ:qꝛ qñ ſubm̃ hʒ ſuppõneʒ ſimplicẽ:tunc
ſupponit pro re ⁊ nõ pro ſola voce.ergo hec eſt vera:res eſt
ad aliquid:diſtinguẽdo reʒ ↄ̃ vocẽ ⁊ ↄtra ſignũ. ❡ Ad ꝑ̃nci/
palẽ q̃õneʒ ꝓbo ꝙ hec opinio ponẽs ſolã vocem vel ſignũ ꝑ
ſe eẽ relatiuũ eſt heretica:qꝛ fides eſt ꝙ in diuinis ſunt tres
relatiões reales ſeu tria relatiua:vt tres ꝑſone diuine:⁊ vñ in
diuinis ſicut in creaturis pr̃ ⁊ fili9 ſunt relatiua.ſi ergo ſola
vox vel ſignũ eẽt relatiuũ vel relatio ⁊ nõ res:ſequit̃ ꝙ in
diuinis nõ eẽnt tres ꝑſone relatiue:ſed ſolũ tres voces vel
tria ſigna que ſigñant eẽntiã diuinã:eẽnt relatiua.⁊ ſic nõ
eẽt gñatio nec ꝓceſſio in diuinis:ꝙ eſt hereticũ:⁊ hoc pʒ:qꝛ
h̃ vox pr̃ nõ gñat hanc vocẽ filius:nec iſte due voces pr̃ ⁊ fi/
lius ſpirãt ſpm̃ ſcm̃ ſiue hanc vocẽ ſpũs ſanct9. ❡ Item ꝑ au
ctoritates põt hec opĩo ĩprobari:⁊ ꝑ̃cipue per auctoritates
phi in hoc libro:⁊ ꝑ̃ncipaliter in hoc cap̃. Nã oĩa dcã phi in
hoc ca.de ad aliquid ↄueniunt rei ⁊ nõ voci vel ſigno:qḋ pʒ
diſcurrẽdo ꝑ dcã phi.dicit.n.phs ꝙ in ad aliquid eſt ↄ̃rietas
⁊ vtus ↄ̃riatur vicio:ſʒ iſtud nõ eſt verũ de voce:nã vox non
eſt cõtraria voci:niſi dicat̃ ꝙ vox acuta ↄ̃riatur voci graui.
❡ Sʒ iſtud nõ eſt ad ꝓpoſitũ:qꝛ iſte voces virtus ⁊ vitiũ nõ
ↄtrariant̃ cõtrarietate que eſt iter vocẽ graueʒ ⁊ vocẽ acu/
taʒ. Vñ hec nõ eſt vera vtus ↄtrariat̃ vitio:accipiẽdo illam
mãliter ꝓ vocib9:ſed magis vt accipiat̃ ꝓ reb9 ⁊ ꝓ habiti/
bus ↄ̃rijs aĩe. ❡ Iſta ergo ꝓprietas.ſ.habere ↄ̃riuʒ nõ cõpe
tit noĩbus relatiuis ſed reb9:vt pʒ ex intẽtione phi. ❡ Iteʒ
phs dicit ꝙ relatiua ſuſcipiũt magis ⁊ min9:vt ſimile dr̃ ma
gis ⁊ min9 ſile:ſed hec ꝓprietas nõ ineſt oĩbus relatiuis.qꝛ
duplũ non dr̃ magis aut min9 duplũ. Nec dcã phi pñt itelli/
gi de voce:nam hec vox ſile nõ ſuſcipit magis aut min9.nec
hec vox duplũ. Nã ſicut vna illaꝝ vocum põt ꝓferri acuti9
vel min9 acute:ita ⁊ alia. ❡ Vñ h̃ vox ſile accepta mãliter A
ꝑ ſe nõ ſuſcipit magis aut min9 q̃ʒ h̃ vox dupluʒ:⁊ per ↄñs ſi
mãliter ſtet h̃ vox ſile nõ eſt magis ad aliqd q̃ʒ hec vox du/
pluʒ. ❡ Itẽ ſm phm̃ relatiua dñr ad ↄuertẽtiã:vt dñs ⁊ ſer Cap. 3. de rela.
uus:duplũ ⁊ dimidiũ:ſʒ vox accepta mãliter ꝓ ſeipſa nõ dr̃
ad ↄuertentiã cũ alia voce:nã hec vox dñs nõ dr̃ hui9 vocis
ſerui dñs:nec eͦ̃ ſeruus dr̃ hui9 vocis:dñi ſeruus. Vñ ſi hec
ꝓprietas eẽt vocũ ideʒ eẽt dicere pr̃ filij:⁊ dicere hec vox pr̃
eſt huius vocis filij pater:qḋ nihil eſt dictum. ❡ Itẽ phs in
hoc ca.dat optimã doctrinã ad cognoſcendũ relatiua q̃ ta
lis eſt. Circũſcribant̃ ab ipſis relatiuis oĩa alia q̃ eis accidũt
quib9 circũſcriptis relictis ſolũ relatiuis ſi adhuc referant̃
adinuicẽ ſunt vera relatiua:⁊ cõuenienter aſſignat̃ vnuʒ alte
ri:tanq̃ʒ ad correlatiuũ ad qḋ refert̃. Si võ oĩbus alijs cir/
cũſcriptis nõ referant̃ adinuicẽ nõ ſunt vera relatiua:⁊ ma/
la ſit aſſignatio vni9 ad alterũ tanq̃ʒ ad correlatiuũ.v.g. Cir
cũſcribatur a dño oẽ aliud qḋ ſibi accidit:vt ꝙ ſit hõ aut bi/
pes:hoc ſolo relicto ꝙ ſit dñs:⁊ ſimilis circumſcriptio ſiat a
ſeruo:adhuc dñs dr̃ ſerui dñs:⁊ ſeruus dñi ſeruus:ideo ſeru9
⁊ dñs ſunt vera relatiua:ſed ſi aſſignat̃ ſeru9 ad hoĩem tanq̃ʒ
ad correlatiuũ:aut ala ad aueʒ:mala eſt aſſignatio:qꝛ ſi ab
hoĩe circumſcribat̃ eẽ dñm:ſeruus nõ dicit̃ ad hoĩem:qꝛ ſi
nõ eſt dñs nõ eſt ſeruus. Et ſi ab aue circũſcribat̃ eẽ alatã:
ala nõ dr̃ ad auẽ. ❡ Ex iſta doctrina põt euidẽter apparere: B
ꝙ nullũ nomen refert̃ ad nomẽ:qꝛ circũſcribatur a noĩe oẽ
id qḋ ſibi accidit.ſ.ſignificare ad placitũ:aut ſignificare talẽ
vel taleʒ rẽ relicto ſolo noĩe vel voce:certũ eſt ꝙ nomẽ non
dr̃ ad nomẽ.v.g.ſi ab hoc noĩe pater.⁊ ſilr̃ ab hoc noĩe fili9
circũſcribat̃ eẽ ſignũ ad placitũ aut eẽ ſignũ talis rei que
genuit aut que eſt gñata relictis ſolis vocib9:manifeſtũ eſt
ꝙ hec vox pr̃ ad hãc voceʒ filius nõ dr̃ plus q̃ʒ hec vox bu:
ad hanc vocẽ ba:eodẽ modo eſt de oĩbus alijs relatiuis vt
de dño ⁊ ſeruo ⁊ ala ⁊ alato. ❡ Ex quo mãifeſtũ eſt ꝙ noĩa
⁊ voces nõ referunt̃ adinuicẽ tanq̃ʒ ꝑ ſe relatiua:ſed ſi adin/
uiceʒ referant̃ hoc eſt per accñs.ſ.rõne ſignificatoꝝ ꝑ noĩa.

¶ Item phs dicit in iſto ca. ꝙ relatiua ſunt ſimul nã: ⁊ ꝙ re
latiua poſita ſe ponũt ⁊ perempta ſe perimũt: ſ3 illa nõ ſunt vera
de vocib⁹ aut ſignis quibuſcunq3. ¶ Uñ nõ op3 ꝙ poſita hac
voce pr̃ eo ipſo ponat̃ hec vox filius: aut poſita hac voce fili⁹ ⁊
ponatur hec vox pr̃: nec iſte voces ſũt magis ſimul nã q̃3 iſte
voces hõ ⁊ aſin⁹. Propter hec ⁊ multa alia alibi adducẽda
nõ vr̃ mihi verum ꝙ relatiua ſit ſolũ iter noĩa vel ſignatiꝫ magis
iter res. ¶ Propter rõnes in contrariũ eſt itelligendũ ꝙ re-
latio poteſt aduenire alicui ſine mutatione illi⁹ cui aduenit.
T.c. 10 ⁊ alibi. per phm. 5. phyſi ⁊ hoc eſt ꝓprium relationi. ſ. alicui adue-
nire ſine mutatione illius cui aduenit ad ſolã mutationẽ al-
C terius. ¶ Aliud eſt intelligẽdũ ꝙ relatio non addit aliquaꝫ
ꝑfectionẽ ſimpliciter: ſed ſi aliquam ꝑfectionẽ importat erit ſo
lu3 ꝑfectio relatiua. ¶ Tertio eſt ſciẽdũ ꝙ non poſſum⁹ loq
de reb⁹ niſi mediãtib⁹ noĩb⁹ aut ſignis: nec põt vn⁹ exprime
re conceptuꝫ ſuũ alteri niſi mediãtib⁹ vocibus aut ſignis: ⁊ ꝓp
hoc ea q̃ attribuim⁹ reb⁹ de quibus loqmur mediãtib⁹ ſignis
debẽt attribui illis ſignis. Per h̃ rñdet̃ ad oppoſita. ¶ Ad
ꝑmã auctoritatẽ: cõcedo ꝙ ad aliqd ſunt ⁊c. ¶ Et cum dr̃ ꝙ
nulla res extñs ſubiectiue in i° q eſt pr̃ cuius dr̃ ad aliqd ſm
i^d qd eſt dicat̃ ꝙ vera diffõ relatiuoꝝ eſt eſſe ad aliud ſm i^d
qd eſt: vt p3 ꝑ phm infra. in iſto ca. ¶ Et dico ꝙ aliqua res
extñs ſubiectiue. in i° q eſt pr̃ eſt ⁊ aliud ſm i^d qd eſt: vel eſt i^d
quo aliqd eſt ad aliud: nec eſt de rõne relatiui dici ad aliud:
q ſi nihil diceret̃ nõ min⁹ eẽt relatiuũ. ¶ Ad aliã auctẽ: cũ
dr̃ ꝙ relatiua dñr ſub habitudine genitiui caſuale q̃daꝫ ſub
alia habitudine: dico ꝙ veruꝫ eſt in noĩbus vel ſignis. ¶ Et
cuꝫ dr̃ ꝙ tales caſus nõ cõpetunt reb⁹: dr̃ ꝙ h̃ caſus nõ cõ-
petunt reb⁹ ſm ſe: ſed ſolũ cõpetunt reb⁹ ſimplr̃ mediãtib⁹
noĩbus vel ſignis. ¶ Et ꝙ h̃ caſus pñt cõpetere reb⁹ h̃ mõ
p3 ſic: q: ſicut res ꝑ noĩa ſignificant̃ in recto: ita ſignãt̃ per
noĩa in obliquo: ⁊ eodẽ mõ quo noĩa cõpetũt reb⁹: eodẽ mõ
· K caſus noĩum cõpetunt reb⁹. ¶ Ad aliã auctẽ: cuꝫ dr̃ ꝙ phs
h3 ꝓ inconueniẽti ꝙ oẽ mouẽs mouet̃: cõcedo: nec eſt de rõne
mouẽtis hẽre ille ſubiectiue relationẽ a qua denoiat̃ mouẽs
vel motũ. Uñ q̃dam relatiua denoiant̃ a relatione denoia-
tione itrinſeca ⁊ q̃daꝫ denoiatione extrinſeca. v̇. g. agẽs de-
noiat̃ ab actiõe que eſt in paſſo. per phm. 3. phy. ⁊ ita deno
T.cõ.7. ⁊ inde. minat̃ agẽs denoiatione extrinſeca. ¶ Et eodẽ mõ denoiat̃
paſſuꝫ a relatiõe q̃ eſt in paſſo. ⁊ relatio agẽtis ad paſſuꝫ fũ-
datur in actiõe que eſt in paſſo. ¶ Et ita dico ꝙ mouens re
fert̃ ad motũ relõne que eſt in moto: q: relatio mouẽtis ad
i^d qd mouet̃ fundat̃ in motu ⁊ mot⁹ eſt in moto: ⁊ iõ relatio
mouẽtis ad motũ eſt in moto. ¶ Dico ergo ꝙ nõ oẽ mouẽs
mouet̃: q: nõ oẽ mouens h3 in ſe relationẽ qua dr̃ aut refer
tur ad motũ: ſ3 q̃uis q̃dã relatiua denoient̃ relatiõe extrin
ſeca que nõ eſt in eis: q̃daꝫ tñ denoiant̃ denoiatione itrinſe-
ca. ſ. a relatiõe exñte in eis: vt ſile diſſimile: eq̃le ⁊ iequale ⁊
h̃. ¶ Ad alioꝫ auctẽ cum dr̃ ꝙ calefactiuũ eſt ad aliqd ſm
phm: cõcedo. ¶ Et cuꝫ dr̃ ꝙ calefactiuũ nõ h3 talẽ reꝫ inhe-
rentẽ ſibi. ſ. relationẽ ad calefactibile: negatur. ¶ Et cum dr̃
poſito ſolo calore circũſcripto quocũq3 alio adhuc eſſet ca-
lefactiuũ. Dõm eſt ꝙ q̃dã eſt relatio q̃ nec̃io ponit̃ poſito fũ
damẽto ſuo: ⁊ a tali nõ põt realiter circũſcribi relatio: ⁊ h̃ eſt
relatio calefaciẽtis ad calefactibile. ¶ Et cuꝫ dr̃ ꝙ hñs ca-
· C lorẽ eſt calefactiuũ actiue ⁊ fundamẽtaliter ꝑ calorẽ: tñ3 cale-
factiuũ formaliter eſt calefactiuũ per relationẽ ad calefactibi
le: ſ3 nõ per relationẽ ꝑmã. ¶ Unñ ſi ꝑ poſſibile poneret̃ calor
ſine relatiõe ad calefactibile: tunc hñs calorẽ nõ eſſet calefa-
ctiuũ formaliter: ſ3 effectiue ſolũ ⁊ fundamẽtaliter. ¶ Ad rõ-
nes. ad ꝑmã cuꝫ dr̃ ꝙ ſi tales relatiões eẽnt res exñtes: ſeq̃t̃
ꝙ in quol3 corpe eẽnt infinite res diſtincte: dõm ꝙ hoc nõ eſt
incõueniens. Oẽs. n. cõcedunt ꝙ in quol3 corpe quãto ſũt infi
nite ptes diſtincte: in q̃s corpus eſt diuiſibile in infinitũ: ⁊ queli-
bet pars corporis eſt res diſtincta a qualibet alia pte corpo
ris. Unde cõcedo ꝙ in qualibet corpe ſunt infinite relatiões
⁊ infinite ineq̃litates: q: qͦ3 totum cõtinuũ eſt ineq̃le cuilibet

ſue partiũ: ⁊ ita eſt ineq̃le in infinitum: ⁊ non ꝑ eandẽ ineq̃lita-
teꝫ: q: eſt magis ineq̃le pti minori q̃3 parti maiori: ⁊ ſic i toto
ſũt infinite ineq̃litates reſpcũ infinitaꝝ ſuaꝝ partiũ: vel reſpcũ
infinitaꝝ ptiuꝫ alteri⁹ cõtinui. Et vlterius cũ cõcludit̃ ꝙ deſtru
cto quocũq3 q̃to cõtinuo deſtruerent̃ infĩ res: dico ꝙ hoc eſt
nec̃iuꝫ: q: in quol3 quãto cõtinuo ſunt infinite ptes: ⁊ iõ deſtru
cto quãto cõtinuo ſ3 ſe totũ nec̃io deſtruunt̃ infinite res ⁊ infi
nite ptes ⁊ ſilr̃ infinite relatiões. Ulterius cuꝫ dr̃ ꝙ ſm h̃ nõ
poſſet fieri aliq̃ albedo in aliquo de nouo niſi i quocũq3 alio
albo fieret noua res. ſ. noua ſimilitudo. Iſtud cõcedo. vñ ſm
intentionẽ phi. 5. phyſi. Hoc eſt ꝓpriũ relationi ꝙ põt de T.c. 10 ⁊ alibi.
nouo aduenire alicui ꝑ ſolã mutationẽ factã in alio. Et iõ cõ
cedo: ꝙ ꝑ hoc ꝙ in alio exñte h̃ fit albedo de nouo: fit in q̃li-
bet alio albo noua res: ⁊ q: noua ſilitudo: nec ipedit diſtantia
quantãcũq3 ſit magna: ⁊ q: cauſans in diſtãs nõ agit in totuꝫ
mediũ: per hoc p3 ad cõfirmationẽ ꝙ i^d qd aſſumit̃ in cõfirma
tiõe eſt iterimendũ. ſ. ꝙ oẽ agens in diſtãs agit in totũ mediũ
iter ipm ⁊ i^d diſtãs: ⁊ q: l3 oẽ agens rẽ abſolutã in diſtãs agit
in totũ mediuꝫ iter ipm ⁊ diſtãs: tñ ſi hoc nõ op3 de agẽte cau
ſante ſolã reꝫ reſpectiuã in diſtãs ꝙ agat in totũ me^m. ¶ Sꝫ D
dubiũ eſt an cauſans relationẽ in diſtãs eo ipſo cauſat actio-
neꝫ nec̃io in i^d diſtãs. Dico ꝙ hoc nõ op3: q: ola actio fũdat̃
in motu ꝑ auctorẽ ſex ꝑncipioꝝ. Et iõ ſi relatio nõ poſſet acq̃
ri alicui ſine actiõe exñte in eo cui relatio acq̃ritur: ſeqtur ꝙ
relatio nõ poſſet alicui acq̃ri ſine motu exñte in eo cui rela-
tio acq̃ritur: qd eſt cõtra phm. 5. phy. q dicit ꝙ relatio acq̃ri
tur alicui ipſo nõ mutato. ¶ Dico ergo ꝙ calefaciens aliqd T.c. 11 ⁊ alibi.
calefactibile exñs h̃ cauſat relationẽ. ſ. ſilitudinẽ i calido exi-
ſtẽte rome ꝑ ſolam actionẽ quaꝫ cãt in calefactibili exñte h̃.
¶ Ad aliã rõneꝫ de eq̃litate qñ dr̃ aut eq̃litas eſt tota in to-
to ⁊c. ¶ Dico ꝙ accipiẽdo totũ vtrobiq3 ſincathegoreumati
ce ſic non eſt tota in toto ⁊ tota in q̃l3 pte: nec ꝓ eo in pte: q: q̃a
eq̃litas non h3 ptes: ſ3 eſt omnio idiuiſibilis. ¶ Ad aliã rõneꝫ
cuꝫ dr̃ ꝙ diſtãtia eſt relatio: cõcedo. Et cuꝫ dr̃ ꝙ nõ poſſeꝫ me
mouere localiter niſi cãrẽ nouã reꝫ in quocunq3 corpe a me
diſtãte magis aut min⁹ q̃3 diſtabat: cõcedo: ⁊ cõcedo ꝙ ſi h̃ eſ
ſem ſurſuꝫ ⁊ deſcẽdirẽ deorſuꝫ nec̃io cãreꝫ nouã rem relatiu-
ã in celo ⁊ in cẽtro terre: tñ ꝑ motuꝫ meũ nullã rẽ abſolutã
cãrem de nouo in celo ⁊ in cẽtro terre. ¶ Circa iſtud ꝑntuꝫ E
op3 videre que ſint ꝑ ſe in hoc ꝑntõ: ⁊ qd eſt nomẽ gñis ge-
neraliſſimi iſti⁹ ꝑnti. Pro ꝑmo eſt ſciendũ ꝙ relões ſunt ꝑ
ſe in hoc ꝑnto ⁊ nõ ipſa relatiua. v̇. g. pãnitas ⁊ filiatio: ſimi
litudo ⁊ diſſimilitudo: eq̃litas ⁊ ineq̃litas: ⁊ hmõi ſunt ꝑ ſe
in hoc ꝑnto tanq̃3 ſpẽs iſtius generis: ſed pater ⁊ fili⁹: ſimi-
le ⁊ diſſimile: ⁊ mõ ſunt ꝑ ſe in hoc ꝑnto: ſed ſoluꝫ per accñs ſi-
ue reductiue. Et ꝑ hoc ꝓbat̃ duplr̃. ꝑmo extẽſiue. 2° ꝑ rõnẽ
ducentẽ ad ipoſſe: ꝑmo ſic. ¶ Illud qd eſt aggregatũ ex re-
bus diuerſoꝝ generũ nõ eſt ꝑ ſe in aliquo gñe vno: ſed i^d qd
ſignãtur ꝑ terminũ cõcretũ accñtale eſt aggregatũ ex rebus
diuerſoꝝ generũ: g̃ nõ eſt aliqd tale i aliquo ꝑnto vel gñe ꝑ
ſe. ¶ Et iõ i^d qd ſignãt̃ ꝑ h̃ noĩa pr̃ ⁊ fili⁹ nõ eſt ꝑ ſe in gñe:
maior p3: q: qd eſt ꝑ ſe in gñe op3 eſſe ꝑ ſe ens ⁊ per ſe vnũ: vt
p3 per phm. 5. meta. ſed aggregatũ ex reb⁹ diuerſoꝝ gene- T.c. 11 ⁊ inde.
rũ nõ eſt ꝑ ſe ens nec ꝑ ſe vnuꝫ: vt p3 per phm in. 6. ⁊ minor Cap. 4 ⁊ alibi.
p3 per phi. 1. topi. vbi dicit ꝙ albũ nõ eſt ꝑ ſe in gñe ꝓp ſuuꝫ
2^m ſignãre. 2° ꝓbatur idẽ ſic ꝑ phm. 1. poſte. vbi dicit ꝙ ola
ꝓpõ negatiua ẽ vera in q̃ vna ſpẽs vni⁹ generis remouet̃ a
ſpẽ alteri⁹ generis: q: ſm phm ibi: ola ꝓpõ negatiua ẽ ime-
diate v̇ a in q̃ vnũ gen⁹ gñaliſſimũ negatur a gñe gñaliſſimo
alteri⁹ ꝑntis: ⁊ ad negõnẽ gñis a gñe ſeq̃t̃ negatio ſpẽi a ſpẽ.
Si igitur pr̃ ⁊ fili⁹ ⁊ h̃ eẽnt ꝑ ſe in ꝑnto relatiõis: ſeqtur ꝙ ta-
lis eẽt vera: nullus hõ eſt pr̃: nullus hõ eſt fili⁹: q: in q̃l3 tali
negaret̃ ſpẽs vni⁹ ꝑntis a ſpẽ alteri⁹ ꝑntis: q: hõ eſt ſpẽs ſub-
ſtantie: ⁊ pr̃ eẽt ſpẽs relõnis: ſi pater eſſet ꝑ ſe in ꝑdicamẽto.
¶ Ideo dico ꝙ ſignificata noĩum abſtractoꝝ ſunt ꝑ ſe in ge-
nere: ſicut albedo ⁊ nigredo ⁊ paternitas ⁊ filiatio ⁊ hmõi:
⁊ non cõcretoꝝ accñtalium. Dico ergo ꝙ pãnitas ſilitudo ⁊

huiuſmodi

A hꝫ ſunt ꝑ ſe in gñe relationis. ¶ Ex hoc pꝫ: ꝙ hoc nomē re
latione genus gñaliſſimū in hoc p̄nto ⁊ nō hoc nomē relati
uū: q2 hoc nomē relatio p̄tur ꝑ ſe de ſpē iſtius p̄dicamēti: vt
de p̄rnitate filiatione ⁊ hꝫ: ⁊ hoc nomen relatiuū non p̄tur
de eis per ſe. ¶ Sciendū eſt tñ ꝙ Albertus ⁊ Boetius dñt
ꝙ genus gñaliſſimū iſtius p̄nti ꝯuenienter aſſignaꝛ per hoc
B nomen ad aliqd. ¶ Et ſuſtinēdo illud dictū intelligēdū eſt
ꝙ cū dr̄ ad aliquid iſta ꝓpō ad. pōt denotare hītudinē ter
mini ad terminum: ⁊ pōt denotare habitudinē vie ad termi
nū. Sicut. n. eſt terminus ad terminū: ita eſt via ad termi
nū: dicimus. n. eſſe viā ad ciuitatē. Vñ pater eſt ad filiū tāq̄
termin⁹ ad terminū: ⁊ paternitas ad filiū: q2 eſt relatio p̄ris
ad filiū: ⁊ eſt ad filiū tanq̄ habitudo vel via ad terminum.
¶ Dico ergo ꝙ ſi hoc nomē ad aliqd ſit nomē gñis gñaliſſi
mi huius p̄nti: opꝫ ꝙ hoc ſit ſm ꝙ li ad. dicit habitudinē vie
ad terminū: ⁊ non ſm ꝙ dicit habitudinē termini ad termi
nū. Si enim ad. cū dr̄ ad aliqd denotet habitudinē vie ad ter
minum: ſic ad aliqd per ſe p̄tur de ſpēbus huius p̄nti vt de
paternitate ⁊ filiatiōe ſilitudine ⁊ hꝫ: ⁊ eſt cōuertibile cū h̄
noīe relatio: q2 oīs relatio eſt habitudo vel via ad terminū.
⁊ omne qđ eſt ad terminū tāq̄ via vel habitudo eſt relatio.
¶ Adhuc occurrit vna antiqua dubitatio ꝙ nō eſt tm̄ vnū
C gen⁹ gñaliſſimū in hoc p̄nto ſꝫ duo: q2 genus gñaliſſimū hu
ius p̄nti referꝛ. Sit igiꝛ. a. gen⁹ gñaliſſimū huius p̄nti: ⁊ ſit
b. illud ad qđ referꝛ: ⁊ tūc arguiꝛ ſic. Relatiua ſūt ſimul nā.
ergo qua rōne. a. eſt gen⁹ gñaliſſimū: eadē rōne. b. eſt genus
gñaliſſimū: ⁊ per ꝯñs ſunt duo gñaliſſima hui⁹ p̄nti: quia ex
quo vnū relatiuoꝝ nō eſt p̄us alio. nec per ꝯñs cōi⁹. iō nō eſt
maior rō: q2 vnū eſt gen⁹ gñaliſſimū q̄ aliud. Dōꝫ ꝙ nec ge
nus gñaliſſimū in hoc p̄nto nec ad aliqd ꝑ ſe in hoc p̄nto re
fertur: ſed eſt p̄n^m referēdi. ¶ Sed ꝯtra. adhuc ſtat argᵐ: ſi
gen⁹ gñaliſſimū ſit p̄n^m referēdi aliqua extrema ſint illa ex
trema. b. ⁊. c. ¶ Et tunc arguo ſic talia eſt relatio. b. ad. c. ⁊
alia. c. ad. b. ſicut alia eſt relatio p̄ris ad filiū: ⁊ alia filij ad pa
trē: ergo qua rōne relatio. b. ad. c. eſt gen⁹ gñaliſſimū eadē
rōne relatio. c. ad. b. erit gen⁹ gñaliſſimū. q2 ſicut extrema q̄
referunꝛ ſunt eque p̄^a ita relatiōes quib⁹ referunꝛ ſūt eque
p̄ime. Dōm ꝙ hoc nomē relatio eſt p̄n^m referēdi nō diuer
ſa extrema adinuicē: ſꝫ idē ad ſeipſum. ſ. hoc cōe relatiuū ad
hoc cōe relatiuū: relatiuū. n. dr̄ relatiuū relatiuū iō relatio q̄
eſt p̄n^m referēdi relatiuū ad relatiuū eſt vna ſm genus: ⁊ ñ ſi
b. ſit nomē ſynonymū huic noī relatiuū: ⁊ ſit. c. tunc. a. ⁊. c.
nō ſignāt diuerſa: ſed oīno idē. ¶ Et ideo eadē eſt relatio
oīno ipſius. b. ad. c. ⁊ ipſi⁹. c. ad. b. ¶ Et ſi dicaꝛ ꝙ hoc ſit fal
ſum: q2 inter idē ⁊ ſeipſū nō eſt relatio realis. cū ergo gen⁹
gñaliſſimū in hoc p̄nto ſit reale nō eſt p̄n^m referendi ad ſeip
ſum. ¶ Dōm ꝙ relatio realis vna ſm nūerū nō eſt p̄n^m re
D ferendi idē ad ſeipſum: relatio tñ realis ſm ſpēm vel ſm ge
nus eſt p̄n^m referendi idē ad ſeipm ſicut pꝫ. Nā ſimilitudo
que eſt vna ſpēs relatiōis eſt p̄n^m referēdi ipm ad ſeipm. ſ. ſi
mile ad ſilē: ⁊ ita gen⁹ gñaliſſimū huius p̄dicamēti eſt p̄nci
piū referendi idē ad ſeipſū. Et ſi dicaꝛ ꝙ inter quecūq̄ re
latiua eſt quedā habitudo vna ſm nūerū: ⁊ per ꝯñs vna re
latio ſm numerū. ¶ Dōm ꝙ diſtinguēdo vnū nūero cōtra
vnū ſpē ⁊ vnū gñe: ſic nō eſt verū ꝙ inter oīa extrema rela
tiua ſit vna relatio ſm numerū: naꝫ hoc cōe pater referꝛ ad
hoc cōe filius: ⁊ nō ꝑ aliquā relationē vnam nūero: q2 nec ꝑ
hāc p̄rnitatē nec ꝑ illā filiationē. ¶ Sciendū ꝙ relatio nō
E ineſt ſubſtātie niſi mediāte aliquo accn̄te ꝑfectiori: ⁊ i^d acci
dēs mediāte quo relatio ineſt ſubiecto dr̄ eſſe fundamētū rela
tionis. v̄. g. eq̄litas ⁊ ineq̄litas inſunt ſubē mediāte q̄ntitate:
⁊ iō quātitas eſt fundamentū equalitatis ⁊ ineq̄litatis: ⁊ q̄li
tas eſt fundamētū ſimilitudinis ⁊ diſſilitudinis. ¶ Intelligē
F dū eſt ꝙ phs. 5. meta. ponit modos relatiuoꝝ. Nā quedam
T.c.20 dñr relatiua ſm numerū vt duplū ⁊ dimidiū ⁊ multiplex ⁊
ſubmultiplex: ⁊ talia ſunt relatiua p̄mi modi. Et aliqua dñr
relatiua ſm potentiā actiuā ⁊ paſſiuā: ⁊ ſic calefactiuū refer
tur ad calefactibile. ⁊ talia ſūt relatiua ſcđi modi. Et aliqua
ſunt relatiua ſm relationē mēſure ⁊ mēſurabilitatis. itelligē
do ꝑ menſurā nō menſurā q̄ntitatis ſed mēſurā entitatis. Et
iſto mō ſcibile eſt mēſura ſcie. ⁊ ſenſibile ſenſus. vñ breuiter
ſunt tres modi relatiuoꝝ. q2 q̄dā referunꝛ modo nūeri. vel
vni⁹. ⁊ talia ſunt relatiua p̄mi modi. v̄. g. duplū ⁊ dimidiū re
ferunꝛ mō nūeri. ⁊ ſile ⁊ diſſimile eq̄le ⁊ ieq̄ale mō vnius.
qñ eq̄lia ſunt quoꝝ eſt vna q̄ntitas ſm ſpēm. Et q̄dā refe
runꝛ modo po^e. ⁊ talia ſūt relatiua ſcđi modi ⁊ ſic refertur
calefactiuū ad calefactibile. ⁊ q̄dā ſunt relatiua que referū
tur mō menſure. ⁊ ſic ſcia refertur ad ſcibile tāq̄ mēſuratū
ad mēſurā ſuā. ¶ Ulteri⁹ reſtat videre in qb⁹ p̄ntis fundaꝛ C
relatio. Et dr̄ ꝙ relatio ſm Ariſt. fundaꝛ in q̄tuor p̄ntis. ſ. in
q̄litate: q̄ntitate. actiōe ⁊ paſſione. Nā relatiua p̄mi modi in
q̄ntitate fundanꝛ vel ſuꝑ p̄n^m q̄ntitatis vel ſuꝑ vnitatē. Et re
latiua ſcđi modi fundanꝛ in q̄litate. ſ. in po^a actiua ⁊ potētia
paſſiua que ſunt in 2ª ſpē q̄litatis. Et quedā relatiua fundā
tur imediate q̄ntū ad ſuū fieri ſuꝑ actionē ⁊ paſſionē. ⁊ iſta
eadē fūdanꝛ mediate ſuꝑ pōaꝫ actiuā ⁊ paſſiuā. vñ q̄dā rela
tiones req̄runt duplex fundamētū. puta fundamētū q̄ntū
ad fieri. ⁊ fundamētū q̄ntum ad eſſe. v̄. g. p̄rnitas q̄ntū ad fie
ri fundaꝛ ſuper actionē p̄ris. dr̄. n. p̄r. q2 genuit filium. ſꝫ q̄n
tum ad eē ⁊ ꝑmanentiā fundaꝛ ſuper potētiā actiuā p̄ris. Et
filiatio q̄ntū ad fieri fundaꝛ ſuper paſſionē. ⁊ q̄ntū ad eſſe ⁊
ꝑmanere fundaꝛ ſuꝑ potētiā paſſiuā. ¶ Relatiōes tertij mo
di fundanꝛ ſuꝑ qualitatē de p̄^a ſpē q̄litatis. v̄. g. relatio ſcie
ad ſcibile fundaꝛ ſuꝑ habitum ſciētificū q eſt in p̄^a ſpē q̄lita
tis. vñ ſcia accipiꝛ 2^r. vno^o pro habitu abſoluto. ⁊ ſic ē de p̄^a
ſpē q̄litatis. alio^o accipiꝛ pro relatiōe ad ſcibile vel ꝓ aggre
gato ex habitu ſcientifico ⁊ relatiōe ad ſcibile. ⁊ ſic eſt in gñe
relatiōis ꝑ ſe. ſi accipiꝛ pro relatiōe ſolum. Si v̄o accipiaꝛ ꝓ
aggregato ex habitu ⁊ relatiōe. ſic eſt in gñe relatiōis ꝑ acci
dēs. ⁊ iſta relatio q̄ eſt ad ſcibile fundaꝛ ſuꝑ habitu ſciētifico
de p̄^a ſpē q̄litatis. Aui. v̄o dicit ꝙ in quolꝫ p̄nto pōt fundari
relatio ſꝫ de hoc videbiꝛ alibi. ¶ Dubitatio ſolet eē vtrū re D
latio ſit eadē res cū ſuo fundamēto. Ad quā dubitationē di
cunt aliq ꝙ relatio nō diſtinguiꝛ realiter a ſuo fundamēto.
vñ dicunt ꝙ ſilitudo ⁊ diſſimilitudo q̄ eſt fundata in aliq̄ al
bedine eſt eadē res cū albedine. Vñ i^d idē qđ ſm ſe dr̄ albedo
reſpcū alteri⁹ in quo eſt albedo dr̄ ſilitudo. Qꝫ āt relatio nō
ſit alia res a ſuo fundamēto ꝓbāt ꝑ rōnes ſuꝑius poſitas ꝓ
bātes ꝙ relatio nō ē res: diſtinguēdo rē ꝯ vocē ⁊ alia ſigna
rerū. q2 ſi ex eo ꝙ ſor. exñs h̄ fieret de nouo alb⁹ cāreꝛ noua
res in platone albo exñte rome. q2 noua ſilitudo. ⁊ ēt ad mo
tū alicui⁹ corpis ſurſū vel deorſū ſe^r ꝙ noua res cātur in
celo ⁊ in cētro terre. Et ēt ſeq̄tur ꝙ moto vno corpe localiꝛ
mouerenꝛ oīa corpa. q2 in oīb⁹ corporib⁹ fieret noua res. q2
noua diſtātia vel noua ꝓpinq̄tas. ⁊ ſic de alijs icōuenientibus
ſuꝑius adductis ꝓbātib⁹ ꝙ relatio nō eſt res extra aīaꝫ diſti
cta ab alijs reb⁹ abſolutis. Iō dicūt ꝙ relatio nō ē alia res a
ſuo fūdamēto. Et ſm h̄ dñt ꝯñr ꝙ relatio nō hꝫ ꝓprias ſpēs
nec ꝓprias drīas alias a ſpēb⁹ ⁊ drīj̄s fundamēti. Et dñt iſtđ
eſſe de itētione phi. 5. me. vbi ipſe aſſignās ſpēs ⁊ drīas rela T.c.20
tiuoꝝ aſſignat eas ꝑ ſpēs ⁊ drīas abſolutoꝝ dicēs. ꝙ aliq̄ re
latiua dñr mō nūeri. ⁊ aliquo mō menſure. ⁊ aliq̄ mō agētis
⁊ patiētis. qđ nō eēt niſi ſpēs ⁊ drīe relatiuoꝝ eēnt eadē cū
ſpēbus ⁊ drīj̄s abſolutoꝝ. ¶ Sed iſta opi. eſt falſa. q2 ipoſſe
eſt eādē formā realiter itendi ⁊ remitti. q2 intēſio ⁊ remiſſio
eiuſdē forme ſūt mot⁹ ꝯrij. ⁊ ipoſſibile eſt ꝙ idem moueaꝛ
motib⁹ ꝯrijs. q2 relatio itendiꝛ qñ ſuū fundamētū remittiꝛ:
⁊ ecōuerſo. q2 fundamētū itendiꝛ qñ relatio remittiꝛ. ḡ rela
tiua ⁊ fundamētū ſuū nō ſunt realr̄ eadē forma. maior ē de
clarata. ⁊ minor ꝓbaꝛ. ſuppoſito ꝙ ſor. ⁊ plat. ſint albi. ⁊ ꝙ
ſor. ſit magis alb⁹ q̄ pla. tūc ſi albedo ſor. minuaꝛ ſor. ſit ma
gis ſilis platoni q̄ p̄us. q2 magis appropinq̄t ad gradū albe
dinis in platone. Et ita iſto caſu poſito ſe^r ꝙ qñ fūdamētum
remittiꝛ tūc relō itēdiꝛ. q2 dū albedo i ſorte remittitur ſili

tudo ſoꝛ.ad platonē itēdit̄: Siſr poſito ꝙ ſoꝛ.⁊ pla.ſint al
bi ſicut prius.⁊ albedo in ſoꝛ.intēdatur.tunc ſoꝛ.ſit mīt⁹ ſi
milis platoni q̄ȝ pus.⁊ ita ſilitudo in ſoꝛ.remittit̄ qñ albedo
in eo intēdit̄.⁊ ita pȝ minoꝛ.ḡ albedo ⁊ ſilitudo nō ſunt oino
eadē foꝛa. ℭ Itē p eādē albedinē p quā ſoꝛ.eſt ſilis platoni
albo:eſt diſſimilis ciceroni nigro.Si igit̄ ſilitudo ſic eadē res
cū albedine:eadē rōnē diſſimilitudo erit eadē res cū albedi
ne.ſȝ q̄cunqȝ ſunt eadē eidē nūero ipſa iter ſe ſūt eadē.ḡ ſili
tudo ⁊ diſſimilitudo ſūt eadē iter ſe.ꝯñs eſt icōueniēs. ℭ Itē
ſilitudo ⁊ eq̄litas ſunt eiuſdē ſpēi.igit̄ eiuſdeȝ gñis ꝓximi.q̄ꝛ
ſunt relōnes eiuſdē modi relatiuoꝝ.ſ.pmi modi.Si igr rlo
eēt eadē res cuȝ ſuo fundamēto.ſeq̄t̄ ꝙ fundamētū ſilitudi
nis ⁊ fundamētū eq̄litatis eēnt eiuſdē ſpēi vel eiuſdē gñis ꝓ
ximi.qꝺ̄ falſuȝ eſt.q̄ꝛ fundamētū ſilitudinis eſt q̄litas.⁊ fūda
mētuȝ eq̄litatis eſt q̄ȝtitas.⁊ q̄litas ⁊ q̄ȝtitas differunt gñe ⁊
nō ſunt eiuſdē gñis ꝓximi:nec ſūt eiuſdē ſpēi.Siſr ipoſſibile
eſt ꝙ idē ſimul ſit ⁊ nō ſit:q̄ꝛ h̄ eſt cōpoſitū pmi pncipij.ſȝ fū
damētuȝ relatiōis pōt manere relatiōe nō exñte.ḡ relatio ⁊
ſuū fundamētuȝ nō ſunt idē.ꝓbo minoꝛē.nā ſi ſoꝛ.⁊ pla.ſunt
ſimiles in albedie.⁊ coꝛrūpat̄ albedo.in platone manēte al
bedine in ſoꝛ.coꝛrūpit̄ ſimilitudo q̄ erat in ſoꝛ.reſpcū plato.
tñ manet albedo.igit̄ fundamētum pōt exiſtere relatiōe nō
I exñte.⁊ p ꝯñs nō ſunt eedē res. ℭ Propter h̄ ⁊ alia eſt dōm
ꝙ relatio eſt alia res a ſuo fundamēto.q̄ꝛ fundam̄ relationis
eſt res abſoluta q̄ per ſe pōt iſtituere itellectū.ſed relatio eſt
res reſpectiua que nō pōt itelligi niſi in habitudie ad aliud.
Siſr nihil fundat̄ in ſeipſo.q̄ꝛ fundam̄ vī prius eo qꝺ̄ fundat̄
in ipſo.ſȝ relatio fundat̄ in ſuo fundamēto.igitur nō eſt ideȝ
T.c.20 cū ſuo fundamēto. ℭ Ad rōnes in ꝯ̄riuȝ rñſum eſt ſupius p
dicto phi in.5.meta.p quo dicto vī aliqb⁹ ꝙ relatio non hȝ
ſpēs ꝓprias nec ꝓprias dr̄ias.q̄ꝛ eſt itelligēdū ꝙ relatio inter
oīa ēnta hȝ debiliſſimū eſſe ſm ꝙ dicit Cōmē.12.meta.nō
iſta q̄ hñt debilē entitatē pp debilē ſui entitatē ſunt difficilli
ma nobis ad cognoſcēdū.ſicut illa q̄ ſunt pfectiſſime entita
tis.ſ.ſubē ſeparate pp excellētiā entitatū ſuaꝝ ſunt difficilia
nobis ad cognoſcēduȝ.v̄.g.mā p̄a eſt debilis entitatis.iō de
difficili cognoſcit̄ a nobis.q̄ꝛ nō cognoſcit̄ a nobis niſi p ana
T.c.60 logiā ad foꝛmā vel ad mām cōpoſitā.vt pȝ ex.1.phy.Simi
⁊ inde. liter q̄ꝛ ſbe abſtracte a mā ſunt excellētis entitatis.iō nō co
gnoſcunt̄ a nobis niſi p ſuos effectus.q̄ꝛ igit̄ relatio iter ce
tera ēnta hȝ debiliſſimā entitatē.iō nō cognoſcit̄ a nobis niſi
p ſuuȝ fundamētū.ideo phs ſpēs ⁊ dr̄ias relatiuoꝝ tanq̄ȝ mi
n⁹ notas enumerat ſm ſpēs ⁊ dr̄ias abſolutoꝝ q̄ nobis ma
gis ſūt note.Vñ phs nō itelligit ꝙ ſpēs ⁊ drñe relatiuoꝝ ſint
oino eedē cū ſpēb⁹ ⁊ dr̄ijs ſuoꝝ fundamētoꝝ.ſȝ itelligit ꝙ p
ſpēs ⁊ dr̄ias fundamentoꝝ debem⁹ cognoſcere ſpēs ⁊ dr̄ias
relatiuoꝝ.q̄ꝛ ſpēs ⁊ drñe relatiuoꝝ ſunt realr̄ diſtincte a ſpe
cieb⁹ ⁊ dr̄ijs fundamētoꝝ.q̄ȝuis.n.relatio nō poſſit eſſe ſine
K fundamēto ſuo:eſt tñ alia res a fundamento ſuo. ℭ Adhuc
circa relatiōes ⁊ relatiua eſt itelligēdū ſȝ aliquos.ꝙ nō oia
relatiua ptinēt ad ideȝ gen⁹ relatiōis.nec oīs relatio eſt in h̄
ēnto pſe.ſed ſolū illa relatio eſt in h̄ ēnto que fundat̄ in re
vni⁹ ēnti ⁊ h̄ determinate.⁊ iō relatiōes tranſcēdētes q̄ ſunt
repte in oībus ēntis.vt ſunt gen⁹ ⁊ ſpēs.act⁹ ⁊ poa ſeu rela
tiōes iter iſta nō ſunt in hoc ēnto.q̄ꝛ ſunt relatiōes tranſcēdē
tes repte in oī ēnto.⁊ ꝙ circuit oē genus nulli⁹ generis eſt p
ſe vnuȝ.tñ poſſet dici ꝙ ſunt ꝯditatiue in hoc ēnto.q̄ȝuis re
L periant̄ denoīatiue in quolȝ ēnto. ℭ Sciendū eſt ēt ſm ali
quos ꝙ relatio eſt 2ᵃ.ſ.relatio realis ⁊ relatio rōnis.Ad re
lationē realē req̄runt̄ tres ꝯdōnes.pa ꝙ extrema relationis
nō depēdeāt ab itellectu.ſȝ ꝙ ſint realia.Scd̄a ꝯditio eſt ꝙ
extrema relatiōis ſint realiter diuerſa.3a ꝙ iter extrema ſit
habitudo mutua.Et pp pm̄ oppōīter ens ⁊ nō ens nō eſt re
latio realis.q̄ꝛ extrema nō ſunt realia ⁊ nō referunt̄ adinui
cē niſi p itellectū.Propter 2m̄ relatio idētitatis nō eſt realis:
q̄ꝛ extrema nō ſunt realiter diſticta ſeu diuerſa vñ idē nō re
fertur ad ſeipſuȝ relatiōe reali.Propter 3am̄ ꝯdōnē relatio

inter ſciam ⁊ ſcibile nō eſt realis.q̄ꝛ iter illa nō eſt mutua ha
bitudo.nā ſcia refert̄ ad ſcibile.ſȝ ſcibile nō refert̄ ad ſciaȝ.
Aui.vō dicit ꝙ oīs relatio q̄ nō depēdet ab itellectu eſt rea
lis.⁊ ſic idētitas eſt relatio realis q̄ꝛ nō depēdet ab itellectu.
Ne tñ ſit ꝯtentio in v̄bis dico de relatiōe reali ꝙ relatio rea
lis pōt accipi 2r.ſ.cōiter ⁊ ſtricte.Cōiter loquēdo de relatio
ne ſic oīs relatio eſt realis.ſ.q̄ nō dependet ab itellectu.⁊ ſic
idētitas eſt relatio realis.ſȝ relatio realis ſtricte loquēdo.ſic
pt deſcribi.Relatio realis eſt relatio iter extrema realia rea
liter diſticta mutuo abinuicē depēdentia.⁊ ſicut diſtiguit̄ de
relatiōe reali.ita pōt diſtigui de relatiōe ſm rōnē.q̄ꝛ vno° ac
cipit̄ large pro oī relatiōe q̄ nō hȝ extrema realia realiter di
uerſa.vel inter q̄ nō eſt relatio mutua.alio° accipit̄ ſtricte.ſ.
ſolū pro relatiōe q̄ nō hȝ eē pter ꝯſōneȝ itellect⁹. ℭ Intelli M.
gēdū ꝙ ad h̄ ꝙ aliq̄ referant̄ adinuicē req̄runt̄ q̄nqȝ.ſ.ſubȝ
relatiōis.fūdamētū.⁊ termin⁹ a quo.⁊ termin⁹ ad quē.⁊ ip
ſa relatio.v̄.g.pr̄ ⁊ fili⁹ referunt̄ adinuicē.ſubȝ pr̄nitatis eſt
aial qꝺ̄ genuit.fundam̄ paternitatis eſt actio ſeu poa actiua.
termin⁹ a quo eſt pr̄.⁊ termin⁹ ad quē eſt fili⁹.⁊ relatio qua
pr̄ refertur ad filiū eſt pr̄nitas ipſa. ℭ Solet dubitari an ter N
mini relatiōis ſm rōnē debeāt differre rōne ſicut termini re
lationis realis realiter drñt.Et eſt ſpālis dubitatio de idētita Termi
te.ſ.vtrū extrema idētitatis differāt ſm rōnē.Et dicunt aliq ni relo
ꝙ ſic.q̄ꝛ ſoꝛ.eſt idē ſibiipſi.⁊ ſoꝛ.inquantū eſt termin⁹ a quo nis q̄ pe
ipſi⁹ idētitatis drt a ſe inquantū eſt termin⁹ ad quē illi⁹ idēti cto dif
tatis.Iſtud tñ nō eſt veru.nā ſoꝛ eſt idē ſibiipſi ſm reȝ ⁊ ſm ferre de
rōnē Nā oēm rē ⁊ oēm rōneȝ quā hȝ ſoꝛ.eādē hȝ ſoꝛ.iō ſoꝛ. beant.
nec re nec rōne drt a ſeipſo.tñ ſoꝛ.vt eſt termin⁹ a quo idēti
tatis hȝ vnā rōneȝ.⁊ hȝ aliā vt eſt termin⁹ ad quē idētitatis.
Nā rō termini a quo eſt alia a rōne termini ad quē.Et ꝯce
do ꝙ ſoꝛ.vt eſt termin⁹ a quo.⁊ vt eſt termin⁹ ad quē hȝ di
uerſas rōnes.tñ ex hoc nō ſeq̄tur ꝙ ſoꝛ.differat a ſeipſo ſȝ
rōnē.naȝ ſoꝛ.manēs ideȝ ſm rōnē ⁊ ſȝ rē hȝ diuerſas rōnes.
tñ ex hoc nō ſeq̄tur ꝙ ſoꝛ.differat a ſeipſo ſm rōnem.

ℭ Ineſt autē ⁊ ꝯtrarietas in relatiōe vt vir
tus vitio ꝯtrariū cum ſit vtrūqȝ eoꝝ ad ali
quid eſt ⁊ diſciplina ignoꝛātie.Nō aūt oib⁹
relatiuis ineſt cōtrarietas.duplici.n.nihil
eſt ꝯtrariū.neqȝ.n.triplici neqȝ vlli talium.
ℭ Eſt aūt ⁊ ꝯtrarietas in hiſce que ad aliq̄d ARG.
ſunt.virtus nāqȝ vitio ꝯtrariuȝ eſt:quoꝝ
vtrūqȝ ad aliq̄d eſt.⁊ ignoꝛatiōi ſcientie.nō
tñ vniuerſis contrarietas ineſt:duplo nāqȝ
nihil contrariuȝ eſt:⁊ triplo ⁊ ſimilibus.

ℭ Ponit phs q̄tuoꝛ ꝓprietates relatiuoꝝ.pma eſt ꝙ in rela O
tiōe eſt aliq̄ ꝯ̄rietas.h̄ eſt ꝙ aliq̄ relatiua ſunt ꝯ̄ria.⁊ hec eſt
30.ꝯcluſio h⁹ li.⁊ ꝓbat̄ exēplarit̄ ſic.Virt⁹.n.ꝯ̄riatur vitio.
⁊ ſcia ꝯ̄riat̄ ignoꝛātie diſpōnis.ſȝ opponit̄ puatiue ignoꝛātie
negōnis.ſȝ v̄tus ⁊ vitiū ſunt relatiua.⁊ ſiſr ſcia ⁊ ignoꝛantia
ſūt relatiua.ergo aliq̄ relatiua ſunt ꝯ̄ria.ſȝ iſta ꝓprietas non
ineſt oib⁹ relatiuis.q̄ꝛ duplo nihil eſt ꝯ̄riuȝ nec triplo.nec ali
cui taliū. ℭ Sed h̄ dubitatur tā circa maioꝛē q̄ȝ circa mino O
rē.Et pmo vr̄ ꝙ virt⁹ nō ꝯ̄rietur vitio.q̄ꝛ ꝯ̄ria maxime diſtāt.
vt patet ex.10.meta.ſed virt⁹ ⁊ vitium non maxime diſtāt. T.c.14
q̄ꝛ liberalitas eſt mem̄ inter duo vitia extrema.ſicut pȝ p phm̄ Cap. ij.
4.ethico.ſed mediū nō maxime diſtat ab extremis.ergo vir
tus ⁊ vitiū nō ſunt ꝯ̄ria. ℭ Circa minoꝛē dubitatur.vr̄.n.fal P
ſum ꝙ virt⁹ ⁊ vitiū ſint relatiua.q̄ꝛ q̄cunqȝ ſunt relatiua refe
rūtur adinuicē.ſed virt⁹ ⁊ vitium nō referūtur adinuicē.q̄ꝛ
virt⁹ nō dr̄ alicui⁹ vitij virt⁹.nec vitium dr̄ alicui⁹ virtutis vi
tium.ergo virt⁹ ⁊ vitiū nō ſunt relatiua. ℭ Circa ꝯcluſionē Q
etiā dubitat̄.q̄ꝛ non vr̄ ꝙ aliqua relatiua ſint ꝯ̄ria.q̄ꝛ oppoſi
tio ꝯtraria ⁊ oppō relatiua ſunt diuerſe ſpēs oppōnis.vt pȝ
ex iſto libro ēntoꝝ.ergo que opponunt̄ oppoſitiōe rela
tiua

ſunt nō opponunt̃ oppōne ꝯria. ſ; oia relatiua opponuntur oppōne relatiua. ḡ nō opponūtur oppōne ꝯria. ⁊ ꝑ ꝯñs non ſunt ꝯria. ¶ Itē ſi aliq̃ relatiua eēnt ꝯria ſeqtur ꝙ pr̃ ⁊ filius ſunt ꝯria. ſed hoc nō eſt veruȝ. qꝛ pr̃ ⁊ filiꝰ vere ꝑdicātur de eodē. nā de eodē verū eſt dicere ꝙ eſt pr̃ ⁊ ꝙ eſt filiꝰ. ḡ pr̃ ⁊ filiꝰ nō ſunt relatiua ꝯria. ¶ Ad ꝑmū iſtoꝝ eſt dr̄m ꝙ virtꝰ ꝯria-

Alb' vi de ſcot. 27. diſt. 3. q. 1.

tur vitio ꝯrietate que eſt in gn̄e moꝝ. ⁊ virtus ⁊ vitiū maxime diſtāt in gn̄e moꝝ: ſed nō in gn̄e nāe. vnde bonū ⁊ malū ſunt gn̄a moꝝ. ⁊ ſunt duo extrema ⁊ ſub vno ꝯtinet̃ vitiuȝ ſ. ſub malo ⁊ ſub altero ꝯtinetur virtꝰ. ſ. ſub bono. ſ; virtus ⁊ vitiū nō maxime diſtāt in gn̄e nāe qꝛ maiorē ꝯuenientiā hn̄t virtꝰ ⁊ vitiū q̃ȝ hn̄t duo vitia extrema vt liberalitas ⁊ ꝑdigalitas magis ꝯueniunt in nā q̃ȝ ꝑdigalitas ⁊ auaritia. ¶ Ad 2m dr̄m eſt ꝙ v'tus ⁊ vitiū ſunt relatiua ꝯria. qꝛ referuntur ad alia. ſ. ad mā circa q̃s hn̄t fieri. ſ; nō ſunt relatiua inter ſe. qꝛ vnū nō refert̃ ad aliud nec ꝯ°. vñ vitiū ⁊ virtus ſunt relatiua. ſic pr̃ ⁊ duplū ſunt relatiua. ⁊ tñ nō ſunt relatiue oppoſita. nec eſt verū ꝙ oia relatiua referant̃ adinuicē. ¶ Ad aliud dubiū circa ꝯneȝ dr̄m eſt ꝙ relatiua que ſunt ꝯria nō opponunt̃ oppōne relatiua. nec valet illa ꝯñtia. illa ſūt relatiua ergo opponunt̃ oppōne relatiua. ¶ Ad aliud cū dr̄ ꝙ ſi aliqua relatiua eēnt ꝯria. ſeqtur ꝙ pr̃ ⁊ filius ſunt ꝯria. dicendū ꝙ nō ſeqtur. ſ; eſt fallacia ꝯñtis. nec d; ꝯcedi ꝙ pr̃ ⁊ filius ſint ſilr̃ ꝯria. ſ; ſunt relatiue oppoſita: qñ ſunt cōparata ad idē. ¶ Et ſi dicat̃ ꝙ pr̃ ⁊ filiꝰ vere ꝑdicant̃ de eodem. ergo nō ſunt. ꝯria vel oppoſita aliquo gn̄e oppōnis. dr̄m ꝙ pr̃ ⁊ filius accepta in ſuis ꝯtatibꝰ non ſunt oppoſita ſed qñ ſunt cōparata ad idē ſunt oppoſita relatiue. nec ꝑdicant̃ ſic de eodē nūero. qꝛ īpoſſibile eſt ꝙ idē numero ſit pr̃ alicuius ⁊ filius eiuſdē. Vñ melius eſt dicere ꝙ pr̃ ⁊ filius ſunt relatiua q̃ȝ dicere ꝙ pr̃ ⁊ filius ſunt relatiue oppoſita.

¶ Videnť āt magis ⁊ minꝰ relatiua ſuſcipe. ſil'e. n. magis ⁊ minꝰ dr̄. cū vtrūq; ſit relatiuū: ⁊ ineq̄le magis ⁊ minꝰ dr̄. Simile. n. alicuiꝰ ſil'e dr̄. ⁊ equale alicui equale. Nō aūt oia relatiua ſuſcipiūt magis ⁊ minꝰ. duplū. n. non dr̄ magis ⁊ minus duplū. nec aliqd talium.

ARGI. ¶ Videnť ēt ea que ſūt ad aliqd ⁊ gradus ſuſcipe: vt magis minuſue talia ſint: ſil'e nāq; ⁊ magis ⁊ minꝰ dr̄: ſil'e ⁊ diſſil'e: ⁊ eq̄le: ⁊ ineq̄le. Silr̄ quoq; vtraq; ad aliqd ſunt. Quippe cum ſil'e cuidā ſimile: ⁊ diſſimile cuidā diſſimile: ⁊ ineq̄le cuidā inequale dicat̃: non vniuerſa tñ hāc ſubeūt legē: duplū. n. nō magis minuſue dē duplū, neq; qcq̃ȝ talium vllum.

¶ 2ª ꝓprietas relatiuoꝝ eſt ſuſcipe magis ⁊ minꝰ. vñ phꝰ declarat ꝙ aliq̃ relatiua ſuſcipiūt magis ⁊ minꝰ. ⁊ h' eſt ꝯ. 31. huiꝰ li. Et declarat̃ declaratiōe exēplari ſic. Sil'e ⁊ eq̄le ſūt relatiua ⁊ ſuſcipiūt magis aut minꝰ. nā aliqd dr̄ magis ſimile ⁊ minꝰ ſimile. ſilr̄ aliqd dr̄ magis eq̄le ⁊ minus eq̄le. ergo aliq̃ relatiua ſuſcipiūt magis aut minus. Sed hec ꝓprietas nō cōpetit oibus relatiuis. qꝛ duplū ⁊ triplum ſunt relatiua.

A ⁊ tñ ſuſcipiūt magis aut minꝰ. vt pȝ. ¶ Sȝ dubiuȝ eſt. qꝛ q̄dam relatiua ſuſcipiūt magis ⁊ minꝰ. ⁊ q̄dam nō. Dr̄m eſt

Relatio qñ fundetur.

ꝙ relatio fundatur in rebus diuerſoꝝ ꝑdicamētoꝝ. vt dcm̄ eſt. ⁊ ſuā realitatē hȝ a fundamēto. Cuȝ igitur aliq̃ relatio fundetur in re ſuſcipiēte magis ⁊ minus. ⁊ aliqua fundetur in re que nō ſuſcipit magis ⁊ minꝰ. nō eſt mirū ſi aliq̃ relatio ſuſcipit magis aut minꝰ. ⁊ aliq̃ non. Exm̄ ꝑmi. vt ſilitudo ſuſcipit magis aut minꝰ. qꝛ fundatur in q̄litate. q̄ ſuſcipit magis aut minꝰ. Exēm ſcđi. vt duplū ⁊ dimidiū: ſiue 2r ⁊ ſimplex fundat̃ ſup q̄ntitate determinata q̄ nō ſuſcipit magis aut minꝰ. ḡ duplū ⁊ dimidiū ⁊ ſimilia nō ſuſcipiūt magis aut minus.

¶ Oia aūt relatiua ad ꝯuertētiā dr̄. vt ſeruꝰ dñi ſuꝰ dr̄. ⁊ dñs ſerui dñs. ⁊ duplū dimidū duplū. ⁊ dimidiū dupli dimidiū. ⁊ maius minore maius: ⁊ minꝰ maiore minꝰ. Silr̄ autē ⁊ in alijs. ſed caſu dr̄ni qñq; ſm̄ locutioneȝ vt ſcia ſcibilis ſcia. ⁊ ſcibile ſcia ſcibile. ⁊ ſenſus ſenſati ſenſus. ⁊ ſenſatū ſenſu ſenſatū. At v̓o aliquotiēs nō vr̄ ꝯuerti niſi ꝯueniēter ad qđ dr̄ aſſignet̃. Si. n. peccet q aſſignat vt ala ſi aſſignet̃ auis nō ꝯuertit̃ vt ſit auis ale. Neq;. n. prius ꝯueniēter aſſignatū eſt ala auis. neq;. n. in eo ꝙ auis eſt in eo ala auis dr̄: ſed in eo ꝙ alata eſt Multoꝝ. n. ⁊ alioꝝ ale ſunt que nō ſunt aues. Quare ſi ſic aſſignet̃ cōueniēter ⁊ ꝯuertet̃ vt ala alati ala: ⁊ alatum ala alatū. Aliquotiēs āt forte ⁊ noia fingere neceſſe erit: ſi nō fuerit poſitū nomē ad qđ ꝯueniēter aſſignet̃: vt remꝰ nauis ſi aſſignet̃ non erit ꝯueniēs aſſignatio. Neq;. n. in eo qđ eſt nauis in eo eiꝰ remꝰ. Sūt āt naues q̄ꝝ nō ſūt remi. Quare nō ꝯuertit̃. nauis. n. non dr̄ remi nauis. ſed forte ꝯueniētior aſſignatio erit ſi ſic quodāmō aſſignet̃ remꝰ ē remite rei, remus. aut q̄ōlibet aliter dictū ſit. nomen. n. nō eſt poſitū: ꝯuertit̃ aūt ſi ꝯueniēter aſſignetur. remitū. n. remo remitū eſt. Silr̄ aūt ⁊ in alijs vt caput ꝯuenientiꝰ aſſignabit̃ capitati q̄ȝ ſi aīalis aſſignet̃. neq;. n. in eo ꝙ aīal eſt caput hȝ. Multa. n. ſūt aīalia capita nō hn̄tia. Sic aūt fortaſſe faciliꝰ ſumet̃ qbus nō eſt nomē poſitū ab his que ꝑma ſūt. ⁊ ab his ad q̄ cōuertunt̃ noia apponant̃ vt in his que dcā ſunt vt ab ala alatū. a remo remitū. Oia ḡ q̄ ad aliqd dr̄ ſi ꝯueniēter aſſignent̃ ad ꝯuertentiā dr̄. Nā ſi ad qđlibet aliud aſſignent̃ ⁊ nō ad illud dicant̃: nō ꝯuertunt̃. Dico āt qm̄ neq; eoꝝ q̄ indubitāter ꝯuertibilia dr̄. ⁊ noia eis poſita ſunt nihil ꝯuertit̃ ſi ad eoꝝ aliquid que ſūt accñtia aſſignent̃ ⁊ nō ad ea que dr̄ vt ſeruꝰ ſi nō dñi aſſignet̃ ſeruus: ſed hois aut bipedis aut alicui talium non conuertitur. nō. n. erit cōueniens aſſignatio.

¶ At q vniuerſa q̄ ſt̄ ad aliqd, ad ea dr̄ q̄ cōuertunt̃: ſuꝰ. n. heri dr̄ ſuꝰ: ⁊ herꝰ ſui dr̄ herus. ⁊ duplū dimidū duplū: ⁊ dimidiū dupli dimidiū dr̄. ⁊ i ceteris ſilr̄ mō. Q̄q̃ȝ iterdū dictio caſu dr̄t. ſcia. n. ſcibilis ſcia: ⁊ ſcibile ſcia ſcibile. ⁊ ſenſus ſēſibilis ſēſus: ⁊ ſenſibile ſenſu ſenſibile dr̄. Verū iterdū ꝯuerſio fieri non videbit̃: ſi ad id ad qđ dr̄ ñ accōmodate fuerit aſſignatū: ſed q aſſignat errauerit: veluti ſi ala auis fuerit aſſignata: nō conuertit̃ auis ARGI.

ale. non. n. primo accõmodate eſt aſſignata ala auis: nam non hoc ala ipſius dr̃ quo eſt auis: ſed quo eſt ales. cõpluriũ. n. ⁊ alioꝝ ſunt ale, que aues nõ eſſe ꝯſtat. quare ſi accõmodate fuerit aſſignata fiet ꝯuerſio ſane: veluti ala alitis ala: ⁊ ales ala eſt ales. Atq͡ʒ interdũ ⁊ nomẽ facere neceſſe eſt: ſi nõ ſit poſitũ nomẽ, ad qd̃ accõmodata fuerit aſſignatio: ceu ſi claues nauigiũ aſſignabit: nõ accõmodata ſit aſſignatio. nõ. n. eo clauus ipſi⁹ dr̃ quo nauigiũ eſt. ſunt. n. nauigia quorum claui nõ ſunt. Sed fortaſſiſ accõmodatio aſſignatio fuerit: ſi clau⁹ clauati clauis: aut aliquo alio ſimili modo dicat: nõ eſt. n. poſitũ nomẽ: atq͡ʒ ꝯuertitur: ſi accõmodate fuerit aſſignatio. clauatũ enim clauo eſt clauatũ. Idẽ fuerit i ceteris modus: veluti caput accõmodatius fuit aſſignatũ, ſi capitati caput: q̃ ſi aialis eſſe dixerimus: non. n. eo caput h͡ʒ quo aial eſt. cõplura nãq͡ʒ aialium capite vacãt. Hoc aũt pacto facillime quippiã eoꝝ noĩa ſumet qbus noĩa poſita nõ ſunt: ſi a primis illoꝝ noĩa ponat: vt in predictis ſtuerit licet: vbi ab ala ales eſt aſſignat⁹: ⁊ a clauo clauatũ: vniuerſa igiẽ ea que ſunt ad aliquid, ſi accõmodatis aſſignent ad ea ſane dicunt que ꝯuertunt: nam ſi ad quoduis vnũ quodq͡ʒ ⁊ nõ ad id ad qd̃ dr̃ aſſignet nõ ſit ſane ꝯuerſio. Neq͡ʒ. n. quicq̃ eoꝝ que ſine cõtrouerſia ad ea dr̃r, que ꝯuertunt: nomenq͡ʒ habent cõuertitur: ſi non ad id qd̃ dr̃: ſed ad accidentiũ aliqd aſſignetur: veluti ſi ſeru⁹ non heri: ſed hoĩs, aut bipedis, aut cuiuſpiã ſimiliũ fuerit aſſignat⁹: nõ fuerit ſane cõuerſio. non enim accõmodata eſt aſſignatio.

¶ Tertia ꝓprietas relatiuoꝝ eſt dici ad ꝯuertentiã. Primo ꝓbʒ ponit illã ꝓprietatẽ ⁊ declarat eã. Scd̃o ibi. Amplius ſi ꝯuenienter. ponit vnũ documẽtũ notabile ad cognoſcẽdũ q̃ ſunt vera relatiua ⁊ q̃ nõ. Primo igiẽ ponit ꝓprietatẽ dicens: q᷑ oĩa relatiua dñr ad ꝯuertentiã. ⁊ eſt ꝯcluſio. 3. z. hui⁹ li. ⁊ ꝓbat inductiue ſic. nã duplũ ⁊ dimidiũ ſunt relatiua ⁊ dñr ad cõuertentiã. nã duplũ dr̃ dimidij duplũ. ⁊ dimidiũ dupli dimidiũ. Similiter pr̃ ⁊ filius dñr ad ꝯuertentiã. nam pater dicitur alicuius filij pater ⁊ filius alicui⁹ patris filius. Et hec ꝓprietas conuenit oĩbus relatiuis ſi relatiua bene aſſignent. ſed ſi aliqua aſſignẽtur relatiue ⁊ nõ ſit. aſſignatio ꝯueniẽs: tunc non dñr ad conuertẽtiã: nec ſunt vera relatiua que aſſignãtur pro relatiuis. v. g. ſi ala aſſignetur aui tanq̃ ſuo relatiuo aſſignatio eſt incõueniens: nec dñr ad conuertentiã. q: nõ omnis ala eſt auis ala. q: multe ſunt ale que non ſunt auiũ: vt ale muſcarũ vel ſerpentũ. ſimiliter ſi caput aſſignetur aiali tanq̃ ſuo correlatiuo incõueniẽs eſt aſſignatio: q: caput ⁊ aial non dñr ad ꝯuertentiã: q: non oẽ aial h͡ʒ caput. ſunt. n. multa aialia nõ habentia caput vt oſtrea marina cõchilia ⁊ ſimilia. Silr̃ ſi rem⁹ aſſignetur naui tanq̃ ſuo correlatiuo eſt aſſignatio incõueniẽs. rem⁹. n. ⁊ nauis non dñr ad ꝯuertentiã. Uerũ ſi ꝯueniens fiat aſſignatio omnia relatiua dicuntur ad conuertentiã. ¶ Qualiter autẽ debeat fieri aſſignatio docet ꝓhs ⁊ documentũ eſt tale. Si alteri relatiuo nomen deficiat. op͡ʒ tunc fingere nomen eius denominãdo a nomine relatiui hñtis nomen. verbi gratia. ſi rem⁹ dicitur relatiue. ⁊ nõ dicatur relatiue ad nauem: cũ ſint multe naues remos nõ hñtes. etiam ſi caput dicatur relatiue ⁊ nõ dicatur relatiue ad aial. cum multa ſint aialia nõ hñtia capita ad hoc q᷑ in talibus relatio ſit conueniẽs op͡ʒ fingere nomina: vt a remo remitũ fingatur. ⁊ a capite capitatũ fingat. ⁊ ab ala alatũ. ⁊ ſic relatiuis aſſignatis cõpetit ꝓprietas. ſ. dici ad cõuertentiã. nã rem⁹ dr̃ remite remi remus. ⁊ remitum dr̃ remo remitũ: ⁊ caput capitati caput, ⁊ capitatũ capite capitatũ. ⁊ ala alati ala. ⁊ alatũ ala alatũ. igitur oĩa relatiua ſi cõuenienter aſſignẽtur dñr ad conuertentiam. B

¶ Amplius ſi cõuenienter aſſignetur ad id ad qd̃ dr̃ oĩbus aliĩs circũſcriptis q̃cunq͡ʒ accidẽtia ſũt relicto illo ſolo ad qd̃ aſſignatũ eſt ſemp ad ipſum dicetur. vt ſi ſeru⁹ ad dñm dicatur circũſcriptis oĩbus q̃ ſũt accñtia dño, vt eẽ bipedẽ vel ſcie ſuſceptibile vt hoĩes relicto vero hoc ſolo q᷑ dñs eſt ſemp ſeru⁹ ad ipſũ dicet. Seruus. n. ſemp dñi ſeruus eſt. Si aũt ſeruus nõ ꝯuenienter dicatur ad id ad qd̃ dr̃ circũſcriptis oĩbus aliĩs relicto ſolo illo ad quod aſſignatũ eſt nõ dicetur ad ipſum. Aſſignet autẽ ſeruus hoĩs ⁊ ala auis. ⁊ circũſcribatur ab hoĩe eſſe dñm: nõ iam ſeruus ad hoĩem dr̃. Cum. n. dñs nõ ſit: ſeruus non eſt. Silr̃ autem ⁊ de aue ſi adimatur eã alatã eſſe: amplius iã nõ erit ala ad aliquid. Cum. n. nõ ſit alatum. nec ala erit alicuius. quare op͡ʒ aſſignari id ad qd̃ conuenienter dicitur. ⁊ ſi ſit nomẽ poſitũ facilis erit aſſignatio. Si aũt non ſit fortaſſe erit neceſſariũ nomẽ fingere. Si aũt ſic reddatur manifeſtum eſt qm̃ omnia relatiua conuerſim dicũtur.

¶ Preterea ſi accõmodate ad id qd̃ dr̃ fuerit aſſignatũ: ſublatis qdẽ ceteris oĩbus, que ſunt accñtia, relicto aũt eo ſolo, ad qd̃ eſt aſſignatũ accõmodate ad illud ſane dicet: ceu ſi ſeruus ad herũ dicat. Sublatis qdẽ ceteris vniuerſis q̃ accidũt hero: bipede inquã: ſcie ſuſceptiuo: ac hoĩe relicto aũt tm̃modo hero: ſeru⁹ ad ipm̃ ſemp dicet: ſeruus. n. heri dr̃ ſeru⁹. Qd̃ ſi non accõmodate ad id ad qd̃ tandẽ dr̃, fuerit aſſignatũ: ceteris quidẽ ſublatis, eo vel ſolo relicto, ad qd̃ eſt aſſignatũ: nõ ad ipſũ ſane dicet. Aſſignat⁹. n. ſit ſeruus hoĩs, ala q͡ʒ auis atq͡ʒ ab hoĩe her⁹ auferat: nõ ad hoĩem ſane ſeru⁹ dicetur: nã cũ nõ ſit herus neq͡ʒ ſeruus eſt ſane. Silr̃ ⁊ ab aui ales auferat: non vlteri⁹ ala pfecto ad aliqd erit. cum. n. nõ ſit ales: neq͡ʒ erit ala cuiuſq͡ʒ. Quare quodq͡ʒ aſſignetur: ad id ad qd̃ tandem dr̃ accõmodate op͡ʒ. atq͡ʒ ſi ſit quidem poſitum

poſitũ nomẽ:facilis aſſignatio ſit. Sin vo ſi ſit noĩa fortaſſe ponãt neceſſe ẽ.qḋ ſi hoc aſſignẽtur mõ:ea q̃ ſuñt ad aliqd vniuerſa ad ea ſane dicentur que cõuertuntur,vt patet.

℄ Sed qꝛ dubiũ põt eſſe qñ ſit aſſignatio ꝯueniẽs ⁊ qñ nõ.ideo pħs dat vnũ documẽtũ notabile ad cognoſcendũ vtrũ aſſignatio fuerit cõueniẽs vel nõ.⁊ eſt iſtud documentũ.ſi alicui relatiuo aſſignetur correlatiuũ circũſcribatur ab illo oĩa q̃ ſibi accidũt relicto ſolũ illo p que aſſignãtur relatiua:qbus circũſcriptis videdũ eſt an illa referãtur adinuicẽ.vꝫ.illa q̃ aſſignãtur relatiua aut nõ.⁊ ſi referãtur adinuicẽ tũc fuit aſſignatio ꝯueniẽs.v.g.ſi volumus videre an ſeruus ⁊ hõ referantur adinuicẽ:circũſcribãt oĩa q̃ homini accidunt relinquẽdo ſolã naturã hominis hõi autẽ accidit ꝙ ſit albus ⁊ ꝙ ſit grãmaticus.⁊ ꝙ ſit dñs:ſꝫ ſi circũſcribat ab ipſo oĩa iſta rñſum dñizatiõ ſ.hõ nõ dĩ ad ſuũ.qꝛ hõ nõ dĩ ad ſeruũ niſi qꝛ ipſe eſt dñs.iſta igit aſſignatio nõ fuit cõueniẽs q̃ hõ ⁊ ſuus aſſignabantur relatiua.Sꝫ ſi velis videre an dñs ⁊ ſeruus ſint vere relatiua circũſcribamus a dño oĩa q̃ ſibi accidũt vt ipꝫ hominẽ vel ſapientẽ ⁊ ſic de aliis.ſ.ſolũ relicto ꝙ ipſe ſit dñs adhuc dĩ dñs ſerui dñs.ideo aſſignatio fuit cõueniens vbi aſſignatur ꝙ dñs ⁊ ſeruꝰ ſunt vere relatiua. ℄ Cõtra iſtã ꝓprietatem arguit.pr̃ ⁊ filius ſunt relatiua.⁊ nõ dñr ad ꝯuertentiam.qꝛ nõ dĩ pr̃ filii pr̃.qꝛ aliq̄s poſſet dici pr̃.lꝫ nõ habeat filium ſed filiam.Similiter aliquis dĩ filius lꝫ nõ habeat pr̃em ſed mr̃em.Dõꝫ ꝙ pr̃ ⁊ filius vere ſunt relatiua intelligẽdo p pr̃em vtrũq; ſexũ.ſ.tã pr̃em q̃ꝫ matrem.⁊ intelligendo p filiũ ſimiliter vtrunq; ſexum.ſ.filium vel filiam.

℄ Videnť ad aliqd ſil̃ eẽ nã.⁊ in aliis qdem pluribꝰ manifeſtũ eſt. Simul.n.eſt duplũ ⁊ dimidiũ vt cũ ſit dimidiũ.duplũ eſt.⁊ cũ ſit ſuus.dñs eſt. Sil̃r ãt his ſunt ⁊ alia. Sil̃ ãt hec ſeſe auferre inuicẽ. Si.n.nõ ſit duplũ.ñ eſt dimidiũ.⁊ ſi nõ eſt dimidiũ:nõ ẽ duplũ. Similiter autẽ ⁊ in aliis quecũq; talia ſunt.

ARGI. ℄ At vo ea q̃ ſunt ad aliqd ſil̃ nã eẽ videnť atq; i plurimis qdẽ va ẽ hec ſnĩa. Sil̃.n.duplũ eſt ⁊ dimidiũ.⁊ ſi eſt dimidiũ duplũ eſt.⁊ ſi ẽ ſuus:eſt ẽt herus:ſil̃r ⁊ i ceteris ⁊ mutuo ſeſe hec interimũt. Nã ſi duplũ nõ eſt/dimidiũ nõ erit ⁊ ſi dimidiũ nõ eſt:duplũ nõ erit:idẽ eſt ⁊ in ceteris modus,que ſunt ſil̃is rõnis.

℄ Quarta ꝓprietas relatiuoꝝ ẽ eẽ ſil nã.vñ relatiua ſunt ſil̃ nã ⁊ hec eſt ꝯ.3 3.huius libri.q̃ ꝓbat̃ ꝓbatiõe exẽplari ſic.pr̃ ⁊ filius ſunt relatiua ⁊ ſunt ſil̃ nã.ſil̃r duplũ ⁊ dimidiũ ſũt ſimul nã ⁊ ſunt relatiua.ergo relatiua ſunt ſil̃ nã ꝙ aũt pr̃ ⁊ filius ſunt ſimul nã ꝓbat̃.nã ſi pr̃ eſt.filius eſt.⁊ ſi filius eſt pr̃ eſt. Sil̃r duplũ ⁊ dimidiũ ſunt ſil̃ nã.nã ſi duplũ eſt ⁊ dimidiũ eſt.⁊ eꝯ ſi dimidiũ eſt duplũ eſt.ſil̃r ſi pater nõ eſt ⁊ filius non eſt.⁊ eꝯ.⁊ ſi duplũ nõ eſt.dimidiũ nõ eſt.⁊ ecõuerſo.ḡ pater ⁊ filius.duplũ ⁊ dimidiũ ſunt ſimul nã. ℄ Sciendũ ꝙ illa ſt ſimul nã q̃ poſita ſe ponũt.⁊ ꝑempta ſe perimunt.ſic ꝙ neutrum eoꝝ eſt cã alterius.qꝛ ſi vnũ illoꝝ eſt cã alterius tunc nõ ſunt ſimul nã.q̃uis poſita ſe ponunt ⁊ perempta ſe perimunt.⁊ ſic ſunt ſbm ⁊ eius propria paſſio que nõ ſunt ſimul nã:q̃uis poſita ſe ponant.⁊ perempta ſe perimãt.⁊ hoc qꝛ ſubiectum eſt prius ſua propria paſſione cũ ſit cã illius.

℄ Non ãt in omnibus relatiuis veꝝ videť eẽ ſimul natura. Scibile enĩ ſciẽtia priꝰ eſſe vr̃. nãq; in pluribus rebus ſubſiſtentibus ſcientias accipimus.in paucis vo vel nullis hoc quis reperiet ſimul cũ ſcibili ſcientiam eſſe. ARGI.

℄ Nõ tñ i vniuerſis q̃ ſũt ad aliqd veꝝ hoc eẽ vr̃:ſil̃ inq̃ꝫ ea eẽ nã. Scibile nãq; ſcia ꝑus eẽ videbit̃. Plerũq; eni reꝝ q̃ antea ſunt ſcientias nos accipimꝰ. In paucis.n.aut nulla i re ꝑſus ſciaꝫ fieri qſpiã cũ ſcibili ſil̃ videbit

℄ Iſta ꝓprietas nõ cõuenit oĩbus relatiuis.nã ſcia refertur ad ſcibile ⁊ tñ ſcia ⁊ ſcibile nõ ſunt ſimul nã.qꝛ ſcibile eſt prius q̃ꝫ ſcia.ſimiliter eſt de ſenſu ⁊ ſenſibili.ſenſus enim refertur ad ſenſibile.⁊ tñ ſenſus ⁊ ſenſibile nõ ſunt ſimul nã.qꝛ ſenſibile eſt prius naturaliter q̃ꝫ ſenſus. Primũ ꝓbatur ſic.ſ.ꝙ ſcibile eſt prius q̃ꝫ ſcientia.⁊ hec eſt ꝯ.3 4.huius libri.probatur dupliciter:primo ſic. Omne illud qḋ ꝑexiſtit ſcientie vel acceptioni ſcientie eſt prius ꝙ ſcientia ſed ſcibile preexiſtit ſcientie vel acceptioni ſciẽtie:ergo ſcibile eſt prius q̃ꝫ ſcientia maior patet.⁊ minor declarat̃ ſic.qm̃ in pluribus accipimus ſcientias: rebus preexiſtentibus ſed in paucis eſt ſcientia ſimul cum ſcibili.vnde primo res exiſtunt:deinde de illis rebus acquirimus ſcientiam.ergo res de quibus ſcientie ſunt preexiſtunt ſcientie ⁊ acceptioni ſcientie.⁊ ſic res de qbus ſunt ſcientie ſunt priores natura q̃ꝫ ſunt ſcientie ille.⁊ ſic ſcibile naturaliter eſt prius q̃ꝫ ſcientia.

℄ Ampliꝰ ſcibile ſublatũ ſil̃ aufert ſciaꝫ:ſcia vero nõ aufert ſcibile. Nã ſi ſcibile nõ ſit.nõ eſt ſcia.ſcia vo ſi nõ ſit.tñ nihil ꝓhibꝫ eẽ ſcibile.vt circuli q̃dratura ſi eſt ſcibilis.ſcia quidem eius eſt:ſed nondum eſt ſcita.illud vero ſcibile eſt. Amplius animali qdem ſublato nõ eſt ſcia.ſcibiliũ vero pl̃a eſſe ꝯtingit.

ARGI. ℄ Preterea ſi ſcibile tollat̃ tollitur ⁊ ſcia:ſcientia vo ſi tollatur:nõ tollit̃ ſcibile.nã ſi nõ ſit ſcibile/ſciẽtia nõ eſt. Nullius enim prorſus ſciẽtia erit. Si vo ſciẽtia nõ ſit nihil ꝓhibet/vt ſcibile ſit:quadrationis enim circuli,ſi ſcibilis eſt,ſciẽtia qdem nondũ eſſe videt̃:eſt aũt ſcibilis ipſa. Preterea aiali ſublato ſcia qdẽ nõ erit:cõplura vo ſcibilia eẽ pñt.

℄ Probatur eadẽ cõcluſio ſic. Illud eſt prius a quo nõ cõuertit̃ ſubſiſtẽdi ꝯña.ſꝫ ſequit̃.ſi ſcia eſt:ſcibile ẽ.⁊ nõ ecõuerſo.ergo ſcibile eſt prius q̃ꝫ ſcia:vtraq; pars minoris ꝓbatur ſic.⁊ primo ꝓbatur ꝯña hec.ſcientia eſt:ḡ ſcibile eſt.ſic ex oppoſito cõſequẽtis ſequit̃ oppoſitũ anteceẽdẽtis:ergo ꝯña bona:nã ſequit̃:nullũ ſcibile eſt.ḡ nulla ſcia eſt:qꝛ ſi nullũ ſcibile ẽ nullũ aial eſt.⁊ ſi nullũ aial eſt:nulla ſciẽtia eſt:cũ aial ſit ſbm ſcie:ḡ a pmo ad vltimũ ſequit̃:nullũ ſcibile ẽ:ḡ nulla ſcia ẽ. Et alia pars minoris ꝓbat̃.ſ.ꝙ nõ ſequitur:ſcibile eſt:ḡ ſcia ẽ hoc ꝓbat̃ ꝑ experimẽtũ ⁊ ꝑ rõnẽ:ꝑ experimẽtũ ſic:q̃dratura circuli põt eẽ:⁊ ſi nulla eiꝰ ſcia ſit:ĩc ḡ ſcibile põt eẽ ⁊ ſi nulla eiꝰ ſcia ſit. Per rõnẽ ꝓbat̃ idẽ ſic:oppoſitũ ꝯñtis ſtat cum añte:ḡ ꝯña nõ valꝫ.iſta eni ſtãt ſil̃ ſcibile eſt:⁊ nullũ aial eſt:ſꝫ mõ ſequit̃ nullũ aial eſt:ḡ nulla ſciẽtia ẽ ⁊ qcqd ſtat cũ añte ſtat cũ ꝯñte:ḡ iſta ſtant ſimul:ſcibile eſt ⁊ nulla ſcientia eſt.

ARGI. ℄ Sil̃r ãt ſe hñt ⁊ ea q̃ õ ſenſu dñr.ſenſibile.n.ꝑuſq̃ꝫ ſenſus eẽ vr̃.nã ſenſibile ꝑemptũ ſil̃ ꝑimit ſenſũ. Sẽſus vo ſenſibile nõ ſil̃ ꝑimit. Sẽſus enĩ circa corpꝰ ⁊ i corpore ſunt.ſenſibile.n.ꝑẽpto:ꝑemptũ ẽ corpꝰ. Sẽſibile.n.ẽ corpꝰ:cũ vo corpꝰ nõ ſit.ꝑimit̃ ⁊ ſẽſus.q̃re ſil̃ ꝑimit ſẽſibile ſẽſũ.ſenſus vo ſẽſibile nõ ſil̃

Ad maiꝫ illã vide ſco.2.di ſti.9.q 7.⁊ pu. bl.2.q.5 anto.an dre. lib. 9. meta phiſi. q. 16.

perimit. Aīali qdē pempto ſenſus qdē pem pitus eſt. ſenſibile vo erit. vt corpus calidū. dulce. amarū. ⁊ oīa alia quecunq̧ ſunt talia.

ARGI. ¶ Sic ⁊ in ſenſu res ſeſe hēre vr̄: ſenſibilis .n. antecedere ſenſū vr̄. ſi ſenſibile nāq̧ tollatur tollit̄ ⁊ ſenſus. at ipſuȝ nō tollit̄ ſi ſenſus auferat̄. Sēſus eni circa corp⁹ ⁊ i corpore ſunt: atq̧ ſenſibili ſublato: corp⁹ e medio tollit̄. eſt .n. ⁊ ipȝ corp⁹ ſēſibile. ſi corp⁹ vo nō ſit: ⁊ ſēſus ēt aufert̄. Qr̄ fit vt ſecū ſenſibile ſenſū auferat: at ſēſus nō ſecū ſēſibile tollit. nā ſi aīal tollat̄: tollit̄ qdē ſenſus: ſenſibile vo nō tollit̄ eſt eni ſenſibile corp⁹: vt calidū: frigidū: dulce: amarū: ⁊ cetera oīa que ſunt ſimilis gn̄is.

¶ Viſo ꝙ ſēſibile eſt prius q̄ſ ſcia. pbat pħs ꝙ ſenſibile eſt pri⁹ nālīter q̄ȝ ſenſus. ⁊ p̄ōn̄s. ſenſus ⁊ ſenſibile nō ſunt ſil natura. ⁊ hec eſt .3. ꝯ. huius libri. q̄ pbat̄ dup̄r ꝓ ſic. Illud eſt prius natura a q̄ nō ꝯuertit̄ ſubſiſtēdi ꝯn̄a. ſȝ ſeq̄t̄. ſenſus ē. ḡ ſenſibile eſt ⁊ nō ecōuerſo. ḡ ſenſibile eſt prius natura q̄ȝ ſenſus. ⁊ p ꝯn̄s ſenſus ⁊ ſēſibile nō ſunt ſil natura. pȝ maior ⁊ vtraq̧ ps minoris pbat̄. qꝛ ſeq̄t̄. ſenſus eſt. ḡ aīal eſt ⁊ ſeq̄t̄ vltra. aīal eſt. ḡ ſenſibile eſt. ḡ a p ad vltīm ſeq̄t̄. ſenſus eſt. ḡ ſenſibile ē. Alia ps minoris pbat̄. .ſ. ꝙ nō ſeq̄t̄ ſenſibile eſt. ḡ ſenſus eſt. qꝛ aliqd añcedit ad oppoītm ꝯn̄tis qḋ nō añcedit ad oppoītm añtis. ḡ ꝯn̄a nō valȝ. ꝓbatio aſſumpti. nā illa. nullū aīal eſt. añcedit ad iſtā. nullus ſenſus ē. q̄ ē oppoītm ꝯn̄tis. qꝛ ſeq̄t̄. nullū aīal ē. ḡ nullus ſenſus ē. ⁊ iſta. nullū aīal ē. nō añcedit ad oppoītm añtis. nō eni ſeq̄t̄. nullū aīal eſt. ḡ nulluȝ ſenſibile eſt qꝛ oppoſitū ꝯn̄tis ſtat cū añte. nā ſi nulluȝ aīal eēt. adhuc pōt eſſe qualitates ſenſibiles vt dulce: amaruȝ: calidum. frigidū. ⁊ ſic de alijs q̄litatibus ſenſibilibus.

¶ Ampli⁹ ſenſus qdē ſil' cū ſēſato fit ſil'. n. aīal fit ⁊ ſenſus. Sēſibile vo ante eſt q̄ȝ ſit aīal vel ſenſus. ignis. n. ⁊ aq̄ ⁊ alia hmōi ex qb⁹ ipȝ aīal ꝯſtat añ ſunt q̄ȝ ipȝ aīal ſit oīno. q̄re prius q̄ȝ ſenſus vr̄ ſenſibile. Habet āt qōnē vtꝝ nulla ſubia ad aliqd dicat̄: quemadmodū vr̄ an hoc ꝯtingat ſȝ quaſdā ſecūdas ſubas. nā in p̄mis ſubſtātijs veꝝ eſt. .ſ. ꝙ nō dr̄ ad aliqd nā neq̧ tote neq̧ partes ad aliqd dr̄. nā aliqs hō nō dr̄ alicui⁹ aliqs hō. nec aliqs bos alicui⁹ aliqs bos. Silr̄ āt ⁊ partes. q̄dā eni man⁹ nō dr̄ alicui⁹ q̄dā man⁹. ſȝ alicui⁹ manus. ⁊ q̄dā caput nō dr̄ alicui⁹ qȯdā caput ſȝ alicui⁹ caput. Silr̄ āt ⁊ i ſecūdis ſubſtātijs atq̧ hoc qdē in plurib⁹. vt hō nō dr̄ alicui⁹ hō. nec bos alicui⁹ bos. nec lignū alicui⁹ lignū: ſȝ alicuius poſſeſſio dicitur. In huiuſmodi ḡ manifeſtū ē: qm̄ nō ſunt ad aliquid.

ARGI. ¶ Preterea ſenſus qdē cū ſenſitiuo ſil' emergit. nā vna cū aīali ⁊ ipſe ſenſus efficit̄. Sēſibile aūt eſt ⁊ antea q̄ȝ ſenſus ſit ortus. Eſt. n. ignis ⁊ aq̄ ceteraq̧ talia: ex qbus aīal cōſtat ⁊ antea q̄ȝ ſit oīno aīal aut ſēſus q̄re ſenſibile prius ipſo ſenſu videbit̄ eē. Exiſtit āt hoc loco dubitatio q̄dā: vtꝝ nulla ſuba dicat̄ ad aliqd quēadmodū ⁊ videtur. An hoc in aliquib⁹ ſubſtantijs ſecūdis ꝯtingat: in primis nāq̧ ſubſtātijs neq̧ tota neq̧ partes ad aliquid ſane dicuntur. Quidam enim homo nō dicitur cuiuſdā quidā hō: neq̧ quidaȝ equus cuiuſdā quidā equus. Et itidem i partib⁹: quedā. n. manus nō cuiuſdā quedā manus: ſed cuiuſdam dicitur manus. Et quoddam caput non cuiuſdam quoddam caput: ſȝ cuiuſdam dicitur caput. Eadem ⁊ in pluribus ſecundis ſubſtantijs dici poſſunt: homo nāq̧ non cuiuſdam dicitur homo: nec equus alicuius dicitur equus. nec lignū alicuius dicitur lignū: ſed alicuius poſſeſſio dicitur. Talia igitur patet non ad aliquid eſſe.

¶ Scdō pbat̄ eadē ꝯ ſic. Sēſus ⁊ ſēſibile nō ſūt ſimul natura nā ſenſibile eſt prius natura q̄ȝ ſenſus. ḡ ſenſus ⁊ ſenſibile nō ſunt ſil natura. ꝯn̄a pȝ ḋ ſe. ⁊ añs pbat̄. Qñcūq̧ aliq̄ naturalr̄ ſunt ſil' natura: tūc neqḋ naturalr̄ p̄cedit vnū. p̄cedit naturalr̄ reliquū: ſȝ ſenſus ⁊ ſenſatū. puta aīal ſunt ſil natura. ſȝ ſenſibile eſt prius natura. q̄ȝ aīal. ḡ ſenſibile eſt prius natura q̄ȝ ſenſus. Qȝ aūt ſenſibile ſit prius nā q̄ȝ aīal pbat̄. Nā corpa ſimplicia ex qb⁹ ꝯponit̄ mixtū ſunt priora q̄ȝ mixtū: ſȝ corpa ſimplicia. .ſ. elemēta ſunt ſenſibilia. ⁊ ſenſatū ⁊ hñs ſenſum vt aīal eſt mixtū. cū igit̄ ſimplex ſit prius natur aliter mixto. ſeq̄t̄ ꝙ ſenſibile eſt prius naturaliter q̄ȝ ſenſus. ¶ Circa iſtā ꝓpꝛietatez dubitat̄ qꝛ vr̄ ꝙ relatiua nō ſint ſimul natura: nā prius natura ⁊ poſteri⁹ natura ſunt relīua ⁊ nō ſunt ſimul natura. ḡ ⁊c. ꝙ nō ſint ſimul natura pbat̄. qꝛ prius natura ē prius q̄ȝ poſterius natura. ⁊ illa q̄ꝝ vnū ē alio prius naturaliter nō ſunt ſimul natura. Itē cā ⁊ cātū ſūt relatiua ⁊ nō ſūt ſimul natura. q̄re ⁊c. Et ꝙ ſint relatiua. pȝ. qꝛ cā dr̄ reſpectu alicui⁹ cāti ⁊ eōꝯ. ⁊ cā ē prius naturaliter cāto. ḡ nō oīa relatiua ſunt ſimul nā. Itē pr̄ ⁊ fili⁹ ſūt relīua ⁊ nō ſūt ſimul nā: cū pr̄ ſit nālr̄ prior filio ex q̄ pr̄ gēuit filiū. ¶ Aliq̄ dnt ꝙ iſta ꝓpꝛietas relīua ſūt ſil' nā. nō ē itelligēda q̄ȝtū ad actualē exñtiā. ita ꝙ itelligat̄ ſic. ꝙ qñcūq̧ vnū relīuoꝝ actu exiſtit ꝙ alteꝝ illoꝝ ſil' exiſtit. Iſtō .n. nō oȝ ſicut pȝ ḋ priori ⁊ poſteriori tpe prius. n. ⁊ poſteri⁹ tpe ſt relatiua ⁊ nō ſil' nā q̄ȝtū ad exiſtēr. qñ. n. prius tpe ē tūc poſterius tpe nō eſt. Et iō dicūt ꝙ illa ꝓpꝛietas ē itelligēda ꝙ relatiua ſt ſil' nā q̄ȝtū ad ḋpēdētiā: ſic. .ſ. ꝙ qñ vnū relatiuoꝝ ḋpēdet ad alterū ⁊ reliquū: ⁊ ita prius tpe ⁊ poſteri⁹ tpe ſūt ſil' nā. nā q̄cūq̧ h̄ ē prius tpe illo. h̄ ē poſteri⁹ tpe illo. Silr̄ ꝙ prius nā ⁊ poſteri⁹ nā ſūt relīua. iō qñcūq̧ ḋ vno illoꝝ dr̄ ꝙ ē prius nā de reliq̄ illoꝝ dr̄ ꝙ ē poſteri⁹ nā. Sȝ iſtō nō valȝ: qꝛ dicit pħs ꝙ ſcia ⁊ ſcibile n̄ ſt ſil' nā. qꝛ ſcibile p̄exiſtit ſcie. ita ꝙ ē ſcibile qñ ḋ eo ſcia nō ē. Et ſimilit̄ pt eē ꝙ ſēſibile ſit q̄ȝuis null⁹ ſit. Et iō dic pħs ꝙ ſēſibile ⁊ ſēſus nō ſt ſimul nā. Et iō vr̄ ꝙ pħs p ſimul nā itelligat ſimultatē q̄ȝtū ad exiſtē: ⁊ h̄ vult Aug. i ſuis p̄ncip̄ quic ꝙ illa ſt ſil' nā q̄ ſūt ſimul q̄ȝtū ad ortū ⁊ q̄ȝtū ad occaſū. ⁊ iō q̄ ſil' icipiūt eē ⁊ dñūt eē. ⁊ neutꝝ illoꝝ ē cā alteri⁹ illa ſt ſil' nā itelligēdo p ſimultatē q̄ȝtū ad eē ⁊ exiſtē. Dōȝ ē ḡ ꝙ ſi oīa relatiua ſint ꝯueniēter aſſignata ſūt ſil nā. nec ē dbītāt iſtā tie q̄s pħs adducit ꝯ iſtā ꝓpꝛietatē qꝛ l illis nō ē ꝯueniēs aſſignatio. ſcia. n. nō ꝯueniēter aſſignat̄ ad ſcibile tāq̄ȝ ad ſuum correlatiuū: ſȝ magis ad ſcitū. ſcia. n. ⁊ ſcitū ſūt ſimul natura qꝛ qñcūq̧ ſcia ē ſcitū ē ⁊ qñcūq̧ ſcitū ē ſcia ē. ſimilit̄ ſenſus nō ꝯueniēter aſſignat̄ ad ſenſibile: ſȝ ad ſenſatū. i. hñs ſenſū. ⁊ illa. .ſ. ſenſus ⁊ ſenſatū ſunt ſimul natura. qꝛ qñ ſenſus ē ſenſatū ē ⁊ eōꝯ. ſi tn̄ ſcia referat̄ ad ſcibile. ⁊ ſenſus ad ſenſibile cū tn̄ ſcibile nō referat̄ ad ſciaȝ. nec ſenſibile ad ſenſum. tūc nō ē ꝯcedēdū ꝙ ſcia ⁊ ſcibile ſūt relatiua. imo tm̄ alteꝝ illoꝝ ē relatiuū. .ſ. ſcia. Silr̄ ſenſus ⁊ ſenſibile nō ſt ꝓpꝛie relatiua. ſȝ

ſolum

Relati-
ua en-
ſimul n-
tura.

ſolū ſenſus eſt relatiuū. ideo ꝯuenięter pōt ſuſtineri ꝙ oia relatiua diūr ad ꝯuertētiā. nec eſt inſtātia in ſcia ⁊ ſcibili cū nō ſint relīua ſ; alterꝝ tm̄ eſt relīuū. Pro inſtātijs adductis eſt ītellim ꝙ terminus ꝯcretus pōt accipi dupli̾. vel ꝑ eo qḋ ſignificat. vel ꝑ eo qḋ ꝺnoiat. Uel ſub alijs ṽbis terminus ꝯcretus in dictis inſtātijs pōt accipi. vel ſ; ꝙ ſupponit ſimpli̾ vel ſ; ꝙ ſupponit ꝑſonali̾. qñ accipit̾ ꝑ eo qḋ ſignificat. tūc ſupponit ſimpli̾ ſ; qñ accipit̾ ꝑ eo qḋ denominat tūc ſupponit ꝑſonali̾. ❡ Per iſta ad pm̄ argm̄ in ꝯrīū pͥmi dubij. ſ. ꝙ pͥus nā ⁊ poſterius nā ſunt relatiua. Dico ꝙ iſti termini pͥus nā ⁊ poſterius nā pñt accipi dupli̾. ſ. vt hñt ſuppōnē ſimplicem. ⁊ ſic pͥus nā ⁊ poſterius nā ſunt relīua. qꝛ res ſignificate ꝑ iſtos terminos pͥus nā ⁊ poſterius ſunt relatiua. ⁊ ſimul nā. Alio mō pñt accipi iſti termini pͥus nā ⁊ poſterius nā: vt hñt ſuppōnē ꝑſonalē. ⁊ ſic vtraqꝫ illaꝝ eſt falſa. pͥus nā ⁊ poſterius nā ſunt ſimul nā. qꝛ ſic ſupponunt ꝑ reb⁹ ꝺ qbus actualiter p̄dicāt̾. vt ꝑ hoie. ꝑ aiali. ꝑ ḋo vel ꝑ creatura. Iſta n. eſt ṽa. aial eſt pͥus hoie nā. ⁊ hō ē poſteri⁹ aiali nā. Et hec eſt ṽa. deus eſt pͥus nā q̄; aial vel alia creatura. ⁊ creatura ē poſterior vel qḋ poſterius q̄; deus. oēs iſte ꝓpōnes ſunt ṽe ſ; ꝙ pͥus nā ⁊ poſterius nā hñt ſuppōnē ꝑſonalē ⁊ ī iſto ſenſu. hec eſt falſa pͥus nā ⁊ poſterius ſunt relatiua. qꝛ aial ⁊ hō nō ſunt ſimul nā. nec deus ⁊ creatura ſunt ſimul nā cū ḡ dr̄ ꝙ pͥus nā ⁊ poſterius nā ſunt relatiua. dico ꝙ h̄ eſt ṽa. pͥus nā ⁊ poſteri⁹ nā ſunt relatiua ſ; ꝙ iſti termini hñt ſuppōnē ſimplicē ⁊ ī eodē ſenſu eſt hec falſa pͥus nā ⁊ poſteri⁹ nā nō ſunt ſimul nā. Et qñ dr̄ vlteri⁹ ꝙ pͥus nā eſt pͥus q̄; poſteri⁹ nā. dico ꝙ ſi iſti termini accipiant̾ ſ; ꝙ iſti termini hñt ſuppōnē ſimplicē. ſic hec eſt falſa pͥus nā eſt pͥus q̄; poſteri⁹ nā. qꝛ res ſignificata ꝑ iſtū terminū pͥus nā nō ē pͥor q̄; res ſignificata ꝑ hūc terminū poſteri⁹ nā. ſ; ſunt eq̄ pͥo. Si tn̄ pͥus nā ⁊ poſteri⁹ nā hēant ſuppōnē ꝑſonalē. ſic h̄ eſt ṽa. pͥus nā eſt pͥus nā q̄; poſteri⁹ nā ⁊ ſic accipiēdo illos terminos eſt hec falſa. pͥus nā ⁊ poſteri⁹ nā ſunt ſimul nā ⁊ ſūt relatiua. qꝛ neutrū veꝝ ē. Et ſi moueat̾ dubm̄ ꝺ pͥori tpe ⁊ poſteriori tpe ꝙ illa nō ſunt ſimul nā cū nō ſimul exiſtāt. ⁊ tn̄ ſunt relatiua. Dōz ꝙ ꝺ relatiuis rē ꝑmanētē ſignificātib⁹ eſt vlr veꝝ. ſ. ꝙ hȝ relatiua ſunt ſimul nā. Sȝ ꝺ relatiuis ꝑmanētib⁹ rē ſucceſſiuā cū ſunt pͥus tpe ⁊ poſteri⁹ tpe nō eſt veꝝ ꝙ ſunt ſimul nā. ita ꝙ necio ſimul exiſtāt. tn̄ hñt ſimul ſunt q̄ꝫ rū ad depēdētiā qꝛ qñcūqꝫ ꝺ vno dr̄ ꝙ eſt pͥus tpe. ⁊ ꝺ reliqꝫ dr̄ ꝙ eſt poſteri⁹ tpe. ❡ Ad aliā inſtātiā ꝺ cā ⁊ cāto dōz eſt ꝙ accipiēdo cāz ⁊ cātū ſ; ꝙ hñt ſuppōnē ſimplicē ſic eſt ṽa. cā ⁊ cātū ſunt relatiua ⁊ ſunt ſimul nā. qꝛ res ſignificate ꝑ illos t̄minos ſunt ſimul nā. Ex iſto mō hec eſt falſa. cā eſt pͥor nāl̾r cāto. qꝛ res ſignificata ꝑ h̄ nomē cā. nō eſt pͥor nāl̾r q̄; res ſig̾ta ꝑ hoc nomē cātū. Sȝ ſi accipiat̾ cā ⁊ cātū vt hñt ſuppōne ꝑſonalē. ſic hec ē falſa. cā ⁊ cātū ſunt relīua. qꝛ res q̄ eſt cā. ⁊ illa res q̄ eſt cātū nō ſunt relīua nec ſunt ſimul nā. Eodē mō dicēdū eſt ad aliā inſtātiā ꝺ pr̄e ⁊ filio. qꝛ ſi accipiant̾ iſtā noia. ſ. pr̄ ⁊ filius vt hñt ſuppōnē ſimplicē ita ꝙ ſupponāt ꝑ his q̄ pͥncipaliter ſignificant. ſic h̄ eſt ṽa pr̄ ⁊ filius ſunt relatiua ⁊ ſunt ſimul nā. ⁊ ſic eſt hec falſa. pr̄ genuit filiū. Sȝ ſi iſta noia. pr̄ ⁊ filius accipiātur vt hñt ſuppōnē ꝑſonalē. ſic eſt hec falſa. pr̄ ⁊ filius ſunt ꝑ ſe relatiua. qꝛ poſito ꝙ ſor. ſit pr̄ ciceronis. eſt hec falſa. pr̄ ⁊ filius ſunt ꝑ ſe relatiua ſ; ꝙ hec noia habēt ſuppōnē ꝑſonalem. ❡ Dubitat̾ ꝺ vno dicto phi in littera ꝙ deſtructo ſcibili ꝺſtruit̾ ⁊ ſcia. Iſtḋ nō vr̄ eē veꝝ. qꝛ nulla roſa exñte adhuc pōt hō hr̄e ſciaz de roſa. Itē nulla eclypſi exñte pōt eē ſcia ꝺ eclypſi. Itē phs ī. 4. phy. tradit ſciaz ꝺ vacuo tūc arguit̾ ſic. Scia ꝺ vacuo eſt. ⁊ tn̄ nullū vacuū eſt. ḡ ſcia pr̄ eē ꝺ nō exñte ⁊ ſic nō oȝ ꝙ ꝺſtructo ſcibili ꝑꝑ h̄ deſtruat̾ ſcia. ❡ Dōm eſt q̄ꝫ tū ad intētionē phi hic ꝙ ipſe intēdit ſolū declarare ꝙ ſcia in cōi refert̾ ad ſcibile in cōi. qꝛ deſtructo ſcibili in cōi deſtruitur ſcia in cōi. nā deſtructo ſcibili in cōi nullū ſcibile manet. ⁊ ſic ſcibile in cōi eſt ſimul cū ſcia in cōi. nec intēdit phs dr̄e hic ꝙ deſtructo hoc ſcibili ꝑꝑ hoc oȝ ꝙ ſciētia illius deſtruat̾.

❡ Sciendū eſt etiam pro inſtantijs adductis ꝙ ꝑ ſcibile duo poſſumus intelligere videlȝ ꝓpoſitionē vel ſubiectū ꝓpoſitionis q̄ pōt ſciri. Si ꝑ ſcibile intelligamus ꝓpoſitionē q̄ pōt ſciri. ſic eſt vniuerſaliter veꝝ ꝙ deſtructo quocūqꝫ ſcibili deſtruit̾ ſcia q̄ nata eſt de ipſo haberi. hoc eſt deſtructo ſcibili .i. ſi nō ſit ita in re ſicut illa ꝓpoſitio ſcibilis ſignificat. tūc de illo ſcibili nō eſt ſcia vera. Si vō ꝑ ſcibile intelligamus ſbm̄ ꝓpoſitionis ſcibilis. aut ḡ illa ꝓpō ſcibilis eſt affirmatiua vel negatiua. Si negatiua tunc nō oȝ ꝙ deſtructo ſcibili. ſ. tali ſbo ꝓpōnis ſcibilis ꝙ deſtruat̾ ſcia illius. ⁊ ſic argm̄ ꝺ vacuo nō ꝓcedit. Nā phs tradidit ſcientiā de vacuo tanq̄; de ſbo ꝓpoſitionis. ſ. ꝓpōne negatiua. ꝓbat eni ꝙ nullū vacuū eſt. ⁊ ſic nō oȝ ꝙ deſtructo vacuo ꝙ ꝑꝑ hoc deſtruatur ſcientia ꝺ vacuo. Si vero ꝓpō ſcibilis ſit affirmatiua. aut ḡ ſubm̄ ſupponit reſpectu dictionis ampliatiue vel dictionis tranſcendentis. aut nō. Si ꝑ pͥmo mō. ſic bñ pōt eſſe ſcientia de nō exñte. qꝛ nulla eclypſi exñte adhuc pōt ſciri ꝙ eclypſis pōt eſſe. Si vero ſubiectum in ꝓpoſitione affirmatiua ſupponit ⁊ nō ratione alicuius ṽbi ampliatiui. nec reſpectu alicuius tranſcēdētis. tunc de tali ſcibili non exñte nō pōt eſſe ſcientia tanq̄; de ſubo. qꝛ talis ꝓpō affirmatiua eſt falſa. ⁊ ꝑ ꝯñs non ſcit̾. ⁊ ſic de eius ſubo nō eſt ſcientia tanq̄; de ſubo ſcibili in tali ꝓpoſitione affirmatiua. ❡ Et ſi dicat̾ ꝙ de ſubiecto oȝ p̄cognoſci quid eſt. ⁊ ſi eſt. ꝑ phm̄ pͥmo poſte. ḡ de oi ſubo oȝ p̄cognoſci ipſum eſſe. Dicendum ꝙ phs ſic intelligit ꝙ de oi ſubo ꝓpoſitionis affirmatiue ſcite in qua ſubiectum ſupponit ⁊ nō reſpectu alicuius ampliatiui nec reſpectu alicuius tranſcendentis oȝ precognoſci quid eſt ⁊ ſi eſt. Sed de ſubiecto aliarum propoſitionum non oȝ dictum ſuum intelligi.

❡ In aliqbus vō ſecūdis ſubſtātijs hȝ aliqs dubitationē. vt caput alicui⁹ caput dr̄. ⁊ manus alicuius manus dr̄. ⁊ ſingula hmōi. q̄re hec eſſe fortaſſe ad aliqd vident̾. Si ḡ ſufficienter eoꝝ que ſunt ad aliquid diffō aſſignata eſt: aut nimis difficile. aut impl̾e eſt ſoluere. qm̄ nulla ſuba eoꝝ q̄ ſunt ad aliqd dr̄. Si aūt nō ſufficiēter. ſ; ſunt ad aliqd qbus hoc ipſum eē eſt ad aliqd quodāmō ſe hr̄e. Fortaſſe aliqd ꝯtra iſta dicet̾. Prior āt diffō ſequit̾ qdē oia relatiua. non tn̄ h̄ eis eſt eſſe ꝙ ſint ad aliqd: eo ꝙ ea ipſa q̄ ſunt alioꝝ dr̄r.

❡ In qbuſdā āt ſecūdaꝝ ſubaꝝ ē dubitatio: caput. n. alicui⁹ dr̄ caput. ⁊ man⁹ alicui⁹ dr̄ man⁹ ⁊ vnūqḋqꝫ tale eodē mō dr̄. q̄re hec videbunt̾ ad aliqd eē. Si igit̾ eoꝝ q̄ ſunt ad aliqd diffō ē aſſignata aut nimiū ē difficile aut īpoſſ̾e: nullā ſubaȝ ad aliqd eſſe oñdere. Si vō nō ſufficiēter ē aſſignata: ſ; ea ſunt ad aliqd quoꝝ eē idē eſt. Qḋ hoc ad aliqd inquaȝ aliquo mō ſeſe hr̄e. Fortaſſe ad hec aliqd dici pōt: Prior āt diffō ſequit̾ quidē ea q̄ ſunt ad aliquid: nō tamē idez eſt. Ipſorū eſſe qḋ hoc ipſa ī quā id quod ſunt aliorū eſſe dici.

❡ Hec eſt ſecūda particula huius capituli in qua phs mouet ⁊ ſoluit quandā dubitationē. ex cuius ſolutione pȝ vna ṽa deſcriptio relatiuoꝝ. ⁊ cōtinet duas partes: In pͥma mouet ⁊ ſoluit vnā dubitationē ex cuius ſolutione infert vnā deſcriptionez relatiuoꝝ. In ſecūda ibi. (Ex his igit̾ manifeſtū eſt) concludit vnuȝ correlariū quod ſequit̾ ex premiſſis. In prima ergo particula mouet vnam dubitationem que eſt iſta

vtrū aliq̄ ſb̄a ſit ad aliqd. cum.n. duplex ſit ſb̄a.ſ. p̄ma ⁊ ſa ⁊ vtraq̄ eſt vna vt totū. vel eſt vt pars de p̄ma ſb̄a q̄ ē vt totū. ⁊ de p̄ma q̄ eſt vt ps certū eſt q̄ neutra eſt ad aliqd. nō.n. dr̄ aliqs hō alicuius hoīs hō nec aliq̄ manus alicui⁹ hoīs aliq̄ manus. ⁊ ſic de alijs. Et ita nec p̄ᵒ ſb̄a q̄ eſt totū. nec p̄ᵒ q̄ eſt vt pars dr̄ ad aliqd. nā hō nō dr̄ alicuius hō. nec bos alicui⁹ bos. Sꝫ d̄ ſa ſb̄a q̄ eſt vt ps vr̄ eē dubiū. an illa ſit ad aliqd caput.n. vr̄ dici alicui⁹ caput: vt caput capitati caput. ⁊ man⁹ manuati man⁹. Jō ſi diffō relīuoꝝ p̄us data ſit vā diffō relīuoꝝ: aut ipoſſe aut min⁹ difficile ē ꝓhibere qn aliq̄ ſb̄a ſit ad aliqd. Sꝫ ſi diffō relīuoꝝ p̄us data nō ſit ſufficiēter data aliqd ꝯ̄ iſtō dicere oꝫ eē h̄ q̄ ponit q̄ aliq̄ ſb̄a eſt ad aliqd. Un̄ diffō relīuoꝝ p̄us data n̄ ē ſufficiēs. Sꝫ vā diffō relīuoꝝ ē illa q̄ꝝ ē ad aliud ſe hr̄e. Un̄ relīua ſunt q̄ꝝ eē ē ad aliud q̄dāmō ſe hr̄e. Et hec diffō dr̄t a diffōne p̄ori q: hec diffō nō cōpetit niſi relīuis ſꝫ eſſe relīua n. ſꝫ eſſe ſꝫ illō q̄ ſunt: ſunt ad aliud. Sꝫ p̄ᵒ diffō relīuoꝝ ꝯpetit tā relīuis ſꝫ eē q̄ relīuis ſꝫ dici ⁊ eē. Ex his pꝫ ſolutio dubitationis iducte. q̄ fuit vtꝝ aliqua ſb̄a ſit ad aliqd. pꝫ.n. q̄ nulla ſb̄a eſt ad aliqd ſꝫ eē. q: nulli⁹ ſub̄e ē ad aliqd ſe hr̄e. Scd̄a ḡ ſb̄a ſꝫ illud qd̄ ē: nō ē ad aliud. ſꝫ aliq̄ ſb̄a vt ſub̄a ſa q̄ eſt pars dr̄ ad aliqd ſm̄ illud qd̄ eſt. Et ita ꝯcedēdū eſt q̄ nulla ſub̄a eſt ad aliqd ſꝫ illud qd̄ ē. tn̄ aliq̄ ſub̄a vt ſub̄a ſa que eſt pars eſt ad aliquid ſm̄ dici.

Capitl̄ hic plato ponēs relatiua ſm̄ dici eſſe vere relatiua vt tꝫ egidius ⁊ albertus.

C Ex his ergo manifeſtū eſt q̄ ſi qs aliqd eoꝝ q̄ ſunt ad aliqd diffinite ſciet. ⁊ illud ad qd̄ dr̄ diffinite ſcitur⁹ eſt. qm̄ eoꝝ ē q̄ ſunt ad aliqd. eē.n. relatiui ē ad aliqd q̄dāmō ſe hr̄e. Palā itaq̄ ex hoc eſt. Si.n. nouit aliqs hoc qdē q: ad aliqd eſt. Eſt āt eē eius qd̄ ad aliqd eſt ad aliud q̄dāmō ſe hr̄e. Et illud nouit oīno ad qd̄ h̄ q̄dāmō ſe hꝫ. Si enīꝫ nō nouit aliqs oīno ad qd̄ h̄ quodāmō ſe hꝫ: neq̄ ſi ad aliqd quodāmō ſe hꝫ nouit. Sꝫ i ſingul̄ palā hoc eſt. vt ſi quis nouit diffinite quid ē duplū. ⁊ cui⁹ duplū eſt diffinite mox nouit. Si v̄o nihil diffinite nouit ipſuꝫ cui⁹ duplū eſt. neq̄ ſi ē duplū diffinite nouit oīno. Sil̄r āt ⁊ h̄ ad aliqd ſi nouit: q: meli⁹ eſt diffinite. eteni q̄ meli⁹ ē diffinite nec̄iuꝫ ē noſſe. Quapp̄ palā eſt nec̄iuꝫ q̄ ſi qs nouerit ea q̄ ſunt relīuoꝝ diffinite. ⁊ id ad qd̄ ſunt diffinite noſcet: caput v̄o ⁊ man⁹ ⁊ eoꝝ ſingula q̄ ſub̄e ſunt hoc ipꝫ q̄ ſūt pōt ſciri diffinite. Ad qd̄ v̄o dicāt nō ē nec̄iū ſcir̄. cui⁹.n. hoc caput. vl̄ cui⁹ hec man⁹ ſit nō ē diffinite dici. Quare nō erūt hec ad aliqd. Si v̄o n̄ ſunt hec relīuoꝝ. verꝝ erit dr̄e. q: nulla ſub̄a relīuoꝝ ē.

ARGL. C Ex his igit̄ pꝫ ſi qſpiā aliqd eoꝝ q̄ ſunt ad aliqd diffinite ſcit. Et id cū eo qd̄ dr̄: illō d̄ſfinite ſcire. Hoc āt pꝫ qdē ex his ipſis. Naꝫ ſi ſcit qſpiā hoc aliqd eē. ē āt eoꝝ q̄ ſunt ad aliqd eē idē qd̄ illō ad aliqd aliq̄ mō ſe hr̄e. Et illud ꝓfecto ſcit ad qd̄ hoc aliq̄ mō ſe hꝫ. Si .n. neſcit oīno id ad qd̄ hoc aliq̄ mō ſe hꝫ neq̄ ſi ad aliqd hoc mō ſe hꝫ ſciet. Pꝫ āt ⁊ ex ſingulis: nā ſi qſpiā hoc ſcit d̄finite duplū eē ⁊ id cui⁹ duplū eſt ꝯtinuo definite ſcit. Nā ſi null⁹ d̄finite duplū ſcit illō eē: neq̄ ſi ē duplū oīno ſcit. ſil̄r ⁊ hoc ſi ſcit p̄ſtabili⁹ eē. Et q̄ p̄ſtabili⁹ ē definite. Ob hec eadē ipꝫ ſcir̄ nec̄eſt. aliq̄ nō definite ſciet. Hoc p̄ſtabili⁹ eē deteriore. Tale.n. opinatio eſt: nō ſcia. Nō.n. exacte deteriore p̄ſtabili⁹ eē ſciet: nā ſi forte fuerit nihil ē deterius ipſo. Quare pꝫ nec̄iū eē. q̄cq̄d eoꝝ q̄ ſūt aliqd qſpiā ſciuerit idefinite: ⁊ id idētidē ſcire ad qd̄ dr̄ illō. Fit enīꝫ vt caput ⁊ man⁹ ⁊ q̄cūq̄ taliū q̄ ſubſtāīe ſūt id qd̄ ē ipm̄ d̄finite ſciat̄. At nō ſit nec̄rio: vt id ad qd̄ dr̄ d̄finite ſciat̄. Cui⁹.n. hoc caput: aut cui⁹ ē man⁹ non ſit vt definite ſciat̄. q̄re hec nō ad aliqd erūt. Qd̄ ſi hec nō ſūt ad aliqd vere dicere lꝫ nullā ſubſtātiā ad aliqd eē.

C Hec eſt ſa particula in qua ph̄s cōcludit vnū correlariūm qd̄ ſequit̄ ex predictis. Ex illo manifeſtat ſolutionē dubitationis inducte de ſub̄a. Correlariū eſt illud. q̄ q̄cūq̄ cognoſcit diffinitiue vnū relatiuoꝝ diffinite cognoſcit ⁊ reliquū. ⁊ hec eſt concluſio. 36. huius libri. ⁊ intelligitur cōcluſio ſic. q̄ qui perfecte cognoſcit vnū relatiuoꝝ pfecte cognoſcit ⁊ reliquū: hec cōcluſio ꝓbatur p rationē. ⁊ etiā p exēplū. Per rōnē ꝓbatur ſic. Q̄uicūq̄ cognoſcit diſtincte aliquid cuius eſſe eſt ad aliud ſe hr̄e pfecte cognoſcit ⁊ illud ad qd̄ ſe hꝫ. vt pꝫ p ph̄m in p̄mo poſterioꝝ dicentē q̄ ſicut vnūqd̄q̄ ſe hꝫ ad eſſe: ita ſe hꝫ ad cognoſci. Et ideo ſi eſſe ſuuꝫ fuerit ad aliqd ſequit̄ q̄ ſuū cognoſcere erit in habitudine ad aliud: ⁊ pꝫ ex oppoſito: q: ſi n̄ non cognoſcit illud ad qd̄ ſe hꝫ nō cognoſcit illud qd̄ ſe hꝫ ad illud. C Item pꝫ q̄ quicunq̄ cognoſcit aliquid cuius eſſe eſt ad aliqd ſe hr̄e pfecte. cognoſcit illud ad quod ſe hꝫ. ſed relatiuū eſt cuius eſſe eſt ad aliud ſe hr̄e. ſ. ad ſuum correlatiuū ḡ q̄cunq̄ cognoſcit vnū relatiuoꝝ pfecte cognoſcit ⁊ reliquū. Jſta eadē ꝯ ꝓbatur ꝓbatione exēplari ſic. Q̄uicunq̄ pfecte cognoſcit q̄ aliqd eſt dupluꝫ perfecte cognoſcit cuius eſt duplū. ſiue illud ad quod eſt duplū. Sil̄r q̄cunq̄ cognoſcit q̄ aliquid eſt melius perfecte cognoſcit illud quo eſt melius. Si enīꝫ nō cognoſceret quo eſt melius. nō cognoſceret illud qd̄ eſt melius aliquo mō. Et ſic pꝫ q̄ q̄cunq̄ pfecte cognoſcit vnū relatiuoꝝ pfecte cognoſcit ⁊ reliquum. Ex hac ꝯne eſt manifeſta ſolutio dubitationis inducte de ſubſtātia. qm̄ ex iſta ꝯne iam oñſa manifeſtū eſt q̄ caput ⁊ manus ⁊ hmōi partes ſub̄e q̄ ſunt partes d̄ q̄bus erat dubiū nō ſunt ad aliquid ſm̄ illud qd̄ ſunt: q: aliqs pōt diſtincte cognoſcere caput ⁊ manū ſꝫ illud qd̄ ſunt. Q̄uis non cognoſcat diſtincte illa ad que dicuntur. nam poſſum cognoſcere caput ⁊ manū. q̄uis non cognoſcam cuius ſit caput ⁊ manus. ⁊ ideo caput ⁊ manus nō ſunt relatiua.

C Foꝛtaſſe āt difficile eſt de hmōi reb⁹ ꝯſidēter declarare niſi ſepius ꝑtractata ſint. Dubitare autem de ſingulis non erit inutile.

ARGL. C Difficile āt eſt foꝛtaſſe ꝓ talib⁹ vehemēter aſſerere: nō pſepe ꝯſideratiōe d̄ ipſis p̄miſſa. Circa tn̄ vnūqd̄q̄ ipſoꝝ nō ē inutile dubitaſſe.

C Quia relatiua debilē hn̄t entitatē ⁊ nō ſtatim ſe offerunt intellectui: ideo ph̄s imponēs finē tractatui de relatiuis dicit q̄ aliquid tradere de hmōi rebus confidenter eſt valde difficile niſi ſepe ⁊ cū magna diligentia fuerit pertractatuꝫ. Et ideo dubitare de ſingulis per rōnes ꝓbabiles ad vtrāq̄ partem non erit inutile. Nam dubitare per rationes ꝓbabiles ad vtranq̄ partem multum valet ad inquirendam veritatē. C Intelligendum eſt q̄ quedam recipiunt̄ in intelle-

ctu

ctū ſic ꝙ pficiūt ⁊ termināt ſeu quietant intellectū recipiēdo il lo cū ꝑfectione cuiuslibꝫ alterius cognitione ſic lapis mouet in tellectū ⁊ pficit ipſū. ita ꝙ nullius rei cognitionē pter cogni tionē ſuippius ponit in intellectu ⁊ talia etiā ſunt abſoluta. Alia vō ſunt q̄ ſic pficiūt intellectū ꝙ vno appꝛheſo neceſſe
C est cum ipſo aliud appꝛhēdi. ⁊ talia ſunt relatiua. nō tñ q̄ncūq; faciūt ad cognitionē alicuius cū ipſo referunt ad illa. q. ꝛc. cōtia nō referūt ad ſubīeꝫ. q̄ p diſcurſū rōnis deuenit ad co gnitionē ſube p cognitionē accidētis. Sꝫ in relatiuis ex nā reꝝ cognito vno relatiuoꝝ abſq; diſcurſu cognoſcit ⁊ reliquū. Et iſto pꝫ ꝙ ſcibile ⁊ ſcia non ſunt relatiua ſꝫ tm̄ vnū eoꝝ. ſ. ſcia eſt relatiuū. ⁊ ſcibile nō refert ad ſciaꝫ. q. aliqs pt cogno ſcere ſcibile nō cognoſcēdo ſciaꝫ q̄ eſt d illo ſcibili. ⁊ ꝑ ꝯñs ſci
A bile nō refert ad ſciaꝫ. C Intellm̄ ꝙ ex dicto phi. vꝫ q diffi nite cognoſcēs vnū relatiuoꝝ diffinite cognoſcit ⁊ reliquū. accipiūt aliq ꝙ vnū relatiuoꝝ dꝫ diffiniri p reliquū. Et ſine dubio iſtud nō eſt de intētione phi hic. ſꝫ ſolū intelligit ꝙ qui cognoſcit diffōnē vni⁹ relatiuoꝝ cognoſcit ⁊ diffōnē alteri⁹ nec ex h̄ ſequit ꝙ vnū relatiuoꝝ diffiniat p reliquū. Aliud .n. eſt aliq̄ eē ſil' nā. ⁊ aliq̄ eē notā p alia. vt viſuꝫ eſt ſuperius
B ſed vnū relatiuoꝝ nō eſt notū p aliud vt ſuperius dicebatur. C Et ſi dicat. aliqs pōt cognoſcere pꝛēꝫ nō cognoſcēdo filiū ſuū. igr relatiua nō ſunt ſil nā. Dōꝫ ꝙ aliqs pōt cognoſcere illū q eſt pr nō cognoſcendo illū q eſt filius ſuus. nec ille q eſt pr. nec ille q eſt fi. i⁹ ſunt relatiua. Nullus tñ pōt cognoſcere
C pꝛēꝫ in quātū eſt pr niſi cognoſcat filiū ſuū. C Sciēdū ꝙ hec eſt vā. pr ⁊ filius ſunt relatiua ſm ꝙ iſti termini hñt ſuppoſi tionē ſimplicē ⁊ ꝑ eādē hec eſt vā q cognoſcit pꝛēꝫ cogno
D ſcit filiū ⁊ cō. C Intelligēdū eſt ēt ꝙ nō eſt veꝝ in oībus re latiuis. ꝙ q cognoſcit vnū relatiuoꝝ cognoſcit ⁊ reliquū. ſic ꝙ qñ vnū relatiuoꝝ cognoſcit cognoſcat ⁊ reliquū. pt eniꝫ aliqs ſcire ꝙ eclypſis eſt defectus ⁊ ignorare cuius eſt defe
E ctus. C Pro iſto ſciendū eſt ꝙ q̄dā relatiua neceſſario pdicā tur de illis dū illa d qbus pdicant exiſtūt. ⁊ q̄dā relatiua p dicant ꝯtīgēter. qꝛ nō pñt vificari d illis dū exiſtūt cuiuſmo di ſunt pr ⁊ filius: dñs ⁊ ſuus. de relatiuis q̄ neceſſario pdicāt nō intelligit dcm̄ phi. ſ. q diffinite cognoſcit vnū relatiuoꝝ co gnoſcit ⁊ reliquū ⁊ cuiuſmodi relatiuū eſt eclypſis dū eſt ſpē effect⁹. Sꝫ d alijs relatiuis q̄ pdicant ꝯtīgēter d qb⁹ pdicāt vificat dcm̄ phi. ſ. q diffinite cognoſcit vnū relatiuoꝝ ꝛc.

Cap. 4.

ARGI.

Qualitatem vō dico ſm quā quales dicimur.

C Qualitatem autem eam dico. qua quales quidam dicuntur.

C Iſtud eſt q̄rtū capitulū huius tractatus in q̄ determinat d q̄li tate ⁊ ei⁹ ſpēb⁹ vel modis. Et ꝯtinet tres partes pncipales. In pª parte determinat de q̄litate ⁊ ei⁹ ſpēbus. In ſa ibi. (Qualia vō.) determinat de denominatione qualitatis. In tertia parte pncipali ibi. (Ineſt aūt ꝯrietas.) determinat de ꝓprietatibus q̄litatis. Prima pars ꝯtinet q̄nq; particulas. In pma ponit deſcriptio q̄litatis. In ſa ibi. (Eſt aūt.) determi natur de pma ſpē q̄litatis ⁊ de his q̄ ſunt in pª ſpē q̄litatꝫ. In tertia ibi. (Aliud vō genus q̄litatis.) determinat de ſa ſpē q̄litatis ⁊ de his q̄ ſunt in ſa ſpē q̄litatis. In q̄rta particula ibi. (Tertia vō ſpēs.) determinat de his q̄ ſunt in tertia ſpē q̄litatis. In quinta particula ibi. (Quartū vō genus.) deter minat de his q̄ ſunt in quarta ſpē q̄litatis. In pª ḡ particula ponit deſcriptionē q̄litatꝫ dicēs. Qualitatē aūt dico ſꝫ quā q̄ les eſſe dicimur. h̄ eſt q̄litas eſt ſꝫ quā res dñr q̄les. C Intel
F ligendū ꝙ non oē qd̄ pdicat de aliquo in q̄le eſt eius q̄litas. qꝛ dīa ſubālis pdicat de aliquo. vꝫ. de ſubſtantia in q̄le ⁊ tñ nō eſt eius q̄litas. ſꝫ oē illud p qd̄ ꝯuenienter rñdet ad q̄ōnē factā p quale de aliquo ⁊ nō pdicat de illo per ſe in pmo mō dicēdi p ſe. tale eſt in gñe qualitatis. Sꝫ qꝛ dīa ſubālis pdicat p ſe in pmo mō dicēdi p ſe. iō non eſt in gñe qualitatis. ꝗuis pdicet in quale. C Sciendū eſt ꝙ cū qualitas ſit gen⁹ generaliſſimū nō hꝫ genus ſuperueniēs. ⁊ iō nō pōt diffiniri ꝓprie. ſꝫ deſcribit mō iaꝫ dicto. ⁊ hec deſcriptio datur p no tiora. q. quale eſt notius q̄ꝫ qualitas. q. quale eſt ꝓpria ope ratio qualitas ⁊ operatio eſt notior q̄ꝫ eius forma q̄ eſt pn cipium operationis.

C Eſt aūt ē q̄litas eoꝝ q̄ multiplr dicuntur. ⁊ vna quidē ſpēs q̄litatis eſt habitus ⁊ diſpō.

C Eſt autem qualitas ex hiſce q̄ multis mo dis dicuntur: atq; vna quidem ſpecies qua litatis habitus diſpoſitioq; vocetur.

C Hec eſt ſa particula pme partis in qua phs determinat de his que ſunt in pma ſpē qualitatꝫ. In ſa ibi (Differt āt.) po nit vnā dīaꝫ inter illa que ſunt in pma ſpē qualitatis. dicit ḡ primo. cū qualitas ſit de numero eorum qui multipliciter di cuntur vna ſpēs qualitatis eſt habitus ⁊ diſpoſitio.

C Dr̄t aūt hītus a diſpōne. eo ꝙ pmanētior ⁊ diuturnior eſt. Tales .n. ſunt ſcie ⁊ v̄tutes. ſcia .n. vr̄ eē pmanētiū. ⁊ eoꝝ q̄ difficile mo uent. vt ſiqs vel mediocriter ſciētiā ſumat ni ſi forte grādis pmutatio facta ſit vel ab egri tudine vel ab aliquo hmōi. ſilr āt ⁊ virtus vt iuſtitia ⁊ caſtitas. vel ſingula taliū nō viden tur poſſe moueri neq; facile pmutari. Affe ctiones vō dñr que ſunt facile mobiles ⁊ ci to pmutabiles. vt calor. frigiditas. egritudo. ſanitas. ⁊ alia hmōi. afficit .n. quodāmō cir ca eas hō. cito .n. pmutat ⁊ ex calido frigi dus ſit. ⁊ ex ſanitate i egritudinē trāſit. Silr āt ⁊ i alijs. niſi forte i his q̄ ꝯtīgūt p tpis lon gitudinē i nāꝫ cuiuſcūq; trāſferri. vt inſanibi lis vel difficile mobilis exiſtat ille affectus. quē iā qlꝫ habitudinē vocet. Manifeſtū ē aūt qm̄ hec volūt hītudines noīari q̄ ſūt diutur niora vl' difficile mobilia. Nāq; i diſciplinis nō multū retinētes ſꝫ facile mobiles dñr hītū ñ hr̄e q̄uis ſit ad diſciplinā pei⁹ meliuſue di ſpoſiti. Quare dr̄t hītus a diſpōne ꝙ hoc q̄dē ſit facile: illō vō difficile mobile ⁊ diuturni⁹.

ARGI.

C Dr̄t āt habit⁹ a diſpōne: nā magis pmanet atq; diuturnior ē. Tales ſūt ipſe ſcie ⁊ virtu tes. Scia nāq; ex eoꝝ numero vr̄ eē q̄ pma nēt: ⁊ cū difficultate dimouēt: ēt ſi qſpiā me diocriter ſciaꝫ ſumat: niſi magna mutatio a morbo aut alio q̄daꝫ ſilī fiat. Silr ⁊ virt⁹ vt iuſtitia tēpantia: ⁊ q̄q; talis nō facile dimoue ri neq; mutari vr̄. Diſpōnes āt ee ſūt q̄ facili ter dimoueri mutariq; pñt. vt caliditas: fri giditas: morb⁹: ⁊ q̄ ſūt hiſce ſilīa. Nā his ip ſis hō aliq̄ mō diſponit: ⁊ facile q̄qꝫ mutat: ex calido frigidū ſubiēs: ⁊ ex valitudine mor buꝫ: ⁊ i ceteris ēt ſilī mō. Niſi ⁊ harū ipſarū aliqua ob diuturnitatē verſa iam in naturā ſit: dimoueriqꝫ nequeat: aut ſumma cuꝫ dif ficultate mutari poſſit. quā quidem hac ra tione quiſpiā habitum nūcupauerit. Pꝫ āt

Cognoſcēs vnū relatiuū ūn cognoſcat reliquū.

Qualitas an genus ſupꝛemū habeat.

eā hoīes habitus dicere velle q̄ ſunt diuturniora: neq; dimoueri facile p̄nt. Eos.n. q ſciētias nō nimiū detinēt: ſʒ facile eas amittere p̄nt, habitū nō h̄re dicūt: ⁊ ſi ſciētia aliq̄ mō deterius aut meli⁹ diſponunt. quare dicto mō a diſpoſitione habitus differt. Illa nāq; facile dimoueri poteſt: habitus autem diuturnior eſt: cum difficultateq; dimouet̄.

Quotuplex ſit intellect⁹ habit⁹ vid p Anto. And. li. 6. meta phi. q. 3 art. p°.

¶ Ponit duplicē differētiā inter habitū ⁊ diſpōnē p̄ma differentia eſt q̄ habitus eſt q̄litas de difficili mobili: ⁊ diſpoſitio eſt qualitas d̄ facili mobilis. vn̄ habitus eſt p̄manētior ⁊ diuturnior q̄ʒ diſpo: ⁊ exēplificat dicēs: q̄ ſciē ⁊ v̄tutes q̄ ſūt p̄manētes ⁊ de difficili mobiles dn̄r habitus. Q̄ ſciā ſit d̄ difficili mobilis p̄ʒ: nā nō p̄dit̄ niſi fiat magna tranſmutatio in corpore p egritudinē vel alio mō. Eodē mō eſt de virtute de iuſtitia ⁊ caſtitate ⁊ h̄ȷ. Sʒ diſpōnes ſunt de facili tranſmutabiles: ſicut p̄ʒ de egritudine ⁊ ſanitate: caliditate ⁊ frigiditate nā ſanus cito fit eger ⁊ ē̄: ⁊ h̄ō cito mutat̄ de caliditate in frigiditatē ⁊ ē̄ faciliter: ⁊ iō ſanitas ⁊ egritudo: caliditas ⁊ frigiditas q̄ ſunt cito p̄mutabiles dn̄r diſpōnes. Et q̄ forte aliquis diceret q̄ caliditas ⁊ frigiditas aliq̄n̄ ſunt de difficili mobiles: iō p̄hs r̄ndet dicēs. q̄ iſte qualitates nō ſunt de difficili mobiles niſi forte p diuturnitatē t̄pis trāſferant̄ in nāʒ ſbi. ⁊ ſic ſunt de difficili mobiles: ⁊ tunc dn̄r habitudines ſiue habitus: nā oēs vocāt habitus de difficili mobiles: q̄ aūt in diſciplinis illi q nō multū retinēt: ſʒ de facili tranſmutantur de ignorātia ad ſciāʒ ⁊ ē̄: ⁊ cito obliuiſcunt̄ nō dn̄r h̄re habitū: ſʒ ſunt magis vel minus diſpoſiti: ⁊ ſic p̄ʒ p̄ᵃ dr̄ia inter habitū ⁊ diſpōnē: ſʒ q̄ eſt q̄ habitus eſt de difficili mobilis: ⁊ diſpō eſt d̄ facili mobilis.

C ¶ Intellīm eſt q̄ cū dicit p̄hs q̄ aliq̄ p lōgitudinē t̄pis trāſferunt̄ in nāʒ ſbi nō dʒ intelligi q̄ vna res fiat d̄ nā alterius: ſʒ ſic dʒ intelligi q̄ vna nā fiat p̄ſia ad nāʒ alterius: q̄ nō pōt faciliter ab eo auferri: nec eſt ſola lōgitudo t̄pis cā p̄manētie ⁊ imobilitatis: ſʒ ē alia cā latēs. Et q̄ h̄mōi cā latet attribuimus h̄ lōgitudini t̄pis: dicēdo q̄ lōgitudo t̄pis eſt cā huius p̄manētie: ſicut cū aliq̄s ſenex morit̄ ⁊ neſcimus cāʒ: dicimus q̄ longitudo t̄pis eſt cā mortis ſue: qd̄ nō eſt vep̄: ſʒ actio 4ᵒʳ q̄litatū p̄maꝝ ꝯrieꝝ eſt cā cuiuſcunq; mortis: ⁊ nō ſeniū: nec lōgitudo t̄pis: ſʒ ſi cāʒ ſenex interficeret̄ gladio nō diceret̄ q̄ lōgitudo t̄pis eſt cā mortis ſue: ⁊ h̄ eſt q̄ cā eſt manifeſta. Eodē mō dico q̄ ſi aliqua forma ſit de facili mobilis: ita q̄ pōt de facili corrūpi a ſuo ꝯrio ⁊ poſtmodū fit de difficili mobilis: opʒ q̄ ſit aliqua cā firmans ipſam alia a t̄pore: q̄ t̄pus nō impedit quin ſuum contrariū poſſit corrumpere illam formam ita faciliter ſicut prius.

ARG I. ¶ Sūt āt habit⁹ ēt diſpōnes. diſpōnes v̄o nō neċē ē eē habit⁹. Qui.n. retinēt hitū q̄dāmō diſpoſiti ſt̄ ad ea q̄ h̄nt vl̄ peı⁹ vl̄ meli⁹. Qui vero diſpoſiti ſunt nō oīno retinēt habitum. ¶ Sunt āt habitus quidē ⁊ diſpōnes. diſpōnes v̄o nō neceſſario habitus. q nāq; habēt habitus ij aliquo modo etiā diſponunt. atq; diſponuntur ij non omnino ⁊ habitus h̄nt.

¶ Secūda dr̄ia inter habitū ⁊ diſpōnē eſt q̄ oīs habitus eſt diſpō: ſed nō oīs diſpō eſt habitus: vt p̄ʒ. nā q̄cūq; hʒ habitū

D dr̄ diſpoſitus b̄n vel male: ſed nō oīs diſpoſitus dr̄ h̄re habitum. ¶ Sʒ hic pōt eē dubiū: nā p̄hs aſſignādo dr̄iam p̄maʒ dicit q̄ oīs diſpoſitio eſt de facili mobilis: tūc arguit̄ ſic. Oīs diſpoſitio eſt de facili mobilis: oīs habitus eſt diſpō: ergo oīs habitus eſt de facili mobilis. ꝯ̄ eſt falſa ⁊ nō maior. ergo minor. ¶ Dicendū q̄ diſpō eſt in plus q̄ʒ habitus. nec aſſignat p̄hs dr̄iam inter habitū ⁊ diſpōnē per hoc q̄ oīs diſpō ſit de facili mobilis habitus v̄o nō. ſʒ p hoc q̄ oīs habitus eſt de difficili mobilis. ⁊ nō oīs diſpō eſt de facili mobilis. ⁊ ita aliq̄ diſpō eſt q̄ nō eſt habitus ⁊ aliqua q̄ eſt habitus. vn̄ diſpō eſt cōis ad qualitatē de difficili mobilē. ⁊ ad qualitatēʒ de facili mobilē. ¶ Sciendū tn̄ q̄ diſpō pōt accipi cōiter ⁊ ſtricte.

I Diſpoſitio cōiter accepta eſt cōis ad qualitatē de difficili mobilem ⁊ ad qualitatē de facili mobileʒ. Et ſic diſpō eſt cōis ad oīa q̄ ſunt in p̄ᵃ ſpē qualitatis. ⁊ ſic accipiēdo diſpōnē aſſignāda eſt dr̄ia inter habitū ⁊ diſpoſitionē: eo mō quo dc̄m̄ eſt. Alio mō accipit̄ diſpō ſtricte: ſʒ q̄ eſt cōis ad q̄litatē de facili mobilē tm̄. ⁊ ſic habit⁹ ⁊ diſpō p̄mo mō dcā differūt ſicut ſuperius ⁊ inferius. ſʒ diſpō ſ̄o mō dcā ⁊ habit⁹ differūt ſicut magis p̄fectū ⁊ minus p̄fectū in eadē ſpē. vn̄ Boetius ⁊ Simplicius dn̄t q̄ habit⁹ ⁊ diſpō nō dr̄nt ſpē nec gn̄e: ſʒ ſolū nūero. vn̄ dn̄t q̄ habit⁹ ⁊ diſpō differūt ſicut dr̄nt vir ⁊ puer. dr̄nt ēt q̄ diſpō eſt habitus infirmus. ſʒ habitus eſt firma diſpō. vel dr̄nt habitus ⁊ diſpō ſicut differt color magis albus ⁊ color minus albus: ſʒ hic q̄dē p̄manet. ille ſtati p̄iturus eſt.

K Diſpō ī re de facili mobilis ſbo ſubiecto.

¶ Sciendū q̄ duplex pōt eſſe cā. q̄re aliq̄ diſpō eſt de facili mobilis vna pp̄ imp̄fectionē forme. alia pp̄ defectū cāe ꝯſeruantis eā in ſubo. Exēplū p̄mi. q̄litas remiſſa frequenter de facili mobilis eſt: ⁊ q̄litas intenſa eſt de difficili mobilis. v̄. g. p̄mus actus diſpōnis ad habitū v̄tutis cāt aliq̄d in poᵃ: ſʒ illud eſt valde remiſſuʒ. iō de facili p̄dit̄. Sʒ illud qd̄ cāt̄ ex actibus frequēter iteratis eſt inteſuʒ. ⁊ non perdit̄ de facili. Exēm̄ ſ̄i. caliditas aq̄ multū intēſa q̄ ſi derelinquat̄ propter nāc illa caliditas q̄ʒtūcūq; intēſa ſit faciliter corrumpitur pp̄ defectū cōſeruātis. Si.n. ignis eēt approximatus qui poſſet ꝯſeruare calorē illa caliditas aq̄e nō corrūperetur.

L ¶ Circa iſtā partē tria ſunt intelligenda. p̄mo q̄ ille q̄ hic ponunt̄ ſpēs qualitatis: nō ſunt ſpēs ex oppoſito diſtincte. q̄uo diſtinguitur h̄ō ⁊ aſinus: ſʒ ſpēs accipit̄ in p̄poſito p mō. vn̄ quattuor ſunt ſpēs q̄litatis.i. q̄ttuor ſunt modi q̄litatis q modi nō ſunt modi ex oppoſito diſtincti. p̄ʒ. nā idē nūo nō cōtinet̄ ſub ſpēbus ex oppoſito diſtinctis. ſʒ idē numero eſt in p̄ma ſpē q̄litatis in ſcd̄a ⁊ in tertia. ergo ille ſpēs non ſunt oppoſite. Aſſumptum arguit̄. nā color ſ̄ʒ p̄hʒ eſt in p̄ma ſpē qualitatis: ⁊ calor eſt in ſ̄a ſpē qualitatis cū ſit nālis poᵃ. ⁊ calor eſt in tertia ſpē qualitatis cuʒ ſit paſſibilis vel ſenſibilis q̄litas. vn̄ idē calor nūo i ꝯ̄patione ad ſenſuʒ quē p̄ficit mobilis vel imobilis ē in p̄ᵃ ſpē q̄litatis. ⁊ i ꝯ̄patione ad actionē realeʒ cui⁹ ē p̄nm̄ actiuū eſt i ſecūda ſpē q̄litatis: q̄ ſic eſt nālis poᵃ ⁊ in cōparatione ad illud qd̄ imutat vel imutare pōt eſt i tertia ſpē q̄litatis: q̄ ſic eſt q̄litas ſenſibilis. vn̄ inquātū p̄ficit ſb̄m eſt in p̄ᵃ ſpē q̄litatis. ⁊ inquātū eſt p̄nm̄ realis op̄ōnis eſt in ſ̄a ſpē q̄litatis. ⁊ inquātū eſt p̄nm̄ ſpūalis vel ſenſibilis eſt in tertia ſpē q̄litatis.

M ¶ Scd̄o eſt notādm̄ q̄ de nūo eoꝝ q̄ hic ponunt̄ in p̄ma ſpē q̄litatis q̄dā ſunt res ſimplices nō cōpoſite ex rebus diuerſoꝝ generꝝ. vʒ. ex mā ⁊ forma. ⁊ h̄mōi forᵉ ſunt forme abſolute. vt caliditas. frigiditas. albedo. ⁊ nigredo ⁊ h̄ȷ forᵉ. q̄dā illoꝝ nō ſunt res ſimplices ſʒ res aggregate ex relatione ⁊ diuerſis q̄litatibus. v̄. g. ſanitas dicit̄ p̄portionē humorum vel qualitatū p̄maꝝ ꝯ̄uenientē vite aīalis ⁊ p̄manētie. vn̄ nō q̄cūq; p̄portio humoꝝ eſt ſanitas. ſʒ debita p̄portio ꝯ̄ueniēs vite aīalis: ⁊ vn̄ aliqua p̄portio eſt ꝯ̄ueniens vite aīalis vnius ⁊ corruptiua vite alterius aīalis. vn̄ nō ſolū proportio humorū eſt ſanitas: ſʒ ꝯ̄ueniēs vite aīalis. ſʒ p oppoᵐ egritudo importat p̄portionē humorū diſconuenientē. ⁊ eodem mō eſt de pulchritudine. q̄ pulchritudo nō ſolū importat qualitatē ſimplicē ſʒ quātitatē ⁊ plures qualitates ꝯ̄uenientes aīali. vn̄ pulchritudo importat magnitudinē corporꝝ cū colore: figura ⁊ ceteris diſpōnib⁹ ꝯ̄uenientib⁹ aīali ad pulchritudinē req̄ſitā. ⁊ iō pulchritudo importat plures res abſolutas ꝯ̄uenientes aīali. vn̄ aliqua diſpō membroꝝ que eſt pulchritudo in viro eſſet turpitudo in muliere. ⁊ iō pulchritudo vltra quantitatē ⁊ qualitatē addit ꝯ̄uenientiā ipſi aīali cui ineſſe dʒ pulchritudo. ⁊ q̄ ſanitas ⁊ pulchritudo non

Sʒ nūq̄ diuiſib' ſit in infinita vid' ſco. ſ̄. d. ſ̄. q. 9.

Difficile! Argumentum ſtōrū ſolutio

ꝓ importāt q̄litatē. iō nō dñt poni in aliq̄ gñe cū ſint aggre-
A gata ꝑ accñs. ℂ Dōm ḡ ſꝫ veritatē ꝙ nō ſunt in aliquo gñe vno q̄ꝫ ad totū qḋ importāt. ſꝫ rōne diuerſaꝝ partiū ſunt i diuerſis ꝑdicamētis. nā rōne formaliū ſunt in gñe relōniſ: ⁊ rōne mālium ſunt in p̄ª ſpē q̄litatis. iō pħs. 8. phy. dicit ꝙ ad illa q̄ ſunt in p̄ª ſpē q̄litatꝫ. cuiuſmodi ſunt hitus corpoꝝ ⁊ aie nō eſt motus. q̄ ſunt ad aliq̄d. qḋ eſt veꝝ rōne for⁹ in eis. i. rōne relōnis. ſꝫ rōne māliū ꝫ in eis nō eſt vnus motus ad illa ſꝫ p̄ter. ad illas vō q̄litates ð p̄ª ſpē q̄ ſunt for⁹ ſimplices bñ p̄t eē motus q̄ ſunt for⁹ abſolute. nec ſunt ad aliq̄d. Et ſi dicatur q̄re hō aggregata ponūtur in ꝑdicamēto q̄litatꝫ. Dōꝫ ꝙ duplici ð cā. p̄º ponūtur in ꝑdicamēto q̄litatis. tū q̄ mālia in eis ſunt q̄litates. tū q̄ ꝑ hō aggregata ꝯueniēt rñdet ad interrogationē factā ꝑ q̄le ð aliq̄. Nā ſi q̄raf q̄lis eſt ſoꝛ. ꝯue-
B nient rñdet ſanus vel pulcher. ℂ Tertio eſt notādū ꝙ aliter capitur hitus hic. ⁊ aliter capit̄ in li. ethi. Nā hitus vno mō accipit̄ vt eſt cōis ad oēs q̄litates de difficili mobiles. Alio mō accipit̄ hitus pro q̄litate gñata in aliquo poᵃ ſiue ex actu vel actibus illius poᵉ nālis inclinantē illam potētiam ad cōſimiles effectus vel actus. ⁊ ſic accipitur hitus in libro ethi. ⁊ habitus iſto modo eſt inferioꝛ ad habitū p̄ª mō acceptū.

ℂ Aliud vō gen⁹ qualitatis ē ſꝫ qḋ pugillatores vł curſores dicuntur vel ſalubꝛes vel inſalubꝛes ⁊ ſimiliter quecunq̄ ſm̄ naturalē potentiam vel impotentiam dicuntur.

ARGI. ℂ Aliud aūt qualitatis eſt gen⁹: q̄ ad militādū aliq̄s: aut ad curſū aptos: aut bone valitudinis: aut male dicim⁹ eſſe: ⁊ ſimpliciter ea que ꝑ potētiā nālē impotētiāue dicunt.

ℂ Hec eſt 3ª particula p̄ᵉ partis in q̄ determinat ð his q̄ ſunt i 2ª ſpē q̄litatis. Et ꝯtinet duas ꝑtes. In p̄ª narrat q̄ ſunt in 2ª ſpē q̄litatis. In 2ª ibi. (Nō. n. q̄ ſunt diſpoſiti.) narrat q̄ nō ſīt in 2ª ſpē q̄litatis: cū tñ videant̄ in 2ª ſpē. In p̄ª ḡ parte dicit ꝙ aliud genus q̄litatis eſt ſupple nālis poᵃ aliq̄d faciēdi vel patiēdi. ſilr nālis impoᵃ aliq̄d agēdi vel patiēdi in 2ª ſpē q̄litatis. Et ponit exēpla dicēs ꝙ illud ꝓꝑ qḋ aliq̄ dñr curſores vel pugillatores nālr ſalubꝛes vel inſalubꝛes. dī q̄litas de 2ª ſpē q̄litatis. vñ poᵃ nālis ꝓꝑ quā aliqs pōt currere eſt in 2ª ſpē q̄litatis. ſic ⁊ nālis potētia pugnādi. ſic. n. naturalis potētia ꝓꝑ quā aliqui dñr ſalubꝛes ⁊ apti ad ſanitatē ⁊ ēt diſpoſitio cōtraria ad ſanitatem ſm̄ quā aliqui dicuntur inſani aut inſalubꝛes aut egrotatiui ſunt in ſecunda ſpecie qualitatis.

ℂ Nō. n. qm̄ ſunt diſpoſiti aliq̄ mō vnūq̄dq̄ hmōi dīꝛ: ſꝫ ꝙ habeāt potētiā nālē vł face̅ q̄d facile vł nihil pati. vt pugillatores vł curſores dñr nō ꝙ ſint diſpoſiti: ſꝫ ꝙ hēant potētiā h̄ facile faciēdi. Sanatiui aūt dñr: eo ꝙ hñt potētiā nālē vt nihil a q̄buſlibꝫ accñtib⁹ patiant̄. Egrotatiui vō ꝙ hñt ipotētiā nihil patiēdi. Silr āt his ⁊ duꝝ ⁊ molle ſe hñt. Duꝝ. n. dī qḋ hꝫ potētiā nō citius ſecādi. Molle vō qḋ eiuſdē ipſius habet impotentiam.

ARGI. ℂ Nō enī vnūq̄dq̄ ex eo dī tale: q̄ aliq̄ diſponit̄ mōꝛ: ſꝫ q̄ nālē potētiā hꝫ vt facile q̄ppiā: aut faciat: aut nō patiat̄. Pꝛimi nāq̄ ex eo tales dñr: q̄ aliq̄ ſunt diſpoſiti mōꝛ: ſꝫ q̄ nālē habēt potētiā vt nō a q̄buſuis facile patiant̄ eiuſdē gñis eſt ⁊ durū ac molle. Durū. n. ex eo dicit̄ q̄ potētiam habet vt non facile diuidat̄. Molle āt ex eo q̄ eiuſdē ipotētiā hꝫ.

ℂ Hec eſt 2ª particula p̄ᵉ partis in qua narrat q̄ nō ſunt in 2ª ſpē q̄litatis. cū tñ videant̄ ſub illa ſpē eē poſſꝫ. n. aliqs credere ꝙ oīs diſpō q̄ eſt pncipiū agēdi ⁊ patiēdi eſt i 2ª ſpē q̄litatis. Iſtud remouet pħs dicēs ꝙ nō q̄cuq̄ mō diſpoſiti ad agēdū vel patiēdū. verbi gr̄a. ad currendū vel nauigādū vel pugnādum dñr hō a diſpōne q̄ eſt in 2ª ſpē q̄litatis. ſꝫ dñr curſores vel pugnatores qui hñt potētiā naturalē faciliter ad currendum vel ad pugnādū. vnde ſūt hō curſores a potētia que eſt in 2ª ſpē qualitatis. Similiter illi qui hñt poᵃᵐ nō patiēdi faciliter. ſed reſiſtēdi dñr hō a poᵃ nāli de 2ª ſpē q̄litatis vt ſanatiui dñr q̄ nō pñt faciliter pati ab extrinſecis: ⁊ egrotatiui q̄ hñt poᵃᵐ patiēdi q̄ facil̄r patiunt̄ ab extrinſecis. ⁊ non hñt v̄tutē faciliter reſiſtēdi corrūpētib⁹ ſeu agētib⁹ ad corruptionem. Et ſicut eſt in aiatis ita eſt i inaiatis. q̄m iaiata hñt nālem poᵃᵐ vel ipoᵃᵐ faciliter patiēdi vel reſiſtēdi. vt duꝝ dī eo ꝙ habet naturalē poᵃᵐ nō cito ſecandi. molle vero dī ipoᵃᵐ reſiſtendi ſecationi. ⁊ hō poᵃ vel ipoᵃ ſunt i 2ª ſpē q̄litatis. Una dubitatio leuis dꝛ̄ h̄ q̄re pħs ſanatiuo tribuit potentiam non patiendi. egrotatiuo vero ⁊ molli tribuit impoᵃᵐ nālē ad nō patiēdū. vꝫ. n. ꝙ ſit verius dīc ecōuerſo. q̄ egrotatiuū pōt de facili pati: ⁊ molle ð facili ſecari. ⁊ ita vtriq̄ ꝯpetit poᵃ ad facile pati. Et ſanatiuū ⁊ duꝝ vident̄ hēe impoᵃᵐ ad pati. q̄ ſanatiuū dī hēe ipoᵃᵐ ad patiēdū de facili. ⁊ duꝝ dī hēe ipoᵃᵐ ad facilē diuiſionē. ℂ Dōꝫ eſt ꝙ oīs corruptio ⁊ oīs trāſmutatio ad peius eſt ꝓꝑ defectū poᵉ ad reſiſtendū ꝯrio. Et iō diſpō ꝑ quā dī res de facili trāſmutari ad peius nō ꝓpe dī poᵃ. ſꝫ ipoᵃ. vñ egrotatiuū qḋ pōt de facili pati a corrūpēte ſanitatē nō eſt de nāli poᵃ, ſꝫ ex nāli defectu vel ex defectu nālis poᵉ: ꝓꝑ qḋ attribuit̄ ei hñi ipoᵃ. Et ſimiliter molli q̄ nō hꝫ nālē potētiā ad reſiſtēdū diuiſioni ſiue diuiſioni. Silr ipoᵃ ad patiēdū nō eſt ipoᵃ. ſꝫ ꝓꝑt poᵃ. Iō ꝓpe hñ
C
D loquit̄ pħs attribuēdo ſanatiuo poᵃᵐ ad nō patiēdū. ⁊ duro poᵃᵐ ad nō facilē diuiſionē. Et iꝓꝓe loquiur cū dicim⁹ ſanatiuū nō poſſe pati a ꝯtigentib⁹. ⁊ duꝝ non poſſe de facili ſecari. q̄ tale nō poſſe eſt magis ꝓpꝛie poſſe q̄ꝫ non poſſe. ℂ Hic eſt dubitatio quare pħs habitū vel diſpoſitionē vocat ſpēꝫ q̄litatis. potentiā vel ipotētiā nō vocat ſpēꝫ q̄litatꝫ ſꝫ genus. ℂ Ad iſtud rñdet Boetius h̄ mō dicēs. ꝙ q̄tuoꝛ ſpēs q̄s pħs aſſignat nō ſunt ſpēs ſpāliſſime: ſꝫ ſpēs ſubalterne q̄litatis. Spēs aūt ſubalterna eſt ſpēs ⁊ genus. Et iō ad deſignandū ꝙ ſpēs q̄s aſſignat nō ſunt ſpēs ſpāliſſime aliquā illaꝝ vocat ſpēꝫ. ⁊ aliq̄ illaꝝ vocat genus. Alij dñt ꝙ habitus ⁊ diſpoſitio nō dīnt ſpēꝫ: ſꝫ ſꝫ magis ⁊ minus: h̄ eſt ſꝫ magis ꝑfectū ⁊ minus ꝑfectū in eadē ſpē. Et iō dñt ꝙ habitus ⁊ diſpō ſunt vna ſpēs. ſꝫ nālis poᵃ vel ipoᵃ differunt ſpē. ⁊ iō nālē poᵃᵐ vel ipoᵃᵐ dixit eē genus q̄litatis. ℂ Notādū ꝙ potētia in ꝓpoſito accipit̄ indifferēter ꝑ poᵃ actiua ⁊ paſſiua. Nā ſm̄ potētiā actiuā dī aliqs pugillatoꝛ vel curſoꝛ. ⁊ ſꝫ potentiā paſſiuā dī aliquis egrotatiuus. q̄ faciliter patitur ab extrinſecis: ⁊ a corruptiuis ſanitatis. ℂ Sciendū eſt ꝙ q̄litates actiue ⁊ paſſiue acquiſite ꝑ doctrinā ⁊ exercitiū ſunt in p̄ma ſpē q̄litatis ⁊ nō in 2ª. ſꝫ potētie nāles actiue ſunt in ſcḋa ſpē qualitatis. Et in h̄ differt p̄ma ſpēs qualitatis a ſecūda ⁊ hāc dīiaꝫ pħs intelligit cū dicit ꝙ aliqui dñr pugillatores ſꝫ hanc ſpēꝫ qualitatis. nō q̄ ſint diſpoſiti ꝑ artē vel exercitiū. ſed quia habent naturalē potentiā faciendi aliq̄d. aut non patiendi ab aliquo vel faciliter reſiſtendi.
E
De poᵃ vide ſco. 7. di. p̄ª. q. vnica.

ℂ Tertia vō ſpēs q̄litatis ē paſſibilis q̄litas ⁊ paſſiōes. ſūt āt hō vt dulcedo amaritudo. auſteritas: ⁊ oīa his cognata. āpli⁹ āt caloꝛ ⁊ frigus: albedo ⁊ nigredo. q̄m he q̄litas ſīt manifeſtū ē. q̄m ſꝫ eas dicimur q̄les. Quecūq̄. n. iſta ſuſcepint dñr q̄lia ſꝫ ea vt mel q̄m dulcedinē ſuſcipit dī dulce. ⁊ cōp⁹ albū eo ꝙ albedinē

ſuſcipit. ſimiliter autē ſe habent ⁊ i ceteris.

ARGI. ¶ Tertiū q̄litatis eſt gen⁹: q̄litates paſſiue ac paſſiones q q̄dē talia ſunt: vt dulcedo/amaritudo/⁊ ea q̄ ſunt giis ſil'is. caliditas ꝑterea/ frigiditaſq; ⁊ albedo/atq; nigredo: hec igit̄ q̄litates q̄dē eē ꝑſpicuū ē vī. Ea nāq; q̄ hec ſuſceperūt: q̄lia ſane dnr: vt mel ex eo dī dulce: q: dulcedinē ſuſcepit. ⁊ coꝛp⁹ ēt albū q: ſuſcepit albedinē. ſil'r ⁊ i ceteris res ſe hīe vī.

¶ Hec eſt quarta particula pꝛime partis in qua determinat̄ de his que ponunt̄ in tertia ſpecie qualitatis. ⁊ cōtinet duas partes. In pꝛima parte enumerat illa que ponuntur in iſta ſpecie. In ſecūda ibi (Paſſibiles.) ponit differentiā inter cōtenta ſub hac ſpecie. In ꝑma ergo parte dicit ꝙ paſſibiles q̄litates ⁊ paſſiones ſunt in tertia ſpecie qualitatis. ſicut dulcedo amaritudo auſteritas ⁊ his ſimilia. Similiter caloꝛ frigus albedo nigredo ⁊ hmōi ſunt in tertia ſpecie qualitatis. vnde breuiter qualitates per ſe ſenſibiles a guſtu ⁊ tactu. a viſu ⁊c. ſunt in tertia ſpecie qualitatis. Q: aūt albedo calor frigus: ſint qualitates ꝓbatur ⁊ hec eſt concluſio tertia huius libri. que pꝛobatur ſic. Quecunq; forme ſm quas ſubiecta recipientia illas dicuntur qualia ſunt qualitates. vt p3 ꝑ deſcriptionem qualitatis ſuperius poſitam. ſed ſubiecta recipientia predictas formas ſm ipſas dnr qualia. g̃ predicte forme. v3. dulcedo calor amaritudo ⁊c. ſunt qualitates.

¶ Paſſibiles vō q̄litates dnr nō ꝑ eo ꝙ illa q̄ eas ſuſceperīt q̄litates aliqd patiant̄. neq; n. mel qm̄ aliqd paſſū ſit icirco dī dulce: nec ꝙ aliqd aliō hmōi. ſil'r āt ⁊ caloꝛ ⁊ frig⁹ paſſibiles q̄litates dnr. nō ꝙ ipſa q̄ eas ſuſcipiūt q̄litates aliqd paſſa ſūt. ſ3 qm̄ coꝝ q̄ dcā ſūt ſingula ſ3 ſeſuū q̄litatē paſſionū ꝑfectiua ſt q̄litates paſſibiles dnr. Dulcedo eni paſſionē q̄dā ſ3 guſtū effi cit ⁊ caloꝛ ſ3 tactū. ſil'r āt ⁊ alie. Albedo. n. ⁊ nigredo ⁊ aliī coloꝛes nō ſil'r his q̄ dcā ſūt paſſibiles q̄litates dnr ſ3 eo ꝙ he ipſe q̄litates ab aliqb⁹ paſſiōib⁹ inaſcunt̄. Qm̄ g̃ nūi ꝑ aliq̄s paſſiōe3 mlte coloꝝ mutatione s manifeſtū ē. Erubeſcēs. n. aliqs rube⁹ fact⁹ ē. ⁊ timēs pallid⁹ ⁊ vnūqōq; taliū. Q̄t vl' ſi qs nāl'r aliqd taliū paſſus ē ſil'e3 colorē eū oȝ hīe. Que. n. affectio nūc ad verecūdiā circa coꝛp⁹ fcā ē: ⁊ ſ3 nālē paſſionē: eadē fiet actio: ita vt naturalis ſil'is coloꝛ ſit.

¶ Qualitates āt paſſiue dnr nō ꝑꝑea ꝙ ea q̄

ARGI. ſuſceperūt: paſſa aliqd ſunt. Neq;. n. mel ex eo q: paſſum aliqd eſt: dulce dī: neq; ceterorum taliū q̄cq̄uā. ſil'r ⁊ caliditas/⁊ frigiditas nō ex eo paſſiue q̄litates dicunt̄: q: ex que ſuſceperūt aliqd paſſa ſunt: ſed q: queq; qualitas dicta paſſionis in ſen ſibus eſt effectrix. Dulcedo nanq; paſſionē quādā in guſtu facit: ⁊ caliditas in tactu: ceteræq; ſili modo. Albedo autē ⁊ nigredo/ceteriq; coloꝛes/ nō eodē mō q̄litates paſſiue dicunt̄: ſ3 q: a paſſiōe ſunt facte. Atq; p3 mutationes ꝑ paſſionez fieri cōplures coloꝝ. Puduit. n. quēpiā atq3 erubuit q̄ſpiā atq3 palluit. Quare q̄ſpiam ēt natura taliū paſſionū aliq̄s ex aliquo ſubiji aſu: ſimilē coloꝛē veriſimile eſt illū hr̄e. Que nanq3 nūc dū pudet diſpō circa coꝛp⁹ emerſit: eadē ⁊ in nāli ꝯſtitutione diſpoſitio fieri poteſt: vt ⁊ coloꝛ natura ſimilis fiat.

¶ Hec eſt ſecūda pars quarte particule ſecūde partis i q̄ ph's ponit diuerſitates inter cōtenta ſub hac ſpecie. Et continet duas particulas. In pꝛima igit̄ narrat ꝙ alique qualitates diuerſimode dnr qualitates ſenſibiles. In ſecūda ibi (Quecunq; igitur taliū.) ponit differentiā inter paſſibiles qualitates ⁊ paſſiones. In pꝛima igitur particula enumerādo dicit ꝙ qualitates que ſunt obiecta guſtus vel tactus ſicut dulcedo amaritudo calor frigus dnr paſſibiles qualitates. nō ꝓpter hoc ꝙ ſubſtantia illarū patiantur ab eis. nihil enim patitur a dulcedine nec ſubiectum caloris aliquid patitur: ſed ille dicuntur paſſibiles qualitates. quia inferunt paſſionem ſenſibus. dulcedo. n. infert quandam paſſionem guſtui ſcilicet delectationem vel triſtitiam. qualitates autem que ſunt obiecta viſus: ſicut albedo ⁊ nigredo non dicuntur paſſibiles qualitates: q̄a inferant paſſionem ſenſui: ſed quia ab aliquibus paſſionibus innaſcuntur. nam propter alias paſſiones anime cauſantur varij coloꝛes in coꝛpoꝛe: ſicut ex verecundia cauſatur rubedo in facie ſiue ruboꝛ. ex timoꝛe cauſatur palloꝛ in facie: ⁊ ideo quales paſſiones aliqui naturaliter habent tales qualitates conſequentes naturaliter habent: ſicut illi qui ſunt timidi naturaliter ſunt pallidi.

¶ Quecūq3 ergo talium caſuū ab aliqb⁹ paſſionibus difficile mobilibus ⁊ ꝑmanentib⁹ ꝑncipiu3 ſumpſerint: qualitates paſſibiles dicunt̄. ſiue. n. ſm nālem ſubſiſtentiā palloꝛ aut nigredo fcā eſt qualitates dicunt̄. Quales eni ⁊ ſ3 eas dicimur. ſiue ꝑꝑ egritudinē longā vel ꝑꝑ eſtum aut aliqd tale ꝯtingit. vl' nigredo vel palloꝛ ⁊ nō facile ꝑierit: ⁊ in vita ꝑmanent qualitates ⁊ iſte dnr. ſil'r āt ⁊ q̄les ſm eas dicimur. Quecūq3 vō ex his q̄ facile ſoluunt̄ ⁊ cito trāſeūt: fiunt: paſſiones dnr. nō. n. dicimur ſ3 eas quales. neq3. n. q̄ ꝑꝑ verecūdiā rubeus factus eſt rubeus dī. nec cui palloꝛ ꝑꝑ timoꝛē venit pallidus eſt ſ3 magis ꝙ aliqd paſſus ſit. Quare paſſiones huiuſmodi dicunt̄. qualitates vō minime.

¶ Qui igit̄ taliū caſuū initiū ab aliquib⁹ ſumpſerunt paſſionib⁹: que ꝑmanent cū difficultateq3 dimouent̄: paſſiue qualitates dnr. Siue eni i nāli cōſtitutione palloꝛ aut nigredo ſit oꝛta: ſiue ob diuturnū moꝛbū aut caloꝛe3 hec eadē acciderit: mō nō facile diſſoluant̄: aut ꝑ vitā ꝑmaneāt. qualitates ſane dnr cu3 hiſce quales dicamur. Qui vō ab hiſce fiūt q̄ facile diſſoluunt̄: paſſiones dnr nō q̄litates nō eni ꝑ haſce q̄les dnr: neq3. n. erubeſcens ob verecūdiā rubeus: neq3 pallēs ob timoꝛē pallidus appellat̄: ſ3 aliqd paſſus potius dī eſſe. q̄re paſſiones hec ⁊ nō qualitates dnr. ARGI.

¶ Hec

¶ Hec eſt .2. particula huius partis in qua ph's ponit dr̃iaʒ inter paſſiões ⁊ paſſibiles qualitates corpis. Siliṫ ãt his ſm̃ aiaʒ ponit dr̃iam iter paſſibiles q̃litates ⁊ paſſiões aie. Intēdit igiṫ dic̃ q̄ ois q̃litas ſenſibilis diu pmanēs eſt paſſibilis q̃litas. ſʒ qualitates ſenſibiles q̄ diu pmanēt dñr paſſiões. Dicit ḡ p° q̄ quecūqʒ q̃litates fiūt a talib⁹ paſſiōib⁹ pmanētib⁹ ⁊ de difficili mobilib⁹ dñr paſſibiles q̃litates ſiue fiūt a nā ſui p egritudinē vel eſtū vel aliaʒ cām a nā. ita tñ q̄ pmanēāt ⁊ ſint de difficili mobiles: dñr paſſibiles q̃litates. ⁊ ſʒ eas dr̃ aliquis q̃lis. ſʒ tales q̃litates vel colores cāti a paſſiōib⁹ leuiter trāſeūntibus dñr paſſiões ⁊ nō q̃litates paſſibiles pʒ. q̄ ſm̃ eas nō dr̃ aliq̄s q̃lis. q. n. pp verecūdiā ſcūs ē rube⁹ nō dr̃ rube⁹. nec pallidus q pp timorē ſcūs eſt pallidus. ſʒ hõ q̃litates dñr paſſiões. q̄ ſm̃ eas dicimur aliqd pati. vt pʒ. ille. n. dr̃ aliqd pati q per verecūdiā ſcūs eſt rube⁹. ⁊ pp timorē pallidus.

¶ Siliṫ aūt his q̄ ſm̃ aiam paſſibiles q̃litates ⁊ paſſiões dñr. Quecūqʒ. n. mox in naſcēdo ab aliqbus paſſiōib⁹ fiūt: qualitates dñr. vt dementia vel ira ⁊ alia hmõi. quales. n. ſm̃ eas dicimur. vt iracūdi vel demētes. Siliṫ ãt ⁊ q̄cunqʒ alienatiões nō nāliṫ ſʒ ab aliqbus caſib⁹ fcē ſūt difficile pſereūtes ⁊ oino imobiles ⁊ hmõi qualitates ſūt. Quales. n. ſm̃ eas dicimur. Quecūqʒ aūt ex his q̄ cito ptereunt fiūt paſſiones dñr. vt ſiquis cōtriſtaṫ iracūdior fit. Non. n. dr̃ iracūdus qui in huiuſmodi paſſiōe iracūdior eſt. ſed magis aliquis eſt paſſus. Quare paſſiones qdem huiuſmodi dicuntur. qualitates vo minime.

ICI. ¶ Siliṫ ⁊ in aia qualitates paſſiue paſſiõeſqʒ dñr. Que. n. in gñatiõe ɔtinuo a paſſionib⁹ qbuſdaʒ/ q̄ ſine difficultate dimoueri nō pñt ſūt orta/ qualitates dñr: vt inſania/ iracūdia/ ⁊ que ſunt ſiliṫ gñis. quales. n. ob hec ipſa dñr: vt iracūdi: atqʒ inſani. Siliṫ ⁊ quecūqʒ mētis egreſſiones nō nāles: ſed a qbuſdam alijs caſib⁹ facte ſunt que ſine difficultate dimoueri nō pñt. aut ⁊ oino imobiles ſunt: q̃litates itidē ⁊ tales dñr: quippe cū hiſce quales dicātur. Que vero ab hiſce fiunt que facile diſſoluunt atqʒ expirant: paſſiones dñr: veluti ſi dolens q̄ſpiā iracundior fuerit. Nō iracūdus dr̃ qui tali in pturbatione iracundior eſt: ſʒ potius aliqd paſſus dr̃ eſſe. quare paſſiones talia non qualitates dicuntur.

¶ Ponit dr̃iaʒ iter paſſibiles q̃litates ⁊ paſſiones aie. dicens q̄ ille q̃litates q̄ fiunt ex paſſiōib⁹ nō cito trāſeūtib⁹ vel ex q̄buſcūqʒ alijs cauſis ſi ſint diu pmanētes vel de difficili mobiles dñr paſſibiles q̃litates: ſicut demētia vel ira que a natiuitate vel ab aliqb⁹ paſſiōib⁹ fiūt: dñr paſſibiles q̃litates ⁊ diu pmanēt. iō ſm̃ eas dñr aliq̄ quales: vt demētes vel iracūdi. Sʒ ſi fiāt a paſſionib⁹ cito trāſeūtib⁹ ⁊ nō ſint pmanētes nec de difficili mobiles nō dñr paſſibiles q̃litates. ſʒ magis ſm̃ eas dr̃ aliq̄s paſſus. v. g. ſi aliqs ɔtriſtat⁹ fit iracundia non dr̃ iracundus pp hõ paſſionē. ſʒ magis dr̃ aliq̄s paſſus. Et iō hõ q̃litates q̄ fiūt paſſionib⁹ de facili trāſeūtib⁹ q̄ non diu pmanēt dñr paſſiões ⁊ nō paſſibiles q̃litates.

A ¶ Circa iſtā partē ſunt duo dubia. Primū du^m eſt q̄ nō vr̃ q̄ paſſio ſit in 3ª ſpē qualitatis. q̄ qḋ eſt ſñtū p ſe nō eſt in 3ª ſpē q̃litatis. ſʒ paſſio eſt hõ. Dõm eſt q̄ paſſio multis modis accipiṫ. vno° paſſio dr̃ act⁹ po° appetitiue que ſeq̄ṫ delectatio vel triſtitia. ⁊ ſic accipit ph's. 2. ethi. paſſionē. vbi dicit. Dico ãt paſſiões ɔcupiſcentiā. irā. timorē. audaciā. amicitiā. odiu. deſideriū. delectationē vel triſtitiā. ⁊ hʒ eſt vna ſignificatio paſſiõis: quā ponit auctor ſex pncipiõꝝ vbi ponit ſignificationē multiplicē hu⁹ noīs paſſio. Alio mõ dr̃ paſſio id qḋ eſt p ſe ſñtū. Alio° accipiṫ paſſio p receptiõe. ⁊ ſic itell's q̄ñ itelligit patiṫ ⁊ recipit actū itelligēdi. ⁊ ēt ſenſus q̄ñ ſentit patitur. Alio° accipiṫ paſſio p receptiõe for° cū abiectiõe fore ɔrie. ⁊ ſic aq̄ cū caleſit patiṫ. q̄ recipit calorē cū abiectiõe friditatis. Et ſic nō neceſſe eſt pati itellectū itelligēdo nec ſenſuʒ ſentiēdo. Alio° accipiṫ paſſio p exitu pprio alicui⁹ ſubiecti q̄ḋ qdē egrediṫ a pprijs pncipijs ſubiecti. ⁊ ſic paſſio ē id qḋ ſñtur 2°° dicēdi p ſe de ſubiecto. Et ſic loqtur de paſſiõe ph's in li. poſte. Alio° accipitur paſſio p oi actu appetit⁹ ɔñtia cognitionē. ita q̄ ēt accipitur p delectatiõe ⁊ triſtitia. Alio mõ accipiṫ paſſio p q̃litate cauſata ex actu appetit⁹ ſenſitiui de facili mobilia: q̄ act⁹ dr̃ paſſio aie q̄ hõ ſunt timor iracūdia ⁊ hõ. Ex iſtis q̄dā cāṫ qualitates de facili mobiles. vt rubedo pallor q̄ hʒ dñr paſſiones. Per hʒ pʒ ſolo ad dubiū adductā. q̄ñ paſſio q̄ eſt imediate effect⁹ actiõis eſt ſñtuʒ. ⁊ paſſio q̄ eſt q̃litas ſenſibilis de facili mobilis eſt in 3ª ſpē q̃litatis. ⁊ ſic accipiṫ equoce. ¶ Secūdo dubitaṫ. q̄ vr̃ q̄ qualitates ſenſibiles q̄ ſunt obta viſus inferūt paſſionē ſolū. ſicut obta guſt⁹ ⁊ tact⁹ dñr paſſibiles q̃litates. q̄ iferunt paſſionē ſenſib⁹. nā q̃litas viſibilis vt albedo nigredo ⁊ hõ iferunt ſenſationē in viſu: ⁊ ſenſatio eſt q̄dā paſſio. igitur qualitates ſenſibiles vt albedo nigredo iferunt paſſionem ſenſui. ¶ Dõm eſt q̄ ph's dicit q̄ ſenſibilia guſtus ⁊ tact⁹ inferūt quādā paſſionē ſenſib⁹: ⁊ nō ſolū ſubiectis. p paſſionē nō itelligit ſenſationē: ſed per paſſionē itelligit delectationē aut triſtitiā ɔñteʒ apprehenſionē ſenſitiuā qualitatū ſenſibiliū que ſūt obta guſt⁹ ⁊ tact⁹. ⁊ nō iferūt hõ paſſionē ſubiectis in qb⁹ ſūt. vt mel nō patitur a dulcedine delectationē vel triſtitiā. nec calidū triſtaṫ a calore. ſʒ q̃litates ſenſibiles guſt⁹ ⁊ tact⁹ iferūt talē delectationē vel triſtitiā ſenſui. guſt⁹. n. guſtādo dulcedinē vel amaritudinē delectaṫ vel triſtaṫ. tact⁹. n. ſentiēdo calorē vel frigus delectatur vel triſtatur. Et pp hʒ qualitates q̄ ſunt obta guſt⁹ ⁊ tact⁹ dñr paſſibiles q̃litates. nō q̄ cauſent ſenſationeʒ in ſenſibili. ſed q̄ delectationē vel triſtitiā cāṫ in ſenſu mediāte cognitione ſenſitiua: ſed pp hanc cām nō dñr colores qualitates ſenſibiles. q̄ hõ paſſionē cauſent in ſenſu. ſʒ q̄ magis cāntur a paſſiõib⁹ ſenſitiuis. vt a timore verecūdia ⁊ hõ. ¶ Sed ɔ̃ eſt dubiū. q̄ñ colores inferūt viſui delectationē vel triſtitiā ſicut ſenſibilia guſt⁹ ⁊ tact⁹ iferunt guſtui ⁊ tactui delectationeʒ vel triſtitiā. Nā viſus delectaṫ in vidēdo colores delectabiles. ⁊ triſtatur i vidēdo colores turpes ⁊ diſpꝓportionatos viſui. ergo qualitates viſibiles debēt dici qualitates paſſibiles. q̄ inferunt delectationē vel triſtitiā viſui. Dõm eſt vt dicit ph's 3. ethi. Delectatiões guſtus ⁊ tact⁹ inferunt paſſiões magis ſenſibiles: eo q̄ ſint maxime vehemētes. ⁊ iō ph's hʒ ſpāliter attribuit q̃litatib⁹ guſtus ⁊ tact⁹. ſ. iferre delectationē vel triſtitiā ſenſib⁹. ſʒ. n. colores inferāt delectationē vel triſtitiam ſenſui. tñ dulcedo amaritudo. calor ⁊ frig⁹ iferūt magis ⁊c. iō dñr qualitates ſenſibiles. q̄ inferūt paſſionē in ſenſu magis q̄ colores: ſʒ colores aliquā delectationē vel triſtitiā iferāt in ſenſu. ¶ Adhuc alia cā pōt aſſignari. nā ſenſibilia guſtus ⁊ tact⁹ cāṫ in quoliʒ aiāli delectationeʒ vel triſtitiā. Oē eniʒ aiāl hʒ guſtū ⁊ tactū ⁊ delectatiões aſſtēs vt pʒ in 2° de aia. Sʒ ſenſibilia alioꝝ ſenſuū nō cāṫ delectationē vel triſtitiā in omni aiāli. q̄ nō omne aiāl hʒ oēs alios ſenſus. Et ideo magis dicit de obiectis guſtus ⁊ tact⁹ q̄ cauſant hmõi delectationē: q̄ de obiectis alioꝝ ſenſuum. q̄ obiecta guſtus ⁊ tactus cāṫ hmõi paſſionē. ſ. delectationē. vel triſtitiam maxime vehementer in oībus. ⁊ obiecta aliorum ſenſuum non.

Ad materiā vide ſcot. 20. di. 3 q. 1. 4 3 diſti. 4. q̄ḋ. 5.

B

C

Cap. le ⁊ inde.

D ¶ Quarto dubitaſ. q2 pħs dicit ꝙ a paſſione que eſt in tercia ſpē qualitatis nō dr̄ aliquis qualis. vt ex rubedie cauſata ex verecūdia non dr̄ aliqs rubeus. Jſtud. n. nō videſ veruʒ: q2 pħs in pncipio iſtius capituli deſcribēdo q̄litatem dicit ꝙ qualitas eſt ſm quā quales eſſe dicimur. ſed cuicūq3 cōpetit deſcriptum eidē cōpetit deſcriptio. ⁊ paſſio eſt qualitas ſm pħm. ergo paſſio eſt ſm quā quales dicimur. ¶ Dōm eſt ꝙ pħs gñalius accipit quale in pn° iſtius capituli q̄ȝ hic. q2 in pn° iſtius capituli accipit quale p omni eo per qḋ ꝯtingit rñdere ad q̄ōneʒ factā p quale. Nūc ſi ex verecūdia aliqs ſit factus rube⁹: ⁊ queraſ q̄lis eſt: nō ꝯtigit rñdere ꝙ eſt rube⁹. ſed magis aliqd paſſus. q2 pħs accipit hic quale ſolū pro eo qḋ pmanēter eſt q̄le. vñ breuiter quale accipiſ 2r. ſ. cōiter ⁊ ſtricte. Cōiter accipiſ pro denoīatione cuiuſcūq3 qualitatis īdifferēter ſiue ſit q̄litas pmanēs: ſiue ſit q̄litas de facili tranſiens. ⁊ ſic accipiſ q̄le in pn° iſtius cap. Stricte accipiēdo q̄le ſic ſoluʒ accipiſ pro denoīatione q̄litatis diu pmanētis ⁊ de difficili mobilis: ⁊ iſte eſt modus loquendi aliquoꝝ q dñt ꝙ nō q̄lʒ in facie hñs rubedinē pp verecundiā dr̄ rube⁹ ſed ſoluʒ dr̄ rubeus hō q ex nāli cōplōne vel ex aliqua alia cā diu

E pmanēte hʒ rubedinē in facie. ¶ Et p idē eſt dōm ad q̄ḋdaʒ aliud dubiū. nā pħs dicit in textu ꝙ paſſio nō eſt q̄litas ⁊ tñ ponitur in 3a ſpē qualitatis. iſta. n. videnſ repugnare. Dōm eſt ꝙ pħs intelligit ꝙ paſſio non eſt qualitas diu pmanens denominās ſubʒ. ⁊ tñ eſt q̄litas in 3a ſpē qualitatis. ¶ Intelligendū eſt ꝙ aliter accipiſ paſſio in illa pte vbi ponitur diā īter paſſionē ⁊ paſſibilē qualitatē. ⁊ aliter in pte. iſta. q2 i pte pcedēti accipit paſſionē pro actu appetit⁹ ſenſitiui ꝯñtis cognitionē ſenſitiuā. vt p timore verecūdia ⁊ hō. ⁊ pro delectatione ⁊ triſtitia ꝯñtib⁹ actus hō appetit⁹ ſenſitiui. Sed hʒ accipit paſſionē pro qualitate ſenſibili ꝯñte actus hō appetit⁹

F ſenſitiui ¶ Sciendū ꝙ ſenſibilis qualitas eſt q̄litas p ſe ſenſibilis diu pmanens. ſiue cauleſ ex paſſione diu permanēte ſiue ex aliqua cā quacūq3 permanēte. ¶ Sciendū ꝙ omnis paſſibilis qualitas que eſt in tertia ſpecie qualitatis eſt habitus de difficili mobilis. non tamen econtrario.

¶ Quartuʒ vero genus qualitatis eſt forma ⁊ circa aliqd conſtās figura. Amplius aūt ⁊ hec rectitudo vel curuitas ⁊ ſi quid eſt ſimile his. ſm vnūqḋq3. n. eoruʒ quale quid dr̄. ſm vero figurā vnūqḋq3 quale qd dr̄. triangulū. n. vel quadrāgulū eſſe quale quid dr̄ ⁊ rectuʒ ⁊ curuū. Rarū vō ⁊ ſpiſſum ⁊ aſperū ⁊ lene putabunſ qualitatē ſignificare. ſʒ aliena hec putanſ eſſe a diuiſiōe que circa qualitatem eſt. quādaʒ. n. pōnē partiū quodāmō videtur vtraq3 mōſtrare. Spiſſum qdeʒ eſt: eo ꝙ partes ſibi inuicē propinque ſunt.

ARGI. ¶ Quartū qualitatis eſt gen⁹ figura ⁊ ea que circa vnūqḋq3 eſt forma: ⁊ inſup rectitudo ⁊ curuitas. ⁊ quicqd eſt hiſce ſile. Horuʒ. n. vno quoq3 quale qppiam dr̄. ex eo nāq3 q2 triāgulus: aut quadratū qppiā eſt: q̄le qd dr̄: ⁊ q2 rectū identidē eſt aut curuū: forma etiā qḋq3 dr̄ quale. Rarū aūt ⁊ dēſum: ⁊ aſperū atq3 lene: quale qdeʒ ſignificare qd videbūtur. a qualitatis tñ diuiſiōe remota eē videntur. partiū. n. potius poſitionē videnſ q̄ʒdā ſignificare. Etenī denſuʒ qdem ex eo qppiā eſt: q2 partes ipſius ſibiipſis ppinque ſunt.

¶ Hec eſt q̄nta pticula prime ptis in q̄ determinaſ de his que ꝯtinētur in quarta ſpē q̄litatis. ⁊ ꝯtinet duas ptes. In prima pte narrat ea que ꝯtinētur in 4a pte. In 2a ibi. (Rarū vero ⁊ ſpiſſuʒ.) remouet q̄dā a pñti q̄litatis que videnſ eē qualitates ⁊ nō ſunt q̄litates. In p⁹ ergo pte dicit ꝙ quartū gen⁹ q̄litatis ⁊c. hoc eſt ſub 4a ſpē qualitatis ꝯtinētur duo. ſ. forma ⁊ circa hoc aliqd ꝯſtans figura. ⁊ pter iſta rectitudo ⁊ curuitas dñr eē in 4a ſpē q̄litatis. Qꝫ aūt forma ⁊ circa hoc aliqd ꝯſtās figura ſint qualitates pbat pħs. ⁊ h eſt ꝯcluſio. 37. h⁹ li. ⁊ pbatur ſic. Jlla ſm que aliq̄ dñr q̄lia ſunt q̄litates. ſʒ ſm formaʒ ⁊ figurā aliqua dñr qualia. igiſ forma ⁊ figura ſunt qualitates. minor declaraſ ſic. nā ſm triāgulū dr̄ aliqd triangulare. ⁊ ſm q̄drangulū aliqd dr̄ quadratū. ¶ Intelligēdū

G eſt h ſm Boetiū ꝙ forma accipiſ in pposito pro forma ſm quā aliqd dr̄ formoſum ⁊ nō pro forma ſm quā aliqd dr̄ formatuʒ. Vñ forma accipiſ in pposito pro cōpōne corpali vel diſpōne mēbroꝝ ſm quaʒ aliqs dr̄ formoſus vel deformis. q2 ex ꝯueniēti diſpōne mēbroꝝ dr̄ aliqs formoſus. ⁊ a diſpoſitiōe incōueniēti dr̄ aliqs deformis. ⁊ for⁹ iſto mō accepta eſt vnū ſignātum ſpēi in porphyrio poſitū. vbi dr̄ ꝙ ſpēs eſt vniuſcuiuſq3 rei forma. ſm quā ſignōnē dr̄ ꝙ ſpēs priami digna eſt iperio. vñ forma in pposito ſm Boetiuʒ accipiſ pro pulchritudine vel turpitudie. ⁊ q2 pulchritudo ⁊ turpitudo ſoluʒ ppie reperiunſ in aīatis iō for⁹ in pposito ſolū ꝯuenit aīatis. ſʒ fig⁹ īdifferēter reperitur in inaīatis ⁊ aīatis. vñ fig⁹ eſt termin⁹ ⁊ clauſio rei quāte. ⁊ talis indifferēter reperiſ in aīatis ⁊ in inaīatis vt dcm̄ eſt. Alr dici poſſet ꝙ pħs in ppoſito accipit formā ⁊ figurā p eodē. ita ꝙ li ⁊ teneſ expoſitiue. ita ꝙ iſte ſit ſenſus. 4m gen⁹ qualitatis eſt for⁹ ⁊ circa aliqḋ corpus ꝯſtās figura. vñ fig⁹ dr̄ forma inquātū dat eē reb⁹ artificialib⁹. forme. n. rerū artificialiū ſunt accñtia. vt pʒ ex. 2. phyſi. ſed illud idē dr̄ figura ſm ꝙ eſt terminus q̄ʒtitatis. vñ iſta q̄ ſunt in 4a ſpē q̄litatis ſunt termini quātitatis. Et ideo dñr qualitates in quātitate. ¶ Sed dubiū eſt. q2 oīs quan

H titas terminaſ terminis proprijs. ſ. terminis de gñe quātitatis. vt corpus terminaſ ſupficie. ſupficies linea. ⁊ linea puncto. ergo nō opʒ ponere aliquā q̄litatem terminātē aliquam quātitatē. ¶ Dicendū ꝙ oīs quātitas terminatur imediate termino pprio generis ex quo tñ reſultat termin⁹ ſecūdari⁹ de quarta ſpē qualitatis. ſ. figura. Qualiter tñ quātitas differt a qualitate difficile eſt videre. nec eſt hic ꝑſcrutāduʒ ſed alibi. Nūc eſt dcm̄ ꝙ qualitas de 4a ſpē qualitatis eſt ſubiectiue in terminis pprijs de gñe q̄ʒtitatis. rectitudo. n. ⁊ curuitas inſunt linee ⁊ ſupficiei. pro tanto dñr figure eē termini quātitatis. q2 ſunt qualitates pprioꝝ terminoꝝ q̄ʒtitatis.

¶ Rarum vero eo ꝙ diſtēt a ſe inuicē. Lene quidē ꝙ in rectuʒ ſibi partes iaceant. Aſperum vō eo ꝙ hec quidem pars ſuperior ⁊ illa ſit inferior. Et fortaſſe aliȷ̄ quoq3 apparebūt qualitatis modi. ſʒ qui maxime dñr hi ſunt. He q̄litates itaq3 ſunt q̄ predicte ſunt.

ARGI. ¶ Rarū autem ex eo q2 a ſeſe diſtant. lene ēt eſt ex eo q2 recte partes ſunt ſite. Aſperū vō ex eo q2 quedā partium eminēt: quedaʒ humiles ſunt. Atq3 forſitā quideʒ ⁊ alius quiſpiaʒ qualitatis modus videbiſ eſſe. Qui tñ maxime dici ſolēt tot fere ſūt. Ea igitur que diximus ſunt qualitates vt patet.

¶ Hec eſt 2a pticula hui⁹ ptis in qua pħs remouet a pñto q̄litatis ea que videtur eſſe qualitates ⁊ nō ſunt. ⁊ dicit ꝙ rarū ⁊ ſpiſſum aſperū ⁊ lene videnſ ſignificare qualitateʒ. ſed tñ ſunt extranea a diuiſione qualitatis. nā iſta videntur magis ſignificare pōneʒ vel ſitū partiū q̄ʒ qualitatē. vt pʒ p eoꝝ deſcriptiones.

Contrariū tñ Gilbe. por. fraſtra bur. uere vi deatur.

ſcriptiões. nā aliquid dr̄ ſpiſſū: eo φ partes ei⁹ ꝓpinque ia/ cēt. ⁊ aliquid dr̄ aſperū. q: vna ps ſupeminet alteri. Et aliqd dr̄ lene eo φ ptes eq̄liter ꝓtēduntur. Et rarū dr̄ ex eo φ par tes ei⁹ remote ponunt̄ abinuicē in toto. ⁊ ita oīa illa vident̄ eē de gn̄e pōnis. Uñ epilogādo q̄tuz ad iſtā ptez dicit φ for te ſunt alij modi qualitatis. Sȝ itaq̄ dicti ſunt. ſūt magis vſi

A tati. ℂ Intelligēdū eſt φ iſta noīa aſperū lene ⁊c. ex ſignifi/ catōe ꝑncipali iportāt ſignatione vnā. ſ. pōnē. ſȝ ex ꝯñti dn̄t

B qualitates circa ptes ſic poſitas. ℂ Circa iſtud cōe dictuȝ φ

Partes cōpoſito quō iacent. ptes ꝓpinquis iacēt in denſo q̄ȝ in raro. eſt intelligēdū φ iᵈ di/ ctuȝ nō hȝ veritatē de partib⁹ imediatis. qm̄ ptes imediate in denſo nō iacēt ꝓpinquis q̄ȝ partes imediate in raro. Non enī iacēt due medietates denſi ꝓpinquis q̄ȝ due medietates rari. nā ipoſſe eſt aliqua iacere ꝓpinquis q̄ȝ φ inter illa nullū mediū ſit niſi forte idiuiſibile. Silr̄ ptes mediate ⁊ diſtantes in vno denſo nō iacēt ꝓpinquis q̄ȝ ptes mediate ⁊ diſtātes in aliquo raro, q: ſicut in dēſo alique ptes diſtāt abinuiceȝ per quātitatē digitalē. ⁊ aliquē per quātitatē pedalē. ita in raro ꝯtingit aſſignare aliquas partes diſtātes per pedalē quanti tatē ⁊ aliquas ꝑ digitalē. Dico igitur φ pro tāto dicit phs φ in denſo partes magis diſtāt q̄ȝ in raro. q: ſi ex raro fiat den ſum ꝓpinquius iacebūt partes in denſo q̄ȝ eedeȝ ptes prius iacebāt in raro. ⁊ hoc eſt verū. nam extremitates rari iace/ bunt in dēſo ꝓpinquis q̄ñ ex raro fcm̄ eſt denſum.

ℂ Qualia ſunt que ſȝ hoc denominatiue di/ cunt̄ vel quomodolibet alr̄ ab his. vt a can dore candidus ⁊ a grāmatica grāmatic⁹: ⁊ a iuſtitia iuſtus. ſimiliter vero ⁊ in alijs.

ARGI. ℂ Qualia v̊o ſūt ea que denoīatiue ab ipſis aut alio aliquo modo dicuntur. In pleriſq̄ igitur quin potius fere in oībus denomina tiue dn̄r. Ut ab albedine alb⁹: a muſica mu/ ſicus: ⁊ a iuſtitia dr̄ iuſtus: ⁊ ceteris ſilī mō.

ℂ Hec eſt 2ᵃ pars principalis huius cap. in qua phs determi nat de ſubiecto quali. Et ꝯtinet duas pticulas. In pᵃ narrat que dn̄r q̄lia. in 2ᵃ ibi. (In aliqbus vero.) narrat φ q̄lia dn̄r denoīatiue a q̄litatibus. In pᵃ ergo pticula dicit φ q̄lia dn̄r illa que a q̄litatib⁹ ꝑdictis dn̄r denoīatiue qualia vel aliquo mō dn̄r qualia. Q: aūt aliq̄ dn̄r qualia denoīatiue a q̄litati/ bus ꝑdictis pȝ. naȝ a calore dr̄ aliqs calidus: ⁊ a grāmatica

C grāmatic⁹. ⁊ a iuſtitia iuſtus. ⁊ ſic de ceteris. ℂ Intelligen/ dū eſt φ qualitas in pn̄ᵒ iſti⁹ capituli deſcribit̄ ꝑ quale. ⁊ q̄le nūc deſcribit̄ per q̄litatē. ex hoc nō accidit aliqd̄ incōueniēs. nā ex quo qualitas eſt vnū genus gn̄aliſſimum nō pōt qua/ litas deſcribi per aliquas priora ſimplr̄. ſed deſcriptio quali/ tatis ꝑ quale eſt deſcriptio qualitatis per effectum: ⁊ ſic per priora quo ad nos ⁊ non per priora ſimpliciter.

ℂ In aliqb⁹ v̊o eo φ nō ſunt poſita q̄litatib⁹ noīa non ꝯtingit ea que dn̄r ab eis denoīati ue dici. vt curſor aut pugillator q ſm̄ valitu dinē nālez a nulla qualitate denoīatiue dn̄r. Nō. n. poſita noīa ſūt valitudinib⁹ ſȝ q̄s iſti dn̄r q̄les. ſicut ⁊ in diſciplinis ſȝ quas pugil latores vel paleſtrici ſȝ affectionē dn̄r. Pu gillatoria. n. dr̄ vel paleſtria diſciplīa. Qua/ les v̊o ab his d̄noīatiue hi q ad eas afficiūt̄ dn̄r. Aliqñ āt ⁊ poſito q̄litatis noīe denoīati ue nō dr̄ id ad qd̄ ſȝ eā quale qd dr̄. vt a v̊tu te ſtudioſus. virtuteȝ. n. hn̄do ſtudioſus dr̄: ſȝ denoīatiue a v̊tute. Nō aūt in plr̄imis hoc tale ē. Que ḡ q̄lia dn̄r: aut denoīatiue a ꝑdi/ ctis q̄litatib⁹ dn̄r: aut aliquo mō alr̄ ab eis.

ARGI. ℂ Sed in qbuſdā ex eo q: nō ſunt noīa quali tatib⁹ poſita: nō ſit vt ab ipſis denoīatiue di cant̄: vt apt⁹ ad militandū aut ad curſum: q quidē nāli potētia talis dr̄: a nulla qualitate dr̄ denoīatiue. Poterīt. n. hiſce quibus hi quales dn̄r, nō ſunt noīa poſita: ſicut artib⁹ qbus militaris aut curſores ob diſpōneȝ di cunt̄. Militaris. n. dr̄ ars: ⁊ curſoria: atq̄ ab his ij qui diſponunt̄ denoīatiue dn̄r. Inter/ dū etiā eſt ⁊ poſituȝ qualitati nomē: nō tñ id qd̄ ipſa dr̄ quale noīe illius dr̄ denoīatiue. A virtute nāq̄ dr̄ qſpiam ſtudioſus. ex eo ſane q: v̊tuteȝ hȝ: ſed nō denoīatiue dr̄ a virtute: non tñ in multis idipſum ſit. Ea igit̄ qualia dn̄r: que a dictis qualitatibus denominati/ ue: aut aliquo alio modo dicuntur.

ℂ Hec eſt 2ᵃ pticula h⁹ ptis in q̄ phs narrat φ nō oīa q̄lia dn̄r denoīatiue a q̄litatib⁹ ꝑdictis. ⁊ h q̄ñ ꝯtingit. oñdit ⁊ itēdit dicere φ duplici de cā pōt ꝯtingere φ q̄lia nō dn̄r denoīati/ ue a q̄litatib⁹, aut q: tali q̄litati nō eſt nomē ipoſitum. aut q: nomē cōcretū nō eſt denoīatiue dcm̄ ab illa qualitate. Exēᵐ pmi pȝ de pugillatore ⁊ curſore. Iſta. n. denoīant̄ qualitatẽ nō denoīatiue a q̄litate. ꝑꝑ h φ illis q̄litatib⁹ nālibus ꝑꝑ q̄s aliq dn̄r pugillatores vel curſores nō ſūt noīa ipoſita a qb⁹ ſubiecta denoīa nunc poſſint dici. tñ ipſis artib⁹ ꝑꝑ quas hn̄/ tes eas dn̄r curſores vel pugillatores. ſūt noīa ipoſita. vt iᵃ noīa pugillatoria vel curſoria: ſed ab iſtis artib⁹ vel noībus artiuȝ non dn̄r pugillatores vel curſores nāliter. hoc eſt ꝑꝑ poᵗᵐ nālem in eis exñteȝ. ſȝ q ab artib⁹ dn̄r pugillatores vel curſores dn̄r denoīatiue a talib⁹ artibus. vel noībus artiuȝ tales. Exēᵐ ſcdī. nā illa q̄litas ꝑꝑ quā aliqs dr̄ ſtudioſus nō dr̄ denoīatiue a virtute. ⁊ hoc q: hoc nomē ſtudioſus. ⁊ hoc nomē virt⁹ nō cōueniūt in pn̄ᵒ vocis. Et ad hoc φ aliqd di/ catur denoīatiue ab alio reqrunt̄ tres ꝯdōnes vt dcm̄ ē. ſ. ꝯueniētiā in pn̄ᵒ vocis. ⁊ diūaī fine. ⁊ ꝯueniētia i ſignato. Ad denominatiuum q̄ reqrit̄.

ℂ Ineſt v̊o ꝯtrarietas ſm̄ φ quale eſt vt iu/ ſtitia iniuſtitie cōtrarietatē: ⁊ albedo nigre/ dini: ⁊ alia ſimiliter. Silr̄ auteȝ ⁊ ea que ſm̄ eas qualia dn̄r vt iniuſtū iuſto ⁊ albū nigro.

ARGI. ℂ Atqui cōtrarietas in q̄litate eſſe vr̄: iuſtitie nāq̄ ꝯtrariū eſt iniuſtitia: ⁊ albedini nigre/ do: ⁊ cetera eodeȝ mō. ea ēt q̄ ipſis q̄lia dn̄r: ꝯtraria eē vr̄: vt iniuſtū iuſto ⁊ nigrū albo.

ℂ Hec eſt 2ᵃ ps pn̄ˡⁱˢ h⁹ ptis in q̄ determinat de ꝓprietatibus q̄litatis. ⁊ ꝯtinet q̄tuor pticulas. In pᵃ ponit pᵃᵐ ꝓprietatē q̄li tatis ⁊ remouet vnā dubitōnē. In 2ᵃ ibi (Suſcipit āt q̄litas). ponit 2ᵃᵐ ꝓprietatē q̄litatis In 3ᵃ v̊o ibi. (Silia v̊o ⁊ diſſilia) ponit tertiā ꝓprietatē q̄litatis. In 4ᵃ pticula ibi. (Aut v̊o nō decet.) Remouet quādā cauillationē. Prima pticula ꝯtinet tres pticulas. In pᵃ ponit ꝓprietatē. In 2ᵃ ibi. Non aūt oī/ bus. narrat φ iſta ꝓprietas nō eſt cōis oīb⁹ qualitatib⁹. In 3ᵃ ibi. (Ampli⁹ ſi ex ꝯtrijs). remouet dubiū. In pᵃ igit̄ pticu/ la ponit pmā ꝓprietatē q̄litatis q̄ eſt hr̄e ꝯtrioȝ. vñ dicit φ ꝯtra/ rietas ineſt qualitati. ⁊ hoc tā ſm̄ abſtractū q̄ȝ ſm̄ ꝯcretū. ſȝ abſtractū iuſtitia ⁊ iniuſtitia ſunt ꝯtria. ſilr̄ albedo ⁊ nigredo ſunt ꝯtria. Silr̄ ſm̄ ꝯcretū vt iuſtū ⁊ iniuſtū ſunt ꝯtria. ⁊ albū ⁊ nigrū ſunt ꝯtria. poſſet h poni ꝯcluſio. 3 ſ. h⁹ ſi. ſ. φ q̄litati

ſneſt ȝrietas.hec ꝯcluſio ꝓbaẜ ꝓbatiõe exẽplari vt dictũ eſt.

❡ Nõ autem tñ omnibus hoc eſt. Rubeo.n. aut pallido aut huiuſmodi coloribꝰ nihil eſt contrarium qualitatibus exiſtentibus.

ARGI. ❡ Non tñ in omnibus hoc eſſe videtur flauo enim aut fuſco aut talibuſ coloribus:que quidam ſunt qualia nihil eſt contrarium.

❡ Hec eſt 2ª pˢ hꝰ ꝑticule in qua pħs narrat ꝙ hec ꝓprietas nõ eſt cõis oĩbus qualitatibꝰ. ⁊ dicit ꝙ iſta ꝓprietas nõ ꝯuenit oĩbus q̃litatibꝰ, qꝛ coloribꝰ medijs iter albũ ⁊ nigrũ, vt rubedini ⁊ pallori nihil eſt ȝriũ. ⁊ tñ illi colores ſũt q̃litates.

❡ Amplíꝰ ſi ex ꝯtrarijs vnũ fuerit quale hoc palã eſt ꝓponẽti ex ſingulis alia ꝑdĩa. qm̃ ⁊ reliquũ erit quale. Nã ſi eſt iuſtitia iniuſtitie ꝯtraria: quale aũt eſt iuſtitia. q̃le ergo ⁊ iniuſtitia. Nullum.n. aliorũ ꝑdĩcamentoꝝ aptabit iniuſtitie neqꝫ q̃titas neqꝫ ad aliquid. neqꝫ vbi. neqꝫ oĩno aliquid talium niſi quale. Sic autẽ ⁊ in alijs que ſm̃ qualitates ſunt ꝯtraria.

ARGI. ❡ Atqꝫ ſi ꝯtrarioꝝ alterũ q̃litas eſt: ⁊ reliquũ oĩno q̃litas erit. Hoc aũt ita eẽ pꝫ ex ſingulis. Nã ſi iuſtitia ꝯtrariũ ẽ iniuſtitie: atqꝫ iuſtitia q̃litas ẽ, ⁊ iniuſtitia ḡ q̃litatis rõnẽ ſubibit. Nullũ.n. ꝑdĩcamentoꝝ iniuſtitie: neqꝫ q̃tũ: neqꝫ ad aliquid: neqꝫ vbi: neqꝫ ceteroꝝ quicq̃ꝫ oĩno: niſi qualitas tm̃ accõmodatur. Eadeꝫ ⁊ in ceteris que ſunt in qualitate cõtrarijs dici pñt.

❡ Hec eſt 3ª pˢ huiꝰ ꝑticule i qua pħs remouet dubiũ q̃ddã. Poſſet.n. aliqs credere ꝙ vnũ ȝriũ eẽt in vno gñe. ⁊ reliquũ in alio gñe. Iſtud remouet pħs dicẽs. ꝙ ſi vnũ ꝯtrariorũ erit quale. ⁊ reliquũ erit quale. hoc eſt ſi vnũ ȝriorũ erit in gñe q̃litatis ⁊ reliquũ erit in gñe qualitatis. ⁊ nõ in alio vt pꝫ inductiue. qm̃ ſi iuſtitia ſit in gñe q̃litatis. iniuſtitia nõ põt eſſe in gñe q̃titatis. nec in gñe relatiõis. ⁊ ſic de alijs gñibꝰ.

D ⁊ iõ opꝫ ꝙ ſit in gñe q̃litatis. ❡ Intelligẽdum ꝙ h̃ ꝓprietas nõ eſt ꝓpria q̃litati. tũ qꝛ cõpetit alijs a qualitate vt actioni ⁊ paſſioni relatiõi ⁊ ſic de alijs ꝑdĩcamentis vbi eſt ꝯtrarietas. tum qꝛ nõ cõpetit oĩ qualitati. qꝛ qualitati de 4ª ſpẽ q̃litatis nihil

E eſt ȝriũ. ❡ Intelligẽdũ eſt ẽt ꝙ ſicut q̃litati eſt aliq̃d ȝriũ ita ẽt quali eſt aliq̃d ȝriũ. nã ſicut albedo ⁊ nigredo ſunt ȝria. ita albũ ⁊ nigrũ ſunt ȝria. qꝛ pñt ꝑdicari de eodeꝫ ſubiecto in actu ſucceſſiue ⁊ nõ ſimul. Et ſi dicaẜ ꝙ ȝria ſũt i eodẽ genere ꝑ pħm in topicis. Itẽ ſi albũ ⁊ nigrũ eẽnt ȝria. ȝria eẽnt in eodẽ gñe. ſꝫ albũ ⁊ nigrũ nõ ſunt in eodẽ gñe. qꝛ nõ ſunt in gñe vt pꝫ ꝑ pħm in thopicis. Itẽ ſi albũ ⁊ nigrũ eſſent ȝria. aut ergo eẽnt ȝria ſm̃ ꝙ hñt ſuppõneꝫ ſimplicẽ. aut ſꝫ ꝙ habẽt ſuppõnẽ ꝑſonaleꝫ. nõ pᵒ mõ. qꝛ ſic ſupponũt pro aggregatis ex ſubiectis ⁊ formis ⁊ illa aggregata non ſunt ȝria. qꝛ ȝria inſunt eidẽ ſbo in actu ſucceſſiue. ſꝫ nihil recipit aggregatũ ex ſubto ⁊ accñte. q̃re ⁊c̃. Nec 2ᵒᵒ qꝛ ſic termini ſtãt ꝓ ſubiectis ꝑ ſe ⁊ illis nõ eſt ꝯtrarietas. qꝛ ſubẽ nihil eſt ȝriũ.

De h̃ vi de ſcot. 12. diſt. 4. q. 5. ❡ Dõm eſt vt dicit pħs ꝙ quale ȝriaẜ quali ſicut q̃litas q̃litati. veruntñ nõ oĩno ⁊ eodẽ mõ. qꝛ q̃litas pᵒ ⁊ ſꝫ ſe ȝriaẜ q̃litati vt albedo nigredini. ſꝫ quale nõ ȝriaẜ quali niſi rõne q̃litatis q̃ eſt forª. ⁊ ita q̃le nõ ȝriaẜ quali ſm̃ ſe totũ ſꝫ q̃litas ſꝫ ſe totũ ȝriaẜ q̃litati. ❡ Et qñ aẜ ſic ꝑ. ȝria ſunt in eodẽ gñe. dico ꝙ h̃ eſt verũ ꝑ ſe vel ꝑ reductionẽ. ⁊ dico ꝙ q̃uis albũ ⁊ nigrũ nõ ſit ꝑ ſe in gñe. tñ eſt in gñe q̃litatis ꝑ reductioneꝫ. ❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ h̃ eſt vera. albũ ⁊ nigrũ ſt ȝria ſm̃ formaꝫ vt albũ ⁊ nigrũ hñt ſuppõnẽ ſimplicẽ. Et qñ dĩ. vt ſic ſupponũt ꝓ aggregatis. ꝯcedo. tñ aggregata ex ſubiectis ⁊ formis ȝrijs ſunt ȝria ſꝫ formaꝫ ⁊ ꝯ pñt ineſſe eidẽ ſbo i actu ſucceſſiue ſꝫ formã. ⁊ forᵉ ȝrie illoꝝ pñt ſuccedere eidẽ ſbto ſibi inuicẽ. qꝛ non ſunt ȝria ſꝫ ſe tota. vel põt dici ꝙ albũ ⁊ nigrũ accepta ꝓ formis ſꝫ ſe tota pñt ineſſe eidẽ ſbo ſucceſſiue ⁊ nõ ſil. qꝛ de eodẽ corpe nũero veꝝ eſt dĩce ꝙ q̃nqꝫ ẽ albũ ⁊ q̃nqꝫ nigrũ ⁊ nõ ſil. Intelligẽdũ eſt vt dicit pħs ꝙ colores medij nõ ȝriant ȝrietate ꝓpriſſime dcã: q̃ vt ſupra dcm̃ eſt habꝫ tres ꝯdõnes. pᵒ ꝙ hꝫ ȝria ſunt poſita ſub eodẽ gñe. 2ᵒ ꝙ maxime diſtẽt ſub illo gñe. 3ᵒ ꝙ poſſint ineſſe eidẽ ſbo in actu ſucceſſiue, nõ ſil. Et verũ eſt ꝙ tali ȝrietate nõ ȝriant colores medij. qꝛ nõ maxime diſtent ſub illo gñe. Colores tñ medij ȝriant ȝrietate ꝓprie dcã. qꝛ iter illos eſt motꝰ ⁊ mutuo ſe expellũt circa ideꝫ ſbm. vñ pro 1ᵒ vide ȝrietatẽ ſupius poſitã. caplo de ſubã.

❡ Suſcipit aũt q̃litas magis ⁊ minꝰ. Albũ vero magis ⁊ minꝰ alterũ alto dĩ. ⁊ iniuſtũ alteꝝ altero magis ⁊ minꝰ dĩ: ſꝫ ⁊ ipſa ſbta cremẽtũ ſuſcipiũt cũ cãdidũ nãqꝫ ſit ãpliꝰ ꝯſurgit cãdidiᵘˢ fieri.

ARGI. ❡ At vero q̃lia ipſa gradus ſuſcipiũt: ac magis talia minuſue dñr. Albũ.n. aliud alio magis minuſue dĩ. At iuſtũ alio magis minuſue. ⁊ ipſa ẽt itẽ ſiõeꝫ ſuſcipiũt. Fit.n. vt albũ albiꝰ ſe euadat.

❡ Hec eſt 2ª pˢ hꝰ 3ᵉ ꝑticule q̃ pħs ponit. 3ᵃᵐ ꝓprietatẽ q̃litatis. Et pᵒ narrat i q̃bꝰ q̃litatibꝰ notũ ẽ q̃ꝫ ſuſcipiũt magis ⁊ minꝰ. 2ᵒ narrat i q̃bꝰ ẽ dubiũ an ſuſcipiũt magis ⁊ minꝰ. Narrat ḡ pᵒ ꝙ q̃litates de 3ª ⁊ pª ſpẽ q̃litatis ſuſcipiũt magis ⁊ minꝰ: ut dĩ eſt dubiũ de q̃litatibꝰ i 2ª ſpẽ q̃litatis. 2ᵒ narrat de q̃litatibꝰ in abſtracto ꝙ eſt dubiũ an ſuſcipiãt magis ⁊ minꝰ. ⁊ 3ᵒ de q̃litatibꝰ de 4ª ſpẽ q̃litatis dicit ꝙ nõ eſt dubiũ an ſuſcipiãt magis ⁊ minꝰ: imo eſt manifeſtũ ꝙ nõ ſuſcipiũt magis ⁊ minꝰ in ꝯcreto nec in abſtracto. Dicit igiẜ in pᵒ. ꝙ qualitas ſuſcipit magis ⁊ minꝰ. v.g. albũ ſuſcipit magis ⁊ minꝰ. nã vnum albũ eſt magis albũ q̃ꝫ aliud ⁊ h̃ dicit q̃tũ ad q̃litates de 3ª ſpẽ q̃litatis ⁊ vnũ iuſtũ dĩ magis iuſtũ alio iuſto: ⁊ h̃ dicit ꝓ pª ſpẽ q̃litatis. nã in pª ſpẽ q̃litatis vna qualitas vel quale ſuſcipit augmentũ. nã illud q̃d eſt calidũ põt fieri magis calidum.

❡ Nõ tñ oĩa ſꝫ pſa. Iuſtitia nãqꝫ a iuſtitia ſi dicaẜ magis ⁊ minꝰ ꝑt q̃ſ ãbigẽ. Silr̃ aũt ⁊ i alijs affectõibꝰ. Quidã.n. i h̃ dubitãt. Dñt.n. iuſtitiã ñ m̃ltũ magis ⁊ minꝰ dici a iuſtitia: ⁊ ſanitatẽ a ſanitate. Minꝰ aũt hr̃e alteꝝ alto ſanitatẽ dñt ⁊ iuſtitiã minꝰ alterũ hr̃e. Sic aũt ⁊ grãmaticã ⁊ alios affectꝰ q̃litati. ſꝫ tñ ea q̃ ſꝫ eos affectꝰ dñr i dubitãter recipiũt magis ⁊ minꝰ. Iuſtior.n. aliẜ alto dĩ ⁊ grãmaticior ⁊ alijs ſilr̃. Triãgulus ⁊ q̃drãgulus vero nõ vĩ ſuſcipe magis ⁊ minꝰ nec aliq̃d aliaꝝ figuraꝝ. Quecũqꝫ.n. diffõneꝫ triãguli recipiũt ⁊ circuli oĩa ſilr̃ triãguli vel circuli ſũt. Eoꝝ vero q̃ nõ ſuſcipiũt nihil magis alterũ altero dĩ. Nihil.n. q̃dratũ magis q̃ꝫ ꝑte altera lõgior forma circulus eſt. nullũ.n. ipſoꝝ ſuſcipit circuli rõnem. Silr̃ aũt ſi vtraqꝫ nõ ſuſcipiũt huius ꝓpoſiti rõnẽ nõ dĩ alterũ altero magis.

ARGI. ❡ Nã tñ oĩa ſed plurima ꝯdõneꝫ hãc ſubire videnẜ. Nã dubitauerit q̃ſpiaꝫ ſi magis minuſue iuſtitia dici poſſit: ⁊ diſpõnibꝰ ẽt ceterisſilĩ mõ. ſunt.n. q̃ de talibꝰ cõtẽdunt. Atqꝫ iuſtitiã quideꝫ magis iuſtitia minuſue: ſanita-

teniꝙ

tē𝔮 ſanitate nō nimiū inquiūt dici. Ad min⁹ tm̄ ꝗppiā magis ꝙ aliō ſanitatē iuſtitiā𝔮 ꝛ grāmaticā identidē ceteraſ𝔮 diſpōnes hr̄e dr̄nt. At tm̄ ea q̄ hiſce qualia dr̄r gradus ſine controuerſia ſuſcipiūt: magiſ𝔮 talia at𝔮 min⁹. dr̄r. Juſtior.n. ꝛ ſanior ali⁹ alio dr̄: ꝛ in ceteris ſimili mō. Triāgulus aūt ꝛ quadratū ceteré𝔮 figure nō videnť talez ꝯdōnez ſubire. nā ea quidem que trianguli rōnem circuli𝔮 ſuſcipiūt: triāguli ſunt ſilr aut circuli vniuerſa. Eoꝝ vero que nō ſuſcipiūt: nihil alio magis minuſue tale dicetur. non.n. quadratuz magis ꝙ altera ex pte longius circulus eſt. quippe cum neutruz circuli ſubeat rōnem. at𝔮z ſimplr ſi non ſubeant propoſiti rōnem: alterū nō magis altero tale minuſ𝔮z diceť.

C Narrat oīa in qb⁹ eſt du^m an ſuſcipiāt magis ꝛ min⁹: vt de iuſtitia ſanitate ꝛ hꝰ. de iſtis.n. ꝛ hꝰ dubitant antiq an ſuſcipiāt magis ꝛ min⁹: ꝛ de h vt dicit phs ſꝫ qꝫ ambigere. an ſ. q̄litates in abſtracto ſuſcipiāt magis aut min⁹. de q̄litatib⁹ tn̄ in ꝯcreto ſiue de his q̄ ſꝫ hꝰ q̄litates dr̄r q̄lia: nō eſt du^m an ſuſcipiāt magis ꝛ min⁹. nā vn⁹ hō dr̄ magis iuſt⁹ ꝛ vnus hō dr̄ magis ſan⁹ alioꝝ; vna iuſtitia nō dr̄ magis iuſtitia ꝙ alia: nec vna ſanitas dr̄ magis ſanitas ꝙ alia. C Intelligēdū ꝙ Ari. nō determiat iſtā dubōnē h expſſe: tm̄ mihi vr̄ ꝙ nulla q̄litas i abſtracto ſuſcipiat magis ꝛ min⁹. ꝛ h ē huius ꝓp. vbi ponit dr̄ãz īter ſpēz ꝛ accn̄s: vbi dicit ꝙ tm̄ accn̄s ſepabile ꝙ iſepabile ſuſcipit magis ꝛ min⁹: ſꝫ nulla ſpēs recipit magis ꝛ min⁹: oia.n. ſpēs q̄litatis ē q̄lr pricipaľ ꝯ ſuis īdiuiduis: ꝛ ita vna iuſtitia nō dr̄ magis iuſtitia ꝙ alia: nec vna ſanitas dr̄ magis ſanitas ꝙ alia: ꝛ tn̄ poſito ꝙ augmētatio for^e fiat p additionē ptis ad ptē nō hr̄et qs ponere ꝙ aliq̄ for^a ſuſcipiat magis ꝛ min⁹: nec ꝙ augmēteť: q: nec for̄a ꝑcedēs nec for^a ſequēs augmētať nec aggregatū ex his ꝛ nō for̄a ſequēs nec ꝑcedēs: ꝓꝫ: q: ex h ꝙ vna res add̄ť alteri rei neutra res augeť: ſed ex h ꝙ vn⁹ lapis addiť alteri lapidi: nec lapis cui ſit additio: nec lapis addit⁹ augmētať. Et eodē modo poſito ꝙ vna for^a alteri for̄e aduenia: nec for^a ſequēs nec for^a ꝑcedēs augeť: nec eſt dare ꝙ totum aggregatū ex for^a ꝑcedēti ꝛ ex for̄a ſubſequēti. ſ. aduenienti augeť: q: i^d aggregatū nūꝙ̄ preſuit: ꝛ oꝫ auctū maneť idē in ꝓn^o augmētatiōis ꝛ in fine. Dicētes ꝙ augmētatio for^e fit: h ꝙ cōtinue fit alia ꝛ alia for̄a in ſbo pfectiori ꝙ ꝑcedēs: ita ꝙ in q̄lꝫ iſtāti ptis mēſurātis iſtā augmētationē eſt alia ꝛ alia for^a: hn̄t dicere ꝙ nulla for^a augeť: q: nulla for^a manet p tpa durāte augmētatiōe. Dicētes igiť ꝙ augmētatio fit p h ꝙ for^a pfecti⁹ eſſe hꝫ in ſbo: ita ꝙ for̄a in tota augmētatiōe manet eadē nūo abſ𝔮 additiōe alicui⁹: hn̄t ēt dicere ꝙ nulla for^a augetur nec ſuſcipit magis ꝛ min⁹: q: ſine aliquo adueniēte nō eſt itelligibile ꝙ aliqd augeť vel ꝙ aliqd fiat pfecti⁹ ꝙ̄ ꝑus ſine aliq̄ adueniēte. Propter h dico ꝙ nulla for^a ſuſcipit magis aut min⁹: ſꝫ for^a ſuſcipiť in ſbo ſm magis ꝛ min⁹: ſm eē magis pfectū ꝛ min⁹ pfectū: ꝛ tn̄ nulla albedo ſuſcipit magis ꝛ min⁹: ſꝫ albuz ſuſcipit magis ꝛ min⁹: q: ſuſcipit albedinē magis pfectā ꝛ min⁹ pfectā: ꝛ hoc dicit phs h ſatis plane. C Adhuc eſt du^m: q: ſm hoc nulla q̄litas ſuſcipit magis ꝛ min⁹: q: ſc^l nulla for^a ſuſcipit magis ꝛ min⁹. ḡ nulla q̄litas ſuſcipit magis ꝛ min⁹. ſꝫ h eſt ꝯ phm q dicit ꝙ q̄litas ſuſcipit magis ꝛ min⁹. C Dōm ꝙ nulla q̄litas ſuſcipit magis ꝛ min⁹. Et ad pbꝫ dico ꝙ phs p qualitatē itelligit q̄lē vt ꝑꝫ p ex^a ſua. dicit.n. exēplificādo albuz magis albū altero dr̄. ꝛ iuſtū magis iuſtū altero dr̄: ſed nec iuſtitia nec albedo dr̄ magis aut min⁹: aut vna iuſtitia vel albedo ꝙ alia: ꝛ tn̄ ſm q̄litatis ſuſcipit magis ꝛ min⁹ ſꝫ ipſā q̄litatez. nā ſm vnā q̄litatē magis toleꝛ ſm aliā dr̄ min⁹ tale. Et h eſt expſſe in ia phi. h in tex. Nō tn̄ oia. Et q̄ꝫuis aliq̄ dr̄r ſuſcipe magis ꝛ min⁹ ſm q̄litatē: non tn̄ oia: vt q̄lia ſm q̄litatē 4^e ſpēi q̄litatis nō dr̄r magis ꝛ min⁹ ſꝫ illas q̄litates: vt triāgulare vel q̄drāgulare nō dr̄ ſꝫ magis ꝛ min⁹: ꝛ h eſt ꝯ .9. h⁹ li. ſ. nihil dr̄ magis ꝛ min⁹: ſꝫ q̄litatē de 4^a ſpē q̄litatis: ꝙ nihil ſuſcipit diffōnē iſtaꝝ q̄litatū ſm magis ꝛ minus: ꝙ ſuſcipit diffōnē triāguli vel q̄drāguli vel circuli ſm magis ꝛ min⁹: q: nec i^d cui ꝯuenit diffō alicui⁹ illoꝝ ſuſcipit diffōnē alicui⁹ illoꝝ ſm magis ꝛ min⁹: nec id cui nō ꝯuenit diffō alicui⁹ illoꝝ recipit diffōnē eoꝝ ſm magis ꝛ min⁹. ḡ nihil dr̄ ſꝫ magis ꝛ min⁹ ſꝫ aliquā q̄litatē de 4^a ſpē q̄litatis.

NOn ergo oia q̄lia ſuſcipiūt magis ꝛ minus. Hoꝝ ita𝔮z q̄ ꝑdicta ſunt nihil ē ꝓpriū qualitatis. Silia āt diſſimilia ſꝫ ſolas dr̄r qualitates. Sile enīz ꝛ diſſimile alterū altero nō eſt ſm aliud niſi ſm hoc qđ quale eſt. Quare ꝓpriuz erit qualitatis ſm eam ſimile vel diſſimile dici.

C Nō ḡ oia q̄lia gradus ſuſcipiūt: vt magis talia minuſue dicanť. Eoꝝ igiť q̄ dicta ſūt neutruz ꝓpriū q̄litatis eſſe vr̄. Silia aūt diſſimilia𝔮z p qualitates ſolas dr̄r. Sile.n. ꝗppiaz cuipiā nulla alia profecto rōne eſſe videtur ꝙ ea qua quale eſt. Quare ꝓpriū qualitatis erit hac ipſa ſimile at𝔮z diſſimile dici. ARG.

C Hec eſt tertia pticula tertie ptis pncipalis i qua phs ponit tertiā ꝓprietatē q̄litatis que eſt iſta. ꝙ ſm q̄litatē dr̄ aliqd ſimile vel diſſile: ꝛ hec eſt ꝯ .40. hu⁹ lib. pbaľ ſic. ſꝫ q̄litatem dr̄ aliqd ſiſe vel diſſimile: ꝛ ſm nihil aliud dr̄ aliquid ſiſe vel diſſimile. ḡ ſm ſolā q̄litatē dr̄ aliqd ſimile vel diſſimile.

C At vō nō decet cōturbari: ne qs nos dicat de qualitate ꝓpōnē faciētes multa de relatiuis iterpoſuiſſe. Hitus.n. ꝛ diſpōnes eoꝝ q̄ ſūt ad aliqd eē dicebam⁹. pene.n. i oib⁹ talibus gn̄a dr̄r ad aliqd. Nihil āt hoꝝ q̄ ſingularia ſſ. nā cū diſciplina gen⁹ ſit ad ipm qđ ē alteri⁹ dr̄. alic⁹.n. diſciplina dr̄. Eoꝝ vō q̄ ſſ ſingularia nihil ipꝫ qđ ē alti⁹ dr̄: vt grāmatica n̄ dr̄ alic⁹ grāmatica: nec muſica alic⁹ muſica: ſꝫ forte ſꝫ gen⁹ h dr̄r aliqd: vt grāmatica dr̄ alic⁹ diſciplīa n̄ alic⁹ grāmatica: ꝛ muſica alic⁹ diſciplīa ꝛ n̄ alic⁹ muſica. Quappꝙ̄ p ſe ſinglaria ſſ n̄ ſſ ad aliqd: ſꝫ q̄litates. dicimur.n. q̄les ſꝫ ſinglaria: ꝛ.n. h hēm⁹. Sciētes āt dicimur ꝙ hēm⁹ ſingulas ſcias. Quare h erūt ēt q̄litates q̄ ſſ ſingulariū ſꝫ q̄s q̄les dicimur: hec ḡ nō erūt eoꝝ q̄ ſunt ad aliqd.

C Nō āt ꝯturbari opꝫ: Si qſpiā nos duxerit de q̄litate tractātes cōplura eoꝝ q̄ ſūt ad aliqd cuz q̄litatib⁹ ipſis enumeraſſe. Hit⁹.n. ꝛ diſpōnes ad aliqd eē dicim⁹. Eteni i oib⁹ fere talib⁹ gn̄a qdē ad aliqd eē dr̄r: ſingulariū vero nihil. Scia nā𝔮z que quidem eſt gen⁹ hoc ipſuz qđ eſt alicuius diciť eſſe: cuiuſdaz ARGL.

enī ſcia dr̄. Singulariū vō ſciarū nulla ē idipſ
qḋ eſt alic⁹ dr̄ eē: vt grāmatica nō dr̄ alicui⁹
grāmatica. neq₃ muſica cuiuſpiā muſica: niſi
gn̄is rōne ad aliqḋ ⁊ ipſe dicāt. Grāmatica
enī alicui⁹ ſcia dr̄: nō alic⁹ grāmatica. Et mu
ſica cuiuſdā ſcia: nō cuiuſpiā muſica. Qua
re ſingule nō ſunt vt p₃ ad aliqḋ. At q̄les di
cimur ſingulis ɋppe cū has ipſas ⁊ h̄eam⁹.
Sciētes. n. ex eo dicimur. q₂ ſingulariū ali
quas ſcientiaru₃ habemus. Quare ſingule
erunt qualitates: quib⁹ ⁊ quales ɋ eas h̄nt
dn̄r: At he nō ſunt ad aliqḋ vti diximus.

¶ Hec eſt 4ª ɋ̄ſtio. 3ª ɋ̄ria ph̄i: in q̄ ph̄s remouet qḋdā du̅ᵐ ta
le. In h̄. c. de q̄litate ponit multa eē de gn̄e q̄litatis: q̄ tn̄ ſūt
de gn̄e relōnis: ⁊ ſūt habit⁹ ⁊ diſpōnes. Iſte. n. ponunt eſſe
de pᵒ ſpē q̄litatis: ⁊ tn̄ ſūt relōnes. Du̅ᵐ igr̄. erit q̄r h̄ pōt eē
ſ. ꝙ idē ſit de gn̄e relōnis ⁊ de gn̄e q̄litatis. ¶ Ad iſtud rn̄
det ph̄s dupl̄r. Pᵒ ꝙ hō hit⁹ ⁊ diſpōnes ſm̄ ſua gn̄a ſūt
relatiōes ⁊ ſm̄ ſuas ſpēs ſūt q̄litates. v. g. ſcia que eſt gen⁹
grāmatice eſt ad aliqḋ: q₂ ſcia ꝓ̄fecte refert ad ſcibile: ⁊ grā
matica q̄ eſt ſpēs eſt q̄litas ⁊ nō eſt ad aliqḋ niſi ſm̄ ſuum ge
nus. muſica. n. nō dr̄ alicui⁹ muſica: ſed alicui⁹ diſciplina.

¶ Amplı⁹ ſi ɔtigat h̄ ip₃ ſil' q̄le ⁊ relatiuū eſſe
nihil ē icōueniēs i vtriſq₃ h̄ gn̄ib⁹ enūerare.

ARGI. ¶ Preterea ſi hoc idē quale atq₃ ad aliquid
ſit: non abſurdum in vtriſq₃ ipſum generib⁹
collocari atq₃ enumerari.

¶ 2ª rn̄ſio eſt ſub ɔdōne: ⁊ eſt talis. ſi ɔtingat idē eē relatiuū ⁊
q̄le: ita ꝙ idē ɔtingat eē in gn̄e q̄litatis ⁊ in gn̄e relōnis. tūc
nō ē icōueniēs ponē hō hit⁹ ⁊ diſpōnes eē vtriuſq₃ gn̄is. S₃
vtrū ſit ita vel nō. ſ. ꝙ idē ſit in gn̄e relōnis ⁊ in gn̄e q̄litatis
nō aſſerit hic ph̄s. Illud. n. idiget maxima ſcrutatione.

Cap.v. Recipit aūt facere ⁊ pati ɔ̄rietates ⁊
magis ⁊ min⁹. Calefacē. n. ad fri
gidū facē ɔ̄riu₃ eſt: ⁊ calefieri ad fri
gidū fieri ⁊ delectari ⁊ ɔtriſtari. id
circo recipit ɔ̄rietates ⁊ magis ⁊ min⁹: calefa
cē. n. magis ⁊ min⁹ dr̄: ⁊ calefieri magis ⁊ mi
n⁹: ⁊ ɔtriſtari magis ⁊ min⁹. Suſcipiūt ḡ ma
gis ⁊ min⁹ facē ⁊ pati: de his itaq₃ tāta dn̄r.

Cap.vi. Dcm̄ eſt āt de ſitu i his q̄ ad aliqḋ ſūt: q₂ de
noīatiue a pōnib⁹ dr̄. De reliqs autē. ſ. qn̄ ⁊
vbi ⁊ h̄r̄e eo ꝙ māifeſta ſūt nihil de his aliḋ
dr̄ q̄₃ q̄ in p̄ncipio dcā ſūt: q₂ h̄r̄e qdē₃ ſignat
calciatū eſſe vel armatū eſſe: vbi aūt in loco
eſſe: qn̄ vt heri: ſ₃ ⁊ alia hmōi q̄ de his dicta
ſunt. De ꝓpoſitis itaq₃ gn̄ibus dcā ſufficiāt.

ARGI. ¶ Suſcipit ⁊ ip₃ agē patiue ɔ̄rietatē. calefacē
nāq₃ ⁊ frigefacē: ⁊ calefieri: ⁊ frigefiēi ⁊ volu
ptate affici doloreq₃ ɔ̄ria ſūt. Qr̄ ɔ̄rietatē ſu
ſcipiūt: gradus q̄q₃ ſuſcipiūt, vt magis a tq₃
min⁹ dicāt. Fit. n. vt magis ɋppiā minuſue ca
lefaciat: ⁊ itidē calefiat: ⁊ doleat: magis minuſ
ue: q̄r agē patiue ḡdus ſuſcipiūt vti dixim⁹.
de his igr̄ tot a nobis ſint dcā. Dcm̄ eſt āt ⁊
ꝓ ſitū eē i hiſce q̄ dixim⁹ ḋ hiſce q̄ ſt ad aliqḋ:

denoīatiuū ip₃ a pōnib⁹ dici. De ceteris vō vt
de qn̄: de vbi ⁊ de h̄r̄e: q₂ ſt māifeſta: nil aliḋ
dr̄ q̄₃ ea q̄ in p̄ncipio dixim⁹. H̄r̄e qdē indu
tū atq₃ armatū eē ſignare: vbi vō in loco eē:
⁊ cetera queciīq₃ de ipſis ſūt dcā. De gene
ribus ergo ꝓpoſitis ea q̄ ſunt dcā ſufficiūt.

¶ In iſto 5ᵒ. c. de ſex reſiduis p̄ntis breuiter ſe expedit dicēs
duas eē ꝓprietates actiōis ⁊ paſſiōis. ſ. h̄r̄e ɔ̄riu₃ ⁊ ſuſcipere
magis ⁊ min⁹. Et exēplificat de calefacere ⁊ calefieri q̄ h̄nt
ɔtrariū ⁊ ſuſcipiūt magis ⁊ min⁹. De ſitu dr̄ dcm̄ eē in cap.
ad aliquid. q₂ denoīatiue dr̄ a pōne. De reliqs vero eo ꝙ ma
nifeſta ſunt nihil aliud eſt dōm q̄₃ iᵈ qḋ in p̄nᵒ dcm̄ eſt. de il
lis aūt determinate dicet̄ ſuper librū ſex principiorum.

¶ Explicit ſecundus tractatus.

Cap.vi. Quotiēs āt opponi ſolet dōz ē. Dr̄
āt alterū alteri opponi q̄drupl̄r: aut
vt ad aliqḋ. aut ɔ̄ria: aut p̄uatio ⁊
hitus: aut vt affirmatio ⁊ negatio.
Opponit̄ āt vnūqḋq₃ iſtoꝝ: vt ſit figuralr̄ di
cē vt relīua: vt duplū dimidio: vt ɔ̄ria vt bo
nū malo: ſ₃ p̄uationē ⁊ hitū: vt cecitas viſui:
vt affirmatio ⁊ negatio vt ſedet ⁊ nō ſedet.

ARGI. ¶ De oppoſitis q̄t modis opponi ſolēt dei
ceps dōz eē vr̄. Oppoſita nāq₃ mōis q̄tuor
opponi dn̄r. Aut vt ea q̄ ſt ad aliqḋ: aut vt ɔ̄
ria: aut vt hit⁹ ⁊ p̄uatio: aut vt affirmaᵒ atq₃
negō. Atq₃ vt i ſūmā dicā. duplū ⁊ dimidiū,
vt ea q̄ ſūt ad aliqḋ bonū ⁊ malū, vti ɔtraria
cecitas atq₃ viſus, vt hit⁹ ⁊ priuatio. ſedere
⁊ nō ſedē, vt affirmatio atq₃ negō opponūt̄.

¶ Iſte eſt 3ᵘˢ tractat⁹ libri p̄ntoꝝ in quo determiat de ɔ̄ntib⁹
ad p̄ntā ⁊ ɔtinet qnq₃ capᵃ. In pᵒ determiat̄ de oppōne. In
2ᵒ ibi. (Pri⁹ āt.) determinat̄ de p̄ori. In 3ᵒ ibi. (Mot⁹ aūt.)
determinat̄ de motu ⁊ ſpēb⁹ ei⁹. In 4ᵒ ibi. (Sil' aūt.) deter
miat̄ de ſil. In 5ᵒ ibi. (Dic āt.) determinat̄ de h̄r̄e. Priᵐ. c.
ɔtinet ſex p̄tes. In pᵒ determiat̄ gn̄alr̄ de oppōne enūerādo
gn̄a oppōnū ⁊ exēplificādo de illis. In 2ᵒ ibi. (Quecūq₃ igi
tur.) determiat̄ ſpālr̄ de oppōne relatiua. In 3ᵒ ibi.) Illa vō
q̄ ſūt.) determiat̄ ſpāliter de oppōne ɔ̄ria. In 4ᵒ ibi. (Priuatio
vō.) determiat̄ de oppōne p̄uatiua. In 5ᵒ ibi. (Quecūq₃ n.
tāq₃.) determinat̄ de oppōne ɔ̄dictoria. In 6ᵒ ibi. (Cōtrariū
vō eſt.) redit ad determinādū ḋ oppoſitis ɔ̄dictorioꝝ. In pᵃ
ḡ p̄te ph̄s dicit. ꝙ poſt p̄nta dōz eſt de oppōne: oñdēdo quo
tiēs aliquid opponit̄ alteri. ⁊ dicit ꝙ q̄tuor modis pōt aliqḋ
opponi alteri vel vt relatiua: vt duplu₃ opponit̄ dimidio: vel
vt ɔ̄ria: ⁊ ſic bonū ⁊ malū opponunt̄. vel vt p̄uatio ⁊ habit⁹: ⁊
⁊ ſic opponunt̄ cecitas ⁊ viſus. vel vt ɔ̄dictoria: ⁊ ſic affirma
tio ⁊ negᵒ opponunt̄ ſicut ſedet ⁊ nō ſedet. Intelligēda ſunt
h̄ duo. pᵒ ꝙ tā oppō ɔ̄ria q̄₃ oppō ɔ̄dictoria repit̄ idifferēter
in cōplexis ⁊ in icōplexis. v. g. albū ⁊ nigrū ſunt ɔ̄ria incōple
xa: ⁊ oīs hō currit: ⁊ nullus hō currit ſūt ɔ̄ria cōplexa. Sil'r
ſedere ⁊ nō ſedē ſūt ɔ̄dictoria icōplexa ⁊ oīs hō currit ⁊ non
oīs hō currit. ſunt ɔ̄dictoria cōplexa. Alie vō oppōnes. ſ. p̄ua
tiua ⁊ relatiua ſolū repiunt̄ in cōplexis. ph̄s vō in iſto caᵒ nō
loqtur de oppōne ɔtraria q̄ eſt iter cōplexa: nec loqt̄ de op
pōne ɔtradictoria q̄ eſt iter cōplexa: ſ₃ ſolū de iᵃ q̄ eſt iter icō
plexa. ¶ 2ᵒ eſt itelligēdū ꝙ oppō vt h̄ ſumit̄ eſt iferior ad re
pugnātiā: oē. n. qḋ opponit̄ alicui repugnat eidē: ſ₃ nō oē re
pugnās alicui opponit̄ eidē₃. accipiēdo oppōne₃ ſtricte ꝓut
h̄ accipit̄. nā iſte ꝓpōnes repugnāt. ſoꝛ. ſedet. vt ſoꝛ. currit: ⁊
tamen nō opponunt̄: quia nec contradictorie neq₃ relatiue

neq₃

neq; ꝑuatiue neq; ꝯ̃dictorie ꝑdicte oppōnes hñt legē ꝯ̃riaꝝ: q̃ ꝑnt eē ſil' falſe ⁊ nūq̃ ꝑnt eē ſimul ve. Et gñalit ⁊ aña ⁊ ꝯ̃dictoriū ꝯ̃ñtis hñt legē ꝯ̃riaꝝ: q̃ ꝑnt eē ſil falſe ⁊ nūq̃ ſimul vere. mōſē ſor. ſedet. g̃ ſor. nō currit: ⁊ iō aña ⁊ ꝯ̃dictoriū ꝯ̃ñtiſ. ſ. ſor. ſedet. ⁊ ſor. currit repugnāt. g̃ hñt legē ꝯ̃riaꝝ: tñ nō ſūt ꝯ̃ria nec opp̃ᵃ ſtricte loquēdo de oppōne. Sꝫ vō oppōne q̃ nūquā ꝑnt eē ſil' vere nec ſil' falſe hñt legē ꝯ̃dictorioꝝ: ⁊ ſic i cōuertibilib⁹ ſe hñt aña ⁊ oppᵐ ꝯ̃ñtis: ⁊ tñ nō ſūt ꝯ̃dictoria: nec oppᵃ ſtricte loquēdo d̾ oppōne. Si tñ loq̃mur d̾ oppōne large extēdēdo oppōnē ad oēm repugnātiā ſic poſſum⁹ dicē q̄ oppō ⁊ repugnātia ꝯ̃uertūt. Et ſic oppō nō diuidit̃ ſufficiēt in ꝑdictas q̃tuor ſpēs: tñ oppō ſtricte ſūpta diuidit̃ ſufficiēt in ꝑdcās 4ᵒʳ. Et ꝑt ſufficiēᵃ iſtaꝝ ſpēꝝ accipi ſic. Oīs oppō aut eſt int̃ affirmatiōnē ⁊ negōnē aut int̃ affirmata. Prio⁹ ē oppō ꝯ̃dictoria. Si vō ſit īt affirmata vl' vnū ē poſitiuū ⁊ reliquū ꝑuatiuū: ⁊ ſic ē oppō ꝑuatiua. Aut vtrūq; ē poſitiᵐ: ⁊ tūc aut alterū refert̃ ad reliquū: aut nō. Sꝫ ē oppō relatiua. 2ᵒᵒ eſt ꝯ̃ria.

¶ Quecūq; igr̃ vt relatiua opponūt̃ ea ipa q̃ ſūt oppoſitoꝝ eē dñr: aut q̃uolꝫ alr̃ ad aliō: vt duplū dimidiū h ipꝫ qd̾ ē alti⁹ dr̃: alic⁹. n. duplū dr̃: ſꝫ ⁊ diſciplia diſcipliato tāq̃ relatiue oppoſita ēē ⁊ dr̃ diſciplia ipꝫ qd̾ ē diſcipliati: ſꝫ ⁊ diſcipliatū ipꝫ qd̾ ē ad oppᵐ dr̃. i. ad diſcipliaꝫ. Diſcipliatū. n. aliquē dicim⁹ diſciplia diſciplinatū. Quecūq; g̃ oppoſita ſūt tāq; ad aliqd ipa q̃ ſūt alioꝝ dñr aut q̃uolꝫ ad ſeīuiceꝫ.

ARGL. ¶ Que igr̃ vt ea q̃ ſūt ad aliqd opponūt̃: ita id qd̾ ſūt oppoſitoꝝ eē: aut aliq̃ alio mō ad illa dñr: vt duplū dimidū: id qd̾ ē alic⁹ dr̃ duplū. ⁊ ſcia ſcibili eod̾ opponit̃ mō. atq; ipa id qd̾ eſt ſcibilis dr̃ eē: ⁊ ſcibile ēt id qd̾ ē ad oppoſitū ipſaꝫ iquā ſciaꝫ dr̃: ſcibile nāq; aliquo id eſt ſcia dr̃ ſcibile. Que igit̃ vt ea q̃ ſunt ad aliquid opponuntur, ipſa id quod ſunt alioꝝ eē aut aliquo alio modo viciſſim dicuntur.

¶ Hec ē 1ᵃ pa h⁹ cap. in q̃ pħs ſpālit̃ determiat de oppōne relatiua dicēs: q̄ q̃cunq; opponūt̃ oppōne relatiua dñr adinuicē ſꝫ aliq̃ꝫ hitudinē caſualē: vt duplū opponit̃ relatiue dimidio: ⁊ iō duplū dr̃ dimidij duplū. Siīr diſciplina opponit̃ diſciplinato relatiue: ⁊ iō dr̃ diſciplia diſciplinati diſciplia: ⁊ ēē diſciplinatū diſciplina diſciplinatū: ⁊ ita q̃cunq; relatiue opponunt̃ nec̄io adinuicē ſꝫ aliquā hitudinē caſualē dñr.

A ¶ Hic ſūt duo itelligēda. Pᵐ q̄ nō oīa q̃ referūt̃ adinuicē ſūt relatiue oppᵃ q̃ relatiue oppᵃ dñr ꝯ̃dictorie oppᵃ. nā oīs oppō icludit ꝯ̃dictoria. Et iō ſi oīa q̃ referunt̃ adiuicē eēnt relatiue oppᵃ: tūc nulla q̃ referunt̃ adinuicē ꝑnt vere ꝑdicari de eodē: q̃ ſic ꝯ̃tradictoria vere ꝑdicarent̃ de eodē: qd̾ eſt ipoſſe: ſꝫ h eſt falſuꝫ: q̃ aliq̃ q̃ referunt̃ adinuicē vere ꝑdicant̃ de eodē. Nā idē hō ſit eſt pr̃ ⁊ fili⁹. Siīr duplū ⁊ dimidiū referūt̃ adiuicē ⁊ vere ꝑdicant̃ de

B eodē. Nā idē ē ſimul duplū ⁊ dimidiū reſpcū diuerſoꝝ. ¶ Et ſi dicat̃ q̄ pħs exēplificās de relatiue oppoſitis ponit exᵐ de duplo ⁊ dimidio: ergo p̄ ꝯ̃ñs vult q̄ duplū ⁊ dimidiū reſpcū eiuſdē ſunt relatiue oppᵃ. dōꝫ q̄ pħs itelligit q̄ duplū ⁊ dimidiū reſpcū eiuſdē ſūt relatiue oppᵃ: ⁊ tñ nūq̃ vere affirmāt̃ de eodē. Jmpoſſe eſt. n. q̄ idē reſpcū eiuſdē ſit duplū ⁊ dimidiū: ſiīr pr̃ ⁊ fili⁹ reſpcū eiuſdē ſūt relatiue oppᵃ: ⁊ vt ſic affirmant̃ de eodē. Jmpoſſe ē. n. q̄ idē reſpcū eiuſdē ſit pr̃ ⁊ fili⁹: q̃ ipoſſe ē q̄ aliq̃s ſit pr̃ alic⁹ ⁊ fili⁹ eiuſdē: ⁊ tñ q̃uis pr̃ ⁊ fili⁹ accepta in cōi referant̃ adinuicē. nā pr̃ dr̃ filij pr̃: ⁊ fili⁹ dr̃ pr̄is fili⁹: tñ in

C cōi accepta nō ſūt relatiue oppᵃ. ¶ Et ſi dicat̃ q̄ relatiue oppᵃ referunt̃ adinuicē: ꝑ pħꝫ. g̃ q̃cūq; referūt̃ adinuicē ſūt relatiue oppᵃ. Dōꝫ q̄ oīa relatiue oppᵃ referūtur adinuicē: ſꝫ nō oīa q̃ referunt̃ adinuicē ſūt relatiue oppᵃ. Un̄ iſta pr̃ ⁊ fili⁹ ſūt relatiue oppᵃ ⁊ referūtur adinuicē. nā pr̃ dr̃ ſui filij pr̃. ⁊ fili⁹ dr̃ ſui pr̄is fili⁹. Sꝫ pr̃ ⁊ fili⁹ accepta in cōi referūt̃ adinuicē: q̃ pr̃ dr̃ filij pr̃: ⁊ fili⁹ pr̄is fili⁹: ⁊ tñ pr̃ ⁊ fili⁹ accepta in cōi nō ſūt relatiue oppᵃ. ¶ Et ſi dicat̃ q̄ vnū relatiuū ſolū refert̃ ad vnū correlatiuᵐ. g̃ pr̃ nō ꝑt referri ad iſta duo. ſ. ad filiū ⁊ ad ſuū filiū. Dᵒ oppᵐ dcm̄ ē. dōm eſt q̄ vnū relatiuū ſolū refert̃ ad vnū correlatiuū. ſ. ꝑ oppᵐ relatiue: tñ vnū relatiuū ꝑt referri ad duos quoꝝ vnū ē ſibi oppᵐ reliquū vō nō. ¶ 2ᵒ ē itelligēᵐ q̄ q̃uis

E multa q̃ referunt̃ adinuicē cōparata ad idē ſint relatiua. vt pr̃ ⁊ fili⁹ duplū ⁊ dimidiū ⁊ ad idē cōparata ſint oppᵃ. nō tñ oīa relatiua ad idē cōparata ſunt oppᵃ. v. g. mouēs ⁊ motū motiuū ⁊ mobile ſūt relatiua: ⁊ iſta cōparata adinuicē nō ſūt oppᵃ. Nā idem ꝑt mouere ſeipm ⁊ moueri: ſicut de leuib⁹ ⁊ grauib⁹ pꝫ. ⁊ de itellectu hñte hitū ſcie q̃ mouet ſe d̾ducēdo de nō ꝯ̃ſiderare ad ꝯ̃ſiderādū ſm pħꝫ. Et ita idē reſpcū eiuſdē ꝑt eē mouēs ⁊ motū actiuū ⁊ paſſiuū: ⁊ tñ mouēs refertur ad rē motā. ⁊ actiuū refert̃ ad paſſiuū: ⁊ ſic pꝫ q̄ nō oīa relatiua ad idem cōparata ſint relatiue oppoſita.

Cōparata adinuicē q̃ꝫ nō ſunt oppoᵃ.

¶ Jlla vō q̃ vt ꝯ̃ria ſūt ipſa q̃dē q̃ ſūt nullo mō dñr ad ſeīuicē: ꝯ̃ria vō ſibiīuicē dñr: neq;. n. bonū mali dr̃ bonū ſꝫ ꝯ̃riū: nec albū nigri albū ſꝫ ꝯ̃riū. Qr̃ dīnt iſte oppōnes adinuicē.

ARGL. ¶ Ea vō: q̃ vt ꝯ̃traria opponunt̃: nullo pacto legē hāc ſubeunt. neq;. n. bonuꝫ mali dr̃ bonuꝫ ſed ꝯ̃trariuꝫ: neq; albuꝫ nigri dr̃ album ſed contrarium. quare oppōnes he dīnt.

¶ Hec eſt 3ᵃ pa h⁹ cap. in q̃ pħs ſpāliter determiat de oppōne ꝯ̃ria: ⁊ ꝯ̃tinet duas ꝑticulas. Jn pᵃ ponit dr̃iaꝫ inter relatiue oppoſita ⁊ ꝯ̃ria. Jn 2ᵃ ibi. (Quecūq; vō ꝯ̃rioꝝ.) ponit vnā diuiſionē ꝯ̃rioꝝ. Jn pᵃ ꝑtic. pōit dr̃iā iter relatiue oppoſita ⁊ iter ꝯ̃ria q̃ ē iſta. q̄ relatiue opᵃ dñr adiuicē: vt pr̃ ⁊ fili⁹ reſpectu eiuſdē dñr adiuicē ⁊ ſūt relatiue oppᵃ: ſꝫ ꝯ̃ria nō dñr adinuicē. v. g. nō. n. dr̃ q̄ malū eſt boni malū. Siīr albū non dr̃ nigri albū: ⁊ tñ bonū ⁊ maluꝫ ſūt ꝯ̃ria. albuꝫ ⁊ nigrū ſunt ꝯ̃ria.

¶ Quecūq; vō ꝯ̃rioꝝ ſūt talia vt in q̃b⁹ nata ſūt fieri: ⁊ de q̃b⁹ ꝑdicat̃ nec̄iū ſit alteꝝ eoꝝ ieſſe. nihil mediū eoꝝ ē. Quoꝝ vō nō ē nec̄iū alteꝝ ieſſe. hoꝝ ꝯ̃rioꝝ aliqd eſt meᵐ: vt lāguor ⁊ ſanitas i corꝑe aial' hñt nā fieri ⁊ nec̄iū ē alteꝝ icē aialis corꝑe vel lāguorē vl' ſanitatē. Sꝫ ⁊ par ⁊ ipar d̾ nuō ꝑdicatur ⁊ nec̄iuꝫ ē alteꝝ eoꝝ i nūero eē: aut abūdās aut ꝑfectū: ⁊ nihil eſt i medio eoꝝ: nꝫ iter lāguorē ⁊ ſanitatē nꝫ iter abūdātē ⁊ ꝑfectū. Quoꝝ vō nō ē nec̄iū alteꝝ ieſſe ſubo: eorū aliqd ē meᵐ: vt nigruꝫ ⁊ albū i corꝑe nā hñt fieri ⁊ nō ē nec̄e alterū eoꝝ icē i corꝑe. Nō. n. corp⁹ aut albū aut nigruꝫ eſt. Sꝫ prauuꝫ ⁊ ſtudioſuꝫ ꝑdicant̃ q̃dē de hoīe ⁊ de alijs mltis: ſꝫ nō ē nec̄iuꝫ alterū eorū icē illis de q̃b⁹ ꝑdicant̃. Neq;. n. oīa vel praua vl' ſtudioſa ſūt: ⁊ horū ē mediū. Albi q̃dē ⁊ nigri fuſcuꝫ ⁊ pallidū ⁊ q̃cunq; alij ſūt colores: praui vō ⁊ ſtudioſi qd̾ neq; prauuꝫ neq; ſtudioſum eſt.

ARGL. ¶ At q̃ ꝯ̃ria q̃dē ea q̃ talia ſunt, vt ipſoꝝ alteruꝫ nec̄io reb⁹ ijs inſit, in q̃b⁹ aptum eſt fieri: aut de q̃b⁹ ꝑdicatur: nullum prorſus medium hñt.

Quoꝝ ãt alterũ nõ neceſſario eſt ineẽ:iter hec ali qd oĩno me^m cadit:veluti ſanitas ac morb⁹ in aĩalis corpe fieri apta ſũt:atqꝫ alteꝝ ĩſit in corpe aĩalis:ſanitas iquã aut morb⁹ neceẽ. De nũero quoqꝫ ꝑtur par atqꝫ ipar:ꝛ alteꝝ ĩſit nũero neceẽ par aut ipar. atqꝫ nullũ iter hec:aut iẽ par ꝛ ipar:aut iter ſanitatẽ ac mor bũ me^m cadit. At albũ ꝛ nigrũ ĩ corpe aptũ eſt fieri:ꝛ nõ neceẽ eſt in corpe alteꝝ hoꝝ ieẽ: nõ.n.oẽ corpus:aut albũ eſt:aut nigrũ. Vi tioſum quoqꝫ ſtudioſumqꝫ de hoĩe quidẽ ce teriſqꝫ cũ plurib⁹ ꝑtur:at nõ neceẽ eſt alterũ illis ineẽ de qbus hec ꝑdicari pñt.nõ.n.oĩa aut vitioſa ſũt/aut ſtudioſa.atqꝫ eſt iter hoc mediũ ſane:fuſcũ qdeꝫ ꝛ flauũ ceteriqꝫ tales colores int ſe albũ ꝛ nigrũ. Id ãt qd neqꝫ vi tioſuꝫ ẽ nꝫ ſtudioſuꝫ:int vitioſũ ac ſtudioſũ.

Hec ẽ 2ᵃ ptĩ.h⁹ pti.ĩ q põit qdã diuiſio ꝯriorũ q talis ẽ. Que dã ꝯria ſt ime^{ta}:ꝛ qdã me^{ta}.Ime^{ta} ſt q ſic ſe hñt q oe ĩ ſbo d q vnũ natũ ẽ ꝑdi neceſſario ꝑtur alteꝝ:ꝛ ſic ſe hꝫ lãguor ꝛ ſanitas reſpcũ aial. Nã oẽ aial natũ ẽ eẽ ſanũ vl egrũ ꝛ neceſſario oẽ aial eſt ſanũ vel egrũ ꝛ ita eſt de pari ꝛ ipari reſpcũ nũeri:ꝛ ita d abũdan ꝛ pfectiõe.nã oĩa nũa ẽ abũdãs vel pfect⁹. Cõtraria me^{ta} ſt q nata ſt ieẽ eidẽ ſbo:ꝛ vtrũqꝫ illoꝝ pt remoueri ab illo ſbo:ꝛ ſic ſe hñt albũ ꝛ nigrũ:q hñt fieri circa idẽ ſbm:ꝛ ſilr mouẽ ꝛ ſedere nõ.n.ẽ neceẽ q oẽ ens ſit albũ vel nigrũ:ꝛ iõ albũ vel nigrũ ſt ꝯria me^{ta}:qꝛ iter illa ſũt media.ſ.fuſcũ ꝛ pallidũ ꝛ hꝫ ſilr prauũ ꝛ ſtudioſuꝫ.vitioſuꝫ ꝛ vtuoſuꝫ ſunt ꝯria me^{ta}:qꝛ nõ ẽ neceſſe alteꝝ illoꝝ ieſſe cuilꝫ d quo vtrũqꝫ natum eſt ꝑdicari.nõ.n.oĩa hõ eſt prauus vel ſtudioſus.

Jn aliqb⁹ itaqꝫ noĩa poſita ſt his q me^a ſt vt albi ꝛ nigri fuſcũ ꝛ palli^m. Jn aliqb⁹ ãt noĩa qdẽ me^o aſſigñre idoneũ ñ ẽ:ſꝫ ꝑ vtroꝝqꝫ ſũ moꝝ negõnẽ qd mediũ ẽ determiat. v.g. vt qd neqꝫ bonũ nꝫ malũ nꝫ iuſtũ nꝫ iniuſtum:

ARGI. Jn qbuſdã igit noĩa nomẽ hñt. vt fuſcuꝫ: pallidũ:rubeũ:ceteriqꝫ tales colores q me dia ſunt iter albũ ꝛ nigrũ. Jn qbuſdã vo no mie qdẽ ñ ẽ facile mediũ aſſignare:vtriuſqꝫ tñ extremoꝝ negõne ipꝫ mediũ diffinit:vt id qd nꝫ bonũ ẽ:nꝫ malũ:nꝫ iuſtũ:nꝫ iniuſtum.

Deide ponit vnã diuiſionẽ ꝯrioꝝ mediatoꝝ q ẽ iſta. Cõtrario rũ mediatoꝝ qdã ſt qꝝ me^o iter i^a eſt nomẽ ipo^m:vt pꝫ de al bo ꝛ nigro q hñt me^m cui ẽ nomẽ ipo^m:vt fuſcũ vel pallidũ. Quedã ſt ꝯria quoꝝ me^o iter i^a nõ ẽ nomẽ ipo^m. v.g. bonũ ꝛ malũ ſt ꝯria:ꝛ hñt me^m cui nõ eſt nomen ipo^m:ꝛ ſilr de iu ſto ꝛ iniuſto:ꝛ i talib⁹ eſt denoian^m me^m ꝑ abnegõnẽ vtriuſqꝫ extremoꝝ:vñ me^m iter bonũ ꝛ malũ eſt qd nec ẽ bonũ nec ẽ malũ:ſilr me^m iter iuſtũ ꝛ iniuſtũ ẽ:qd nec ẽ iuſtũ nec iniuſtũ.

E Circa iſtã ptẽ ſt duo nõn^a. p^m ẽ qd qdã ſũt ſpẽs ꝯrie:ꝛ qdã ſt idiuidua ꝯria ptẽta ſub illis ſpẽb⁹. loquẽdo de ſpẽb⁹ ꝯrijs ſic neceſſe ẽ alteꝝ ꝯrioꝝ imediatoꝝ ieẽ cuilꝫ ſbo:cui vtrũqꝫ natũ ẽ ieẽ:ꝛ hꝫ ſi taie ſbꝫ beat eẽ. Si vo ſbꝫ nõ beat eẽ neutrũ ꝯrioꝝ ime^{ꝛ}ꝫ ſibi ieſt. vt pꝫ de ſãitate ꝛ egritudie reſpcũ aia lis.oẽ.n.aial dũ exiſtit vel ẽ ſanũ vel egrũ ſꝫ loquẽdo de idiui duis ꝯrioꝝ ime^{ꝛ}ꝫ ſic nõ ẽ neceẽ q cuilꝫ cui talia ꝯria nata ſũt ineẽ inſit alteꝝ iſtoꝝ mediatoꝝ ꝯrioꝝ:nõ.n.oĩ aiali ieſt hꝫ ſa nitas vel hec egritudo:ꝛ tñ hec ſanitas ꝛ hec egritudo ſunt indiuidua ꝯria ꝛ imediata. Et ſi dicat q cũ neutrũ iſtoꝝ inſit ſubto eſt mediũ inter illa:ꝛ ꝑ ꝯñs non ſunt imediata:ſꝫ mediata. Dñm q aliq dñr imediata imediatione forme vel imediatiõe ſubti. Jlla ſunt ꝯtraria imediata imediatiõe for me que nõ hñt formã mediã inter illa ꝫ cõpoſitã ex eis cõpo ſitione virtuali vel actuali ꝛ ſic ſanitas ꝛ egritudo:ꝛ ſilr hec ſanitas vel hec egritudo ſunt ꝯria imediata imediatiõe for me:qꝛ non hñt formã mediã inter illã cõpoſitã ex illis. Et il la dñr ꝯria imediata imediatiõe ſubiecti q circa aliquã ſpẽm ſunt imediata:ita q neceſſe eſt cuilꝫ ꝯtento ſub illa ſpẽ alte ruꝫ illoꝝ ꝯnoꝝ ineẽ:ꝛ ſic ſanitas ꝛ egritudo ſe hñt reſpcũ aialis:qꝛ neceſſe eſt q oẽ aial ſit ſanũ vel egrũ:vñ ſanitas ꝛ egritudo ſunt ꝯria imediata circa aial:qꝛ nõ eſt iuenire aial qd non ſit neqꝫ ſanũ neqꝫ egrũ:ſed iſto mõ non ſunt hec ſani tas ꝛ hec egritudo imediata:qꝛ nõ eſt aliqd mediũ cui neceſ ſario ineſt hec ſanitas ꝛ hec egritudo:vñ ſanitas ꝛ egritudo ſunt imediata imediatiõe forme ꝛ imediatiõe ſubti:ſed hec ſanitas ꝛ hec egritudo ſunt imediata imediatiõe forme tñ ꝛ nõ imediatiõe ſubti. Et ꝯcedo q eſt aliqd ſubm inter hanc ſanitatẽ ꝛ hãc egritudinẽ:ſed nõ eſt forma cõpoſita mediata inter ipſa cõpoſita aliquo mõ cõpõnte ex iſtis. Et ſi dicat q ſi eſſent aliq ꝯtraria imediata ſequit q oppõ inter ꝯtraria imediata nõ diẽ a ꝯtradictõe:qꝛ ꝯtradictio eſt oppoſitio cui us nõ eſt mediũ ſm ſe.i.poſte.ꝛ ſic ſeqtur q oppoſitio in ter ꝯtraria ſit ꝯtradictio:qꝛ cuicũqꝫ cõpetit deſcriptio eideꝫ cõpetit deſcriptuꝫ. dõm q ꝯtradictio nõ eſt oppoſitio cuius nõ eſt mediũ ꝑ abnegationẽ vtriuſqꝫ extremi ꝯdictionis:vñ ꝯtradictio eſt oppoſitio inter cui⁹ extrema neqꝫ eſt mediũ ſꝫ formã:neqꝫ eſt mediũ ꝑ abnegationẽ extremoꝝ:ſed oĩa ꝯtraria hñt aliqd mediũ ꝑ abnegationẽ vtriuſqꝫ extremo rũ qꝛ quis n.oẽ aial ſit ſanũ vel egrũ:tñ eſt aliqd ſubm ſicut lapis:qd neqꝫ eſt ſanũ neqꝫ egrũ:ꝛ ſic pꝫ q oppoſitio inter ꝯtraria imediata nõ eſt ꝯtradictio:qꝛ inter ꝯtradictoria icõ plexa nullũ eſt mediũ ꝑ abnegationẽ extremoꝝ.h.q de ali quo medio ꝯdictorioꝝ vere negetur:ſed inter oĩa ꝯtraria ime diata eſt aliqd mediũ ꝑ abnegationẽ vtriuſqꝫ extremorũ.

H Sciendũ eſt ẽt q ꝯtradictoria imediata ſunt imediata i mediatiõe forme ꝛ ẽt ſubti:vtrũqꝫ cuilꝫ ſubo in mundo neceſſario ineſt alterũ ꝯdictorioꝝ incõplexoꝝ:ſed nulla ꝯria ſunt ime diata imediatione ſbi:vt vt dicm̃ eſt:ſꝫ aliqua cõtraria ſunt imediata imediatiõe ſubiecti determinati:qꝛ eſt ſbm determinatũ circa qd aliq cõtraria ſunt imediata:vt aial circa qd ſanũ ꝛ egrũ ſũt ꝯtraria imediata. Jntelligẽdũ q par ꝛ ipar. abũdãs ꝛ pfectũ nõ ſunt ꝯtraria ſtricte accipiendo ꝯtraria:qꝛ nõ ſunt nata ieſſe eidẽ ſbo ſucceſſiue:nõ.n.idẽ numer⁹ eſt aliqñ par ꝛ aliqñ ipar:ꝛ iõ Ari.non ponit iſta niſi exẽpli grã.

Priuatio vo ꝛ hit⁹ dr qdẽ fieri circa ideꝫ aliqd vt viſio ꝛ cecitas circa oculũ. Vlr aũt dicẽ eſt:in q naſcit ꝑuatio ꝛ fieri hit⁹:circa hꝫ idẽ dr vtrũqꝫ coꝝ ordie. Priuari.n.dicim⁹ vnũqdqꝫ hit⁹ ſuſceptibiliũ:qñ id qd natuꝫ ẽ hĩe nullo^o hꝫ. Edẽtulũ.n.dicim⁹ nõ q nõ hꝫ dẽtes:nec cecũ q nõ hꝫ viſuꝫ:ſꝫ illũ q qñ ꝯtin git hĩe:nõ hꝫ. Quedã gñones ſũt q neqꝫ dẽ tes nꝫ viſũ hñt:ſꝫ nõ dñr edẽtuli neqꝫ ceci.

ARGI. Priuatio autem atqꝫ habitus dicitur qdẽ circa quippiã idem/vt viſus:ꝛ cecitas circa oculum:vt vniuerſaliter autem dicã in quo aptus eſt habit⁹ fieri circa id vtrũqꝫ ipſorũ dicitur. atqꝫ priuatũ eſſe dicimus vnũqdqꝫ eorum que ſuſceptiua ſunt habitus. cum nõ eſt habit⁹ vllo mõ in eo in quo aptus eſt eẽ: ꝛ quando illud aptum eſt ipſum hĩe. Eden

tulum

De itentione ãt cõmen. hẽt ĩg ſi due extreme fõe cõponunt 3ᵉᵐ caꝫ

virtualr cõponit

Jnõ ... cñ ẽ ... cõmẽ.q exẽploꝝ nõ repe rit verifi catio:ſꝫ notifica tio.

tulum.n.nõ ex eo dicimus q: dentes nõ hʒ: ⁊ cecum itidẽ nõ ex eo q: viſum non hʒ: ſed q: non habet cum eſt aptus habere. ſunt eni que orta non continuo viſum dentesq; habent. at non edentula aut ceca dicuntur.

¶ Hec eſt quarta pars huius capituli in qua determinatur de oppoſitione priuatiua: ⁊ continet tres particulas. In prima narrat que opponuntur priuatiue. In ſecunda ibi. (Priuari vero ⁊ habere.) Declarat philoſophus ꝙ priuãº ⁊ habitus nõ ſunt priuari ⁊ hñe habitũ nec ↄ̃ͦtra ꝙ priuãº nõ eſt priuari habitu nec habitus eſt hñe habitus. In 3ª particula. ibi. (Quõ aũt priuãº ⁊ habitus.) ponit dñiaʒ inter oppõnẽ priuatiuaʒ ⁊ alias oppõnes. ſ. ↄ̃ria ⁊ relatiuã. In pª ḡ particula dicit ꝙ habitꝰ ⁊ priuãº ſunt illa q̃ nata ſunt fieri circa idẽ ordine q̃dãuta ꝙ priuatio nãlr natꝰ ẽ habitus fieri circa ſbm q̃ʒ priuãº: ⁊ hʒ pʒ. q: nũq̃ʒ dr̃ priuãº ineẽ ſbo niſi p illo tpe p quo habitus natus ẽ ineẽ eidẽ ſbo: vñ ſi neccio habitus inſit ſbo p aliq̃ tpe p q̃ habitus nõ ẽ natus ineẽ: tali nõ ineſt priuãº: ſicut ſi aliqḋ aial nõ habeat dẽtes illo tpe i q̃ nõ ẽ natũ hñe dẽtes nõ ꝓp h̃ dr̃ edẽtulũ: ſicut puer die pꝰ natiuitatis ſue nõ dr̃ edẽtulus: q̃uis nõ hẽat dẽtes: q: pro tũc nõ ẽ natus hñe dẽtes. Silr catulus añ nonã diẽ nõ dr̃ cecꝰ q̃uis nõ hẽat viſuʒ: q: p tũc. ſ. añ nonũ diẽ non eſt natus hñe viſuʒ. Sʒ ſi aliqs nõ hʒ dẽtes p illo tpe p q̃ nata ẽ hñe dentes tũc dr̃ edẽtulus. ⁊ ſi qs nõ hẽat viſuʒ p illo tpe p q̃ natꝰ

A ẽ hñe viſuʒ tũc dr̃ cecus. Et ſic appet ꝙ priuãº nãlr ẽ habitus neceſſario q̃ʒ priuãº. ¶ Circa iſtã partẽ ſunt duo notãda. pᵐ eſt

E.c.27 circa priuationẽ gñalr ⁊c. q: ſicut pʒ p phm. 5. metã. ꝙ priuãº dr̃ multis modis. Unoº dr̃ carẽtia alicuiꝰ forẽ in aliq̃ ſbo in quo neq; ſʒ ſpẽʒ neq; ſʒ genus ꝓpinquũ illa forª ẽ nata ineẽ ita ꝙ illa forª nec nata ẽ ineẽ alicui idiuiduo ſpẽi neq; idiuiduo gñis ſui ꝓpinq: ⁊ ſic lapis dr̃ priuari viſu. Alioº dr̃ priuatio carẽtia forẽ in ſbo in quo ſʒ ſpẽʒ illa forª nõ eſt nata ineſſe: ſed ſolũ ſʒ genus ꝓpinquũ: ⁊ ſic talpa dr̃ priuari viſu: q: caret viſu q̃ natus eſt ineẽ aialibʒ nõ talpe. Alioº dr̃ aliqḋ priuari forma qua aliquo mõ hʒ: ſʒ debilr ⁊ maleꝛ ſic hñs viſuʒ debileʒ dr̃ priuari viſu. Alioº dr̃ aliqḋ priuari forª quã nõ ẽ natũ ſuſcipere niſi cũ difficultate: ⁊ ſic lignũ durũ dr̃ inſecabile: q: difficulter recipit ſectionẽ. Alioº dr̃ aliqḋ priuari forª quã nullo hʒ: q̃uã tñ natũ ẽ hñe: ⁊ h̃ põt eẽ duplr: vl̃ in tpe in quo nõ eſt natũ hñe illã formã q̃uo catulus dr̃ priuari viſu añ 9ᵐ diẽ: vel in tpe in quo natũ eſt hñe illã formã. Et h̃ põt eẽ duª: q: vel illa forª nõ habita in ſubo in tpe in quo nata eſt hñi põt acqri a ſubo p nãʒ: ⁊ ſic nã ẽxñs ſub forª aq̃ dr̃ priuata forª aeris: q: nõ hʒ formã aeriũ: ñ põt eẽ p nãʒ ꝙ fiat ſub forª aeris: vel nõ põt p nãʒ ſubo ineẽ ex quo ſubʒ caret illa forª in tpe i quo nõ eſt neq; ẽ poſſe p nãʒ ineẽ. Et iſto mõ cecitas eſt priuatio viſus: ⁊ de priuatione iſto mõ dcã loquit phs h̃. ⁊ hec eſt priuatio ꝓpriiſſime ⁊ ſtrictiſſime dcã ⁊ põt ſic deſcribi. Priuatio eſt ca

B rentia forẽ nate eẽ i ſubo in tpe in quo nõ ẽ nec põẽ poſſe p nãʒ ineẽ. ¶ Secũdo ſciendũ ẽ ꝙ priuatio ꝓprie dcã nõ ẽ aliqḋ exiſtens in rep nãʒ: ſʒ eſt nõ ens cui eẽ exiſtere ẽ ꝓhibitũ. Qḋ pʒ duplr ꝓbari. Primo. q: ſi priuatio eẽt aliqḋ exñs oporteret ꝙ exiſteret in aliquo ſubo in quo habitus natus eſt eẽ: ⁊ cũ priuãº ⁊ habitus nõ poſſint eẽ ſil i ſubo: priuatio ſolũ ineſſet cui habitꝰ nõ ineſt. ⁊ ita i adueñtu habitus ſubʒ priuaret priuatione illiꝰ habitꝰ ⁊ priuationis eẽt priuatio ⁊ hec i infiᵐ: qḋ ẽ impoſſe: vñ ſi priuãº eẽt aliqḋ exñs in ſubo cũ nõ ↄ̃pſit i ſubo: q: tũc habitus nũq̃ʒ eẽt in ſubo ſeqꝛ ꝙ ſubm poſſet priuari priuatione: ⁊ ſic priuatio hẽret priuationẽ ⁊ illa aliã: ⁊ ſic in infiᵐ. ¶ Itẽ ſi ponat ſubʒ ſine habitu ⁊ ſine oi alia re ſibi inexñte qḋ eſt poſſe v̄tute diuina ſubʒ dr̃ priuari: q: caret forª quã natũ ẽ hñe p tpe p quo forª nata ẽ ineſſe ſubo p h̃ ſolũ ꝙ ſubm nõ hʒ habitũ dr̃ ſubm priuatũ nõ ex h̃ ꝙ aliq̃ alia res: ſi priuatio ponit in ſubo. Hec cõfirmat ſic. deus põt auferre habitũ a ſubiecto abſq; hoc ꝙ ponat aliq̃ʒ aliã rẽ in ſubiecto. v. g. deus põt auferre viſuʒ ab oculo abſq; h̃ ꝙ ponat aliq̃ʒ aliã rẽ in oculo: ⁊ ſʒ priuatio viſus ab oculo eſt oculus priuatus viſu. ḡ priuatio viſus nõ ẽ aliqua res inherẽs oculo: q: ſic nõ poſſʒ deus deſtruere viſum manẽte oculo niſi poneret nouã rẽ in oculo. ſ. priuationẽ viſus ſuppoſito ꝙ priuatio viſus ſit res inherẽs oculo. ¶ Sʒ tũc eſt duᵐ qḋ nomẽ priuationis ſignat: vt h̃ nomẽ cecitas: cũ ſit nomen: dʒ ꝙ ſit vox ſignificatiua ad placitũ: ⁊ p ↄ̃ñs aliqḋ ſignificat aut ḡ ſigt aliqḋ in aia: aut extra aiam: nõ ẽ dare ꝙ ſignificet aliquid i aia: q: habitus ⁊ priuatio hñt fieri circa idẽ: ſʒ habitus ⁊ viſus vel albedo ẽ ex aiaʒ: ḡ priuatio viſus ⁊ priuatio albedinis nõ ſunt i aia ſʒ ex aiaʒ: ⁊ p ↄ̃ñs priuatio ẽ aliqḋ ex aiaʒ. ¶ Ad iſtud duᵐ dicũt aliq ꝙ priuatio eſt intẽtio in aia: ⁊ nomẽ priuationis. vt h̃ nomẽ cecitas ſigt intẽtionẽ in aia: ⁊ in ꝓpõne ſupponit p intẽtione in aia: vñ h̃ nomẽ priuatio ⁊ h̃ nomẽ cecitas ſupponit p intẽtione in aia: q̃uis ſubiectũ denominatiuũ. ſ. cecus ſupponat p ſubiecto. Sʒ iſtud dcm̃ eſt valde remotũ a v̄itate ⁊ ↄ̃riũ doctrine Ar. eſt eni remotũ a v̄itate: q: ſi priuatio eẽt intẽtio in aia: tũc intẽtio nõ eẽt niſi in intellectu cuʒ intẽtio priuationis ſit intẽtio viſus: ſicut ⁊ habitꝰ. Intẽtio. n. viſus in cõi eſt intẽtio: ⁊ io cecitas eſt intẽtio viſus ⁊ intẽtio viſus nõ eſt niſi i intellectu: ⁊ ita ſi priuatio eẽt intẽtio i aia priuãº eẽt intẽtio i itellectu: ſʒ hoc ẽ falſum: qḋ pʒ. q: itellectus põt priuari oi itẽtione: q̃ eſt in eo. ḡ ſi priuatio eẽt intẽtio q̃ eſt in itellectu ſequit ꝙ itellectus poſſet priuari priuatione: ⁊ ſic priuationis eẽt priuatio: ⁊ ſic in infiᵐ. ¶ Itẽ ſi ita eẽt: intellectus hñs intẽtionẽ priuationis hẽret priuationẽ habitus: ſʒ id i quo ẽ priuãº habitꝰ ẽ priuatũ habitu: ḡ itellectus hñs intẽtionẽ cecitatis ẽ priuatꝰ viſu: ⁊ p ↄ̃ñs eẽt cecus: ⁊ ita ois itellectus: ⁊ ſi eẽt pfectꝰ oibus ſciẽtijs ſpeculatiuis eẽt cecꝰ ſi hẽret cogñẽ cecitatis: ⁊ ſic intellectus Ar. fuit cecꝰ: qḋ eſt abſurdũ. Si qꝛ ẽt ꝙ itellectus hñs intẽtionẽ tenebrarũ hʒ priuationẽ lucis: ⁊ p ↄ̃ñs itellectus Ar. ⁊c. qḋ ẽ incõueniẽs: ⁊ intellectus xp̃i fuiſſet tenebroſus ⁊ obſcurus: qḋ nefas ẽ dicẽ. Itẽ priuãº ⁊ habitus opponũt priuatiue: ſʒ itẽº i itellectu ñ opponit habitui priuatiue. cũ vtrũq;. ſ. tã itẽtio i aia q̃ʒ habitꝰ ſit ens poſitiuũ: ḡ priuãº nõ ẽ itẽº i aia: q: ſic nõ opponeret habitui priuatiue. Itẽ itẽº exñs i itellectu ẽ forª ⁊ pfectio itellectus: ḡ vel ẽ ipſa cogñ itellectus: vel ducẽs itellectus ad cogñẽ: ſʒ nulla priuãº ẽ pfectio. ḡ ⁊c. Propter h̃ vr̃ alr eẽ dicẽdũ ꝙ priuatio nõ ẽ aliq̃ res exñs i aia neq; ex aiaʒ. Et põt poni duplꝛ modus dicẽdi: vnus modus ꝙ priuatio ẽ pura abſentia forẽ i ſubiecto nato hñe formã illã nullã formã ponẽs i illo ſubiecto magis q̃ʒ i quocũq; alio: vñ cecitas nõ magis ponit aliq̃ʒ rẽ i oculo q̃ʒ i lapide: ſʒ ẽ ſola negatio viſus i oculo. nõ aliqḋ exñs i oculo niſi denominatiuũ. denominat. n. oculũ carẽtẽ viſu: q: talis oculus dñominatꝛ cecꝰ a cecitate. ¶ Sʒ ↄ̃ iſtũ moᵐ dicẽdi ſunt dubia. Priᵐ ẽ q̃: illud qḋ nihil eſt põt aliqḋ denominare. ſi. n. cecitas nõ eſt aliqḋ tũc iſta vʒ eẽ falſa. oculus ẽ cecus: q: põtur nõ ens de ente: q: cecitas ẽ nõ ens. ⁊ oculus ẽ ens. ¶ Itẽ priuatio addit ſupra negationẽ aptitudinem ad formã cuius eſt priuatio: ſed aptitudo ad formã eſt aliqḋ exñs in rep nã: ḡ priuatio nõ iportat negationẽ. ¶ Itẽ ſi priuatio importaret purã negationẽ: hec eẽt v̄a. lapis eſt cecus: ſicut iſta eſt v̄a. lapis nõ hʒ viſuʒ: q: eẽ cecũ ⁊ nõ hñe viſum ẽ ẽntotio idẽ. Hec ↄ̃firmat: q: ſeqꝛ. lapis eſt cecus. ḡ lapis nõ hʒ viſuʒ q̃ro igit aut eẽ cecũ addit aliqḋ ſup nõ hñe viſum. aut nihil. ſi nihil addit tũc legtur eq̃ lapis nõ hʒ viſuʒ ḡ lapis ẽ cecus: q: ↄ̃ñs icludit añs. ⁊ nihil addit ſup̃ ipſum: nec dicit aliqḋ plus. ḡ ↄ̃ñs eſt ↄ̃uertibile cuʒ añte. ḡ iſte ꝓpõnes ↄ̃uertũt: lapis eſt cecus. ⁊ lapis nõ hʒ viſuʒ: ſʒ h̃ ẽ falſum: q: h̃ ẽ v̄a. lapis nõ hʒ viſuʒ: ⁊ iſta ẽ falſa. lapis ẽ cecus. dʒ ḡ ꝙ cecitas aliqḋ addat ſup̃ negõnẽ viſus. ¶ Ad pᵐ iſtoꝝ dõʒ ꝙ priuatio nõ ẽ aliqḋ exñs i rep nãʒ: ſʒ i ſola ↄ̃ſtõne itellectus: ⁊ talia q̃ nõ exiſtũt i rẽ nãʒ extra aiã: ⁊ itelligũt ab aia: dnr̃ hñe eẽ obiectiuũ i aia. ⁊ nullũ aliud eẽ. Et cũ dr̃. ꝙ nõ ens nõ põt denominare aliqḋ. dico ꝙ iſtud ẽ falſuʒ. Nã tps p̃teritũ ⁊ futurum nõ ẽ aliqḋ i rep nã: ⁊ tñ dñominat rẽ adeẽ. Iſta. n. ẽ v̄a. anti xp̃s ẽ futurus: ⁊ iſta ſilr ceſar ẽ p̃teritꝰ: ⁊ h' ⁊c. michael fuit. michael erit: i qbꝰ michael q̃ nõ exiſtit denoiaꝛ a tpe p̃ſenti p̃tõ ⁊ futuro: ⁊ michael denoiaꝛ nõ albus a ſola nega

Priuationis nomen qd ſignificet.

tione ſeu abſentia albedinis: ꝛ nõ exiſtit i re ꝑ nãꝫ ſolū obi/ue in intellectu. Et q̃ñ dı̃ ꝙ hec ꝑdicat̃ nõ ens ꝺ ente: vt oclꝰ

D eſt cecus. Dı̃cõ ꝙ in ꝓpõne tã voce vel in intellu nõ ꝑ̃tur nõ ens ꝺ ente: ſꝫ aliqꝺ exñs vt vox vel ↄceptus: ꝛ poſito ꝙ ꝑ̃.ū nõ ſit exñs: tñ ſupponeret ꝓ aliq̃ exñte adhuc poſſꝫ affir/matio eẽ va̅ i q̃ nõ exñs ſupponẽs ꝓ exñte ꝟe ꝑ̃tur ꝺ exiſtẽte. Nũc ãt ſic dicẽdo. oculus eſt cecus. ꝑ̃ũ ſupponit ꝓ ſb̃o qꝺ a cecitate ꝺnominat̃ cecū. cecitas. n. ſumit̃ ꝓ oculo vl̃ ꝓ orga no in q̃ natus eſt eẽ viſus. ¶ Ad ꝫ̃m rñr ꝫ modū iſtū. vꝫ. ꝙ ꝑ̃uatio nõ addit ſupra negõnẽ aptitudinẽ ad formã: ſꝫ hec ap/titudo ad formã ſe tꝫ ex parte ſb̃i ꝛ nõ ex parte ꝑuationis: vñ ꝑuatio ꝓprie dicta nõ ꝺnominat aliqꝺ ſb̃m niſi illud ſb̃m ap tum natū ſit hr̃e formã oppoſitã illi ꝑuationi. ¶ Ad 3ᵐ dı̃cꝫ ꝙ ꝑuatio nihil addit ſup̃ negõnẽ in cõi acceptã: q2 ẽ inferior

Ordo in negõni/bus eſſe reperit̃. ad illã. ſeq̃t̃. n. h̃ ẽ cecū. g̃ h̃ nõ hꝫ viſuꝫ. ꝛ nõ ſequit̃ eꝫ̃. Ubi i negationibus eſt ordo ꝫ ſuperius ꝛ inferius: ſicut i affirma tionibus: q2 q̃lis eſt ordo i affirmationibꝰ talis ẽ ordo ↄ̃rio in negõnibꝰ: ꝛ ẽt i nõ entibꝰ ẽ ordo: ſicut in entibus cū negõ ſeu abſentia forꝰ ſit nõ ens: ꝛ ordo eſt i negõnibꝰ. ꝛ ꝑ ↄ̃ñs in nõ ente: ꝛ ꝑp h̃ nõ ſeq̃t̃. lapis nõ hꝫ viſum. g̃ lapis eſt cecus. ¶ Ad ↄfirmationẽ q̃ñ q̃rit̃ an iſta. lapis ẽ cecꝰ addat aliqꝺ ſupra illã. lapis nõ hꝫ viſuꝫ. dico ꝙ ſic. q2 iſta ꝓpõ. lapis ẽ ce/cus. multas ꝓpõnes ponit: q̃s iſta nõ ponit. lapis nõ hꝫ viſū: vt has ꝓpõnes. lapis natus ẽ hr̃e viſuꝫ: ꝛ ſic ꝺ aliis. Iſtas. n. nõ ponit iſta. lapis nõ hꝫ viſuꝫ: tñ iſta. lapis ẽ cecus: oẽs po/

E nit ꝛ infert. ¶ Et ſi q̃rat̃ qꝺ cecitas addit ſupra negõnẽ. di/co ꝙ nihil poſitiuū addit: ſꝫ ſolū addit negõnẽ ſpālẽ. ¶ Aliꝰ modus dı̃i ꝙ ꝑuꝰ ꝓprie dcã de q̃ pħs loquit̃ h̃ importat ne gationẽ cū aptitudine ad formã quã ꝑuat ita ꝙ ꝑuꝰ dicit ag gregatū ex negõne ꝛ aptitudine ad hitū: vñ cecitas dicit ne/gationẽ viſus ſeu abſentiã viſus cū aptitudine ad viſuꝫ: nec eſt incõueniẽs vocẽ ſignificare hꝺ aggregatū. vt pꝫ nã h̃ oꝛo abſentia viſus in oı̃o nato hr̃e viſuꝫ ſigt tale aggregatū: ꝛ ẽ poſe ꝙ h̃ nomẽ cecitas ſignificet idẽ qꝺ hec tota oꝛo. abſen/

F tia viſus i ſb̃o nato hr̃e viſuꝫ. ¶ Et ſi dicat̃ ꝙ ex negõne ſiue nõ ẽte ꝛ ente poſitiuo nõ ſit aliqꝺ aggregatū. dı̃cꝫ ꝙ ſic. q2 ex talibꝰ ꝑ̃t fieri aggregatū hñs eẽ obiectiuū tñ in intellectu ꝛ tale eſt tantū ens copulatum ꝫ ↄſiderationem intellectus.

¶ Priuari vo̅ ꝛ habitū hr̃e nõ ẽ hitus ꝛ ꝑua tio. Habitus. n. ẽ viſus. ꝑuatio vo̅ ẽ cecitas. hr̃e ãt viſuꝫ nõ ẽ viſus: nec cecū eẽ ẽ cecitas ꝑuatio vo̅ q̃dã ẽ cecitas. cecū vo̅ eẽ ꝑuari: ſꝫ nõ ꝑuatio ẽ. nã ſi idẽ eẽt cecitas ꝛ cecum eẽ. vtrũq3 de eoꝺ ꝑ̃dicarẽt̃ nũc vo̅ minime: ſꝫ cecus dı̃ hõ: cecitas vo̅ homo nullo mõ dicit̃ eſſe.

ARGL. ¶ Priuatum ãt eẽ/hitũq3 hr̃e/non eſt ꝑuatio atq3 hitus. Nã viſus q̃de ẽ hitus: cecitas vo̅ ꝑuatio: at hr̃e viſuꝫ nõ eſt viſus: neq3 cecuꝫ eſſe/eſt cecitas: etenĩꝫ hec eſt ꝑuatio q̃dã: ce cum ãt eẽ/eſt ꝑuatuꝫ eẽ: ꝛ nõ ꝑuatio. Prete rea ſi cecitas idẽ eẽt ac cecuꝫ eẽ vtraq3 pro/fecto de eodem ꝑdicarent̃. at homo dicitur q̃dem cecus: cecitas autẽ nullo dicit̃ pacto.

¶ Hec ẽ ꝫ̃a particula huius q̃rte partis: in q̃ pħs ꝺclarat ꝙ ꝑ̃uatio ꝛ hitus nõ eſt ꝑuari ꝛ hr̃e hitū. ꝛ hec ẽ ꝫ̃.38. huius li. Et ↄtinet h̃ particula duas partes. In pꝰ narrat ꝛ ꝓbat ſuã intẽtionẽ. In ꝫ̃a ibi. (Oppoſita.) Remouet dubiū ꝛ ponit vnã rõnẽ a ſili ꝓbãtẽ qꝺdã dubiū. In pꝰ g̃ ꝑticula narrat ſuã itẽtio nẽ dicẽs: ꝙ ꝑuari ꝛ hr̃e habitū nõ ẽ ꝑuatio ꝛ hitus. v. g. vi/ſus ẽ hitus ꝛ cecitas eſt ꝑuaꝰ: ſꝫ hr̃e viſuꝫ nõ ẽ viſus: ꝛ hr̃e ce citatẽ nõ ẽ cecitas. Iſto narrato ponit vnã rõnẽ ꝓbantẽ ↄ̃nẽ que ẽ iſta. Q̄ uecũq3 ſunt idẽ: de quocũq3 ꝟe affirmat̃ vnū ꝺ eodẽ ꝟe affirmat̃ reliquū: ſꝫ cū nõ de quocũq3 vere affirme

tur hr̃e habitū ꝺ eodẽ ꝟe affirmat̃ hitus: ꝛ nõ de q̃cũq3 ꝟe affirmat̃ hr̃e ꝑuationẽ. ꝺ eodẽ ꝟe affirmat̃ ꝑuatio g̃ ꝑuatio ꝛ hitus nõ ſunt hr̃e ꝑuationẽ ꝛ hr̃e habitū. maior pꝫ. ꝓ ꝑmū ꝑ̃ncipiū: qꝺ eſt de eodẽ nõ ſit idẽ affirmari ꝛ negari. minor ꝺ clarat̃ exẽplariter ſic. hr̃e hitū ꝟe affirmat̃ de hoı̃e: ꝛ hitus nõ: nã h̃ ẽ va̅. hõ ẽ hñs viſuꝫ. ꝛ h̃ ẽ falſa. hõ ẽ viſus. Silr hr̃e ꝑuationẽ ꝟe affirmat̃ ꝺ aliq̃ de q̃ ꝑuatio nõ ꝟe affirmat̃. nã h̃ eſt va̅. hõ hꝫ cecitatẽ. ꝛ h̃ eſt falſa hõ ẽ cecitas. ¶ Nota ꝙ

G ex iſto loco ſumit̃ doctrina bona ad cognoſcẽdū idẽtitatẽ vl̃ diuerſitatẽ aliq̃ꝝ adinuicẽ. ſi vnū ꝑ̃tur ꝺ aliq̃ de q̃ nõ ꝑdicat̃ reliquū illa nõ ſunt eadẽ ſꝫ diuerſa ꝛ ſi aliqꝺ predicet̃ de vno qꝺ nõ ꝑdicat̃ de reliq̃ illa nõ ſunt eadẽ: ſꝫ diuerſa: ꝛ ſi aliqꝺ ꝑ̃dicetur de vno ꝟe de quo reliquū ꝑdicatur illa ſunt eadeꝫ. Ex h̃ pꝫ ꝙ relo ꝛ ſuum fundamẽtū nõ ſunt eadẽ: q2 aliqꝺ ꝟe ꝑdicatur de vno qꝺ nõ ꝟe ꝑdicatur vel affirmat̃ ꝺ reliquo. Nã poſe eſt fundamentū eſſe q̃ñ nõ eſt relo. nã poſe eſt albe dinem eẽ q̃ñ nõ eſt ſimilitudo fundata in albedine g̃ albedo ꝛ ſimilitudo fundata in albedine nõ ſunt eadẽ. Silr vnū ꝑdi cari põt de aliquo in cõcreto q̃ñ reliquū nõ põt ꝑdicari de eo dem in cõcreto. nam ſor. põt eſſe albus q̃ñ eſt non ſimilis. er/go albedo ꝛ ſimilitudo non ſunt idem. Iſta cõſequentia eſt bona ſi conſequentia quam fecit pħs hic valꝫ.

De hoc vide an/to. and. 7. meta/phy. q. j. ſol. 3. q multa pulchra dicit.

¶ Oppoſita ãt ẽt hec vı̃r eẽ. ſ. ꝑuari ꝛ habitū hr̃e. tãq3 ꝑuatio ꝛ habitus. Modus eni oppõnis idẽ eſt: nã ſicut cecitas viſui oppoſita eſt: ſic cecuꝫ eſſe ad viſuꝫ hr̃e oppoſitum eſt. H

ARGL. ¶ Et ipſa tñ ꝑuatuꝫ inq3 eſſe habituq3 hr̃e: ꝑinde vt ꝑuatio atq3 habitꝰ opponi videt̃. Modus. n. idẽ ẽ oppõnis. Nã vt cecitas ꝛ viſus: ſic ꝛ cecuꝫ eẽ ac hr̃e hituꝫ opponunt̃.

¶ Hec eſt ꝫ̃a particula huius partis: in q̃ pħs remouet vnum dubiū. dcm̃ eſt. n. ꝙ hitus ꝛ hr̃e habitū non ſunt idẽ: ꝛ ſilr ꝑ̃uatio ꝛ hr̃e ꝑuationẽ nõ ſunt idẽ. Aliqs poſſet credere ꝙ q̃̃uis habitus ꝛ ꝑuatio ſint oppoſita: tñ hr̃e habitū ꝛ hr̃e ꝑua tionẽ non ſunt oppoſita. ¶ Iſtud dubiū remouet pħs dicens ꝙ q̃̃uis habitus ꝛ hr̃e habitū nõ ſint idẽ: ꝛ ꝑuatio ꝛ hr̃e ꝑ̃/uationem non ſint idem: tñ hr̃e habitū ꝛ hr̃e priuationẽ op ponuntur priuatiue ſicut habitus ꝛ priuatio ꝛc.

¶ Nõ ãt eſt id qꝺ ſub affirmatione ꝛ negõne iacet affirmatio ꝛ negatio. Affirmatio nãq3 eſt oꝛo affirmatiua. Negatio eſt oꝛo negati/ua. Horum vo̅ q̃ ſub affirmatione ꝛ negõne ſunt nulla eſt oꝛo. Cõcedant̃ ẽi hec eẽ oppo ſita alterutris tãq3 affirmatio ꝛ negatio. nã in his modus oppoſitionis idẽ eſt: ſicut eni affirmatio aduerſus negationẽ oppoſita eſt vt q̃ ſedet ꝛ qui non ſedet: ſic ꝛ res que ſub vtroq3 poſita eſt. i. ſedere ad non ſedere.

ARGL. ¶ At eni neq3 ẽt ea q̃ ſub affirmatiõe ſunt ne gõneue affirmatio eſt: atq3 negatio. affirma tionẽ nãq3 negõnẽue oꝛonẽ eſſe ↄſtat. alterã affirmatiuã alterã negatiuã. at nihil eoꝝ q̃ ſub affirmationẽ negationẽue cadūt oꝛo eſt/ vt pꝫ. Dicunt̃ tñ ꝛ hec ipſa ꝑinde opponi at q3 affirmatio negatioq3 opponunt̃. ꝛ i his eni idẽ oppoſitionis eſt modus. Nã vt affir matio: veluti ſedet negatiõi ceu nõ ſedet op ponit̃ ſic ꝛ res que ſub vtrũq3 cadūt. ſedere inquã ꝛ non ſedere ſibi mutuo aduerſant̃.

¶ Ponit

¶ Ponit rõnẽ ẽ ſili õclarãtẽ ſolonẽ iã dictã dicẽs: q̄ iſta q̄ ſubſunt affirmationi ⁊ negationi nõ ſunt affirmationes ⁊ negationes. ſ3 h̃ nõ obſtãte iſta q̄ ſubſũt affirmationi ⁊ negationi opponunt̃ ſicut affirmatio ⁊ negatio. ſ. ↄ̃dictorie. ꝙ ↄ̃ntr põt dicide puatione ⁊ bitu: q̄ ↄ̃uis hic bitu ⁊ puari nõ ſint idez qõ puatio ⁊ bitus: tñ hic bitu ⁊ hic puationẽ ſiue puari opponunt̃: vel p̃nt opponi eodẽ mõ q̄ opponunt̃ bitus ⁊ puatio. q̄ at iſta q̄ ſubſunt affirmationi ⁊ negõni nõ ſint affirmatio ⁊ negõ declarat. nã affirmatio ẽ oĩo affirmatiua ⁊ negatiua ẽ oĩo negatiua: ſ3 nihil qõ ſubeſt affirmationi ⁊ negationi eſt oĩo affirmatiua vel negatiua. ꝙ illa q̄ ſubſunt affirmationi ⁊ negationi non ſunt affirmatio neq3 negatio. Et q̄ illa q̄ ſubſunt affirmationi ⁊ negationi opponant̃ ↄ̃dictorie: p3. nã ſicut ſorteẽ ſedere: ⁊ ſor. nõ ſedere ſunt ↄ̃dictoria: ⁊ ſedere ⁊ nõ ſedere: ſunt rea ſbiue iſtis. ſ. affirmationi ⁊ negationi ſor. ſedet ⁊ ſor. nõ ſedet. ¶ Ex iſto loco põt accipi q̄ eſt ↄ̃dictio inter res ſignificatas p affirmationẽ ⁊ negationez ſic ſicut eſt inter affirmationẽ ⁊ negationẽ ⁊ inter res incõplexas ſignificatas p voces incõplexas eſt ↄ̃dic̃o: q̄ inter res ſignificatas p has voces ſedere ⁊ nõ ſedere eſt ↄ̃dic̃o vt inuit h̃ pħs.

¶ Qm̃ ãt puatio ⁊ hitus nõ ſic opponunt̃ vt ad aliqd manifeſtũ ẽ. Neq3. n. viſus dr̃ hoc ip3 qõ ẽ oppoſiti. viſus. n. nõ eſt cecitatis viſus: nec alio vllo mõ ad ip3 dr̃. Silr̃ ãt neq3 cecitas dr̃ viſionis cecitas: ſ3 puatio qdẽ viſionis cecitas dr̃. Cecitas võ viſionis nõ dr̃.

¶ At võ puationẽ ac habitũ nõ eſſe oppoſita vt ea q̄ ſunt ad aliqd p3. nõ. n. ipſuz id qõ eſt oppoſiti dr̃ eſſe. Viſus enim nõ eſt cecitas viſus neq3 vllo alio ad illã dr̃ mõ. ſilr̃ neq3 cecitas viſus cecitas diceret̃: ſ3 cecitas ipſa puatio qdẽ dicit̃: cecitas autẽ viſus nõ dicit̃.

¶ Hec ẽ 3ª particula q̃rte partis. i q̄ pħs ponit dñiaz iter oppõnẽ puatiuã ⁊ alias oppones. Et ↄ̃tinet duas partes. In pª ponit dñiã inter puatiue oppoſita: ⁊ relatiue oppoſita. In ṡa ibi. (Qm̃ ſunt neq3 vt ↄ̃ria) ponit dñiaz inter puatiue oppoſita ⁊ ↄ̃ria. In pª g parte declarat q̄ puatiue oppoſita diſtinguuntur ab oppoſitis relatiue: ⁊ hec eſt ↄ̃. 40. huius lib. ꝓbatur dur̃. ꝑ ſic. Oppoſita relatiue dñr adinuicẽ ẽm aliquã habitudinẽ caſualẽ: vt p3 ex caº. Ad aliqd. ſ3 puatiue oppoſita nõ dñr adinuicẽ ẽ3 aliquã habitudinẽ caſualẽ: ꝙ ⁊c. ꝓbatur minor. nã viſio nõ dr̃ cecitatis viſio: neq3 cecitas dicit̃ viſionis cecitas: ↄ̃uis poſſit dici priuatio viſionis.

¶ Amplius ad aliqd oĩa reciproca dñr. Quare cecitas ſi eſſet eorũ q̄ ſunt ad aliqd vtiq3 cõuerteret̃ ad illud ad qõ dicit̃: ſed non conuertitur neq3. n. dicit̃ viſus cecitatis viſus.

¶ Preterea vniuerſa q̄ ſũt ad aliqd ad ea ſane dñr q̄ ↄ̃uertunt̃. q̃re ſi cecitas ex ĩs eẽt q̄ ſunt ad aliqd: ⁊ illud ad qõ ipſa dr̃ ꝑfecto cõuerteret̃: at ñ ↄ̃uertit̃: ñ. n. viſ⁹ cecitas dr̃ viſ⁹

¶ Scdõ ꝓbat̃ eadẽ ↄ̃ ſic. Oĩa relatiue oppoſita dñr ad ↄ̃uertentiã ⁊ ſunt reciprocatiua. i. ad ↄ̃uertẽtiã dcã. ſ3 puatiue oppõ nõ dñr ad ↄ̃uertẽtiã: q̄ viſio nõ dr̃ cecitatis viſio v3 cecitas viſionis cecitas: ꝙ puatiue oppõ diſtiguũt̃ ab oppoſitis relatiue

¶ Qm̃ ãt neq3 vt ↄ̃traria opponũt̃ ea q̄ h3 puationẽ ⁊ habitũ dñr. ex his manifeſtuz eſt. Quoꝝ. n. ↄ̃trarioꝝ nihil ẽ mediũ: neċe ẽ ĩ q̄bus nata ſunt fieri: aut d̃ q̄bus p̃dicari alteꝝ ipſoꝝ ineẽ ſꝑ. Hoꝝ. n. nihil ẽ mediũ quoꝝ alterũ neċe erit ineſſe ſuſceptibili: vt ĩ lãguore ⁊ ſanitate ⁊ abũdãti ⁊ ꝑfecto. Quorũ võ aliqd ẽ mediũ nũq̄ neċitas ẽ oĩ ſuſceptibili alteꝝ ĩeẽ: neq3. n. neċiũ ẽ oĩ ſuſceptibili cãdidum vl̃ nigrũ ĩeẽ: neq3 fridũ n3 cal̃3: hoꝝ. n. mediũ aliqd nihil ꝓhibz eẽ. hoꝝ ãt erit aliqd mediũ: quoꝝ nõ erat neċiũ alteꝝ ineẽ ſuſceptibili. Preter illa ſubiecta q̄bus nãlr̃ vnũ ineſt vt igni cal̃3 eẽ: ⁊ niui cãdidũ eẽ. in his ãt ⁊ d̃terminate neċiũ ẽ alteꝝ eẽ: ⁊ nõ alterutrũ ↄ̃tigit. ñ. n. poſſe ẽ ignẽ fridũ eẽ n3 niuẽ nigrã. Nõ q̄dẽ oĩ ſuſceptibili ñ ẽ neċiũ alteꝝ eoꝝ ĩeẽ: ſ3 ſolis q̄bus nãlr̃ vnũ ĩeſt ⁊ ĩ his d̃terminate vnũ ⁊ nõ alterutrũ ↄ̃tigit. In puatione võ ⁊ hitu nihil hoꝝ q̄ dcã ſũt veꝝ ẽ: nec eni ſuſceptibili ſꝑ neċiũ alteꝝ eoꝝ ĩeẽ ẽ. Qđ. n. nãz ad videdũ nõdũ h3: n3 cecũ n3 viſuz hñs dr̃. ĩõq3 nõ erũt hec taliũ ↄ̃trarioꝝ: q̄ꝝ nihil ẽ mediũ. ſ3 n3 hoꝝ q̄ꝝ ẽ mediũ: neċiuz. n. ẽ oĩ ſuſceptibili alteꝝ eoꝝ ineẽ. Qđ. n. iã natũ fuerit ad hñdã viſionẽ: aut cecũ: aut hñs viſionẽ dr̃: ⁊ eoꝝ nõ d̃terminate alteꝝ: ſ3 alterutrũ ↄ̃tigit. In ↄ̃trariĩs ãt q̄b⁹ ẽ mediũ nũq̄ neċe ẽ oĩ ſuſceptibili alteꝝ ĩeẽ: ſ3 q̄buſdã ⁊ ĩ his determinate vnũ. Vñ palã eſt q̄ ẽ3 neutrum modũ tãq̄ cõtraria oppoſita ſunt ea q̄ ẽm priuationem ⁊ habitum opponuntur.

¶ At q̄ neq3 pinde atq3 ↄ̃traria puationẽ ac hitũ oppoſitionẽ ſubire: ex eo ꝑſpicuuz fore vr̃. Cõtrarioꝝ enĩ q̄ medio vacãt. Alterũ in his q̄b⁹ apta ſunt eẽ, aut d̃ q̄bus p̃dicant̃ ĩeẽ ſꝑ neceſſe ẽ. Inter eni ea mediũ nullũ cadere diximus: q̄ꝝ alteꝝ ineſſe ſuſceptiuo neċe eſt: vt in ſanitate: ac morbo ⁊ ĩ pari: ac impari intueri l3. Quoꝝ aũt ẽ aliqd mediuz nũq̄ hoꝝ alteꝝ neceſſario cuilibz ineſt. Neq3. n. albũ aut nigrũ neq3 calidũ aut frigidũ eẽ ſuſceptiuũ oẽ neceſſe ẽ. Nã vt inter hec mediũ aliqđ cadat nihil ſane ꝓhibere vr̃. Et inſup ea diximꝰ medio vacare: quorũ alterũ nõ neċe eſt eſſe in ſuſceptiuo: niſi ĩ hiſce: ĩ q̄b⁹ vnũ ĩeſt nã: vt igni caliditas ineſt ⁊ niui albedo. In his eni alterũ d̃finite nõ vtrũuis iſit ſuſceptiuo ineẽ: ſ3 illis tñ q̄b⁹ vnũ ĩeſt atq3 vnũ non vtrũuis: ſ3 alterũ d̃finite. In puatione autẽ atq3 habitu neutrũ dictoꝝ eſt veꝝ: neq3 eni alteꝝ ipſorũ ſꝑ ineẽ neceſſe ẽ. Qđ eni nõduz aptuz ẽ viſuz habere: id neq3 cecuz dr̃ neq3 viſum habere. Quare non ex ĩs erunt ↄ̃trariĩs que mediĩs vacant: ⁊ omni ſuſceptiuo ipſorum alterum inſit neceſſe eſt. Cum enĩ3 eſt aptum viſum habere: tunc aut cecum

Margin: A contra ... no an ... inter ... ſigni ... tas. — ARGI. — ARGI. — ARGI.

out viſũ hr̃e dicet᷑. Atq̧ hoꝝ alteꝝ nõ defini
te ſane:ſʒ vtriuis ſine diſcrimine vllo dicet᷑.
At i hiſce ꝯtrariis q̃ medio nõ vacãt: nũq̃ fit
vt alteꝝ inſit oĩ: ſʒ qͥbuſdã: atq̧ hiſce alteꝝ d̃
finite. Quare pʒ neutro mõ priuationẽ ⁊ ha
bitũ ꝓinde atq̧ ꝯtraria oppoſitionẽ ſubire.

C Hec eſt ſa pars huius particule i q̃ pħs ponit dr̃iaʒ iter ꝓ
uatiue oppoſita ⁊ ꝯrie oppoſita: ⁊ ꝓbat q̧ ꝓuatiue oppoſi
ta nõ ſunt oppoſita ꝯrie: ⁊ hec eſt ꝯ. 4 1. huius lib. ꝓbat᷑ du
pliciꝰ ſic. Oĩa ꝯria vel ſunt mediata vel imediata: ſʒ ꝓuatiue
oppoſita nec ſunt mediata nec imediata. igit᷑ ꝓuatiue oppo
ſita nec ſunt ꝯria neq̧ oppoſita ꝯrie. Maior huius rõnis pʒ.
⁊ minorẽ declarat pħs dicẽs. q̧ ꝯtraria imediata ſunt illa q̃
ſic ſe hñt q̧ de ſubiecto de quo nata ſunt ꝑdicari ſemꝑ alteꝝ illo
rum ꝑdicatur de illo ſbõ ĩ ſbõ qꝛ nõ eſt aliqd̾ mediũ inter illa
reſpectu illius ſbi. Et ꝯria mediata ſunt q̃ ſic ſe hñt q̧ nõ eſt ne
ceſſe q̃cũq̧ tpe alteꝝ illoꝝ ineſſe ſbo: niſi illud ſbm p ſe deter
minet ſibi alteꝝ illoꝝ. v. g. nix determinat ſibi albedinem ⁊
ignis determinat ſibi calorẽ: ſʒ ſi neutrũ ſibi determinat. poſſi
bile eſt q̧ ſubʒ ſemꝑ careat vtroq̧: ſed ꝓuatiue oppoſita neutro
illorũ modoꝝ ſe hñt. nõ. n. ſic ſe habet vt ꝯria: qꝛ nõ eſt neceſſe
ſemꝑ alterũ ꝓuatiue oppoſitorũ ineſſe ſubo. Nã aliqd eſt qd̾
eſt natũ hr̃e viſum: ⁊ tñ nec eſt cecũ nec eſt vidẽs: vt pʒ de ca
tulo añ nonũ diẽ: qꝛ nec ẽ cecus nec vidẽs: ⁊ tñ natus eſt hr̃e
viſum in aliquo tꝑe: ſed non adhuc venit illud tẽpus in quo
natus eſt videre: ergo ꝓuatiue oppoſita nõ ſunt ꝯrie media
ta. aliq̧: poſſibile eſt q̧ ſubiectũ careat vtroq̧ ꝯrioꝝ mediatorũ: ſʒ
nõ eſt poſſibile q̧ ſubm ſemꝑ careat vtroq̧ priuatiue oppo
ſitorum: ⁊ ꝑmaneat quantũ põt nãliter ꝑmanere. Nã q̃uis
aliqd in ꝑncipio qñ nõ eſt aptũ videre nec ſit cecum neq̧ vi
dens: tamẽ poſtq̃ꝫ venit tẽpus in quo natũ eſt videre neceſſe
eſt q̧ ſit cecũ vel videns ꝯ ⁊c. C Poſſʒ ẽt ꝓbari q̧ priuatiue
oppoſita non ſunt ꝯria per hoc q̧ pħs addit ſic. nullũ ſubie
ctum determinat ſibi alterum priuatiue oppoſitorũ: ſed ali
quod ſubm determinat ſibi alterũ contrariorũ mediatorũ.
ergo priuatiue oppoſita non ſunt contraria mediata.

B De hoc vide An to. and. liber. x. meta // phiſi. q. x. arti. p.

C Amplius i ꝯtrariis q̃dẽ exñte ſuſceptibili
poſſe ẽ i alterutrũ fieri mutationẽ: niſi alteꝝ nã
liter iſit: vt igni calʒ eẽ. Nãq̧ qd̾ ſanũ ẽ poſſe
ẽ lãgueſ: ⁊ cãdidũ nigrũ fieri: ⁊ calʒ frigidũ:
⁊ ſtudioſum prauũ: ⁊ ex prauo ſtudioſuʒ eſt
poſſe fieri: prauꝰ. n. ad meliores exercitatio
nes deductus ⁊ ad doctrinas vel ad modi
cum aliqd ꝓficiet vt melior ſit. Si vo ſꝑ vel
modicũ cremẽtũ ſũpſerit palã eſt: qꝛ aut ꝑfe
cte mutabiẽ aut ſatis multũ cremẽtũ ſumet.
Si. n. bñ mobilior ad vtutẽ fiat vel qd̾cunq̧
cremẽtũ ſũpſerit a ꝑncipio ex hoc ẽt viſiſe ẽ
amplius eũ ſumere cremẽtũ: ⁊ hoc dũ ſꝑ fit: ꝑ
fecte i ꝯtrariũ hitũ reſtituet᷑: niſi forte longo
tꝑe ſuſpẽſũ ſit. Ueꝝ i ꝓuatione ⁊ hitu ipoſſe ẽ
mutationẽ in alteꝝ fieri. Ex hitu i ꝓuationẽ
fit mutatio. A ꝓuatione vo in habitũ ipoſſis
eſt regreſſio: neq̧ cecus qs factus rurſus vi
det: neq̧ cũ eſſet calꝰ rurſus comatꝰ factꝰ ẽ:
neq̧ cũ eẽt ſine dẽtibꝰ dẽtes ei iteꝝ orti ſunt.

ARCI. C Preterea i ꝯtrariis q̃dẽ mõ fit ipʒ ſuſcepti
uuʒ fieri viciſſiʒ mutatio põt: niſi vnũ ipſoꝝ
nã cuipiã inſit: vt calitas igni. Põt eni ſanũ
egrotationẽ ſubire: ⁊ frigidũ calidũ: ⁊ albuʒ
effici nigrũ: ex ſtudioſo quoq̧ vitioſus: ⁊ e
vitioſo ſtudioſus euadere põt. Uitioſus eni
ſi moribus ꝑſtabilioribꝰ ꝓceptiſq̧ inſtituat᷑:
paꝝ ſaltẽ in ꝓbitate incremẽti ſuſcipiet. Qd̾
ſi parũ incremẽti ſemel ſuſceperit: pʒ aut pe
nitus illũ mutari: aut icremẽta ſuſcipere poſ
ſe. Sẽper eni habilis magis fit ad cõſequen
daʒ ipſã virtutẽ ſumpto paruo ẽt icremẽto.
Quare veriſiſe ẽ maiora quoq̧ illũ icremẽ
ta ſuſcipere: qd̾ ſi ſꝑ efficiat᷑ i ꝯtrariũ: penitꝰ
habitũ ꝯducet᷑: niſi tꝑe fortaſſe ꝓhibeat᷑. In
habitu vo ꝓuationẽue fieri nõ pt vt viciſſim
mutatio vnq̃ efficiat᷑: ⁊ habitu nãq̧ fit ad ꝓ
uationẽ mutatio: ad habitũ ex ꝓuatione fie
ri neq̃t. Non enim quiſq̃ cecus factus viſuʒ
vnq̃ recuperauit: neq̧ caluus factus comã:
neq̧ edentulus vllos dentes emiſit.

C Secũdo ꝓbat᷑ ꝯ ꝑncipalis ſic. Indifferenter põt ſubm mutari
ab vno ꝯrioꝝ ad reliquũ: ⁊ ꝯ̃ niſi ita ſit q̧ ſubʒ determinat
ſibi alteꝝ ꝯrioꝝ: ſʒ nõ eſt ſic de hitu ⁊ ꝓuatione. Nam q̃uis
aliqs poſſʒ mutari ab habitu ad ꝓuationẽ: nõ tñ ꝯ̃. Nã ali
quis põt mutari a viſu in cecitatẽ. tñ a cecitate in viſum non
põt mutari. Nã poſtq̃ hõ eſt cecus nõ põt fieri videns ꝯ ꝓua
tiue oppoſita nõ ſunt oppoſita ꝯrie. Minor huius rõnis pʒ ꝑ
iam dicta: ⁊ maior declarat᷑ in textu declaratione exẽplari.
nam aliqs põt mutari a calido in frigidũ. ⁊ ꝯ̃: ⁊ de ſanitate i
egritudinẽ: ⁊ ꝯ̃. ⁊ de prauo põt fieri ſtudioſus ⁊ ꝯ̃. Nã pra
uus põt exercitari in bonis operibus. Nam aliqd de virtute
poterit attingere ꝑ longũ exercitiũ in operibꝰ virtuoſis. ⁊ ſic
tandẽ põt attingere ad ꝑfectũ habitũ virtutis: niſi per ſub
tractionẽ tꝑis impediat᷑. ⁊ ſic pʒ maior. C Circa iſtam ꝓpõ
nem pħi. A ꝓuatione ad habitũ impoſſis eſt mutatio: ⁊ eſt du
bium: qꝛ mã ꝑma anq̃ꝫ recipiat aliquã formã determinataʒ
ꝓuat᷑ illa forma: ⁊ poſtea recipit eã. ꝯ a ꝓuatione ad formaʒ
ſeu ad habitũ põt eſſe mutatio. ꝯ ꝯ falſa. C Itẽ pħs ꝑ phy.
ponit ꝓuationẽ eſſe vnũ de ꝑncipiis trãſmutationis nãlis qd̾
nõ eſſet niſi tranſmutatio nãlis poſſet eſſe a ꝓuatione ad for
mam. C Itẽ tenebra eſt ꝓuatio luminis: ⁊ tñ aliqd trãſmutat᷑
de tenebra ad lumẽ: ⁊ ſomnus eſt ꝓuatio vigilie ꝑm pħi. in li.
de ſom. ⁊ vigi. ⁊ tñ aliqd põt trãſmutari a ſomno ad vigiliã: ⁊
ꝯ̃. C Itẽ circa illud dcm̃ pħi. ſ. Ab habitu ad ꝓuationeʒ eſt
trãſmutatio. arguit᷑ oppoſitꝰ. qꝛ ad purũ nihil eſt mutatio qꝛ q̃c
qd mutat᷑ de aliq̃ in aliqd mutat᷑. vt pʒ ex. 5. phy. ſed ꝓuatio T. cõ. 2.
eſt purũ nihil vt pʒ ꝑ ſupradicta. ꝯ nõ põt eẽ mutatio ab ha
bitu ad ꝓuationẽ. C Pro iſto dubio eſt ſciendũ q̧ lʒ priuatio D
multipliciter dicat᷑: vt pʒ ex. 5. meta. ⁊ ẽt aliqualiter patuit ꝓuatio T. c. c. 1.
ꝓuatio ꝓprie accepta accipit᷑ duplr᷑ vno mõ large. alio mõ ſtricte. lar
ge loquẽdo accipit᷑ ꝓuatio ꝓ oĩ carẽtia forme a ſubiecto qd̾
ſubm natũ eſt hr̃e formã illã: ⁊ iſto mõ mã ꝑma dr̃ ꝓuari for
ma cũ nõ habeat formã: qñ nata eſt hr̃e eam: ⁊ ſic loq̃t᷑
pħs in ꝑ phy. Alio mõ accipit᷑ ꝓuatio ꝓ carẽtia forme nate in
eſſe ſubo ſemel tñ: ⁊ de tali ꝓuatione forᵗ habitꝰ: qꝛ nõ nata
eſt hr̃i a ſubo: nõ eſt iteꝝ recuperabilis: ⁊ de tali ꝓuatione lo
quitur hic pħi. Ex ꝑ hoc pʒ rñſio ad ꝑmã dubitationẽ: qꝛ a ꝓ
uatione large accepta ad habitũ ẽ poſſis mutatio: ⁊ iſto mõ dr̃
mã prima ꝓuari forma. Iſto mõ ẽt tenebra eſt ꝓuatio lucis.
⁊ ab hꝫ ꝓuationibus ad formã eſt poſſis mutatio. ſed a ꝓua
tione ſtricte accepta q̃ eſt ꝓuatio forme ſolũ nata hr̃i ſemel
tm̃ ad formã nõ habitã: qñ nata eſt hr̃i non eſt mutatio poſ
ſibilis: ⁊ ſic loquit᷑ hic pħi. de ꝓuatione. C Aliter poſſʒ dici q̧ ꝓ
uatio ẽ triplex. Q̃uedã ꝓuans actũ tñ. ſ. actualẽ operõnẽ: ⁊
q̃dam

E

quedā p̄uāſ actū ⁊ habitū tm̄:⁊ q̄dā p̄uāſ h̄itū ⁊ po^{am}. Exē plū p̄ ꝑ ſomn⁹ ſolū p̄uat actū vigilādi nec ſentiēdi ⁊ nullū h̄itū p̄uat. Exēplū ſ̄i.ignorātia oppoſita ſcie p̄uat actū ſcie ⁊ ēt h̄itū ſciēt ſ ȝ nō p̄uat po^{am} ad ſciā vl' ad actū ꝯſiderādi. Exē plū tertiū cecitas p̄uat actū vidēdi ⁊ h̄itū vidēdi ⁊ potēnā ad videndū. A p̄uatione ꝑ ⁊ 2^{co} dcā ad formā cuius eſt p̄uatio poſſis eſt mutatio:ſȝ a p̄uatione. 3do. dcā ad formā cui⁹ eſt p̄ uatio nō ē poſſis mutatio:⁊ ō h̄ꝫ p̄uatione loq̄r h̄ ph̄s. Per h̄ pȝ ſolo ad obīa q̄ꝛ p̄uatio forme ō q̄ loq̄tur ph̄s. ꝑ phy. nō p̄uat potēnā ad formā:nec tenebra p̄uat potēnā ad formā:⁊ vtputa ad lumē. Ergo h̄ eſt poſſis mutatio a p̄uatione for̄

A p̄cedēte formā:⁊ a tenebre ad lumē. ¶ Sciendū tm̄ ꝙ p̄ua/ tio for̄ eſt duplex:q̄dā ē p̄cedēs formā ſaltē:ſȝ denoiatonē. ⁊ quedā ſeq̄ns formā ſȝ actū nr̄m intelligēdi:ſeu ſȝ deno/ minationē:⁊ a p̄uatione for̄ ſaltē p̄cedēte formā: mō iā dicto ad formā eſt poſſis mutatio:nō tm̄ a p̄uatione ſequēte formā: neq; ꝑ tēe ſequēte eē forme in mā ad ipāȝ formā nō ē poſſis mutatio. ¶ Ad ſ̄ȝ dōȝ ꝙ ab habitu ad p̄uationē ē poſſis trāſ mutatio. Et cū dī p̄uatio nihil eſt:dōȝ ꝙ accipiēdo nihil ſȝ ꝙ opponit̄ enti:q̄ꝺ idē ē q̄ꝺ actu exīs in rez nā ſic p̄uatio ē nihil. Et ſic accipiēdo nihil dico ꝙ mutatio pōt eſſe ad nihil: q̄ꝛ gnīo eſt mutatio a nō eſſe ad eē:⁊ corruptio ē mutatio ab eſſe ad nō eē. vt pȝ ex. 5. phy. ⁊ nō eē ē nihil vt opponit̄ exīti in actu:tm̄ accipiēdo nihil vt opponit̄ enti trāſcēdēti:ſic p̄ua/ tio nō eſt nihil ſȝ eſt ens q̄ eſt vnū intelligibile. Vñ cū ph̄i. 5

.cō.2. ph̄i. dicit ꝙ oīs mutatio eſt ab aliquo in aliq̄d:ipſe accipit ali quid vt eſt tranſcendens:⁊ vt eſt cōe omni intelligibili.

¶ Queccūq; vo taīq; affirmatio ⁊ negatio op poſita ſunt:palā eſt ꝙ nullo p̄dictorū modo rum oppoſita ſunt. ¶ In ſolis.n.iſtis neceſ ſarium eſt ſemp quidē aliud eoꝝ eſſe veꝝ:ali ud aūt eſſe falſuȝ. Neq; eniȝ i ꝯtrarijs neccīū eſt ſemp alteꝝ verū eſſe alteꝝ āt falſuȝ. Neq; in his q̄ ad aliq̄d ſunt:neq; in habitu ⁊ p̄ua/ tione:vt ſanitas ⁊ lāguor ꝯtraria ſunt:⁊ neu trum ipſoꝝ neq; veꝝ neq; falſum eſt. Silr̄ āt ⁊ duplū ⁊ dimidiū taīq; relīua oppoſita ſunt ⁊ nō ē eoꝝ alteꝝ nȝ falſuȝ neq; veꝝ. Sȝ neq; ea q̄ ſȝ p̄uationē ⁊ habitū ſunt:vt viſus ⁊ ce citas. Oino aūt eoꝝ q̄ ſm̄ nullā cōplexionē dn̄r nihil verū eſt neq; falſum. Porro oia q̄ predicta ſunt:ſine complexione dicuntur.

ARGI. ¶ Atq; pȝ ⁊ ea q̄ vt affirmatio negatioq; op/ ponunt:nullo dictorū mō oppoſitione ſubi/ re. In his.n. duntaxat alteꝝ veꝝ:alterū fal ſum eſſe neceſſe eſt. neq; eni in ꝯtrarijs neq; in relatiuis:neq; in habitu p̄uationeue neceſ ſe eſt:ſemp alterū verū alterū falſum eſſe:ſa/ nitas enim ac morbus ꝯtraria ſunt:⁊ neutꝝ ipſorū verū eſt:aut falſuȝ. Silr̄ ⁊ duplū:⁊ di/ midium:relatiue quidē opponunt̄: neutruȝ tm̄ veꝝ eſt aut falſuȝ. Cecitas ēt atq; viſus ha bitus q̄dē ⁊ priuatio ſunt vt pȝ at neutrū ve rum eſt aut falſuȝ. Oino autē nihil eoꝝ q̄ nul la cū ꝯplexione dn̄r veꝝ ē:aut falſuȝ. At vni uerſa que dicta ſunt ſine complexione dn̄r.

¶ Hec eſt quarta pars huius capl'i:in q̄ determinat de oppo ſitione ꝯdictoria:⁊ cōtinet ꝑ iſta duas particulas. In p̄^a po nitur dr̄ia inter oppoſita ꝯdictorie:⁊ oia alia oppoſita. In ſ̄a

ſ̄i. (Maxime vē.) remouet ph̄s vnā inſtātiā q̄ poſſet fieri. In p̄^a ḡ particula narrādo dicit ꝙ ꝯdictorie oppoſita dr̄nt ab oī bus alijs oppoſitis ꝑ h̄ ꝙ ſemꝑ ꝯdictorie oppoſitoꝝ alteꝝ ē veꝝ ⁊ reliquū eſt falſuȝ:ſȝ de alijs oppoſitis nō eſt h̄ veꝝ: nā lāguor ⁊ ſanitas neq; eſt veꝝ neq; eſt falſuȝ:neq; duplū neq; dimidiū eſt veꝝ vel falſuȝ. Et iſtud ꝓbat ph̄s dicēs.i. ꝙ nullū oppoſitoꝝ alioꝝ ab oppoſitis ꝯdictorie eſt alteꝝ veꝝ ⁊ reli/ quum falſuȝ:⁊ h̄ eſt ꝯ. 42. huius lib. q̄ ſic ꝓbat̄. De q̄ꝺ eſt ve rum vel falſuȝ eſt ꝯplexū:ſȝ nullū oppoſitoꝝ alioꝝ a ꝯdicto rie oppoſitis eſt ꝯplexū:ḡ nullū oppoſitoꝝ alioꝝ a ꝯdictorie oppoſitis eſt alteꝝ veꝝ ⁊ reliquū falſuȝ. ¶ Intelligēda ſunt B h̄ duo. Primū ꝙ ꝯdictoria ſunt duplicia q̄dā ꝯplexa q̄dā in cōplexa:⁊ de ꝯdictorijs cōplexis loq̄tur h̄ ph̄s ⁊ nō de incōple xis:⁊ de ꝯdictorijs cōplexis eſt veꝝ q̄ꝺ ph̄s hic dicit:ſȝ de ꝯ/ dictorijs incōplexis nō eſt veꝝ:q̄ꝛ neutrū ꝯdictorioꝝ incōple xorum eſt verū vel falſuȝ. ¶ Secūdū notabile eſt ꝙ ph̄s nō C loquit̄ hic de ꝯrijs cōplexis:ſȝ ſolū de ꝯrijs incōplexis ꝙ ne/ utrum ꝯrioꝝ incōplexoꝝ eſt veꝝ vel falſuȝ. ¶ Sȝ dubitat̄ D q̄ꝛ calefacio ⁊ frigefacio ſunt ꝯria incōplexa ⁊ vtrūq; illoꝝ ē verū vel falſum:q̄ꝛ ſi dico hanc vocē calefacio dico verū vel falſum ergo videt̄ ꝙ aliquod incōplexoꝝ eſt veꝝ vel falſuȝ. Et ſimiliter ſi dico hanc vocē curro:dico verū vel falſuȝ:⁊ ta men hec vox curro eſt vox incōplexa. ¶ Confirmatur:q̄ꝛ verum vel falſum non ſunt in voce niſi ſint in ſignificatione: ſed vox incōplexa pōt ſignificare verū vel falſum:ergo vox ī cōplexa pōt eſſe vera vel falſa:ꝓbatio aſſumpti.nā poſſibile eſt ꝙ hec vox de. ſignificet idem quod hec ꝓpoſitio:deus ē. ⁊ ita incōplexū pōt ſignificare verū vel falſum. ¶ Ad p̄mū iſtorū dōȝ ꝙ iſte voces frigeſio caleſio ſunt orationes impli/ cite:⁊ ſunt ꝯplexa implicite:q̄uis explicite ſint incōplexa:q̄ꝛ idem eſt dicere caleſio ⁊ ego caleſio:⁊ nō eſt incōueniēs:q̄ꝛ h̄ꝫ incōplexa explicite ⁊ ꝯplexa iplicite ſint v̄a vel falſa: nec de talibus incōplexis loq̄tur ph̄s h̄. Et q̄ñ ſic ꝓbat̄ ꝙ incō/ plexū nō eſt veꝝ nec falſuȝ. dico ꝙ incōplexū explicite:q̄ꝺ tm̄ eſt cōplexū implicite bn̄ pōt eē verū vel falſuȝ inq̄ntū eſt cō plexum ſȝ intellectū. ¶ Ad ꝯfirmationē dico ꝙ veꝝ ⁊ fal/ ſum ſunt in voce cōplexa ſicut in ſigno:⁊ ſic ꝙ vox cōplexa dꝫ v̄a:q̄ꝛ eſt ſignificatiua v̄i.ſȝ vox cōplexa q̄ nō reſoluit̄ in vocē cōplexā nō dꝫ eē v̄a vel falſa:q̄uis ſignificet verū vel falſuȝ. vn̄ ſi h̄ vox ponat̄ ad ſignificādū idē q̄ꝺ hec ꝓpō. deus eſt:h̄ vox. a. ſignāt verū vel falſum:ſed incōplexe:⁊ iō nec eſt verū nec falſum:nec aña nec ꝯña i aliqua ꝯña: vn̄ ſi aliqua dicat̄. deus eſt. ḡ. a. nō facit aliquā ꝯñiā:ſed ita nō eſt de v̄bis p̄^e ⁊ ſe ꝑſone:q̄ꝛ q̄uis ſint voces incōplexe:ſignificāt tm̄ per mo/ dum cōplexoꝝ:⁊ iō pn̄t eē aña ⁊ ꝯña in aliqua ꝯña: vn̄ hec ꝯña eſt bona:ſi curro moueor:ſȝ nō ſic eſt de incōplexis ſigni ficātibus ꝑ modū incōplexoꝝ:q̄ꝛ h̄ꝫ nō ſunt orōnes implici te nec explicite. ¶ Sȝ ꝯ. poſito ꝙ. a. ſignāt idē q̄ꝺ deus eſt: tunc hec orō eſt v̄a a. eſt verū:q̄ꝛ ſequit̄. deus eſt:eſt verū. ḡ. a. eſt veꝝ:pȝ ꝯña:⁊ aña eſt verū. ḡ ⁊ ꝯña. ⁊ ex h̄ ſeq̄tur ꝙ vox incōplexa pōt eē aña vel ꝯña in ꝯña bona:⁊ ſic hec ꝯña eſt bona:deus eſt. ḡ. a. ē. Dōȝ ꝙ hec eſt diſtinguēda a. ē veꝝ ex eo ꝙ ly. a. pōt accipi mālr̄ vt ſignificatiue. Si ſignificatiue hec eſt v̄a. a. ē veꝝ:⁊ ſic ſupponit ꝓ iſta. deus ē. Si mālr̄ ſic hec eſt falſa a. eſt veꝝ. q̄ꝛ ſic ſignāt ꝙ hec vox. a. ē v̄a. Iſta tm̄ ē v̄a. a. ſignificat veꝝ accipiēdo. a. mālr̄:ſȝ ex h̄ nō ſequit̄ ꝙ hec ſit v̄a. a. eſt veꝝ accipiēdo. a. mālr̄ in ꝯñte:q̄ꝛ h̄ vox. a. ſignificat veꝝ ꝑ modū incōplexi:vt dcm̄ eſt:⁊ de tali nō ſequi tur ꝙ ſi ſignāt verū ꝙ ſit veꝝ. Iſta tm̄ ꝯña eſt bona. a. ſignāt veꝝ. ḡ. a. eſt veruȝ:ſȝ ꝙ ly. a. ſupponit ſignificatiue in ꝯñte:⁊ mālr̄ in añte:h̄mōi ḡ ꝓpōnes. a. eſt aña vel ꝯña in ꝯñtia bo/ na ſunt diſtinguēde ex eo ꝙ ly. a. pōt habere ſuppoſitionem ſimplicem ⁊ ſuppoſitionē ſignificatiuā. Si ſupponat ſignifi/ catiue:ſic hec eſt v̄a. a. eſt aña. a. eſt ꝯña:q̄ꝛ denotatur ꝙ de⁹ eſt:h̄ eſt aña:vel ꝙ ſit ꝯña. Si v̄o accipiat̄ mālr̄ ſic h̄ eſt falſa. a. eſt aña. a. eſt ꝯña. Et ſi dicat̄ ꝙ ſi hec erit v̄a. a. eſt aña acci piendo ly. a. ſignificatiue:⁊ tunc hec ꝯſequētia aliquo modo

Ergo nulla p̄e dicivera vel falſa niſi ſit cō plexa ex plicite aut im/ plicite vt pȝ ex iſto lo°.

bona,deus ē.ğ.a.accipiēdo li.a ſignificatiue i ꝯñte. ℭ Dōm ꝙ nullo ſenſu eſt hec ꝯñs bona:deus ē.ğ.a.qꝛ li.a. ſequens h.ğ nō pōt accipi ibidē niſi mãłr ꝑ ſeipſa voce:nec oꝫ fieri diſtinctio ex eo ꝙ li a.pōt accipi mãłr vel ſignificatiue:qꝛ h diſtinctio nō hꝫ locū niſi vbi terminus pōt hīc ſuppōnē qḋ nō cōtingit niſi in ōrōne:qꝛ ſi dicēdo deus eſt.a.li.a.nō ſupponit tāq̄ ſbꝫ vel p̄dicatū i aliq̄ ꝓpōnē nec tāq̄ pars ꝓpōnis:nō nō ē diſtinguēda ex eo ꝙ li.a.pt ſupponere vno mō vł alio mō.

ℭ Sed maxime videbiť hoc tale ꝯtingere in his q̄ hꝫ cōplexionē dīr ꝯtraria. Sanū nāq̄ eſſe ſoꝛ.⁊ languere ſortem contrarium eſt.

ARGL. ℭ Verū idipſuz i hiſce ꝯtrarijs maxime accidere videbiť q̄ cū cōplexione dicūť. Ualere enī ſocratē ⁊ egrotare ſocratē cōtraria ſunt.

ℭ Hec eſt ḃa particula hui⁹ partis:in q̄ phs remouet vnā inſtantiā q̄ poſſet fieri cōtra p̄dicta:poſſet.n. aliq̄s dicere ꝙ lꝫ neutrū ꝯrioꝝ incōplexoꝝ i qbus p̄dicanť p̄dicta ꝯtraria eſt vnū veꝝ ⁊ reliquū falſū.v.g.nec languor:nec ſanitas eſt verum vel falſuz:tñ alteꝝ illoꝝ cōtrarioꝝ.ſortes lãguet.ſoꝛ. ē ſanus:eſt veꝝ ⁊ reliquu falſuz. Et ita eſt de p̄uatiue oppoſitis.ſ.ꝙ alteꝝ oppoſitoꝝ in qbus affirmanť oppoſita de eodem eſt verū ⁊ reliquū falſum:ſicut eſt in cōtradictorijs:nō enim eſt ſemꝑ alteꝝ ꝯdictorioꝝ incōplexoꝝ verū ⁊ reliquū falſum:ſꝫ ſemꝑ alteꝝ ꝯdictorioꝝ cōplexoꝝ i quoꝝ vno affirmatur p̄dicatū de ſbo ⁊ in reliquo negať idē p̄dicatū de eodem ſbo:eſt veꝝ ⁊ reliquū falſum.⁊ ita ꝯdictoria oppoſita non differunt ab his oppoſitis per p̄dictā differentiam.

ℭ Sed neq̄ in his ſemper alterū verū alterū eſſe falſum contingit. Cum enim ſit ſoꝛ. erit aliud quidē verū:aliud vero falſuz: cū vero nō ſit.ambo falſa ſunt:neq̄.n.languere neq̄ ſanū eſſe eſt verū:cū omnino ſoꝛ.nō ſit.

ℭ In priuatione vō ⁊ habitu cū nō ſit neutꝝ veꝝ eſt.cū vero ſit non erit alteꝝ veꝝ:hīc nā ꝙ viſuz ſoꝛ.ad id qḋ eſt cecū eſſe ſocratē oppoſitū eſt:ſicut p̄uatio ⁊ habitus:⁊ cū ſit neceſſariū nō eſt alteꝝ veꝝ vł falſum eſſe:cū.n. nōdū nat⁹ ē hīc:vtraq̄ falſa ſt.⁊ viſū.n. hīc ⁊ cecū eē. In affirmatione vō ⁊ negatione ſꝑ ſiue ſit ſiue nō ſit aliḋ qdē erit veꝝ aliḋ vō falſū:lãgueť āt ſoꝛ.⁊ nō lãguere cū ipſe ſit palā eſt ꝙ alterū eoꝝ veꝝ eſt.alteꝝ āt falſuz eſt: ⁊ cū nō ſit ſił:lãguere.n.cū nō ſit falſuz ē:nō lãguere āt verū. Quare in his ſolis ꝓpriū erit ſemꝑ eoꝝ alterū veꝝ alterū āt falſū eē: q̄cūq̄ tāq̄ affirmatio ⁊ negatio oppoſita ſūt.

ARGL. ℭ At neq̄ in hiſce neceſſariū ē:alteꝝ falſū eē. Nā ſi ſit qdē ſocrates veꝝ alteꝝ falſū erit. Si vō nō ſit:ambo falſa erūt:vt pꝫ. Si enī ſocrates oīno nō ſit neutrū erit veꝝ.neq̄ egrotare ipſꝫ:neq̄ valere. In p̄uatione q̄q̄ ac habitu ſi oīno nō ſit:neutꝝ veꝝ erit. Sin ſit:nō ſꝑ alterū erit veꝝ:alteꝝ falſuz. Uiſuz enī hīc ſocratē:⁊ cecū ſocratē eſſe vt habitus atq̄ p̄uatio opponunť: Et ſi ſit nō neceſſe ē alterū verum alteꝝ falſū eē.cū enī nō ē aptus hīc vtrūq̄ eſt falſuz. Sin oīno ſocrates nō ſit:falſuz etiā erit vtrūq̄ ⁊ viſuz ipꝫ hīc.⁊ cecū eē. In affirmatione vō negationeue ſꝑ ſiue ſit:ſiue nō ſit:alteꝝ erit falſuz:alteꝝ veꝝ. Hoꝝ enī egrotare inq̄ ſocratē:⁊ nō egrotare ſocratē ſi ſit.⁊ ſi nō ſit ſocrates:alterū veꝝ:alteꝝ falſuz ēt pꝫ. Si enī nō ſit egrotare illū eſt falſuz nō egrotare veꝝ. Quare hiſce ſolis hoc ꝯpetit:alteꝝ inquā ipſoꝝ veꝝ eē:alteꝝ falſum: q̄ vt affirmatio atq̄ negatio opponuntur.

ℭ Iſtā inſtantiā remouet phs dicēs:ꝙ nō ſemꝑ alterū ꝯrioꝝ eſt verū ⁊ reliquū falſum:in illis in qbus ꝯria immediata affirmanť de eodē ſbo. Nā q̄uis dū ſoꝛ.exiſtit:ſemꝑ alterū illorum:ſoꝛ.eſt ſanus.ſoꝛ.lãguet.ſit verū ⁊ reliquū falſum.tñ ſoꝛ.corrupto vtrūq̄ iſtoꝝ eſt falſum.qꝛ q̄ñ ſoꝛ.nō eſt:tūc nec lãguet:nec eſt ſanus:⁊ eodē mō eſt in p̄uatiue oppoſitis:qꝛ q̄ñ ſbm nō eſt:nec p̄uatio nec habitus ineſt ſbo:⁊ tūc non eſt alterū ꝯtrariorū in coplexorū verum ⁊ reliquū falſum in quibus p̄uatiue oppō affirmantur de eodē ſbo:⁊ ita eſt de relatiue oppoſitis:ſed in cōtradictorijs complexis eſt ſemꝑ ita ſiue ſbm exiſtat:ſiue non exiſtat ꝙ ſemꝑ alteꝝ cōtradictorioꝝ incomplexorum eſt verum ⁊ reliquum falſum:ſed nō eſt ſic in alijs. Et iō ꝯdictorie oppoſita dñt ab omnib⁹ alijs oppoſitis in hoc ꝙ ſemper eſt alterum contradictoriorum verum ⁊ reliquum falſum:ſed non eſt ſic in alijs oppoſitis.

ℭ Contrariū āt eſt bono quidē ex nečitate malū.h āt palā ē p ſingulorū inductionē:vt ſanitati lãguor:⁊ iuſtitie iniuſtitia:⁊ fortitudini debilitas ſimiliter āt ⁊ in alijs. Malo āt aliq̄ñ quidē bonū eſt ꝯtrariū:aliq̄ñ āt malum. Egeſtati cum ſit malum ſuperabundātia contraria eſt cum ſit ⁊ ipſa malum. Sed in paucis hoc tale quilibꝫ inſpiciet:in pluribus vero ſemper malum bono eſt cōtrariū.

ℭ At vero malū qdē bono neceſſario ꝯtrarium eſt.qḋ qdē eſſe pꝫ inductione. Moꝛbus enī ſanitati:⁊ iuſtitie iniuſtitia:⁊ fortitudini timiditas aduerſať:⁊ i ceteris ſimili mō. At malo iter dū bonū:inter dū malū cōtrariū eſt. Defectui enī q qdē eſt malū:exuperatio q̄ qdem ⁊ ipſa malū eſt contrariū ē. Siłr ⁊ mediocritas q̄ qdē eſt bonū vtriq̄ aduerſať:vt pꝫ. In paucis tñ idipſuz eſſe vi.ſꝫ in plurimis malo bonū ſemꝑ contrariū eſt. ARGL.

ℭ Hec eſt 6ª pars huius capłi:in qua phs redit ad determinandū de ꝯrijs. Et cōtinet q̄nq̄ particulas ḃm numeꝝ q̄nq̄ ꝓprietatū q̄rū ꝓprietatū ꝯrioꝝ particule patebūt locis ſuis. Prima ꝓprietas eſt ꝙ ſemꝑ ſi alterū ꝯrioꝝ ſit bonū reliquū erit malū:ſed nō ecōuerſo.nō n.opꝫ ꝙ ſi alterū ꝯrioꝝ ſit malum ꝙ ꝑꝑ hoc reliquū ſit bonū. Uñ breuiter bono nihil ꝯriatur niſi malū:ſꝫ malo ꝯrianť indifferenter tā bonū q̄ malū. Prima pars hui⁹ ꝓprietatis declarať inductiue:nā ſanitati q̄ ē qḋdā bonū ꝯriať lãguor q eſt qḋdā malū ⁊ iuſtitie q̄ ē qḋdā bonū ꝯriať iniuſtitia q̄ eſt qḋdā malū:⁊ fortitudini q̄ eſt qḋdā bonū ꝯriať debilitas q̄ ē qḋdā malū:⁊ ſiłr i alijs ē ꝯdōm .ſ.ꝙ ſꝑ ꝯriū bono eſt malū.ḃa pa.ſ.ꝙ malū ꝯriať malo declaratur exēplariter ſic. Egeſtati q̄ ē qḋdā malū ꝯriať ſuperabundantia q̄ ē qḋdā malū:ſꝫ hoc eſt i paucioib⁹:qꝛ i pl'ib⁹ malū ꝯriať bono:⁊ eꝯ. Uñ breuiter intēdit dīc ꝙ ſic in ꝯrijs incōplexis ita eſt ꝙ ꝯria nunq̄ pñt ſimul eſſe vera:ſꝫ ſiľ falſa:ſic ē i

ꝯtrijs ſm nāmi vel ſm mores ꝙ bono nāe nūqꝫ ꝯriaṫ bonū nāe:ſꝫ malū nāe: ⁊ bono moris nō ꝯriaṫ bonū moris ſꝫ malū moris: ⁊ ſic ꝯria nūqꝫ pñt eſſe ſimul bona: pñt tñ eſſe ſimul mala. ℭ Intelligendū eſt hic ꝙ in nālibus alterū ꝯrioꝝ pōt eſſe melius reliquo: qꝛ alterū ꝯrioꝝ eſt vt habitus ⁊ reliquū vt pūatio. vt pꝫ ex. 10. meta. Jō qꝫuis vere neutrū ꝯrioꝝ in nālibꝰ ſit ſimplr malū. tñ alterū ꝯrioꝝ reſpectu reliq hꝫ rōnem mali. v. g. calor ⁊ frigus ſunt ꝯtraria ſm nāmꝫ ⁊ vtrūqꝫ eſt aliquo mō bonū ⁊ perfectū: tñ frigus nō eſt bonū: ſꝫ malum in ꝯparatione ad calorē: qꝛ frigus in ꝯparatione ad calorem hꝫ rōnē mali: vñ in nālibus ſemꝑ bono ꝯtrariaṫ malum in ꝯparatione. ſ. ꝙ eſt malū reſpectu illius boni ſed nō opꝫ ꝙ ꝯtrariū bono ſit ſimpliciter malū. Jn moralibus vō ſemꝑ vni bono ꝯriaṫ duo mala. v. g. vni v̓tuti ꝯtrariant duo vitia inter q̄ illa v̓tus eſt mediū. v. g. liberalitati q̄ eſt qdā virtus ꝯriaṫ ꝓdigalitas ⁊ illiberalitas ſcꝫ parcitas q ſunt duo mala ſm mores: qꝫuis nō ſint mala nāe ⁊ tēperantie ꝯriant duo mala. ſ. intēperātia ⁊ inſenſibilitas: ⁊ fortitudini ꝯriant audacia ⁊ timiditas que ſunt duo mala: vñ v̓tus moralis q̄ ē qdā bonū moris eſt mediū inter duo vitia q̄ ſunt mala moris. Et virtus ꝯtrariaṫ vtriqꝫ vitiorꝫ inter q̄ eſt mediū ſicut bonū ꝯtrariaṫ malo: ⁊ duo vitia inter q̄ virtus eſt mediū cōtrariant inter ſe. ſicut malū ꝯtrariaṫ malo vt pꝫ ex ſo. ethi.

ℭ Intelligēdū ꝙ de bono pñt fieri multe diſtinctiones. Una ꝙ bonū accipiṫ tripl'r. Uno mō vt eſt tranſcēdēs: ⁊ quō loquitur phs p̄ ethi. vbi dꝫ ꝙ bonū dē equalr enti. Alio mō accipitur bonū ꝓ bono nāe. Tertio mō accipiṫ bonū ꝓ bono moris: bonū trāſcēdēs idē eſt qḋ ens: ⁊ bonū ſic acceptū non hꝫ ꝯtrariū ſicut ens in ſua cōitate nō hꝫ ꝯtrariū. Et iō ſm ꝙ bonū hꝫ ſuppoſitionē ſimplicē in illa ꝓpōne bono ꝯtrariaṫ aliqd. ſic eſt falſa: qꝛ ex q̄ qōlꝫ eſt bonū in ſua cōitate acceptū qꝛ ſi hēret ꝯriū illud ꝯtrariū eſſet ens ⁊ bonū: ex q̄ qōlꝫ eſt bonum. ⁊ ita ꝯriū v̓e ꝑdicareṫ de ſuo ꝯrio: tñ accipiendo bonū vt ſupponit ꝑſonaliter: ſic hec eſt v̓a: bono ꝯriaṫ aliqd: qꝛ alicui bono. ſ. enti ꝯriaṫ aliqd: ⁊ ſic hec eſt v̓a bonū ꝯtrariatur bono: ſicut iſta: aliqḋ ens ꝯtrariaṫ alicui enti: vñ accipiendo bonū vt eſt trāſcendēs: ſic hec eſt v̓a bonū ꝯtrariaṫ bono: ⁊ nihil ꝯtrariaṫ bono niſi bonū ſed de bono ſic accepto nō loquitur hꝭ phs: bonū nāe eſt idē qḋ ꝑfectio rei: ⁊ hꝰ bonū dꝛ in reſpectu ad naꝫ cuiꝰ eſt ꝑfectio: ſic ⁊ ꝑfectū dꝛ relatiue ſeu ꝯparatiue: ⁊ ſic dꝛ illud qḋ ꝯſeruat rē in ſe ⁊ in ſui nō dꝛ bonum nā in ꝯparatione ad illā rē e deſtructiua ⁊ corruptiua: vt ſectio: corruptio: debilitas: languor: ſeu infirmitas dicūt mala nāe: frigus ē dꝛ malū reſpectiue ⁊ in ꝯparatione ad ignē cuius eſt reſpectiuū. Dico ꝙ ꝯparādū bonū nāe ⁊ malū nāe ad idē: ſic ſunt ꝯria ⁊ ſic bonū nāe nō ꝯtrariaṫ bono nāe: ſed malo nāe. Et iſto mō accipiēdo bonū ⁊ malū. ſ. reſpectiue idē eſt bonū ⁊ malū reſpectu diuerſoꝝ. Nā illud idē qḋ eſt bonū aq̄. ſ. frigiditas eſt malū igni: ⁊ illud qḋ eſt bonū igni eſt malum aq̄: ⁊ bonū ⁊ malū ſic ꝯparata ad diuerſa nō ſunt ꝯtraria ſed ꝯparata ad idē ſic ſunt ꝯtraria: qꝛ idē nō pōt eſſe ꝯſeruatiuū ⁊ deſtructiuū: ſed ſi loquimur de bono moris: ſic v̓tutes ⁊ operationes ſꝫ v̓tutes ⁊ bonū ꝯſeruatiue dñr bona. Et malū moris idē eſt qḋ vituperabile: ⁊ ꝗ ſunt vitia ⁊ operatio vitioꝝ: ſic loq̄ndo de bono ⁊ malo ſemꝑ bono ꝯtrariaṫ malum: ⁊ nūqꝫ ꝯtrariaṫ bonū bono: ⁊ ſic ꝯtrariant vtriqꝫ vitiorum inter q̄ v̓tus eſt mediū. Uñ phs ſic loqṫ d̓ bono ⁊ malo nāe ⁊ moris indifferēter: ⁊ ſic eſt ſuū dcm̄ vl'r veꝝ. nec bonum nāe ꝯtrariaṫ bono nature: nec bonū moris contrariaṫ bono moris. Aliam diſtinctionem trimembrem ponit phs de bono. 8. ethi. dicens ꝙ bonum eſt triplex. ſ. bonum vtile: ⁊ bonum delectabile: ⁊ bonum honeſtum: ⁊ bonum honeſtum idem eſt qḋ bonum moris: bono vtili contrariatur malum quod eſt damnum in rebus. bono delectabili cōtrariaṫ malum pene quod eſt malū triſtabile ſeu penale: bono honeſto contrariatur malum vituperabile. Multe alie diſtinctiones ſunt de bono: quas propter breuitatem omitto.

ℭ Ampliꝰ v̓o ꝯtrarioꝝ nō neccīū ē: ſi alteꝝ ē: ⁊ reliquū eē: ſanis nāqꝫ oibꝰ ſanitas qdē erit lāguor v̓o nō erit. Silr aūt ⁊ cū ſuit oēs qdē albi: albedo qdē erit: nigredo v̓o non erit.

ℭ Preterea nō neceſſariū ē ſi ꝯtrarioꝝ alterum ſit ⁊ reliquū eē. Nā ſi oēs ſint ſani: ſanitas qdē erit: morbꝰ v̓o nō erit. ſilr ſi ſint oīa alba: albedo qdē erit nigredo v̓o non erit. ARGL.

ℭ Hec eſt ſa particula huius partis: in q̄ phs ponit ſa ꝓprietatē ꝯrioꝝ q̄ eſt iſta: qꝛ qꝫuis vnū ꝯrioꝝ ſit i reꝝ nā. nō tñ ꝑ hoc oꝫ ꝙ reliquū ſit in reꝝ nā. qꝛ ſi oīa aīalia eſſent ſana: tūc nō eēt egritudo nec lāguor. ⁊ ſi oīa eſſent alba tūc nō eēt nigrum. ℭ Sed ꝯ hoc eſt dictū phi ꝑmo de celo: qui dicit. Si vnū ꝯrioꝝ ſit in reꝝ nā. oꝫ ꝙ reliquū ſit in rerū nā. ℭ Sciendum ꝙ ꝑ eſſe in nā poſſumus duo ītelligere. ſ. vel actualiter actu exiſtere: ⁊ ſic nō opꝫ ꝙ ſi vnū ꝯrioꝝ ſit in rerū nā: ꝙ ꝑ hoc reliquū ſit in rerū natura. ⁊ hoc intelligit phs hic. Alio modo ꝑ eſſe pōt intelligi aptū natū ad exiſtere in nā ſine naliter exiſtere in actu: ⁊ ſic intelligit phs primo de celo. D Tex. cō. 10.

ℭ Amplius ſi ſortē ſanum eſſe ad id quod eſt ſortē languere ꝯtrarium eſt: cum non ſit poſſibile vtrunqꝫ eidē ſil' ineſſe nō erit poſſibile cū alteꝝ ꝯtrarioꝝ ſit ⁊ r̄liquū eē. Cū. n. ſit verū ſocra. ſanū eē nō erit veꝝ lāgueṙ ſocratē.

ℭ Preterea ſi ſocratē valere ꝯtrariū eſt huic ſocratē egrotare. fieri v̓o non pōt vt ambo ſimul eidem inſint. Jmpoſſibile eſt ſi cōtrariorum alterum ſit: ⁊ reliquum etiam eſſe. ARGL.

ℭ Hec eſt tertia particula huius partis: in q̄ phs ponit tertiā ꝓprietatē cōtrarioꝝ que eſt iſta: qꝛ ꝯtraria nō affirmanṫ vere ſimul de eodē. v. g iſte ꝓpoſitiones nō pñt ſimul eſſe vere. ſor. eſt ſanus. ſor eſt eger: ⁊ hmōi. rō eſt: qꝛ ꝓpōnes de eodem ſubiecto ⁊ ꝑdicatis ꝯrijs ſunt quodāmō ꝯrie. ſed ꝓpoſitiones ꝯrie nō pñt ſimul eſſe vere. ideo ꝓpoſitiones affirmatiue de eodē ſbo ⁊ ꝑdicatis ꝯrijs non pñt ſimul eſſe vere.

ℭ Palā autē ē ꝙ circa idem: aut ſpē: aut gñe nā hñt fieri ꝯtrarietas: languor nanqꝫ ⁊ ſanitas in corpore aīalis nā hñt fieri. Albedo nanqꝫ ⁊ nigredo ſimpl'r in corpore: iuſtitia vero ⁊ iniuſtitia in anima.

ℭ Pꝫ ēt ⁊ circa idez aut ſpē: aut gñe ꝯtraria fieri eē apta. Etenī morbꝰ qdē ⁊ ſanitas i aīalis corpore. Albedo āt ⁊ nigredo i corpore abſolute. iuſtitia q̄qꝫ ⁊ iniuſtitia i hoīs aīa fiūt ARGL.

ℭ Hec eſt quarta particula huius partis: ī qua phs ponit q̄rtam ꝓprietatē ꝯrioꝝ q̄ eſt iſta. Omnia ꝯtraria nata ſunt fieri circa idem genere vel ſpecie. v. g. ſanitas ⁊ languor q̄ ſunt contraria habēt fieri circa corpus: quod eſt vnū ſpecie ſubalterna: ⁊ albedo ⁊ nigredo habēt fieri circa corpus qḋ eſt vnuꝫ genere: ⁊ iuſtitia ⁊ iniuſtitia nata ſunt fieri circa aīam humanam que eſt vna ſpecie ſpecialiſſima. ℭ Intelligendū ꝙ ꝯtraria ſm ſpeciē poſſunt fieri circa idem gñe vel ſpē: ſꝫ nō circa idem numero: niſi ſucceſſiue ⁊ nō ſimul. Indiuidua tamen contraria vt iſte calor q nunc eſt in igne: ⁊ iſtud frigus quod nunc eſt in aqua nō ſunt nata fieri circa idem numero ſed circa idem genere vel ſpecie: nam accīs manens idē numero nō eſt aptū natum migrare de ſubiecto in ſubiectum.

ℭ Neceſſariū ē āt oīa ꝯtraria vl' i eodē gñe eē vl' i ꝯtrarijs gñibꝰ: vel ipſa gña eē: vt albū ⁊

nigrũ in eodẽ gñe ſunt: color enĩ gen⁹ eoꝝ ẽ: iuſticia vo ⁊ iniuſticia i ꝯtrarijs gñib⁹ ſunt. huius enim virtus: huius nequitia gen⁹ eſt. Bonũ enim ⁊ malũ non ſunt in aliquo genere: ſed ipſa ſunt genera aliquorũ exiſtentia.

ARGI. ¶ Cõtraria inſup oĩa aut eodẽ i gñe: aut ꝯtrarijs in gñib⁹ eẽ: aut ipſa gña eſſe neceſſe eſt. nã albũ quidẽ ⁊ nigrũ eodẽ i gñe ſunt. color enĩ ipſoꝝ eſt genus. Juſtitia vo ac iniuſtitia ſub gñib⁹ ꝯtrarijs collocant̃. alteri⁹ enĩ vt⁹: alteri⁹ vitiũ eſt genus: vt pꝫ. at bonũ ⁊ malũ nõ ſunt in gñe: ſed aliquorũ ipſa genera ſũt.

¶ Hec eſt quĩta particula huius partis in q̃ phs ponit quĩtã ꝓprietatẽ ꝯriorũ q̃ eſt ꝙ oĩa ꝯria vel ſunt in eodẽ genere vel in generibus cõtrarijs vel ipſa ſunt genera aliorũ: ⁊ exemplificat de omnibus iſtis: ⁊ primo de primis dicens ꝙ albedo ⁊ nigredo ſunt in eodẽ genere: qꝛ color eſt genus eorũ: ⁊ accipit ꝯcreta pro abſtractis: nã albedo ⁊ nigredo ſunt in eodẽ gñe: ſcꝫ in gñe coloris deinde exẽplificat de ſecũdis dicẽs ꝙ iuſtitia ⁊ iniuſtitia ſunt in ꝯrijs gñib⁹: nã virtus ⁊ vitiũ ſunt gña ꝯria ⁊ iuſtitia eſt in genere virtutis ⁊ iniuſtitia i gñe vitij. Tertio exẽplificat de tertijs dicẽs ꝙ bonũ ⁊ malũ non ſunt i gñe: ſꝫ genera aliorũ. ¶ Hic eſt notandũ ꝙ genus quantum

Gen⁹ eſt triplex. ſpectat ad propoſitũ eſt triplex. ſ. genus logicũ: ⁊ genus phyſicum ⁊ genus moris. Genus phyſicũ eſt genus predicabile de his que pertinẽt ad predicamẽtum. Genus logicũ eſt duplex. ſ. gñaliſſimũ ⁊ ſubalternũ. loquẽdo ĝ ꝓprie de ꝯrijs. ſ. que poſita ſunt ſub eodẽ gñe: ⁊ maxime diſtãt ⁊ pñt ineſſe eidem ſubiecto numero ſucceſſiue ⁊ nõ ſimul. ſic dico ꝙ oĩa ꝯria nata ſunt in eſſe in eodẽ gñe logico gñaliſſimo vel ſubalterno: vt pꝫ ex. 10. ⁊ 5. meta. vbi daẽ diffĩõ ꝯrioꝝ que talis

Tex.cõ 13. & in de. eſt. Contraria ſunt que poſita ſunt ſub eodẽ gñe a ſe inuicez maxime diſtãt: ⁊ ſimilit̃ oĩa ꝯria accepta ſꝫ ſpẽs hñt fieri circa idẽ ſubiectũ phyſicũ. hoc ẽ circa idẽ ſubiectũ ſpẽ vel gñe: ſꝫ nõ oĩa ꝯria ſpectãtia ad mores ſunt in eodẽ gñe moris. ſꝫ quedã ſunt in diuerſis gñibus moꝝ. ⁊ nullo mõ in eodẽ gñe moris: vt iuſtitia ⁊ iniuſtitia. Et quedã ſunt ꝯria ſpectãtia ad mores que nec ſunt in eodẽ gñe nec in diuerſis gñibus: ſed ipſa ſunt gña alioꝝ: ⁊ ſic bonũ moris ⁊ malũ moris ſunt gña moꝝ que continẽt oĩa pertinẽtia ad mores: ⁊ iõ ſunt gña. ⁊ nõ ſunt in eodẽ gñe moris nec in diuerſis gñibus moꝝ: ſed

6 bene ſunt in eodẽ gñe logico. ſ. in gñe qualitatis. ¶ Secũdo notan[m] eſt ꝙ ꝯria ꝓprie dicta ſunt duplicia: quedã ſic ſe hñt ꝙ qdlꝫ ꝯtentũ ſub vna ſpẽ ꝯriaẽ cuilꝫ cõtẽto ſub ſpẽ ꝯria: ⁊ talia ꝯria dñr eſſe in eodẽ genere: ⁊ ſic ſe hñt ꝯria phyſica: ſ. ter que poteſt eſſe motus ꝑ ſe. v.g. albedo ⁊ nigredo ſic ſunt ſpẽs ꝯtrarie ꝙ qdlibꝫ cõtentũ ſub albedine ꝯriaẽ cuilibꝫ cõtento ſub nigredine ⁊ ecõuerſo. Et tunc calor ⁊ frigus. ⁊ hõ forme naturales ſic ſunt ꝯrie: ⁊ ſic ſe habẽt aliqua ꝯtraria in gñe moris: vt iuſtitia vel iniuſtitia. Alia vo ſunt ꝯria que ꝓp hoc: qꝛ alicui contento ſub vno ꝯriatur aliqd contentũ ſub alio: nõ tñ oĩ cõtẽto ſub vno cõtrariatur quodlibet contentum ſub alio: ⁊ ſic virtus ⁊ vitiũ ſunt ꝯria: nã cuĩ virtuti contrariatur aliquod vitium: nõ oẽ vitium ꝯtrariatur omni virtuti. Nã tẽperãtie nõ ꝯriatur cupiditas timec fortitudo ꝯriatur ꝓdigalitati: ⁊ hmõi ꝯtraria nõ ſunt in gñe moris: ſed i diuerſis gñibus. Nã omne vitiũ continetur ſub malo qd eſt vnum genus moris: ⁊ oĩs virtus continet̃ ſub bono: qd eſt aliud genus moris. Dico ergo ꝙ hmõi ꝯtraria nõ opponuntur vniuerſali: ſed pro tanto dñr ꝯtraria: qꝛ omni contento ſub vno contrariatur aliqd ꝯtentum ſub alio: ſed omnia hõ contraria vel ſunt in diuerſis generibus: vt virtus ⁊ vitium: vel ſunt genera aliorum: vt bonum ⁊ malum.

Prius aũt alteꝝ altero dĩ q̃druplr̃: Cap. 8. pzio qdẽ ꝓprie ſm tps: ſm qd. ſ. antiqui⁹ ⁊ ſenius: alterum altero E dicitur: in eo enim ꝙ tempus amplius eſt ⁊ antiquius ⁊ ſenius dicitur.

¶ Prius ꝙppiã alio: q̃tuor dĩ modis. Atq̃ pmo qdẽ ⁊ ꝓpriſſime ipe. Quo pacto ꝙppiã antiqus aliq ⁊ vetuſti⁹ dici ſolet. qꝛ nãq̃ pl⁹ ẽ tpis ideo antiquius atq̃ vetuſtius dicit̃. ARGI.

¶ Iſtud eſt ſm capitulũ tractatus tertij in quo determinat̃ d̃ priori ⁊ ꝑ ꝯñs de poſteriori: qꝛ oppoſitoꝝ eadẽ eſt diſciplina. Iſtud capl̃m ꝯtinet qnq̃ partes ſꝫ modũ qnq̃ modoꝝ prioris quos ponit. ſa ibi. (Secũdo aũt mõ.) tertia ibi. (Certioris ſꝫ.) quarta ibi. (Amplius ſupra.) qnta ibi. (Et aũt pterea) In pma ergo parte narrat intẽtionẽ ſuã ⁊ ponit pmũ modũ prioris dicẽs: p̃ ꝙ vnũ dĩ prius altero q̃druplr̃: ⁊ h̃ ẽ ſꝫ modos prioris magis famoſos: tñ poſtponit qntum mo[m] minus famoſum. Primo ponit p[m] mo[m] dicẽs: pmo ⁊ ꝓprie dĩ alterũ prius altero ſꝫ tẽpus nã vnũ dĩ prius alio qd eſt antiquius aut ſenius altero: nihil aũt dĩ antiquus alio niſi ſm tẽpus. ergo ſꝫ tẽpus dĩ aliqd eſſe prius altero. Iſto etiã modo tẽpus preteritũ quãto eſt remotius a pñti tanto dĩ prius ⁊ quanto eſt ꝓpinquius preſenti tanto dicitur poſterius.

¶ Scdo mõ qd nõ ꝯuertit̃ ſꝫ ſubſiſtẽdi ꝯñaꝫ vt vn⁹ duob⁹ priꝰ: duob⁹ enĩ exñtib⁹ mox ꝯñs ẽ vnũ eẽ: vno aũt exñte nõ neciũ ẽ duo eẽ: iccirco ñ ꝯuertit̃ ab vno ꝯña vt ſit reliquũ: p⁹ vo vr̃ illd eẽ a q̃ nõ ꝯuertit̃ i eo qd eſt eẽ ꝯña.

ARGI. ¶ Scdo vo vt id a quo nõ ꝯuertit̃ eẽndi ꝯñe quo pacto vnũ duob⁹ eſt prius. nã ſi ſunt duo, ⁊ vnũ cõtinuo ſeqt̃ eẽ. at ſi ſit vnũ nõ neceſſario ſequit̃ duo eẽ. Quare ab vno cõſequẽtia nõ cõuertit̃ vt reliquũ ſit: pri⁹ autẽ id eſſe videtur a quo nõ cõuertit̃ eſſendi cõſequẽtia.

¶ Hec eſt ſa pars huius capituli in qua phs ponit ſꝫ modũ prioris q talis eſt: ꝙ aliquid eſt prius altero a q̃ nõ conuertit̃ ſubſiſtẽdi ꝯñe: ⁊ ſic vnũ eſt prius duob⁹ nã duob⁹ exñtib⁹ ſequitur vnũ eſſe ⁊ nõ ecõuerſo. cũ ab vno ad duo nõ cõuertat̃ ſubſiſtẽdi ꝯña qꝛ oẽ illud a quo nõ cõuertitur ſubſiſtẽdi ꝯña eſt prius: ⁊ ſic ſequit̃ ꝙ vnũ eſt prius duobus. ¶ Sciendũ ꝙ b id qd ſequit̃ ad aliud ⁊ nõ ecõuerſo eſt illud a quo nõ ꝯuertitur ſubſiſtẽdi ꝯña. ⁊ iõ illud qd ſequit̃ ad aliud ⁊ nõ econuerſo eſt prius iſto ſecũdo modo prioris. ¶ Intelligendũ ꝙ 3 aliqua ſunt que ſic ſe hñt adinuicem ꝙ vnuꝫ ponit aliud reſpectu cuiuſcunq̃ affirmati termino vtroq̃ ſupponẽte pſonaliter: ⁊ iſto mõ ſe hꝫ ꝑ ſe inferius ⁊ ꝑ ſe ſuperius. Nã inferius ſupponẽs pſonaliter ponit ſuũ ſuperius ſupponẽs perſonaliter reſpectu cuiuſcunq̃ affirmati. ſed nõ ecõ. ſuperius. n. nõ ponit inferius reſpectu cuiuſcunq̃ affirmati. nã õ q̃cũq̃ affirmat̃ inferius de eodẽ affirmat̃ ſuũ ſuperius ꝑ ſe. ⁊ q̃cq̃d affirmat̃ de inferiori affirmat̃ de ſuo ſuperiori ꝑ ſe: ſꝫ nõ ecõuerſo vtroq̃ ſupponẽte pſonalit̃. Et iõ ꝑ ſe ſuperius dĩ eẽ prius reſpectu ſui ꝑ ſe inferioris. Quedã aũt ſic ſe hñt ꝙ vnũ ponit aliud reſpectu eẽ exiſtere: ⁊ nõ reſpectu cuiuſcũq̃ alterius affirmati. Et ſic ſe hñt vnũ ⁊ duo. qꝛ reſpectu actu eẽ ⁊ exiſtere duo ponũt vnũ. ⁊ nõ ecõuerſo. Nã ſequit̃. duo ſunt. ĝ vnũ eſt. ⁊ nõ ſequit̃. vnũ eſt. ĝ duo ſunt: ſꝫ nõ ſequit̃. duo ſũt multa. ĝ vnũ eſt multa. nec ſeqtur. duo trahũt nauẽ. ĝ vnus trahit nauẽ. Siĺr ſeqtur. color eſt. ĝ ſba eſt. ſed nõ ſeqtur. color eſt q̃litas. ergo ſba eſt q̃litas. Et iſto modo dicẽdi dicimus ꝙ relatiua poſita ſe ponunt: ⁊ perempta ſe perimunt. quia

reſpectu

reſpcū exiſtere ponit ſe. ꝛ nō reſpectu cuiuſcunqȝ affirmati. Nā ſequitur pater eſt, ergo filius eſt. ſed nō ſequitur pr̄ currit. ergo filius currit. Dico ergo ꝙ nō eſt idē dicere prius a quo nō ↄuertitur ſubſiſtēdi ↄ̄ña ꝛ dicere prius a quo nō ↄuertitur ↄ̄ñtia. prius. n. a quo nō ↄuertitur ſubſiſtēdi ↄ̄ña eſt illud qḋ reſpcū eſſe exiſtere ſeqtur ad aliud. ꝛ non ecōuerſo. ꝛ ſic vnū eſt prius q̄ duo ꝛ ſubſtātia eſt prius accn̄te. ſed prius a quo nō cōuertitur ↄ̄ñtia eſt illud qḋ reſpectu cuiuſcūqȝ affirmati ſequitur ad aliud ꝛ nō ecōuerſo. ꝛ ſic magis cōe eſt prius minus cōmuni. vt aīal eſt prius hoīe. qꝛ reſpectu cuiuſcūqȝ affirmati homo ponit aīal. ꝛ non econuerſo. vtroqȝ ſumpto pſonaliter. vnde prius a quo nō ↄuertitur ↄ̄ña eſt magis cōe q̄ prius a quo nō ↄuertitur ſubſiſtēdi ↄ̄ña. qꝛ illud qḋ reſpectu cuiuſcūqȝ affirmati ponit aliud ꝛ non ecōuerſo ponit illud reſpectu eſſe ꝛ non exiſtere. ꝛ non econuerſo.

℄ Tertio vō mō ſm quēdā ordinem prius: dr̄: quēadmodū in diſciplinis ꝛ ozōib⁹: nā in demr̄atiuis diſciplinis eſt p̄us ꝛ poſteri⁹ ſm ordinē. in geometria. n. elr̄nta priora ſūt alijs q̄ deſcribunt̄ p ordinē: ſȝ in grāmatica elr̄nta p̄ora ſunt ſyllabis. ꝛ in ozonib⁹ ſilr̄ p̄hemium prius eſt narratione per ordinem.

ICI. ℄ Tertio modo ordine quodā dr̄ prius: vt in ſcientijs atqȝ ozonibus intueri licet. In demōſtratiuis. n. ſcientijs pri⁹ eſt nimirū atqȝ poſteri⁹ ordie. elr̄nta nāqȝ priora ſūt deſignatiōibus: ordine qppe: cū principia p̄ora ſint ordine ↄcl'onibus cōtēplandis. ꝛ in grāmatica ſyllabis priora ſūt elr̄nta. in ozonib⁹ etiā exordiū ſilr̄ mō narrationē ordie anr̄cedit.

℄ Hec eſt tertia ps huius capituli in qua phs ponit tertium modū prioris dicens ꝙ tertio modo dr̄ prius ſm ordinē ꝛ exēplificat in diſciplinis ꝛ in ozonibus. nā in diſciplinis ſm ordinē rerū aliqd eſt p̄us. ꝛ aliquid eſt poſteri⁹. Nā in geometria elr̄nta. ſ. p̄ncipia ſunt priora his que deſcribunt̄. ſ. cōcluſiōib⁹ ſequētibus ex p̄miſſis. Similiter in grāmatica elemēta. ſ. lr̄e ſunt priora ſyllabis. ꝛ in rethorica p̄hemium eſt prius narratiōe. ℄ Sciendū ꝙ illud vocat̄ prius iſto 3° mō qḋ p̄cedit ſm rectū ordinē ita ꝙ opȝ p̄us accipe vel ſcire illō reſpcū cuius dr̄ prius. Et iſto mō in qualȝ ſcia p̄n̄a ſunt p̄ora ↄ̄nibus. qꝛ rectus ordo ingrendi ſciam eſt incipe a p̄ncipijs ꝛ ex eis p̄cedere ad ↄcluſiōes. igit̄ in grāmatica ſm rectum ordinem primo dȝ aliqs addiſcere que ſunt lr̄e. ꝛ poſtea dȝ addiſcere quomodo ſyllabe componuntur ex litteris.

℄ Amplius ſupra ea que dicta ſunt qḋ meli⁹ eſt ꝛ honorabilius p̄us naturalr̄ eſſe videt̄. Cōſueuerūt. n. ꝛ plurimi honorabiliores ꝛ magis dilectos a ſe p̄ores dicē apud ſe. Eſt qdē hic ꝛ pene alieniſſimus priorū modus. Modi itaqȝ qui dicti ſunt de priore iſti ſūt.

ICI. ℄ Preterea id qḋ eſt preſtabilius honorabiliuſue prius nā eſſe videtur. Pleriqȝ etiam eos qui ſunt honorabiliores: quoſqȝ magis amant dicere p̄ores ↄſueuerūt. Hic tn̄ modoꝝ pene oīum remotiſſimus eſſe videt̄: tot igitur fere ſunt modi prioris qui dici ſolent.

℄ Hec eſt 4ª ps h⁹ capituli in qua ponit̄ quart⁹ modus prioritatis. ꝙ aliqd eſt prius alio ſm honorē vel ſm dignitatē ſeu bonitatē: vn̄ ſm iſtū quartū modū illud qḋ eſt meli⁹ vel honorabilius aliorū p̄us eo nālīter. ꝛ iſtud p̄bat phs ꝛ hec eſt ↄcluſio. 45. huius libri. ſ. ꝙ illud eſt prius qḋ eſt ſimpliciter meli⁹ vel honorabili⁹: ꝛ p̄batur ſic. Ille eſt prior apud aliquē q eſt apud illū melior ꝛ honorabilior ꝛ magis dilect⁹. ergo illud qḋ eſt ſimpliciter melius ꝛ honorabili⁹ aliorū eſt p̄us eo ſimpliciter: ꝛ dicit phs ꝙ iſte modus eſt alieniſſimus: ꝛ recapitulat dicens ꝙ modi prioris ſunt illi qui dicti ſunt.

℄ Videt̄ aūt p̄ter eos q dicti ſunt alter eſſe p̄oris modus. Eoꝝ. n. que ↄuertunt̄ ſm eſſentie ↄ̄ñtiam ꝙ alterū alteri qūolibet cā eſt: digne prius nā dr̄: qꝛ vō quedā ſunt hmōi palam eſt. Eſſe nāqȝ hoīem cōuertitur ſȝ eſſentie cōſequentiā ad verā de ſe orationē. Nā ſi hō eſt vera eſt ozo qua dr̄: qꝛ hō eſt: ꝛ hō cōuertitur ozo qꝛ eſt: nā ſi vera eſt ozo qua dr̄: qꝛ homo eſt: hominē eſſe neceſſe eſt. Eſt aūt vera ozo nequaq̄ cā ꝙ res ſit. Verūtamē videtur res eſſe quodāmodo cā: vt ſit ozo vera. Dū. n. res eſt vel nō eſt: vera oratio aut falſa dicatur neceſſe eſt. Ideoqȝ ſm quinqȝ modos prius alterum altero dicitur.

℄ Videbit̄ autē ꝛ vltra iam dictos ali⁹ qdā eſſe prioris modus. Eorū. n. que eſſendi cōſequētia ↄuertunt̄: alteꝝ qḋ eſt cauſa quouiſmodo, vt alterū ſit prius natura: nō icōgrue dici pōt. Atqȝ eſſe quedā talia patet. Eſſe. n. hominē ad orationē de ipſo veram: eſſendi ↄ̄ñtia ſane cōuertitur. Nam ſi ſit homo vera eſt ea oratio: qua homo dr̄ eſſe: ꝛ ecōtra, hō profecto eſt: ſi vera eſt ea ozo: qua hoīem dicimus eſſe. Atqȝ ozo qdē vera vt res ſit, nullo pacto eſt cā. res tn̄ aliqua ex p̄te vt ſit ozo vera cā eſſe videtur. Ex eo nāqȝ quia res eſt aut nō eſt: ozo vera dr̄ aut falſa. Quare ſit vt quinqȝ modis ipſum prius dicatur vt patet. ARGL.

℄ Hec eſt quīta particula hui⁹ capituli in qua phs addit quintū modū dicens ꝙ p̄ter modos q dicti ſunt eſt vnus alius. ſ. ꝙ aliqua ↄuertunt̄ ſm nām: ꝛ vnum illoꝝ eſt cā alterius: tunc illud qḋ eſt cā alterius eſt prius nā q̄ illud cuius eſt cā. v. g. hec ozo: homo eſt. ꝛ hec oratio: hō eſt: eſt vera. cōuertuntur. Nam hoīem eſſe ꝛ hoīem eſſe verū cōuertunt̄: nam ſeqtur: homo eſt: ergo hec eſt vera: hō eſt: ꝛ ecōuerſo: hec eſt vera: homo eſt: ergo homo eſt: ſed hoīem eſſe eſt cā: quare hec eſt vera: homo eſt: ꝛ nō ecōuerſo: vnde ꝙ homo eſt: hec ozo eſt vera: que dicit hoīem eſſe. Nā in eo ꝙ res eſt vel non eſt: eſt oratio vera vel falſa: ſȝ iſta ozo homo eſt: eſt vera: nō eſt cauſa: quare homo eſt: ꝛ ideo hominē eſſe eſt prius: q̄ hec oratio: hō eſt: eſt vera. Unde breuiter quītus modus p̄oris eſt: qn̄ illud qḋ ↄuertitur cū aliquo ꝛ eſt cā illi⁹: eſt nālīter p̄us illo. ℄ Circa iſtam partē ſunt tria intelligenda. Primo ꝙ ex dictis Ari. hic accipitur vnū cōe dictū antiquoꝝ. ſ. ꝙ omnis ꝓpoſitio cōuertit̄ cū vero enūciato de ſuo dicto: hoc eſt ois ꝓpoſitio cōuertitur cū alia ꝓpoſitione in qua verū p̄tur de dicto illius ꝓpōnis: ꝛ hoc ſm ꝙ illud dictū ſupponit ꝓ ſuppoſitione cui⁹ eſt dem̄. ℄ Scḋo eſt intelligendū ꝙ cū dr̄ ex eo ꝙ res eſt vel nō eſt ꝛc. phs non intelligit rem ſignificatā per ſubiectū: nec rem ſignificatā per p̄dicatum: quia de non ente vere p̄dicatur aliquid tanq̄ de ſubiecto. qꝛ de nō ente verū eſt dicere ipſū eſſe nō ens: ꝛ ita ꝓpoſitio affirmatiua

Et iſte mod⁹ ē optim⁹ ad cognoſcēdum ordinē ſpēi: ad diuiſiōē cōuertibilē ꝛ ſpēi ad ꝓbādū vt pȝ.

pōt eſſe vera q̄ꝛuis res ſignata per p̄dicatū ſit non ens:ſed pħs per rē intelligit rem ſignatā per totam ꝓpōnem:⁊ tunc intelligit̃ ſic. ex eo ꝙ res eſt:hoc eſt ex eo ꝙ ita eſt ſicut ꝓpoſitio ſignificat:eſt ꝓpō vera:⁊ ex eo ꝙ nō eſt ita ſicut ꝓpoſitio ſignificat:eſt ꝓpoſitio falſa. Et ex hoc pꝫ ꝙ p ꝓpōnē in voce:⁊ etiā in ꝯceptu ſignificat̃ aliqua res cōplexa que non eſt ꝑ ſe aliqua res ꝑ ſe ſignificata p ſubiectū:nec res ſignata per p̄dicatū:ſed aggregatū ex his. ⁊ illa res que eſt vltimū ⁊ adequatū ſignificatū ꝓpōnis in voce ⁊ in cōceptu eſt quodā ens copulatū:⁊ ꝓpter hoc pōt dici ꝓpō in re ſicut declaratū

D eſt in p̄n° huius libri. ℭ Tertio eſt intelligendū ꝙ cū dicitur aliqd eſt prius alio nāa:per hoc nō denotat̃ ꝙ illud prius ſit in aliqua mēſura in qua nō eſt poſterius:vt ſi. a. ſit prius natura q̄ꝫ b. ex hoc nō ſequitur ꝙ. a. ſit aliquādo qn̄ nō eſt. b. vel ꝙ. a. fuit vel erit aliqn̄ quādo non fuit vel erit. b. Nec eſt dicere ſicut qdam fingunt ꝙ ſunt quedā inſtantia nāe:ita ꝙ prius nā eſt in aliquo inſtāti in quo nō eſt poſterius natura: qꝛ illud inſtās:aut eſt ſubſtātia:aut accidens. nō ſubſtantia: qꝛ tunc cū ſortes ſit prius natura ſuo accidēte in aliqua ſubſtātia. ſ. in ſor. vel in aliqua parte: ſortes eēt prior ſuo accidēte:qđ non ꝯtingit dicere. Et ſi detur ꝙ ſit accidēs:cū ſortes ſit prior nā omni ſuo accidēte:ſequitur ꝙ ſor. in aliquo ſuo accidente ſit prior omni ſuo accidēte:qđ eſt īpoſſibile. Et pōt hoc argui de p̄ma ſubſtātia que eſt deus:ꝙ non eſt prior naturaliter omni inſtāti nāe:ſi talia inſtātia darent̃:ergo deus in aliquo inſtāti nature eēt prior omni inſtāti nature:ſignificaretur igit̃ ꝙ deus in aliquo inſtanti foret prior oī inſtanti: quādo illud inſtās nō eſſet:qđ eſt incōueniens. ℭ Itē prius natura ⁊ poſterius natura ſunt in eodē inſtāti tēporis:vt pꝫ de ſubiecto ⁊ ſua ꝓpria paſſione:ergo ſi ſubiectū ſit prius natura in aliquo inſtāti nature in quo ſua paſſio nō eſt:ſequitur ꝙ in eodē inſtāti tēporis in quo ſubiectum eſt ſua paſſio nō eſt:⁊ ſic repugnātia ⁊ ꝯdictoria eſſent ſimul vera pro inſtāti eodē tēporis:qđ eſt īpoſſibile. Dōm eſt ergo ꝙ non magis dꝫ poni inſtans nature qn̄ aliquid eſt prius natura alio q̄ꝫ dꝫ poni inſtans honoris vel ꝑfectionis qn̄ aliqd eſt prius honore vel ꝑfectione alio:vnde nō eſt ponere aliud inſtans q̄ꝫ inſtās tēporis:nec ꝓpter hoc ꝙ aliqd ponitur prius alio aliquo iſtoꝝ modoꝝ hic poſitoꝝ dꝫ poni inſtans vel menſura in qua prius eſt fuit vel erit:⁊ in illa poſterius nō eſt nō fuit vel nō erit:niſi ſolū quādo aliqd eſt prius alio tēpore:qꝛ tunc eſt verum dicere ꝙ prius eſt vel fuit vel erit aliquo inſtāti vel aliquo tēpore in quo poſterius nō eſt vel non fuit vel non erit.

E ℭ Pro quo ſciendū eſt ꝙ quodā eſt prius in quo:⁊ id eſt prius in quo prius tēpore eſt vel fuit vel erit q̄ꝫ poſteri⁹. Quodā

Pri⁹ q̄tuplex. eſt prius ex quo:⁊ ſic principia extrinſeca rei ſunt priora ipſo p̄ncipiato ſm naturā:qꝛ ex eis ſit ipſum principiatū:⁊ ſic materia ⁊ forma ex qbus ſit ſubſtātia cōpoſita ſunt priores q̄ꝫ ipſa ſubſtantia cōpoſita:⁊ ſic quodā eſt prius a quo:⁊ ſic cauſa effectiua eſt prior ſuo effectu:vnde principiū mot⁹ eſt p̄or naturaliter effectu qui ſit ab ipſo:⁊ quodam eſt prius ad qđ: ⁊ ſic finis nāliter eſt prius his que ſunt ad finē:qꝛ ea que ſūt ad finē ordinant̃ ⁊ intendunt̃ ꝓpter finē:ⁱ vn̄ finis eſt prior in intētione q̄ꝫ ea que ordinant̃ ad finē. Et quodā eſt prius in quo. ⁊ ſic tēpus in quo eſt prius:eſt pri⁹ alio tēpore in quo eſt poſterius. Nam prius tpe eſt qn̄ poſteri⁹ tpe non eſt: ſic ergo patēt quatuor modi tpis:quoniā quedā eſt prioritas ſꝫ tēporis:⁊ quedā ſm ꝯſiſtentiā:⁊ quedā ſm ordinē doctrine:⁊ quodam ſm honorē:⁊ quedā eſt prioritas ſm naturā:⁊ talis eſt

F triplex:a quo:ex quo:⁊ ad quod. ℭ Et eſt ſciendū ꝙ in diuinis vna perſona dr̄ prior alia:⁊ hec prioritas dr̄ prioritas originis:que prioritas eſt qn̄ aliqd dr̄ ſic prius:qꝛ eſt illud ex quo eſt aliud:qꝛ pater in diuinis eſt prior filio:⁊ illō qđ ſic eſt pri⁹ non eſt prius in quo:nec huic prioritati correſpōdet aliquid

G prius in quo:ſed ſolū eſt ibi prius a quo vel ex quo. ℭ Circa iſtam partē dubitat̃ an omnis ꝓpoſitio cōuertat̃ cum ꝓpoſitione in qua verū affirmat̃ de illa ꝓpōne. Et videtur ꝙ non:qꝛ nō ſequitur:hec eſt vera:homo eſt aſinus:ergo homo eſt aſinus:qꝛ añs eſt poſſibile:⁊ ꝯñs impoſſibile:poſſibilitas añtis pꝫ qꝛ hec vox homo pōt impoſi ad ſignandū idē qđ hoc nomen de⁹ ſignat:⁊ hec vox aſinus pōt ſignare qđ modo ſignificat hec vox hom⁹:ergo hec pt eē vera:hō eſt aſin⁹. ſicut hec mō eſt vera:de⁹ eſt bonus:poſſibile eſt ḡ ꝙ hec ſit vera: hō eſt aſinus:⁊ tn̄ hec eſt impoſſibilis. hō eſt aſin⁹:ergo iſta ꝯña nō valet:hec eſt vera:hō eſt aſin⁹:ergo hō eſt aſin⁹:⁊ ſic ꝓpō in qua verū affirmat̃ de alia ꝓpōne:nō cōuertitur cū illa ꝓpoſitione:qꝛ nō infert illā. ℭ Itē videt̃ ꝙ non oīs ꝓpō inferat ꝓpōnē in qua verū infert̃ vel affirmat̃ de illa ꝓpōne. qꝛ nō ſequitur:de⁹ eſt:ergo hec eſt vera:de⁹ eſt:qꝛ poſſibile eſt ꝙ hec ꝓpō nō ſit in rerū nā. Iſto poſito adhuc de⁹ eēt:⁊ tn̄ hec nō eēt vera:de⁹ eſt:qꝛ id qđ nō ē:nō eſt verū nec falſū. ℭ Itē nō ſequitur:nulla ꝓpō eſt:ḡ hec eſt vera:nulla ꝓpō eſt:qꝛ aliqd ſequitur ad ꝯñs qđ nō ſequitur ad añs. ſequitur. n. hec eſt vera:nulla ꝓpō eſt:ḡ aliqua ꝓpō eſt:qꝛ añs eſt poſſibile:⁊ nullū poſſibile infert ſuū ꝓpriū ꝯdictoriū. ℭ In oppoſitū eſt pħs hic dicēs: ꝙ eſſe nāq; hoiem ꝯuertit̃ ſm ꝯñtiam ad verā de ſe orōnē. Nam ſi hō eſt:vera eſt orō in qua dr̄ ꝙ hō eſt:⁊ verū eſt ita eſſe. ℭ Ad iſtud dubiū dnī moderni expreſſe ꝯdicentes Ari. ꝙ non eſt neceſſe ꝓpōnē ꝯuerti cum ꝓpōne in qua verū verificat̃ de ipſo vel de ſuo dicto:vnde dicunt ꝙ nō ſequitur. hō eſt:ergo hec eſt vera:hō eſt:qꝛ poſito ꝙ homo ſit:⁊ iſta ꝓpō hō eſt non exiſtat:tūc ꝯñs eſt falſum ⁊ añs non eſt falſum. falſitas ꝯñtis pꝫ:qꝛ qđ non eſt:nō eſt verum nec falſum. Iſta tn̄ ꝯña ſm eos eſt bona:hō eſt. ergo ita eſt ꝙ hō eſt in rei:ꝫ ex hoc non ſequitur ꝙ hec ſit vera hō eſt. ℭ Hec opīo fundatur ſuper hoc ꝙ nulla ꝓpō eſt vera niſi qn̄ exiſtit. Sed qꝛ iſta opinio eſt expſſe ꝯ Ariſt. arguo ꝯ eā:⁊ p̄mo ꝯtra fundamentū ſup quo fundat̃. Et ꝓbo ꝙ ꝓpō eſt vera qn̄ non exiſtit actu:ꝓbo ſic:hec ꝯñtia eſt bona:aliqua propō eſt falſa:ḡ ſua ꝯdictoria eſt vera:ſꝫ poſſibile eſt ꝙ vna ꝓpō ſit falſa qn̄ ſua ꝯdictoria nō exiſtit:ergo ſi ſequitur. aliqua ꝓpō eſt falſa:ergo ſua ꝯdictoria eſt vera:ergo ꝓpō pōt eſſe vera qn̄ non exiſtit. Quod autē hec ꝯñtia. aliqua ꝓpoſitio eſt falſa:ergo ſua ꝯtradictoria eſt vera:ſit bona:pꝫ per pħm. 5. meta. ℭ Itē ꝓbat̃ ꝯñtia p̄dicta:ſi aliqua ꝓpoſitio eſt falſa ipſa habet ꝯtradictoriā:⁊ ſi aliqua ꝓpoſitio eſt falſa non habet contradictoriū:qꝛ ſic ꝯdictoria eſſent ſimul falſa:qđ eſt īpoſſibile:ergo ſi aliq̄ ꝓpoſitio eſt falſa hꝫ ꝯdictoriā verū:⁊ per ꝯñs ſi aliqua ſit falſa ſuū ꝯtradictoriū eſt verū. ℭ Et ſi dicatur ꝙ nō ſequitur:ſi aliqua ꝓpoſitio eſt falſa:ergo hꝫ ꝯdictoriū:qꝛ ſuū ꝯdictoriū non exiſtit. ℭ Contra. ſm hoc nō poſſet aliqs reduci ad ꝯtradictionē:⁊ ſic ad redargutionē:qꝛ ſi p̄mo ꝯcedat iſtam. oīum oppoſitoꝝ eadē eſt diſciplina:⁊ poſtea ꝯcedat ſuum ꝯtradictoriū:ipſe non cōcederet ꝯdictoria:qꝛ ponam⁹ ꝙ qn̄ affirmatiua exiſtit ꝙ negatiua nō exiſtat ⁊ econtra. Iſto poſito ille nō ꝯceſſit ꝯtradictoria:qꝛ ille que cōceſſit nūq̄ꝫ fuerūt ꝯtradictoria:qꝛ nec affirmatiua habuit eē qn̄ negatiua habuit eē:nec econuerſo:qꝛ qñcunq; vna illarū habuit eē:reliq̄ non habuit eē:⁊ ita nunq̄ꝫ fuerūt ꝯdictoria:⁊ ita non poſſet aliqs redargui. ℭ Item hec r̄ſio tollit oēm diſputationē:qꝛ ſm iſtam r̄ſionem nunq̄ꝫ poſſet r̄ndens r̄ndere ad ꝓpoſitiones ꝓpoſitas ab opponēte:qꝛ aut r̄ndebit qn̄ opponēs proponit aut prius aut poſtq̄ꝫ ꝓpoſuit opponens:nō quādo opponens ꝓponit:qꝛ tunc opponens ⁊ r̄ndens deberēt ſimul loq̄ ſemper:qđ eſt inconueniēs valde/q̄ꝛuis ſic dicentes ita ſe habeāt de facto:qꝛ ſemper garrulāt ſimul:nec dꝫ reſpondere ad dictū opponētis prius q̄ꝫ ꝓpoſuerit:qꝛ ſic neſcit et ad qđ reſpōderet:qꝛ neſcit quid opponēs intēdat ꝓponere:nec habet reſpōdere poſtq̄ꝫ opponens ꝓpoſuerit:qꝛ poſtq̄ꝫ ꝓpoſuerit ꝓpoſitio prolata ab opponente nō exiſtit: ⁊ per ꝯñs non eſt vera nec falſa:⁊ ſic reſpondēs nūq̄ꝫ haberet r̄ndere ad ꝓpōnem verā nec falſam. Et ſi dicat̃ ꝙ reſpōdens dꝫ reſpōdere ad vnam ꝓpōnem quā concipit per dictū opponentis:⁊ non ad dictum opponentis. ℭ Contra. iſta ꝓpoſitio.

Opinio modernorū cōtra p[hm] ... T. cō ... ⁊ ind...

ꝓpō quā cōcipit nō eſt in intellectu rñdentis: qꝛ ſi ſic rñdens rñderet ad ſuas ꝓpōnes ⁊ nō ad ꝓpōnes opponentis: ⁊ ſic ſm̄ hoc itellectus opponētis ⁊ itellect⁹ rñdentis nō ferrent̄ ad idem. ¶ Itē ſi ꝓpō nō eſſet vera niſi qn̄ exiſtit: noēs iſte cōpule eēnt falſe: aῆs eſt verū: ergo ⁊ ꝯn̄s: qꝛ aῆs pōt eſſe verū qn̄ ꝯn̄s non exiſtit: ⁊ ſic ꝯn̄s pōt eſſe verū qn̄ aῆs nō eſſet verū: ⁊ ꝯn̄s pōt eſſe falſuz: qn̄ aῆs non exiſtit falſuz. ¶ Itē ſequitur ꝙ nullus poſſet ꝓferre vnam ꝯdōnalem verā: qꝛ qn̄ aῆs eſt in ꝓferri: tunc ꝯn̄s nō eſt in ꝓferri: ⁊ per ꝯn̄s tūc ꝯn̄s non eſt: ⁊ qn̄ non eſt: tūc nō ſequit̄ ex aliquo: ergo qn̄ aῆs ꝓfertur: tunc ꝯn̄s nō valet: qꝛ tunc ꝯn̄s nō ſeqtur ex aῆcedente: nec eſt ꝯdōnalis vera: ⁊ ſilr̄ qn̄ ꝯn̄s ꝓfertur. tunc aῆs nō ꝓfertur. ⁊ per ꝯn̄s tunc aῆs nō exiſtit: ⁊ ex eo qd̄ non exiſtit nō ſeqtur aliquid: ergo qn̄ ꝯn̄s ꝓfertur: tunc ꝯdōnalis nō eſt vera: ⁊ per idem pꝫ ꝙ nulla cōdōnalis in ꝓbatione eſſet vera: Item ꝓbo hanc ꝯn̄tiam: homo eſt. ergo hec eſt vera: hō eſt: qn̄ aῆs nunq̄ꝫ pōt eſſe verū ſine ꝯſequente: nunq̄ꝫ. n. pōt hec eſſe vera, homo eſt: niſi hec ſit vera. ſ. hec eſt vera: homo eſt. ¶ Item de hoc qd̄ dicunt ꝙ hec ꝯn̄tia eſt bona: hō eſt: ergo ita eſt in re ꝙ hō eſt. Quero de ꝯſequēte huius ꝯn̄tie cū ſit ꝓpoſitio cathegorica: qd eſt ibi ſubiectū: vel qd eſt ibi ꝓdicatū. non pōt dici niſi ꝙ iſtud. ſ. ꝙ homo eſt: ſit ſubiectū: ⁊ ita eſt in re: ſit predicatū: ⁊ tūc idē eſt dicere ita eſt in re ꝙ homo eſt: ⁊ dicere verū eſt ꝙ homo eſt: qꝛ Ari. vt pꝫ: hic in textu ꝓ eodē hꝫ eſſe verū: ⁊ eſſe ita in re: ergo ſi ſeqtur: hō eſt: ergo ita eſt in re ꝙ hō eſt: ſeqtur eodē modo: hō eſt: ergo verū eſt ꝙ hō

A eſt. ¶ Propter hoc ⁊ maxime ꝓpter dictū Ariſt. ⁊ ſententiam antiquoꝝ patruꝫ. dico ꝙ ꝓpō couertitur cū propōne: in qua verū enunciat̄ de illa propōne: ſicut dicit hic Ariſt. cuius rō eſt: qꝛ ſi propō aſſerit ita eſſe ſicut propō ſignificat: ſequit̄ ꝓpoſitionē eſſe verā. nam omnis ꝓpoſitio vera aſſerit ſe eē verā: ⁊ omnis ꝓpō ponit ſeipſaꝫ eſſe verā. ¶ Et ſi dicatur ꝙ iſta nō ſunt ideꝫ ꝓpōneꝫ eſſe verā: ⁊ etiam ita eſſe ſicut ꝓpoſitio ſignificat. ¶ Cōtra ſic dcm̄ arguit̄. ita eſt in re ꝙ hō eſt. hec eſt vna ꝓpoſitio vera. quero tūc qd eſt ſbm̄ in iſta: aut hꝫ qd̄ dico. ſ. hō eſt: aut hoc qd̄ dico ita eſt in re: ſi dr̄ primū tūc hec ꝯdōnalis eſt vera. ſi verum eſt ꝙ homo eſt: ita eſt in re ꝙ homo eſt: ſed poſito ꝙ hec ꝓpoſitio non exiſtat. ſ. hō eſt. de ipſa nō affirmat̄ vere hoc. ſ. ꝙ ita eſt in re: ergo eadē rōne poſſet verū affirmari de ipſa. ¶ Et quicqd pōt argui ꝯtra iſtoꝫ ꝙ hō eſt: ita eſt in re: in hac ꝓpōne: ita eſt in re vere ꝓdicatur de ꝓpōne nō exiſte: ſic eſſe verū vere ꝑtur de ꝓpōne nō exiſtente. Si detur ꝙ ita eſt in re ꝙ hō eſt: ſi dicis ꝙ hō eſt: eſt ex parte ꝓdicati. ¶ Cōtra. in ſua ꝯuerſa erit ex pte ſubiectiue: erit iſta ꝓpoſitio vera ꝙ hō eſt. ita eſt in re: ⁊ ſic de ꝓpōne non exiſte affirmat̄ aliqd. ſ. ita eſt in re: ⁊ eodē modo pōt verū affirmari de ꝓpōne non exiſtēte. ¶ Itē probo hanc ꝯdōnalem ſi hō eſt: hꝫ propō hō eſt: eſt vera: qꝛ hec eſt q̄dā ꝯdōnalis: ergo hꝫ aῆs ⁊ ꝯn̄s. ⁊ nihil eſt aῆs niſi ꝓpō: ⁊ quicqd ſeqtur ex aῆte ⁊ ꝯn̄te: ſequit̄ ex aῆte per ſe: ſed ex aῆte ꝑ ſe ſeqtur hō eſt: ⁊ hō eſt: eſt ꝓpō. ḡ hō eſt: nō eſt ꝓpō falſa: nō ergo ex iſtis tribus ſeqtur ꝙ hō eſt: eſt ꝓpō vera: ſequit̄. n. homo eſt: ⁊ hō eſt: eſt ꝓpoſitio: ⁊ nō eſt ꝓpō falſa. ergo eſt propō vera: ⁊ quicqd ſequitur ex aῆte ⁊ ſuis ꝯſequentib⁹ ſeqtur ex antecedēte per ſe. ergo ſeqtur. hō eſt. ergo homo eſt: eſt propō vera. Sed ſi negatur iſta ꝯdōnalis. ſi homo ē: hō eſt: ⁊ ē propō vera. ¶ Cōtra. iſta ꝯdōnalis nō pōt eſſe falſa: qꝛ ſi iſta ꝯdōnalis ſit falſa: tunc ꝯſequens hu⁹ ꝯdōnalis ē vera: ergo ꝯdōnalis eſt vera vt nunc: qꝛ vt nunc verū ſeqtur ad qdlibet: ⁊ ſic cōditionalis nunq̄ꝫ pōt eſſe falſa: ergo ſi detur ꝙ in aliquo nunc ſit falſa ſequitur in eodē nunc ſit vera: ꝓbatio maioris: qꝛ ſi hec ꝯdōnalis ſit falſa: tunc hꝫ antecedēs ad qd̄ non ſeqtur ꝯſequēs: ſed nihil eſt antecedēs niſi ſit ꝓpō. ergo ſi ꝯdōnalis ē falſa: tunc ꝯſequēs ꝯdōnalis eſt propō: ⁊ per ꝯſequens ſi hꝫ ꝯdōnalis ſit falſa: ⁊ ſi hō ē: homo ē. eſt ꝓpō: ſeqtur ꝙ hō ē. qꝛ ſuum aῆs eſt ꝓpō. ergo ſi ꝓdicta cōditionalis ē falſa. ſeqtur ꝙ ꝯſequēs cōditionalis ſit verū: vel ſaltem ſeqtur ꝙ ita eſt in re ſicut cōſequens ſignificat. ⁊ per ꝯn̄s cōſequentia eſt bona. Dico ergo ꝙ hec ꝯn̄tia eſt bona. homo ē. ergo hec eſt vera. hō eſt. ſicut dicit Ari. ¶ Ad primū in ꝯtrariū dico ꝙ hec ꝯſequētia ē bona. hec ē vera. homo eſt aſinus. ergo ho eſt aſinus. ⁊ aῆs eſt impoſſibile ſicut ꝯſequēs demrando iſtā. hō eſt aſin⁹ in terminis ſic ſignificātib⁹. ſicut mō ſignificāt apud nos. Et qn̄ dr̄ ꝙ iſti termini pn̄t ſignificare alia. ſ. deū ⁊ bonuꝫ. Dico ꝙ ſi iſte voces iponant̄ ad ſignificādum alia erit alia ꝓpoſitio ꝙ mō eſt. qꝛ ꝓpoſitio hꝫ identitatē ſuaꝫ vel diuerſitatē ab identitate vel diuerſitate ſignificatoꝝ ꝑ terminos ꝓpōnis: qd̄ pꝫ per Ariſ. 1. ꝑihermenias. q dicit ꝙ ſi tunica iponatur ad ſignificandū hoiem ⁊ equū. iſta ōro tunica eſt alba. non ē vna ōro in vna ſignatione ⁊ in alia. ſꝫ plures ſunt orōnes. Una q̄ ſignificat ꝙ hō eſt alb⁹. ⁊ alia que ſignat ꝙ equ⁹ eſt alb⁹. Et ex hoc arguo. nō minus ē ōro diuerſa ex diuerſitate ſignificatoꝝ in diuerſis tꝑib⁹ q̄ꝫ ex diuerſitate ſignificatoꝝ in eodē tꝑe. qꝛ cā diuerſitatis ſemꝑ manet eadeꝫ. ſ. diuerſitas ſignificatoꝝ. cū ergo iſti termini hō ⁊ aſin⁹ nō ſignificēt ideꝫ in eodem tꝑe. ſed vterq3 vel alter ſignificet multa ⁊ diuerſa. ſeqt̄ ꝙ hec ōro nō eſt vna ſed plures. Eodē modo ſi vterq3 illoꝝ terminoꝝ vel alter ſignificet diuerſa in diuerſis tꝑib⁹ nō erit ꝓpō vna. nec eadē ꝓpō niſi materialiter. ſed altero illoꝝ terminoꝝ vel vtroq3 ſignificāte diuerſa in diuerſis tꝑibus erit alia ⁊ alia ꝓpō in tꝑibus diuerſis: in qbus vnum ſignificat in vno tꝑe. ⁊ aliud in alio tꝑe: q̄ꝫuis mālia ſint eadē. ¶ Et ſi dicatur ꝙ voces ſunt eedē ⁊ ōro non eſt niſi vox. ergo ōro eſt

B eadē quātūcūq3 termini ſignificent diuerſa. Dōm ꝙ vox eſt mālē in ꝓpōne ꝓlata: ⁊ reſpectus ad ſignificatū ꝑ vocē eſt formale in ꝓpōne. ⁊ ideo ſi ſignata ſint ⁊ ſiāt diuerſa: ⁊ reſpectus ad ſignificata erūt diuerſi. ⁊ ſic non manebit ꝓpō eadem q̄ꝫtuꝫ ad ſuū formale, q̄ꝫuis maneat eadeꝫ quantū ad ſuū materiale. Et ꝓpter hoc eſt dicendū ꝙ hec ꝓpō hō eſt aſinus. nūq̄ꝫ pōt eſſe vera demrando ꝓpōnē in qua iſte termin⁹ hō ſignificat aial rōnale. ⁊ iſti termin⁹ aſinus aial irrōnale. Alia tn̄ ꝓpoſitio in eiſdē vocibus pōt eſſe vera ſi termini iponant̄ alijs ſignificatis vt argutū fuit. ſed illa ꝓpō non eſt eadē propōni in qua homo ſignat aial rōnale: ⁊ aſin⁹ aial irrōnale niſi materialiter. vt dcm̄ ē. ¶ Ad aliam rōneꝫ qn̄ ꝓbatur ꝙ nō ſeqtur. deus eſt. ergo hec ē vera deus ē. qꝛ impoſſibile ē ꝙ hꝫ ꝓpō deus ē. non ſit. ꝑ ꝯn̄s poſſe eſt ꝙ non ſit vera. ¶ Dōm ꝙ hec ꝯn̄a eſt bona. deus ē. ergo hec ē vera de⁹ ē. Et dico ꝙ nō ſequitur. hec ꝓpō non ē. ergo nō eſt vera. qꝛ ꝓpōnē eē veram nō eſt aliud q̄ꝫ ipſam ſignare. vel eē ſignificatiuā ſicut ē in re. ſꝫ hec ꝓpō de⁹ ē. terminis ſignātib⁹ ſicut nunc ſignant ſꝑ ſigt ſicut ē in re ſiue ꝓpō ſit ſiue non ſit. qd̄ pꝫ. qꝛ in diſputatiōe: opponēs ſi ꝓponat iſtā. de⁹ ē. rñdens hꝫ iſtā ꝯcedere. ſi non obliget̄ ad oppoſitū. ſꝫ non ꝯcedit iſtā qn̄ ꝓfert̄. qꝛ ſic opponēs ⁊ rñdens ſi͞t pn̄c loq qd̄ nō ē verū. ⁊ qn̄ non profert̄. tūc non eſt. ḡ hꝫ ꝯcedere illaꝫ qn̄ nō ē. ⁊ non hꝫ ꝯcedere nō obligat⁹ niſi verū. ḡ hꝫ eſt vera. qn̄ nō ē. ¶ Et ꝯfirmat̄. naꝫ poſtq̄ꝫ ipſa eſt ꝓlata ē obita memorie. qꝛ alr̄ opponēs nō hiet nec habere poſſet memoriā de ꝓlatis a rñdente qd̄ ē incōueniens. qꝛ tūc nunq̄ꝫ bn̄ poſſet rñdere. ḡ qn̄ ꝓpō nō ē: ptēē obita memorie. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ipſi itellectui. ⁊ ꝑ ꝯn̄s qn̄ propō non eſt: ſigt aliqd itellectui a quo itelligit̄. ergo ſigt verū aut falſuz. ſꝫ hꝫ. deus eſt. nō ſigt qn̄ non eſt. ſ. veꝝ vel falſuz. hoc ēt pꝫ. nā bn̄ rñdēs iudicat de ꝓlatis ab opponēte poſtq̄ꝫ ſunt ꝓlata. vtrū ſūt vera vel falſa. ⁊ ſm̄ ꝙ iudicat ſic rñdet. ḡ ꝓpō q̄ non ē niſi in intellectu obiectiue vo iudicio iudicat̄ eſſe vera vel falſa. ⁊ ꝑ ꝯn̄s eſt vera vel falſa. ¶ Itē id qd̄ non eſt pōt aliqd ſignificare, vt pꝫ. qꝛ multotiēs illud, qd̄ nō eſt appet ſenſui vel itellectui. vel intellectus re͞u illius aliqd itelligit. ⁊ ſic id qd̄ non eſt pōt aliquid repſentare itellectui. vt pꝫ etiā in ſomnijs in qb⁹ aliqn̄ vꝫ ſomnianti ꝙ loquat̄ cum mortuis. vel ꝙ videt montē aureū. ⁊ hꝫ. nō entia apparētia itellectui in ſomno aliqd ſignificāt ſomniātir: tn̄ nō ſūt in reꝝ nā. qꝛ ḡ ꝓpō q̄ non exiſtit in reꝝ nā: exiſtēs tn̄ in itellectu obiectiue: pōt ſignificare veruꝫ

Cap. v. ⁊ ibi ꝑ doct. copioſe.

vel falſuʒ. ⁊ ꝑ ꝯñs aliq̃ ſignificare itellectui. Dico ergo ꝙ ꝓpõ que nõ eſt in re eo nã que tñ eſt actualr itellecta ſignificat itellectui verũ vel falſuʒ. ⁊ per ꝯñs eſt vera vel falſa. q2 ꝓpõ nõ eſt vera niſi q2 eſt ſignificatiua veri.

E ℭ Intelligẽdũ ꝙ poſſibile eſt itellectũ itelligere ꝓpõnẽ que ſignificat deũ ee. nõ intelligẽdo iſtã. de⁹ eſt. q̃ fuit ꝓlata. ſed intelligẽdo vnũ cõe abſtractũ ꝑ itellectũ o q̃lʒ ꝓpõne tali vel ꝯſimili. vñ lʒ vie nõ haberet ee exiſtere eẽ auam ſicut dicũt moderni tñ nõ ẽ du^m q̃n ſm oẽs vĩe hʒ eẽ obiue in itellectu. põt. n. itellect⁹ itelligere leonẽ vel elephantẽ in vĩi. nõ intelligẽdo iſtũ leonẽ nec iſtuʒ elephantẽ. ⁊ eodẽ mõ põt itellect⁹ itelligere vnũ cõe cuiuʒ tali ꝓpõni. ſ. huic. de⁹ eſt. ꝓlate a me. ⁊ huic. deus eſt. ꝓlate a ſor. ⁊ ſic de alijs. credo ꝙ in diſpõne opponẽs ⁊ rñdens ferũt itellect⁹ ſuos ad talia cõia oibus ꝓpõnibus ꝓlatis de qb⁹ diſputãt. ⁊ ſic ferũt itellect⁹ ſuos ad idẽ. ⁊ ſic pʒ ꝙ rñdens põt redargui. q2 põt idẽ ꝯcedere ⁊ negare vnũ cõe mu. ... idiuidualis ꝓpõnib⁹ oino ſimilib⁹. eãdeʒ tñ ꝓpõnẽ idiuidualẽ nõ põt itellectus ꝯcedere ⁊ negare. q2 idẽ idiuiduũ ꝓpõnis nõ põt bis ꝓferri.

ℭ Cõtra hoc q̃ð dĩ ꝙ ꝓpõ. q̃ñ nõ eſt. eſt vera vel falſa. põt argui. q2 ſi talis ꝓpõ que nõ ẽ eſt vera vel falſa. ergo ẽ ꝓpoſitio. ⁊ ꝑ ꝯñs oõ. ſed ois oõ eſt vox. ⁊ ois vox eſt q̃litas. ergo propõ q̃ nõ ẽ. eſt q̃litas. ⁊ ꝑ ꝯñs propõ que nõ ẽ eſt. Itẽ veritas ꝓpõnis eſt acciñs ꝓpõnis. ⁊ oẽ accidẽs eſt in ſbto exiſtẽte. ergo ſi vitas inſit ꝓpõni que nõ eſt. vʒ ꝙ propõ que nõ eſt exiſtat.

ℭ Ad p^m dico ꝯcedendo ꝙ ꝓpõ que nõ eſt vera. ⁊ põt ꝯcedi ꝙ eſt ꝓpõ. ⁊ ẽt oõ. ſed ex hoc non ſeq̃tur ꝙ ſit vox. ſed illa deſcriptio oõnis. ſ. ꝙ oõ eſt vox ſignificatiua ⁊c. datur de oõne actu ꝓlata. non aũt cõpetit oõni hñti ſoluʒ eẽ obiectiue in itellectu. vel põt hec ꝯñs negari. propõ q̃ nõ eſt eſt propõ. ergo eſt oõ. q2 oõ ſoluʒ eſt gen⁹ ꝓpõnis ꝓlate. ⁊ nõ eſt gen⁹ ꝓpõnis hñtis eẽ obiue in itellectu tñ.

D ℭ Sciẽduʒ ꝙ propõ hʒ eſſe q̃tuor modis. ſ. in ſcripto in ꝓlatiõe. ⁊ in mẽte ⁊ ẽt in re. vt viſuʒ eſt ſupius in iſto libro. Propoſitio in mẽte eſt 2^x. q2 q̃dam hʒ eẽ ſubiectiue in mẽte. ⁊ talis ꝓpõ cõponit ex ꝯceptib⁹. ⁊ q̃dã eſt ꝓpõ hñs eẽ obiectiue in intellectu. ⁊ hꝫ propõ componit ſolũ ſm ꝯſiderationẽ intellect⁹. ⁊ ex ꝑtibus hñtib⁹ ſolũ eſſe obiectiue in itellectu ſiue ſint voces pterite. ſiue future. ⁊ ſic de alijs. Item propõ exñs in ſola ꝯſideratiõe itellect⁹ ſigt itellectui verũ vel falſuʒ. ⁊ h̃ eſt ſatis itelligibile oĩ itellectui hñ diſpoſito.

Propõ q̃tuor eẽ habens.

ℭ Ad aliud cũ dĩ veritas propõnis eſt acciñs ꝓpõnis. ℭ Dõm ꝙ q̃ñ ꝓpõ exiſtit tũc veritas ꝓpõnis eſt acciñs ei⁹. ſed q̃ñ ꝓpoſitio eſt ꝑterita vel non exiſtẽs actu. tũc nõ eſt ꝯcedendũ ꝙ veritas ꝓpoſitionis illius ſit accidẽs. lʒ ꝙ fuit acciñs. ℭ Sʒ ſi dicat ꝙ a. ſit veruʒ ⁊ ſit ꝓpõ que non eſt. ergo veritas ineſt ipſi a. lʒ accidẽtis eẽ eſt iẽſſe. ergo ſi veritas ieſt a. ita eſt ꝙ illa veritas eſt ⁊ ꝑ ꝯſequẽs ſuũ ſubiectũ eſt. ℭ Dõm ꝙ aliqd ieſſe alicui põt eſſe 2^x. vel tãq̃ ꝑdicatũ ſbto de quo ꝑdicatur. vel tãq̃ accidẽs ſubiecto cui iheret. Dico tunc ꝙ bene ſeq̃tur. a. eſt veꝝ. ergo veritas ſiue verũ ieſt ipſi. a. tanq̃ ꝑdicatũ ſbto. lʒ ex h̃ non ſeq̃tur ꝙ ille veritas q̃ ineſt alicui tanq̃ ꝑdicatũ ſbto ꝑſupponat illud eſſe. nec ſeq̃tur. a. eſt verũ. ergo veritas ineſt ipſi. a. tanq̃ accidens ſbto. Etiam ꝓpter hoc non ſeq̃tur. a. eſt veruʒ. ergo veritas ipſius. a. eſt. nec etiam ꝙ. a. eſt ⁊c.

Cap. ix.

SImul autẽ dĩr ſimplr quidẽ ⁊ ꝓprie quoruʒ gñatio ⁊ corruptio eſt in eodẽ tpe. neutrum. n. neq̃ prius neq̃ poſterius eſt eorũ. ſimul itaq̃ hec dicuntur ſm idem tempus.

ARG I. ℭ Simul aũt ea ſimpliciter ꝓpriũſſimeq̃ dicuntur: gñatio. quoruʒ eſt in tẽpore in eodẽ: neutrum enim ipſorum prius aut poſterius eſt. Atq̃ hec tempore ſimul dicuntur.

ℭ Iſtud eſt 3^m cap. tertij tractat⁹ in quo ponunt modis qb⁹ aliq̃ dĩr eſſe ſil. ⁊ ꝯtinet duas ꝑtes. In p^a ponit modos qbus aliq̃ dĩr eſſe ſil. In 2ª ibi. (Simul ergo) recapitulat. Prima ps ꝯtinet tres ꝑticulas. In p^a ponit p^m modũ. In 2ª ibi (Naturalr aũt) ponit 2^m modũ. In 3ª ibi (Dĩr aũt ſimul) ponit 3^m modũ. In p^a g̃ ꝑticula ponit p^m modũ dicẽs ꝙ illa dĩr eſſe ſimul ſimplr ⁊ ꝓprie quoꝝ gñõ eſt in eodem tꝑe ⁊ ꝙ neutrũ eſt pri⁹ vel poſteri⁹ alio. ⁊ iõ dĩr eẽ ſimul ſʒ tꝑs.

E ℭ Intelligẽdũ ꝙ aliq̃ pñt dici ſimul tꝑe. ſ. ſtricte ⁊ large. Stricte loquendo illa ſunt ſimul tꝑe q̃ ſũt ſimul ſimultate adequatiõis ſm tꝑs ſic ꝙ neutrũ illoꝝ ſm aliqð tꝑs eſt ꝑus vel poſteri⁹ alio. ⁊ ſic hꝫ ſũt ſimul in tꝑe. ita ꝙ non extendunt ꝯ tꝑe. ⁊ coꝝ gñatio eſt ſimul ⁊ ẽt corruptio eſt ſimul. ⁊ ſic loq̃tur phs de ſimul p^o modo dicto. large dĩr illa eſſe ſimul ſm tꝑs q̃ ſimul ſunt in aliqua ꝑte tꝑis. q̃uis non in eodẽ tꝑe totali fuerint ſimul. ⁊ talia dĩr ſimul ſm ꝑtẽ tꝑis mẽſurãtis eſſe eoꝝ. ⁊ non dĩr eẽ ſimul adequate. Et iſto modo Plato ⁊ Ariſ. fuerunt ſimul ſm tẽpus. q2 fuerunt in aliqua vna ꝑte temporis ſimul.

ℭ Nãlit aũt ſimul ſũt q̃cũq̃ ꝯuertunt qdẽ ſʒ id qð eſt eẽ ꝯñaʒ. Sʒ nequaq̃ eſt cã alteꝝ alteri vt ſit. vt i duplo ⁊ dimidio. ꝯuertũt etenĩ hec. nã cũ ſit duplũ. ẽ dimidiũ. ⁊ cũ ſit dimidiũ eſt duplum. ſʒ neutrũ alteri cã eſt vt ſit.

ARG ℭ Nã vo ea dĩr ſimul: q̃ ẽẽndi qdẽ ꝯña ꝯuertunt: neutꝝ tñ cã eſt, vt ſit alterũ: vt in duplo dimidioq̃ intueri licet: hec. n. cõuertuntur. nam ſi duplũ eſt dimidiũ eſt ⁊ ſi dimidiũ eſt duplũ eſt: neutrum tñ eſt cauſa vt alteruʒ ſit.

ℭ Hec eſt 2ª ꝑti. h⁹ ꝑtis in q̃ ponit 2us modus ſimultatis. vñ dicit phs ꝙ aliq̃ dĩr ſil nãlr iter que ꝯuertit ꝯña ſm eſſe ſic ꝙ vtrũq̃ iſert reliquũ ſʒ eẽ. neutꝝ tñ ẽ cã alteri⁹ ſeu eẽ alteri⁹. ⁊ ſic duplũ ⁊ dimidiũ dĩr eẽ ſil. nã ſi duplũ ẽ. dimidiũ ẽ. ⁊ eꝯ. ⁊ neutrũ illoꝝ ẽ cã alteri⁹.

F ℭ Et ſi dicat ꝙ nõ oia relatiua ſt ſil iſto 2°. q2 pr̃ ⁊ fili⁹ nõ ſũt iſto 2° ſil nãr ex quo vnũ ẽ cã alteri⁹. q̃ð eſt ꝯ phm. cap^o de ad aliqd. ℭ Dõm ꝙ ois relatiua ſũt ſil iſto 2°. lʒ de relatiuis ꝑ acciñs h̃ nõ ẽ veꝝ ꝙ ſint ſil nã. Et cũ dĩ ꝙ pr̃ ⁊ fili⁹ non ſũt ſil nã. Dõʒ ꝙ hec eſt multiplex ex eo ꝙ pr̃ ⁊ fili⁹ pñt hẽre ſuppoſitionẽ ſimplicẽ vel ꝑſonalẽ. Si hẽant ſuppõneʒ ſimplicẽ ſic h̃ ẽ vera. pr̃ ⁊ fili⁹ ſunt ꝑ ſe relatiua ⁊ ſil nã. ⁊ in h̃ ſenſu ẽ h̃ falſa. pr̃ eſt cã filij. lʒ illa. pr̃ ẽ cã filij ẽ vera ſʒ ꝙ ⁊ pr̃ ⁊ fili⁹ hñt ſuppõnẽ ꝑſonalẽ. ⁊ ſic h̃ ẽ falſa. pr̃ ⁊ fili⁹ ſunt ꝑ ſe relatiua. ſicut ⁊ iſta. ſor. ⁊ pla. ſũt ꝑ ſe relatiua ẽ falſa. ⁊ h̃ eſt vera. pr̃ ⁊ filius ſunt ꝑ accidẽs relatiua.

ℭ Dĩr aũt ſil nãlr q̃ ex eodẽ gñe e diuerſo diuiduntur a ſeiuicẽ. E diuerſo aũt diuidi dĩr q̃ ſm eãdẽ diuiſionẽ ſunt: vt greſſibile volatile ⁊ aq̃tile. hec. n. e diuerſo diuidunt q̃ ſũt i eodeʒ gñe. Aial. n. diuidit i hec in volatile ⁊ in greſſibile ⁊ aq̃tile. ⁊ nihil eoꝝ ꝑus ⁊ poſteri⁹ eſt ſʒ ſil ꝑ nãm hec eẽ vñr. Diuidit aũt ⁊ ſingulũ horũ in ſpẽs. Rurſus. vt greſſibile aial ⁊ volatile ⁊ aquatile. Erũt g̃ ⁊ illa ſimul nãlr quecũq̃ ex eodẽ gñe ſʒ eãdẽ diuiſionẽ ſunt. Gña vo ſp ꝑora ſũt. neq̃. n. ꝯuertũtur ſʒ ꝙ eſt eſſe ꝯñtiam vt cuʒ ſic qdẽ aquatile ẽ aial. cuʒ vo ſit aial non eſt neceſſe vt ſit aquatile.

ARG I. ℭ Ea ꝑterea q̃ ſub eodẽ gñe ſunt cõtra ſeſe diuiſa: ſimul nã eſſe dĩr. Atq̃ ea dĩr ꝯtra ſeſe diuiſa: que in eadẽ ſunt diuiſiõe qualia ſunt volatile greſſibile atq̃ i aquis degẽs. hec. n.

ſub

ſub eodē gñe cōtra ſe ſunt diuiſa. quippe cū aial vt hec vt patet diſtribuat͛ ⁊ nihil horuz poſterius eſt: aut p̄us: ſed nā talia ſimul eſſe vident͛. Diuidi etiā vnūquodq̧ taliuz in ſpēs rurſus pōt. atq̧ erūt ⁊ illa ſimul natura: que ſub eodē gñe collocata in eadē ſūt diuiſiōe. genus uñ ſpecie prius eſt ſemp. nō. n. in cōſequētia fit ab illo conuerſio: naz ſi volatile eſt aial eſt: at ſi aial eſt nō neceſſe eſt volatile eē.

Hec eſt 3ª particula in q̄ phs ponit tertiū modū ſimultatis. Et eſt q̧ illa dicūt ſil' nā q̄ ex eodē gñe vel diuerſo diuidunt͛ adinuicē. talia aūt ſunt q̄ ex oppoſito diuidūt idē gen⁹: ſicut greſſibile aq̄tile volatile ex oppoſito diuidūt aial. ⁊ nullū illoꝝ eſt pri⁹ vel poſteri⁹ reliquoꝝ: q̄zuis ſingulū iſtoꝝ diuidat͛ in ſpēs. vñ breuiter illa dicūt ſimul nā q̄ diuidūt idē gen⁹. ſ₃ ipſa gñā ſūt priora. nā ab illis nō ꝯuertit͛ ꝯña. nā ſeqtur aq̄tile eſt. ergo aial eſt. ſed nō ſequit͛ ecōuerſo. aial eſt. ergo aquatile eſt.

Simul ḡ p naām dicūt q̄cunq̧ ꝯuertunt͛ quidez ſm q̧ eſt eē ꝯñam. ſed nequaq̄z eſt cā alterū alteri vt ſit. ⁊ ea que ex eodē genere diuerſo diuiduntur adinuicē. ⁊ ſimpliciter ſimul ſūt quorum generatio in eodē eſt tempore.

ARGL. Simul igit͛ dicūt nā ea: que in eſſendi quidē ꝯña ꝯuertunt: nullo tñ pacto alterū cauſa eſt vt alterū ſit. Et ea que ſub eodē gñe collocata ꝯtra ſeſe ſūt diuiſa. Abſolute aūt ſil' ſūt ea: gño quoꝝ eodē in tpe eſt: vt prius dcm̄ eſt.

Hec eſt 2ª pars h⁹ cap. i qua phs recapitulat iſtos modos ſimultatis dicēs q̧ q̄cunq̧ ꝯuertunt͛ ſm ꝯñtiā ita tñ q̧ neutrū eſt cā alteri⁹ ſūt ſil' nā q̄ztū ad 2ᵐ modū. ⁊ q̄cūq̧ diuidūt idē gen⁹ ſūt ſil' nā q̄ztū ad 3ᵐ. ⁊ ēt illa quoꝝ gñatio ē in eodē tpe ſūt ſimul ſimpl'r q̄ztū ad pᵐ moduz. Sciēdū q̧ tot pñt poni modi p̄ri⁹ ſimul quot ponūt͛ modi prioris. Et cuz phs nō ponat tot modos ſimultatis q̄t ſunt modi prioris. ē q2 p modos prioris pñt itelligi modi ipſi⁹ ſimultatꝭ. q2 quot modis dicitur vnū oppoſitoꝝ di ⁊ reliquū: z. oppoſitoꝝ eadē ē diſciplia. vñ pñt poni quinq̧ modi ipſi⁹ ſil'. nā aliq̄ dicūt eē ſimul ſ₃ tps. ⁊ aliqua dicūt eē ſimul ſm ꝯñaz: vt illa iter que ē ꝯña mutua. ⁊ aliqua dicūt ſimul ſ₃ ordinē. vt illa q̄z neutrū depēdet ab alio. vt pz in diſciplinis. q̄dā. n. ſūt pri⁹ in eadē ſcia quoꝝ vnū nō depēdet ab alio. ⁊ q̄ ſic ſe hñt q̧ qualē ordinē hz vnuz illoꝝ hz aliud reſpectu alicui⁹ ꝑnis. q̄rto mō poſſunt aliq̄ dici eē ſimul ſ₃ dignitatē. vt illi q̄ habēt eundē gradū in dignitate. quinto mō dicūt aliq̄ ſimul q̄ cōuertunt͛ reſpectu eē. ⁊ neutrū illoruz eſt cā alteri⁹ ⁊ differt iſte modus a mō 2º. q2 modus ſcḋs eſt quādo aliq̄ ꝯuertunt͛ ſm ꝯñam. ſiue vnū illorum ſit cā alterius ſiue non. Sed iſte q̄tus modus eſt q̄ñ aliqua cōuertuntur ſm ꝯſequentiā. ita q̧ neutrū eſt cā alterius ⁊c.

Cap. x. Mot⁹ aūt ſpēs ſūt ſex. gñō. corruptio. augmētuz. diminutio. alteratio. ſcḋz locū mutatio.

ARGL. Motus ſpecies ſunt ſex. generatio: corruptio. Accretio: decretio. Alteratio ea mutatio que loco accōmodatur.

Iſtud eſt quartū cap. tractat⁹ tertij: in quo phs determiat de motu. q2 mot⁹ eſt reperi⁹ in diuerſis p̄ntis. ⁊ eſt vnum de ꝯſequētibus ad p̄nta. Iſtud capᵐ ꝯtinet tres partes p̄ncipales. In pª enumerat ſpēs motus. In 2ª ibi (Alij naq̧) narrat q̧ ſpēs mot⁹ iam numerate differūt inter ſe. In 3ª ibi (Et aūt ſimpliciter) determinat de ꝯtrarietate mot⁹. In pª ergo pte narrādo dicit q̧ ſex ſunt ſpēs motus. ſ. gñatio corruptio augmētatio diminutio alteratio. ⁊ ſm locū mutatio. Intelligendū q̧ mot⁹ accipit͛ 2ʳ. ſ. cōiter ⁊ ſtricte. Si accipiat͛ cōiter: ſic reperit͛ in quolz p̄nto. q2 in quolibet p̄nto. ſūt res de nouo ꝓducibiles ⁊ ent⁹ cuiuſcūq̧ rei de potētia ad actuz dr̄ mot⁹ cōiter loquēdo. ⁊ ſic logtur phs. 2. phy. q̧ tot ſūt ſpēs mot⁹ quot ſunt entis. ⁊ iſto mō logtur phs hic. ⁊ iſto mō generatio ⁊ corruptio cuiuſcūq̧ rei in quocunq̧ p̄nto ſiunt dr̄ mot⁹. ⁊ ſic pñt gñatio ⁊ corruptio diſtingui ſm diſtinctionē p̄ntoꝝ q2 q̄dam eſt gñatio ſubſtātie. ⁊ q̄dā qualitatis. ⁊ q̄dā q̄ntitatis. ⁊ ſic de alijs. ⁊ eodē mō eſt de corruptione. Alio mō accipitur mot⁹ ſtricte. ſ. pro trāſmutatiōe que eſt de per ſe de ꝯtrio in ꝯtriuz. ⁊ iſto mō mot⁹ non ē niſi in trib⁹ gñib⁹. ſ. in q̄ntitate qualitate ⁊ vbi. ſm q̧ declarat phs in. 5. phy. ⁊ motus ſic accept⁹ vt ſolū extēdit ad tria p̄nta accipitur 2ʳ ſ₃ Cōmentatorē. 5. phy. Uno mō pro trāſmutatiōe ſucceſſiue ꝯtinuata ⁊ ſic ē per ſe gen⁹ paſſiōis. vel ꝑ ſe in gñe paſſionis. Alio mō accipit͛ pro forma diminuta ſiue ꝓ forma in fieri. ⁊ ſic ē motus ꝑ ſe in eodē p̄nto in quo ē termin⁹. Sub alijs verbis ponitur hec diſtinctio. ſ. q̧ mot⁹ pōt accipi pro forma fluente ⁊ ꝓ fluxu forme. ⁊ dr̄ forma fluens quecunq̧ forma de ſpē termini ad quē ſub qua eſt mobile durāte motu. v. g. ſi fiat mutatio a nigro in albū quelibet albedo iꝑfecta ſub qua mobile erit durante motu. dr̄ eſſe forma fluens ⁊ fluxus forme dicitur acq̄ſitio termini mot⁹. ſeu ipſa tranſmutatio ꝑ quaz acqritur termin⁹ ad quē. accipiendo motū pro forma fluente ſic eſt in eodem p̄nto in quo eſt terminus ſed accipiendo motuz pro fluxu forme ſic eſt predicamentū per ſe. ſ. predicamentū paſſionis. vel per ſe in p̄dicamento paſſionis. B T. c. 10. ⁊ inde. ⁊ 3. phy ſic. cō. 4

Alij itaq̧ motus palaz eſt. quia alij abinuicez ſunt. nō eſt. n. generatio corruptio. neq̧ augmentuz diminutio. neq̧ alteratio ſecundum locum mutatio: ſimiliter autem ⁊ alij.

Atq̧ ceteri quidez mot⁹ (vt patet) diuerſi ſūt. non eſt. n. corruptio: generatio. neq̧ accretio eſt decretio: neq̧ ea mutatio que loco accōmodatur: ceteriq̧ motus ſimiliter. ARGL.

Iſta eſt 2ª pars huius capituli in qua phs narrat q̧ p̄dicte ſpēs motus differant inter ſe. ⁊ ꝯtinet duas pticulas. quia in prima perticula narrat hoc. In ſecūda ibi. (In alteratione) mouet phs ⁊ ſoluit quandā dubitationē. In prima ergo particula dicit q̧ manifeſtū eſt q̧ p̄dicte ſpēs motus dr̄nt abinuicē. quia gñatio non eſt corruptio. nec augmētatio diminutio. nec alteratio ſm locum mutatio. ⁊ ſimiliter de alijs.

In alteratione vero hz quādaz queſtionē ne forte neceſſarium ſit id qḋ alteratur ꝑ aliquam reliquarum motionum alterari.

De alteratione vero dubitatio quedā extitit: ne forſitā neceſſarium ſit id quod alteratur aliquo reliquorum motuum alterari. ARGL.

Hec eſt ſcḋa particula. in qua phs remouet ⁊ ſoluit vnam dubitationē. Alicui. n. poſſet videri q̧ alteratio non differat ab alijs ſpēbus motus. pro eo q̧ quādocunq̧ aliqd alteratur videtur q̧ illud mouet͛ ſm aliquā aliam ſpēm mot⁹. ⁊ ſic videtur q̧ alteratio non differt ab alijs ſpeciebus motus.

Hoc autem nō eſt veruz. Nam pene ſcḋm oēs paſſiōes aut plures nobis alterari accidit. nulla aliarū motionū cōmunicante: naz neq̧ augeri neceſſariū eſt qḋ per paſſionem mouet͛ neq̧ minui. Similiter aūt ⁊ in alijs. ideoq̧ alia erit p̄ter alios mot⁹ alteratio. nā ſi eſſet eadē mutatio oporteret id qḋ alteratur

augeri mox vel minui vel per quandā aliaꝝ ꝯſiriam motionum fieri:ſed nō eſt neceſſe.

ARGI. ¶ Hoc aūt verum nō eſt. Fere enim omnib⁹ in paſſionib⁹ aut plurimis nos accidit alterari: nullo motuū ceteroꝝ cōmunicāte: neq; enim incremēta neq; decremēta ſuſcipe neceſſe ē: id qd̄ paſſiōe mouet: ⁊ in ceteris mō. Quare alteratio diuerſus eſt a ceteris mot⁹: nā ſi eēt idē ꝯtinuo id qd̄ alteratur: creſcere aut decreſcere, aut aliq̄ alio moueri ceteroꝝ motuū oporteret: aut nō neceſſarium eſt pfecto.

¶ Soluit dubiū phs p intereptionē dicēs. ꝙ hoc qd̄ aſſumit nō eſt verū. ſ. alteratio nō pt eē diſtincta ab alijs ſpēb⁹ mot⁹: nā alteratio pōt eſſe ſine alijs motib⁹. ⁊ pp hoc diſtinguitur ab alijs motib⁹. ⁊ pbatur ꝙ alteratio diſtiguat ab alijs motibus. ⁊ eſt ꝯcluſio. 56ª. huiꝰ lib. ⁊ pbatur ſic. Alteratio pt eſſe ſine alijs motib⁹. ⁊ alij mot⁹ pñt eē ſine alteratiōe. ergo alteratio diſtiguit ab alijs motib⁹. pmaps añtis declarat ꝙ. ſ. alteratio pt eē ſine alijs motib⁹. qꝛ ſm oēs q̄litates ſeu paſſiōes. vel ſm plures pōt aliquid alterari. ⁊ tñ nec augeri nec minui. nec gñari. nec corrumpi. nec moueri localiter. ⁊ ideo alteratio differt ab alijs motib⁹. ⁊ ſic non differret non poſſet aliqd alterari niſi augeat vel diminuat. vel generet. vel corrūpatur. vel localiter moueatur. quod falſum eſt.

¶ Similiter āt ⁊ quod auget: aut aliqua alia mutatione mouet alterari opꝫ. ſed ſunt q̄dā creſcentia que nō alterant. vt quadrāgulus circūpoſito gnomone creuit quidem. alteratuꝫ v̄o nihil eſt factuꝫ. ſic ⁊ in alijs huiuſmodi. Quare alijs ſunt motus adinuicem.

ARGI. ¶ Similiter ⁊ id qd̄ augetur: aut aliquo alio motu mouet: alterari oporteret. Aut ſunt q̄daꝫ que augentur ⁊ nō alterātur. Quadratum enim circumpoſita norma creuit q̄deꝫ: at non alteratum eſt. ſimiliter ⁊ in ceteris rebus huiuſcemodi fit. quare diuerſi ſunt hi motus omnes vt diximus.

¶ Secūda pars antecedētis. ſ. ꝙ alij mot⁹ pñt eſſe ſine alteratione. pbatur: qꝛ augmētatio pōt eē ſine alteratiōe ⁊ eadem rōne vel multo magis poſſunt alij mot⁹ eē ſine alteratione. pbatio aſſumpti. ſ. ꝙ augmētatio pōt eē ſine alteratione. nā quadrāgulus creſcit ſeu augetur addito gnomone. i. ſupplemēto vel additamēto manēte quadrāgulo in ſpē quadrāguli. ⁊ tñ quadrāgulus addito gnomone nō alterat. ¶ Intelligendū ꝙ augmētatio accipit 2ʳ. ſ. cōiter ⁊ ꝓprie. Augmentatio cōiter dicta eſt q̄cunq; maioratio ſeu ꝓductio maioris quāti ſiue illud quātū ſit idē numero cuꝫ minori quāto ꝓexiſtēte. ſiue nō ſit idem numero cū eo. ⁊ iſto mō dicim⁹ ꝙ paries auget per appoſitionē lapidū vel materie noue. Proprie v̄o dr̄ illud augeri qd̄ manet ſimplr̄ idem numero ꝑmo ſub minori q̄titate ⁊ poſtea ſub maiori quātitate. Et de illo qd̄ ſic

T. c. 43 ⁊ inde, auget dicit phs ꝑmo de gñatione: ꝙ q̄libet ps aucti eſt aucta. Augmētatio ꝑmo mō accepta pt eſſe ſine oī alteratiōe. vt pꝫ in exēplo phi de quadrāgulo. ſꝫ iſta trāſmutatio nō eſt augmētatio niſi ſm modū loquēdi. ſed ſm v̄itatē in tali trāſ-

De h vi de mar- ſil. ꝑ de gña. do- cto, i. ij. mutatiōe nihil augmētat. nec q̄titas ꝓexiſtēs. nec de nouo adueniēs. nec cōpoſitū ex noua q̄titate ⁊ antiqua auget. nā illud quātū qd̄ poſteri⁹ fit mai⁹ quāto ꝑori nō eſt idē numero cū quāto ꝑori. ſꝫ eſt totū ad illud. ⁊ q̄tuꝫ qd̄ prius fuit eſt ps quāti poſteri⁹ facti. vñ in reb⁹ inaīatis nihil ꝓprie auget nec diminuit. qꝛ quocūq; addito non remanet idē nūero illi ꝙ prius erat qd̄ tñ ſeqtur in vera augmētatione. ſꝫ loquēdo de augmētatione ꝓprie accepta ſic ſemꝑ augmētationi ē aliqua alteratio ꝯiuncta. vñ augmētatio ꝓprie dicta nunq̄ꝫ eſt ſine ꝯuerſiōe alimēti in naturā aucti: que ꝯuerſio ſeqtur ad verū augmētuꝫ ⁊ ex alteratione. vt ſatis pꝫ intelligenti.

¶ Eſt aūt ſimplr̄ q̄dē q̄es motui cōtrarium. h ani. in ca. d po ...

ARGI. ¶ Atq; ſimplr̄ qd̄ motus ꝯtrarius eſt quieti.

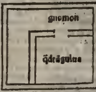
¶ Hec eſt 3ª pars principalis h⁹ cap. in qua phs determinat de cōtrarietate mot⁹. ⁊ ꝯtinet duas pticulas. In ꝑma determinat de ꝯtrarietate mot⁹ in gñali. In 2ª in ſpāli. In prima ergo particula narrādo dicit ꝙ ꝯtrariū motui ſimpliciter ſeu in gñali eſt q̄es. qꝛ mot⁹ ⁊ q̄es ꝯtrariant: large loquēdo de ꝯrietate: de qua poſite ſūt multe diſtinctiōes. cap̄ de ſubſtātia. ¶ Intelligēdū ꝙ motus ⁊ q̄es in cōi accepta non opponuntur ꝓprie ſicut albedo ⁊ nigredo. qꝛ ſic omnis mot⁹ opponeret cuilibet q̄eti. ſicut ois albedo cōtrariat cuilibet nigredini. qd̄ falſum eſt. qꝛ motus ſm locū non ꝯrīatur quieti ſm qualitatē vel ſm quātitatē: nec motus ſm qualitatē cōtrariat q̄eti ſm locū. naꝫ idē corpus pōt ſimul moueri ſm locum. ⁊ q̄ſcere ſm qualitatē ſeu alterari: qd̄ idem eſt. Silr̄ idem corpus pōt moueri ſm locū ⁊ q̄ſcere ſm quātitateꝫ. ⁊ ideo mot⁹ ⁊ q̄es in gñali magis debēt dici gña ꝯrīoruꝫ q̄ꝫ ꝯtraria. ⁊ ꝓtanto ſunt genera ꝯtrariorū. qꝛ q̄libet ꝯtentus ſub vno ꝯrīatur alicui ꝯtento ſub alio. ⁊ econuerſo. oē enim ꝯtentū ſub motu ꝯtrariat alicui q̄eti. ⁊ econuerſo ois quies ꝯtrariatur alicui motui. ⁊ talia ſoluꝫ pp hoc dñr ꝯtraria. q̄ ſunt gña ꝯtrarioꝝ. ⁊ qꝛ ſūt gña ꝯtrarioꝝ bene pñt ſimul verificari de eodē. cuiuſmodi ſunt odire amare. ignorare. ſcire. vñ idem corpus ſimul mouet ⁊ q̄ſcit. ſꝫ nō quiete oppoſita illi motui. ⁊ idē ſimul diligit ⁊ odit. ⁊ idē itellect⁹ ſimul ſcit ⁊ errat: nec in h⁹ ꝓpōnibus ꝯnūtur vere oppoſita de eodē. ſed genera oppoſitorū. nec eſt inconueniens ꝙ vtrunq; oppoſitoruꝫ ſeu ꝯtrariorum ſimul predicet de eodem. D Motus ⁊ q̄es ... pacto ... opponūtur.

¶ His vero que per ſingula ſunt generatiōi quidē corruptio. augmēto quidem diminutio. ſcd̄m vero locū mutationi ſꝫ locū quies maxime videtur oppoſitū eſſe. ⁊ forte in cōtrariū locum mutatio. vt ei que inferi⁹ eſt ea que ſuperi⁹ eſt. ⁊ ei que ſupius eſt ea q̄ inferi⁹ eſt. Reliquo vero aſſignatorū motuū nō facile eſt aſſignari q̄d ꝯtrariū. videt autē neq; eſſe ei aliqd ꝯtrariū. niſi q̄s ⁊ in hec ſꝫ qualitatē q̄etem opponat. aut in ꝯtrariū qualitatis mutationeꝫ. ſicut ⁊ in mutatiōe ſcd̄m locum q̄teꝫ ſm locuꝫ. aut in ꝯtrariū locū mutationē. Eſt. n. alteratio mutatio ſꝫ q̄litatē. Quapp oppoſita erit ſꝫ q̄litatē mutatiōi. ſꝫ qualitatē quies aut in ꝯtrariū mutatio qualitatis. vt albū fieri ad id qd̄ eſt nigrū fieri alteratur in ꝯtrariū qualitatis mutatione facta.

ARGI. ¶ Singulis āt ſinguli aduerſant. Generatio q̄dē corruptio. Accretio v̄o decretio: ⁊ mutatiōi accōmodata loco: quies in loco: ⁊ maxime vt videtur ea mutatio: qua ad ꝯtrariū locum itur opponitur: vt ei motui quo ſurſū itur, is motus quo deorſuꝫ itur: ⁊ ecōuerſo. At aſſignatoruꝫ motuū reliquo nō eſt facile aſſignare quid nam cōtrariuꝫ ſit. Atq; nihil

ipſi

ipſi ꝯtrariū eſſe videt̃: niſi quiſpiā ꝛ in hoc getē in qualitate dicat opponi: ꝛ mutationi/ que eſt ad q̄litatē oppoſitā: ꝛ mutationē eāȝ/ que eſt ad qualitatē ꝯtrariā pinde atq; ī mu/ tatione loco accōmodata getē in loco: ꝛ mu tationē quo ad ꝯtrariū locuȝ itur: ꝯtraria di ximus eſſe. Alterationē nāq; mutationē eſſe in q̄litate cōſtat. Quare motui in q̄litate/ qes in qualitate opponit: aut ea mutatio qua ad qualitatē ꝯtrariā itur. quo pacto hec oppo nūtur. Albuȝ qppiā fieri ꝛ nigrū quippiam fieri. Alterantur enim hec atq; in qualitates contrarios terminos mutatio fit/ vt patet.

¶ Hec eſt 2ª ps hꝰ ptis in qua phs determinat de ꝯtrarieta te motꝰ in ſpāli. ꝛ dicit ꝙ ge nerationi cōtrariat̃ corruptio. ꝛ augmētationi ꝯriatur dimi nutio. ꝛ motui ſm locū ꝯtra/ riatur qes ſm locū ꝛc̃. ꝛ etiā motui locali ſurſuȝ ꝯtrariat̃ motꝰ localis deorſuȝ. De mo tu vero ad qualitatē videtur eſſe difficile qd ſibi ꝯtrariatur. pōt tñ aſſignari ꝯtrariuȝ. ꝛ h̄ duplr. ſ. ponēdo quietē in qualitate ꝯtraria motui ad talem qualitatem. v̄. g. vt ſi dicat̃ ꝙ quieti ſub nigredine ꝯtrariat̃ motus ad albedinē. Alio modo pōt aſſignari ꝯtrariū altera tiōi. vt ſi dicat̃ ꝙ motui qui eſt ad qualitatē ꝯriatur motus q eſt ad ꝯtrariā qualitatē. vt ꝙ motui ad albedinē ꝯriatur mo tus ad nigredinē. vñ motꝰ localis hȝ duplex cōtrariū. ſ. qetē in termino a quo ipſiꝰ motus. ꝛ ēt motuȝ ad locū vel termi/ num ꝯtrariū ita qlibet aliꝰ motus hȝ duplex ꝯriūm. ſ. qeteȝ ſub termino a quo ipſius motꝰ. ꝛ ēt motꝰ ad cōtrariū termi nuȝ. v̄. g. motui ad albedinē cōtrariat̃ quies ſub albedine. ꝛ motꝰ ad nigredinē ꝯtrariat̃ motui ad albedinē. ſicut. n. albe do ꝛ nigredo ſunt ꝯriarie motꝰ ad albedinē ꝛ motus ad ni/
A gredinē ſunt ꝯtrarij. Sciendū ꝙ ſicut dictuȝ eſt ſuperius ꝙ motus ſm locū ꝛ quies ſm locū in cōi accepta non ſunt cō/ traria. ſed ſunt gña cōtrarioꝝ. Item augmētatio ꝛ diminu/ tio in cōi accepta nō ſunt cōtraria. ſed ſunt gña cōtrarioꝝ. qꝛ non ois augmētatio cōtrariat̃ omni diminutioni. Similiter gñatio ꝛ corruptio in cōi accepta nō ſunt ꝯtraria. qꝛ non ois gñatio cōtrariat̃ omni corruptioni. ſed gñatio ꝛ corruptio
B ſunt gña cōtrarioꝝ. ꝛ ita de alijs mutationibꝰ. ¶ Secundo
Quies duplex ſciendū ꝙ quies eſt duplex. ſ. quies in termino a quo ꝛ qes in termino ad quē. ꝛ qes in termino a quo magis cōtrariat̃ motui q̄ȝ qes in termino ad quē. vt pȝ ex. 5. phyſic.

¶ Habere autē multis modis dr̃. aut. n. tāq̄ȝ habitū ꝛ affectū. aut a nā qualibet aliā q̄lita tē. dicimur. n. hr̃e diſciplinā atq; virtutem.

ARGL. ¶ Habere pluribꝰ dr̃ modis: aut eniȝ vt ha bitū diſpōnemq;: vel aliquā aliaȝ qualitatē: ſciam enim hr̃e aliquā dicimur atq; virtutē.

¶ Iſtud eſt qntum capitulū tertij tractatus in quo ponuntur modi habēdi. habere. n. eſt vnum de ꝯſequētibus ad predi/ camēta. ꝛ ponit octo modos qbus aliqd dicitur habere ali/ quid. Primus modus eſt quo aliqd dicimus habere aliquē habitū de pma ſpecie qualitatis. vt aliquā affectionē. vt vir tute ȝ aut diſciplinā aut vniuerſaliter aliquā qualitatem.

¶ Aut quantitatem: quod cōtingit ei qui ha bet magnitudinem. Dicitur eniȝ bicubitū.

ARGL. ¶ Aut ad q̄ntum velut eam quiſpiam magni tudinem habet: nam cubitoꝝ triuȝ vel qua/ tuor habere magnitudinem dicitur.

¶ Scd̄s modus eſt quo aliqs dr̃ habere q̄ntitatē vel magni/ tudinem. vt aliqd dr̃ bicubitum. qꝛ hȝ talem quantitatē.

¶ Aut ea que circa corpus ſunt vt veſtimen/ tum vel tunicam.

ARGL. ¶ Aut vt ea que circa corpus ponūtur: vt ve ſtem/ tunicam/ ꝛ gladium/ ꝛ ſimilia.

¶ Tertius modus eſt quo aliqs dicit̃ hr̃e aliquid circa corpꝰ ſicut veſtimentū vel tunicā. vel arma. vel aliqd hmōi.

¶ Aut in membro vt in manu annulum.

ARGL. ¶ Aut in parte: velut in manu annulum.

¶ Quartus modus eſt quo dicimꝰ aliqueȝ habere aliquid in mēbro. ſicut dicimus aliquē habere annulum in digito.

¶ Aut membrum. vt manum vel pedem.

ARGL. ¶ Aut ve partem: vt manum vel pedem.

¶ Quintus modus eſt quo dicimꝰ aliquē hr̃e aliquid tanq̄ȝ partem vel mēbrū q̄ñ dicimus aliquē habere manum vel pedem. ꝛ vir iſto modo totum dr̃ habere ſuam partem.

¶ Aut ī vaſe. vt ī modio grana tritici. aut in lagena vinū. vinū. n. hr̃e lagena dr̃. ꝛ modiꝰ grana tritici. Hec igit̃ oīa hr̃i dr̄r vt in vaſe.

ARGL. ¶ Aut vt in vaſe: vt modium habere triticuȝ dicimus: aut dolium vinum. hec enim habe re vt in vaſe dicuntur.

¶ 6ᵘˢ mō dr̃ ꝯtinēs hr̃e ꝯtentū ſicut dr̃ vas hr̃e ꝯtentū in eo. ſ. vinū. ꝛ modiꝰ granū. ſic poſſumꝰ dicere ꝙ locꝰ hȝ locatum.

¶ Aut poſſeſſionem. habere enim domum ꝛ agrum dicimus.

ARGL. ¶ Aut poſſeſſionē: habere enim dicimur do/ mum fundumue.

¶ Septimus modus eſt quo aliquis dicitur habere poſſeſ/ ſionem. q̄ñ aliqs dicitur habere molendinum vel agrū.

¶ Aut ēt vir vxorē hr̃e dr̃ ꝛ vxor viꝝ. ſȝ vr̃ alie niſſimꝰ q nūc dictꝰ ē modꝰ eē ī eo qd ē hr̃e. Ni hil. n. aliō vxorē hr̃e ſignamꝰ niſi qꝛ cohītat. Forte tñ ꝛ alij qdē appebūt modi d̄ eo qd ē hr̃e. Sȝ q ꝯſueuerīt dici pene oēs enūerati ſt.

ARGL. ¶ Dr̃ ꝛ vir vxorem/ ꝛ vxor virū hr̃e: qui qdē remotiſſimus oium hñdi modus eē vr̃: nihil enim aliud dicēdo virū hr̃e vxorē ſignamus q̄ȝ viꝝ vna cū vxore habitare. Forſitā ꝛ alij quidā habendi modi eſſe videbunt̃: ſȝ q di ci ſolent/ oēs fere ſunt nūc a nobis enūerati.

¶ Octauꝰ modus eſt quo vir dr̃ hr̃e vxorē ꝛ vxor virū: ꝛ dicit ꝙ iſte modus eſt alieniſſimꝰ ſeu maxime extraneꝰ. qꝛ dicen/ do virū hr̃e vxorē ꝛ ecōuerſo. nihil aliud intēdimus ſignare niſi ꝙ vir ꝛ vxor cohabitāt ſil̄. deīde dicit ꝙ forte ſunt multi alij modi habēdi. ſȝ modi p̄dicti ſunt magis vſitati ꝛ famoſi.

¶ Intelligendū ꝙ p̄ter p̄dictos modos ſunt multi alij mo/ di hñdi. dicimus. n. ꝙ ois effectus hȝ cāȝ. ꝛ ois ſcia ſubiectū circa qd eſt. ꝛ ꝙ ois ſpēs hȝ ꝓpriam paſſionem ſi eſt in p̄di/ camento ſubſtātie. ꝛ ꝙ omnis ſpēs hȝ genus. ꝛ omnis ſpēs habet diffinitionem. ꝛ ꝙ genus ſpecies ꝛ differentias. ꝛ iſti modi habendi ſunt alij a quolibet modo predicto.

¶ Explicit expoſitio Burlei ſuper libro predicamentorum.

¶ Incipit liber ſex principiorum Gilberti porrectani.

Forma eſt compoſitioni contingens: ſimplici ꝛ inuariabili eſſentia conſiſtens.

ARGI. ¶ Ratio ſiue forma: eſt id quod ſuperuenit compoſito: ſimplici conſtans ꝛ inuariabili eſſentia.

¶ Poſtq̄ Ariſtoteles in libro predicamentorū ſufficiēter q̄ꝫtuꝫ eſt de intētione logici determinauit de ipſis p̄dicamētis. tñ vt facilius habeat̄ cognitio p̄dicamentoꝝ. Gilbert⁹ porrectanus hunc librū cōpoſuit. quē de ſex ꝑncipijs intitulauit. in quo in ſpāli determinat de ſex ꝑncipijs: de qbus in libro p̄ntorum determinatū eſt breuiter: ꝛ ſolū per modū exemplarē. nec eſt iſte liber de eēntia logice. nā habita cognitione ſufficiēti de ſuba. q̄ꝫtitate. q̄litate. ꝛ relatione: de facili habet̄ cognitio de reſiduis p̄dicamētis. naꝫ actio ꝛ paſſio fundant̄ in q̄litate. vbi ꝛ quādo in q̄ꝫtitate. habitus ꝛ poſitio fundant̄ in relatiōe. Iſte ergo liber magis dr̄ de ſex ꝑncipijs q̄ꝫ de ſex p̄dicamentis. qm̄ vt dicit Albert⁹. ꝛ ſi oīa gña gñaliſſima poſſint dici p̄nta ꝛ ꝑncipia vt dicit Porphyrius. decē p̄nta ſunt decē reruꝫ ꝑncipia. tñ q̄daꝫ gña generaliſſima magis ꝓprie dnr̄ ꝑncipia q̄ꝫ p̄dicamēta vt illa de qbus hic agit̄: ꝛ q̄daꝫ magis dnr̄ p̄nta q̄ꝫ principia. vt ſuba: quātitas: q̄litas ꝛ relatio. naꝫ p̄ntuꝫ dr̄ per relationē ad iferiora. ꝛ iō illud ꝓprie dr̄ p̄ntuꝫ: qḋ per ſe ꝛ ex ſui ſignificatione dicit ꝯtinentiā inferiorū. ꝛ ſm̄ hunc reſpectū determinat̄ de his in p̄ntis. Sed alia p̄nta ſunt quodāmodo gña principādi in ſuba in qua fundant̄. vt pꝫ ꝑ diffōneꝫ ipſoꝝ. nā qñ eſt qḋ derelinquit̄ ex adiacentia tp̄is in re tēporali. ꝛ ſic de alijs p̄ntis. Sed alia p̄nta. puta ſuba q̄ꝫtitas. non dnr̄ modi ꝑncipiādi. ſed magis quo ad eē ꝛ ſubſiſtere ſunt ꝑncipiata a ſuis inferiorib⁹ q̄ꝫ ſint ꝑncipia ſuoꝝ inferiorū. vel q2 phs intitulauit librū ſuuꝫ de p̄ntis: ideo iſte auctor vt aliq̄liter diuerſificaret̄ a pho intitulauit hunc librū de ſex ꝑncipijs cū gña generaliſſima poſſint dici idifferēter ꝑnª ꝛ p̄nta. vel aliter iſta ſex p̄nta de qbus hic determinat̄ eueniunt ab extrinſeco. nunc aūt ꝑnᵐ ꝓprie loquēdo ſoluꝫ dr̄ de ꝑncipijs extrinſecis. Dicit

T.cō.1. ꝛ inde. eniꝫ Cōmē. 5. meta. ꝙ ꝑnᵐ cā ꝛ elm differunt in hoc ꝙ elm eſt ex quo cōponit̄ res cuꝫ inſit. ꝑncipiū ꝓprie dr̄ de ꝑncipijs extrinſecis. ſed cā idifferēter de principijs itrinſecis ꝛ extrinſecis. q2 igitur ꝑnᵐ ꝓprie de ꝑncipijs extrinſecis. ꝛ ſex p̄nta de qbus hic determinat̄ eueniunt ab extrinſeco. ꝛ alia p̄nta ſunt ab itrinſeco. iō iſte liber potius intitulat̄ de ſex ꝑncipijs q̄ꝫ de ſex p̄ntis. q2 ea de qbus hic determinat̄ ꝓprie dnr̄ ꝑncipia cū eueniant ab extrinſeco: ꝛ iō iſta ſex p̄nta magis dnr̄ forme q̄ꝫ alia p̄nta accidentiū. nā ſicut dicit phs. ꝛ teſtat̄ Alber. forma dr̄ quaſi foris manēs. ſicut ēt ſonat nomē forme. manere vō de foris cōpetit iſtis ſex p̄ntis magis q̄ꝫ alijs. qa iſta ſex p̄nta cauſant̄ ab extrinſeco. ſunt. n. forme extrinſece aduenietes. Vñ ſubm hui⁹ ſcie eſt forma reruꝫ. ſiue ꝑnᵐ extrinſece aduenieñs. Iſte liber hꝫ tres ꝑtes ꝑncipales. In ꝑma determinat̄ de qbuſdaꝫ quoꝝ cognitio añcedit cognitionē ꝑncipioꝝ de qbus hic determinat̄. In ſcḋa parte determinat̄ de ipſis ꝑncipijs. In tertia ꝑte determinat̄ de his quoꝝ cognitio ſeq̄tur ad cognitionē iſtorū p̄ntoꝝ. In ꝑª ꝑte h⁹ auctor diffinit formā. q2 forma eſt cōis p̄ntis de qbus hic determinat̄. ꝛ diuidit formā. ꝛ mouet dubitatiōes. dicit ergo p̄io ꝙ forma eſt cōpōni ꝯtingēs ꝛc. q̄ forma h̄ diffinit̄ eſt dubitatio. Albert⁹ dicit ꝙ forma h̄ diffinita eſt forma p̄ntalis ꝛ forma vl'is. ꝛ dr̄ forma totius. iſta. n. forma eſt aduenieñs cōpōni. q2 ſi adueniret parti non p̄ret̄ur de toto. dicit ēt ꝙ forma h̄ diffinita eſt cōis tā forme ſubali q̄ꝫ forme accn̄tali p̄ntali. ꝛ

T.cō.xj. ꝛ inde. iſto modo dꝫ intelligi qḋ dr̄ in. 7. meta. ꝙ quelibet ps diffōnis eſt forma. i. vl'e. ¶ Intelligendū ꝙ forma dr̄ multis modis. nā Aui. 7. meta. ſue. 8. c. de paruis. ꝛ. 3. de magnis. ponit q̄nq3 modos forme. Vno mō dr̄ forma ipſa intelligētia q̄ effectiue eſt aptata vt agat. ꝛ ſic ſube ſepate dnr̄ forme ſubſiſtētes ſiue exēplares 2ᵒ mō dr̄ forma illud per qḋ conſtituit̄ mā in effectu ꝛ in eē. ꝛ hoc modo ſubſtātie itelligibiles ꝛ accidētia nō ſunt forme. 3ᵒ modo dr̄ forma illud ꝑ qḋ perficit̄ mā q̄ꝫuis non ꝯſtituatur per id in effectu ꝛ in eſſe. ſicut ē ſanitas. ꝛ q̄cquid eſt ad qḋ res mouetur nāliter. 4ᵒ modo dicitur forma ꝓpue figura. ꝛ q̄cquid aliquid fit in mā per artificiuꝫ 5ᵒ modo dr̄ forma ſpēa rei: genus etiā ꝛ dr̄ia. ꝛ ſic pꝫ ꝙ forma pōt accipi pro vli. ꝛ mā pro idiuiduo. vt pꝫ per phm.

T.c.92 ꝛ etiam alibi. nā hoc modo loq̄tur. 1. celi dicens. Qui dicit celuꝫ dicit formā tm̄ i. vl'e. ꝛ q̄ dicit hoc celo dicit mām. i. indiuiduū celi. ꝛ in. 7. meta. cū dicit ꝙ generās nō generat aliqḋ niſi ꝑp mā3. q2 gñans vniuocū de quo loq̄tur ꝛ gñatū non dn̄t niſi i idiuiduo ꝛ non in ſpē. vt pr̄ ꝛ filius. ꝛ ſic itelligitur auctoritas phi. 10. meta. vbi dicit ꝙ dr̄ia maris ꝛ femine non eſt niſi in indiuiduo ꝛ nō in ſpē. q2 dn̄t tantū idiuidualiter ꝛ nō ſpecifice. ꝛ in. 2. meta. dicit phs. ꝙ forma eſt forª reſpectu ſingulariū. ꝛ indiuiduū eſt mā reſpectu vlis. Et Cōmētator idē dicit cōmē. 2. ꝙ forma diuidit̄ in formā vl'em que terminat q̄ditatem ſpēi ꝛ in formaꝫ particularē que eſt forma materie. ꝛ adhuc alio modo diuidit̄ forma in formā iferiorē que eſt in materia idigniori. ꝛ in formā ſuperiorē exiſteteꝫ in his que plus de actu ꝑticipant: ꝛ hñt mām nobiliorē. hoc mō debet itelligi qḋ dicit phs. ꝙ ignis hꝫ plus de forma q̄ꝫ terra. ꝛ terra plus de mā q̄ꝫ ignis. Etēt iᵈ qḋ dicit phs ꝙ elnta ſupiora ſunt forma inferioꝝ. dꝫ itelligi hoc mō. vñ equocatio de materia ꝛ de forma facit magnā deceptionē. ꝛ maluꝫ itellectuꝫ in multis ꝓpōnibus magiſtralib⁹. Suppponēdo igit̄ ꝙ forª h̄ diffinita eſt forma vlis. eſt hec diffō manifeſta. Eſt eniꝫ forma cōpoſitioni ꝯtingens. i. adueniens cōpoſito ex materia ꝛ forma. i. idiuiduo ſubſtātie. vñ tā forma vlis ꝛ ſubſtātialis: ꝛ etiā forma accidētalis aduenit. ſꝫ aliter ꝛ aliter. nam forma ſubſtātialis aduenit cōpoſito in fieri. ꝛ forma accidētalis aduenit cōpoſito in facto eē. ꝛ forma vlis quelꝫ vt humanitas: ꝛ aīalitas cum ſint forme totius non dicūt ſolaꝫ materiā nec ſolam formā ſed vtrunq3. ſed hec diffō quo ad ſimplicitatem verificat̄ de ſubſtātiali. ꝛ accidentali tm̄ cum dr̄ eſt cōſiſtens in eſſentia ſimplici. q2 nulla forma accidētalis eſt diuiſibilis in materiā ꝛ formaꝫ. quelibet tñ forma vniuerſalis eſt conſiſtēs in eſſentia inuariabili. q2 variationes ꝛ trāſmutationes ſunt circa ſingularia ꝛ nō circa vniuerſalia niſi per accidēs.

G ¶ Intelligenduꝫ ꝙ ſimplicitas opponit̄ cōpoſitioni. ꝛ ideo quot modis dr̄ aliquid cōpoſitum tot modis dr̄ aliquid ſimplex. nunc aliqḋ dr̄ eſſe cōpoſitum aut q2 cōponitur ex partibus q̄ꝫtitatiuis: aut q2 cōponitur ex partibus eſſentialib⁹ ſicut ex materia ꝛ forma. aut q2 cōponitur ex partib⁹ q̄ditatiuis ſicut ex gñe ꝛ dr̄ia. Forma aūt accidentalis ꝛ etiā forma ſubſtātialis nō cōponitur ex partib⁹ q̄ꝫtitatiuis. nec ex partibus eſſentialib⁹. cōponitur tñ ex partib⁹ q̄ditatiuis. nā ſpēs componit̄ ex genere ꝛ dr̄ia. que ſunt ꝑtes quiditatiue. Quādo igitur dicitur ꝙ forma conſiſtit in eēntia ſimplici. hoc eſt verum q2 forma de qua nūc loquimur nō componit̄ ex partibus q̄ꝫtitatiuis vel eēntialib⁹. ſic igitur pꝫ itellectus iſtius diffōnis ponēdo ꝙ forma hic diffinita ſit forma vniuerſalis cōis forme ſubſtātiali ꝛ accidētali. Quidā dicūt aliter ꝙ forma hic diffinita eſt cōis forme accidētali ſolum. nā nulla forma alia a forma accidētali eſt aduenies cōpoſito. Forma. n. ſubſtātialis aduenit materie ꝑme ꝛ nō cōpoſito. ꝛ q2 forma hic diffinita eſt aduenies cōpoſito. ideo forma h̄ diffinita eſt forma accidētalis. Et ſic in iſto libro non determinat̄ niſi de ſex ꝑncipijs que ſunt accn̄tia. ꝛ ideo forma de qua hic intenditur eſt forma accn̄talis ſolū. ſed iſtud nō eſt verum. q2 forma quā h̄ diffinit poſtea diuidit. ſꝫ forā quā poſtea diuidit ē

Hoc tenēt thomiſte et ꝑcipue grad⁹.

cõis forme ſbali ⁊ accidẽtali. q2 diuidit᷑ forma ĩ formã ſubalẽ ⁊ accidẽtalẽ. q̃re ⁊c. Poſſumus ḡ dic̃ ꝙ forma hic diffinita eſt cõis forme ſbali ⁊ accidẽtali ⁊ et forme vle. vñ forma hic diffinita eſt cõis cuilibꝫ forme gñabili ⁊ corruptibili. Q2 aũt for͛ h diffinito cõueniat oĩb⁹ p̃dictis pꝫ. nã q̃libꝫ forma ſubalis corruptibilis aduenit cõpoſito in fieri ſꝫ nõ in facto eſſe vt dictũ eſt prius. q̃libꝫ etiã forma ſubalis ⁊ accñtalis cõſiſtit in eſſentia ſimplici q2 nullus talis for͛ diuidit᷑ ꝑ ſe in partes q̃ꝫtitatiuas. q2 nihil diuidit᷑ ꝑ ſe ĩ partes q̃ꝫtitatiuas niſi q̃ꝫtitas. nã oĩa alia q̃ diuidũt᷑ in partes quãtitatiuas diuiduntur in eas rõne q̃ꝫtitatis. q̃libet ẽt talis for͛ cõſiſtit in eſſentia inuariabili q2 nulla talis for͛ poteſt eſſe ſubꝫ variationis vel trãſmutationis. vñ aliqd dr̃ variabile dupliciter aut q2 eſt ſubm̃ tranſmutationis. aut q2 eſt terminus trãſmutationis. tã for͛ accñtalis q̃ꝫ forma ſubalis poteſt ſic eſſe variabilis. q2 poteſt eſſe terminus trãſmutationis. nulla tñ ẽ ſic variabilis ꝙ poſſit eſſe ſbm trãſmutationis ⁊ variationis. ⁊ hoc intelligit᷑ h ꝑ inuariabile. Hec ẽt diffĩ cõpetit formis accñtalib⁹. q2 forme accñtales aduenĩũt cõpoſito in facto eẽ ⁊ cõſiſtunt in eẽntia ſimplici ſic ꝙ nõ diuidunt᷑ in mãm ⁊ formã. nec ẽt diuidũtur ꝑ ſe in partes q̃ꝫtitatiuas. nulla. n. forma accñtalis alia a q̃ꝫtitate diuidit᷑ ĩ partes q̃ꝫtitatiuas. niſi ꝑ accñs. ⁊ forme accidẽtales cõſiſtunt in eſſentia inuariabili. q2 nõ pñt eſſe ſubã trãſmutationũ. ꝑ p̃dicta pꝫ. ꝙ for͛ accñtalis poteſt intendi ⁊ remitti q̃ꝫuis cõſiſtat in eſſentia ſimplici. ⁊ in eſſentia inuariabili. nam ꝓpter hoc cõſiſtit in eſſentia ſimplici. q2 non diuiditur in materiã ⁊ formã. ⁊ in eſſentia inuariabili, q2 non eſt ſubiectũ variationis. modo illud quod non diuiditur in mãꝫ ⁊ formã ⁊ nõ ẽ ſubꝫ trãſmutationis. ꝓ tñ ītẽdi ⁊ remitti.

ℭ Cõpoſitõ eteni ñ ẽ forma. qm̃ a nã ꝯpõnis ſeiũgit᷑. Cõpõ eteni vnaq̃ꝙ alĩ aduenĩẽs cõpõni: maiorẽ ſe ꝯiũctã q̃dãmõ effic̃. ĩ forã ãt h minime ẽ. nã ĩ eo ꝙ corp⁹ albũ ẽ ñ dr̃ mai⁹ aut mĩn⁹ ſeipſo ñ albo. nec ſi ñ albũ ītelligat᷑ õſtructio ꝯpõis vl̃ miorato aliq̃ fcã ẽ: ſꝫ alt̃ato ſola.

ℭ Nec eni ipã ꝯpoſitũ ẽẽ põt. qñ q̃dẽ a nã cõpoſiti ſecernit᷑. Nã ꝯpoſitũ ꝯpoſito ſupueniens, acceſſiõe ſua mai⁹ efficit: forma ꝯpoſito ſupueniẽs: maiorẽ miſcellã acceſſiõe ſua nõ reddit. Nec eni corp⁹ cãdidũ mai⁹ minuſue ſeipſo eſt nõ cãdido. neq̃ ſi cogitat᷑ ẽẽ nõ cãdidũ: ꝓpea ꝯpoſitio vl̃ ꝑnities vl̃ detractio magnitudinis ꝯtingit: ſꝫ imutatio q̃litatis.

ℭ Hic ꝓbat᷑ ꝙ for͛ nõ eſt ꝯpoſita. ſꝫ ſimplex. ⁊ eſt ꝯ̃ ꝑmis huius libri. ⁊ ꝓbat᷑ ſic. Dis for͛ ꝑficiens mãm eſt ſimplex vel cõpoſita. ſed forma nõ eſt ꝯpoſita. ḡ ⁊c. maior pꝫ. ⁊ minor ꝓbatur. Omne cõpoſitũ aduenĩẽs cõpoſito facit totũ aggregatuꝫ maius q̃ꝫ ſit illud cui illa ꝯpoſitio aduenit. ſꝫ for͛ aduenĩens alicui cõpoſito nõ facit totũ aggregatum maius. ergo forma nõ eſt qd cõpoſito. maior pꝫ. q2 omne totuꝫ eſt maius ſua parte. minor ꝓbat᷑ ⁊ declarat᷑ declaratione exẽplari ſic, albedo aduenĩẽs corpori nõ facit ipſum maius. corpus eniꝫ albũ albedine nõ eſt maius q̃ꝫ ꝑus. nec aggregatũ ex corpore ⁊ albedine ẽ maius q̃ꝫ ꝑ ſe corpus. nec ſi corpus intelligatur nõ albũ fit aliq̃ minoratio corporis. ſed alteratio ſola cõſiſtit. ℭ Obĩcit᷑ ꝯ̃ dcã. ⁊ ꝓbat᷑ ꝙ hec eſt falſa. oẽ cõpoſitũ adueniẽs alteri ꝯpoſito facit totũ aggregatũ maius. q2 aq̃ infuſa cineribus nõ facit totũ maius. ⁊ tñ aq̃ eſt q̃dd̃ã cõpoſitũ. ḡ ⁊c. Aliud argm̃ ẽ d denario piecto in cypho pleno aq̃ nã totũ illud aggregatũ nõ fit maius ꝑ aduentũ denarij. Itẽ for͛ accñtalis q̃ ẽ ſpẽs diſtinibilis ꝯponit᷑ ex gñe ⁊ dr̃ia. ḡ aliq̃ forma eſt ꝯpõ. Preterea ꝓictus aduenĩẽs alicui facit totũ aggregatũ maius. Unitas aduenĩẽs binario facit aggregatuꝫ mai⁹. q2 trinariũ q eſt maior binario. ⁊ vnitas ẽ q̃dã for͛. cũ ipſa ſit q̃ꝫtitas vel ꝑs q̃ꝫtitatis. Itẽ oĩs q̃ꝫtitas ẽ q̃dã for͛ ſꝫ q̃ꝫtitas aduenĩẽs alicui facit totũ maius. ſicut pꝫ nã linea adueniens linee facit totũ aggregatũ maius. ⁊ corpus de gñe q̃ꝫtitatis aduenĩẽs alteri corpori facit ipꝫ maius. ḡ ⁊c. ℭ Dicendũ ꝙ aliqd ẽẽ maius altero põt intelligi dupl̃r. vel itẽſiue. vel extẽſiue. Illud dr̃ ẽẽ maius intẽſiue qđ hꝫ plus de for͛. Et illud dr̃ ẽẽ maius extenſiue qđ hꝫ plus de mã: ⁊ occupat plus d loco. v. g. poſito ꝙ ſint due terre eq̃lr extẽſe ita ꝙ ſint eq̃les ſꝫ extẽſione. ⁊ habeãt eq̃lr de mã. ita ꝙ ſunt eq̃lis põderis ſi vna ꝯdẽſet᷑ ⁊ alia nõ facta cõdẽſatione erũt eq̃les intenſiue. q2 tm̃ de mã ⁊ de põdere hꝫ vna ſicut alia ſꝫ nõ ſunt eq̃les extẽſiue. q2 terra q̃ nõ cõdẽſatur plus occupat de loco q̃ꝫ terra cõdẽſata. Sic igit᷑ aliqd põt dici maius vel minus intenſiue vel extẽſiue. ℭ Eſt intelligendũ vlterius ꝙ aliqd põt dici ꝯpoſitũ multꝫ modis. vel ꝯpõne q̃ꝫtitatiua vel ꝯpõne q̃dditatiua. vel eẽntiali. mẽbra patẽt ex ꝑus dictis. Cũ igit᷑ dr̃ ꝙ cõpom̃ aduenĩẽs alicui ꝯpoſito facit illud mai⁹. Intellm̃ ẽ de ꝑ ſe cõpoſito q̃ꝫtitatiuo ⁊ nõ eẽntiali. ⁊ d maioritate intẽſiua ⁊ nõ extẽſiua. vñ ſi aliqd ꝑ ſe q̃ꝫtũ aduenĩat alteri ꝑ ſe q̃ꝫto aggregatũ ex eis erit maius intenſiue vtroq̃ illoꝝ. ſꝫ nõ opꝫ ꝙ ſit maius extẽſiue. ⁊ h põt contingere duabus de cauſis. aut q2 fit deꝑditio partiũ vnius vel alterius vel vtriuſq̃ . aut q2 fit condenſatio partiũ vnius vel alterius vel vtriuſq̃: ſꝫ ſi nõ fiat ꝯdẽſatio nec deꝑditio partiũ opꝫ ꝙ totũ aggregatũ ſit maius q̃ꝫ ꝑmus fuit illud qđ ꝑfuit. Huius rõ eſt. q2 vnũ per ſe q̃ꝫtũ nõ põt aduenire alicui ꝑ ſe q̃ꝫto. ita ꝙ vnũ tãgat aliud ſꝫ ſe totũ. q2 opꝫ ꝙ dimẽſiones vnius penetrarẽt dimẽſiones alterius. qđ eſt ipõle. Si ḡ vnũ ꝑ ſe q̃ꝫtũ aduenĩat alteri ꝑ ſe q̃ꝫto opꝫ ꝙ habeat ſitus diuerſos. ḡ aggregatũ ex ambobus plus occupat de loco q̃ꝫ vnũ illoꝝ tm̃. ⁊ ſi illud ꝑ ſe q̃ꝫtũ aduenit ꝑ ſe q̃ꝫto ⁊ neutꝝ ꝯdẽſet᷑ opꝫ ꝙ aggregatũ ex his ſit maius extẽſiue q̃ꝫ alteꝝ illoꝝ. nã oẽ totuꝫ eſt maius ſua parte ⁊ hñ dcm̃ eſt ꝙ ꝑ ſe q̃ꝫtũ aduenĩẽs alteri ꝑ ſe q̃ꝫto facit maius. q2 loq̃ndo de q̃ꝫto ꝑ accñs nõ eſt veꝝ. nã albedo eſt q̃ꝫta ꝑ accidẽs. ⁊ albedo aduenĩẽs corpori nõ facit maius. Dcm̃ eſt ẽt ꝙ ꝯpom̃ ꝯpõne eẽntiali. i. cõpoſitũ ex mã ⁊ for͛ aduenĩẽs alteri cõpoſito facit ipꝫ maius. q2 oẽ ꝯpom̃ ex mã ⁊ for͛ includit q̃ꝫtitatẽ. ſꝫ oẽ hñs in ſe q̃ꝫtitatẽ aduenĩẽs alicui hñti q̃ꝫtitatẽ facit maius cũ due q̃ꝫtitates nõ poſſint ſil ẽẽ. ꝯpom̃ tñ ex partib⁹ q̃dditatiuis. vt ꝯpom̃ ex gñe ⁊ dr̃ia aduenĩẽs alicui nõ facit ꝑ ſe maius. q2 tal̃ ꝯpõ nõ req̃rit extẽſionẽ aliq̃ꝫ. vñ breuiter ꝯpom̃ aduenĩẽs ꝯpõni facit maius. h ẽ intellm̃ d ꝑ ſe ꝯpoſito ꝯpõne q̃ꝫtitatiua. ſ. d illo qđ ꝑ ſe hꝫ partẽ ext̃ partẽ. nõ tñ facta ꝯdẽſatione opꝫ ꝙ ſit vnũ maius alio loq̃ndo d maioritate extẽſiua. ℭ Ad ꝑm̃ argm̃ dõꝫ ꝙ aq̃ aduenĩẽs cineribꝰ facit totũ aggregatũ maius intenſiue. ⁊ nõ extẽſiue. vñ aq̃ aduenĩente cineribꝰ aliq̃ partes paſſibiles aq̃ corrũpunt᷑. cinis. n. ꝑ nãm ignis ꝯſumit partes rariores ⁊ ſubtiliores ipſius aq̃. q2 ẽt in cineribus ſunt multe partes poroſe. iõ ꝑ iſtas reſtringunt᷑ ⁊ ꝯdẽſat᷑ vel condunãt᷑. ⁊ ita qñ aq̃ aduenit cineribus fit deꝑditio multaꝝ partiũ ⁊ cõdẽſatio. ℭ Ad aliud dõm ꝙ qñ ĩ aq̃ dnari⁹ ꝓhicit᷑ fit ꝯdẽſatio aq̃. ⁊ ꝓp h totũ aggregatũ nõ fit mai⁹ extẽſiue ſꝫ intẽſiue. ℭ Sꝫ dubitat᷑ ſup h ꝙ dr̃ aliqd ẽẽ alio maius dupl̃r. ſ. intẽſiue ⁊ extẽſiue. illud eni non vꝫ veꝝ. q2 intẽſio nõ ꝯuenit q̃ꝫtitati. nõ. n. ſuſcipit magis ⁊ minus ꝑ philoſophũ. ℭ Dõꝫ ꝙ intẽſio accipit᷑ dupl̃r. Uno mõ vt opponit᷑ remiſſioni: ſic intẽſio nõ cõpetit quãtitati. q2 non ſuſcipit maius ⁊ minus. Alio modo accipitur vt opponitur extẽſioni. ⁊ ſic cõpetit quãtitati. q2 quãtitas põt intendi ⁊ extendi. hoc eſt rareſieri. ⁊ condenſari. ℭ Ad aliud dõm ꝙ ſꝫ ſpẽs ſit qd ꝯpoſitũ ex gñe ⁊ dr̃ia: ⁊ aduenĩat alicui. q2 tñ nõ cõponit᷑ ex partibus q̃ꝫtitatiuis. iõ non facit maius. Et cum dr̃ ꝙ vnitas ⁊c. Dicẽdũ ꝙ maius ⁊ minus ꝓprie reperiunt᷑ in quantitate cõtinua. ⁊ multũ vero ⁊ paucum in quãtitate diſcreta. ⁊ iõ magis ꝓprie dr̃ ꝙ vnitas aduenĩẽs binario facit plus q̃ꝫ quod facit maius. Et concedendum eſt ꝙ forma

B De h vi de Ant. And. li. x. metaphi. q. 5 ⁊ li. 8. q. v. art. 6.

Intẽſio ꝗ̄tupl̃r accipiat᷑

talis adueniēs ꝯpō nō facit maius ꝑpriē. ℭ Ad aliō dicēdū ꝙ hec ꝑpō. for^a adueniēs ꝯpoſito nō facit maius ēt intelligēda de alijs formis ꝗ ꝗ̄titate ⁊ nō de ꝗ̄titate. qꝛ ꝗ̄titas ſola ē inſeparabilis a mā cū ſit ei coeterna ⁊ nō pōt aduenire ſubiecto. ſine acquiſitione noue māe Alie vō forme pñt aduenire ſbis ſuis ſine acquiſitione māe. iō nō eſt ſimile. ⁊ certū eſt igr̄ ꝙ ꝗ̄titas adueniēs ꝯpoſito fac̄ mai⁹ extēſiue ⁊ formalr̄.

ℭ Quā āt fortaſſe ī alijs cōtingit idē ꝑferri ad diuū eē ꝯueniēter exiſtimo īuariabili eēntia ꝯſiſtēs. In anima. n. alteratio ꝯtrarietatis īueniē: vt triſtitie ⁊ gaudij. Sȝ qm̄ vt aiunt qdam ſimplicitati nulli vero variationi ſubiecta eſt. vt ea que eſt mundi anima diſſocians hanc ab omnibus addidi cōpōni cōtingēs.

ARG. ℭ Et qꝛ videri pt̄ hoc: ⁊ aias ꝯpetē. Jccirco eēntiā ei⁹ īuariabilē eē dixim⁹. Quo ṽbo a diffōne nr̄a ſeparāē aīe. Quas ꝯſtat affici motib⁹ ꝯrijs: nūc letitie: nūc meroris. Et qm̄ philoſophi ſunt ꝗ putēt aīaȝ eē mūdi quādā inuariabilem atq̄ ſimplicē: diſcludi volēs eaȝ a mētione nr̄a adieci ꝯpoſito ſuperueniēs.

ℭ Per hanc ḋſcriptionē excludunē. ꝗdā for^e a rōne forme hic diffinite. quibus tñ forme vꝫ conuenire. qꝛ forma h̄ diffinita ſolum eſt cōis formis ꝑficiēdb⁹ materiā ⁊ oīꝫ ꝑficiunt nāꝫ. excludunē ḡ a for^a h̄ diffinita taꝫ aīa rōnalis ꝗ̄ aīa mundi. vtraq̄ enim iſtarū conſiſtit in eſſentia ſimplici. ⁊ iō ad hoc ꝙ iſte for^e excludanē a for^a h̄ diffinita oꝫ plus addere. ſ. ꝯſiſtēs in eſſentia inuariabili ⁊ cōpōni cōtingens: ꝑ li inuariabili excludiē aīa rōnalis: qꝛ ipſa eſt variabilis de gaudio in triſtitiam: ⁊ de amore ad odiū. Et ꝑ hāc particulā ꝯpōni ꝯtingēs excludiē aīa mūdi rōne for^e hic diffinite: nā aīa mūdi non eſt

D adueniēs cōpoſito: qꝛ nō ꝑficit materiā nec ꝑficere poteſt ſicut alie for^e ꝑ̄abiliū ⁊ corruptibiliū. ℭ Hic ſunt duo intelligenda. Primo ꝙ aīa rōnalis que eſt ꝑfectio materie nō mutatur ꝑ ſe de gaudio in triſtitiā: vel ecōtra: ſed totū ꝯiunctum vel

L.c.64 cōpoſitū ex corpore ⁊ aīa mutaē ꝑ ſe de gaudio in triſtitiā. vñ dicit phs ꝑmo de aīa: ꝙ nihil aliud eſt dicere aīam gaudere vel triſtari ꝗ̄ dicere eā texere vel edificare: ſȝ certū eſt ꝙ totum cōpoſitū ⁊ nō aīa ſola texit ⁊ edificat. iō totū coniunctū gaudet vel triſtaē ⁊ nō ſola aīa. Jntendit ergo auctor ꝙ aīa rōnalis ſeparata a corpore de gaudio mutatur in triſtitiā ꝑ diuinā potentiā. ⁊ econuerſo de facto mutatur de triſtitia in gaudiū: ſicut ponunt leges xp̄ianoꝝ. ꝙ aīa non purgata peccatis cōmiſſis punitur in purgatorio: ⁊ poſtea trāſmutatur ī gaudiū ſeu paradiſum beatoꝝ vbi gaudebit. ⁊ non loquitur de anima coniuncta corpori cuꝫ operationes ſint totius coniuncti. ℭ Secundo eſt intelligendum ꝙ per animā mundi

E De hoc vide .s. tho. i. q. de mal. q. j. i corpore. intelligit auctor primam cauſam a qua mundus ⁊ oē qd̄ eſt in mundo hꝫ ſuum eſſe. vel intelligit forte per animam mundi motorē ſupremi orbis: ſed quicquid intelligat per animā intelligit vnam formam ſubſiſtentem que nō perficit materiā: nec eſt contingens compoſitioni. hoc eſt exiſtens in compoſito ſicut perfectio compoſiti vel pars in toto.

ℭ Erit itaq̄ terminus forme dcā diffinitio. neq̄ enim ſuperfluū neq̄ minus continere. Siquis ſubtiliter inueſtigauerit reperitur.

ℭ Quāobrē finis ille numeros omnes hꝫ: nihil vt ſit: vel quod deſideres: vel quod redūdet, ſi quis eum ſubtiliter exploret.

ℭ Ex his ꝯcludit ꝙ deſcriptio ꝑdicta eſt deſcriptio for^e ꝑficiētis māmꝫ: ⁊ ē bona nihil ꝯtinens ſuperfluū nec diminutū. h̄ ē dicere hec deſcriptio ſeu diffō ꝯuenit oī ꝯtēto ſub for^a hic deſcripta: iō nō eſt ſuꝑflua. illa. n. deſcriptio eſt ſuꝑflua ꝗ vel cuius aliq̄ pars nō ꝯuenit oī tēto ſub diffinito vel deſcripto. vt ſi diffō aīalis aſſigneē ſubſtantia aīata ſenſibilis rōnalis: hec diffō eſt ſuꝑflua: qꝛ nō cōuenit oī aīali. vñ ſuꝑflua poniē hec particula rōnalis: illa vō diffō eſt diminuta ꝗ ꝯuenit alijs a diffinito: qꝛ tūc deficit aliqd̄ qd̄ eēt in diffōne ponendū: ꝑ qd̄ diffinitū deberet diſtingui a quocūq̄ alio nō ꝯtento ſub tali diffinitione: vt ſi diffō hoīs aſſigneē ꝙ eſt ſubſtātia aīata ſenſibilis bipes hec eſt diminuta hoīs diffō: qꝛ ꝯpetit alijs ab hoīe: iō deficit aliqd ꝑ qd̄ ab alijs diſtinguaē. ſ. differētia rōnalis.

ℭ Sȝ āt dubitationē ex ꝑcedēti vtꝝ nulla forma īuariabilis ſit. Hoc āt vīēvt ī plib⁹. Nā ea dē oīo veri ⁊ falſi ſuſceptiua ē ⁊ albedo claritatis ⁊ obſcuritatis: ⁊ rō eius qd̄ ī re ē: ⁊ ñ eſt: ſȝ nō ē ita. nā nihil differt albedinē clarā dicere ꝗ̄ ſuſcipiēs ipſaꝫ claꝝ dr̄e. ⁊ nō ē oīo ꝯtrarioꝝ ſuſceptiua: nec rō eius qd̄ in re eſt ⁊ nō eſt: ſȝ note ſunt oīones eaꝝ que ſunt in aīa paſſionū: de his autem alibi dictum eſt.

ℭ Sȝ ꝗri pōt: ⁊ ꝗ hoc ꝑpetuū ſit, vt oīs forma ꝓhibeaē īuariabilis, alioqn plures videnē eē variabiles: nā ⁊ oīo e vera cōmeat ī falſaꝫ: ⁊ cādor e lucido ſubobſcur⁹ ⁊ tenebroſus ſit: ⁊ opio veritatis eadeꝫ ⁊ mēdacij capax eſt. An nō ē ita: ſȝ cādorē dici lucidū nihil aliud eſt ꝗ̄ ſtratū cādoris ipſuꝫ dici lucidū. Jtem nec oīo vel opio ꝯtrarijs ipſe ſunt obnoxie: ſȝ verba note impreſſionum eaꝝ ſunt: que in aīo habentur. Ueꝝ de his alibi dictū eſt. ARG.

ℭ Hic moueē vna dubitatio. dictū eſt ꝑus ꝙ forma cōſiſtit in eſſentia inuariabili. Jſtud nō vꝫ veꝝ: qꝛ albedo eſt for^a ⁊ pōt variari de claritate in obſcuritatē: ⁊ ecōtra oīo eſt for^a ⁊ pōt variari de ṽitate in falſitatē. ⁊ eꝯ ſīlr̄ dē opinione. ℭ Intelligendū ſicut dcm̄ eſt ꝑus ꝙ ꝓ tāto dr̄ ꝙ for^a eſt inuariabilis. qꝛ for^a nō eſt ſubiectū variationis: forma tñ pōt eē terminus variationis: qm̄ igiē de albedine clara ſit albedo obſcura: albedo obſcura ⁊ albedo clara ſunt termini ipſius tranſmutationis: ⁊ nō ſubiectū: ſȝ ſolū albū eſt ſubiectū illi⁹ tranſmutationis: ⁊ iō nihil aliud ē dicere albedinē eſſe claram vel obſcuraꝫ ꝗ̄ ſubiectū claꝝ vel obſcuꝝ: qm̄ albedo nō mutaē ḋ claritate in obſcuritatē: niſi qꝛ ſubiectū albedinis mutatur ſic: vñ ſubiectū albedinis ē ſubꝫ illi⁹ trāſmutationis. Alb. dicit ꝙ albedo ꝗ ꝑus ē clarior nō eſt eadē nūo cū albedine que poſtea ē obſcurior vel nigrior: ⁊ allegat ꝓ ſe dcm̄ phi. 5. phyſi. vbi dicit ꝙ nō ē eadē ſanitas māe ⁊ veſꝑe: oīo ēt ⁊ opio ſuſcipiūt ꝯrias nō ſȝ ſui mutationē: ſȝ ſȝ mutationē rei. vñ dr̄ ī ꝑdicamētis: nā ex h̄ ꝙ tu mutas te ḋ ſeſſione ī ſtationē. mutaē hec oīo tu ſedes de ṽitate ī falſitatē. Al. h̄ dicit ꝙ ṽitas ī mēte vel opinio ē adeꝗ̄tio mētis reꝝ veraꝝ vel opinabiliū: ⁊ falſitas in mente vel opinione eſt ineꝗ̄litas mētis ⁊ reꝝ. Sȝ ṽitas in oīone eſt adeꝗ̄tio vocis ſignificātis ⁊ rei ſignificate: ⁊ iō oīo non mutatur de ṽo in falſum ſȝ ſui mutationē: ſed ſic mutantur ſigna per mutationē eorum ad que referuntur. F

ℭ Subale vō ē qd̄ ꝯfert eē ex ꝗdā ꝯpoſitione ꝯpōni: vt ī plurib⁹: ⁊ qd̄ ipoſſe ē deeſſe rei: vt rō ⁊ ſenſus: ſine hoꝝ ſilia: vt ꝯtinuū ⁊ diſcretum. Hoc ṽo erit vt mā. Jllud āt vt forma: vt corp⁹ qdem eſt mā hoīs anima vero forma. erit itaq̄ ſubſtantiale vt corpus: ho

mo

mo ⁊ ratio. Hec autem in his que de cathe
gorijs dicta ſunt expedita ſunt.

ARCL. ¶ Eſſentiale appello quicquid ſuũ rebꝰ eſſe con-
fert: q̃cunq; cõpoſitura iunctis atq; cõditis
ex maiore parte: qđ nec abeſſe q̃dẽ vllo mõ
põt. vt ſenſus ⁊ rõ: ⁊ q̃ ſunt his ſilia cõtinẽs
⁊ diſcretũ. Eſſentiale porro aliud mãe vicẽ
pſert: aliđ forme. queadmodũ i hoie mã cor
pus ẽ: aĩus forma: q̃pp vtrũq; futuꝝ eẽntiale
ẽ: ⁊ aĩmus corpori, ⁊ rõnale homini: ſ3 hec i
libro pdicamẽtis dicato fuſius explicata ſt.

¶ Diffinita for. ⁊ explanata eius diffõne auctor diffinit ſbale.
Et dicit ꝙ ſubale ẽ qđ eẽ ɔfert ex q̃dã ɔpõne ɔpõni. i. ipſi cõ-
poſito vt in plibꝰ: qđ ipoſe ẽ đ eẽ rei. ⁊ exẽplificat. vt rõ ⁊ ſen
ſus cõtinuũ ⁊ diſcretũ ⁊ ſilia. i. ſubale ẽ qđ ɔfert eẽ cognitũ
ɔpõni vt in pluribꝰ. i. cõpoſito qđ eſt aptũ natũ eẽ i pluribꝰ.
nõ. n. o3 ꝙ q̃l3 ſpẽs ſit actu eẽ in pluribꝰ: q2 aliq̃ eſt ſpẽs hñs
tm̃ vnũ ſuppoſitũ. ſ3 melius intelligit̃ hec deſcriptio put ly i
pluribꝰ ɔſtruit̃ cũ participio cognitũ nõ cũ ly eẽ: q2 v3 pluri-
mum cognoſcit̃ res p dĩiã ſuã ⁊ genꝰ: q2 tñ nõ q̃l3 res eſt dif
finibilis nec dĩia vltima eſt ſemp nobis nota: iđ eſt h vꝫ in
pluribꝰ: ⁊ nõ ſp ex q̃dã ɔpõne h3 rõnẽ q̃ fit ex gñe ⁊ dĩia: qđ
ſubale ipoſſibile ẽ đ eẽ rei cꝰ ẽ ſubale: vt rõnale ieſt hoi: ⁊ ſen
ſibile aiali. Similit̃. n. repiunt̃ ſbalia i alijs gñibꝰ: vt ɔtinuũ
⁊ diſcretũ i gñe q̃ntitatꝫ. Iſta diffõ cõpetit gñi ⁊ dĩie ⁊ ſpẽi ⁊
mãe ⁊ for. vt p3 p exẽpla auctoris i textu. Genꝰ. n. ⁊ dĩia ſt
ſubſtãtialia ſpẽi: q2 p ea cognoſcit̃ ſpẽs vt dcm̃ ẽ: ⁊ mã ⁊ for.
ɔferunt eẽ cognitũ cõpoſito ex mã ⁊ for.: ſpẽs eẽ ɔfert ẽt co
gnitũ ipſi idiuiduo: nã p ſpẽ3 cognoſcit̃ q̃d ẽ idiuiduũ: q2 ad
qõnẽ factã p q̃d đ idiuiduo ɔueniẽter rñdet̃ p ſpẽ3: ⁊ ipoſſi-
bile ẽ genus ⁊ dĩia3 de eſſe ſpẽi: ⁊ mãm ⁊ for. a đ eẽ ɔpoſito
dũ exiſtit: ſimilit̃ dĩ đ ſpẽ reſpectu idiuidui dũ exiſtit. Et ſm
iſtã expõnẽ inuũtur hic due diffõnes ſubalis. Una ẽ ꝙ ſubale
eſt qđ cõfert eẽ ex q̃dã cõpõne cõpoſito: ⁊ hec diffõ ſolũ ɔpe-
tit gñi ⁊ dĩie. Alia diffõ ẽ ꝙ ſubale ipoſſibile ẽ đ eẽ rei cꝰ eſt
ſubale. ⁊ hec diffõ cõpetit gñi ⁊ dĩie ⁊ ſpẽi. ¶ Notãm eſt ſm

A Albertũ hic: ꝙ ſbale dĩ q̃tuor modis. Primo illud dĩ ſubſtã
tiale qđ eſt ſubſtãtia vel h3 mom ſubſtãtie: ſicut ſunt ea que
ſunt in gñe ſubſtãtie. Scđo mõ ſubſtãtiale dĩ qđ eſt eẽntiale
alicui cuiuſcũq; gñis ſit: ⁊ h mõ repit̃ ſubſtãtiale in q̃lib3
gñe: nã in q̃l3 gñe repiunt̃ p ſe ſuperiora: q̃ ſunt ſubſtãtialia
reſpectu inferioꝝ. Tertio mõ dĩ ſubſtãtiale qđ h3 cã3 deter
minatã in ſubiecto aliq̃: ⁊ ſic q̃lib3 ppa paſſio eſt ſubſtãtiale
eius cuius ẽ paſſio: vt riſibile hoi. Quarto mõ dĩ ſubſtãtiale
qđ ponit̃ i diffõne alicuius: ⁊ tñ nõ eſt de eẽntia eius. ⁊ h mõ
ſubſtãtiale poſitũ in diffõne accñtis dĩ eẽ ſubſtãtialis illi acci
dẽti. Et dicit Albertus. ꝙ ſubſtãtiale hic diffinitũ eſt cõe ad
iſtos q̃tuor modos ſubſtãtialis. Eſt. n. cõe duobꝰ primis. q2
certũ ẽ ꝙ ſupius ɔfert ad cognitionẽ iferioris. ẽ ẽt cõe ſubſtã
tiali tertio mõ accepto. nã ppa paſſio ɔfert eẽ cognitũ ſubo.
dicit. n. phs pº đ aia: ꝙ accñtia magnã partẽ cõferũt ad co-
gnoſcẽdũ qđ q̃d eſt. Et cõmẽ. ⁊ Themiſtius exponũt h đ ac

Re. c. xi. cñtibꝰ ppijs. Eſt ẽt cõe ſubſtãliali q̃rto mõ dicto. nã iſtđ qđ
cadit i diffõne alicuius cõfert ad cognitionẽ illius i cuius dif
finitione cadit. Alij dicũt ꝙ ſubſtãtiale hic diffinitũ idẽ ẽ qđ
eẽntiale alicui. cuiuſcũq; pdicamẽti ſit: ita ꝙ ſubale h mõ ac
ceptũ hic diffinitur. Subſtãtiale vt dicit auctor hic diuidit̃:
q2 quoddã eſt vt mã. qđdã vt forma. nã genus eſt ſubſtãtia-
le vt mã. dĩia vero ⁊ ſpẽs ſunt ſubſtãtialia vt forma. ſpes vo
nullius eſt vt mã: ſed ſolũ vt forma ⁊ iđ ſub forma cõprehen
ditur. ¶ Intelligendũ ꝙ ſubſtãtiale vno mõ dĩ ſm ꝙ deno-

B minatur a ſubſtãtia. ⁊ iſto mõ nullu3 accñs eſt ſubſtantiale.
Alioº eſt ſubſtãtiale illud qđ eſt eſſentiale. ⁊ hoc mõ in q̃l3
pdicamẽto reperit̃ ſubale. ⁊ ſic accipit̃ ſubale i ɔpoſito ⁊c.

¶ Videt̃ ãt q̃dã forma a nã eẽ. Quedã vo ab
actu. Rõ eni a nã ẽ. Calor vo ⁊ paſſio q̃dã i
actu cõſiſtũt: i q̃buſdã vo dubiũ eſt vtrũ a nã
aut ab actu icipiãt eẽ: vt i figura iciſiõis. Nã
nihil additiõis fit ſ3 ſeparatio q̃dã partiu3.

¶ E formis alie p nãm ſunt: alie p arte: rõ per ARCL.
nãm eſt: calor ⁊ alia q̃ affectio p artẽ: alique
ſunt in q̃bus ambigit̃: p naturã ortum habe
ant, an p artem vt effigiatio ſectionum, vbi
nulla fit acceſſio: ſed diductio ſola partium.

¶ Poſitis diffõnibꝰ forme ⁊ ſubſtãtialis auctor ponit hic diui
ſionẽ formaꝝ. ⁊ ſunt in vniuerſo q̃nq; dicẽs. Una diuiſio eſt
ꝙ q̃dã eſt for. a nã ⁊ q̃dã ab arte: vt rõ. i. po. rõnalis ẽ a nã:
ſ3 calor ⁊ paſſio ſit ab arte. ¶ Intellim ꝙ nõ q̃cunq; calor ne

C q; q̃cunq; paſſio eſt ab arte: vt calor ignis: ſ3 intelligit de paſ
ſione ſiue de calore cãto p violẽtiã vel p motu3 vt in arte fa-

D bili p3 in q̃buſdã. ¶ Circa iſtã diuiſionẽ for. auctor mouet
duas dubitationes. Et pma dubitatio eſt đ figura inciſionis:
⁊ ſa de vniuerſali. Prima dubitatio eſt: vtrũ figura inciſio-
nis ſit a nã vel ab arte ꝙ nõ ſit ab arte pbat̃: q2 oẽ qđ ſit ab
arte ſit p aliquã additionẽ: ſed figura inciſionis non ſit p ad-
ditionẽ: imo magis p ablationẽ partium. ergo ⁊c.

¶ Dico autẽ figurã ineſſe a natura: ſentiri vo
ab actu. Sed ⁊ que coniunctionis eſt actus
eſt: vt domus. manifeſtum eſt autem de his.

¶ An effigiatio q̃de3 ipſa nature fertur acce ARCL.
pta. ſed vt ſenſu pcipiat̃ hoc artis opus eſt:
nã forma partiu3 iunctione coaleſcit ſine du
bio conſiſtit per artem ſed hec perſpicua.

¶ Iſtã dubitationẽ ſoluit auctor ſic. Dico ãt figurã eẽ a nã: ſẽ
tire vo ab actu. i. ab arte: qđ nõ ẽ intelligẽdũ ſicut lra ſonat:
q2 certũ ẽ ꝙ hꝰ figura eſt ab arte: ⁊ actus ſentiendi eſt a nã
ſed ecõuerſo p figurã intelligit materiã figurati: nã tota ſub
ſtãtia rerũ artificialiũ eſt ſua materia. ⁊ p ſentire intelligit fi-
gurationes ⁊ lineationes q̃s ſentimꝰ. S3 ẽt q̃ ɔiunctionis. i. ag-
gregatũ ex materia ⁊ ex illis lineationibꝰ ẽ actus. i. ab arte.
Per h pt rñderi ad argm cũ dĩ ꝙ oẽ qđ ſit ab arte ſit p addi-
tionẽ: veꝝ ẽ: ſ3 negat̃ minor: q2 vñ fig. inciſionis ſit p additionẽ
lineaꝝ ⁊ ſupficieꝝ q̃ pus nõ erãt. vñ in factione fig. iciſionis
ſit additio for. accñtalis ⁊ ablatio materie. vñ diuidẽs conti
nuũ cãt nouas ſupficies ⁊ nouas lineas q̃ pus nõ erãt. Alit̃
o3 dicere ꝙ idiuiſibile eẽt imediatũ idiuiſibili i ɔtinuo. ¶ In

E tellim ꝙ ẽ dĩia iter res naturales ⁊ res artificiales i h: ꝙ illa
ſiũt a natura q̃ ſiũt p altatione factã a q̃litatibꝰ actiuis ⁊ paſ
ſiuis. S3 illa ſiũt ab arte q̃ nõ ſiũt p alterationẽ q̃litatu3 acti-
uarũ ⁊ paſſiuaꝝ. Actio. n. q̃litatũ actiuaꝝ ⁊ paſſiuaꝝ ẽ natu
ralis. ⁊ iđ q̃ ſiũt p talẽ actionẽ ſiũt a natura. ſ3 illa q̃ ſiũt ſine
tali actione ſiũt ab arte: ⁊ q̃ ſiũt p actionẽ q̃litatũ pmaꝝ dñt
res naturales ⁊ q̃ ſiũt ſine talia actione ſunt res artificiales.

F ¶ Sciẽdũ ẽ ꝙ ab arte ſiũt res 3r. Vnoº p ɔpõnẽ: ſicut domꝰ
ex lapidibꝰ ⁊ lignis adinuicẽ ɔiunctis. Alioº ſit res ab arte p
ablationẽ partiũ materialiũ ſicut ẽ i factione figure iciſionis. Res ab
Tertioº p trãſfigurationẽ abſq; additione vel ſubtractione arte tri-
materie: vt ſcutella ex ere vel argẽto: vt i opibꝰ ſictilibꝰ p3. pľr ſiũt.
ſit g for. aliq̃n p additionẽ materie: vt pº. aliq̃n p additionẽ3
for. ex q̃ additione reſultat vna for.: vt fig. iciſionis ſit p ad
ditionẽ for. Adhuc q̃dã ſiũt ab arte p alterationẽ ⁊ ɔpõnẽ ſi
cut ſit ceruiſia ⁊ talis res ſit ab arte ⁊ a natura: vñ ponẽda ẽ
talis diuiſio. Coꝝ q̃ ſiũt: q̃dã ſiũt ab arte ſolũ: q̃dã a nã: q̃-
dã vtroq; mõ. Et coꝝ q̃ ſiũt p arte ſolũ q̃dã ſiũt p additionẽ3
forme: ⁊ queda p additione materie. illa que ſiũt p alteratio
nem tñ ſunt res pure naturales. Illa q̃ ſiũt p additionẽ3 vñ

ſunt res pure artificiales. Sȝ illa q̄ fiūt ꝑ alteratione͂ ꝛ cōpo
ſitione͂: nec ſunt pure nāles: nec ſunt pure artificiales. ſȝ ſunt
G res mixte. vt pȝ ꝺ ſanitate inducta ꝑ arte͂. ¶ Sȝ du͂m eſt quā
do res ꝓducit̄ ab arte ꝛ a nā quō debeat denominari: nāl an
artificialis. ¶ Dōȝ ꝙ ſi actio nāe p̄cedit actione͂ artis diſpo/
nendo ad actione͂ artis: tūc diceret̄ res artificialis. Si āt ſit
eꝯ ꝙ actio artis p̄cedat actione͂ nāe. ita ꝙ nā vltimo ꝯpleat
ꝛ ꝑficiat. ſic diceret̄ res nālis. vn̄ ſanitas inducta ꝑ actionem
medici magis dȝ dici nālis q̄ȝ artificialis: q: ars diſponit ac/
tionem nāe: ꝛ nā vlt° ꝯplet ꝛ ꝑficit: ꝛ in factione cultelli: cale
factio ꝛ mollificatio eſt quodāmō a nā: ſȝ acuiēs eſt ab arte.
Si dī ꝙ omne qð fit ab arte eſt res artificialis: q: omne ta/
le bȝ formā artificiale͂: ꝛ omne qð fit a nā eſt nāle. g̊ ideȝ fit a
nā ꝛ ab arte. ꝛ idē eſt res nālis ꝛ artificialis. ¶ Dōm ꝙ non
omne qð fit ab arte eſt res artificialis: ſȝ illud qð fit ab arte
tāq̄ȝ a cā p̄ncipali eſt res artificialis: ſȝ illud qð fit ab arte tā/
quā a cā iuuāte ꝛ p̄parāte nō ē artificiale. vt pȝ de meſſe. meſ
ſis eniȝ fit ab arte agricole tāq̄ȝ a cā p̄parāte: ꝛ tn̄ meſſis nō
eſt artificialis ſȝ nālis: q: cā p̄ncipalis ꝑficiens meſſem eſt nā
lis nec in quocūq̧ facto ꝑ arte͂ eſt forma artificialis: vt pȝ de
meſſe: ſed illud bȝ formā artificiale͂ qð fit ab arte tāq̄ȝ a cā
p̄ncipali: multe enim res nāles fiunt ꝑ arte͂ ꝛ multe res arti/
T.c.13 ficiales fiunt ꝑ nām. ꝛ hoc eſt qð vult cōmentator in. 2. phy.
& alibi dicens ꝙ natura complet multa que fiunt per artem ꝛ ecō/
Tex.cō. uerſo. ꝛ quando natura complet dicitur res naturalis. ꝛ qn̄
79. ars complet dicitur res artificialis.

¶ Sȝ in his q̄ i plib⁹ ſunt palā nō ē. Nā ea q̄ i
plurib⁹ ſunt i actiōe eē ipoſ̄e ē. A nā ſi nō vi
dent̄ fieri: qm̄ ea q̄ a nā ſunt a creatura p̄exi/
ſtente ſumūt p̄ncipiū: palā vō eſt creaturā n̄
eē. nihil. n. rōnis oīo q̄re hmōi creature ſint
poterit explicari. Nā igit̄ i his occulte opat̄.
Nā ſic ex pluriū ꝯiūctiōe ptiū ꝯſtitutio q̄daȝ
p̄orū excedēs q̄ȝtitatē efficit̄: ſic ex ſingulari
um diſcretione vnū q̄dē intelligit̄ eoꝝ exce/
dens p̄dicatione͂. Quapp̄ cōitas oīs nālis ē
qm̄ a ſingularitate ꝓcedit q̄ creationi coeq̄/
tur. Subtiliter āt ſpeculātes ſic nāȝ i actiōi/
bus latēter opari iuenim⁹: ſic creaturaꝝ crea
torē i nā ex actu. Nūero. n. nāȝ ſtabiliuit: ſȝ
hec hacten⁹. alteri⁹ eni ꝯſiderationis ſunt.
ARGI. ¶ Illud ſpiſſius: nūq̄d forme ille q̄ verſari di
cunt̄ in plurib⁹ ꝑ naturaȝ exiſtere videant̄:
an ꝑ arte͂. ꝑ arte͂ nō p̄nt cuȝ nulla eſſe videat̄
actio: q̄ poſſit ad formā in pluri͂b⁹ cōſtitutā
attingere. Per nāȝ nō vident̄: ꝙ ea q̄ ꝑ nāȝ
efficiunt̄ ab aliq̄ re cōdita ꝛ creata p̄ncipiū
cepere. At vō cōdite res nō ſunt, nec. n. pōt
rō vlla reddi q̄ȝobrē ſint hmōi. An nā eſt ip/
ſa q̄ formas illas molit̄ in ꝑſpicue videlȝ, ꝛ
occulte: nā quēadmodū partib⁹ coniunctis
plurib⁹: vniuerſitas q̄dā cōſurgit: q̄ magni/
tudinē partis cuiuſq̧ ſuperat ita ex ſingulis
q̄ ſeorſuȝ habent̄: vna q̄dā forma concipit̄ q̄
oīa illa q̄ſi ambit: ꝛ p̄dicatione ſua traſilit: q̄
fit vt oīs vl̄itas a nā cōſtet. Quippe q̄ ꝓdeat
ex ſingulis ꝛ ipſa ſic dixerit ſingularitas cō
diture pariter incedat atq̧ congruat. Si q̄s
vō diligēti ſubtilitate id exigat inueniet quē
admodū nā vires ſuas exercet in actionib⁹
clā nobis. ita ꝛ cōditorē nature ſuas in ipſa
nā ꝑtiere id quo ex operib⁹ cognoſcit̄. qm̄
q̄dem naturaȝ ipſe numero certo ſanxit. ha
ctenus de his nanq̧ alterius inſtituti ſunt.

¶ Hic mouet̄ alia dubitatio q̄ eſt iſta. vtrū for⁹ vl̄es ſint a nā
vel ab arte. Et ꝓbat auctor arguēdo ad vtrāq̧ parte͂ ꝙ non
ſint ab arte. ꝓbat̄. illa q̄ ſunt in plurib⁹ ipoſſ̄e eē ꝑ actionez
artis ſiue ꝑ arte͂. ſȝ for⁹ vl̄es ſunt in pluribus: igit̄ ꝛc̄. minor
ē manifeſta ꝛ maior pōt declarari. Illud qð fit ab arte fit ab
aliq̄ ſingulari. cū actiones ſint oppoſitoꝝ tā actiue q̄ȝ paſſi/
ue in ꝓductione nāli: ꝛ cū effectus ꝓportionet̄ cauſe. g̊ opȝ
ꝙ illud qð fit ab arte ſit ſingulare: ſed nullū ſingulare eſt in
pluribus: g̊ ꝛc̄. Albertus ꝓbat aliter ꝙ forme vniuerſales
non ſunt ab arte ſic: oē qð fit ab arte eſt accidētale: ſȝ forme
vl̄es non ſunt accidētales illis de q̄bus predicātur immo eſ/
ſentiales. ergo forme vl̄es nō ſunt ab arte. maior pȝ ꝑ cōmē/
tatorē ſcđo de aīa. q̄ dicit ꝙ artificialia ſunt in gn̄e ſb̄e q̄ȝtū ad
māȝ: ſȝ q̄ȝtū ad formas q̄ fiūt ab arte ſunt in gn̄e accntium.
¶ Ad aliā parte͂ arguit auctor ꝓbando ꝙ for⁹ vl̄es nō ſint a
nā: q: oē qð fit a nā: fit ab aliq̄ ſingulari p̄exiſtēte: ſȝ for⁹ vl̄is
nō pōt fieri a ſingulari p̄exiſtete. g̊ nō fit nec p̄t fieri a nā. ma
ior pȝ inductiue: ꝛ minor: q: vl̄e eſt p̄us ſingularib⁹ vt patuit i
capitulo de p̄ori. Iſtā dubitatione͂ ſoluēdo dicit auctor ꝙ na
tura occulte operat̄ in his. ſ. vl̄ibus: q: dicit ꝙ vl̄ia ſunt a nā
ſed occultū eſt ꝛ nō manifeſtū q̄liter fiunt a nā. Albertus di H
cit ꝙ nā occulte operat̄ in vl̄ibus: q: natura eſt p̄ncipiū ſin/
gularium ꝑ ſe. ꝑ ꝯñs vō vel ex ꝯñti eſt p̄ncipiū vl̄iū: ꝛ in quo
libet ſuo particulari ſaluat̄ vl̄e. ꝛ iō nā occulte operat̄ i his
q: ad gn̄atione͂ for. gn̄at̄ hō in for. ꝛ aial: ꝛ ita ꝺ alijs vl̄ibus.
Et declarat h̄ auctor in ſil̄i dicēs: ꝙ ſicut ex ꝯiunctione plu/
rium partiū fit q̄dā ꝯſtructio ſiue cōpoſitio excedēs q̄ȝtitatē
p̄orē. ſ. cuiuſlȝ partis ꝑ ſe. ſic ex collectione pl̄iū ſingulariū
ꝯp̄hēdit̄ in intellectu q̄ddā vl̄e excedēs p̄dicatione͂ eoꝝ. ſ.
ſingulariū. Quapp̄ poſtea ꝯcludit ex hoc ꝙ oīs cōitas eſt a
nā: q: ꝓcedit a ſingularitate q̄ eſt a nā: ꝛ pōt poni ꝯ̄ ſa bus⁹
lib. ꝛ ꝓbat̄ ſic. Oīs ſingularitas eſt a nā. Oīs vl̄itas vel cōi/
tas eſt a ſingularitate. g̊ oīs cōitas eſt a nā ꝛ q̄. ſ. ſingularitas
coequat̄ creationi. q: ſ. in eē exiſtit ꝑ creatione͂. ꝛ pōt h̄ q̄re
ferre q̄ditatē vel vl̄eȝ formā ita ꝙ ſit ſenſus: q̄. ſ. q̄ditas coe/
quat̄ creationi. ſ. ſingularitati: q̄ exit ineſſe ꝑ creationeȝ ſicut
ꝛ q̄ditas: ꝛ in h̄ q̄ditas ꝛ ſingularitas coequant̄: ꝛ addit au/
ctor. ꝙ ſicut nā. i. deus ſublimis occulte ꝯcurrit ad ꝓductio/
nem artificialiū creādo māꝫ. ſic cōcurrit ad ꝓductione͂ vl̄iū
creādo ſingularia: max⁹ in p̄° reꝝ creatione. ¶ Intelligen/ I
dum ꝙ vl̄e pōt intelligi fieri du⁹. Uno° ꝙ exeat ineſſe poſt
nō eē. Alio° ꝙ fiat in ſuppoſito in q̄ nō h̄uit p̄us eē. Intelligē
do igit̄ vl̄e fieri p̄°: ſic nō eſt veꝝ ꝙ q̄ ꝓducit ſingulare pro/
ducit vl̄e. ſȝ h̄ñ ſcđo mō eſt veꝝ ꝙ q̄ ꝓducit ipſuȝ ſingulare ꝓ
ducit vl̄e. ¶ Ulterius eſt ſciēdū ꝙ q̄dā ſunt vl̄ia q̄ p̄dicāt̄ ſo/ K
lum ꝺ ſingularib⁹ factis ab arte: ꝛ talia vl̄ia ſolū fiūt ab ar/
te. Nā ab eodē fit vl̄e a quo fit ſingulare: cuiuſmodi eſt illud
vniuerſale dom⁹. Et q̄dā ſunt vniuerſalia q̄ ſolūmō p̄dicāt̄
ꝺ ſingularib⁹ factis a nā: cuiuſmodi eſt hoc vniuerſale hō: ꝛ
talia vniuerſalia ſolū fiūt a nā: ꝛ q̄dā ſunt vniuerſalia q̄ p̄di/
cant̄ ꝺ ſingularib⁹ factis a nā ꝛ ab arte: ꝛ talia vniuerſalia i
differēter fiūt a nā ꝛ ab arte. ꝙ āt auctor dicit hic ꝙ oīs cōi/
tas ē nālis. Intelli͂m ē ſolū ꝺ cōitatē q̄ ſolū bȝ eē i ſingularib⁹
factis a nā. Et q: iā locutus eſt de nā: ꝛ natura eſt duplex. ſ.
creata ꝛ increata. ꝛ iō auctor cōparat illas adinuicem ꝛ dicit
ſic. Nos inuenimus naturā creatam in actione ſua latenter Tex.cō.
operari: q: deus ſtabiliuit naturā. i. naturalia ex actu. i. in ac 80.& ali
tu in nūo determinato. nec errant: q: dicit pħs. 2. phyſi. ꝙ bi.
op⁹ nature ē op⁹ itelligētie nō errātis: ſicut g̊ nā creata latē

ter operaꝛ in iſtis inferiorib⁹:q2 exprimur i nob ꝙ nutrimur ꝛ augemur:qũo tñ nã agat ad nutritionẽ ꝛ augmẽtationeʒ ignoramus:ſic nã increata.ſ.deus agit latẽter ꝛ ſbtilr in illã naturã:q2 ſtabiliuit oia naturalia i nũo dterminato ꝛ mẽſura vt dcm̃ ẽ. ℭ Intelli^m ẽ vlterius ꝙ vle ẽ 3^r ƀʒ dñm Alb.ſ. añ rẽ.i re.ꝛ p⁹ rẽ. vle añ rẽ:ẽ rõ pducibiliũ reꝝ in deo que a theologis ydea dr̃. vle in re eſt natura ipſa cõis in ſingularibus actu recepta:vle p⁹ rẽ.eſt intẽ° vltã p actũ itellectus obſtrahẽtis cõta:ꝛ eſt poſterius hoc vle his a qbus abſtrabitur:q2 tale vle aut tale eſt:aut nihil eſt aut poſterius ẽ.ꝓlogo de aia.dcã auctoris intelligunꝛ de vli ƀo mõ.ſed nõ p° nec tertio modia verificari poſſunt. vt pʒ intelligenti.

Formaꝝ qdẽ alia ẽ i ſbo ꝛ ð ſubo dr̃ vt ſcia qdẽ i ſubo ẽ vt i aia ꝛ ð ſubo dr̃ vt ð gramatica. qdã ãt ẽ i ſubo ð ſbo vo nullo dr̃:vt albedo ſocratiſ Silr ãt in his q̃cũqʒ formaꝝ ſunt idiuidue. Quedã vo ð ſubo dñr:in ſubo ãt nullo ſunt. vt rõnale atqʒ mortale. qdã.n. neqʒ in ſubo eſt neqʒ de ſubo dicĩꝛ:vt humanitas ſortis.

ARGL. ℭ Forma q̃dã ꝛ in ſubiecto eſt: ꝛ ð ſubo pdicaꝛ:vt ſcia q̃ iũ in ſubiecto collocaꝛ/aia tũ de ſubiecto pdicaꝛ/gramatica. Quedã in ſubo eſt qdẽ:ſed ð ſubiecto nullo reddiꝛ:vt ſocratiſ/caluitiũ/ꝛ oĩno qcqd tale numero vnũ ẽ. Alie de ſubiecto predicantur/ꝛ in ſubiecto non habentur:vt mortale/rationaleqʒ.

ℭ Hic ponitur alia diuiſio q̃ eſt ꝙ de nũo formaꝝ qdã dicunꝛ de ſubiecto:ꝛ ſunt in ſubiecto:vt ſciẽtia dr̃ de ſubiecto. vt de gramatica. ꝛ eſt in ſubiecto:vt in aia. Quedã forma dicitur de ſubiecto ꝛ nõ eſt in ſubiecto:vt ſubſtãtia ſecũda. vel qditas vniuerſalis:ꝛ quedã eſt in ſubiecto ꝛ de ſubiecto nullo dicit. vt hec gramatica ſor. vnde breuiter forma accñtalis vlis dr̃ de ſubo ꝛ eſt in ſubo ꝛ for^a accidẽtalis ſingularis eſt in ſbo:ꝛ nõ dicit de ſbo. Sed forma ſbalis vniuerſalis dr̃ de ſbo:ꝛ nõ eſt in ſbo. Quidã libri nõ habent iſtõ mẽbrũ lcʒ:ꝙ quedã forma nec dicit de ſbo:nec eſt in ſubiecto:qð tñ ponitur in predicamẽtis. Et dicũt qdam expoſitores ꝙ iſtõ mẽbrum nõ oʒ hic poni:q2 vt dñt hic diuiditur forma i ſed indiuidua ſube q̃ nec ſunt in ſbo.nec dicuntur ð ſubiecto nõ ſunt forme:ſed ſunt cõpoſita eẽ materia ꝛ forma. In pdicamẽtis tñ ponitur iſtud mẽbrũ:q2 diuidiꝛ ens incõplexũ in cõi. Si tñ velimus ponere ƀ mẽbrũ bene poſſumus:nã indiuiduʒ ſube nõ eſt forma:tñ indiuiduũ ſube hʒ formã que non dicit de ſubiecto:nec eſt in ſubiecto. Sed q2 omnis diuiſio debet eſſe bimembris poſſumus iſtam diuiſionem quadrimembrem reducere ad diuiſionem bimembrem hoc modo. Omnis forma aut eſt ſubſtantialis aut accidentalis:ꝛ diuiditur vlterius vtrunqʒ membrum per dici de ſubiecto ꝛ eſſe per eſſe ꝛ non eſſe in ſubiecto.

ℭ Eoꝝ vo q̃ i ſubo ſunt ð ſubo vo idicibilia: alia ſunt ſenſibilia. alia vo inſenſibilia. Sẽſibile vo eſt qð ſenſu ꝯprehẽdiꝛ:vt albedo:ſonus:ſapor:odor:color ꝛ pcuſſio:ꝛ dulce. Inſenſibilia vo q̃ rõne ſola cõpiehẽdunꝛ vt doctrina ꝛ diſciplina. Similiter ãt nihil eoꝝ que de ſubiecto dicuntur ſenſibilia ſunt.

ARGL. ℭ Ex his q̃ in ſubo ſunt ꝛ ð ſubo dici non pñt alie ſenſiles:alie inſenſiles. Sẽſiles vocãtur q̃ ſenſu cõprehẽdũtur/vt candor:ſtrepitus:

odor:calor:vbera:dulcedo. Inſenſiles q̃ mẽte pcipiũtur/vt diſcipline. Itẽ q̃ cũqʒ de ſubo pdicanꝛ aliq̃:ſenſiles appellari nõ pñt.

ℭ Hic poniꝛ tertia diuiſio.ſ.ꝙ de nũo formaꝝ q̃ ſunt in ſbo ꝛ nõ dicunꝛ ð ſbo:cuiuſmodi ſunt for^e accidẽtales ſingulares. quedã ſunt ſenſibiles:ꝛ qdã ſunt inſenſibiles. Forme ſenſibiles ſunt q̃ aliquo ſenſu ꝓprio vel cõi pñt apphendi:cuiuſmodi ſunt albedo ꝛ ſonus:ꝛ ſic de alijs. Forme inſenſibiles ſunt que per rõnẽ cõprehẽdunꝛ:vt diſcipline:etiam forme q̃ dicuntur de ſubiecto ſunt inſenſibiles cum ſint vniuerſales.

ℭ Manifeſtũ aũt eſt ex his q̃ ꝓpoſita ſunt qm̃ quedã ſita ſunt alicubi. vt nigredo in oculo. Quedã vero difficile erit aſſignare:vt ſcientia ꝛ paternitas ꝛ filiatio niſi fortaſſe in generantium ꝛ cõponentiũ cõplexione ſint ſite.

ARGL. ℭ Ex his q̃ dicta ſunt cõſtat alias eẽ formas q̃ aliq̃ loco videri ſue pñt: vt nigritia in oculo alias eiuſmodi:q̃s difficile ſit oñdere vbi nã collate ſint vt ſcia:ſeruitus:dominiũ. Relatio q̃ pater eẽ dr̃. Relatio qua filius:niſi qs i ipſa tẽperatura gignẽtiũ ꝛ condentiũ ſtatuat.

ℭ Hic poniꝛ quarta diuiſio q̃.eſt ꝙ de nũo formaꝝ q̃dã ſunt ſituate alicubi ſicut nigredo i oculo:ꝛ q̃dã ſunt forme quas difficile eſt aſſignare vel deſignare vbi ſituanꝛ:vt ſcia paternitas ꝛ filiatio:niſi forte qs aſſignaret pñitatẽ ꝛ filiationem in cõplexione gñantis. q̃ qdẽ cõplexio vʒ eẽ cã pñitatis ꝛ filiationis. ꝛ ita cõplexio eſt p totũ corpus. Et ſic ſi pñitas ꝛ filiatio in cõplexione corporali ſint nõ eſſent ſituate i aliqua parte determinata corporis:ſed in toto corpore. Intelligendum ꝙ q̃dã ſunt forme corporales q̃ hñt eẽ ſubiue in corpore:ꝛ q̃dã ſũt ſpũales q̃ hñt eẽ ſubiue in aia vel in intellectu. Et iõ for^e q̃ ſunt in aia:vt ſcia ꝛ hmõi nõ ſunt ſite alicubi:ſicut nec ipſa aia:veruñ oẽs forme corporales ſunt ſite alicubi ꝛ extẽdũtur ad extẽſionẽ corpoꝝ:q2 oẽs tales ꝓducunꝛ i eẽ de po^a materie ꝛ recipiunꝛ mediantibus dimẽſionibus:ꝛ oẽs tales forme ſunt extẽſe vt vult cõmẽtator in de ſuba orbis. Nec vult auctor ꝯtrium:vñ nõ aſſerit ꝙ paternitas ꝛ filiatio nõ ſint ſite alicubi.ſʒ ꝙ difficile ẽ aſſignare vbi ſite ſint. Poſſumus hic ponere duas diuiſiones quarũ vna eſt ꝙ de numero formaꝝ:quedã ſunt ſite alicubi vt forme corporales:ꝛ quedã nõ ſunt alicubi ſite:vt forme ſpirituales. Alia eſt diuiſio:ꝙ de numero formaꝝ corporaliũ. quedã ſunt quas difficile eſt aſſignare vbi ſunt ſite vt paternitas ꝛ filiatio. ꝛ huiuſmodi. quedam ſunt quas eſt facile aſſignare vbi ſituãtur:vt nigredo in oculo:ꝛ ſic de ſimilibus.

ℭ Singulũ vo eoꝝ q̃ dicta ſunt i ꝯplexionis ei⁹ q̃ i voce ẽ noticia. hoc vo erit vl' ſubſiſtẽs vl' ꝯtingẽs. Eoꝝ vo q̃ exiſtẽti ꝯtingũt. Sigulʒ ãt extrinſecus aduenit aut iſra ſubaʒ ꝯſideratur ſimplr. vt linea ſupficies corp⁹. Ea vo q̃ extriſecus accidũt. aut actus aut pati: aut diſpõ aut eẽ alicubi:aut in mora:aut hic neceſſario hec erũt:ſʒ ð his q̃ ſubſiſtũt:ꝛ q̃ ſolʒ in q̃ exiſtãt exigũt:in eo quod de cathegorijs libro inſcribitur ſufficienter diſputatum eſt:de reliquis vero cõtinuo dicemus.

ARGL. ℭ Oẽs porro forme q̃s ꝓtextui ſolitarie/hoc eſt citra cõplexũ ꝛ ſeriem loquẽdi repreſentate:per notas queqʒ ſuas ſignificãt vel ſub

Ad hoc vid ſco. in qð libe.q.6. q multa pulchra dicit.

B

C

ſtantiā vel accidēs: ſiue ſuperueniēs. Eaꝝ q̄ ſuperueniunt extātib⁹: alie ſimpl'r intra ſubſtantiā ſpectant: vt linea: ſuperficies: corp⁹. alie veniūt extrīſec⁹: vt facere: vt pati: vt cōpoſitū eē: vt vbi: vt qn̄: vt hītē. De his q̄ ſubſiſtūt p ſe. Jtē d̄ his q̄ ſubiectū ſolū in q̄ locētur deſiderāt: in ope q̄d predicamēta inſcribitur diſputatum eſt: de ceteris nunc agēdū.

¶ Hic ponit q̄nta diuiſio q̄ eſt. q̄ de numero coꝝ q̄ dicta ſunt ideſt de nāo formaꝝ q̄dā eſt ſubſiſtēs ⁊ ſubſtās. vt ē ſba que ſubſtat accn̄tib⁹. ⁊ q̄dā cōtingēs. i. accn̄s: ⁊ iſtud ſʒ mēbrum ſubdiuidit: q̄ ſi ſit accn̄s aut eſt infra ſubam: vt linea: ſuperficies: corpus: aut extrinſecus aduenies: ⁊ ſi aduenit ab extrinſeco aut eſt paſſio: aut actio: aut qn̄: aut vbi: aut poſitio: aut hitus: ⁊ ſʒ de ſuba ⁊ accn̄tib⁹ q̄ ſunt infra ſubāʒ dcm̄ eſt in p̄dicamētis. ⁊ iō reſtat nūc dicere p̄ñr d̄ illis accn̄tib⁹ q̄ eueniūt ab extrinſeco. q̄ d̄ illis eſt ſciā huius li. ¶ Intelligēdū eſt hic q̄ accn̄s dī cāri ab extrinſeco qn̄ ex nā ſua exigit aliqd in rōne cāe aſficiētis vltra ſubʒ in quo eſt ſicut eſt in iſtis ſex p̄ncipijs de quib⁹ hic loquit: vt pʒ de vbi ⁊ qn̄. ſed accn̄s dī cāri ab intrinſeco qn̄ ſm nāʒ nihil exigit extra ſubm in quo eſt: ⁊ ppt̄ h̄ dicimus qualitatē: quātitatē: ⁊ relationem cauſari ab intrinſeco: q̄ de ſui nā nihil exigunt vltra ſuum ſubiectum.

b Sʒ an illud accidens ex ſui nām regrat aliquid in rōne cāe agētj vltra ſubiectuʒ in q̄ exiſtit cogita. ARCI.

Actio vero eſt ſm quam in id quod ſubijcitur agere dicimur: vt ſecans quis in eo q̄ ſecet ſecans dicitur.

¶ Actio ſiue factio ē forma p quā in māʒ ſubiectā denoīamur agere vel facere/ vbi. g. Qui ſecat in eo q̄ ſecat d̄noiat ſecat.

¶ Hec eſt ſa pars p̄ncipalis in q̄ auctor exequit de p̄ncipali intento. ſ. de ſex p̄ncipijs. ⁊ iſta pars ꝯtinet ſex capitula ſʒ numerū ſex p̄ncipioꝝ. In p° d̄terminat de actione. In ſo d̄ paſſione: q̄ actio ⁊ paſſio imediate ſequunt q̄litatē in ordine doctrine: ⁊ in ordine reꝝ: ordine doctrine: q̄ frequēs mētio facta eſt in ca. de q̄litate d̄ actione ⁊ paſſione ⁊ q̄litatib⁹ actiuis ⁊ paſſiuis. Jtē actiones ⁊ paſſiones ſunt cōiores alijs p̄dicamētis: q̄ reperiunt in mālib⁹ ⁊ i ſeparatis a māʒ: q̄ alia p̄dicamēta ſolū reperiunt in mālib⁹. ordine ēt reꝝ: q̄ q̄litates diſponūt ad actiones ⁊ paſſiones q̄ cānt ab eis: ⁊ ordine reꝝ ſequunt q̄litates. ¶ Caplm̄ de actione ꝯtinet tres partes p̄ncipales. In p° parte ponit d̄ſcriptio actionis. In ſcda ibi. (Eſt āt.) ponit diuiſio actionis. In 3° ibi. (Scire āt.) ponunt ꝓprietates actionis. De p° parte. Actio d̄ſcribit ab auctore ſic actio ē ſʒ quā in illud q̄d ſubijcitur agere dicimur.

¶ Pro intellectu iſtius diffōnis eſt intelligēdū q̄ li ſʒ quā in ꝓpoſito iportat hitudinē cāe formalis imediate ⁊ p h̄ remouent po° nāles q̄ ſunt p̄n° remota actionis. ⁊ for° q̄ nō eſt imediatū p̄nᵐ actionis. ⁊ ars q̄ ſolū diſponit ſubm ad actionē ⁊ inſtr̄m q̄d iuuat ad actionē vn̄ iſte ē intellectus diffō actio eſt ſʒ quā dicimur. i. denoīamur imediate formaliter agētes in illud q̄d ſubijcit. vn̄ ſicut aliqd denominat albū ab albedine. ſic aliqs dī agens ab actione ⁊ ſoluʒ illud eſt actio quo aliqs denoīat agēs: ⁊ p h̄ excludūt obiectiones q̄ ſolēt fieri. ſ. q̄ aliqs ſʒ inſtr̄m vel manū dī agēs. g̃ inſtr̄m vel manus dī actio. ¶ Dōʒ q̄ ad iſtud pʒ ſolutio. null° n. d̄nominat agēs ab inſtr̄o vel manu niſi agēs nō eſt ꝯcretū ſeu denominatuʒ manus vel inſtr̄uʒ actionis. Jtē dicit dicimur ⁊ nō dicitur. Jtē q̄ omnis actio pōt eē in nobis. ſiue ſit actio corporis ſiue actio aie. iō dat diffō actionis p cōparationē ad nos. tn̄ ēt q̄ hō ē oīa ſueꝝ actionū ſibi ꝓprie cōuenit agere: ſbruta vō magis agunt q̄ͣ agant. 3. ethi. Jtē agere ponitur in deſcriptione. q̄ agere eſt nobis notius in concreto q̄ͣ actio in abſtracto. ⁊ diffinitio debet dari per magis nota.

¶ Eſt āt alia q̄deʒ anime: alia vero corporis. ARCI.

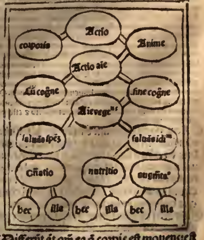
¶ Actio alia corpis eē dī. Alia ptinet ad aīaʒ

¶ Hec eſt ſa pars p̄ncipalis hui⁹ cap. in qua ponit diuiſio actionis q̄ ē: q̄ actionū alia ē actio corporis. alia aie. ¶ Intelligendū ē h̄ q̄ actio ⁊ paſſio nō ſumunt ita ſtricte ſicut in nālibus. Nā actio ⁊ paſſio ſʒ q̄ ſumunt in nālib⁹ nō ſunt niſi cū abiectione ꝯrij ⁊ inductione alterius: ⁊ vbi eſt inductio for° abſq̄ abiectione ꝯrij ibi nō ē actio ⁊ paſſio ſʒ q̄ ſumit in nālibus. Sed actio ⁊ paſſio h̄ ſumit cōiter: vbicūq̄. n. ē aliq̄ receptio for° ſiue ſit cū abiectione ꝯrij ſiue nō. ibi ſunt actio ⁊ paſſio ⁊ motus ſm q̄ mō loquimur: ⁊ h̄ mō dicimus colorem agere in viſuʒ ⁊ viſuʒ pati a colore. ¶ Intellūᵐ q̄ ſub actione aie ꝯphēdit in ꝓpoſito q̄libʒ actio ſpūalis vt intelligere: ⁊ actiones ſbaꝝ ſepataꝝ ad iſta reducunt: ⁊ ēt alie actiones q̄ ſiūt ſine obiectione ꝯrij. Sub actione vō corpis ꝯtinentur oēs actiones nāles. ⁊ tales q̄ ſiūt p abiectionē ꝯrij. Siſr ē intelligendū q̄ aia ꝯiūcta corpi nō hʒ actionē p ſe: ſʒ oēs actiones ſunt totius ꝯpoſiti ex aia ⁊ corpe vt agētj. Aliq̄ tn̄ actio ineſt aiato rōne aie: vt intelligere ⁊ ſentire: ⁊ aliq̄ rōne corporis vt ſedere ⁊ ſtare. ⁊ multe alie: ⁊ oēs actiones q̄ ſunt in aiato rōne corpis dicūr corpales: ⁊ q̄ rōne aie ſpūales. ¶ Notandū ē ēt q̄ hec diuiſio actionis. ſ. q̄ alia ē corpis ⁊ alia aie: ſi habeat reſpectus ad corp⁹ ⁊ ad aiaʒ eſt diuiſio accn̄tis in ſba. Si vō habeat reſpect⁹ ad diuerſos modos agēdi ⁊ patiēdi ſic ē diuiſio gn̄is gn̄aliſſimi in gn̄a ſubalterna: ⁊ ſic poſſumus hic in h̄ p̄dicamēto coordinationē geneꝝ ⁊ ſpēꝝ ſic i alijs p̄dicamētj. ē g̃ genus gn̄aliſſimū actio. dūe laterales ſt̄ alie corporis ⁊ alie aie: ⁊ ſub actiōe ponit imediate actio aie. q̄d ē gen⁹ ſubalternū: ⁊ diuidat p̄ duas laterales ſic. Actionum aie alia ē cū cognitione. alia aūt ſine cognitione. Actio āt ſine cognitione eſt actio aie vegatiue ⁊ ponit ſub actione aie. Actio vō aie vegetatiue ē genus: ⁊ eius dūe laterales ſt̄ ſaluās ſpēs ⁊ ſaluās indiuiduū. q̄dā. n. actio anie vegetatiue ſaluat ſpēs. ſ. gn̄o: ⁊ q̄dā indiuiduū: vt nutritio ⁊ augmentatio: p quā indiuiduū ꝓcedit a q̄ͣtitate imperfecta ad q̄ͣtitatē pfectā: ponit ergo ſub actione anime vegetatiue generare. vel generatio q̄ eſt ſpēs ſpāliſſima cuius indiuidua ſunt hec illa: ⁊ ſic pʒ q̄bo coordināda eſt arbor: eodē mō pōt fieri coordinatio actionis corporis diuidendo actionē corporis ſimplicis ⁊ corporis mixti. ⁊ poſſet poni alia arbor.

f

g Actio aie applicata ne qui veniat.

b

¶ Differūt āt qn̄ ea q̄ corpis eſt mouens: eſt neceſſario

neceſſario id in quo eſt. Idē.n.qḋ agēs corpus eſt ⁊ mobile eſt. Anime vero actio non id mouet i q̄ eſt ſ; cōiūctū. Aia enī dū agit imobilis eſt. Mouet āt corpus. Aia vero immutabilis pmanet. Cū aia q̄dē nec ſm̄ locū nec ſ; aliorū motuū quēcūq; mouet̄ niſi forte ſ; alteratione. nō enī crcmētū ſuſcipiendo mouet̄. neq; diminuēdo. neq; ad oppoſitū locū trāſeundo: Locus.n. corpus eſt: aia vero corpus nō eſt: impoſſe vero eſt nō corpus corpore moueri. Quare nullā loci aia ſuſcipit mutationē.

ARCI. ¶ Differt hec ab illa: qḋ actio corpis nec id mouet ipſ; corp⁹ i q̄ ē. Idē enī corp⁹ ⁊ agēs eſt: ⁊ mobile. S; actio aī ſiue functio nō hoc mouet in q̄ eſt ipſa: ſ; cōiūctū. nā animus dū agit q̄ſcēs eſt: ⁊ imobilis. ⁊ cū q̄; mouet ſubinde corp⁹: ipſe tn̄ (vt dixi) pmanet imobilis: q̄n q̄dē nec p locū: nec p aliū quēuis motū aīus agitari cernit̄: niſi q̄ alteraſcit. Ac p̄mū q̄dē neq; motū ſentit auctionis: neq; minutionis: neq; delationis p loca: loc⁹.n. corpus eſt: aia corpus nō eſt. Qḋ āt nō ſit corp⁹ q̄ poteſt moueri p corpus: quapropter anima nulla eſt: que mutare locū ex loco poſſit.

¶ Poſita diuiſione actionis. hic auctor cōparat mēbra diuiſionis adinuicē ſ; diuerſ; dicēs. q̄ actio corporis ⁊ actio aie differūt in hoc q̄ actio corporis mouet illud in q̄ eſt. ſ; actio aie non mouet aiā. Primū mēbrū huius dr̄e nō declarat auctor p̄pe tn̄ declarari ex p̄mo de gene. Oē agēs corporeū cōicās i mā cū paſſo in agēdo repatit̄. ⁊ oē qḋ patit̄ mouet̄. ergo omne agens corporale mouet̄. Qḋ aūt aīma nō moueatur probatur p hoc q̄ aia non mouetur localiter ex quo ſequit̄ q̄ aia nullo mō moueat̄. Nā motus localis eſt p̄mus motuū. ex 7. phy. ⁊ iō qḋ nō eſt mobile motu locali nullo mō eſt mobile. Et hoc dicit pħs expreſſe. 8. phy. q̄ autē aia nō moueat̄ localiter. pbatur. Et hec eſt tertia ꝯ huius libri. que probat̄ dupl̄r. Primo ſic. locus eſt corpus. ſ; aia nō eſt corpus. ⁊ impoſſe eſt nō corpus i corpore moueri ḡ impoſſe eſt q̄ aia moueatur in loco. ⁊ p ꝯñs aia nō mouet̄ local̄r. ¶ Intelligēdū q̄ iſta p̄dicatio. locus eſt corpus. eſt malis ⁊ falſa de virtute ſermonis. locus.n. nō eſt corpus. ſ; eſt qḋdā accidens fundatum in corpore. ſ. in corpore locantis. ⁊ ſic predicat̄ hic. ſm̄ de acc̄n̄te. ſ; pōt eſſe intellectus bonus. locus eſt corpus. i. locus eſt corporeus. ⁊ aia non eſt corporea. ergo ⁊c̄.

Le. 10. inde.

A

¶ Solum enim corpus in eo q̄ de loco ad locum tranſit mouetur.

ARCI. ¶ Solum.n. corpus de loco in locum mouet̄.

¶ Secūda pbatio. Oē qḋ mouet̄ de loco ad locū eſt corpus ſ; aia nō eſt corpus ḡ aia nō mouet̄ de loco ad locū. ¶ Contra. pbatur q̄ aia moueat̄ localiter. q2 motis nob̄ mouentur oia q̄ ſunt in nobis. p pħm. 3. thopi. cū igit̄ aia ſit in nobis ḡ nobis motis localiter mouet̄ aia. ¶ Ad iſtud dr̄; q̄ anima mouet̄ localiter. ſ; nō p ſe ſ; p acc̄ñs. ſ; ꝯ eſt intelligenda de moueri localiter p ſe. vt p;. q2 mediū p qḋ ꝯ pbat̄ ſolū ſe extendit ad h̄ q̄ iſta ꝓpoſitio: oē qḋ mouet̄ localiter eſt corp⁹ nō eſt vera niſi de eo qḋ p ſe mouet̄ localiter. q2 accñtia q̄ non ſunt corporea mouent̄ localiter p acc̄ñs. ¶ S; tūc eſt du{m}. q2 dicit cōmē. in lib. de ſb̄a orbis. q̄ oē qḋ mouet̄ p acc̄ñs localiter eſt diuiſibile p acc̄ñs. ſicut oē qḋ mouet̄ p ſe eſt diuiſibile p ſe igit̄ ſi aia mouet̄ localiter p acc̄ñs. ſequeret̄ q̄ aia eſſet diuiſibilis p acc̄ñs. qḋ eſt falſum. ¶ Ad iſtud dicendū q̄ aliq̄d dicitur moueri p acc̄ñs dupl̄r. Uno mō q2 ſibi acq̄rit locus p acc̄ñs. ita q̄ in fine motus erit ei locus adequatus vel acquiſitus. ⁊ iſto mō accidētia extēſa ad extēſionem corporis moti mouent̄ per acc̄ñs. ⁊ iſto mō loquēdo de moueri p accidēs eſt verū q̄ omne qḋ mouetur localiter p accidens eſt diuiſibile p accidens. ⁊ iſto mō anima non mouet̄ localiter per accidens. Alio modo aliquid mouetur per accidens ſolū ex eo q̄ eſt in eo qḋ per ſe mouetur. ⁊ quod ſic mouetur localiter per accidens. non op; q̄ ſit diuiſibile per accidēs. ⁊ hoc modo mouetur anima ad motum corporis.

B

C

¶ Hoc aūt in q̄buſdā dubitabile apparebit. Speculo enim immutabili pmanente imaginis motus mobilis fieri videt̄ ad oppoſiti mutationē. Impoſſe ergo erit ſoluer̄ ꝯceſſo q̄ ibi vere forma exiſtat. Si vero nō eſt: icredibilis error putabit̄ in vulgo. ſ; ꝯuenienti⁹ ſit dicer̄.

¶ Dicat aliq̄s. Nōne ſpeculis manētib⁹ reſpondēs in iis imago cōmeat aduerſo obiecte rei motū. Aut igit̄ ſolui q̄ſtio nō poterit ſimul atq; fateamur imaginē q̄ cōparet ētre vera in ſpeculo cōſiſtere. aut ſi hoc negem⁹: error vulgo intolerabilis exiturus eſt. Etiā ſi commodius futurum ſit ita dicere. ARCI.

¶ Mouet vnā dubitationē circa p̄dicta. dcm̄ eſt q̄ impoſſe ē nō corpus i corpore moueri. Iſtud h; dubitationē. q2 ſpeculo q̄ſcēte imago q̄ eſt in ſpeculo mouet̄ ad motū illius cui⁹ eſt imago. ⁊ tn̄ illa imago eſt nō corpus. aīr duo corpora eſſent ſil̄ in eodē loco: qḋ eſt falſū. ḡ poſſe eſt nō corpus moueri in corpore. Ad iſtud dubiū dicit auctor q̄ dato q̄ illa imago vere ſit in ſpeculo ſicut in ſb̄o. ipoſſe ē ſoluere q̄n nō corpus vere in corpore moueat̄. Si vero dicat̄ q̄ imago nō ē in ſpeculo. error incredibilis in vulgo putabit̄. ſ; ſit ꝯuenientius dicere q̄ imago q̄ apparet in ſpeculo nō eſt ve i ſpeculo. Albertus vr̄ hic dicere q̄ imago q̄ vr̄ in ſpeculo nō ē in ſpeculo. ſ; illud qḋ vr̄ ē obiectū cui ſpeculū obiicit̄. Un̄ p hoc q̄ ſpeculum obiicit̄ alicui viſibili illud viſibile cauſat ſpēm ſuā in aere vſq; ad ſpeculū. ⁊ q2 nō p̄t cāre vlteri⁹ ſuā ſpē; fit reflexio gn̄onis ſpēꝝ viſualiū. ita q̄ a ſpeculo fit regnatio ſpēꝝ vſq; ad oculū. ⁊ ita in oculo hoīs aſpicientis in ſpeculo cauſat̄ ſpecies ſue ſpeciei p reflexionē. q̄uis hō nō poſſit videre faciē ſuā p lineā rectā. eo q̄ nō diſtat a ſpē. tn̄ p lineā reflexā pōt ſe videre ⁊ vr̄ eſſe intentio pħi in libro de ſenſu ⁊ ſenſato q̄ dicit q̄ oculus exiſtens in tenebris celeriter motus videt ſeipſum: quēadmodum ⁊ in reflexione quacūq; facta ad ſuperficiem bn̄ terſā. Siq̄s autē velit dicere q̄ imago q̄ apparet in ſpeculo eſt in ſpeculo vel in aere contiguo ipſi ſpeculo o; dicere q̄ ex hoc nō ſequit̄ q̄ nō corp⁹ in corpore moueat̄. q2 illa imago nō manet ꝯtinue eadē ille cui⁹ eſt imago ſ; gn̄atur cōtinue alia ⁊ alia imago. q2 tn̄ ille imagines ſunt eiuſdē ronis ſuntq; ſimiles q̄ ſenſus non pōt diſcernere diuerſitatē inter illas ſ; apparet ſenſui q̄ ſit eadē imago. q̄ p̄mas fuit in vno. poſtea in alio: qḋ nō eſt verū. q2 vt dicit ſimplicius ſup ſo de celo. Siq̄s aſpiciat in aqua currente: imagō ſua apparet manere tā in parte aq̄ q̄ aduenit q̄; in parte aq̄ q̄ recedit: ſ; nō eſt ſic. q2 idē acc̄ñs numero migraret de ſb̄o i ſb̄m. Et eodē modo eſt de imagine que apparet in ſpeculo ſi ibi ſit imago vel in aere ⁊ ita eſt de radio ſolis q2 eſt continue alius ⁊ alius ⁊ cōtinue fit noua generatio in alio ⁊ alio ſitu ad motum ſolis aere totaliter quieſcente. q2 ſi eſſet idē radius. idem accidens. ſ. radius cōtinue moueretur ab vno ſubiecto ad aliud ſubiectum: quod eſt impoſſibile.

In trac. de hoie. de viſu in. q. vtrū coniō tm̄ fit obim viſus.

Tracta. vnico.

D

¶ Scire aũt oꝫ qm̄ oẽ qđ ĩ motu ẽ ĩ actione eſt. Moueri aũt actio eſt. Si qs igiẗ moueaẗ agit neceſ-ſario. oĩs ḡ actio ĩ motu. oĩſq; motus ĩ actione firmabiẗ. Propriũ igiẗ actionis ẽ ĩ motu eſſe. Sicut pprĩũ mot⁹ ĩ actione. ⁊ ĩ his qdẽ actionibus in qbus eſt gñatio aliq̄ palã eſt.

ARGL. ¶ Ceterꝫ ſcire opꝫ in actione eẽ qcqd vbiq; ĩ motu eſt: nihil. n. aliđ eſt moueri q̄ꝫ actio: proinde qcqd moueẗ obiter q̄q; agit: nã ⁊ oĩs actio in motu eſt: ⁊ oĩs motus ĩ actione poſitus intelligiẗ: quo circa pprĩuꝫ actionis eſt eſſe ĩ motu: ſicut motus quoq; propriuꝫ vr̃ eſſe in actione. hoc aũt quemadmodũ verũ eſt in actionibus p quas creantur ⁊ excitantur aliq̄.

¶ Hec eſt tertia pars principalis huius capituli ĩ qua auctor determinat de actione q̄ꝫtum ad nãm accñtalem eius. ſ. q̄ꝫtum ad proprietates accidẽtales. Et ponit auctor quattuor proprietates. duas proprias ⁊ duas cõmunes. Prima eſt q̄ e proprium eſt actioni eſſe in motu omnis. n. actio eſt in motu. ⁊ omnis motus fundatur in actione. ¶ Intelligenduꝫ q̄ actio eſt quidam reſpectus ad agens fundatus in mobili ⁊ paſſio eſt quidam reſpectus ad paſſum fundatus in motu. actio dĩ vt ẽ ab agẽte: ⁊ paſſio vt ẽ ad paſſũ. oĩs igiẗ actio realis q̄ eſt p abiectionẽ ɔ̃rij eſt in motu. ſicut for̄ eſt in materia ⁊ omnis mot⁹ eſt in actione. ſicut materiale in ſuo formali.

¶ De his v̄o q̄ corrũpũẗ fortaſſe obijciẗ. Nã q̄ deſtruit domũ ĩ motu ẽ. Nihil aũt agere vr̃. nã nihil efficiẗ: ſed qđ eſt factum deſtruitur.

ARGL. ¶ Sic dubiũ vr̃ ĩ actiõibus p q̄s euerti ɔtingit aliq̄ vel corrũpi. Qui. n. demoliẗ aliqd: is in motu eſt qdẽ: ſꝫ agere tñ nihil vr̃: qppe ſi p eum nihil efficiẗ: ſꝫ qđ factuꝫ eſt euertiẗ.

¶ Mouet dubitationẽ. q2 vr̃ q̄ nõ oĩs motus ſit in actione q2 aliqs eſt motus vbi nõ eſt actio: vt pꝫ in illis in qbus p motũ nihil ſit. ſed qđ eſt deſtruiẗ. vt in deſtructione domus. Vñ pt ſic argui. vbicũq; eſt actio eſt aliqd factũ. ſed nõ vbicunq; eſt motus eſt aliqd factũ. ḡ aliquis motus eſt ſine actione.

¶ Dico aũt actionẽ nõ qd ſꝫ ĩ qd agat exigeẗ.

ARGL. ¶ An actio: non quam rem agat: ſed in quaꝫ agat: requirit ⁊ ſpectat.

f ¶ Ad iſtud rñdet auctor q̄ actio nõ ſemp exigit aliquid in actu. ſed oĩa actio requirit aliquid in quod agens agit. ¶ Sciendum q̄ in omni actione nãli oꝫ q̄ per actioneꝫ ſit aliquid factum. Cum. n. vna res corrumpitur. alia generatur. Naꝫ per phm̃. gñatio vnius eſt corruptio alterius ⁊ econuerſo. Si ergo domus deſtruiẗ p cõbuſtioneꝫ generaẗ ignis ⁊ aer ex mã domus. Sed qñ deſtruiẗ p motũ localẽ tñ ſeparãdo ligna ⁊ lapides abinuicẽ ex quorũ cõpoſitione cõſtabat domus p talẽ cõpoſitionẽ põt aliqd eſſe deſtructum. quamuis nihil ſit actũ per hõ actionem. vbi tñ actio nãlis eſt per verã alterationem ⁊ per abiectionem contrarij non poteſt aliqd deſtrui. niſi aliquid ſiet per eandem actionem.

¶ Nõ eſt auteꝫ motus actio ſed quale. Quieſcere. n. quale eſt. quare ⁊ motus q̄le erit. Simpliciter eniꝫ quecũq; ɔ̃rarioꝝ oppoſitionẽ ſuſcipiũt: eiuſdẽ recipiũt gñis p̄dicationeꝫ.

ARGL. ¶ Neq; v̄o motus ſpẽs actionis eſt: ſꝫ q̄litas: ppea q̄ ⁊ quies ipſa q̄q; in q̄litatis genus referẗ. p̄ſus quecunq; ſunt inter ſe contraria hec eiuſdeꝫ generis p̄dicationeꝫ recipiunt.

¶ Remouet dubitationẽ. q2 dcm̃ eſt q̄ omnis mot⁹ eſt in actione. poſſet aliqs credere q̄ omnis motus ſit in gñe actionis. Iſtud dubiũ remouet auctor dicens q̄ motus nõ eſt actio. ſed quale. h̃ eſt motus eſt in gñe qualitatis. ⁊ hec eſt ɔcluſio quarta huius lib. ⁊ p̄batur ſic. oĩa ɔ̃ria ſunt eiuſdẽ gñis. motus ⁊ qes ſunt ɔ̃ria. ḡ ſunt eiuſdẽ gñis. ſꝫ qes eſt in gñe qualitatis. ḡ ⁊ motus. ¶ Intelligendũ eſt hic q̄ qes accipiẗ dupr̃. q2 vno° eſt idẽ qđ imobilitatio. ⁊ ſic ẽ puatio motus nec eſt q̄litas. alio° accipiẗ qes: vt dicit diſpoſitionẽ ɔ̃riã diſpoſitionibus ſbĩ in quo eſt motus. ⁊ ſic accipiẗ qes p formis ſub q̄ mobile qeſcit ĩ termino motus. Vñ dicimus q̄ motus eſt ad qetem vt ad terminũ. ⁊ iſto mõ accipiẗ qes in ppoſito. ſ. p forma ſub qua mobile põt quieſcere in fine motus. ¶ Secundo eſt intelligendum q̄ phs non intendit hic dicere q̄ oĩs motus eſt in gñe q̄litatis. Et per hoc remoueẗ dubitatione qa crederet q̄ omnis motus eſt in gñe actionis: ⁊ iſtud remouetur per hoc q̄ aliqs motus eſt in genere qualitatis. a b

¶ Nãlis v̄o pprietas actiõis ẽ paſſionẽ ex ſe ĩ id qđ ſubijciẗ inferre. Oĩs. n. actio paſſiõis effectiua eſt. omnẽq; paſſionẽ iferẽs actio ẽ.

¶ Illa ſane maxima pprietas actiõis eſt vt paſſioneꝫ mãe q̄ ſubijcitur afferat ⁊ inurat. Omnis. n. actio paſſionis eſt efficiens. Et qcquid paſſionẽ inferre poteſt hoc actio eſt. ARGL.

¶ Secunda pprietas actionis eſt ex ſe inferre paſſionẽ in illud qđ obijciẗ. ⁊ hec eſt ppie pprietas conuertibilis cũ actione. Omnis. n. actio infert paſſioneꝫ in illud qđ ſubijciẗ. ⁊ omne inferens paſſionem in illud quod ſubijcitur eſt actio. Iſtud autem dictum auctoris. ſ. inferre paſſionem in illud quod ſubijcitur eſt intelligendum de eo quod formaliter infert paſſionem. ⁊ non de eo quod effectiue ſeu inſtrumentaliter infert paſſionem.

Egi. aũ / ꝫ q̄ ac / tio ẽt e / effectia / paſſiõis / per ſe / tionis / p accũ

¶ Contingit aũt actionẽ ab actiõe effici. actio eniꝫ eius qđ p ſe moueẗ: eius actiõis q̄ p aliđ eſt generatiua eſt. Actio eniꝫ ab aĩali illata ab eo que animalis eſt principium ſumit.

ARGL. ¶ Ac põt qdẽ ɔtingere vt ex actione fiat ⁊ inferaẗ actio. Nã actio alicuius qđ p ſe moueẗ effectrix ẽ actiõis ei⁹: q̄ p aliud inehiẗ: vt actio v̄bi grã quã aĩal iuſſit alteri ab ea quã p̄maꝫ aĩal idẽ edidit excitata p̄ncipiũ ſũpſit. e

¶ Quia dictũ eſt q̄ pprĩũ eſt actioni ex ſe inferre paſſionem aliqs crederet q̄ actio nõ infert niſi paſſionẽ aliã ab actione. Iſtud remouet dicens q̄ actio non ſolũ infert paſſioneꝫ: ſed quãdoq; actio infert actionẽ. nã actio illius quod moueẗ ex ſe eſt generatiua actionis illius quod mouetur ab alio: vt actio manus eſt cauſa actionis bacculi. vt pꝫ.

ARGL. ¶ Nihil tñ intereſt. Siue agere ſiue pati: qđ eſt ab aĩali eſt: p̄ncipiũ dicaẗ. ⁊ ſi actus qdeꝫ p̄mordiale p̄ncipiũ eſt. pati v̄o p mixtũ q̄ꝫ ob reꝫ actionis ⁊ paſſionis actus gñatiuus eſt. a

ARGL. ¶ Eqdẽ nihil intereſt p̄ncipiũ dicaẗ actio fuiſſe an paſſio aĩaẗ ei⁹: qđ actiõeꝫ iuſſit alteri: aut ſi actio p̄ncipiũ qdẽ ipſa p̄hibeaẗ ſinceꝝ ⁊ impromiſcuũ: paſſio pmiſcuum. Quo circa functio ſiue actus ille primus ⁊ actionis ⁊ paſſionis efficiens fuiſſe dicendus eſt. b

¶ Subiũgit

¶ Subiungit auctor ꝙ nihil differt: ſiue capiat̃ prima actio que imediate ab animali ꝓcedit, ſiue quecūq3 alia mediate procedēs ⁊ pati per mixtum eſt paſſio reſpectu vnius actionis, ⁊ actio reſpectu alterius. vt actio bacculi eſt actio reſpectu lapidis, ⁊ paſſio reſpectu animalis.

¶ Facē vō id qḋ q̄le ē ex ſe gignit. q̄litas etenī calor eſt. Efficit āt ea q̄ calefacere ē actionē. Qualitatū vō ꝑticulariū pō effectrix eſt ⁊ q̄titatū. Aſperū. n. ⁊ lene ⁊ ſil'ia q̄lia ſūt. linea vō ſupficies ⁊ ſoliditas quātitates ſūt. vniuerſa āt hec a ſitu ſubaz ⁊ gñationē hn̄t. Quātitas āt q̄titati ē. vt lōgitudis linea. latitudis planū. altitudis vō ſolidū corp⁹. Qualitas āt ē effectrix q̄litatis vt cal'itatis calor.

ARGL. ¶ Ipſa vō qualitas e ſeſe gignit id qḋ eſt facere. Nā calor ipſe quē qualitatē eſſe cōſtat. Hāc actionē de ſe progenerat que dr̄ calefacere. Quātitates quoq3 ꝑticulares efficiunt ab eo gñe: qḋ cōpoſitum eſſe cognominauimus: a quo ⁊ qualitates nōnullū manare cōſpicuū eſt. eiuſmodi ſūt aſperitas atq3 leuor ⁊ ſil'ia: que certū eſt q̄litates eſſe. Itez linea: ſupficies: atq3 corpus ⁊ ſubaz ⁊ ortū hn̄t ab ipſo poſitu. Sed ⁊ q̄titas q̄titatis: ⁊ q̄litas qualitatis efficiētes ſunt. Nā ⁊ linea longitudinez ꝓcreat: ⁊ planities latitudinē ⁊ corpus craſſitudinem. item calor calorem.

¶ Quia dc̄m̄ eſt q̄liter actio īfert paſſionē ⁊ q̄n̄q3 actionē, iō auctor h̄ icidētaliter oñdit q̄liter res vni⁹ p̄nti gñat̃ a re alterius p̄nti. ⁊ q̄uo res p̄ntalis gñatur a re eiuſdē p̄nti. Et dicit ꝙ qualitas ex ſe gñat actionē. vt calor ex ſe gñat illā actionez que eſt calefacere. ⁊ poſitio eſt effectiua particulariū q̄litatuz ⁊ q̄titatū. ⁊ ꝓbatur ſic. Aſperitas ⁊ lenitas ſunt q̄litates. ⁊ linea ⁊ ſupficies ⁊ corpus ſunt q̄titates. ⁊ oīa iſta generant̃ a pōne. vt p3. Nā aſperitas cauſat̃ ex hoc ꝙ aliqua ꝑs alicui⁹ toti⁹ ſupeminet alteri: ⁊ lenitas cauſata ex hoc: q2 ꝑtes ſunt eq̄les in toto. nūc igit̃ ordinatio partiū in toto, cū ſupeminētia vni⁹ ad alterā vel cū qualitate earūdem eſt poſitio q̄daz. Et ſic p3 ꝙ poſitio eſt gñatiua lenitatis ⁊ aſperitatis. Sil'r linea ſupficies ⁊ corpus gñant̃ a pōne: q2 linea cauſat̃ ex hoc ꝙ ꝑtes ſunt ſite in toto ſḿ longū. ⁊ ſupficies cauſat̃ ex hoc ꝙ ꝑtes ſunt ſite in toto ſḿ longū ⁊ latū. ⁊ corpus cauſat̃ ex h̄ ꝙ ꝑtes ſunt ſite ī toto ſḿ lōgū latuz ⁊ ꝓfundū. ⁊ ſic p3 q̄liter res diuerſorū p̄ntoꝝ gñant̃ ex ſeinuicē. nā paſſio gñatur ab actiōe ⁊ actio a qualitate. ⁊ qualitas ⁊ q̄titas gñant̃ a pōne.

A ¶ Qualiter aūt aſperitas ⁊ lenitas ſint q̄litates, cū3 in p̄ntis ſit dc̄m̄ ꝙ non ſint q̄litates ſed pōnes. vt apparebit poſteri⁹. cap. de pōne. Adhuc res p̄ntales gñantur ex re eiuſdez p̄nti. vt linea eſt cā longitudinis. ⁊ vtrūq3 eſt in p̄nto q̄titatis. ⁊ ſupficies eſt cā latitudinis.

B ¶ Intelligēdum ꝙ linea nō eſt lōgitudo. ſ3 lōgitudo eſt paſſio linee: ⁊ iō linea eſt cā longitudinis ſicut ſubm̄ eſt cā ſue ꝓprie pſſionis. dr̄ tñ cōiter ꝙ linea eſt lōgitudo. q2 linea eſt q̄titas ſḿ quā aliq̄d denoīatur longū. ⁊ idē dico de ſupficie reſpectu latitudinis.

C ¶ Intelligēdū eſt ꝙ poſitio nō eſt cā ꝓprie effectiua q̄litatis vel q̄titatis. ſed pro tāto dr̄ cā qualitatis. q2 ad eſſe poſitiōis ſeq̄tur eſſe talis q̄litatis vt aſperitatis ⁊ lenitatis ⁊c̄. ⁊ illud dicitur eſſe cā ad cuius eſſe ſeq̄tur aliud qualitercūq3.

¶ Sit⁹ āt agere ⁊ pati. In diſpōnis nāq3 cōpoſitiōe q̄daz gñō ſimpliciū ſit. quā in motiua actiōe ꝯſiſtere neceſſe eſt. Quādo vō tēpus cauſa eſt. vbi vō loc⁹. hr̄e autē corpus. Ea. n. que circa corpus ſunt habere dicunt̃.

ARGL. ¶ Ipſum quoq3 poſitū3 actio ⁊ paſſio molit̃ ad poſitū. n. gignēdū: q̄daz ſimpliciuz quaſi ort⁹: h̄ eſt collocatio ꝑtiū: ⁊ digeſtio neceſſaria eſt. Oīs vero talis ort⁹ in actione geſtioneue cōponētis ⁊ collocātis ea ꝯſtat. Ipſuz quādo proficiſcit̃ a tēpore: vbi a loco. Hoc autez quod dico habere cōſtituitur a corpore. hr̄i. n. ſola ea que corpi circūdata ſīt dr̄.

¶ Hic auctor redit ad oñdendū q̄uo res vnius p̄nti gñat̃ a re alteri⁹ p̄nti. ⁊ dicit ꝙ actio ⁊ paſſio ſunt gñatiua pōnis. ⁊ eſt ꝯcluſio. 5. h⁹ lib. que probat̃ ſic. Gñatio pōnis ſit ex cōpōne partiū ſimpliciū. vt p3 ꝑ diffōnez pōnis que eſt. Poſitio eſt ordinatio partiū in toto in cōparatiōe ad locū. ſed iſtā cōpōnē partiū nece eſt eē in motiua actiōe. q2 oīs q̄ cōponit agit. eſt ēt cōpō actio. ergo neceſſe eſt eē gñonē pōnis ab actiōe. ⁊ ita actio eſt cā pōnis. Itē res vni⁹ p̄nti cātur a re alteri⁹ p̄nti nā vbi cātur a loco: q2 vbi eſt circūſcriptio corꝑis ꝓcedens a circūſcriptiōe loci: ⁊ q̄n cātur a tꝑe: q2 q̄n eſt qḋ derelinq̄tur ex adiacētia tꝑis in re tꝑali: ⁊ loc⁹ ⁊ tꝑs ſunt in gñe q̄titatis. ⁊ habitus cātur a corꝑe: q2 hr̄e cātur ex adiacētia corꝑis ⁊ eoruz q̄ ſūt circa corpus. Et ita p3 q̄liter res vni⁹ p̄nti cātur a re alteri⁹ p̄nti.

D ¶ Et ſi dicat̃. q̄re locus ⁊ tꝑs magis cānt duo p̄nta. ſ. q̄n ⁊ vbi q̄3 alie q̄titates: dōm ꝙ loc⁹ ⁊ tꝑs hn̄t duplicē reſpectū: vnū ad ſbm in quo ſūt. loc⁹. n. h3 vnū reſpectū ad corpus locās i quo ē ſubiectiue: ⁊ tꝑs h3 vnū reſpcū3 ad p̄m̄ mobile in quo eſt ſubiectiue. Aliuz reſpectū hn̄t ad res q̄s mēſurāt vt loc⁹ h3 reſpectū ad locatū qḋ menſurat: ⁊ tꝑs h3 reſpectū ad mot⁹ iferioris quos mēſurat. Ex 2° reſpectu loci ⁊ tꝑis q̄ eſt ad res mēſuratas cāntur iſta duo p̄nta. ſ. vbi ⁊ q̄n ꝑ reſpectū vnuz quē h3 loc⁹ ad rē locatā: ⁊ per reſpectū quem h3 tꝑs ad rem tꝑalē: ⁊ q2 alie quātitates. ſ. linea ſupficies ⁊ corpus hn̄t tm̄ vnum reſpectū. ſ. ad ſubiectū in quo ſunt qḋ ab eis mēſuratur itrinſece: ideo iſte q̄titates. ſ. linea ſuperficies ⁊ corpus non cauſant aliqua predicamenta.

¶ Eoꝝ vō q̄ in ſubō nō ſūt īdiuiduoꝝ corruptio q̄dē ē in ꝑmis. gñō vō i his q̄ mox poſt ꝑorū ꝯſtōnē ꝯſiſtūt: eoꝝ vō que de ipſis p̄dicata ſunt: a q̄bus oīno nulla eſt p̄dicatio: vt oēs q̄dez hoīes ei⁹ hoīs qui cōīs ⁊ vl'is eſt.

ARGL ¶ Corpus īdiuiduoꝝ que ſubō nullo ꝯſtant: exitiū ⁊ occaſus in ꝑmis eſt: ſed ort⁹ in ijs q̄ prima ſūt a ꝑmis. Quecūq3 porro ď ſingl'is p̄ntur: hec ab ijs q̄ nullo mō p̄ntur exiſtunt ⁊ coaleſcūt: vt a ſingulis hoīb⁹ hō in cōe ꝓdit.

¶ Cū determiauit q̄uo accn̄tia gñant̃ ex ſeinuicē. narrat q̄lit̃ ſbe gñant̃. Et ꝑ̊ q̄ſr ꝑ̊ ſba gñat̃. 2° q̄r ſuba 2ª gñat̃. Dicit ĝ ꝑ̊. ꝙ corruptio i°ꝝ īdiuiduoꝝ: q̄ nō ſī in ſbō. ſ. īdiduorū ſbe eſt i ꝑ¹ˢ q̄litatib⁹: q̄ſr calitas. frigiditas hūiditas. ⁊ ſiccitas: vſq3 ad mā3 ꝑᵃᵐ. Iſte. n. q̄litates ſufficiūt ad corrūpēdū ſbas ꝑmas gñabiles ⁊ corruptibiles: ſ3 nō ſufficiunt ad gñandū ſ3 forme ꝯñtes mixtionē 4ᵒʳ el'ntoꝝ ſeu q̄tuor q̄litatū ꝑmaruz ſbarū mixtaꝝ cū q̄tuor el'ntis. vult dicere ꝙ q̄litates el'ntorū ſole nō ſufficiunt ad gñationem ſube ꝑme: ſed req̄ritur generās mixtū. Mixtū. n. per formā mixti generat mixtum ſimile ſibi in ſpecie: ⁊ forme que ꝯſequunt̃ cōmixtionē quatuor el'ntorū vel qualitatū primaꝝ ſunt cā generatiōis ſubſtātie ꝑme. Sed eſt itelligenduz ꝙ in genere cauſe materialis ꝑme gñatio indiuiduorū ſit ex mixtis: vt generatio pla- E

torůs ex ſpermate maris ⁊ mēſtruo mulieris: ⁊ gñatio que īmediate ducit ad eſſe.i. que terminat̄ ad formā ſubſtātialē: ꝫ eſt ex mā prima: vt ex ſubto que manet eadē corrupto ſemine in gñato hoīe: gñō vo ſcōarum ſubiectū reſultat ex gñone p̄ma: ⁊c: ex eo. n. ꝙ p̄ticulares hoīes ſunt gñati intelligit̄ hūana ſpēs eſſe gñata. Sic de gñe reſpcū iuaꝝ ſpērum eſt dōm.

℄ Recipit āt agere ⁊ pati ꝯrietates ⁊ magis ⁊ min⁹. Secare. n. ad plātare ꝯriū ē. Et vrere ad hūidū facere ꝯriū: ⁊ caleſieri magis ⁊ min⁹ qdē dī ⁊ īfrigidari ⁊ ſiccari ⁊ humidū fieri ⁊ triſtari ⁊ gaudere magis ⁊ minus dī.

ARGI. ℄ Ceterū facere atꝗ pati recipiunt ꝯtrariū: Itē pluris minoriſꝗ diſcrimina: naꝫ ⁊ huic qd dico cedere ꝯriū ē cōferere. Itē huic qd dico amburere: cōtrariū eſt aſpergere. Caleſieri quoꝗ plus ⁊ minus aliqua dr̄: itē refrigerari: ſiccari. humeſcere: letari: merere.

℄ Due ſunt ꝓprietates actionis ⁊ paſſiōis. ſ. hēe ꝯriū ⁊ ſuſcipere magis ⁊ min⁹ actio ꝯriatur actioni: vt caleſacere ꝯriat̄ ei qd eſt frigeſacere: ⁊ paſſio ꝯriatur paſſiōi: vt caleſieri qd ē frigeſieri. ℄ Itē actio ⁊ paſſio ſuſcipiūt magis ⁊ min⁹, vt frigeſacere ⁊ frigeſieri ſuſcipiūt magis ⁊ minus. Silr caleſacere ⁊ caleſieri ſuſcipiūt magis ⁊ min⁹. ℄ Circa h ca^m dubitatur p̄mo. vtruꝫ actio ⁊ paſſio ſint diuerſa p̄ntā: ⁊ vr̄ ꝙ nō. qr̄ nihil idē eſt in diuerſis p̄ntis: vt pꝫ per phm̄ in antepredicamētis. in illa pte. diuerſoꝝ generū ⁊ non ſubalternatim poſitoꝝ ⁊c. ſed idem nūero eſt in gñe actionis ⁊ paſſiōis. ḡ actio ⁊ paſſio nō ſunt diſtincta p̄nta. minor ꝓbatur. nā oīs actio ⁊ oīs paſſio eſt in p̄nto paſſiōis: ſꝫ eadē res numero eſt actio ⁊ paſſio. ergo eadē res nūero eſt in gñe actiōis ⁊ paſſiōis. minor pꝫ ꝑ phm̄. 3. phy. q dicit ꝙ actio ⁊ paſſio ſunt vn⁹ mot⁹. ergo ꝑ ꝯuerſionē ſimplicē idem mot⁹ eſt actio ⁊ paſſio. ergo eadē res eſt in vtroꝗ p̄nto. ℄ Itē phs ⁊ Cōmētator. 3. phy. dnt ꝙ actio ⁊ paſſio ſunt vn⁹ actus: ſicut eſt eadē via ab athenis ad athebas ⁊ ecōtra. ita idē act⁹ eſt actio ⁊ paſſio. ℄ Itē Cōmē. 3. phy. cōmē. 1 8. dicit ꝙ aſcēſus ⁊ deſcēſus ſunt vn⁹ ⁊ ideꝫ mot⁹: qa idem mot⁹ q eſt aſcēſus reſpectu ſuperioris eſt deſcēſus reſpectu iferioris. actio ⁊ paſſio ſe hñt ad motū in quo fundant̄: ſicut aſcēſus ⁊ deſcēſus. ergo vt p⁹us. ℄ Itē iſte auctor in hoc lib. dicit. ꝙ actio 2ᵃ. i. īmediata vel remota pōt dici actio ⁊ paſſio reſpectu diuerſoꝝ: vt mot⁹ bacculi eſt actio reſpcū lapidis moti: ⁊ paſſio reſpectu man⁹ vel aialis. ergo eadē res eſt actio ⁊ paſſio ḡ non ſunt p̄nta diuerſa. ℄ Itē Cōmētator. 3. phy. dicit ꝙ actio facta inter mouens ⁊ motuꝫ eſt eadē: ſꝫ reſpectu alteri⁹ dī mouere ⁊ moueri. ḡ actio ⁊ paſſio ſunt idē. ℄ Itē Cōmētator in ca° de ad aliqd. exēplificādo de relatiuis dicit ꝙ ꝓportio inter duo ⁊ vnū eſt ꝓportio dupla ⁊ ſubdupla reſpectu diuerſoꝝ extremoꝝ. ḡ a ſimili idē mot⁹ eſt actio ⁊ paſſio. Oppoſitū vult h auctor ⁊ phs in p̄ntis. ℄ Dubitat̄ ſcdo vtrū actio ſit ſubiectiue i agēte vel in paſſo: ꝙ ſit in agēte ꝓbatur: qr̄ auctor iſte dicit ꝙ differt actio corpis ab actiōe aie: qr̄ actio corpis mouet illud in quo eſt. ſ. ꝯiunctū vel corpus. Actio vo aie non mouet aiam in qua eſt. ergo actio eſt in agēte nō in paſſo. ℄ Itē Auicen. 2° tractatu ſue phyſice. c. 1. verſus finē. ponēdo driaꝫ inter mouere: motionē ⁊ motū: dicit ꝙ mouere eſt diſpō mouētis ⁊ nō moti: motio vo eſt reſpect⁹ mobilis ad mouēs. cū ergo mouere ſit agere ⁊ eſt in mouēte. ḡ actio eſt in agēte. ℄ Itē albert⁹ ſup hunc librū dicit. ꝙ actio nō eſt in paſſo: qr̄ tūc patiēs poſſet dici formaliter agere: ⁊ oē paſſuꝫ eēt agēs ⁊ actio eēt paſſio. dicit ēt ꝙ actio eſt fundata in motu q eſt act⁹ mouētis. ⁊ paſſio fundat̄ in motu q eſt actus mobilis. ḡ eſt duplex mot⁹. vn⁹ in agēte: ⁊ ali⁹ in paſſo: ⁊ oē qd fundat̄ in motu q eſt in agēte iſᵃ eſt in agēte. ergo actio eſt in agēte. ℄ Itē per rōnes arguit̄ ſic. Actio nō eſt in paſſo. ergo eſt in agēte. añs ꝓbatur. qr̄ oē qd cāuī ab agente in paſſo cātur in paſſo ꝑ aliquā actionē agētis: tūc q̄ro de iſta actiōe: aut eſt in agēte aut in paſſo. ſi in agēte hr̄ intētuꝫ. ſi aūt ſit in paſſo. ergo eſt cāta ꝑ aliquā actionē agentis: ⁊ q̄raꝫ de illa actiō ſicut p⁹us ⁊ erit ꝓceſſus in iſi^m. qd eſt icōueniens. ℄ Itē oīs actio imanēs eſt in agēte: ſic. n. ponit̄ driā iter actionē traſeuntē ⁊ imanentē. 9. meta. ḡ aliq̄ actio eſt in agēte. ℄ Itē actio ⁊ paſſio cū ſint oppoſita nō ſunt in eodē: ſꝫ paſſio eſt in paſſo. ḡ actio eſt in agēte. maior pꝫ. qr̄ actio ⁊ paſſio ſūt act⁹ gñe diſtincti: vt vr̄. ergo nō pñt eē in eodē ſuſceptiuo. ℄ Iteꝫ ſi actio ⁊ paſſio eēnt in eodē: aut pficerēt eādē potētiā: aut aliā ⁊ aliā: ſi eādē cuꝫ po^a ⁊ act⁹ ſint eiuſdē generis. ꝯcluſio mea. ſeqt̄ ꝙ actio ⁊ paſſio ſint eiuſdē gñis cuꝫ illa vnica po^a. Nec eſt dāꝫ ꝙ pficiant diuerſas potētias: qr̄ ſic in paſſo eēnt due po^a. vna per quā reciperet paſſionē. alia ꝑ quā reciperet actionē. ꝯñs eſt falſuꝫ. qr̄ ꝑ illaꝫ ⁊ eandē ꝑ quā recipit actionē patit̄ cū recipe ſit pati. igit̄ per eādē po^{tiam} paſſiuā recipit actionē ⁊ paſſionē. ℄ Itē actio eſt in eo qd denoiat: ſꝫ actio denoiat agens ⁊ nō paſſum. ergo in agēte. ℄ In opp^m eſt phs. 3. phy. q dicit ꝙ ideꝫ eſt act⁹ motiui ⁊ mobilis: ſꝫ act⁹ mobilis eſt in paſſo. ergo ⁊ act⁹ motiui eſt in eodē: ⁊ act⁹ motiui eſt actio. igit̄ ⁊c. ℄ Item ſi actio eſſet in agēte: cuꝫ p^a cā ſit agens necio actio eſſet in p^a cā. qd eſt falſuꝫ: qr̄ nullū accidēs eſt in p̄ma cā: ⁊ ēt qr̄ moueret̄ recipiēdo in ſe tale actiōē qd p⁹us nō habuit: qd eſt incōueniēs: qr̄ eſt imobilis. ℄ Itē Cōmētator. 3. phy. dicit. ꝙ actio motoris in motū nō hꝫ eē niſi in moto. dicit etiā ibidē ꝙ actio motoris que eſt mouere eſt eius ſed nō in eo. ℄ De ſuppoſito ꝙ actio ſit in paſſo. dubitat̄ 3° vtruꝫ actio ⁊ paſſio ſint mot⁹: ⁊ ꝙ tales ꝓpōnes ſint vere. actio eſt motus. paſſio eſt mot⁹. ⁊ vr̄ ꝙ ſic. per diffōnes mot⁹. nā h eſt vera. actio eſt act⁹ entis in po^a inquantū hꝫ. ergo actio eſt motus. ℄ Itē ꝙ paſſio ſit mot⁹ ꝓbatur. nā Cōmētator. 3. phy. cōmēto. 9. dicit ꝙ mot⁹ ſm formā eſt in p̄nto paſſiōis: ſꝫ p̄dicamētū paſſionis p̄dicat̄ de qualibet paſſiōe. igit̄ hec eſt vera. qlꝫ paſſio eſt mot⁹. ℄ Itē actio ⁊ paſſio ſunt res ſucceſſiue: ⁊ hñt ptes copulatas ad eūdē terminū cōem: ad quē partes mot⁹ copulant̄. ergo actio ⁊ paſſio ſunt mot⁹. ℄ In oppoſitū arguit̄. qr̄ ſi actio ⁊ paſſio ſit mot⁹: aut ergo actio eſt ideꝫ mot⁹ cū paſſione. aut alius. ſi idē ſeqtur ꝙ actio eſt paſſio: ⁊ ꝑ ꝯñs actio ⁊ paſſio nō ſunt diſtincta p̄nta. ſi actio ſit ali⁹ motus a paſſiōe: ⁊ in quocūꝗ eſt actio in eodē eſt paſſio. ſeqtur ꝙ mobile ſimul moueat̄ ad eūdeꝫ terminū diuerſis motibus: quoꝝ nullus eſt ps alteri⁹: qd eſt īpoſſibile. nā illi motus ſūt idē: quoꝝ termin⁹ vltim⁹ ē idē. 5. phy. ℄ Iteꝫ ſi q̄ret̄ ꝙ nihil poſſet vno motu p̄ciſe moueri niſi plurib⁹ motibus moueret̄: qd eſt icōueniēs. ℄ Pro iſtis difficultatib⁹ et itelligat̄ qd ſit actio vt ē p̄ntum: ⁊ qd ſit paſſio ſilr vt eſt de ſex p̄ncipijs: eſt itelligēdū ꝙ tā actio q̄ꝫ paſſio ſumit̄ multis modis. Uno mō ſumit̄ actio latis cōiter ꝑ actu mãe: ⁊ ſic ſumitur a Cōmen. 9. meta. Alio° ſumit̄ pro q̄litate ꝓpria rei. 3^{io} ſumitur ꝑ motu ꝯſite formā rei. Uñ Cōmē. 8. meta. dicit ꝙ actio forme ignis eſt calor maximus. ⁊ motus eius eſt ad ſupius. Alio° ſumit̄ ꝑ trāſmutatiōe mãe. vñ Cōmen. 7. meta. cō. 6. dicit ꝙ illa ex qb⁹ ꝑuenitur in cognitionē rerū ignotaꝝ ſunt in rei cognite eēntia: ⁊ ſūt actiōes ꝓprie cāe: ⁊ ꝙ actio mãe eſt trāſmutatio eius. Alio° dī ꝙ actio eſt ordo ſine reſpcūs vñ Cōmē. 1 2. meta. cō. 1 4. dicit ꝙ for^a q̄ eſt i aia ē ſine actione. i. ſine ordie ei⁹ q̄ eſt ex aiaꝫ. Alio° ſumit̄ actio ꝑ paſſione ꝓprie dcā: ⁊ ſic loqt̄ Cōmē. 3. phy. cō. 1 8. vbi dicit. Nec ē vt act⁹ hēat aliquā actionē ꝓpriā: ⁊ actio agētis dī ab agēte: ⁊ actio patiētis dī a patiēte: ⁊ he due actiōes ſūt diuerſe: ⁊ h vr̄ rōnabilr: qr̄ vt cōiter dī nomē vbale in tio terminatuꝫ pt ſignare actionē vel paſſiōeꝫ. Nā vno mō deſcēdit a vbo actiuo: ⁊ ſic ſigt actionē. Alio mō a paſſiuo. ⁊ ſic ſigt paſſioneꝫ: ſꝫ hoc nomē actio deſinit in tio. igit̄ ⁊c. Alio modo accipit̄

actio

Margin notes (left): f — Ad h vide anto. endr. li° 9. meta. q. 4. arti. p̄mo. — Com. 8 — G — Opi. auicen.

Margin notes (right): D — 3 — Opi. mea.

actio pro effectu actionis: vt volitas pro re volita: et intellect⁹ pro re intellecta: et sic loquitur Comē. de actiō. 2. de celo. cō. 20. et sic accipit̄ actio pro re acta vel q̄ agit̄. Alio⁹ sumit̄ actio pro eo quo aliqd eſt formalr agens: ſicut .n. aliqd ē formaliter albū p albedinē. ſic aliqd oī formalr agēs p actionē: et iſto modo diffinit̄ h ab auctore dicēte. actio eſt ſm quā ⁊c. Silr paſſio ſumit̄ multiplr. Nā vno⁰ oī de oī gīe accntiū vn̄ Cōmē. 12 met. cō. 16. vel alr. 23. dicit. ꝙ nullū accn̄s eſt intra ſbam. ſunt .n. in rei veritate paſſiōes ⁊ nō ſba. ⁊ accipit paſſionē p oī accn̄te ſbe. Alio⁰ ſumit̄ paſſio p q̄litate paſſibili. ⁊ ſic accipitur in p̄nto q̄litatis. ca. de q̄litate. Alio⁰ accipit̄ paſſio pro actu appetit⁹ ſenſitiui: ⁊ iſto mō ira gaudiū. triſtitia. dicūt paſſiōes. alio mō oī paſſio trāſmutatio nociua: vt ſebris: ⁊ ſic accipit̄ in aīalib⁹ circa excedētes delectatiōes vel triſtitias re⁹ tact⁹. alio⁰ ſumit̄ paſſio vt effect⁹ illatiōq3 actiōis: ⁊ iſto⁰ ſumit̄ in pposito. ⁊ iſto mō ē p̄n^m ſ3 qō dicimur agere: ⁊ vn̄ actio

A eſt ſm quā formaliter dicimur agētes. ¶ Per h̄ ḡ rn̄r ad p^m dubōnem ꝙ actio ⁊ paſſio ſunt p̄nta diſticta: q2 vt dicit ſimplici⁹. in cō. in p̄ntop. ſumunt̄ diuerſa p̄nta a diuerſis modis p̄ndi: ⁊ diuerſi modi p̄dicandi ſumunt̄ a diuerſis modis eēndi: ⁊ q2 ſuba h3 diuerſū modū eēndi ab alijs p̄ntis: iō eſt diuerſū p̄ntū ab alijs. cū ergo actio ⁊ paſſio: vt ipſe dicit habeāt diuerſos modos eēndi ſp̄āles. nā modus eſſendi ipſius actiōis eſt eē ab hoc vt ab agēte: ⁊ nō eē in h̄. ſ. agēte: vel ex ſe iferre paſſionē ē modus ei⁹. paſſio v̄o h3 aliū modū eſſendi. ſ. eē in h̄. ſ. paſſo: ⁊ nō eē ab h̄ paſſo: vel ex ſe iferri ex actione ſit modus ei⁹: ⁊ ſic cū ſint in iſtis diuerſi modi eēndi actio

B ⁊ paſſio ꝯſtituūt diuerſa p̄nta. ¶ Pro rationib⁹ eſt itelligēdū ꝙ actio put eſt p̄ntū eſt vnū aggregatū ex motu ⁊ reſpectu ad agens: ⁊ ita ꝙ idē ſignat̄ noīe actiōis ſm ꝙ eſt p̄ntū qō ſignatur p iſtā voce cōplexū mot⁹ vt eſt ab agente: ⁊ noīe paſſiōis put eſt p̄ntū ſignificat̄ vnū aggregatū ex motu ⁊ alio mō eēndi: ita ꝙ idē ſignat̄ noīe paſſionis put eſt p̄ntum qō ſignat̄ per hoc cōplexū mot⁹ vt in hoc. ¶ Ad p^m ergo arg^m eſt dōm ꝙ actio ⁊ paſſio nō ſunt eadē res nūero formalr accepte: nec idē mot⁹ formalr: l3 ſint idē motus ⁊ act⁹ mālit: vt voluit pħs. 3. phy. vbi dicit. ꝙ actio ⁊ paſſio fūdat̄ in eodē actu vel motu: vn̄ h̄ predicatio. actio eſt mot⁹. eſt falſa. ⁊ eſt mālis p̄dicatio: ſm tn̄ itellectū auctoris eſt vera. q2 ē ſenſus ꝙ actio fundat̄ in motu: vel ꝙ mot⁹ eſt māle in actione. Vn̄ mot⁹ nec icludit terminū a quo: nec terminū ad quē: nec reſpectū ad mouēs nec ad mobile: vt p3 per diffōnē ei⁹ que eſt act⁹ entis in po^a: ⁊ in q̄ diffōne ens i po^a vel mobile accipit̄ in rōne ſubi mot⁹ nō in rōne termini a quo vel ad quē eſt mot⁹: ſed actio icludit reſpectū ad agēs in rōne termini a quo eſt mot⁹ ⁊ paſſio reſpectū ad paſſū in rōne termini ad quē vt paſſio eſt. ¶ Ad aliud eſt dōz ꝙ actio ſe h3 ad motū ſicut via cū reſpectu ad vnū terminū: ⁊ mot⁹ ſe h3 vt via abſolute: vn̄ actio ⁊ paſſio ſe hn̄t vt via ab athenis ad thebas ⁊ eꝯ. i. ſicut ſe hn̄t aggregata ex via ⁊ reſpectib⁹ ad termios vie: ⁊ vn̄ ſicut via eſt māle i tali aggregato ex via ⁊ reſpectib⁹. ſic mot⁹ eſt māle in actiōe ⁊ paſſiōe ⁊ q̄ſi mediū inter iſta: vn̄ ſimplici⁹ ſup p̄nta dicit ꝙ mot⁹ o3 excogitari quaſi medium iter actione ⁊ paſſionē: vt ſunt p̄nta. ¶ Ad aliud dico ꝙ aſcēſus ⁊ deſcēſus nō ſunt idē mot⁹: l3 bn̄ fiunt p idē mediū vel ſpaciū: ⁊ ſicut mediū eſt idem p qō fit aſcenſus ⁊ deſcenſus: ita eſt idē mot⁹ in quo fundat̄ actio ⁊ paſſio. ¶ Ad aliud dico de mente auctoris: q2 q̄cquid dcm̄ ſit ſup̄a: ꝙ actio iſtrumēti ſiue mediata vel remota eſt paſſio vel in gñe paſſiōis ⁊ p^e actio ſola eſt in gñe actiōis: q2 actio inſtri vel 2^e non eſt agens niſi in v̄tute p^e: q2 cuiuſcūq3 cā eſt actio 2^e eiuſdē eſt ⁊ actio p̄ma. ¶ Ad aliud dico ꝙ relatio dupli ad dimidiū ⁊ ecōtra nō eſt eadē relatio formaliter: ⁊ q̄ditatiue: l3 diuerſe fundant̄ tn̄ ſup eadē quantitate mālit ſumpta vel ſup eodē motu: ⁊ p tanto eſt ſile iter actionē ⁊ paſſionē ⁊ relatione dupli ⁊ dimidij ⁊ ecōuerſo. ¶ Ad aliā dubitationē eſt

C dicendū ꝙ actio vt eſt p̄ntū vel ſm^m eſt duplex: q̄dā eſt in agēte: q̄dā in paſſo. nā in actione phyſica agēs ⁊ patiēs: ⁊ iō cū actio ſubiectiue ſit in paſſo: ⁊ eſt in agēte p accn̄s: nō tn̄ eſt eadē actio q̄ eſt in agēte ⁊ in paſſo: gn̄aliter tn̄ loquendo ſiue detur reactio ſiue nō: actio q̄ eſt ab aliquo agēte iſta eadē nō eſt in agēte: l3 in paſſo in qō agens agit. cui⁹ rō eſt: q2 ſi actio eēt in agēte a quo cāt̄ agēs cāret actionē in ſe: ⁊ ſic dē agēs pateret̄ ⁊ moueret̄: nec daret̄ aliqō agēs imobile. qō eſt falſum: idē tn̄ pt agere in ſe ſm ptēs: l3 illud nō agit in ſe p ſe p ⁊ iō actio nō eſt i agēte p ſe: pōt dici ꝙ l3 actio ſubiectiue ſit in paſſo denoiatiue tn̄ eſt in agēte denoiatiōe extrinſeca reſpectu cuiuſcūq3 agētis ſiue nālis ſiue ſupnālis. ¶ Ad p^m ergo dōm eſt ꝙ actio aīe eſt in aīa: l3 actio aīe nō eſt effectiue ab aīa: vt videre ⁊ itelligē: l3 eſt effectiue ab obiecto: ⁊ iō ſi actio aīe ſit in aīa: pp h̄ nō ſeqt̄ ꝙ actio ſit in agēte. ¶ Ad auctoritatē Aui. dōm eſt ꝙ nō ſeqt̄. mouere eſt in mouēte. ḡ actio eſt in agēte: q2 mouere nō eſt actio: vel aliter. nō ſeqt̄. mouere eſt dīſpō mouētis. ḡ eſt in mouēte. nā mouere pōt eē dīſpoſitio denoians motorē: ⁊ tn̄ ſubiectiue eſt in aīali. ¶ Ad aliō dōm eſt ꝙ Alb. fuit alteri⁹ opionis. nā ipſe poſuit actionē eē in agēte: iō ſuſtinēdo illā viā eſt illud negādū: vel pōt dici ꝙ nō loquit̄ de actiōe q̄ eſt p̄n^m. cū dicit actionē eſſe in agēte. ¶ Ad aliud qn̄ dr̄ ſi actio eſſet in paſſo cāret̄ in paſſo p aliā actionē. Dōm eſt ꝙ hoc nō o3: ymo actio cāt̄ i paſſo non p aliquā actionē p̄cedentē: ſicut cāt̄ mot⁹ in mobili ⁊ nō p motū p̄cedentē. ¶ Ad aliud qn̄ dī ꝙ actio imanens manet in agēte. Dō3 eſt ꝙ nō eſt aliq̄ actio: ſic imanēs q̄ p ſe ſit in agēte a quo cāt̄: ymo ille q̄ dīr actiōes imanentes in rei v̄itate ſūt magis paſſiōes q̄ actiōes. dīr tn̄ actiones: q2 ſignant̄ vt actiōes grāmaticales: q2 Cōmen. circa finē ſcōi de aīa dicit. ꝙ videre ⁊ audire ſūt actiōes ſm figurā noīs: ⁊ tn̄ ſ3 rei v̄itatē ſunt paſſiōes phyſice: vn̄ videre ſignat̄ ac ſi eſſet actio ⁊ vidēs ac ſi eēt agēs: ⁊ forte ita ſignant̄. q2 noīa iponūtur reb⁹ ſ3 ꝙ cōiter opinamur de eis: ⁊ forte tpe iponis iſtorū noium cōis tūc erat opio ꝙ viſio fieret extramittēdo: ⁊ ita videre eēt agere: ſi h̄ eēt verū illud ergo dcm̄. ſ. actio imanens manet in agēte. d3 ſic itelligi. i^d qō ſignat̄ vt actio manet in eo qō ſignat̄ vt agēs: nec voluit pħs nec Cōmē. 9. meta. ꝙ aliq̄ actio maneat in agēte: ſ3 ſolū intēdūt dē ꝙ aliquā opō eſt pfectio po^e ſiue p opōnē illā ſit aliqd cātū qō maneat poſt opōnē illā ſicut p opōnē carpētarij cāt̄ dom⁹: ſiue nō ſit aliqd cātū p ipſā opōnē: ⁊ vtrobiq3 po^a eſt pp opōnē: ⁊ opō eſt cōplemētū po^e: dicit ēt ibi: ꝙ ſi p opōnē nō ſit aliqd cātū: t^e opō eſt in eo i q̄ eſt po^a vel eſt ipſa po^a: ⁊ vt videre in vidēte. itelligere in itelligēte: ex quo p3 ꝙ opōnes ille de qb⁹ loqtur nō oēs ſt actiōes: l3 aliq̄ ſūt paſſiōes. ¶ Ad aliud dō3 eſt ꝙ actio ⁊ paſſio ſt in eodē. Et cū q̄rit̄ an recipiāt̄ i eadē po^a vel alia. dō3 ꝙ recipiunt̄ in alia ⁊ alia po^a. ⁊ qn̄ dī ꝙ ſ3 eādē pōā ſm quā recipit actionē patit̄. ꝯcedēdū eſt: l3 ex h̄ nō ſeqt̄ ꝙ ſ3 iſtā pōā recipiat paſſionē. nā ſic oia p̄nta reciperent̄ in ſuba mediāte ppria po^a ſ3 quā recipit̄ actio. ¶ Ad aliud dōm ꝙ nō o3 ſp ꝙ accn̄s ſit in eo qō denoiat ſi denoiatio ſit extrinſeca. Nā accn̄s exn̄s in ſba pt denoiare aliud: vt

D in iſta: lapis ē viſus a me: ſicut hūanitas: q̄ eſt i hoīe denoiat opus hūanū. ¶ Ad 3^m dubōnē dō3 ꝙ mot⁹ dī multis modis. Uno⁰ accipit̄ p forma diminuta q̄ non dīt a termino ad quē eſt mot⁹. niſi ſicut min⁹ pfectū a magis pfecto: ⁊ motus iſto mō accept⁹ dī mot⁹ ſm mā3. Alio⁰ ſumit̄ p tranſmutatiōe ſucceſſiua: q̄ eſt via ad terminū. Alio⁰ ſumit̄ pro aggregato ex ipſa trāſmutatiōe ꝯiuncta cū tpe ⁊ ex for^a diminuta. Qꝫ mot⁹ poſſit accipi duob⁹ p̄mis modis p3 p Cōmē. 3. phy. cō. 9. ⁊. 5. phy. cō. 4. ⁊ ꝙ mot⁹ poſſit 3° accipi p3 p eundē. 8. phy. cō. 23. vbi dicit ꝙ mot⁹ h3 duplices ptes. h3 .n. ptes determinatas q̄ exeūt in actu ⁊ q̄ñtate: ſicut in albedie ſunt ptes albedis: ⁊ de talib⁹ ptib⁹ ꝯcedit Cōmētator ꝙ eſt dare p̄mā ptē in motu q̄ ſit in inſtāti: ⁊ non in tpalis ſunt partes mot⁹ ſm q̄s attēdit̄ ꝯtinuatio in motu: ⁊ q̄l3 illarū partium eſt trāſmutatio ſucceſſiua. alias ptes mot⁹ nō ē neceſſe eēd

Vide de h Joan. canonicum 3. phy. q. ij. art. 3.

Motus q̄druplex

mueret dicit Cõmē. ibidē. ex quo ergo mot⁹ hʒ tales duplices pṫes. pʒ ꝙ mot⁹ pt accipi ꝑ aggregato ex for⁹ diminuta ⁊ ex trãſmutatiõe ſucceſſiua: ſʒ ħ nūc pt accipi motus ꝑ via ad terminū mot⁹: ⁊ ꝑ aggregato ex eis cū reſpectu ad agētē vel ad paſſū: ſʒ mot⁹ nõ ſumit in ħ ſigniſicato in frequēti vſu. Iſto tn̄ mō accipit mot⁹. 3. phi. vbi dicit Cõmē. ꝙ mot⁹ ſm ꝙ eſt via ad terminū eſt ꝑntū per ſe. ℭ Dōm eſt ergo ꝙ accipiēdo motū ꝓ vel 2° vel 3° mō ſic iſte ſunt falſe actio ē mot⁹. paſſio eſt mot⁹. ſicut ꝓbāt rõnes ad oppo^m: ſʒ accipiēdo motus 4° mō. ſic põt ꝯcedi ꝙ actio eſt mot⁹ ⁊ ꝙ paſſio ē mot⁹: ſʒ iſte modus accipiēdi eſt inuſitat⁹. ℭ Sʒ ꝯ hoc ar̄ ⁊ ꝓbat ꝙ motus ꝓut eſt via ad terminū nõ eſt mãle in actiõe ⁊ paſſiõe: qꝛ mot⁹ vt via ad terminū eſt in eodē gñe cū termino: vt pʒ ꝑ Cõmē. 3. phy. cõ. 9. ſʒ mot⁹ nõ eſt ad actionē vel paſſionē: vt pʒ. 5. phy. qꝛ eſt in vbi q̄ntitate ⁊ q̄litate. eſt ḡ mot⁹ in alio gñe q̄ʒ in gñe actiõis ⁊ paſſiõis: ſʒ nihil qd̄ eſt ĩ vno genere eſt ꝑs alteri⁹ gñis. ergo mot⁹ nõ eſt ꝑs actiõis ⁊ paſſiõis: ⁊ ꝑ ꝯñs actio ⁊ paſſio nõ cõponunt ex motu ⁊ reſpectib⁹ ad agēs vel paſſum. Dōm eſt ꝙ mot⁹ ꝓut eſt via ad terminū nõ eſt ĩ aliquo gñe ꝑ ſe ſicut ſpēs vel indiuiduū: ſʒ ſolū eſt in gñe ꝑ reductionē: vt vult dicit Cõmē. 5. phyſi. ꝙ via ad terminū ē in eodē gñe cū termino: ſʒ dr̄ hʒ magis ⁊ min⁹ ꝑfectū: qꝛ terminus mot⁹ eſt ꝑfecte in gñe ⁊ via ꝑ reductionē. ℭ Ad arg^m ḡ
f eſt dōm ꝙ nõ eſt icõueniens aliq̄d qd̄ eſt ĩ vno gñe per reductionē eē ꝑtē alteri⁹ gñis. ℭ Intelligēdū ēt ꝙ Cõmē. diuerſimode loquit de via ad terminū in. 3. phy. ⁊ in. 5. qꝛ in 3° dicit ꝙ mot⁹ ſm ꝙ accipit ꝓ via eſt ꝑ ſe ꝑntū. ⁊ in. 5. dicit ꝙ mot⁹ ſm ꝙ accipit ꝓ via eſt in gñe termini ad quē. In. 3. phi. accipit motū ꝓ via cū reſpectu termini ad quē In 5° vō phy. acci-
c pit mot⁹ pro trãſmutatiõe ſola. ℭ Aliq dn̄t ꝙ actio eſt mot⁹ accipiēdo motū ꝓ trãſmutatiõe ſucceſſiua: ⁊ ꝯcedūt ꝙ actio eſt mot⁹: ſilr paſſio eſt mot⁹: ⁊ vñ dn̄t ꝙ hec eſt vera ꝑ acciñs: actio eſt paſſio: ſicut ħ eſt vā hõ grãmatic⁹ eſt hõ muſic⁹: ⁊ ħ vī eē de intētiõe Cõmē. 2. phy. cõ. 18. vbi dicit. ꝙ eadē actio reſpectu vni⁹ dr̄ mouere, reſpectu alteri⁹ dr̄ moueri: ⁊ verūtñ actio ⁊ paſſio diſtinguunt diffinitiue ſiue q̄ditatiue: ⁊ ħ vult
Cõ. 22. Cõmen. 3. phy. cõ. 22. vbi dicit ꝙ mouere ⁊ moueri diffinitiue dn̄t: qꝛ mouere eſt actio motoris ⁊ moueri ē paſſio moti a motore: ſʒ ſunt idē mot⁹: nec eſt icõueniēs ꝙ res vni⁹ ꝑntī ꝑdicet de re alteri⁹ ꝑnti ꝑ acciñs: ſed ipoſſe eſt ꝙ idē q̄ditatiue ſi⁹ in diuerſis ꝑdicatis. ℭ Et ſi dicat ꝙ ſm illud actio ⁊
b paſſio eēnt idē nūero: ſed q̄cunq̧ ſunt idē nūero ſunt idē genere ⁊ ſpē. ergo actio ⁊ paſſio ſūt idē gñe. ℭ Dōm ē ꝙ ſicut dicit phs. 1. topi. Idē numero capit q̄druplicit. ſ. vel idē noie: vt Marc⁹ tulli⁹. idē diffōne ꝓprio ⁊ accñte. ⁊ iſti quatuor modi ad duos reducunt: qꝛ omne idē nūero. vel eſt idē eēntialiter aut accñtalr. Dōm eſt ergo ꝙ q̄cunq̧ ſunt idem nūero eēntialiter ſunt idē gñe vel ſpē: ſʒ nõ opʒ ꝙ q̄cunq̧ ſūt idē nūero accñtalr ſint idē gñe vel ſpē. mō actio ⁊ paſſio ſūt idem nūero accñtaliter. ℭ Alij dn̄t ꝙ actio ꝓut eſt ꝑntū eſt in agente: qꝛ ſimplici⁹ in cõmēto ſuo loquēs de actiõe que eſt ꝑntum dicit ꝙ ipſa non admiſcet cum paſſione nec eſt in eo in quo eſt paſſio. cum ergo paſſio ſit in paſſo actio nõ erit in paſſo: ſed in agēte: ⁊ illud voluerūt Albertus ⁊ Auicen. et prius allegatū eſt: ⁊ dicit ꝙ phs. 3. phy. vbi dicit. ꝙ actio ⁊ paſſio ſunt vn⁹ actus. non loqt de actione que eſt ꝑn^m: ſed de actione que eſt effectus vere actionis: ⁊ talis eſt realiter idem cū paſſione ⁊ eſt in paſſo ſicut actio ipſa.

Paſſio aūt eſt effect⁹ illatioq̧ actionis ſm quā ħ q̄dʒ patiunt: illa vō minime. Scōm ꝙ q̄dā q̄buſdā aiantiora nata ſūt: vt aianti⁹ q̄dē brutū arbor eſt. Animatius vō rõnale irrõnali eſt.
ARGL. ℭ Paſſio effectus eſt ⁊ inuſtio q̄dā ignis: atq̧ ꝑtinēs actiõi: quā alia ꝓpēſi⁹ accipiūt. Alia ꝯtrã acit reſpuūt. Quãobrē aianti⁹ ſe dixeri alid alio cogſcit: vt bruta: fructice: hõ: brutū.

ℭ In hoc 2°. c. ſcōe ꝑtis determinat de paſſiõe ⁊ ꝯtinet q̄tuor ꝑtes. In ꝑ^a igitur ponit deſcriptionē paſſiõis ⁊ eā declarat. In 2ª ibi. (Oīa que dcā ſunt) ponit ꝓprietates paſſionis. In 3ª ibi. (Eſt aūt pati.) ponitur diuiſio paſſiõis. In 4^a ibi. (Nõ eſt aūt.) ponit ſubm paſſionis. In ꝑ^a parte diffinit paſſionem Vidi ħ
ſic. Paſſio eſt effect⁹ illatioq̧ actiõis. i. ꝑm⁹ ⁊ imediat⁹ effe- alber. ⁊
ctus actiõis. non. n. oīs effect⁹ actiõis eſt paſſio: qꝛ q̄litas generat ab actiõe: ſed ꝑmus ⁊ imediat⁹ effect⁹ actionis eſt paſſio: ⁊ ħ intelligit ꝑ illationē. ſ. ꝑ^m ⁊ imediatū effectū actiõis. egidi. q
Albert⁹ dicit ꝙ paſſio eſt effect⁹ actionis: vt eſt in fieri eē. q de mix
eſt illatio actiõis et eſt in fieri: ⁊ exponūt aliq ly ꝙ p. 2. expoſitiue capiēdo nõ copulatiue. Et dicit auctor ꝙ ſm paſſionem ontiq̄ui ml'to re cunt.
q̄dā patiunt ⁊ q̄dā minime: qd̄ põt itelligi 2^r. Uno mō ꝙ ly minime teneat pure negatiue: ⁊ tūc eſt ſenſus ꝙ ſʒ paſſionē q̄dā patiunt ⁊ q̄dā non patiunt ſm paſſionē: ⁊ hoc eſt verū, qm̄ illa agētia que cõicant in mã cum paſſo patiunt: ⁊ agētia que nõ cõicāt in materia cū paſſo nõ patiunt ſʒ paſſionē in agēdo: vt qꝛ corpa celeſtia nõ cõicant in mã cū iſtis iferioribus nõ patiunt cū agūt in iſta iferiora. ℭ Alio° põt intelligi ly minime. poſitiue ⁊ nõ negatiue: ⁊ tūc ly minime idē eſt qd̄ min⁹. Et ſic eſt ſenſus ꝙ ſm paſſionē q̄dā patiunt magis ⁊ q̄dā min⁹. Dicit. n. ꝙ q̄dā ſunt aiantiora q̄buſdā. Brutū. n. eſt aiantius arbore: ⁊ rõnale eſt aiantius irrõnali: ⁊ illa q̄ ſūt aiantiora magis patiunt q̄ʒ illa q̄ ſunt min⁹ aiantia. Et intel- a
ligit ꝑ aiantius r^a qd̄ hʒ plures potētias aie. brutū. n. hʒ plures potētias q̄ʒ arbor: qꝛ brutū duplicē potentiā dicim⁹ habere. vegetatiuā. ſ. ⁊ ſenſitiuā. arborē aūt vnā tm̄ opinamur hēre potentiā: quā nr̄i veteres vegetatiuā noiauerūt. Similiter plures hʒ potētias rõnale q̄ʒ irrõnale. rõnale. n. hʒ ſenſitiuā. vegetatiuā ⁊ itellectiuā: ſed irrõnale tm̄ hʒ potentiā vegetabilē ⁊ ſenſibilē: vel meli⁹ vegetatiuā ⁊ ſenſitiuā. ℭ Sed k
dubitat. qꝛ nõ vī ꝙ aliqd̄ aiatum ſit aiantius alio: qꝛ aiatū eſt ſubſtātialis dr̄ia: ⁊ dr̄ia ſbalis non ſuſcipit magis ⁊ min⁹. Dōm ꝙ aiatū eſt equocū: qꝛ vno mō eſt denoiatiuū ipſi⁹ aie ſm ſuā eſſentiā: ⁊ ſic eſt dr̄ia ſbalis. Alio° eſt dr̄ia aie ſm potentiā: ⁊ ſic eſt dr̄ia accñtalis. nã potētie aie ſūt accñtia. dico igr̄ ꝙ aiatū ſm ꝙ eſt denoiatiuū ſm eēntiā aie non ſuſcipit magis ⁊ min⁹: nõ. n. ſūt plures ſbe aie in vno aiato q̄ʒ ĩ alio. Unūqdq̧. n. aiatū hʒ tm̄ vnā aiā: ⁊ tñ aiatum ſm ꝙ eſt denoiatiuū aie ſm ſuas potētias ſuſcipit magis ⁊ min⁹: qꝛ vnū aiatū hʒ plures potētias aie q̄ʒ aliud aiatū: vt brutū arbore: ⁊ rõnale irrõnali. ℭ No^m ħ ſm Alber. ꝙ i° que hñt plures po- L
tētias aie facili⁹ patiunt q̄ʒ illa q̄ hñt pauciores. Nã habentia plures potētias aie ſūt nobiliora: ⁊ ꝑ ꝯñs elemēta in eis magis ſūt ꝓportionata ⁊ ad mediū reducta: ⁊ iõ facili⁹ ledūtur: qꝛ multū facile eſt remouere illam ꝓportionē. facile. n. eſt recedere a medio: ⁊ difficile eſt attingere medium. Illa igitur que hñt plures potētias aie ſunt magis paſſibilia. De iſtis potētijs vide au ro. and. li. 5. meta. q. 14 ⁊ li. 1. q. 8. fol.

ℭ Omnia vō que de gñone dicta ſūt ⁊ eadē etiā dici pñt de ea q̄ in reb⁹ eſt paſſiõe. Quadā vō platiõe nõ recta: ſed tranſumptione.

ARGL. ℭ Quecūq̧ vō de actiõe dicta ſunt eadē cõuenire pñt in paſſiõē vocabulo tm̄ mutato.

ℭ Eedē ꝓprietates q̄ aſſignant ineſſe actiõi inſūt paſſiõi. Un̄ q̄tuor ſunt ꝓprietates paſſiõis: ſicut actiõis. due ꝓprie: ⁊ due cões. Una ꝓpria. ſ. ſicut actio eſt ĩ motu: ita paſſio ē in motu. Alia vō eſt ꝙ ſicut ꝓpriū eſt actioni ex ſe iferre paſſionē: ita ꝓpriū eſt paſſiõi iferri ex actiõe. Paſſiões vō cões ſiue ꝓprietates ſunt iſte due. ſ. hēe ꝯriū ⁊ ſuſcipere magis ⁊ minus.

ℭ Eſt. n. pati corꝝ multiplr dn̄r. aie. n. actiõū vnaq̄q̧ paſſio dr̄ q̄s q̄dē ſub actiõe locam⁹: vt amor, odiū, triſtari, gaudē: q̄ oīa paſſibiles ac

neodit

ſiões aie appellam⁹. Dr̃ q̄ꝙ paſſio q̄ in nāz agit vt morb⁹. febris. ⁊ egritudies. ⁊ reliq̄ q̄ q̄lia dcā ſt. paſſio vo vt dcm̄ ē: ē p̄ gn̄o actiōis

ARGL. ¶ Paſſiōis vbū ſignāt⁹ pl'es h3: nā ⁊ fūctiones aie paſſiōes vocant: q̄ſi gn̄e tm̄ actionis locauim⁹: vt ſūt amor/odiu3/letitia/meſtitia: qō gen⁹ q̄litates iteri actiōes aie paſſibiles appellāt. Paſſiōes dr̄r: ⁊ q̄ ſalutē hoīs īfeſtāt: vt lāguores: atq3 morbi: ⁊ cetere q̄litates h3: q̄s alibi p̄ditas ⁊ digeſtas habem⁹. Ac paſſio q̄dē ipſa (quēadmodū ſum⁹ teſtati) p̄ mūopus eſt: qō ab actiōe pficiſcat atq3 gignat.

¶ Paſſio dr̄ multis modis: vn̄ auctor ponit tres ſignificationes cōes paſſiōis. Nā vno° paſſio ſigt paſſionē aie c3 ſūt gaudiū. triſtitia. ira. ⁊ ſpes. ⁊ h3. q̄ dr̄r paſſiones aie. Alio° dr̄ paſſio i^d qō ē nociuū nāe vt febris paralyſis ⁊ alie egritudines que dr̄r q̄lia. i. q̄litates. 3° accipit paſſio p i° qō imediate infert ex actiōe ⁊ in iſto ſenſu ē itelligēdu3 ſm Alb. ꝙ paſſiōes aie dr̄r actiōes ⁊ paſſiōes: aq3 vt inferunt in virtute iraſcibili vel ↄcupiſcibili dr̄r paſſiones: ⁊ 3 dr̄r actiōes ſm ꝙ inferūt alias paſſiōes in ſubā: ſicut ira hoīs facit ipm̄ pcutere ⁊ gaudiu3 facit ipm̄ ſaltare ⁊ tripudiare ⁊ i3 hoc modo dicunt actiones.

¶ Nō eſt aūt in agēte paſſio ſ3 in qō agit ⁊ in eo qō operātis actū ſuſcipit. pcutiens. n. pati nō dr̄: ſed mā ictum ſuſcipiens: ⁊ de paſſione q̄de3 hec dcā ſufficiāt. Ea aūt que nūc relinquunt in eo q̄ de q̄one eſt libro tractant.

ARGL. ¶ Nō m̄ in ipſo agēte poſita: ſ3 in eo cui aliq̄ nit: ⁊ qō nata ē a faciente motionem accipit: nec. n. id qō pcutit ipſu3 pati dr̄: ſ3 ſubra pcutientis mā. hacten⁹ de his. Si q̄s alia deſiderat relegādus eſt ad tractatum de actione.

¶ Oñdit in quo paſſio ē ſicut in ſbo ⁊ itēdit pbare ꝙ paſſio ē in paſſo ſicut i ſbo ⁊ h̄ ē q̄. 7. b⁹ lib. ⁊ pbat ſic. Paſſio ē in eo qō p ſe patit. ḡ paſſio eſt in paſſo ſicut in ſbo ⁊ non in agēte.

A ¶ Sciēdū eſt. ꝙ ſicut diuidit actio in actionē aie ⁊ actione3 corporalē ita ⁊ paſſio ⁊ ſicut iſte actiōes pñt vlteri⁹ diuidi: ita ⁊ paſſiōes: ⁊ ita p̄t h̄ri coordinatio p̄nti paſſiōis ſicut ponebat

B in p̄nto actiōis. ¶ Circa iſtud cap^m dubitat ⁊ p̄ circa diffōnē paſſiōis: q2 vr̄ male data. effect⁹. n. ⁊ illatio eūr eē idē3. ergo eſt ſupflua. ¶ Itē h̄ diffō cōpetit alteri a paſſione ḡ eſt male data. añā pbat q2 dom⁹ eſt effect⁹ actiōis ⁊ ē illata ab actione ⁊ m̄ nō ē paſſio. Itē ſi pa° dz ſic diffiniri. ſ. effect⁹ illatioq3 actiōis: ⁊ tūc actio debuit ſic diffiniri: ꝙ eſt cā efficiens ⁊ inferēs paſſionē. ſ3 ↄñs. a paſſiua ad actiuā ſua3: ſed ↄſtat ꝙ nō

C ſic diffinit. ergo ⁊c. ¶ 2° dubitat vtrū paſſio ſit in paſſore vl̄ ꝙ nō. q2 ↄ̃ria nō ſūt in eodē: ſ3 actio ⁊ paſſio ſūt ↄ̃ria ⁊ actio ē

D in paſſo: ḡ pa° nō erit i paſſo: ſ3 in agēte. ¶ Ad p^m du^m ē dō3 ꝙ deſcriptio paſſiōis ē bñ data. ¶ Pro quo eſt no^m ꝙ paſſio eſt ſm⁹ effect⁹ ⁊ ime^{te} actiōis: ⁊ eſt effect⁹ ſucceſſiu⁹ fluēs ⁊ cā⁹ ab actiōe vel ab agēte: ⁊ iō dr̄ illatio actiōis. ¶ Ad p^m ḡ ē dō3 ꝙ effect⁹ ⁊ illatio nō ſt idē p̄ciſe: ſ3 effect⁹ i plus ſe h3 q̄3 illatio. ¶ Ad 2^m dico ꝙ h̄ dſcriptio nō cōpetit domui: q2 domus nō eſt p̄m⁹ ⁊ imediate effect⁹ actiōis. nec eſt illatio actionis. ¶ Ad 3^m dico ꝙ paſſio eſt poſterior actiōe: ⁊ iō p actionē

E paſſio diffiniri d3 ⁊ nō e ↄ̃. ¶ Ad aliā dubōnē dō3 eſt ꝙ pa° ē in paſſo: ⁊ q2 ex quo pa° fundat in motu eſt in eodē i quo ē mot⁹: ſ3 mot⁹ eſt in motu vel mobili ⁊ nō in mouēte: q2 alias cē mouēs moueret vel h̄ris i ſe motū: iō moueret: vt dicit pha 3° phy. ſ3 ↄñs eſt ipoſſe p vtroq3 lai pte. ergo ⁊c. ¶ Ad p^m ḡ arg^m dico ꝙ actio ⁊ paſſio nō ſūt ↄ̃ria: ⁊ q2 ↄ̃ria ſūt i eodē gn̄e vt p3. 5. meta. ſ3 actio ⁊ paſſio nō ſūt i eodē gn̄e: ſ3 i diuerſis: ⁊ ſed ↄcedit ꝙ actiōi ↄ̃riat alia actio: ſilr paſſiōi alia pa° ⁊ vt p3 ex dcis. ¶ Ad aliud dico ꝙ nō ē oīno ſile de actiōe ⁊ paſſione: q̄ n. ad denoīationē ē ſilitudo: q2 ſicut paſſio denoīat paſſu3: ita actio denoīat agēte: ſ3 q̄ ad h̄ nō ē ſilitudo: q2 paſſio ē in eo ſubiectiue qō denoīat. actio vo nō eſt ſbiue i eo qō denoīat cū ſit i paſſo ⁊ denoīet agēs. nā ſi actio eēt in agēte q̄ rōne eēt in vno eēt in q̄l3. p ↄñs eēt i p̄ motore. ↄñs eſt falſu3 ex dictis.

Quādo vo ē qō ex tpis adiacētia relinqt. ipſ ãt qñ nō eſt. vtriuſq3 ãt rō cōmixta ē: vt ipſ q̄dē pteritū qñ nō ē. Effcūs ãt ei⁹ ⁊ īfectio q̄ eſt ſ3 quā dr̄ aliq̄d fuiſſe: qñ q̄dē eſt iſtās q̄dē qñ ñ ē: ſ3 ſm ꝙ aliq̄d eq̄le vel ieq̄le dr̄. Ei⁹ aūt affectio ſ3 quā aliq̄d dr̄ nūc ⁊ in iſtāti eē qñ ē. Futuz ſilr tp̄s qñ nō eſt. S3 id qō futurū eſt. qm̄ cōtingere neceē eſt. ſm qō aliq̄d dr̄ futurū eſſe.

ARGL. ¶ Verbū qñ rōne ſigt ex tpis īſidētia relictā nō tp̄s ip3: q̄3 q̄3 affinia plane ſt ⁊ germana: p̄inde qñ nec pteritū tp̄s ē: ſ3 euēt⁹ ei⁹ ⁊ q̄dā (vt ita dicā) affectio reb⁹ allita p quā dr̄r aliq̄ fuiſſe. Nec tp̄s ↄiūctū vtpote p qō eq̄les aliq̄ ſiue ↄ phibeāt. S3 tpis eſt affectio p quā aliq̄ dr̄r eē i ↄiūcto: ſ3 nec tp̄s ↄñs idē ē qō qñ: ſ3 id qō necio futurū ⁊ extiturū ē: a q̄ res h̄nt vt dicāt future vl' craſtino die vl' perēdino vel alr̄.

¶ Iſtud eſt 3^m cap. ⁊ 2ª pte in q̄ auctor determinat de 3° p̄n°. ſ. de ipſo qñ. ⁊ ↄtinet tres ptes p̄ncipales. In p^a ponit ⁊ declarat deſcriptio ipſi⁹ qñ. In 2ª ibi. (Eſt aūt qñ.) ponit diuiſionē ipſi⁹ qñ: In 3ª pte ibi. (Ineſt aūt qñ.) ponit pprietates ipſi⁹ qñ. Dicit ergo p̄. ꝙ qñ eſt qō derelinquit ex adiacētia tpis.

F ¶ Intelligēdū ꝙ qñ pōt 2ᵉ accipi. Vno° vt dicit habitationē tpis ad rē tp̄alē aduerbialr̄ ſignatā. ⁊ ſic qñ nō eſt p̄n^m nec in p̄nto. Alio° vt ſigt quādā rē ſimplicē īherentē rei tp̄ali: ſicut ex vniōe tpis hodierni cū re hodie exiſte dr̄ ꝙ h̄ ē hodiernū ⁊ ex vniōe tpis heſterni cū re q̄ fuit heri dr̄ illa res heſterna ⁊ h̄ mō ſi qñ. eſt p̄n^m ⁊ diffinit mō p̄dicto: pp qō dicit ſimplicit h̄: ꝙ qñ pprie ſumptū a diuis eſt eccluſu3. ¶ Intelligēdū ꝙ qñ ſm ꝙ eſt p̄ntū nō eſt eſſe in tpe: ſ3 eſt q̄dā modus eēndi extrīa in re tp̄ali q̄ re tp̄alia denoīat eſſe vel fuiſſe vel fōre nūc vel tūc hodie vel cras vel heri ⁊ ſic de alijs. Vn̄ qñ ſ3 ꝙ eſt nomē p̄nti eſt qñ in abſtracto: ⁊ eē in tpe eſt qñ in ↄcreto. Vn̄ ſicut i alijs p̄ntis ē ponē ↄcreta ⁊ abſtracta: ⁊ tñ ↄcreta nō ſt p ſe in p̄nto: ſ3 abſtracta ſeu ſignata abſtracto ſunt p ſe in p̄nto: ita eſſe in tpe qō eſt qñ in ↄcreto nō eſt p ſe in h̄ p̄nto: ſ3 modus eēndi in tpe q dr̄ qñ in abſtracto ⁊ denoīat ipm̄ qñ ſignatū in ↄcreto: ſicut albedo eſt i^d a q̄ denoīat aliq̄d albū: ſ3 q2 noīa nō ſūt ipoſita nec in ↄcreto nec in abſtracto: iō op3 tales circūuolutiōes facere: ⁊ iō difficile eſt loq̄ de ipſis. Deſcriptionē ipſi⁹ declat auctor. ſ. qñ eſt qō derelinqt ex adiacētia tpis. ⁊ hec eſt ↄ̃. 8. b⁹ libri: q̄ pbat ſic. Qñ vel eſt ip3 tp̄s. vel eſt i^d qō derelinquit ex adiacētia tpis: ſ3 qñ nō eſt ipm̄ tēpus. ḡ qñ ē illud qō derelinqtur ex adiacētia tpis. Iſti⁹ ↄñe ponit minor in lr̄a h̄ cū ſua declaratiōe. dicit ḡ p̄. ꝙ qñ nō eſt tp̄s: ſed rō. i. diffō vtriuſq3. ſ. tpis ⁊ ipſi⁹ qñ eſt ↄiuncta: q2 tp̄s ponit in diffōne ipſi⁹ qñ. Q aūt q̄ ſi nō ſit tp̄s pbat ſic. Oē tp̄s vel eſt p̄ſens vel pteritū vel futurū. nō. n. eſt ipm̄ qñ tp̄s preteritū: ſed qñ eſt effect⁹ tpis pteriti: ⁊ effectio ſm quā aliq̄d dr̄ fuiſſe: nec eſt qñ inſtans vel tp̄s pñs. qō pbatur ſic. Tp̄s pñs eſt ſm ꝙ aliq̄d dr̄ eq̄le vel ineq̄le. mot⁹. n. qui ſunt in equali

tēpore equale: et mot⁹ q nō ſunt in eq̄li tpe ſunt inequales: ſed ſm q̄ñ nō dī aliqd equale vel inequale: nec ſm q̄ñ de p̄ſenti denoiatur aliqd nunc eē. Sic q̄ñ nō eſt tpe futurum: ſed eſt illud ſm qd aliqd denoiat̄ futurū: neceſſe eſt.n. aliqd futurū contingere: q tēpus futurū neceſſe eſt cōtingere ſm ph'os qui ponunt tēpus nec habere principium nec finem.

¶ Eſt igr̄ q̄ñ aliud ex eo qd abijt. Aliud vo ex eo qd iſtat. aliud aūt ex eo qd ꝯtingere nec̄e ē. Dcm̄ eſt aūt i cathegorijs pteritū et futurū q̄ntitates eē: et q̄ magis eſt ꝯtinuari ad p̄ñs.

ARGI. ¶ Ergo vnū q̄ñ eſt qd manat a preterito: alterū p̄dit ex ꝯiūcto: tertiū ex futuro. Dcm̄ vo in p̄ntis eſt preteritū et futurū: q̄ntitates eſſe continuas: quippe que vinciant̄ ad iſtantiā.

¶ Hec eſt ſcđa pars huius capituli in qua ponit̄ diuiſio ipſi⁹ q̄ñ: quia quedā eſt in q̄ñ de preterito: et in q̄ñ de futuro: et aliquando de p̄nti. quedam.n. quando cauſatur ex tpe futuro: et quedam ex tpe p̄nti: et quedam ex tēpore preterito.

¶ De pterito aūt h dcm̄ ē. qd nō i ſubſta p̄ma neat: ſz q̄ñ i exceſſu ſuo nōdū preterijt. De futuro aūt q̄ñ nec̄e eſt ꝯtingere q tātūdē eſt ac ſi iſtaret. Nulla.n. dr̄ia eſt i eo qd p̄manet et futurū eſt: et qd nūc abijt: q̄obrē et hec futuris agit̄. et ſm ea aliqd dr̄. et nūcupationē exiſtētiū ſortiūt̄. vt ſol orient̄ cras. cras erit nauale bellū. Heri obijt ſortes. et aliqd dr̄ ſm ipſ id qd futurū. eo qd naſcet̄ de eo nec̄io qd ē futurū: vt Callias diſputabit cras vel nō diſputabit. Diſputabit.n. actionē futurā ſignificat. nihil aūt eſt quod in ſubſtātia adhuc ſit.

ARGI. ¶ Nō q pteritū p̄manēre hēat eēntiā: ſz q in exitu ſuo ſine collimitio q̄ nectit̄ cū iſtāti: vtiq̄ nō pterijt nec elapſum oīno eſt: futurū q̄q nō iō ꝯtinuū eſſe dixim⁹: q̄ſi maneat et ꝯſiſtat ſz eo q p̄ſuus et nec̄io pariturū et exiturū videat̄. Qd q̄dē p̄inde eſt atq oīno p̄ñs eſſet. Nec.n. i hoc reſpcū diſcrimē vllū eſt iter illa tria pteritū: iſtās: futurū. Quāobrē plerūq̄ ō futuris agit̄: deq̄ ijs: nō temere alr̄ q̄ de p̄ntib⁹ decernit̄. Et vocabula eoꝝ q̄ re ſubſiſtūt accōmodant̄ etiā nō futuris. Dicet̄ ſol perēdie. Preliū nauale fiet cras: quēadmodū et preteritis: vt p̄die ſocrates deceſſit. Itē aliq̄ p̄nt̄ in futurū euaſura nec̄io q̄ſi nata de p̄nti: vt diſputatur⁹: nō diſputatur⁹ ē craſtino die callias: nā vbū diſputaturus actionē futurā ſignāt: cuius tn̄ nihil aliud adhuc eſt in re.

¶ Remouet dubiū circa dcā et eſt tale. Nō vr̄ q aliqd q̄ñ cauſetur a tpe futuro vel a tpe preterito: q̄ nec tpūs pteritum nec futurū eſt: et ab eo qd nō eſt nō pōt aliquid cāri et cetera. ¶ Iſtud dubiū remouet auctor dicēs: q dcm̄ eſt in p̄ntis q tēpus futurū eſt q̄ntitas: et ēt q tpūs pteritū eſt q̄ntitas: et ēt magis eſt dcm̄ in p̄ñs tpūs pteritū et tpūs futurū eſſe q̄ntitatē ꝯtinuatā ad inſtās p̄ñs: iō tpūs pteritū nondū pterijt in exceſſu ſuo.i. in ſua extremitate: vt dicit Alber. Nā inſtās p̄ñs eſt finis pteriti et initiū futuri: et ita tpūs pteritū eſt in ſuo fine et i ſua extremitate. Vel pōt ſic exponi q tpūs pteritū nō pterijt in ſuo exceſſu.i. in ſua pteritione: q̄ tpūs pteritū adhuc p̄manet pteritū. Et ſic a tpe pterito pōt cāri q̄ñ. et a tpe futuro pōt cauſari q̄ñ. q tpūs futurū neceſſe eſt ꝯtingere: q̄ tm̄ valet ad cauſandū q̄ñ ac ſi eēt p̄ñs. ſm.n. tpūs futurū fiunt denoiationes ſicut ſm tpūs p̄ñs vel preteritū ſic dr̄ q ſol orient̄ cras: et ſm tpūs pteritū dicēdo q ſol occidit heri: q̄d nō eſſet niſi tpūs pteritū et futurū eēnt q̄ntitates: et nc tā a tpe futuro q̄ a tpe pterito cāt̄ur q̄ñ. ¶ Intelligēdū q q̄dā ſunt res ad q̄s eſt per ſe motus vt ubi: q̄ntitas: q̄litas: et vbi large accipiēdo motū. Alie ſunt rōnes reſpectiue: vt res aliorū generū ad q̄s nō eſt mot⁹ p ſe. Res abſoluta ad quā eſt p ſe mot⁹ nō pōt cāri niſi ab eo qd actu exiſtit. Res tn̄ reſpectiua ad quā nō eſt per ſe motus bn̄ pōt cāri ab eo qd non exiſtit actu: vt finis actu nō exiſtit: et tn̄ de rōne ei⁹ eſt cāliтas. nā terminus eſt cā cāuſarū: vt dr̄. 2. phy. et 5. meta. et ita finis q̄uis non eſt actu: vn̄ deſiderium cāt̄ur a re q̄ nō eſt. Aliqs.n. pōt deſiderare rē q̄ nō eſt: vt balneū futurū vel aliqd h'. q̄ñ igr̄ nō eſt res abſoluta terminās motū: ideo pōt cāri ab eo qd nō eſt. ¶ Et ſi q̄rat̄ que eſt cā effectiua ipſi⁹ q̄ñ de pterito. ¶ Dōm q nō h cām effectiuā de p ſe: ſed p accn̄s: et h eſt id qd efficit tpūs.ſ. motor p̄mi orbis. Nā ex h q ille motor efficit motū efficit tpūs: q qd ꝯſequitur ad motū: et efficiēdo tpūs. facit de tpe futuro tpūs p̄ñs et de tēpore p̄ñti pteritū tpūs: et ſic efficit p accn̄s q̄ñ de pterito: qd eſt q̄ ſā infectio extrīſ in re tpali in habitudine ad tpūs pteritū: ſi aliquo mō ſit cā effectiua ipſi⁹ q̄ñ: opz q h ſit magis p accidēs. nec icōuenit q i⁹ qd nō eſt ſit aliquo mō cā effectiua exiſtētis p accn̄s. ¶ Sciēdū ēt q q̄ñ de pterito nō cāt̄ a tpe pterito niſi illud tpūs ſit pteritū. Et ꝯſilr̄ q̄ñ de futuro nō cāt̄ur a tpe futuro. niſi q̄ñ i⁹ tpūs eſt futurū. Vn̄ auctor dicit q q̄ñ de pterito et q̄ñ de futuro nūq̄ ſt ſil cū tpe pterito et tpe futuro.

¶ Dr̄ āt q̄ñ ab eo qd eſt vbi: q̄m in quocūq̄ tpe eſt vel erit vel fuit. in eodem et q̄ñ eſt vel erit vel fuit qd ſm tēpus dr̄. Q̄ñ enim qd ex inſtanti eſt cū ipſo inſtāti eſt. et ſimul in eodē ſunt. Q̄ñ vero ex eo qd abijt vel quod futurū eſt nunq̄ ſimul erunt. Vbi vo et locus a quo fit nunq̄ ſimul ſunt in eodē. Vbi.n. in circūſcripto eſt. Locus aūt in cōplectente.

ARGI. ¶ Diſtāt q̄ñ et vbi: q in quacūq̄ re tēpus ipſū vel eſt, vel fuit vel erit, in ea quoq̄ ſuū q̄ñ vel eſt vel fuit vel erit ab eo tpe pfectū videlz: ad qd quidq̄ ſeorſum rndet: illud aūt q̄ñ qd in rebus que ſunt ſpectat̄ ſemp cū ipſo preſenti momēto eſt et vtrūq̄ in eodē ſubiecto conſtat. Sed illa q̄ñ, que ortum habent a tempore preterito et futuro: nunq̄ ſimul cum preterito et futuro ſuo ſunt. At ipſū vbi, et locus, a quo fit ipſū vbi: nunq̄ in eodem ſubiecto cōſtant: q̄ñquidē ipſum vbi, poſitū eſt in eo: qd circūſcriptū et cōprehēſū eſt a loco. Sz locus in eo qd circūſcribit et cōprehendit.

¶ Poſtq̄ determinauit auctor de ipſo q̄ñ abſolute: nūc determinat de ipſo q̄ñ in cōpōne ad alia. Et cōparat ipſū q̄ñ ad tria. Et p̄ ad vbi. 2° cōparat vnū q̄ñ ad aliud q̄ñ. Et 3° cōparat q̄ñ ad tpūs. P̄mo igr̄ cōparat q̄ñ ad vbi ſm dr̄iaz dicēs: q q̄ñ dr̄ ab vbi p hoc q q̄ñ eſt in eodē in quo eſt tpūs a quo cāt̄ur: ſed vbi nō eſt in eodē in quo eſt loc⁹ a quo cāt̄ur: q̄ vbi eſt in locato et loc⁹ eſt i locāte. Dicit igr̄ auctor q i quocūq̄ eſt vel fuit vel erit q̄ñ tpūs in eodē eſt vel fuit vel erit q̄ñ qd dr̄ ſm illud tpūs: ita q reddant̄ ſingula ſingulis. Nam in quocunq̄

eſt tēpus

eſt tp̄s pñs in eodē eſt qñ qđ cātur a tpe pñti: ⁊ in quocunq; fuit tp̄s preteritū in eodē fuit qñ ſm tp̄s preteritū: ⁊ eodē mo eſt de tpe futuro. Dicit ēt auctor ꝙ qñ cātū a tpe preterito: ⁊ qñ cātū a tpe futuro nūq; erūt ſimul cū tpe p̄terito ⁊ cū tpe futuro.

A ¶ Intelligēda ſunt h̄ tria. p̄ ꝙ dicit. de dr̄ia inter qñ ⁊ vbi. pōt ſic itelligi ꝙ tp̄s ⁊ qñ cātū ab eodē tpe ſunt in eodē. diuerſimode tñ. q: tp̄s a quo cātur qñ eſt in re tp̄aliter vt in me vel in te ſicut mēſura ē in mēſuratoꝛ: ⁊ qñ cātū a tpe eſt in re tp̄ali: vt in me vel in te ſicut accñs in ſubo. Et ita tp̄s ⁊ qñ cātū a tpe ſunt in eodē alio ⁊ alio mō eſſendi: q: in illo in quo eſt tp̄s ut ſicut mēſura in mēſurato in illo eſt qñ ſicut accidēs in ſubo: vel pōt itelligi ꝙ qñ ⁊ tp̄s a quo cauſaꝛ qñ ſūt in eodē ſubiectiue: q: p̄m celū in quo eſt tp̄s ſubiectiue eſt ſbm tpis ⁊ qñ. Tp̄s. n. cāt qñ in oī re ſubta motuitā corruptibili q; icorruptibili: poꝛ tñ modus dicēdi vꝫ eſſe melioꝛ ⁊ magis ꝯſonās dictis auctoris.

B ¶ Circa 2m qđ dicit de dr̄ia inter qñ ⁊ vbi eſt itelligēdū cū auctoꝛ dicit ꝙ loc⁹ ⁊ vbi nō ſunt ſimul in eodē. Iſtud eſt itelligendū de loco: ⁊ vbi cāto ab illo loco. nā locus ⁊ vbi a quo l'd vbi cātur nō ſunt in eodē ſubiecto. cū loc⁹ ſit in locāte: ⁊ vbi in locatoꝛ ⁊ idē reſpectu eiuſdē nō eſt loc⁹ ⁊ locatū: verūtñ vbi ⁊ loc⁹ a quo nō ſit illud vbi bñ ſunt in eodē ſbo. Nā in aere eſt naliter loc⁹ aque. nā vltimū aeris eſt loc⁹ aque: ⁊ tñ in aere eſt vbi cātū ab vltimo ignis.

Quo pacto loc⁹ ⁊ vbi inſimul nō ſint.

C ¶ 3o eſt itelligēdū qđ qđ dicit auctoꝛ. ſ. ꝙ qñ p̄teritū ⁊ qñ futurū nō ſūt ſimul in eodē cū tpe p̄terito ⁊ cū tpe futuro: ita ꝙ qñ derelictū a tpe p̄terito eſt in ſbo qñ tp̄s p̄teritū nō eſt. Et eodē mō eſt de tpe futuro ⁊ qñ de futuro. Et ſm iſtū intellectū opꝫ dicere ꝙ qñ de futuro ⁊ qñ de p̄terito ſunt res pmanētes: ⁊ ꝙ cāntꝛ a tpe p̄to ⁊ a tpe futuro: ⁊ qñ nec tp̄s preteritū nec tp̄s futurū ē. ¶ Alr̄ pōt itelligi ꝙ illa duo qñ nō ſūt i ſubiecto ſimul ſicut eadē res nō ſit cōmēſuratꝛ a tpe eodē p̄terito ⁊ futuro. Et ſm iſtā expōnē eſt dīm ꝙ qñ nūq; cātur ab aliq̄ tpe niſi dū id tp̄s ſit: nec eſt qñ niſi dū tp̄s eſt a quo cātur qñ.

¶ Diſtat aūt qñ qđ ex preterito eſt ab eo qđ ex futuro pcedit. Nā qñ qđ ex preterito eſt futuro poſteri⁹ eſt. Qđ vo ex futuro eſt. pri⁹ preterito eſt. Quādo aūt vnum ⁊ idē primū qdem eſt ex futuro eſt. ſcōm qdem ex preſenti. Poſterius vero ex preterito: quemadmodum ⁊ tempus prius eſt qđ futurum eſt: poſtea vero preſens. deinde preteritum.

ARGL. ¶ Qñ natū ex p̄terito differt ab eo qđ naſcitꝛ ex futuro: qđ natū ex p̄terito poſterius eſt futuro: natū ex futuro pus ex p̄terito: qđ ſi vnū ⁊ idē qñ ceperis: inuenies p̄mptin⁹ a futuro fluere. deinceps ab inſtāti: poſtremū a preterito. Quemadmodū tempus ipſum primo eſt futurū. Deinde pñs: vltimo preteritum.

¶ Hic ponitꝛ cōparatio ipſi⁹ qñ ad aliud: ⁊ dicit ꝙ qñ de preterito diſtat. i. differt a qñ qđ cātur a tpe futuro: q: qñ de preterito pus eſt q; qñ de futuro. Et qñ de futuro eſt poſteri⁹: ⁊ ſꝫ ſm aliquā cōparationē qñ de futuro pus ē q; qñ de p̄terito. Nā vt h̄ dicit Alber. ⁊ ſatis ꝯcordat cū textu. dīc tres tpis. ſ. pñs p̄teritū ⁊ futurū pñt cāri vel ab eadē pte tpis vel a diuerſis. Si cāntur ab eadē pte tpis ſic futurū eſt pus q; p̄teritū: q: eadē ps tpis p̄mo ē futura ⁊ poſtea pñs. ⁊ vltimo p̄terita. Si pñs p̄teritū ⁊ futurū cōparentur a diuerſas ptes. ſic preteritū eſt pus q; futurū. Nā tp̄s heſternū pus eſt hodierno. ⁊ tp̄s hodiernū prius eſt craſtino: vñ preteritū prius fuit pñs q; futurū erit pñs. Et hec oīa. ſ. pñs prius cōpetit tēpori p̄terito q; ipi futuro. Et eodē mō pñt pñs preteritū ⁊ futurū cōparari ad idē qñ vel diuerſa qñ. ſi ad idē. ſic futurū eſt pus q; p̄teritū. ſi ad diuerſa qñ. ſic p̄teritū eſt pus q; futurū.

¶ Sicut āt ⁊ tp̄s. aliud qdē cōpoſitū aliđ vo ſimplex. Eſt āt cōpoſitū qđ i cōpoſita actiōe ꝯſiſtit. Siplex vo qđ cū ſimplici actiōe recedit: ita ⁊ qñ aliđ ſimplex: aliud vo cōpoſitū. Siplex qdē vt i momēto eē ⁊ nō eē. Cōpoſitū āt vt in hora die: hebdomada ⁊ in ſilib⁹.

¶ Sicut porro tp̄s aliud ſimplex eſt: atq; pñcū aliđ cōpoſitū atq; fuſū ſimplex ē: qđ ſimplicē actionē cui⁹ comes aſſidet menſ. cōpoſitū qđ cōpoſitam. Ita aliud qñ ſimplex eſt: vt in puncto. eſſe vel momēto: aliud cōpoſitū/ vt eſſe in hora/ die/ mēſe/ anno/ ſilib⁹. ARGL.

¶ Tertio cōparat auctoꝛ qñ ad tp̄s. ⁊ p̄mo ſm ꝯuenientiā. 2o ſm dr̄iā: ⁊ ſic cōparanꝛ adinuicē 2r. p̄ q: ſicut qđdā eſt tp̄s ſimpx ⁊ qđdā cōpoſitū. ſic eſt aliqđ qñ ſimplex ⁊ aliqđ qñ cōpoſitū. Qñ ſimplex eſt qđ cātur a tpe ſimplici: ⁊ qñ cōpoſitū eſt qđ cātur a tpe cōpoſito. ¶ Sꝫ dubitaꝛ: q: vꝫ ꝙ oē tp̄s ſit cōpoſitū: q: oē tp̄s eſt q̄titas ꝯtinua: ⁊ oīs q̄titas eſt diuiſibilis in infīm: ⁊ p ꝯñs oē tp̄s eſt cōpoſitū. ¶ Ad iſtud dr̄m pōt dupl'r rñderi. Uno mō ꝙ p tp̄s ſimplex itelligit illud qđ in tēpore eſt ſimpliciter idiuiſibile. ſ. ipm inſtās: ⁊ illud ppue non eſt tp̄s. Et per qñ ſimplex itelligit qñ cātū ab inſtāti. Et per qñ cōpoſitū itelligit qñ cātū a tpe. Uel pōt dici ꝙ p tp̄s ſimplex intelligit tp̄s paruū qđ pp ſui puitatē eſt idiuiſibile quo ad nos cuiuſmodi eſt nungētia ps tpis: ⁊ vt milleſima ps hoꝛe vel aliqđ tale tp̄s paruū. Et p tp̄s cōpoſitū itelligit tēpus lōgū: vt annū vel mēſē vel diē. Et huic intellectu cōcordat textus q dicit ꝙ ſimplex eſt vt in momēto: ⁊ nunc eſſe: cōpoſitū aūt vt in hora. in die in hebdomada: ⁊ ſimilibus.

D Ad materiā vide ſcot. 48. diſt. 4. qō. 2. Ant. andre. lib. 5. meta. qō. xj. ⁊ lib. 7. q. 2. ar. 2.

¶ Ampli⁹ āt quēadmodū qdeꝫ tpis ptes ſibi ſine moꝛa ſuccedūt. Silr̄ ēt qñ. qñqdeꝫ ptes preteriti ⁊ futuri ad pñs copulate reducūꝛ.

¶ Iā quēadmodū ptes ipe tpis nūq; moranꝛ: ita ⁊ ptes ipſi⁹ qñ ꝯtinent ⁊ ppetuo labūꝛ: nā qñ genitum a preterito religaꝛ ⁊ nectitur ad inſtantiā cū eo quando: qđ a futuro gigniꝛ. ARGL.

¶ Scđa ꝯuenientia tpis ad tp̄s eſt ꝙ ſicut ptes tpis ſibiīuicē ſuccedūt: ita partes ipſi⁹ quādo: vnde quādo p̄teritū ⁊ quādo futurū copulanꝛ ad pñs. ¶ Intelligēdū ꝙ auctoꝛ h̄ vꝫ dicere ꝙ quādo eſt ſucceſſiuū ſicut tp̄s. Et ſuſtinendo illud oꝫ lr̄a legi vt iacet. Ponēdo tñ ꝙ qñ ſit res pmanēs ſicut auctoꝛ prius videbaꝛ dicere: tūc oꝫ ſic exponi ꝙ ptes ipſius quādo ſibiīuicē ſuccedūt in fieri: q: ſicut prius fit vna ps dom⁹ ⁊ poſtea alia. ſic ptes ipſius quādo. Si tñ ptes ipſius quādo fuerint in facto eſſe non ſuccedunt ſibiīuicem: ſꝫ ſunt ſimul.

¶ Differt āt tp̄s ab eo qđ qñ ē: qm̄ hꝫ tp̄s aliqd mēſurabile eſt: vt ann⁹ qdē dr̄ tpe diurn⁹ ⁊ mot⁹ multus dr̄ eo ꝙ multo tpe pmaneat. At vo ſm qñ nihil mēſuraꝛ. Sꝫ aliqñ dr̄ eſſe ſm idē tp̄ale ⁊ variabile aliquid pronūciaꝛ.

¶ Ceterū inter qñ: ⁊ tp̄s intereſt. Qđ aliq; tp̄a menſurari pñt: vt oꝛnū ⁊ āniculū binū trinū. Eodē pacto mot⁹ aliqs mult⁹ eſſe dr̄: q: aſi multo tpe perſteti: ſꝫ per ipſa qñ mēſurari nihil ꝯtingit: etiā ſi res alique dñr vel eē vel fuiſſe: vel foꝛe aliqñ: put ipſa: quādo in reb⁹ quarū aſſecla tempus: ⁊ comes eſt euariaꝛ. ARGL.

¶ Hic cōparat quādo ad ipſum tēpus: ⁊ differūt in hoc: q: aliq

ſm tempus aliquid mēſuratur:ſed ſm quādo nihil mēſuratur. vt motus anni dr̄ annuus: ⁊ diei dicitur diurnus: ⁊ ſed ſm quando nihil mēſuratur:ſed res dr̄ eſſe ſolum in tēpore.

¶ Ineſt āt qñ ñ ſuſcipe magis ⁊ min⁹. Nō.n. dies vel diurn⁹ magis vl' min⁹ die vl' diurno dr̄ neq; vnū q̄dē diurni⁹ alio. Sil'r āt ⁊ ī alijs: q̄re oī q̄dē qñ ineſt dici nō magis aut min⁹.

ARCI. ¶ Ipſuz qñ nō accipit plus ⁊ min⁹: q2 nec annus ipſe nec āniculus magis ann⁹ eſſe poſſe vel magis āniculus videt. Itē nec ann⁹ anno: nec āniculus āniclō plus minuſue dici pt.

¶ Hec eſt 3ª ps h⁹ ca pncipalis: in q̄ auctor ponit ꝓprietates accñtales ipſi⁹ qñ: ⁊ pōit tres. duas cōes. ⁊ vnā ꝓpriā. p̄ª ꝓprietas ipſi⁹ qñ ē nō ſuſcipe magis ⁊ min⁹ ⁊ h̄ ē ꝯ 9. ⁊ pbat ſic. Cuiuſcūq; cā nō ſuſcipit magis ⁊ min⁹ ipz nō ſuſcipie magis ⁊ min⁹: ſz tps qd̄ ē cā ipſi⁹ qñ nō ſuſcipit magis ⁊ min⁹. igr̄ qñ nō ſuſcipit magis vel min⁹. Nā vn⁹ dies ñ dr̄ magis aut min⁹ q̄z alr⁹ dies. nec vnū diurnū dr̄ magis aut min⁹ diurnū q̄z aliō.

¶ Qñ vo nihil ē ꝯriuz. qñ eteni qd̄ ex pñti eſt vnū ⁊ idē ei qd̄ de futuro ⁊ p̄tō ē. Impoſſe āt erit duas de eodē pri ꝯrietates i ididuo. Amplı⁹ āt ꝯria nūq; in eodē erūt ſil'. Qñ āt qd̄ ſz pñs ⁊ preteritū ⁊ futurū eſt ſil' in eodē erunt. Idē nāq; qd̄ eſt fuiſſe verū ē ⁊ p̄māſur̄. Cōtrariorum vo rō eſt: nunq; in eodē ſimul exiſtere. Neq; de eodē ididuo dici in eodez tpe: q̄re ꝯrietas in eo qd̄ eſt non enunciabitur.

ARCI. ¶ Sed ne ꝯria quoq; recipit ipſū qñ: q̄ppe q̄ vnū ⁊ idē qñ quēadmodū diximus, e futuro pñti p̄terito ꝑficiſcit: neq; fieri pōt: vt idē iſſe cabile ꝯria duo capiat: q̄ p̄dicent de ipſo. iaz ꝯria q̄ ſūt in eodez ſimul h̄ri i ſtrato nō pñt. At oia tria: qñ ꝯiuncti exacti ꝯñtis in eodē conſtare pariter atq; ſimul itelligunt. Eandē.n. rez que ſupſtes mō ſi ⁊ ſtetiſſe retro ⁊ i poſterū ſtaturā eē verū eſt. At ꝯria nec in eodē ididuo ꝯſtare: nec p̄dicari pñt eodem tpe.

¶ Scd̄a ꝓprietas cōis ipſi⁹ qñ eſt nō h̄re ꝯriū ⁊ hec eſt ꝯ. 10. hui⁹ li. q eſt nō h̄re ꝯriū. hec ꝯ ꝓbat ſic. Si qñ h̄ret ꝯriuz maxime qñ de p̄terito ⁊ qñ de futuro eēnt ꝯria: q2 nō vr̄ q̄ iter illa qñ poſſit eſſe ꝯrietas: ꝯñs eſt falſuz. Nā qñ de preterito ⁊ qñ de futuro nō ſunt ꝯria qd̄ ꝓbat 2º. p̄ ſic. ꝯria nō vere p̄nt de eodē ſimul ſ.n nūerū: ſz de eodē ſm nūeruz p̄tur qñ de p̄terito ⁊ qñ de futuro. de eodē.n. ſm nūerū eſt vez dicere q̄ ipz eſt futurū: ⁊ i^d idē nūero eſt p̄teritū ⁊ qd̄ fuit ⁊ erit: ſz ꝯria nō vere p̄nt ſimul de eodē. ḡ qñ de futuro: ⁊ qñ de p̄terito: ⁊ qñ de pñti nō ſunt ꝯria. ¶ 2º ꝓbat idez ſic. īpoſſe eſt ꝯria eē ſimul in eodē ſm nūeruz: ſz in eodē ſm nūerū ſūt ſil' qñ de pñti: qñ de futuro ⁊ qñ de p̄terito: q2 idē ē fuit ⁊ erit: ḡ qñ de pñti ⁊ de p̄terito ⁊ de futuro nō ſūt ꝯria. ¶ Sz h̄ dubitat. q2 non dr̄ q̄ iſte rōnes valeāt. p̄ª nō vr̄ valere: q2 cū dr̄ q̄ ꝯria nō p̄nt de eodē: aut intelligit ſimul: aut ſucceſſiue ſi itelligit p̄ mō ſic nō eſt ad ꝓpoᵐ: q2 qñ de p̄terito ⁊ qñ de futuro nō p̄tur de eodē: q2 ſic quādo de p̄terito ⁊ qñ de futuro eēnt in eodē. ⁊ que cuq; ſita ſe h̄nt q̄ p̄dicent de eodē nūero ſimul vnū illorū p̄tur de allo: et pōt ꝓbari p ſyll'm expoſitoriū in 2ª figura. Si illud itelligat. 2º mō. ſ. q̄ ꝯria non p̄nt de eodē ſucceſſiue. cū illud ſit manifeſte falſuz p3. q̄ p̄ma rō nō valet: nec 2ª videt valere: q2 accipit q̄ qñ de preterito: ⁊

quādo de futuro p̄ntur de eodē ſimul: q2 auctor ſupius dixit q̄ qñ p̄teritū: ⁊ qñ futuruz nō ſunt ſimul in eodē. ¶ Ad iſtō dubiū pōt dupliciter dici ſm opi. diuerſas. Quidā.n. ponūt q̄ quādo de p̄terito ſpecifice diſtinguit a quādo de futuro. Et ſuſtinēdo iſtā opi. eſt dōm q̄ quādo de p̄terito: ⁊ qñ de futuro nō ſunt ꝯria: q2 p̄ntur ſimul ⁊ ſemel de eodez p̄dicatiōe denoiatiua: ⁊ ꝯria non p̄ntur ſimul de eodē nec eſſentialiter nec denoiatiue: ⁊ quādo de p̄terito: ⁊ quādo de futuro p̄dicantur ſimul de eodē denoiatiue. Nā idē numero qd̄ fuit eſt ⁊ erit: ſed p̄dicatiōe eēntiali quādo de p̄terito: ⁊ qñ de futuro de eodē ſm nūerū nō p̄ntur ſimul nec ſucceſſiue: ⁊ ps ergo rūſio ſic ad p̄ᵐ ponēdo q̄ qñ de p̄terito: ⁊ quādo de futuro ſpecifice diſtinguant. Et ſuſtinēdo h̄ eēt dōm ad ſcd̄am rōnē q̄ quādo de futuro: ⁊ quādo de p̄terito ſunt ſil' in eodē: nec vult auctor ꝯriū: ſz vult q̄ qñ de p̄terito ⁊ qñ de futuro non ſint ſimul cū tpe p̄terito: ⁊ cūz tpe futuro. ¶ Alia eſt opi. q̄ quādo de p̄terito: ⁊ qñ de futuro non diſtinguunt ſpecifice: q2 i^d qd̄ eſt p̄ quādo de futuro erit poſtea quādo ō pñti ⁊ vltimo qñ de p̄terito: ſicut idē tps eſt p̄ futurū: poſtea p̄ſens ⁊ poſtea p̄teritū. Et ſuſtinēdo hāc opi. eſt dōm q̄ auc. itelligit q̄ qñ de p̄terito: ⁊ qñ de futuro nō ſūt ꝯria: q2 p̄ntur de eodē ſucceſſiue p̄dicatione eēntialit̄ in abſtracto: q̄uis enim illud idē qd̄ p̄mo eſt albuz erit poſtea nigrū: tamen illud qd̄ vno tēpore eſt albedo non poteſt eſſe nigredo.

¶ Eſt āt qñ ī oi eo qd̄ īcipit eē: vt corp⁹ qd̄ vniuerſuz aliqñ ē ⁊ in tpe: ſuſcipit.n. tēporū alterationes. Alterat.n. corp⁹ ī eſtate vere ⁊ hyeme ⁊ autūno. Sil'r āt ⁊ aīa. Acuti⁹.n. q̄dā in hieme: q̄dā ī eſtate: q̄dā in vere ſpeculāt ſm iſtrī cōpl'onē. Aia.n. ꝯiūcta corpi cōpl'ones comitat: vt q̄ aridē ⁊ gelide ꝯpl'onis ſt̄ dementiores ſeipſis ī autūno ſepe ſt̄: q̄b⁹ vo ſāguis principat in vere. Sil'r āt ⁊ de alijs ſz ſīlitudinē aīaliū ⁊ tēporū. Erit igit in tpe q̄cquid cōpl'onis tpis ſuſcipiens varietates alterat ſm corpus vel tps. H⁹ vo q̄ dcā ſunt de paucis aut de nullis alijs ꝯueniens erit ꝓferre.

¶ Ipm qñ ī oi re ꝯſiſtit orta. Proīde corp⁹ hoīs vniuerſū aliqñ ē videlʒ in tpe. Sētit.n. tēpoꝝ diſcrimia veris: eſtatis: hyemis: autūni: ſentit hec ⁊ aīus: vñ ſit vt aliū p hiemē: aliū per eſtatē: nonnulli melius vere: vel autūno lucubrent ꝓ ſua q̄q; tēperatura corpis. Naz aīa corpori ꝯiuncta nām ⁊ cōcreaturā eius affingit. Quibus.n. corpatura ꝯtigit aridat vel gelida iſ p autūnū plerūq; mētē h̄nt plus ſolito cōmotā. Quib⁹ vo ſanguis redūdat: hij verno plus tētant. Hoc ipz in ceteris aſpicit p vt cū tēpoꝝ cardinib⁹ aīantiū nāe vel cōgruunt vel diſcrepāt. Ita ſit vt qd̄cūq; tēporis vices aut: ⁊ ad illi⁹ momenta vtit atq; mutat. Hoc ī tpe nec̄ iuz ſit eē: cuiuſmodi ea ſūt q̄ dixim⁹: nec alia magnope cōperias: de q̄b⁹ h̄ ē verius ⁊ illuſtrius affirmari poſſit.

ARCI.

¶ 3ª ꝓprietas qñ eſt ꝓpie ꝓpria q̄ qñ eſt in oī eo qd̄ icipit eē ⁊ h̄ eſt ꝯ. xi. hui⁹ lib. ⁊ ꝓbat ſic. In illo eſt qñ qd̄ afficit a tēpore ⁊ variat ſm variationē tpis: ſed oīs ſb̄a q incipit eē afficitur tpe ⁊ variat ſm variationē tpis. ḡ in oī ſub̄a que icipit

eē ē ipſuȝ q̄n̄ maior vı̄ eē manı̄ꝰ: q̄ illud qđ variat̃ ſꝫ variationē tp̄is ē trāſmutabile a tpe ꝑ ꝯñs ı̄ oi tali eſt q̄ñ. nūnc ōclarat̃ tā ex p̄te aie q̄ȝ ex parte corpis. ꝑ ex p̄te corporis declarat̃: q: corpꝰ vniuerſū .i. corpꝰ humanū ſꝫ vnā expoſitionem eſt aliud ı̄ alio ⁊ alio tp̄e ⁊ trāſmutat̃ ſꝫ trāſmutationē tp̄is: aliter eni ſe hꝫ corpꝰ huānū ı̄ hyeme ⁊ al̄r in eſtate.
A ℭ Et ſcīēdū ꝙ corpꝰ hūaᵐ o͂ corpꝰ vniuerſuȝ: q: dicit phs. 3° de ala. hō ē q̄dāmō oīa. Alij exponūt ꝙ ꝑ corpꝰ vniuerſū intelligit auc. q̄dlꝫ corpꝰ gn̄ale qđ variat̃ ſꝫ variationē tp̄is: vt manifeſte pꝫ ı̄ corpe huāno. nā corpꝰ hūaᵐ alterat̃ in eſtate in hyeme ⁊ autūno ⁊ v̄e. Oꝫ ēt aīa alterat̃ alteratiōe tp̄is. pꝫ. Nā q̄dā ſpeculāt̃ acutiꝰ ı̄ hyeme: vt colerici: ⁊ q̄dā in eſtate vt flecmatici: ⁊ q̄dā ı̄ v̄e vt melāconici ſꝫ ꝯplōne iſtrī. i. organi fātaſie: ⁊ adhuc q̄dā ſunt demētiores vno tpe q̄ȝ alio vt illi q̄ ſunt aride ⁊ ſicce ꝯplōnis ⁊ frigide: cō̄ ſunt melācolici. ſepe ı̄ autūno dmētiores ſunt ſeipſis ı̄ alio tp̄e ⁊ dicit ſepe. q: ꝑ medicinā ⁊ adiutoriū exteriᵐ aliq̄n̄ impedit̃ alteratio q̄ nata ē fieri a tp̄e ⁊ illi q̄ ſunt ſanguinee ꝯplōnis ſunt demētiores in v̄e q̄ȝ ı̄ alio tp̄e ⁊ eodē mō ı̄ alijs ſꝫ ſilitudinē aīaliū ⁊ tēpoꝝ: q̄n̄ n. aīalia ſunt ſilia ı̄ ꝯplōne tunc ı̄ illo tpe ſilis aīali ı̄ ꝯplōne eſt aīal demētius q̄ȝ in alio tpe. Oīa igit̃ aīalia hūtia ꝯplōnē q̄ variat̃ ſꝫ variationē tp̄is ſunt in tpe. Sꝫ in paucis vel in nullis alijs h̄ inueniūs q̄n talia ſunt in tpe: ⁊ h̄ dicit ꝑ corpora celeſtia q̄ ſunt ı̄ tpe rōne ſuoꝝ motuū.
B ℭ Notāᵐ eſt h̄ ꝙ tp̄s ꝓut auctor loq̄t̃ h̄ ı̄ tpe capit̃ duꝑ. vnoᶜ ſm ꝙ ē numerus motus ſꝫ p̄us ⁊ poſterius: ⁊ h̄ mō vt v̄r: vult auc. ꝙ a tpe cātur q̄n̄. Alioᶜ capit̃ tp̄s ꝓ tēpie vel itēꝑie aeris: ⁊ ſic loq̄ndo ı̄ tpe dicimus ip̄s eē pluuioſū vel tp̄s calıˉ vel frigidum. Et ſic vult auc. loq̄ de tp̄e: cū dicit corpora trāſmutari ſꝫ trāſmutationē tp̄is. Corpꝰ. n. trāſmutat̃ varijs modis ſꝫ diuerſas tēpies ſeu loca ı̄ q̄bus corpa ſunt.
C ℭ Intelliᵐ ꝑ ſꝫ dn̄z Alb. ꝙ ſicut dat̃ q̄n̄ ōrelictū a tpe ꝯuenienter dat̃ q̄n̄ qđ ſeq̄tur eternitatē. ⁊ q̄n̄ ōrelictū ab euo ⁊ derelictū a tpe diſcreto qđ mēſurat operationes angeloꝝ: ſed de iſtis mēſuris cū ſuis q̄n̄ ꝑtinet ad theologū tractare ⁊ non ad logicū: ı̄ō de iſtis nihil ad p̄ns.
D ℭ Intelliᵐ ē vlterius ꝙ aīa intellectiua ſequit̃ ꝯplōnē ⁊ diſpōnē corporis: q: de ſenſitiua ⁊ vegetabili cū ille educant̃ de poᵃ mā̄e ⁊ ſint elemētares nō eſt dubᵐ: ſꝫ aīa rōnalis indiget fantaſmate ad h̄ ꝙ intelligat: q: neceſſe eſt intelligētē fantaſmata ſpeculari. ı̄ō ſꝫ eā diſpōnē organi fantaſie ꝯtingit eā diuerſimode intelligere: ı̄ō colerici melius ſtudēt in hyeme q̄ȝ in eſtate: q: illa ꝯplō cala reducitur ad aliqđ tꝑamētū: ⁊ fleumatici vel ſenes eō̄ melius in eſtate q̄ȝ in hyeme: q: ꝯplō coꝝ magis tēpat̃.
E ℭ Intelliᵐ eſt ēt ꝙ auctores h̄ diſtiguūt 4ᵒʳ q̄ternarios. vnū q̄ternariū ꝯplexionum naliū tēpoꝝ naliū corporū ſimpliciū. ſ. etoꝝ: q̄rtū q̄ternariū etatū. Quattuor. n. ſunt humores ſeu ꝯplōnes. ſ. ſanguis: colera: fleumata: ⁊ melācolia. Et 4ᵒʳ ſunt partes anni q̄ nālit̃ diuerſificant̃ in q̄litatibꝰ. ſ. v̄. eſtas. autūnus ⁊ hyems. Et q̄tuor ſunt etates q̄ diuerſificātur in q̄lꝫ. ſ. infantia: pueritia: iuuētus: ⁊ ſenectus. Et quatuor ſunt corpora ſimplicia vel elm̄ta. ſ. aer. ignis. terra. ⁊ aqua. Et iſtoꝝ q̄ternarioꝝ ſꝑ quatuor ꝯueniūt in q̄litatibꝰ. v̄. g. aer. ſanguis. v̄. ⁊ infantia: ꝯueniūt in q̄litatibus: eo q: q̄dlꝫ iſtoꝝ eſt nāe calide ⁊ humide. Sīlr iſta q̄tuor ꝯueniūt in q̄litatibꝰ. ſ. ignis. colera. eſtas. ⁊ pueritia: eo q: q̄dlꝫ iſtoꝝ eſt nāe calīe ⁊ ſic. Iſta ēt quattuor ꝯueniunt in q̄litatibꝰ aq̄. fleuma. hyems: ⁊ iuuentus: q: q̄dlibꝫ iſtoꝝ eſt nāe frigide ⁊ humide: ⁊ iſta ēt quattuor ꝯueniunt ı̄ q̄litatibꝰ. ſ. terra. melācolia. autūnꝰ ⁊ ſenectus: eo q: q̄dlꝫ iſtoꝝ eſt nāe frīe ⁊ ſic. Et eſt ſciēᵐ ꝙ aīalia peius ſe hn̄t in illa parte anni cū q̄ ꝯueniūt in q̄litate. Nā ſilē adueniēs ſili augmentat ip̄ꝫ: ⁊ ı̄ō in v̄e ſanguinei ſunt demētiores ſeipſis alio tpe. Simile. n. adueniēs ſilī facit ip̄ꝫ ſuccrere ſicut dn̄t medici. Et colerici peius ſe hn̄t in eſtate q̄ȝ in hyeme ⁊ q̄ȝ in alio tpe ꝑꝑ ſilitudinē eoꝝ in q̄litate: ⁊ melācolici peiꝰ ſe hn̄t ı̄ autūno q̄ȝ in alio tpe ꝑꝑ ſilitudinē ı̄ q̄litatibꝰ. Et fleumatici peiꝰ ſe hn̄t in hyeme q̄ȝ ı̄ alio tpe ꝑꝑ eādē cāȝ: q: ſilē augmētat ſilē ⁊ ꝯriū tēpat. Iō colerici ſūt q̄ſi dmētes ı̄ eſtate: q: ꝑꝑ caliditatē ⁊ ſiccitatē magis augmētat̃ ſiccitas ⁊ caliditas ı̄ colericis: ſꝫ ı̄ hyeme hn̄t ſtudēdū: q: ꝑꝑ frigiditatē hyemis tꝑat̃ ſiccitas ı̄ eis: ⁊ ı̄ō colerici ſūt q̄n tꝑati hyeme: ⁊ iſtoᶜ ē ı̄ alijs q: ı̄ vno tpe ſe hn̄t meliꝰ: ⁊ ı̄ alio tpe peiꝰ ſꝫ ꝯplexionē aīaliū ⁊ tēpoꝝ vnūq̄dq̄. n. aīal peiꝰ ſe hꝫ ı̄ tpe ꝯueniēn q̄ȝ ı̄ tpe ꝯ̄rio ſue ꝯplexionis ⁊ eodē mō credo ꝙ ſit ı̄ etatibꝰ ⁊ tēꝑibꝰ ⁊ regiōibꝰ. ſ. ꝙ vnūq̄dq̄ꝫ aīal cū ē ı̄ etate aliq̄ peiꝰ ſe hꝫ ı̄ tpe ꝯueniēti q̄ȝ tpe ſibi ꝯ̄rio ı̄ q̄litatibꝰ. Et peiꝰ ſe hꝫ ı̄ regionibꝰ ſibi ꝯuenientibꝰ ı̄ q̄litatibꝰ q̄ȝ ı̄ regionibꝰ ſibi ꝯ̄rijs. vn̄ q: ſenes ſunt frigidi ⁊ ſicci peiꝰ ſe hn̄t ı̄ autūno ⁊ ı̄ hyeme q̄ ē fr̄a ⁊ hu. q̄ȝ ı̄ v̄e qđ ē calidū ⁊ hu. Similit̃ q: ſenes ſunt frigidi ⁊ ſic. peiꝰ ſe hn̄t ı̄ regionibꝰ frigidis ⁊ ſiccis q̄ȝ ı̄ regionibꝰ calidis ⁊ hu. ⁊ ı̄ō ſenes diuiꝰ p̄nt viuere ı̄ regione calida ⁊ hu. q̄ȝ in regione frigida ⁊ ſicca. Et adhuc q: caliditas eſt magis actiua q̄ȝ ſiccitas ſiles meliꝰ ſe hn̄t in eſtate q̄ȝ in hyeme: q: eoꝝ frigiditas magis tēperat̃ ꝑ caliditatē q̄ȝ eoꝝ ſiccitas augmētet̃ ꝑ ſiccitatem eſtatis: ⁊ eodē mō dꝫ itelligi de regionibꝰ.
F ℭ Circa iſtā ca. de q̄n̄ dubitat̃ ꝑ verū diffō ip̄iꝰ q̄n̄ ſit hn̄ data: ⁊ ꝟ ꝙ nō: q: illa diffō q̄ nō ꝯpetit cuilꝫ ꝯtēto ſub diffinito eſt male data iſta eſt hꝰ. g̃. maior pꝫ ⁊ minor ꝓbat̃: nā q̄n̄ de p̄terito ⁊ q̄n̄ de futuro nō derelinquunt̃ ex adiacētia tp̄is: q: ſi ſic eēt tunc q̄n̄ de preterito derelinq̄ret̃ a tēpore preterito ⁊ q̄n̄ de futuro a tēpore futuro: ꝯñs eſt falſum: quia nec tēpus preteritū: nec tp̄s futuꝝ eſt: ab eo v̄o qđ non eſt nihil pōt derelinqui. ℭ P̄. illud qđ cāt̃ a tpe nō cāt̃ ex adiacētia tēporis: q: vnius effectus eſt ſolū vna cā. ſꝫ q̄n̄ cātur a tpe g̃ nō cātur ex adiacētia tp̄is. ℭ P̄. h̄. diffō ꝯpetit alteri diffinito g̃ eſt male data. ꝯñs p3: ꝯñs ꝓbat̃: q: ſenectus derelinq̄t̃ in ſene ex adiacētia tp̄is: ⁊ tñ nō eſt q̄n̄. igit̃ ⁊c. ℭ P̄. ſeq̄ret̃ ꝙ ex adiacētia tēporis ı̄ eodē eēnt infiᵃ q̄n̄ derelicta ab eodē tp̄e: q: tp̄s hꝫ infinitas partes cū ſit ı̄ infᵐ diuiſibile: ⁊ ex q̄rū q̄libet ōrelinq̄t̃ aliq̄d q̄n̄ ı̄ re tp̄ali: ⁊ ille g̃ q̄n̄ ſunt infinita: ⁊ ēt ex parte rei tp̄alis ꝓcedit augmētū: q: illa res hꝫ infinitas partes in q̄rū q̄lꝫ ē aliqđ q̄n̄: g̃ idē qđ p̄us. ℭ Preterea ſi q̄n̄ ōrelinq̄t̃ ı̄ re tp̄ali a tpe p̄nti cū ēt relinquat̃ q̄n̄ in re tp̄ali a tpe p̄terito ⁊ a futuro: ſeq̄t̃ ꝙ ſicut tp̄s p̄teritū ⁊ tp̄s futurū ſūt partes tp̄is p̄ntis: ita q̄n̄ derelictū a p̄terito ⁊ q̄n̄ derelictū a futuro ſunt ptes ip̄ius q̄n̄ derelicti a p̄nti tpe. ⁊ ita aliqđ indiuiᵐ ip̄ius q̄n̄ ꝯponeretur ex diuerſaꝝ ſpēꝝ indiuiduis. ℭ Preterea. ſi q̄n̄ derelinq̄tur ex adiacētia tp̄is: tūc q̄n̄ nō eēt in eodē ı̄ q̄ eſt tp̄s: ſꝫ hoc vı̄ ꝯ̄ auctorē q̄ dicit ꝙ ı̄ q̄cūq̄ ē tp̄s ı̄ eodē ⁊ q̄n̄. ℭ In oppoᵐ q̄ōnis ē auctor ı̄ lr̄a.
G ℭ Ad iſtā dubitationē ē dōꝫ ꝙ diffō ip̄ius q̄n̄ eſt hn̄ data: q: illud ſꝫ qđ aliqđ dı̄ eſſe fuiſſe vel fore relinq̄t̃ ex adiacētia tp̄is: ⁊ q̄n̄ ē hꝰ. igit̃ ⁊c. ℭ N ō̄ ꝙ q̄n̄ ꝓut ē
H ꝑdicamētū eſt affectio derelicta ı̄ re tp̄ali: ⁊ tpe mēſurāte res tp̄alē. ⁊ ſꝫ iſtā affectionē q̄ dı̄ q̄n̄ ōnominat̃ res fuiſſe vel fore ⁊ dı̄ hec affectio ōrelinq̄ ex adiacētia tp̄is q: circūſcripta q̄cūq̄ alia trāmutatione circa rē tp̄alē ſolo tpe remanēte ⁊ re tp̄ali illa dı̄ eē fuiſſe vel fore: q: tēpus eſt mēſura extrinſeca durationis rei tp̄alis ⁊ mēſura adiacet mēſurato. ı̄ō ı̄ō hn̄ dı̄ ꝙ q̄n̄ derelinquitur ex adiacētia tp̄is extrinſecus mēſurātis eſſe rei tp̄alis: ⁊ pꝫ g̃ ſenſus dſcriptionis. ℭ Ad p̄ᵐ g̃ arg. dōꝫ ꝙ lꝫ p̄teritū tp̄s ⁊ futuꝝ actu nō ſintı̄ tn̄ hn̄t entitatē ſufficiētē ad cauſandū q̄n̄. Vn̄ eſt ſciēnᵐ ꝙ q̄dam ſunt res ad q̄s eſt motus: ⁊ q̄dā ad q̄s nō ē motus. nā ſba. q̄ntitas. q̄litas: ⁊ vbi ſunt res ad q̄s ē motus. capiēdo motū large. alie v̄o res aliorum generꝫ ſunt reſpectiue: ⁊ ad eas nō ē motus: ⁊ illud g̃ qđ nō eſt lꝫ nō poſſit cāre rē abſolutā tn̄ pōt cāre rē reſpectiuaꝫ ad q̄ā nō eſt ꝑ ſe motus: vt ꝟ. dcm̄ eſt de fine q̄ nō exn̄s cāt deſideriū actu exn̄s: vt ſi q̄s balneū deſideret qđ nō eſt.
I ℭ Et nota ꝙ q̄n̄ de p̄terito nō cātur a tpe p̄terito niſi q̄n̄ illud eſt p̄teritum: ⁊ q̄n̄ de futuro nō cātur a futuro niſi q̄n̄ illud eſt futurum. Unde auc. dicit ꝙ q̄n̄ de preterito ⁊ q̄n̄ de futuro nū q̄ā ſunt ſimul cū tpe preterito nec cuꝫ futuro. ℭ Ad aliud ar. eſt dōꝫ ꝙ intellectus deſcriptionis eſt iſte: q̄n̄. eſt qđ derelinquitur ex adiacētia tp̄is. i. ex adiacēte tpe quaſi extrinſecus

Hoc idē atteſtat̃ phi. 8. phy. ⁊ p̄ ce. ⁊ mūdi.

De hoc vide per philo. ⁊ Auic. 3°. de ani. ⁊ cōm. philo. late ı̄ Auer. in tra. de ſō. ⁊ vi.

Quādo quō ceſſet.

mēſurāte eē rei tpalꝭ: ꝛ iō iſta ſtāt ſil' ꝙ q̄n̄ ḋrelinquat' ex tpe ꝛ ex adiacētia tpis. vel alit' dici pōt. ꝙ q̄n̄ ḋrelinquit' ex adiacentia tpis imediate. ab ipſo vō tpe mediate: nec ē incōueniens ꝙ idē effectus a plurib⁹ cāet' ſꝫ ab vno mediate: ab alio vō imediate. ¶ Ad illud ē dōm ꝙ ſicut paſſio imediate cāt' ab actione: ſic q̄n̄ imediate cātur a tpe vel ab adiacētia tpis ſenectus vō nō imediate ex tpe relinq̄t': ſꝫ mediate: iō nō ē q̄n̄. ¶ Ad aliud dī ꝙ infinita q̄n̄ derelicta ab eodē tpe ſunt in eadem re tpali ſꝫ diuerſas ptes illius rei: t̄n̄ ab vno tpe cāt' ſolum vnū q̄n̄ corrn̄dēs tpi adeq̄to ipi durationi rei. ¶ Ad aliud dī ꝙ ſi tp̄s p̄ñs ꝯponit' ex p̄terito ꝛ futuro: t̄n̄ q̄n̄ ḋrelictū a tpe p̄ñti nō ꝯponit' ex q̄n̄ ḋrelicto a p̄terito tpe ꝛ a futuro nec ē ſilitudo vt pꝫ intuēti. ¶ Ad vlt'ᵐ dī ꝙ q̄n̄ eſt ſbiue i re tpali q̄ icipit eē. tp̄s vō nō eſt ſbiue in re tpali: ſꝫ in p̄ mobili vel in motu p̄mi mobilis: ſꝫ ſit i re tpali vt mēſura in mēſurato: ꝛ h̄ intēdit auc. vel aliter dici pōt ꝙ auc itēdit ponere diām inter vbi ꝛ q̄n̄: q̄ ē h̄. ꝙ i nullo l̄ q̄ ſit vbi ſbiue ē locus a q̄ cāt' idē vbi: q̄n̄ vō ē ſbiue i aliq̄ in q̄ ē tp̄s a q̄ cāt' illud q̄n̄ nā in aliq̄ parte mot⁹ p̄mi mobilis incipit eē q̄n̄ ſbiue: ꝛ i eodē motu ſbiue tp̄s ē: ꝛ h̄ ſufficit ad h̄ ꝙ vbi ꝛ q̄n̄ differāt. ¶ Dubitat'. ſꝫ vtrū q̄n̄ ḋ p̄ñtī ꝛ q̄n̄ ḋ futuro diſtinguāt' ſpē. ꝛ vī ꝙ nō: q: ſi ſic: tūc idē idīmᵐ p̄ eēt i vna ſpē poſtea i alia: nā idem q̄n̄ qḋ p̄ ḋrelinq̄t' a futuro: poſtea ḋrelinq̄t' a p̄ñti: demū a p̄terito. nā auctor dicit ꝙ ſicut idē tp̄s p̄ ē futuꝝ: poſtea p̄ñs: poſtremo p̄teritū: ſic idē q̄n̄ eſt p̄ de futuro: poſtea de p̄ñti ꝯmū ḋ p̄terito. ¶ D. q̄ ſpecifice diſtinguūt' nō p̄dicāt' ḋ eodē nūo. ſꝫ q̄n̄ de p̄terito ꝛ q̄n̄ ḋ futuro p̄dicāt' ḋ eodē nūo: ꝛ p̄ h̄ ꝓbat auc. ꝙ iſta nō ſunt ꝯria: q: p̄dicāt' ḋ eodē ſꝫ nūm. ¶ In oppoᵐ ar. nā q̄n̄ ē gen⁹ ḡnaliſſimū: ḡ h̄ʒ ſpēs: ſꝫ nō vī hr̄e alias. niſi q̄n̄ ḋ p̄terito ꝛ q̄n̄ ḋ futuro ḡ. ¶ Ad hāc dubitationē dōʒ ē ꝙ q̄n̄ cātū a tpe preterito ꝛ q̄n̄ cātū a futuro diſtinguūtur ſpē: ꝓ q̄ ē intelliᵐ ꝙ tp̄s nō ſic abſolute cāt q̄n̄: ſꝫ ſm aliā ꝛ aliā habitudinē: quā h̄ʒ ad rē tpalem: qḋ pꝫ: q: idē tp̄s vt remotū a nob̄ cāt q̄n̄ ḋ futuro: vt ꝓximū quādo ḋ p̄ñti: ꝓ h̄ dī ad arg. ꝙ nō ſeq̄tur ꝙ idē q̄n̄ ſit nūc in vna ſpē poſtea in alia nec eſt idē q̄n̄ ſꝫ ſpēm vel formalit' ſumptū: qḋ cāt' a futuro p̄ñti vel p̄tō tpe ꝑꝑ aliā ꝛ aliā habitudinē ipſius tpis vt dcm̄ eſt. ¶ Et cū dī ꝙ auc. dicit. ꝙ idē q̄n̄ p̄ eſt ḋ futuro p⁹ ḋ p̄ñti. deinde de p̄terito. dico ꝙ nō dicit ſic: ſꝫ dicit ꝙ idē q̄n̄ p̄ ē futuꝝ: poſtea p̄ñs: deinde p̄teritū: nec iſti modi loq̄ndi ꝯuertuntur. ¶ Ad aliud cū dī ꝙ q̄n̄ de p̄terito ꝛ q̄n̄ de futuro p̄dicant' de eodē numero. ꝯcedo ḋnominatiue: ſꝫ nō eēntialit' nec ē icōueniēs ꝙ diuerſa ſꝫ ſpēʒ p̄dicent' ḋ eodē ḋnominatiue.

Bi vō eſt circūſcriptio corporis a loci circūſcriptione ꝓcedens: locus āt eſt i eo qḋ capit ꝛ circūſcribit. Eſt igit' i loco q̄cq̄d a loco circūſcribit'. Nō eſt autē in eodē loc⁹ ꝛ vbi.

ARGL ¶ Ipſuʒ vbi circūſcriptura corporis eē dī: ꝛ circūſcriptione loci ꝓdiēs: ipſe vō loc⁹ i corpore capiēte: circūſcribēteq; cōſtitut⁹ ē p̄inde i loco vī eē q̄cq̄d ꝛ loco circūſcribit'. Ita cōſtat n̄ idē lo° ſtatū eē qḋ huic: qḋ appellāt vbi

¶ Iſtḋ ē 4ᵐ. c. h̄ ptis in q̄ auc. ḋterminat de 4° p̄dicamēto. ſ. de ipſo vbi: ꝛ ꝯtinet tres ptes p̄ncipales. In p̄ᵃ ponit' ꝛ ḋclaratur ḋſcri° ipſi⁹ vbi. In 2ª ibi. (Ubi āt aliḋ ē ſimplex.) ponitur diuiſio ipſius vbi. In 3° ibi (Caret aūt.) ꝯponunt' ꝓpetates ipſius vbi. vn̄ vbi p̄ ſic ḋſcribit'. Ubi ē circūſcriptio corporis a circūſcriptione loci ꝓcedēs. ¶ Intelliᵐ ē h̄ ſꝫ Alber.

l ꝙ triplex ē circūſcri°: q̄dā ē circūſcribētiꝭ actio: ꝛ iſta circūſcriptio ē in gn̄e actionis. Alia ē circūſcriptio q̄ ē circūſcripti paſſio: ꝛ iſta eſt i gn̄e paſſionis. Tertia eſt circūſcri° q̄ ꝓcedit ab vtraq; circūſcriptione p̄ori q̄ ē p̄dicamētū: qḋ nominat' vbi.

20 ¶ Intelliᵐ ꝙ vbi qḋ ē p̄dicamētū ē q̄dā for° q̄ ꝓcedit a circūſcriptione actiua loci ꝛ a circūſcriptione paſſiua locati: ꝛ eſt for° ſꝫ quā aliq̄d dī eē in loco formalit': ſicut albedo ē forma ꝑ quā aliq̄d eſt formalit' albū: ꝛ ſꝫ vbi i ꝯcreto eſt eē i lo° ꝛ vt eē h̄ vel eē ibi in ſcholis vel eē in domo vel eē alibi.

¶ Locus eni eſt i eo qḋ capit ꝛ circūſcribit: vbi vero in eo qḋ circūſcribit ꝛ cōplectit'.

ARGL ¶ Nā locus in corpore continetur ambiēte. Ipſum vbi poſitū eſt in corpore qḋ ambit'.

¶ Declarat diffōnē ipſi⁹ vbi: ꝛ p̄ vltimā p̄ticulā. ſ. ꝙ vbi ꝓcedit a circūſcriptione loci: ꝛ h̄ ē ꝯ. 12. h⁹ li. ꝛ ꝓbat' ſic. Locus ē circūſcribēs locatū: ꝛ vbi ē i circūſcripto ꝛ i locato: ſꝫ oē qḋ ē circūſcriptū: ꝛ inq̄ᵐ circūſcribit' ꝓcedit a circūſcriptione ſcribētis: ergo ꝛc. Q̄uidā formāt rōnē ſic. vbi aut ē locus aut ē ꝓcedēs a circūſcriptione loci. ſꝫ vbi nō eſt locus. ḡ eſt ꝓcedēs a circūſcriptione loci. Sola minor ponit' i lr̄a: q: maior vī mani°: ꝛ minor ḋclarat' ſic: locus eſt in locāte: ꝛ vbi eſt in locato. ḡ vbi nō ē locus: q: ſi vbi eēt locus i q̄cūq; eēt locus in eodē eēt vbi. ¶ Intelliᵐ ꝙ q: ꝑ oēʒ motū acq̄rit' aliq̄d inherens mobili: vt pꝫ ꝑ diffōnē motus: motus eſt actus entis i po° ad vlteriorē ꝑfectionē. oꝫ ḡ ꝙ ꝑ motū localē acq̄rat' aliq̄d inherēs mobili qḋ ē ꝑ ſe terminus intrīſecus ipſi⁹ mot⁹: ꝛ q: loc⁹ nō iheret corpori. i. iō loc⁹ nō ē i locato. ḡ neceſſe ē ponere ꝙ ꝑ motū localē acq̄rat' aliq̄ ꝑfectio mobili alia a loco. q̄ ꝑfectio fiet ſbiue i mobili ꝛ in locato. Si. n. motus localis eēt ꝑ ſe ad locū cū locus ſit q̄ntitas: ſeq̄ret' ꝙ motus ꝓpe dictus nō eſſet niſi in duobus p̄dicātiꝭ. ſ. q̄ntitate ꝛ q̄litate: qḋ ē ꝯ phi. 5. phy. ¶ Sꝫ dices tu: ſi motus localis eſt ꝑ ſe ad vbi ꝛ nō ad locū magis deberet dici motus vbicalis q̄ȝ mot⁹ localis. Similit' incōueniēs vī ꝙ nullus mot⁹ ſit ad locū tāq̄ȝ ad ꝑ ſe t'minū. Dōʒ ꝙ mot⁹ localis ē ad vbi tāq̄ȝ ad t'minū itrīſecuʒ ꝛ ad locū tāq̄ȝ ad t'minū extriᵐ: q: t̄n̄ loc⁹ ē nob̄ notior q̄ȝ vbi ꝛ ḋnoīatio ſit a notiori. iō magis dī mot⁹ local' q̄ȝ vbical'.

¶ Ut āt vbi nō oib⁹ adeē: aīa eni nuſq̄ȝ ē: nullū eteni locū occupat nꝫ iplet: aīatū nāq; aliḋ cape p̄t: nūq̄ȝ āt cōſiger: palā ē: occupatū q̄dē aliq̄ locū aliḋ cape ꝛ cōpleri p̄t occupāte ꝑmanēte: granū eteni modio aduenſēs retineri nō poſſꝫ aere q̄ iplebat q̄ſcēte. Aere āt expulſo granū vtriq; r̄cipit'. Neq̄ȝ igit' duo corpora i eodē eē p̄ñt: nec vnū ꝛ idē i diuerſis q̄ȝ obrē nec aīa q̄dē localis erit cū locū nullatenus occupet: ſilr' āt ꝛ q̄cūq; alia a corporis rōne diſſentiūt ꝛ loci circūſcriptione carēt.

ARGL ¶ Neq; vō ſuū q̄buſq; reb⁹ vbi vī adiūctū eē: nā aīa nuſq̄ȝ ē vipote q̄ locū nec occupet: nec ipleat: loc⁹ enīʒ i q̄ dicat' aīa cōſiſtere poterit aīantē aliā cape. loc⁹ vō quē alia q̄ res occupet ꝛ iſideat: occupari ab alia re nō p̄t vtiq;: niſi digrediat' atq; migret alia. Granū. n. tritici modio ſupfuſū admitti n̄ poſſꝫ q̄ȝdiu aeris q̄ modiū replebat icubaret: eliſo q̄dē aer̄ granū illico ſuccedit ꝛ iferi'. itaq; nec eūdē locuȝ obſidere duo p̄ñt nec vnū q̄d diuerſos. Quāobrē nec aīa circūſcribi loco poterit. n. aliḋ oīno: qḋ alienū eē videat' a rōne corpis.

¶ Declarat p̄mā partē ḋſcriptiōis ipi⁹ vbi. ſ. ꝙ vbi ē circūſcri° ſoli⁹ corporis: ꝛ h̄ ē ꝯ. 13. h⁹ li. ꝛ ꝓbat' ſic. Ubi ē circūſcr° illius qḋ ē i lo° ꝛ ſolū illi⁹ qḋ ē i lo°: ſꝫ ſolū corp⁹ ē i lo°. ḡ vbi eſt circūſcri° ſoli⁹ corpis. ma. pꝫ ex p̄bitis. nā vbi ꝓcedit a circūſcriptione

cirſcriptionē: ⁊ vbi ē circūſcri⁹ illi⁹ qḋ ē i lo°. Et minor q̄ ad vtrāq3 ei⁹ partē ỏclaṙ. p̄ p̄ p̄ro ē mani⁴. ſ. ꝙ corp⁹ ē i lo°. ⁊ ſꝫ pars. i. ꝙ ſolū corp⁹ ē i lo° ỏclaṙ ſic. Corp⁹ ē i lo°. vt pꝫ. ⁊ nihil aliḋ q̄ corp⁹ ē i lo°. p̄ᶜ q2 ſter nō corpora mar̄ vꝫ ꝙ aīa ſit i lo° iſꝫ ꝙ aīa nō ſit i lo° ỏclaṙ ſic. O: qḋ ē i lo° replet lo^m ſꝫ aīa nō replet lo^m. ḡ aīa nō ē i lo°. mi. p̄ᶜ ſic. lo. ⁹ replet⁹ alī quo nō pōt recip: aliqḋ aliḋ illo manēte i eodē lo° qḋ replet locū illū. pꝫ: granū. n. adueniēs modio nō pt recipi in modio ꝑſcēte aere i illo modio q̄ p⁹ r̄plebaṙ iſꝫ excluſo aere p̄t granum recipi i modio ḡ eodē ſi aīa repleret lo^m tūc remanente aīa q̄ ē i corpe nō poſſꝫ ſuſcipe alimētū aḻ ipꝫ: iſꝫ h̄ ē falſū. ḡ aīa nō replet lo^m. Et h̄ p̄t poni vna ꝯ parti. ulariter p̄ᶜ ꝙde q̄ illḋ qḋ ꝑ ſe replet lo^m eo remanēte i lo° nō pōt recipe aliḋ corp⁹ ille loc⁹ iſꝫ aīa remanēte i corpe aīato corp⁹ aīatū recipit aliḋ corp⁹. ſ. alimētū. ḡ aīa nō replet lo^m i corpe tāq3 locatum ꝑ ſe i lo°.

A ¶ Ex his i. fert auc. duo correlaria. p^m eſt ꝙ duo corpa nō ſint ſil̄ i eodē lo°. ſꝫ ē ꝙ idē corp⁹ nō ē ſil̄ i diuerſis locis. Et q2 auc. nō ꝓbat ſcḋm correlariū: ideo ea nō pono in hoc ꝯn̄ū.

B ¶ Intelli^m e ꝙ ſꝫ Alb. aīa ē i loco ꝑ accñs ꝑ h̄ ꝙ

C corp⁹ aīatū ē i lo° ꝑ ſe. ¶ Intelligēdū ꝙ illḋ qḋ ꝑ ſe replet locum hꝫ dimēſiones ꝓpas ꝑ q̄s locū replet. Si ḡ aīa eēt i corpore ꝑ ſe ſicut locatū i lo°: ſeq̄ret ꝙ aīa h̄ret ꝓpas dimēſiōes adeq̄tas corpi aīato: cū igiṫ alimētū adueniens corpi aīato habeat ꝓpas dimēſiōes cōcedēr ꝙ alimentū nō poſſꝫ recipi i corpore aīato remanēte aīa: q2 ſi reciperet. ſeq̄ ꝙ diuerſe dimēſiones corpee eēnt ſil̄ adeq̄te: qḋ ē ipoſſ.

D ¶ Sꝫ h̄ dubitaṙ. q2 ſi rō auctoris valeat vꝫ ꝙ corp⁹ aīatū nō replet lo^m ꝑ ſe: q2 tunc nō poſſꝫ alimētū recipi in corpe aīato remanēte corpe aīato: q2 ſic due dimēſiones corpee eēnt ſil̄ i eodē lo°. ſ. dimēſiones alimēti aduenientis ⁊ dimēſiones corpis aīati remanētiſ. Dōm ꝙ alimētū nō pōt aduenire corpi corpi aīato ipſo corpe aīato remanēte in eodē lo° ꝑ ſe i q̄ p⁹ erat: iſꝫ alimētū recipiṫ i ptibus aīal. vt p̄ i ozēs: adueniēte alimēto vel expelliṫ corp⁹ qḋ p⁹ erat i lo° i q̄ recipiṫ alimētū e poſtea recipiṫ alimētū i poriate ſꝑ adueniēte alimēto vel mā alimēti expelliṫ corp⁹ qḋ p̄ fuit aut ꝯdēſaṫ. ita ꝙ nūq3 erit mā alimētali adeq̄ta cū mā corporis aīati aut ſaltē a q̄ parte mār corporis aīati permite.

¶ Dōꝫ ē ḡ ꝙ rō auc. ꝓbat ꝙ aīa nō ē i corpore tāq3 ꝑ ſe locatum i lo°. ꝓpt h̄ ꝙ ꝑ ſe loca^m replet lo^m: lo^m: ⁊ lo^m ſpatiū ꝯtē^m īfra vlti^m corpis ꝯtinētiſ. Et ſi ſic aīa eēt i corpe ſicut ꝑ ſe loca^m i lo° dimēſiones aīe replerēt lo^m corp⁹ aīatū: ⁊ nec eēnt aliq̄ poſſ corpe aīati i q̄b⁹ poſſꝫ recipi alim^m. Nūc āt q2 aīa eſt in corpe aīato ſic lo°ᵃ i mā: ⁊ ſic ꝑfectio i ꝑfectibili p̄t alim^m vel p̄t i poris corpis aīati e excluſo vl ꝯdēſato corpe qḋ p̄fuit ibidē.

¶ Mouet āt fortaſſe q̄s: q̄ nō ē idē eē i diuerſis ⁊ i plib⁹ ꝯcludēs. Etenī vox i aurib⁹ diuerſoꝝ ē. Vox āt ſi nō ē aer eē nō poterit: q̄re ⁊ aer i aurib⁹ diuerſoꝝ erit q̄re ⁊ corp⁹ idē in diuerſis ē locis. vox q̄dē vna ⁊ eadē nūero i diuerſis q̄dē aeris partib⁹ eē nō p̄t. Cōcedētib⁹ itaq3 nob̄ vnā ⁊ eādē vocē nūero i aurib⁹ ſentiri diuerſoꝝ vtiq3 ⁊ ꝯfiteri oīno vnā aeris ꝑticulā ad aures diuerſoꝝ ꝑuenire. Si pl̄r āt vnū ⁊ idē i plurib⁹ totū ipoſſe eſt inueniri: q̄obrē ⁊ cōcedere cogimur vel diuerſum quidem in auribus diuerſorum ſentiri: vel vnū ⁊ idem in plurib⁹ q̄dē locis relinq̄.

¶ Dicat aliq̄s: nōne p̄t vna res i plib⁹ eē poſita: q̄n q̄dē vox ipa manēs vna: excipiṫ a diuerſis: q̄ ſiue aer ē/ſiue nō eſt q̄dē: ſꝫ ſine aere nō ꝯſiſtit: oīno aer idē futur⁹ ē i mltis: q̄re corpus idē i diuerſis locis eē putādū erit, ſiq̄dē vox cū vna ſit ad numerū: i diuerſas partes aeris diſtributa credi nō p̄t: vt ita dēmū i aures multoꝝ ceu diſſiliat. Ergo ꝗ ꝯcedūt vnā ⁊ eādē vocē accidere multoꝝ aurib⁹ necē ē ꝯfitēdū h̄ri: eādē q̄q3 portionē aeris ſubire multoꝝ aurē qḋ q̄dē fieri nullo mō p̄t: q̄re cū alteꝝ adeūdū ſit vt vel diuerſa fateamur eſſe: q̄ ſentiunṫ a diuerſis/veluti vnū: ⁊ idem corpus in pluribus: locis eſſe cenſeamus.

¶ Circa p̄dicā mouēṫ h̄ due dubitatiōes. p̄ᵃ ē circa hoc qḋ dicē auc. ꝙ idē corp⁹ ñ ē i diuerſis locis: q2 videreṫ ꝙ aliqḋ cōp⁹ eēt ſil̄ i diuerſis locis: ⁊ nā eādē vox ē ſil̄ i aurib⁹ diuerſoꝝ: ⁊ vox nō ē ſine aere ⁊ n̄ p̄t eadē vox eē ſil̄ i diuerſis ptib⁹ aeris ſeq̄ṫ igiṫ ꝙ eadē vox ē ſil̄ i diuerſis locis: ſicut ſit ſil̄ i aurib⁹ diuerſoꝝ.

¶ Eligiṫ āt diuerſoꝝ ſenſus eſſe imaginabil̄r ſeſe ḡnantiū: ⁊ ſil̄r: q̄re ⁊ vox q̄dā nō aīalis ē ea. n. q̄ imaginabil̄r fit: ⁊ ſil̄r aīalis nō eſt q̄m ab aīali nō ꝓferṫ. Adhuc āt oēm vocē aīalis dicimus eſſe vel p̄mo vel ſecūdario: q̄s enim vocē audiuit ab initio i ſilētio ſimpl̄r aīaliū.

¶ Eligēdū ē qḋ min⁹ ledit: nō eādē vocē eē q̄ ſentiaṫ: ſꝫ diuerſas ⁊ iuicē ſpirital̄r ſe gignētes ⁊ exp̄mētes. Ita ꝯcedi p̄t: aliq̄3 eē vocē ab aīali nō editā: nāꝫ ea q̄ ſpirital̄r reſultat ⁊ ad p̄ie ſilitudinē effingiṫ: aīalis vox nō ē ꝙ pe q̄ ab aīali non elidiṫ. Alioq̄n vox oīs ab animali pronūtiatur: quis enim vnquā vocem percepit vllam in animalium ſilentio. ARGL.

¶ Rñdet auc. ad iſtḋ du^m itēdēs dīc ꝙ nō ē eadē vox nūo i aurib⁹ diuerſoꝝ: ſꝫ vox imediate ḡnata ab ore aīal ḡnat ꝯſilē i pte aeris ſibi ꝓpīq̄ q̄3diu durat vt⁹ ꝓferētiſ: ⁊ q̄liq3 ḡnenṫ diuerſe voces i aurib⁹ diuerſoꝝ: ⁊ vñ breuiṫ nō ē eadē vox i aurib⁹ diuerſoꝝ: ſꝫ ſunt diuerſe voces. Alb. dicit h̄ q̄liṫ imaginamur ḡnōne h̄ꝫ dicēs. ꝙ ſic eſt ỏ ḡnōne vocis ſicut ē ỏ ḡnōne circuloꝝ ī aq̄. Si. n. aliq̄s ꝓijciat vnū lapidē in aquā. ille lapis ꝓiectus facit vnū circulū: ⁊ ille circulus facit aliū. ⁊ ſic q̄uſq3 illi circuli ꝑtingāt ripā aq̄: vel ſaltē q̄3diu durat vtus ꝓpellēns. Et eodē^o eſt ỏ ḡnōne vocis: q2 vna vox ḡnat aliā ſꝫ circu^m: ⁊ illa aliā: ⁊ ſic nō eſt eadē vox in aurib⁹ diuerſorū.

¶ Sciēdū ē ſꝫ ꝯm. 2. ỏ aīa. ꝙ oē ſenſibile qḋ ſentiṫ ꝑ mediū extrīſecū: ⁊ me^o exiſte vniformit̄ diſpoſito multiplicat ſuā ſpēs ſꝫ figūrā circularē c⁹ me^m ē ipꝫ ſſibile. Et ita ū ñ ſit ipedimē oē tale ſſibile multiplicat ſuā ſpēs ad eq̄lē diſtātā ex oī pte: ⁊ ita eſt de voce ꝙ vna vox ḡnat aliā: ⁊ illa aliā ſꝫ circu^m: vel ſaltē p̄ᵃ voc ḡnat ſuā ſpēs: vel aliā vocē: ⁊ illa cq̄liṫ audiṫ ex oī pte me° exiſte bñ diſpoſito. Et dixi ꝙ vna vox ḡnat aliam vocē vel ſpēs vocis: q2 nō ſꝑ oꝫ ꝙ vox q̄ audiṫ ſit i aure audiētis illā vocē q2 nō poſſꝫ eade vox audiri a diuerſis: qḋ falſum ē vñ ad h̄ ꝙ vox audiāṫ nō oꝫ ꝙ ipſa vox q̄ audiṫ realiṫ veniat ad aurē. ſicut nō oꝫ ꝙ q̄n colō vꝫ ꝙ ipſe colō veniat realiter ad viſum: ⁊ ſic ē ỏ voce: q2 vna vox vt vox ꝓlata ab ore aīalis ḡnat aliā vocē realē i aere: ⁊ illa aliā: ⁊ ſic ꝑ aliq̄3 diſtātiā. colō tñ ſolū ḡnat ſpēs coloris: ⁊ vñ vox p̄ ḡnat aliā: ⁊ illa aliā ꝑ q̄dā ſpatiū Et poſtmo^m cū vox ḡnata fuerit ita debilis ꝙ nō poſſit ḡnaṙ aliā vocē: tūc ḡnat ſoluꝫ ſpēs vocis: ⁊ vñ ſpēs vocis q̄ audiṫ ꝑuēit ad organū audit⁹: ⁊ ipa vox realiṫ q̄ audiṫ ñ ꝑuēit realiṫ ad aurē vl̄ ad auditū: q2 ſic ñ fieret auditio cū ſſibile po^m ſup̄ ſēſū ñ cauſet ſēſationē. vt pꝫ ex ſcḋo ỏ aīa.

Cap. de ſ. ſenſib⁹ text. cō. 51. ⁊ in de.

¶ Qualiṫ ⁊ vox q̄dē cuiuſꝫ aīal dī q̄cūq3 ipſo ꝓferēte fit. Vni⁹ igiṫ vox ad diuerſoꝝ aures

dirigitur: vna aūt ⁊ eadē non contingens eſt.

ARGI. ¶ Proinde voces animalis eſſe phibētur: que videlicet ex ipſius ore pdeūt: ita vox ad multos vnius vtiqꝫ: ſed non vna ptinebit.

¶ Mouet ⁊ ſoluit vnā dubitationē: qꝛ.n. dicꝫ ē ꝙ vna vox generat aliā poſſꝫ.n. alicui videri ꝙ nō oīs vox ē vox aīalis: qꝛ illa vox q̄ gñaꝛ ab alia voce plata nō vꝫ eē vox aīal. Soluit dicēs ꝙ nullꝰ vnq̄ꝫ i ſilētio audiuit vocē aīal. ¶ Intellm ꝙ oīs vox
f ē vox aīalis mediate vl̄ imediate. illa.n. vox gñata a voce plata ab ore aīal ē vox aīal mediate. ¶ Et ſi dicaꝛ ꝙ vox multiplicat ſe ſucceſſiue in aere q̄ poſſe ē ꝙ aīalis cꝰ ore pferꝛ vox q̄ fit ab aª voce moriaꝛ. ⁊ ꝑñā vltª vox nō ē vox aīalis aīli corrupto. Dōꝫ ꝙ adhuc illa voce vltiª ē vox aīalis mediate, Et cōcedo ꝙ aliqd pt eē mediate ab aīali qñ aīal ē corruptuꝫ ſicut pꝫ p parē i ſilūſi aliqs dirigat ſagittādo ſagittā i aliquem hoiēꝫ ⁊ ipꝫ iterficiat ita ꝙ ipe moriaꝛ añq̄ꝫ ſagitta pueniat ad ipꝫ q iterficieꝛ a ſagitta: nō ē dūm ꝙ ſagittās iterficit aliū q̄ē direxit ſagittā: lꝫ h̄ ē mediaꝛ ⁊ ſagitta iterficit eū imediaꝛ.

¶ Ubi āt aliud ſimplex ē: aliō ꝯpoſitū. Simplex qdē ē qō a ſimplici loco pcedit. Cōpoſitū āt qō ex ꝯiūcto: locꝰ āt ſimplex ē origo ⁊ ꝯſtitutio eiꝰ qō ꝯtinuoꝝ ē: locꝰ v̄o vt dcm̄ ē: qdē cōpoſitꝰ ē q h̄ꝫ particłas copulatas ad eundē terminū ad quē ⁊ corporis particule cōiungunt. Corporis v̄o partes ad punctū: loci v̄o partes iuxta punctū fieri neċe ē. Erit itaqꝫ locꝰ ſimplex i q̄ pūctū adiacē ꝯſtabit.

ARGI. ¶ Ubi aliō ſimplex aliō ꝯpoſitū: ſimplex ex ſimplici loco naſciꝛ. ꝯpoſitū ex ꝯpoſito. Locus. ſimplex initiū ⁊ origo cōtinuoꝝ ē. Cōpoſitꝰ is ē: q finiꝛ ab Ariſtotele cuiꝰ ptes ad eūdē terminū iūgūt: ad quē ptes ipe corpis iūcte ſūt. corpis v̄o ptes ad pūctū loci coeūt.

¶ Hec ē ſa pars hꝰ. c. i q̄ auctor ponit diuiſionē ipſiꝰ vbi q̄ ē i vbi ſimpˡ ⁊ i vbi ꝯpoᵐ: vbi ſimpˡ ē qō pcedit a loº ſimplici: ⁊
g vbi ꝯpoᵐ ē qō pcedit a loº ꝯpoº. ¶ Sꝫ h̄ dubitꝫ qꝛ vꝫ ꝙ nꝯ locꝰ ſit ſimpˡ: qꝛ oīs locꝰ ē q̄ntitas ꝯtinua: ⁊ oīs q̄ntitas cōtinua ē diuiſibilis iñm. g nꝯ locꝰ ē ſimpˡ. ¶ Intellm ſꝫ Alb.
h ꝙ locꝰ ſimpˡ i ppoſito itelligiꝛ locꝰ idiuiſibilis vt locꝰ pūcti dꝫ eē ſimpˡ: vꝫ locꝰ ſimpˡ ē aliqd corrñdēs idiuiſibili i locato tñ Alb. nō ꝯcedit pūctū hēre loᵐ: ſꝫ dicit ꝙ ꝯtigit imaginari i loº aliqd idiuiſibile corrñdēs idiuiſibili ipſiꝰ locati: locus ꝯpoſitꝰ dꝫ locꝰ circūſcribēs corpꝰ. ſ. vltᵐ ꝯtinēꝫ corporis locati: alij dicūt ꝙ p locū ſimplicē auctor itelligit vnū loᵐ ſolum circūſcribētē vnū locatū ſolū. Et p loᵐ ꝯpoᵐ itelligit loᵐ cōēꝫ ad multa corpora ſicut lūt ſcholei doomꝰ ⁊ hꝰ. vñ dicit auc. ꝙ locꝰ ſimˡ ē origo loci ꝯpoⁿ. Nūc āt locꝰ ꝓpus vniꝰ corporis ē pᵐ loci ꝯtinēꝫ plura corpora. ¶ Alr pt exponi ꝙ p locuꝫ ſimplicē itelligiꝛ n imū corporis nālis vt locus minime carnis vel mimi ignis ⁊ ſic ō alūs. Et p loᵐ ꝯpoᵐ itelligit loᵐ corpis ꝯtinēꝫ plura mīma nālia. ¶ Adhuc poſſꝫ aliꝛ exponi ⁊ forte meliꝰ ꝙ p loᵐ ſimplicē itelligit extreᵐ corporis vniꝰ ꝯtinētis ⁊ p locū ꝯpoᵐ itelligit ꝯpoᵐ ex vltimis diuerſoꝝ corpoꝝ ſꝫ ſpēꝫ. v.g. corpꝰ ꝯtētū a ſolo aere circūſcribēte ipꝫ ē i loco ſimplici. Nā vltimū aeris ē locꝰ ſimpˡ. ſꝫ corpꝰ cuiꝰ vna pars ē i aere ⁊ alia i aq̄ vel i terra ē i loº ꝯpoſito: vt v̄ga cꝰ vna ps ē iſtra i terra ⁊ alia i aq̄ ⁊ alia ps i aere ē i loᶜ ꝯpoº. Et locꝰ ꝯpoſitꝰ ē ex vltª terre ⁊ vltº aq̄. Et huic vꝫ tex. ꝯcordare q pꝫ ꝙ locus ſimpˡ eſt origo ⁊ ꝯſtitutio illius qō ē ꝯtinuū. i. ꝯpoſitū. locus. n. ꝯpoſitus ex vltimis diuerſoꝝ corpoꝝ origīatur ⁊ ꝯſtituiꝛ ex vltimis diuerſoꝝ corpoꝝ.

Locus ſimplex quid.

¶ Loci ergo particule ſoliditatis particulas claudunt. Etenim loca quideꝫ ſimplicia minimas corporis particulas occupātia ſunt.

ARGI. ¶ Ita loci particule particulas corporis icludūt: Loca.n. ſimplicia mimi corpꝰ obtinēt.

¶ Addit nūc auctor ꝙ locꝰ ꝯpoſitº hꝫ partes ꝯpoſitas ad eūdem terminū ad quē particule corporis terminaꝛ vel copulanꝛ. i. ad pūctū: partes.n. corporis ⁊ ēt loci mediate copulātur ad pūctū vt dcm̄ ē i pdicamētis: partes.n. corporis copulātur imediate ad ſupficiē: ⁊ partes loci imediate copulaꝛ ad lineā: q̄ꝛ igiꝛ ptes corporis claudūt ⁊ ꝯtinēt particulas loci: ⁊ partes loci ꝯtinēt ptes locati: copulāꝛ igꝛ ad eūdē terminū cōēꝫ ptes loci ⁊ ptes corpis locati maxˡ capiēdo locū p ſpatio vt i caº ō q̄ntitate dcm̄ ē. Et addit ꝙ loca ſimplicia ſūt occupantia minimū corpꝰ: qō pt itelligi ſꝫ vnā expōnē ꝙ ſimplicia loca ſūt occupatiua mīma corpis nālia: vl ſꝫ aliā expōnē ꝙ ſūt occupatia mimi corpis. i. mīmū qō ē i corpe. hꝰ ē pūctꝰ.

¶ Quare nec locus ſine corpore nec ſoliditas ſine loco erit.

ARGI. ¶ Quocirca neqꝫ locus vllus ſine ſuo corpore neqꝫ corpus vllum ſine loco futurum eſt.

¶ Ex pdictis ꝯcludit ꝙ nō ē locꝰ ſine corpe: nec corpꝰ ſine loᶜ.

¶ Cōtētio āt oriꝛ ō extrēitate ſpe. Nihil āt extra idē. i eo āt locꝰ eē nō poterit vt dcm̄ ē a ſuperiorib꙰: qō ab eo qdē loco ābiꝛ. Cōfitētib꙰ igitur nobis ſperā eē localē: cōfiteri vtiqꝫ neċe eſt aliud qdē pter eā eē in quo extremitatis locus exiſtat. Nihil āt pter idē eſt quare extremitas quidē in loco nō eſt. De his āt inſolitū ē ⁊ occultū pnūciare ⁊ ēt ꝫ ſenſibilia.

ARGI. ¶ Sꝫ reuocat hoc i dubiū poſtrema celi facies extra quā nihil ē: nec v̄o dici pōt ꝙ ipſa ſibi locꝰ ſit vt veteres exploratū feceꝛ: qñ id qō ābiꝛ alteꝝ ⁊ diſiūctū ab eo ē qō ābit. Quaꝛ ſi globū illū extimū cōceſſuri ſumꝰ in loco eſſe diffiteri nō poterimꝰ qn aliqō pterea corpꝰ ſit in q̄ celi facies extrema coerceaꝛ. At eniꝫ pter ea nihil eſt. Igiꝛ nec in loco facies illa fuerit: ſꝫ ſup his decernere: cū imperſpicuū eſt: tum infrequēs ⁊ vtiqꝫ cōtra ſenſum.

¶ Sꝫ h̄ mouet dubitatio: qꝛ vꝫ ꝙ aliqō corpꝰ ſit ſine loº qꝛ ſuprema ſpa ē corpꝰ ⁊ ē ſine loº cū locꝰ ſit vltimū corporis ꝯtinētis ⁊ ſuprema ſpa nō hēat corpꝰ ꝯtinēs ipaꝫ: vꝫ ꝙ ſuprema ſpa nō ſit i loco. ¶ Iſtā āt qōnē nō ſoluit h̄ expſſe ſꝫ dicit ꝙ ō hꝰ qōne inſolitū ē q̄rere ⁊ h̄ qꝛ occultū ē: qꝛ nō appꝫ ad ſenſū vtꝝ ſit in loº vel nō ⁊ ſbdit ꝙ ō clarare hꝰ qōnē ē ꝯ ſenſibilia. i. pter ſenſibilia: qꝛ talia ad ſenſū nō appēt. ¶ Circa iſtam. dubi. fuerūt multe opi. ⁊ pª fuit opi. Themi. vt recitat ꝯm̄. 4. phy. Dicit .n. Themi. ꝙ ſuprema ſpa ē i loº ſꝫ ptes ⁊ nō ſꝫ totū. rō eiꝰ ē. qꝛ celū mouet ſꝫ partes ſuas ⁊ nō ſꝫ ſe totū cū nō mutet totalē loᵐ. ¶ Cōtra iſtā opi. arguit ꝯm̄. qꝛ ſi ceᵐ mouet ſꝫ ptē vel ptes ⁊ totū nō ſit aliō q̄ꝫ ſue ptes ſimul ſumpte: ſeqꝛ ꝙ ſi mouet ſꝫ ptes ꝙ moueaꝛ ſꝫ totū. ¶ Itē phi 8. phy. ſoluendo rōnē zenonis voluit ꝙ ſpa mutet locū ſꝫ formā ⁊ nō ſꝫ māꝫ nūc illud qō mutat locū ē i loº. ¶ Itē falſū ē qō dicit The. ꝙ ptes celi ſūt i loco cū locꝰ ſepaꝛ ē a locato: ſꝫ ptes celi ex q̄ ſūt ꝯiūcte nō hñt talē locū ſeparatū: ſic ptes nō ſūt i loco niſi p accñs qꝛ totū ē i loº p ſe. Opi. āt auerago fuit ꝙ celū nō ē i loco ꝯtinēte ſe ipſū: ſꝫ locꝰ eiꝰ ē pūctū vel meliꝰ ꝯcauū circa qō voluiꝛ.

3 De h̄ a tra opi. vide Auerrois .4. phi. tex. commē. 43. ⁊ ibi docto.

¶ Circa

ℭ Circa hāc opi. arguit com. ſic loc⁹ ē eq̄lis loco ſʒ ꝯtinētiaſʒ
ſupficies ꝯuexa circa quā voluit celū nō ē eq̄ ī celo. igitur
A ⁊c. Idē argm̄ ſiet ō ſupficie ꝯcaua. ℭ Alia fuit opi. Alex. di-
centis ꝙ celū nō ē i loco nec ſʒ totū nec ſʒ parte. ℭ Sʒ ꝯ ḧ ar
gu. ꝯ m̄. q: ſi nō ſit ō necītate corpis eē i loco: ḡ celū localiter
mouet᷑ ⁊ nō ē i loco: qḋ ē icōueniēs. Opi. ꝯm̄. fuit ꝙ celū ſit i
loco ꝑ cētrū nec itelligās ꝙ cētrū ſit loc⁹ celi q̄ ꝯtinēs ipm̄
ſʒ q: reſpcū cētri celū ē alr̄ ſe hn̄s. Un̄ phi. i li. ō motib⁹ aīaliū
dicit. ꝙ oē ꝙ mouet᷑ idiget aliq̄ q̄ſcēte reſpcū c⁹ ſe hēat alr̄
q̄ȝ ṗu⁹ ſʒ locū: ⁊ illud tale vel ē q̄ſcēs aut nō mouet᷑ eadē
velocitate vel ſpē mot⁹ q̄ mouet᷑ illud mobile ⁊ iō cū celū
localit᷑ moueat᷑: vt pʒ ad ſenſuʒ: oʒ ꝙ ſit aliqḋ q̄ſcēs reſpcū
c⁹ ſe hēat alr̄ q̄ȝ ṗu⁹: ⁊ cū nō ſit ꝑceſſus i iſinitū: oʒ ad aliqḋ
ſimpl᷑ q̄ſcēs ꝯuenire: ⁊ illḋ ē cētrū. Vn̄ dicit ꝯm̄. ꝙ celū nec ē
B i loco nec mouere localit᷑ niſi i reſpectu ad cētrū. ℭ Un̄ nōn
duʒ ē ꝙ ō nīō cop̄ q̄ localit᷑ mouet᷑. q̄dā mouet᷑ ſup aliqḋ vt
illa q̄ mouet᷑ motu recto: ⁊ q̄dā circa aliqḋ: vt illa q̄ mouet᷑
motu circulari: ⁊ illa q̄ mouet᷑ ſup aliqḋ hn̄t aliqḋ imobile cō
tinēs: reſpectu c⁹ alr̄ ⁊ alr̄ ſe hn̄t ſʒ illa q̄ mouet᷑ circa aliqḋ
ſūt i loco ꝑ illḋ imobile circa qḋ mouet᷑. Sʒ diceaſi celū ē i lo
co ꝑ cētrū. ḡ ē i vltī⁹ corpis ꝯtinētis ꝑ cētrū: ⁊ ꝑ ꝯn̄s celū hʒ lo
C cuʒ ꝯtinēte ipʒ. ℭ Pro iſto ē ſciēdū ꝙ loc⁹ 2ʳ ſumit᷑. Uno⁹
nālit ꝑut ē ē vltimū corpis abicientī locatuʒ: ⁊ ſic diffinit᷑. 4.
phy. ⁊ iſto⁹ cētr̄ nō ē loc⁹ celi. alio⁹ capit᷑ formalit᷑ ꝑ illo in
ꝯparatione ad qḋ mobile mutat ſitū dū mouet᷑ localit᷑: ⁊ ḧ
mō cētr̄ ē loc⁹ celi. q: i ordine ad cētr̄ ſit variatio ſit⁹ i parti
bus celi dū mouet᷑ circa cētr̄: ⁊ iſto⁹ nauis i me⁰ ſlumīs q̄ſ
cēs mutat locū mālē lʒ ſit ꝯtinue i eodē lo⁹ formali. i. i reſ-
pectu ad cētr̄ ⁊ polos mūdi. iō dicit Aui. ꝙ mot⁹ celi nō eſt
localis ſʒ ſitualis: q: ē mot⁹ ad ſitū ⁊ nō ad locū: lʒ ꝯm̄. repre
hēdit Aui. i ḧ. Et iō pt̄ dici ꝙ ille ſit⁹ quē celū acq̄rit ꝑ motū
D ē i ꝑdicamēto vbi. ℭ Sʒ forte dices vbi ē circūſcriptio corpis
a loci circūſcriptione ꝓcedēs. ḡ ti i celo ē vbi: ꝙ hēat locū
circūſcribēte ipʒ. ℭ Ad ḧ pt̄ dici ꝙ cētr̄ ē loc⁹ celi. vt dcm̄ ē:
nō q: ꝯtineat ipʒ: ſʒ q: i ordine ad ipʒ ſit mutatio ſui ſit⁹: ⁊ lo
cus ſic dict⁹ dr̄ trāſuptiue: ⁊ nō ꝓprie: ⁊ iō Comē. 4. phy. mul
totiēs dicit: celū nō hʒ locū vep̄ itelligēs ꝑ locū vep̄ vltimuʒ
corporis ſubeūtis locatū: ⁊ dn̄ melr̄⁹ ē dicē ſic: ꝙ cētr̄ ſit loc⁹ ce
li q̄ȝ ꝙ ille ſit⁹ ſit loc⁹ celi: ⁊ q: ille ſit⁹ ē i ꝑdicamēto vbi ⁊ cāt
a loco trāſumptiue: nō a loco v̄o. deſcriptio ḋo ipſi⁹ vbi itel
ligit ō vbi cāto a lo⁹ v̄o: ⁊ ꝑ ḧ pʒ ſolutio ad iſtātiā. ℭ Itē illa
E dſcriptio ō vbi ſupra poſita dʒ itelligi ō vbi qḋ ē i corporib⁹
motis motu locali recto a cētro vel ad cētr̄: ⁊ nō ō vbi qḋ ē
i corpore circulari qḋ circulariſ mouet᷑. ℭ Hic dicit Alber
tus ꝙ ſupma ſpa nō ē i loco: ⁊ ꝑ locū itelligit locū diffinitū. 4.
phy. ⁊ ſbdit ꝙ ſi. ut i ipſo vniuerſo dat᷑ aliqḋ corp⁹: qḋ ita eſt
locatū ⁊ ꝯtētū ꝙ nihil ꝯtinet vt elemētū ⁊ ſic dat᷑ aliqḋ cō
paritū ꝯtinēs oia ꝙ a nullo ꝯtinet᷑ vel locat᷑: ⁊ tale ē celū vl
pmū. ℭ Dicit et̄ Albert⁹ ꝙ q̄dā ſunt i loco ſicut in g̃nāte ⁊
ſaluāte ipſa. vt q̄ localit᷑ mouet᷑ motu recto i ſpa actiuop̄ ⁊
paſſiuop̄: ⁊ idigēt talis exterioi ꝯtinēte vt ſaluent᷑. ḧ ſunt
elemēta ⁊ oia mobilia motu recto. Alia dn̄r eē i lo⁹ q: ſaluāt
alia lo⁹ ꝯtēta ab eis ꝑ mo᷑m̄ cēndi i poſitū. 4. phy. q̄ cā ē i eſ
ſectu: ⁊ rex i regno. ⁊ dc⁹ i creaturis: ⁊ ḧ mō ſupma ſpa ē i lo⁹
tāq̄ȝ ꝑn᷑m̄ ſaluati᷑m̄ oīuʒ locop̄ toti⁹ ſpe actiuop̄ ⁊ paſſiuop̄.
ℭ Et ſi dicas. corpora celeſtia mouet᷑ ſʒ lo᷑m̄. ḡ ſunt in lo⁹.
F ℭ Albert⁹ dicit ꝙ vep̄ ē ꝙ ḧ ſpa mouet᷑ ꝑ locū ſine loco: q:
mouet᷑ i diſtātijs loci vel dr̄ijs loci q̄ ſunt añ ⁊ retro: dextp̄
⁊ ſiniſtp̄: ⁊ vndiq̄ȝ ⁊ eq̄lit᷑ circa cētr̄: ſʒ nō mouet᷑ ad locū: vn̄
breuiter ḧ ē ītētio alberti ꝙ celū nō ē i loco ꝯtinēte: q: ē ꝑ᷑m̄
locāsꝫ ſed eſt in loco: q: refert᷑ ad locū: q: ē oīuʒ locop̄ loc⁹.
Opinio cōmē. tn̄ cōior eſt ꝙ ſupꝛema ſpera ſit in loco per cē
trum eius cum ſpera terre ſit concentrica celo vltimo.

ℭ Caret autē vbi intēſione ⁊ remiſſione. Nō
enim dr̄ alter̄ altero magis eē in loco vl̄ mi
nus: lʒ tn̄ maiorē locū ⁊ minorē poſſideat: ſi

ĉt ſm̄ vbi vl̄ q̄ȝtitatē aliquā ſm̄ id qḋ q̄lē ē.
ℭ Ipſuʒ vbi nec remitti nec itēdi pōt: nō eni ARGL.
dici pōt alteruʒ altero plus minuſue in loco
eſſe: q̄ȝq̄ȝ maiorē vel minorē locū poſſidens
porro plus ⁊ minus: nec in ipſo vbi nec in
quantitate cernitur. At in qualitate cernit᷑.
ℭ Hec ē 3ᵃ pars h⁹. ca. in q̄ ponūt᷑ ꝓprietates accñtales ipſius
vbi ⁊ ſunt due: vna eſt ꝙ vbi nō ſuſcipit magis ⁊ minus: ⁊ ḧ ē
ꝯ. 14. h⁹ lib. Et ꝓbat᷑ ſic. Nullus locus ſuſcipit magis ⁊ mi
nus. ḡ nullū vbi ſuſcipit magis ⁊ minus ꝯn̄a pʒ: q: vbi cāt᷑ a
lo⁹ tāq̄ȝ a cā ꝓpa ⁊ adeq̄ta: ⁊ ſic ſi nō ē magis ⁊ minus i cā nō
eſt magis ⁊ minus i ꝓpo effectu eiuſdē: aīs ꝓbat᷑ ſic: q: nulla
q̄ȝtitas ſuſcipit magis aut min⁹ mō. n. dr̄ aliqd magis aut mi
nus ſʒ q̄ȝtitatē: ſʒ bn̄ ſʒ q̄litatē: ſʒ loc⁹ ē q̄ȝtitas. ḡ loc⁹ n̄ ſuſci
pit magis aut min⁹ m̄ ipʒ vbi: lʒ aliqd ſit i maiori lo⁹ q̄ȝ aliḋ.
ℭ Ineſt aūt vbi nihil eē ꝯtrariū: eo ꝙ nec loco
q̄dē ꝯtrarietas ineſt: locus eni loco ꝯtrari⁹
nō eſt: qm̄ aūt nec in alijs manifeſtum eſt.
ℭ Gen⁹ hoc ⁊ ꝯtrarijs carebit: q: neq̄ȝ loc⁹ hʒ ARGL.
ꝯtrariū: nec enim locus loco ꝯtrarius adhi-
beri poteſt: i ceteris q̄dē vbi nemo dubitat.
ℭ Secūda ꝓprietas ipſi⁹ vbi ē ꝙ vbi nihil ē ꝯ̃riū: ⁊ ḧ ē ꝯ. 15.
h⁹ lib. q̄ ꝓbat᷑ ſic. Nō. n. ē vn⁹ loc⁹ ꝯ̃rius alteri loco. ḡ nec
ipſi vbi erit aliqd ꝯ̃riū. ꝯn̄a pʒ ꝑ ḧ ꝙ vbi eſt ꝓprius effectus
loci. aīs pʒ: q: q̄ȝtitati nihil eſt ꝯ̃riuʒ: vt pʒ ex libro predica
mentorum: ⁊ per conſequens ipſi vbi nihil eſt contrarium.
ℭ Surſuʒ aūt ⁊ dorſuʒ eē ꝯtraria pl'ib⁹ vr̄r eē:
multū. n. diſtare vr̄ id qḋ ſurſuʒ ē eē: ⁊ id qḋ
ē dorſuʒ eē: queādmodū ſurſuʒ ⁊ dorſuʒ: q̄re
vbi ꝯtrarietas maxime vr̄ circa ſurſum ⁊ de
orſū eē queādmodū ⁊ ꝯtrarietas circa locū.
ℭ Illḋ diſceptationē hʒ ꝙ hec duo ſurſū eē. ARGL.
dorſuʒ eē vr̄r inter ſe ꝯtraria: nā ea q̄ in ſum
mo agūt ab hijs q̄ i imo ſunt diſtare plimuʒ
noſcunt᷑. Sicut ⁊ loc⁹ ſupnus ab iferno quā
obrē illa duo vbi: ſurſuʒ eē deorſuʒ eē: queād
modū ipſa quoq̄ȝ loca ꝑiclitāter eē ꝯtraria.
ℭ Mouet ⁊ ſoluit vnā dubitationē q̄ talis eſt. Surſum ⁊ de-
orſuʒ ſūt ꝯ̃ria: q: max᷑ diſtāt ſub eodē gn̄e. Cū igit᷑ aliqḋ vbi
ſit ſurſuʒ: ⁊ aliqḋ vbi ſit deorſuʒ: vr̄ ꝙ vbi ſit aliqd ꝯ̃rium.
ℭ Cōtingit aūt duo i eodē eē ꝯtraria. Surſuʒ
eni eē ⁊ deorſuʒ eē i eodē ſunt. Idē eni ſurſū
⁊ deorſuʒ ē ad diuerſa q̄dē ſumptū: nā turris
altitudo ſurſuʒ ē ad nos. Spe v̄o extremita
ti cōparata inferiorē. Amplius ꝯtrariū quo
q̄ȝ idē ſibimet fore ꝯtingit. Si. n. ſurſuʒ eē ⁊ i
ferius eē ꝯtraria ſunt: cū idē ſurſuʒ ⁊ deorſū
ſit: ꝯtingit idē ſibimet ꝯtrariū fieri: nō eſt igi
tur ꝯtrarietas vlla in eo qḋ in loco eſt eſſe.
ℭ Ceter̄ q ꝯtraria ea faceret. Si i eodē ſubo
ꝯtraria ſtatueret: nā hec q̄ dico ſurſū eē. De ARGL.
orſuʒ eē i eodē hr̄i pn̄t. Eadē eni res: ⁊ ſurſū
⁊ dorſū eē dr̄ tn̄ nō ad idē relata: vt nunc tur
rium cōparate ad nos ſurſum erunt. ad celi
facies deorſum. Item futurū eſt vt idem ip
ſum ſibi contrarium fiat. Si enim poteſt idē

et ſurſuʒ et deorſuʒ eē ꝯtinus ꝙ ponunt̃ hec i
ter ſe ꝯtraria: idē ipʒ ſibi ꝯriū efficit̃: ꝑ hec q̄
dcā ſūt: id qḋ ē i loco eē liberū a ꝯrijs aſſerit̃.

Iſtā dubitationē ſoluit auctor dicēs ꝙ ſurſuʒ et deorſuʒ nō ſunt ꝯria: et h̄ eſt ꝯ. c 6. hui⁹ lib. q̄ ꝓbat̃ deducendo ad ipoſſe du᷑. qr ꝑ ſeq̄ret̃ ꝙ ꝯria eēnt ſil̄ i eodē: qr idē ē ſurſuʒ et deorſum. altitudo. n. turris ꝯ ꝯparationē ad nos eſt ſurſuʒ: et per ꝯparationē ad celū ē deorſuʒ. Si igit̃ ſurſuʒ et deorſuʒ eēnt ꝯria cū idē ſit ſurſuʒ et deorſuʒ ſeq̄ ꝙ i eodē eēnt ſil̄ ꝯria ꝯnominatiue. ſʒ h̄ ē ipoſſe. ḡ illud ex q̄ ſeq̄tur. Scḋo ꝓbat̃ ſic. Si ſurſuʒ et deorſuʒ eēnt ꝯria: cū idē ſit ſurſuʒ et deorſuʒ: ſeq̄ret̃ ēē ꝙ idē eēt ꝯriū ſibi ipſi: qḋ ē ipoſſe. ḡ et c̄. Circa p̄dcā dubitatur: et vī ꝙ i vbi ſit ꝯrietas: qr i loco eſt ꝯrietas: ergo et in vbi. pʒ ꝯn̄a. et an̄a ꝓbat̃ ducte p̄hi. 4. phẏ. q dicit ꝙ p̄ᵃ ꝯrietas ē circa locū. G
Quō ãt ſumatur vbi Anto. And. li. x. meta. q. 6.
Pꝯ. i vbi ē mot⁹ ḡ et i vbi et i loco ē ꝯrietas. pʒ ꝯn̄a. qr mot⁹ ē d̄ ꝯrio i ꝯriū. 5. phẏ. ꝯ. q̄cūq̄ max̄ diſtāt ſunt ꝯria: ſʒ vbi ſurſuʒ et vbi deorſuʒ max̄ diſtāt. ḡ ſunt ꝯria. ꝯn̄a pʒ. et maior ex. 5 meta. c. d̄ oppoſitꝭ. et minor ē pʒ: qr deorſuʒ i cētro: et vbi ſurſuʒ i ſup̄ma ſpa maxi̇̄ diſtāt. Pro iſtis eſt notādū p̄ ꝙ loc⁹ q̄ztū ꝓpoſito ſpectat: ſumit̃ dupl̄r. vno⁹ ꝓ ꝯtate ꝯſeruatiua locati ſiue ſit influētia q̄cq̄d ſit multiplicata a ꝑ ꝯtinēte in h̄ iferiora: et iſte locus ē i p̄dicamēto q̄litatꝭ: et i eo reperit̃ ꝯrietas ſicut et in gn̄e q̄litatꝭ. H
Alio⁹ accipit̃ locus mal̄r: et ſic ē vltimū corporis ambiētis locatū: et iſte loc⁹ nō h̄ꝫ ꝯriū ſicut nec genus q̄ztitatꝭ.
I
Notādū eſt vlterius ꝙ diſtantia poſita i diffōne ꝯrioꝝ nō ē localis ſed formalis: vn̄ ꝯria maxime diſtāt diſtātia formali: ſʒ d̄ locali nō oꝫ: hec diſtantia formalit̃ reperit̃ ſil̄r iter ens et nō ens: q̄ dꝫ eē īfinita: quā ſolus ꝑtrāſiit deus i creatione de nihilo aliq̄d ꝓducēdo.
K
Nō ſilr̄ ꝙ q̄ztitas ſiue diſtātia dupl̄r ꝯſideraṫ. phẏſice et mathematice ſiue geometrice. Primo⁹ ſic dat̃ i entib⁹ maxime diſtātia ſiue q̄ztitas. ſ̄o. v̄o mō nō ꝯtingit: vt in alia ſcientia pʒ.
L
Sciendū ē vltimo circa hāc partē ꝙ Albertus dicit h̄ ꝙ ſi ſurſuʒ et deorſuʒ eēnt ꝯria nūq̄ꝫ ineſſent eidē ſimul nec ſimpliciṫ nec incōparatione ad aliq̄d aliud: ſicut qr albū et nigrū ſunt ꝯria nūq̄ꝫ ſunt in eodē nec ſimpliciṫ nec in reſpectu ad aliud. Nūc ãt ſurſuʒ et deorſuʒ inſunt eidē in reſpectu ad diuerſa vt dcm̄ ē: ideo nō ſunt ꝯria. Ad p̄ᵐ ḡ argᵐ et 3ᵐ pʒ rn̄ſio ex dcīs. Ad ſʒ pʒ rn̄⁹ ex. c. d̄ q̄ztitate. Ordinatio v̄o i arbore p̄dicamētali iſtoꝝ ſex ꝑncipioꝝ relinquit̃ ſolertie ſtudentis. Sufficiat tm̄ exēplū ordinare ad p̄dicamētū vbi. ponēdo vbi ꝓ gn̄e gn̄aliſſimo et capiēdo vbi ſimp̄ et vbi ꝯpoᵐ ꝓ gn̄ibus ſubalternis: ſpēs v̄o ſpāliſſime cū vbi cauſent̃ ex circumſcriptione loci ſumant̃ ſʒ ſpēs diuerſas locoꝝ: que inx̄ cōmē. 3. phẏ. tractatu d̄ infinito: ſumunt̃ ſʒ varias ſpēs corporum. Sunt ãt corpoꝝ q̄nq̄ ſpēs. ſ. 4ᵒʳ elemēta et 5ᵘ eēntia: q̄ ē celū: et iſtoꝝ q̄dā mouent̃ circul̄r vt celeſtia corpora: q̄dā motu recto. ipſius ḡ vbi qḋdā eſt in eo qḋ mouet̃ motu circulari vt i celo: et qḋdā ē ipſi⁹ moti motu recto: et h̄ dupl̄r vel a cētro vel ad cētrū. ꝑ⁹ dupl̄r: vel ſimp̄. et ſic eſt vbi ſurſum ignis: vel in reſpectu: et ſic eſt vbi aeris: ad centrum dupl̄r. ſimpliciter: ſic eſt vbi terre. in reſpectu: ſic eſt vbi aque.

Poſitio v̄o eſt q̄dā ſit⁹ partiū et gn̄onis ordinatio ſʒ quam dn̄r ſtantia vel ſedentia: et lenia vel aſpera vel quomodolʒ aliter diſpoſita.

ARG. Poſit⁹ ē collocatio q̄dā ptiū: et ea quā factū ipſe dicit: ꝑ quā dn̄r aliq̄ vl̄ ſedere vl̄ ſtare vl̄ cubar̄: itē vl̄ aſp̄a vl̄ lenia vl̄ alr̄ ꝯpoſita.

Illud eſt 5ᵐ cap̄lm huius ſcdi tracta. in quo auctor determinat de 5ᵒ p̄n⁹. ſ. de pōne: et ꝯtinet duas partes. In p̄ᵃ determinat d̄ pōne quātū ad eius eēntialia. In ſʒa ibi. (Suſcipe ãt vī.) determinat d̄ pōne quātū ad eius ꝓprietates accītales: unde p̄ᵃ parte ponit̃ d̄ſcriptionē pōnis: vn̄ dicit: ꝙ pō eſt q̄dā ſitus partiū vel ordinatio partiū ſʒ quā aliq̄s dr̄ ſedētia vl̄ ſtātia aſpera vel lenia vel q̄uolʒ alr̄ diſpoſita: ſupple reſpcū loci. M
Nota ꝙ Albertus hic ponit tres ſignificationes pōnis. nā vno⁹ accipit̃ poſitio vt refert̃ ad illud cuius eſt poſitio: et ſic eſt in p̄dicamēto relōnis: alio⁹ accipit̃ ꝓ ordinatione partium in toto abſolute: et ſic ē q̄dā dr̄a q̄ztitatis: et ſic diuidit̃ q̄ztitas in h̄ñtes pōnē in partib⁹ et c̄. tertio mō accipit̃ poſitio ꝓ ordinatione partiū in toto in cōparatione ad locū: et ſic eſt poſitio de q̄ agit̃ hic: vn̄ pō ꝓut eſt ꝑncipiū eſt q̄dā forma ſʒ quā partes ipſius totius ſunt in toto in reſpectu vel ordine ad locū. vn̄ talis forma eſt pō in abſtracto. ſʒ eē ipſoꝝ partium i toto reſpectu loci eſt poſitio in cōcreto. Adhuc addo alias tres ſignificationes pōnis: nā poſitio vno⁹ dr̄ dignitas vel maxima: et ſic accipit̃ ꝑ poſte. alio mō accipit̃ ꝓ opinione extnea alicuius: et ſic rn̄dēs ponit poſitionē ſuā vel opinionē ſuā. tertio mō accipit̃ ꝓ quadā ſpecie obl̄gonis que obligat ad ſuſtinendū aliq̄d ꝓ v̄o. N
Circa deſcriptionē pōnis eſt notanᵐ ꝙ loq̄ndo de pōne q̄ eſt ordinatio partiū in toto in cōparatione ad locū ſic duplex ē poſitio. Po̅ du-plex.
Quedā eſt pō ex gn̄atione nālī: et eſt illa q̄ ſtatim ineſt rei cū ipſa eſt gn̄ata: et huiuſmodi aſperitas et lenitas ſtatim cū res eſt gn̄ata ineſt ſibi. Alia eſt pō q̄ eſt a ꝯſueto mō nāē: vt ſeſſio vel ſtatio: et ſic de multꝭ alijs: qr ſeſſio nō ſtatī gn̄at̃ cū re: ſʒ ſit in eo ex ꝯſueto mō nāē: vn̄ h̄ꝫ hō ꝯſuetudinē a nā aliq̄n ad ſedēdū: aliq̄n ad ſtandū: ꝙ aūt ſeſſio et ſtatio ſint poſitiones pʒ: qr ſunt enim for̄ q̄bus partes ordinant̃ in toto in cōparatione ad locus. vn̄ hō q̄n ſedet alr̄ ſe h̄ñt partes ordinate i toto reſpectu loci: qr q̄n ſedet h̄ꝫ tibias flexas et curuatas reſpectu loci: quādo autē ſtat h̄ꝫ ptes rectas: et aliter diſpoſitas q̄ꝫ ante. Et ſʒ aliquos in iſta deſcriptione tāgit vtrūq̄ modū poſitionis: ꝑ hoc enī ꝙ dicit ꝙ pō eſt q̄dā ſitus partiū: tāgit pōnē q̄ ſit ex ꝯſueto mō nāē: ꝑ h̄ ꝙ dicit gn̄ationis ordinatio. i. rei generate ordinatio tāgit pōnē q̄ ſit ex gn̄atione nālī: vn̄ ꝑ deſcriptionem pōnis inducit̃ diuiſio: et ſʒ hāc expoſitionē h̄ cōiunctio et poſita in deſcriptione pōnis nō tenet̃ ꝯiunctiue: ſed diſiunctiue. Alij dicunt ꝙ in iſta deſcriptione nō innuit̃ diffinitio poſitionis: ſed magis diuiſio: vt patet per exempla q̄ ponit in explanatione deſcriptionis poſitionis: et ſic h̄ cōiunctio et poſita in deſcriptione pōnis nō tenet̃ copulatiue ſʒ expoſitiue: vn̄ ſenſus d̄ſcriptionis eſt iſte: poſitio eſt q̄dā ſitus partiū et rei generate ordinatio: et ſic generatio in propoſito nō accipit̃ ꝓ gn̄one q̄ eſt trāſmutatio: ſʒ ꝓ re gn̄ata. O
Intelligendū eſt h̄ ſʒ Albertū ꝙ ſitus eſt in plus q̄ꝫ poſitio: qr ſitus reperit̃ tam in mathematicis q̄ꝫ in nālibus: poſitio v̄o ſolum reperit̃ in rebus nālibus: et ſic ſitus cum ſit in plus q̄ꝫ poſitio bene ponitur in deſcriptione poſitionis. Situs in plus q̄ꝫ pō.

Sedere autem aut iacere poſitiones non ſunt: ſed denominatiue dicuntur ab his.

ARG. Nam ſedere ſtare cubare ipſa non ſunt poſitus: ſed denominatiue ab ijs dicuntur.

Qr dcm̄ ē ꝙ ſeſſio et ſtatio ſunt pōnes: poſſet aliq̄s credere ꝙ ſedere et ſtare ſunt pōnes. Iſtud remouet auctor dicēs ꝙ ſedere et ſtare nō ſunt pōnes: ſʒ ſunt dcā d̄noīatiue a pōnib⁹.

Solet ãt qḋ iduci d̄ curuo et recto et aſp̄o et leni. Quadrāgulo et triāgulo: bicubito et tricubito: magno et ꝑuo: breui: et lōgo et ſil̄ib⁹: q̄ꝫdā eni ptiū pōnē ſignare vī. Aſpeꝝ eni dī cui⁹ ptiū alta alteri ſupeminet: lene v̄o cui⁹ ꝑticule eq̄l̄r porrecte ſunt. Sil̄r ãt et d̄ reliq̄s. Nō ſunt aūt pōnes ea q̄ dicta ſunt oia: ſʒ q̄lia circa ſitū exn̄tia: eo nāq̄ ꝙ ptes ſic diſpoſite ſunt ex eo talia ſenſib⁹ iudicant̃. non aūt ex eō ꝙ talia. i. aſp̄a vel lenia vl̄ bicubita vl̄ tri

cubita ſint. Siſr ãt ð aliis q̃ hmõi partiũ hñt diſpõnẽ. Erit igiť vnũqδq; pmiſſoꝝ nõ poſitio: ſʒ quale quod circa poſitionez naſcitur.

ARGI. ℭ Sʒ q̃ri ſolet ð recto: curuo: ſcabritia: leuore: q̃drangulo: bicubito: tricubito: magno: paruo: breui: lõgo: ſil'ibus: q̃ſi poſitũ quedaʒ partiũ: nec magnopere aliã nãʒ ſignãre videantur. Hoc eni aſpeꝝ ſiue ſcabrũ eẽ dĩ cuius partes alie pminent: alie reſiliũt. leue cuius partes indirectuʒ oẽs ⁊ eq̃l'r ꝯplanate ſunt. Hoc ⁊ in ceteris inuenias. An poſitus non ſunt oĩa ea: ſʒ q̃litates circa poſitũ verſantes. Ex eo. n. ꝙ partes hoc vel hoc diſpoſite iuncte ſunt atq; cõdite: indicat ea ſenſus eẽ vel aſpera: vel leuia: bicubita: vel tricubita: non ecõuerſo. Hoc ipʒ i cetera id gen⁹ ðcerni cõueniet: q̃re ſingula ea nõ poſit⁹ hñi: ſʒ q̃litates ex poſitu pfectas: ⁊ eẽ poſitũ ꝯſtituas nece ẽ.

ℭ Mouet ⁊ ſoluit dubitationẽ q̃ ſolebat induci: vtrũ curuuʒ ⁊ rectũ: aſpeꝝ ⁊ lene: ⁊ ſic de ſilib⁹ ſint poſitiones: ⁊ argr̃ ꝙ ſic: q: oĩa iſta dñt ordinationẽ partiuʒ in toto in cõparatione ad locũ. q̃ ſunt põnes. Iſtã dubitationẽ ſoluit auctor ⁊ dicit ꝙ iſta ⁊ hmõi nõ ſunt poſitiones: ſed ſunt q̃lia circa ſitũ ⁊ circa põnem. Et rõ eſt q: p ſe pcipiũtur a ſenſu: vñ aſperũ ⁊ lene: curuũ ⁊ rectuʒ: ſunt q̃litates ſenſibiles cãte ex ſituatione partiũ in toto reſpectu loci. vñ dicit auctor ꝙ ex hoc ꝙ partes ſunt ſic diſpoſite ex ħ talia iudicanť a ſenſibus. ſ. aſpera ⁊ lenia. bicubita vel tricubita. Ex hoc ꝯcludit ꝙ vnumqδq; iſtoꝝ nõ eſt põ: ſʒ q̃le qδ naſciť ex tali põne. ℭ Sʒ dubitaťe: q: pħs l p̃dicamẽtis. c. de q̃litate. dicit ꝙ aſpeꝝ ⁊ lene: rectũ ⁊ curuũ nõ ſunt q̃litates ſʒ põnes: ⁊ auctor dicit ħ ꝙ nõ ſunt põnes: ſʒ q̃litates: ⁊ ita vĩ ꝙ auctor ħ ꝯdicit Ari. in p̃dicamẽtis. ℭ Dõʒ ꝙ aſperitas ⁊ lenitas ſunt nõia equoca. vno°. n. ſignãt ordinationẽ partiũ in toto in cõparatione ad locũ: ⁊ iſto mõ nõ ſunt q̃litates. ſʒ põnes. vt dicit pħs in p̃dicamẽtis. Alio° ſignãt q̃litates ſenſibiles reſultantes ex ordinatione taliũ partiũ in toto: ex hoc. n. ꝙ partes ſic ordinanť in toto. vel ex hoc ꝙ vna pars ſupereminet alteri: vel ex hoc ꝙ partes equalr̃ iacẽt: reſultat alia ⁊ alia q̃litas ſenſibilis: nã in leui eſt q̃litas ſenſibilis p quã lene mouet ſenſum: vñ auctor p aſperũ ⁊ lene ħ intelligit q̃litates reſultantes ex ordinatione partiũ i toto ⁊ pħs p aſpeꝝ ⁊ lene intelligit ordinationẽ partium in toto in cõparatione ad locũ. Et ſic auctoritates iſte que videntur eſſe ꝯrie nõ ſunt ꝯrie pp equiuocationem.

A

ℭ Suſcipe ãt vĩ ſit⁹ ꝯtrarietatẽ. Nã ſedeř ad id qδ ẽ ſtare ꝯtrariũ eẽ vĩ. Cõtraria eni ſť q̃ i īdiuiduo vno codẽq; tpe ipoſ'e ẽ ſil' repiri: viciſſiʒ tñ poſ'ia ieſſe. Sedẽs eni ilico pt ſtare ⁊ ſtãs ſedere: q̃cũq; ãt ſedẽte ipoſ'e ẽ cuʒ ſtare.

ARGI. ℭ Et vĩ q̃dẽ gen⁹ hoc agnoſceř ꝯria. Duo. n. illa ſedeř ſtař ꝯtraria ſuſpicari poſſunt⁹ vtiq; ſi ꝯtraria ea ſunt: q̃ nõ codẽ tpe ꝯtineri pñt i vno aliq̃: ſʒ vicib⁹ alternãt: is ãt q ſedet / illico ſtare pt: ⁊ q ſtat ſedere. nõ tñ codẽ tẽpore.

ℭ Hec eſt ſa pars p̃ncipalis huius. c. i q̃ auctor ponit ꝓprietates accñtales põnis: ⁊ ponit tres ꝓprietates. duas cões. ⁊ vnã ꝓpaʒ ipſi põni. p̃ ꝓpetas cõis talis eſt ꝙ põni nihil eſt ꝯriũ. ℭ Circa hãc ꝓpetatẽ ſic ꝓcedit. p° dubitat circa hãc ꝓpetatem ꝓbando ꝙ põni eſt aliqd ꝯriũ: ⁊ hoc ꝓbat: q: ſedere ⁊ ſtare que ſunt põnes vel denominatiue dcã a põnib⁹ videtur eẽ ꝯria q: ſunt poſita ſub codẽ gñe: ⁊ nõ pñt ineẽ eidẽ ſil ſʒ ſucceſſiue: ⁊ alia vñr eẽ ꝯria: ergo vĩ ꝙ põni ẽ aliqd ꝯriuʒ.

ℭ Ponẽtib⁹ ãt nobis hec ꝯtraria eẽ iconuenientia recipe cogimur: eo ꝙ vnũ ꝯtrarium ſit pluriũ. Secũdũ eteni collectionis ꝯiunctiaʒ nõ magis ſedere ad id qδ ſtare ẽ ꝯtrariũ q̃dẽ ẽ q̃ʒ ad accũbeř. Siſr ãt ⁊ queadmodũ ſedere ⁊ ſtare nũq; i codẽ ſil' repiunť ita nec ſedere ⁊ accũbere ⁊ ſtare: ſñm igitur huiuſmodi diſpoſitiones ſitui nulla contraria inerit.

ARGI. ℭ An ſi ꝯtraria ðcernim⁹ ſedere: ſtare ꝓtinus adeũdũ ẽ icõmodũ: vt nõ vni vnũ ꝯtrariũ: ſʒ vni plura ꝯtra ponãť: nã illo q̃dẽ argumẽto nõ plus ꝯtraria ꝓbanť: ſedere: ſtare: q̃ʒ ſedere: accũbere: cũ nemo ſit q ſedere: ſtare accũbere poſſit: codẽ pũcto tpis ñ poſſit p vices. Nř ꝯſtituẽdũ ẽ poſit⁹ hmõi ꝯrios īter ſe ñ eẽ.

ℭ Soluit iſtã dubitationẽ declarãdo ꝙ nihil eſt ꝯriuʒ põni. ⁊ hec eſt ꝯ. 18. huius libri. Et probať ſic: q: ſi põni eſt aliqd ꝯrium maxime videť ꝙ huiõi. ſ. ſtare ⁊ ſedere e ſunt ꝯtraria: ſʒ iſta nõ ſunt ꝯtraria: ergo ⁊c. maior pʒ: ⁊ minor ꝓbať du°. primo ſic: q: ſi ſedere ⁊ ſtare eſſent ꝯtraria: eadẽ rõne ſedere ⁊ accũbere eſſent ꝯtraria: ⁊ ſi ſedeř ⁊ accũbere eſſent ꝯtraria ſequereť ꝙ eidẽ multa eſſent ꝯtraria: quod eſt falſum ⁊ contra Ari. qui dicit in topi. ꝙ vni tñ contrariatur vnum.

ℭ Fortaſſis ãt nec iſolitũ videbiť q̃dẽ vnum plib⁹ eẽ ꝯtrariũ. Pallor. n. ad albũ ⁊ nigrũ ꝯtrariũ vĩ eẽ. Nã ſub codẽ gñe cũ ſint nũq; i codẽ īueniunť ⁊ viciſſiʒ trãſmutanť. Relinquiť. igiť vnũ plib⁹ eẽ ꝯtrariũ. Nõ ãt ẽ pallidum ad albũ vel nigꝝ ꝯtrariũ. eteni cũ vtrũq; in codẽ ẽ. pallor. n. ⁊ colores reliq ex albo ⁊ nigro ꝯficiunť. Neceſſariũ ergo eſt in quocunq; pallidum eſt in oĩ eo quidẽ eſſe album ⁊ nigrum. Siſr autẽ ⁊ de ceteris coloribus.

ARGI. ℭ Quãquã fortaſſe nõ iſolẽs oĩno ſit: vt ꝯria q̃ñq; vnius plura cõparcãt. q̃ppe ſi pallori ꝯria noſcãť: ⁊ cãdor ⁊ nigritia: nã ⁊ ſub idẽ genus funguntť: ⁊ mutuo quoq; cõmeãt. An ꝯria pallori cãdor ⁊ nigritia nõ ſũt. q̃ñ pallor ⁊ ceteri colores intermedij cõſiſtere nõ pñt ipromiſcui: ſʒ ex nigritia cãdore tẽperãt oẽs ⁊ cõfundunť. Quãobrẽ vbicũq; vl' pallor / vl' color alius huiuſmodi cõſpicitur: i ibi tũ nigritiaʒ tum candorẽ / intelligi neceſſariũ eſt.

ℭ Ponit ⁊ remouet qδdã dubiũ circa p̃dicta. q: videť ꝙ plura ꝯtrarienť eidẽ: q: tã albũ q̃ʒ nigrũ ꝯtrarienť pallido. ⁊ ſic videť ꝙ plura ꝯtrarienť eidẽ. Iſtud remouet auctor ⁊ dicit ꝙ pallidũ nõ cõtrariať albo ⁊ nigro. q: pallidũ componiť ex albo ⁊ nigro. ⁊ p ꝯñs nõ cõtrariať albo ⁊ nigro. ℭ Intelligendum ꝙ pallidũ nõ ꝯtrariať albo ⁊ nigro cõtrarietate q̃ eſt maxima diſtantia aliquoꝝ poſitoꝝ ſub codẽ gñe q̃ ꝯtrarietas dĩ extremi ad extremũ. ſed pallidũ ꝯtrariať albo ⁊ nigro ꝯtrarietate que eſt medij ad extremũ. Si. n. pallidũ contrariet albo ⁊ nigro ꝯtrarietate q̃ eſt extremi ad extremuʒ: pallidũ tunc nõ cõponereť ex albo ⁊ nigro cõpõne virtuali

B

qđo mixtū ꝯponit̄ ex elemētis. nā vnū ꝯriorū extremoꝝ nō ꝯtinet v̄tualr̄ aliud extremū: ⁊ ita vtrūq; dcm̄ ē veꝝ. ſ. pallidum nō ꝯriat̄ albo ⁊ nigro ꝯrietate q̄ eſt extremi ad extremum. ſꝫ medij ad extremū. ⁊ tn̄ ꝯponit̄ ex albo ⁊ nigro qđ

C intellᵐ eſt d̄ ꝯpōne v̄tuali. ¶ Dubitat̄. qꝛ nō vꝫ veꝝ qđ auctor dicit. ſ. ꝙ pallidū ꝯponat̄ ex albo ⁊ nigro. Nā ſi h̄ eēt veꝝ tn̄ q̄cūq; eēt pallidū in eodē eēt albū ⁊ nigrū. ⁊ ſic ꝯria eēnt ſil in eodē. ¶ Ad oppoſitū arguit̄ ſic. qꝛ a pallido ad nigrum vel ad albū pōt eē motus. g̃ pallidū cuiq; illoꝝ ꝯriat̄. ꝯña pꝫ. cū motus ſit a ꝯrio in ꝯriū. Itē mediū ꝯriatur extremo. vt vult phs. 5. phy. ſꝫ pallidū eſt mediū inter albū ⁊ ni-

D grum. g̃ ꝯriat̄ vtriq; illoꝝ. ¶ Pro iſto eſt notā^m ꝙ ꝯpoſitio

Cōpoſitio du᷑. eſt du᷑ vt ſpectat ꝓpoſito nr̄o. ſ. formalis ⁊ v̄tualis. Realis vel formalis eſt illa in q̄ ꝯponētia manēt realiter in cōpoſito ſꝫ formas ſuas. vt ligna ⁊ lapides in ꝯpōne domus: ⁊ carnes ⁊ oſſa in ꝯpōne hoīs. Cōpoſitio v̄tualis eſt qñ ꝯponētia ſolū manēt in ꝯpoſito v̄tualr̄ ſiue ſꝫ q̄litates ſuas. ita ꝙ mixtū vel ꝯpoᵐ hꝫ tales q̄litates vel v̄tutes q̄s hñt cōponentia vel miſcibilia. ⁊ talis eſt ꝯpō mixta ex elīs ⁊ medij ex extremis. vt pallidi ex albo ⁊ nigro. nō ſequit̄ g̃ ꝙ vbicūq; eſt pallidū illic ſit albū vel nigrū. vt pꝫ. ¶ Sciendū eſt vlterius ꝙ du᷑ ē

E mediū. vt hꝫ. 4. me. ſ. p abnegationē extremoꝝ. ⁊ ꝑ participationē extremoꝝ. Exēᵐ pⁱmi. vt ſꝫ qđ nō eſt ſanū nec egꝝ eſt mediū abnegatiue inter ſanū ⁊ egrū. vt lapis. Exᵐ ſi vt pallidū qđ ꝑticipat d̄ vtroq; extremoꝝ coloꝝ ſꝫ cōez moᵐ loq̄ndi. ¶ Scire o᷑ēt ꝙ ꝯrietas eſt multiplex in ꝓpoſito vt

F vult ꝯmē. p̄. d̄ celo. q̄dā eſt extremi ad extremū. ⁊ iſta eſt maxima q̄dā eſt medij ad meᵐ. ⁊ q̄dā medij ad extremū. ⁊ iſte

Contrarietas multiplex. due vltime ſufficiūt ad motū nec ſunt ꝯrietates ꝓprie dicte. illud g̃ dcm̄ ꝙ vni tm̄ vnū eſt ꝯriū dꝫ intelligi de ꝯrijs ꝯrietate extremi ad extremū: ſꝫ nō de ꝯrijs ꝯrietate alis cōiter dcā q̄ eſt imꝑfecta. qꝛ ſic nō incōuenit vni plā ꝯriari. Alij tn̄ dicūt ꝙ ſi plā ꝯriant̄ vni. h̄ ē ſolū p accñs ⁊ nō p ſe. qꝛ pſe nō ꝯriatur vni ſꝫ ꝙ vnū ſed magis ꝓpt illud vnū accipit̄ vt plā. nā albū nō ꝯriat̄ pallido ſꝫ ꝙ pallidū. ſꝫ ꝓpt hꝫ aliq̄d d̄ nigredine. Silr̄ nigrū ꝯriat̄ pallido ꝓpt hꝫ i ſe albedinē. oñt g̃ ꝙ nigrū ꝯriat̄ albo in pallido⁊ albū nigro in pallido⁊ nō oñt ꝙ albū ⁊ nigꝝ ꝯrientur pallido. dicit. n. phs. 5. phy. ꝙ qñ ē motus ab extremo ad extremū. tunc ille motus eſt ad extremum in medio. i. ad meᵐ ꝓpt ꝯtinet in ſe aliq̄d extremi vt ſi ſiat motus d̄ albo in nigꝝ. tūc iſte motus ē ad pallidū ſub rōne nigri. vel ad nigrū i pallido. ⁊ ſic pt̄ ſuſtineri ꝙ nūq̄ꝫ plā ꝯriant̄ vni p ſe. vitia āt extrema ꝯriant̄ v̄tuti medie inter illa: nō ꝓpt illa vitia ſūt plā. ſꝫ ꝓpt ꝯueniūt i rōne mali ſiue vitij.

¶ Amplius āt contrarioꝝ q̄dē rō ē circa idē nā exiſtere. Sedere āt ⁊ iacere nō ſunt circa idē nā. ſed ſeiuncta ſunt. Eſt. n. ſedere circa rōnalia ꝓprie. Iacer̄ āt ⁊ accūbere circa diuerſa. hmōi āt ſignū eſt equi ⁊ bouis ſilitudo. quibus ſine dubio accubitus ꝓbatur eē.

ARGI. ¶ Iā ꝯrioꝝ ē eē idē nāe gen᷒ v̄ſari: ſeder̄ accūbere nō v̄ſant̄. Qm̄ ſeder̄ ꝑcipuū ē hoīb᷒ accūber̄ trāſlatitiū. Nā ⁊ ad muta q̄q; ꝑtinet nihilo. n. min᷒ recūbit ſiue cubat equ᷒ q̄ꝫ hō.

¶ Secūdo ꝓbat̄ qꝛ ꝯria hñt fieri circa idē. ita ꝙ circa qđcunq; hꝫ fieri vnū circa idē hꝫ fieri reliquū. ſꝫ ſtare ⁊ ſedere nō ſunt hmōi. vel nō hñt fieri circa idē. qꝛ ſedere ſit circa rōnabilia accūbere circa irrōnabilia. vnde ſedere non hꝫ fieri circa quodcunq; circa qđ habet fieri ſtare ⁊ accumbere.

¶ Propriū āt pōnis ē neq; cū minus nꝫ cūꝫ ampli᷒ dici. Seder̄ nāq; nō magis ē poſitio q̄ꝫ accūbere nec min᷒ nec ſedēs magis vel minus alteꝝ altero dicit̄: neq; accūbēs neq;

vniuerſaliter ſm̄ aliquā aliā poſitionem.

¶ Poſitus nec intēdi, nec remitti pñt: qꝛ nꝫ poſitus magis vel minus eſt ſedere q̄ꝫ recūbere: nec ſedens aliquis vel recūbens plus minuſue ſedens eſt: vel recūbens q̄ꝫ alter. ARGI.

¶ Secunda proprietas eſt non ſuſcipere magis ⁊ minus verbi gratia ſedere non eſt magis poſitio q̄ꝫ accumbere: nec vnus ſedens dicitur magis ſedens q̄ꝫ alius. ⁊ ſic de alijs.

¶ Magis āt vꝫ ꝓpriū poſitionis ſubē aſſiſtere. oībus q̄dē alijs formis ſuppoſitis. Poſitio āt nihil aliud eſt q̄ꝫ nālis ipſius ſubē ordinatio: q̄ a ꝑncipio q̄dē innata eſt vt q̄ aſperis ⁊ lenib᷒ eq̄lib᷒ ⁊ ineq̄lib᷒ ineſt vel a nullo q̄dā motu ꝯſueto vt ſeſſio ⁊ accubit᷒ ⁊ ſimilia. Quicquid igitur e proximo eſt ſubē aſſiſtens: id neceſſario poſitio eſt ⁊ omnis q̄dem poſitio hui᷒ rōnis ſuſcipit ꝑdicationē.

¶ Illud v̄o peculiare poſitus oīs eſt: ꝙ inter formas extrinſecus accidētes prime ꝑtinēt ad ſubāꝫ: nihil eniꝫ aliud vꝫ eē poſitus q̄ꝫ vꝫ nālis partiū ſubſtātie digeſtio: cuiuſmodi ē ea q̄ reb᷒ q̄buſdā ſtatiꝫ ab ortu ꝯuenit vt aſperis ⁊ leuib᷒: hirſutis: atq; glabris: vel nālis q̄deꝫ nequāq̄ꝫ: ſꝫ ex frequēti quodā ⁊ cōſuetudinario nāe motu nata collocatio cuiuſmodi ſunt recubitus atq; ſeſſus: quāobrē efficitur vt q̄cq̄d extrinſecus ſupuenit: ⁊ prime ꝑtinet ad ſubāꝫ: id oē poſit᷒ ſit oporteat. Et retrorſuꝫ quicq̄d poſitus eſt: id oē ſupueniat extriſec᷒: ⁊ ad ſubſtātiā prime ꝑtineat. ARGI.

¶ Tertia ꝓprietas pōnis eſt maxiᵉ ꝓprie aſſiſtere ſubē. ⁊ hoc eſt. qꝛ poſitio eſt nālis ordinatio partiū ſubē: ſed illa ordinatio p̄ᵒ aſſiſtit ſubē. ⁊ iō magis ꝓpriū eſt pōm aſſiſtere ſubē q̄ꝫ alijs formis. ⁊ hoc pꝫ tā de pōnib᷒ q̄ inſunt ex gn̄atione nāli cuiuſmodi ſunt. aſperitas ⁊ lenitas. equalitas ⁊ inequalitas q̄ꝫ etiā de eis q̄ iſunt ſubē ex cōſueto mō nāe. cuiuſmodi ſūt ſeſſio ⁊ accubitus ⁊ ſilia. Ex his ꝯcludit iſtā ꝓprietatē maxᵉ ꝓpriā pōni. Et pōt h̄ poni alia ꝯ huius libri q̄ eſt. 19. ⁊ eſt ꝓxime aſſiſtere ſubē eſt ꝓprietas maxime ꝓpria poſitioni. ⁊ hec ꝓprietas q̄ eſt ꝓxime aſſiſtere ſubē eſt cōuertibilis cum pōne. qđ pꝫ. nā oīs poſitio prime aſſiſtit ſubē. ⁊ oē prime aſſiſtens ſubē eſt poſitio. igit̄ ⁊c̄. ¶ Intelligendū ſꝫ Albertū h̄ ꝙ dr̄a eſt inter formas aſſiſtens ⁊ formas inherentes. nā forme inherētes ſunt forme q̄ cāntur totalr̄ ab intrinſeco. vt q̄ꝫtitas q̄litas ⁊c̄. ⁊ alie forme extrinſecus aduenientes dr̄ aſſiſtere ſubē. Et auctor ponit h̄ ꝓprietatē de formis aſſiſtentibus. ſbē. Eſt igit̄ ſic intelligēda ꝓprietas: ꝙ inter oēs formas extrinſecus aduenientes maxime ꝓpriū eſt poſitioni prime aſſiſtere ſbē. nec valent inſtantie de relatione actione vel paſſione. Nā auctor intelligit de formis extrinſecus aduenientibus. ⁊ intendit ꝙ de numero formarū extrinſecus aduenientium poſitio ꝑ ē prime aſſiſtit ſbē: ⁊ h̄ eſt verum. quare. ⁊c̄.

Ad mā vide Alberto. in li. 7 me. q. 3. et li. 7. q. 2. ſolu. p̄ᵒ.

Habitus āt eſt corpoꝝ. ⁊ eoꝝ q̄ circa corpus ſunt adiacētia ſꝫ quā hec q̄deꝫ habere: illa v̄o haberi dicunt̄.

¶ Habitus eſt ⁊ corporis ⁊ eoꝝ q̄ circa corpus ſunt applicatio: per quam hoc habere. illa vero haberi denominantur. ARGI.

¶ Illud

¶ Iſtud eſt 6ᵐ cap. in quo auctor determinat de hitu. ꝯtinet q̄tuor ptes p̄ncipales. p̄ª ē de deſcriptiōe hit⁹. 2ª ibi. (Hec āt nō ſ3 totū.) ē de diuiſiōe hit⁹. 3ª ibi (Suſcipit āt magis ⁊ mi/n⁹) eſt de ꝓprietatib⁹ accñtalib⁹ ipi⁹ hit⁹. 4ª q̄ icipit ibi. Dñr āt hie. de denoiatiuo hit⁹ .ſ. de ipſo hñe. In p̄ª g pte deſcribit hituz dicēs ꝙ hit⁹ eſt corpis ⁊ eoꝝ q̄ circa corp⁹ ſunt adiacē/tia. ſm quē qdā dñr hñe. vt corpa. ⁊ qdā dñr hāi vt ea q̄ ſunt circa corp⁹. Hec deſcriptio d3 ſic intelligi. hit⁹ eſt corpis ſub/iectiue ⁊ eoꝝ q̄ ſunt circa corp⁹ effectiue. vt idumēta vel ar/

A ma hituz faciūt. ¶ Nōn ᵐ eſt h̄ ꝙ hit⁹ ſumit̄ 3ᶜ. vnoᶜ ſm ꝙ dicit diſpōnē p̄manentē. ⁊ de difficili mobilē corpis vel aīe. ⁊ ſic eſt in p̄ª ſpe q̄litatis. alio° ſigt veſtimentū vt tunicā vel cap/pā ⁊ ſic eſt res artificialis. ⁊ nō eſt in aliquo gñeī3 eſt aggre/gatū per accñs. 3ᵒᶜ ſigt adiacētiā3 corpis ſbiue. ⁊ eoꝝ q̄ ſunt circa corp⁹ effectiue: ⁊ ſic hitus eſt p̄ntum p̄ſe. vñ hit⁹ ſm ꝙ eſt p̄ntuz eſt qōdaz exiſtēs in corpe ſubiectiue cātū effectiue

B ab alijs q̄ ſunt circa corp⁹. ¶ Nōn ᵐ eſt 2° ꝙ ſimplic⁹ in cō/mēto ſuo ponit ꝙ ad hituz ꝓut eſt p̄ntuz tria reqrunt̄. ſ. res q̄ h3 vt corpus. ⁊ res q̄ hā. ⁊ hec duidit̄. qa q̄daz ꝯtinet cor/pus vt veſtimētū vel calciamētū vel arma. q̄daz ꝯtinet̄ a cor/pore vt gladi⁹ vel haſta a manu. dicimus. n. ꝙ iſte eſt gladia/tor. 3ᶜ reqrit adiacētia paſſiua corpis. ⁊ adiacentia actiua eoꝝ que circa corp⁹ ſunt. ⁊ q2 multa ſunt circa corp⁹. ⁊ non

C tm̄ vna res. iō dixit ſunt circa corpa ⁊ non eſt. ¶ Noᵐ 3° de mente Cōmē. 5. meta. ꝙ hitudo ꝯtinētis ad ꝯtentum eſt 2ˣ

[H]titudo [d]uplex vna qua ꝯtinēs h3 ꝯtentū. ⁊ ex iſta hitudine cātur vbi in lo/co a loco ꝯtinente. alia eſt qua ꝯtentum dicitur hēc ꝯtinens ⁊ nō ecōuerſo. ⁊ ex iſta habitudine cauſat̄ habit⁹ p̄ntalis.

¶ Hec aūt nō. hoc aūt nō dr̄ ſm totū ſ3 ſ3 pti/cularē diuiſionē vt armatū eē ⁊ calciatū eē. His nāq3 eq̄ ſimplicia qdē noia poſita ſūt q/b⁹ appellarent̄ ea: ſ3 ſūt eis noia armatio ⁊ calciatio. hoꝝ aūt ad ꝓportionē ⁊ de reliqs.

[A]RGL. ¶ Que qdē nō ex corpis vniuerſi circūiectu. S3 ex amictu ſolo partiū dñr: vt bracatū/ar/matū eē/calceatū: ⁊ petaſatū eē. Ceteꝝ talia noib⁹ appellata nō ſunt p̄mi genūs ⁊ ſimpli/cibus. S3 riuatis ⁊ factitijs. armatura: cal/ceatura: ſoleatura: que quotiens vſu veniūt ad candē ſimilitudinem fingenda ſunt.

¶ Hec eſt 2ª ps p̄ncipalis in q̄ ponit̄ diuiſio habit⁹ q̄ talis eſt. Quidā eſt hitus ſm totū corpus. ⁊ qdā eſt hitus ſm ptē cor/poris. h̄ eſt qdā eſt hitus toti⁹ corpis. ⁊ qdā eſt hitus ptis cor/poris q nō eſt toti⁹ corpis. v. g. armatū eē eſt hit⁹ toti⁹ corpis vt qñ totū corp⁹ eſt armatū. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ nūq̄3 ē totū cor/pus armatū. ſ3 ſolū ptes corpis. iſtud nō obſtat. q2 poſſe eſt ꝙ aliqs hit⁹ circūdet totū corp⁹ vt ponam⁹ totū corp⁹ mortuū eē inuolutū vel capiam⁹ ſaccū in quo ponat̄ aīal viuū a tali hitu circūdate totuz corpus cātur aliqs hit⁹ in toto corpe. Et eſt hitus ptis corpis vt calciatū eē vel chyrotecatum eſſe.

¶ Suſcipit aūt habit⁹ magis ⁊ minus. arma/tior. n. eques pedite dr̄. ⁊ calciatior q cū cali/gis ⁊ calciamētis eſt q̄3 q ſolū caligis vel cal/ciamētis vtit̄. In qbuſdā āt veꝝ nō eſt: ꝙ cū magis vel min⁹ p̄dicent̄ vt veſtitū eē ⁊ ſitia.

[A]RGL. ¶ Habit⁹ recipit plus ⁊ min⁹ nā ⁊ armatior videt̄ cataphract⁹ eques eē q̄3 ferētari⁹ atq3 veles. Et calceatior q gallicis vtit̄ ⁊ calceor/q̄3 q vel calceo tm̄ vel gallicis: ſunt et q̄ nō re/cipiūt plus ⁊ min⁹: vt veſtitū ⁊ tunicatū eē.

¶ Hec eſt 3ª ps in qua ponunt̄ ꝓprietates accñtales hit⁹. Et ſūt tres ꝓprietates. due cōes ⁊ vna ꝓpria. p̄ª ꝓprietas eſt ſu/ſcipe magi3 ⁊ min⁹. vt armat⁹ calciat⁹. Eques. n. dr̄ armatior pedite. ⁊ hñs caligas ⁊ calciamēta eſt ēt magis calciat⁹ hñ/tes calciamēta ſolū. h̄ ꝓprietas nō eſt cōis oī hitui. nā veſtitū eē nō ſuſcipit magis ⁊ min⁹. itelligēdo p veſtitū hituz totum q ordinat̄ ad tegēdū corpus. Solū. n. hñs tunicā eſt ita veſti/t⁹ ſicut hñs tunicā ⁊ ſuptunicā. ¶ Noᵐ ſm Albertū ꝙ veſti/mētū p̄ncipaliter ordinat̄ ad cooperiendū corp⁹. iō hñs tu/nicā ſolā eſt ita veſtit⁹ ſicut hñs tunicā ⁊ ſuptunicā .i. coopt⁹. D

iō veſtitū eē nō recipit magis ⁊ min⁹. ¶ Et ſi dicas ꝙ veſtitū E eſſe nō ſolū ordinat̄ ad coopimentū corpis. ſ3 ēt ad arcēdum frigus. dr̄ ꝙ veſtitū eē p̄n' ordinat̄ ad tegēdū. ſi āt ad arcēdū frigus ordinet̄ h̄ eſt p accñs. ⁊ ſm vulg⁹ ſ3 armatū eē ſuſci/pit magis ⁊ min⁹. q2 iſte hitus ordinat̄ ad bellandū: ⁊ q2 eqs melius pugnat q̄3 pedes. iō dr̄ armatior. Alr dici pōt ꝙ iſte hitus q eſt in plurib⁹ ptib⁹ corpis dr̄ ſm magis. ⁊ iᶜ q in pau/cioribus dr̄ ſm min⁹. iō calciatior eſt hñs caligas ⁊ calceos q̄3 habēs alterū iſtoꝝ tm̄. ſ3 tunica ⁊ ſuptunica in eadem pte corpis recipiunt̄. iō nō faciūt magis vel minus. Uel pōt dici ꝙ auctor ꝓp h̄ dixit veſtitū eē nō ſuſcipe magis ⁊ min⁹. q2 nō eſt vox in po° p quaz magis vel min⁹ dici poſſit reſpcū veſtitū eē. non. n. eſt in vſu veſtitior non aūt eſt ſic de alijs ſpēbus.

¶ Habitui vō nihil ꝯriū. etenim armatio cal/ciatiōi ꝯria nō ē. Idē. n. calciat⁹ ⁊ armatus. qm̄ āt alijs ꝯria nō ē palā ē: ſilr āt ⁊ his ſilia.

¶ S3 nec hit⁹ eſt hitui ꝯri⁹: vt armatura: cal/ceatura: ceteraq3 hmōi: qm̄ qdē vn⁹ ⁊ idē hō armatus ⁊ calceat⁹: ⁊ manicatus eſſe pōt. ARGL.

¶ 2ª ꝓprietas hitus eſt nō hēre ꝯriū. v. g. armatū eē ⁊ calciatū eē nō ſunt ꝯria. q2 idē3 hō eſt ſimul calciat⁹ ⁊ armat⁹. ⁊ ꝯria nunq̄3 ſūt ſimul in eodē. ¶ S3 iſta rō nō vr̄ valere. q2 q̄3uis F idem hō ſit armat⁹ ⁊ calciat⁹. h̄ eſt ſm diuerſas ptes. rñdet̄ ꝙ rō eſt bona. q2 armatio ⁊ calciatio p̄nt eſſe in eade3 pte ſil vt in pede. mō ꝯria nō poſſunt eē ſimul in eodē. ¶ Dubitat̄. G q2 cā ſuſcipiēdi magis ⁊ min⁹ eſt p̄mixtio cum ꝯrio. vt p3 ex 5. phy. ⁊ vbi nō eſt ibi nō eſt magis ⁊ min⁹. vr̄ g ꝙ habitui ſit aliquid ꝯrium. ¶ Dōm ꝙ aliqd dr̄ ſuſcipere magis ⁊ min⁹ 3ᶜ. vno° qa magis ⁊ min⁹ miſcet̄ cum ꝯrio. ⁊ ſic loqtur pħs 5. phy. Et ſic illud dr̄ albi⁹ qō eſt nigro ip̄mixti⁹: 2ᵒᶜ dr̄ ali/quid magis ⁊ min⁹ p approximationē ad p̄ᵐ ens vel elonga/tionē ab eodē. ⁊ ſic hō dr̄ pfectior aſino. q2 magis appropin/quat p̄ enti 3ᵒᶜ dr̄ aliqd magis ⁊ min⁹ ſuſcipere. q2 magis vl̄ minus valet ad finē ad quē ordinat̄ ⁊ ad hunc finē plus va/let eques q̄3 pedes. ⁊ ſic eqs dr̄ armatior pedite.

¶ Propriū āt hitus eſt i plurib⁹ qdē vt i cor/pe ⁊ i his q̄ circa corp⁹ ſūt exiſtē. adiacet. n. corpi ⁊ his q̄ circa corpus ſunt. h̄ autē vt di/ctū eſt ſit ſm eā que in ptibus eſt diuiſionez.

¶ Propriū hit⁹ ē i plib⁹ exiſtere. Hoc ē tā in corpe q̄3 i ijs q̄ circū corp⁹ ſt. Eſt. n. hit⁹ vt di/xi corpis ⁊ eoꝝ q̄ cc̄ corp⁹ ſt applicatio: ñ qō ex vniuerſo eo: ſ3 ex amictu ſolo ptiū vocat⁹. ARGL.

¶ 3ª ꝓprietas hit⁹ q̄ eſt ſibi ꝓpria eſt eē in plib⁹. hitus. n. ieſt corpori ⁊ his q̄ ſunt circa corpus. qō intelligendū eſt ſic. ha/bit⁹ eſt in corpe ſubiue. ⁊ in his q̄ ſunt circa corp⁹ effectiue.

¶ In paucis āt alijs p̄ncipijs h3 inuenies. in q̄3titate. n. ſolū ⁊ i his q̄ ad aliqd ſt ſilr repies ad aliqd āt vt figuralr dicat̄ vt ſilitudo ⁊ diſ/ſilitudo q̄ plib⁹ ſilib⁹ ⁊ diſſilib⁹ iſt. Quātitas āt vt nūer⁹ q ⁊ innumerabilib⁹ ieſt vtiq3 ſemp creſcēs ſ3 vnitatū mlꞇifariā aſcēſionē. Siplr

ſūt nihil īueniēs ī tot diſtribui ptibꝰ poſſe eē vt numerū. Nō āt oīs q̄ntitas aut reſo taliuz eſt. Habitus āt oīs in plibus nec̄ io ꝯſiſtit vt in corpore ⁊ in his q̄ circa corpus ſūt. oē. n. qđ in corpe ⁊ circa corpus eſt ꝯſiſtens hitus nomē ſortit. q̄re magis ꝓpriū qdez habitus erit in corpe ⁊ circa corpus exn̄ibus bz eā q̄ partiū eſt diuiſionē: vt in plibus ex exiſtere.

ARGU. ¶ Hoc āt diſcrimē admodū pauca ſunt q̄ ſeruāt: vt quātitas ⁊ reſo dūtaxat: nā ⁊ ſilitudo diſſilitudoq̄ȝ in ſilibus ⁊ diſſilibꝰ multis ꝯſiſtūt. Et nūerus idē in pluribꝰ numeratis verſat. Subide creſcēs acceſſiōibꝰ monadū multiplicibus: vt nihil oīno ſit qđ ī pla q̄z nūerꝰ diſtributū eē videat diīa tū ea ꝙ hoc nec oīs quātitas: nec oīs reſo cōe ſentit: hitꝰ oīs ſētit vt idē ſit videlz ī plibus. Quicqd ē ⁊ in corpore cōſiſtit: ⁊ in ijs q̄ corpꝰ ambiūt: h hitus vocat: quo circa maxime ꝓpriuz erit hitus: ꝙ ⁊ in corpe ⁊ in ijs que ꝑ pies corpus amiciunt tanq̄ȝ in pluribus quibuſdam ineſt.

¶ Iſta ꝓprietas non ſolū ieſt hitui ſz ēt aliqbꝰ alijs vt relatiōi ⁊ nūero. v. g. ſimilitudo ⁊ diſſimilitudo eſt in pluribꝰ. ⁊ numerus eſt in pluribꝰ. ſ. rebꝰ numeratis. ⁊ tū eſſe in pluribus nō cōpetit oī q̄ntitati nec oī relationi. ſz bene oī hitui cōpetit eē in pluribꝰ. Et iō ꝓprietas q̄ eſt eſſe in pluribꝰ eſt magis ꝓpria hitui q̄z alicui pñto. vñ eſt ſic ꝓpria hitui ꝙ cōpetit oī habitui. ⁊ nō ſolū habitui. ¶ Intelligēdū ꝙ nullū accñs vnum nūero eſt ſil ſm ſe totū in diuerſis ſubiec. aliqđ tñ accidēs vt numerus eſt in diuerſis ſubiectiue ſm ſuas partes. ſ. ꝙ vna eius ps eſt in vno hoie. ⁊ alia in alio hoie. ⁊ 3ª in 3° hoie. vñ non oē accñs eſt in vno ſbto vel in pluribꝰ ſm diuerſas ptes. ſilitudo aūt ē in vno ſiliū ſubiectiue. ⁊ in alio terminatiue.

De h vi. de ant. and. lib. 5. meta. q. 8. 2ª/ ne. 2. ⁊ 3. ⁊ li. 8 q. 5. ar/ ti. 2.

¶ Dr̄ aūt hr̄e multis modis. hr̄e. n. dicimur ſm alterationē vt albedinē ⁊ nigredinem. ⁊ q̄ntitatē vt lōgitudiē. Nihil tñ aliđ eſt dr̄e albedinē aut lōgitudinē hr̄e q̄z albū aut lōguz eē. Dr̄ āt ⁊ vas aliqd hr̄e. vt modius tritici: qđ nihil aliđ eſt dr̄e q̄z ꝯtinere. Hr̄e quoq̄ȝ ⁊ in mēbro dr̄. vt ī digito ānuluz. qđ tm̄ eſt dr̄e quātū ⁊ digitū in ānulo eē. Dr̄ aūt vir vxorē hr̄e. ⁊ recipe vxor virū. hic āt īſolitus ē hn̄di modus. hꝰ āt hr̄e nihil aliud ſigī q̄z cohabitare. q̄re modi hn̄dt q ꝯſueuere dici gnario nūc terminant. Fortaſſe āt alij modi erūt pter hos q nūerati ſūt. Sz ſiqs diligēs ſit inqſitor īueniat. ⁊ de pncipijs hec dcā ſufficiāt. Reliq̄ v̇o in eo qđ de analecticis eſt q̄rāıur.

ARGU. ¶ Verbū hr̄e multis modis capit. Nā ⁊ q̄litas hr̄i dr̄ vt albedo nigredo. Itē quātitas: atq̄ȝ mēſus: vt craſſitudo: pceritas. Nihil. n. aliđ ē nigredinē vel craſſitudinē hr̄e q̄z nigꝝ ⁊ craſſuz eē. Dnr̄ ⁊ vaſa qđ ꝯtinēt hr̄e: vt triticū ſextarius. hn̄tur ⁊ in ptibus pleraq̄ȝ: vt ānulus in police: qđ qdez aliud nō ſignat q̄z ꝙ in ānulo pollex eſt: hz ⁊ vir vxorē: ⁊ vxor virū. Sed modus hic hn̄di peregrinus eſt ⁊ inſolēs: vt q hz: idē hrī quoq̄ȝ ꝑhibeat. At h aliud nō indicat q̄z ꝙ eſt vxori cū viro cōtubernīū. Ita pſpicuuz eſt celebratiſſimos hꝰ verbi ſignatus ītra gnariū ꝯſiſtere: At notari fortaſſe pñt alij: ſz ſolertie veſtigātiū relinquēdi ſunt. De ſex initijs ad hanc finem dixiſſe contenti ſimus: ſiq cetera deſiderāt ad librum q analytica inſcribit remittēdi ſunt.

¶ Hec eſt quarta pars in qua auctor diſtinguit denominatiuum ipſius habitus ſiue habere. ⁊ ponit quinq̄ȝ modos ꝓpriōs qui ſatis patent in libro predicamentorum.

Dicit aūt magis ⁊ minus ſuſcipere tripl'r. aiūt. n. qdā bz cremētū ⁊ diminutionē eoꝝ que ſuſcipiūt ſuborū. Al'r āt ⁊ alij ipa qdē q̄ ſuſcipiūt ī ſuſcipiēte ⁊ diminui ⁊ creſcē autumāt. Alij āt bz vtrūq̄ȝ alioꝝ dimiutiōez ⁊ augmētationē. A pmis itaq̄ȝ icohātes q̄ eoꝝ rata ſit ⁊ firma ſnīa māifeſtabimꝰ. Siqs v̇o pmā ⁊ baz detraxerit vtiq̄ȝ ⁊ ēttiā ꝯtraxerit q̄ ex vtriuſq̄ȝ efficit ꝯiūctiōe. Nō igr̄ bz ſuſcipiētiū ipſorū ſuboꝝ cremētū vel ꝺcremētū cū magis ⁊ minꝰ aliq̄ dnr̄ ſuſcipe. Nlla. n. rō obuiaret dicēti hoiez qdē ⁊ aīal ⁊ ſubaz ⁊ ꝯſilia cū magis ⁊ cū minꝰ dici. ꝯcedētibꝰ nobis bz ſubi itēſioſionē ⁊ remiſſionē q̄lz cū magis ⁊ cū minus dici. Amplꝰ āt motū augm̄ti ⁊ diminutiōis frequēt ſuſtinet equꝰ. Dr̄ āt lapis maior vel minor lapide quodā q nunq̄ȝ intēſionē neq̄ȝ remiſſionē paſſus eſt. Mons ēt alio monte maior dr̄: cum neuter creſcat ⁊ decreſcat.

¶ Aliq̄ recipe plus ⁊ minꝰ vno triū modorū putant. qdā intenſionē ⁊ remiſſionē cōſtare dicūt: ⁊ incremēto ſubiectoꝝ: ⁊ decremēto. qdaz ex incremēto reꝝ/⁊ decremēto: que capiunt ⁊ ꝯtinēt in ſubiectis. Alij cāe faciunt vtrūq̄ȝ. De ſentētijs tribꝰ q̄z ſit veriſſima diſceptabimus. Illud ſcire opz prima ⁊ ſcđa euerſis: ꝯtinuo euerſuz iri tertiā. Que duaꝝ ſocietate coaleſcit: pmū cremēta ſuboꝝ/⁊ decremēta facē quo res aliq̄ cū diſcrimie plꝰs vel minoris dicat iueri nullo poſſumꝰ: alioquin futuꝝ eſt vt hoiez affirmātibꝰ: vel aīal: vel ſubaz hꝰ recipe plus ⁊ minus occurri nō poſſit: Vtiq̄ȝ ſi de ſuboꝝ cremētis ⁊ ꝺcremētis intēſionē ⁊ remiſſionē exiſtere fateamur. item equus ⁊ augeri pōt ⁊ minui: proindeq̄ȝ vel maior vel minor q lapis eſſe perhibebitur. Cui tñ nunquaz vel auctio vel minutio cōtigerit. Mons quoq̄ȝ maior alio mōte dr̄. Quoꝝ neuter vtiq̄ȝ nec icreſcit nec ꝺcreſcit.

¶ Hec

¶ Hec est 3ª ps pncipalis siue terti⁹ tractat⁹ huius lib. In qua determinat de qbus dā que sequunt cognitionē sex pn°ꝝ. ⁊ cōtinet duo cap. In pmo determinat de cā susceptionis magis ⁊ min⁹. In 2° ibi (Est autē gnatio simplex) Determinat de gñone formaꝝ. pᵐ caᵐ ꝯtinet duas ptes pncipales. In pª determinat de cā suscipiēdi magis ⁊ min⁹ ſm opionē alioꝝ. In 2ª ibi (Opz igit aliā inenire) determinat de cā suscipiēdi magis ⁊ magis ſm opionē ppriaꝫ. In pma parte ponit tres opiones. ⁊ iprobat duas. qbus iprobatis satis pz iprobatio tertie opionis. ¶ Pria opio est φ aliqd dr̄ magis ⁊ min⁹ ſꝫ cremētū ⁊ diminutionē subiⁱ in quo est. vt φ aliqa dr̄ magis albū. qr ſbm i quo ē albedo ē mai⁹ ⁊ sic aliqd dr̄ min⁹ albuꝫ. qr ſbm i quo est. ē min⁹. ¶ 2ª opio est. aliqd dr̄ magis vel minus ſꝫ maioritatē vel minoritatē forē recepte in ſbo. ¶ 3ª opio est. aliqd dr̄ magis vel min⁹ ſm augᵐ vel diminutionē vtriusqꝫ tā subi q̄ȝ for᷑. Duas pmas iprobat auc. qr illis iprobatis sane ē 3ª opio iprobata. qr 3ª opio pficit ex duab⁹ pmis. ⁊ ēt p q̄ iprobant due pᵉ opiones pōt 3ª opio iprobari. ¶ Circa istas opiones ē sciēdū φ aliqd suscipe magis ⁊ minꝰ pt itelligi 3ᵗ. Uno° φ ipm in sua eēntia itēdat ⁊ remittat. Alio° itelligit φ ipm crescat ⁊ decrescat sicut decrescūt aialia ⁊ plāte. 3° pt itelligi φ maior q̄ȝtitas ⁊ minor ē cā suscipiēdi magis ⁊ min⁹ ita φ id qd̄ ē mai⁹ i q̄ȝtitate sit mai⁹ ſꝫ formā. ⁊ qd̄ ē min⁹ i q̄ȝtitate sit min⁹ ſꝫ formā. Et ſꝫ istū triplicē itellectū iducunt tres rōnes. p̄ igr̄ pbatur φ susceptio ſꝫ magis ⁊ min⁹ nō ē ſꝫ itēsionē aut remissionē subi. ⁊ h est ꝯ 20. h⁹ lib. ⁊ pbat sic. vn⁹ lapis dr̄ maior aut minor alio lapide. ⁊ vn⁹ mōs dr̄ maior aut minor alio mōte. ⁊ tn̄ nec mons augmētat nec diminuit. nec ēt lapis augeť aut diminuit q̄ȝtitatiue. ḡ susceptio magis aut min⁹ nō ē ſꝫ augmētationē nec diminutionē q̄ȝtitatis subiecti⁹ oppositū dicebat pma opio.

¶ Ampli⁹ aūt margarita q̄dā albior equo dr̄ cui pedē q̄ȝuis magnū ꝯtigit hr̄e. h aūt nō ſꝫ φ equ⁹ qdē i eēntia a margarita supat. Colligere āt oz vel margaritā qdē albiorē equo pnūciari ſꝫ magnitudinē subi vl̄ puitatē. vl̄ nō: veꝝ qdē erit albiorē eē equo margaritā: vl̄ nihil oīno cū magis vl̄ cū min⁹ dici ſꝫ ſboꝝ magnitudinē vel puitatē neqꝫ ſꝫ cremētū vl̄ diminutionē. Hoc āt palā est φ ſꝫ magnitudinē qdē subi margarita albior equo n̄ dr̄: tn̄ margarita nō albiorē equo eē falsū ē. Relinqť ḡ nihil ſꝫ subi magnitudinē cū magis vel cū min⁹ dici. Silr̄ ⁊ neqꝫ ſꝫ paruitatem.

¶ Itē vnio candidior equo dr̄ alterū pedem cādido. Atqꝫ dubiū nō est qn equū vnio magnitudie nō supet. Itaqꝫ stabit hec cōplo vl̄ vnionē equo cādidiorē esse p magnitudinē vniōis ⁊ puitatē eq vel temē iactari: vnionē equo cādidiorē eē: vl̄ nihil oīno cape plus ⁊ min⁹ ex magnitudie suboꝝ: ⁊ puitate cremēto decremētoqꝫ. At nec pmū nec scōm est: relinquiť ḡ tertiū. Nihil eē oīno qd̄ capiat pl̄s ⁊ min⁹ ex icremēto subiectoꝝ ⁊ decremēto.

¶ 2° pbať φ susceptio magis ⁊ min⁹ nō est rōne maioritatis vel minoritatis subiecti. ⁊ h est ꝯ 21. hui⁹ lib. ⁊ probať sic. Margarita est albior equo. ⁊ ēt pede eq. ḡ non rōne maioritatis vel minoritatis subi dr̄ aliqd magis vel minus. q2 si sic. diceret maius q̄ȝtitatiue magis tale. qd̄ falsum est.

¶ Ampli⁹ āt neqꝫ ſm ea q̄ ificiūt. Si. n. qdem ſꝫ magnitudinē albedinis vel alicui⁹ ceteroꝝ accñtiū aliquid albi⁹ alio dr̄. vel ſm puitatē minus albū vel quolibet alr̄: vtiqꝫ ⁊ magis albus hō vel equ⁹ vel qd̄lꝫ aliud aial albus margarita diceret. etenīꝫ maior albedinis quantitas equo accidit q̄ȝ margarite.

¶ Sꝫ ne scōa quoqꝫ opio defēdiť: q̄ credit itēsionē ⁊ remissiōeꝫ ꝯstare p magnitudineꝫ ⁊ paruitatē eaꝝ reꝝ q̄ capiunť ⁊ ꝯtinēť i subiectis. Si. n. ex magnitudie cādoris aliđ alio cādidi⁹ eē posset. Tūc ⁊ hō ⁊ equ⁹ vniōe cādidiora perhiberenť. Ipsum enim cādoris equoꝝ ⁊ āplitudo maior i vniōe q̄ȝ i equo ē. ARGI.

¶ 2ª opio φ cā suscipiēdi magis ⁊ min⁹ est q̄ȝtitas for᷑ recepte in ſbo. vñ pbat φ cā susceptiōis magis ⁊ min⁹ nō est q̄ȝtitas for᷑ recepte in ſbo. pbať sic. ⁊ hec ē ꝯ 22. h⁹ lib. ⁊ pbať 2ᵗ. p̄ sic. Albedo i hoīe vel i equo ē maior ſꝫ q̄ȝtitatē q̄ȝ albedo in margarita. ḡ q̄ȝtitas for᷑ nō ē cā suscipiēdi magis ⁊ min⁹. qr tūc vbi eēt maior q̄ȝtitas ibi eēt magis. ⁊ vbi eēt minor q̄ȝtitas ibi eēt min⁹. ⁊ sic hō ⁊ equ⁹ eēt albior margarita. qd̄ est falsū. ergo q̄ȝtitas forē nō ē cā susceptiōis magis ⁊ min⁹.

¶ Ampli⁹ āt magis ⁊ minus alteꝝ altero dr̄. nō ſꝫ subi neqꝫ accñtis cremētū vel dcremētū: qm̄ āt n̄ ſꝫ subi cremētū vel magnitudinē vel diminutionē aliqs pui⁹ aliquo dicať manifestū est. nec quoqꝫ ſꝫ ampliorē ipsi⁹ accñtis quātitatē etenī q̄ȝtitas vltra ſbꝫ ꝓtēdi nō pt. Termin⁹. n. q̄ȝtitas corp⁹ ē. puitas āt q̄ȝtitati suppōiť: q̄re vltra puuꝫ qdē ſbꝫ puitas n̄ porrigiť. Quāto ḡ ſbꝫ pui⁹ efficiť tāto puitas q̄ȝtitas miorať. Pꝫ itaqꝫ nihil cū magis ⁊ cū min⁹ dr̄i neqꝫ ſꝫ soli⁹ subi augmētū vel diminutionē neqꝫ accñtis. q̄re neqꝫ ſm vtrūqꝫ.

¶ Deinde si plus ⁊ min⁹ ex suboꝝ mō nō cōstāt: vt pbauim⁹ ex accñtiū mō qui ꝯstabūt. Modus. n. ei⁹ qd̄ recipiť. Intra modū subi sui ꝯstat ⁊ arceť. Neqꝫ pōt vltra porrigi. Nā su⁹ cuiusqꝫ modi termin⁹ atqꝫ limes fere ipꝫ corp⁹ ē. Magnū āt atqꝫ puū appellatiōe modi veniūt. Quare puitas, vt ita dicā, attēdi n̄ pōt vltra q̄ȝ corp⁹ ipꝫ puū. ppea quātū i strato demiť tm̄dē mō quoqꝫ deperit. Ex ijs apparet discrimia pluris ⁊ mioris: neqꝫ p subiecti neqꝫ p accñtis cremētū ⁊ decremētuꝫ existē. Nō si h pfecto nec p vtrūqꝫ ꝯiūctuꝫ. ARGI.

¶ Scđo pbať eadē ꝯclusio sic. q̄ȝtitas forē nō extendiť vltra q̄ȝtitatē subi. sed ſm extensionē aut q̄ȝtitatē subi nō dr̄ aliqd ſm magis ⁊ min⁹. vt visum est in pbatione prime opionis. ergo q̄ȝtitas forme nō est cā suscipiendi magis ⁊ minus.

¶ Opꝫ igr̄ alia iuenire q̄ cū magis ⁊ min⁹ dicāť. Hꝫ vō sť ea q̄ sť i voce. Coꝝ q̄ adueniūt: nō ſꝫ subi mobilis cremētū vl̄ diminutionē. Sꝫ qm̄ coꝝ q̄ sūt i voce ipōni ppingora siue ab eadē remotiora sť. De his. n. cuꝫ magis dr̄ q̄ proximiora sūt ei q̄ in voce est ipōni: cuꝫ

min⁹ vo ð his q̄ remotiora ꝯſiſtūt. vt albū dr̄ id ī quo ē pura albedo. Quāto igit̄ aliqs ad pōnē qdē vocis accn̄s puriori iſ̄icit̄ albedīe tāto ꝛ cādid⁹ aſſignabit̄. ꝛ pui⁹ dr̄ ꝙ alijs cōparatū a ſtature dimēſione ī q̄ātitate vincit̄. qcqd igit̄ ē qđ ī q̄ātitatis mēſura ſupat̄ id ꝯtinuo puius ꝓnunciat̄. Silr̄ autem ꝛ de alijs.

ARGI. ¶ Proīn rō nobis alia ꝓdēda. Quāobrē ꝛ ītēdi aliq̄ ꝛ remitti poſſe videāt̄. Hec āt ſūt ea qb⁹ ip̄z aduētitie alic⁹ forē nomē hr̄e ꝯtigit. Nō ex ſubi magnitudie: ſ3 ex eo ꝙ vl̄ ꝓpiora ſīt illi forē: cui⁹ nomē ſortita ſīt: vl̄ lōgi⁹ ſubmota. Ut plus dicat̄ q̄ ad rōnē vocabuli acceſſerit: min⁹ qđ r̄ceſſerit: exēpli grā: cādidū abſolute dr̄: ī q̄ purus cādor iſit: q̄ qdq3 offectū albo ꝓpius ad hāc nois vi acceſſit: eo cādidi⁹ eē dr̄. At puū ꝛ exiguū ꝯpatiōe ſola cōſtat. Quicqd. n. collatū ad alia ſtatuere mō vincit̄ h̄ puū ꝛ exiguū vocamus. Quicqd ḡ vtrūq3 ſuperat̄ amplitudine cōtinuo perui⁹ atq3 breuius decernit̄: ſimilit̄ hoc in ceteris.

¶ Hec ē ſ̄a pars ꝑncipalis hui⁹ capli ī q̄ auctor ponit opinionem ꝓpam ð cā ſuſceptionis magis ꝛ min⁹. ꝛ dicit ꝙ cā ſuſcipiēdi magis ꝛ min⁹ ē ꝓpinqtas vl̄ diſtātia reſpectu illi⁹ ad qđ ē fcā ꝑ⁹ nois ipō. ita ꝙ accn̄tia q̄ ſunt ꝓpinqora ipōni forme dn̄r magis talia. ꝛ q̄ ſunt remotiora dn̄r min⁹ talia. ꝛ ita vult dīe ꝙ acceſſus ad formā ad quā ſit nois ipō vl̄ receſſus ab i⁹ ē cā ſuſcipiēdi magis ꝛ min⁹. ꝛ p̄i⁴ ad qđ ſit nois ipō vl̄ auctor itelligere ſummū ḡdū forme vel pfectiſſimū gradum in ſpē illi⁹ for̄. vt ſi ponanī⁹ ſtatū in oīb⁹ formis. vt ſi ſit ponere albedinē ita intēſā vel pfectā et nō ꝯtingat dari inteſiorem tūc albedo ē nomē ipoſitū ad ſignādū ꝑn̄r albedinē ſic intēſaʒ. iō appellat̄ albedo ſic intēſa ꝑ⁹ nois ipō. Et iſtud vr̄ cōcordare cū dcō. Aui. in ſ̄o ſue ſufficiētie q̄ in formis ſuſcipiētibus magis ꝛ min⁹ ponit duo extrema q̄ dn̄r talia ſimplicit̄. ꝛ oia itermedia dn̄r talia i reſpectu. v̇. g. cōtingit dare ſupremū gradū nigredinis. ꝛ albedo i grado ſummo ē albedo ſimplr̄. ꝛ nigredo i gradu ſummo ē nigredo ſimplr̄. ꝛ oia itermedia iter albedinē ꝛ nigredinē ſunt albe⁹ ꝛ nigre⁹ i reſpectu. Et iſta pō vr̄ ponē ꝙ albe⁹ ꝛ nigre⁹ ſūt eiuſdē ſpēi ſpāliſſi⁹. Et eodē mō ē ð alijs ꝯtrijs q̄ bn̄ fieri circa idē. Et eandē ſniaʒ dclaūit tractatu ð forīs accn̄tib⁹. l3 ſit opio mlta ānq̄.

Opi. Aui.

¶ Dubitabit āt aliqs q̄obrē hec qdē cū magis ꝛ min⁹ dicāt̄. Subē vō mīme. Hoc āt cōtingit q̄m ſubaꝝ ipō ī termio qdē ē vltra quē trāſgredi ipoſſe ē. Addit̄ āt ꝛ ð accn̄tib⁹ qbuſdam q̄ ſine magis ꝛ min⁹ dn̄r. vt q̄drāgul⁹ ꝛ triāgulus ꝛ ſilia. Nō. n. q̄drāgulus vn⁹ magis ꝛ minus alio dr̄. Cōtigit āt q̄m ī ſubaꝝ q̄dem deſignatione accipiunt̄. Eteni q̄drāgulus ꝛ q̄litas nūcupat̄ ꝛ corp⁹ q̄drāgulatū. vl̄ eadē q̄ ī ſupiorib⁹ ē rō h̄ vetat: q̄m hmōi ipō ī t̄mio qdē ē fcā vltra quē trāſgredi n̄ l3. quēadmodū ē in ſuplatiuis. Eteni albiſſimus ꝛ nigerrimus ꝛ hmōi ſine magis ꝛ min⁹ ſunt. eo ꝙ hi⁹ ipō ī termio ē: vltra quē porrigi ipoſſe ē. Poſſe. n. ſi ꝯtigit nullū ſeqt̄ ipoſſe: q̄ppe ꝛ ſi oēs pūcti ꝯponāt̄ nullā faciūt magnitudinē. q̄m pūctus pūcto ꝯpoſitus nil auget.

¶ S3 q̄rit̄ vn̄ fiat vt h̄ r̄cipiāt pl̄s ꝛ min⁹ ſ̄be nō recipiāt. An vocabula ſubis ipoſita non hiāt. S3 res ī fine ſp ꝛ vt ita dixeri ī faſtigio ꝯſtitutas īdicāt: vltra qđ ꝓcedē nll̄a p̄t: ſūt ꝛ accn̄tia q̄ n̄ capiūt pl̄s ꝛ min⁹: vt q̄drāgulus ꝛ triāgulū ſilia: ꝯtigit h̄ vl̄ eo qđ ī ſu ba deſcribenda repūlāt̄. Nā ꝛ corpus ip̄z ꝛ q̄ātitatē virū ꝙ triāgulū vocamus vel eo qđ ſubē nō: ſpī fine ſunt vltra quā ꝓgredi nō p̄nt ita ꝙ inſuppoſitiuis q̄q3 cernit̄. Cādidiſſimus. n. ꝛ nigerrimus liberi diſcrīibus pl̄is ꝛ minoris vn̄r ꝓpea ꝙ poīti ſumma ſunt ꝛ t̄mino quē trāſgredi ꝓdeūdo nō p̄nt. Ex eo. n. qđ p̄t eſſe: non ſequit̄ qđ non pōt eſſe. ꝓinde ſi pūcta oia iūgātur amplitudo nulla cogitur: ꝙ puncta puctis addita cumulo nihil afferunt.

¶ Circa ꝓdcā auctor ponit dubōnes. i ꝑ⁹ q̄re n̄ſa ſ̄ba ſuſcipit magis aut min⁹. ¶ Hāc dubōnē ſoluit dicēs ꝙ cā h⁹ ē q̄ ip̄a ſ̄ba ē ī t̄mīo vltra q̄ nō ꝯtigit trāſgredi. iō ſuba no ſuſcipit magis aut min⁹ ꝓp ap̄pximatiōnē ad formā cui ſit ipoſitio vl̄ alio⁹. ¶ 2⁹ dubitatio ē q̄re q̄ātitas nō ſuſcipit magis ꝛ min⁹. Soluit ꝛ dicit ꝙ hoc ē. q̄a q̄ātitas ē ꝓxima ſ̄be. ꝛ q̄ ſuba n̄ ſuſcipit magis ꝛ min⁹. iō q̄ātitas n̄ ſuſcipit magis ꝛ min⁹. Alio mō ſoluit̄. q̄ ei⁹ ipō ē ī t̄mīo. iō n̄ ſuſcipit magis ꝛ min⁹. nc ī pō ſuplatiui ē ī t̄mīo. itelligēdo p albiſſimū albū ī ſupremo gradu poſſibili repiri in tota latitudine albedinis. q̄re ꝛc̄.

Uideat̄ h̄ multa p Anto. and. li⁹. 5. meta. q. 10. articu. 2.

¶ Eſt āt gn̄o ſimp̄r ꝛ corruptio n̄ ꝯgregatiōe vl̄ ſegregatōe athomoꝝ. S3 q̄n trāſmutatio fit ex aere ſpecificato ī h̄ totū. In ſ̄bo. n. duo ſīt q̄ꝝ h̄ qdē ē ſpēs ƀ3 rōnē. h̄ āt ƀ3 māʒ. Qn̄ igit̄ ī his duob⁹ eſt trāſmutatio. gn̄atio erit ꝛ corruptio ƀm v̇itatē. Dr̄ āt gn̄ari ſimplicit̄ ī his magis h̄ aliqd ꝛ ſpēs h̄ q̄ātra. muſic⁹ hō corrupt⁹ ē. hō n̄ muſic⁹ gn̄at⁹ ē. hō āt manet idē. Siqdē igit̄ his paſſio nō eēt ƀ3 ſe muſica ꝛ imuſica. h⁹ qdē gn̄o eēt: hui⁹ āt corruptio. Iō hois hui⁹ qdē paſſiōes. hois āt muſici ꝛ imuſici gn̄o q̄dā ꝛ corruptio. Nūc āt hois h̄ manētis paſſio muſica ꝛ imuſica. Iōq3 altatio talis ē. Eſt āt ille ꝓpe maxime qdē ſubm gn̄onis ꝛ corruptionis ſuſceptibile. ſ3 q̄rit̄ q̄re qdē dicēs n̄ dr̄ gn̄ari ſimplr̄. ſ3 ƀ3 qd gn̄ari diſciplinatū. Hec āt determinata ſunt in ꝑdicamētis h̄ qdē ad aliqd ſubaʒ ſigt̄. hec āt tale. h̄ autē quantū. Quecūq3 igitur nō ſubſtantiam ſignāt nō dn̄r ſimpliciter. ſed ad aliquid generari. eſt autem quod ineſt ƀm naturam moueri ſurſum vt ignis.

ARGI. ¶ Siplex ort⁹: ꝛ ſimplex occaſus agit̄: nō acceſſu vel digreſſu corpuſculoꝝ iſecabiliū: q̄s atomos appellāt: ſ3 eo ꝙ aer exēpli grā tot⁹ ī aliud totū cōmeat atq3 trāſit. Duas. n. res ſubm h3 oē: māʒ: atq3 formā. Quotiens hec

mutantur

mutant̄ ābo: tūc p̄p̄e ſimplex ort⁹: ⁊ ſimplex occaſus agit̄: q̄ꝗ ort⁹ ignis ē̄t nū ſimplicioꝛ eſt q̄ȝ terre. Ignis. n. rōnē q̄ſi foꝛe ꝯtinet: terra p̄prioꝛ ē mā̄e. At cū muſic⁹ vir q̄ſi occidere: ſiue corrūpi dı̄: ⁊ muſic⁹ quaſi oriri ſiue gigni: ſubm̄ manet ip̄m hō. Alioq̄n ſi q̄litates hec nō forēt: z Muſicū dico ⁊ imuſicū: ſȝ ſube tūc ⁊ ort⁹ eoꝝ ⁊ occaſus plane ſimplex futurus eē̄t. At q̄litates hoīs ⁊ affectiōes q̄dā ſt nō ſube. Ita ſit vt tā ort⁹ q̄ȝ occaſus hoīs muſici ⁊ imuſici nō ort⁹ ⁊ occaſus abſolute. ſed q̄dā q̄ſi ort⁹ ſiue genit⁹: ⁊ q̄dā q̄ſi occaſus ſiue iterit⁹ eē̄ videant̄. q̄ñ q̄dē muſicū vel imuſicū affectionē vt dixi: ſūt hoīs ⁊ ſupſtitis ⁊ manētis. Nec h⁹ mutatio vel genit⁹ vel īterit⁹ appellāda ē: ſȝ alteratio dūtaxat. Mā ſane ipſa p̄prie genit⁹ ⁊ iterit⁹ ſubm̄ eſt. At q̄re iſ q̄ docet̄ i eo ſimpl'r effici: ſiue gigni nō dı̄: ſed doct⁹ effici: ſiue doct⁹ gigni dı̄. An explicatū eſt in volumine qȯ p̄ñta inſcribit̄: Alia ſignare hoc aliquid ⁊ ſubām. alia quātitatē: alia q̄litateȝ. Ergo q̄cūq̄ȝ ſubām nō ſignant: hec ſimpl'r nec occidere: nec oriri p̄hibebūtur: Sȝ quadā ten⁹ accn̄tia tn̄ ſunt nōnulla: que ſubſtātijs ex natura cuiuſq̄ȝ ſua cōpetūt vt ipetus ad iferna terre: ad ſup̄no ignis.

¶ Illud eſt 2ᵐ caᵐ 3ᵉ p̄tis ⁊ eſt de gn̄one foꝛaꝝ ⁊ eſt p̄s accn̄taliū. q2. n. p̄us locut⁹ eſt de foꝛᵈ ıȝ āli ⁊ accn̄tali. iō determīat h̄ de gn̄one vtriuſq̄ȝ dicēs: q̄ eſt gn̄o ſbē. ⁊ q̄ ē gn̄o accn̄tis. ⁊ vult q̄ gn̄o ſube ſit gn̄o ſimplex: ⁊ gn̄o accn̄tis ſit gn̄o ſ̄ȝ q̄d. ⁊ eſt gn̄o ſimplex qn̄ totū tranſmutat̄ in totuȝ. in ſbō. n. ſ. in ſba cōpoſita ſt duo. ſ. mā ⁊ foꝛᵃ. ⁊ qn̄ ſit trāſmutatio i vtroq̄ȝ ſic eſt gn̄o ſimpˡ. ⁊ qn̄ nō ſit trāſmutatio in vtraq̄ȝ ſic eſt gn̄o ſ̄m q̄d. Idē dico de corruptiōe q2 corruptio ſimpˡ eſt ſube.

A corruptio ſ̄ȝ q̄d eſt accn̄tis. ¶ Albert⁹ mouet h̄ dubiū. q2 cū mā ſit igenita ⁊ icoꝛruptibilis. 1. phy. ḡ in gn̄one ⁊ corruptiōe nō erit trāſmutatio in materia. ⁊ ita nō eſt veꝝ q̄ totū

ſb vi trāſmutet̄ in totū. ¶ Ad h̄ r̄ndet Albert⁹ q̄ mā p̄ᵒ 2ʳ ꝯſiderat̄. vnoᵒ abſolute. alioᶜ vt ē ſba. Foꝛa p̄ ē ingn̄abilis ⁊ icoꝛ

ant. ruptibilis. 2ᶜᵒ vt eſt ſub iᵃ foꝛa vel iᵃ ſic p̄t gn̄ari vel coꝛrūpi

d.lib. ſubiue ꝑut acq̄rēdo vnā foꝛaȝ relinq̄t aliā p coꝛruptionē foꝛ

meta me. iō eſt alteri⁹. ¶ Intelligēdū q̄ iᵃ dc̄m p̄hi. 1. de gn̄one.

q.9. gn̄o ſimplex ē trāſmutatio toti⁹ in totū. p̄t itelligi 2ʳ. Unoᵒ

a.ſco itelligēdo totū catheᶜᵉ ⁊ tūc ſic eſt ſenſus. gn̄o ſimˡ ē trāſmuᵒ

m.12 ſube cōpoſite in ſbam cōpoſitā īmanēte eadē mā in vtraq̄ȝ

ſic.2. ſubiue. v̄.g. ſi ex aere gn̄at̄ ignis trāſmutat̄ aer q̄ eſt ſba cōpoſita.

B ⁊ eadē mā nūero q̄ fuit p̄us ſub foꝛa aeris eſt poſtea ſub foꝛᵃ ignis. ſȝ nō eſt ita i gn̄one accn̄tiū. q2 ibi manet eadē ſba cōpoſita ſub vtroq̄ȝ termino trāſmutatiōis. Alioᵒ p̄t itelligi ⁊ bn̄ q̄ gn̄o ſimplex eſt trāſmutatio toti⁹ in totū accipiēᵒ ly totū ſincathegoꝛeumatice. ⁊ tūc eſt ſenſus q̄ gn̄o ſimˡ eſt trāſmutatio tā mā̄e q̄ȝ foꝛme. ſȝ h̄ eſt diuerſimode. q2 mā p̄ᵃ trāſmutat̄ ſubiue. q2 eadē mā p̄ᵃ p̄ eſt foꝛᵃ aeris ⁊ poſtea ſub foꝛma ignis. ſȝ foꝛᵃ trāſmutat̄ terminatiue. q2 cum ex aere ſit ignis foꝛᵃ aeris eſt termin⁹ a quo trāſmutatiōis: ⁊ foꝛa ignis eſt termin⁹ ad quē trāſmutatiōis. ⁊ ita foꝛa ſubalis trāſmutat̄ tāq̄ȝ termin⁹. ⁊ mā p̄ᵃ trāſmutat̄ tāq̄ȝ ſbm̄. ⁊ iō mā p̄ma

C manet eadē nūero ſub vtroq̄ȝ termīo trāſmutatiōis. ¶ Intelligēdū q̄ gn̄o ſube dı̄ gn̄atio ſimplex. ⁊ gn̄atio accn̄tis dı̄ gn̄o ſ̄m q̄d: q2 gn̄o eſt trāſmutatio de nō eſſe ad eē. ⁊ ita termin⁹ trāſmutatiōis ē eē. ⁊ q2 ſba h̄ȝ eē ſimpl'r. ⁊ accn̄s nō h̄ȝ eſſe niſi ſ̄m q̄d. iō gn̄o ſube dı̄ gn̄o ſimplex ⁊ gn̄o accn̄tis dı̄ gn̄o ſ̄m q̄d. ¶ Intelligēdū eſt ſ̄m p̄hm̄. 1. de gn̄one q̄ gene- D ratio ſimplex eſt duplex. q̄daȝ abſoluta q̄dā reſpectiua abſoluta eſt tranſmutatio de nō eſſe ad eſſe reſpectu cuiuſcūq̄ȝ ſubſtātie. reſpectiua eſt quādo ex minus nobili ſit magis nobile. vt ſi ex aqua ſiat ignis. vel ecōtra. ſi ex magis nobili ſiat minus nobile. vt ſi ex aere generet̄ terra. Eadē diſtinctio ſieri pōt de gn̄one ſ̄m q̄d accn̄tis per abſolutum ⁊ reſpectiuuȝ. ſed hec non ſunt logice ꝯſiderationis.

¶ Explicit liber ſex principiorum.

¶ Scriptū Burlei i p̄ihermenias Ari. icipit.

PRimū op3 conſtituere q̄d ſit nomē. ⁊ quid v̄buȝ. Poſtea quid ſit negatio ⁊ affirmatio ⁊ enunciatio ⁊ oratio.

¶ Primo definire oȝ q̄d nā ſit nomē: ⁊ quid v̄buȝ deinde q̄d negatio: q̄d affirmatō: q̄d enūciatio: q̄d deniq̄ȝ oīo ſit.

¶ Iſte liber quē ad p̄ñs itēdim⁹ exponēdū eſt de enūciatiōe tāq̄ȝ de ſubō. Sȝ q2 Boeti⁹ dicit q̄ iterp̄tatio eſt h̄ ſbm̄. Notādū eſt q̄ interp̄tatio dı̄ 3ʳ. Unoᵒ iterp̄tatio eſt expō vni⁹ lingue p alıā. Alioᵒ idē eſt qȯ vox ſignatiua. ⁊ hoc ſiue ſit vox cōplexa ſiue icōplexa. ⁊ iſtoᶜ ſic deſcribit̄. Interp̄tatio eſt vox lr̄ata cū imaginatione ſignandi p̄lata. ⁊ ſic q̄lȝ vox que p̄ ſe aliquid ſignat ex ip̄ōne ſiue ſit cōplexa ſiue icōplexa dı̄ iterp̄tatio. Sȝ iteriectiōes ꝯiunctiōes. ⁊ h⁹ ē̄t voces nāl'r ſignantes. ⁊ voces aīalıū brutoꝝ nō debēt dici interp̄tationes. 3ᵒᵒ interp̄tatio idē eſt qȯ vox lr̄ata verū vel falſuȝ ſignans. ⁊ iſto 3ᶜᵒ ſola enūciatio eſt iterp̄tatio. ⁊ noīa ⁊ verba nō ſunt iterp̄tatiōes. ſȝ ſūt termini ⁊ p̄n⁹ iterp̄tatiōis. ¶ Si ḡ q̄ratur qȯ eſt ſb m̄ h⁹ ſcie. dīm q̄ ſcie h̄ tradite eſt duplex ſbȝ. ſ. ſubiectū cōe. ⁊ ſubm̄ ſp̄ale. ſubm̄ cōe eſt iᵈ qȯ ꝯtinet oīa de q̄b⁹ in iſto lib. ꝯſiderat̄. ſubm̄ ſp̄ale eſt iᵈ cui⁹ cognitio p̄n̄ ingrit̄ in iſto lib. Cū iterp̄tatio ſ̄m q̄ eſt cōis ad q̄libet vocē ſignificantē ad placitū ſiue ſit cōplexa ſiue incōplexa eſt ſbm̄ cōe h⁹ lib. ſed iterp̄tatio 3ᶜ mō dcā ſ̄m q̄ eſt idem qȯ enūciatio eſt ſubm̄ p̄ncipale h̄. ⁊ etiā ſp̄ale. ¶ Iſte liber ꝯtinet duos libros p̄tiales. In p̄mo determinat̄ de p̄ncipijs ⁊ ſp̄ēbus enūciatiōis abſolute. In 2ᵒ ibi (Qm̄ aūt affirmatio) determinatur de enūciatiōe ꝯtracta ad aliqȯ ſibi additū. vt ad terminū modalem vel oppoſitionē. Unde in p̄mo lib. determinat̄ de enūciatione abſolute ⁊ in ſcd̄o determinat̄ de habitudine ⁊ ꝯtrarietate ēnūciationū adinuicē. Liber p̄mus ꝯtinet duos tractat⁹. In p̄mo determinat̄ de p̄ncipijs enūciatiōis. In 2ᵒ ibi (Eſt aūt enūciatio nō oīs) determinat̄ de enūciatiōe ⁊ ei⁹ ſp̄ēbus. Prim⁹ tractat⁹ continet tria capitula. in p̄mo ponitur ꝓhemiū. In ſcd̄o iueſtigant̄ quedā deſcriptiones noīs ⁊ verbi. que ſunt p̄tes oꝛonis. In 3ᵒ ibi (Oꝛo eſt vox) determinatur de oꝛone que eſt genus ꝓpinquū enūciationis. Capᵐ primū ꝯtinet tres partes. In p̄ma ponit ꝓhemiū. In ſcd̄a ibi (Sunt ergo ea) inueſtigat qȯdam cōe nomini ⁊ verbo ⁊ ē̄t enunciatiōi. qȯ eſt ſignificare ad placitū. Et per hoc inueſtigatur gen⁹ remotuȝ enunciationis qȯ eſt vox ſignificatiua ad placitū. In 3ᵃ ibi (Eſt aūt quēadmodū) oſtēdit diuerſitateȝ in ſignādo inter voces ſignificātes ad placituȝ. cuiuſmodi ſunt nomen verbū ⁊ enūciatio. In p̄ma igitur parte p̄mittit ꝓhemiuȝ in quo exponit de q̄b⁹ poſtea eſt determinatur⁹. ⁊ ꝓponit quatuoꝛ p̄tes. Primo ponit p̄tes integrales ſui ſubiecti q̄ ſunt nomē ⁊ verbū. ſcd̄o ꝓponit partes ſubiectiuas ſui ſubiecti que ſunt affirmatio ⁊ negatio. ſ. ꝓpoſitio affirmatiua ⁊ negatiua. tertio ꝓponit ſuū ſubm̄ de quo principaliter intēdit determinare: quod eſt enūciatio. quarto ꝓponit ge-

Interp̄tatio d̄plex.

nus ſcīi q͛ͦ eſt oro. vñ de q̄libet iſtoꝝ opꝫ ꝯſtituere qd ſit nomen ⁊ qd ſit verbū. ¶ Notāda ſunt h̄ tria ꝑ notāduꝫ eſt ſꝫ Boetiū ſupra ꝑnta ⁊ h̄. ꝙ phs in ꝑnte determinat d͛ vocib⁹ īcoplexis q̄ ſūt noīa reꝝ ⁊ h̄ determinat de īcōplexis q̄ ſūt noīa noīuꝫ. h̄ eſt q̄ ſunt cōia ſolū vocibus ſignātibus ad placitū. cuiꝰ ſunt nomē ⁊ verbū.

Opi. Boe.

G ¶ Ad cuiꝰ euidētiā eſt ſciēdū ꝙ q̄dā ſunt noīa ꝑme impoſitiōis. ⁊ q̄dā ſunt noīa ſc̄e impoſitiōis. Noīa ſc̄e impoſitiōis ſunt noīa ſolū cōia ſignis ad placitū inſtitutis vel eoꝝ accītib⁹: cuiꝰ ſunt nomē ⁊ verbū. Iſta n. ſt cōia ſolū noī ⁊ verbo ſignātib⁹ ex inſtitutione. ⁊ iō ſunt noīa ſc̄e impoſitionis vel intētionis. Iſta vō noīa q̄ ſunt cōia tā vocib⁹ ſignatiuis ad placitū q̄ꝫ vocib⁹ ſignatiuis nālr. nō dr̄ noīa ſc̄e impōnis: cuiꝰ ſunt hec noīa ſonus vox ⁊c̄.

H ¶ Utrū autē noīa cōia vocib⁹ ſignatiuis ad placitū ſint noīa ꝑme intētionis vel ſc̄e. cuiꝰ ſunt nūs. figura. caſus ⁊ hꝰ ſꝫ ꝙ de eis loquitur grāmaticus dubiū eſt. Et pōt dici ꝙ ſunt noīa ſc̄e impōnis: eo ꝙ ſolū ꝯſequunt̄ noīa ſignātia ad placitū. neqꝫ imponunt̄ ad ſignandū aliqꝫ hꝰ noīa quibus accidūt imponunt̄ ad ſignandū. Noīa ꝑme impōnis ſunt noīa reꝝ accipiēdo eſſe ſm ꝙ diſtīguitur a ſignis ad placitū ſignātib⁹. Et diuidit̄ in noīe ꝑᵉ intentionis ⁊ nomē ſc̄e intētionis. Nomē ꝑme intētionis eſt nomen rei q̄ nō eſt nata eſſe ſignū ꝑ ſuppoſitis cuiꝰ ſunt hō ciał albū nigrū ⁊ hꝰ. ⁊ ēt noīa cōia his reb⁹ q̄ ſunt ſigna ad placitum ſignātia. vt ſunt noīa trāſcēdētia vt ens. vnū aliqd ⁊ hꝰ ſunt noīa ꝑme intētionis. Sed noīa ſc̄e intētionis ſunt nomina ad placitū ſignātia ꝯceptū vel intētionē aīe. vel aliqd cōe his ꝯceptib⁹ ex quibus cōponit̄ ꝓpō in aīa. ⁊ hꝰ noīa ſut vt genus ſpēs. ꝑbile. ſubijcibile. Et iᵈ dico ſuppoſito ꝙ vlīa ſint ſole intentiones aīe vt plures dīt. Suppoſito tñ ꝙ vlīa ſint res ex̄ aīaꝫ qͦd veritas eſt. dicēdū. ꝙ nomē ꝑme intētionis eſt nomē rei vt cadit ſub ꝑ̄ ꝯceptu intellectus. Et nomē ſc̄e intētionis eſt nomē rei vt cadit ſub ſecūdario ꝯceptu intellectus. v̄ g. h̄ nomē hō ſignat rē ex̄ vt cōcipit̄ abſolute. ⁊ ſic eſt ſub ꝑmario ꝯceptu intellectus. Et h̄ nomē ſpēs ſignat rē vt cōparat̄ ad intellectū ꝑ indiuidua quib⁹ ē qd cōe. ⁊ ſic eſt nomen rei vt cadit ſub ſecūdario ꝯceptu intellectus. ⁊ iō eſt nomen ſc̄e intētionis. Ex ꝑdictis igit̄ apparet ꝙ nomē diſtīguitur in nomē ꝑme impōnis ⁊ in nomē ſc̄e impōnis. Et nomē ꝑme impōnis diſtīguit̄ in nomē ꝑme intētionis ⁊ nomē ſc̄e intentionis. Noīa ſc̄e impōnis ſunt noīa ſolū cōia ſignis ad placitum inſtitutis ⁊ eoꝝ accītib⁹. Noīa ꝑme impōnis ſunt noīa cōia reb⁹ ex̄ aīaꝫ ⁊ ꝯceptib⁹ aīe trāſcēdēntib⁹: q̄ ſunt cōia reb⁹ ⁊ ſignis ad placitū ſignificātib⁹.

I ¶ 2ᵒ eſt notādū ꝙ nomen accipit̄ 2ʳ. ſ. cōiter ꝓ q̄lꝫ voce ſignificatiua ad placitū. ⁊ ſic eſt cōe cuilibet parti orōnis. ⁊ ſic accipit̄ in iſta diuiſione ꝙ aliqͦd eſt nomē ꝑᵉ impōnis ⁊ qͦdā ſc̄e. Aliͦ accipit̄ ſtricte ſꝫ ꝙ diſtīguit̄ ꝯ alias partes orōnis.

Nomen q̄druplex

K ¶ Tertio eſt nōndū ꝙ h̄ phs ſub noīe cōprehēdit indr̄ent nomē ⁊ ꝓnomē. diffō enī noīs hic data ē cōis tā noī q̄ꝫ ꝓnoī. ⁊ ſub verbo cōprehendit participiū. eō ꝙ phs h̄ determinat de ſimplici enunciatione ſufficit vt de illis determinet ex quibus neccio ꝯſtet enūciatio. ⁊ hmōi ſunt nomē ⁊ ꝓnomē verbū ⁊ participiū. ⁊ ideo magis de his determinat q̄ꝫ de alijs partibus orationis.

¶ Sūt ḡ ea q̄ ſūt ī voce eaꝝ q̄ ſunt ī aīa paſſionū note. ⁊ ea q̄ ſcribūtur eoꝝ q̄ ſunt in voce.

ARGL ¶ Ea igitur que in voce cōſiſtunt: ſigna ſunt affectuuꝫ qui in anima ſunt. ⁊ ea que ſcribūtur: note ſunt eorum que in voce conſiſtunt.

¶ Hec eſt ſc̄a pars h⁹ capl̄i ī q̄ phs inueſtigat qͦdā cōe noī ⁊ v̄bo ⁊ enūciationi. qͦd eſt ſignare ad placitū. Et ꝯtinet duas ꝑticulas. In ꝑᵃ ponit ordinē ſignoꝝ in ſignando. ſ. eoꝝ q̄ ſcribuntur ⁊ eoꝝ q̄ ꝓferunt̄ ⁊ paſſionū aīe vel ꝯceptuū. In ſc̄a ſbi. Et queēadmodū ponit diuerſitatē ſignoꝝ ꝑdictoꝝ ī ſignificādo. In ꝑᵃ igit̄ particula phs narrādo dicit ſic. Sunt ḡ ea q̄ ſunt in voce eoꝝ q̄ ſunt in anima paſſionū note. li ḡ ī ꝓpoſito nō dicit ordinē illationis ſequentiū. ſꝫ magis dicit ordinē ꝯtinuationis ſequentiū cū ꝑcedētib⁹. q͛. n. ꝑmiſit ſe determinatuꝝ de nomine ⁊ v̄bo: ꝯtinuando ſe ad ꝑcedētia dicit. ea q̄ ſunt in voce ⁊c̄. Qͦd exponit̄ 3ʳ. Uno ꝙ nomina ⁊ v̄ba q̄ ſunt in voce ſicut inferiora in ſuo ſupiori ſunt note paſſionū aīe. ſc̄ᵒ exponit̄ ſic. Noīa ⁊ verba q̄ ſunt in voce ſicut res artificialis in re nāli. vox. n. eſt nālis. noīa ⁊ v̄ba ſunt ex inſtitutione primi impoſitoris. ⁊ artificiale eſt in re nāli. ſunt note paſſionū aīe. 3ᵒ exponit̄ accipiēdo vocē ꝓ ꝓlatione. ⁊ tūc ē ſenſus. Ea q̄ ſunt in voce. ſ. noīa ⁊ v̄ba ꝓlata ſunt note paſſionū aīe. ⁊ h̄ expō magis ꝯcordat textui Ariſ. dicit igit̄ phs ꝙ noīa ⁊ v̄ba q̄ ſunt in voce h̄ ē in ꝓlatione ſunt note paſſionum aīe. h̄ eſt ꝯceptuū aīe q̄ ſūt ſilitudines reꝝ. Et ea q̄ ſcribuntur eoꝝ q̄ ſunt in voce h̄ eſt noīa ⁊ v̄ba ſcripta ſignant noīa ⁊ verba ꝓlata. Talē igit̄ ordinē ſignoꝝ aſſigꝫ h̄ Ariſ. ſ. ꝙ paſſiones aīe h̄ eſt ſilitudines reꝝ exn̄tium in aīa ſignant res ex̄. ⁊ noīa ⁊ v̄ba ꝓlata ſignant paſſiones aīe. ⁊ iſtud nō ſolū ē veꝝ de noībus ⁊ v̄bis q̄ ſunt partes enunciationis. ſꝫ ēt eſt veꝝ d͛ ipſa enūciatione. Nā enūciatio ꝓlata ſignat orōnē in mēte q̄ eſt q̄dā paᵒ mētis ⁊ enūciatio ſcripta ſignat enūciationē ꝓlatā.

L ¶ Nōndū eſt h̄ ꝙ paᵒ aīe pōt 2ʳ accipi q̄ꝫ tū ad ꝑñs ſpectat. Unoᵒ ꝓ affectione appetitus. ⁊ ſic ꝯſider iū. amor. ꝯcupiſcenᵃ. ira. ⁊ hꝰ dīr paſſiones aīe. Alioᵒ accipit̄ ꝓ diſpōne intellectus. ſ. ꝓ ſilitudine rei in intellectu repn̄tāte rē ex̄ aīaꝫ. ⁊ ſic accipit̄ in ꝓpoſito.

Ad materiā vide ꝑ anto. and. li. j. meta. q8. j. arti. 3. ⁊ alibi in pleriſqꝫ locis.

¶ 2ᵒ eſt intelligēdū ꝙ nomē ⁊ verbū ſignare paſſiones aīe 2ʳ pōt intelligi. Unoᵒ ꝙ nomē ⁊ verbū ſignant paſſiones aīe tāq̄ꝫ illa q̄ imponunt̄ ꝑ ad ſignandū. Alioᵒ pōt intelligi ꝙ ſignificēt paſſiones aīe tāq̄ꝫ iᵃ mediātib⁹ quibus imponunt̄ ad ſignandū. Primoᵒ nō ē necē nomē ⁊ verbū ſignare paſſiones aīe. q͛ ex q̄ nomē ⁊ verbum ſignant ad placitū ꝑri indr̄nter impon̄ ad ſignandū res ex̄ aīaꝫ ⁊ ad ſignandū paſſionē aīe. Iſtud ꝯfirmat̄. Nā res ex̄ ꝑ ꝑus intellr̄ q̄ꝫ paᵒ q̄ eſt ī aīa: q͛ res ex̄ intellr̄ directe. ⁊ paᵒ aīe indirecte ꝑ reflexionē. ⁊ cognitio directa ꝑcedit cognitionem indirectā ſiue reflexā.

M In iᵒ igit̄ ꝑoīt in q̄ res ex̄ aīaꝫ intelligit̄ ſeu paᵒ aīe pōt intellʼ imponere nomē rei ex̄ cognite q̄ꝫuis nō imponat iᵈ nomē paſſioni aīe: cū paᵒ aīe tunc ſit ignota. ⁊ nomē nō imponit̄ niſi in noto. ¶ Itē ſi nomē neccio imponeret̄ paſſioni. ſ. ſilitudini rei: hec eēt v̄a. hō eſt ſimilitudo hoīs exn̄s in aīa. q͛ tūc ſꝫ. ⁊ ꝑm dicoſtdc ſignant. q͛ nō eſt o[…] q͛ hec vox ſilitudo hoīs ſignificet ſimilitudinē hoīs. Sequitur ꝙ iſte voces hō ⁊ ſimilitudo hoīs eidē imponerent̄. ⁊ ſic foret hec v̄a. hō eſt ſimilitudo hoīs. qͦd eſt falſuꝫ. Secundoᵒ dico ꝙ noīa ⁊ v̄ba ſignant paſſiones aīe. q͛ paſſio aīe eſt iᵈ mediāte q̄ nomē ſignat rē ex̄. q͛ nomen nō iponit̄ niſi rei note. ⁊ res nota nō eſt niſi ꝑ ſimilitudinē eius exn̄teꝫ in aīa. Unde ſicut in actu intelligēdi ſe hn̄t iſta tria intellʼ res intellecta. ⁊ ſimilitudo rei in aīa. ſic iſta tria ſe hn̄t in mō ſignandi. ſ. vox. ſignans rē ſignatā. res ſignata ⁊ paᵒ rei in aīa. vñ ſicut ſimilitudo rei in aīa nō eſt iᵈ qͦd ꝑ intellr̄ ꝑ vocē tanq̄ꝫ iᵈ cui vox ꝑ imponit̄. ſꝫ iᵈ eſt mediāte q̄ res ex̄ intellr̄. ſic paᵒ aīe nō eſt iᵈ qͦd ꝑ ſignat̄ ꝑ vocē tāq̄ꝫ iᵈ cui vox imponit̄. Et dico iᵈ loq̄ndo de noīb⁹ ꝑᵉ intētionis ꝙ iᵃ nō imponunt̄ ꝑ ad ſignandum paſſiones aīe. bñ tñ ē poſe ꝙ aliqͦd nomē ſignet paſſionem aīe. vt noīa ſc̄e intētionis ēt hꝰ voces paᵒ aīe ī ſimilitudo rei in aīa. ⁊ ſic de ſimilib⁹. Boetius tñ dicit h̄ ꝙ vox nō ſignificat ꝑ rē ex̄. ſꝫ aliqd ī aīa ⁊ ex ꝯñti ſignificat rē ex̄. Sꝫ credo ꝙ nō ſic intelligit̄ ꝙ vox nō ꝑ iponit̄. ſi vō ꝑ ſignificat aliqd ī aīa nō eſt necē ꝙ ſignificet iᵈ tanq̄ꝫ iᵈ cui imponit̄ ꝑ. ſed tanq̄ꝫ illud qͦd ꝑ mouet intellectum ad imponendum nomē rei intellecte.

¶ Et quemadmodum nec littere ſunt omnibus eedem ſic nec eedem voces.

ARGL ¶ Atqꝫ vti non eedem ſunt apud omnes homines littere. ſic neqꝫ voces eedem ſunt.

¶ Hec ē ſc̄a pars h⁹ partis ī q̄ phs ponit diuerſitatē ꝑdcoꝝ ſignoꝝ ī ſignan̄. ſ. noīuꝫ ⁊ v̄boꝝ ꝓlatoꝝ ⁊ ſcriptoꝝ ⁊ paſſionum aīe. Et intēdit talē diuerſitateꝫ. ꝙ noīa ⁊ verba ꝓlata ⁊ ſcripta

pta ſignificāt ad placitū. ⁊ paſſiones aīe ſignificāt nālr̄. ⁊ intendit h̄ ꝓbare iſtas ꝯnes. Pria eſt ꝙ noīa ⁊ verba ſcripta ⁊ ꝓlata ſignāt ad placitū. ⁊ idē intellr̄ de enūciatione. Et h̄ ē ꝯ p̄ᵃ huiꝰ li. q̄ ꝓbaẗ ſic. Jlla ſignāt ad placitū q̄ nō idē ſignificāt apud oēs. ſʒ noīa ⁊ v̇ba ꝓlata ⁊ ſcripta nō ſignāt idē apud oēs. ḡ ⁊c̄. de hac igiẗ rōne inuiẗ mioꝛ i lr̄a cū dr̄. queādmodū nec lr̄e h̄ē queādmodū lr̄e ſcripte nō ſignāt idē apō oēs. ſic nec voces ꝓlate ſignāt idē apud oēs. vn̄ latini greci ⁊ hebrei hn̄t diuerſas lr̄as ⁊ diuerſa nomina ⁊ verba ꝓlata ⁊ ſcripta. vnde quod ſignaẗ ꝑ aliqḋ nomen ſcriptum vel ꝓlatum apud grecos nō ſignaẗ per idem apud latinos.

C Quoꝝ āt he prioꝝ ſt̄ note eedē oibꝰ aīe paſſiōes ſt̄. Et quoꝝ he ſilitudines. res ēt eedē.

ARGI. **C Affectus tn̄ quoꝝ hec ſigna ſunt: p̄mo apō oēs homines ſunt. res quoqꝫ quarum hi ſimilitudines ſunt, eaſdem iti dem eſſe cōitat.**

C Hec eſt ſc̄a ꝯ quā intēdit q̄ eſt ſc̄a huiꝰ li. ſ. ꝙ paſſiones aīe ſignificāt ipſas res nālr̄: q̄ ꝓbaẗ ſic. Jlla q̄ ſignāt idē apud oēs iᵈ ſignāt nālr̄. ſʒ paſſiones aīe ſignāt idē apud oēs. ḡ ⁊c̄. de iſta rōne inuiẗ mīoꝛ in textu cū dr̄ ꝙ paſſiones aīe ſunt oībus eedē. i. ſignāt idē apud oēs ſicut res ſignāte ꝑ paſſiones ſunt eedē apud oēs ſm̄ ſpēm nō. n. ſunt eedē res nūo apud oēs ſʒ ſʒ ſpēs ſunt eedē res apud oēs nationes. Jſte textus. Quoꝝ āt p̄ᵒʳ. exponiẗ ꝫʳ. Uno ͣ ꝓ rebꝰ ſignaṫ ꝑ paſſiones aīe. ſic ꝙ ly p̄moꝝ dicat ordinē reꝝ ad paſſiones ⁊ ad voces ꝓlatas ⁊ ſcriptas. q̄ res ſunt p̄oꝛes paſſionibꝰ aīe. ⁊ vocibꝰ ſcriptis ⁊ ꝓlatis. ⁊ tūc ē ſenſus. he paſſiones ſeu ſimilitudines reꝝ p̄ᵒʳ. i. p̄ ſignataꝝ ꝑ paſſiones vl' ſimpʳ p̄ᵒʳ. q̄ ſunt p̄oꝛes paſſionibꝰ ⁊ vocibꝰ q̄rū p̄ᵒʳ. i. q̄rū reꝝ p̄ᵒʳ ſilitudines ſūt eedem apud oēs res ſignāre. ſiue res q̄ꝝ he ſūt ſilitudines ſūt oibꝰ eedē: h̄ ē paſſiones aīe q̄ ſunt ſigna reꝝ p̄ᵒʳ ſunt oibꝰ eedē. Alioͣ p̄t exponi de paſſionibꝰ. ⁊ h̄ 2ʳ. vnoͦ ꝙ ly p̄ᵒʳ dicat ordinē reꝝ ꝓlataꝝ ad aīe paſſiones. alioͦ ꝙ ly p̄ᵒʳ dicat ordinē paſſionū aīe ad res ſignātas ꝑ paſſiones. Primus ſenſus ē iſte. paſſiones aīe q̄ꝝ paſſionū he. ſ. voces ꝓlate p̄ᵒʳ. h̄ ē p̄ ſūt note he paſſiones ſunt eedē. h̄ ē idē apud oēs ſignāt. ⁊ ſic li p̄moꝝ teneẗ adverbialr̄. Scḋs ſēs ē iſte. ſ. ꝙ li p̄moꝝ dicit ordinē paſſionū aīe ad ipſas res ⁊ ē iſte. paſſiones aīe q̄ ſunt p̄ᶜ in ſignando quoꝝ p̄ᶜʳ. i. q̄ꝝ p̄ᵒʳ paſſionū aīe i ſignando res he voces. ſ. noīa ⁊ v̇ba ſunt note: he paſſiones ſunt oībus eedē h̄ ē idē ſignāt apud oēs. h̄ eſt paſſiones aīe q̄ ſunt p̄ʳ in ſignando res q̄ꝝ paſſionū noīa ⁊ v̇ba ſunt note: ſunt eedem apud oēs. h̄ ē idē ſignāt apud oēs. ⁊ itelligo ꝙ paſſiones aīe ſunt p̄ᶜ in ſignando. q̄ imediate ſignāt res q̄ꝝ ſunt ſilitudines. ⁊ noīa ⁊ v̇ba nō ſignāt res imediate ſʒ mediātibus paſſionibꝰ aīe. ⁊ hec expoſitio tertia vꝫ mihi melioꝛ.

C De his quidem dictum eſt in his que dicta ſunt de anima. alterius. n. eſt negocij.

ARGI. **C Verū de his i libꝛo de aīa dictū eſt: ad aliā eni facultatē huiuſcemodi ꝯſideratio ꝑtinet**

C Excuſat ſe a diligētioribꝰ ꝯſideratione. ⁊ dicit ꝙ de his dcm̄ eſt in libꝛo de aīa. ſ. de paſſionibꝰ aīe q̄lr̄ ſignāt res. ⁊ q̄lr̄ ſūt ſilitudines reꝝ. C Dubitaẗ h̄ q̄ nō vꝫ ꝙ paſſiones aīe ſint eedem apud oēs ſicut dicit h̄ phs. q̄ diuerſi hoīes diuerſas ſnias hn̄t de eadē re. ſʒ ſnia ſeu opīo paᵒ ē aīe ꝙ apud diuerſos ſunt diuerſe paſſiones aīe. Jte ꝑ vocē equocē ꝓlatam pōt vnus hō ꝯcipe vnū ⁊ alius aliud. ḡ nō ſunt eedē ꝯceptiones nec ꝑ ꝯñs eedē paſſiones aīe apud oēs. C Ad p̄mū dōm eſt ꝙ phs ꝑ paſſiones aīe itelligit ſilitudines reꝝ. ſ. ſimplices ꝯceptꝰ repn̄tātes res ex̄. ⁊ ꝑ paſſiones aīe nō itelligit ſnias vel opinionē q̄ eſt de ꝯplexo. Nūc āt ꝓpa ſilitudo rei d̄ q̄ phs h̄ loquiẗ ſemꝑ ⁊ apud oēs repn̄tat rē cuiꝰ eſt ſimilitudo. ſicut ſi eēt v̇a imago ceſaris. iſta vbiqꝫ repſentaret ceſarem. ⁊ nō repſentaret in vno loco vnū ⁊ in alio loco aliuꝫ. ⁊ ſic eſt de paſſionibꝰ aīe. ſ. ꝙ idē ſignāt ⁊ repſentāt apud oēs.

A Paſſiones aīe ſūt aliqd ee ſʒ apō omnes ſūt.

vn̄ ꝑ paſſionē aīe nō itelligit phs opinionē. q̄ de eadē re diuerſi diuerſas opiniones hn̄t ſʒ ꝑ paſſionē aīe itelligit ſimplicē ſimilitudinē rei. vn̄ Boe. vocat h̄ paſſiones aīe ſimplices ꝯceptus itellectꝰ circa quos itellectꝰ nūq̄ decipiẗ. C Ad ſc̄ʒ dōm eſt ꝙ phs nō itelligit h̄ idētitatē paſſionis ſeu ꝯceptus reſpectu vocis ſignāt: ita ꝙ vnius vocis ſit vna cōceptio. q̄ certū ē ꝙ de vna voce pn̄t eē diuerſe ꝯceptiones. ſʒ ꝑ h̄ dicit paſſiones eē eaſdē: itelligit idētitatē paſſionū ꝑ ꝯparationē ad res q̄ꝝ ſunt paſſiones. earūdē. n. reꝝ ſunt eedē paſſiones apud oēs ⁊ ſicut paſſiones ſunt eedē ita res ſunt eedē apud oēs ſic dictū eſt ſupius. C Adhuc dubitaẗ. q̄ h̄ hō ⁊ h̄ aīal B
eodē demſtrato ſūt eedē res. ⁊ tn̄ eoꝝ ſunt diuerſe paſſiones aīe ſeu diuerſi ꝯceptꝰ. qḋ pꝫ. q̄ aliqs poſſet eē certꝰ de hoīe aliquo ꝙ h̄ eſt h̄ aīl ⁊ icertꝰ ⁊ dubius ꝙ ſit h̄ hō. nā videēs certum hoīem a remotꝭ venientē. p̄us cognoſcit ꝙ veniēs eſt h̄ aīal q̄ꝫ ꝙ veniēs ſit h̄ hō. ḡ eiuſdē rei nō ſunt eedē paſſiones aīe ſʒ diuerſe. Cōfirmaẗ. nā videēs ſoꝛ. a remotis hꝫ cōceptū de ſoꝛ. ꝙ eſt h̄ aīal. ⁊ nō ꝙ eſt h̄ hō. Et ex̄ñs iuxta ſoꝛtē hn̄s noticiā de ſoꝛ. hꝫ ꝯceptū ꝙ eſt h̄ hō. ⁊ tn̄ ſoꝛ. eſt vna ⁊ eadem res nūo. ḡ eiuſdē rei nō ſunt eedē paſſiones apō oēs. C Sciendum eſt ꝙ itellectus phi eſt ꝙ eadē paᵒ. i. eadē ſimilitudo rei apud quoſcūqꝫ fuerit ſemꝑ ē eadē. ⁊ repn̄tat idē. tn̄ pōt eſt ꝙ eiuſdē rei ſint plēs paſſiones ſeu ꝯceptꝰ aīe: ſʒ q̄lʒ iſtorū ꝯceptuū nō repn̄tat idē apud oēs: q̄ d̄ eadē re ſimplicr̄ pn̄t diuerſi hoīes hr̄e diuerſos ꝯceptus: ſʒ iſte ē itellectꝰ phi ꝙ idē ⁊ vnꝰ ꝯceptus apud quoſcūqꝫ fuerit ſemꝑ idē repſentat. vn̄ idē ꝯceptꝰ ꝓpꝛius nō eſt diuerſaꝝ reꝝ: eadē tn̄ res pōt hr̄e ꝯceptꝰ diuerſos: vꝫ 1ᵉ paſſiones nō ſignāt diuerſa apud diuerſos cū ſignent nālr̄. Vn̄ argūᵐ nō plus ꝯcludit niſi ꝙ eiuſdē rei pn̄t eē diuerſe paſſiones ſeu cōceptus aīe: ⁊ nō ꝯcludit ꝙ eadē paᵒ diuerſa ſignāt. ſiue apō diuerſos. ſiue apō eundē. ſiue in eodē tp̄e. ſiue in temporibus diuerſis.

C Eſt āt queādmodū i aīa aliquotiēs ꝯceptꝰ itellectꝰ ſine v̇o vl' falſo. aliq̄tiēs āt cū iā neceē eſt hoꝝ alteꝝ ineē: ſic etiā i voce. Circa cōpoſitionē eniꝫ ⁊ diuiſionē eſt falſitas veritaſqꝫ.

C Queādmodū āt i aīa ꝯceptꝰ eſt iterdū ſine v̇itate aut falſitate. interdū eſt talis vt hoꝝ alteꝝ ci neceſſario ꝯpetat. ſic ⁊ i voce eē vꝫ: nā veꝝ falſumqꝫ i ꝯpōne diuiſioneqꝫ ꝯſiſtit. ARGI

C Hec eſt ꝫᵃ pars huiꝰ capli in q̄ phs oñdit diuerſitatē i ſignificādo iter voces ſignificātes ad placitū: cuiꝰ ſunt nomē verbum ⁊ enūciatio: ⁊ hec eſt diuerſitas ꝙ aliq̄ eſt vox ſignificatiua ad placitū q̄ eſt ſignatiua veri vel falſi ⁊ aliq̄ nō. Primo igiẗ oñdit phs ꝙ aliq̄ vox ſignificatiua ad placitū ē ſignatiua veri vel falſi: ⁊ aliq̄ ē vox ſignatiua ad placitū q̄ nō ſignificat veꝝ nec falſuꝫ: ⁊ ſm̄ h̄ pars iſta pōt diuidi i duas partes. Secunda icipit ibi. (Noīa igiẗ ipſa.) In p̄ᵃ parte declarat phus ꝙ vox aliq̄ ſignatiua ad placitū eſt ſignatiua veri vel falſi. ⁊ aliq̄ nec eſt ſignatiua veri nec falſi. ⁊ h̄ eſt ꝫᵃ ꝯ huiꝰ li. q̄ ꝓbatur ſic. Sicut eſt in intellectu ſic eſt in voce ſignificāte ad placitū ꝯceptū intellectus. hec ꝓpō pꝫ: q̄ ſignū dꝫ ꝓportionari ⁊ ꝯformari ſignificato: ſʒ voces impoſite ad ſignificāduꝫ formāẗ ad exp̄mēdū ꝯceptū mētis ⁊ itellectꝰ ē q̄nqꝫ ſine vero ⁊ ſine falſo: ⁊ q̄nqꝫ eſt cum vero ⁊ cū falſo. igiẗ ſic eſt d̄ voce: q̄ q̄dā vox eſt ſignificatiua veri vel falſi: ⁊ q̄dā nō. Jntellectus. n. q̄nqꝫ cōponit res adinuicē vel diuidit abinuicem cū vero vel falſo: ⁊ q̄nqꝫ nō cōponit nec diuidit cū v̇o nec cū falſo. nā circa cōpōnē ⁊ diuiſionē ꝯſiſtit v̇itas ⁊ falſitas: vt dicit Ari. ſp̄nt̄. ⁊ ꝫᵒ de aīa. C Sciēdū ē hic ꝙ h̄ ꝓbatio nōſtʒ D
ſolū ꝑ locū a ſilitʒ argumēto a cā ad effectū. Nā ꝯceptiones itellectus ſūt cāe foꝛmationis ⁊ ipōnis vocis. nā voces ꝓferuntur ad ſignāndū ꝯceptꝰ mētis: ⁊ iō ex h̄ ꝙ conceptiones mētꝭ q̄nqꝫ ſunt cū v̇o vel falſo: ⁊ q̄nqꝫ ſine v̇o ⁊ falſo: ſeʳ ꝙ voces ſignātiue q̄nqꝫ ſunt cū v̇o ⁊ cū falſo: ⁊ q̄nqꝫ nō: ⁊ arguiẗ

E a cā ad effectū. ℭ Circa iᵈ dcm̄ p̄hi. circa cōpōnē ⁊ diuiſionē ꝯſiſtit vitas ⁊ falſitas. eſt ſciendū ꝙ vitas ano° ē adeq̄tio rei ad vtatē cognoſcētē. ⁊ alio° eſt adeq̄tio vtatis cognoſcentis vt itellect⁹ ad rē: p̄° vitas eſt idē qḋ ꝯformitas rei ad vtatē cognoſcētē: ꝑ quā manifeſtat vel nata eſt manifeſtare ſe itellectui talē q̄lis eſt: ⁊ ſic vitas nō eſt aliud ꝙ̄ ꝯformitas apparentie rei ad ſuā exiſtētiā talis vitas eſt ī ·lu:ni Vr° cognitiua eſt r̄. ſ. creata ⁊ icreata: vitas q̄ eſt ꝯformatas rei ad vtatē cognitiuā icreatā. ſ. ad itellectū diuinū ē ī oī ēte tā ꝯplexo ꝙ̄ icōplexo: q̄ʒ rē nata manifeſtare ſe itellectui diuino talē q̄lis ē: cū itellect⁹ diu⁹ nō poſſit circa aliq̄ʒ rē decipi ⁊ ver qḋ dīnat a vitate ſic accepta ꝯuertit cū ente. ⁊ d iſta vitate dicit p̄ha. 2. meta. ꝙ vnūqḋqʒ ens ſicut ſe hʒ ad entitatē ita ſe hʒ ad vitatē: ⁊ vitas ſic accepta nō hʒ falſuʒ ꝑ ſuo oppo°: vitas āt q̄ ē adequatio rei ad vtatē cognitiua creatā. ſ. ad itellectū nr̄m ē iᵈ ꝑ qḋ res ē nata d ſe facē verā eſtimationē. ⁊ iſto° dnari⁹ h̄ns dbitā formā ⁊ dbitā māʒ denarij dī ver⁹ dnari⁹: ſʒ dnari⁹ h̄ns dbitā formā ⁊ nō māʒ dbitā dī falſus dnari⁹: vt dnari⁹ cupre⁹ ⁊ ere⁹ ꝗl plūbe⁹: q̄ d ſe nat⁹ ē facē falſā extimationē. nā vnūqḋqʒ h̄ns formā argēti natū ē facē d ſe verā eſtimationē qḋ ē argētū. ⁊ iō dnari⁹ h̄ns veri dnarij fig°ᵐ: ⁊ nō māʒ dbitā dnarij vt māʒ plūbeā ⁊ cupreā eſt falſus denarius: q̄ de ſe facit falſā extimationē: iſtā āt falſitas eſt ſolū ī cōpoſitiſ ex mā ⁊ for°: ⁊ iō dicit p̄hs ī 3° d aīa ꝙ itellect⁹ circa qḋ qd ē. i. circa ſimplicē q̄ditatē rer ſēper ē verus. Ueritas āt ſo° dcā. ſ. q̄ ē adeq̄tio vtutiſ cognoſcentis ad rē cognitā ē ī vtute cognoſcēte ſicut i ſbo: ⁊ talis ē r̄. iq̄dā eſt ꝯplexa ⁊ q̄dā icōplexa: vitas incōplexa ē 1° q̄ ē adeq̄tio vtutiſ cognoſcētiſ ad rē cognitā: q̄ pōt eē nō ſolū i itellectu: ſʒ ēt i ſenſu. ⁊ iō dicit p̄hs i ſo d aīa: ꝙ ſenſus reſpectu ꝓprij obiecti ſp̄ eſt ver⁹: ꝗl ē i maiori parte ē ver⁹: q̄ i maiori parte ſenſus ꝯformatur obō ſuo ꝓprio: ⁊ circa iᵈ nō dcipit: vitas āt ꝯplexa ſolū ē circa ꝯpōnē ⁊ diſionē itellect⁹: ⁊ d hac vitate logt p̄ha cū dicit circa ꝯpōnē ⁊ diuiſionē ⁊c̄. Ex h. n. ꝙ itellect⁹ aſſerit aliqua eē eadē q̄ nō ſūt eadē vel aliq̄ nō eē eadē q̄ ſunt eadē: eſt ꝓpō falſa q̄ h ſig̃t ſiue ſit ꝓpō in ꝓlatione ſiue ſit in mente. ℭ Sʒ vir ſit aliq̄ ꝓpō ꝯpoſita ex reb⁹ ex̄ aīaʒ dcm̄ ē ſupra i ſn° lib p̄ntor. Suppoſito vo ꝙ nō ſit aliq̄ ꝓpō i re cōpoſita

F ex reb⁹ vt cōiter dicit: oubiū qd ex parte rei corrn̄deat vitati ⁊ falſitati ꝓpōnis in mēte ⁊ in ꝓlatione. dʒ. n. ꝙ ei corrn̄deat aliqd i re ꝑ qḋ tūc dicam⁹ ꝙ ver eſt ꝙ ꝓpō in mēte ⁊ i ꝓlatione ē va. q̄ ſic ſig̃at ſicut ē in re. Ad h igit ꝙ ꝓpō ſit va dʒ ꝙ ſit i re ſicut ꝓpō ſig̃at. ⁊ ꝯſa vitati ꝓpōnis in mēte ⁊ in voce ⁊ in ſcripto corrn̄det aliqd ꝓpoſitionale. ℭ Dōʒ ē vt mihi vʒ ꝙ ad h ꝙ aliqd ſit ver dʒ ꝙ vitati ꝓpōnis i mēte i ꝓlatiōe ⁊ in ſcripto corrn̄deat idētitas vel diuerſitas ſeu nō idētitas iſtor ꝓ q̄bus ſupponit ſbʒ ⁊ p̄dm̄. vn̄ vitati ꝓpōnis affirmatiue corrn̄det in re idētitas illius ꝓ q̄ ſupponit ſbm̄ ad iᵈ ꝓ q̄ ſupponit p̄dicatū. Non. n. pōt aliq̄ ꝓpō affirmatiua cathe° in recto eē va niſi ſbm̄ ſupponat ꝓ eo ꝓ quo ſupponit p̄dm̄. i. videlʒ: ⁊ ſi ſupponat ꝓ eodeʒ tūc eſt affirmatiua va. ⁊ negatiua cathe° nō eſt va in recto ſi ſbm̄ ⁊ p̄dm̄ ſupponant ꝓ eodē: ſʒ ſi ſupponāt ꝓ diuerſis tūc eſt negatiua vera. ℭ Et ſi dicat ꝙ eſt affirmatiua va q̄n̄ nō eſt talis idētitas: q̄ hec eſt va. Ceſar eſt ceſar: ⁊ tn̄ nō ē aliq̄ idētitas. ſilr negatiua p̄t eē va ſine tali diuerſitate illor ꝓ q̄b⁹ ſupponit ſbʒ ⁊ p̄dm̄ vt pʒ. Jſta. n. eſt va. ceſar nō ē plato: ⁊ tn̄ ceſar ⁊ plato nō ſūt diuerſa cū nō ſint entia: ⁊ idē ⁊ diuerſū ſunt dr̄ie entiſ. ℭ Dōʒ ꝙ ceſare corrupto idētitas ē ceſaris ad ceſarē: ſed iᵈ idētitas non exiſtit. ſed eſt idētitas rōnis. ⁊ idē ceſar ē idē ceſari idēti° q̄n̄ ē. nec dʒ ꝙ idē ⁊ diuerſuʒ ſp ſint dr̄ie entiſ maxime trāſcēdentis: qḋ. ſ. ē in intellectu. Vn̄ ſic pōt dici ꝙ ens dr̄ 2°. vno° vt ē cōmune omni intelligibili. alio modo idē eſt qḋ exiſtens: ⁊ ſic idem ⁊ diuerſuʒ dicitur. Unomodo vt ſunt dr̄ie entis tranſcendētis. Aliomodo vt ſunt dr̄ie entis in effectu h ē in actu exiſtentis. ⁊ per h patet reſponſio ad argumētuʒ.

ℭ Nomina igit ipſa ⁊ vba ꝯſimilia ſunt. Si ne cōpoſitione vel diuiſione itellectui: vt hō vel albū q̄n̄ nō addit aliqd. Neqʒ. n. adhuc verū vel falſum eſt. Huius autē ſignū hoc ē. hircoceruus. n. ſignificat aliqd: ſed qḋ non dum verum vel falſum ſit. ſi eſſe vel non eſſe non addatur vel ſimplr̄ vel ſm̄ tempus.

ℭ Jpſa igitur nomina vba ſimilia ſane ſunt ei cōceptui: q ſine cōpōne diuiſioneqʒ ē: vel ut h nomen albū vel bō: cum nihil addit ipſi: nondū. n. ver eſt aut falſum, cuius quidē h indiciū eſt: hippocētaurus. n. aliqd q̄dē ſig̃at: at nōdū ver ē aut falſuʒ: niſi eē aut nō eē additū: aut ſimplr̄ aut reſpcū tp̄is fuerit. ARGI.

ℭ Hec eſt ſa pars 3ᵉ partis hui⁹ capl'i: in q̄ p̄ha oſdit q̄ voc ē ſig̃atiua veri vel falſi: ⁊ q̄ nec ē ſig̃atiua veri nec falſi: ⁊ ꝓbat ꝙ noīa ꝑ ſe ſumpta nec ſignificēt ver nec falſuʒ: ⁊ hec ē ꝯ. 4. hui⁹ lib. q̄ ꝓbat ſic. Primo ex dicto imediate p̄cedēti ſic. circa cōpōnē ⁊ diuiſionē cōſiſtūt vitas ⁊ falſitas: ſʒ noīa ⁊ vba ꝑ ſe ſumpta ſunt ſine cōpōne ⁊ diuiſione. g̃ noīa ⁊ vba ꝑ ſe ſumpta nec ſignificāt ver nec falſum. ℭ Secūdo ꝓbat ꝑ qḋ iā ſignūm: ⁊ arguit ꝑ locū a maiori ſic. ſi aliqḋ nomē ⁊ vbū ſignificarēt ver vel falſum h maxime eſſet verū de noīe ⁊ vbo cōpoſitoꝝ: ſʒ nomē nec verbū cōpoſitū ꝑ ſe ſumptū ſunt verum vel falſum. igit nullū nomē vel verbū ꝑ ſe ſumptū ſignificat verū vel falſum. ma. pʒ. ⁊ mi. declarat ꝑ eēplū ſic. Hircoceru⁹ eſt nomē cōpoſitū: ⁊ hoc nomē hircoceru⁹ ꝑ ſe ſumptum nō ſig̃at verū nec falſuʒ. vn̄ ſi nō addat ſibi vbū p̄ntis tp̄is aut p̄teriti aut futuri nō ſig̃at ver nec falſum. ℭ Sʒ h dubitat. vʒ. n. ꝙ vnū nomē ꝑ ſe ſumptū ſit ver vel falſū: q̄ noīa ſignificāt ad placitū. g̃ poſſe eſt iponē vnū nomē ad ſignificādū idē qḋ iſta enūciatio. hō eſt aīal: ſed iſta enūciatio ſig̃at verū vel falſum. g̃ poſſe eſt ꝙ vnū nomē ſignificet ver vel falſuʒ. g̃ multo fortius vnū nomē cōpoſitū p̄t ſig̃are verum vel falſum. aña pʒ. nā hec lr̄a. a. pōt iponi ad ſig̃anduʒ idē qḋ h enūciatio. deus eſt. ſig̃at. ℭ Jtē ſi q̄rat q̄ legit in ſcholis. ⁊ rn̄deat. magr̄. q ſic rn̄det dicit ver vel falſuʒ. ⁊ nō dicit niſi vnū nomē ꝑ ſe ſumptū. igit nomē ꝑ ſe ſumptū ſignificat verū vel falſuʒ. ℭ Silr h verbū curro ſig̃at ideʒ qḋ h oro. ego curro: ſʒ hec oro ſig̃at verū vel falſuʒ. igit aliqḋ verbum ꝑ ſe ſumptū ſig̃at verū vel falſū. ℭ Dōʒ eſt ꝙ nec nomen nec verbū ſeparatū. h eſt ſeorſum acceptū. h eſt ꝑ ſe acceptum ſig̃at verū vel falſū cōplexe. vn̄ pōt dici diſtiguēdo de ſignificare verū vel falſuʒ. ꝙ eſt duplex. ſ. cōplexe ⁊ incōplexe. Jllud ſig̃at ver vel falſuʒ cōplexe: cuius pars ſig̃at partē toti⁹ ſig̃atiuita ꝙ ſicut totū ſig̃at totū ver vel falſuʒ. ita pars ſig̃at partē veri vel falſi: ⁊ ſic nec nomē nec vbū ꝑ ſe ſumptū ſig̃at ver vel falſū ꝯplexe. ſ. ꝑ modū ꝯplexi: q̄ nec pars noīs nec pars vbi ſig̃at aliqḋ ꝑ ſe: vt dicit p̄hs. ⁊ ꝑ ꝯñs nec ſig̃at partē illi⁹ qḋ ſig̃at ꝑ totū. Et ꝓp hoc dico ꝙ nec nomē nec vbū ꝑ ſe ſumptū ſig̃at ver vel falſuʒ cōplexe ſiue ꝑ modū ꝯplexi. dico tn̄ ꝙ vnū nomē ⁊ vnū verbū pōt ſignificare verū vel falſuʒ incōplexe ſiue ꝑ modū incōplexi: ⁊ ſic p̄t hec voc. a. imponi ad ſig̃andū idem qḋ hec ꝓpoſitio. deus eſt. nec ex hoc ſequit ꝙ illa vox. a. ſit ꝓpō: q̄ omne ſig̃ans ver vel falſum eſt ꝓpō: ſed ſolū ſig̃ans ver vel falſum per modū cōplexi eſt ꝓpō. g̃ ⁊c̄. ℭ Si dicat ꝙ ſi. a. ſig̃at idē qḋ iſta ꝓpō. deus eſt: tūc iſta ē vera. a. ē ꝓpō: q̄ ſequit deus ē: eſt ꝓpō. g̃. a. eſt ꝓpō. aña eſt ver. g̃ ⁊ ꝯñs: ꝯñia pʒ: q̄ arguit a cōuertibili ad ſuum cōuertibile. ℭ Jtem noīa ſig̃ant ad placitum. ſi igit verū eſt ꝙ. a. ſignificat diſtincte ideʒ qḋ hec ꝓpō. deus eſt. ſig̃at: ⁊ imponat ad ſignificandum diſtincte iᵈ quod iſta propō ſignificat: tunc ſequitur ꝙ. a. ſignificat verum vel falſum. ℭ Ad p̄mum dōm eſt ꝙ hec eſt [illegible] eſt

Ad h vi de anto. and. h°. 6. meta. q. 8. articul. p. ⁊ ſo Sco. 48. di. j. q. vnica

Nomen ⁊ verbū ſeorſum an ſignificent.

a. ē ꝓpõ. eo ꝙ li. a. ꝑt ſupponer̃ mãlit̃ ⁊ ſignificatiue. ſi ſumatur ſignificatiue. ſic hec eſt va. a. eſt ꝓpõ ſi ſũit mãlit̃: ſic e ſal ſa: q: hec lr̃a a. nõ eſt ꝓpõ: nec valet in iſto ſenſu deus eſt eſt ꝓpõ. ḡ. a. eſt ꝓpõ: nec valz ꝯña a ꝯuertibili ad ꝯuertibile ſũpto termino mãlit̃. nõ n. ſeq̄t̃ hõ ē biſyllabũ. igit̃ riſibile ē biſyllabũ. nec valz. hõ ē nomē ſubſtãtiuũ: ḡ riſibile. Unĩ ſumpto. a. mãlit̃ nõ ē dõm ꝙ. a. ſit ꝓpõ: q: ſi ſic: hec foret bona ꝯña. a. ē. ḡ deus ē. qđ nõ ē ver̃ vñ. a. mã. r ſumptũ nõ ꝑt eē añs nec ꝯñs. ¶ Et ſi dicat̃. de. a. ſignificatiue ſumpto videat̃ ꝙ ē ꝓpõ ḡ ꝑt eē ꝙ ſit añs ḡ ſumpto. a. ſignificatiue erit hec ꝯña bona. ſi. a ē deus ē. ¶ Dõm ꝙ ſic dicẽdo. ſi. a. eſt. a. vel ſi. a. eſt b. nõ ē ꝯña: nec ſ ibi terminu ꝑñt ſumi ſic niſi mãlit̃ ter. q̄uia reſpectu alterius poſſint ſignificatiue vel mãlit̃ ſumi indifferẽter. ¶ Ad aliũ dõz ꝙ ipoſſe eſt ꝙ. a ſignificet idē diſtincte qđ iſta ꝓpõ deus eſt. Unĩ lʒ noĩa ſignificẽt ad placitum ſic ꝙ ꝑñt imponi cuilʒ rei indifferẽter. modus tñ ſignificandi rē diſtincte vel indiſtincte nõ ē ad placitũ. Unĩ q̄uis oē illud qđ intelligit̃ poſſit ſignificari ꝑ vnũ nomē indiſtincte: tñ nõ oē illud qđ intelligit̃ diſtincte ꝑt ſignificari ꝑ vnũ nomen diſtincte: q: ſic diffõ ꝑt ꝯſtare ex vno noĩe ſolũ n vnũ nomen põt diſtincte ſignificare diffinitũ: ⁊ hoc eſt ꝯ phĩ. 2. meta. ¶ Ad ꝓm̃ ꝑncipale qđ vr̃ eē in ꝯtrũ ē dõz: ꝯcedẽdo ꝙ vnũ nomen põt idē ſignificare ꝙ hec ꝓpõ. deus ē: ⁊ ēt vna lr̃a ꝑt idē ſignificare: tñ nec vnũ nomē nec vna lr̃a põt ſignificare cõplexe idē qđ hec ꝓpõ deus ē. ¶ Ad illud dõm eſt ꝙ ſi q̄rat̃ quis legit in ſcholis: ⁊ r̃ndeat̃ magr̃. ſic ĩ ndeo de virtute ſermonis nec dicit ver̃ nec falſum: de bonitate tñ intellectus põt ꝑ deum ſuũ intelligere ver̃ vel falſum. ſubintelligẽdo verbuʒ qđ fuit interrogatiue poſitũ. Unĩ ħ nomē magr̃ nõ ſignat verum vel falſum. de virtute tñ interrogationis dat intelligere verũ vel falſum. ¶ Ad aliud dico ꝙ verba q̄ ſunt ꝑ̃ aut ſe ꝑſone ſunt verba excellẽtis actionis: q: in eis intelligit̃ noĩatiuus determinatus: ⁊ iõ in eis ē iplicita ꝯpõ. vñ hꝫ verba ſignificãt ver̃ vel falſum iplicite. Melius tñ vr̃ eē dõz ꝙ hꝫ verba ꝑ̃ e ſe ꝑſone: vt curro curris nõ ſignificãt ver̃ nec falſuʒ: q: idē ſignãt curro ⁊ curris: ſʒ ħ vbũ curris nõ ſignat verũ nec falſum. igit̃ nec curro. Unĩ ꝑſona nõ ē de ſignificato verbi ſʒ eſt accñs verbi: ver̃ tñ eſt ꝙ vbũ ꝑ̃ ⁊ ſe ꝑſone dat intelligere ver̃ vel falſuʒ: ⁊ ħ vbũ curro dat intelligere hoc ꝓ nomen ego. nõ eſt tñ de ſignificato huius vbi curro. Unĩ intẽtio phĩ ē hec ꝙ nec nomē nec vbũ ꝑ ſe ſumptũ ſignat veruʒ vel falſuʒ ſʒ ſola ꝓpõ ſignat verũ vel falſum. diſtincte tñ vnũ verbum ꝑme ⁊ ſe ꝑſone dat intelligere ver̃ vel falſuʒ. ¶ Sʒ ꝯ ħ. iſta ꝯña eſt bona. curro. igit̃ moueor: ⁊ ꝑ ꝯña curro ē añs ⁊ moueor ꝯñs: ⁊ nihil põt eē añs hũc ꝯñs niſi ꝓpõ: igit̃ curro ē ꝓpõ. igit̃ ſignat ver̃ vel falſũ. ¶ Huic põt r̃nderi dupl̃r. Uno° ꝙ hic nõ ē aliq̃ ꝯña. curro. ḡ moueor. nec ex oppoſito ſequit̃ oppoſitũ qđ põt eē añs vel ꝯñs. ¶ Si dicat̃. curro ⁊ ego curro ꝯuertũtur: ⁊ hec ꝓpõ. ego curro. põt eſſe añs vel ꝯñs. ḡ li curro põt eē añs vel ꝯñs. Dõm ꝙ curro ⁊ hec oĩo ego curro ꝯuertunt̃ ſicut cõplexũ ⁊ incõplexũ. ⁊ iõ nõ oꝫ ꝙ ſi vnũ poſſit eſſe añs vel ꝯñs: ꝙ ꝑꝑ ħ reliquũ poſſit eſſe añs vel ꝯñs: ſicut poſito ꝙ. a. ſignat idē qđ hec oĩo deus eſt ſignificat. nõ ſequit̃ deus eſt. põt eſſe añs vel ꝯñs. ergo hec lr̃a. a. põt eē añs vel ꝯñs: ſʒ oꝫ plus addere ꝙ ſunt conuertibilia tanq̄ꝫ cõplexa. Unĩ poſito ꝙ. a. ſignificet idē qđ deus eſt. nõ ꝑꝑ ħ eſt hic aliq̃ ꝯña: deus eſt. igit̃. a. eſt. nec hic. a. eſt igit̃ deus eſt. ⁊ cã dicta eſt ſuperius. ¶ Et ſi dicat̃. ꝓferẽs ħ vbũ taceo dicit falſuʒ. ḡ ħ vbũ taceo ſignificat falſuʒ. dico ꝙ ꝓferẽs ħ verbũ taceo de virtute ſmonis nec dicit ver̃ nec dicit falſũ. Unĩ ꝑꝑ hoc dcm̃ intelligit̃ ver̃ vel falſuʒ. ſʒ hoc eſt ex cõi vſu loquẽdi nõ ex virtute ſermonis. ¶ Alio° põt dici ꝙ hec ꝯña eſt bona. curro. igit̃ moueor: ⁊ tũc eſſet dõm ꝙ añs eſſet ꝓpoſitio implicite nõ rõne ſignificati: timẽlʒ rõne ꝑme ꝑſone intellecte i curro. nec valz. eſt ꝓpõ implicita. igit̃ ſignificat verum vel falſum. ſed ſufficit ꝙ includit verum vel falſum prima tñ r̃nſio magis concordat verbis. ⁊ ſententie Ariſtotelis.

Nomen ergo eſt vox ſignificatiua ſm placitũ ſine tẽpore. cuius nulla pars eſt ſignificatiua ſeparata. Cap. 2.

¶ Nomē igit̃ vox ē ſignatiua ex inſtituto ſine tpe: cui⁹ nulla ps ſigt̃ ſeparata. ARG.

¶ Iſtud ē ſm ꝑnũ tractat⁹ i q̄ determinat̃ d partib⁹ integralibus enũciationis ⁊ ꝯtinet duas partes ꝑncipales. In ꝑ̃ determinat̃ de noĩe. In ſa ibi. (Verbũ ē illud.) determinat d vbo. ꝑ̃ pars ꝯtinet duas partes. in ꝑ̃ ponit̃ diffõ noĩs manifeſtatio partiũ diffõnis. In ſa ibi. (Nõ hõ vo.) excludit phs q̄daʒ a rõne noĩs q̄ apparẽt eē noĩa ⁊ nõ ſunt noĩa. Prio ḡ phs ponit diffõnē noĩs dicẽs ꝙ nomē ē vox ſignificatiua ad placitũ ſine tpe. cui⁹ nulla pars ſignat ſeparata. In hac diffõne ponunt̃ q̄nq̄ꝫ dr̃e ꝑ q̄s dr̃t nomē ab alijs q̄ nõ ſunt noĩa. ꝑ hoc eni ꝙ nomē eſt vox dr̃t nomē a ſonis q̄ nõ ſunt voces. nã q̄dam ſon⁹ ē vox ⁊ q̄dã nõ ē vox. ⁊ q̄dã ē vox ſignatiua. ꝑ hãc particulã. ſignatiua dr̃t nomē a voce nõ ſignatiua: ⁊ q: vocũ ſignatiuar̃ q̄dã ſignificãt ad placitũ. ⁊ q̄dã nãlit̃. ꝑ hãc particulã ad placitũ dr̃t nomē a voce ſignificatiua nãlit̃: ⁊ q: vocum ſignificatiuar̃ ad placitũ q̄dã ſignãt cũ tpe: vt verbũ ⁊ participiũ: ⁊ q̄dã ſine tpe. ꝑ hãc particulã ſine tpe dr̃t nomē a verbo. ⁊ participio. Adhuc q: q̄dã vox ſignificatiua ad placitum ſine tpe hꝫ partē q̄ ꝑ ſe aliq̄d ſignat. vt oĩo. Iõ ad drĩaʒ oĩonis ponit̃ iſta parti° cui⁹ nulla pars ꝑ ſe ſignat ⁊c̄. Unĩ q: ꝑ particulas poſitas in diffõne oꝫ diffinitũ differre a q̄lʒ alio. iõ in hac diffõne ponunt̃ particule ille: ponitur. n. vox tanq̄ꝫ genus: ⁊ alie particule ponuntur tanq̄ꝫ differentie.

¶ In noĩe. n. qđ ē eq̄fer⁹. fer⁹ nihil ꝑ ſe ſignat quẽadmodũ i oĩone q̄ ē equ⁹ fer⁹. At vo nõ quẽadmodũ i ſimplicib⁹ noĩb⁹ ſic ſe hꝫ ⁊ i cõpoſitis. In illis eni nullo mõ pars ſignatiua ē. In his autē vult q̄dē ſignificatiua eſſe ſed nullius eſt ſeparati: vt in eo qđ eſt equiferus.

¶ Nã hoc ĩ noĩe eq̄ferus nihil ꝑ ſeipſuʒ equ⁹ ſignat: ſicut hac ĩ oĩone equ⁹ ē ferus: ver̃ nõ vt ē in ſimplicib⁹ noĩbus: ſic ⁊ incõpoſitis ē: in illis. n. nullo pacto pars eſt ſignificatiua: incompoſitis vero vr̃ q̄dē nihil tamen ſeparata ſignat: vt in exemplo patet antea dicto. ARG.

¶ Poſita diffõne noĩs phs exeq̄t̃ dclarãdo duas particulas poſitas in hac diffõne. ſ. 3am ⁊ vltimã: nã due particule patẽt ex ꝑcedẽtib⁹ ex ħ ꝙ ea q̄ ſunt i voce ſunt note paſſionum aĩe 4a particula patebit ca. d vbo. Prio ḡ dclarat particulã vltimã ꝙ nulla pars noĩs ē ſignificatiua ſeparati. ⁊ ħ ē ꝯ. 5. hui⁹ li. q̄ ꝓbat̃ ꝑ lom a maiori ſic. Si aliq̃ pars noĩs ſigt̃ ſeparatim. ħ foret max̃ ver̃ d partib⁹ noĩs cõpoſiti: ſʒ partes noĩs cõpoſiti nihil ſignificãt ſeparati. igit̃ nulla pars noĩs ē ſignificatiua ſeparati. mã. pꝫ. mĩ. declarat̃ dclaratione exẽplari ſic. ħ nomē eq̄ferus ē nomē ꝯpom̃ ⁊ nulla pars hui⁹ noĩs ſʒ ꝙ eſt pars ſigt̃ aliq̄d ꝑ ſe: q: nec equ⁹ nec ferus ſigt̃ aliq̄d ſʒ ꝙ eſt pars hui⁹ noĩs eq̄fer⁹. dĩnt tñ ps noĩs ꝯpoſiti ⁊ ps noĩs ſimplicis: q: ps noĩs ſimplicis nec ſignat aliq̄d ꝑ ſe. nec apparet aliq̄d ſignare ꝑ ſe. ps ēt noĩs ſimplicis nec ſigt̃ aliq̄d i toto cuius ē ps nec ex̃ totũ. ſʒ ps noĩs cõpoſiti vr̃ ſignificare aliquid: ⁊ ſi nõ ſignificet aliq̄d in toto tñ ex̃ totũ ſignificat ꝑ ſe.

¶ Secundum vero placitum quoniã naturaliter nominum nihil eſt: ſed quãdo fit nota.

¶ Ex inſtituto autem diximus: q: nullum nomen eſt ſignũ naturale: ſed cum eſt poſitum. ARG.

¶ Aliã particulã. ſ. ꝙ nomē ſigt̃ ad placitũ dclarat phs. ⁊ ħ ē ꝯ. 6. hui⁹ lib. ⁊ ꝓbat̃ dupl̃r. Primo diffiue. ſo ꝑ rõnem du-

centem ad impoſſe. p̄ ſic. Illud qḋ nō ſignificat niſi ex hoc q̄ ſit nota alterius ſignificat ad placitum: qꝛ q̄ ſiat nota h̄ ē ad placitum: ſed nomen eſt huiuſmodi. ergo ꝛc.

℄ Nam deſignant ꝛ illiterati ſoni vt ferarū. Quorum nihil eſt nomen.

ARGI. **℄ Nam ſignificant ꝛ ij ſoni qui ſcribi nō poſſunt vt beſtiarum quarum nullū eſt nomen.**

℄ Secūdo ꝓbat eadē ꝯ p̄ impoſſe ſic. Si nomē nō eēt vox ſignificatiua ad placitū. ſeqret q̄ quecūq; vox eēt indifferent nomen: ꝛ ſic ſoni ferarū illiterati qui nāliter ſignificāt eſſent nomina. ſed hoc eſt impoſſe. ḡ ſolū vox ſignificatiua ad placitū ē nomē. vn̄ qꝛ voces ſignificatiue nālit̄ nō ſūt noīa cū ſunt ſoni ferarum illiťati. ſ. q̄ lr̄is non pn̄t ſcribi. Ex h̄ ꝯcludit q̄ ille voces q ſunt noīa ſignificāt ad placitū. ℄ Sꝫ h̄ occurrūt q̄tuor dubia. p̄m̄ ē ꝯ p̄mā particulā diffōnis noīs nō. n. vr̄ q̄ nomen ſit vox: qꝛ oīs vox ē res nālis: ꝛ nomē ē res artificialis: cū ſit ſcḋm p inuēnonē hoīuꝫ ꝛ p artē: ſꝫ nulla res artificialis eſt res nālis: ḡ h̄ eſt falſa. nomē ē vox. ſicut iſta. balneū ē aq̄. h̄. n. ē falſa. ſꝫ iſta eſt vā. balneū ē aqueū. ℄ Itē vox ē mā noīs. Igit̄ nō p̄dicat̄ ḋ noīe. qꝛ pars mālis nō p̄dicat̄ i recto de toto cui⁹ ē pars. ℄ Itē vr̄ q̄ nō ḋē nomē ſignificet ad placitum. qꝛ gemitus ꝛ latratus ꝛ hō ſunt noīa ꝛ tn̄ ſignificant nālit̄. ergo i diffōne noīs male ponitur h̄ particula ſignificatiua ad placitū: cū nō ꝯueniat oī noī. ℄ Itē nō vr̄ q̄ ḋē nomen ſignificet ſine tēpore: qꝛ dies nox ꝛ annus ſunt noīa ꝛ ſignificat tēp⁹: ꝛ p ꝯns nō ſignificat ſine tēpore: qꝛ ſi ſignificaret ſine tēpore ſignificaret ſine ſuo ſignificato: qḋ ē impoſſe. ℄ Contra illā particulā cuius nulla pars aliqḋ ſignificat ſeparata. ar. ſic. Aliquod nomē ꝯponit̄ ex multis noīb⁹ ꝛ noīa ſignificāt. igitur ptes noīs ſignificāt. mā. eſt vā: qꝛ capio h̄ nomē reſpublica. partes iſtius noīs ſignificāt. qꝛ res ſignificat ꝛ publica ēt ſignificat. ergo ꝛc. ℄ Ad p̄m̄ ḋōꝫ. vno⁰ q̄ vox q̄ ponit̄ i diffōne noīs ē indifferēs ad vocē ſignificātē ad placitū: ꝛ ad vocē ſignificātē nāliter. aliter fruſtra poneret̄ i diffōne illa particula ad placitū. ꝛ ita illa vox po͛ͣ in diffōne nec eſt res nālis nec artificialis ſꝫ indifferens ad vtrūq;: ſicut aīal in cuius diffinitione ſic dicit̄. Subā aīata ſenſibilis nec eſt hō nec aſin⁹: ſed eſt indifferēs ad vtrūq;. ſ. ad oēm ſpēm ꝛ indiuiduū aīalis: ꝛ ſic vox q̄ ponit̄ in diffōne noīs nec ē res nālis nec artificialis: ſed eſt gen⁹ vtriuſq;. per hoc. n. pꝫ ad ſcḋm dubiū: qm̄ vox q̄ ponit̄ in diffōne noīs eſt cōis ad nomē ꝛ ad māꝫ noīs: ꝛ nō eſt mā noīs. ℄ Alr̄ poteſt dici q̄ ſicut h̄ cōe nomē qḋ h̄ diffinit̄ ē res artificialis: qꝛ ſit p inſtitutionē imponētis. ita h̄ cōe vox poſitū in diffōne noīs ē res artificialis. qꝛ ſit p inſtitutionē hoīs: ꝛ n̄ legit̄ q̄ res artificialis p̄dicet̄ ḋ re nāli: ſꝫ p̄dicat̄ artificiale de artificiali. ℄ Adhuc pt̄ dici alr̄ q̄ q̄uis nomē ſit nomē p inſtitutionē imponētis: tn̄ nō eſt res artificialis: qꝛ hoc q̄ inſtituit̄ ad ſignificādū nulla res artificialis ſibi inherēs acq̄ritur. Res. n. nālis ꝓſuppoſita oī impoſitioni imponit̄ ad ſignificādum. Vn̄ ſicut ſignū qḋ ē res nālis: puta circul⁹. pt̄ inſtitui ad ſignificādū vinū i taberna. ita vox nālis pt̄ inſtitui ad ſignificādum abſq; hoc q̄ aliq̄ for͛ noua ſibi acq̄rat̄: ꝛ ſcḋm h̄ hec eſſet negāda. nomē ē res artificial. Siqs tn̄ velit dīe q̄ ex h̄ q̄ vox imponit̄ ad ſignādū acq̄rit̄ voci q̄dā reſpect⁹ ad ſignādū ita q̄ nomē ē q̄ddā aggregatū ex voce ꝛ ex reſpcū ad ſignificādū ſic dicēs hꝫ dīe q̄ nomē ē res artificialis: nec ē icōueniēs nomen rei nālis p̄dicari i recto ḋ noīe rei artificialis accepto in ꝯcreto: ſꝫ nō accn̄tis p̄dicat̄ de accn̄te accepto i ꝯcreto. vt pꝫ. h̄. n. ē vā. ſim⁹ ē nalus ꝯcau⁹: ꝛ q̄dā mō pt̄ ꝯcedi q̄ diſc⁹ ē lignū ſic vel ſic figuratū. Et qꝛ h̄ diffō datur ḋ noīe ſumpto i ꝯcretō: diō pt̄ mā noīs. ſ. vox q̄ ē res nālis ḋ p̄dicari in recto ḋ noīe qḋ ē res artificialis. ℄ Sed dīcet forte aliqs q̄ nomē h̄ diffinitū ē res nālis: qꝛ noī ꝓſuppoſito imponi ꝯpetit hec diffinitio. vox ſignificatiua ad placitū: ꝛ qꝛ illud qḋ ꝓſupponit̄ impōni ad ſignificādū ē res nālis. ḡ ꝛc. Dōꝫ q̄ vox ſignificatiua accipi pt̄ ꝓ māli i tpe dīonis: qḋ q̄dē māle ꝓſupponit̄ impōni. vel pt̄ accipi ꝓ aggregato ex māli noīe ꝛ reſpectu ad ſignificandū. p⁰ p̄dicat̄ ḋ voce q̄ eſt res nālis: ꝛ ſic nō ponit̄ i diffōne noīs: ſꝫ ſolū put accipit̄ ꝓ aggregato ex māli i parte dīonis ꝛ ex reſpectu ad ſignādū. ℄ Ad 3m̄ dubiū ḋōꝫ q̄ gemitus: latratus: ꝛ hō pn̄t accipi nālit̄ vel ſignificatiue: tn̄ nālit̄ ſic hec ē vā. latrat⁹ ē nomē. ꝛ ſigt̄ ad placitū: ꝛ h̄ nomē latratus ſine hoc māle latratus: ita hn̄ potuit fuiſſe impoſitū ad ſignificādūꝫ hoīeꝫ vel aſinū ſicut ad ſignificādū id qḋ mō ſigt̄. ꝛ ſic h̄ eſſet falſa. latratus nālit̄ ſignāt. Si aūt ſumāt̄ hō noīa ſignificatiue ſic ſunt he ꝓpōnes falſe. latrat⁹ ē nomē. gemit⁹ ē nomē: qꝛ ſic accipit̄ gemit⁹ ꝓ voce quaꝫ hō ꝓfert: ꝛ illa vox nō ē nomē: ꝛ ſic hō ſunt vē. latrat⁹ ſignāt nālit̄. gemit⁹ ſignificat nālit̄ ꝛ ſic ḋ alijs. ℄ Ad aliud dūm̄ ē ḋōꝫ q̄ illud dictuꝫ p̄hi nomē ſignāt ſine tpe: ſic itelligit̄ q̄ nomē nō ſignāt ſuuꝫ ſignificatū vt mēſurat̄ aliq̄ certa mēſura vel dīa tpis: ꝛ hoc ē ſignificare ſine tpe tāq̄ ſine ſuo ꝯſignificato: qꝛ tpa nō ē ꝯſignificatū noīs cū nō accidat noī. Dico igr̄ q̄ nox ꝛ dies ꝛ hō ſignificāt tpa ꝛ nō cōſignificāt tpa. nā dies nō ſignificat ſuū ſignificatū vt mēſurat̄ aliqua certa mēſura ſeu dīa tpis: ſicut currere ſignificat curſum ꝛ mēſurat̄ tpe: ſꝫ dies ꝛ nox ꝛ hō ſunt abſtracta ab oī dīa tpis. Vn̄ hō noīa ſignificāt tpa: ſed nō ſignificāt cū tpe ꝛ qn̄ ifert̄ tūc q̄ hō noīa ſignāt ſine ſuo ſignificato: dico igit̄ q̄ ſcḋm q̄ ſi ſine p̄uat ſolū cōſignificatuꝫ. ſic cōcedo q̄ dies ſignāt ſine ſuo ſignificato tāq̄ ſine ſuo accidente: qꝛ ſignificatuꝫ ſuuꝫ nō eſt ſuum accidēs. ℄ Ad aliud pōt dici q̄ nulluꝫ nomē pōt dici pars nominis: ſicut. n. vnus homo nō cōponit̄ ex plurib⁹ hoīb⁹: ita nec vnū nomen cōponitur ex plurib⁹ noībus: dā tn̄ cōpoſitū: qꝛ cōponit̄ ex mālibus pluium noīuꝫ. Vn̄ h̄ nomē reſpublica cōponit̄ ex māli: ꝛ hoc nomine res: ꝛ ex māli: ꝛ hoc noīe publica: ꝛ nō cōponitur ex iſtis noībus. Siquis. n. velit dīe q̄ nomē cōpoſituꝫ cōponitur ex plurib⁹ noībus ſimplicib⁹. oꝫ dīe q̄ aliqua ps nominis ſignificat p ſe ꝛ nō ſcḋm q̄ eſt pars nominis illius: ꝛ hoc intelligit hic p̄hs: ꝛ ita textus ſonat.

℄ Non homo vero non eſt nomen. At vero nec impoſitum nomen eſt ei quo illud oporteat appellari. Neq; enim oratio aut negatio eſt: ſed ſit nomen infinitum.

AR GL. **℄ Hoc autem nō homo nō dico eſſe nomen. Atq; neq; nomen eſt poſitū: quo ipſuꝫ appellare oꝫ. neq;. n. eſt oratio neq; negatio ſed infinitum nomen vocetur: qm̄ ꝛ quod eſt: ꝛ qḋ nō eſt i rōne reꝝ ſine diſcrimine vllo ſignāt.**

℄ Hec eſt ſecūda particula p̄me partis: in qua p̄hs remouet quedā a rōne noīs que apparēt noīa ꝛ nō ſūt noīa: ꝛ hoc ſcḋm q̄ dicit Boetius eſt vt integerrima diffō noīs habeatur: ꝛ ſūt duo que remouet a rōne nominis. ſ. nomen infinitū ꝛ nomē obliquum. Et primo remouet nomē infinitū dicens q̄ non homo non eſt nomen nec eſt nomen ei impoſitū quo oporteat illud appellari: nec eſt affirmatio nec negatio: ſed ſit nomen infinitum: hoc eſt imponatur ſibi ꝛ omnib⁹ cōſimilib⁹ nomē ꝛ vocetur nomē infinitū. Cauſaꝫ autem propter quā nomen infinitū nō eſt nomē: aſſignauit Boetius dicēs q̄ omne nomen vnā rem ſignificat determinatā: qui vero dicit nō homo non hunc hoīem qḋ talis ſignificat nec qḋ illa ſignificatiue velit oſtendere omni rōne nō diffinit ſeu nō oñdit: hec igitur vā cā quā aſſignat Boetius quare nomē infinitū non eſt nomē: qꝛ nō ſignificat rem determinatam: ſed verificatur indifferēter ꝓ oī ente ꝛ nō ente: ꝛ de quolꝫ alio ab eo qḋ infinitatur p negōne infinitāte. dicit. n. boeti⁹ q̄ negatio infinitans p̄hte naꝫ interimit cū addit̄ negatio infinitās. infinitas alias derelinquit. Et ex hoc denotat̄ q̄ noīa trāſcēdētia nō pn̄t infinitari: qꝛ ſi infinitarent̄ nulla nā derelinqueret̄. vnde accipiēdo

Margin notes (printed): B Aduerte ad iſta motiua que ſunt pichus. — E — D — E Opinio. Boe.

accipiēdo ens ī ſua maxima cōitate vt ē cōe ad oē intelligibile ſic nō pōt infinitari. vñ nō ens vl nō cadit ſup ens cōmune nihil ſigt nec de aliq̄ v̄ificaꝛ tūc ptur. nec ē finitū nec infinitum. ſ; eſt vox nō ſignificatiua. nō ens extis qd ſolum verificatur de exitib⁹ bñ pōt infinitari: q2 ipſo infinitato relinquūtur alie nāe poſſ: q̄zuis nō relinquaꝛ aliq̄ nā extis actu.

ℭ Catonis autem vel catoni ⁊ quecūq3 talia ſunt non ſunt nomina ſed caſus nominum. Ratio autem eius in alijs quidem eadē eſt.

ARGI. ℭ Hoc ē philones aut philoni ⁊ hiſce ſiliā ñ noia ſ;:ſ; nois caſus. Atq3 rō ei⁹ ī ceti's q̄d ē.

ℭ Secūdo remouet noia aliq̄ a rōne nois dicēs q catonis ⁊ catonē nō ſunt noīa ⁊ ſimilia: ſ; caſus nominū. Rō tñ nominis in alijs eſt eadē. hec diffinitio nominis ſuperius poſita ē eadem in obliquis: q2 competit nominibus obliquis.

ℭ S; differunt. qm̄ cū eſt vel fuit vel erit adiunctū neq3 verū neq3 falſum eſt. Nomen vō ſemp vt catonis eſt vel nō eſt. Nōdum enim aliquis neq3 dicit verum neq3 dicit falſum.

ARGI. ℭ Illo aūt differt. Si eni addideris eſt: vel erat: vel erit: hoc quidē neq3 verū: neq3 falſu3 euadet: nomen aūt ſemp veluti philonis eſt: aut nō eſt: nondum enim verū eſt aut falſum.

ℭ Oñdit q noia obliq̄ nō ſunt noia: q̄zuis eis cōueniat diffinitio nois ſupradicta: ⁊ hec ē ꝯ.7.h⁹ lib. q̄ pbaꝛ ſic. Ex q̄b3 nomine ⁊ ex h̄ v̄bo ē. vel fuit vel erit ꝯſtituiꝛ oꝛo verū vel falſū ſignans: ſ; ex h̄ noie obliq̄ ⁊ ex h̄ v̄bo ē: vel ex h̄ vbo fuit: vel ex h̄ v̄bo erit: nō ꝯſtituiꝛ oꝛo ſignificās verū vel falſu3: vt p3 exēplariter .ſ. n. dicaꝛ Catonis ē vel fuit vel erit: nō ē oꝛo ſignificās verū vel falſū ḡ catonis nō ē nomē: ⁊ eadē rō eſt de alijs obliquis: de hoc rōne poniꝛ minor ī lr̄a cū dī q dīt obliquus a recto: q2 ex h̄ v̄bo fuit vel erit. ⁊ obliq̄ nō fit oꝛo vā vel falſa. ℭ Notā⁽ᵐ⁾ q pħs ſignāter inducit exēᵐ de v̄bo ſubſtātiuo: cꝰ ē h̄ v̄bū ē: ⁊ ſunt hec v̄ba fuit vel erit q̄ ſūt ſua obliq̄: q2 ſūt q̄dā alia v̄ba .ſ. impſonalia q̄ cū obliquis ſignificāt verum vel falſu3: vt cū dī penitet me: q2 act⁹ v̄bi intelligiꝛ fieri ſup obliquū. ac ſi dīcaꝛ penitētia h3 me. ℭ Hic occurrūt q̄dā dubia: q2 p̄ vī q nomē īfiᵐ ⁊ nomē obliquū ſunt noia q2 eis cōpetit diffō nois ſuperi⁹ poſita. ⁊ h̄ dicit pħs expſſe ī textu d̄ noibus obliq̄s. ℭ Itē vī q rō boetij nō val3 p quā dicit q nomē infiᵐ nō ē nomē: q2 ſi rō ſua valeret .ſ. q2 nō dicit aliq̄3 rē d̄terminatā. ſeq̄reꝛ q noia trāſcēdētia q̄ nō ſignāt aliq̄3 rē determinatā nō eēnt noia: q2 cōr⁹ ⁊ magis indeterminate ſignāt q̄3 nomē īfiᵐ: vt q̄3 nō bōr3 h⁹ trāſcēdētia ſunt noia. ḡ rō boetij nō valet: p quā dicit q nomē infiᵐ nō ē nomē ⁊c. ℭ Item vī q ex noie obliquo ⁊ ex h̄ v̄bo ē poſſit fieri oꝛo ſignificās verū vel falſu3: q2 hec ē v̄a: catonis ē genitiui caſus. ⁊ hec ē v̄a p pħ3: catonis nō ē nomē: ⁊ tñ ꝯſtituiꝛ iſta oꝛo ex noie obliquo ⁊ v̄bo. ℭ Itē hec vī v̄a vel falſa: catonis ē: q2 ſeq̄tur: catonis ē aſin⁹. igiꝛ catonis ē: ⁊ ꝯñs ē verū: ſuppoſito q cato bēat aſinū: ⁊ p ꝯñs ex noie obliquo ⁊ ex h̄ v̄bo eſt ꝯſtituiꝛ oꝛo verū vel falſum ſignificās. ℭ Ad pᵐ dōm ſm q dicit boetius q diffō noia ſuperi⁹ poſita nō ē ꝯplete aſſignata. nec integra diffō nois: ⁊ iō ad cōplendū diffōnē nois excludit pħs a rōne nois cōpleta nomē infiᵐ: ⁊ nomē obliquū: vt diffōni nois ſuperius dicte addātur iſte partiᶜ finita ⁊ recta: ⁊ iſtis particulis poſitis in diffōne nois iſta diffō nois in q̄ ponunꝛ iſte particule nō cōpetit noi infinito: nec noi obliquo. ℭ Ad aliud dō3 ē q hec ſola nō ē cā q̄re nomē infinitū nō ſit nomē. ſ. q2 nomē ſignēt aliquā rē determinatā ſeu ſpālē: ſed q2 nomē infiᵐ interimit vnā nām ⁊ nō ponit aliā nām determinatā: ſed derelinq̄t infinitas alias a nā quā interimit. Vñ ad h̄ q aliq̄d ſit nomē infiᵐ requirunꝛ due cōditiones .ſ. q̄ i terimat vnā nām ⁊ nullā ponat determinatā nām. ſ; nō ſic ē de noib⁹ trāſcēdētib⁹: q2 q̄zuis nō ponāt aliquā nām nullā tñ nām interimūt: ſ; nō ſic ē de noie infinito. Alii dīt q nomen obliquū ⁊ nomē infiᵐ nō ſunt noia pncipalr. ſ; ſecūdario ⁊ ex ꝯñti bñ ſunt noia: nā impoſitio fit in recto: ⁊ nomē infinitū pncipalr̄ iponiꝛ ad ſignandū: ⁊ ex h̄ q nomē fiᵐ ⁊ rectus pncipalr̄ iponunꝛ ad ſignandū iponunꝛ: ⁊ ſcd̄ario nomen obliquū ⁊ nomē infiᵐ. ℭ Ad aliud dico q h̄ ē ꝯgrua. Catonis ē genitiui caſus: ſm q li catonis accipiꝛ mālr: ⁊ ſic h3 rōnē nois recti ſuppōnēs p ſe ipſo accepto ī obliquo. Vñ cū dī catonis ē genitiui caſus. li catonis ſupponit mālr ⁊ h3 rōnē nominatiui caſus: ⁊ ſenſus h⁹ ē iſte h̄ nomē catonis eſt genitiui caſus. Et ſi dicaꝛ q eadē rōne h̄ erit ꝯgrua. Catonis currit accipiēdo catonis mālr. dōm ē q ſic dō catonis currit. nō pōt li catonis ſumi mālr: q2 ſuppoſitio dī analogice d̄ ſuppōne mālī ⁊ ſuppōne ſignatiua: ſuppō mālis ē ſuppō ſecūdaria ⁊ minus ꝓpa: ⁊ iō terminus nō ſupponit mālr niſi qñ ꝯparaꝛ alicui particule ſm ſuppōnē mālē: ſicut illa q̄ ē genitiui caſus ꝯpetit .n. huic dictioni catonis ſm q ſumiꝛ mālr: ſ; h̄ v̄bū currit nō ꝯpetit ſibi ſ; ſuppōnē mālē: ⁊ iō ī hac oꝛone. catonis currit nō accipiꝛ li catonis mālr ſed pſonaliter. ℭ Ad aliud ē dōm q hec eſt incōgrua: catonis ē: q2 h̄ nihil accipiꝛ qd̄ poſſit v̄bo reddere ſuppoᵐ: nec ſequiꝛ. catonis eſt eius. ḡ catonis ē: q2 ī iſta catonis ē eius v̄bo reddiꝛ ſuppᵐ ſ; ī iſta catonis eſt: nihil poniꝛ qd̄ poſſit reddē ſuppoᵐ v̄bo.

Cap. 3.

VErbū āt qd̄ ꝯſignificat ē tps: cuius pars nihil ſeorſu3 ſignāt: ⁊ ē ſemp eoꝝ que d̄ altero predicanꝛ nota.

ARGI. ℭ Verbū aūt eſt id qd̄ inſup tēp⁹ ſignificat. ⁊ cui⁹ nulla pars ſeorſu3 ſignificat: atq3 ſemp eoꝝ que de alio dicunꝛ eſt ſignu3.

ℭ Hec eſt ſa pars pncipalis huius ca. in q̄ pħs determinat de v̄bo. ⁊ ꝯtinet tres particulas. In pᵃ ponit ⁊ declarat diffōnē v̄bi. In ſa ibi. (Nō currit aūt.) excludit q̄dā a rōne v̄bi q̄ nō ſunt v̄ba l; appareāt v̄ba. In 3ᵃ ibi. (Ipſa q̄dem.) ponit q̄dam ꝯueniētiā q̄ eſt inter nomē ⁊ v̄bū. In pᵃ igiꝛ particula ponit diffōnē v̄bi dicēs q v̄bū eſt illud qd̄ ꝯſignificat tp̄s cuius pars ex̄ nihil ſignāt ⁊ ſemp ē nota eoꝝ q̄ de altero p̄dicātur. In hac diffōne nō poniꝛ vox ſignificatiua ad placitū ſed ſubintelligiꝛ ex diffōne nois: q2 cōe ē noī ⁊ verbo q ſit vox ſignificatiua ad placitū. Vñ pħs breuiter ꝓcedens relinq̄t ea q̄ ſunt cōia noi ⁊ v̄bo intellectui legētis ex his q̄ dixerat ī diffinitione nois. Aliā tñ particulā noi ⁊ v̄bo cōe3 poſitā in diffinitione nois cui⁹ nulla pars ⁊c. ponit h̄ q̄zuis ſit ſuperflua poſita in diffōne nois: ⁊ cui⁹ cā ē: q2 v̄bū maiorē h3 ꝯueniētiā cū oꝛone q̄3 nomē: q2 verbū iportat cōpoſitionē p quā pficiꝛ ⁊ ꝯſtituiꝛ oꝛo: ⁊ iō magis vī q v̄bu3 ſit oꝛo: ⁊ q pars eius per ſe aliquid ſignificat q̄3 nomen: ⁊ ideo hanc particulam poſuit que fuit prius poſita in diffinitione nominis.

ℭ Dico āt q ꝯſigt tp̄s. vt curſus q̄dē nomē ē. Currit vō ē v̄bū. Cōſignificat eni3 nūc eſſe.

ARGI. ℭ Dico aute3 ipſum inſup tēpus ſignificare: q2 valitudo quidem eſt nomen: valet autem verbum. Significat enim inſuper nunc eſſe.

ℭ Explanat hāc diffōnē v̄bi: ⁊ p̄ d̄clarat hāc diffōnē v̄bi .ſ. q verbū ꝯſignificat tp̄e: ⁊ hec ē ꝯ.8. hui⁹ lib. q̄ pbaꝛ ſic. Id qd̄ ſignāt certā dr̄iā3 tēporis ꝯſignificat tp̄s: ⁊ v̄bū ꝯſignificat certa3 dr̄ia3 tpis. ḡ ⁊c. maior eſt nota. ⁊ minor declaraꝛ p dr̄ia3 inter nomē ⁊ verbū q̄ idē ſignāt: ⁊ tñ dr̄nt tñ in hoc q nō ide3 ꝯſignificāt: q2 v̄bū ꝯſignāt tp̄e: ⁊ nomē nō conſignificat tp̄s. Vñ d̄claraꝛ ſic. Illud ineſt v̄bo p qd̄ diſtinguiꝛ a noie ſed p cōſignificare certā dr̄iam tpis verbū diſtinguiꝛ a noie qd̄ p3 exēplariter ſic. Currit qd̄ eſt v̄bum: ⁊ curſus qd̄ eſt nomen idem ſignificant: ſed differunt per hoc q currit conſignificat

ꝯtat nũc eẽ. qꝛ ẽ certa dña tꝑis: ⁊ curſus nõ ꝯſignt nũc eẽ nec cõſignat aliquã dñaz tꝑis: currit. n. ſigt talẽ motũ aialis vt mẽſurat᷑ tꝑe pñti: ſed curſus ſignificat hꝰ motuz nõ vt mẽſurat᷑ aliqua dña tꝑis: ſꝫ vt abſtrahitur ab oi dña tẽporis. cũ. n. intelligo curſuz nõ magis itelligo curſũ vt mẽſurat᷑ tꝑe pñti. ſ. vt nũc pñtialr fit: q̃ꝫ vt mẽſurat᷑ tꝑe pterito. ſ. vt fiebat: vel vt mẽſurat᷑ tꝑe futuro. ſ. vt fiet in futuro: ꝑ hꝰ pꝫ ꝙ currit non ſignificat tꝑaliꝫ cũ tꝑe: ꝗ currit ſignificat determinatũ motũ ineſſe aiali q motus nõ ẽ tꝑaliꝫ dat intelligere certã dñaz tẽporis mẽſurãtẽ ſuũ ſignificatũ ⁊ hꝰ motiuꝫ: pꝫ ẽt ꝙ dies ⁊ nox nõ ſignificant cũ tꝑe: q̃ꝫuis ſignificent tꝑa: ꝗ nõ ſignificãt ſua ſignificata put mẽſurant᷑ aliq̃ certa dña tꝑis: ſꝫ put abſtrahũtur ab omni tẽpore: potuit enim dies fieri vel nunc vel in futuro ⁊ potuit fieri ⁊ fiebat in futuro.

¶ Et ſemꝑ eoꝝ q̃ de altero dicunt᷑ nota eſt: vt eoꝝ q̃ dicuntur de ſubiecto vel i ſubiecto ſt.

ARG1. ¶ Atq; ſꝑ eoꝝ q̃ ꝺ alio dñr ẽ ſignũ. Ut eoꝝ q̃ de ſubiecto dñr. aut eoꝝ q̃ i ſubo dicimꝰ eẽ.

¶ Aliã particulã ponit. ſ. ꝙ v̄bũ ſemꝑ eſt nota eoꝝ q̃ de altero dñr ⁊ declarat ꝑ hoc: ⁊ hec ẽ q̃. 9. burꝰ lib. q̃ ꝓbat᷑ ſic. v̄bũ ſemꝑ eſt nota eoꝝ q̃ de altero dñr. ſ. de ſbo: ꝗ v̄bũ ẽ de nũo eoꝝ q̃ ſunt in ſbo. ſꝫ tã illa q̃ dñr de ſbo q̃ꝫ illa q̃ ſũt i ſbo dñr de altero ḡ ⁊c. ¶ Sciẽdũ ꝙ phs ꝑ ea q̃ dñr de ſbo intelligit predicata eſſentialia: ⁊ per ieſta q̃ ſunt in ſubiecto intelligit ꝑdicata accñtalia. Ex iſto loco põt notari ꝙ res eẽ aiaꝫ ſicut declaratũ ẽ ſupra ꝑncipiũ libri ꝑdicamẽtoꝝ ⁊ẽ ꝑtum. ⁊ ꝑ ꝯñs ꝓpõ cõponit᷑ ex rebꝰ eẽ aiaꝫ. Iſtud tñ nõ eſt ad ꝓpoſitũ: ꝗ nota in ꝓpoſito nõ accipit᷑ ꝓ ſignoꝫ ꝓ notificãte: vt poſtea dicet᷑ inã ſi verbũ ẽ nota eoꝝ q̃ de altero ꝑant᷑ ⁊ ſi verbum nõ eſt nota niſi ſui ſignificati: ſeq̃t᷑ ꝙ ſignificatũ v̄bi ꝑdicatur ſed ſignificatũ verbi eſt res eẽ aiaꝫ. ḡ vꝫ ꝙ res eẽ aiaꝫ ꝑdicatur. Alr dñt aliq ꝙ verbũ in q̃ꝫ ꝓpõne predicat᷑ ⁊ h̄ dñt ꝑꝑ iſtud dcm̃ ꝑhi hic. Verbũ ẽ ſemꝑ nota eoꝝ q̃ de altero ꝑdicatur ⁊c. ⁊ ẽt ꝗ ariſt. in iſto ca. dicit ꝙ verbũ infinitũ ſemꝑ de aliquo eſt: ſꝫ nõ alr de aliq̃ niſi tãq̃ꝫ ꝑdicatũ de ſbo. ḡ verbuꝫ infiᵐ eſt ꝑdicatuꝫ. Vñ ſic dicẽtes dñt ꝙ in hac ꝓpõne: hõ eſt aial: ꝑdicat᷑ h̄ totũ ẽ aial. Uñ dñt ꝙ in oi ꝓpõne verbũ ẽ ꝑdicatũ vel pars ꝑdicati. Põt adduci ꝓ eis illud dcm̃ ꝑhi. 2. ꝑiher. qñ ẽ 3ᵐ adiacẽs ꝑdicatũ dupl̃r dant᷑ opinionẽ: ⁊ ex quo põt accipi ꝙ h̄ verbũ eſt: ſemꝑ ꝑdicat᷑ vel ſm̃ adiacẽs vel tertium. Sꝫ ſine dubio ſic dicẽtes nõ intelligũt logicã ariſt. nec ea q̃ a logicis ſolẽt dici. Ariſt. in ꝑncipio ꝑ. ꝑoꝝ. oñdens q̃ ſt partes ꝓpõnũ ex qbꝰ fiũt ſyllogiſmi ⁊ q̃ ineo vocãt termĩos diffinit terminũ ol. Terminũ dico in quẽ reſoluit᷑ ꝓpõ: ⁊ ſtatiꝫ inpuit diuiſionẽ termini dicẽs: vt ꝑdicatũ ⁊ de q̃ ꝑdicat᷑ h̄ic appoſito vel diuiſo eẽ vel nõ eẽ. ꝑ h̄ intelligẽ: vt pꝫ ex manifeſtatione ſnionis ꝙ ꝓponis partes ſunt ꝑdicatũ: ⁊ id de quo ꝑdicat᷑. ſ. ſubꝫ: ⁊ hoc verbũ ẽ affirmatũ vel negatũ. Uñ ꝑdicato ⁊ ſubo apponunt᷑ eẽ vel nõ eẽ: h̄ eſt h̄ verbũ eſt affirmatum vel negatũ eſt appoſitũ ꝑdicato ⁊ ſubo ad ꝯſtituẽdũ rõnem. In ꝑ ꝑoꝝ vbi docet ſyllogizare. dicit ꝙ medius terminus in ꝑᵃ figᵃ ẽ illud qꝺ ſubiicit᷑ in maiori ⁊ ꝑdicat᷑ i minori: ⁊ in ſc̄a figᵃ ꝑdicat᷑ in vtraq; ꝑmiſſaꝝ: ⁊ i tertia figura mediũ ſubiicit᷑ in vtraq; ꝑmiſſaꝝ. Sꝫ in ꝑᵃ figura h̄ verbũ eſt nec ẽ ſubm̃: nec ẽ pars ſubi in maiori: ſic ſyllogizãdo. ois hõ ẽ aial: oẽ riſibile eſt hõ. ḡ ⁊c. ḡ in minori. ſ. in hac: oẽ riſibile ẽ hõ: h̄ verbũ ẽ: nec eſt ꝑdicatũ nec pars ꝑdicati. ¶ Cõfirmat᷑: ꝗ ſi h̄ verbũ ẽ eẽt pars ꝑdicati in oi bono ſyll'o variaret᷑ mediũ. ⁊ ꝗ aliud foret ꝑdicatũ in minori q̃ꝫ fuit ſubm̃ in minori. in demonſtratione ḡ potiſſima q̃ ſolũ fit i ꝑᵃ figura eẽt fallacia accñtis: ergõ boni logici nõ ſolẽt dice. ¶ Itẽ phs ſemꝑ i exẽplificando ꝺ ſubo ⁊ ꝑdicato: ⁊ in cap. vbi oñdit ꝙ ꝯiugationes ſunt inutiles: ponit tales terminos: hõ aial: equꝰ aial: hõ lapis ⁊ hõ. ꝑrum ḡ ꝓpõnis eſt hꝰ terminus aial: vel hõ. lapis. equus ⁊ ſilia. ⁊ ꝑ ꝯñs h̄ verbũ eſt nõ eſt ꝑrum nec pars ꝑdicati. ¶ Itẽ eodẽ mõ ꝑ prioꝝ dicit ꝯuerſionẽ in terminis eſſe quãdo de ſubo fit ꝑdicatũ ⁊ ecõuerſo. ſed ſi verbũ ſemꝑ eẽt ꝑdicatũ vel pars ꝑdicati nũq̃ꝫ fieret in ꝯuerſione de ſubo ꝑdicatũ nec ecõuerſo: ꝗ verbũ nõ eſt ſubꝫ nec pars ſbi. ⁊ per ꝯñs nũq̃ꝫ fieret ꝯuerſio in terminis. Uñ ſi iſta ꝓpõ: qdã hõ ẽ aial. ꝯuertat᷑ ſic. ḡ qõdã aial ẽ hõ: h̄ nõ eſt ꝯuerſio i eiſdẽ terminis: ꝗ hõ ſubiicit᷑ in ꝑᵃ. ⁊ aial ꝑdicat᷑. in ſc̄a aial ſubiicit᷑ ⁊ hõ ꝑdicat᷑: ⁊ ita in hac ꝯuerſione forent q̃tuor termini. ſ. hõ aial ẽ. hõ ẽ aial. Cõfirmat᷑: ꝗ phi. diuidit terminũ in ſbꝫ ⁊ ꝑdicatuꝫ: ꝯuerſio ḡ in terminis eſt qñ ꝺ ſubo fit ꝑdicatũ ⁊ eꝫ. ¶ Item ſm̃ iſtã opi. nũq̃ꝫ ꝑdicaret᷑ ꝑ ſe ſupius de parte inferiori. Nã ſi in iſta hõ ẽ aial ꝑdicaret᷑ ẽ aial cũ aial nõ ſit genꝰ hoĩs. ſeq̃t᷑ ꝙ in iſta nõ ꝑdicat᷑ ꝑ ſe ſupius de ꝑ ſe inferiori: ⁊ eadẽ rõne nec in aliq̃ aᵃ. ¶ Item q̃ro vtꝝ genꝰ poſſit ꝑdicari de ſpẽ vel nõ: ſi ſic. cuꝫ aial ſit genus hoĩs. ſeqtur ꝙ in aliq̃ ꝓpoſitione hõ eſt aial: aial põt eẽ ꝑrũ: ⁊ ita nõ ſemꝑ eſt neceſſarium verbuꝫ predicari. ¶ Si dicat᷑ ꝙ genus nõ ꝑ ſe ꝑdicat᷑ ſꝫ cuꝫ verbo: ita ꝙ verbũ ẽ pars ꝑdicati. Iſtud eſt ꝯtra ſciaꝫ quã tradit ariſt. ꝺ ꝑdicatis ꝑ topi. vbi ponit q̃tuor eẽ ꝑdicata. ſ. genꝰ dña: ꝓpriuꝫ ⁊ accñs. ſi h̄ opi. eẽt vᵃ nullũ iſtoꝝ eẽt ꝑdicatuꝫ. ¶ Itẽ iſtud ẽ ꝯ ꝑhm ꝑ poſte. vbi vult ꝙ genꝰ ⁊ dña ꝑdicant᷑ ꝑ ſe ꝺ ſpẽ: ⁊ h̄ in ꝑ mõ dicẽdi ꝑ ſe. ¶ Itẽ in ꝑdicamẽtis dicit phs ꝙ qñ alteꝝ ꝺ altero ꝑtur quecq̃d ꝑdicatur de predicato ꝑdicat᷑ de ſubo: qꝺ intelligit᷑ in ꝑdicatione eẽntiali: vt ſi hõ eſt aial: ⁊ aial eſt ſuba: hõ eſt ſuba. illud ḡ qꝺ ꝑdicat᷑ in iſta. hõ ẽ aial: ſubiicit᷑ in illa: aial ẽ ſuba: aliter regula nõ valeret. ſi illud qꝺ ꝑdicat᷑ i ꝑdicatione eſſentiali nõ poſſꝫ ſubiici in ꝑdicatione eſſentiali: ſꝫ in iſta: aial eſt ſuba: nihil ſubiicitur niſi iſte terminꝰ aial. ⁊ hoc eſt ꝑ ſe notũ expertis in logica: nec oꝫ amplius circa iſtã opinionẽ morari: eo ꝙ circa ꝑma ꝑncipia logice maximũ ꝯtinet errorẽ ⁊ deſtruit artẽ ſyllogizandi ⁊ artem demonſtrandi. ⁊ per ꝯñs artem ꝓpõnes cõuertẽdi ſine quibꝰ nulla ſciẽtia põt haberi. ¶ Si diceret forte aliquis cauillator ꝙ in ꝓpõne in q̃ predicatũ eſt tertiũ adiacẽs eſt duplex predicatum. ſ. ꝑdicatũ totale: ⁊ ꝑdicatũ partiale: predicatum totale eſt totũ predicatũ aggregatũ eſt verbo ⁊ ex ſpecificãte verbum. predicatuꝫ partiale eſt illud qꝺ ſpecificat verbum. Unde in iſta. hõ eſt aial: eſt aial ẽ predicatum totale: aial ẽ predicatuꝫ partiale. ¶ Cõtra. ſm̃ hoc in oi ꝓpõne in qua predicat᷑ eſt tertiũ adiacẽs predicarẽtur vel enũciarentur plura de vno vel plura de pluribꝰ: ꝗ certuꝫ eſt ꝙ predicatuꝫ enunciat᷑ de ſubiecto: ⁊ ꝑ ꝯñs ſi ſunt plura predicata ⁊ vnum ſubm̃ plura enunciant᷑ de vno: ⁊ ſic ois ꝓpõ in qua eſt tertium adiacens foret plures: qꝺ eſt inconueniens. ¶ Item predicatuꝫ ⁊ ſubm̃ dñr extrema ꝓpõnis: ſed vnius diuiſionis ſunt tñ duo extrema. ḡ in ꝓpoſitione vna eſt tm̃ vnum ſubiectuꝫ ⁊ vnuꝫ predicatuꝫ. ¶ Iteꝫ ſi pars predicati deꝫ dici predicatum partiale. tunc lr̃e ⁊ ſyllabe q̃ ſunt partes predicati totalis forent predicata partialia: ⁊ ſic in oi ꝓpõne forent plura extrema vel predicata q̃ꝫ duo. Dico ḡ ꝙ in oi ꝓpõne cathegorica in q̃ predicatuꝫ ẽ 3ᵐ adiacẽs illud qꝺ ſpecificat verbum qꝺ ẽ copula ẽ predicatuꝫ: ⁊ verbuꝫ qꝺ ẽ copula nec ẽ predicatuꝫ nec pars predicati: nec ẽ ſubm̃ nec pars ſbi. ¶ Ad auctoritates i ꝯriuꝫ. Ad ꝑmã cũ phs dicit ꝙ verbum ẽ nota eoꝝ ⁊c. dꝫ ꝙ ex hac auctẽ ſeq̃tur oppoᵐ illius opinionis: ꝗ nihil ẽ nota ſuiipſiꝰ. ſi ḡ v̄bũ ſit nota eoꝝ q̃ de altero dñr. ſeq̃t᷑ ꝙ v̄bũ nõ ẽ illꝺ qꝺ ꝺ altero dĩ: ⁊ ꝑ ꝯñs v̄bũ nõ ẽ predicatũ. Uñ eo ipſo ꝙ v̄bũ ẽ nota ꝑdicati: ſeq̃t᷑ ꝙ v̄bũ nõ ẽ ꝑdicatuꝫ. Dico igit᷑ ꝙ nota accipit᷑ multipl̃r. ſꝫ i ꝓpoſito accipit᷑ nota ꝓ eo qꝺ notificat verbuꝫ ẽt qꝺ i oi ꝓpõne copulat ꝑdicatuꝫ cuꝫ ſubiecto notificat qd eſt ꝑrum qꝺ manifeſte pꝫ i ꝓpõnibꝰ in qbus ponunt᷑ verba adiectiua. ¶ Ad hoc. n. ꝙ cognoſcamus qd eſt ꝑdicatuꝫ in talibus ꝓpõnibus reſoluimus verbuꝫ adiectiuꝫ i h̄ v̄buꝫ ẽ ⁊ i participiuꝫ eiuſdem tꝑis ⁊ eiuſdẽ ſignificationis. ⁊ facta reſolõne cognoſcimus qdẽ ꝑdicatuꝫ: ꝗ illud qꝺ ſpecificat verbuꝫ facta reſolutione eſt ꝑdicatuꝫ: ⁊ ita v̄buꝫ notificat ꝑdicatuꝫ. ¶ Cõtra ſi v̄buꝫ ſit nota ſoluꝫ ꝗ notificat: tunc diffõ v̄bi non cõpeteret

Margin notes (left): No. iſtã op. bur. ad mãꝫ oũt vide ant. ãd. lib. 5. q. 6. ⁊ oẽs doc. i li. predicamen.

Margin note (left, handwritten): ſimil' ſerᵐ cois in Aris: ut pꝫ libroꝝ priorum

Margin note (right): Predicatum 2ᶠ.

Margin note (right, handwritten): nota

ret ai v̓bo:q̄ ı nō dē v̓bū notificat:ſ; ſolū verbū ſubſtātiuū qd̄ copulat ſbm cū predicato:ſ; h̓ eſt incōueniēs:qꝛ oꝫ ſiſo vee bi dꝫ di verbo cō petere. ¶ Jte ſicut ꝑ rōnē verbi cognoſcitur ꝑdicatū ita ⁊ ſbm. ḡ verbū non eſt magis nota ꝑdicati q̄ ſbi:cuius oppoſitū vꝫ pħs velle. ¶ Ad ꝑ̄ nū illoꝝ dōꝫ eſt ꝙ oē verbū verbal̓r ſumptū eſt nota eoꝝ q̄ de altero dn̄r:⁊ h̓ ē vel ſꝫ ſe:ut verba ſubſtātiua:vel rōne incluſi in eis ut v̓ba adiectiua. Vn̄ verba adiectiua verbaliter ſumpta rōne v̓boꝝ ſubſtātiuoꝝ in eis incluſoꝝ ſunt nore ꝑdicatoꝝ:⁊ verba ſubſtātiua:ut hec verba eſt:ſunt vel erit:ſunt ſꝫ ſe nore ipſorū ꝑdicatoꝝ. ¶ Ad aliud dico vt mihi vꝫ. ꝙ h̓ verbū eſt eſt ita ꝓn̄m notificādi ſbm ſicut ꝑdicatū. Vn̄ ꝑ hoc ꝙ aliqd̄ cōſtruitur cū verbo ex parte ante cognoſcitur ꝙ illud eſt ſbm vel ſe tenēs ex parte ſbi:ſicut ꝑ h̓ ꝙ aliqd̄ ꝯſtruitur a parte poſt cognoſcit̓ ꝙ illud eſt ꝑdicatū vel ſe tenēs ex parte predicati. Et cū dꝛ ꝙ pħs dicit ꝙ verbū eſt nota ꝑdicati ⁊ nō ſbi:

A dico ꝙ cū pħs dicit verbū eē notā eoꝝ q̄ de altero dn̄r. tāgit tā ſbm q̄ ꝑdicatū:qꝛ ſi dꝛ aliqd̄ dici de alio tāgunt̓ duo. ſ. illud qd̄ dꝛ. ſ. ꝑdicatū ⁊ illud de q̄ dꝛ. ſ. ſubm. Vn̄ cū dꝛ ꝙ verbū eſt nota eoꝝ q̄ de altero dn̄r. denotat̓ ꝙ verbū eſt ꝓn̄m cognoſcendi alteꝝ de altero. ſ. ꝑdicatū de ſbo:⁊ ꝑ ꝯn̄s eſt ꝑncipiū cognoſcēdi tā ſbm q̄ ꝑdicatū. Nō. n. pōt cognoſci aliqd̄ dici de altero niſi cognoſcat̓ tā illud qd̄ dꝛ q̄ illud de quo dꝛ. Et ſi

Verbuz n magis tene/ ex par ſbi q̄ dicati. qs q̄reret vtꝝ verbū magis ſe teneat ex parte ſbi q̄ ex parte ꝑdicati:dico ꝙ ꝓbabil̓r dici pōt ꝙ verbū ſubſtātiuū qd̄ copulat ſubiectū cū ꝑdicato nō magis ſe tꝫ ex parte ſubiecti q̄ ex parte ꝑdicati:ſꝫ eſt mediū inter illa:nō magis ꝯueniēs cū vno q̄ alio. Verba vō adiectiua que reſolubilia ſunt in verbum ſubſtātiuū ⁊ ſuū participiū rōne participij in eis incluſi magis ſe tenent ex parte ꝑdicati q̄ ex parte ſubiecti:qꝛ participiū talis verbi eſt ꝑdicatū vel pars ꝑdicati:rōne tn̄ copule nō magis ſe tꝫ ex parte ꝑdicati q̄ ex parte ſubiecti. Vn̄ ꝙ cōiter dꝛ ꝙ predicatū ſe hꝫ ꝑ modū forme:⁊ ſubiectū ꝑ modum materie:eſt dcm̄ magiſtrale nō ꝯtinēs veritatē:qꝛ ſbm ⁊ ꝑdicatū in ꝓpōne cathe° ſunt partes mālēs:⁊ verbū qd̄ eſt copula ē pars formalis v̓bialis:vt dꝛ. Quidā tn̄ dicūt ꝙ q̄uis verbū copulās ꝑdicatū cū ſubiecto nec ſit ꝑdicatū nec pars ꝑdicati:tn̄ magis ſe tꝫ ex parte ꝑdicati q̄ ex parte ſubiecti:qꝛ verbū qd̄ eſt copula inter predicatū ⁊ ſubiectū eſt mediū reſpiciēs inter illa ſubiectū tāq̄ terminū a q̄ ⁊ ꝑdicatū tāq̄ terminū ad quē:ſꝫ mediū inter terminū a quo ⁊ terminū ad quē magis ſe tꝫ ex parte termini ad quē:vt pꝫ ex. 5. phy. vbi dicit pħs ꝙ motus q̄ eſt mediū inter terminū a quo ⁊ terminum ad quē magis eſt de nā termini ad quē q̄ de nā termini a quo:ergo ſic verbū qd̄ ē mediū inter p̄dicatū ⁊ ſubiectū magis ſe tenet ex parte ꝑdicati q̄ ex parte ſubiecti:illud tn̄ nihil cōcludit:qꝛ ꝓpoſito nō eſt mot̓ neq̄ mutatio a ſubiecto in predicatū. ¶ Ad ſecūdā auctoritatē pħi dicētis ꝙ verbū ſemꝑ eſt de altero tāq̄ ꝑdicatū. dico ꝙ veꝝ eſt:ſꝫ nō eſt ſemꝑ de altero tāq̄ ꝑdicatū de ſubiecto:ſꝫ qꝛ verbū verbal̓r ſumptum ſꝫ ordinē ꝯſtructionis nūq̄ pōt eē ꝑn̄m in ordine:ſꝫ ſemper ꝑſupponit aliqd̄ p̄cedēs ſm ordinē ꝯſtructionis. Vn̄ verbum ſemꝑ eſt de aliq̄ p̄cedēte ipſum ſꝫ ꝯſtructionē:⁊ ſic dꝫ intelligi illd̄ dictū ꝙ cōiter dꝛ ꝙ verbū ſigṅt ꝑ modū actionis ⁊ egrediētis ab altero ⁊ inherētis alicui alteri:hoc. n. iō dꝛ qꝛ v̓bū ſemꝑ ꝑſupponit aliqd̄ p̄cedens:ſicut actio ꝑſupponit agens:⁊ egrediens illud a quo egredit̓:⁊ inherēs illud cui inheret. Et ſi allegeꝛ ꝙ verbū ſemꝑ dꝛ de altero vt de ſubiecto:⁊ ꝑ ꝯn̄s eſt ꝑdicatū. dōm eſt ꝙ in textu nō inuenit̓ ꝙ verbum dꝛ de altero vt de ſubiecto:ſed ꝙ eſt de altero:⁊ ſi tn̄ inueniret̓ ꝙ verbū dicit̓ de altero ex hoc adhuc nō ſeq̄ret̓ ꝙ v̓bum eēt ꝑdicatū:qꝛ eſſe vel dici de altero intelligit̓ dupl̓. ſ. īmediate:⁊ ſic verbū eſt de altero:⁊ dꝛ de altero:alio° mediate. ſ. mediāte copula:qd̄ ꝑmo eſt vel dꝛ de altero nō eſt ꝑdicatū. ſed qd̄ ſcd̄o mō dꝛ de altero ſcꝫ mediāte verbo qd̄ copulat ꝑdicatū cū ſubiecto illud eſt predicatū. ¶ Ad tertiam auctoritatē cum dicit pħs ꝙ eſt tertiū adiacēs ꝑdicati ⁊c̄. di:

cendum ſꝫ intētionē pħi:qꝛ in illa auctē h̓ verbū eſt tenetur mālit̓:⁊ nō tenet̓ nominatiue ſꝫ datiue. Et ē ſenſus ꝙ qn̄ 3m adiacēs huic verbo eſt fit ꝑdicatū:tūc dup̓ dn̄r ꝓpōne ⁊c̄. B Vn̄ in ꝓpoſito h̓ verbū eſt nō reddit ſuppoſitū huic verbo ꝑdicatū:ſꝫ h̓ ꝙ dico tertiū adiacēs reddit ei ſuppoſitū:⁊ hoc verbū ē tenet̓ datiue. Vn̄ ſic dicēdo:hō ē aīal. iſte terminus aīal eſt tertiū adiacēs i hac ꝓpōne:⁊ adiacet ⁊ adijcit̓ huic verbo eſt:⁊ nō ſolū ꝑdicatū adiacet verbo:ſed etiā verbū adiacet ꝑdicato. Vn̄ in iſta hō eſt aīal:⁊ aīal adiacet huic verbo eſt. ⁊ hoc v̓bū eſt adiacet aīali qꝛ vtrūq̄ adijcit̓ alteri. ¶ Sꝫ C adhuc dubitat̓:qꝛ nō vꝫ veꝝ ꝙ verbū ſemꝑ eſt nota ꝑdicati. qꝛ qn̄q̄ ſubijcit̓ verbū:vt pꝫ hic:legere eſt bonū:aut hic:lego eſt verbū:dicendū ꝙ ſic dicēdo legere eſt bonū:vel lego ē verbū. nō accipit̓ li legere verbaliter:qꝛ nō accipit̓ ꝑ modum verbi ſed ꝑ modū ſpecificatiuū verbi:cū nō accipiat̓ ꝑ modū egredientis vel fluētis ab alio. hoc eſt ꝑ modū ꝑſuppōnētis aliqd̄ ſꝫ ordinē ꝯſtructionis:ſed accipit̓ ꝓ re verbi. Jdē. n. ē dicere legere eſt bonū:⁊ lectio ē bona. verūtn̄ ſic dicēdo legere eſt bonū. li legere eſt verbū ⁊ hꝫ modū ſpecificādi v̓bi ſed non accipitur ſub iſta ratione. ſic etiam dicendo:currere eſt v̓bū:li currit eſt verbum:ſꝫ nō accipitur per modū verbi. nec ꝓ ſignificato verbi:ſed accipit̓ mālit̓. vnde verbū acceptum in vi verbi. ſemper eſt nota eorū que de altero dn̄r vel ſm ſe vel rōne incluſi in eo vt ſupra dictum eſt.

¶ Nō currit āt ⁊ n̄ laborat n̄ v̓bū dico:ꝯſiḡt qdē tp̄s. ⁊ ſꝑ d̓ aliq̄ ē nota:dr̄e autē huic nomen non eſt ipoſitū:ſed ſit infinitū verbum.

¶ Non valet autē:⁊ nō egrotat nō dico verbum eſſe:naꝫ inſuper quidē tempus ſignificat:ſemperq̄ de aliquo dꝛ. At dr̄e nullū nomen eſt poſitum. Sꝫ verbum infinitū vocet̓. ARGL.

¶ Hec eſt ſa particula ſe partis huiꝰ capli in q̄ pħs excludit q̄dā a rōne verbi q̄ apparēt eē verba ⁊ nō ſunt verba. ⁊ duo ſunt que excludit a rōne verbi. ſ. verbum infinitū ⁊ obliquū. Et ꝑmo excludit verbū infinitū a rōne verbi narrās de verbo infinito cuius principiū eſt ꝙ verbū infinitū nō eſt verbū. Secundū eſt ꝙ duo ſuperius poſita in diffinitione verbi cōueniunt verbo infinito. ſ. ꝯſignificare tēpus ⁊ eſſe nota eorū que de altero dn̄r. Tertiū eſt ꝙ hꝫ dictiones cuiuſmodi ſunt nō curro nō laborat:nō ſunt verba:⁊ non eſt eis nomē impoſitum:ſed eis nomē imponit dicens. Sit nomē infinitū. hoc eſt hꝫ dictionibꝰ nō currit:⁊ nō laborat:imponitur hoc nomē cōe. ſ. hoc nomē verbū infinitū. ¶ Hic dubitat̓:qꝛ ſm iā dicta videtur ꝙ verbū infinitū ſit verbū:qꝛ diffinitio verbi ſibi cōpetit. ſ. cōſignificare tēpus ⁊c̄. D Dōm ꝙ diffinitio verbi prius poſita cōpetit tam verbis infinitis q̄ verbis finitis:ſed illa diffinitio nō fuit ꝓpria ⁊ ꝑfecta diffinitio verbi:ſed ē diffinitio cōis verbo finito ⁊ infinito. Jn diffinitione ꝑfecta debēt poni iſte particule due. finita ⁊ recta. ꝑ quas particulas dr̄t verbū a verbo infi° ⁊ a verbo obliquo. ¶ Jntellīm ꝙ verbū infim nō ſignat paſſionē vel actionē:ſꝫ magis ſignificat ꝑuationē actionis vel paſſionis:⁊ iō verbū infim ꝯſignificat tp̄s. E ⁊ nō ſolū actio ⁊ paſſio mēſurātur tp̄e. ſꝫ ēt ꝑuatio actionis ⁊ paſſionis menſurātur tp̄e. vt pꝫ ex. 4. phy. vbi dicit pħs ꝙ tp̄s nō ſolū eſt mēſura motus:ſꝫ ⁊ mēſura etiā motꝰ q̄ quietis. Tex. cō. 119. ¶ Sciēdū ēt ꝙ verbū infim eſt nota eoꝝ q̄ de altero dn̄r rōne verbi ſubſtantiui ſubintellecti in verbo īfinito. F Unde idē eſt dicere ſortes non currit:ſm ꝙ non currit eſt verbum infinitum:quantum eſt dicere ſor. eſt non currens.

¶ Sīm ſimilr̄ i quolꝫ ē vel qd̄ eſt vl̓ qd̄ nō eſt.

¶ Sīm de quocūq̄ ⁊ de eo qd̄ eſt ⁊ d̓ eo quod non ſimiliter dicitur. ARGL.

¶ Narratis ꝑdcis de verbo īfinito pħs ꝓbat ꝙ v̓bū infim nō ē v̓bū. ⁊ h̓ ē. io. huiꝰ li. q̄ ꝓbat̓ ſic. Jllud qd̄ eq̄l̓r ſeſt ei vl illi

qđ eſt ⁊ ei qđ nó eſt nó eſt verbũ.ſʒ vbũ ĩfĩᵐ ineſt eq̃lr̃ ei qđ eſt ⁊ ei qđ no ẽ.ḡ ⁊c̃.de iſta rõne ponit̃ mioꝛ i lr̃a. maioꝛ dcla ratur ſic. Oẽ vbũ ꝑ ſe ſumptũ ſigt̃ actionẽ ⁊ paſſionez: vel ꝑ moᵐ actionis vel paſſionis ꝑ moᵐ fluxus ⁊ fieri eo mõ q̃ dcm̃ ẽ:ſʒ hꝰ nõ ꝯuenit nõ entu:ed ſolũ inſunt enti: ⁊ minoꝛ. pʒ. nã nõ currit qđ ẽ vbũ inf̃ᵐ ineſt enti ⁊ nõ enti. nã de ſorte ſedẽte verum eſt dicere ꝙ non currit: ⁊ de ceſare mortuo ve rum eſt dicere ꝙ non currit. h̃.n. eſt vera. ceſar non currit.

b Ex iſtis pʒ erroꝛ iſtoꝝ q̃ dñt ꝙ vbũ infĩᵐ nõ manet ifĩᵐ i orõne:ſʒ i orõne poſitũ ẽ pure negatiuũ ⁊ nõ ifĩᵐ. ⁊ hec dñr ↄ̃ m tẽtione Boetij ſup hũc paſſum q̃ dicit ꝙ vbũ ifĩᵐ poſitũ i orõ ne nõ differt a vbo pure negatiuo. Iſtđ t̃n eſt manifeſtiſſime falſũ ⁊ ↄ̃ itẽtionẽ p̃hi ⁊ Boetij. dicit.n. p̃hs ꝙ vbũ ifĩᵐ ſilr̃: h̃ ẽ eq̃lr̃ ineſt ei qđ ẽ ⁊ ei qđ nõ ẽ:ſʒ nõ ineſt alicui q̃ ſicut p̃tuʒ i eſt ſbo niſi i orõne. nõ.n. ineſt: ſicut accñs ineſt ſbo:qꝛ nõ enti nullũ accñs ineſt: nec ſicut p̃dicatũ ineſt ſbo niſi i orõne. ḡ vbum ifĩᵐ i orõne manet ifĩᵐ. Silr̃ dicit p̃hs ꝙ vbũ ifĩᵐ ſemꝑ eſt nota eoꝝ q̃ de altero dñr: ſicut vbũ infĩᵐ: ⁊ dicit ꝙ vbũ i finitũ ſempꝫ ẽ de aliq̃:ſʒ nõ ẽ de aliq̃ nec ẽ nõ eoꝝ q̃ dñr ↄ̃ ali quo niſi in orõne. ḡ oẽ vbũ infinitũ i oratione manet ĩfinitũ.

Opinio Boetij ¶ Item Boe. dicit ꝙ verbuʒ ifĩnᵐ p̃dicat̃ de eo qđ ẽ ⁊ de eo qđ nõ ẽ:ſʒ nihil p̃dicat̃ niſi qđ manet i orõne. igit̃ vbũ ifĩnᵐ manet ifĩᵐ i orõne. ¶ Iſtđ ↄfirmat̃ ꝑ tres rõnes. p̃ ſic. Par ticipiũ ifĩᵐ põt manere ĩfinitũ i orõne: vt pʒ dđo ſoꝛ. ẽ nõ cur rens:ſʒ vbũ ifĩᵐ reſoluit̃: ſicut ⁊ qđlʒ aliud vbũ i ſuũ parti cipiũ eiuſdẽ t̃pis ⁊ eiuſdẽ ſignificationis tñq̃ i ſuo ꝯuertibi li. Idẽ.n. eſt dicere. ſoꝛ. nõ currit. ⁊ ẽ nõ currẽs:ſʒ ꝙ nõ cur rit ẽ verbũ ifĩᵐ:ſʒ ẽ nõ currẽs manet ifĩᵐ i orõne. ḡ nõ currit ſʒ ꝙ ẽ verbũ ifĩᵐ manet i orõne: vñ de q̃cũq; dicit̃ vnũ ꝯuer tibiliũ de eodẽ dr̃ ⁊ reliquũ:ſʒ ꝯuertibile cũ vbo ifĩº manet i orõne ⁊ vẽ attribuit̃ ſbo. ḡ ifĩᵐ verbũ manet i orõne ⁊ vere attribuit̃ ſbo cũ ſuũ ꝯuertibile vere attribuit̃. ¶ Idẽ ꝓbat̃ ſic. Oĩs pars orõnis manet i orõne cuius eſt pars:ſʒ vbũ ifĩ nitum eſt pars orõnis. ḡ vbũ ifĩᵐ manet i orõne ifĩᵐ. ma. pʒ. mi. declarat̃. qꝛ nõ currẽs ẽ participiũ. igit̃ deſcendit ab aliq̃ verbo finito vel ifĩnito: qđ eſt pars orõnis. ſʒ nõ deſcẽdit niſi ab h̃ verbo nõ curro nõ curris: qđ ẽ verbũ ifinitũ ⁊ pars orõ nis. ¶ Et ↄfirmat̃: qꝛ niſi verbũ ifinitũ eẽt pars orõnis ſeq̃ꝛ ꝙ verbũ ifĩᵐ ad nihil eẽt vtile: qđ ẽ icõueniẽs ↄcedo ḡ ꝙ ver bum infĩᵐ põt manere verbũ infĩᵐ i orõne. ¶ Et ad illđ qđ dicit Boe. ꝙ verbũ ifĩᵐ i orõne poᵐ nõ dr̃t a verbo pure ne gatiuo. Iſtud ſic intelligo ꝙ orõ i q̃ ponit̃ verbũ ifĩᵐ q̃tum ad veritatẽ ⁊ falſitatẽ nõ differt ab orõne i q̃ ponit̃ verbũ pu re negatiuũ: ⁊ hoc pʒ i ſimplicibꝰ ſʒ itellectũ. vbi tñ ſbm q̃ꝫ p̃tum ẽ terminꝰ ſimpˣ: i illis.n. negatiua de p̃dicato ifinito ⁊ affirmatiua de infinito ꝯuertunt̃: vt patebit i p̃nº ſcđi lib. In alijs t̃n vt in ꝯpoſitis q̃tũ ad veritatẽ ⁊ falſitatẽ dñt orõ in q̃ ponit̃ verbũ ifĩᵐ ⁊ orõ: i q̃ ponit̃ verbũ pure negatiuum. Iſta.n. ẽ vera chimera alba nõ currit: vt ẽ pure negatiua: ⁊ ẽ falſa ſʒ ꝙ ñ currit ẽ verbũ ifĩᵐ: qꝛ tũc ẽ ſenſus ꝙ chimera al ba ẽ nõ currẽs: ⁊ hec ẽ falſa ꝑꝑ affirmationẽ quã ponit ipli cite:ſʒ nõ ẽ ſic i negatiuis: qꝛ pure negatiue ñ ponũt affirma tionẽ. ¶ Sʒ dubitat̃. qm̃ iſta põ. ſoꝛ. nõ currit vel illa chime

D ra nõ currit. nõ põt eẽ mere negatiua vt vr̃. ¶ Dđʒ ꝙ h̃ orõ ſoꝛ. nõ currit. ẽ multiplex ſʒ accẽtuʒ: i eo ꝙ nõ currit põt eſſe vna dictio vel plures dictiones. pꝰ ẽ mere affirmatiua: qꝛ ſẽ ſus eſt iſte. ſoꝛ. eſt non currẽs. ſcđº eſt mere negatiua: q̃uis ſ̃ virtute ſmõis nõ diſtinguẽdũ ſit: ⁊ h̃ qꝛ q̃ ad veritatẽ ⁊ falſi tatẽ ſenſus nõ dñt in ſignificationibus: vt dictum eſt.

¶ Similiter autẽ curret vel currebat nõ vbũ eſt:ſʒ caſus vbi. Differt autẽ a vbo qm̃ hoc p̃ñs ſignificat t̃ps: illa vo qđ complectitur.

ARGL. ¶ Silr̃ mõ valuit atq; valebit: nõ vba ſʒ vbi caſus appello. Qm̃ illđ qdẽ p̃ñs ſignat t̃ps: nec ãt id qđ ẽ c̃c̃ p̃ñʒ exactũ iquã atq; futuꝝ.

¶ Nunc excludit vba obliq̃ a rõne verbi. vt verba p̃teriti ⁊ fu turi t̃pis: ⁊ dicit ꝙ hꝰ vba obliq̃ nõ ſũt vba. ⁊ h̃ ꝓbat ꝑ h̃ ꝙ dicit. Differt ãt vbũ ꝑ dr̃iaʒ inter vbũ ⁊ verbũ obliquũ. Vñ ꝓbat̃ ꝙ verba p̃teriti t̃pis ⁊ futuri nõ ſunt vba: ⁊ hec ẽ. 11ª ↄ̃ hmꝰ lib. q̃ ꝓbat̃ ſic. Oẽ verbũ ſigt̃ tẽpus p̃ñs: qꝛ cõſignifi cat actionẽ vel paſſionẽ fieri in p̃ñti:ſʒ verba p̃teriti ⁊ futuri t̃pis nõ ↄſignificãt t̃ps p̃ñs: qꝛ nõ ſignificãt actionẽ nec paſſio nem fieri i p̃ñti:ſʒ ſignificãt actionẽ vel paſſionẽ fuiſſe vel foꝛ te eẽ. ḡ ⁊c̃. de iſta rõne p̃ ponit̃ ↄ̃ cũ dicit. Similiter curret ⁊ currebat. Puio ponit̃ vna pars minoꝛis cũ dr̃. Differt ãt. ſo ponit̃ alia pars minoꝛis cũ dr̃. ꝙ iſta. ſ. verba p̃teriti ⁊ futuri t̃pis ſignificãt illa q̃ cõplectunt̃. h̃ eſt q̃ icludũt t̃ps p̃ñs ⁊ dñr in habitudine ad preſens. dr̃ autẽ preteritũ qđ fuit p̃ñs. ⁊ aliqđ dr̃ futuꝝ qđ erit p̃ñs. ¶ Notãduʒ eſt h̃ ꝙ verbũ varia I tur ꝑ t̃pa. modos. numeros. ⁊ ꝑſonas. variatio q̃ fit ſʒ nume rum ⁊ ꝑſonã ↄſtituit caſus vel buiꝰ: ed variatio ſm̃ modos ⁊ t̃pa ↄſtituit caſus verbi. cuius rõ ẽ: qm̃ verbũ ꝑ ſe dcm̃ ↄſti tuit actionẽ ⁊ paſſionẽ in actu p̃ñti: qđ ſimpˡ ẽ agere vel pa ti. mõ ſola illa variatio q̃ ẽ ex parte actionis vel paſſionis ca ſum ↄſtituit: ⁊ iõ verbũ p̃teriti ⁊ futuri tẽpoꝛis: ⁊ ſilr̃ verbũ im peratiui ⁊ optatiui modi dicunt̃ caſus verbi: qꝛ nõ ſignificãt actionẽ vl̃ paſſionẽ fieri i p̃ñti. Sʒ variatio ex parte actionis ſʒ numeꝝ ⁊ ꝑſonã nõ ẽ ex parte actionis vel paſſionis. ſʒ ex parte ſbi: ⁊ iõ talis variatio nõ ↄſtituit caſum verbi. ¶ Sed

K Dubitatio pulchra. hic dubitat̃: qꝛ videt̃ qđ verbuʒ p̃teriti vel futuri tẽpoꝛis ſit verbuʒ: qꝛ oĩs orõ vera vel falſa cõſtat ex noĩe ⁊ verbo: ſed ex noĩe recto ⁊ verbo p̃teriti tẽpoꝛis vel futuri ↄſtituit̃ orõ. veꝝ vel falſuʒ ſignificãs: vt pʒ de hꝫ orõnibꝰ. ceſar fuit. an tixps erit. ḡ hꝫ orões cõſtituunt̃ ex noĩe ⁊ verbo:ſʒ nõ ↄſti tuunt̃ niſi ex noĩe ⁊ verbo p̃teriti vel futuri t̃pis. ḡ ⁊c̃. Dđm ꝙ in verbo p̃teriti vel futuri t̃pis intelligit̃ verbuʒ p̃ñtis tẽ poꝛis. Idẽ eſt.n. dicere. ceſar fuit. ⁊ ceſar eſt p̃teritus. ⁊ idẽ ẽ dicere. antixps erit. ⁊ antixps ẽ futurus: ⁊ iõ ex noĩe ⁊ verbo p̃teriti vel futuri t̃pis ↄſtituit̃ orõ veꝝ vel falſuʒ ſignificans rõne verbi recti. ſ. preſentis t̃pis ſub intellecti:ſʒ ex noĩe obli quo ⁊ ex verbo recto nõ ↄſtituitur orõ veꝝ vel falſũ ſignifi cans: qꝛ in noĩe obliquo nõ intelligit̃ nomẽ rectũ: ſicut in v bo obliquo intelligitur verbuʒ rectuʒ. Iſtis excluſis a rõne verbi. ſ. verbo infĩº ⁊ verbo obliquo. pʒ. ꝙ oʒ addere diffõnĩ verbi ſuperius poſite iſtas particulas finita ⁊ recta. ꝑ quas a rõne verbi excludunt̃ verbũ obliquuʒ ⁊ verbũ infinitum. Et hec eſt intentio Boetij dicentis hic ꝙ hec eſt diffõ verbi: verbum eſt vox ſignificatiua ad placitum cũ t̃pe. cuius nul la pars ſignificat extra ſeparata finita ⁊ recta.

¶ Ipſa qdẽ ſʒ ſe dc̃a vba noĩa ſunt ⁊ ſignãt aliqđ. Conſtituit eñi itellectũ q dicit ⁊ q audit q̃eſcit. Sʒ ſi eſt vel nõ eſt nondũ ſignat.

ARGL. ¶ Ipſa igit̃ vba cũ ꝑ ſe dñr noĩa ſũt: ⁊ aliqđ ſane ſignant. nã q dic̃ m̃tẽ vtiq; affirmat: ⁊ q audiuit q̃euit. Sʒ ſi ẽ: aut ñ ẽ nõdũ ſãe ſigãt.

¶ Hec ẽ ſa pars. ſe partis p̃ncipalis: in q̃ p̃hs ponit quãdam ꝯueniẽtiã q̃ ẽ inter nomẽ ⁊ verbũ: Primo narrat ꝙ nomẽ ⁊ verbũ hñt ꝯuenientiã adinuicẽ. dicẽs ꝙ ipſa. ſ. vba ſʒ ſe dc̃a. i. ſeoꝛſuʒ accepta ſunt ſilia noibꝰ. Narratio h̃ ponit duas ꝯ ueniẽtias inter nomẽ ⁊ verbũ. Pria ẽ ꝙ ſicut nomẽ ꝑ ſe ſum ptũ ſignat aliqđ ita verbũ ꝑ ſe ſumptũ aliqđ ſigt̃. Scđa ꝯue niẽtia ẽ ꝙ ſicut nomẽ ꝑ ſe ſumptũ nec ſigt̃ veꝝ nec falſũ. ſic v bum ꝑ ſe ſumptũ nec ſigt̃ veꝝ nec falſũ. Et iſtas ꝯueniẽtias ꝓbat. ⁊ p̃ ꝓbat ꝙ verbũ ꝑ ſe ſũptũ aliqđ ſigt̃: ⁊ h̃ ẽ ↄ̃. 12. hꝰ li. q̃ ꝓbat̃ ſic. Illud qđ ẽ ꝑ ſe ſumptũ ⁊ ↄſtituit intellectũ ꝑ ſe ſigt̃ aliqđ qđ pʒ. qꝛ de rõne vocis ſignatiue ẽ ↄſtituere intelle ctum: ſed verbũ ꝑ ſe ſumptũ ↄſtituit intellectũ: qđ pʒ: qꝛ ille q audiuit eiꝰ verbũ ꝑ ſe ſumptũ ꝓferri. aliqđ intelligit: qꝛ in tellectus q̃eſcit. h̃ eſt ↄſtituit̃. qđ intelligendũ ẽ q̃tum eſt ad p̃mã opõnẽ itellectus q̃ eſt ↄceptio alicuiꝰ ſimplicis. Vñ itel

lectus

lectus qui audit v̄bum p ſe platū cōſtituit̄ q̄ʒtum ad p̄mam operationē intellectus que eſt ſimplicium apprehenſio. non autē q̄ʒtum ad tertiam operationē intellectus que eſt cōpoſitio ꝛ diuiſio. igitur v̄bū per ſe ſumptum aliquid ſignificat.

¶ Neqꝫ .n. eſſe ſignū eſt rei vel nō eſſe. Nec ſi hoc ieſum eſt pur dixeris ipſuʒ quidē nihil eſt. conſignificat āt quādam compoſitionē quam ſine compoſitis non eſt intelligere.

ARGI. ¶ Nec enim eē/aut nō eē ſignuʒ eſt rei: neqꝫ ſi ipſuʒ qđ eſt p ſe dixeris nudū: Ipſuʒ .n. nihil eſt. Significat autē inſuper cōpoſitionē quādam que q̄dē ſine ꝯpoſitis intelligi nequit.

¶ Scđa ꝯcluſio p3. ſ. ꝙ ſicut nomē p ſe ſumptuʒ nec ſignat verū vel falſū: ſilr ꝛ v̄bū: ꝛ h̄ pbat phs. ꝛ ē ꝯ. 13. huius li. ꝙ v̄bū p ſe ſumptū nec ſignificat verū nec falſū. pbat̄ p locuʒ a maiori ſic. Si aliqđ v̄bū p ſe ſumptū ſignificat verū vel falſū hoc maxīe foret verū de h̄ v̄bo ē. qđ eſt ſubſtātiuū incluſū in oī v̄bo adiectiuo: ſʒ h̄ v̄bū ē p ſe ſumptū nec ſignificat verū nec falſuʒ. Nā dicit phs ſi h̄ v̄bū ē pur dixeris nec veruʒ nec falſuʒ ē. h̄ ē ſi h̄ v̄bū eſt pferat̄ ſine v̄bo adiectiuo: ꝛ p ſe nec ſignificat verū nec falſū. nā vt dicit phs h̄ v̄bū eſt ſignat ꝯpōnem quādā quā ſine extremis nō eſt intelligere tāqꝫ aliqd ſignificās verū vel falſuʒ. Un̄ h̄ v̄bū eſt cū ſit v̄bū aliqd ſignat ſine extremis nec ſignāt verū vel falſuʒ. Boe. dicit hic. ꝙ phs dicit. ꝙ hoc v̄bū eſt ſignificat quādā ꝯpōnē ꝛc. qꝛ hoc v̄bū ē non ſignat nām alicui⁹ rei. ſʒ ſolū ſignificat ꝯpōnē extremorum ꝛc. ¶ Notāda ſunt hic tria. Primo ꝙ ſi aliqđ v̄bū ſignificet verū vel falſum. hoc maxīe foret verū de hoc v̄bo ē: qꝛ circa ꝯpōnē vel diuiſionē ꝯſiſtit veritas vel falſitas: ſʒ hoc v̄bū eſt vel aliqđ eius obliquū in oī ppōne eſt ꝯpoſitio vel copula extremorū adinuicē: ꝛ iđ dicit phs oēs ppōnē ꝯſtare ex nomine ꝛ h̄ v̄bo eſt: vel aliquo ei⁹ obliquo. cū in oī ppōne de p̄nti hoc v̄bū eſt in tertia pſona vel in p̄ᵃ vel in ſ̄a eſt copula ꝛ in oī ppōne de p̄terito hoc v̄bum fuit eſt copula: ꝛ in oī ppōne de futuro hoc v̄bū erit ē copula vel ꝯpō: ꝛ iđ phs pbat ꝙ nomē ꝛ v̄bū p ſe ſumptū nō ſignat verū vl' falſū. p h̄ ꝙ hoc verbū eſt cū in oī ppōne ſit ꝯpō nec ſignat verū nec falſū: qđ tn̄ inter oīa v̄ba vꝫ ſignificare p ſe maxime verū vel falſuʒ: qꝛ nullū aliud verbū eſt ꝯpō ſeu copula niſi v̄tute h⁹ v̄bi eſt in eo incluſi. p hoc v̄bū ē intelligo indr̄nter v̄buʒ p̄me ſcđe ꝛ tertie pſone hui⁹ verbi ſum es eſt ꝛ ēt fui: ꝛ verba obliq̄ deſcendētis a v̄bo eſt vt verba p̄teriti vel futuri tp̄is. ¶ Scđo ē notādū ꝙ h̄ verbū ē q̄nqꝫ eſt ſ̄m adiacēs i ppōne: ꝛ q̄nqꝫ tertium adiacēs: q̄n eſt ſ̄m adiacēs: tunc eſt cathᵃ: qꝛ tunc p ſe ſignificat aliquā nāʒ. ſ. eē exiſtere: ꝛ q̄n eſt tertiū adiacēs: tunc eſt ſincbaᵃ. nullā nām p ſe ſignificans d̄terminate: ꝛ h̄ eſt qđ ſolet dici ꝙ h̄ v̄bū ē p̄dicat̄ ſ̄m adiacēs: tūc q̄n in ſe eſt: ſʒ q̄n p̄tur tertiū adiacēs. tūc p̄cedit p̄dicatū qđ in alio eſt: q̄n hoc v̄bū eſt ponit̄ ſcđʒ adiacēs in ppōne tūc p̄dicat̄ id qđ ſignificatur p hoc v̄bū ē. ſ. exiſtere vel ens exn̄s: ſʒ q̄n hoc v̄bū eſt ponit̄ tertiū adiacēs i ppōne ita ꝙ illud qđ ſeq̄tur hoc v̄bū eſt in ppōne ſignat aliquā determinatā nāʒ: tūc p̄dicat̄ illud qđ in alio eſt: hoc ē tūc p̄dicat̄ illud qđ d̄terminate eſt qđ nō includit̄ in hoc v̄bo eſt vt cū dī hō eſt aīal. nō .n. h̄ p̄dicat̄ eē exiſtere: ſʒ aīal p̄dicat̄. ¶ Iſta autē diſtinctio de h̄ v̄bo ē put accipit̄ h̄ a Boe. pōt pbari p rōnē. ſ. ꝙ q̄n p̄dicat̄ tertiū adiacens i ppōne: tūc ē ſincathegoreuma: ꝛ q̄n p̄dicat̄ ſʒ adiacēs tūc ē cathegoreuma: qꝛ q̄n hoc v̄bū ē p̄dicat̄ ſʒ adiacēs tūc p ppōnē: in q̄ ponit̄ h̄ v̄bū ē ꝯſtituit̄ intellectus: ꝛ plata tali ppōne intellectus audiētis q̄eſcit: ſʒ q̄n h̄ v̄bū eſt p̄dicat̄ tertium adiacēs tūc plato ſ̄bo cū hoc v̄bū ē p̄ciſe nō ꝯſtituit̄ intellectus audiētis nec q̄eſcit: ſʒ expectat aliđ. vt p q̄ōnē p3 q̄rentes de ſ̄bo eē ſ̄m adiacēs. qđ .n. ſi eſt q̄rit de ſ̄bo eē ſ̄m adiacēs: ꝛ qđ qꝛ eſt querit de ſ̄bo eſſe tertiū adiacēs. ¶ Nūc āt ſi q̄ratur vtrū ceſar ē vel nō ē: ꝛ r̄ndeat̄ ceſar eſt. qđ ſoluit̄ ꝛ intellectus audiētis ꝯſtituit̄ vel q̄eſcit. ¶ Et ſi q̄rat̄ d̄ ceſare qꝛ ē: vt ſi q̄rat̄ q̄lis eſt ceſar: ꝛ r̄ndet̄ ꝙ ceſar eſt ſ̄m adiacens: qđ nō ſoluit̄ nec intellectus q̄eſcit: ſʒ expectat tertiū adiacēs. ſ. albū vel nigrū bonū vel malū: ens vl' nō ens: ꝛ q̄ q̄eſcit intellectus audiētis. Et ſic pōt apparere ꝙ h̄ v̄bū eſt q̄nqꝫ p̄dicat̄ cathegoreuma: qꝛ p ſe ſine tertio adiacēte ꝯſtituit̄ intellectus vel ꝯſtituit intellectū: ſʒ q̄n p̄dicat̄ tertiū adiacēs non ꝯſtituit intellectū ſine tertio adiacente. Iſta tn̄ regula forte ſuſpatit̄ calūniā: qꝛ p eādē rōnē aīal ē ſincathegoreuma. Uñ ſi q̄ratur q̄le aīal ē ſor. ꝛ ſi r̄ndeat̄ aīal ſine alio determināte intellectus nō q̄eſcit: ſʒ expectat aliud determinās. ſ. rōnale vel albū vel nigrū vel aliud h̄. Dōʒ ē ꝙ nō eſt ſile: qꝛ ſic r̄ndendo. ſor. eſt aīal. q̄ʒuis expectat aliud determinās ly aīal: tn̄ ꝯſtituit̄ orō ſignificās verū vel falſū: ſʒ q r̄ndet ad q̄ōnē q̄lis ē ſor. dđo. ꝙ ſor ē nō ꝯſtituit̄ intellectū alicuius ppōnis. Nō .n. ſic r̄ndēs ꝯſtituit intellectū iſtius ppōnis. ſor exiſtit. qꝛ pōt tale eē p̄dicatū in dādo r̄nſionē ad hāc: ꝙ poneret̄ ſor. exiſtere: vt ſi r̄ndeat̄ ꝙ ſor. ē operatiuus vel aliqd tale. Un̄ ſi q̄ratur ſi ſor. ſit ens vel nō ens r̄ndēs ꝙ ſor. ē ſine p̄dicato nō ꝯſtituit intellectū audiētis in aliq̄ ppōne: qꝛ talis poſſet eſſe r̄nſio ꝙ ipſa nō poneret ſor. eē. ſi r̄ndeat̄ ꝙ ſor. eſt nō ens. ex h̄ non ſequitur ꝙ ſor. ē ens. vn̄ h̄ v̄bū ē. nō ē tertiū adiacēs. qꝛ non expſſo p̄dicato nihil ſig̃t: qꝛ nec eē exn̄tie nec eē ſpecificum. ¶ Tertio notāᵐ ꝙ ſicut hoc v̄bū ē. pt eē cathegoreuma vel ſincathegoreuma: ita h̄ participiū ens p̄t eē cathegoreuma vel ſincathegoreuma. h̄ eſt illud participiū ens deſcendens ab hoc v̄bo eſt. vt eſt ſ̄m adiacēs ē cathegoreuma. ꝛ ē p̄dicatum in ppōne in q̄ h̄ v̄bū eſt p̄dicatur ſ̄m adiacēs: ꝛ h̄ participium ens put deſcēdit ab h̄ v̄bo eſt. put eſt tertiū adiacēs eſt ſincathegoreuma nec ē p̄dicatuʒ nec pars p̄dicati. p hoc p3 ꝙ hec ppō. aīal ē oīs hō. pōt ꝯuerti in iſtā. ens oīs hō eſt aīal. ſ̄m ꝙ ly ens. ē ſincathegoreuma: qꝛ illud idē qđ eſt p̄dicatum in p̄ᵃ eſt ſ̄bm in ſ̄a: qꝛ ens deſcēdēs ab hoc v̄bo eſt: vt eſt tertiū adiacēs eſt ſincathegoreuma: ꝛ neqꝫ ē extremum nec pars extremi. ¶ Circa p̄ᵐ notabile dubitat̄: qꝛ nō vꝫ ꝙ hoc verbuʒ ē. ſit copula i oī ppōne. qꝛ hec ē vera ppō. ſor. ſit albus: ꝛ in hac ppōne h̄ verbum ē nō ē copula. Dōm ꝙ h̄ v̄bum ē. eſt copula in hac ppōne. ſor ſit alb⁹. qꝛ h̄ verbuʒ ſit. reſoluit̄ in h̄ verbuʒ ē: ꝛ participiū eiuſdē tp̄is ꝛ eiuſdē ſignificationis: vn̄ idē ē dicere. ſor. ſit albus. ꝛ ſor. factus ē alb⁹ ſ̄ʒ ꝙ hoc participiuʒ factus ſit p̄ntis tp̄is: ꝛ in hoc ſenſu idē eſt ſcm̄ eē ꝛ eſſe in fieri. Un̄ verbum paſſiuum: lʒ nō habeat participium p̄ntis tp̄is. ſ. voce diſtincta a voce p̄teriti tp̄is: h3 tn̄ participiū p̄ntis in eadē voce cuʒ participio p̄teriti tp̄is. Un̄ amatus lectus ꝛ h̄ ſunt equoce participia p̄teriti tp̄is ꝛ p̄ntis: ꝛ ex iſta ppōne p3 q̄liter illa ppō. null⁹ ſacerdos ſit dyaconus: ꝛ h̄. debēt cōuerti ꝛc. Et hec de verbo ſufficiant.

Margin letters: A (left, at "rum ꝛc. ¶ Notāda"), B (left, at "notādū ꝙ h̄ verbū"), C (left, at "adiacēs: ꝛ qđ qꝛ eſt"), D (right, at "ꝛ intellectus audiētis"), E (right, at "¶ Tertio notāᵐ"), F (right, at "nec pars extremi"), ARGI. (right, at "lis ē ſor." and "catum in p̄ᵃ").

Cap. 4.

ORatio autem eſt vox ſignificatiua: cuius partiū aliqd ſignificatiuū eſt ſeparatim: vt dictio nō vt affirmatio.

ARGI. ¶ Oratio eſt vox ſignificatiua: cuius partiū aliqua ſeparata ſignificat: vt dictio ſed non affirmatio vel negatio.

¶ Iſtud eſt tertiū cap. p̄mi tractatus: in quo d̄terminat d̄ oratione q̄ eſt gen⁹ prinuʒ enunciationis ꝛ cōtinet tres particulas. In p̄ma ponit diffōnē orōnis. In ſ̄a ibi (Dico āt vt hō.) exponit diffōnē orōnis. In tertia ibi. (Eſt āt orō.) remouet qđdā dubiū. In p̄ᵃ igit̄ p̄te ponit diffōnē orōnis dicēs: ꝙ orō ē vox ſignificatiua cuius ps eſt aliqd ſignificās ſeparatim vt dictio nō vt affirmatio. ¶ Intelligēda ſunt h̄ tria. Primo ꝙ q̄uis illa particula vox ſignificatiua prius fuerit poſita i diffōne nois ꝛ verbi: tamē adhuc ponit̄ i diffōne orōnis: ꝛ cā huius eſt: qꝛ ſignificatio orōnis dr̄t a ſignificatione nois ꝛ v̄bi: qꝛ nomē ꝛ v̄bū ſignificāt ſimplices ꝯcept⁹ itellect⁹: ꝛ orō ſignificat itellectū ꝯpoſitū. ¶ Scđo ē itellᵐ ꝙ iſtā pticulā ad

G H

H placitū. nō ponit p̄hs i diffōne orationis: q2 iſta p̄ticula ſeq̄ꝫ p̄t biū e e h̄: q2 nomē ⁊ v̄bū q̄ ſunt p̄tes ei⁹ ſignificāt ad placitū.
I ℭ Tertio eſt intelligēdū q̄ p̄hs p̄ hoc q̄ dicit q̄ aliq̄d p̄ius ſeu pars orōnis ſignificat ſeparatim vt dictio nō vt affirmatio. nō dꝫ intelligi p̄ h̄ q̄ ſit de rōne orōnis q̄ nulla pars ei⁹ ſignificat vt affirmatio: q2 aliq̄ pars orōnis ſignificat vt affirmatio vt pꝫ de iſta orōne. ſi hō currit hō mouet. ſꝫ intelligit q̄ q̄lꝫ orō hꝫ aliā partē q̄ ſignāt vt dictio nō vt affirmatio: q2 h̄ ē cōe cuilꝫ ꝓpōni tā cathe^{ce} q̄ꝫ hypotetice q̄ aliq̄ pars ei⁹ ſignificat vt dictio nō vt affirmatio: ⁊ iō h̄ diffō ꝯpetit cuilibꝫ orōni tā cathegorice q̄ꝫ hypotetice tā ſimplici q̄ꝫ compoſite: ⁊ nō conuenit ſoli orationi ſimplici vt aliq̄ dixerunt.

ℭ Dico āt vt hō ſignāt aliq̄d: ſꝫ nō q̄m ē aut nō ē: ſꝫ erit affirmatio vel negatio ſi q̄d addaẜ.

ARGI. ℭ Homo nāq̄ꝫ ſignificat quidē aliquid: at nō eſſe: aut nō eſſe: ſed erit affirmatio aut negatio ſi aliquid ipſi addideris.

ℭ Hec ē ſc̄a pars h⁹ ca. i q̄. exponēdo diffōnē orōnis ſolū explicat vnā p̄ticulā. ſ. iſtā cui⁹ p̄s aliq̄d ſignāt ſepati. Et circa h̄ duo facit. explanat p̄ q̄lr p̄s orōnis ſignāt ſepati. Scd̄o q̄ p̄s orōnis ſignāt ſepti. ⁊ q̄ nō ſepati. Dico p̄ q̄ cuiuſlꝫ orōnis aliq̄ p̄s ſignāt ſepati vt dictio: vt iſte t̄minꝰ hō ſignāt vt dictio. ſꝫ nec ſignāt vex̄ vel falſū: iō nō ſignāt vt affirmatio nec vt negatio ſepati. Si tñ v̄bū adduẜ erit orō ſignificās vex̄ vel falſū: ⁊ ſic pꝫ q̄lr p̄s orōnis ſignificat ſeparatim vt dictio nō vt affirmatio vel negatio. h̄. n. cōe eſt cuilꝫ orōni vt expoᵐ eſt ſupra.

ℭ Sed nō vna nōis ſyllaba. Nec in h̄ quidē q̄ eſt ſorex rex ſignificat aliquid: ſed vox eſt nunc ſola. In duplicibus vero ſignificat quidem: ſꝫ nō ſm̄ ſe: ſꝫ queadmodū dictum eſt.

ARGI. ℭ Una v̄o ſyllaba hoīs nihil ſignāt. nec. n. hac in dictione muſica: mus ſignificat aliq̄d: ſed vox tm̄ eſt. In compoſitis autem ſignificat quidꝫ ſed non per ſe: vt antea diximus.

ℭ Scd̄m q̄d explanat eſt q̄ p̄s orōnis nō ſigt̄ ſepatī dicens q̄ q̄uis aliq̄d p̄tiū orōnis ſignificet ſepatī: tñ nō q̄lꝫ pars ſignificat aliq̄d ſepatī: q2 vna nōis ſyllaba nō ſigt̄ aliq̄d ſepatim: q2 h̄ maxime foret vex̄ de ſyllaba nōis ꝯpoſiti q̄ nihil ſignificat ſepatī: vt pꝫ de hoc nōie ſorex. h̄ ſyllaba rex nihil ſignificat p̄ ſe. ſ. ſꝫ q̄ eſt pars hui⁹ nōis ꝯpoſiti ſorex. apparet tñ aliquid p̄ ſe ſignificare: ⁊ in hoc dr̄t pars nōis compoſiti a parte nominis ſimplicis vt dictum eſt ſupra.

ℭ Eſt aūt orō q̄dē oīs ſignificatiua nō ſic inſtrumētū ſꝫ queadmodū dictuꝫ ē ſꝫ placitū.

ARGI. ℭ At v̄o oīs orō ſignificatiua q̄dē ē: at nō vt inſtrūꝫ: ſꝫ vt iſtitutio: ⁊ queadmodū dicimus.

ℭ Hec eſt tertia pars h⁹ ca. in q̄ p̄hs remouet vnū dubiū talꝫ: q2 eni i diffōne nōis poniẜ hec particula vox ſignificatiua ⁊ nō poniẜ h̄ p̄ticula ad placitū: poſſꝫ tñ alicui videri q̄ orō ſignificet nālr̄: iō p̄hs illud dubiᵐ remouet dicēs: q̄ oīs orō ſignificat nō ſicut inſtrūꝫ nāle q̄d nālr̄ ſigt̄ id cui⁹ eſt inſtrūꝫ vel ſignū: ſꝫ queadmodū dc̄m̄ ē de nōie ⁊ v̄bo p̄us q̄ ipſa ſignificant ad placitū. ⁊ orō ē vox ſignificatiua ad placitū ⁊ nō ſignificat nālr̄. ℭ Sciēdū eſt q̄ inſtrūꝫ nāle nālr̄ reꝫ ſignificat
K cui⁹ eſt inſtrūꝫ vel ſigᵐ. vt calor in fumo q̄ eſt iſtrūꝫ ignis nālr̄ ſignificat ignē: ⁊ latrat⁹ canis nālr̄ ſignificat irā canis: ſꝫ ſic nō ſigt̄ orō: ſꝫ ſignāt ad placitū. ℭ Circa ſignificationē orōnis
L notāda ſunt q̄tuor. Primo q̄ platonici dixerūt q̄ orō ſignificat nālr̄. q̄d ꝓbāt tali rōne. Oīs v̄tus nālis hꝫ inſtrūa nālia q̄bus operatur: q2 nā nō deficit in neceſſariis: ſed v̄tus interpretatiua eſt virtus nālis hoīs: g̃ inſtrūa eius ſunt nālia: ſed orō eſt inſtrūm v̄tutis interp̄tatiue: q2 hō p̄ orōnē interpretatur conceptū

Orō ſꝫ platonicos q̄d ſignificet.

ſiue mētis: ergo illud eſt inſtrūꝫ q̄ agēs agit. g̃ orō ē aliquid nāle nālr̄ ſignificās: ⁊ nō ex inſtitutione humana. Sꝫ h̄ ro ſoluit p̄ h̄ q̄ in p̄lib⁹ ars imitaẜ nāꝫ: ⁊ ēt nā artē: q̄d pꝫ. nā v̄tus domificatiua ad faciēᵐ res artificiales vtiẜ inſtrūis nālib⁹ vt brachiis: ⁊ ſic v̄tus iterp̄tatiua ad iterp̄tāᵐ ꝯceptū vtiẜ iſtrūis artificialib⁹ cuiꝰ ſūt nōia ⁊ v̄ba: ⁊ ēt orō ſꝫ eē i ꝓlatiōe. Uñ q̄uis v̄tuꝫ nālis ſꝫ mul' iſtrūa nālia: nō tñ oꝫ q̄ cuiuſcūq̄ꝫ virtutis nālis ſint oīa inſtrūa nālia: ſicut artis in agēdo nō ſp̄ ſunt oīa inſtrūa artificialia: vt ars domificatiua non ſolū vtiẜ inſtrūis artificialib⁹: ſicuꝰ ſunt ſecuris dolabꝫ ⁊ hꝫ: ſꝫ ēt vtiẜ inſtrūis nālib⁹ vt brachiis ⁊ manib⁹ q̄ ſunt iſtrūa nālia. ℭ Secūdo nōnᵐ q̄ v̄ba nōia ⁊ orōnes ſunt res artificiales: iō includūt aliq̄s formas artificiales ſuperadditas formis nālib⁹: ſicuꝰ ſunt ſignōnes ſeu reſpect⁹ ad exteriora ſignāta: ⁊ ſicut ex variatione formax̄ artificialiū circa eādē māꝫ reſultat aᵃ ⁊ aᵃ res artificialis. nā i eādē māꝫ p̄t iduci forᵃ ſcꝫ tollere forᵃ ollec ⁊ aᵃ forᵃ iducta eſt aᵃ ⁊ aᵃ res artificialis: ita variata ſignatione circa idē māle nōia ⁊ v̄bi ⁊ orōnis variatur nomē v̄bū vel orō. Ex q̄ pꝫ q̄ ſi h̄ vox hō iponiẜ ad ſignificanᵐ idē q̄d h̄ vox aſinus: ⁊ ſignerit aliō nomē ſignans aſinū ⁊ aliō ſignificās hoīeꝫ: ⁊ ſi h̄ vox hō ē aſin⁹. ſigt̄ id q̄d hec vox hō ē aīal. mō ſigt̄ erit aᵃ orō: ⁊ tūc i iſtis mālib⁹ hō eſt aſin⁹: ⁊ aſinus ſignabit idē p̄ciſe q̄d h̄ nomē aīal mō ſigt̄: ⁊ erit aliud nomē q̄ꝫ p⁹ q̄n h̄ nomē aſin⁹ ſignabat aīal rudibile. Ex iſtis pꝫ q̄ illa orō hō ē aſin⁹ ſigt̄ idē q̄d hec orō hō eſt aīal rudibile. ⁊ nūq̄ꝫ p̄t eē v̄a: q̄uis ex eiuſdē mālib⁹ poſſꝫ fieri orō v̄a terminis alr̄ ſignantib⁹ q̄ꝫ mō ſignificāt: ſꝫ tunc erit aᵃ ꝓpō. Uñ vna talis ꝓpō hō ē aſin⁹. in ꝯſimilib⁹ mālib⁹ p̄t eē v̄a ſꝫ illa hō ē aſin⁹ terminis ſic ſignantib⁹: ſicut mō ſignificāt nūq̄ꝫ p̄t eē v̄a. Iſtud p̄t poni q̄ ſi hec vox aſin⁹ ſignificet equoce: ſicut ē poſſe vno ſenſu idē q̄d aīal rudibile: ⁊ alio ſenſu idē q̄d aīal rōnale. nō ē dubᵐ q̄n iſta orō hō eſt aſin⁹ eſſet multiplex: ⁊ vn⁹ ſenſus eſt verus ⁊ alius eſt falſus: ⁊ in alio ſenſu foret alia ꝓpō. ℭ Tertio notanᵐ ē q̄ q̄uis orō ſignificet ad placitū: N
tamen nō tñ p̄ ſe: q2 nō ſignificat ad placitū niſi q2 eius partes ſignificāt ad placitū. Ex iſto pꝫ q̄ ſi aliq̄ orō p̄ imponaẜ ad ſignificanᵐ ita q̄ ipō ſiat ei p̄: iā nō erit orō: ſꝫ vna dictio: vt ſi hec vox. hō eſt aīal iponiẜ ad ſignificanᵐ hoīem eſſe aſinū. h̄ vox q̄ ſic iponiẜ eſt vna dictio: ⁊ tunc hec vox hō eſt aīal. erit multiplex ſꝫ accētū. q2 in vno ſenſu eſt vna dictio. ſ. vt iponitur p̄. ⁊ p̄ ſe ad ſignificanᵐ. ⁊ alio ſenſu eſt orō. ſ. ſꝫ q̄ ſigt̄ ex
ipōne partiū: ⁊ ex h̄ q̄d partes ſignificāt. ℭ Quarto eſt notādum q̄ orō accipiẜ dupliciẜ. ſ. cōiter ⁊ ſtricte. Orō cōiter accepta eſt idē q̄d ꝯgeries. i. ꝯpō dictionū: ⁊ ſic orō eſt cōis ad orōnē p̄fectā ⁊ ip̄fectā. Orō. n. ip̄fecta eſt ꝯgeries pluriū dictionū ⁊ nōiuꝫ ſine v̄bo vel pliū v̄box̄ ſine nōie ⁊ ſic hō alb⁹ muſicus eſt vna orō. orō ſtricte accepta eſt idē q̄d ꝯgrua dictionū ordinatio. ſ. ꝯgrua ordinatio nōis ⁊ v̄bi vel alicui⁹ accepti loco nōis ⁊ v̄bi: ⁊ ſic orō diuidiẜ in orōnē eſt indicatiuam imperatiuā optatiuā ⁊ ſubiunctiuā: ⁊ orō ſic accepta ē idem q̄d orō p̄fecta ⁊c. ⁊ hec de orōne dicta ſufficiāt.

O Orō q̄ tupliciter capiaẜ.

ℭ Enūciatiua v̄o nō oīs: ſꝫ i q̄ vex̄ vl' falſū ē.

ℭ Nō oīs āt enūciatiua: ſꝫ ea tm̄ q̄ v̄a ē: aut fl'a ARGI.

ℭ Iſte eſt ſcd̄s tractatus p̄mi libri: in quo p̄hs dterīat d̄ enunciatione q̄ ē hic ſb̄ꝫ. ⁊ ꝯtinet tres particulas. In p̄ᵃ dterminat de diffōne ⁊ diuiſione enūciationis. In ſcd̄a ibi. (Quin āt enūciare.) dterminat d̄ oppōne enūciationū adinuicē. In 3ᵃ ibi. (Cōtrarie v̄o vl'eꝫ.) dterminaẜ q̄uo diuiſa oppoſita diuerſimode ſe hñt ad falſitatē ⁊ v̄itatē. Capl̄m p̄ᵐ ꝯtinet tres partes. In p̄ᵃ poniẜ diffō enūciationis. In ſcd̄a ibi. (Eſt autem vna orō.) ponit in gn̄ali duas diuiſiones enūciationis. In tertia ibi. (Eſt āt orō enūciatiua vna) dterminaẜ in ſp̄āli d̄ mēbris illax̄ diuiſionū. Pria pars ꝯtinet tres partes. In p̄ᵃ ſiẜ inuit diuiſionē orōnis. ⁊ ponit diffōnē enūciationis. In ſcd̄a ibi. (Nō āt in oīb⁹.) diſtiguit orōnē enūciatiuā ab aliis ſpēb⁹ enūciationis: ⁊ illas excludit a ſua ꝯſideratiōe. In tertia ibi. (Enūciatiua

ciatiua vo.)narrat q̄ ſpēs ptinēt ad ꝯſiderationez ſuā. In p̄ pti narrā oic. ꝙ n̄ ois oro ē enūci ſȝ ſolū i q̄ ē vex ꝛ fīs ꝛ i h oco mirabili breuitate vtens ſil' inuit oiſionē orōnis cū diffōne orōnis. In h.n. ꝙ dic enūciatiua nō ois inuit diſionē orōnis q̄ ē iſta. Orōnū q̄dā ē enūciatiua: q̄dā n̄ ē enūciatiua: ſȝ p h ꝙ oī i q̄ vex vl' fl' n ē. inuit phs diffinitionē enūciatiōis. Enunciatio ſic diffinit' ꝙ eſt iſta in qua vex vel falſum eſt.

Nō āt i oib' vt depcatio qdē oro ē: ſȝ nȝ vera nȝ falſa ē: ꝛ ceteree qdē reliquāt. Rhetorice.n. vel poetice ꝯueniētior ꝯſideratio eſt.

Nō qdē nō oib' orōnib' cōpetit: nā ſit qdē oro cū qſpiā optat: n̄ tn̄ vera eſt: aut falſa: orōnes igit' cetere omittāt'. Ad oratoriā.n. artē aut poeſim illax magis ꝯſideratio pertinet. — ARGI.

Hec ē 2ª pticula in q̄ diſtiguit orōnē enūciatiuā ab alijs ſpēbus itēdēs p iſtā pticulā. i q̄ ē vex vel falſuȝ. diſtiguere enūciationē ab orōne nō enūciatiua. nō.n. i oib' orōnib' ē vex vel falſum. nā oro deprecatiua ꝛ iperatiua ꝛ optatiua ꝛ hō ſunt orōnes: ſed nulla illax eſt vera vel falſa. iō hō orōnes ſunt relinquende a ꝯſideratione huius ſciētie ptinēt.n. magis hmōi orōnes ad conſiderationē rhetorice vel poetice.

Enūciatio vero pn̄tis eſt ſpeculationis.

Enūciatiua vo pn̄tis ē ppria ꝯtēplationis

Hc ē pti i q̄ narrat q̄ ſpēs enūciatiōis ptinēt ad ꝯſiderōnē h' ſcie dicēs. Enūciatiua. h ē ſola oro enūciatiua ē pn̄tis ſpeculatiōis. ꝛ cā h' aſſigt'. ꝛ h ē. qr h ſcia ordinat' ad ſciaȝ d enunciatiōe: ꝛ n̄ ꝯſiderat aliā orōnē niſi illā q̄ ſigt vex vl' falſuȝ ꝛ n̄ ꝯſiderat niſi orōnes ex qb' fit ſill's ꝛ eax opp: iō ſola oro i q̄ ē vex vl' fl's n cō ē oro enūciatiua ē d ꝯſiderōne hu' ſcie.

Intelligēdū ē ꝙ multe ſunt ſpēs orōnis: qm̄ hō p itellȝ nō ſolū pcipit vitatē rei dmōſtrabil' ſup idētitate ꝛ diuſitate rei q̄ ſignat' p orōnē enūciatiuā: ſȝ ēt hō p intell'm hȝ allos ordinare ꝛ dirigē. ſgr āt.n. a ſapiēte hȝ ordinari ꝛ dirigi. dirigit' āt vn' ex itell'u alteri' hoīs ad tria. Pmo ad attendē mentē: ꝛ ad h deſuit oro vocatiua. 2º ad rn̄dē voce. ꝛ ad h deſuit oro indicatiua. 3º ad exeqn̄ ope. ꝛ ad h deſuit q̄tū ad inferiores oro ipatiua: q̄ vtit' ſupior ad iferiorē: ꝛ q̄tū ad ſupiores oro depcatiua. Inferior.n. excitat ſupiorē p orōnē depcatiuā ad exeqn̄ ope. ſic g ſūt qnqȝ ſpēs pncipales orōnis. ſ. enūciatiua q̄ exp̄mit' vex vl' falſum ſeu idētitas vel diuſitas rex. Et vocatiua q̄ dirigit' vn' hō ab alio ad attēdē mēte. Et itrogatiua q̄ vn' hō dirigit' ab alio ad rn̄dēdū voce. Et oro impatiua: qua. ſ. inferior dirigit' a ſupiore ad exeqndū ope: ꝛ depcatiua qua ſupior excitat' ab iferiori ac exeqndū ope. Si āt aliq aliu modi orōnū ieniant' reducūtur illi ad aliq̄ iſtax ſpēx. Si i aliqua orōne inueniat' verū vel falſum ꝯtinet' ſub enūciatione vel ad eā reducitur cō eſt oro indicatiua vt qdā dixit. oro aūt dubitatiua reducitur ad orationem indicatiuā: ꝛ optatiua reducitur ad deprecatiuam.

Eſt aūt vna prima oro enūciatiua affirmatio: deinde negatio: alie vero ꝯiūctione vne.

Eſt itaqȝ vna pria enūciatiua oro: affirmō: deīn negō. Cetere vo oēs ꝯiūctiōe ſūt vna. — ARGI.

Hec ē 2ª pa pn̄lis h' ca. i q̄ pōit duas diſiōes enūciatōis. ſ. diſionē enūciatiōis i cōi: ꝛ vnā ſubdiſiōeȝ ſpēi enūciatiōis. ꝛ ꝯtinet tres ptīs. In p̄ ponūt' due diſiōes. In 2ª ibi. (Nece ē āt.) pōit vnā diſionē. ꝛ pōit vnū dubiū ꝛ remouet flāȝ rn̄ſionē. Pria diſio q̄ ē enūciatōis i cōi ē iª. Enūciationū q̄dā ē vna. ſ. enūciatio ſimpl'r. cō ē enūciatio cathe ca i q̄dā ē ꝯiūctione vna: vt enūciatio hyppo ca. Un̄ h diſio ē eadē cū diuiſiōe enunciatiōis i enūciationē cathe cam ꝛ hyppo cam. Alia ē diſio q̄ ē ſubdiſio vni' mēbri p̄' diuiſionis. ꝙ enūciatio vna ſimpl'r q̄dā ē affirmatiua ꝛ q̄dā negatiua: ꝛ pōit ordinē int' illa mēbra dicēs: ꝙ affirmatiua pꝰ ē negatiua: qō vex ē cōpādo affirmatiuā ꝛ negatiuā int' ſe. cōpādo tn̄ eas ad enūciationē in cōi ſic ſūt coeq. Enūciatio.n. dr̄ eq̄l'r d enūciatiua affirmatiua ꝛ negatiua: ꝛ nō p p' d vna q̄ȝ d alia: pt tn̄ vnū eē p' alio in nā ppa ꝛ eē coeuū in nā cōi. Q' āt affirmatio ſit pꝰ negōne cōpando eas adinuicē pȝ ex pte vocis ꝛ ex pte itell's ꝛ ex pte rei. Ex pte vocis: qr affirmatō ē ſimplicior negōne. qm̄ negatio ſup affirmationē addit negatiuā particulā. Ex pte itell's pȝ ꝙ affirmatio ſigt cōpōnē itell's: ꝛ negō ſigt diuiſionē intell's: nūc aūt diſio poſterior ē cōpōne: qr nō ē diuiſio niſi p' cōpoſitox. Ex pte rei ſic. qr affirmatio ſigt eſſe: ꝛ negō ſignificat nō eē: ꝛ eſſe p' ē nō eſſe: ꝛ habit' pꝰ ē q̄ꝫ pūatio vl' q̄ȝ negō. Un̄ phs multū bn̄ loqns ſil' pōit p̄m mēbx diſiōis pncipalis ꝛ ſubdiſiōis illi' mēbri: ꝛ ordinē inter mēbra illi' diſiōis. q̄ſi dicat. eſt q̄dā enūciatio vna ſimpl'r: ꝛ iª diuidit' in negōnē ꝛ affirmationē. ꝛ hax. ſ. affirmatiōis ꝛ negōnis affirmatio p̄ ē. h' eſt affirmatio pꝰ ē negōne mō q̄ dcm̄ eſt. Deīn ponit aliō mēbx diſiōis dicēs ꝙ alie ſūt enūciatiōes vne ꝯiunctiōe cō ſūt enūciatōes hypo ce. ſic g itēdit tales duas diſiones enūciatiōis p̄ talis ē. Enūciationū q̄dā ē vna ſimpl'r vt enūciatio cathe ca: ꝛ q̄dā ē vna ꝯiūctiōe: vt enūciatio hypo ca. 2ª diſio. Enūciatio vna ſimpl'r diuidit' i enūciationē affirmatiuā ꝛ negatiuā. — B

Hic tria itelligēda ſūt. Pmo ꝙ phs p ꝯiunctionē nō intelligit ſolū i'lā ptē orōnis q̄ dr̄ ꝯiūctio: ſȝ itelligit idē nō q̄ȝ ūcqȝ ptē orōnis ꝯiūgētē duas ptes. ſ. cathegoricas adinuicē ꝛ faciētē ex eis vnā ppōnē hypo cam: cō ſūt aduerbia tpis q̄ faciunt ppōnē hypo cam ipalē vt qn̄. dū. ꝛ alia hō. vt aduerbiū loci: ꝛ ex h' leqt' ꝙ ipalis ꝛ cālis: ꝛ localis ſūt hypo ce ꝛ cathe ce. — C D

2º ē nōn̄ ꝙ affirmatio ꝛ negō aliqn̄ ſumunt' cōplexe: aliqn̄ icōplexe. affirmatio ꝛ negō cōplexa nō ſūt aliud q̄ȝ enūciatio affirmatiua vl' negatiua: ꝛ ſic accipiūt' i pposito. Sciēdū ē 3º ꝙ enūciat oēs affirmatiue hn̄t robur a digni ce affirmatiua negatiue a digni ce negatiua: ꝛ qr affirmatiua digni ē pꝰ negatiua ſic affirmatio vl'r eſt pꝰ negōne: qr ſn̄ nō facere intelligit' facē. p̄ elencorum.

Nece āt ē oēȝ orōnē enūciatiuā ex vbo eē vel caſu verbi. Eteni hoīs rōni. Si nō āt eſt. aut fuit aut erit aliqd hui' addat' nōdū ē oro enunciatiua: qr ſignificat vnum eē vni' rei. — ARGI.

Nece ē āt enūciatiaȝ oēȝ orōnē: ex vbo aut caſu verbi ꝯſtare. Eteni ꝛ ipſa hoīs rō niſi ē: vel erat: vel erit: aut aliquid tale addideris nondum eſt enunciatiua ſane oratio.

Hc 2ª pti h' pti: i q̄ phs ꝯcludit vnā ꝯnē q̄ ē ꝙ ois enunciatio ē ex vbo vl' ex caſu vbi: ꝛ h ē ꝯ. 14. h' libi: q̄ pbat' p locū a maiori ſic. magis vr̄ ꝙ oro diffinitiua ſine vbo ꝛ ſine caſu vbi ſit enūciatio q̄ȝ aliq̄ alia oro: ſȝ oro diffinitiua ſine vbo ꝛ ſine caſu verbi nō ē enūciatio: ſȝ.n. oro diffinitiua. aīal greſſibile bipes. ſi nō addat' hoc vbū ē. vel aliquis caſus ei' erit vel fuit: nō eſt oro enūciatiua. ergo ois oratio enunciatiua ſiue omnis enunciatio eſt ex verbo vel caſu verbi.

Quare autē vnum quiddam eſt nō multa animal greſſibile bipes. — ARGI.

Q̄r vnū qd ē: ꝛ n̄ mlta: aīal greſſibile bipes

Ponit vnū du m ꝛ remouet falſam rn̄ſionē ad iſtō du m. Dictū ē.n. i orōne diffinitiua n̄ ē vbū aliqō: iō nō ē enūciatio. Ex hoc orit' du m q̄l'r oro diffinitiua ē vna. cū.n. oro enūciatiua cathegorica nō hēat vnitatē niſi a vbo vniēte pdicatū cū ſbo: ꝛ in orōne diffinitiua nō ē verbū aliquod a quo poſſit h're vnitatē: vr̄ eſſe dubiū qualiter oro diffinitiua ſit vna.

Neqȝ.n. eo ꝙ partes ppinqꝫ dicūr vnum erit. Eſt autē alterius hoc tractare negocij. — ARGI.

Nō.n. qr partib' ꝯiūctis pnunciata ē erit:

vna: vel id ptractare ad aliā ptiet facultatē.

C Remouet falſam rñſionē q̄ qdā rñdēt .i° oū^m: ⁊ h̄ ē rñ° ꝙ oiſſo ē vna ex q̄ ptes ei° ꝓpinq̄ iacēt ⁊ ꝓferūt ſiñ intpolatōne. Iſtā rñſionē remouet ph̄s ⁊ oic̄ ꝙ affirmatio ñ ē vna p h̄ ꝙ ei° ptes ꝓpiq̄ iacēt. Iſtō.n.ſ. ꝓpiq̄tas ptiū ſiñ intpolatiōe ñ ſuffic̄ ad vnitatē oiffōnis: q̄ i ente p accñs ⁊c° ptes ñ faciūt p ſe vnū: ſi vent̄ h̄ ꝓpiq̄tas ɔtina.ſ. ꝓlatio ptiū ſiñ intpolatiōe ɔtinua: ſꝫ i° tractare.ſ.q̄ ē cā vnitatꝫ oiffōnis ē alteri° negociꝫ: q̄ ad metaph̄icū ptiet q̄ i.7.⁊.8.met. aſſignat cā vnitatis oiffōnis ⁊ ē q̄ gen° ē p ſe i pōa ad oñiam ⁊ oña ē per ſe actus reſpectu gñis ⁊ iō ex gñe ⁊ oña fit per ſe vnum.

C Eſt autem vna oꝛo enunciatiua que vnū de vno ſignificat vel cōiunctione vna. Plures autē q̄ plura ⁊ nō vnū vel incōiuncte.

ARGl. C Eſt āt enūciatiua vna oꝛo aut ea q̄ vnū ſignificat: aut ea q̄ ɔiūctōe ē vna. Plēs vo ea q̄ plura ⁊ ñ vnū ſignificāt: aut ee q̄ carēt ɔiūctiōe.

ε C h̄ ē 3ª ps pncipalis h° ca. i q̄ ph̄s oētmiat i ſpāli p̄dcās oiuiſiōes.ſ.q̄ enūciatio ē vna ſimplr̄. ⁊ q̄ ē vna ɔiūctiōe. ⁊ q̄ ē enūciatio plēs ſimplr̄ ⁊ vno° vnare q̄ ē enūciatio vna affirmatio ⁊ q̄ negatio. Cōtiet igr̄ i° ps 4^or pticlas. In pª reſumit oiffōnē oꝛonis enūciatie addēs q̄ enūciatio ſit plēs oꝛone: ⁊ nō vna. In 2ª ibi (Hap āt ē.) pōit aliā diuiſionē enunciatiōis q̄ ē vna. q̄ diuiſio realr̄ ſꝫ aliq̄s ē eadē cū diuiſiōe pª. In 3ª diuiſione ibi. (Eſt āt enūciatio ſimplr̄.) ſubdit vnū mēbꝝ diuiſionis h̄ poſite ſ.enūciationē ſimplicē: ⁊ mēbra h° diuiſiōis deſcribit. Dic̄ igr̄ ꝙ enūciatiua oꝛo vna q̄dā ē q̄ ſigt̄ vnū ō vno: vt enūciatio cathe^ca ⁊ q̄dā enūciatio. vna ē vna ɔiūctiōe vt oꝛo hypo^ca ⁊ oꝛo q̄ ē plēs enūciationes ⁊ ē q̄ ſigt̄ vt oꝛo multiplex vt icōiūcte. h̄ ē plures enūciationes ſine ɔiūctione accepte. Intelligē° p ɔiūctionē dictionē facientē ꝓpōnē hypo^cam. eꝫ ſūt q̄dā ɔiūctiōes vt ɔdōnalis cālis: ⁊ q̄dā adūbia vt adūbia tpis. eꝫ ſt i° adūbia. dū qñ ⁊ ſilia. C Hic 4^or notāda. Primo ſm aliq̄s ꝙ ph̄s h̄ diuidit enūciationē i enūciatiōēꝫ vnā ⁊ enūciationē plēs ⁊ vtrūq̄ mēbꝝ diuidit 2^r. nā enūciatio vna diuidit i enūciatiōēꝫ vnā ſimplr̄: ⁊ ē illa q̄ ſigt̄ vnū de vno l enūciatiōēꝫ vnā ɔiūctiōe: ⁊ enūciatio plēs diuidit: q̄ q̄dā ē plēs ſꝫ ſignificatiōnē ⁊ vna ſꝫ vocē ⁊ oꝛo multiplex: ⁊ q̄ ē plēs ſm vocē ⁊ ſm ſignificatiōnē: ſcꝫ illa i q̄ accipiūt plēs enūciatiōes icōiūcte: vt h̄: hō currit. aſin° currit. Si ēt ſint plēs enūciatiōes

F ſm vocē accepte icōiūcte: q̄ ſi no ſignificēt idē: tñ ñ eſt enūciatio plēs vt hō currit. aial rōnale currit. C 2° ſciēdū ē ꝙ ꝓpe loq̄ndo enūciatio ñ diuidit i enūciationē plēs: q̄ enūciatio ⁊ vna enūciatio ɔuertūt: ſic hō ⁊ vn° hō ɔuertūt. ⁊ ſi h̄ ponat diuiſio enūciationis i enūciatiōē vnā ⁊ enūciationē plēs: mō eſt

G diuiſio ꝓpe dcāꝫ ipꝛopa ſic diuiſio i hoīeꝫ viuū ⁊ hoīeꝫ mortuū

Ad h̄ vi de Ant. and. li°. 2. meta. q. 2. ⁊ li. 10. q. 5. ē ipꝛopa. C 3° ē ſciēdū ꝙ vnitati opponit̄ plalitas: ⁊ q̄t modis oꝛ vnū oppoſitoꝝ tot modis oꝛ ⁊ reliquū: ⁊ iō ſic ſt duo mōi vnitatꝫ enūciatiōis: ita ſūt duo mōi pluralitatꝫ enūciationis. Enūciatio.n. vno° oꝛ: q̄ ſigt̄ vnū de vno. ⁊ i° mō vnitas enūciatiōis oppōit̄ pluralitati enūciatiōis l q̄ ñ enūciat̄ vnū de vno: ſꝫ vnū de plib° l aut plā ō plib°: vt pꝫ i oꝛonib° multiplicibus In i°.n. canis currit. enūciatur vnū de pluribus. ⁊ i illa. latrabile aial eſt canis. enūciātur plura de vno. ⁊ i illa canis ē canis. enūciāt̄ plura de plurib°. Alio° oꝛ vna ɔiūctiōe vt enūciatio hypotetica. ⁊ iſto° vnitatꝫ opponit̄ ſcōs modus pluralitatis enūciationis q̄ eſt in q̄ exprimuntur plu

D res oꝛones icōiūcte.ſ.ſiñ dictiōe faciēte ꝓpōnē hypoteticā. C 4° ē itelligēdū ꝙ enūciatio oꝛ tūc plures p° pluralitatis q̄ ſigt̄ plura ſuppoſita de vno vl̄ vnū de plurib°: vel plura ō plurib°: ex q̄b°.ſ. plurib° nō fit vnū extremū ꝓpōnis. Si vo plura enūciantur de vno ex quibus pluribus fit vnū extremū ꝓpōnis: ⁊ vnū de plib° ⁊c. non ꝓp h̄ eſt enunciatio plures. I°.n. enūciatio ē vna cathe^ca. ſoꝛ. ē hō alb° dormiēs q̄ ex plib° q̄ h̄ ponūt̄ ex pte p̄di fit vnū extremū ꝓpōnis. Sicꝫ illa ē vna cathe^ca. hō alb° dormiēs ē h̄ iſt° q̄ ex plib° poſitꝫ h̄ ex pte ſu̇bi fit vnū extre^m ꝓpōnis. ſic igr̄ pꝫ ꝙ oꝛo oꝛ plures p° pluralitatꝫ: q̄ ſub vnitate vocis enūciatiōis.ſ. ſub tanta vnitate vocis q̄ta ē vnitas vni° ſignificet plura. h̄ ē enūciātur plura ex q̄bus non fit vnum extremum ꝓpōnis de vno vel vnū de plurib° talib° vel hꝫ plura de pluribus.

C Nomē ergo ⁊ v̇bū dictio ſit ſola: qm̄ ñ ē dicē ſic aliq̄d ſignificātē voce enunciare vl̄ aliquo iterrogāte vel nō. ſed ipſo proferente.

C Nomē igr̄ aut v̇buꝫ dictio iū vocet. q̄ppe cuꝫ fieri neq̄at vt is q aliq̄d noīe vel verbo ſignāt. Sic dicat vt enunciet: ſiue iterrogat° fuerit: ſiue nō. ſed ex ſeſe voluerit dicere. ARG

C Hec eſt 3ª pti° in q̄ ph̄s ɔcludit vnā ɔnēꝫ: q̄.n. dcm̄ ē ꝙ enūciatio eſt q̄ vnū ſignificat. poſſet aliq̄s credē ꝙ enūciatio vna ſignificet vnū: ſic vna dictio. iō ph̄s h̄ excludēs dic̄. Nomē ḡ ⁊ v̇bū dictio ſit ſola. h̄ ē ita ſit dictio ꝙ nō ſit enūciatio. ꝙ āt nec nomen nec v̇bum ſit enunciatio ꝓbat ph̄s. ⁊ h̄ ē ɔ̄. 15. h° li̇b q̄ ꝓbatur ſic. Ois ꝓferēs enūciationē aliq̄d enūciat. q̄ aliq̄d enunciat de aliquo: ſꝫ nllꝰ ꝓferēs vnū nomē vl̄ vnū v̇bū p ſe aliq̄d enūciat. ḡ nullus ꝓferens vnum nomē eſt ꝓferens enūciationem: ⁊ p ɔñs nec nomē nec v̇bū p ſe ē enunciatio. maioꝛ eſt mani° p ſe. minoꝛē ꝓbat ph̄s in ſra inuendo duos modos vtēdi enūciatione rñdēdo p iterrogationē alicui interrogāti ſeu q̄renti. v̇.g. ſi q̄rat̄ q̄d ſit i ſcolis: ⁊ rñdeatur magr̄ diſputat. h̄ rñr iterrogāti p hāc enūciationē magr̄ diſputat i ſcholis. Alio° vtit̄ q̄s enūciatione eā proferendo nullo iterrogāte. dōō. hō ē aial. vel de° ē: ſꝫ ſine vtātur enunciatione nullo ſiue aliq̄ iterrogāte enūciatio q̄ vtūtur nō ſignificat vnū: ſicut vnū nomē vel vnū v̇bū p ſe. C Dubitat̄. 3
q̄ ſi q̄rat̄ q̄s legit i ſcholis ⁊ rñdeat̄ magr̄. ſic rñdens nō ꝓfert niſi vnū nomē: ⁊ tñ enūciat: q̄ vl̄ ſignāre veꝝ vel falſuꝫ. C Dōm ꝙ rñdēs p vnū nomē vel p vnū v̇bū de v̇tute ſmonis nec dic̄ veꝝ nec dic̄ falſum nec enūciat: q̄ nullā enūciationē ꝓfert: tñ ſm cōem vſum loq̄ndi vnū nomē vel vnū verbū ꝓlatū iterrogatione precedente equalet vni enūciationi: q̄ audiētes cōiter ſubintelligunt alterā iterrogationis ptē: vt iterrogāte aliq̄ q̄s legit i ſcholis. ſi rñdeat̄ magr̄. audientes cōiter ſubitelligunt ptē iterrogationis.ſ. legit i ſcholis: vñ p hāc rñſionē itelligit̄ cōiter ꝙ magr̄ legit i ſcholis: ⁊ h̄ nō eſt de virtute ſermonis: ſed tantum vſus loquendi.

C Hap āt hec q̄dā ſimplex eſt enunciatio: vt aliquid de aliquo vel aliquid ab aliquo. ARG

C Hap āt alia erit enunciatio ſimplex: aliq̄d inquam dicens de aliquo: aut aliquid ab aliquo remouens.

C h̄ ē 3ª pti° h° 3ª pñi q̄ ph̄s pōit vnā diuiſionē enūciatiōis q̄ ſꝫ aliq̄s ē realr̄ eadē cū pª: enūciatio vna diuidit̄ i enunciatiōēꝫ q̄ ſig̃at vnū ō vno. ⁊ enūciationē q̄ ē vna cōiūctiōe. diuiſio āt quā pōit i iª pti° ē iſtaꝝ enūciationū: q̄ꝝ q̄lꝫ ē vna ſimplr̄ ē vna ſic ꝙ nō p̄dicat aliq̄d de aliq̄: vt hō p ſe vel aial: ⁊ quodlibꝫ iſtoꝝ abuſiue oꝛ enūciatio: q̄ ꝓfert̄: q̄ laꝫ ē enunciatio ſimp^r predictas vnū de vno: vt hō ē alb° vt ſepe dictum eſt.

C Hec autem ex his coniuncta velut oꝛatio iam quedam eſt compoſita.

C Alia autem ex his compoſita: veluti compoſita iam eſt oꝛatio quedam. ARG

C Hec eſt alia enūciatio ex his enūciationib° ſimplicib° confacta velut oꝛo cōpoſita. ⁊ hꝫ eſt enunciatio hypotetica.

C Eſt autem ſimplex vox enunciatio ſignificatiua de eo ꝙ eſt aliquid. vel non eſt. quemadmodum tempoꝛa diuiſa ſunt.

ARGI. ¶ Atqꝫ ſimplex enūciatio ē vox ſigtiua eēndi gppiá: vel non eſſendi: vti tpa ſunt diſtincta.

¶ Hᶜ ē 3ᵃ pᵗiᵃ 3ᵉ pᵗiȷ̄ pnⁱᵗⁱ i q̄ pħa ſubdiuidit vnū mēbꝝ diuiſionis imediate ſupiᵒ poſite ꝛ illiᵒ ſubdiſionis mēbra deſcribit. Subdiuidit ḡ p enūciationē ſimplicē dicens: ꝙ ſimplex enūciatio eſt vox ſignificatiua ō eo qȯ eſt aliqd qȯ ptinet ad affirmationē: vel nō ē aliqd qȯ ptinet ad negonē: ꝛ ħ eſt vel ſm pñs tpꝰ vel ſm alia tpa mō. n. inuenit̄ negō vel affirmatio i enūciationibus ſolū de pñti: ſ3 ēt de ꝑterito ꝛ ħ eſt diſio enūciationis ſimplicis: ꝙ q̄dā ē affirmatio ꝛ q̄dā negō: ħ eſt q̄dā eſt affirmatiua enūciatio: ꝛ q̄dā negatiua enūciatio.

¶ Affirmatio eſt alicuiᵒ enūciatio de aliquo. Negatio vero enūciatio alicuius ab aliquo.

ARGI. ¶ Affirmatio vero eſt de aliquo alicuiᵒ enunciatio. Negatio autem enunciatio: qua aliquid ab aliquo dimouetur.

¶ Deſcribit mēbra illiᵒ ſubdiſionis dicens ꝛ ꝙ affirmatio eſt enunciatio alicuiᵒ ō aliquo. ſ. ꝑ ſicati ō ſbo: ꝛ negō eſt enunA ciatio alicuiᵒ ab aliquo q̄ eſt remotio ꝑdicati a ſubo. ¶ Notādum eſt hic ſm Boe. ꝙ cū enūciatiua diuidatur in enūciationē vnā ꝛ enūciationem plures: ꝛ ēt i enūciationē ſimplicē ꝛ cōpoſitā: pħs nō itellit idē ſm iſtas duas diſiones: q2 ſ3 ipſum vnitas ꝛ pl'alitas referūt̄ ad ſigñata: ꝛ ſimplicitas ꝛ cōpō referūtur ad vocē: ꝛ ſ3 ħ aliq̄ ē enūciatio vna ꝛ ſimplex: ꝛ eſt iᵃ i q̄ vna vox tm̄ vnū ſigñans ſubijcitur: ꝛ vna vox tm̄ vnū ſigñans ꝑtur: ꝛ alia ē enūciatio vna ꝛ compoſita: ꝛ vbi eſt cōpō ex parte vocis ꝛ vnitas ex parte ſignificati: vt ppō i qua ſbm ſignificat tm̄ vnū: ꝛ ꝑtū tm̄ vnū. cū plures dictiōes ſunt ex pte ſbi vel ex pte ꝑdicati: vt hō aial rōnale ꝛ mortale currit. ꝛ alia ē oīo ſimplex ꝛ pl'as: vt vbi ē vnitas ex parte vocis ꝛ pl'alitas ex pte ſigñati: vt ita ꝙ dcm̄ vel ꝑtū plura ſignificant vt ħ. canis currit. Et ſi ſbm Boetij ſit vex tunc diuiſio enūciationis in enūciationē vnā ꝛ ꝯiūctionē nō eſt eadē cū illa diſione q̄ enūciatio diuidit̄ in enūciationē ſimplicē ꝛ enunciationem cōpoſitam: q2 pᵃ diſio enūciationis eſt rōne ſignificati vel ſignificatoꝝ enūciationis: ꝛ iſta diſio ē rōne vocis. ¶ Alij tñ dicūt ꝫ credo meliᵒ ꝙ vnitas ꝛ pl'itas ꝛ ſimplicitas ꝛ cōpō referūt̄ ad ſignificatū: q2 tā ppō vna q̄ ſignificat vnū de vno q̄ ppō ſimplex eſt q̄ ſigt vnū ō vno: ꝛ ħ affirmatiue vel negatiue. dico ḡ ꝙ enūciatio di tiť in enūciationē vnam ꝛ enūciationem plures: ꝛ hec eſt diſio metaphorica ꝛ ipropria: ꝛ propō vna diuidit̄ in ppōnē vnā q̄ ſignificat vnu3 de vno ꝛ in ppōnē vnā ꝯiūctione: ꝛ ppō q̄ ſignificat vnū ō vno ē ſimplex: ꝛ ppō vna ꝯiūctione ē ppō hypoᶜᵃ: ꝛ ppō vna ſimplex diuidit̄ in affirmationē ꝛ negōnem. ¶ Intelligendū eſt B ꝙ q̄uis pħs ſolū diuidat enūciationē catheᶜᵃᵐ q̄ vna ē ſimpliciter in affirmationē ꝛ negōnem: tñ enunciatio hypoᶜᵃ diuidit̄: q2 q̄dā ē affirmatiua: ꝛ q̄dā negatiua: ꝛ ſic i ſoľonibᵒ dubitationū appebit. ſ3 q2 magis maniᵐ ē de catheᶜᵃ q̄ ē affirmatiua ꝛ negatiua: iō pħs enūciationē ꝛ orōnē ꝛ catheᶜᵃᵐ diuiſit i affirmationē ꝛ negōnē. ¶ Circa affirmationē vľ negōC nē ppōnum cathegoricaꝝ eſt ſciēdum ꝙ ſi in ppōne cathegorica de ineſſe ponātur duo ṽba neceſſe eſt ꝙ vnū verboꝝ illoꝝ ſit ṽbū ꝑncipale copulās ꝑtū cū ſubo vel includēs copulā: ꝛ op3 ꝙ reliquū ṽbū ſit ps extremi: nō. n. in vna ppōne catheᶜᵃ de ineſſe poterūt eē duo ṽba ꝑncipalia: q2 tūc nō eēt ppoſito ſimpľr vna. ¶ Ad ſciēdū ḡ qñ talis ppō ē affirD matiua ꝛ qñ negatiua vidēdū eſt qȯ illoꝝ ṽboꝝ ſit verbum ꝑncipale: ꝛ qȯ illoꝝ ſit ps extremi. Illud. n. ṽbū qȯ eſt copulās vel includēs copulā ꝑti cū ſbo eſt ṽbū ꝑncipale: ꝛ ad eiᵒ affirmationē dr̄ ppō affirmatiua ꝛ ad eiᵒ negōnē dr̄ ppō negatiua: ſ3 ꝑ affirmationē vel negōnē ṽbi qȯ ē ps extremi nō d3 propō dici affirmatiua vel negatiua. v. g. Iſta ppō ſm ꝙ ē catheᶜᵃ. hō q nō eſt albus currit. ē affirmatiua: q2 ṽbū ꝑncipale affirmat̄. ſ. ly currit. qȯ icludit copulā ꝑti cū ſbo: ꝛ ħ ṽbū ē qȯ ē negatū dr̄ māle ṽbū cū ſit ps extremi. Uñ ħ cotū. hō q nō eſt albus. eſt ħ ſubm: ꝛ ħ eſt negatiua. ſ. hō q ē albus nō currit: q2 ṽbū ꝑncipale negat̄: ſ3 ṽbū māle affirmat̄: qȯ ē ps extremi. In modalibᵒ vō ppō ē affirmatiua vľ negatiua ab affirmatiōe vel negōne modi facientis ppōnē modalē: ꝛ nō ab affirmatione vel negōne ṽbi ꝑncipalis. ¶ Intelli E gēdum ꝙ enūciatio multipliciter diuidit̄: ꝛ aliq̄ eiᵒ diuiſiones iā poſite ſunt: ꝛ q̄dā ponētur poſtea. Enunciatio diuidit̄ in enunciatiationē: q̄ eſt vna ſimpľr: ꝛ in enūciationem q̄ ē vna cōiunctione: ꝛ in enunciationē cōpoſitā: ꝛ in enunciationem ſimplicē: ꝛ vna enunciatio ſubdiuidit̄: ꝛ ħ diſio ē realiter vna cum diuiſione q̄ enunciatio vna diuidit̄ in enunciationē vnā ſimpľr ꝛ enūciationē vnā coniūctione. Adhuc tā enunciatio vna q̄ enuntiatio vna ſimpľr q̄ eadē eſt diuidit̄ in affirmationē ꝛ negōnem: ħ ē i ppōnē affirmatiuā ꝛ negatiuā. Et alioᵒ diuidit̄ enūciatio ſic ꝙ q̄dā eſt enūciatio ſimpľr vna: q̄ eſt ō vľi ſbo: ꝛ q̄dā ē de ſbo ſingulari. In oī. n. enunciatione ſimpliciter vna aut ſubijcitur vľe aut ſingulare. ¶ 3ᵒᵉ diuidit̄ enunciatio ſimpľr vna q2 q̄dam eſt de pñti q̄dā de ꝑterito ꝛ q̄da3 de futuro. ¶ 4ᵒᵉ diuidit̄ enūciatio vna ſimpľr: q2 q̄dā ē i mā cōtingenti: q̄dā eſt i mā neciā: ꝛ ſic op3 ꝙ enunciatio vna diuiditur q̄tuor modis. ¶ Hic ſolent moueri dubia. Primum F vtrū ppoſitio hypoᶜᵃ debeat dici vna vel plures. Scdm̄ vtꝝ ppōnes pl'es inconiuncte aliquoᵒ ſint ppō vna. ¶ Circa pᵐ ꝑ vidēdū ē ō vnitate ppōnis hypoᶜᵉ. Scdo ō eiᵒ ꝯtradictione q̄r. ſ. in hypoteticis ꝯtradictio accipiēda ē. ¶ Circa pᵐ arguit̄ ꝙ nulla ppō hypoᶜᵃ ſit vna: q2 ppō vna eſt q̄ tm̄ vnu3 de vno ſignificat: ſed oīs ppō hypotetica ſigt plura de vno vel vnū de pluribus vel plura de plibᵒ. cū i oī ppōne hypotetica ſint plures ppōnes catheᶜᵉ diuerſe. ḡ q̄lib3 ppō hypotetica ē pl'es ꝛ nō vna. ¶ Ad opᵐ eſt pħs hic q̄ diuidit propōnē vnā in vnā ſimpľr ꝛ vnā cōiunctione: ꝛ ꝯ̄ ē ppō hypotetica: ꝛ cū ḡ diuiſum vere ꝑdicet̄ de diuidētibᵒ ſeq̄t ꝙ ppō vna cōiunctione: ꝛ ꝯ̄ ē ppō hypoᶜᵃ ſit vna. ¶ Ad iſtō dubᵐ dōm eſt ꝙ ppō hypotetica eſt vna vnitate ſufficiente ad ꝯtradictionē. q2 ppō hypotetica ē vā vel falſa. ꝛ ꝑ ꝯñs h3 ꝯtradictionē. Nā ſi aliq̄ ppō ſit vera. ſua ꝯtradictoria ē falſa. p3. q2 dicēs ppōnē cōpoſitā dicit vex vel falſum. Uñ dicēs iſtā hō eſt aſinus vel hō eſt bos. dicit falſum. ꝛ dicēs iſtā. hō ē riſibilis. vel hō eſt aial. dicit vex. ꝛ eodē mō ē de copulatiua ꝛ de alijs hypoteticis. ¶ Item ppō hypotetica pōt eſſe añcedēs. ꝛ pōt eē ꝯñs in bona ꝯñs: ſ3 ſi ꝯñs ſit bona. ex oppoſito conſeq̄ntis ſeq̄t opᵐ añtis. ḡ ppō hypoᶜᵃ h3 oppoᵐ: ſed oīs oppō ē ṽtute ꝯtradictiōis. ḡ ppō hypoᶜᵃ h3 ꝯ̄dictionē: ꝛ ꝑ ꝯñs h3 vnitatē ſufficientē ad ꝯ̄dictionē. ꝙ āt ppō hypotetica ſit añs vel ꝯñs in ꝯñs bona. p3. q2 diſiūctiua ſeq̄t ex vtraq3 ſui pte: ꝛ copulatiua infert vtrāq3 ſui ptē: ꝛ ex ħ p3 ꝙ ppō ē vera vľ falſa: q2 ꝑt hꝫ añs vex: ꝛ ſic eſt vera. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ ppō hypotetica ſit pl'es: ꝛ ꝑ ꝯñs nō ē vna. ꝓbatio aſſumptis q2 illa ppō eſt pl'es ad quā ſunt dāde plures rñſiones. ppō hypotetica: vt propō copulatiua eſt h9. ħ p3 ꝑ pħm in ſub. elencoꝝ. ſi q̄ras an ſoz. ꝛ theotiſtides ſint domi: ꝛ poſito ꝙ G ſoz. ſit domi ꝛ theotiſtides nō. rñdendū ē pluribus rñſionibus. ſ. ſoz. eſt domi ꝛ theotiſtides nō. ¶ Dōm ꝙ ppō hypotetica eſt vna ꝛ eſt plures mō tñ: pꝫ vnū ꝛ plura repugnāt. ppō hypotetica eſt vna vnitate ꝯiunctionis ꝛ eſt plures pluralitate oppoſita vnitati ſimplici quali vnitate ppō ſimplex cathegorica eſt vna. Cu3 ḡ dr̄ ꝙ ad interrogationē de ppōne copulatiua rñdendū eſt pluribus rñſionibus: ꝛ dōm ꝙ verū eſt: ꝛ iō nō eſt ſimpľr vna: ſ3 quodā mō vna: ꝛ q̄dā mō plures: ꝛ iō ad h9 ppōnes ꝑt ꝯuenienter rñderi plibᵒ rñſionibᵒ: ꝛ ēt rñſione vna: q2 ſi q̄rat̄ vt dic. Ap. an ſoz. ꝛ theotiſtides ſint domi: ꝛ rñdeat̄ vnica rñſione dōo ꝙ nō. accipit falſu3: ſ3 apparēs tm̄: ꝛ iō rñdēᵒ vnica rñſione realr tm̄ ſi ſeq̄t aliqȯ incōueniēs: ſ3 appēt tm̄. appet. n. ſeq ꝙ ſi ſoz. ꝛ theotiſtides nō ſunt domi ꝙ ſoz. nō eſt domi: ſed in veritate non ſequtur: q2 eſt fallacia accñtis. ¶ Ad principalē rōnē cū dr̄ ꝙ propō

Enūciationis diuiſio.

p ꝛ 2ᵒ.

hypotetica ſigt plura dõm eſt ꝙ ꝗ̃uis ſignet plura. h̃ tñ eſt
mediãte cõiunctione: ⁊ iõ vna eſt mediãte ꝯiunctione: ⁊ eſt
plures pluralitate oppoſita vnitati enũciationis ſingularis.
¶ Scíẽdũ eſt ꝙ ꝗ̃uis ſit ve᷑ ⁊ cõiter ꝯceſſ̃ ꝗ ꝙ copulatiua
b ⁊ diſiunctiua hñt vnitatem ſufficiẽtem ad ꝯ̃dictionem: tñ de
ꝯdõnali dĩ ꝙ nec eſt v̾a nec falſa. ꝯdõnalis. n. cõiter ꝯcedit̃
eẽ bona vel mala: ſed nõ ꝯceditur eẽ v̾a vel falſa. ¶ Sed ꝯ̃
iſtã opinionẽ põt ſic argui. q̃cq̃d ꝯtingit negare ꝯtingit affir
mare ꝑ ꝓb̃nẽ: ſꝫ ꝑ ꝯdõnalem ꝯtingit affirmare. dicẽs. n. ꝙ ſi
hõ currit aĩal currit. aſſerit ⁊ affirmat iſtã ꝯdõnalẽ. g̃ ꝯtigit
iſtã negare: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝯdõnalis hꝫ negõnẽ ſibi oppoſitã. ¶ Itẽ
ita eſt i re ſicut ꝯdõnalis ſigt. hõ currit: ḡ aĩal currit. g̃ h̃ ꝯdõ
nalis ẽ v̾a: ⁊ ꝑ ꝯñs ſua ꝯ̃dictoria ẽ falſa: ergo hꝫ cõtradictoꝝ.
¶ Itẽ ꝓble dialecticũ rõnabilr q̃rit vtrũ ſi mulier hñs lac in
mamillis ẽ a viro cognita: ſꝫ ꝓble dialecticũ q̃rit vtrã ꝑtẽ
ꝯ̃dictionis: vt pꝫ ex p̃ topi. g̃ cũ ꝯdõnali q̃rat ꝓble dialecti
Cap. 8. ⁊ alibi. cũ: ſeq̃t ꝙ ꝯdõnalis hẽat ꝯ̃dictoriũ. ¶ Itẽ ad q̃cũq̃ orõnez
aliq̃d ſeq̃t eidẽ orõni aliq̃d repugnat: ſed ad ꝯdõnalẽ aliq̃d
ſeq̃t: g̃ ꝯdõnali aliq̃d repugnat: ſꝫ oĩs repugnãtia ẽ v̾tute ꝯ̃
dictionis: g̃ ꝯdõnalis hꝫ ꝯ̃dictionẽ. ma. pꝫ: in oi bona ꝯña op
poſitũ ꝯñtis repugñt añti: ⁊ iõ ad q̃cũq̃ aliq̃d ſeq̃t eidẽ aliq̃d
repugnat: ⁊ minor pꝫ: q̃ ad ꝯdõnalẽ ſeq̃t aliq̃d entimema
tice: ſeq̃t. n. ſi aĩal currit: ſba currit. g̃ ſi hõ currit ſba currit.
Ibi. n. ar̃ ꝑ hãc: q̃cq̃d ſeq̃t ad ꝯñs ſeq̃t ad añs: ⁊ vt q̃ıa ꝓpõ. ſuba
currit: ſeq̃t ad iſtã: aĩal currit: q̃ eſt ꝯñs: ⁊ iõ ſeq̃t ad iſtã: hõ
currit: q̃ ẽ añs. iõ i oĩ ſig̃ vel ſal tẽ i p̃ ſig̃ ẽ ẽ ambo ꝯdõnali
bus ſeq̃t ꝯ̃. f. logice: vt pꝫ ꝑ Boe. i libello ſuo de ſillis hypo
teticis: i p̃ ſig̃. ſi hõ currit: aĩal currit. g̃ ſi hõ c̃: ⁊ corp̃ c̃. Sꝫ
q̃ñcũq̃ aliq̃ ſylla eſt bon̾ ex oppõ ꝯñis cũ altera p̃miſſa
rũ ſeq̃t oppõm alteri᷒ p̃miſſe. g̃ ꝯdõnalis hꝫ oppõm. ⁊ ſi hẽt
oppõm hꝫ ꝯ̃dictoriũ: q̃ oĩs oppõ includit ꝯ̃dictoriũ. ¶ Itẽ ꝑ
hꝫ ꝑ auctẽ com. 7. phẏ. v̾ſus p̃n vbi dicit. ꝙ h̃ ꝯſecutio ẽ
v̾a: ſi corporis celeſtis ꝑs q̃eſcit: corpus celeſte quieſcit. ergo
corp̃ celeſte mouet̃ ab alio: ⁊ h̃ eſt q̃dã ꝯdõnalis ⁊ ꝯñs ca
the: ⁊ h̃ eſt vera ſm com. g̃ ꝯdõnalis eſt vera. g̃ ꝯdõnalis
hꝫ oppõm. Dicit com. ibidẽ ꝙ h̃ ꝯſecutio eſt vera: ſi lapis volat
hꝫ alas: ⁊ lapidẽ volare ſit i poſſe: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝯdõnalis eſt vera:
⁊ hꝫ oppõm: ⁊ ſic ꝑ ꝯñs eſt vera ⁊ vna vnitate ſufficiẽte ad ꝯ̃
dictionẽ: ⁊ h̃ eſt ꝯcedendũ. nec ſic dicẽtes intelligũt quid eſt
propõnem eſſe verã: ⁊ q̃d eſt ꝓponendũ nõ eẽ verã. ꝓpõnez
eẽ verã eſt ſignore cõplexe ſic ẽ in re. ⁊ ꝓpõnẽ eẽ falſam eſt
3 Contradictio i hypo̾ penes quid ſumẽda ſit aliter ſig̃re q̃ ſit in re. ¶ Viſo de ꝓpõnis hypo̾ vnitate: vidẽ
dũ eſt penes q̃d ſit in hypoteticis ꝯ̃dictio ſumẽda. Circa q̃d
eſt ſciendũ ꝙ in oib̃ ꝓpõnibus hñtibus ꝯtradictionẽ ꝯtra
dictio eſt ſumẽda penes affirmationẽ vel negõnẽ illi᷒ quod
ẽ p̃ncipale i i ꝓpõne: p̃ncipale aũt i oĩ ꝓpõne eſt i d q̃ ꝓpõ
hꝫ vnitatẽ: ⁊ ꝑ q̃d reponit̃ in ſpẽ. q̃ ſic in reb̃ nãlib̃ vlĩ
for̃ ẽ p̃: ⁊ q̃ ab ea res nãlis hꝫ entitatẽ ⁊ vnitatẽ: ⁊ ꝑ illã re
ponit̃ in determinata ſpẽ. Nũc aũt ꝓpõ hypo̾ hꝫ vnitatẽ: ⁊
ꝑ ꝯñs reponit̃ in ſpẽ a ꝯiunctione: h̃ eſt a dictione ꝯiũgente
ꝓpõnes cathe̾ adinuicẽ: q̃ additio fac̃ ꝓpõnẽ hypoteticã: ⁊
h̃ vult phs h̃ q̃ dic̃ aliquã eẽ enunciationẽ vnã ſimplr q̃. ſ. ſi
gnificat vnũ de vno: ⁊ aliquã vnã ꝯiunctione: ⁊ h̃ eſt enũcia
tio hypo̾. Vñ manifeſtũ eſt ex intẽtione phi ꝙ ꝓpõ hypoteti
ca eſt vna ꝯiunctione: ⁊ ꝑ ꝯñs vnitatez ſuã hꝫ a ꝯiunctione
ſcꝫ a dictione faciẽte ꝓpõnẽ hypo̾. Silr ꝓpõ hypo̾ po
nit̃ in determinata ſpẽ a ꝯiunctione: h̃ ẽ a dictione ꝯiũgente
ꝓpõnes cathegoricas q̃ ſunt ꝑtes ei᷒ p̃ncipales adinuicẽ: q̃a
q̃dã ẽ hypo̾ ſimplr vt q̃ ꝯiũgit ſolũ cathe̾ adinuicẽ: ⁊ q̃dã
ẽ hypo̾ cõpoſita in q̃ ꝯiũguntur ꝓpõnes hypo̾ adinuicez
vel vna hypo̾ ⁊ alia cathe̾: ⁊ ſꝫ ꝑ ꝯiũctionẽ diſiunctiuã po
nit̃ diſiũctiua in determinata ſpẽ ꝓpõnis hypoteticẽ. ſ. i ſpẽ
ꝓpõnis diſiũctiue: ⁊ ſic de alijs. Et iõ cũ ꝓpõ copulatiua ha
beat vnitatẽ: ⁊ etiam ſpecificã ab alijs ꝑ ꝯiunctionẽ: h̃ ẽ per
dictionẽ ꝯiungentẽ ſuas ꝑtes p̃ncipales adinuicez. Et pꝫ ꝙ
h̃ dictio eſt formalis ⁊ p̃ncipale i ꝓpõne hypo̾: ⁊ ꝑ ꝯñs in
hypoteticis eſt ꝯ̃dictio ſumẽda penes affirmationẽ ⁊ negõ

nẽ dictionis ꝯiũgentis ſuas ꝑtes p̃ncipales adinuicẽ: ⁊ ꝑ h̃ fa
ciẽtes ꝓpõnẽ hypo̾ ſiue ille ꝑtes ſint ꝓpõnes cathe̾ ſiue
hypo: ſiue vna ſit hypo̾ ⁊ alia cathe̾. Ex his pꝫ ꝙ
ꝓpõ hypo̾ nõ dꝫ dici affirmatiua vel negatiua rõne alteri᷒ K
ei᷒ ꝑtis. imo ſꝑ ẽ affirmatiua dũ ꝯiũctio. i. dictio ꝯiũgẽs ſuas
ꝑtes p̃ncipales adinuicẽ affirmat̃. Vñ h̃ ẽ affirmatiua. ſi ſor.
mouet̃. ſor. ñ q̃eſcit q̃re oppoſita illi motui. Et h̃ ſilr ẽ affir
matiua. ſi ſor. ñ mouet̃. ſor. ñ c̃: q̃ nõ ꝯdõnis i vtraq̃ affirma
tur: ⁊ h̃ ẽ negatiua ñ ſi ſor. mouet̃. ſor. c̃: q̃ ꝯdõ h̃ negat̃. Si
milr h̃ ẽ affirmatiua. ſor. c̃ vl ſor. nõ currit: ſꝫm ꝙ negõ i i᷒ re
fert̃ ad v̾bũ: q̃ nota diſiũctionis i vtraq̃ affirmat̃: ſꝫ h̃ ẽ ne
gatiua ñ ſor. currit vl ſor. ñ currit: ſꝫm ꝙ negõ refert̃ ad diſiũ
ctionẽ. ⁊ eodẽ mõ dõm ẽ de cãli ⁊ tpali: ⁊ ſic de alijs: q̃ ſꝑ eſt
ꝓpõ affirmatiua qñ dictio faciẽs ꝓpõnẽ hypo̾ q̃ ẽ i i᷒ ꝓ
põne affirmat̃: ⁊ negatiua qñ h̃ dictio vel ꝯiunctio negat̃.
¶ Adhuc vlteri᷒ ẽ vidẽdũ cui ꝓponit̃ negõ ꝓpõnis hypote
tice eq̃pollet. ¶ Circa q̃d ẽ ſciẽdũ ꝙ q̃cũq̃ accepte copula L
tiuaq̃ eũat negatiuũ vni᷒ ꝯ̃dictoriorũ ꝯ̃dictoris diſiunctiue
accepta eũant intellectũ alterius ꝯ̃dictoriorũ: ⁊ diſiunctiua fa
cta ex partibus ꝯ̃dicentibus partibus copulatiue ꝯuertit̃
cũ altero ꝯ̃dictoriorũ: ⁊ q̃cũq̃ propõnes accepte diſiunctiue
enũciãt itellm vni᷒ ꝯ̃dictoriorũ copulatiue accepte eũant i
tellm alteri᷒. Et ꝑ h̃ p̃t patẽ cui eq̃ualet ꝯ̃dictoriũ ꝯdõnalis:
⁊ cui ẽt eq̃ualet ꝯ̃dictoriũ tpalis: q̃ oĩs diſiũctiua ponit ſuas
ꝑtes ſub diſiũctione. ¶ Itẽ ꝯ̃dictoriũ eq̃ualꝫ diſiũctiue facte
ex ꝯ̃dictorijs copulatiue: vt i . nõ ſor. currit: vel plo. currit. ſꝫ
ꝙ eſt negõ diſiũctionis eq̃pollet huic: nõ ſor. currit: nec plo.
currit vel huic q̃ eſt eadẽ. ſor. nõ currit: ⁊ plo. nõ currit: ⁊ q̃a
copulatiua ẽ ꝑ ꝯtãtã ꝑ ſuas ꝑtes ſub copulatione: ⁊ iõ ſuũ ꝯ̃
dictoriũ eq̃pollet diſiũctiue facte ex ꝯ̃dictorijs ꝑtiũ copulati
ue: vt i . nõ ſor. currit. vel plato currit: eq̃ualet iſti. ſor. nõ cur
rit: ⁊ plo. nõ currit. Et q̃ cãlis ponit ſuas ꝑtes ſub copula
tione ⁊ ẽt ponit ꝙ vna ꝑs vl p̃ ꝑs ſit cã alteri᷒: ⁊ iõ ꝯ̃dicto
riũ cãlis eq̃pollet diſiũctiue facte ex trib᷒ ꝑtib᷒. ſ. ex ꝯ̃dictorijs
ꝓpõnũ: ⁊ ex q̃bus ꝯſtat cãlis: ⁊ ex ꝯ̃dictorio 3 ꝓpõnis q̃ dic̃
vnã ꝑtẽ eẽ verã cãm alterius. v̾. g̃. q̃. n. i ꝓpõ: q̃ ſor. eſt hõ
ſor. eſt aĩal: eq̃pollet huic copulatiue. ſor. eſt hõ. ſor. eſt aĩal.
⁊ illa. ſor. eſt hõ. eſt cã q̃re ſor. eſt aĩal. iõ i negatiua ñ q̃ ſor.
eſt hõ. ſor. ẽ aĩal: eq̃pollet huic diſiũctiue: ſor. nõ ẽ hõ vel ſor.
nõ eſt aĩal. vel ſor. nõ eſſe hoiem nõ ẽ cã q̃ ſor. eſt aĩal: ⁊ eo
dẽ mõ eſt de tpali. Si. n. tpalis ponit ſuas ꝑtes copulatiue ⁊
aliq̃ ꝓpõnem alterã denotãtem eãdem eſſe menſuram par
tiũ i ꝑ ꝓpoſito tpalis eq̃pollet vni diſiũctiue facte ex ꝯtra
dictorijs iſtarũ ꝑtiũ: ſeu ꝓpõnum. v̾. g̃. ſi i tpalis dũ ſor. cur
rit ſor. eſt alb᷒ ſic exponet̃. ſor. curret. ⁊ ſor. erit alb᷒: ⁊ ſor.
ſil̃ curret ⁊ erit alb᷒. ſuũ ꝯ̃dictoꝝ ñ dũ ſor. curret ſor. ẽ alb᷒: ⁊
eq̃pollet huic diſiũctiue. ſor. nõ curret. vel ſor. nõ erit alb᷒. vl
ſor. nõ ſil̃ curret ⁊ erit alb᷒. ¶ Sed de oppõ ꝯdõnalis ẽ du M
biũ. q̃ñ ꝯdõnalis nõ ponit ſuas partes diſiũctiue nec copu
latiue: ſed ſolũ ſub ꝯdõne. Iõ vidẽdum eſt cui propõni oppo
ſitũ ꝯdõnalis eq̃pollet. ⁊ dico ꝙ ſicut mihi vꝫ ad pñs ꝯdõna
lis eq̃pollet vni cathe̾ q̃ ſigt ꝙ ꝯ̃dictoriũ ſui ꝯſequẽtis nõ
repugnat ſuo añti vel ſuis añtibus ſiue copulatiue facte ex
ſuis añtibus. q̃d dico: q̃ nõ oĩs ꝯdõnalis hꝫ pro añte vnã ꝓ
põnem ſimplicem hñtem ꝯ̃dictoriũ: vt pꝫ in ꝯdõnali ſyllogi
ſtica. Vñ iſta. nõ ſi ſor. currit aſinus currit: eq̃pollet huic ca
the̾. ſor. currit: ⁊ nullus aſinus currit. nõ repugnãt: ⁊ q̃ i ⁊
ſi ſi oĩs hõ currit: ſor. ẽ hõ. g̃ ſor. cur. eq̃pollꝫ huic. oĩs hõ cur.
ſor. eſt hõ. ⁊ ſor. nõ cur. q̃ repugnat. ¶ His viſis vidẽdũ eſt N
circa 2m principale an oratio q̃ eſt ꝓpõnes inconiuncte i ſit
aliquo᷒ vna vnitate ſufficiente ad ꝯtradictionẽ q̃ vꝫ mima
vnitas ꝓpõnis vnius ⁊ vꝫ ꝙ ſic: q̃ ſic p̃miſſe in ſyllõ ſunt due
ꝓpõnes inconiuncte: vt pꝫ ſic dicendo. omnis hõ currit. ſor.
eſt hõ. ⁊ tñ ſunt vnũ añs: q̃ ꝯſtituũt añs ſyllogiſticũ: ſꝫ in oĩ
ꝯña bona ex oppoſito ꝯñtis ſeq̃tur oppõm añtis. g̃ añs ſyllogi
ſticũ q̃d eſt ꝓpõnes plures inconiuncte hꝫ oppõm: ⁊ ꝑ ꝯñs hꝫ
ꝯ̃dictorium. g̃ propõnes plures inconiuncte habent vnita

ſe ſufficientē ad ꝯdictoriū. ℂ In opm̄ aũtq̄ ꝑpōnes ꝑtes in C ꝯiūcte ſunt ſimpl̄r ꝑtes. ḡ nllū ē vna. ℂ Dōm ē ꝙ ꝑpōnes ꝑtes icōiuncte nō hñt vnitatē niſi vnitatē aggregationis: ꝗ̄ ſꝫ vnitatē hꝫ aceruꝰ lapidū: ꝛ ꝑ ħ nō hñt vnitatē ſufficiētē ad ꝯdictoriū. ℂ Ad rōnē in opm̄ pt ēē 2ᵘˢ modꝰ rñdēdi. Una ꝑt ēē ꝙ 1ᵃ oro ꝯſtituta ex plībꝰ ꝑpōnibꝰ incōiūctis q̄ ſunt ꝑmiſſe i ſyllo ſunt vnū añs ſyllogiſticū. Et ſi ħ dicat̄ nō oꝫ cōcedi ꝙ i oī ꝯña bona ex ꝯdictorio ꝯñtis ſeqt̄ ꝯdictoriū añtis: qa hꝫ añs ñ hꝫ ꝯdictoriū: tū nō ſit ꝑpō aliquo vna. Sꝫ i tali ꝯña i q̄ añs ē ſimplr̄ ꝑtes ex opᵒ ꝯñtis cū vna pte añtis oꝫ inferri opm̄ alteriꝰ ptis: ꝛ ħ nō ſolū eſt verū in ꝯña ſyllogiſtica: ſꝫ in ꝯña enūciatiua vel entimematica in q̄ añcedit tale añs compoſitū ex pluribus ꝑpōnibus icōiunctis: ꝛ ꝙ i ꝯña entimematica poſſit ēē hꝫ añs pꝫ ex hac regl̄a: ꝙ qcqd añcedit ad añs: añcedit ad ꝯñs. ſꝫ n. ſeqt̄ ſyllogiſtice ois hō currit. ſor. ē hō. ḡ ſor. currit: ꝛ ſeqt̄ ſor. cur. ḡ ſor. mouet̄: ſeqt̄ ois hō currit. ſor. currit. ḡ ſor. mouet̄: ꝛ ñ ſyllogiſtice: ſꝫ entimematice. Ex q̄ pꝫ ꝙ id idē qđ ē añs in ſyllo pt ēē añs in ꝯña entimematica. Dico ḡ ſm modū illū dōi. ꝙ nō ſꝑ ex opᵒ ꝯſequētis ſeqt̄ opm̄ añtis: ſꝫ ſolū vbi eſt añs copulatiū: ꝛ vbi nō eſt ꝑpō ꝑtes ſine ꝯiūctione: ꝛ ꝑ ꝯñs nō hñs oppoſitū illꝰ ex opᵒ ꝯſequētis cū vna pte añtis ſeqt̄ opm̄ alteriꝰ ptis. ℂ Ex his appet ꝙ nō ſeqt̄ vlr̄ ꝯña ē falſum. ḡ añs ē falſum: vl̄ aliq̄ pars añtis ē falſa: vałꝫ in talibꝰ: ꝯña ē bona: ḡ opm̄ ꝯñtis repugnat añti: ſꝫ in talibꝰ: ꝯña ē bona. ḡ opm̄ ꝯñtis repugnat añti: ſꝫ i talibus opm̄ ꝯñtis cū vna pte añtis repugnat alteri parti.

A ℂ Et ſi q̄rat̄ vtꝝ tales ꝑpōnes plures icōiuncte hēant vnā vnitatē: dico ꝙ mihi vr̄ ſm iſtā viā ꝙ hēant vnitatē ſufficientē ad ꝯſtituendū vnū añs. Nō dico tñ ħ vnitatē ꝙ ſunt vnū añs: qꝛ ptes nō ſunt ſuū totū: ſꝫ ꝯſtituūt ſuū totū vñ ſic ꝑmiſſe ꝯſtituūt vnū añs ſyllogiſticū: qꝛ hñt vnitatē ſufficientē ad vnitatē añtis: ſꝫ nō hñt vnitatē ſufficientē ad vnitatē ꝯdictionis: vñ hypoꝰᶜᵃ vł diſiūctiua ꝛ copulatiua maiorē vnitatē hñt q̄ꝫ hꝫ añs ſyllogiſticū: ħ āt vnitas. ſ. vnitas añtis ē d minima inter vnitatē oium ꝑpōnum: vel ſm iſtā nō oꝫ dici ꝙ premiſſe añcedūt ꝯñeī: ſꝫ ꝙ ꝑmiſſe ꝯſtituūt añs ad ꝯñem: ꝛ q̄ꝫuis hꝫ vnitas attribuat̄ añti alicuiꝰ ꝯñe vniuerſū ad vnitatē ꝯñtis nunq̄ꝫ ſuffic̄ vnitas talis: ſꝫ ad vnitatē ꝯñtis reqrit̄ vnitas ſufficiēs ad ꝯdictionē: ḡ nunq̄ꝫ eſt aliq̄ ꝯña i qua ex parte ꝯñtis ponūtur aliq̄ propōnes plures inconiuncte. ℂ Alioᵒ pt ēē modꝰ dōi ꝙ ꝯña ſyllogiſtica nō hꝫ vnū añs: nec ꝑpōnes plures incōiuncte ꝯſtituūt vnū añs: ꝛ in illa ꝯña ſyllogiſtica ſunt duo añtia ſic ſunt due premiſſe: ꝛ vñ ꝙ ꝑmiſſe ꝑcedūt ꝯñē: nō añcedūt ad ꝯñē: nec tñ oꝫ ꝙ ex opᵒ ꝯñtis inferat̄ opm̄ añtis cuiuſlibꝫ: ſꝫ ħ itellr̄ de añte ꝑ ſe ſufficiente ad iferendū ꝯñē ſine adiūctiōe alicꝰ alteriꝰ: ꝛ vel forte ſine ca e liūis poterit dici ꝙ ꝑ añs poſſumus itelligē duo. ſ. vl̄ ꝙ ꝑ ſe ſufficienter ſine adiūctione alterius ifert ꝯñē. Et loq̄ndo de tali añte ſm iſtū modū dōi bñ ſeqt̄ ꝯña ēē falſa: ḡ qðlꝫ ſuū añs ē falſū. ℂ Alioᵒ poſſumꝰ itelligē ꝑ añs id qđ cū alio ꝛ nō ꝑ ſe ſufficiēter ifert ꝯñē ſiue ꝯñs: ꝛ loq̄ndo d tali añte ñ ſeqt̄. ꝯña ē falſa: ḡ qðlꝫ ſuū añs ē falſū: ſꝫ tñ oꝫ ꝙ ex opᵒ ꝯñtis ſeqt̄ opm̄ cuiuſlibꝫ ſui añtis. ℂ Aliꝰ pt ēē modꝰ loq̄ndi ꝙ in ꝯña ſyllogiſtica due ꝑmiſſe añcedūt ad ꝯñem: ꝛ tñ neutra añcedit: ſic ꝯcedit̄ ꝙ multi trahunt nauē: ꝛ tñ nullus eorꝫ trahit nauē: itelligendo ꝑ trahēs id qđ ꝑ ſe ſufficit ſine quocūq̄ alio trahere nauē. ℂ Et ſi dicat̄ ꝙ ſi ꝑmiſſe añcedunt ꝙ ſunt añtia: ꝛ ꝑ ꝯñs ſunt duo añtia. Dōꝫ ē diſtinguēdo iſtā: premiſſe ſunt duo añtia: ꝛ ꝙ ly duo pōt enumerare añs vl̄ ens. ſi numerat̄ ens: ſic eſt iſta vera: qa premiſſe ſunt duo q̄ ſunt añtia. Si vero enumerat̄ antecedens ſic eſt falſa: qꝛ dicit nūm añtium: ꝛ denotat̄ ꝙ ſunt duo q̄ꝝ vtrūq̄ ē añs: ꝛ ꝑ ſenſu nō ſeqt̄. premiſſe ſunt añtia. ḡ ſunt duo antecedētia.

Cap. 5. ℂ Qm̄ āt ē enūciare: ꝛ qđ ē ēē: ꝛ qđ ē ñ eſſe: ꝛ qđ ñ ē ēē: ꝛ qđ ñ ēñ ē ēē. ꝛ circa ea q̄ ſūt extra pñs tp̄s. Silr̄ oē ꝯtigit qđ q̄s affirmauerit negare: ꝛ qs negauerit affirmare q̄re maᵐ ē: qm̄ oi affirmatiōi opᵒ negō: ꝛ oi negatiōi affirᵒ.

ℂ Qm̄ āt fieri pt, vt qđ cōpetit enūciet̄: vt nō cōpetēs. ꝛ ecōtra, qđ ñ ꝯpetit vti ꝯpeteret: ꝛ qđ ñ cōpetit vti ñ cōpetēs. ꝛ circa ea tp̄a q̄ ſūt extra pñs ſilr̄. fieri ſane pt vt oē qđ affirmauit q̄ſpiā neget̄: ꝛ ꝙ negauit q̄ſpiā affirmet̄. q̄re pꝫ cuilibꝫ affirmationi negōnē: ꝛ cuilibet negōni affirmationē eſſe oppoſitam. ARGI. a

ℂ Iſtud eſt 2ᵐ cap. huiꝰ tracta. i q̄ phs determinat d oppōne enūciationū adinuicē. Et ꝯtinet duas partes ꝑncipales. In pᵃ oſtēdit̄ ꝙ oi affirmationi ē aliq̄ negō oppoīta ꝛ ecōuerſo. In 2ᵃ ibi. (Qm̄ āt ħ qdē rez.) ponit diuerſus modos oppōnum inter enūciationes. pᵃ ps ꝯtinet duas pticulas. In pᵃ ponit ꝯclonē quā ꝑncipalr̄ itēdit. In 2ᵃ ibi. (Dico āt oppōnē.) remouet q̄ddā dubiū. pᵃ ps ꝯtinet duas pticulas. In pᵃ ꝓbat ꝯñē quā itēdit. ſ. ꝙ ois affirmatio hꝫ negōnē ſibi oppoſitā. In 2ᵃ ibi. (Et ſi ꝯdictio.) ipōnit nomē oppōni q̄ ē inter affirmationem ꝛ negōnē. In pᵃ pticula ꝓbat iſtā ꝯñē. ꝙ ois affirmatio hꝫ negōnē ſibi oppoſitā: ꝛ ecōuerſo ois negō hꝫ affirmationē ſibi oppoſitā: ꝛ ħ ē ꝯ. 16. hꝰ. li. ñ ħ ꝯ ꝓbat̄ ſic. ois affirmatio q̄ꝫ cōtingit negari hꝫ negōnē ſibi oppoſitā: ꝛ ois negō quā ꝯtigit affirmari hꝫ affirmationē ſibi oppoſitā: ſed oēm affirmationē ꝯtingit negari: ꝛ oēm negōnem ꝯtingit affirmari. ḡ ois affirmatio hꝫ negōnē ſibi oppoſitā: ꝛ ois negō hꝫ affirmationē ſibi oppoſitā. ma. pꝫ. qꝛ ſi aliq̄ affirmatio ñ hēret negōnē ſibi oppoſitā: oporteret ꝙ illā affirmationē nō ꝯtingeret negari. Et ſi aliqua negō nō hēret affirmationē ſibi oppoſitam oporteret ꝙ illā negōnē ñ ꝯtigeret affirmari. Uñ maior eſt manifeſta: qꝛ aliter nō ꝯtigit affirmari vel negari niſi ꝑ ꝑpōnē affirmatiuā vel negatiuā: ꝛ affirmatiua ꝯdicēs negatiue affirmat id qđ negat̄ i negatiua: ꝛ negatiua ꝯdicēs affirmatiue negat id qđ affirmat̄ in affirmatiua: ꝛ phs eaꝫ ſupponit tāq̄ꝫ manifeſtā. Et itellige ħ ꝑ affirmationē ꝛ negōnē ꝑpōnē affirmatiuā ꝛ negatiuā. minorē hꝰ rōnis declarat phs oſtēdēdo q̄t modis ꝯtigit affirmari ꝛ negari: ꝛ ħ fac̄ oñdēdo q̄t modis ꝯtingit enūciare: qꝛ nihil aliud eſt enunciare q̄ꝫ affirmare vel negare: dicit ḡ ꝙ ꝯtingit enūciare aut ēē de eo qđ eſt: aut eſſe de eo quod nō eſt: aut nō ēē de eo quod eſt: aut nō eſſe de eo quod nō eſt. Et ſicut his quatuor modis ꝯtigit enūciare in propōnibus de pñti: ita his quatuor modis contingit enūciare in propōnibus de preterito ꝛ futuro: ꝛ qꝛ ita eſt ꝙ his quatuor modis ꝯtingit enūciare affirmādo vel negādo: ſeqt̄ ꝙ oē qđ q̄s affirmabit ꝯtingit negare: ꝛ ħ eſt minor rōnis ꝑncipalis vel ꝯuertibilis cū illa: ꝛ iſta minor ſequit̄ ex ħ ꝙ iſtis quatuor modis ꝯtingit affirmare ꝛ negare: nā oē affirmās vel affirmat de eo qđ eſt ēē: vel de eo qđ nō eſt eſſe: ꝛ oē. n. affirmās affirmat p̄dicatum de ſbo: aut ḡ affirmat p̄dicatū de ſbo cui p̄dicatum nō ieſt: aut affirmat p̄dicatum de ſbo cui p̄dicatum nō ineſt: ſed vtroq̄ꝫ mō ꝯtigit negare qđ affirmās affirmat: qꝛ ꝯtingit negare eſſe de eo qđ eſt: qꝛ oꝫ negare p̄dicatum a ſbo cui ſbo p̄dicatū ineſt: ꝛ ꝯtingit negare ab eo cui p̄dicatū non ineſt: ꝛ ita oē qđ ꝯtingit affirmare ꝯtingit negare: ꝛ oē qđ ꝯtigit negare: ꝯtingit affirmare: qꝛ oē negās: aut negat eſſe de eo qđ eſt: ħ eſt aut negat p̄dicatum a ſbo: ꝛ cui p̄dicato inſit: aut negat eſſe de eo quod nō eſt: ħ eſt aut negat p̄dicatum a ſbo cui p̄dicatum nō ꝯtingit. Sed vtraq̄ꝫ iſtarꝫ ꝯtingit affirmare eſſe de eo qđ nō eſt: ꝯtingit enim affirmare p̄dicatum de ſbo cui nō ꝯtingit. Et ſic ex ħ ꝙ iſtis quatuor modis ꝯtingit enūciare: ſeqt̄ ꝙ oē qđ ꝯtingit affirmare ꝯtigit negare. ꝛ ecōuerſo ſic oēꝫ affirmationē ꝯtingit negare: ꝛ ecōuerſo. Ex his ꝯcludit phs ꝯñē ꝑncipalē itentā ħ dicēs: qꝛ manifeſtū eſt ex dictis ꝙ oi affirmationi negō ē oppoſita: ꝛ oi negōni affirmatio eſt oppoſita. ℂ Notanda ſunt ħ duo: ꝑmū ꝙ q̄tuor exiſtētibꝰ modis enūciandi duobꝰ mod. eenunciatio

Bur. ſuꝑ phier.

eſt vate duob⁹ modis eſt enūciatio falſa: q2 ſi enūciat̄ eē de eo qd̄ eſt: vel nō de eo qd̄ nō eſt: ē enūciatio v̄a: ſi aūt enūciet̄ eē de eo qd̄ nō eſt: vel nō eē de eo qd̄ eſt: enūciatio ē falſa.

D ¶ 2° notādū ꝙ pħs p̱ eē vel nō eē nō itelligit ꝓut ſunt idē qd̄ exiſtē ⁊ nō exiſtē: ſꝫ p̱ eē ⁊ n̄ eē itelligit affirmationē ⁊ negationē: vel eē affirmatū vel eē negatū: ⁊ h̄ indifferenter ſiue hoc verbū ē i ꝓpōne ſit 2ᵐ adiacēs ſiue 3ᵐ: ⁊ p̱ id qd̄ eſt nō intelligit p̄ciſe id qd̄ actualr̄ exiſtit: ſꝫ p̱ id qd̄ eſt intelligit de q̄ p̄tū vere affirmat̄: ⁊ p̱ id qd̄ nō ē itelligit illō d̄ q̄ p̄tū nō v̄e affirmat̄ ſiue illō ſit exn̄s ſiue nō exn̄s. Vn̄ i iſta. hō ē aial p̄tur eē de eo qd̄ ē: q2 p̄tū v̄e affirmat̄ de eo cui v̄e cōpetit: ⁊ in illa celar nō eſt ens: p̄dicat̄ eē de eo qd̄ eſt: q2 predicatū affirmat̄ de eo cui vere cōpetit. Et i illa. hō nō ē aial. p̄dicat̄ nō eē de eo qd̄ ē: q2 p̄dicatū negat̄ a ſubō de q̄ vere affirmatur: ⁊ in illa: hō eſt aſin⁹: enūciat̄ eē de eo qd̄ nō eſt: q2 affirmat̄ p̄dicatū de ſubō cui vere nō cōpetit: ⁊ in illa: hō nō ē aſinus. enūciat̄ nō eē de eo qd̄ nō ē: q2 vere negatur de ſbō cui vere nō competit: ſeu de quo non vere affirmatur.

¶ Et ſic ē ↄtradictio affirmaᵒ ⁊ negō oppoſite. Dico āt opponi eiuſdē eē de eodē nō aūt equoce: ⁊ q̄cūqꝫ cetera taliū argumentoꝝ ſophiſticas determinauim⁹ importunitates.

ARCI. ¶ Atqꝫ hoc ſit ↄtradictio: affirᵒ ſ. q̄ ⁊ negō q̄ opponūt̄. Opponi āt eā dico q̄ eiuſdē d̄ eodē ⁊ nō equoce. ⁊ q̄cunqꝫ alia determinauimus ad ſophiſtarum moleſtias euitandas.

¶ Hec ē 2ᵃ p̄tiᵒ n̄ q̄ iponit nomē oppōni q̄ ē iter affirmationē ⁊ negōnē: ⁊ narrat q̄ reqrunt̄ ad hȯ oppōnē: ⁊ dicit ꝙ nō oīs affirmatio opponit̄ oī negōni: ſed ad h̄ ꝙ negō ⁊ affirmatio ſint oppoſita oꝫ ꝙ hēant idē ſbm ⁊ idē p̄dicatū nō ſolū ſꝫ vocē: ſꝫ ēt ſm rē ⁊ ſignōnē: ⁊ iō ad h̄ ꝙ ſit oppō inter affirmationē ⁊ negōnē oꝫ ꝙ nō ſit ibi nomē equocū: ⁊ ſic de alijs ↄdōnibus reqſitis ad ↄdictionē de qbus eſt determinandū in lib. elēco. ¶ Notāda ſunt h̄ duo p̄ᵐ ꝙ pħs accipit h̄ ↄdictionē

E p̱ ſuo gn̄e. ſ. p̱ oppōne: q2 nō oīs oppō iter affirmationē ⁊ negōnē ē ↄdictio accipiē ↄdictionē ſtricte: q2 ↄrietas ē iter affirmationē ⁊ negōnē: ⁊ t̄n ↄrietas nō ē ↄdictio: ⁊ t̄n ſi aliquis dīt ꝙ cōtradictio ſit accipiendo ſtricte p̱ d̄terminata ſpē oppōnis: tūc ſic oꝫ itelligi ꝙ ↄdictio eſt oppō iter affirmationē ⁊ negōnē: q2 altera ↄria p̱. ſ. vl̄i negatiua nō ſolū negat ꝙ oppō aff. rmatiue affirmat: negat. n. p̄dicatū a q̄cūqꝫ ↄteto ſub ſbō. vn̄ iᵃ ꝓpō: nl̄la hō cᵗ: nō ſolū negat qd̄ iᵃ ꝓpō: oīs hō cᵗ: p̄ affirmat: ſꝫ iᵃ: nō oīs hō currit: ſolū negat qd̄ iᵃ: oīs hō cᵗ: affirmat. ¶ 2° notādū ꝙ nō oīs affirmatio ⁊ negō eiuſdē p̄tī vni

F uoci de eodē ſbō vniuoco opponūtur: ſꝫ reqrit̄ nc̄cio ꝙ pro eodē n̄uō: ſeu p̱ eodē oīno fiat affirmaᵒ ⁊ negō eiuſdē p̄dicati vniuoci d̄ eodē ſbō vniuoco. Et ꝑ h̄ iſ due ꝓpōnes: aial ē hō: aial nō ē hō: nō opponūt̄: l̄ꝫ vna ſit affirmatiua: ⁊ alia negatiua de eodē ſbō vniuoco: ⁊ de eodē p̄dicato vniuoco: q2 qd̄ p̱ iſtas ꝓpōnes p̄dicat̄ nō oꝫ ꝙ v̄ificet̄ de eodē n̄uō. Iſta enī aial ē hō ē v̄a p̱ ſor. ⁊ iᵃ: aial nō ē hō ē v̄a p̱ brunello: q2 enī brunell⁹ nō ē hō: ⁊ iō aial nō ē hō: ⁊ lꝫ nō oīs affirmaᵒ ⁊ negō de eodē ſbō ⁊ de eodē predicato ſint oppoſite: t̄n oīs affirmatio habet aliquam negationem ſibi oppoſitam.

¶ Qm̄ āt ſūt hec q̄dē rez vl̄ia illa v̄o ſingularia. Dico āt vl̄e qd̄ i plib⁹ natum ē p̄dicari. Singulare v̄o qd̄ nō: vt hō q̄dē vniuerſale: plato vero eorum que ſingularia ſunt.

ARCI. ¶ Cuꝫ āt rez alie ſint vniuerſales alie ꝑticulares: atqꝫ vl̄e dico qd̄ de plurib⁹ aptum eſt predicari: q̄le eſt homo. Singulare āt id qd̄ illā legē ſubire nequid quale eſt callias.

¶ H̄ ē 3ᵃ ꝑs p̄nᵗⁱˢ h⁹ capli: i q̄ pħs ponit diuerſos modos oppōnis: ⁊ ↄtinet duas ꝑtes. In p̄ᵃ ponit diuiſionē ſumptā ex diuerſitate ſboꝝ enūciationū ex q̄ apparebit diuerſitas modoꝝ oppōnis. In 2ᵃ ibi.) Si ḡ vl̄r) ponit diuerſitatē oppōnis ſm diuerſitatē modoꝝ ſbī. In p̄ᵃ ḡ ꝑticula ponit diuiſionē enūciationis acceptā a diuerſitate ſboꝝ: ⁊ diuiſio ſboꝝ talis ē. Reꝝ ſubijcibiliū q̄dā ſunt vl̄ia: ⁊ q̄dā ſingularia ⁊c̄. Iſti⁹ diuiſionis mēbra manifeſtat pħs: tā p̱ diffōnē q̄ꝫ p̱ exempla: per diffōnē dicit ꝙ vniuerſale ē aptū natū de plibus p̄dicari: ſed ſingulare eſt id qd̄ de vno ſolo eſt aptū natū p̄dicari: ⁊ manifeſtat idē p̱ exempla dicēs ꝙ homo eſt vl̄e: ⁊ plato ſingulare.

¶ Neceſſe ē. n. enūciare q̄m̄ ieſt aliqd: aut nō ineſt: aliquotiēs q̄dē eoꝝ alicui que ſunt vl̄ia aliquotiēs q̄dē eoꝝ que ſunt ſingularia.

¶ Sicqꝫ neceſſe iterdū vl̄iuꝫ: iterduꝫ ſingulariuꝫ cuidā aliqd ineſſe vl̄ nō ieſſe enunciare.

¶ Ex dcā diuiſiōe ſboꝝ ↄcludit pħs diuiſionē enūciationis: ⁊ pōt poni ↄ. 17. h⁹ li. ⁊ ē iᵃ. ꝙ oīs enūciatio ē de ſbō vl̄i vel d̄ ſbō ſingulari: ⁊ probat̄ ex p̄cedētib⁹ ſic. In oī enūciatione enunciat̄ aliquid de aliq̄ re: ⁊ oīs res vel eſt ſingularis vel vl̄is. ḡ oīs enūciatio vel eſt de ſbō vl̄i vel ſingulari: vn̄ ex q̄ ſic ē oīs res vel eſt vl̄is vel ē ſingularis: cōcludit ꝙ neceſſe eſt q̄n̄cūqꝫ enūciat̄ aliq̄ i eē vel nō eē enūciet̄ ineſſe vel ſi ineē alicui vl̄i aliq̄n̄ alicui ſingulari: ⁊ ſic accipit̄ h̄ diuiſio enūciationis ꝙ q̄dā enūciatio ē vl̄is ⁊ q̄dā ſingularis. ¶ Hic p̄nt q̄dā notari. p̄ ꝙ pħs ponit iſtā diuiſionē ꝙ q̄dā enūciatio eſt de ſbō vl̄i: ⁊ q̄dā eſt de ſbō ſingulari: ⁊ poſtea diuidit vnū mēbꝝ diuiſionis in diuerſos modos ſuppōnis. ſ. ꝙ enūciatio eſt de ſbō vl̄i: q2 ſbō exn̄te ſingulari nō eſt niſi vn⁹ modus oppōnis. ſ. oppō ↄdictoria: ſꝫ ſbō exn̄te vl̄i ſunt diuerſi modi oppōnis: vt iferi⁹ patebit. ¶ 2° pōt notari ꝙ extra aiam eſt aliq̄ res vl̄is ⁊ aliqua ſingularis: ⁊ pꝫ h̄ p̱ diuiſionē reꝝ: ⁊ 2° ex eodē pōt notari ꝙ enūciatio cōponit̄ ex reb⁹ extra aiam q̄ ſunt vl̄ia ⁊ ſingularia: ⁊ iſte ſunt extra aiam. ⁊ t̄n modernis nō placēt iſta notabilia: q2 nec ponūt vl̄ia extra aiam: nec ponūt ꝓpōnē cōponi ex reb⁹ extra aiaꝫ. Pōt dici ꝓbabilr̄ ꝙ pħs h̄ p̱ res itellexit res ſubijcibiles q̄ ſunt voces ꝓlate: ſm. n. Boe. i toto iᵒ libro logᵉ de vocib⁹: ⁊ iō p̱ res pħs itellexit res de qb⁹ i h̄ libᵒ determinat: ⁊ q̄ ſunt voces ſubijcibiles ⁊ p̄dicabiles: ⁊ res vl̄es vocat voces cōes p̱ p̄dicationē: ⁊ q̄ ſūt noīa appellatiua: ⁊ res ſingulares vocat noīa ꝓpa q̄ nō p̄dicat̄ de plib⁹ niſi equoce: q̄ ſūt h̄ noīa. ſor. plō. ⁊ ſiliā: ⁊ ex talib⁹ reb⁹ cōponit̄ ꝓpō. Nā ꝓpō i platone cōponit̄ ex vocib⁹ ꝓlatis: ⁊ ꝓpō i mēte cōponit̄ ex cōceptib⁹. ¶ Sꝫ dubitat̄: q2 q̄ro vtꝝ iſta vox q̄ eſt cōis plib⁹ p̱ p̄dicationē ſit vox vl̄is exn̄s in plibus vocibus

I ſingularibus: vl̄ ē vox ſinglāris: vt h̄ vox ſinglāris quā ꝓfero hō: ⁊ q̄ ſic ē i iſ aere ꝙ nō alibi. Si dr̄ p̄ᵐ: ⁊ ſeᵗ ꝙ vl̄e ſit res extra aiam realr̄ exn̄s i plib⁹ reb⁹: q2 huic voci hō. quā ego ꝓfero: ⁊ huic voci hō. quā tu ꝓfers ē vna nā cōis exn̄s i hac voce ⁊ i iᵃ q̄ p̄dicat̄ vniuoce d̄ iſtis: ⁊ ita rōnale ieſt duob⁹ indiuiduis eiuſdē ſpēi: vt ſor. ⁊ platonicū ſit vna nā cōis eē aiaꝫ exn̄s i vtroq̄ iᵒʳ. Si dr̄ ꝙ vox cōis multis p̱ predicationē ſit vox ſingularis: vt h̄ vox quā ꝓfero ⁊ tu audis. Iſtō nō p̄t dari: q2 ipoſ̄e eſt talē vocē ſingularē predicari de multis: q2 cū ſemel predicat̄ de vno ipoſ̄e ē ꝙ eadē vox reſumat̄ vt p̄dicet̄ de alio: q2 qd̄ ſemel ē dictū manet irreuocabile v̄bū. vbi ḡ vl̄e v̄bū ponit̄ i vocib⁹ ſicut alia vl̄ia ponūtur in reb⁹ non pōt ſuſtineri q̄n ſit aliq̄ vox vel ↄceptus realr̄ exn̄s i illis conceptib⁹ de qb⁹ predicat̄. Et q̄ rōne vl̄e ē i ↄceptib⁹ eadē rōe ē i reb⁹ ⁊ ē i ↄceptib⁹: ⁊ ſic vl̄e realr̄ ē d̄ſtā a ſingularib⁹ cōceptib⁹ a qb⁹ abſtrahit̄ ꝓꝫ: q2 ſi a duob⁹ ↄceptib⁹ abſtrahit̄ vn⁹ ↄcept⁹ cōis neuter iᵒʳ ↄceptuū ſingulariū abſtrahit̄ ab vtroq̄ iᵒʳ: q2 iſta rōne ē vn⁹: ⁊ alia rōne ē a libet: ꝓꝫ ḡ dīc ꝙ ↄceptus abſtractus ab iſto ↄceptu ⁊ ab alio ↄceptu ſint tres cōceptus: ⁊ ſic in cōceptibus eſt vl̄e res alia a q̄bꝫ ſint

gliari a q̄ abſtrahit᷑. Et ita ꝓb⁹ ē poneꝫ c̄ alas vle a a q̄ʒ ſin
A gl̄ari ſuo iq̄d cū ſit de iſto ad p̄ſīa ñ curem⁹. ℭ Sʒ tñ c̄c dcā
Ad h' vi ꝑhi dubitat᷑ i tex. nā diffinie⁹ vle dic̄: ꝙ vle ē i⁹ qȯ aptū natū
de Ant. ē de plib⁹ p̄dicari vt hō. ſinglare v̄o qȯ nō ē aptū natū de pluri
and. li°. bus p̄ri. vt pla. ſi. n. ꝑhs ꝓ vle itell'᷑ nom̄ appellatiuū: ⁊ ꝓ ſin
p.q.10. gulare nome ꝓpriū ſic dicit vna expō p̄cedēs: tūc dubitat᷑:
⁊ alibi i qa nomē ſingulare p̄dicatur de pluribus: qa plures appellātur
multis lo i° noie ſor. ℭ Itē vr̄ ꝙ nō oē nomē appellatiuū ſit aptū na
cis. tū de pluribus p̄ri: q̄ h nomē ſol ē nomē ⁊ nō ē aptū natū de pluribus p̄ri. ℭ Ad p̄m dōm ꝙ ſuſtinendo ꝙ nomē appellatiuū ſigt ꝑ nām cōem plib⁹: ⁊ nomē ꝓpriū ſigt ꝑ nām q̄ nō ē cōis plib⁹: tūc dico ꝙ i⁹ eſt nomē ꝓpriū cui⁹ ſignatio nō ꝯuenit pluribus: ⁊ i⁹ eſt nomē appellatiuū cui⁹ ſignatio ꝯuenit pluribus: q̄ eſt apta nata ꝯuenire plurib⁹. Dico tūc ꝙ nō ſeq̄t ih nomē ſor. ꝯuenit plib⁹, ē nomē appellatiuū ſʒ oʒ addere ꝙ tā nomē q̄ʒ ſignatū noīs ꝯueniat plurib⁹: ⁊ ita nō eſt de h noīe ſor. qa q̄uis h nomē ſor. ꝯueniat plibus tñ ſignatū huius noīs nō ꝯuenit pluribus: qa h nomē ſor. nō ſignificat niſi vnū. i. iſtū hoīeʒ: ⁊ ita vnū i° ꝯuenit plib⁹. ⁊ h ē
Op. ſ. ſnia ſci Tho. i expōne ſua h⁹ li. ſiue ſup hūc li. q dic̄ ꝙ Ariſt.
tho. nō diuiſit hec noīa i vle ⁊ ſingulare: ſʒ diuiſit res. ponēdo tñ ꝙ nomē appellatiuū nō ſignificat nām cōem: qa hō cōe nō ē in reꝝ nā: vt plim oſt. pōt tūc dici ꝙ i⁹ eſt nomē appellatiuū qȯ ꝯuenit plibus ꝑ vnū ꝯceptū cōem: ⁊ ꝙ i⁹ qȯ ꝯuenit pluribus mediātibus pluribus conceptibus nō oʒ ꝙ ſit nomē appellatiuū. Nūc aūt h nomē ſor. ſi ꝯueniat plib⁹ h nō ē mediāte vno ꝯceptu cōi. ſʒ mediātib⁹ plib⁹ ꝓpriis. ℭ Aliť pōt dici ꝙ nomē appellatiuū ē i⁹ qȯ ꝯuenit ꝑ vnā ipōnē plib⁹: ⁊ i⁹ eſt nomē ꝓpriū qȯ ſi ꝯuenit plibus: h eſt per plēs impōnes. v. g. ille q impoſuit h nomē hō ad ſignandū non magis impoſuit ad ſignificandū iſtū hoīem q̄ illū: ſʒ impoſuit iſtud nomē hō ad ſignificandū cōiter oēm hoīeʒ: ⁊ ſic h nomē hō ꝯuenit plibus ꝑ vnā ipōnē: ſʒ h nomē ſor. ⁊ ſi ꝯueniat plibus h ē ꝑ plēs ipōnes. q: vn⁹ impoſuit h nomē ſor. ad ſignificandū iſtū hoīeʒ: ⁊ idē hō vel alius ipoſuit idē nomē alteri hoī: ⁊ ꝑ aliā ipōnē: ⁊ iō hō ē nomē appellatiuū: ⁊ ſor. ē nomē ꝓpriū. ℭ Uel pōt dici ꝙ diffinit nomē appellatiuū vl' nomē ꝓpriū: q: nomē appellatiuū ſic ꝯuenit plib⁹: q: imponit᷑ vni ſic ꝙ eo ipſo ⁊ eadē rōne imponit᷑ cuilʒ alteri: nā h nomē hō imponitur vni hoī vt ſi eēt nomē cōe illius hoīs: ſʒ nomē ꝓpriū ꝯueniēs plib⁹ ſic ꝯuenit vt iponit᷑ vni hoī: ac ſi nulli alteri poneretur: vt pʒ: q: n. imponit᷑ vni h nomē Joānes. ſic impoſuit iſtō nomē iſti ꝙ ñ ipoſuit alteri niſi iſti hoī: vel ad min⁹ nō oportuiſſet ꝙ ꝓ tūc impoſuiſſet idē nomē alicui alteri. Jō nomen ꝓpū ꝯueniēs plib⁹ ꝯuenit ei equoce: ſʒ nomē appellatiuū ꝯueniēs plib⁹ ꝯuenit ei vniuoce. ℭ Ad 2ᵐ dico ꝙ h nomen ſol q̄uis ñ ꝯueniat plib⁹ actualiť tñ ꝯuenit plib⁹ aptitudinaliter: ⁊ ē ꝯuenire plib⁹ aptitudinaliť: itellectui ñ repugnare ꝙ ſint plēs hōs eiuſdē ſpēi: ⁊ vñ q: nō repugnāt itellectui ꝙ ſint plēs ſoles: hñ. n. ꝑt ꝯcipe itellect⁹ ꝙ ſit ali⁹ ſol. iō ē apt⁹ nat⁹ p̄ri d plib⁹: ſʒ q: repugnāt itellectui ꝙ ſint plures q̄ q̄ʒ ē iſ' hō demſ ato ſor. iō ſor. nō ē nomē appellatiuū nec aptū natū p̄ri de pluribus. Un̄ ſor' ſolis nō repugnāt ꝙ ſint plures tales ſoles. ꝙ nō ſit niſi vn⁹ ſol hoc nō eſt ꝑte forme: ſed ex parte materie.

ℭ Si ḡ vlr̄ enūciet i vlī qm̄ ē aut ñ ē: erūt ꝯtrarie enūciationes. Dico āt i vlī enuntiatione vlr̄: vt oīs hō albus eſt. null⁹ hō alb⁹ ē. Qñ āt in vlību nō vniuerſaliter nō ſunt ꝯtrarie.

ARGI. ℭ Si q̄ſpiā vniuerſalr̄ q̄dē d̄ vlībus enunciat cōpetere inq̄: aut nō cōpetere q̄ppiā: erunt enunciationes iſte ꝯtrarie. atq̄ʒ de vlib⁹ vniuerſaliter enūciare quēpiaʒ dico hoc mō vt ē oīs hō ē alb⁹. null⁹ hō ē alb⁹. Qñ āt in vlībus non vlīter: vt non ſunt contrarie.

ℭ Hec ē 2ᵃ ꝑs 2ᵉ ꝑtis h⁹ ca. i q̄ ꝑhs ponit diuerſos modos oppōnis ſm̄ diūſitatē acceptā ex ꝑte ſboꝝ vliūʒ: q: i ſingularibus nō ē niſi vn⁹ mod⁹ oppōnis. ſ. oppō ꝯdictoꝛioꝝ. Et ꝯtinet h ꝑs duas ꝑticulas. Jn p̄ᵃ ponit modū. ſ. q̄ ſit oppō ꝯriaꝛ dicit ꝙ qñ de vlī vlr̄ ſumpto affirmat᷑ aliqȯ p̄dicatū: ⁊ idē p̄dicatū negat᷑ d eodē ſbo vlr̄ ſuptotūc i' enūciationes ſūt ꝯrie. ſʒ i' enūciationes i qb⁹ p̄tū idē affirmat᷑ ⁊ negat᷑ d eodē ſbo vlī nō vlr̄ ſupto ñ ſūt ꝯrie. v. g. i' hō ē alb⁹: hō ñ ē alb⁹: ñ ſūt ꝯrie. Jn aliqb⁹ tñ termin⁹ ꝯtigit hȯ pōnes eē ꝯrias i qb⁹ idē p̄tū affirmat᷑ ⁊ negat᷑ de eodē ſbo nō vlr̄ ſumpto: qȯ eſt veꝝ q̄ʒtū ad legē ⁊ nām ꝯrioꝝ. ſ. q̄ʒtū ad h ꝙ in aliqb⁹ terminis ꝯtingit ꝙ hȯ ꝓpōnes nō poſſint eē ſimul vere: ſʒ neceſſario vna eſt vera: ⁊ alia eſt falſa: vt pʒ: iſte. n. ꝓpōnes. hō eſt aial: hō nō eſt aial: nō p̄nt ſimul eſſe vere: ſʒ neceſſario vna eſt vera: ⁊ alia falſa: ⁊ hoc intelligit per hanc regulam.

ℭ Que āt ſignant ꝯtingit eſſe ꝯtraria aliqñ.

ℭ Que āt ſignificātur eſt eſſe aliqñ cōtraria. ARGI.

ℭ Quia idē p̄tū affirmat᷑ ⁊ negat᷑ de eodē ſubto vlr̄ ſumpto hoc eſt ꝯuenit eſſe ꝯria ſic intelligendo ꝙ hȯ ꝓpōnes habeant legē ꝯrioꝝ in hoc ꝙ nō p̄nt eſſe ſimul vere. Aliter exponit᷑ ſic ꝙ ſignificat nō predicto modo cōuenit eſſe contraria per addinonē ſignoꝛum vniuerſalium in ſnia ſubiectis.

ℭ Dico āt nō vlr̄ enūciare in his q̄ ſunt vlia: vt ē alb⁹ hō: nō eſt alb⁹ hō. Cū. n. vniuerſale ſit hō: nō vniuerſaliter vtitur enunciatione. Oīs nāq̄ʒ nō vle ē: ſed qm̄ vlr̄ conſignificat.

ℭ Dico āt nō vlīter enunciare i his que ſunt vlia: hoc mō hō alb⁹ ē: hō alb⁹ nō eſt: hō quidē eſt vle at ille nō vtitur vt vlī ipſa enunciatione. Oīs. n. nō ſignificat ipſum vniuerſale: ſed vniuerſalis predicationis eſt nota. ARGI.

ℭ Expōit qd̄ ē enūciare i vlib⁹ nō vlr̄ ſumptꝭ dicēs. ꝙ cū ſubſicit᷑ termin⁹ cōis ſine ſigno vniuerſali: tūc ē enūciare i vniuerſalib⁹ ñ vlr̄: vt cū dico: hō ē alb⁹: hō nō eſt alb⁹: ſbm. n. in iſtis ē vniuerſale: ſʒ nō vniuerſaliter accipit᷑: q: nō accipit᷑ cū ſigno vli: hoīa nō ē vniuerſalis: ſʒ cōſignificat vniuerſaliter.

ℭ Jn eo v̄o qȯ vle p̄dicat᷑: id qȯ ē vle p̄dicari vlīter nō ē veꝝ. Nulla. n. affirmatio erit vera in qua de vlī predicato vniuerſaliter predicetur: vt omnis homo eſt omne animal.

ℭ Ei vero qȯ vlīter p̄dicatur ſi vlis p̄dicationis addideris notā enūciationē nō efficies verā. Nulla. n. erit affirmatio vera: i qua p̄dicationis nota vlis ei adiūgitur qȯ vlīter p̄dicatur: vt oīs homo eſt omne animal. ARGI.

ℭ Remouet q̄ddā dubiū: poſſet aliqs credē ꝙ ſic ꝯrietas ꝓpōnū attēdit᷑ penes ſubta vlr̄ accepta: ꝙ ita attēdat᷑ penes p̄dicata vlr̄ accepta. Jſtud remouet ꝑhs dicēs ꝙ nūq̄ʒ ē verū ꝙ vle vlr̄ ſumptū p̄dicet᷑. ſignū. n. vle nunq̄ʒ diſtribuit p̄dicatū: vñ dicit ꝑhs ꝙ nulla eſt affirmatio i qua vle vlr̄ ſumptū p̄dicet᷑: vt oīs hō ē oē aial. ℭ Hic ſunt gnq̄ʒ notāda. Primū eſt ꝙ ꝑhs aſſerit ꝙ nulla affirmatio eſt vera in q̄ vle vlr̄ ſumptū p̄dicat᷑: ⁊ hoc pōt hēre duas cās veritatis: vna ꝙ q̄libet eſt falſa: alia pōt eſſe ꝙ nulla talis ꝓpō eſt affirmatiua. B C Scđo notādū ē circa p̄ᵐ i° cāꝝ ꝙ ſi aliqua eēt talis affirmatiua i q̄ vle vlr̄ ſumptū p̄dicat᷑: ſit min⁹ diſtribut⁹ hēat plura ſuppoſita: ⁊ ſupponat ꝑſonalr̄: tūc q̄ʒ talis affirmatiua ē falſa: vt pʒ de iſtis. hō eſt oīs hō. Si āt vle vlr̄ ſumptū hēat vnū ꝯceptū tñ: talis affirmatiua pōt eē vera ſumpto predicato ꝑſonaliter: vt ſi nullus hō ſit albus niſi ſor. h ē v̄a: ſor. ē oīs hō albus. ſi aūt predicatū ſumptum vniuerſaliter capit᷑

maſr tūc pōt talis affirmatiua eē ꝟa ſiue termin⁹ vlis hēat vnū ↄceptū tm̄ ſiue plēs ſi.n.eſt ꝟa:aliqd totū in q̄titate ē ois hō:e hec ſil'r. aliqd totū in q̄titate ē ois fenix. ſumpto p̄dicato maſr. ⁊ ſic q̄nq̄ talis affirmatiua eſt ꝟa ⁊ q̄nq̄ falſa

D i q̄ p̄tum vlr ſumptū eſt vle. ❡ Tertio eſt notādum circa ſe cundā cām veritatis q̄ eſt ꝙ nulla ꝓpō affirmatiua ē in qua p̄tur vle vlr ſumptū qd ſignū vle vlr ſumptū ex pte p̄dicati: nunq̄ eſt diſpō toti⁹ predicati: q eſt ſemper pars predicatis q in iſta. ſoꝛ. eſt ois hō: h̄ totū ois hō eſt p̄dicatū: ⁊ h̄ ſignū ois nō eſt diſpō h⁹ totius ois hō. Cā pp̄ quā ſignū poſitū a pte predicati eſt ps p̄ti: ⁊ tenet cathegoꝛeumatice reſpectu cōpōnis eſt iſtaq: ſignū poſitū ex pte p̄ti ſpecificat ⁊ ↄ̄hit cō pōnē ad eē tale q̄le eſt totū i^d qd ſubſeq̄t cōpōnē: ⁊ oē ſpeci ficās ⁊ ↄ̄hēs reſpectu ↄ̄cti ⁊ ſpecificati h̄z rōnē rei diſtinguen do rē ↄ̄ modū: ⁊ iō totū qd ſubſeq̄t copulā h̄z rōnē rei ⁊ nō

A modi reſpectu cōpōnis. ❡ Quarto eſt notādum ꝙ q̄uis ſi gnū vle h̄z rōnē rei: ⁊ ſit cathe^{c} reſpectu cōpōnis: tñ reſpectu termini cōis cui addit' ↄuenit ſub ipſo deſcēdē ad qdlibz ↄtē tū: ſeq̄t.n.ſoꝛ. eſt ois hō g̃. ſoꝛ. ē plato ⁊ cicero: ⁊ ſic de ſingu lis: i^d manifeſte pz in obliq̄s: nā ſic dō ſoꝛ. videt oēm boīez li oēm boīem. eſt predicatū: ⁊ tñ ſignū reſpectu termini quē diſtribuit tenet ſincathegoꝛematice: ſeq̄t.n. ſoꝛ. videt oēm boīez. g̃ ſoꝛ. videt p̄lonē ⁊ ciceronē: ⁊ ſic d̄ ſingulis. ❡ Quin to eſt notādū ꝙ ex iſto loco pōt accipi illud ꝙ a ſubiectis ca piūt ꝓpōnes ſuas q̄titates: ⁊ nō a predicatis eo ꝙ ſubiecta pñt accipi vlr ⁊ particulariter cū ſignū manere poſſit mere ſignū ex parte ſubiecti: ⁊ nō ex parte predicati cū ſit pars p̄dicati: vt dictum eſt: ideo a predicatis vel a diſpoſitionibus predicatorum non accipiunt propoſitiones ſuas quātitates.

❡ Opponi āt affirmationē negōni dico ↄtra dictoꝛie: q̄ vlr ſignificat ei qū non vlr: vt ois hō alb⁹ eſt: nō omnis homo albus eſt: null⁹ homo albus eſt: quidam homo albus eſt.

❡ Affirmationē igr̄ ⁊ negōnē opponi: ↄtradi

ARGI. ctoꝛie qdē dico: cū vl'iter altera ſignificat de eodē: vt ois hō alb⁹ ē. nō ois hō alb⁹ eſt: nul lus hō albus eſt: qdam homo albus eſt.

❡ h' ē 2^a ps 2^e pti^{is} ſcōe ptis p̄ncipalis h⁹ ca. in q̄ ph̄s ponit aliā ſpēm oppōnis q̄ ↄ̄dictio noiat'. Et oñdit ꝙ ↄ̄dictio q̄ ē i ter vlēm ⁊ particularē de oppoſitis qualitatib⁹ ē oppō ↄ̄di ctoꝛia: ⁊ illo^o opponūtur ille ꝓpōnes: ois hō eſt alb⁹: qdam hō nō eſt alb⁹: ⁊ ēt iſte: nullus hō eſt alb⁹: qdā hō eſt albus. ❡ Intelligendū eſt ꝙ ph̄s nō loq̄t' hic niſi de oppōne ꝓpōnū

ſ h̄ntium ſubiecta cōia: in propōnibus enim ſingularibus non ſunt ſubiecta cōia: vt poſtea videbit': ſed in propoſitionibus ſingularibus eſt ſolum oppoſitio contradictoꝛia.

❡ Cōtrarie ꝟo vlez affirmationē ⁊ vlez negō

ARGI. nē: vt ois hō iuſt⁹ eſt: null⁹ hō iuſt⁹ eſt. Quo circa has qdez ipoſſe eſt ſimul ꝟas eſſe. His autez eſſe oppoſitas ↄtingit i eodem: nō ois homo albus eſt: ⁊ eſt quidam homo albus.

❡ Cōtrarie ꝟo cū vlr vtraq̄ ſignificat d̄ eod: vt ois hō alb⁹ ē: null⁹ hō alb⁹ eſt. Quapp fie ri qdez nō pt vt he ſimul ſint ꝟe. At ſit vt his oppoſite ꝟe non nunq̄ ſint de eodem: veluti nō ois hō albus eſt: ⁊ aliquis homo alb⁹ eſt.

❡ Iſtud eſt 3^m ca. ſcōi tractat⁹ p̄mi li. in q̄ ph̄s docet q̄lr ꝓpōnes oppoſite ſe h̄nt ad veritatē ⁊ falſitatē. ⁊ ↄtinet iſtud ca. duas ptes p̄ncipales. In p^a docet q̄liter ꝓpōnes oppoſite d̄ pñti ⁊ d̄ p̄terito ſe h̄nt ad veritatē ⁊ falſitatē. In 2ª ibi. (In ſingularib⁹ ꝟo ⁊ futuris.) docet q̄lr ꝓpōnes oppoſite de p̄terito ⁊ futuro ſe habent ad veritatē ⁊ falſitatē. Prima pars p̄ncipalis diuidit' in duas ptes: qꝛ in p^a declarat q̄lr propōnes oppoſite ↄ̄rie ſe habeāt ad veritatē ⁊ falſitatē. In 2° ibi. (Quecūq̄ vero ↄ̄dictiōes.) oñdit q̄lr oppoſita ↄ̄dictoꝛie ſe h̄nt ad veritatē ⁊ falſitatē. Dicit g̃ p° ꝙ vlis negatiua ſit ↄ̄na vli affirmatiue in eiſdez terminis. ⁊ e ↄ̄: v. g̃. iſte ſunt ↄ̄rie: ois hō ē alb⁹: nullus hō eſt albus: ⁊ q̄ ad eē. i. qꝛ ita ē impoſſibile ꝓpōnes ↄ̄rias eē ſimul ꝟas ⁊ ↄ̄dictoꝛia illaꝝ ↄ̄riaꝝ. ſ. ſub con trarie pñt eē ſimul vere: ſicut iſte due ſunt ſimul vere. quidā hō eſt alb⁹: ⁊ qdā nō eſt alb⁹: ſimr iſte due: hō eſt albus: ⁊ hō nō ē alb⁹: ↄ̄rie igr̄ ſic ſe h̄nt ad veritatē ⁊ falſitatez ꝙ nunq̄ pñt eſſe ſimul vera. Sz in oibus termīs ſi vna eſt vera reliq̄ ē falſa: ⁊ vñ ꝓpōnes ↄ̄rie pñt eſſe ſimul falſe in termīs acciden talibus ⁊ in termīs ſubſtātialibus i qb⁹ eſt p̄dicatio indire cta. Iſte.n. ſunt ſimul falſe: ois hō eſt alb⁹: nullus hō ē alb⁹: ⁊ iſte ſil'r ſunt ſimul falſe: oē aial eſt hō: nullū aial eſt hō: ⁊ ſp in eiſdē termīs ſunt ſubcontraria ſimul vera: ⁊ econuerſo: qꝛ ſub ↄ̄ria ↄ̄dicunt ↄ̄rijs: ⁊ ſi vnū ↄtradictoꝛiū fuerit falſum opz ꝙ reliquū ſit veꝝ: ⁊ e ↄ̄. ⁊ qꝛ ↄ̄ria nūq̄ pñt eſſe ſimul ve ra: io ſubcōtraria nunq̄ pñt eſſe ſimul falſa: ſi.n. ſub ↄtraria eēnt ſimul falſa eoꝝ ↄ̄dictoꝛia. ſ. ↄtraria poſſunt eē ſimul ve ra: ⁊ p ↄ̄ñs ↄ̄dictoꝛia eēnt ſimul ꝟa: qꝛ ↄ̄ria antecedūt ad con tradictoꝛia: ⁊ ſi añcedens ſit veꝝ opz ꝙ ↄ̄ñs ſit verum.

❡ Quecūq̄ igit' ↄtradictiones vniuerſaliū ſunt vlr neceſſe ē alterā eē ꝟaz alterā falſaz. ⁊ q̄cūq̄ i ſingularib⁹ ſūt: vt ſocrates ē alb⁹: nō eſt ſocrates alb⁹. Quecūq̄ āt i vlib⁹ non vlr non ſemp hec ꝟa eſt: illa ꝟo falſa. Simul eni eſt veꝝ dicere: qm̄ eſt hō alb⁹: ⁊ nō ē hō alb⁹. ⁊ eſt hō pꝛobus: ⁊ nō eſt hō pꝛobus. Si enim turpis eſt tunc nō eſt pꝛobus. Et eſt hō pulcher: ⁊ nō eſt hō pulcher. Si.n. fedus eſt non eſt pulcher: ⁊ ſi ſit nondum eſt.

❡ Cōtradictiōes igr̄ ea q̄ vliū vlr ſūt ita ſeſe h̄nt vt altera ps eaꝝ ſit neceſſario ꝟa: altera falſa: eādē ↄdōnē ⁊ i ſingularib⁹ eſſe ↄſtat: vt ſocrates ē alb⁹: ſocrates nō ē alb⁹: At ee que vliū nō vlr ſūt: nō ita ſe h̄nt vt ſp altā ps ip ſaꝝ ſit ꝟa. altera falſa. Hec nāq̄ ſimul ſūt ꝟe. hō alb⁹ ē. hō alb⁹ nō ē. hō pulcher ē. hō pul cher nō ē. ſi.n. turpis ſit homo: pulcher non eſt. ⁊ ſi quippiam ſit id pꝛofecto non eſt. ARGI.

❡ Hec eſt 2ª pticula ſcōe ptis: i q̄ ph̄s oñdit q̄lr ꝓpōnes ↄ̄rie ſe h̄nt ad ꝟitatē ⁊ falſitatē. In 2° ibi. (Manifeſtū ē āt) oñdit ꝙ vni enūciationi ↄtradicit ſolū vna enunciatio. In. 3°. ibi. (Una āt enūciatio affirmatiua.) remouet du^m. In p^a pte di cit: q̄cunq̄ ꝓpōnes ſunt ↄ̄rie ſiue ſint ex termīs ſingularib⁹ ſiue ſint ex terminis vlib⁹ ſi vna eſt vera ⁊ alia eſt falſa: ⁊ ſi vna eſt falſa alia eſt vera: ⁊ vt pz tā in vniuerſalib⁹ q̄ in ſingu laribus. Si.n h̄ ē vera. ſoꝛ. eſt alb⁹. h̄ ē falſa. ſoꝛ. nō eſt alb⁹. ⁊ e ↄ̄. Sil'r in vlibus. ſi.n. h̄ eſt vera: ois hō eſt alb⁹: iſta ē falſa: qdā hō nō eſt albus. h̄ eſt lex ⁊ nā ↄ̄dictoꝛiaꝝ: ſi vna eſt vera reliq̄ ē falſa: ⁊ ꝙ nūq̄ pñt eē ſil vere. ⁊ ſimul falſe: ſed i ter minis vniuerſalibus qñ ꝓpōnes ambe non ſunt vniuerſales ſed particulares vel indefinite nō opz q̄ ſi vna ſit vera ꝙ re liq̄ ſit falſa: qꝛ pñt eē ſimul vere: ⁊ h̄ ꝓbat ph̄s. ſ. ꝙ ꝓpōnes ſubcontrarie pñt eē ſimul ꝟe: ⁊ hec eſt ↄ̄. 18. h⁹ lib. q̄ ꝓbat ſic per tria exēpla. Pri^m exēplum eſt ꝙ iſte ſunt ſimul vere. hō eſt ꝓbus: hō nō ē ꝓb⁹: qd ꝓbat: qꝛ iſte ſunt ſimul vere: hō eſt ꝓbus: hō eſt turpis. i. vitioſus: ⁊ ſi hō eſt turpis hō nō eſt ꝓbus: g̃ iſte ſunt ſimul vere: hō eſt ꝓb⁹: hō nō eſt ꝓbus.

Scđm exẽplũ eſt: iſte ſunt ſil vere: hõ eſt pulcher. hõ nõ eſt pulcher. ꝓbatur: q2 iſte ſũt ſil vere: hõ eſt fedus. & homo eſt pulcher: & ſi hõ eſt fedus hõ nõ eſt pulcher. ḡ ſe͛. hõ ẽ fedus ḡ hõ nõ eſt pulcher. Tertiũ exẽplũ ẽ. iſte ſunt vel vere: aliqd eſt & aliqd nõ eſt: ꝓbaṫ: q2 iſte ſunt ſil vere: aliqd ẽ: aliqd ſit: ḡ aliqd nõ eſt: ḡ iſte ſũt ſimul vere: aliqd eſt: aliqd nõ eſt. & oĩs p̄dicta ſunt ſubcõtraria: ergo ſubcõtraria ſunt ſimul vera.

℄ Uidebitur autẽ ſubito incõueniens eſſe iccirco qđ videtur non eſt hõ albus ſimul idẽ ſignificare: q2 nemo albus eſt: hoc autẽ neq̧ idem ſignificãt: neq̧ ſimul ſunt neceſſario.

ARGI. ℄ At enim abſurdum illico cuipiam hoc eſſe videbitur propterea ꝙ he homo albus non eſt, & nullus homo albus eſt idem ſignificare videntur. at nec idẽ ſane ſignificant: nec ſunt ſimul neceſſario vere.

℄ Sed q2 alicui põt videri ꝙ idẽ eſt dicere: hõ nõ eſt albus. & nemo eſt alb⁹ q2 ſi iſte eẽnt ſil vere: hõ eſt albus. hõ eſt nõ albus: iſte forẽt ſimul v͛e: hõ eſt alb⁹: & nemo ẽ alb⁹: qđ eſt impoſſ. Iſtud dubiũ remouet ph̄s dicẽs ꝙ iſte due ꝓpõnes: hõ eſt alb⁹: nemo ẽ alb⁹: nõ ſunt eedẽ: nec idẽ ſigñant cũ vna ſit vl̄is: & alia indefinita. Iſta. n. eſt vl̄is: nemo eſt alb⁹ q2 li nemo eſt ſignũ vl̄e icludẽs in ſe terminũ diſtribuibilẽ: vñ in iſta ꝓpõne: nemo eſt alb⁹: ſubĩcit iſte termin⁹ hõ. idẽ. n. eſt dicere nemo: & nullus hõ: & iõ ſicut ꝓpõ vl̄is & ſua particularis vel idefinita nõ ſunt eedẽ: ita nec ille ſũt eedẽ. hõ nõ eſt alb⁹: & nemo eſt alb⁹. ℄ Intelli͂ eſt ꝙ ph̄s in 3° exẽplo vbi dicit: qđ ſit nõ ẽ: nõ itẽdit idẽ de quocũq̧ qđ ſit: q2 h̄ ſolũ veꝝ eſt de re ꝑmanẽte: res. n. ꝑmanẽs dũ eſt in fieri nõ eſt: ſed de re ſucceſſiua eſt ꝯ: q2 res ſucceſſiua nõ h̄z eẽ niſi qñ eſt in fieri: vt pz de motu & tpe & molẽdinis: de ludis agonisticis: qñ. n. h⁹ ſucceſſiua ſunt fcã tũc nõ ſunt. Sic ḡ ex p̄dictis pz: q̄ ſunt ꝯrie: & que ꝯdictorie & q̄ ſubcõtraria & ꝙ ꝯria pñt eſſe ſimul falſa: & nõ ſil v͛a: ꝙ ꝯdictoria nõ pñt eẽ ſimul v͛a nec ſil' falſa: & ꝙ ſubcõtraria pñt eſſe ſimul v͛a: & nõ ſimul falſa. ℄ Circa

B De ꝯrijs vid. ant. and. lib. 5. meta. q. 6. sol. vi. & li. x. metap. q. ij. pte iſtã ad ſciẽdũ q̄ ſunt ꝯria & q̄ ꝯdictoria ſunt tria notãda. Primo notã͂ eſt ꝙ ad h̄ ꝙ aliq̄ ſint ꝯria vel ꝯdictoria: oz ꝙ illi termini p̄ciſe ſupponãt ꝓ eiſdẽ: nõ tñ eodẽ mõ vt videbiť. Et iõ ſi in vl̄i affirmatiua aliq̄ termin⁹ ſupponat ꝓ plurib⁹ q̄ȝ in vl̄i negatiua: & ecõ: ille ꝓpõnes nõ ſũt ꝯrie: & ẽt ſi in ꝓpõne vl̄i termin⁹ ſupponat actualiter ꝓ plurib⁹ q̄ȝ idẽ termin⁹ ſupponit in ꝓpõne ꝑticulari: tũc ille ꝓpõnes nõ ſunt ꝯdictorie. Ex hoc pz ꝙ ſi hoc ſignũ oĩs diſtribuat terminum cõem ꝯtinentẽ maſculos & feminas ſupponit tã pro maſculis q̄ȝ ꝓ

C feminis: & h̄ ſig͂ nullus ꝓ maſculis tm̄ diſtribuit: vt plurimi dicũt ꝓpõnes q̄rũ vna eſt affirmatiua & alia eſt negatiua in eiuſdẽ terminis ꝓ qbus ſic ſit diſtributio: ita ꝙ ꝓ plurib⁹ in vna ſupponit q̄ȝ in alia nõ ſunt ꝓpõnes ꝯrie. v. g. ſi in illa: oĩs hõ currit ſiat diſtributio ꝓ maſculis & feminis. & in alia: nullus hõ currit: ꝓ maſculis tm̄ iſte ꝓpõnes nõ ſunt ꝯrie: oĩs hõ currit: nullus hõ currit. Nã ille ꝓpõnes poſito caſu poſſibili pñt eẽ ſimul vere: ſupponto. n. ꝙ nullus hõ maſculis ſit in rerũ nãa: & ꝙ multe mulieres ſint: ita ꝙ oẽs ille currãt: iſte ſt ſimul vere: oĩs hõ currit. nullus hõ currit. Iſta. n. eſt v͛a. oĩs hõ currit: q2 ſi ſit diſtributio niſi ꝓ feminis: & oĩs femina currit: q2 ſequiť. nullus hõ currit. ḡ nullus hõ currit: & añs ẽ verũ ꝑ caſuȝ. ḡ & ꝯñs: & poſito eodẽ caſu. iſte ſũt ſimul vere. oĩs hõ viuit: aliq̄s hõ nõ viuit: nec ꝓpõnes iſte ſunt ꝯdictorie: q2

D ſubiecta in iſtis nõ ſupponũt ꝓ eiſdẽ oĩno p̄ciſe. Et ſi dicať ꝙ Ariſt. vĩ h̄ dicere ꝯriũ: dicit. n. ꝙ vl̄is affirmatiua & vl̄is negatiua de eiſdẽ terminis ſunt ꝯrie: & exẽplificat ſic: oĩs hõ eſt albus: nullus hõ eſt alb⁹: qđ nõ eſſet niſi ille eẽnt ꝯrie. ℄ Dõz eſt ꝙ nõ oĩs vl̄is affirmatiua ꝯrlatur oĩ vniuerſali negatiue in eiſdẽ terminis: ſȝ reqritur ꝙ termini in illis ſupponãt p̄ciſe pro eiſdẽ: q́ qđ nõ ꝯtingit in ꝓpoſito. Neq̧ obſtat ꝙ Ariſ. exẽplificat in illis terminis: q2 ñi exẽpla nõ ponim⁹ vt ita ſint: ſed vt ſentiãt adiſcẽtes. Uñ ꝑ iſtas ꝓpõnes intelligit ꝓpõnes in qbus ſupponũt termini p̄ciſe ꝓ eodẽ vel pro eiſdẽ: & ſic forte fuit in lingua greca. ℄ Et ſi q̄rať: q̄ ḡ ſit ꝯria illi: oĩs hõ

E currit. dicať ꝙ hec eſt ſua ꝯria: oĩs hõ nõ currit: nec ẽ iſta nullus hõ currit: q2 termini in iſtis ſupponũt p̄ciſe ꝓ eiſdẽ: cũ in iſta: oĩs hõ nõ currit: ſiat diſtributio tã pro maſculis q̄ȝ ꝓ feminis: & in iſta: nullus hõ currit ꝓ maſculis tm̄. Iſto° opz dicere niſi dicať ꝙ maſculinũ genus ꝯcipit femininũ in nũero ſingulari: & in nũo plurali: ita ꝙ ſicut hec eſt vera ꝑ ꝯceptionez generũ vir & mulier ſunt albi: ita hec ẽ vera: mulier eſt

F In ꝯrijs q̄ requirantur. aliq̄s hõ. ℄ Scđo notã͂ ꝙ in ꝯrijs debẽt ſb̄a & ẽt p̄ta p̄ ꝓpꝛie ſuppõnes ꝑſonales ꝯrias: q2 in vl̄i affirmatiua p̄tum h̄z ſuppõnez ꝯfuſam tm̄ & in vl̄i negatiua p̄tum h̄z ſuppõnem ꝯfuſam & diſtributiuã eodẽ mõ quo pars p̄ti h̄z ſuppõnem & ꝑꝑ hoc vl̄is affirmatiua nõ ꝯrlatur vl̄i negatiue in qua p̄dicatũ vel pars p̄ti nõ h̄z ſuppõnem ꝯfuſam & diſtributiuã: & ꝑꝑ hoc iſte nõ ſunt ꝯrie: oĩs hõ eſt aĩal: oĩs homo aĩal non eſt: q2 illa negatiua p̄tũ ſupponit ꝯfuſe tm̄: q2 negatio ſubſequẽs ipſum non ꝯfundit. Siĩr iſta nõ ſunt ꝯrie: cuiuſlibet hominis aſin⁹ currit: & cuiuſlibet hoĩs aſinus nõ currit. Similiter iſta nõ ſunt cõtraria: oĩs homo h̄ñs filiũ diligit illũ: & oĩs hõ h̄ñs filium nõ diligit illũ: q2 ly illũ eſt pars p̄dicati: & in negatiua nõ ſtat ꝯfuſe diſtributiue: q2 quia relatiuũ capit ſuppõnem a ſuo añcedente: & ſuũ añs non ſtat ꝯfuſe & diſtributiue. vñ ſuppoſito ꝙ oĩs hõ h̄ñs filiũ habeat duos filios: vnum quẽ diligat alium quẽ odiat iſta eſt vera: oĩs hõ h̄ñs filiũ diligit illũ. & oĩs hõ h̄ñs filiũ nõ diligit illũ: de affirmatiua nõ eſt dubiũ q͂n illa ſit vera in iſto caſu: & ꝙ negatiua etiã ſit vera pz: q2 ſequitur: oĩs hõ h̄ñs filiũ non diligit illũ. ergo nõ oĩs hõ h̄ñs filiũ diligit illum: nec equipollent: ille ꝓpõnes: oĩs hõ h̄ñs filiũ nõ diligit illũ: & nullus hõ h̄ñs filiũ diligit illũ: ſingulares aũt h⁹ ꝓpõnis: nullus hõ h̄ñs filiũ diligit illum: nõ ſunt iſte: iſte hõ h̄ñs filium diligit illũ: ſed ſingulares ſue ſunt nõ iſte. hõ h̄ñs filiũ diligit illum: nõ iſte hõ h̄ñs filiũ diligit illũ: & ſic de ſingulis. ℄ 3° circa ꝯtradictoria eſt notandũ

G ꝙ in ꝓpõnibus h̄ñtibus ſubiectũ & p̄dicatũ terminos cões. dz vterq̧ terminus cõis in cõtradictorijs habere oppoſitos modos ſupponẽdi. Nã in vniuerſali affirmatiua ſbm ſupponit ꝯfuſe diſtributiue: & in ſua ꝯtradictoria vt in particulari negatiua ſbm ſupponit ꝑticulariter ſeu diſiunctiue. i. determinate. Et in vl̄i negatiua tam ſubiectũ q̄ȝ p̄dicatuȝ ſupponit ꝯfuſe diſtributiue: & in ꝑticulari affirmatiua ſibi ꝯtradicente ſupponit ꝑticulariter. i. determinate. Et ſic verificatur illa antiqua regula logicoꝝ. in ꝯdictorijs. ſ. h̄ñtibus taȝ ſbm q̄ȝ p̄dicatum terminos cões: termini h̄ñt oppoſitos modos ſupponẽdi. Et iſta regula dz itelligi de oppoſitis modis ſupponẽdi q̄ȝtum ad ſuppõnez mobilem & imobilez. Termin⁹ enim cõis ſupponẽs mobiliter in vno ꝯdictorioꝝ ſupponit imobiliter in reliquo ꝯdictorioꝝ: tñ in vniuerſali & ꝑticulari h̄ñtibus tã ſubm q̄ȝ p̄dicatuȝ terminos cões: & ptes terminoꝝ nõ ſupponũt modis oppoſitis. ita ꝙ iſte termin⁹ qui ſupponit mobilr in vna ꝓpõne nõ ſupponit imobiliter i alia vel ecõ: ille ꝓpõnes nõ ſunt ꝯrie: & ideo ille ꝓpõnes non ꝯdicunt. cuiuſlibet hoĩs aſin⁹ currit: & alicuius hoĩs aſin⁹ non

H currit: q2 ille termin⁹ aſinus q̄ ſe tenet ex pte p̄dicati i vtraq̧ ꝓpõne ſtat imobiliter: ſed ꝯdictoria hui⁹: cuiuſlibet hoĩs aſinus currit: eſt hec. alicuius hoĩs nõ aſinus currit. q2 in iſtis h̄ñt termini & partes terminoꝝ modos oppoſitos ſuppõnẽdi quantũ ſpectat ad mobilẽ & imobilem ſuppõnem: nec iſti ꝯtradicũt: oĩs homo h̄ñs filium diligit illum: & aliq̄s homo h̄ñs filium nõ diligit illũ: q2 li illum. in iſtis ꝓpõnibus nõ h̄z oppoſitos modos ſupponẽdi: & ꝑꝑ eãdem rõnez iſte ꝓpõnes non ꝯdicunt. Iſte hõ h̄ñs filiũ diligit illũ: & iſte hõ h̄ñs filiuȝ nõ diligit illũ: ſed iſte ꝯtradicunt. iſte hõ h̄ñs filium diligit illum: & non iſte homo habens filium diligit illum.

¶ Mani^m eſt qm̄ vna negó vni⁹ affirmatióis eſt: hoc.n. idē oȝ negare negóne qḋ affirmatio affirmauerit: ⁊ ꝺ eodē vel de aliquo ſingulariū vel de aliquo vliū vel vlr̄ vel non vlr̄. Dico āt vt ē ſoꝛ. alb⁹: nó ē ſoꝛ. alb⁹. Si āt aliqd aliḋ vl' ꝺ eodē vl' de alio: idē nó ē oppoſita: ſȝ ab ea diuerſa. Huic v̄o q̄ ē ois hó alb⁹ ē. illa q̄ ē nó ois hó alb⁹ ē. Illa v̄o q̄ ē aliqs hó alb⁹ eſt: illa q̄ eſt nullus hó alb⁹ eſt. illi āt q̄ eſt hó alb⁹ ē: illa q̄ ē nó eſt hó alb⁹: māifeſtuȝ eſt: ḡ qm̄ vni negóni vna affirmatio ē oppoſita.

ARGI. ¶ Pȝ āt ⁊ vni⁹ affirmatióis vnā eē negóneȝ idē.n. opȝ negóneȝ negare: qḋ affirmauit affirmatio ipa: ⁊ ab eodē: ſiue ſingulare ſit: ſiue vl'e: aut vlr̄: aut n̄ vlr̄ ſúptū. Qḋ ſi qppiā aliḋ ab eodē negauerit: aut idē ab alio: n̄ erit hec illi ſȝ alia ſāe oppoſita. Huic.n. ſocrates ē albus illa aduerſat' pfecto ſocrates n̄ eſt alb⁹. Et huic ois hó alb⁹ ē: illa nó ois hó alb⁹ eſt. Et itē huic aliqs hó alb⁹ ē illa nullus hó alb⁹ eſt: ⁊ huic rurſus hó alb⁹ eſt: illa hó alb⁹ non eſt. Dictū eſt igit' vnā affirmationē vni ꝯdictorie opponi negationi: ⁊ que nā ſint ille.

¶ Hec eſt 2ª pars ſcḋe pticule p̄ᵉ partis. in qua pħs oñdit q vni enúciationi ſolū ꝯdicit vna enúciatio. ⁊ oñdit illā ꝯne͂m vni affirmatiói eſt vna negatio tm̄ oppoſita: ⁊ hec eſt ꝯ. 19. h⁹ lib. que ꝓbat' ſic. Ois negatio illud idem negat qḋ affir° affirmat ⁊ de eodē: ſȝ illud qḋ affir° affirmat q̄cūqȝ affirmatio fuerit non ꝯuenit negare niſi vno° ergo ois affir° vna tm̄ vnā hȝ negationē ſibi oppoſitā: ⁊ affir° enim ⁊ negatio oppoſite oñt eſſe eiuſdē p̄dicati ⁊ de eodē ſubiecto: q ſi nó ſunt de eodē ſubiecto nó ſunt oppoſite ſed diuerſe ſolū. Iſte.n. ꝓpones. ſoꝛtes eſt alb⁹: plato nó eſt alb⁹ nó ſunt oppoſite ſȝ diuerſe. Et ponit exēpla pħs tā in vlib⁹ q̄ȝ in ſingularib⁹ q̄liter vni affirmationi eſt tm̄ vna negatio oppoſita dicēs q negatio hui⁹. ſoꝛ. eſt alb⁹: eſt ſoꝛ. non eſt albus: ⁊ negó huius ois hó eſt alb⁹ eſt iſta: nó ois hó eſt albus: ⁊ ſic de alijs.

¶ Qm̄ āt alie ſūt ꝯrie: alie ꝯtradictorie: ⁊ que ſunt hec dcm̄ eſt vel qm̄ nó ois vera vel falſa contradictio ⁊ q̄re vel qm̄ vera vel falſa eſt.

ARGI. ¶ Et ꝯrias alias eē: ⁊ q̄ ſint ēt ille. ⁊ itē ois contradictióis alterā partē verā: alterā falſā eē. Et cur ita ſit: ⁊ qm̄ rurſus vera eſt: aut falſa.

¶ Recapitulat ⁊ dicit manifeſtuȝ eſſe ex dictis q alique ſunt ꝓpoſitióes ꝯrie ⁊ alique ꝯdictorie: ⁊ que ſunt ille dcm̄ eſt ⁊ q̄ūo ſe hn̄t ad veritatem ⁊ falſitatem: dictum eſt q ꝯria pn̄t eē ſimul falſa ⁊ nunq̄ȝ ſimul vera: ⁊ q ꝯdictoria non pn̄t eē

b nec ſimul vera nec ſimul falſa. ¶ Notāda ſunt hic tria. Primum eſt q iſta ꝓpoſitio omni affirmationi eſt tm̄ vna negatio oppoſito. pót vno modo intelligi de oppoſitióe ꝯdictoria tm̄. ⁊ iſte intellectus ꝯcordat textui. vel poteſt itelligi de omni ꝓpoſitione indifferēter. ⁊ tunc oȝ intelligi ſic q ois affirmatio vna hȝ tm̄ vnaȝ negationē ſibi oppoſitā primo in eodem genere oppoſitióis. pn̄t.n. vni affirmatiói diuerſe negationes opponi diuerſis generib⁹ oppoſitionis. vt vna ꝯrie ⁊ alia ꝯdictorie. ⁊ in eodē genere oppoſitióis. ſed nó p̄. vt huic ois hó currit. ꝯdicūt iſta. qdā homo non currit. ⁊ ēt illa. nó

3 ois hó currit. ſed iſta. non ois hó currit. ꝯdicit ei p̄. ¶ Scḋo notā^m eſt q nó ois affirmatio ⁊ negatio de eodē ſubo ⁊ p̄dicato opponunt'. qꝛ ſub ꝯria ſunt affirmatio ⁊ negatio eiuſdem ſubi ⁊ p̄dicati. tm̄ ſub ꝯtraria non ſunt oppoſita qꝛ pn̄t ſimul eē vera. ¶ Tertio notā^m eſt q oppoſitio ꝓpónū accipitur duplr̄. Uno° large. Alio° ſtricte. ſtricte accipiēdo oppoſitionē. ſic ē ſolū ꝓpó iter affirmationē ⁊ negóneȝ eiuſdē p̄di de eodem ſbo. ⁊ hec oppoſitio ſic accepta eſt duplex. ſ. ꝯria ⁊ ꝯdictoria. Sȝ oppoſitio large accepta eſt inter ꝓpoſitióes que nó pn̄t eſſe ſimul vere ſiue ſint affirmatiue ſiue negatiue. ſiue vna ſit affirmatiua ⁊ alia negatiua. Et oppoſito ſic accepta idē eſt qḋ repugnātia ꝓpónum. ⁊ idē eſt repugnantia qḋ īpoſſibilitas. oēs.n. due ꝓpónes que non pn̄t eē ſimul vere repugnāt. Iſte.n. repugnat ſoꝛ eſt alb⁹. ſoꝛ. eſt niger. ⁊ iſte opponunt' large accipiēdo oppoſitionē. nullū aial currit. ⁊ ois hó currit. opponunt' large. ⁊ tm̄ nó opponunt' ꝯrie nec ꝯdictorie. Uerū tm̄ qm̄ alique ꝓpónes repugnāt opȝ q vtraqȝ illarū inferat ꝯdictionē alterius. Et non querat' q̄ūo iſte ꝓpónes repugnant. nullū aial currit. ois hó currit. dōm eſt q nó opponunt' ꝓprie loquēdo de oppóne. ſed reducunt' ad oppoſitionē ꝯrioruȝ. Et vlr̄ qm̄ añs ⁊ opp^m ꝯñtis conuertunt' qꝛ ꝯñs debite infert' ex añte. tunc añs ⁊ ꝯdictoriū ꝯñtis hn̄t legem ꝯrioꝝ. qꝛ pn̄t eē ſimul fl'a ⁊ nunq̄ȝ ſimul vera. Nunc āūt illa ꝯñtia eſt bona ois hó currit. ḡ aial currit. Iḋ iſte due ꝓpónes. nullum aial currit. ois hó currit hn̄t legem ꝯrioꝝ. qꝛ iſte ꝓpónes pn̄t eſſe ſimul falſe ⁊ nūq̄ȝ ſimul vere. ⁊ ꝯñs ⁊ oppoſitū añtis hn̄t legē ſubcōtrarioꝝ: qꝛ poſſunt eē ſimul vera. ⁊ nunq̄ȝ ſimul falſa. vñ qꝛ ſeq̄t' ois homo currit. ergo aial currit. iḋ iſte ꝓpónes. non ois hó currit. ⁊ aial currit. hn̄t legem ſubcōtrarioꝝ. Iſte.n. ꝓpónes pn̄t ſimul eſſe vere ⁊ nunq̄ȝ ſimul falſe. qḋ pȝ ſi añs eſt falſum ⁊ ꝯñs falſum: ⁊ ideo ſi ꝯñs ⁊ ꝯdictoriū añcedētis eſſent ſimul falſa ſequitur q añs ⁊ ꝯdictoriū ꝯñtis eſſent ſimul falſa: qḋ eſſet īpoſſibile ⁊ per ſimilē rónem añs ⁊ ꝯdictorium ꝯñtis non pn̄t eſſe ſimul vera. qꝛ ſi añs eſt verum ꝯñs eſt verum. iḋ ſi añs ⁊ ꝯdictorium ꝯñtis eſſent ſimul vera. ſequitur q duo cōtradictoria eſſent ſimul vera quod eſſet impoſſibile.

¶ Una āt affirmatio ē vel negó q̄ vnū de vno ſignat. vl' cū ſit vl'e vlr̄ vl' nó vlr̄. vt ois hó albus eſt: nó ois hó alb⁹ eſt. nullus hó alb⁹ eſt. quidā hó alb⁹ eſt. Si album vnū ſignificat.

¶ Ea āt vna ē affirmatio: ⁊ item vna negó: q̄ vnuȝ de vno ſignat: ſiue ſit/ſiue nó ſit vlr̄ vl'e vt ois homo albus eſt: non ois hó albus eſt: hó alb⁹ ē: hó albus nó ē: nullus hó albus eſt: quidā hó albus eſt: mó albū vnū ſignificet. ARGI.

¶ Hec eſt 3ª ps ſcḋe ptis vel pticule. in q̄ pħs remouet qḋdā dub^m. ⁊ eſt tale. qꝛ dcm̄ eſt q qm̄ ꝓpó eſt vna necē eſt alterā ptem ꝯdictióis eſſe verā ⁊ alterā falſā. poſſet aliqs dubitare q̄ ꝓpó eſt vna ⁊ q̄ nó ē vna. iḋ pħs oñdit q̄ ꝓpó eſt vna ⁊ que nó eſt vna. ⁊ p̄ oñdit que ꝓpó eſt vna. 2° q̄ nó eſt vna dicit ḡ q enúciatio ois eſt vna q̄ ſiḡt vnum de vno ſiue ſiḡt vnuȝ de vno vlr̄. ſiue nó vl'e. ⁊ h̄ dicit qꝛ poſſet aliqs credere q in ꝓpóne vlī ſignificet' vnū de plurib⁹ cū in ꝓpóne vniuerſali attribuit' p̄dicatuȝ oibus ꝯtentis ſub ſbo. ⁊ ēt vr̄ q in ꝓpóne vlī attribuit' vnū de plibus. ſed illud remouet p̄ h̄ q i ꝓpóne vlī attribuit' p̄tuȝ ſbo p oīb⁹ ſuppoſitis ſbti. ⁊ ita attribuit' vnū vni vel plurib⁹ vel p multis. illis tm̄ multis nó attribuit' p̄tum in ꝓpóne vlī q̄ȝuis ad ꝓpóneȝ vl'em ſeq̄tur attributio

p̄dicati multis. Ex h̄ notatur q multitudo ſuppoſitoꝝ pro quibus fit diſtributio in ꝓpóne vlī non ipedit vlitatem ꝓpónis vlis. qꝛ in ꝓpóne vniuerſali nó attribuit' p̄tuȝ ſuppoſitis ſbti. ſed ſolum attribuit' p̄tum ſubo p ſuppoſitis. ita q illḋ cui p̄tum attribuit' eſt aliud ab illis pro q̄bus attribuitur. l

¶ Si v̄o duob⁹ vnū nomē poſitū ē ex q̄b⁹ nó eſt vnū. nó ē vna affirmatio nec vna negó. vt

Margin notes (right column): k — Oppoſitio ꝓpónū 2^r accipitur.

ſiqs ponat hoc nomē tūica hoi ⁊ eq̄ ⁊ dicat. Eſt tunica alba. hic nō eſt vna negō nec vna affirmatio. Nihil.n. dr̄t dīc̄: tunica ē alba q̄ʒ equ⁹ eſt alb⁹: eſt hō alb⁹. Si ḡ he multa ſigni ficāt. ⁊ ſunt plures. manifeſtū eſt qm̄ ⁊ p̄ma multa ſignificat. vel nihil ſignificat. Neq̄ʒ.n. aliqd eſt hō equ⁹. Quare nec in his nec̄e eſt hāc qdē ꝯtradictionē verā eſſe: illā v̄o falſā.

ARCI. ℭ Nō ſi duob⁹ nomē ē vnū poſitū: ex qb⁹ vnū ñ ꝯſtat: nō ē vna affirmatio nec vna negatio: veluti ſi qſpiā nomē eq̄ ⁊ hoi poſuerit nomē tunicā hec oṙo tunica ē alba: ñ erit vna affir matio: nec ēt vna negō. hec.n. hō ⁊ equ⁹ ē albus nihil ab illa differre vr̄. at hec nihil ab hiſce dīt equ⁹ eſt alb⁹: ⁊ hō ē alb⁹. qd̄ ſi hee plā ſignāt ⁊ ſunt plēs: p3 ⁊ p̄mā illaʒ/ aut plura aut nihil ſignificare. nō eſt.n. aliqs hō equ⁹. Quare nec i his affirmatiōib⁹ negōnibuſue neceſſe eſt alteram verā: alteraʒ falſam eſſe.

ℭ Nūc oñdit que oṙo ſit vna poſſet aliqs credere q̄ ois oṙo ſit vna in qua vna vox attribuit̄ vni voci ſiue illa vox cui ſit attributio ſignēt vnū ſiue plura. Iſtō remouet p̄hs dicēs q̄ ad v̄itatē enūciatiōis nō ſufficit q̄ vna vox attribuat̄ vni voci. ſʒ reqrit̄ q̄ vox cui ſit attributio ſignēt vnaʒ ⁊ nō multa ⁊ ideʒ reqritur ex p̄te vocis que attribuitur. ſ. ex parte p̄ti. ſ. q̄ vox q̄ p̄tur ſignēt vnū ⁊ nō multa. ⁊ illud ꝓbat p̄hs. ⁊ illa eſt ꝯ 20. h⁹ li. q̄ nulla oṙo i q̄ pōit̄ termin⁹ equoc⁹ ē ſimplr̄ vna affir° vel vna negō. ꝓbat̄ ſic. nulla oṙo q̄ eſt oṙo plēs icōiuncte eſt ſimplr̄ vna affir° vel vna negō. ſʒ ois oṙo in qua pōit̄ termin⁹ equoc⁹ eſt oṙo plures icōiuncte. ḡ nulla oṙo in q̄ pōit̄ termin⁹ equoc⁹ eſt vna negō vel affir°. maior eſt nota ex p̄cedētib⁹. qꝛ enūciatio vna ſimplr̄ ⁊ enūciatio plēs icōiūcte opponūt̄: ⁊ minor declat̄ declatiōe exēplari ſic. Si h̄ nomē tunica iponit̄ ad ſignādū hoieʒ ⁊ equū. ⁊ dicat̄ tunica ē alba idē eſt dīc. ac ſi dicerē hō ē alb⁹ equ⁹ ē alb⁹. ſʒ h̄ oṙo hō ē alb⁹ equ⁹ ē alb⁹. ē oṙo plēs icōiuncte. ⁊ p̄ ꝯñs nō ē vna affir° nec vna negō. ⁊ p̄ ꝯñs i equoci ñ ē nec̄e vnā p̄tē ꝯdictiōis eē verā ⁊ reliquā falſā. Ex iſto lo° p̄t notari q̄ termin⁹ equoc⁹ iportat ſua ſignāta incōiūcte. ⁊ p̄ ꝯñs nec copulatiue nec diſiūctiue. ſʒ q̄uis idē ſit dīc tunica ē alba. ⁊ dīc hō eſt albus. equ⁹ eſt alb⁹ tm̄ iter iſta nō p̄t eē ꝯña aliq̄. nō n. ſeqt̄. tunica ē alba. ḡ hō ē alb⁹ aut equ⁹ ē alb⁹ nec eꝯ. qꝛ oṙo multiplr̄ non p̄t eē nec añs nec ꝯñs. nec oṙo q̄ eſt plēs icōiūcte p̄t eē ꝯñs.

A ℭ Sciē^m q̄ qdā libri h̄nt talē lr̄aʒ. ſi tunica iponit̄ hoi ⁊ eq̄. nihil refert dīc tunica ē alba. hō ē alb⁹. ⁊ equ⁹ eſt alb⁹. ſʒ h̄ lr̄a fl̄a ē. qꝛ ſupfluit h̄ ꝯiūctio copulatiua ⁊. Si tm̄ h̄ lr̄a inueniat̄ ⁊ aliqs vellet talē lr̄am exponere nō dʒ itelligere q̄ illa oṙo. tūica eſt alba ſignēt idē qd̄ h̄ copulatiua. hō eſt albus. ⁊ equ⁹ eſt alb⁹: ſʒ dʒ itelligere hāc idētitatē. q̄tū ad attributionē p̄ti vni⁹ de plibus nec dīt dicere. tunica ē alba. hō ē alb⁹. ⁊ equ⁹ eſt alb⁹ qꝛ in vtraq̄ʒ iſtaꝝ attribuit̄ vnū de plib⁹ ⁊ i h̄ ꝯueniūt. ſʒ in h̄ dīnt. qꝛ i copulatiua attribuit̄ vnū plib⁹ mediāte ꝯiūctiōe copulatiua. ⁊ in hac oṙone multiplici. tunica eſt alba. attribuit̄ vnū plibus icōiuncte: h̄ ē nulla ꝯiunctiōe mediāte. Et ex h̄ p̄nt notari q̄ ad q̄nē multiplicē nō eſt rñdēdū vnica rñſiōe. qꝛ ad oṙonē q̄ plēs oṙones ē icōiuncte nō eſt rñdēdū vnica rñſiōe. Si.n. q̄rat̄ vtrū hō ſit albus. equ⁹ ſit alb⁹. h̄ qd̄ eſt plures. nec ē rñdendū vnica rñſione ſʒ plib⁹.

Ca°.vi. ℭ In his ḡ q̄ ſt̄ ⁊ q̄ fcā ſunt nec̄e ē affirmationeʒ vel negōneʒ verā vel falſaʒ eē. In vl̄ib⁹ qdē vl̄r ſp̄ hāc verā, illā v̄o falſā. ⁊ i his q̄ ſt̄ ſingularia quēadmodū dcm̄ ē. In his v̄o q̄ i vl̄ib⁹ nō vl̄r dn̄r nō ē nec̄e. Dcm̄ āt ⁊ d̄ his.

ℭ In his igit̄ q̄ ſūt/ ⁊ fuerūt nec̄e ē affirmationē aut negōneʒ. verā vel falſaʒ eſſe: atq̄ʒ eaꝝ qdē q̄ vniuerſales vl̄r ſt̄ ſp̄ nec̄e ē alterā verā alterā falſā eē. ⁊ ſinglariū ēt vti diximꝰ: nā earū q̄ dicte ſt̄ nō vl̄r vl̄es: ñ ē nec̄e ē alterā verā alterā falſā eē. Atq̄ʒ de his ēt antea diximꝰ. ARCI.

ℭ Recapitulat̄ ſupi⁹ declarata. ſ. q̄ ꝓpōnes oppoſite de p̄nti ⁊ de p̄tō. neceſſe eſt q̄ vna ſit v̄a ⁊ alia falſa. ⁊ hoc tā in ꝓpōnibus vl̄ib⁹ q̄ʒ in ſingularib⁹. ſ. qñ affirmatio vel negatio eſt ꝓpō vl̄is. ⁊ altera ps ꝯdictionis p̄ticularis. ſʒ in vl̄ib⁹ nō vl̄r ſūptis non eſt nec̄e q̄ ſi affirmatio ſit v̄a q̄ negatio ſit falſa. nec ecōtra. vt p3 de ſubcōtrariis q̄ ponunt̄ ſimul eſſe vere ⁊ nunq̄ʒ ſimul falſe. q̄liter aūt eſt verum q̄ in illis de p̄nti ⁊ de p̄terito neceſſe eſt alterā p̄tē ꝯdictionis eſſe verā ⁊ alterā falſaʒ apparebit in ſequētibus. hoc.n. ē veꝝ i ꝓpōnib⁹ de p̄nti ⁊ de p̄terito: quarū veritas non dependet a futuro.

ℭ In ſingularib⁹ v̄o ⁊ futuris non ſimiliter.

ℭ In ſinglarib⁹ āt atq̄ʒ futurꝫ ñ ſil̄r res ſeſe hʒ. ARCI.

ℭ Hec ē 2ª ps p̄ncipalis h⁹. ca. in q̄ p̄hs oñdit q̄l̄r ꝓpōnes oppoſite de fu°° ſe h̄nt ad v̄itatē ⁊ falſitatē ⁊ ꝯtinet duas p̄ticulas. In p̄° oñdit q̄ in ſingularib⁹ de fu°° i mā ꝯtingēti abſolute loquēdo nll̄a eſt v̄itas d̄terīata ſicut i illis de p̄nti. In 2° ibi (Igit̄ oē qd̄ ē) oñdit quo hꝫ ꝓpōes de fu°° ſe h̄nt ad v̄itatē ⁊ falſitatē: ⁊ ꝯtinet duas p̄ticulas. In p̄° ꝓbat q̄ nō ē ſil̄ v̄itas in illis d̄ fu°° i mā ꝯtingēti ſicut i illis de p̄nti ducēdo ad ipoſſe q̄ oia que eueniūt de nec̄itate eueniunt. In 2° p̄te ibi. (ℭ Qd̄ ḡ ꝯtigit) ꝯcludit icōueniētia q̄ ſequunt̄ ex illo icōueniēti qd̄ ē. oia fu°° d̄ nec̄itate eueniūt. In p̄° p̄te p̄mittit ꝯnez ꝓbādā. 2° ꝓbat eā. ⁊ 3° remouet vnā falſā rñſioneʒ ibi. (At v̄o neq̄ʒ) p̄mittit ḡ ꝯnē dicēs q̄ i ſingularib⁹ d̄ fu°° nō ē ſil̄r. ſ. ſicut in illis de p̄nti ⁊ de p̄tō. ſ. q̄ in illis de futuro nō ē ſp̄ altera ps ꝯdictiōis determinate v̄a ⁊ reliqua determinate falſa.

ℭ Nā ſi ois affirmatio vl̄ negō v̄a vl̄ fl̄a eſt. ⁊ oē nec̄e ē eē vl̄ ñ eē. Si itaq̄ʒ hic qdē dicat futurū aliqd. ille v̄o ñ dicat hoc idē ip3 futurū mā^m ē. qm̄ nec̄e ē veꝝ dīc alteꝝ ipſoꝝ. ſi ois affirmatio v̄a vl̄ fl̄a ē. vtraq̄ʒ.n. ñ erūt ſil̄ i talib⁹. Nā ſi veꝝ ē dīc. qm̄ albū ē vl̄ nō albū: neceſſe ē albū eē vl̄ ñ albū. Et ſi ē albū vl̄ ñ albū veꝝ ē vl̄ affirmare vl̄ negare: ⁊ ſi ñ ē mētit̄. ⁊ ſi mētit̄ ñ ē. Quaꝛ nec̄e ē oēꝫ affirmatiōeʒ vl̄ negōnē verā eē vl̄ falſā. Nihil igr̄ nʒ eſt nʒ ſit neq̄ʒ caſu. nʒ vtrūlʒ nec erit nec nō erit aliqd ꝯtigēt. ſʒ ex nec̄itate oia ⁊ ñ ad vtrūlʒ. aut.n. q dīc ver⁹ ē aut q negat. ſil̄r.n. aut fiet vl̄ ñ fiet vtrūlʒ.n. n' magis ſic vl̄ ñ ſic ſe hʒ aut hēbit.

ℭ Nā ſi ois affirmatio vel negō v̄a eſt aut falſa: ⁊ oē nec̄e ē eē aut nō eē. Quare ſi qſpiā qdē dixerit qppiā fore: ali⁹ āt illd̄ idē ñ fore dixerit: nec̄e ē: vt p3: alteꝝ ipſoꝝ dicere veꝝ: ſi ois affirmatio vel negō vera ē aut falſa: in talibus.n. nō ſil̄ ambe fuerint vere. Nā ſi vere qſpiā dicit hoc albū: aut nō albuʒ eē: nec̄e eſt albū: aut ñ albū eē. et ſi ē albū aut ñ albū: veꝝ vtiq̄ʒ dicit affirmādo aut negando. ⁊ ſi oino ARCI.

ē:falſū dicit. ꝛ ſi falſū dicit ñ ē. Quare neceē ē affirmationē aut negōnē verā vel falſā eſſe.
Nihil ergo aut ē aut fit a fortuna: neq̄ ē q̄cq̄ꝫ qḋ eq̄ fieri ac nō fieri poſſit: neq̄ erit aut non erit q̄cq̄ꝫ: ſꝫ oia necio eueniūt: ꝛ nihil ē: qḋ eq̄ fieri ac non fieri poſſit: nā aut his dicit veꝝ q̄ affirmauit: aut is q̄ negauit: quare nō ē q̄cq̄ꝫ oīno talis nā. Eteni eſſet eq̄ fieret vel non fieret: id. n. quod eque fieri atq̄ nō fieri poteſt: nō magis ſic aut ſic ſeſe habet: aut habebit.

℄ Probat ꝯñē quā itendit. ꝛ eſt iſta. ꝙ nō oīs affirᵒ vel negatio in illis de fuᵗᵒ ē ṽa vel fl'a. ꝛ hec eſt ꝯ. 21. hᵘ lib. q̄ pᵣ per ipoſ'e ſic. Si oīs affirᵒ vel negō de fuᵗᵒ ſit ðteriate ṽa vel fl'a ſicut i illis ð p̄ñti. tūc oē illḋ qḋ eueniet de necitate eueniet. ḡ ꝛ c ꝯñs eſt ipoſ'e. ḡ ꝛ añs. p̄ pbat zᵗ iſtā ꝯñē ſeu icōueniens: zᵒ pbat ipoſſitatē ꝯñtis. pᵃ pbatio eſt talis ſi oīs affirmatiua ꝛ negatiua de futuro ſit deteriate ṽa vel fl'a. ḡ ſi vnᵘ dicat h̄ erit. ꝛ aliᵘ dicat. h̄ nō erit: opꝫ ꝙ vnᵘ iſtoꝝ dicat deteriate verū. ꝛ aliᵘ determinate falſum ꝛ mētiaᵗ nec pōt dici ꝙ vterq̄ iſtoꝝ dicat veꝝ cū ꝯdictoria nō poſſint eē ſimul ṽa. ꝛ ſic oia deteriate euenirēt. ꝛ p̄ ꝯñs nihil eueniret a caſu nᵉ ad vtrūlꝫ qḋ ē ipoſ'e. Iſta rō fūdaᵗ ſup h̄ ꝙ illa ꝯuertūᵗ. ꝑpō ē ðteriate ṽa. ꝛ dicēs eā dicit deteriate veꝝ. ꝛ ita iſta ſil'r ꝯuertunᵗ. ꝑpō eſt deteriate fl'a. ꝛ dicens eā dicit determinate falſum.

℄ Ampliᵘ ſi ē albū nūc: veꝝ erat dīe p̄ꝛio. q̄m̄ erit albū: q̄re ſp̄ v̄uꝫ fuit dīe qḋlꝫ eoꝝ q̄ fcā ſt̄ q̄m̄ erit: ꝙ ſi ſp̄ v̄uꝫ eſt dīe. q̄m̄ ē vel erit. nō p̄t hoc nō eē vel nō futuꝝ eē. qḋ āt nō potuit nō fieri ipoſ'e ē ñ fieri. ꝛ qḋ ipoſ'e ē ñ fieri neceē eſt fieri. Oīa ḡ q̄ futura ſt̄ neceē ē fieri. Nihil igiᵗ vtrūlꝫ erit nꝫ caſu. Nā ſi a caſu ñ ex necitate.

ARGI. ℄ Preterea ſi ē nūc aliq̄d albū: ṽe q̄ſpiā p̄us aſſeruiſſet ſi fore illḋ dixiſſꝫ. Quare ſp̄ eēt verūꝫ ſi diceret qḋuis eoꝝ q̄ fcā ſunt eē vl' fore. Qḋ ſi ſp̄ eēt veꝝ ſi diceret h̄ eē vel fore: fieri ñ p̄t vt iſtud nō ſit: aut nō oꝛiaᵗ. At qḋ fieri non pōt vt nō oꝛiaᵗ. id ipoſ'e eſt vt nō fiat: ſꝫ qḋ ipoſ'e eſt qḋ nō fiat: id fieri neceē ē: vniuerſa ḡ futura neceſſe ē fieri: q̄re nihil eſt oīno qḋ eq̄ fieri atq̄ nō fieri p̄t. Nec a fortuna q̄cq̄ꝫ eueniet. Sꝫ oia neceſſario fiunt: nā ſi fortuna q̄ppiam euenerit: id non neceſſario erit.

℄ zᵒ pbaᵗ eadē ꝯ ſic. ſi hec eſt mō ðteriate ṽa. h̄ eſt albū. ḡ h̄ p̄us fuit deteriate ṽa. h̄ erit albū. ꝛ eadē rōne hec ſp̄ fuit ṽa. hoc erit albū. ꝛ ſic de qlꝫ eoꝝ q̄ fcā ſunt ſp̄ fuit veꝝ dicere ꝙ ipſuꝫ erit. ꝛ ſi ſp̄ fuit veꝝ dīe ꝙ ip̄m erit nō pōt eē q̄n ipſum erit. ḡ nō p̄t nō fieri. ꝛ ipoſ'e eſt nō fieri: ꝛ p̄ ꝯñs neceē eſt fieri. oia ḡ q̄ fiunt de necitate fiūt. ꝛ p̄ ꝯñs nihil erit a caſu nec ad vtrūlibet. nā qḋ fit a caſu vel ad vtrūq̄ nō fit de neceſſitate.

B ℄ Notāda ſūt h̄ tria. p̄ ꝙ hec oꝛō fundaᵗ ſup hāc regulā. ꝑpō ṽa ſingularis de p̄tō eſt necia. arguiᵗ ſic. ſi hec de p̄tō mō eſt ṽa. hec fuit ṽa demr̄ando illā. h̄ erit albū. ḡ eſt necia hec fuit ṽa. h̄ eſt albū. ꝛ per ꝯñs nō pōt fieri nec aliter euenire.

C ℄ zᵒ notāᵐ eſt ꝙ ph̄s i iſtis rōnibᵘ nō capit necitatē p necitate ꝑpetua ſeu p v̄itate ꝑpetua. ſꝫ ſꝫ ꝙ dicit ieuitabilitatē p aliq̄ deteriato tp̄e. Ūñ illa ꝯña nō valꝫ. dicēs h̄ dicit veꝝ. ḡ neceſſe ē ſic euenire ſꝫ ꝙ neceē dicit ꝑpetuā veritatē. ſꝫ ſm ꝙ dicit ieuitabilitatē p aliq̄ deteriato tp̄e. ꝛ hec nō oꝫ itelligi ꝯñaiter neceſſe ꝛ nō poſ'e nō. Nā ſi neceē. i. ieuitabiliter ſit h̄

Neceſſitas i ꝑpōne q̄mō capiatur.

euenire p aliq̄ deteriato tp̄e. ḡ nō poſ'e eſt non euenire p illo tp̄e. ſꝫ nō ſeq̄ᵗ ſimpl'r ꝙ nō p̄t nō euenire. ℄ zᵒ notāᵐ ꝙ illa rō bñ pbat ꝙ nō ē deteriata v̄itas i illis ð futuro i mā ꝯtigēti ſicut i illis de p̄ñti. nā ſi eēt deteriata v̄itas i illis de futuro ſicut in illis de p̄ñti q̄ nō dependēt a futuro. ꝛ i illa de p̄ñti q̄ nō ðpēdēt a futuro ē ðteriata v̄itas. qḋ ē ieuitabile. qḋ pbatur ſic. ſit vna vera p nūc. ſeq̄tur ꝙ illa ð futuro ē ðteriate ṽa qḋ nō pōt p tunc nō eē. ꝛ ita ð q̄cūq̄ futuro nō p̄t euitari q̄n eēt futurū. ꝛ ſic oē futurū necio erit: accipiēdo neciūꝫ p determinato tp̄e. v. g. ſi ſoꝛ. nūc ſit albᵘ. hec ſoꝛ. ē albᵘ. ē ðteriate ṽa. q꞉ p tūc nō p̄t eſſe nō ṽa. Si ergo iſta. ſoꝛ. erit albᵘ fuit p̄us ita ðteriate ṽa. ſicut hec. ſoꝛ. ē albᵘ ē mō ṽa. tūc iſta. ſoꝛ. erit albᵘ fuit ita ðteriate ṽa ꝙ p tunc fuit ieuitabile q̄n ſoꝛ. erit albᵘ p aliq̄ deteriato tp̄e. ꝛ ſic in tp̄e p̄tō ꝑpinq̄ p̄ñti fuit deteriate veꝝ. ſoꝛ. erit albᵘ. ita ꝙ in qlꝫ tp̄e quātūcūq̄ remoto fuit h̄ deteriate ṽa. ſoꝛ. erit albᵘ. ex quo ſeq̄ᵗ. ꝙ ſp̄ verūꝫ fuit ieuitabile. ſoꝛ. aliq̄n fore albū. ꝛ ita ē de q̄cunq̄ alio fuᵗᵒ eadē rōne ꝙ ita ðteriatū ē ipꝫ fore aliq̄n ſicut mō ē ðteriatū ꝙ ſoꝛ. ē albᵘ. oē ḡ qḋ eueniet de necitate eueniet: ꝛ nᵗ a caſu.

℄ At vō nec q̄m̄ neutrū veꝝ eſt ꝯtigit dicere vt q̄m̄ nꝫ erit nꝫ ñ erit. Primū. n. cū ſit affirmatio falſa erit negatio nō ṽa. Et cūꝫ hec ſit falſa. ꝯtingit affirmationē non eſſe veram.

℄ At vō neq̄ dicere q̄ſq̄ꝫ pōt neutruꝫ eē veꝝ. veluti neq̄ fore: neq̄ nō fore. p̄rimo nāq̄ cū affirmatio vera nō eſt: negatio vera nō erit. ꝛ cum hec ē falſa: ſit vt affirmatio nō ſit ṽa. ARGI.

℄ Remouet icidētal'r fl'aꝫ r̄ñſionē. q̄ poſſet eē talis. ꝙ i ꝑpōnibᵘ de futuro in mā ꝯtigēti neutra eſt ṽa q꞉ i talibᵘ vtraq̄ pˢ ꝯdictiōis ē fl'a. Illud remouet ph̄s pbās ꝙ nō vtraq̄ pˢ eſt fl'a in ꝑpōnibᵘ de futuro in mā ꝯtingēti. ꝛ hec eſt ꝯ. 22. hᵘ li. q̄ pbaᵗ dupl'r. p̄ ſic. ſi aliq̄ ꝑpō affirmatiua ſit falſa ꝑpō negatiua q̄ ſibi ꝯdicit eſt vera. ꝛ ſi aliq̄ negatiua ſit falſa ꝑpō affirmatiua q̄ ſibi ꝯdicit eſt ṽa. ḡ ſi illis de futuro i mā ꝯtingēti vtraq̄ pˢ ꝯdictiōis ſit falſa: ſeq̄tur ꝙ in eiſdē vtraq̄ pars ꝯdictionis hic eſt vera. qḋ eſt ipoſ'e. ergo ꝛc. Quidam dicunt ꝙ ph̄s remouet r̄ñſionē qua pōt r̄nderi ꝙ in talibus de futuro neutra pars ꝯdictiōis ē ṽa. ꝛ hoc vꝫ l'ra ſonare dicēs ſic ꝙ neutrū eſt veꝝ nō ꝯtingit dīe. q̄m̄ nec erit nec non erit. Et ſm hoc vꝫ idē itelligere p̄ illā. hoc nō erit. ꝛ p̄ iſtā verū eſt ꝙ hoc nō erit. ꝛ tñ rō ſuo pbat ꝙ in talibᵘ non vtraq̄ pˢ ꝯdictiōis eſt falſa. vꝫ eſſe dicēdū ꝙ pbat ꝙ non eſt verūꝫ dicere ꝙ neutra pˢ ꝯdictionis eſſet vera p̄p hoc ꝙ vtraq̄ pˢ ꝯdictionis eſt falſa. Unde ph̄s ponit hoc directe ꝙ in talibᵘ non vtraq̄ pars contradictionis eſt falſa.

℄ Adhuc ſi verū ē dicere q̄m̄ albū ē ꝛ magnū oportet vtrūq̄ eē. Si vō erit cras. oꝫ eē cras. Si āt neq̄ erit neq̄ nō erit cras. nō erit vtrūlibet: vt nauale ē belluꝫ. oꝫ. n. neq̄ fieri nauale bellum neq̄ non fieri nauale bellum.

℄ Et inſup ſi vere q̄ſpiā dicit albū q̄ſpiā eſſe ſimul ꝛ magnuꝫ: neceē eē vtrūq̄: ꝛ ſi ṽe dicit cras fore: opꝫ illḋ cras fore: qḋ ſi nꝫ erit cras neq̄ nō erit: nō erit id in rōne reꝝ: qḋ eq̄ fieri atq̄ nō fieri p̄t: veluti naualis pugna. opꝫ enim neq̄ fieri neq̄ nō fieri pugnā naualeꝫ. ARGI.

℄ zᵒ pbaᵗ eadē ꝯ ſic. ꝛ ſupponiᵗ ꝙ oē qḋ eſt verū de futuro erit verū q̄ñq̄ de p̄ñti. ꝛ qḋ nō eſt veꝝ de futuro nō erit veꝝ de p̄ñti. v. g. ſi erit verū ꝙ aliq̄d erit albū ꝛ nigrū erit aliquādo verū dicere de iſto ꝙ eſt albū ꝛ nigrum. ꝛ ſi verū erit dicere quoniā hoc erit cras albū ꝛ magnū. ꝛ tunc erit verum dicere de preſenti hoc eſt album ꝛ magnū. ꝛ ſi non eſt verū

dicere de futuro nunq̃ erit verum dicere de preſenti. ⁊ hoc arguitur ſic. In ꝓpõnibus de futuro vtraq; pars ꝯdictionis eſt falſa. hoc erit hoc non erit. ergo vtraq; iſtarũ eſt falſa de preſenti: hoc eſt. hoc nõ eſt. ⁊ ſi hec eſt falſa hoc non eſt. tunc hoc non eſt. ⁊ ſi hec ſit falſa hoc non eſt. tunc hec non eſt vera. ⁊ ita ſi iſta duo ſunt ſimul falſa. hoc eſt hoc nõ eſt. ⁊ ſic aliquãdo erit verũ ꝙ nec hoc eſt. nec hoc nõ eſt. qḋ eſt impoſ̃e exẽplificat de nauali bello. Si .n. vtraq; eaꝝ eſt falſa. nauale bellũ erit. nauale bellũ non erit: ⁊ ſi vtraq; iſtarum erit falſa. tunc erit veꝝ ꝙ nec nauale bellũ eſt. nec ꝙ nauale bellũ nõ eſt. qḋ eſt impoſ̃e. Iſta rõ fundatur ſuꝑ duas regulas. ꝑma ꝙ oĩs ꝓpõ vera de futuro hꝫ aliquã ꝓpõnem verã de preſenti: que quãq; erit vera. Alia regula eſt ꝙ ꝓpõnem eſſe falſam cõuertitur cum ꝯdictorio iſtius ꝓpõnis. vbi gr̃a. iſta ꝓpoſitio. ſoꝛ. eſt. eſt falſa ⁊ cõuertitur cũ iſta ſoꝛ. non eſt. igiť ſi vtraq; iſtaꝝ ſit falſa. hoc erit. hoc nõ erit. ideo vtraq; iſtarũ eſt falſa iſtis demonſtratis. hoc erit. hoc non erit. cõuertitur cum iſta. hoc erit. hoc non erit. ¶ Circa primam regulã eſt ſciendũ ꝙ omnis ꝓpõ ſingularis que eſt de ſubiecto ſingulari ſimplici vera de futuro habebit aliam de pñti verã in eiſdeꝫ terminis que aliqñ erit vera. vt ſi hec ſit vera de futuro antixp̃s erit. hec de pñti aliqñ erit vera. ſ. antixp̃s eſt. ſꝫ ſi ꝓpoſitio ſit vera de futuro. ⁊ hẽat terminum cõem pro ſubo vel ſingularẽ cõpoſitum ex ſubo cõi vel ex ꝓnomine demõſtratiuo ⁊ non cõi. nõ opꝫ ꝙ ſi ꝓpoſitio ſit vera de futuro ꝙ habeat aliquã de pñti in eiſdeꝫ terminis que aliqñ eſt vera. iſta .n. erit vera. albũ erit nigrum. ⁊ hec nunq̃ erit vera. hoc albũ eſt nigrũ. ſed in tali ꝓpoſitione de futuro vere correſpondet aliqua de preſenti in qua ſubijcitur ſubiectũ ſimpliciter reſpectu eiuſdẽ predicati. vt illa. album erit nigrũ. habebit illam de preſenti verã. hoc eſt nigrum demonſtrando ſubiectũ albedinis. ⁊ illa. hoc album erit nigrum. habebit talem de preſenti veram. hoc eſt nigrum.

A Nõ pulcherrimum dictum.

¶ Que ḡ ꝯtingũt icõueniẽtia hec ſũt ⁊ hmõi alia. Si oĩs affirmatiõis ⁊ negatiõis vł̃ i his q̃ in vl̃ib⁹ dñr vl̃r. vel i his q̃ ſunt ſingularia neceſſe eſt oppoſitaꝝ hãc verã eẽ. illã vͦ falſaꝫ. Nihil aũt vtrũlibet eẽ in his que ſunt ⁊ que fiunt ſed oĩa eſſe vel fieri ex neceſſitate.

ARGI. ¶ Ea igiť abſurda q̃ eueniũt hec ſſ: ⁊ iſtiuſmodi cetera. Si nec̃e ẽ enũciatiõnũ oppoſitaꝝ tã i vl̃ib⁹ vl̃r. q̃ꝫ i ſingl̃arib⁹: alterã verã: alterã falſã eẽ. nihil iquã i his eẽ q̃ fiũt: qḋ eq̃ fieri atq; nõ fieri poſſit: ſꝫ eẽ ac fieri nec̃io cũcta.

¶ Hec eſt ſcḋa particula prime particule in qua phs oſtendit incõuenientia que ſequuntur ex illo inconueniẽti. quod eſt ꝙ oĩa que eueniunt de neceſſitate eueniẽt. Et cõtinet duas particulas. In ꝑma ponit illud eſſe incõueniens per impoſ̃e deducẽdo ad ĩpoſſibilia que ſequunť ad hanc. oĩa que eueniunt de neceſſitate eueniunt. In ſecunda ibi (Q; ſi hec non ſunt) probat ideꝫ oſtenſiue. In prima ꝑticula cõcludit inconuenientia ⁊ remouet duas falſas rñſiones. dicit ergo primo ꝙ hec incõuenientia. ⁊ hmõi ſunt que ſequũtur. ſi detur ꝙ tam in vl̃ibus q̃ꝫ ſingularibus de futuro determiata altera pars ꝯdictionis eſt vera ⁊ altera falſa. quia ſi ſic eſſet alterũ ꝯtradictoriorũ erit neceſſario verũ ⁊ alterum falſum. ⁊ ſic nihil fiet a caſu nec ad vtrũlibet. ſed omnia que ſunt de neceſſitate ſunt. ⁊ oĩa que fient de neceſſitate fiẽt. quod eſt inconueniens. hec ꝯſequentia patet ex precedentibus.

¶ Quare ñ oportebit neq; ꝯſiliari neq; negociari: qm̃ ſi h̃ facim⁹ erit h̃. Si ñ hoc: ñ erit h̃.

ARGI. ¶ Quare nec ꝯſultare op⁹ ẽ, nec aggredi res agẽdaſ: veluti ſi hoc qdẽ fecerim⁹, eueniet h̃ ſi hoc vero nõ fecerimus non eueniet hoc.

¶ Ex h̃ incõueniẽti ꝙ oĩa q̃ eueniẽt de nec̃itate eueniet deducit ad iſta duo icõueniẽtia. Uñ ponit iſtã ꝯnẽ q̃ ẽ. 2 3. h⁹ lib. ꝙ nõ oĩa q̃ eueniũt de nec̃itate eueniũt h̃ ꝯ pꝛobať ꝑ impoſ̃e. 2ͦ oñſiue ibi (Q; ſi h̃ nõ ſit) ꝓbat 3ͦ ꝯnẽ. ꝑ deducẽdo ad impoſ̃e. i. ad duo icõueniẽtia. Prim̃ eſt ꝙ non oportebit de aliq̃ ꝯſiliũ accipe. ⁊ illud ſeqtur. q: vt ꝓbatũ eſt. 3ͤ ethi. ꝯſiliũ nõ eſt de his vł̃ ex his q̃ ſt ex nec̃itate: ſꝫ ſolũ d̃ ꝯtingẽtib⁹ eẽ vel nõ eẽ: q̃ ſt in nr̃a ptãte. Scḋꝫ icõueniẽs ẽ ꝙ oẽs actiões humane q̃ ſt ꝑꝑ aliquẽ finẽ erũt ſupflue: q: ſiue operenť ſiue nõ operentur eueniẽt fines q̃s itẽdim⁹: ſꝫ h̃ eſt ꝯ mentẽ hoĩuꝫ q negociant ⁊ ꝯſiliant. q: ea cã dñr ꝯſiliari ⁊ negociari vt fines intẽti eueniãt. ⁊ ꝑꝑ aliũ ⁊ alium finẽ hoĩes negociãť ⁊ ꝯſiliant. Cap. 6. ⁊ alibi. ſepius.

¶ Nihil .n. ꝓhibꝫ i milleſimũ ãnuꝫ hũc qdeꝫ dicẽ h̃ futuꝝ eẽ. hũc vͦ nõ dĩe. Quare ex neceſſitate erit qḋlꝫ eoꝝ qḋ veꝝ erat dicẽ tũc.

ARGI. ¶ Nihil .n. ꝓhibꝫ ⁊ ãnos vſq; cẽties cẽtũ, vnũ hoc foꝛe: alteꝝ nõ foꝛe dicẽ: vt neceſſario ipſoꝝ eueniat alteꝝ: qḋ qdẽ vere tunc diceret.

¶ Remouet duas falſas rñſiões q̃ poſſent dari ad rõnẽ ſuam ſupi⁹ poſitã q̃ fuit iſta. ſi ſit determiata v̈itas ĩ illis de futuros tũc ſi aliqs dixerit ꝙ h̃ eueniet. ⁊ ali⁹ dixerit ꝙ h̃ nõ eueniet. nec̃e eſt alteꝝ eẽ veꝝ: ⁊ ita alteꝝ d̃ nec̃itate eueniet. Ad iſtã rñſionẽ rñdet aliq ſic: ꝙ ſi aliqs affirmaret aliqd euenire ſic. ⁊ aliqs negaret idẽ. nec̃e eſt alterũ dixiſſe verũ. Si fiat ſmo de ꝓpinquo futuro ⁊ nõ de remoto. Iſtã rñſionẽ remouet dicẽs ꝙ nõ eſt diĩa ſiue fiat ſmo de ꝓpinquo ſiue de remoto quãtum ad inconueniens cõcluſum. nihil .n. refert dicere ꝙ aliqd verũ eſt nunc. ⁊ idẽ dicere ante milleſimũ annuꝫ.

¶ At vͦ nec hoc dĩt ſi aliqs dixerit ꝯdictionẽ vel nõ dixerit. maĩm̃ eſt .n. q: ſic ſe hñt res. vt ſi h̃ qdẽ affirmauerit ille vͦ negauerit. nꝫ .n. ꝑꝑ affirmare vł̃ negare erit vł̃ nõ erit. nec in milleſimũ ãnũ magis q̃ꝫ i q̃ꝫtolꝫ tp̃e. Quare ſi i oĩ tp̃e ſic ſe hẽbat vt vnũ v̈e diceref nec̃e ẽ h̃ fieri. ⁊ vnũqḋq; eoꝝ q̃ fiũt ſic ſe hĩe vt ex nec̃itate fieret. qñ .n. v̈e dicit qs qm̃ erit. ñ pt nõ fieri. ⁊ qḋ fcm̃ eſt veꝝ eſt dicẽ ſp qm̃ erit.

ARGI. ¶ At vͦ neq; qcq̃ refert ſi qppiã dixere ꝯdictionẽ ipſa vel nõ dixere. Pꝫ .n. ita res ipas ſeſe hĩe: ⁊ ſi ñ alter qcq̃ꝫ affirmabit. alter negabit. ñ .n. q: affirmatio dcã ẽ: aut negatõ: iõ res erit: aut nõ erit: nꝫ magis ſi ad ãnos vſq; cẽties cẽtũ: q̃ꝫ q̃ꝫto tp̃e foꝛe aut nõ foꝛe dicat. q̃re ſi i oĩ tp̃e ꝯdictio ſic ſe habebat: vt altera ps ipſi⁹ ſit v̈a: nec̃e erat hoc fieri ⁊ vnũqḋq; eoꝝ q̃ fuere: ſic ſp ſt ſe hẽbat, vt nec̃io fiat. nã ſi vere qſpiaꝫ dixit, hoc foꝛe: fieri neqt vt nõ oriať ipſuꝫ atq; eueniat: ⁊ ſi euenit atq; eſt oꝛtum ſemꝑ antea veꝝ erat ipſum dicere foꝛe.

¶ Remouet 2ᵃᵐ rñſionẽ. q: poſſꝫ aliqs dicere ꝙ ſi aliqs affirmaret aliqḋ futurũ ꝯtĩgẽs. ⁊ ali⁹ negaret illud idẽ. ꝙ tũc neceſſe eſt alteꝝ iſtoꝝ dĩe veꝝ determiate. ſꝫ h̃ ẽ ꝑꝑ eoꝝ dicẽ. ⁊ ñ q: alteꝝ iſtoꝝ ẽ determiate veꝝ. ſ. affirmatio vel negatio. Iſtã rñſionẽ remouet dicẽs ꝙ ꝑꝑ dĩe alic⁹ nec magis nec minus eueniẽt. ſꝫ i eo ꝙ res ẽ vel nõ eſt dr̃ oꝛo vera vel falſa. Uñ nihil refert dĩe h̃ ẽ veruꝫ. h̃ erit ante milleſimũ ãnũ vel ꝑus ⁊ iõ ſiue ſit determiatũ ꝙ h̃ erit ſiue ſit determinatũ ꝙ hoc non erit oĩa fiẽt ex neceſſitate: ⁊ nihil a caſu nec ad vtrũlibet ⁊c.

¶ Q̄ȥ ſi hec ñ ſīt poſſia videmus.n.eē pn͞m futu roȝ ⁊ ab eo qd̄ ꝯſiliamur atq̄ agim⁹ aliq̄d.

ARGI. ¶ Si.n.hec eē nequeūt.videm⁹.n.principiū futuroȝ:⁊ deliberādo q̄ppiā atq̄ agēdo.

¶ Hec eſt 2ª pars hui⁹ ſcd̄e p̄ticule in q̄ oſtenſo ꝑ ipoſſe ꝙ nō oia quo eueniūt de necītate eueniūt.oñdit idez ꝑ rōnes oñ ſiuas.⁊ dicit primo ꝙ ſi p̄dicta nō ſūt poſſia.tñ ꝓbaꝛ ꝓpoſitū alia via.⁊ ꝓbat dupl'r ꝙ nō oia q̄ eueniūt de neceſſitate eue niunt.p⁹ rō eſt hec.Illa quoȝ nos ſum⁹ p̄nª non ſunt de ne ceſſitate.ſȝ quoꝝdā futuroȝ nos ſum⁹ p̄ncipia.ḡ quedā fu tura de necītate nō eueniūt.⁊ ꝑ ꝯñs nō oia q̄ eueniūt de ne ceſſitate eueniūt.maior p;.qm̄ ſum⁹ nos dñi nr̄oȝ actuū ita ꝙ in libera ptāte eſt agere q̄dā vel nō agere:ſȝ manifeſtū eſt ꝙ talia quoȝ nos ſumus p̄ncipia non de neceſſitate eue niunt. Si.n.talia de necītate eueniūt.oia ꝑ que in ꝯuerſatio ne hūana hoies eliciunꝛ ad bona ⁊ retrahūꝛ a malis eēnt inutilia ⁊ ſuperflua:cuiuſmodi ſunt ꝑſuaſiones ⁊ deprecatio nes.cōiurationes.periurationes ⁊ remunerationes.Si.n.oia que agim⁹ de neceſſitate agim⁹ ſiue fierēt ꝯiurationes ſiue ꝑſuaſiones ſiue nō fierent.nihil minus agem⁹ oia.Et ſic oia q̄b⁹ hoies alliciunꝛ a bonis ⁊ retrahunꝛ a malis eſſent ſup fluaːqd̄ eſt incōueniēs:⁊ ſic p; ma.⁊ mi. p; ēt.ſ.ꝙ nos ſum⁹ p̄nª q̄ꝛūdā futuroȝ.nā nos ꝯſiliamur de agēdis a nobis.ſȝ ñ ꝯſiliamur niſi de his q̄ ſīt i nr̄a ptāte.i.quoȝ nos ſum⁹ p̄nª.

¶ Et qm̄ eſt oino in his que nō ſp̄ actu ſūt eē vel nō eſſe poſſe vt in q̄bus vtrunq̄ ꝯtingit ⁊ eſſe ⁊ nō eē.Quare ⁊ fieri ⁊ nō fieri.

ARGI. ¶ Et oino id qd̄ ſil'r eē atq̄ nō eē pōt eſſe inte rea q̄ nō ſp̄ ſunt actu. In q̄b⁹ vtrunq̄ ⁊ eē in quā ⁊ nō eē ꝯtingit:q̄re ⁊ fieri ⁊ non fieri.

¶ Oñſo in reb⁹ hūanis ꝙ nō oia q̄ eueniūt de neceſſitate eueniūt.oñ dit idē in alijs reb⁹ ꝙ nō oia q̄ eueniunt de neceſ ſitate eueniūt.Et eſt rō talis.q̄cūq̄ pñt fieri ⁊ nō fieri illa de neceſſitate nō eueniūt.ſȝ multa q̄ eueniūt pñt indr̄nter fieri ⁊ nō fieri:ḡ multa q̄ fiūt nō de neceſſitate fiunt.maior ē de ſe manꝰ.minor p; ꝑ rōnē.⁊ ꝑ exēplo ſenſibilia.ꝓ ſic.Quecūq̄ nō ſunt ſp̄ actu pñt eē ⁊ nō eſſe aliq̄n.vel ſp̄ eſſent vel ſp̄ non eēnt.⁊ ꝑ ꝯñs nō pñt fieri ⁊ nō fieri.q: talia nō pñt eē vel nō eſſe niſi ꝑ eoȝ fieri vel non fieri.In q̄bus ḡ ꝯtingit fieri ⁊ nō fieri in eiſdē ꝯtingit eē ⁊ nō eſſe ⁊ econuerſo.ergo talia nō ex neceſſitate fiūt vel ſunt.ſȝ in eis eſt nā poſſitatis ꝑ quā indif ferenter ſe hñt ad fieri vel nō fieri.⁊ ad eſſe ⁊ nō eſſe ⁊c.

¶ Et multa alia nobis manifeſta ſīt ſic ſe hñtia. vt qm̄ hāc veſtē poſſe ē icidi.⁊ ñ icidit:ſȝ pri⁹ exteriit.Sil'r āt ⁊ nō icidi poſſe eſt.Nō.n.eēt pri⁹ eā exteri niſi eēt poſſe nō icidi.Quare ⁊ i alijs futuris quecūq̄ ſm potētiā dñr hmōi: manifeſtū eſt qm̄ nō oia ex neceſſitate vl' ſūt vel fiūt.Sȝ alia q̄dē ad vtrūlibȝ ⁊ nō magis vl' affirmatio vel negatio vera ē.alia vō ma gis quidem hñt in plurib⁹ alteruȝ.Sed ꝯtin git fieri alterum.alterum autem minime.

ARGI. ¶ Et reȝ cōplures ita ſeſe hñtes ipſis oculis cernim⁹.Nā vt h exēplo ꝑcipiaꝛ/veſtimētū hoc poſſe ē ſcindi:⁊ nō ſcideꝛ:ſȝ ipe poſt ꝯte reꝛ.ſil'r ⁊ nō ſcindi poſſe ē:nō.n.poſſet tpe p⁹ ꝯtritū fore:ſi ſcindi nō poſſȝ.Quare ⁊ i alijs ita eſt reb⁹:q̄cūq̄ talē potētiā ſubeūt.Si igiꝛ inquā hec fieri nequnt:p; ñ oia necīo vel eē vel fieri:ſȝ q̄dā talia eē:vt eq̄ fieri atq̄ nō fie ri poſſint.de q̄b⁹ nō eſt magis affirmatio q̄ȝ negatio va.q̄daȝ eſſe hmōi/vt ipſoȝ magis q̄dez ⁊ plerunq̄ alteȝ eueniat. Poſſit tñ ⁊ alterum euenire:alterum vō nō euenire.

¶ Eadez m noȝ ꝓbaꝛ ꝑ exēpla ſic.Accipiaꝛ vna noua veſtis manu͞m eſt ꝙ poſſe eſt eādē icidi.q: ex p̄te veſtis nihil obuiatꝛ nec ēt aliq̄d obuiat ex p̄te agētis q̄re nō poſſit incidi.poſſe eſt ēt eandē veſtē nō icidi:qd̄ ꝓbatur:q: poſſe eſt illā veſte idui. ⁊ per ꝯñs eſt poſſe eā exteri.i.vetuſtate eā corrūpi.ſȝ ſi exte raꝛ nō icidiꝛ.⁊ ꝑ ꝯñs poſſe eſt eādē nō icidi.ḡ vtrūq̄ ē poſſe. ſ.eandē veſtē icidi ⁊ nō icidi ⁊ ꝑ ꝯñs nō eſt neceſſe eā incidi nec eſt nec̄e eā nō icidi.Et ex h̓ ꝯcludit ph̄s ꝙ ſil'r in alijs fu turis q̄ nō ſp̄ ſunt actu.ſȝ i poª manu͞m eſt ꝙ nō oia ex neceſſi tate ſīt vel fiūt.ſȝ eoȝ q̄daȝ ſe hñt ad vtrūlibet q̄ eq̄l'r ſe hñe ad affirmationē vel negationē.Alia vō ſūt in q̄b⁹ alteȝ ꝯdi ctorioȝ ꝯtigit vt in plib⁹ ⁊ reliquū vt in paucioꝛib⁹.ſȝ in oi bus talibus eſt ptās ad eē vel nō eē.ad fieri vel nō fieri.

¶ Igr̄ eē qd̄ ē qn̄ ē ⁊ ñ eē qd̄ ñ ē qn̄ ñ ē nec̄e ē. Sȝ ñ oē qd̄ ē nec̄e eſt eē:nec qd̄ ñ eſt nec̄e eſt ñ eē.Nō.n.idē ē oē qd̄ ē eē necīo.⁊ necīo qn̄ eſt ⁊ ſimpl'r eē ex necītate.Sil'r āt ⁊ i eo qd̄ ñ eſt.Et in ꝯdictiōe eadē rō ē eē q̄dē vel nō eē oē nec̄e ē ⁊ futurū eē vel nō eē.nō tñ ē diuidē tē dīcē alteȝ necīo.Dico āt nec̄e q̄dez futurū eē bellū nauale cras.vl' ñ eē futuȝ.Sȝ nō fu turū eſſe cras nauale bellū nec̄e eſt vel nō fu turū eſſe.futurū āt eſſe vel nō eſſe neceſſe eſt.

¶ Neceſſe eſt igiꝛ id qd̄ ē/qn̄ eſt/eſſe:⁊ id qd̄ ñ eſt/qn̄ nō eſt/nō eſſe:nō tñ:aut oē qd̄ eſt/eſſe: aut oē qd̄ nō eſt/nō eē/nec̄e ē.nō.n.idē eſt oē qd̄ eſt necīo eē/cū eſt:⁊ ſimpl'r neceſſario eē: ⁊ de eo qd̄ nō ē/ſilī mō:⁊ in ꝯtradictiōe ēt rō eadē eſt.oē nāq̄ nec̄e eſt eſſe aut nō eſſe:⁊ itē fore aut nō fore:non tñ nec̄e eſt diſiuncte alte rū fore veluti nec̄e eſt q̄dez pugnā naualem cras fore.aut nō fore:non tñ fore pugnā na ualem cras neceſſe:neq̄ rurſus non fore. at tamen fore/aut non fore neceſſe eſt. ARG

¶ Hec eſt 2ª p̄ticula ſcd̄e p̄tis p̄ncipalis in q̄ oñdiꝛ q̄liter ꝓpō nes de futuro in mā ꝯtigēti ſe hñt ad vitatē ⁊ falſitatē.⁊ ꝯti net tres p̄ticulas.In p̄ª oñdit q̄l'r in hȝ ꝓpōnib⁹ eſt determi nata vitas.In 2ª ibi(Quare qm̄)oñdit quō in ipſis non eſt determiata vitas.In 3ª ibi(Quare ꝯcludit duo correlaria) In p̄ª ergo p̄te ponit duos modos in ꝓpōnib⁹ de futuro q̄ bus in mā ꝯtingēti eſt determiata vitas.Prim⁹ modus ē ꝙ in ꝓpōnib⁹ de futuro limitatis ⁊ determiatis ad mēſurā ad quā res futura hēbit eē eſt vitas determiata.ſicut in illis d̄ p̄ñti ⁊ de p̄to.v.g.ſicut iſte ꝓpōnes de p̄ñti ſūt ve.oē qd̄ eſt qn̄ eſt nec̄e eſt eē.ſil'r eē qd̄ nō ē dū nō ē nec̄e ē nō eē.Ita iſte ꝓpōnes de futuro ſūt determiate ve.oē qd̄ erit nec̄e eſt fore qn̄ erit.ſil'r iſta eſt va.oē qd̄ nō erit neceſſe erit nō fore qū ñ erit:ſicut hec ē falſa.oē qd̄ eſt nec̄e eſt eſſe.ita h̓ eſt falſa.oē qd̄ erit nec̄e erit fore.nec iſte ſunt ꝓpōnes eedem.oē qd̄ eſt nec̄e eſt eē.⁊ oē qd̄ eſt qn̄ eſt neceſſe eſt eē.Et in ꝯdictiōe ea dez rōne.Scd̄s modus ꝑ quē eſt determinata veritas in illis de futuro ē.q: ſicut in ꝓpōne de p̄ñti diſiunctiua cū ſuo ꝯdi ctorio ē determiata vitas:ſic ꝙ diſiūctiua fcā ex ꝯdictorijs eſt determinate va ⁊ necīa.ita eſt in illis de futuro.ſ.ꝙ diſiun

etiua ſcā ex ꝯdictorijs de futuro eſt determinate vā ⁊ neccīa. v.g. ſicut hec ē determīate vā. āntixpē ē vel āntixpē nō eſt. ita hec ē determīate vā. āntixpē erit. vel āntixpē nō erit. Un̄ ꝯꝗuis nauale bellū nō ſit neccīuz nec mō fore. nec fore cras. tn̄ neccīū eſt nauale bellū fore vel nō fore cras. ⁊ hec in ſenſu cōpoſito in q̄ denotat̄ ꝙ hec eſt neccīa. nauale bellū erit. vel nō erit cras. nō aūt in ſenſu diuiſo i q̄ denotat̄ ꝙ neccīū ē nauale bellū cras fore vel neccīū ē nauale bellū cras nō fore. ℭ Hic ſunt duo notāda. p̄ circa p̄ᵐ quō ponit̄ determiata vitas i illis de futuro. Eſt ḡ notāᵐ ꝙ hec ꝓpō oē qd̄ ē qñ eſt nec̄e eſt eē. eſt multiplex ſm cōpōnē ⁊ diuiſionē. In ſenſu cōpōnis ꝑtur ly. nec̄e. ⁊ denotat ꝙ hec ꝓpō ſit neccīa. oē qd̄ eſt tūc qñ ē ⁊ hec eſt vex in ſenſu diuiſionis. Eſt vlteri⁹ diſtinguēdū ea ꝙ ꝑt eſſe tpālis vel de tēporali extremo. ⁊ hec diſtictio ꝑt eſſe diſti° ſm cōpōnez ⁊ diuiſionē. ſi ſit tpālis. ſic hec eſt falſa. ⁊ eſt ſenſus oē qd̄ eſt nec̄e eſt eē qñ ipm̄ ē. iſte eſt vn⁹ ſenſus diuiſus ⁊ ſic ē falſa. q2 ex hac ſeqtur ꝙ aliqñ oē qd̄ eſt nec̄e eſt eſſe. Jō ſm ꝙ eſt tpālis ſic hec eſt falſa ſ3 qd̄ eſt de tpāli extremo ē vlteri⁹ multiplex eo ꝙ hec determiatio qñ ꝑt ſe tenere ex pte ſbi. ⁊ tūc totū illud ē ſbm qd̄ eſt qñ eſt. ⁊ ſic ē falſa. q2 denotat̄ ꝙ oē illō de q̄ dī hec totū qd̄ eſt qñ ē. ꝙ tale oē ſit neceſſe eſſe. ſ3 hec eſt falſuz: q2 hec totū qd̄ eſt qñ ē. v̄ificat̄ de quolz exñte. ⁊ nō qōlz exñs neceſſe ē eē. ſ3 ſm qd̄ ly. ſez3 ex pte p̄dicati. ſic eſt vā ⁊ determiat modū neccītatis vel eē modificatū ꝑ modū neccītatis: ⁊ tunc ille eſt ſenſus: ꝙ oē qd̄ eſt nec̄e eſt eē qñ eſt. h̄ eſt ꝓ illo tūc i q̄ eſt. ⁊ ſic ly nec̄e dicit neccītatē ſimplr̄. ſ3 dicit neceſſitatē limitatā ad determiatā mēſurā in q̄ ipa res eſt. Un̄ denotat̄ ꝙ oē qd̄ eſt in aliq̄ inſtāti nō ꝑt nō eē ꝓ illo iſtāti in q̄ eſt. Vn̄ ſi in hoc iſtāti ſit hec vā. ſoz. ē ipoſſe ē ꝙ in h̄ iſtāti ſit hec falſa ſoz. eſt. Impoſſe. n. eſt ꝙ aliqd mutet̄ in inſtāti de vitate i falſitatē. ⁊ eꝯ. Cui⁹ rō eſt. q2 ſi aliqd mutat̄ in iſtāti de vitate in falſitatez. aut ergo mutatōe ſubita. aut ſucceſſiua: nō ſubita: quia qñ mutatio eſt ſubita tūc eſt termin⁹ mutatōis. ſ. termin⁹ a quo ⁊ termin⁹ ad quē. ergo ſi aliqd in inſtāti ſubito mutaretur dē veritatē in falſitatē aliqd in inſtāti ſil' eſſet verū ⁊ falſuz: qd̄ eſt ipoſſe. nec pōt aliqd in inſtāti mutari mutatiōe ſucceſſiua. q2 oīs mutatio ſucceſſiua h3 neceſſario pri⁹ ⁊ poſterius. ſ3 pri⁹ ⁊ poſteri⁹ nō pñt eē in iſtāti. cū inſtās ſit idiuiſibile. ergo in iſtāti nō pōt eſſe mutatio ſucceſſiua. ⁊ ꝑ ꝯñs nō ꝑt aliqd in inſtāti mutari a veritate in falſitatē. vel eꝯ mutatione ſucceſſiua. ℭ 2° eſt notādū circa modū quo ponit̄ determinata veritas in illis de futuro ꝯtingenti ꝙ oīs diſiunctiua eſt neceſſaria in qua ſit diuiſoiter ꝯdictoria oppoſita. ⁊ per ꝯñs talis diſiūctiua eſt determiate vera. ꝙ āt talis diſiunctiua ſit neceſſaria p3. q2 ſuū ꝯdictoriū ē ipoſſe cū icludat ⁊ infert ſuuz ꝯdictoriū ꝓpriū. ⁊ ꝑ ꝯñs icludit oppoſita qd̄ p3. nā illa ꝓpō. nō antixpē erit. vel āntixpē non erit. icludit. ⁊ infert ſuū ꝓpriū ꝯdictoriū. nā ſeqt̄ nō antixpē erit vel nō erit ergo antixpē erit. ⁊ ſeqt̄ āntixpē erit. ḡ āntixpē erit vel nō erit. q2 arguit̄ a pte diſiūctiue ad totā diſiūctiuā. ḡ a p̄ ad vltᵐ ſeqtur. nō antixpē erit vel nō erit. ⁊ ꝑ ꝯñs iſta. antixpē erit vel non erit. eſt neccīa. q2 ſeqtur ex ſua ꝯdictoria ⁊ ſua ꝯdictoria icludit oppoſita q2 icludit iſtas duas. antixpē erit. ⁊ āntixpē non erit. ⁊ ꝑ ꝯñs ſua ꝯdictoria eſt ipoſſis. ℭ Sciēᵐ eſt ꝙ iſta diſtictio vlt. ſ. qñ li qñ ꝑt teneri ex pte ſbi vl' ex pte p̄di. ꝑt eē diſti° ſm amphibologiā ꝓp diuerſitatē ꝯſtructiōis. vel ꝑt eē diſti° ſ3 cōpoſitionē ⁊ diuiſionē: eo ꝙ hec determiatio qñ ponit̄ iter duo determiatiua. ⁊ ꝑt idīnter cōponi cū vno vel cū alio.

ℭ Quare qm̄ orōnes ſilr̄ ve ſt queādmoduz ⁊ res ſe hn̄t. māiᵐ ē qm̄ q̄cūq3 ſic ſe hn̄t vt ad vtrūlibet ſint ⁊ ꝯria ipſoꝝ ꝯtigē queāt. nec̄e ē ſilr̄ ſe hr̄e ꝯdictionē qd̄ ꝯtingit in his q̄ nō ſꝑ ſunt. ⁊ nō ſꝑ non ſunt. hoꝝ. n. nec̄e eſt qdem alterā ptē ꝯdictionis verā eē vel falſaz nō tn̄ hoc aut illud ſ3 vtrūlibet ⁊ magis qdez alterā verā: non tn̄ iam veram vel falſam.

ℭ Quare cuz orōnes ita ſūt vere: queādᵐ ſeſe hn̄t res ipē p3 ⁊ ꝯdictionē ipſam q̄ circa res eas efficit̄ q̄ ſic ſe hn̄t: vt eq̄ fieri atq3 n̄ fieri: ⁊ eē atq3 nō eē poſſint neccīo: ꝑinde ſe'ic hn̄t atq3 res tales ſeſe hn̄t: ⁊ eādē cuz illis legē ſubire: qd̄ qdē in hiſce fit, q̄ nō ſꝑ ſunt aut non ſꝑ nō ſt. ꝯdictionis. n. rex ipſaz alterā qdē partē nec̄e ē verā eē, vel falſaz: nō tn̄ hāc vel hāc ſ3 vtraq3 ꝯtigerit: fitq3 vt altera magis ſit va non tn̄ vera vel falſa diſticte: ſicuti dixim⁹.

ℭ Hec eſt 2ᵃ ꝑticula h⁹ ꝑticule in q̄ oñditur q̄lr i ꝓpōne de futuro in mā ꝯtingēti nō ē determiata vitas. ⁊ declarat ꝙ in illis de futuro in mā cōtingēti neutra ps ꝯdictiōis ꝑ ſe accepta ē determiate vā. ⁊ ē ꝯ. 24. hui⁹ li. q̄ ꝓbat̄ ſic. Sicut res futura ꝯtingēs ſe h3 ad fore ⁊ nō fore. ita ꝓpō ꝯtingēs de futuro ſe h3 ad veritatē ⁊ falſitatē. hoc p3: q2 in eo ꝙ res eſt vel nō eſt dī orō vera vel falſa vt ſupra dcm̄ ē. ſ3 res futura ꝯtingens ſe h3 ad fore eq̄lr ⁊ nō fore. ⁊ h̄ ē vex loquēdo de ꝯtingēti ad vtrūlz. ḡ ꝓpō de futuro i mā ꝯtigēti eq̄lr ſe h3 ad vitatē ⁊ falſitatez. aut ḡ erit vtraq3 ps ꝯdictiōis determiate vā in talib⁹ de futuro ꝯtingēti. aut neutra ps erit vā. ſ3 nō vtraq3 ps erit vā in talib⁹ determiate. ḡ neutra ⁊c. ⁊ ſic ē in o. h⁹ q̄ nō ſunt ſꝑ vā in talib⁹ de futuro. ſ. neutra ps ꝯdictiōis ꝑ ſe accepta ē determiate vā in illis de futuro ſ3 cū diſiūctiōe ad ſuū ꝯdictoriū eſt determiate vā. h̄ eſt diſiūctiua ſcā ex ptib⁹ ꝯdictorijs eſt determinate vera. vt declaratum eſt ſupra.

ℭ Quare māifeſtū ē qm̄ n̄ ē nec̄e oēs affirmatiōes vel negatiōes oppoſitaꝝ hāc qdē verā illā āt falſaz eē. Neq3. n. queādmoduz i his q̄ ſt ſic ſe h3 ēt in his q̄ nō ſunt: poſſibilia tn̄ eē aut non eſſe. ſed queādmodum dictum eſt.

ℭ Quare p3 nō oiuz affirmationū ⁊ negationuz oppoſitaꝝ alterā neceſſario verā eſſe: alterā falſaz: nō. n. in hiſce q̄ ſunt, ſic res ſe h3: ⁊ in ijs que non ſunt quidē: eſſe vero, aut nō eſſe poſſunt: ſed vti diximus.

ℭ Hec eſt 3ᵃ ꝑticula h⁹ ꝑticule in q̄ ph̄s infert duo correlaria ex dcīs. Priᵐ eſt ꝙ nō ſꝑ eſt neccīuz ꝙ altera pars ꝯdictiōis ſit determiate vā ⁊ altera falſa. 2ᵐ ꝙ nō ſilr̄ ſe hn̄t ptes ꝯdictionis ad vitatē ⁊ falſitatē in illis de p̄ñti ⁊ in illis de p̄terito. ⁊ in illis de futuro i mā ꝯtingēti. ℭ Hic ſūt tria notāda: ⁊ vnū dubiū. Notādū eſt p̄ ſm intentionē ph̄i hic. ꝙ in ꝓpōnib⁹ de p̄ñti ⁊ de p̄terito eſt determiata vitas vel falſitas. ſ3 nō in ꝓpōnibus de futuro in mā ꝯtigēti ⁊c. In ꝓpōnib⁹ de p̄terito poni ſolēt due regl'e. Pria eſt ꝙ oīs ꝓpō affirmatiua vā de preterito eſt neccīa. Alia ē iſta. Oīs ꝓpō negatiua falſa de p̄terito eſt ipoſſis. S3 iſte rl'e intelligēde ſūt de ſingularib⁹ ꝓpōnib⁹ de p̄terito vbi ſubijcit̄ termin⁹ ſingularis ſimplr̄. In alibus āt nō ſūt ille regule vere. Nā hec eſt h̄ mō vā. oīs hō fuit añ a. ſit. a. inſtās p̄ñs. ⁊ hec nō eſt neccīa: q2 qñq3 erit ſſa qñ alij homines erūt q̄ nō fuerūt añ. a. Silr̄ in ſingularib⁹ vbi ſubijcitur termin⁹ ſingularis cōpoſitus ex ſbō ⁊ accñte capſūt iſte due rl'e inſtātiā. nā hec ē vā. ſoz. vigilās fuit hic int⁹. ſit ita ꝙ ſoz. fuit vigilās: ⁊ ſit h̄ intuaī ⁊ iā forte dormiēte erit hec falſa ꝓp falſā iplicationē. q2 iplicat ſoz. eſſe vigilantē accipiendo li vigilātē ꝓ eo ꝙ eſt vigilās. Adhuc in ꝓpōnib⁹ ſingularib⁹ vbi ſubijcit̄ termin⁹ ſimplex nō ſt iſte regule ve. ſ3 ſolū in illis q̄ ꝓ tō q̄ nō d̄pēdēt a futuro: q̄ ſūt tales ꝓpōes. āntixpē fuit naſcitur⁹. Jacob⁹ fuit moritur⁹ in. a. ſit. a. iſtās futurū. Un̄ ſicut i ꝓpōib⁹ d̄ fut° in mā ꝯtingēti nō ē determiata vitas.

A

Nō ad intelſm hui⁹ ꝓpōnis q̄ valet ad q. ſeq̄nte

B

C

ARGᵗ.

ARGᵗ.

D

Nota h̄ ꝯtra mathematicos ⁊ aſtrologos oēs

ſic in ꝑpoſitionibꝰ de pñti vel de pterito q̄ dependēt a futuro. vel q̄ eq̄pollēt ꝑpoſitionibꝰ de futuro. nec ē determiate vitas. nec ē determiate falſitas. Un̄ ſicut illa ꝑpo. a. erit. nec ē determiate va nec fl̄ſa. ſic illa. a. ē futurū: q̄ epollet illi. a. erit. nec ē determiate vera nec determiate falſa. Un̄ pħs itēdit hic dīc ꝙ in illis de pñti ꝛ de pterito q̄ꝝ vitas nō dpēdet a futuro. neutro neceſſe ē alterā ptē ꝫ ꝯdictōis eē determiate verā ꝛ alterā determiate falſā. ſꝫ nō ē ita de ꝑpoſitionibꝰ de pñti nec de pterito.

E q̄ꝝ vitas dependet a fu°. ❡ z° eſt notādū ꝙ ꝑpo ē determiate va 3ʳ. Uno° q̄ ſic determiat ad vitatē ꝙ nō pt eē fl̄ſa. ꝛ iſto° ſola ꝑpo necia dr̄ determiate va. Alio° dr̄ ꝑpo determiata va q̄ ſic eſt va ꝑ h̄ ꝙ nō poterit nō eē va ꝑ h̄ inſtāti. ꝛ ſic ꝑpo de pñti cꝰ vitas nō dependet a futuro ē determiate va. vt iſta ſor. ē albꝰ. eſt ita determiate va ꝑ h̄ iſtāti ꝙ nō pt nō eē va in h̄ iſtāti. nec vnq̄ꝫ potuit eē fl̄ſa in h̄ iſtāti. Tertio dr̄ ꝑpo determiate va q̄ ſic eſt va ꝑ h̄ iſtāti ꝙ nō pt eē fl̄ſa ꝑ h̄ iſtāti: ꝛ ſic eſt altera ps ꝯdictōis i illis de futuro in mā ꝯtigēti va determiate ꝑ h̄ iſtā ti ꝑ q̄ eſt va ꝙ nō eſt fl̄ſa: potuit tn̄ fuiſſe fl̄ſa ꝑ eodē iſtāti. v. g. ſi ſor. mouet in. a. hec ē determiate va. nunc. ſ. i. c. ſit. e. pña inſtās ſor. mouet in. a. q̄ nō eſt fl̄ſa. in. c. pōt tn̄ fuiſſe falſa i. c. qḋ ꝓbat. nā ſeq̄t. ſor. nō mouet in. a. ḡ hec eſt falſa. ſor. mouet in. a. ſꝫ in h̄ inſtāti. ſ. i. c. ē añs poſſe. ꝛ iō in. c. iſtāti eſt ꝯña poſſe. ꝛ ita iſta ſt ſimul va in. c. ſor. mouet i. a. ꝛ poſſe ē ꝙ ſor. nō moueat in. a. ſeq̄t ꝙ poſſe ſit ꝙ h̄ ſit falſa in. c. ꝙ ſor. mouet in. a. ſitr ſi qeſcat pꝰ. a. tunc hec fuit fl̄ſa in. c. ſor. nō mouet in. a. ꝛ ita aliq̄ ꝑpo de futuro eſt vera i hoc iſtāti. ꝛ tn̄ eſt poſſe ꝙ ſit falſa in hoc iſtāti. ꝛ poſſe ē ꝙ fuit falſa in h̄ iſtāti.

F ❡ 3° notādū eſt ꝙ aliq ponūt ꝙ ꝑpo de futuro i mā ꝯtingēti nec eſt va nec eſt fl̄ſa. ꝛ rō eoꝝ ē iſta. Jllud qḋ eſt idifferēs ad veꝝ ꝛ ad falſū eq̄lr nec ē veꝝ nec eſt falſuꝫ. q2 q̄ rōne eēt veꝝ eadē rōne eēt falſuꝫ. cū ḡ nō pt eſſe ſil' verū ꝛ falſuꝫ ſeq tur ꝙ hꝫ ꝑpo nec eſt va nec eſt falſa. Et ſm iſtā opiōnē eēt hec negāda. deus ſcit. a. fore. ſit. a. vnū futurū ꝯtingēs. q2 nihil ſcit niſi veꝝ. vt pꝫ ꝑ poſte. ꝛ. a. fore nō eſt veꝝ. iō deꝰ non ſcit. a. fore. nec ſcit. a. nō fore.

G ❡ Et ſi dicat ꝙ hec ꝯña ſit bona. a. erit. ḡ deꝰ ſcit. a. fore. q2 nō pōt añs eē verū ſine ꝯñte cū nullū verū ſit neſcitū. a deo. ſi ḡ hec ſit fl̄ſa. deꝰ ſcit. a. fore. ſequit ꝙ hec ſit determinate fal'a. a. erit. ꝛ ꝑ ꝯña ſua ꝯdictoria erit determiate va. ꝛ ita in ꝑpoſitionibꝰ de futuro i mā ꝯtingēti erit determiata vitas. ❡ Huic rōni rñdet ꝙ nō ſeq̄t. a. erit. ḡ deꝰ ſcit. a. fore. nec valet in talibꝰ. añs nō pt eē veꝝ ſine ꝯñte ḡ ꝯña ē bona. Et ſi dicat. ſi nō ſeq̄t. a. erit ḡ deꝰ ſcit. a. fore. ḡ oppm̄ ꝯñtis ſtat cū añte. ꝛ ꝑ ꝯña oppoм ꝯñtis ꝛ añs pñt ſil eē vera. a. erit ꝛ deꝰ nō ſcit. a fore. ꝛ ꝑ ꝯña eſt poſſe ꝙ aliqḋ ſit veꝝ neſcitū a deo. qḋ eſt ipoſſe. huic ꝯcedit ꝙ oppm̄ ꝯñtis ꝛ añs pñt eſſe ſil' vera. Un̄ dicūt ꝙ aliq̄ ſtare ſil' pt eſſe dupl'r. aut q2 pñt eſſe ſil' va. aut q2 vnū īfert oppm̄ alteriꝰ. ꝛ iſto z° mō ſtāt iſta ſil'. a. erit: ꝛ deꝰ nō ſcit a fore. ❡ Meliꝰ tn̄ vr̄ eſſe dōm ꝙ in ꝑpoſitionibꝰ de futuro i mā ꝯtingēti altera ps ē va. ꝛ altera ps ē falſa mō q̄ dcm̄ ē. Un̄ pħo. loquēs de ꝯdictoriis de futuro in mā ꝯtingēti dicit ſic. qm̄ nec neutrū eſt veꝝ nec nō ꝯtigit dīe. Un̄ ſm pħꝫ. oꝫ dicere ꝙ altera ps ꝯdictōis ſit vera i illis de futuro: q̄ꝫuis tn̄ neutra ſit ita determiate ſicut i illis de pñti ꝛ de p'to q̄ nō dependēt a futuro. Un̄ ſi. a. erit. eſt veꝝ dīe. a. erit. ꝛ ſi nō erit. erit veꝝ dīe ꝙ. a. nō erit. Si ḡ a. erit vel nō erit. erit verū dicere ꝙ. a. erit. vel ſl̄m eſt dīe ꝙ. a. erit. Rō illiꝰ opi. q̄ eſt ꝙ ꝑpo de futuro eſt eq̄lr indifferēs ad veꝝ ꝛ ad falſū nō valꝫ. q2 ꝑ eādē rōnē pt ꝓbari ꝙ. a. nec erit nec nō erit: ſed id qḋ eſt idifferēs eq̄liter ad fore ꝛ ad nō fore nō eſt neceſſe magis fore q̄ꝫ nō fore. ſꝫ. a. eſt eq̄liter idifferēs ad fore ꝛ ad nō fore. ſit. a. vnū tale qḋ ꝯtigit ad vtrūlibꝫ fore ꝛ nō fore. ḡ q̄ rōne fore ipſi. a. ierit. eadē rōe ſi fore ierit ḡ qua rōne erit. a. eadē rōne. a. nō erit. ḡ ſi. a. erit. a. nō erit ḡ nec. a. erit. nec. a. non erit. Jō dico ꝙ nulla ꝑpo de futuro in mā ꝯtingēti eſt i h̄ iſtāti eq̄lr indifferēs ad vitatē ꝛ falſitatē. q2 cuilꝫ ꝑpōni de futuro in h̄ inſtāti ineſt veritas. ita ꝙ nō ineſt falſitas ſibi. Silr nihil qḋ ꝯtingit ad vtrūlibet fore eſt i hoc inſtāti eq̄lr idiffēs ad fore ꝛ nō fore. ita ꝙ vtrūlibet ꝑtur eq̄liter de ipſo in h̄ inſtāti. q2 cuilꝫ tali vel nūc ieſt fore. ita ꝙ nō ieſt ſibi nō fore. vel ſibi ieſt in h̄ inſtāti nō fore ita ꝙ nō ineſt ſibi fore. ❡ Sed forte dīcet aliqs ſi h̄ modo ſit va. antixp̄s erit

H ḡ ſtatim poſt h̄ iſtās erit va. ḡ veritas huiꝰ ꝑpōnis. antixp̄s erit fuit i. a. ḡ neceſſe eſt ꝙ vitas hꝰ fuit i. a. q2 ſi aliqḋ fuit neceſſe eſt ipm̄ fuiſſe. ḡ ipoſſe ē ꝙ hec fuit falſa i. a. ꝛ vera in. a. qm̄ icōpoſſibilia ſūt. q2 eadē ꝑpo fuit falſa in. a. ꝛ vera i. a. ꝛ ꝑ ꝯña ſi hec. antixp̄s erit. ſit va in. a. nō pt in futuro eē falſa in. a. nihil ḡ ē dīe ꝙ aliq̄ ꝑpo ē fl̄ſa in. a. ꝛ ꝙ pt fuiſſe va in. a. ❡ Dōm eſt ꝙ h̄ ꝯña nō valet. h̄ ꝑpo fuit va i. a. ḡ nō potuit nō fuiſſe va i. a. nec ſequitur hec ꝑpo fuit ḡ vitas huiꝰ ꝑpōnis fuit. ſicut nō ſeq̄t. antixp̄s fuit futurus. ergo futurū antixp̄s fuit. illud. n. qḋ nō exiſtit actualr pt denoiare rē q̄ ē ꝛ rem q̄ nō ē. nā tā illud qḋ exiſtit q̄ꝫ illud qḋ nō exiſtit denoiat a tpe pterito ꝛ ēt a tpe futuro. nā tā illud qḋ exiſtit q̄ꝫ illud qḋ nō exiſtit fuit ꝛ erit. ḡ ꝛc. ❡ Poſitis notabilibꝰ reſtat vna dubi

I tatio grādis circa iſtā māꝫ. ſ. vtꝝ oē qḋ euenit de neceſſitate euenit. ꝛ vr̄ ꝙ ſic. q2 qḋ deꝰ ſcit eē vēturū de neceſſitate euenit. qḋ pꝫ. q2 ſcia dei eſt ifallibilis. ſed oē qḋ euenit deus ſcit eē vēturū. nā deꝰ ſcit vētura ſicut ꝛ pñtia. ḡ oē qḋ euenit de neceſſitate euenit. ❡ Jtē oē qḋ hēbit cām ꝑ ſe ſufficientē ſui euētꝰ de neceſſitate euenit. q2 poſita cā ſufficiēti de neceſſitate ponit effectꝰ. ſꝫ oē qḋ euenit hēbit cām ꝑ ſe ſufficiētēꝫ ſui euētus ḡ ꝛc. ꝓbatio minoris nā q̄ro vtrū cā ꝓductiua effectus ſit ſufficiēs ad ꝓducēdū effectū: ita ꝙ illa poſita opꝫ effectū poni. vel nō eſt ſufficiēs. ita ꝙ illa poſita ꝛc. Si detur ꝑmū. hꝫ ꝑpoм ꝙ oē qḋ euenit hēbit cām ſufficiētē ſui effectꝰ. qua poſita neceſſe eſt effectū poni. ꝛ ſi detur aliud mēbrū. ſ. ꝙ cā ꝓductiua nō ſit ſufficiēs. ita ꝙ ipſa poſita nō neceſſe eſt effectū poni. tūc ad h̄ ꝙ effectꝰ ponat opꝫ plus ponere. quo pluri poſito q̄ro an neceſſe ſit effectū poni vel nō. ſi ſic. hꝫ ꝑpoм ꝙ poſita cā cū illo pluri addito. qḋ eſt cā ſufficiēs oꝫ effectū poni. ꝛ ita ad hoc ꝙ effectꝰ ponat oꝫ poni cām ſufficiētem qua poſita ꝛc. Si dicat ꝙ illo pluri poſito non eſt neceſſe eſſe ctū poni. ergo ad h̄ ꝙ effectꝰ ponat oportebit plus ponere. ꝛ q̄rendū eſt de illo pluri ſicut priꝰ. ꝛ ita ad h̄ ꝙ effectꝰ ꝓducat in eē oꝫ ponē cām ſufficiētēꝫ effectꝰ: q̄ poſita neceſſe eſt effectū poni ꝛ eadē rōne illa cā hēbit cām qua poſita ꝛc. ꝛ ſic eſt arguendū de ol effectu. ꝛ ſic ſeq̄tur ꝙ oē qḋ eueniet

K de neceſſitate eueniet. ❡ Jn oppm̄ eſt pħs h̄. q2 nō oꝫ negociari nec conſiliari. ꝛ ēt ſic nihil fieret a caſu vel eueniret ad vtrūlꝫ qḋ vr̄ incōueniēs. ❡ Ad iſtud dubiū dñt qdam. ꝙ oē qḋ eueniet nec̄io eueniet. qḋ pōt probari forti rōne fundata ſup tribꝰ fundamētis. Primū fundam̄ ſupra qḋ fundat eſt illud. ꝙ deus ſcit oīa futura certitudinalr. Unde ſi aliqḋ eueniet deus ſcit ꝙ ipm̄ eueniet: ꝛ hoc pꝫ per dcā ſcōꝝ q̄ dñt ꝙ deus nō aliter cognoſcit fcā q̄ꝫ fiēda. ſed certitudinaliter cognoſcit ꝛ ſcit fcā ſeu preterita. ḡ certitudinaliter ſcit fienda. Scōm fundamētū ſup qḋ fundat eſt illud: ꝙ deꝰ oē illud qḋ ſcit pōt reuelare alteri. vel ſor. vel pla. ita ꝙ pōt iprimere intellectui aliquā ſciaꝫ de oī futuro qḋ ipſe nouit. ꝛ hoc pꝫ. 1. meta. nā ſignū ſciētis eſt poſſe docere. Tertiū fundamētum ſup qḋ fundat eſt illud. Oē qḋ fuit neceſſe eſt fuiſſe. Un̄ ſi aliquid fuit. neceſſe eſt illud fuiſſe. dicēte Ari. 6. ethi. auctoritate illius agaton quā approbat ipſe ſic. recte dicit agatō. hoc ſolo priuat deus facere igenita q̄ vnq̄ꝫ ſunt fcā. h̄ eſt deꝰ priuat iſto poſſe. ſ. facere de pterito nō pteritū. Jllḋ ergo ꝑncipiū eſt nec̄ium. oē qḋ fuit neceſſe eſt fuiſſe. ſic nec̄ium eſt. oē pteritū fuiſſe pteritū. ❡ Ex iſtis ar. ſic. Deꝰ nūc ſcit alterū iſtoꝝ a. erit. a. nō erit: vt ex pᵒ ſuppoſito. ſit tūc ita ꝙ ſciat in hoc inſtāti iſtā. a. erit. poſſe eſt tūc ꝙ erit in hoc iſtāti iprimat ſciētiā illiꝰ. a. erit in itellectu ſor. h̄. n. eſt poſſe ex z° fundamēto. qbus ſuppoſitis ſtatim poſt. c. h̄ erit va. ſcia hꝰ. a. erit fuit in itellectu. ſor. i. c. iſtāti. mō ſeq̄t. ſcia hꝰ fuit i. c. iſtāti. ergo neceſſe ē ſciam hꝰ fuiſſe in. c. iſtāti. vt pꝫ ex 3° funda° ꝛ vlterius ſeq̄t. ḡ ipoſſe eſt ſciaꝫ hꝰ. a. nō erit. fuiſſe i. c. iſtāti ꝛ vlteriꝰ. ḡ

Ad hoc vid. ant. trūbe. pᵃ. q. fue meta. ꝛ vid. ſcot. 40. diſt. p. q. vnica.

Cap. 3.

ipoſſe ē deū ſciuiſſe i^m.a.ñ erit i.e.iſtāti.ḡ ſi necē eſt hāc.a. erit. fuiſſe verā i.e.iſtāti.ſe^r q̄ necē ſit.a.fuiſſe futuꝝ i.e.iſtā ti.q̄r ſcia b⁹.a.erit.fuit i.e.iſtāti.ſe^r q̄ i.e.a.fuit futuꝝ.⁊ ſi aña ſit neceſſariū ꝯña ē necēriū.ḡ ſi.a.erit.ſe^r q̄ necē erit a. fore. ℭ 2° ee pte ſcie dei ař.ſic. Scia dei ē iſalſibilis.nec pōt mētiri.q̄r ſcia dei ē ipſe d̄s.q̄ ē oīno imutabilis.ḡ ſi d̄s ſcit a. foř.necē ē.a.foř.q̄r ſi deſ op^m.ſ.q̄ poſſe ſit.a.ñ fore.⁊ pon^r iſtā nō eē.ſ.q̄.a.nō erit.ſeq̄ſ q̄ ſcia dei mutaſ de ſcia b⁹.a. erit i nō ſciaꝫ ei⁹dē. ℭ Cōfirmaſ ſic.ſoř.ſcit.a.fore.ḡ ieuita bile ē q̄n.a.erit.ḡ cū ſcia ſoř.ñ ſit magis certa q̄ʒ ſcia dei.ſeq tur q̄ ſi de⁹ ſcit.a.fore.q̄ ieuitabile ſit q̄n.a.erit. ℭ Itē ſi de⁹ ſcit.a.fore.h ſtati erit vā.d̄s ſciuit.a.fore.ſʒ ꝓpō affirma tiua vā de ptō ē neceſſaria.ḡ ſi d̄s ſciuit.a fore.ſtati poſt h in ſtās erit neceſſaria.⁊ ſeq̄ſ.deus ſciuit.a.fore.ḡ erit a.aña eſt neceſſariū ḡ ꝯña ē neceſſariū.⁊ ꝑ ꝯñs a.neceſſario erit. Itēʒ ſi ꝯtigēt aliqd eueniret.h maxie ꝯtigeret i agētib⁹ libe.ſʒ in illis nihil euenit ꝯtigent.qḋ ꝓbaſ ee pte ꝑdeſtinationis ⁊ re probōnis ſic.de⁹ ab etno ꝑdeſtinauit aliquē hoīem ad vitaꝫ etnā.ſ.ſortē.ſi ita.q̄ro tūc.aut ſoř.peccare pōt ꝑ finalē ipoſſē tiā vel nō.ſi nō.ḡ neceſſario ſaluabiſ.ita q̄ i ptāte ſua nō eſt ſmalr peccare ⁊ non peccare.ſi deſ q̄ ꝑt peccare.ſeq̄ſ q̄ ꝑt eē ab eterno reprobat⁹.⁊ ponaſ ieſſe.⁊ tunc ſeq̄ſ q̄ ſoř.fuit reprobatus.⁊ q̄ ab eterno non fuit predeſtinatus. ℭ Item pōt argui ſub hac forma.ſi ſoř.ſit ꝑdeſtinat⁹ ſtatim p⁹ h iſtās erit hec vera.ꝑdeſtinatio ſortꝭ fuit.⁊ ſi ꝑdeſtiatio ſortis fuit. neceſſe ē ꝑdeſtinationē ſoř.fuiſſe.ḡ nō eſt poſſe ſoř.reprobari.hec ꝯña pʒ.q̄r iſta repugnat.neceſſe ē ꝑdeſtinationeꝫ ſoř. fuiſſe ⁊ ſoř erit reprobatus.⁊ iſta repugnant.ſoř.fuit ſemꝑ reprobatus.⁊ neceſſe eſt ſortem fuiſſe predeſtinatū.ḡ i^a repugnāt.neceſſe ē ſortē fuiſſe ꝑdeſtiatū.⁊ ſoř.erit reprobat⁹. ⁊ cuicūq̄ʒ actui repugnat aliq̄ neceſſitas oppōe eiuſdē act⁹ repugnat eadē neceſſitas.ḡ iſta repugnāt.neceſſe eſt ꝑdeſtinationē ſoř.fuiſſe.⁊ poſſe eſt ſortē reprobari: ⁊ per ꝯña ex vno ſeq̄ſ oppoſitū alteri⁹.ḡ ſeq̄ſ.neceſſe ē ꝑdeſtinationē ſoř.fuiſſe.ḡ ſoř.nō ꝑt reprobari. ℭ Sʒ iſta opi.eſt irrōnabilis: q̄ deſtruit liberꝝ arbitriū ⁊ deſtruit phiā ⁊ diuinā potētiam.⁊ leges hūanas ⁊ apoſtolicā ptātem. Primo deſtruit liberꝝ arbitriū q̄r ponit q̄cq̄d homo pōt facere de neceſſitate fiet.i^d ē ponit q̄ hō nihil ꝑt facē libē libertate ꝯdictionis. Vñ ſʒ iſtā opi.ad quālʒ ꝓpōnē de poſſi ſeq̄ſ q̄ ʒ ſua de ineē in eiſdē terminis quocūq̄ʒ.n demōſtrato.h ꝯña foret bona.h pōt fore. ḡ h erit ſoř.pōt fore alb⁹.ḡ ſoř.erit alb⁹.tu potes ſuſpēdi ḡ tu eris ſuſpēſus:⁊ ſic de oīb⁹ aliis:q̄r in hꝭ oīb⁹ ꝯ^ſeq̄ntēs ex oppoſito ꝯñtis ſeq̄ſ op^m añtis.ſeq̄ſ.n.ſm iſtā opi.h non erit.ḡ neceſſe eſt h nō eē.⁊ vlterius.ḡ nō ē poſſibile fore.qḋ eſt op^m añtis.ſeq̄tur ēt.tu nō ſuſpēderis.ergo neceſſe eſt te nūq̄ʒ ſuſpēdi.ḡ tu nō potes ſuſpēdi.ḡ a p^mo ad vltimū tu potes ſuſpēdi.ḡ tu ſuſpēderis. ℭ Itē h opi.deſtruit phiam naturalē q̄r ꝑn^m ſcie naturalis eſt q̄ agēs ſufficiens ad agēduꝫ a moto quocūq̄ʒ impedimēto pōt agere in paſſuꝫ diſpoſitū ad patiendum approximatum agenti. ſed hec opi.deſtruit h ꝑn^m.q̄r ſm opi.iſtā hec ꝯña ē bona.tu potes cōburi ab i^o igne demōſtrato igne maxio ⁊ caliđiſſimo.ḡ tu eris combuſtus ab illo igne.aña eſt verꝝ ꝑ ꝑdictū ꝑn^m ſcie nālis.ſilr ſeq̄ſ ſm iſtā opi tu potes cōburi ab iſto igne.ḡ tu nō eris cōbuſtus ab igne.ḡ ſi hec opi.ſit vera ⁊ ꝑdictū ꝑn^m nāle ſit veruꝫ ſeq̄ſ q̄ ꝯdictoria ſunt ſimul vera.ſ.q̄ tu eris cōbuſt⁹ ab iſto igne⁊ q̄ tu nō eris cōbuſtus ab iſto igne:ſʒ h eſt impoſſibile.ḡ pʒ q̄ vel dicta opi.ſit falſa.vel q̄ dictuꝫ ꝑn^m ſit falſum. ℭ Ad iſta ⁊ ſilia rñr dubitādo añs.ſ.tu potes cōburi a maximo igne⁊ ſilr dubitaſ iſta tu potes nō cōburi a maximo igneꝫcū in igne ſit po^a actiua ſufficiēs ad cōburendū te q̄r in igne eſt calor maxim⁹ q̄ eſt po^a actiua ad cōburēdūꝫ ⁊ a q̄lʒ po^a denoīaſ ſubm potēs ḡ ignis hñs illā pōam cōbuſtiuaꝫ eſt potēs cōburere te.ḡ ignis eſt potēs cōburere te. Silr in te eſt po^a receptiua cōbuſtionis.ergo tu potes comburi ab iſto igne. Vnde ſi quis dubitet ſi poſſet comburi a maximo igne:ꝑhicia ſ in ignē ꝑꝑ ſuā ꝯteruiāre certificari poterit vtꝝ ignis poſſit eū cōburere vel nō. ℭ Itē ſic dicentes hñt dubitare in cunctis.ſic.n.dicētes hñt dubitare an ipſi poſſint leuare paleam de terra:cū iſta leuare ⁊ poſſe leuar e ſint ꝯuertibilia apud iſtos. ℭ Itēʒ iſte hʒ dubitare an poſſet vinci ab aliquo homine:q̄r hʒ dubitare an vinceretur ab aliquo homine⁊ ēt dubitare hʒ an poſſit vinci ab oīb⁹ hoīb⁹ mūdi: q̄r dubitat an vinceſ ab eis. Itē hʒ dubitare vtꝝ fortior poſſit vincere debiliſſimū:⁊ vtꝝ fortiſſim⁹ poſſit vincē debiliorem. ℭ Itē iſta opi.deſtruit oēs reglas phi.vl⁹ finē.7.phi.ſʒ.n. iſtā opinionē iſta eēt falſa.ſi aliqḋ mouens aliqḋ mobile mouet in aliquo tpe.mouēs duple vtutꝭ pōt mouē duplū mobile in eq̄li tpe:q̄r act⁹ nō ꝯſeq̄ſ ſe ſm poſſe.nō.n.ſeq̄ſ ſi aliqḋ mouēs mouet aliqḋ mobile in aliquo tpe.mouēs duple virtutꝭ mouet duplū mobile in eq̄li tpe.⁊ h act⁹ nō ꝯſeq̄ſ ſe ſm poſſe.poſſe nō ſeq̄ſ ſe ſm iſtā opi. ℭ Itē accipiant duo homines eq̄lr potētes ad q̄cūq̄ʒ patiētia ⁊ agentia:⁊ ſint ſoř.⁊ pla. vnus iſtorum pōt currē altero ſedēte:ſʒ vno illoꝝ currēte alter ꝑt currē:cū ſit eq̄lis po^a.ḡ ſi ſoř.ē^t pla.ſedēte pla.pōt currere plōne ſedēte.ḡ plo currit platōe ſedēte:ſʒ h ē ipoſſe.ḡ ⁊ h eſt ipoſſe.plato pōt currere platone ſedente.ḡ nō ſeq̄ſ.plato pōt currere plōne ſedēte.ḡ plo currit platone ſedēte. ℭ Qz ⁊ iſta opi deſtruat diuinā pōaꝫ pʒ.q̄r ſʒ iſtā opiōnē de⁹ nihil ꝑt facere ad qḋ ē ꝯtigēt ⁊ libere:q̄m hec ꝯña foret bona: de⁹ pōt facere te eē ep̄m.ḡ tu eris ep̄s.⁊ ſilr ſeq̄ſ.de⁹ ꝑt facere te eē ep̄m.⁊ facere te ep̄ʒ ꝯuertūſ cū poſſe facere te ep̄ʒ. ḡ deus faciet te ep̄m.ḡ a p̄ ad vltimū ſeq̄ſ.ſi de⁹ pōt te facē ep̄m.ergo tu eris ep̄s.⁊ ita ſeq̄ſ q̄ deus faciet q̄cq̄d pōt facere:⁊ tūc ſi poſſet te facere meliorē q̄ʒ es faciet te melioreꝫ q̄ʒ es. ℭ Ad iſtud pñt dicere diſtinguēdo de po^a dei:q̄m q̄dā eſt ordinata q̄ ordinat ab eterno aliqd fiendū.⁊ quedā abſoluta per quam pōt oē poſſibile:loquēdo de potētia dei ordinata.bñ ſeq̄ſ.iſte hō pōt cōburi ab illo igne.ḡ iſte hō cōburetſ ab illo igne.po^a.n.ordinata eſt q̄ ab eterno deus ordinauit aliquid fiendū vel nō fiendum:ſed loquēdo de iſta potentia dubitaſ an iſte hō ꝑt cōburi ab illo igne:q̄r dubitaſ vtrū deus ab eterno ſic ordinauerit vel nō:tn̄ iſta diſtinctio nō ſoluit dubōnem q̄r dubitatio ē de poſſibilitate ſimpliciter.vtrū aliquod quod eueniet poteſt ſimpliciter nō euenire.⁊ dubō nō eſt de ordinatione dei.⁊ tōnes iſtius opi.probent q̄ nihil quod eueniet poteſt ſimpliciter nō euenire: q̄r hec eſt vera loq̄ndo de neceſſitate ſimpliciter oē qḋ fuit neceſſe ē fuiſſe:⁊ ſup hoc fundatur rō opi ſupius poſite. ℭ Itē ſm iſtā opinionē ꝯtingētia ſimplr nō ſunt ex pte cāꝝ:ſed ſolū e pte dei. q̄ tn̄ ē ſumma neceſſitas ⁊ ſumma immobilitas. ℭ Itēʒ illa cōis diſtinctio de po^a dei abſoluta ⁊ ordinata nō vr̄ valē:q̄ a in deo nihil eſt:nec poterit eſſe inordinatuꝫ:oīs ergo po^a dei eſt ordinata. Cōfirmatur per hoc q̄ hec ꝯña eſt neceſſaria:deus faciet h:ergo faciet h de potētia ſua ordinata:q̄r ſi deſ oppoſitū.ſ.q̄ deus faciet.⁊ hoc non faciet de potētia ſua ordinata.ſequitur q̄ deus faciet hoc inordinate.qḋ eſt abſurdū.ergo hec ꝯña eſt bona.deus faciet.a.ergo faciet.a d̄ po^a ſua ordinata:ſed ſi aña eſt poſſe ꝯña eſt poſſe.ergo ſeq̄ſ:deus pōt facere.a.ergo deus pōt de po^a ſua ordinata facere.a.q̄cq̄d ergo deus pōt facē de po^a ſua ordinata pōt facere. ℭ Itē poteſtas aliqua ꝑ quā deus dr̄ potēs facere aliquid vel pati aliud ab eo nō ſolū eſt ex pte dei:imo eſt in rebus naturalibus.⁊ in agētibus a propoſito eſt potentia intrinſeca tā actiua q̄ʒ paſſiua a q̄ creatura dr̄ poſſe facere vel pati. dicēte Auicēna q̄ nō dr̄ aliqd poſſe:q̄r agēs pōt ſup ipſum: ſed q̄r aliqd eſt in ſe poſſe:ideo agēs pōt ſup ipſum.ex quo pʒ q̄ tn̄ dr̄ poſſe a poſſitate intrinſeca:⁊ nō ſolū a poſſitate dei agentis:qḋ cōfirmatur:q̄r ꝯceditur deū poſſe facere oīa q̄ nō includunt ꝯdictionē:ſed qḋ includit ꝯdictionē nō pōt facere. ſi.nō diceret aliqd poſſe niſi poſſitate dei:deus poſſet facere illud qḋ includit ꝯdictionē.ſicut ⁊ illud qḋ nō includit ꝯdictionē:q̄r neutꝝ boꝝum haberet in ſe aliquaꝫ poſſibilitatē vel ipoſſibilitatē. T.c.35 ⁊ inde

ꝗ̄ diceret̃ poſſe vel ipoſſe. ℂ Oꝫ aūt iſta opi. deſtruat leges humanas: pꝫ: qꝛ leges humane ſtatuunt ꝛ ordinant ꝙ mali puniantur ꝛ boni pmientur: ꝛ ꝙ nemo puniat̃ ꝓ eo qḋ euitare nō ptest ſed ſi oē qḋ eueniret de neceſſitate eueniret: gca qd hō ageret de neceſſitate ageret. ꝛ p ꝯñs nullus eſſet puniēdus vel laudādus nec vituperandus ꝓ eo ꝙ euita: e nō pt. ℂ Confirmatur: qꝛ accipiantur duo hoies: quoꝝ vnus pp ignorātiam faciat aliquod malū vt homicidiu: vl̄ aliqḋ aliud malū: ꝛ alius fecit ꝯſimile malū ex intētione ꝛ ex certa malitia. recte lex punit illū q ex intētione ꝛ malicia fecit maluꝫ: vt homicidium: ꝛ nō punit illum q pp ignorātiam fecit ꝯſile malum. ſi tn̄ vterqꝫ fecit illud ex neceſſitate: ꝛ equalitate ex neceſſitate ſicut iſta opio ponit leg̃ ꝙ neuter ipſoꝝ eſt puniēdus vel ꝙ vterqꝫ ipſoꝝ ē puniēdus cum nō ſit maior rō q̄re vnus iſtoꝝ ſit magis puniendus q̄ꝫ alius. vel vterqꝫ ſit puniendus q̄ꝫ vtrūqꝫ ſit falſuꝫ. ℂ Oꝫ āt iſta opio deſtruat apoſtolicam ptātem pꝫ: qꝛ ſm iſtā opionē eēt dubitādum vtruꝫ papa poſſet abſoluere te ab aliq̄ pctō: qꝛ ſm iſtam opionem ſeqtur. papa pt abſoluere te ab aliquo peccato. ergo abſoluet te ab 1° pctō. ꝯñs ē dubitādū ḡ ꝛ añs eēt dubitādū: quia añs ꝛ ꝯñs ſunt ꝯuertibilia: ſꝫ hoc eſt ꝯ̄ apoſtolicam ptāteꝫ. ℂ Itē dubitā^m ē vtrū papa poſſet tibi ꝯferre aliq̄ꝫ prebēdaꝫ vel aliqḋ bn̄ficiū eccl̄iaſticū: qḋ eſt abſurdū. ℂ Itē eēt dubitādum an pp̄ vel rex poſſet tibi dare denariū. qꝛ du^m ē an dabit tibi denariū. Et oēs rōnes in ꝯ̄riū de facili pñt ſolui.

ℂ Explicit liber primus periermenias.

ℂ Incipit ſecundus.

ℂ Iſte ē 2^9 lib in q̊ determinatur de enūciatione ſm ꝙ ꝯ̄bit p aliqḋ extremū ſupadditū vel p fi^m vel p ifi^m ſimplex vl̄ cōpoſitū: ꝛ de oppōne ꝛ ꝯñs hꝫ enūciationū adinuicē: ꝛ continet tres tractat^9. In p° determinat de oppōne ꝛ ꝯñs enūciationū i eē. In 2° ibi. (Dis vō determiatis.) determiat d oppōne ꝛ ꝯñs enūciationū modaliū. In 3° tractatu ibi. (Utꝝ āt ē.) mouet ꝛ ſoluit vnā dubōnē circa oppōnem enūciationis.

ℂ Tractat^9 pm^9 ꝯtiet duo cap. In p determiat de oppōne ꝛ ꝯñs enūciationū hn̄tiū ēminos ſimplices variatoꝝ ſm fi^m ꝛ ifi^m. In 2° ibi. (At vō vnū.) determiat d enūciationib^9 hn̄tib^9 aliqḋ extremū ſimplex vel cōpoſitū ꝛ habitudinē hꝫ enūciationū. Ca^m p^m ꝯtinet duas ptes. In p^a oſidit pho ꝙ ois enūciatio ꝯſtat ex noie ꝛ v̇bo fi° vel ifi°. In 2ª ibi. (Quare p^a affir°.) det'miat de oppōne ꝛ ꝯñs enūciationū hn̄tiū terminos finitos vel ifinitos: ꝛ remouet q̇dā dubia. In p^a ḡ pte ꝓbat ꝙ ois enūciatio ꝯſtat ex v̇bo ꝛ noie finito vel infinito: ꝛ hec eſt p^a ꝯ̄ h^9 li. q̄ ꝓbat̃ ſic. Ois enūciatio ſigt aliqd d alt q̄a^d qḋ ſigt de aliq̄ eſt verbū: ꝛ i^d de quo aliqd ſigt ē nomē finitū vel ifinitū. ḡ ois enūcia° ꝯſtat ex noie finito vel ifinito ꝛ v̇bo. Quid āt ē nomē fi^m vel ifi^m dcm̄ ē i p li°. Dic dꝫ ꝙ v̇bū ē de aliq̄: ꝛ itā vꝫ alicui ꝙ verbū ē p̄ aliqḋ negatū ē ſupra p^m b^9. lꝫ ſit nota eoꝝ q̄ de alto p̄dicat̃. Et idō ē ſic dōm ſic ibi dicitū ē: ꝙ verbū ē de aliq̄. ſ. d ſbo imediate. ſꝫ ꝯ̄rū ē de aliq̄ mediate. ſ. mediāte copula. ℂ Notādum ē ꝙ pho accipit h nomē large. ſ. idifferēter ꝓ noie ꝛ ꝓ ꝓnoie ꝛ pticipio ꝛ ꝓ q̄libꝫ quod poteſt eſſe ſbm in enunciatione: accipit etiam hanc dictionem verbum. ſ. indifferenter pro recto ꝛ obliquo. Nomē q̄ tupl̄r a piat̃.

Cap. I.

Uoniaꝫ āt ē d aliq̄ affirmatio ſignificans aliqd. hoc āt ē nomē ſiue inoiabile. vnū āt oꝫ eē ꝛ d vno hoc qḋ i affirmatione ē. Nomē āt dictū ē ꝛ inoiabile p̄us. n̄ hō. n. nomē qdē n̄ dico ſꝫ ifinitū nomē. vnū. n. q̇dāmodo ſigt ifinitū. quēadmodū ꝛ n̄ currit. non v̇bū ſꝫ ifinitū v̇bū. Erit ḡ ois affir° vl̄ ex noie ꝛ v̇bo. vl̄ ex ifinito noie ꝛ v̇bo. Pret̃ v̇bū āt nl̄la ē affir° vl̄ negō. Eſt. n. vl̄ erit vl̄ fuit vl̄ q̄cūqꝫ alia hmōi v̇ba ex his ſunt q̄ ſunt poſita. ꝯſignificant. n. tp̄s.

ℂ Quoniam autem affirmatio enunciatio eſt q̄ppiā de quopiā ſignificās: hoc āt nomē eſt: ARGL. aut id qḋ noie caret: vnū vō id eē/ atqꝫ d vno dici: qḋ ē i affirmatione opꝫ. Dictūqꝫ eſt antea q dnā ſit ipſuꝫ nomē: ꝛ qd ē id qḋ noie caret. Ipſum. n. non homo: non nomē: ſꝫ ifinitū nomē appello. Infinitū. n. nomē vnū q̇dāmodo ſignificare vꝫ. quēadmodū ꝛ nō valet: non v̇bū: ſꝫ ifinitū nūcupo v̇bū. Ois affirmatio ꝓfecto: aut ex noie ꝛ v̇bo: aut ex ifinito noie v̇boqꝫ ꝯſtabit. abſqꝫ nāqꝫ v̇bo nulla ē affirmatio ſane: neqꝫ vlla negatio. eſt. n. vl̄ erat vel fuit vel erit: ꝛ quecūqꝫ alia ſunt huiuſcemodi v̇ba: ex numero ſunt eoꝝ q̄ poſita ſunt. ſignificant enim inſuper tempus.

ℂ Quare p̄ma ē affirmatio vel negō vt ē hō. nō eſt hō. Deide eſt nō hō: nō eſt n̄ hō. Rurſus eſt ois hō: nō ē ois hō. ē ois nō hō nō eſt ois nō hō: ꝛ i extriſecis tp̄ib^9 eadē rō ē. Qn̄ āt eſt tertiū adiacēs p̄dicat̃ dupl̄r dr̄ oppōnes. Dico āt vt ē iuſt^9 hō ē tertiū adiacē nomē vl̄ v̇bū i affirmatiōe. Quare quatuo ille erūt: q̄ꝝ due ad affirmationē ꝛ negōneꝫ ſeſe hn̄t ſꝫ ꝯ̄ñtiā vt p̄uatiōes. due vō nequaq̄. Dico aūt qm̄ ē. aut iuſto adiacebit aut nō iuſto. Quare ēt negōnes. q̄tuoꝛ. ḡ ſt. Intelligam^9 vō qḋ dr̄ ex his q̄ ſubſcripta ſt. ē iuſt^9 hō. h^9 negō eſt. n̄ eſt iuſt^9 hō. eſt n̄ iuſt^9 hō. h^9 negō. nō eſt nō iuſt^9 hō. ē. n. hoc loco ꝛ nō ē. iuſto ꝛ nō iuſto adiacet. hec igr̄ quēadmodū in reſolutorijs dictum eſt ſic ſunt diſpoſita.

ℂ Quare p̄ma eſt affirmatio atqꝫ negō: hō ē: ARGL. hō n̄ eſt. Deide n̄ hō eſt: n̄ hō n̄ eſt: rurſus ois hō ē: n̄ ois hō eſt: ois n̄ hō eſt: n̄ ois n̄ hō eſt. Eadē ē rō ꝛ d tp̄e exacto atqꝫ futuro. Cū āt ipm̄ ē tertiū iſup p̄dicat̃ hoc pacto: hō iuſt^9 ē. Ubi ipm̄ ē tertiū dico cōponi nomē aut v̇bū i affirmatiōe dupl̄r iā ipſe oppōnes dicūtur. Quare q̄tuoꝛ ob id ipꝫ erūt h: quoꝝ duo q̇dē ſic ſe hēbūt ad affirmationē negōnēue ſimilitudie rōis: vt ipe p̄uationes. Due vō n̄. nā ipſum ē/ aut iuſto addet̃: aut n̄ iuſto: q̄re ꝛ negō ſil̄r eiſdē addet̃. q̄tuoꝛ igr̄ erūt. Intelligam^9 āt id qḋ dr̄ ex hiſce: q̄ hic ſubſcribūt̃. Hō iuſt^9 ē/ h^9 negō ē: hō nō iuſtus eſt: hō iuſtus nō eſt: hui^9 negatio eſt: hō nō iuſt^9 n̄ eſt.

Hic enim ipsum est. z ité non est: iusto z non iusto adiungitur. Hec igitur sic ordine posita sunt: vt in resolutiuis dictum est.

C Hec ẽ 2ª pars pñª h⁹ ca. i q̃ determiat ꝺ oppóne z ꝯña enũciationũ hñtiũ t'mios fi^tos vl' ifi^tos z ꝯtiet duas pti^cs. In p^a determiat ꝺ oppóne z ꝯña enũciationũ. In 2ª ibi (Nó.n.oẽm ẽ.) mouet q̃dã du^m. In p^a g̃ pa^te determiat ꝺ oppóne z ꝯña enunciationũ ꝯstitutaꝝ ex noie z ṽbo fi^o vl' ifi^o: z q2 ṽbũ i enunciatione accipit̃ dupl'r: nã aliqñ accipit̃ ṽbũ no specificatuz nec determiatũ ad aliq̃z nãz certã: z tũc ṽbũ ẽ p̃dicatũ i enunciatione: q2 i tali enũciatione nõ ẽ nisi ṽbũ z subm z tũc dr q̃ ṽbũ ẽ scõm adiacẽs: vt ii^o. hó ẽ. z aliqñ accipit̃ ṽbũ specificatũ z determiatũ ad aliq̃z nãz determiatã. z tũc dr ṽbũ eẽ 3^m adiacẽs: vt ĥ. hó ẽ aial. vel h hõ est alb⁹. nã tũc sunt tria in enũciatione. Jõ pħs p̃ determinat ꝺ oppóne enũciationũ in q̃bus ĥ verbũ ẽ. ẽ 2^m adiacẽs. z ponit eãdẽ oppóne enunciationũ in q̃bus ĥ ṽbũ est. ẽ 3^m adiacẽs. Prio ergo intẽdit pħs q̃ si ĥ ṽbũ ẽ sit 2^m adiacẽs in enũciatione multiplicant̃ enũciationes z oppónes p̃ ĥ q̃ sbm põt variari p̃ fi^m z infi^m z p̃ ĥ q̃ põt sumi cũ signo vl'i vel sine signo vl'is z sic sunt q̃ttuor oppónes. z. 8 enũciatiões: nã sbo exñte finito sunt due oppónes z quattuor enũciationes: vt p3. nã hec ẽ vna oppó. hó est. hó nó est: z due enũciationes. z hec est alia oppó. ois hó est. nó ois hó est. Si ãt sbm sit terminus infinitus: sic sunt due oppónes z quattuor enũciationes: vt p3. ĥ ẽ vna oppó. nó hó est nó hó nó est. z due enũciationes: z hec ẽ alia oppó. ois nó hó est. nullus nó hõ est: z sic sunt 4^or oppónes z octo enũciationes q̃ñ ĥ verbũ est est 2^m adiacẽs in enũciatione.

A Oppó rge q̃ ꝺ ca tur. C Notãdum est q̃ pħs accipit ĥ oppóne large p̃ diuersitate inter propónes de eodẽ sbo z de eodẽ p̃to: quaꝝ vna ẽ affirmatiua z alia negatiua. siue põt simul eẽ ṽe siue simul false. z isto mõ ꝓpónes subcõtrarie nó sunt opposite. Q̃ñ aũt ĥ verbũ ẽ. ẽ 3^m adiacẽs tũc sunt in duplo plẽs oppónes z i duplo plẽs enũciationes: q2 tũc põt esse multiplicatio z variatione p̃ finitum z infinitũ taz a parte p̃dicati q̃z a parte subiecti. põt aũt ĥ accipi certus numerus oppónũ z enũciationũ sic. In oi ꝓpóne ĥ verbũ est vel aliq̃d ei⁹ obliquũ copulat p̃tũ cũ subo. aut ergo in propóne ĥ ṽbũ est. est 2^m adiacẽs vl' tertiũ adiacẽs. si sit 2^m adiacẽs aut subijcit̃ terminus finit⁹ aut infinitus. si finitus. aut vl'r aut particulariter. si particulariter ẽ vna oppó. z due enũciationes. vt hó est. hó nó ẽ. Si vl'r sic est alia oppó: z due enũciationes. vt ois hó est. ois hó nó est. si subijcitur terminus infinitus. z ĥ ṽbũ est sit 2^m adiacẽs. tũc sunt due alie oppónes. vna iter vl'es z alia iter particulares: z sic q̃ñ ĥ ṽbũ est est scõm adiacẽs in ꝓpóne sũt q̃ttuor oppónes z octo enũciationes. Si ãt ĥ verbũ est sit tertiũ adiacẽs: aut sbm sumitur vl'r siue particulariter. si p̃ticulariter aut g̃ vterq3 terminus est finit⁹: z sic est vna oppó z due enũciationes. aut vterq3 termin⁹ ẽ infinit⁹. z sic ẽ alia oppó z due enũciationes: aut sbm fi^m z p̃tũ ifi^m: z sic est 3ª oppó z alie due enũciationes. aut sbm ifi^m z p̃tũ fi^m: z sic est 4ª oppó z alie due enũciationes. Si ãt sbm sumat̃ vl'r. aut g̃ vterq3 terminus est finitus: z sic vna ẽ oppó z due enũciationes. aut vterq3 terminus est ifinitus: z sic ẽ alia oppó z alie due enunciationes. aut sbm ẽ fi^m z p̃dicatũ ifi^m: z sic ẽ 3ª oppó. z alie due enũciatiões: aut sbm ifinitũ z p̃tũ finitũ: z sic ẽ 4ª oppó. z alie due enũciatiões. si ãt sbm sumat̃ vl'r: z sic ẽ vna oppó. z due enũciationes. sic ergo q̃ñ ĥ ṽbũ ẽ. ẽ 3^m adiacẽs i ꝓpóne sunt octo ꝓpónes z. 16. enũciatiões: z sic i vniuerso sunt. 12. oppónes. z. 24. enũciationes róne finiti z ifiniti. z ĥ q̃d dictũ ẽ. ẽ ve^m q̃ñ sbm ẽ termin⁹ cõis. Alie multiplicationes põt fieri sbo exñte singulari q̃ q̃ttuor erunt. C Viso numero oppónum z enunciationum narrat pħs qualiter due enunciationes. de p̃to finito z infinito se habent adinuicem ẽm oppóem. z p̃ in particularibus. secundo in vniuersalibus. dicit ergo p̃mo q̃ quattuor sunt propositiones particulares seu indefinite de predicato finito z infinito. ṽ.g̃. homo est iustus. hó nó ẽ iustus. hó ẽ nó iustus. hó nó est nó iustus. quaꝝ

due se hñt ad affirmationẽ z negationẽ ẽm copulã. due vero minime. z disponuntur iste q̃ttuor propositiones eo modo q̃ posite sunt i resolutorijs i. in libro priorum.

C Jnõ quod pħs dicit ĥ. Quaꝝ due se hñt zc. est obscurũ dictũ: z a diuersis diuersimode exponitur. Expó tñ q̃ magis valet de istis est q̃ de numero istaꝝ q̃ttuor propónũ due affirmatiue i oibus terminis inferũt duas negatiuas: sed due negatiue nó inferũt duas affirmatiuas: z sic de p̃to finito z infinito inferuntur existentibus affirmatiuis de p̃to finito z infinito: sicut inferuntur ex duabus affirmatiuis habẽtibus p̃dicata p̃uatiue opposita. sicut eniz sequitur hó est iniust⁹: ergo hó nó ẽ iust⁹: ita seq̃t̃ hó ẽ iust⁹. ergo hó nó ẽ nó iust⁹. Vñ talis ẽ hitudo iter ꝓpónes de p̃to finito z nó finito q̃lis est iter ꝓpónes de p̃to finito z de p̃dicato p̃uatiuo: z ĥ intelligit cũ dicit Ut p̃uationes: sed sic est in ꝓpónibus de predicato finito. z de predicato priuatiuo: q̃ nó inferũtur ex negatiuis: nó.n. seq̃t̃: hó nó est iustus. ergo hó est iniust⁹: i eodẽ mó est de propónibus de predicato finito vel infinito: q2 affirmatiue non inferuntur ex negatiuis. nõ enim seq̃tur. hó non est iustus. ergo homo est non iustus: sicut nec sequitur. homo non est non iustus. ergo homo est iustus. non eniz valet talis ꝯña in oib⁹. z hoc intelligit cuz dicit Due vero minime: ĥ est due negatiue nó inferũt duas affirmatiuas i oib⁹ terminis ẽm q̃ patebit i dubõnib⁹. C Notãdũ ẽ q̃ dĩa est inter terminũ ifinitũ z terminũ p̃uatiuũ: q2 termin⁹ p̃uatiu⁹ est terminus iferior ad terminũ infinitũ: seq̃tur.n. hic est iniustus. g̃ hic est nó iustus: sed nó ecõuerso. nõ eniz seq̃t̃ ĥ ẽ nó iustũ. ergo hoc est iniustũ. sil'r seq̃tur. iste est cec⁹. ergo iste est nó videns: sed non econuerso iste est non videns. ergo est cecus: q2 lapis est non videns: z tamen lapis non est cecus. (B Dĩa inter t'minũ fi^m z p̃uati^m.)

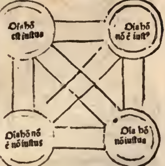
C Sil'r ãt sic se h3 z si vl'is nois sit affir^o. vt ois ẽ hó iust⁹ nó ẽ ois hó iust⁹. Ois ẽ hó nõ iust⁹: ois hó ñ ẽ ñ iust⁹. S3 ñ sil'r ꝯtigit angulares eẽ ṽas. Cõtigit ãt aliqñ. he igr̃ due opposite sñt.

C Simili mó sese hẽbit oppositio: z si nominis vl'r sit affirmatio: velut i ois hó iustus est: huius negatio est: nó ois hó iustus est. Ois hó nó iustus est: huius ẽt negatio est: nó ois hó nó iustus est. Attamen nó fit vt sil'r eẽ que per diametrum collocantur simul sint vere: s3 fit nõnunq̃. He igitur due sunt opposite. ARGL.

C Narrat q̃ũo se hñt vl'es de predicato fi^o z infinito ad ꝯñaz sicut particulares: q2 sicut in particularib⁹ ex affirmatiua de p̃to finito seq̃tur negatiua de predicato infinito: z ex affirmatiua de p̃dicato infi^o seq̃tur negatiua de p̃to finito: i eodẽ mõ in vniuersalib⁹. s. q̃ ex affirmatiua de p̃to ifin^o seq̃tur negatiua de p̃dicato finito. z sic in vl'ibus negatiue inferuntur ex

affirmatiuis: et affirmatiue nõ īferūt ex negatiuis ī oīb⁹ ter/
mis et diſponētur vlēs eo foā q̄ diſponebant ꝑticulares ſic.

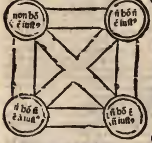
¶ Affirma/
tiue iſti⁹ fig̃
inferūt ne/
ga^{tiuas} et nõ
cō.ſic i ꝑti/
cularib⁹ af
firmatiue iſe
rūt negati/
uas: et non
cō.leqt̃. n.
oīs hō ē iu
ſtus. ḡ oīs
hō ñ ē ñ iu/
ſt⁹: et ñ cō.
ſilr ſe'. oīs
hō ē nō iu/
ſtus'. ḡ oīs
hō nō ē iu/
ſtus: ſed nõ
ſe' ecōuer/
ſo ī oībus

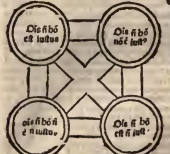
terminis ſicut apparebit. et ſic q̄ꝝ tum ad ꝯſiam ſubō exñte fi
nito eodem modo eſt de vlibus et particularibus. In eiſdē
enim terminis ſicut in particularib⁹ in q̄bus affirmatiue in/
ferūt negatiuas: et nõ ecōuerſo: ſic in vniuerſalibus. differētia ē ta
mē inter vlēs et particulares nõ q̄ꝝtum ad ꝯſiam ſed q̄ꝝtum
ad eſſe ſimul vera vel nõ eſſe ſimul. vera: q: in particularib⁹
contingit omnes particulares ſimul eſſe veras: ſilr cōtingit
propoſitiones ſingulares eſſe ſimul veras. et intelligo propõ
nes ſingulares omnes ꝓpõnes que ponūtur in quattuor an
gulis figuraꝝ deſcriptaꝝ: et verum eſt ꝙ in figura particula
rium contingit omnes angulares eſſe ſimul veras: vt pʒ. nã
omnes ille ſunt ſimul vere. homo eſt iuſtus. homo nõ eſt iu/
ſtus: homo non eſt non iuſtus: homo eſt non iuſtus. Sed in
figura vniuerſalium non contingit omnes angulares eſſe ſi/
mul veras: vt pʒ: materiam nõ eſt poſſibile ꝙ iſte ſint ſimul
vere. omnis homo eſt iuſtus. oīs homo nõ eſt iuſtus: oīs hõ
eſt nõ iuſtus: oīs hõ nõ eſt non iuſtus. Iſte enim non poſſunt
eſſe ſimul vere: omnis hõ eſt iuſtus: oīs hõ eſt iniuſt⁹: nec ẽt
iſte: omnis homo eſt non iuſtus: omnis hõ non eſt nõ iuſtus.
Contingit aūt aliquas illarum angularium eſſe ſimul veras:
nam ille poſſunt eſſe ſimul vere: omnis homo eſt iuſtus: oīs
homo non eſt non iuſtus: et iſte poſſunt ſimul eē vere: oīs hõ
eſt non iuſtus: et omnis hõ non eſt iuſtus: et ſic pʒ ꝙ in parti/
cularibus poſſunt omnes angulares eſſe ſimul vere: ſʒ i vli/
bus non poſſunt omnes angulares eē ſimul vere: ſed alique
vt dictum eſt. ¶ Quidam aūt per angulares intelligūt ſoluʒ
B ꝓpõnes ſtātes in angulis ꝯdictoꝝ. ꝓor tñ e ꝯ poſitio melior
eſt. Hec ergo due ꝓpõnes ſubō exñte finito ſūt due oppõnes
in vniuerſalibus. Iſte enim ſunt vere oppoſite: omnis hõ eſt
iuſtus: omnis homo nõ eſt iuſtus. et etiam iſta ſunt oppoſita:
omnis homo eſt non iuſtus: omnis homo non eſt nõ iuſtus.
In particularibus vero non eſt oppoſitio niſi extēſo noīe op
põnis ad veritatem: que eſt inter affirmatiuam et negatiuaʒ
de eodem ſubiecto: et de eodem p̄dicato: vt dictum eſt.

¶ Alie āt ad id qd̄ ē ñ hō q̄ſi ad ſubʒ aliqd̄ ad
ditū: vt ē iuſt⁹ nõ hō. nõ ē iuſtus nõ hō. ē non
iuſtus nõ hō: nõ ē nõ iuſtus non hō. Magis
āt plures his nõ erūt oppõnes. he āt extra il
las ipſe ſʒ ſe erūt vt vtētes. noīe eo qd̄ ñ hō.
In his vero in q̄bus eſt nõ conuenit vt in eo
quod eſt currere vel ambulare idem faciūt.
Sic hec poſita ac ſi eſt adderetur: vt currit
omnis homo. non currit omnis homo. Cur
rit omnis non hō: non currit oīs non homo.
¶ Alie v̄o due ſūt rurſus cū ñ hō tanq̄ꝫ ſubʒ qd̄
dā accipit. Nõ hō iuſt⁹ ē: nõ hō iuſt⁹ nõ ē: nõ
hō nõ iuſt⁹ ē: nõ hō nõ iuſt⁹ nõ ē. Atq̄ꝫ plures
his oppõnes nõ erūt. He vero ſeorſum ab il
lis: ipſe ꝑ ſeipſas erūt: cū hoc nõ hō tāq̄ꝫ no
mine vtāt: vt pʒ. q̄b⁹ āt nõ accōmodat ē ipm
vt cū hec ponūtur: valet ambulat et iſtiuſmōi
cetera: ī iſdē facit hoc pacto poſitū: ac ſi ē ipʒ
adiūgeret: vt valet oīs hō: non valet oīs hō:
valet oīs nõ hō: nõ valet omnis non homo.

¶ Multiplicatis
oppoſitionib⁹ fi/
nito exiſtente ſu/
biecto multipli/
cat oppoſitiões ſu
biecto exiſtente ī
finito. et poſſunt
poni diuerſe figu
re ſubiecto exiſtē
te infinito. vna ī
particularibus.
et alia in vniuer/
ſalibus. In parti
cularibus poni/
tur talis figura.

¶ Exemplū ī vni/
uerſalibus ponitur talis figura.

¶ Et ſic pa/
tet q̄t ſunt
oppõnes n̄e
poſſunt eē
plures op/
põnes q̄ꝫ il/
le que dicte
ſunt multi/
pli^{cate} oppõ/
nes per fini
tuʒ et infini/
tum vniuer
ſaliter et ꝑti
culariter vt
viſuʒ eſt: q:
dictū eſt ꝙ
ꝓpõnes de
predicato fi
nito et infinito habent habitudinem ad inuicē ſm conſequen
tiam: quia affirmatiue inferunt negatiuas: vt dictū eſt: et nõ
econuerſo: ne credatur ꝙ propoſitiones de ſubiecto finito et
infinito habeant habitudinem adinuicem ſm conſequētiaʒ:
ideo dicit. Hec autem erit extra illas. hoc eſt ille propoſitio/
nes que ſunt de ſubiecto infinito ſunt extra illas que ſunt de
ſubiecto finito et econuerſo: ita ꝙ inter illas enunciationes
que differunt penes finitum ex parte ſubiecti: non eſt bona
conſequentia: quia nec affirmatiua infert negatiuā nec econ
uerſo: non enim ſequitur. non homo currit ergo homo non
currit: nec ſequitur. homo non currit. ergo non homo cur/
rit. ¶ Sciendum tamen ꝙ in aliquibus terminis. ſ. vbi p̄e/
dicatum eſt terminus ſingularis: enunciationes de ſubiecto
finito et infinito ſe habent adinuicem ſm cōſequentiaʒ. nam C
bñ ſeq̄tur. nõ hō eſt ſor. ergo homo nõ ē ſor. q: ſeq̄tur. nõ hō
eſt ſor. ergo ſor. eſt non homo: et vlterius. ergo ſor. nõ eſt ho
mo: et vlterius. ergo nullus homo eſt ſor. et vlterius. ergo hõ

nō eſt ſoꝛ. igiť a ꝑ ad vltimū ſeqť. nō hō eſt ſoꝛ. ḡ hō nō ē ſoꝛ. ſed hec eſt grā mãerie ſed loquendo de ɔña formali ſic non eſt bona ɔña inter enūciationes de ſbo finito ⁊ infinito: ⁊ h̄ itel ligit per hūc textū. Hec lunt extra illas ꝑ lr̄am ſequētem. Ip ſa vero ſm ſe erūt at vtētes negatiua: eo ꝙ eſt nō hō. pōt in- telligi ꝙ enūciationes ð ſubō iſinito erūt ſm ſe ſic ꝙ nō hn̄t habitudines ad illas enūciationes de ſbo finito. vel pt intel- ligi ꝙ enūciationes de ſubiecto infinito: h̄ eſt inter ſe habēt ɔñam ad inuicē: qꝛ ſubiecto exñte termīo iſinito ad affirmati- uā ſequiť negatiuā: ſic̄ ſubiecto exñte t̄mio finito. ſeʳ. n. ſi hō eſt iuſtus. ergo nō hō nō eſt nō iuſtus. ⁊ ſilr̄ ſeqtur nō hō eſt nō iuſtus. ḡ nō hō nō ē iniuſtus: ⁊ ita ꝗ̄uis enunciationes de ſubiecto finito nō habeāt hītudines ad illas de ſubō fi°. hn̄t ēn̄ hītudinē inter ſe. In his ēt in qb⁹ narrat ꝙ ſicut enuncia tiones ⁊ oppōnes multiplicātur in qb⁹ poniť h̄ verbū ē ex- preſſe: ſic pn̄t multiplicari in qb⁹ nō poniť h̄ verbū ē expreſ- ſe: ſed alia verba adiectiua: vt pꝫ h̄. oīs hō currit. oīs hō nō currit. oīs hō nō mouetur. ¶ Circa iſtā ſcḋam partē in qua E dī ꝙ affirmatiue de predicato iſi° ⁊ fi° ī nerūt negatiuas: ⁊ nō ecōtra occurrūt due dubōnes. ⁊ ꝑ vtrū vlr ex affirmatiuis ſe qtur negatiua: ⁊ vtrū ex affirmatiua de predicato fi° ſeqť ne gatiua de ꝑdicato infi°: ⁊ ex affirmatiua de ꝑdicato iſi° ſeqť B negatiua de predicato finito. ¶ Scḋm dubium: vtꝝ ex negati uis ſequantur affirmatiue. ⁊ vtrū ex negatiua de ꝑdicato fi- nito ſequatur affirmatiua de predicato infinito. ⁊ ex negati- ua de ꝑdicato iſinito ſequať affirmatiua de ꝑdicato finito. ¶ Ad pᵐ ar. pbādo ꝙ ex affirmatiuis nō ſequūtur negati ue. Primo qꝛ nō ſeqtur ſoꝛ. videt nō hoiem. ergo ſoꝛ. non vi- det hoiem: qꝛ poſito ꝙ ſoꝛ. videat hoiem ⁊ aſinū. añs ē verū: ⁊ ɔñs falſum: nec ſeqtur. ſoꝛ. fuit nō alb⁹. ḡ ſoꝛ. nō fuit alb⁹: qꝛ ſuppoſito ꝙ ſoꝛ. qn̄qꝫ fuerit alb⁹ ⁊ qn̄qꝫ niger. añs ē veꝝ ⁊ ɔñs falſum: nec ſeqtur ſoꝛ. erit nō moꝛtu⁹. ḡ ſoꝛ. nō erit moꝛ tuus: qꝛ añs eſt veꝝ ⁊ ɔñs falſum. nec ſeqtur. ſoꝛꝗ̄ ē nō aſin⁹. ḡ ſoꝛ. nō ē aſin⁹: qꝛ poſito ꝙ ſoꝛ. hēat bouē ⁊ aſinū. añs ē ve- rū. ⁊ ɔñs falſum ¶ In opᵐ ē phs. ¶ Ad 2ᵐ dub. ū ar. ꝑ- bādo ꝙ negatiue īferūt affirmatiuas. nā iuſtū ⁊ nō iuſtū ſūt ɔ̄dictorie oppoſita. ḡ a q̄cūqꝫ remouetur vnū ipſoꝝ eidē at- tribuitur reliquū: qꝛ alterū ɔ̄dictorioꝝ dē de qlꝫ. ḡ ſeqť. hō nō ē iuſtus. ḡ hō nō ē nō iuſtus. Silr̄ ſeqtur: ſi hō nō ē nō iuſt⁹ ꝙ homo eſt iuſtus. ¶ Ad pᵐ dē ꝙ in illis de ineē ⁊ ð p̄nti ⁊ ⁊ recto ſumpto perſonaliter eſt bona ɔña ab affirmatiua ð ꝑ- dicato finito ad negatiuam de predicato infinito: ⁊ ex affir matiua de ꝑdicato iſinito ſeqť negatiua de ꝑdicato finito: ⁊ addo iſtas q̄ttuoꝛ ɔdōnes: qꝛ in modalib⁹ ū tꝫ ɔña ab hꝫ af firmatiua ad negatiuā de ꝑdicato ɔ̄dictorio. nō. n. ſeʳ. ſoꝛ ꝑt eē alb⁹. ḡ nō ꝑt nō eē alb⁹: qꝛ añs ē veꝝ ⁊ ɔñs falſum. ⁊ iō di xi in illis de ineſſe. ſilr̄ in ꝑpōnib⁹ de ineſſe ī qb⁹ v̄bū ꝑteriti tꝑis vel futuri ē copula. ⁊ ex hꝫ affirmatiua nō ſeqť negati- ua de ꝑdicato ɔ̄dictorio niſi cū determinatione determināte ad idē iſtās vel terminū nō. n. ſeqtur. ſoꝛ. fuit nō alb⁹. ḡ non fuit alb⁹. nec ſeqtur. antixp̄s erit exñs. ḡ antixp̄s nō erit non exñs: qꝛ in oībus talibus añs pōt eē veꝝ ɔñte exñte falſo: ⁊ ideo dixi de p̄nti cū determinatione determināte tp̄s ſignifi- catū ꝑ v̄bū ad idē tꝑs: pro q̄ verificatur añs: ⁊ ē ɔña bona. ſeqť enim ſoꝛ. fuit alb⁹. ḡ nō fuit tūc nō alb⁹. ⁊ ſeqť. antixp̄s erit exñs. ḡ tūc nō erit nō exñs: ⁊ ſic de alijs. nō ꝑt añs eē veꝝ ſīn ɔñte ſic determinato ad mēſurā ꝑ q̄ verificatur añs. ſilr̄ i il- lis de obliquo nō valet ɔñtia ab affirmatiua de predicato fi- nito ad negatiuā de predicato iſinito. nec eꝯ. nō. n. ſeqť. ſoꝛ- tis ē aſin⁹. ḡ ſoꝛ. nō ē nō aſin⁹. nec ſeqť ſoꝛꝗ̄ ē nō aſin⁹. ḡ ſoꝛ- tis nō ē aſin⁹: qꝛ poſito ꝙ ſoꝛ. hēat aſinū ⁊ bouē: vtriuſqꝫ ɔñe añs eſt veꝝ. ⁊ ɔñs falſum. ⁊ iō dixi in recto. ſilr̄ ſi ꝑtū nō ſup- ponit perſonalr̄ ſed mālr̄ vel ſimplr̄ nō valꝫ ɔña ab affirma tiua ad negatiuā. nō. n. ſeqtur aliqua vox eſt nō vox: ſuppo- nēte predicato māliter ḡ aliqua vox nō eſt vox: qꝛ añs ē ve- rū ⁊ ɔñs falſum. ſilr̄ nō ſeqtur. aliqḋ cōe ē nō cōe ſm ꝙ ꝑdi- catum ſupponit ſimplr̄ vel mālr̄. ḡ aliqḋ cōe nō eſt cōe. Nā

Ex nega tiuis an affirma tiue ſe quātur.

añs eſt veꝝ ⁊ ɔñs falſum: nā h̄ cōe nō cōe ē cōe ſoꝛti ⁊ plato- ni. ⁊ ſic de alijs ſupponēte ꝑdicato ꝑſonalr̄. ¶ Ad pᵐ i ɔ̄uꝫ cū dē ꝙ nō ſeqtur. ſoꝛ. vidēt nō hoiem. ḡ ſoꝛ. nō videt hoiꝫ. dico ꝙ iſta ſoꝛ. videt nō hoiem nō eſt de ꝑdicato iſinito. Uñ in iſta ſoꝛ. videt nō hoiem. totū iſtō eſt ꝑdicatū vidēs nō ho- minē. Uñ ꝑs ꝑdicati ē nomē iſinitū ⁊ totū ꝑdicatū nō ē: ⁊ regu la nō ē intelligēda niſi de ꝑpōnib⁹ de ꝑto finito ⁊ iſinito. Uñ in ꝑdicta iſtātia nō arguiť ab affirmatiua de ꝑdicato iſinito ad negatiuā de ꝑdicato finito. ¶ Ad ſcḋam iſtātiā ɔcedo ꝙ nō ſeqtur. ſoꝛ. fuit nō alb⁹. ḡ ſoꝛ. nō fuit alb⁹. cū determina- tione tn̄ ſeqtur. ſoꝛ. fuit nō alb⁹. ḡ ſoꝛ. tūc ñ fuit alb⁹. ¶ Ad 3ᵃᵐ dico: ꝙ nō ſeqtur ſoꝛ. fuit nō alb⁹. ḡ ſoꝛ. nō fuit albus: qꝛ hꝫ ɔña ab affirmatiua ad negatiuā nō tenet in illis de obli- quo: vt dictū eſt. ¶ Ad ſcḋm dubiū: dico ꝙ in illis de ineſſe C vtroqꝫ extremo exñte mere ſimplici. ſ. tā ſubiecto q̄ꝫ ꝑdica- to exñte ſimplici ſm intellectū numeri ſingularis ſicut ex af firmatiua de predicato finito vel iſinito ſeqť negatiua ð ꝑdi cato ɔ̄dictorio: ſic eꝯ: ⁊ ex negatiua ſeqtur affirmatiua. ſeqtur enim hō nō ē iuſt⁹. ḡ hō eſt nō iuſtus. ꝑ hāc regulā. de quoli- bet mere ſimplici verificať alterū ɔ̄dictorioꝝ. vbi tn̄ alterum extremū. ſ. ſbm vel ꝑdicatū eſt cōpoſitū ſignificās aggregatū ꝑ accñs nō tꝫ hꝫ ɔñtia a negatiua ad affirmatiuā. qḋ pꝫ tā ð ꝑdicato q̄ꝫ de ſubō. nō. n. ſeqtur. ſoꝛ. nō ē albū lignū. ḡ ſoꝛ. eſt non album lignum: qꝛ añs ē veꝝ: ⁊ ɔñs falſū: qꝛ ad ɔñs ſeqtur ꝙ ſoꝛ. ſit lignum: qꝛ ſic dōdo non album lignum negō nō cadit ſuper hoc totum album lignum: ſed ſolum ſuper li album: ⁊ ita lignum eſt affirmatiuū: ⁊ iō ſeqtur. ſi ſoꝛ. ſit nō album lignū ꝙ ſoꝛ. ſit lignū. ⁊ pꝫ. ꝙ vbi ꝑdicatū eſt cōpoſitū ex negatiua no ſeqtur affirmatiua. ¶ Et ſi dicať ꝙ album li- gnum ⁊ nō album lignū ſunt ɔ̄dictoria. ḡ de quolꝫ vere dē alterꝝ eoꝝ. ¶ Dico ꝙ album lignum ⁊ nō album lignū nō ſunt ɔ̄dictoria: qꝛ negō nō cadit ſup h̄ totum album lignum ſꝫ ſolū ſup ꝑmū ꝑtēꝫ: ſi tn̄ negō caderet ſup h̄ totū tūc ſunt ɔ̄- dictoria: ⁊ a negōe vnᵐ ad affirmatione alteri⁹ valeret ɔña. Et ſic pꝫ ꝙ ꝑto exñte compoſito ex negatiua nō ſeqtur affir- matiua. ſilr̄ ſubō exñte cōpoſito ex negatiua de ꝑto finito vl̄ iſinito nō ſeqtur affirmatiua de ꝑdicato oppoſito. nō. n. ſeqť. hō alb⁹ nō ē hō. ḡ hō alb⁹ eſt nō hō: qꝛ añs eſt poſē ⁊ cū poſē ſit ꝙ null⁹ hō ſit alb⁹: ⁊ ɔñs ē ipoſē: qꝛ ſeqť. hō alb⁹ ē nō hō. ḡ nō hō eſt hō alb⁹. ⁊ ꝑ ɔñs non hō eſt hō: qḋ eſt ipoſē. Silr̄ non ſeqtur. ridēs non eſt homo. ḡ ridēs ē non homo: qꝛ poſi- to ꝙ nullus homo rideat. añs eſt verum ⁊ ɔñs impoſſibile: qꝛ ſeqtur. ridēs ē nō hō. ḡ nō hō ē ridēs: ⁊ vlteri⁹. ḡ nō hō eſt riſibilis: ⁊ vlteri⁹. non homo eſt hō. ¶ Et ſi dicať ꝙ ridens eſt termin⁹ ſimplex. ḡ vī ꝙ hec ɔña ſit bona. ridēs nō eſt hō. ḡ ridēs ē nō homo. dōꝫ ꝙ ꝗ̄uis ridēs ſit termin⁹ ſimplex ſꝫ vocē: non eſt tn̄ terminus ſimplex ſm intellectū: qꝛ ſignt ag- gregatū ꝑ accñs. ſ. aggregatum ex ſbo ⁊ actu ridēdi: vn̄ noīa ɔcreta accñtium ſignt aggregata per accñs: ſecuꝯ ſunt h̄ no- mina ſubſtantiua q̄ ſunt nomina officioꝝ vel dignitatū: vt rex ꝑſona ſeruus ⁊ hꝫ: ⁊ ideo qn̄ ſubijcitur talis termin⁹: q̄ ē nomē officij vel dignitatis ex negatiua non ſeqť affirma tiua. Non. n. ſeqtur eꝑs non eſt hō. ḡ eꝑs eſt non hō: qꝛ añs eſt verum poſito ꝙ nullus eꝑs ſit: ⁊ ɔñs ē falſum. Dico ēt ꝙ accepꝗ̄ termīs in plurali numero ex negatiua nō ſeqť affir- matiua de ꝑdicato oppoſito. nō. n. ſeqť. ſoꝛ. ⁊ brunellus non ſunt hoies. ḡ ſoꝛ. ⁊ brunellus ſunt nō hoies: qꝛ añs eſt veꝝ ⁊ ɔñs falſum. Uñ demōſtato ſoꝛte ⁊ brunello: hec eſt vera. iſti ñ ſunt hoies: ⁊ hec eſt falſa. iſti ſunt non hoies: qꝛ nō ſunt duo nō hoies nec tres nec ſic de multis. Uñ accepꝗ̄ termīs i nu- mero plurali ex negatiua nō ſeqť affirmatiua de ꝑto oppo- ſito ⁊ cū ɔñtia ſubi. nō. n. ſeqtur. iſta nō ſūt hoies ⁊ iˢ ſunt. ḡ iˢ ſunt nō hoies: ⁊ ſic ḡ pꝫ i qb⁹ termīs ex negatiua ſeqť affir- matiua ⁊ i qb⁹ ñ. ¶ Ad rōnē i opᵐ q̄ vī ꝑbare ꝙ i oīb⁹ ter- mīs ex negatiua ſeqť affirmatiua q̄ ar ꝑ hāc regulā. ð qlꝫ ve ꝑtur alterꝝ duoꝝ ɔ̄dictorioꝝ: ⁊ dōꝫ ꝙ qn̄ ꝑdicatū ē cōpoſitū ñ ar ꝑ hāc regulā: vt pꝫ. Nā albū lignum ⁊ nō album lignum

Ridens q̄ pacto ſit termi n⁹ ſimpˣ

nõ ſūt ꝯdictoriã:qꝛ falſificãt ꝺ eodē. vtraq̧.n. iſtaꝝ eſt falſa. ſoꝛ.ē albū lignū. ſoꝛ.ē nõ albū lignū. ſi ēt ſbm ſit cõpoſitū ad/ huc ēt nõ aꝛ ꝑ hãc regulã. ꝺe q̄bꝫ vꝫ ꝺꝫ alteꝝ duoꝝ ꝯdicto/ rioꝝ. In iſta.n.ꝯña. meli⁹ ꝺeo nõ ē ꝺe⁹.ğ meli⁹ ꝺo ē ñ ꝺe⁹.ñ aꝛ ꝑ iſtã regulã. ꝺ q̄bꝫ ꝺꝫ alteꝝ duoꝝ ꝯdictorioꝝ:qꝛ hꝫ ē falſa meli⁹ ꝺeo ē aliqd. hīr ſuppoſito ꝙ nullus hõ rideat. hꝫ ē falſa ridēs ē aliqd:ꝛ tñ i hac ꝯña ridēs nõ ē hõ.ğ ē ñ hõ. ñ aꝛ ꝑ hãc regulã. ꝺe quolꝫ vꝫ.ꝛc. ¶ Sꝫ ꝑt dubitari. naꝫ ex quo nec in oīb⁹ terminis ex affirmatiuis ſequūtur negatiue ꝺe ꝑto ꝯdi ctorio nec eꝯ:qꝛ ſi i oīb⁹ terminis ex negatiuis ſequūt affir matiue:ꝛ ſꝫ i aliqb⁹ ſic ꝛ i aliqb⁹ ñ. q̄re ꝺic Ari. ꝙ ex affirma tiuis ſequūtur negatiue. ꝛ ex negatiuis nūq̄ꝫ ſequūtur affir/ matiue. Dōm ꝙ qꝛ in illis ꝺe ineſſe ꝛ ꝺe p̄nti ꝛ in recto. ſum/ ptis terminis vt hñt ſuppõnē pſonalē vl̄r ꝛ i oīb⁹ terminis ex affirmatiuis ſequūtur negatiue ꝺ ꝑto oppoſito. ꝛ hꝫ tã i ſim/ plicib⁹ q̄ꝫ i cõpoſitis ſeqꝛ.n. hõ ē ñ iuſt⁹.ğ hõ nõ ē iuſt⁹:ꝛ ſeqꝛ ēt. ſoꝛ.ē nõ lignū.ğ ſoꝛ. nõ ē lignū. Sꝫ nõ ē veꝝ in oīb⁹ termi nis in illis ꝺe ineſſe ꝛ ꝺe p̄nti in recto ſumptꝭ termis. vt hñt ſuppõnē pſonalē ex negatiuis ſequūtur affirmatiue ꝛ qꝛ nõ cõpoſitis. vt pꝫ.nõ.n.ſeqꝛ. ſoꝛ. nõ eſt albū lignū.ğ ſoꝛ.ē nõ al/ bū lignū. Iõ ꝺicit pħs:ꝙ ex affirmatiuis ſequūtur negatiue. qꝛ i oīb⁹ terminis cū iſtis ꝯdõnib⁹ hꝫ poſitis e ex affirmatiuis ſequuntur negatiue:ꝛ habitis eiſdem conditionibus non in omnibus terminis ex negatiuis ſequuntur affirmatiue.

¶ Nõ.n. ꝺōꝫ ē ñ ois hõ. Sꝫ ñ negõ ad id qꝺ ē hõ addēda ē. Ois.n. ñ vlē ſignãt ſed qm̄ vlr. mani[m] ē ãt ex eo qꝺ ē. currit homo. nõ currit homo. Currit non hõ. ñ currit ñ hõ. hec.n. ab illis ꝺñt eo ꝙ ñ vlr ſit. Quare ois vlr nul lus nihil aliꝺ ſignificēt niſi qm̄ vlr ꝺe noīe vl̄ affirmãt vl̄ negãt.ğ ꝛ ceta eadeꝫ oꝫ opponi.

ARCI. ¶ Nõ.n. ꝺōm eſt nõ ois hõ:ſꝫ negõnis nota ipſa non addenda eſt huic termino hõ. Ois enī non ſignãt ipſum vlē:ſed vl̄is p̄dicatio/ nis eſt nota:qꝺ qdem ex hiſce pꝫ:homo va/ let:hõ non valꝫ. non hõ valꝫ:nõ hõ nõ valꝫ. hec.n. ab illis ex ꝺñt:qꝛ nõ ꝺicūt vlr. Qua/ re omnis vel nullus nil aliud ſignificare vi/ detur q̄ꝫ affirmationem:aut negationem vlr ꝺici:cetera igitur eadem ſunt addenda.

¶ Hec ē 2ª pti ª 3ª ptis h⁹ ca. i q̄ pħs remouet q̄dã du⁰:ꝛ ē ſūt ſex dubia q̄ remouet. Primū dubiū ē vtꝝ enūciationes ꝛ op põnes poſſint multiplicari ꝑ additionē negõnis iſinitãꝺ ad ſbꝫ vel p̄tū. Iſtō dubiū remouet ꝺicēs ꝙ negõ iſinitãs nõ ꝺꝫ ad/ di ad ſignū vlē. ꝛ ꝑ ꝯñs ad negõnē ꝺictionis infinitãtis vlē ſi/ gnū nõ multiplicat enūciationes. Qꝫ aūt negõ infinitãs non ſit addenda ſigno vlī probaꝛ:ꝛ hec eſt ꝯ 2ª h⁹ li. q̄ ꝑbatur ſic. Negõ infinitans ſolū ꝺꝫ addi ſubiecto vel p̄dicato:ſed ſi/ gnū vlē nec eſt ſubiectū nec p̄tū.ğ negõ infinitãs nõ ē adden da ſigno vlī. ma. pꝫ:qꝛ negõ iſinitãs ſolū eſt addēda illi quod hꝫ ꝺe ſe intellectū ſi[m] ꝛ ꝺeterminatū qꝛ negõ iſinitãs ꝺſtruit aliqd finitū ꝛ ꝺeterminatū ꝛ aliꝺ ꝺerelinqt vt viſum ē. ꝛ hꝺ ſunt ſbm ꝛ p̄tū:qꝛ tã ſbm q̄ꝫ p̄tū qꝺ ꝺꝫ infinitari ꝺe ſe iportat intellectū finitū ꝛ ꝺeterminatum. ꝛ ſic pꝫ maioꝛ. ꝛ minoꝛ ꝺe/ claratur ꝑ hoc ꝙ ſignū vl̄e nõ eſt vlē nec ſupponitur ſignifi/ care. ſignū.n. vlē tñ ꝯſignãt vlr hꝫ eſt facꝛ terminū cui addiꝛ ſta re vlr ꝛ ſingulariter:ꝛ nõ ſignãt vlē nec ſingularē:ꝛ hoc ꝺe/ clarat pħs per ꝺr̄iam inter ꝑpõnem vlēm ꝛ ſingularē:ꝑpõ/ nes.n. vl̄es ꝛ ſingulares non ꝺñt in ſbo ꝛ p̄dicato i qꝛ ſemꝑ hñt idē ſbm ꝛ p̄tū ſed ſolū ꝺñt in mõ ſupponēdi ſubiecti ꝛ p̄dicati. vt pꝫ ꝺe iſtis. homo currit:omnis homo currit: ex q̄ pꝫ ꝙ ſignū vlē nõ eſt ſubiectū nec p̄dicatū:qꝛ ꝓpoſitio vlis ꝛ ꝑticularis hꝫ idē ſubm ꝛ p̄tū ꝛ nõ hꝫ idē ſignū.ğ ſignū nec ē ſbm nec p̄tū:ꝛ hꝫ intēdit pħs ꝑ hãc lrãm. Cetera eadē oꝫ op ponit:hꝫ eſt illa que ſunt in ꝑpõne vlī ꝛ ꝑticulari. alia a ſignis vlibus ꝛ particularibus opꝫ eſſe eadem:nam ſubiectū p̄tūꝫ ꝛ copula opꝫ eſſe eadem in ꝓpõne vlī ꝛ particulari.

¶ Qm̄ vo ꝯtraria ē negõ ei q̄ ē: ē oē aial iuſtū. illa q̄ ſignificat. qm̄ nllm aial ē iuſtū. hoc qdē mani[m] ē. qm̄ nãqꝫ erunt vꝫ neq̧ ſimul i eodē ipſo. His vero oppoſite erunt aliqñ. vt aliqꝺ aial iuſtum eſt:non omne aial iuſtum eſt.

¶ Cuꝫ ãt huic affirmationi: oē aial iuſtū ē: ea negõ ſit ꝯtraria q̄ ſignãt nllm aial eſſe iuſtuꝫ: pꝫ has qdem nunq̄ꝫ eſſe ſimul veras: oppoſi tas auteꝫ his veras ſimul nonnunq̄ꝫ eſſe: vt nõ oē aial eſt iuſtum. ꝛ eſt aliqꝺ aial iuſtum. ARCI.

¶ 2ᵐ dubiū quã remouet eſt iſtud:quo veꝝ eſt ꝙ in vlibus non ꝯtigit oēs angulares eē ſimul veras. Iſtud dubiū remouet. ꝑbãs duo q̄ ſuperius narrauit. ſ. ꝙ in vlib⁹ nõ ꝯtigit ꝙ oēs angulares ſint ſimul vere. ſed in particularib⁹ ꝯtingit ꝙ oēs angulares ſunt ſimul vere:ꝛ hec eſt 3ª ꝯ h⁹ li. ꝑbaꝛ ſic. Iſte ꝯuertūtur. Null⁹ hõ eſt iuſt⁹. ois hõ nõ ē iuſt⁹. ſꝫ ꝯtigit iſta eē in figura ꝑpõnū vliuꝫ:ꝛ nõ ꝯtingit iſtas eē ſimul veras. ois hõ eſt iuſtus. ois hõ nõ eſt iuſtus.ğ in vlibus nõ ꝯtingit oēs angulares ſimul eſſe veras. Et ſic ꝑbata ē vna ꝑs ꝯnis. Alia pars ꝑbatur ſic. iſte due ꝯuertūtur. aliqs hõ nõ ē iuſt⁹. aliqs hõ eſt nõ iuſtus. ꝛ iſte due ꝯuertūtur. aliqs hõ ē iuſtus. aliqs hõ nõ eſt non iuſtus. ꝛ omnes poſſunt eſſe ſimul vere. aliqs homo eſt iuſtus. aliquis homo non eſt iuſtus. aliquis homo eſt non iuſtus. aliquis homo non eſt non iuſtus.

¶ Seqꝛ eã qdē q̄ eſt: null⁹ eſt homo iuſt⁹ i illa q̄ eſt ois homo eſt non iuſt⁹: illa vero q̄ eſt: eſt aliqs iuſt⁹ homo: oppoſita: qm̄ non ois hõ ē non iuſtus. Neceſſe enim eſt aliquem eſſe.

¶ At hec: null⁹ ē hõ iuſt⁹. ſeqꝛ hãc: ois hõ nõ iuſt⁹ eſt. hec ēt non ois hõ non iuſt⁹ eſt: q̄ qdē eſt illa oppoſita ſequitur illam: eſt aliquis ho mo iuſtus. neceſſe eſt enim aliquem eſſe. ARCI.

¶ Qꝫ ãt ꝺicte vl̄es ꝛ particulares quaꝝ altera eſt affirmati/ ua ꝺe ꝑto inf⁰:ꝛ altera negatiua ꝺe ꝑto fi⁰ ꝯuertãtur ꝑ ꝯq̄ manifeſtū eſt ꝙ affirmatiua ꝺe ꝑto iſinito infert negatiuã ꝺe ꝑto finito: ſeqꝛ.n. ois hõ eſt nõ iuſt⁹.ğ nullus hõ eſt iuſtus. ꝛ hꝫ pꝫ ex p̄cedētibus. ꝛ ꝙ negatiua affirmatiuã inferat oñdit hꝫ ꝺicēs ꝙ ad eã q̄ eſt. nullus hõ eſt iuſtus. ſeqꝛ affirmatiua q̄ eſt iſta. ois hõ ē nõ iuſtus. ꝛ eodē mõ ꝺe particularibus. nã ad iſtã q̄ ē aliqs hõ eſt iuſtus. ſeqꝛ iſta nõ ois hõ eſt non iu ſtus. ſeu iſta. aliqs hõ nõ eſt nõ iuſt⁹. q̄ eadē eſt ꝛ eꝯ. ſeqꝛ.n. ſi nõ ois hõ eſt nõ iuſtus: neceſſe eſt aliquē hoīem eē iuſtū. hꝫ eſt hec ꝯña ē neceſſaria. aliqs hõ nõ ē nõ iuſtus.ğ aliqs hõ ē iuſtus:ꝛ ita pꝫ ꝙ vl̄es q̄ꝝ altera eſt affirmatiua ꝛ altera ne/ gatiua ꝺe p̄dicatis ꝯdictoꝛijs ꝺe ꝑto iſinito. ꝛ altera negati/ ua ꝺe ꝑto finito ꝯuertūtur. ꝛ idē pꝫ ꝺe ꝑticularib⁹. ſ. ꝙ parti culares q̄ꝝ altera eſt affirmatiua ꝛ altera negatiua ꝺe p̄tis ꝯdictoꝛijs ꝯuertūtur. ¶ Intelligēdum ꝙ i terminis ſimplici bus ſm intellectū ſicut affirmatiue iferūt negatiuas ꝺe p̄tis oppoſitis:ita negatiue iferūt affirmatiuas:ꝛ ſic ꝺic hꝫ Ariſ. ex/ p̄ſſe. In terminis tñ cõpoſitis ſꝫ itellectū q̄ t̄mini ſignãt aggre gata ꝑ accñs affirmatiue iferūt negatiuas:ꝛ ſꝫ negatiue nõ iſe rūt affirmatiuas. vt ꝺictū eſt ſupꝛa:qꝺ tñ exponūt qdã ſic. ꝙ ex affirmatiuis ſequūtur negatiue:ꝛ ex negatiuis nõ ſequun/ tur affirmatiue niſi ſuppoſita ꝯſtantia ſubi. ſ. ſupponendo ꝙ t[d] qꝺ ſignãt ꝑ ſubm ſit exñs. ꝛ iõ ꝺicit hꝫ Ariſt. ꝙ hec eſt bo/ na ꝯña. aliquis homo non eſt nõ iuſtus.ğ aliquis homo eſt

iuſt⁹:q2 neceẽ ẽ aliquẽ hoiem eẽ. h ẽ.q2 neceẽ ẽ ꝙ ſbm exiſtat. tñ nõ vꝫ ex itẽtione Ari. h ꝙ eẽ i ꝓpoſito accipiatᷣ vt ẽ 2ᵐ ad iacẽs:ita ꝙ ſignificetᷣ:q2 hec homo eſt.ſit neceſſaria:ſz ſignificat ꝙ hec ꝯña ſit neceſſaria.ſi aliquis homo non eſt nõ iuſtus:aliqs homo eſt iuſtus:ita li eſſe hic eſt tertium adiacẽs: ꝛ neceſſitas hic dicit neceſſitatem conſequentie.

Manifᵐ eſt ãt qm̃ ẽt i ſingularib⁹. Si ẽ veꝝ iterrogatuꝫ negare qm̃ ꝛ affirmare veꝝ ẽ vt putaſne ſocrates ſapiẽs ẽ.ñ. Igr̃ ſocrates ñ ſapiẽs ẽ. In vl'ib⁹ v̇o ñ v̇a ẽ q̃ ſil'r dr̃. v̇a aũt negatio vt putaſne ois homo ſapiẽs ẽ. Non igr̃ ois homo non ſapiẽs ẽ. Hoc.n.falſuꝫ ẽ. ſꝫ non igitur ois homo ſapiens eſt: vera eſt. hec enim oppoſita eſt: illa vero contraria.

ARCI. Pꝫ ẽt in ſingularib⁹ qdẽ:ſi veꝝ ẽ iterrogatũ negare:affirmare ẽt veꝝ eſſe. veluti eſt ne ſocrates ſapiẽs:ñ ſocrates g̃ nõ ſapiẽs ẽ. In vl'ib⁹ ãt nõ ẽ vera q̃ ſimil'r dr̃:ſꝫ ẽ negõ vera. veluti:eſt ne ois hõ ſapiens:nõ.g̃ ois hõ ñ ſapiens ẽ:hoc.n.ẽ falſum:ſꝫ illud eſt veꝝ: g̃ nõ ois hõ ſapiens eſt:atqꝫ hec qdeꝫ eſt ea q̃ opponitur:illa vero eſt ea que eſt contraria.

Tertia dubitatio quã remouet eſt iſta. Dictũ eſt ꝙ i vl'ibus ex negatiuis ſequũtur affirmatiue:ſꝫ dub̃ᵐ eſt vtꝝ eod̃ mõ ſequũtur affirmatiue ex negatiuis i ꝓpõnib⁹ vl'ib⁹ ſic̃ i ꝓpõnib⁹ ſingl'arib⁹. In ſingl'arib⁹ ex negatiua ꝓpõne ſingulari d̃ ꝑdicato finito ꝯtigit iferre affirmatiuã de ꝑdicato iſi° manente eodẽ ſbo ꝛ eodẽ mõ ſupponẽte.ſi.n.q̃ratᷣ vtꝝ ſoꝛ.ſit ſapiẽs ꝛ rñdeatᷣ ꝙ nõ.ꝯtigit iferre affirmatiuã de ꝑdicato iſi° manẽte eodẽ ſbo ꝛ eodẽ mõ ſupponẽte ſic.g̃ ſoꝛ.ẽ nõ ſapiẽs. Eſt g̃ dubiũ vtꝝ ſic ſit i vl'ib⁹.ſ.ꝙ ex negõne vl'is de ꝑdicato finito ꝯtingat inferre ꝓpõnẽ affirmatiuã de ꝑdicato iſi° ſubiecto eodẽ mõ accepto ſeu eodẽ mõ ſupponẽte:ꝛ ad iſtã dubõnẽ rñdet Ari.dicẽs ꝙ nõ ẽ ſĩlr iter vl'es ꝛ ꝑticulares q̃ꝫtuꝫ ad illationẽ affirmatiue de ꝑdicato iſi° ex negatiua d̃ ꝑdicato finito:vt dic̃ phs in ſingularib⁹.ſi veꝝ ẽ interrogatũ negare: qm̃ veꝝ eſt ꝛ affirmare h eſt ſi ſingularis affirmatiua d̃ ꝑdicato finito negetᷣ.ex illa negatiua ſeu negõne ꝑdicati finiti d̃ ſubiecto ſingulari ꝯtigit iferre affirmatiuã de ꝑdicato iſi° de eodẽ ſbo ſingulari eodẽ mõ ſumpto.vt ſi q̃ratᷣ vtꝝ ſoꝛ.ſit ſapiẽs ꝛ dicatᷣ ꝙ nõ.ex iſta negõne ꝯtigit iferre.g̃ ſoꝛ.eſt nõ ſapiẽs:ſꝫ nõ eſt ita de vl'ib⁹ affirmatiuis de ꝑdicato ſi° ꝛ iſinito ſbo eodẽ mõ ſupponẽte.ſi.n.q̃ratᷣ vtꝝ ois hõ ſit ſapiẽs. ꝛ rñdeatᷣ ꝙ nõ.ex h nõ ꝯtigit iferre affirmatiuã d̃ ꝑdicato iſinito ſbo eodẽ mõ ſupponẽte.ſi.n.q̃ratᷣ vtrũ ois hõ ſit ſapiẽs:ꝛ rñdeatᷣ ꝙ nõ.ex hac rñſione nõ ꝯtigit iferre.g̃ ois hõ ẽ nõ ſapiens:ſꝫ bñ ꝯtigit iferre iſtã.g̃ nõ ois hõ ẽ ſapiẽs. Et ſic i vl'ib⁹ nõ ẽ rñdendũ ꝑ negõnẽ imediate additã cõpõni:ſed in ſingularib⁹ ſic. Si.n.in ſingularib⁹ ſiat qõ de ꝓpõne ſingulari affirmatiua de ꝑdicato finito:ꝛ rñdeatᷣ ad illã dõo nõ.ex iᵃ rñſione ꝯtigeret iferre negatiuã de ꝑdicato finito.v̇.g̃. ſi q̃ratᷣ vtꝝ ſoꝛ.ſit ſapiẽs:ꝛ rñdeatᷣ ꝙ nõ.ex iſto ꝯtigit iferre.g̃ ſoꝛ.ñ eſt ſapiẽs:niſi negõ addatᷣ imediate verbo copulãti ꝑdicatũ cũ ſbo. Sꝫ ſi q̃ratᷣ vtꝝ ois hõ ſit ſapiẽs ꝛ rñdeatᷣ ꝙ nõ. ex hac rñſione nõ ꝯtigit iferre negatiuã in q̃ negatio imediate additᷣ verbo ſbo eodẽ mõ ſupponẽte:ex hac.n. rñſione data nõ ꝯtingit iferre.ergo ois hõ nõ eſt ſapiens:ſed bñ ꝯtigit iferre.ergo nõ ois hõ eſt ſapiẽs.vna.n.iſtaꝝ eſt ꝯria h⁹. ois homo eſt ſapiẽs:ꝛ alia eſt ſua ꝯdictoria. Ex iſto loco accipitur vna regula cõis q̃ eſt iſta.ꝙ in ſingularibus non refert ꝑponere vel poſtponere negõnem.ꝛ rõ hui⁹ ẽ iᵃ:terminus ſingularis non habet ſuppoſita ſeu iferiora:ꝛ ideo non põt cõfundi a negõne:ꝛ iõ ꝓ eodem oino ſtat ꝛ pro eodẽ ſupponit terminus ſingularis ſiue negõ ꝑponatᷣ ſiue poſtponatᷣ. Iſta aũt regula.in ſingularibus non refert preponere ꝛ poſtponere negõnem:ẽ intelligẽda de ꝓpõnibus ſingularibus q̃ ſũt d̃ ſubiecto ſingulari ſimplici nõ accepto cũ aliquo mõ. Et dico de ſingulari ſimplici:q2 in aliqbus cõpoſitis refert preponere ꝛ poſtponere negõneꝫ ſuppoſito.n.ꝙ iˢ hẽat duos filios quoꝝ vnũ diligat ꝛ aliũ nõ hec ẽ vera.iˢ hõ hñs filiũ nõ diligit illũ:q2 ſeqꝛ ex hec vera.iˢ hõ hñs filiũ odit illũ: ꝛ hec ẽ falſa.nõ iˢ hõ hñs ſi iũ diligit illũ:q2 ſua ꝯdictoria ẽ vera. Et dixi ꝙ intelligitᷣ de ſingulari nõ accepto cũ aliquo mõ: q2 põt accipi cũ aliquo mõ vbi referre ꝑponere:ꝛ poſtponere negõnem.multum enim refert dicere.non tantum ſoꝛ.currit:ꝛ dicere:tm̃ ſoꝛ.nõ currit. Scire tñ debes ꝙ ſi in aliqb⁹ ſingularibus refert preponere ꝛ poſtponere negationem.hoc nõ eſt ratione termini ſingularis.ſed ratione adiuncti.

Margin notes beside this passage: A / Dubõ (at "Eſt g̃ dubiũ"); B (at "eſt ſapiẽs:niſi negõ"); C / Nõ pulchrã regulam. (at "re.ergo nõ ois hõ")

Ille v̇o q̃ ſm̃ iſinita ꝯtra iacẽtes noia vl' v̇ba oppoſite ſ'ᷣ vt i eo qõ ẽ nõ hõ vl' ñ iuſt⁹ vel nõ currit:vel nõ laborat:q̃ſi negõnes ſine nomine ꝛ v̇bo eẽ videbũt ſꝫ ñ ſũt. Sẽp.n.vl' veram eẽ vel falſam negõnẽ neceẽ ẽ. Qui v̇o dixit nõ hõ nihil magis de hoie: ſꝫ ẽt min⁹ verus vel falſus fuit. Si non aliquid addatur.

Voces ãt ea q̃ iſinita ſũt noia v̇baqꝫ:ſũtqꝫ oppoſite vocib⁹ hiſce q̃ ſunt noia atqꝫ v̇ba: vt nõ hõ:nõ iuſt⁹ ꝛ huiuſcemõi voces ſiñ nomine:v̇boqꝫ videbũtᷣ eſſe negõnes at nõ ſũt: ſemp.n.neceſſe ẽ negõnẽ eſſe verã vl' falſaꝫ: at hiſce q dixit/nõ hõ/nõ magis:q̃ꝫ is q p̃otulit hõ:ſed minus potius veꝝ vel falſum aliquid dixit:niſi quippiam ipſi addiderit. ARCI.

4ᵃ dubõ talis ẽ:q2 dictũ ẽ in rñſione q̃ datᷣ ꝑ negõnẽ ꝯtigit aliqd iferri:vt ſi q̃ratᷣ vtꝝ ſoꝛ.ſit ſapiẽs:ꝛ rñdeatᷣ nõ.ex hac rñſione ꝯtingit iferre ꝙ ſoꝛ.ẽ nõ ſapiẽs. ex h poſſet alicui videri ꝙ hec dictio nõ:ꝛ ẽt termin⁹ iſinit⁹ eẽt negõ.i. ꝓpõ negatiua. Iſtõ.n.ex quo ꝯtigit aliqd iferre ẽ enũciatio. Iſtõ remouet phs ꝓbãs ꝙ termin⁹ iſinit⁹ nõ ẽ ꝓpõ negatiua. ꝓbatur ꝑ h:q2 ois ꝓpõ negatiua ſignificat veꝝ vel falſuꝫ:ſꝫ termin⁹ iſinit⁹ nec ſignificat veꝝ nec falſum.nec hec dictio nõ ẽ ꝓpõ affirmatiua vel negatiua.nec ex ea per ſe ꝯtingit aliqd iferre. q̃uis ex ea relata ad interrogationem contingit aliquid iferre.h eſt ex negatione interrogationis ꝯtingit aliqd inferre.

Significat ãt ẽ ois ñ hõ iuſt⁹ nlli illaꝝ idẽ nec huic oppoſita negõ ea q̃ eſt nõ eſt ois nõ hõ iuſt⁹.illa vero q̃ eſt ois nõ hõ ẽ nõ iuſtus:illi q̃ eſt null⁹ non homo eſt iuſtus idẽ ſignificat.

Hec ãt/ẽ ois ñ hõ iuſt⁹:nihil idẽ qõ nll'a illarũ ſignificat:nec itẽ ea q̃ ẽ ipi oppoſita:nõ ẽ ſ q̃ꝫ ois nõ hõ iuſt⁹. At hec:ois nõ hõ nõ iuſt⁹ eſt:idẽ qõ illa ſignificat:null⁹ nõ hõ iuſt⁹ eſt. ARCI.

5ᵃ dubõ quã remouet eſt iſta:q2 phs viſus eſt in precedentib⁹ enũciationib⁹ de finito ſubiecto:ꝛ ẽt d̃ ſubiecto iſinito: põt eẽ dubiũ vtꝝ ꝓpõ affirmatiua de ſubiecto iſinito ſit eadẽ vel eqpollens alicui de ſbo finito:põt ẽt eſſe dubiũ vtrũ iſte ꝓpõnes ſint eedẽ:ois nõ hõ currit.ois hõ nõ currit. Iſtõ dubiũ remouet phs dicens ꝙ iſta.omnis non homo eſt iuſtus: nõ eſt eadẽ alicui eaꝝ enũciationũ q̃ ſunt de ſubiecto finito:ꝛ q2 nec ẽ eadẽ affirmatio nec negatio de ſubiecto finito. Iſta enim nõ ſunt eadẽ ois nõ hõ eſt iuſtus.ois hõ nõ eſt iuſt⁹. ois homo eſt iuſtus:ꝛ ſic de oibus alijs de ſubiecto ſi°. tñ q̃uis

ppōnes de ſbͦ īfinito nō ſint eedē alicui de ſbͦ fiͦ: tñ vna ꝓ
pō de ſubiecto īfiͦ eſt eadē alteri de ſubiecto īfinito. Iſte.n.
ſunt eedē. oīs nō homo eſt iuſtus: ⁊ nullꝰ nō hō nō ē iuſtus.
¶ Intelligēda ſunt hͣ duo. Pmo ꝙ phs vocat hͣ ppōnes eaſ
dē illas ppōnes q̄ ↄuertūtur ⁊ hñt idē ſbm ⁊ idē p̄dm. q̄uis ī
rei veritate nō ſint eedē ſm vocē: ⁊ ſic dñr iſte ppōnes eedē.
oīs nō hō eſt iuſtus. nullꝰ nō hō nō eſt iuſtꝰ. ¶ 2ͦ intelligen-
dū ꝙ cū q̄re ppō de ſbͦ īfiͦ nō eſt eadē ppōni de ſubiecto fiͦ
eſt iſta: q: ad hͣ ꝙ aliq̄ ppōnes differētes ſm vocē ſint eedē
vel ↄuertibiles reqritur ꝙ in vtraq; p̄dicatū enūcief ď eodē
vel ď ↄuertibilibꝰ: ſ; in enūciationibꝰ: q̄ꝝ vna eſt de ſubie-
cto fiͦ ⁊ alia de infinito nō enūciatur p̄dicatū de eodē vl̄ de
ↄuertibilibus: ⁊ iō tales enūciationes: quaꝝ vna eſt ď ſubie
cto infiͦ ⁊ alia finito non ſunt eedem nec conuertibiles.

¶ Traſpoſita v̊o noīa vl̄ v̊ba idē ſignificant
vt eſt albus hō ⁊ eſt hō albꝰ. Nā ſi hoc nō eſt
eiuſdē multe erūt negōnes: ſ; oñſum eſt: q̄m
vna vniꝰ ē. Eiꝰ.n. q̄ ē. ē albꝰ hō. negō ē: nō eſt
albꝰ hō. Eiꝰ v̊o q̄ ē. ē hō albꝰ. ſi nō eadē ē ei
q̄ ē. ē albꝰ hō. erit negō vel ea q̄ ē. nō ē nō hō
albus. vel ea q̄ eſt. nō eſt hō albꝰ: ſed altera q
dem erit negō eius que eſt nō hō albus. Alia
vero eiꝰ q̄ ē. ē albꝰ hō: q̄re erūt due vniꝰ. Q̄m
igitur tranſpoſito nomine vel verbo eadem
fit affirmatio vel negatio manifeſtum eſt.

ARGL. ¶ At.n. noīa ⁊ verba traſpoſita idē ſignificāt:
veluti albus homo eſt. hō albꝰ ē: nā ſi ita nō
ſit eiuſdē affirmationis plures erūt negōnes:
ad demōſtratum eſt vnam oppoſitā eſſe vni.
huius.n. albus homo eſt: negō eſt: albus hō
non eſt. huius aūt hō albus eſt: ſi non eſt idē
q̄ȯ iſta. albꝰ hō eſt: aut hec erit negō: non hō
albus nō eſt: aut iſta: hō albꝰ nō eſt: at altera
quidem negatio huius eſt: non homo albus
eſt: altera vero negatio huius: albus hō eſt.
Quare affirmationis. vnius due erunt ne-
gationes. Patet igitur eādem affirmationē
fieri negationē ue, ſi noīs pō verbiq; mutet.

¶ Serta dubꝰ talis eſt. Ar. in p̄cedētibꝰ q̄nq; p̄poſuit adie-
ctiuū ſubſtātiuo. dō ſic. eſt iuſtꝰ hō: ⁊ aliq̄n ppoſuit ſubſtan
tiuū adiectiuo. dō ſic. ē hō iuſtus. poſſz aliqs credere ꝙ hꝫ
ppōnes differāt: in q̄ꝝ vna p̄ponitur adiectiuū ſubſtantiuo: ⁊
⁊ in alia ſubſtātiuū p̄ponit adiectiuo. Iſtud dūm remouet:
phs dicēs: ꝙ hꝫ propōnes ſunt eedē hͣ ē idē ſignificāt: in q̄rū
vna p̄ponit adiectiuū ſubſtātiuo: ⁊ in alia ſubſtantiuum pre
ponitur adiectiuo: q: noīa ⁊ v̊ba traſpoſita idē ſignt. iſte enī
ppōnes. ē albꝰ hō. ⁊ ē hō albꝰ. idē ſignificāt. Qz aūt ppōnes
ſn q̄ꝝ vna p̄ponit adiectiuū ſubſtātiuo: ⁊ in alia p̄ponit ſub-
ſtātiuū adiectiuo ſint eedē: pbat phs: ⁊ ē ꝛ 4ͣ hꝰ li. q̄ pbat
ſic. ꝑ ipoſſe. ſi hꝫ ppōnes nō eēnt eedē. ſeqtur ꝙ eiuſdē affir-
mationis erūt plēs negōnes oppoſite. ↄñs ē ipoſſe. vt pꝫ ex p̄
li ↄñs pbatur exēplariter ſic. hꝰ enūciationis. ē albꝰ hō. eſt
negō hꝫ oppoſita nō ē albꝰ hō. ſi ḡ iſte nō ſignificēt idē. ē hō
albꝰ. ⁊ ē albus hō. tūc huius. ē hō albus. ē alia negō q̄ iſta.
nō ē albus hō. aut ḡ ſua negō eſt iſta. nō ē nō hō albus. aut iͣ.
nō ē hō albus. nō pͣ. q: illa eſt negō iſtius. ē nō hō albus. er-
go negō iſtius eſt homo albus. eſt iſta. nō eſt hō albꝰ. ⁊ ꝑ ↄſe
quēs iſte ſunt diuerſe negōnes. non eſt hō albus. nō ē albus
hō ḡ iſta affirmatio. eſt albus homo. hꝫ duas negationes ſi-
bi oppoſitas. ſ. iſtas. non eſt homo albus. nō ē albꝰ hō. hͣ eſt

ratio phi: ſ; hͣ rō nō vꝫ valēt: q: phs capit hͣ iͩ qȯ dēret pba-
re: ⁊ ita vꝫ petē p̄nm. phs.n. capit ꝙ negō iſtiꝰ eſt albꝰ hō. eſt
iſta. nō ē hō albꝰ: ⁊ hͣ dēret pbare. ſi.n. aliqs vellet ſuſtinē ꝙ
noīa ⁊ verba traſpoſita nō idē ſignāt. ipſe hēet negare iſtȯ
qȯ hͣ accipit phs. ſ. ꝙ negō iſtius. eſt albꝰ hō. eſt iſta. nō eſt al
bus hō. ⁊ nō iſta. nō eſt homo albꝰ. ¶ Ad iſtud rūdet Boe.
ꝙ phs capit hͣ illud qȯ ꝑ ſe eſt manifeſtū: iō nō petit p̄nm. ma D
nifeſtum eſt.n. per ſe ꝙ iſta. non eſt homo albꝰ. eſt negō hꝰ.
eſt albus hō. q: iſta eſt negō q̄ iſtud idē negat qȯ affirmatio
affirmat. ⁊ manim eſt ꝙ iſta. nō ē hō albꝰ. iͩ idē negat qȯ iſta
affirͦ affirmat. eſt albus homo. manifeſtū.n. eſt cuiꝫ intelli
gēti ꝙ intellectꝰ hꝰ. ē albꝰ hō. ē iſte. hō ē albꝰ. ⁊ itellectꝰ hu
ius. nō ē hō albꝰ. eſt iſte. nīſi hō ē albꝰ. manim.n. ē ꝑ ſe ꝙ iͣ.
nullꝰ hō ē albꝰ. ē negō hꝰ. hō ē albꝰ: ⁊ iō phs hͣ nō petit p̄nm:
q: capit iͩ qȯ manifeſtū ē ꝑ ſe. ¶ Dubitaf circa iſtud dictū E
phi. Traſpoſita noīa ⁊ verba. q: vꝫ inſtantia in multis: q: hͣ Dubi
eſt vera. oīs hō ē aial. ⁊ hͣ eſt falſa. aial ē oīs homo. ⁊ hͣ ē ve-
ra. oium oppoſitorum eſt eadem diſciplina. ⁊ hec eſt falſa. ea
dem eſt diſciplina oium oppoſitorum: ⁊ hec eſt falſa. ſoz. dif
fert ab homine. ⁊ hͣ eſt vera. ab homine differt ſoz. ⁊ hͣ ē con
grua ciceronem videt ſuꝰ filius: ⁊ hͣ eſt incōgrua. ſuꝰ filꝰ vi
det ciceronem: ⁊ tñ in oībꝰ p̄dictis ē ſolū diuerſitas in tranſ-
pōne noīum ⁊ verboꝝ. ḡ nō ſemꝑ ppōnes: in qbꝰ noīa ⁊ ver
ba traſponūtur ſignificāt idē. ¶ Dico ꝙ phs loqtur de traſ-
pōne noīs adiectiui ⁊ ſubſtātiui ⁊ verbi copulātis adiectiuū
cum ſubſtātiuo: ſiue.n. verbum p̄ponatur vtriq; ſiue poſtpo
natur vtriq; ſiue interponatur. ſemꝑ q̄tum ad intellm idē
ſignatur. ꝑ dēs.n. iſtas ppōnes ē hō albꝰ. ⁊ ē albꝰ hō. ſignaf
idem dēs.n. iſte ppōnes ſignificāt idē qȯ iſta propō. hō eſt al
bus: vnde in iſtis ppōnibus hͣ verbū eſt nō ē 2m adiacēs: vt
q̄dā dñt. ſed ē 3m adiacēs: q: intellectus oium harū ppōnuꝫ
ē ꝙ hō ē albus. ¶ Pōt ēt dici ꝙ phs loqtur de ppōnibus in
definitis nō de vlibus ⁊ de talibus indefinitis vbi vnū illorū
noīum quoꝝ vnū p̄ponitur alteri vel poſtponitur natum eſt
eē ſubiectū ⁊ alteꝝ nō: vt pꝫ in exēͦ ſuo. ē albꝰ hō. nā iſte ter
minus hō. pt eſſe ſubiectū. ⁊ iſte terminus albus. nō pt eē ſbm
niſi ſubſtātiuetur vel intelligaf terminꝰ i ſubiecto ſumptꝰ: ⁊
in talibꝰ nihil refert p̄ponere verbū noī vel ecōtra: nec ēt refert
p̄ponere vnū nomē alteri: q: ſp intelligit idē per iſta. ē hō al-
bus. ⁊ ē albus hō. ⁊ albus hō eſt ſic de aliis: q: ſemꝑ ꝑ iſtas i
telligit ille ppō hō ē albus: ⁊ vñ oēs tales ppōnes ſunt eedē
id eſt ↄuertibiles: vnde phs hͣ ⁊ multotiens alibi ppōnes ↄō
uertibiles vocat eaſdem. ¶ Pōt āt gn̄alius dici. ꝙ termino F
rum in propōne pt multiplex eſſe traſpoſitio: aliq̄n a pte eiuſ
dem extremi: vt pꝫ in iſtis. hō albꝰ ē aial. albꝰ hō ē aial. q̄nq;
traſpō ē extremi in extremū: vt alicuius qȯ ē ex pte vniꝰ ex
tremi in vna ppoſitione in aliud extremum: ita ꝙ iͩ quod i
vna ppōne ponitur ex parte vnius extremi ponitur i alia ꝑ
pōne ex parte alterius extremi. Exēm. q̄n extremum traſpo
nitur in extremū: vt hō ē aial. aial ē hō. Exemplū ſcdi: q̄n ali
quod qȯ ponitur a parte vniꝰ extremi traſmutaf: ita ꝙ fiat
pars alterius extremi. vt hͣ. hō albus ē aial. hō ē aial albū. ſi
fiat traſpō a parte eiuſdē extremi: ſic non refert p̄ponēdo vel
poſtponēdo adiectiuū ſubſtātiuo: vel ſubſtātiuū adiectiuo:
nihil.n. refert dicere hō albus ē aial: ⁊ dicere. albꝰ hō ē aial.
Si aūt nō ſe hēant ſicut adiectiuum ⁊ ſubſtātiuum. refert ī
multis tranſponere ex parte eiuſdē extremi: ⁊ maxime vbi
vna pars extremi ē terminus cōis: ⁊ alia ps extremi īportat
negationē vel diſtātiam. Refert.n. dicere. ſoz. ē ab hoīe diffe
rens ⁊ ſoz. ē differēs ab hoīe. Si aūt fiat traſpoſitio extremi
in extremum vel alicuius poſiti ex pte vniꝰ extremi ad aliud
extremum ſic ꝙ q̄n terminus ⁊ partes terminorū in vtraq;
ppōne accipiūtur pro eodem ⁊ hñt eandē ſuppōnem: ⁊ facta
tranſpōne vtraq; propō remanet intelligibilis: hꝫ propōnes
in qbꝰ fit traſpoſitio de vno extremo ad aliud extremū ſunt
conuertibiles: ⁊ per hoc patet ad inſtantias. ¶ Ad primum
ꝙ iſte propoſitiones non conuertuntur. omnis homo eſt

aīal. aīal eſt oīs hō: tūc qꝛ iſte terminꝰ aīal nō ſupponit eodem mō in vtraqꝫ. Et p idē ad ſcḋam inſtātiā: qꝛ iſte nō cōuertun tur. oīum oppoſitoꝝ eſt eadē diſciplina: ꝛ eadē diſciplina eſt oīum oppoſitoꝝ: qꝛ iſte terminꝰ eadē diſciplina. nō ſupponit eodē mō in vtraqꝫ ꝑpōne. ℭ Silr iſte nō ꝯuertunt. ſoꝛ. differt ab hoīe. ꝛ ſoꝛ. ab hoīe differt: qꝛ iſte terminꝰ homine nō ſupponit eodem mō in vtraqꝫ. ℭ Ad aliā inſtātiā. ꝙ hec nō eſt itelligibilis. ſuꝰ filius videt ciceronē ꝛ iō iſte nō ꝯuertunt: ꝛ ciceronē videt ſuꝰ filius: ꝛ ſuꝰ filius videt ciceronem.

Cap. ij. At vo vnū de plībꝰ vel pl'a de vno affirmare vl' negare: ſi nō ē vnū de plībꝰ ñ ē affirmatio vna: neqꝫ negō. Dico ăt vnū. ñ ſi vnū nomē ſit poſitū ñ ſit tñ vnū ex illis: vt hō ē foꝛtaſſe ꝛ aīal ꝛ bipes ꝛ mãſuetū: ſꝫ ex his vnū fit ex albo ăt ꝛ hoīe ꝛ ābulāte nō fit vnū. Quare ñ ſit vnū aliqd de his ſi affirmet aliqs nō erit affirmatio vna: ſꝫ vox qdē vna: affirmationes vero multe: nec ſi de vno iſta: ſed ſil'r plures.

ARCI. ℭ Unū ăt de multis: aut multa de vno: aut affirmare: aut negare: niſi ſit vnū qppiaꝫ id qḋ ex pluribꝰ illis ſignificat: nō ē affirmatio neqꝫ negō vna. Atqꝫ vnū dico nō ſi nomē vnuꝫ ſit poſitū: nō ſit ăi qd vnū ex illis: vel vt hō ē foꝛſitan: ꝛ aīal: ꝛ bipes: ꝛ mite. Atqꝫ ex his ēt fit vnū qddā: ex albo vero ꝛ hoīe ꝛ ābulāte. ñ fit vnū: vt pꝫ. Quare neqꝫ ſi vnū qppiā de his ſceqſpiā affirmauerit: vna erit affirmatio: ſꝫ vox qdē vna: plures aūt affirmatōes. nꝫ rurſus ecōtra de vno dixerit hoc: ſed ſil'r multe.

ℭ Iſtud eſt 2ᵐ tᵐ. pmi trac. in q̄ ḋterminat de enūciatiōe ſꝫ ꝙ ꝯhitur ad extremū ſimplex vel cōpoᵐ: ꝛ ꝯtinet duas partes pncipales. In pᵃ ḋterinat de enūciatiōe hñte aliqḋ extremū cōpoᵐ: oñdēdo q̄ enūciatio hñs aliqḋ extremū cōpoſitū eſt vna: ꝛ q̄ nō eſt vna. In 2ᵃ pte ibi (Qm̄ vo h̄ qdē) ḋterminat de habitudine ꝛ ꝯña enūciationū adinuicē: oñ ꝙ q̄daꝫ hñt aliqḋ extremū cōpoᵐ: ꝛ q̄dā extrema ſimplicia. Prima ps ptinet duos pticulos. In pᵃ ḋterinat q̄ enūciatio hñs extremuꝫ cōpoᵐ ē ſimpl'r vna ꝛ q̄ nō. In 2ᵃ ibi. (Si ḡ dyalectica interrogatio.) ḋterinat icidēter de iterrogatiōe dyaletica ꝯcludēdo ex dictis q̄ iterrogatio nō eſt dyaletica. In pᵃ ergo pticula narrat q̄ enūciatio ē vna: ꝛ q̄ nō: ꝛ intēdit breuiter ꝙ enūciatio eſt vna q̄ enūciat vnū de vno. itelligēdo p vnū nō vnuꝫ nomen tm̄: ſꝫ vnā rem vel vnū cōceptū. Si. n. vnum nomē ſignificet plures: ex qbꝰ nō fit vnū nō eſt enūciatio vna: ſi q̄ vnū tale ſubijcitur vel p̄dicat: ꝛ illa enūciatio q̄ enunciat plura de vno vel vnū d̄ plībus: vel plura de plībꝰ ex qbus plībꝰ nō fit vnū p ſe: iſta enūciatio nō ē vna. Si ăt enūciat pl'a de vno: ex qbus plībꝰ fit vnū vel vnū de hꝰ plībꝰ: vel pl'a hꝰ. ex qbꝰ fit vnū de hꝰ plībꝰ h̄ nō ipedit vnitatē enūciatiōis: ſi. n. ex aīali māſueto ꝛ bipede fiat vnū: tūc hec enūciatio. hō eſt aīal māſuetū bipes: ꝛ eſt enūciatio vna: qꝛ de vno enūciant plura. ex qbus fit vnū p ſe. ſi ăt plura ex qbꝰ nō fit vnū p̄dicent de vno vel de plībꝰ nō eſt enunciatio vna: ſꝫ plēs. nā ex hoīe albo ꝛ ābulāte nō fit vnū: ꝛ iō hec oīo. ſoꝛ. eſt hō ābulās nō ē vna ſꝫ plures. ℭ Notāda ſūt hic tria. Pmo ꝙ cū Ar. dicit hic ꝙ ex

A aliqbus pluribꝰ fit vnū. ꝛ ex aliqbꝰ nō. pħs nō loqtur de vocibus: ꝛ qꝛ ex iſtis vocibꝰ ſb̄a corporea aīata ſenſibilis rōnalis nō magis fit vnū q̄ꝫ ex iſtis. hō ābulās muſicꝰ albus: ꝛ ſic de alijs: nō. n. eſt hec vox ſb̄a magis in poᵃ ad hāc vocē corporeā aīatā ꝛc. q̄ꝫ hec vox. hō eſt i poᵃ ad has voces. albꝰ muſicus ꝛc. vñ vnū nomē nō eſt magis in poᵃ ad aliud nomē q̄ꝫ aliud qḋcūqꝫ idēntice: ꝛ iō nō magis eſt vnū natū fieri ex iſtis vocibꝰ aīal rōnale: q̄ꝫ ex iſtis vocibꝰ albus muſicꝰ. Iſtud ēt pꝫ. qꝛ ſi vox ſit vna ꝛ ſignificat multa non eſt oīo vna: ꝛ ita pluralitas vel vnitas nō referunt ad voces: nec vꝫ ꝙ pħs loquat de ꝯceptibꝰ. nō. n. vꝫ ꝙ ex duobus ꝯceptibꝰ fiat vnuꝫ magis q̄ꝫ ex qbuſdā alijs ꝯceptibus. nō. n. eſt ꝯceptus aīalis magis in poᵃ ad ꝯceptū rōnalis q̄ꝫ ꝯceptꝰ albi ad ꝯceptū muſici: ꝛ qꝛ ſicut aīal eſt in poᵃ ad rōnale ꝛ irrōnale: ita albū eſt in potētia ad muſicū ꝛ nō muſicū: ꝛ ēt muſicū eſt in poᵃ ad albū ꝛ nigrū: qꝛ alboꝝ qḋdā eſt muſicū ꝛ qḋdā non muſicū: ꝛ muſicoꝝ qḋdā eſt albū ꝛ qḋdā nigrū. Quilibet etiā ꝯceptꝰ eſt forma: ꝛ nō vꝫ ꝙ ex iſtis duabꝰ formis magis poſſit fieri vnū q̄ꝫ ex alijs duabꝰ formis qbuſcūqꝫ: ꝛ iō vꝫ ꝙ pħs loquitur de rebꝰ ſignificatis per voces: ita ꝙ velit dicere ꝙ qñ plures res ex qbꝰ nō fit vnū enūciantur de vna voce ſignificāte vnā rem non eſt enūciatio vna: ſꝫ plures voces ſignificātes plures res ex qbꝰ fit vnū: ꝛ enunciant de vno. nihilominꝰ fit vna enūciatio. ℭ Scḋo notandū eſt ꝙ ex aliqbus rebus fit vnū p ſe: ſicut ex mā pma ꝛ forma ſubali fit vnū p ſe: ꝛ ex aliquibꝰ fit vnū p accñs: ſicut ex ſb̄o ꝛ accñte vt ex homine ꝛ albedine: ꝛ alique ſunt res ex qbꝰ nō fit vnū p ſe nec per accidēs: ſicut ex diuerſis ſubis p ſe ſubſiſtētibꝰ in actu: vt ex homine ꝛ lapide nec fit vnuꝫ p ſe nec p accñs: ex quo vꝫ ſeq ꝙ ꝑpō in q̄ enūciant plura ex qbꝰ fit vnū de vno eſt enūciatio vna: ꝛ tali vnitate eſt ꝑpō vna quali vnitate ex illis pluribꝰ fit vnū: qꝛ ſi ex illis pluribus fit vnū p ſe: ꝑpō eſt vna p ſe: ꝛ ſi ex illis pluribꝰ fit vnū per accidēs: ꝑpō eſt vna per accidēs ꝛ non eſt vna p ſe: ideo hec ꝑpō eſt vna per ſe. hō eſt aīal rōnale: ꝛ hec eſt vna p accidens. hō eſt aīal muſicum albuꝫ: ꝛ eſt plures pluralitate oppoſita vnitati per ſe: ꝛ hec oīo. hō eſt aſinus lapis. nullo mō eſt vna: qꝛ ex lapide ꝛ aſino nullo mō fit vnū tanq̄ꝫ ex actuali ꝛ potētiali: vnde hec oīo. hō eſt albꝰ lapis eſt ſimpl'r plures: ꝛ qꝛ equalet iſtis duabꝰ ꝑpōnibꝰ. hō eſt albꝰ. hō eſt lapis. ℭ 3ᵒ pōt ex dictis hic ꝛ in pmo lib. notari diuiſio ꝑpōnis vnius in ſuas ſpēs: ꝛ ex qua pōt apparere diuiſio ꝑpōnis que eſt plures. Propoſitio vna diuidit pmo ſic. quedā eſt ꝑpoſitio vna ſimpl'r: ꝛ illa in qua enūciat vnuꝫ de vno. ſ. vna res de vna re. vel vox ſignans vnā reꝫ de vna ſignificāte vnaꝫ rem: ꝛ quedā eſt ꝑpō vna cōiunctione: vt ꝑpoſitio hypotetica: in qua ꝯiungunt multe cathegorice mediāte ꝯiunctione: ꝑpoſitio vna ſimpl'r eſt duplex quia q̄daꝫ eſt vna p ſe: vt illa in qua enūciat vnū de vno vel plura ex qbus fit p ſe vnū de vno vel vnū de pluribus ex qbꝰ fit per ſe vnū. Alia eſt ꝑpoſitio vna ſimpl'r que p accñs eſt vna: ꝛ vt illa in qua enūciant plura ex qbus per accñs fit vnuꝫ de vno: ꝛ ſic eſt iſta ſimpl'r vna p accñs. ſoꝛ. ē homo albus muſicus ꝛc. ℭ Ex iſta diuiſione ꝑpōnis vnius pꝫ diuiſio ꝑpōnis que plures eſt: qꝛ q̄daꝫ eſt ꝑpō plures pluralitate oppoſita vnitati ꝯiunctionis: ꝛ ſic oīo in qua ponunt plures incōiūcte ꝑpōnes. i. ſine ꝯiunctiōe media dꝛ ꝑpoſitio plures: ꝛ q̄dam eſt ꝑpoſitio plures pluralitate oppoſita ꝑpōni vni ſimpliciter: ꝛ ſic queꝫ ꝑpō hypotetica dꝛ ꝑpoſitio plures: ꝛ q̄dā eſt ꝑpō plures pluralitate oppoſita ꝑpōni vni ſimpl'r ꝛ p ſe: ꝛ ſic ꝑpōnes in qbꝰ enunciant plura ex qbꝰ fit vnū p accidēs de vno: vel vnū de pluribꝰ talibus eſt ꝑpō plures pluralitate oppoſita vnitati ſimpliciter ꝛ p ſe: ꝛ ſic ē iſta ꝑpoſitio plures. ſoꝛ. eſt hō albus muſicꝰ. Iſta autēꝫ pluralitas oppoſita vnitati ſimpliciter ꝛ p ſe ipedit ꝯdictionem: ꝑpoſitio. n. hypotetica que eſt plures pluralitate oppoſita vnitati ſimpliciter hꝫ ꝯdictionē: ꝛ ēt ꝑpoſitio vna ſimpliciter ꝛ p accidens que dꝛ plures pluralitate oppoſita vnitati ſimpliciter ꝛ per ſe habet ꝯtradictionem: vt habet videri ex primo libro.

B Ad hoc vid. ant. und. lib. 7. q. 12 ꝛ lib. 7. q. vi. ꝛ alibi.

C

D

ℭ Si ḡ dyaletica iterrogatio rñſiōis ē petitio. vel ꝑpōnis vl' alteriꝰ ptis ꝯdictiōis: ꝑpō vo ps vniꝰ ꝯdictiōis ē hmōi iterrogatiōi: ñ erit

vna rñſio ad hec: neq₃ eni₃ vna iterrogatio: nec ſi ſit vera: dictū eſt aūt de his in topicis.

ARGI. ¶ Nō ſi differēdi iterrogatio rñſiōis ē poſtulatio: vel pponis vl ↄ̃dictiōis alteri⁹ partis. Ppoō vō ↄ̃dictiōis vni⁹ ē ps: nō erit ad h vna pfecto rñſio: neq₃.n. eſt ipſa iterrogatio vna ⁊ ſi eſt ēt vā. Sʒ de his ē dictū i topicis.

¶ Hec eſt ſcōa pticula pn̄tis ptis in qua ↄ̄cludit duo correlaria. Primū eſt ꝙ iterrogatio in qua plura ex qb⁹ nō ſit vnū ꝗruntꝰ de vno nō eſt iterrogatio dyalectica. Et hec ē ↄ̄.6.h⁹ lib. q̄ pbatꝰ ſic. Oīs iterrogatio dyalectica petit vnā rñſionē, ſ. ꝙ altera ps ↄ̃dictiōis ↄ̄cedatꝰ: ſʒ iterrogatio in q̄ plura ꝗruntur de vno nō petit vnā rñſionē: ſʒ plures: ergo iterrogatio in qua plura ꝗruntꝰ de vno nō pet t vnā rñſionē ſʒ plures: ꝗ iterrogatio in q̄ plura ex qb⁹ nō ſit vnū ꝗruntꝰ de vno nō eſt iterrogatio dyalectica: ſmo ſi vtraq₃ affirmatio in illa interrogatiōe q̄ plures eſt eēt vā: nō eſſet dāda vna rñſio: maioꝛ de ſe pʒ. minoꝛ ēt de ſe pʒ qꝛ ſi queratꝰ vtrū ſoꝛ. ſit aīal lapis ad iſtā iterrogationē nō eſt dāda vna rñſio ſʒ plures ⁊ idē eſt in dictū ſi vnū iterrogetꝰ de plībus: vel plura de plurib⁹ ex qb⁹

E nō ſit vnū. ¶ Dubitatꝰ an hec ſit vā iterrogatio. vtrū ſoꝛ. ſit hō alb⁹ muſic⁹ ⁊ vī ꝙ nō: qꝛ hic plura ꝗruntur de vno. ergo eſt plures. ¶ Dōm ꝙ iſta. ſ. hō alb⁹ muſic⁹ pn̄t queri de ſoꝛ. tanq̄₃ diuerſa pdicata: ⁊ ſic eſt iterrogatio plures equalens iſtis trib⁹ iterrogationib⁹: vtrū ſoꝛ. ſit hō. vtrū ſoꝛ. ſit albus. vtrū ſoꝛ. ſit muſic⁹: ⁊ ſic dāde ſunt plures rñſiones. Alio modo pn̄t hec tria queri tanq̄₃ vnū pdicatū vel tanq̄₃ ↄ̄ſtituentia vnum pdicatū: ⁊ ſic eſt iterrogatio vna per accidēs: qꝛ ex iſtis plurib⁹ ſit vnū per accidens: ⁊ dāda eſt vna rñſio ſ. altera pars ↄ̃dictionis. vʒ. ꝙ ſoꝛ. eſt hō alb⁹ muſic⁹ vel ꝙ nō eſt hō alb⁹ muſic⁹: vtraq₃.n. iſtaꝝ eſt vna p accidens vt dictū ē. ¶ Ad argumētū in ↄ̄trarium dōm eſt ꝙ in iſta iterrogatiōe. ſ. vtrū ſoꝛ. ſit hō alb⁹ muſic⁹ ſm ꝙ iſta tria faciunt pdicatum: ⁊ queritꝰ vnum pdicatū de vno ſ. ſoꝛ: qꝛ predicatū eſt vnum per accidens: ⁊ ſi querūtꝰ h plura: qꝛ tn̄ ex iſtis plurib⁹ ſit vnuʒ per accidens: ideo interrogatio eſt vna per accidēs tn̄.

¶ Siliṫ aūt manifeſtū ē qm̄ nec h ipʒ qd ē dyalectica eſt iterrogatio: vt ſi qs iterrogat qd ē aīal. oʒ.n. ex data iterrogatiōe tūc eligere vtrā velit ↄ̃dictionis ptē: quā opʒ iterrogātem determinare vtrū hoc animal homo ſit an non.

ARGI. ¶ Pʒ ēt iſup neq₃ qd ē iterrogationē eē differēdi: naʒ vt detꝰ ex iterrogatiōe opʒ vt eligat vtraʒ velit ipſe ↄ̃dictiōis ptē enūciare: ſʒ opʒ iterrogātēʒ: diſtinguēdo iterrogationē pferre hoc pacto. Utrū hoc ſit hō: an non hoc.

¶ 2ᵐ correlarium qd ↄ̄cludit eſt iſtud ꝙ qd qd eſt. non eſt qd dyalectica. Et hec eſt ↄ̄.7. h⁹ li. q̄ pbatꝰ ſic. Ad oēm ↄ̄nē dyalecticā pōt rn̄deri p vtraq₃ ptes ↄ̃dictionis idifferēter: ⁊ vt ſi q̄ratꝰ ſi hoc aīal ſit hō vel non. ad iſtaʒ interrogationē ↄ̄tingit ↄ̄uenienter rn̄deri p vtraq₃ ptem ↄ̃dictionis. dicēdo ꝙ h aīal eſt hō. vel dicendo ꝙ hoc aīal nō eſt hō: ſed ad qōneʒ querētem. qd eſt hō. nō ↄ̄tingit rn̄dere p vtraq₃ ptem ↄ̃dictiōis. ſed ſolū p affirmatiuā: vʒ ſi q̄ratꝰ qd eſt hō: ⁊ rn̄deat negatiue ꝙ nō eſt lapis. nō eſt rñſio ↄ̄ueniēs: qꝛ qd querit qd eſt hō: ⁊ rñſio dicit qd nō eſt hō. ergo qd qd eſt. nō ē qd dialectica. ¶ Hic

f ſunt duo notāda ⁊ vnū dubitandū. ¶ Notādum eſt pmo ꝙ pħs qōnem dyalecticā vocat hic qōneʒ qꝛ eſt. que ſit per hoc iterrogatiuū vtꝝ: ⁊ ad talē qōneʒ factā p vtrū rn̄dendū eſt p illud qd po^m eſt in iterrogatiōe: vel p ei⁹ op^m: vt ſi q̄ratꝰ vtruʒ oē bonū ſit eligēdū: opʒ dare: vel iſtud qd poſitū eſt in qōne dicendo ꝙ ſic. vel ei⁹ op^m. dādo ꝙ nō. ⁊ ſiue rn̄deatꝰ dicēdo ꝙ ſic. ſiue dicēdo ꝙ nō. ↄ̄ueniēter rn̄detur ⁊ ſatiſfactū eſt qōni. Sʒ ad qōneʒ factā p quid nō ↄ̄tingit ↄ̄uenienter rn̄dere dando affirmatiuā vel negatiuā: vt ſi ↄ̄ueniēter rn̄deatur p affirmatiuā: rn̄dendo p negatiuā nō eſt ↄ̄ueniēs. ¶ Scdō eſt notādūʒ ꝙ qn̄q₃ in qōne dyalectica exprimitꝰ vtraq₃ ps ↄ̃dictionis: ⁊ qn̄q₃ altera tm̄: qūādo exprimitꝰ vtraq₃ ps ↄ̃dictionis ſufficit rn̄dere dicēdo ſic. vel dicedo non. qꝛ ſic rn̄dendo neſciretꝰ quā ptem rn̄dens daret: ⁊ ideo opʒ in rñſione exprimere actualiter alterā ptem ↄ̃dictionis: ⁊ vt ſi queratꝰ vtrū oē bonū ſit eligēdū vel nō. ſi velit ptem affirmatiuā ↄ̄cedere oʒ dicere ꝙ oē bonū ſit eligendū: ſʒ ſi in interrogatione exprimatꝰ altera pars ↄ̃dictionis tm̄: ſufficit rn̄dere dicēdo ſic. vel dicendo nō. ¶ Dubitatꝰ circa ↄ̄nem quaʒ pħs ponit h. vʒ enim ꝙ qd quid eſt ſit qd dyalecticū: qꝛ omnia qd quam hʒ dyalectic⁹ terminare eſt qd dyalecticū: ſʒ dyalectic⁹ hʒ terminare qōneʒ qd eſt: qꝛ in. 1. topi. Ar. dyalecticus exñs determinat qd eſt diffinitio: qd gen⁹ qd ꝓpriū. qd ꝓpoſitūʒ. ⁊ quid ꝓblema: ⁊ ſic de multis aliis: qd nō eēt niſi eſſet qd dyalectica. ¶ Dicendū ꝙ dyalectica ⁊ ēt dyalectic⁹ eſt duplex. ſ. docens ⁊ vtens. Dyalectica docens eſt ſcia tradita in lib. topic. Ar. ⁊ dyalectica ſic accepta eſt ſcia demonſtratiua: ⁊ ↄ̄cedo ꝙ ad dyalecticā: ⁊ ēt dyalecticū ſic acceptuʒ ptinet qd quid eſt. dyalectica vtens hʒ viam ad pbandum vtraq₃ ptem ↄ̃dictionis. ¶ Et ſi dicatꝰ ꝙ dyalectica docēs que traditꝰ in lib. topic. Ar. docet ſyllogiʒare ex pbabilibus ⁊ querere vtraq₃ partē ↄ̄tradictionis: qd non eēt niſi ſylla eſſet ex pbabilibus: ⁊ talis queſtio querēs vtraq₃ partē ↄ̃dictionis ptinet ad dyalecticā docentē. cui⁹ oppoſitū dixiſti. ¶ Dicendū ꝙ dyalectica docens que traditꝰ in lib. topi. demōſtratiue docet ſyllogiʒare ex pbabilib⁹ ⁊ q̄rere vtraq₃ ptem ↄ̄tradictionis: ſicut ſophiſtica docēs que traditur in lib. elencoꝝ. docet qualiter ↄ̄tingit decipere p ſyllogiſmos elencos. ⁊ tamē ſophiſtica docens inquantuʒ huius nō docet decipere per hmōi. Dico tn̄ ꝙ iſte homo qui hʒ logicam vel dyalecticā docentē: ⁊ ſic vtitur arguendo ex pbabilibus: ſed tunc eſt dyalecticus vtens ⁊ non docens: ſicut hās bens ſciam traditā in lib. elenco. pōt vti ſyllogiſmo ſophiſtico: ſed tunc eſt ſophiſtica vtens ⁊ non docens.

B	D	Ad hoc vide ſco. ſ. q. ſuis q. an logica ſit ſciētia.

¶ Qm̄ vō hec qdē pn̄t cōpoſita vt vnū ſit oē ptum coꝝ q̄ extra pdicātur: alia vō nō q̄ dīa eſt. de hoīe.n. verū dicere. ꝙ eſt aīal extra bipes ⁊ extra bipes animal: ⁊ hoc vt vnū ⁊ hominem ⁊ album ⁊ hec vt vnum.

ARGI. ¶ Cū āt eoꝝ q̄ ſeorſum pn̄tꝰ: alia cōpoſita pdicentꝰ vt vnū oīa ptum. Alia nō pdicentꝰ: q̄ naʒ ſit dīa: de hoīe nāq₃ vere dīꝰ aīal ſeorſū: ⁊ bipes ſeorſuʒ: ⁊ hec eadē ſilꝰ ⁊ vnū: ⁊ hō rurſus ⁊ albū ſeorſuʒ: ⁊ hec eadem ſimul ⁊ vnum.

¶ Hec eſt ſecūda ps principalis huius ca. in qua pħs determinat de habitudine ⁊ ↄ̄ſña ad enunciationē admuicē: quaruʒ quedā hn̄t aliqd extremū cōpoſitum: ⁊ quedā extrema ſimplicia: ⁊ cōtinet iſta pars tres particulas. In prima remouet dubitationē talem: quādoq₃ ex pdicatis diuiſis ſequitꝰ pdicatuʒ cōiunctū: ⁊ qn̄q₃ nō. ſicut declarat p exēpla. eſt ergo qd quādo eſt ꝙ ex pdicatis diuiſis ſequitur pdicatuʒ cōiunctū ⁊ quādo non eſt ita. In ſcōa particula ibi. (Eoꝝ igitur que pdicantꝰ.) ſoluit per hec iſtā dubitationē oſtendēs quādo ex pdicatis diuiſis ſequitꝰ predicatū coniunctū: ⁊ qn̄ nō. In tertia pticula ibi. (Uerū eſt autē dicere) oſtendit qn̄ ex pdicato cōiuncto ſequitꝰ predicatū diſiunctū: ⁊ quādo non. In pma particula mouet talem qōnem: ex qbus pdicatis diuiſis ſequitꝰ predicatū coniunctū. ⁊ ex qbus non. ⁊ que eſt cauſa diuerſitatis: ⁊ qꝛ hec qd ſupponit ꝙ ex aliqbus predicatis diuiſis ſequitur pdicatum cōiunctū: ⁊ ex aliqbus nō. manifeſtat exēplariter iſtud qd ſupponit: ⁊ primo ponit duo exempla.

In qbus ex ꝑdicatis diuiſis ſequit̃ ꝑdicatũ ↄiūctũ. pmũ eſt. iſta ↄña ē bona. hō eſt aial. ⁊ hō eſt bipes. g̃ hō ē aial bipes. ſcōm eſt. iſta ↄña ē bona. ſoz. eſt hō. ⁊ eſt alb⁹. ergo ſoz. ē hō alb⁹. vnde ↄtingit dicere extra. l. diuiſim ꝙ ſoz. ē hō. ⁊ ꝙ ſoz. eſt albus. ⁊ ↄtingit dicere ↄiūctim ꝙ ſoz. eſt homo albus.

¶ Sʒ ñ ſi cithared⁹ ē ⁊ bon⁹ ⁊ cithared⁹ bon⁹.

ARGI. ¶ Sʒ ñ ſi qſpiã ē ſutoꝛ: ⁊ hō⁹ ſutoꝛ dōs ē bon⁹.

¶ Manifeſtat exẽplariter ꝙ in qbuſdã ex ꝑdicatis diuiſis nō ſequit̃ predicatũ coniunctũ: ⁊ ponit quatuoꝛ exẽpla primũ ducit ad iſtud incōueniens ꝙ ex hoc ſeqtur falſum. Alia exẽpla ducunt ad nugationẽ. duo pma ad nugationẽ explicitã. ⁊ vltimũ ad nugationẽ implicitã. primũ eſt. non ſequit̃ ſoz. eſt cithareðus. ⁊ eſt bon⁹. ergo eſt cithareðus bonus: quia premiſſe poſſunt eſſe vere ↄcluſione exiſtente falſa.

¶ Si. n. qm̃ alterutrũ dr̃ ⁊ ãbo dicent̃ mlta ĩcōuenictia erũt. De hoie. n. ⁊ hoiez vez̃ ē dicere ⁊ albũ. Quare ⁊ totũ rurſus ⁊ ſi albũ pſe ⁊ hoiez ⁊ totũ: quare erit hō albus ⁊ hō albus ⁊ hoc in infinitũ: ⁊ rurſus muſicus alb⁹ ambulãs ⁊ hec eadẽ frequenter implicita.

ARGI. ¶ Nã ſi qꝛ vez̃ ē ſeoꝛſuz vtrũqꝫ: iō ⁊ vtrũqꝫ ſil̃ verũ eẽ opoꝛteat: multa ſequẽt̃ abſurda. De hoie nãqꝫ quopiã vez̃ eſt dicere ⁊ ꝙ eſt hō: ⁊ ꝙ ē ẽt alb⁹. q̃re ⁊ totũ: rurſus ſi albũ vez̃ ē dicere: ⁊ totũ vere dicet̃, q̃re erit hō alb⁹ alb⁹, atqꝫ hoc in infinitũ abibit. Et rurſus muſicus alb⁹ ambulãs: ⁊ hec ſepius coniuncta dicẽtur: quoꝛum in infinitũ erit abitio.

¶ Scōm exẽplũ eſt in quo deducit̃ ad explicitã nugationẽ ſi vl'r ex ꝑdicatis diuiſis ſeqtur ꝑtum ↄiūctũ. ⁊ eſt tale. verus eſt dicere de hoie ꝙ eſt hō: ⁊ vez̃ ē dicere ꝙ eſt hō alb⁹: ⁊ eſt iterũ verũ dicere de hoie ꝙ ē hō albus. ergo date hypotheſi vez̃ eſt dicere de hoie ꝙ eſt hō hō homo alb⁹. vbi eſt nugatio explicita: ⁊ ſic cōtingit ꝓcedere in infinitũ. Scōm exemplũ. verum eſt dicere de hoie ꝙ eſt homo ꝙ ē albus: ⁊ ꝙ eſt muſic⁹: ⁊ ꝙ eſt ambulans: ergo vez̃ eſt dicere de hoie ꝙ eſt hō albus muſic⁹ ambulãs: ⁊ hec eadem ſm hypotheſim cōtingit dicere frequenter implicita ⁊ repetita.

¶ Ampli⁹ ſi ſocrates eſt ⁊ hō ⁊ bipes: ⁊ ſocrates hō bipes ē: qm̃ g̃ ſi qs ſimpl'r ponat ↄplõnes fieri plĩma icōuenictia ↄtigit dicere manifeſtũ eſt: quẽadmodũ ponẽdũ ē nũc dicim⁹.

ARGI. ¶ Preterea ſi ſocrates ſocrates ẽ atqꝫ hō ſocrates ſocrates hō dicet̃. Et ſi ipſe hō ſeoꝛſuz ⁊ bipes dr̃: ⁊ ſil̃ hō bipes dicet̃. Pʒ igit̃ ſi qſpiã ſimpl'r cōplexiones ipſas fieri dixerit multa abſurda inde emergere. verũ dicẽdũ eſt nunc: quonam ſint pacto ponende.

¶ Quartũ exẽ^m eſt in quo deducit̃ ad nugationẽ iplicitaʒ data hypotheſi. ſ. ꝙ ſp ex ꝑdicatis diuiſis ſeqt̃ ꝑtum ↄiunctũ ⁊ eſt tale. verũ eſt dicere de ſoz. ꝙ eſt hō. ⁊ ꝙ eſt bipes. ergo data hypotheſi ſeqt̃ ꝙ eſt hō bipes: vbi tñ nugatio iplicita ꝙ ex h̃ ꝙ ē hō ꝑ ſe itelligit̃ bipes. ſic in ſpẽ ꝑ ſe itelligit̃ dr̃ia. ſic g̃ pʒ ꝙ ſi ſoz ſit hō ꝙ ſit bipes. ſi quis peteret ſimpl'r fieri cōplexiones. i. ſi qs peteret ſimpl'r ꝑta coniuncta inferre ex diuiſis multa icōuenictia ſequunt̃. ſʒ quẽadmodũ ſit dōʒ ꝙ ex ꝑdicatis diuiſis ſeqtur ꝑtum ↄiunctũ nunc dicemus.

¶ Eoꝝ igit̃ q̃ ꝑntur ⁊ de qb⁹ ꝑntur q̃cũqꝫ ſm accñs dr̃ vl' ũ eodẽ vl' alteꝝ ꝺ altero hec nō erũt vnũ: vt hō alb⁹ ē ⁊ muſic⁹: ſʒ ñ idẽ ē muſic⁹ ⁊ alb⁹. Accidẽtia. n. ſũt vtraqꝫ eidẽ. Nec ſi albũ muſicũ vez̃ eſt dicere: tñ nō erit albũ muſicũ vnũ aliqd. Scōʒ accñs. n. muſicũ albũ dr̃. Quare ñ erit albũ muſicũ aliqd vnũ. Quocirca nec cithared⁹ bō⁹ ſimpl'r ſʒ aial bipes: ñ ſũt. n. ꝑʒ accñs. Ampli⁹ nec q̃cũqꝫ iſũt i alio: q̃re neqꝫ albũ frequẽter dicet̃: neqꝫ hō: nʒ aial vl' bipes. Inſũt. n. i hoie aial vl' bipes.

¶ Que igit̃ ꝑ accidẽs ꝑtur aut de eodẽ aut alterũ ꝺ altero ea nō erũt vnũ: velut hō ⁊ alb⁹ qdẽ ⁊ muſic⁹ ē: ſʒ nō vnũ ē albũ ipm ⁊ muſicũ accidũt. n. ãbo eidẽ: nʒ ſi vere dicet̃ albũ muſicũ eẽ: albũ muſicũ vnũ qd erit. albũ. n. ꝑ accidẽs muſicũ ē: q̃re albũ muſicũ erit qd vnũ. Quocirca neqꝫ ſimō ſutoꝛ bon⁹ dicet̃ ſimpl'r ſʒ aial bipes: qppe cũ nō ꝑ accidẽs hec de illo dicãt̃: ꝑterea nec ſil' ea dicent̃: quoꝝ alteꝝ alteri ineſt. Quapropter nec albũ ſepius dicet̃: neqꝫ homo, homo animal eſt aut bipes. Inſunt. n. hec homini animal atqꝫ bipes. ARGI.

¶ Hec eſt ſcōa ꝑtic. huius ꝑtis in qua ſoluitur iſta dubitatio que eſt qñ ex ꝑdicatis diuiſis ſeqtur ꝑdicatum coniunctũ ⁊ qñ non ſequit̃. dicẽs ergo ſi ſint talia ꝑdicata diuiſa ꝙ neutrũ accidit alteri: nec ambo accidunt alicui 3° eidem: ⁊ ſil'r ſi ita ſit ꝙ neutrũ icludit reliquũ nec ꝙ totũ ſit repetitũ in vtroqꝫ diuiſoꝝ: tunc ex talib⁹ predicatis diuiſis ſeqtur ꝑdicatũ coniunctũ. Unde tres cōditiones ponit pħs ad hoc ꝙ ex ꝑdicatis diuiſis ſequat̃ predicatũ ↄiunctũ. pma eſt ꝙ illa ꝑdicata diuiſa nō accidãt alicui vni. 2ª eſt. ꝙ vnũ illoꝝ nō accidat reliquo. tertia ↄditio eſt ꝙ nullũ iſtoꝝ includat̃ in reliquo. ⁊ hec ↄditio icludit quartã ↄditioneʒ que innuit̃ in lr̃a. ſ. ꝙ idẽ nō ſit repetitũ in vtroqꝫ diuiſoꝝ. ſi enim vnũ ſit repetitũ in vtroqꝫ diuiſorum. ſequitur ꝙ vnum icluditur in reliquo. Iſte igitur tres cōditiones reqruntur ad hoc ꝙ ex ꝑdicatis diuiſis vl'r ſequat̃ ꝑtum coniunctũ. ꝓpter primã ⁊ ſcōam cōditionẽ non ſeqtur. ſoz. eſt bonus ⁊ eſt faber. ergo eſt bon⁹ faber. qꝛ iſta ꝑdicata diuiſa accidũt eidem. ſ. ſoz. ⁊ ẽt vnũ accidit reliquo: qꝛ accidit fabro ꝙ ſit bonus: nec valet iſta ↄña a diuiſis tãq̃ ad vnũ per ſe ↄiunctũ. ſoz eſt alb⁹ ⁊ eſt muſic⁹. ergo eſt alb⁹ muſic⁹: qꝛ albuʒ ⁊ muſicũ nō faciunt vnũ ꝑ ſe: ⁊ etiã vnuʒ iſtoꝝ accidit alteri tertio nec valet. ſoz. eſt hō albus ⁊ eſt muſic⁹. ergo ſoz. eſt hō alb⁹ muſic⁹ tanq̃ a diuiſis ad vnũ per ſe coniunctũ: qꝛ hō alb⁹ muſic⁹ non eſt aliqd vnũ ꝑ ſe: ⁊ ſic intendit pħs quoꝝ vnum accidit alteri vel vtrũqꝫ tertio. non ſeqtur ꝑtum cōiunctũ vnuʒ ꝑ ſe: tñ in iſtis terminis a diuiſis ad ↄiunctum qd̃ eſt vnũ per accñs: eſſet ↄña bona. iſta. n. eſt bona ↄña ſoz. eſt hō alb⁹. ⁊ ſoz. eſt muſicus. ergo ſoz. eſt hō alb⁹ muſicus. nec eſt hec ꝓpō ſoz. eſt hō albus muſicus. plures ꝓpōnes ſimpl'r: ſed plures pluralitate oppoſita vnitati ſimpl'r ⁊ ꝑ ſe vt dictũ eſt prius. ꝓpter tertiã conditionẽ nō ſeqtur. ſoz. eſt hō alb⁹. ⁊ ſoz. eſt alb⁹. ergo ſoz. eſt hō albus alb⁹: qꝛ vnũ diuiſoꝝ includit̃ in reliquo. nã in hoie albo icludit̃ albũ. Idẽ eſt ẽt hoc repetitũ in vtroqꝫ diuiſorũ: ⁊ ꝓpter hoc nō ſeqtur. ſoz. eſt hō: ⁊ eſt bipes. ergo ſoz. eſt homo bipes. ꝓpter tertiã ↄditionẽ: qꝛ alterũ diuiſoꝝ includit̃ h̃ in reliquo. ¶ Dubitat̃ ꝙ iſta ↄña eſt bona. ſoz. ē homo. ⁊ ſoz. eſt alb⁹: ergo ſoz. eſt alb⁹ hō. ⁊ tñ vnũ diuiſoꝝ h̃ accidit alteri: nã albũ accidit hoi. ergo nō requirit̃ iſta ↄditio ꝙ vnũ diuiſorũ nō accidit alteri. ad hoc ꝙ ↄña ſit bona a diuiſis ad coniunctũ. ¶ Dōʒ ꝙ ad hoc ꝙ regula ſit gñalis requirunt̃ iſte A

Ad B q regula ſit q̃n alis z q̃ regrã/tur.

B

treo ↄdõneo p̃dicte: vñ q̃uis in aliqb⁹ terminis teneat ↄñā a p̃dicatis diuiſis ad p̃ta cõiuncta q̃n ꝛ vnũ accidit reliquo: tñ nõ oꝫ talẽ ↄñam tenere: vñ nõ obſtat q̓ in aliquã mã teneat talis ↄñā: vbi nõ deficit aliqua p̃dictaꝝ ↄdõnuꝫ: vel dicat᷑. q̓ ad B ut regula teneat. regula intelligit᷑ q̃n vnũ nõ accidit ſi cut vnũ accñs accidit alteri accñti: vel q̃n vnũ accidit alteri ſicut accñs accidit ſuo ſb̃o. ℭ Ad ſciendũ ↄñr in oib⁹ termi nis q̃n ex p̃dicatis diuiſis ſeqtur p̃tum ↄiunctũ: ꝛ q̃n nõ eſt. notandũ q̓ ſi alterũ diuiſoꝝ ſit natũ determinare reliquũ: ꝛ vtrũq; diuiſoꝝ recipit᷑ ꝑ eodẽ q̃n accipit᷑ diuiſim ꝛ q̃n acci pitur ↄiunctim: tũc ſemꝑ ex p̃dicatis diuiſis ſeqtur p̃dicatuꝫ ↄiunctũ in quo ↄiuncto illud qd̓ eſt natũ determinare deter minat illud qd̓ eſt natũ determinari: ꝛ ſi aliqua iſtaꝝ condi tionũ deficiat: tũc ex p̃dicatis diuiſis nõ ſequitur p̃tum ↄiun ctũ: vnde ↄſiderandũ eſt an diuiſa ſint talia q̓ vnũ ſit natum determinare reliquũ: vel non: ſi neutrũ ſit natũ determina re reliquũ: tunc nũq̃ ex p̃dicatis diuiſis ſeqtur p̃dicatũ con iunctũ: ꝛ iõ non ſeqtur. ſoꝛ. eſt hõ. ꝛ ſoꝛ. eſt riſibilis. ergo ſoꝛ. eſt hõ riſibilis. nec ſeqtur. ſoꝛ. eſt hõ. ꝛ eſt rõnalis. ḡ ſoꝛ. ẽ hõ rõnalis. Si aũt alterũ ſit natũ determinare reliquũ: ꝛ aut illa diuiſa accipiunt᷑ ꝑ eiſdẽ q̃n accipiunt᷑ diuiſim ꝛ q̃n ↄiungũ tur adinuicẽ: aut accipiunt᷑ pro diuerſis diuiſim ꝛ in ↄiuncto ſi accipiant᷑ ꝑ eiſdẽ diuiſim ꝛ in ↄiunctone illud qd̓ eſt natuꝫ determinare determĩet illud qd̓ eſt natũ determinari: ſp̃ ex diuiſis ſeqtur ↄiunctũ: ꝛ ꝓꝑ hoc ſeqtur. ſoꝛ. eſt hõ. ꝛ ſoꝛ. ẽ al bus. ergo ſoꝛ. eſt hõ alb⁹. ꝛ ſeqtur. ſoꝛ. eſt ens. ꝛ ẽ rõnalis ḡ ſoꝛ. eſt ens rõnale. q2 rõnale. eſt aptum natũ determinare ly ens. ꝛ nõ ec̃. ꝛ iõ nõ ſeqt᷑. ſoꝛ. eſt ens. ꝛ ẽ rõnalis. ergo ſoꝛ. eſt rõnale ens: q2 ly ens nõ eſt aptũ natuꝫ determinare ly rõna le. Si aũt iſta diuiſa vel aliqd̓ diuiſoꝝ accipiant᷑ ꝑ alio ꝛ alio q̃n accipit᷑ diuiſim ꝛ q̃n accipit᷑ in ↄiuncto: tunc a diuiſis ad ↄiuncta nõ tꝫ ↄñā: ꝛ ꝫ ẽ fallacia ↄñtis penes 2ᵐ modũ: ꝛ iõ nõ ſeqtur. iſte ẽ faber: ꝛ iſte ẽ bon⁹. ergo iſte ẽ bon⁹ faber: quia bonũ acceptũ ꝑ ſe ꝛ diuiſim accipit᷑ ꝑ bono moribꝫ q̃n acci pit᷑ in ↄiuncto ꝛ eſt determinatio fabri tũc accipitur ꝑ bono artis fabrilis: vnde cũ dr̃. iſte eſt bon⁹ faber ſignificat᷑ q̓ iſte bene hꝫ artẽ fabrilem: vel q̓ iſte eſt bon⁹ vel excellẽs in arte fabrili: ꝛ ideo nõ ſequit᷑ iſte eſt bon⁹ ꝛ eſt faber. ergo iſte eſt bon⁹ faber: q2 hec dictio bonus aliter accipit᷑ q̃n accipit᷑ di uiſim: ꝛ q̃n accipit᷑ in ↄiunctone ꝛ ꝓpter eandẽ rõneꝫ nõ ſeq̃ tur. iſte canis eſt pr̃ ꝛ eſt tuus. ergo iſte canis eſt pr̃ tuus. q2 h̃ dictio tu⁹ q̃n accipitur diuiſim accipit᷑ pro poſſeſſore, ſic. n. dicendo. iſte canis eſt tuus. denotat᷑ q̓ eſt tua poſſ. ſſi: ſed q̃n accipit᷑ in ↄiuncto ſic dicẽdo iſte canis eſt tuus pr̃ accipi tur ꝑ genitore: ꝛ iõ non ſeqtur. Si aũt arguit᷑ negatiue. ſ. ex negatiõe vnĩ⁹ p̃dicati diuiſim cũ affirmatiõe alterius p̃dicati diuiſim ad negationẽ p̃dicati cõiunctum ſi termini diuiſim ꝛ ↄiunctim accipiant᷑ ꝑ eodẽ ſemꝑ eſt bona ↄñā: q2 ſeqtur. ſoꝛ. eſt hõ. ꝛ ſoꝛ. nõ eſt alb⁹. ḡ ſoꝛ. non ẽ hõ alb⁹. nã tũc arguit᷑ a negatione ſuꝑioris ad negõnẽ inferioris. Si alterũ diuiſoꝛũ accipiat᷑ alr̃ ſeu ꝑ alio q̃n accipit᷑ diuiſim ꝛ q̃n accipit᷑ ↄiun ctim: tũc ſi negetur in vna ꝑmiſſaꝝ illud qd̓ ꝑ alio vel alr̃ acci pit᷑ diuiſim ꝛ ↄiũctim: tũc nõ valet ↄñā a diuiſis ad ↄiunctũ. nõ. n. ſeqtur ſoꝛ. nõ eſt bon⁹ ꝛ ẽ faber. ergo nõ eſt bon⁹ faber nec valꝫ iſte nõ ẽ magn⁹ ꝛ ẽ latro. ergo nõ eſt magn⁹ latro. Si aũt illa ꝓpõ ſit negatiua in qua ꝑ̃tur illud qd̓ ꝑ eodẽ ac cipit᷑ diuiſim ꝛ in ↄiuncto: tunc ſp̃ eſt ↄñā bona ab altera af firmatiua ꝛ altera negatiua ad negõnẽ totius ↄiũcti. ſequit᷑ enĩꝫ ſoꝛ. nõ ẽ faber. ꝛ eſt bon⁹. ḡ nõ eſt bon⁹ faber. Si auteꝫ vtraq; ꝑmiſſaꝝ ſit negatiua: ita q̓ vtrũq; diuiſoꝝ negetur a ſb̃o diuiſim. ex illis negatiuis. ſeqtur negatio totius ↄiuncti. ſeqtur. n. ſoꝛ. nõ eſt faber. ꝛ ſoꝛ. nõ ẽ bon⁹. ḡ ſoꝛ. nõ ẽ bon⁹ fa ber. ℭ Sꝫ dubitat᷑ vtrũ ex diuiſis quoꝝ vtrũq; accidit alte ri. ſeqt᷑ ↄiunctũ vbi vtrũq; diuiſoꝝ accipit᷑ ꝑ eodẽ. ꝛ eodem mõ q̃n ſumit᷑ diuiſim ꝛ q̃n ↄiũctim. v. g. vtrũ iſta ↄñā ſit bo na ſoꝛ ẽ alb⁹ ꝛ eſt muſic⁹. ḡ ſoꝛ. ẽ alb⁹ muſic⁹. ℭ Ad iſtd̓ vñ nobi dõꝫ q̓ talis ↄñā eſt bona. q2 hec nõ eſt ſimplr̃ ꝑfco. ſoꝛ. alb⁹ muſic⁹. nã albũ ꝛ muſicũ faciũt vnũ per accñs ſimplr̃ ꝛ vtrũq; iſtoꝝ natũ ẽ determiare ꝛ ↄhere reliquũ. nã albũ eſt indifferẽs ad muſicũ ꝛ nõ muſicũ: q2 qd̓dã albũ eſt muſicũ ꝛ qd̓dã non muſicũ ꝛ qd̓dã muſicũ eſt albũ ꝛ qd̓dã non albũ. ꝛ ſi dico albũ muſicũ ↄbit album ad muſicũ tm̃: ꝛ iõ album ꝛ muſicũ faciunt vnũ extremũ ꝓpõnis per accñs tm̃. ꝛ illud qd̓ dicit Az. q̓ ex talib⁹ diuiſis nõ ſequit᷑ coniunctũ: intelli gendũ q̓ ex talib⁹ diuiſis nõ ſeqtur ↄiunctũ per ſe ꝛ vnũ: tñ ex talibus diuiſis ſequitur vnũ coniunctum per accidens.

ℭ Uerũ eſt autẽ dicere de aliquo ꝛ ſimplr̃ vt quẽdam hoiem album eſſe hominem: ꝛ qd̓ dam album hominem album eſſe.

ℭ At ſit vt eadẽ ṽe cõiũctim dicant᷑: atq; ſeiũ ctim: nã aliquẽ hoiẽ/hoiem: aut aliquẽ albũ hoiem/hominem atq; album dicere licet. ARGL

ℭ Hec eſt 3ᵃ ꝑticula ſcd̓e ꝑtis principalis hui⁹ ca. in qua phs determinat iſtã q̃õneꝫ: ex quo p̃dicato ↄiuncto ſequunt᷑ p̃di cata diuiſa: ꝛ ex quo ↄiuncto nõ ſequunt᷑ diuiſa. Et p⁹ exẽpli ficat vbi ex ↄiuncto ſequunt᷑ diuiſa dicẽs: q̓ verũ eſt dicere de aliquo hoie: vt de ſoꝛ. q̓ eſt hõ alb⁹. ꝛ verũ eſt dicere ſim pliciter: h̓ eſt diuiſim de eodẽ q̓ ẽ hõ ꝛ q̓ eſt alb⁹. ſequit᷑. n. ſoꝛ. eſt hõ albus: ḡ ſoꝛ. eſt hõ ꝛ ẽt ſeqtur. ergo ſoꝛ. eſt albus.

ℭ Nõ ſꝑ ãt: ſꝫ q̃n i adiecto q̃dẽ aliqd̓ oppoſi toꝝ ieſt ad q̃ ſequat᷑ ↄdictio. nõ veꝝ eſt: ſꝫ fal ſuꝫ vt hoieꝫ mortuũ hoieꝫ dicere: q̃n ãt non ineſt veꝝ eſt: vel ẽt q̃n ineſt ſemꝑ falſum eſt.

ℭ Nõ tñ ſemꝑ: ſꝫ cũ i eo qd̓ ẽ adiũctũ oppoſi toꝝ quippiã ieſt. ad qd̓ ſeqt᷑ ↄdictio: cũ nõ ve re: ſꝫ falſo dicet᷑: vt ſi mortuũ hominẽ/homi neꝫ dixeris eſſe. cum vero non ineſt vere: an cum ineſt quidem/ſemper non vere. ARGL

ℭ Determinat q̃õnem ponẽs ↄdõnes que regrunt᷑ ad h̓ q̓ ex p̃dicato ↄiuncto ſequant᷑ predicata diuiſa. Prima ↄditio eſt q̓ non ſit ↄdictio in adiecto, i. q̓ determinatio nõ repugnet determinabili in illo p̃dicato cõpoſito. ſi n. determinatio re pugnat tunc eſt oppõ in eo qd̓ adijcit᷑: ꝛ ideo dĩ oppoſitio in adiecto: ꝛ ꝓꝑ hoc nõ ſequitur. ceſar eſt hõ mortuus ergo ce ſar eſt hõ q2 ſic dicendo. hõ mortuus eſt oppõ in adiecto: q2 hec determinatio mortu⁹ q̃ adijcit᷑ hoi opponit᷑ homini q̃n aũt eſt oppõ in adiecto ꝛ q̃n nõ: docet phs dicens q̓ diffini tiones ſũt ponẽde loco noium: ꝛ diffõnibus poſitis loco no minũ intelligendũ eſt an diffõ determinatiõis repugnet diffi nitioni determinabilis: ꝛ ſi ſic tũc poſitis noibus ſit oppõ in adiecto: ſi diffõnes non repugnãt non fuit prius oppõ in ad iecto. Et dicit phs q̓ per oppoſitũ in adiecto itelligit oppo ſitũ ad qd̓ ſequit᷑ ↄdictoriũ: ꝛ q̃n eſt talis oppõ in adiecto ſemꝑ eſt ↄditionalis falſa a p̃dicato tali coniuncto ad p̃dica tum diuiſum. ſ. ad ipſum determinabile diuiſim acceptũ.

ℭ Q̃n ṽo nõ ieſt. nõ ſꝑ veꝝ eſt. Ut homer⁹ eſt aliqd̓ vt poeta. ḡ ẽt ẽ nõ. Scd̓ꝫ accñs. n. eẽ d̓ homero p̃ïur: q̃m ineſt ei poeta: ſed nõ ſm̃ ſe p̃tur de homero: q̃m̃ ẽ. Quare i q̃tiſcũq; p̃di catis nꝫ ↄrietas aliq̃: nꝫ vlla oppõ ieſt. ſi diffõ nes ꝑ noĩb⁹ reddant᷑. Et h̓ꝫ ſe p̃dicent᷑ ꝛ ñ ſm̃ accñs in his ſimplr̃ veꝝ erit dicere. Qd̓ ãt ñ eſt: q̃m̃ opinabile ẽ. ñ ẽ veꝝ dicẽ eẽ aliqd̓ ens. Opinatio. n. ei⁹ nõ eſt: q̃m̃ eſt: ſꝫ q̃m̃ non eſt.

ℭ Cũ vero non ineſt/non ſemꝑ vere dicet᷑. vt homer⁹ eſt aliquid/ velut poeta ẽ. Nc igitur ARGL

Homerus/an oõm non ē:per accidēs.n. ip/ſum ꝑtur eſt de homero:nā q2 ē poeta:ſ3 nō ꝑ ſe de homero ipm ē ꝑtur. Quare in qb⁹ ꝑ/dicationib⁹ neq3 ꝯrietas ineſt qd̄ gdez facile diſcernetur:ſi ꝑ noibus rōnes dicaſ:in hiſce cōiūctim ⁊ ſeorſum vera ꝑdicatio fiet. Id āt qd̄ non eſt:non ex eo vere dicetur ens quippiam eſſe q2 eſt opinabile.non eſt enim ipſi⁹ opinio ipſum eſſe:ſed ipſum non eſſe.

¶ Ponit ſcd̄am diuiſionē reqſitā ad h̄ ꝙ ex ꝑdicato ꝯiuncto ſequanſ ꝑtā diuiſa. Pūo tñ dicit ꝙ nō ſemꝑ eſt oppm̄ in adiectone:nec ex ꝯiuncto ſequunſ diuiſa:q2 nō ſeqtur. homer⁹ eſt poeta. ḡ homer⁹ ē. nō valʒ ꝯña iſta:⁊ reddit cām dicēs:ꝙ h̄ ꝑdicatio eſt ſm accñs homero. nā eē poetā ꝑtur ꝑ accñs de homero ꝑut accidit ſibi eē poetā: vel m̄ opi. boium eē:ſ3 circa 2m̄ ſeqtur h̄ ē circa eē:vt eſt 2m̄ adiacēs nō ꝑdicauit d̄ homero:⁊ ꝓꝑ h̄ intēdit ponere ſcd̄a3 ꝯdōne3 reqſitā ad h̄ ꝙ ex ꝯiūcto ſequanſ ꝑdica diuiſa:⁊ hec eſt ſcd̄a ꝯditio ꝙ nō ſit ꝑ/dicatio ſm accñs.ſ. itelligēdo ꝙ nō accidit determinabili ꝙ determinabile ſit. aut nō ſit idifferēter. ꝑ predicationē ſm accidens itelligit ꝑdicationē in qua determiatio ꝯiūcta determinabili nec ponat determinabile nec ipm deſtruat:ſ3 ē idifferēs ad determiabile:⁊ ad oppm̄ determinabilis:ſicut opinabile eſt id q̄ .rēs ad eē ⁊ ad nō eē:q2 qd̄ā.n. opinabile nō ē opinio.n. pōt eē de aliquo nō ente:q2 ipm ē:⁊ opio pōt eē d̄

A aliquo ente ꝙ ipm nō eſt. ¶ Intelligēdū ꝙ phs in ꝓpoſito ꝑ ꝯiūcta nō ſolū intelligit iſta q̄ ꝯiungunſ adinuicē:ſicut ꝑtes extremi.ſ.ſubi ⁊ ꝑdicati:ſ3 itelligit illa q̄ ꝯiungunſ idifferenter ſicut extrema:⁊ illa q̄ ꝯiungunſ adinuicē:ſicut ꝑtū ⁊ copula q̄ūo in iſta ꝓpōne. h̄ eſt īopinabile:h̄ ꝑtu3 īopinabile:⁊

B h̄ verbū eſt. ꝯiungunſ adinuicē:⁊ de tali ꝯūcto nō ſeqſ diuiſim. ¶ Circa ꝑmā ꝯdōnē quā ponit phs hic ſunt ſeptē notā.ſ.a. Pūo eſt nōm̄ ꝙ qñ eſt oppōm adiecto:de qua phs loquiſ hic determinatio repugnat determinabili ꝑ ſe ⁊ ſeorſū accepto:⁊ determiatio nō repugnat d̄terinabili:vt ſūt ptes eiuſdē extremi:q2 ſi mortuū opponereſ hoi:vt hō accipiſ in hoc extremo hō mortu⁹ hic nō eē intellect⁹. ſor. eſt hō mortuus:ſ3 nec iſta. ſor. eſt hō irrō. alis. Diciſ igitur oppoſitio in adiecto qñ iſtud qd̄ ſignificaſ ꝑ determinationē per ſe

C ſumptā repugnat determinabili ꝑ ſe ſeorſum accepto. ¶ 2° eſt notandū ꝙ iſte termin⁹ homo accipiſ ꝓ alio qñ accipitur pro ſe ⁊ diuiſim:⁊ ꝓ alio qñ accipiſ in hoc extremo cōpoſito hō mortuus:q2 qñ accipiſ diuiſim tunc accipiſ pro cōpoſito ex corpe ⁊ aīa itellectiua. ⁊ nō ē in cōpoſito ex corpe ⁊ aīa intellectiua:mō̄ n. accipiſ in hoc cōpoſito ꝓ cadauere. nā cadauer nunq̄3 fuit hō:⁊ hō mortu⁹ fuit hō:⁊ ideo nō ſeqtur. ſor. eſt hō mortuus ḡ ſor. eſt hō. quia ꝓ alio ⁊ alio accipiſ ly hō

D in añte ⁊ ꝯñte. ¶ Et ſi q̄ratur q̄ eſt cā q̄re accipiſ pro alio ⁊ alio ꝯiūctim ⁊ diuiſim. dōm vt mihi vr̄:ꝙ ꝯbiſ ꝑ ly mortuū ad ſtandū ꝓ eo qd̄ fuit hō ⁊ nō ē hō. Nā mortu⁹ eſt idē qd̄ ñ viuū ⁊ qd̄ fuit viuū. ⁊ de rōne determiationis eſt ꝯhere d̄terminabile ad ſuā nāmꝫ:⁊ iō ſic dicēdo hō mortu⁹. ſtat ꝓ eo qd̄ nō ē hō:ſ3 fuit hō ſiue ꝓ eo qd̄ fuit hō viuēs:ſ3 nō eſt homo viuēs. Alij dicunt ꝙ fit ex ſola volūtate vtentiū.ſ. ꝙ hō pro alio accipiſ qñ accipiſ ꝑ ſe:⁊ qñ cu3 alio accipiſ:vt qñ acci/

E piſ in h̄ ꝯiuncto. hō mortu⁹. ſicut voces ſignificant ad placitū. ſic vti. vocib⁹ ꝓ tali re vel ꝓ tali ē ad placitū. ¶ 3° eſt ſciendū ꝙ ſm intētionē phi h̄ vr̄ ꝙ hec ē falſa hō eſt mortu⁹:q2 hic ꝑ ūr oppoſitū de oppoſito nā iſte termin⁹ hō qñ ſupponit reſpectu v̄bi pñtis tpis ſupponit pro pñtib⁹ tñ. iō ꝑ iſtā hō eſt mortu⁹ denotaſ ꝙ aliqs q nūc eſt hō eſt mortuus. Si qs tñ vellet dicere ꝙ ly mortuus h3 v̄tute3 ampliandi ad ꝑteritu3 poterit dicere ꝙ iſta. hō eſt mortu⁹. eſt multiplex penes tertiū modū equocatōis ex eo ꝙ ſbm pōt ſtare ꝓ eo qd̄ ē hō ſi/

ue ꝓ eo qd̄ fuit hō. ⁊ vno ſenſu hec eſt v̄a. ⁊ alio ſenſu h̄ eſt falſa. ¶ 4° eſt notā⁹ ꝙ qñ eſt oppoſitū in adiecto in aliquo F
extremo cōpoſito nō ꝯtingit inferre determinabile:ſ3 oppm̄ determinabilis:tñ ꝯtingit iferre determinationē diuiſim. v. g. nō ſeqſ. ſor. ē hō mortu⁹. ḡ ſor ē hō:ſ3 magis ſeqſ oppm̄.ſ. ꝙ ſor. nō ē hō bñ tñ ſeqſ. ſor. ē hō mortu⁹. ergo ſor. eſt mortuus ⁊ cā hui⁹ ē:q2 mortu⁹ ꝓ eodē accipiſ diuiſim:⁊ qñ accipiſ in ꝯiuncto.ſ. ꝓ eo q fuit viuēs ⁊ nō eſt viuēs:q2 ñ determinabile nō ꝯbit determinationē ad ſtādū ꝓ alio q̄3 qñ ſtat ꝓ ſe ſine determinabili:ſ3 determiatio poſſit ꝯhere determi/

G nabile. ¶ 5° notandū ē ꝙ qñcūq3 aliq̄ dictio ꝓ eodē accipiſ qñ accipiſ diuiſim:⁊ qñ ꝯiunctim:tūc a ꝑdicato ꝯiuncto ad partē ꝑdicati diuiſim acceptā ꝓ eodē ſumptā ꝓ quo ſumiſ in ꝯiuncto eſt bona ꝯña:ſ3 ad ꝑtē q̄ nō accipiſ ꝓ eodē in ꝯiuncto ⁊ diuiſim nō valʒ ꝯña:⁊ ꝓꝑ hoc ſeqtur. ſor. eſt hō alb⁹. ḡ ſor. ē hō. q2 ꝓ eodē accipiſ qñ accipiſ ꝯiunctim ⁊ diuiſim.ſ. ꝓ hoie:ſ3 iſta ꝯña nō valet. ſor. ē hō mortuus ḡ ſor. eſt hō:q2 ꝓ alio accipiſ ly. hō. in añte:⁊ ꝓ alio in ꝯñte. iſta tñ ꝯña eſt bona:ſor. eſt hō mortu⁹. ergo ſor ē mortu⁹:q2 ly mortuus accipiſ ꝓ eodē qñ accipiſ ꝯiunctim ⁊ qñ diuiſim. Iſta ēt ꝯña ñ valet. iſte ē bon⁹ faber. ḡ eſt bon⁹:q2 ly bon⁹. ꝓ alio ſtat in añte ⁊ ꝓ alio in ꝯñte:iſta tñ ꝯña ē bona. iſte eſt bon⁹ faber. ḡ iſte ē faber. q2 ly faber ꝓ eodē ſtat in añte:⁊ in ꝯñte. ¶ 6°

H eſt itelligendū ꝙ q̄uis vbi ē oppoſitio in adiecto ex ꝑdicato ꝯiuncto nō cōtingit inferre diuiſim vtrūq3 diuiſoꝝ reſpectu verbi de pñti:tñ qñq3 reſpectu v̄bi de ꝑterito ꝯtingit inferre ex tali ꝯiuncto vtrūq3 diuiſorū:q̄uis.n. nō ſequaſ. ſor. eſt hō mortuus. ḡ ſor. eſt hō ſeqtur tñ. ſor. fuit hō mortu⁹. ergo ſor. fuit hō:⁊ ēt ſequiſ. ſor. fuit hō mortuus:ḡ ſor. fuit mor/

I tuus. ¶ S3 dubiu3 pōt hic q̄ri. q2 vbi eſt oppm̄ in adiecto ex ꝑdicato ꝯiūcto nō ꝯtingit iferre vtrūq3 diuiſoꝝ reſpectu verbi de pñti:⁊ tñ reſpectu verbi de ꝑterito ꝯtingit iferre ex cōiuncto vtrūq3 diuiſoꝝ:eſt.n. dubiū q̄ ē cā diuerſitatis. ¶ Itē cū tā reſpectu v̄bi de ptō q̄3 reſpectu v̄bi de pñti ſit ꝑ⁹ oppōe q2 alr̄ nō eēt oppoſitū in adiecto. ⁊ oīs oppoſitio icludit ꝯdictionē. vr̄ ꝙ tā reſpectu v̄bi de pñti q̄3 reſpectu v̄bi d̄ ptō ex affirmatiua de ꝑdicato cōpoſito cui⁹ determinatio opponiſ determinabili o3 ſeq negō in q̄ idē determiabile negatur ab eodē ſubīo:q2 manēte eadē cā manebit idē effect⁹:⁊ cā talis ꝯñtie ſm illās de pñti eſt oppō i adiecto:q̄ manet tā in illa de ptō q̄3 in illa de pñti ḡ ſicut ſeqſ. ſor. ē hō mortu⁹. ḡ ſor. nō ē

K hō. ita ſequiſ. ceſar fuit hō mortu⁹. ḡ ceſar nō fuit hō. ¶ Dicēdū ꝙ cā hui⁹ diuerſitatis eſt:q2 v̄bū pñtis tpis copulat verbū cu3 vno inſtātū:q2 nō eſt niſi vnū iſtās pñs:ſ3 verbū ꝑteriti tpis in ꝓpōne in q̄ affirmaſ copulat ꝑtu3 cū ſbo ꝓ quolʒ inſtāti ptō:⁊ iō ſi non ꝑcedat aliq̄ dictio hñs virtutē ꝯfundēdi tp̄s vel inſtās ꝯſignificatū ꝑ v̄bū de ptō:tunc v̄bum qd̄ eſt copula copulat ꝑtū cū ſbo ꝓ quolʒ inſtāti ꝑterito. ſub diſiunctiōe tñ. ſ3 v̄bū pñtis tpis qd̄ eſt copulat ſolū copulat ꝑtum cū ſbo ꝓ inſtāti pñti:⁊ q2 ꝓ eodē inſtāti nō pñt ineſſe oppoſita eidē nō in ꝑdicato vbi ē oppō iter determinationē ⁊ determinabile:⁊ affirmatiua de pñti ⁊ de ptō in quo eſt oppō talis ſequiſ negatiua de pñti:in qua negaſ determinabile de eodē ſbo:⁊ ꝑ h̄ ſequiſ. ceſar ē hō mortuus. ḡ ceſar nō eſt hō. q2 v̄bū copulās ꝑdicatū cū ſbo in vtraq3 ꝓpōne copulat ꝑdicatū cū ſbo ꝓ eodē inſtāti:nec ꝑt verificari añs ꝓ vno inſtāti:⁊ ꝯña ꝓ alio:ſ3 in ꝓpōne affirmatiua de ptō ꝑdicatū copulaſ cū ſbo ꝓ quolʒ inſtāti ptō copulāte:ſ3 ex hoc ꝙ vnū oppoſitoꝝ in aliquo inſtāti ꝑterito fuit in ſbo:nō ſequiſ ꝙ reliquū oppoſitoꝝ ꝓ nullo inſtāti ꝑterito infuit eidem ſbo iō ex tali affirmatiua de ꝑterito:in qua eſt ꝑdicatum cōpoſitū ex determinatiōe ⁊ determiabili ⁊ vbi determinatio repugnat determinabili:nō ſeqſ negatiua de ptō in qua determinabile negaſ a ſbo pro quolʒ inſtāti ꝑterito:⁊ iō nō ſequiſ. ceſar fuit hō mortu⁹ ḡ ceſar nō fuit hō. Aliqua tñ negatiua in q̄ determinaſ v̄bū de ptō ad copulandū ꝑtum cū ſbo ꝓ eodē inſtāti ꝓ quo verificaſ añs ſeqſ. ſeqtur.n. ceſar fuit hō mor

aduerte ad iſtud no. q2 eſt pulchrū

tuus ĝ ceſar tūc nō fuit hō.ſʒ ex affirmatiua ſeqꝰ ceſar fuit hō mortuus.ĝ ceſar fuit hō.qꝛ ſeqtur ceſar fuit hō mortuꝰ ĝ ceſar ꝑus fuit hō.ex q̄ ſeqꝰ ꝙ ceſar fuit. Dec ĝ eſt rō q̄re ex affirmatiua de p̄ńti in q̄ affirmatꝰ p̄tum cōpoſitū in quo eſt oppᵐ in adiecto ſeqtur negatiua de p̄ńti in q̄ negatꝰ determinabile ab eodē ſbo:qꝛ añs ꝛ ꝯña nō p̄nt v̄ificari niſi ꝓ eodē inſtāti:tunc oppᵐ ꝯñtis pōt eē verū cū añte niſi pro eodem inſtāti:ſʒ nō eſt ſic in illis de p̄terito:qꝛ añs ꝛ oppᵐ ꝯñtis p̄nt v̄ificari ꝓ alio ꝛ alio inſtāti.hec.n.eſt vera.ceſar fuit hō mortuus ꝓ vno inſtāti.ꝛ hec ceſar fuit hō.ꝓ alio inſtanti. ¶ Ad argᵐ in ꝯñuʒ dōm ꝯcedēdo ꝙ iſta.ceſar fuit hō mortuꝰ.eſt oppᵐi adiecto:ꝛ iō nō p̄tullō cōpoᵐ.hō mortuꝰ.ꝛ iſte terminus hō ieſſe nec infuiſſe eidē ſbo ꝓ eodē inſtāti:ꝛ iō ex iſta affirmatiua.ſoꝛ.fuit hō mortuꝰ.īferꝰ negatiua i qua determinatꝰ v̄bū ad copulādū p̄tuʒ cū ſbo pro eodē iſtāti ꝓ quo hec affirmatiua fuit v̄a:vñ bñ ſeqtur.ſoꝛ.fuit hō mortuꝰ.ĝ ſoꝛ. tūc nō fuit hō:ſicut pʒ in aliis oppoſitis:nō.n.ſeqtur.ſoꝛ.fuit

L hō albꝰ.ĝ nō fuit niger. ¶ 7° eſt itelligēdū ꝙ phs h̄ loquēs de p̄dicato ꝯiūcto nō iclūdēdo copulā ſolū loquēdo de conſtūcta ex adiectiuo ꝛ ſubſtātiuo:ꝛ ex tali p̄to ꝯiuncto ſolū ſequunꝰ diuerſa qñ accipiunꝰ termini ꝓ eodē ꝯiunctim ꝛ diuiſim:et dcm̄ ē. Alio tñ mō fit p̄tū ꝯiunctū ex recto ꝛ obliquo:ꝛ h̄ p̄t eē vel mediāte p̄pōne vel p̄pōne mediata. Exēᵐ p̄mi.ethyops ē albꝰ ſm dētes. Exēplū ſcđi.bonū eſt diſciplina maloꝝ:ꝛ hō eſt ꝯña aſinoꝝ:ſʒ de talibꝰ ꝯiunctis nō ponit h̄

M phs aliq̄s regulas. ¶ Vñ dōʒ ꝙ hꝰ ꝯñie nō valēt.ethyops eſt albꝰ ſm dētes.ĝ ethyops ē albꝰ.nec valet iſta ꝯña.aliqd bonū eſt ſcia maloꝝ.ĝ aliqd bonū eſt ſcia maloꝝ.nec ſeqtur hō eſt ꝯña aſinoꝝ.ĝ hō ē aſinoꝝ:ſʒ in oībꝰ his eſt fallacia ſʒ

N qd ꝛ ſimplr:vt hʒ videri in lib.elencoꝝ. ¶ Circa ſcđaʒ ꝯditionē quā ponit hic phs ſunt duo notāda. Pmᵐ eſt ꝙ a ꝓpōne affirmatiua in q̄ ponꝰ h̄ v̄bū eſt 3ᵐ adiacēs ad affirmatiuā in qua ponꝰ h̄ verbū eſt ſcđʒ adiacēs nō ſꝑ eſt ꝯña bona vt pʒ h̄ ꝑ phm:nō.n.ſeqtur ceſar eſt opinabilis:ergo ceſar ē. nec ſeqtur.homerꝰ eſt poeta:hoc eſt homerus eſt in poeſi.ĝ

O homerꝰ ē.poeſis.n.fit tā de eo qd eſt q̄ʒ ð eo qd nō ē. ¶ Ad cuiꝰ euidētiā eſt ſciendū ꝙ de nūero terminoꝝ p̄toꝝ qdā ſolū cōpetunt nō entiꝛ qdaʒ cōpetunt ſolū enti ꝛ qdam idiſſerēter cōpetunt enti ꝛ nō enti. Exēplū p̄mi.iſte terminꝰ non ens:ꝛ iſte terminꝰ mortuū.ſolū cōpetunt nō entiꝛ qñ aliqs talis terminꝰ p̄tur mediāte h̄ v̄bo eſt.tūc eſt oppō i adiecto:qꝛ ad talē ꝓpōnē ſeqtur oppᵐ ipſiꝰ.ſeqtur.n.ceſar eſt mortuus.ĝ ceſar nō eſt:vñ in talibꝰ p̄tū repugnat ſbo:cū inferat ſuū oppᵐ:ꝛ cū p̄tuʒ ē tale ꝙ ſolū dꝛ de nō ente a ꝓpōne in q̄ hoc v̄bū eſt:eſt 3ᵐ adiacēs ad ꝓpōnē in qua hoc vbuʒ eſt.eſt 2ᵐ adiacēs.nō valet ꝯña:ꝛ ſʒ eſt fallacia ſm quid ꝛ ſimpꝰ. Exēplū ſcđi.termini ſignificātes rem exiſtem in aliquo p̄dicamēto:ſicut iſti termini.hō aial.albū muſicū.ꝛ hꝰ.ſolū vere p̄ntur de ente:ꝛ iō qñ talis terminꝰ p̄tur tertiū adiacēs a ꝓpōne:in qua p̄tur talis terminꝰ tertiū adiacens ad ꝓpōnē in qua p̄tur hoc v̄bū eſt ſcđm adiacens eſt bona ꝯña. Bñ.n. ſeqtur.ſoꝛ.eſt hō.ergo ſoꝛ.eſt.ſiꝛ ſeqꝰ.ſoꝛ.eſt albus.ergo ſoꝛ.ē. Exēplū tertij termini.trāſcēdētes vt ens ſm ꝙ eſt vnū ſimplr poſſe.opinabile.itelligibile.dñr idiſſerēter de ente ꝛ de nō ente:ꝛ in talibꝰ a ꝓpōnibꝰ:in qbus p̄tur h̄ v̄bū eſt 3ᵐ adiacēs ad ꝓpōnē:in qua hoc v̄bū eſt.eſt ſcđm adiacēs non valet ꝯña:nō.n.ſeqtur.antix p̄s eſt poſſis.ergo antix p̄s ē.nec ſeqꝰ.ceſar eſt poſſis.ergo ceſar ē.ꝛ taleʒ ꝓpōnē:in q̄ p̄tuʒ eſt īndifferēs ad exñs ꝛ nō exñs vocat h̄ phs ꝓpōnem ſm accidens:eo qꝛ p̄dicato accidit idiſſerēter eſſe ꝛ nō eſſe.i.exiſtere ꝛ nō exiſtere. ¶ 2° eſt notandū ꝙ qñ hoc v̄bū eſt.eſt 3ᵐ adiacēs in ꝓpoſitione:tūc cōtrahiꝰ ad naturā p̄dicati:ſeu ad eſſe p̄dicati.tunc.n.nō dicit eſſe ſimpliciter:ſʒ dicit eſſe tale quale īportatur ꝑ p̄tuʒ:ꝛ hoc eſt qd ſolet dici ꝙ h̄ v̄bū eſt tertiuʒ adiacēs dicit illud qd in alio ē:ſed qñ eſt ſcđm adiacēs:tunc dicit illud qd in ſe eſt.i.eē ꝛ exiſtere:ꝛ ꝑꝑ hoc dixerūt antiq logici ꝙ hoc v̄bum eſt qñ eſt tertiū adiacens eſt ſincathego-

P Verbuʒ eſt de 3° adiacente quo ꝯbatur.

reumata:qꝛ nō dicit determinatā naturaʒ.niſi rōne adiuncti ꝛ cū alio ꝛ alio adiuncto dicit aliā ꝛ aliaʒ naturā:ſʒ qñ ē ſcđm adiacēs tūc eſt cathegoreuma:qꝛ tūc dicit nāʒ determinatā: ꝛ eādem reſpectu cuiuſcūqꝫ.nā tunc dicit eſſe exiſtere:qꝛ eſt eſſe vnū ens in mūdo:ꝛ ideo nō eſt mirū:ſi non ſemꝑ ſit bona ꝯña.inter eē tertiū adiacens ꝛ eſſe ſcđm adiacens.

His vero determinatis aſpiciendū ē quēadmoduʒ ſeſe h̄nt negatiōes ꝛ affirmatiōes ad ſeinuicem. he.ſ.q̄ ſunt de poſſe eſſe ꝛ non poſſe eē.cōtingere ꝛ nō ꝯtingere:ꝛ de īpoſſi ꝛ de neceſſario habent hec enim aliquas dubitationes.

¶ His aūt determinatis ꝯſiderandū eſt deinceps quō ſeſe h̄nt affirmatiōes ꝛ negatiōes huiuſce generis:poſſe eſt eſſe:nō poſſe eſt eſſe: ꝯtingēs eſt eſſe:ꝛ non ꝯtingens eſt eſſe: ꝛ de impoſſibili ſimili modo/ac neceſſario. ſūt.n. de ipſis dubitationes nonnulle. ARGI.

¶ Iſte ſecundus tractatus eſt de enunciatione contracta ad modum facientem ꝓpoſitionem modalem:ꝛ continet duo capitula. Primum eſt de oppoſitiōe modaliū qualiter ſit in modalibus ꝯdictio ſumenda. In ſcđo.c.ibi.(Cōe aūt ſʒ ordinem.)determinatur de conſequentia inter ꝓpōnes modales. Capitulū primū cōtinet duas partes. In prima ꝯtinuat dicta dicendis ꝛ diſputat iſtaʒ q̄ōnem:vtrum in modalibꝰ ſit oppoſitio danda per additionē negationis ad verbuʒ vel ad moduʒ. In ſecunda ibi.(Erit igitur neceſſario.)determinat veritatem dicte q̄ōnis. Continuando igitur dicta dicēdis dicit ꝙ poſtquam determinatū eſt de ꝓpoſitionibus de ineſſe perſpiciendum eſt que ſunt propoſitiones de poſſibili vel de contingenti ꝛ de neceſſario.quibus propoſitionibus modalibus contradicunt:hoc enim determinare eſt rōnale. quoniam iſtud habet dubitationes.

¶ Nā ſicoꝝ q̄ cōplectunꝰ ille ſibi inuicē oppoſite ſūt ꝯdictiōes q̄cūqꝫ ſm eē vel nō eē diſponunꝰ:vt eiꝰ q̄ eſt eē hoieʒ:negō eſt ea q̄ eſt nō eē hoieʒ:nō āt ea q̄ ē eſſe nō hoieʒ:ꝛ eiꝰ que ē eē albū hoieʒ negō ē ea q̄ eſt nō eſſe albū hominē:ſʒ nō ea q̄ eſt eē nō albū hoieʒ. Si.n.de oibꝰ aut dictio aut negō vera eſt cū lignū falſuʒ ſit dicere eē albū hoieʒ:erit verū deo dꝛe eē ñ albū hoieʒ. Qđ ſi hoc mō ꝛ i quālīſcūqꝫ eē nō addiꝰ:idē faciet qd ꝓ eſſe dꝛ: vt eiꝰ que eſt ambulat hō:negō non eſt ea que eſt ambulat non homo:ſʒ que eſt:nō ambulat homo. nihil eniʒ differt dicere hoiem ambulare vel hoieʒ ambulātē eſſe. Quare ſi hoc modo in oibus ꝛ eius que eſt poſſe eſſe negatio ē poſſe non eſſe:non ea que eſt non poſſibile eſſe.

¶ Nā ſi cōplexionū/ee iter ſe ꝯtradictorie opponunꝰ:que per eſſe diſponunꝰ atqꝫ nō eſſe. ARGI. Huius.n.hoiem eſſe negatio eſt/hoc:hoiem non eſſe:ſed non illud/non hoiem eſſe. Et itē huius hoiem eſſe album/hoc eſt negatio:hominē albū non eē:ſʒ non illud/hoieʒ nō albū eē. Aliogn vere qſpiā dixerit lignū/hoieʒ nō albū eē.cū ð quolʒ affirmatio ſit aut negō ve

ra. Et nõ ſolũ in his ita fit: ſꝫ in illis ẽt in qb⁹ eẽ nõ addit᷑/idẽ facit id qḋ p ipſo ſumit᷑ eẽ. nã hui⁹ hõ ambulat/nõ eſt hec negõ/non hõ ambulat: ſꝫ h̄/hõ ñ ãbulat: nihil. n. refert hoiem ãbulare dicere: vel hoiem ãbulãtẽ eẽ. Si hec inquã ita ſunt: atq; vbiq; dict⁹ modus ſeruatur. hui⁹ ẽt nimirũ affirmatiõis poſ̉e eſt eſſe: hec erit negõ/poſ̉e nõ eẽ: ſꝫ ñ illa/ñ poſ̉e ẽ eẽ.

℄ Proſequitur qõnem arguendo ad vtrãq; partẽ: ⁊ per hoc habet iſta pars duas particulas. In prima ponit vnã rõnem ad partẽ falſam que ꝓbat ꝙ ad ↄdictionẽ habẽdam in modalibus eſt negatio addenda ad verbũ ⁊ non ad moduꝫ. In ſcḋa particula ibi. (Videt᷑ autẽ ideꝫ) arguit ad oppoſitũ ꝓbando ꝙ in modalib⁹ ſit ↄdictio accipienda p affirmationẽ ⁊ negõnem eiuſdẽ modi. ⁊ non per affirmationẽ ⁊ negõnem verbi. In prima ꝑticula intendit talem rõneꝫ: ſicut eſt in illis de ineſſe. ita eſt in illis de modo: ſed in illis de ineſſe ad habẽdam ↄdictionẽ affirmationis eſt addenda negatio ad cõpoſitionẽ. i. ad verbũ quod copulat p̄dicatum cum ſubiecto: ⁊ non ad p̄dicatuꝫ ergo in illis de mõ negatio eſt addenda ad verbũ ⁊ nõ ad modũ. maioreꝫ ſupponit ph̄s: ⁊ minorẽ declarat declaratione exẽplari tam in illis in qbus exprimit᷑ hoc verbuꝫ eſt: q̃ in illis in qbus exprimunt᷑ alia verba in qbus intelligit᷑ hoc verbũ eſt. Dicit ergo ꝙ negatio huius. hõ eſt albus: nõ eſt iſta. hõ eſt nõ albus: ſed iſta: nullus hõ eſt alb⁹ ⁊ ſic de alijs: ⁊ hoc ꝓbat: q: ſi huiõi ꝓpõnes in quaꝝ vna p̄dicatur terminus finitus: ⁊ in alia termin⁹ infinitus eẽnt cõtradictorie ſequeret᷑ ꝙ ↄdictoria eẽnt ſimul falſa: nã hec eſt falſa: hoc lignũ eſt albus hõ: ⁊ ſil'r hec eſt falſa: hoc lignum eſt nõ albus hõ. ſi g̃ iſta ſunt ↄdictoria ſequeret᷑ ꝙ ↄdictoria eſſent ſimul falſa: ⁊ põt reduci ad illud incõueniens ꝙ ſubcõtraria ſint ſimul falſa. nam iſte eẽnt ſubcõtrarie data hypotheſi. lignũ eſt albus hõ: lignum eſt nõ albus hõ: ſed hoc eſt incõueniens: ergo ꝙ ſubcõtraria ſimul ſint falſa: nã ſic ↄ̄ria eẽnt ſimul vera: ⁊ per ↄ̄ñs ↄdictoria eſſent ſimul vera: hoc idem pꝫ in enũciationibus in qb⁹ non exprimit᷑ hoc verbum eſt: ſꝫ alia v̄ba: nã negatio illius: hõ ambulat: nõ eſt iſta: hõ eſt. nõ ambulãs: ſed iſta. hõ non ambulat: naꝫ idem eſt dĩcẽ. hõ ambulat: ⁊ hõ eſt ambulãs: ergo idẽ eſt ↄdictorium vtriuſq;.

℄ Vr̄ ãt idẽ poſſe eẽ: ⁊ nõ eſſe. Oẽ. n. qḋ eſt: poſ̉e diuidi vel ãbulare ⁊ nõ ãbulare ⁊ nõ diuidi poſ̉e ẽ. Rõ ãt ẽ qm̄ oẽ qḋ poſ̉e ẽ ſic ñ ſp̄ i actu ẽ. Quare ierit ẽt negõ: p̄t igit᷑ ⁊ ñ ambulare qḋ ẽ ãbulabile ⁊ ñ videri qḋ eſt viſibile: at v̄o ipoſ̉e ḋ eodẽ oppoſitas eẽ v̄as ↄdictiones. ñ igit᷑ eſt iſta negõ. Cõtigit. n. vnũ ex his aut idẽ ipꝫ dĩcẽ ⁊ negare ſil' ḋ eodẽ aut ñ ſꝫ eẽ vl' ñ eẽ q̃ opponũt᷑ fieri affirmatiões ⁊ negões. Si g̃ illḋ ipoſ̉e ẽ hoc erit magis eligẽdũ.

ARGI. ℄ At idẽ vĩ ⁊ eẽ/⁊ nõ eẽ poſſe. oẽ nãq; qḋ poſſibile eſt ſecari vl' ãbulare/poſ̉e eſt ⁊ nõ ãbulare ⁊ nõ ſecari. Atq; cã hui⁹ hec eſt oẽ. n. qḋ h̄ pacto poſ̉e ẽ: nõ ſp̄ eſt actu. Quapp ipſi cõpetet ⁊ ipſa negatio. Põt. n. ⁊ ñ ãbulat᷑/qḋ ambulare p̄t: ⁊ non videri/qḋ p̄t videri. At fieri negt vt enũciatiões oppoſite ḋ eodẽ ſint v̄e. nõ. n. affirmatiõis h⁹ poſ̉e eſt eẽ: hec eſt negatio/poſ̉e ẽ nõ eẽ. Fit. n. ex his/vt aut idẽ ḋ eodeꝫ affirmet᷑ ſil' atq; neget᷑: aut ñ p eẽ atq; nõ

eſſe ea q̃ addũt᷑ affirmatiões fieri negationes. Nõ ſi illḋ fieri negt: h̄ erit vtiq; expetẽdũ.

℄ Hec eſt ſcḋa ꝑticula. in qua arguit ad oppoſitũ ꝓbãdo ꝙ in modalibus nõ ſit ↄdictio accipiẽda per affirmationẽ ⁊ negationẽ verbi. ſed p affirmationẽ ⁊ negationeꝫ modi: ⁊ intẽdit talem rõnẽ. Impoſ̉e eſt duo ↄdictoria eſſe ſimul vera: ſꝫ due ꝓpõnes de modo. puta due ꝓpõnes de poſſibili. in quarum vna addit᷑ negatio verbo ⁊ nõ modo ſũt ſimul vere. g̃ tales ꝓpõnes nõ ſunt ↄdictorie. maior eſt manifeſta: ⁊ minor ꝓbatur p exẽplũ. nã demõſtrato aliquo hoie qui põt ambulare: hec eſt vera: poſ̉e eſt hunc ambulare: ⁊ hec ſil'r: poſ̉e eſt hunc nõ ambulare: ⁊ demõſtrato aliquo diuiſibili hec eſt vera: hoc põt diuidi: ⁊ hec ſil'r eſt vera: poſ̉e eſt hoc nõ nõ diuidi: ⁊ rõ hui⁹ eſt: q: oẽ poſ̉e. ſ. ad vtrũlibet qualia ſunt multa nõ ſemp ſunt in actu: ſicut nõ oẽ poſ̉e ambulare ſemp ambulat: ergo poſ̉e eſt ipſum non ambulare: ergo nõ opponunt᷑. poſ̉e eſt hoc ambulare: poſ̉e eſt hoc non ambulare: ⁊ p ↄ̄ñs in modalibus ↄdictio nõ eſt accipiẽda per affirmationẽ ⁊ negationẽ verbi ſed modi. opꝫ. n. alteruꝫ illorum dicere: vel ꝙ affirmatio ⁊ negatio ſunt ſimul vera: vel ꝙ in modalib⁹ non eſt ↄdictio per hoc ꝙ negatio p̄ciſe additur v̄bo: ſed p̄mum eſt impoſ̉e. ſ. ꝙ affirmatio ⁊ negatio ſunt ſimul v̄a: ergo opꝫ dicere ſcḋm. ſ. ꝙ in modalibus ↄdictio nõ eſt accipienda per affirmationẽ ⁊ negationeꝫ verbi ſꝫ modi. ℄ Notandũ ꝙ ſicut põt ꝓbari ꝙ in modalibus de poſſibili ⁊ de ↄtingenti nõ eſt ↄdictio accipiẽda penes affirmationẽ ⁊ negationeꝫ verbi: q: ſic ↄdictoria erunt ſimul vera. ſic in modalibus de neceſſario ⁊ poſſibili põt ꝓbari ꝙ non debet addi negatio ad verbũ ad habẽdum ↄdictionem: q: ſi ſic ↄtradictoria eẽnt ſimul falſa: q: iſte ꝓpõnes ſunt ſimul falſe: neceſſe eſt. ſor. ambulare. neceſſe eſt. ſor. nõ ambulare: ⁊ iſte ſimiliter ſũt ſimul falſa. impoſ̉e eſt ſor. ambulare. impoſſibile eſt. ſor. non ambulare. ⁊ per ↄ̄ñs iſta non ſunt contradictoria. In modalib⁹ ḋ poſſi. ⁊ ↄtigẽti: quo pacto ↄdictio accipiẽda ſit.

℄ Eſt g̃ negõ ei⁹ q̃ ẽ poſ̉e eẽ ea q̃ eſt ñ poſ̉e eſſe eadeꝫ qdeꝫ rõ eſt ⁊ in eo qḋ eſt ↄtigens eſſe. etenim ei⁹ negatio eſt non ↄtingens eſſe: ⁊ in alijs qdeꝫ ſimili mõ vt in neceſſario ⁊ ipoſ̉i.

℄ Hui⁹ igit᷑ poſ̉e eſt eſſe: hoc eſt negõ: ñ poſ̉e eſt eſſe. ſꝫ ñ illḋ poſ̉e ñ eſt eẽ. Hui⁹ ẽt: ↄtingẽs eſt eſſe: hoc ẽ negõ: ñ ↄtigens eſt eſſe: eadeꝫ ⁊ de ceteris ratio: de ipoſ̉i inquã ⁊ neceſſario. ARGI.

℄ Hec eſt ſcḋa pars huius cap. in qua ph̄s determinat veritatem qõnis: ⁊ hec eſt determinatio: ꝙ in modalib⁹ dandũ eſt ↄdictorium affirmationis p negationẽ modi: hec ↄcluſio ꝓbatur ex p̄cedentibus ſic. In modalibus dandum eſt ↄdictorium affirmationis: aut per negationem verbi: aut per negationeꝫ modi: ſed non per negationẽ verbi: ergo per negationeꝫ modi. maior pꝫ per ſufficientẽ diuiſionem: ⁊ minor pꝫ ex p̄cedentibus: q: ſi ↄdictoriuꝫ in modalibus daret᷑ per negationem verbi ↄdictoria eẽnt ſimul vera: vt patet in illis de poſſibili ⁊ de cõtingẽti: ⁊ in illis de neceſſario. ⁊ de poſſibili eẽnt ↄdictoria ſimul falſa. vt viſum eſt: ex hoc ↄcludit ꝙ negatio huius. poſ̉e eſt eſſe: eſt iſta. non poſ̉e eſt eſſe: ⁊ negatio hui⁹. contingẽs eſt nõ eſſe: eſt iſta. non cõtingens eſt nõ eſſe: ⁊ eodẽ modo de modalibus alijs. vt de ipoſſibili ⁊ neceſſario.

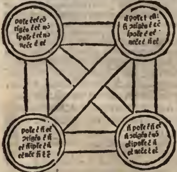
℄ Fiũt. n. i illis quẽadmodũ eẽ ⁊ ñ eſſe appõnes: ſubiecta vero res vt hoc qdẽ albũ: illud v̄o hõ. Eodẽ quoq; mõ hoc loco eẽ qdeꝫ ⁊ ñ eẽ ſubiecti fit: ↄtingere v̄o ⁊ poſſe appõnes determinãtes quẽadmodũ i illis eſſe ⁊ ñ eſſe veritateꝫ vl' falſitateꝫ: ei⁹ v̄o q̃ eſt poſ̉e eſt non eſſe: negõ eſt non poſ̉e eſt nõ eſſe. Non enim ↄdi-

ꝯdictoriū huiꝰ neceſſe eſt oēm hoīem eſſe albū: eſt iſta ꝓpō nō neceſſe eſt oēm hoīem eſſe albū: poſſemꝰ ꝙ dicere ꝙ ꝯdictoriū ipſius neceſſe eſt oēm hoīem eſſe aial: nō ē iſta. poſſe eſt aliquē hoīem nō eſſe aial: ſed hec eſt ſua ꝯdictoria: nō neceſſe eſt oēm hoīem eſſe aial: ꝙ equipollet huic: poſſe eſt aliquē hoīem nō eſſe aial. Si tñ volumus dicere ꝙ iſta ꝯdicūt: neceſſe eſt oēm hoīem eſſe aial. ⁊ poſſe eſt aliquem hoīez nō eſſe aial: tunc eſt dīm ꝙ in modalibus ꝓpoſitio affirmatiua ꝯdicit ꝓpōni affirmatiue: dūm tñ iſte propōnes ſint de modis diuerſis. ❡ Pro aliis inſtantiis eſt intelligendum ꝙ ꝓpō modalis qñq denominatur a q̄litate modi: ⁊ qñq a q̄litate dicti. Dicimus. n. aliquam eſſe ꝓpōnez vniuerſalē negatiuam de neceſſario: nō qꝛ modꝰ negat: ſꝫ qꝛ ſuū dictū vl ꝓpō cuꝰ eſt dictū eſt ꝓpō vniuerſalis negatiua: magis tñ debet dici ꝓpō vniuerſalis negatiua a negatione modi ꝙ a negatione dicti. ❡ Per hoc ad ſcdm dico ꝙ hec eſt vlis negatiua dicti: ſeu verbi copulantis ꝑtū cū ſbo. de neceſſitate nullus hō eſt aſinus: eſt tñ affirmatiua modi. iō magis eſt affirmatiua ꝙ negatiua: ⁊ ex talibus affirmatiuis modoꝝ: dūm tñ altera pars ſit negatiua dicti vel copule: pōt fieri ſyllo: in ſcda figura vtraq premiſſa exiſte affirmatiue modi. ❡ Ad aliud dico ꝙ iſta de ꝯtingenti ad vtrūlibet ꝯuertitur per oppoſitas qualitates dictoꝝ ⁊ non modorum. ❡ Quinto dubitatur. cum in propoſitione tria ſint. ſ. ſubiectum. predicatū ⁊ compoſitio. quare magis dicitur ꝓpoſitio modalis a modo compoſitionis ꝙ a modo ſubiecti vel predicati: nō enim dicitur modalis iſta: omnis homo currit: ⁊ tamen ſubiectū modificatur. ❡ Dicēdum ꝙ nec ſubiectū predicatum in ꝓpōne eſt formale ⁊ principale: ſed ſunt materialia: ſed compoſitio eſt formale ꝓpōnis: ⁊ ideo a modo compōnis magis dr̄ propoſitio modalis ꝙ a modo ſubiecti vel predicati.

Onſeqntie vo ſm ordinē fiūt ita ponētibꝰ. Illi. n. q̄ ē: poſſe eē: illa q̄ ē cōtigit eē: ⁊ hec illi ꝯuertit: q̄ ē nō ipoſſe eſſe: ⁊ nō neceſſariū eē. Illi vo q̄ eſt poſſe nō eē: ⁊ ꝯtingēs nō eē: eaq ē nō ipoſſe nō eſſe: ⁊ nō neceſſariū nō eē. Illi vo q̄ eſt nō poſſe eſt eſſe: ⁊ nō ꝯtingens eſſe: illa q̄ eſt ipoſſe eſt eſſe: neceſſe eſt nō eſſe. Illi vero q̄ eſt nō poſſibile non eſſe: ⁊ nō ꝯtingens non eſſe: illa q̄ eſt ipoſſe eſſe ⁊ neceſſariū eſſe. Conſideretur aūt ex ſubſcriptione quēadmodum dicimus.

ARCI. ❡ Cōſeqntie ꝙq cū rōe fiūt: ſi hoc pacto ponātur: nā illā qdez poſſe eſt eſſe: ſeqt hec ꝯtingēs eſt eſſe: atq cū illa ꝯuertit. Et itez hec nō ipoſſe eſt eſſe, ⁊ nō neceſſe eſt eſſe. At has poſſibile eſt nō eſſe, ⁊ ꝯtingens eſt nō eē: he ſane ſequūtur: nō ipoſſe eſt nō eſſe. ⁊ nō neceſſe eſt nō eſſe. Illas etiā nō poſſe eſt eſſe, ⁊ non ꝯtingens eſt eſſe: he porro ſequūtur, ipoſſe eſt eſſe, ⁊ neceſſe eſt non eſſe. ⁊ illas inſuper nō poſſibile eſt non eſſe, ⁊ non contingens eſt nō eſſe: he nimirum ſequuntur impoſſe eſt non eſſe, ⁊ neceſſe ē eſſe. Atq id quod dicitur ex hiſce que hic ordine ponuntur perſpiciatur.

❡ Iſtud eſt ſcdm capitulum tractatus ſcdi. in quo philoſophus determinat de habitudine ⁊ cōſequentia inter propoſitiones modales: ⁊ continet duas partes principales. In prima parte ponit ordinem ⁊ conſequentiam inter propoſitiones modales ſcdm opin. aliorum. In ſcda ibi. Ergo impoſſibile. ponit opi. propriā approbando illud in quo bene dicebant: ⁊ reprobando illud in quo male dicebant. ❡ Circa primum eſt intelligendum ꝙ propoſitio modalis poteſt variari quadrupliciter quia aut vtrūq affirmatur. ſ. tam modus ꝙ dictū. aut vtrūq negatur: aut modus affirmatur ⁊ dictū negatur: aut dictū affirmatur: ⁊ modꝰ negat. Et ſm hꝰ ī modalibꝰ ponit phs q̄ttuor ordines ꝓpōnū modaliū: ⁊ oēs ꝓpōnes eiuſdē ordinis oñr eē ꝯuertibiles ſi recte ordinētur īcipiēdo a poſſibili ꝓcedēdo ad ꝯtingēs: ⁊ ab impoſſi ad neceſſariū: ⁊ ponit in primo ordine ꝓpōnes in qbus tā modus ꝙ dictū affirmatur. ſ. taꝫ poſſe ꝙ eſſe. In ſcdo ordine ponit ꝓpōnes in quibus modus affirmatur: ⁊ dictū negatur. In tertio ordine dictū affirmatur: ⁊ modus negatur. In quarto ordie tam modus ꝙ dictū negatur. Priꝰ igr̄ recitat phs opi. antiquoꝝ circa iſtas ordines ⁊ ꝯñas: ⁊ dicit ꝙ ſm opinionē antiquoꝝ iſte ꝓpōnes ſunt in eodē ordine ꝯuertibiliter ſe hñtes ſm ꝯñam: In pᵒ ordine poſſe eſt eſſe: ꝯtingēs eſt eſſe: nō ipoſſe eſt eſſe: non neceſſe eſt eſſe. In ſcdo ordine poſſe eſt nō eē: contingēs eſt nō eē: nō ipoſſe eſt nō eſſe: nō neceſſe eſt nō eſſe. In 3ᵒ ordine. nō poſſe eſt eē: nō ꝯtingēs eſt eſſe. ipoſſe eſt eſſe: neceſſe eſt nō eſſe. In 4ᵒ ordine: nō poſſe eſt nō eſſe: ⁊ non contingens eſt non eſſe: impoſſibile eſt non eſſe: neceſſe eſt eſſe.

❡ Ergo impoſſe ⁊ nō ipoſſe illud qd eſt ꝯtingens ⁊ poſſibile et nō cōtingens et nō poſſe eſt eſſe: ſeqtur qdez ꝯtradictorie ſꝫ conuerſum. illud. n. qd eſt poſſe eē negō ipoſſis ſeqtur: negōnem vero affirmatio. Illi. n. q̄ eſt non poſſe eē. Illud qd ē ipoſſe eſt eē: affirmatio. n. eſt ipoſſe: ⁊ negatio vero non poſſibile.

❡ He igr̄ ipoſſe eſt eē: ⁊ nō ipoſſe ē eē: has ꝯtingens eſt eē: ⁊ poſſe eſt eē: ⁊ nō ꝯtingens eſt eē: ⁊ nō poſſe eſt eē: ꝯtradictorie qdez ſed verſo mō, ſequūtur. Affirmationem. n. poſſis: ipoſſe iquā eſt eē negō ſeqtur impoſſis. negōnez aūt affirmatio. Hac. n. non poſſe ē eē, ſeqtur hec impoſſibile eſt eſſe: nam impoſſibile eſt eē affirmatio eſt: non impoſſibile aūt eē, negatio. ARCI.

❡ Hec eſt ſcda particula huius partis: in qua philoſophus ponit opi. propriam approbando iſtud in quo antiqui bene dixerant: ⁊ reprobando iſtud in quo male dicebant dicens ꝙ quantum ad ordinationem impoſſibilis cum poſſibili ⁊ contingēti bene dixerunt antiqui: ſed quantum ad ordinationem de neceſſario cum predictis male dixerunt. Dicit ergo primo ꝙ impoſſibile: non poſſibile: non contingens ſunt contradictoria ad poſſibile ⁊ nō impoſſe ⁊ ad ꝯtingens ſed diuerſimode: ita ꝙ affirmatiua de ipoſſi cōuertatur cum

Dur. ſup ꝓbier. m 2

negatiua de poſſi:iſta.n.ꝯuertunť:ipoſſe eſt eſſe:nõ poſſibile eſt eẽ:ꝛ iſta ſiľr ꝯuertunť.ipoſſe eſt eſſe:nõ poſſe eſt eẽ:ꝛ eodẽ mõ eſt de illa de ꝯtingẽti:ꝛ ideo quo ad iſta tria poſſibile.cõtingẽs:ꝛ ipoſſe bñ poſuerũt ordines ſimul ſm ꝯñam affirmatiuã de poſſibili ꝛ ꝯtingenti cũ negatiua de ipoſſibili:ꝛ negatiua de poſſibili ꝛ ꝯtingẽti cũ affirmatiua de ipoſſibili.

¶ Neceſſariũ vero quẽadmodũ ſit ꝯſiderãdũ eſt:manifeſtũ eſt aũt qm̃ non eodẽ modo:ſed ꝯ̃rie ſequuntur. Contradictorie antez extra.

ARCI. ¶ At vidẽdũ eſt quo modo ſeſe habẽt neceſſarij enunciatiões. Atq̈ patet nõ eodem modo ſeſe hñt:ſed cõtrarie quidẽ ſequunť. Contradictiones autem ſeorſum ſunt collocate.

¶ Sed q̃ʒtũ ad illã partẽ de neciõ nõ bñ poſuerũt:nõ ꝯſiderãdum q̃liter iſta de neceſſario ſe habet ad alias.ſ.ad illas de poſſibili ꝛ de ꝯtingẽti ꝛ ipoſſi q̃ʒtũ.n.ad illã de necio male poſuerunt in p° ꝛ 2° ordine:q2 manim eſt ꝙ neciũ nõ eodẽ mõ ſe hʒ ad poſſe ꝛ ꝯtingẽs quõ ſe hʒ ipoſſe ad illa:q2 ad affirmatiuã de poſſi ſeqtur negatiua de ipoſſi:ſic.n.ſeqť poſſe eſt eẽ.g̃ nõ ipoſſe eſt eẽ:ſʒ ad affirmatiuã de poſſi nõ ſeqť negatiua de necio:nõ.n.ſeqť poſſe eſt eẽ.g̃ nece eſt eẽ:cuius ꝯ̃riuʒ dixerũt antiq ponẽtes poſſe eſt eẽ:ꝛ nõ nece eſt eẽ:in p° ordine ſʒ ꝯ̃rie ſeqť:ꝯ̃dictoria vo extra.i.ꝑpõnes de necio q̃ ſunt ꝯ̃rie vt neceſſe eſt eẽ:nece eſt nõ eſſe:que ponunť in 3° ꝛ 4° ordine:bñ ordinanť cũ alijs modis:ꝛ ꝯ̃dictoria iſtaꝝ.ſ.non nece eſt eẽ.nõ nece eſt nõ eẽ:q̃ ponunť in p° ordine:ꝛ 2° ſunt extra ordinationẽ rectaʒ:q2 aliter debẽt ordinari q̃ʒ ibi ordinentur.

¶ Nõ.n.eſt negõ ei⁹ qȯ eſt nece nõ eẽ.ñ nece eẽ. Cõtingit.n.i eodẽ vas eẽ vtraſq̈. Qȯ.n.eſt neceſſariũ nõ eẽ eſt non neceſſariũ eſſe.

ARCI. ¶ Hui⁹.n.nece ẽ nõ eẽ:nõ ẽ hec negõ:ñ nece ẽ eẽ: Fieri.n.ñ p̃t vt de eodẽ ambe ſint ṽe qȯ enim neceſſe eſt non eẽ:id non neceſſe eſt eẽ.

¶ Probat ſpãliter ꝙ poſſe eſt eẽ:nõ neceſſe eſt eẽ:nõ ꝯuertuntur:ꝛ ita nõ neceſſe eſt eẽ:male ponť in pmo ordine cũ poſſibile eſt eſſe. Et hec eſt ꝯ̃.9.hui⁹ lib.q̃ ꝑbatur ſic. Huic poſſibile eſt eẽ.repugnat iſta.nece eſt nõ eſſe:ꝛ iſta nece eſt non eẽ:nõ repugnat huic:nõ nece eſt eẽ.g̃ iſta duo:poſſe eſt eſſe:nõ nece eſt eſſe nõ ꝯuertunť:q2 qcquid vni ꝯuertibiliũ repugnat:ꝛ reliquũ repugnat. Qȯ ãt iſta duo repugnent poſſibile eſt eẽ:neceſſe eſt nõ eẽ:pʒ:q2 ſeqtur.neceſſe eſt nõ eẽ.ergo ipoſſe eſt eẽ:q2 iſta ſtãt in eodẽ ordie.ſ.in 3°:ſʒ iſta.ipoſſibile eſt eẽ:repugnat huic poſſibile eſt eẽ:q2 ſeqtur:poſſe eſt eẽ:g̃ nõ ipoſſibile eſt eẽ:vt pʒ ex hoc ordine modaliũ.g̃ iſta neceſſe eſt nõ eſſe:repugnat huic poſſibile eſt eẽ. Qȯ aũt iſta non repugnãt:nece eſt nõ eſſe.ꝛ nõ neceſſe eſt eſſe:probatur per hoc ꝙ iſta duo dicunť de eodẽ:naʒ dẽ iſtud qȯ neceſſe eſt nõ eſſe:nõ nece eſt eẽ:ꝛ illa que dñr de eodeʒ non repugnant.g̃ iſta nõ repugnãt neceſſe eſt nõ eſſe:nõ neceſſe eſt eſſe.

¶ Cã ãt eſt cur nõ ſeqẽ ſiľr cũ ceteris:qm̃ ꝯ̃rie ipoſſe eẽ:necio reddiť ideʒ valẽs. Nã ſi ipoſſe eſt eẽ:nece eſt hoc non eſſe. Si ṽo ipoſſibile ẽ non eẽ.hoc neciũ eſt eẽ. Quod ſi illa ſiľr ſe hñt ad poſſe ꝛ non poſſe:ecõtrario ṽo idem ſignificat neclum ꝛ ipoſſe manifeſtuʒ eſt:qm̃ hec non eodeʒ ſed quẽadmodũ dcm̃ eſt ꝯ̃rie: an certe ipoſſe eſt ſic poni neceſſarij ꝯ̃dictiones. Nã qȯ eſt neciũ eẽ:poſſe eſt eſſe. Nã ſi non negatio ſeqẽ:nece eſt eniʒ aut dr̃e aut negare. Quare ſi non poſſe eſt eẽ:ipoſſe eſt eẽ:ad qȯ ſeqtur neceſſe eſt eẽ:qȯ eſt inconueniẽs.

¶ Cauſa ãt diſſimilitudinis huius hec eẽ videtur. Impoſſe.n.idẽ p̃t qȯ neciũ:cũ econtrario aſſignať modo.qȯ eniʒ ipoſſe ẽ eẽ. Id nõ ſane nece eſt eẽ:ſʒ neceſſe eſt non eẽ.ꝛ qȯ ipoſſe eſt nõ eẽ:id nece eſt eẽ. Quãobreʒ ſi ille ꝑinde ſeſe hñt atq̈ poſſibilis ꝛ nõ poſſis:enũciationes ee nõ eodẽ modo:ſed ꝯtrario mõ ſeſe hẽbunt. Quippe cum neceſſariuʒ ac impoſſe non idẽ ſignificẽt:niſi verſo mõ fuerint aſſignata/quẽadmodũ diximꝰ. At fieri nõ p̃t vt hoc pacto collocenť neceſſarij ꝯtradictiones.qȯ.n.nece eſt eẽ. Id poſſe eſt eẽ.nã ſi ita nõ ſit:ſequeť ſane negatio.qppe cum nece ſit affirmare/aut negare. Quare ſi ñ poſſe eſt eẽ: ipoſſe eſt eẽ.ipoſſe eſt igiť id eẽ:qȯ nece eſt eẽ: quod quidem abſurdiſſimum eſſe conſtat. ARCI.

¶ Probat ꝯñr ꝙ nõ eodẽ mõ ſe hʒ necẽ ad poſſibile ſicut cõtingẽs ꝛ ipoſſibile:ꝛ h̃ eſt ꝯ̃.10.hui⁹ lib.ꝛ ꝑ hoc reprobanť due pme ordinationes quãtũ ad coordinationẽ necij ꝛ ipoſſibilis cũ poſſi ꝛ ꝯtingẽti:unã antiq in duob⁹ pmis ordinib⁹:ꝛ eodẽ mõ ordinauerũt nece ꝛ ipoſſe cuʒ ipoſſi ꝛ ꝯtingẽti. Hec ꝯ̃ ꝑbať ſic:ꝯ̃ria illius de necio eqpollet illi de ipoſſi:ꝛ ꝯ̃ria illius de ipoſſi ꝯ̃riatur illi de necio. Iſte.n.ꝑpõnes eqpollent. Impoſſe eſt eẽ:neceſſe eſt nõ eſſe:vt pʒ ex tertio ordine quem ipſi ponũt:ꝛ iſte ꝑpõnes eqpollẽt:impoſſe eſt nõ eſſe:neceſſe eſt eẽ:vt pʒ ex quarto ordine. Et iſta ſiľr ſint ꝯ̃ria.impoſſe eſt eẽ.ipoſſe eſt nõ eẽ:ꝛ ita pʒ ꝙ ꝯ̃ria illius de necio eqpollet illi de ipoſſibili.ꝛ ꝯ̃ria illius de ipoſſi eqpollet illi de necio. Ex h̃ arť ſic.iſta de ipoſſi ꝛ ſua ꝯ̃ria vel eqpollẽs ſuo ꝯ̃rio nõ eodem mõ ſe hñt ad poſſe ꝛ ꝯtingẽs:g̃ iſta de ipoſſi:ꝛ iſta d̃ necio nõ ſe hñt ad poſſe ꝛ ꝯtingẽs:ꝛ ex h̃ ſeqtur ꝯ̃.ꝙ nõ eodeʒ mõ ſe hʒ neceſſe ad poſſe ꝛ ꝯtingens ſicut ipoſſe:q2 ſic ꝯ̃ria eodẽ mõ ſe hñrent ſm ꝯñam ad poſſe ꝛ ꝯtingẽs:qȯ certe ipoſſe eſt. ¶ Secũdo ꝑbatur eadẽ ꝯ̃.ſ.ꝙ neceſſe ꝛ impoſſe nõ eodẽ modo ſe hñt ad poſſibile ꝛ ꝯtingẽs:ꝛ pmo ꝑponit intẽtionẽ ſuam dicens ꝙ ipoſſe eſt ꝯ̃dictoria de neceſſe poni:ſicut poniť i duobus ordinibus.ſ.in p° ordine ꝛ 2°:ꝯ̃dictoriuʒ affirmatiue de neceſſario poniť in p° ordine:ꝯ̃dictorium negatiue de necio poniť in ſcõo ordine:ꝛ hoc incõuenieter poniť.probat hoc phs ꝙ nõ ſeqtur poſſibile eſt eẽ:ergo nõ neceſſe eſt eſſe ſicut ſequiť poſſibile eſt eẽ.ergo nõ ipoſſibile eſt eẽ: hoc ꝑbatur ducẽdo ad ipoſſibile ſic.ſequiť neceſſe eſt eſſe.g̃ poſſibile eſt eſſe:ſic ergo ſequereť poſſibile eſt eẽ:g̃ nõ neceſſe eſt eſſe:q2 quicqd ſequiť ad ꝯñs ſeqť ad añs:ꝛ hoc eſt impoſſe ꝙ iſta ꝯña ſit bona:neceſſe eſt eſſe:g̃ non neceſſe eſt eſſe:q2 ſic ideʒ eſſet neceſſe eẽ:ꝛ nõ neceſſe eſſe.g̃ cum pma ꝯña ſit bona.ſ.neceſſe eſt eẽ.g̃ poſſibile eſt eſſe.opʒ ꝙ iſta ꝯña nõ valeat.ſ.poſſibile eſt eſſe:ergo nõ neceſſe eſt eẽ:primã ꝯſequentiaʒ.ſ.neceſſe eſt eſſe.ergo poſſe eſt eẽ:ꝑbat phs ſic:oppoſitũ ꝯñtis nõ ſtat cum añte.iſta.n.non ſtãt ſimul:neceſſe eſt eſſe:ꝛ non poſſibile eſt eſſe ꝛ neceſſe eſt ꝙ ſi hoc nõ ſequitur ꝙ oppoſitũ ſtet:ꝙ autẽ iſta nõ ſtent ſimul neceſſe eſt eẽ:ꝛ non poſſe eſt eſſe:pʒ.q2 ſeqtur.non poſſe eſt eſſe.ergo ipoſſibile eſt eſſe:ꝛ qȯ repugnat ꝯſequenti repugnat antecedẽti:ſed iſta nõ ſtãt ſimul:neceſſe eſt eſſe:ꝛ impoſſibile eſt eſſe:quia ſic idem eẽt neceſſe eſſe ꝛ impoſſibile eſſe:quod eſt impoſſibile.

¶ At vero illud qȯ eſt poſſibile eẽ:non ipoſſe eſt eſſe ſequiť:hoc ṽo illud qȯ non eſt neceſſarium eẽ. Quare cõtingit qȯ eſt neceſſariuʒ eſſe:non neceſſariuʒ eſſe:qȯ eſt inconueniẽs.

ARGI. ¶ Atqꝫ hác poſ̄e ē eē: ſeqtur hec: nō impoſ̄e ē eſſe: at hanc ſequitur illa: non neceſſe eſt eſſe: quo fit vt quod neceſſe eſt eſſe. Jd nō neceſſe ſit eſſe: quod abſurdiſſimum eſt.

¶ Determinat ꝟitaté ꝯcludēdo pᵐ ordinē q̄ꝫrū ad ordinē neceſſarij cū poſſibile eſt eſſe: ꝛ cū poſ̄e nō eſſe ꝓbās qḋ dicit. ad poſſibile eē ſequit̄ nō neceſſe eſt nō eſſe: ꝛ ad poſ̄e nō eſſe: ſeqtur nō neceſſe eſt eē: ꝛ hec eſt ꝯ. xi. hui⁹ li. q̄ ꝓbaſ̄ dupl̄r ſic. Aliqua de neceſſario ſeqˀ ad poſ̄e eſt eē: ꝛ aliq̄ de neceſſario ſequit̄ ad poſſibile nō eē: ſed ad iſtā. poſſibile eſt eē. nō ſeqˀ iſta. nō neceſſe eſt eē: nec iſta. neceſſe eſt nō eē: nec iˢᵃ neceſſe eſt eſſe. ḡ ad iſtā poſ̄e ē eē. ſeqˀ iſta: nō neceſſe ē nō eſſe: ꝙ āt iſta. nō neceſſe eſt eē: nō ſequaſ̄ ad iſtā. poſ̄e eſt eē: ꝓbatur: q: ſeqˀ: neceſſe ē eē: ḡ poſ̄e eſt eē: q: oppoſitū ꝯñſ nō ſtat cū añte: ꝛ ſeqˀ. poſ̄e eſt eē. ḡ nō ipoſſibile ē eē: ꝛ ſeqˀ ſꝫ eoꝫ nō ipoſſibile eſt eē: ḡ nō neceſſe eſt eſſe: q: ponūt nō impoſſibile eſſe: ꝛ nō neceſſe eſſe in pᵒ ordine. ḡ ſi nō neceſſe eē ſit i pᵒ ordine. conſequens ad iſtam: poſſibile eſt eſſe: ſequitur a primo ad vltimum ꝙ ad neceſſe eſt eſſe ſequitur non neceſſe eſt eſſe: ꝛ ſic idem eſſet: neceſſe eſt eſſe: non neceſſe eſt eſſe.

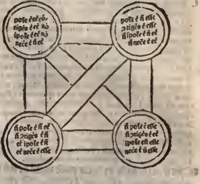
¶ Ad vero neqꝫ neceſſarium eē: ſeqtur poſ̄e eſſe: Neqꝫ neceſſariū nō eē: alli. n. vtraqꝫ ꝯtingit accidere. Horum āt vtrūlibet veꝝ fuerit nō erūt illa vera. Simul enim poſſibile eſt eſſe ꝛ non eſſe. Si vero neceſſe eſt eſſe: vel neceſſe non eſſe: non erit poſſibile vtrunqꝫ.

ARGI. ¶ At v̄o neqꝫ hec neceſſe ē eē: neqꝫ iſta neceſſe ē nō eē: ſeqˀ illā poſ̄e ē eē: eināqꝫ qḋ poſ̄e ē, ambo accidere poſſunt: vtrauis āt iſtaꝝ ſit vera: illa nō erunt profecto v̄a. ſil̄. n. poſ̄e eſt: ꝛ eſſe ꝛ nō eē. Si vero neceſſe eſt eſſe: aut nō eſſe: non erit poſſibile eſſe: atqꝫ non eſſe.

¶ Alie due ptes minoris ꝓbanˀ. ſ. ꝙ ad poſ̄e ē eē: nō ſeqˀ neceſſe eſt eſſe: nec neceſſe ē nō eē: ꝥ ꝓbaſ̄ ſic: qḋ poſſibile ē eē: ꝥ pōt eſſe: ꝛ pōt nō eē. nā poſſibile nō pōt eē nec pōt nō eē: lꝫ ē indifferēs ad vtrūqꝫ cū iſta. ḡ poſſibile ē eē vel poſſibile ē ñ eē: ſtat iſta copulatiua: ꝥ pōt eē. ꝛ ꝥ pōt nō eē: ſed iſta copulatiua: ꝥ pōt eē: ꝛ ꝥ pōt nō eē: nō ſtat cū iſta: neceſſe eſt eſſe: nec cū illa neceſſe eſt nō eē: q: neceſſariū eſt determinatū ad eſſe: ita ꝙ nō pōt nō eſſe: ꝛ qḋ neceſſe eſt non eſſe determinaſ̄ ad nō eē. ita ꝙ nō pōt eſſe: ḡ ad iſtā: poſſibile ē eſſe: nō ſeqˀ iſta. neceſſe eſt eē: nec iſta: neceſſe eſt nō eē. Neutra. n. iſtaꝝ ꝯſequētiaꝝ valet. ſ. poſſibile eſt eſſe: ergo neceſſe eſt eſſe. poſſibile eſt eſſe. ergo neceſſe eſt non eſſe: cū antecedēte. n. vtriuſqꝫ ꝯñtie ſtat aliquid quod nō ſtat cū ꝯñte: ſꝫ iſta copulatiua poſſibile eſt eſſe: ꝛ poſſibile eſt nō eſſe. ſtat cū iſta: poſſibile eſt eſſe: ꝛ cum neutro conſequente. ſi neutra ꝯñtia eſt bona.

¶ Relinquitur igitur nō neceſſariū ē nō eē: ſeq ei que ē poſ̄e eſt eē. Hoc enim veꝝ eſt ꝛ de neceſſe eē. Hec. n. ſit cōtradictio ei⁹ que ſeqtur nō poſ̄e ē eē. Jllud. n. ſeqtur hoc qḋ ē im poſ̄e eē: ꝛ neceſſe non eē: cuius negatio ē: nō neceſſe eſt nō eſſe. Sequūtur igitur ꝛ he contradictiones ſcḋm predictum modum ꝛ nihil impoſſibile contingit ſic poſitis.

ARGI. ¶ Reſtat igˀ vt hec ñ neceſſe ē nō eē: hác poſſibile ē eē ſequaſ̄. Hec. n. ē v̄a pfecto ſi ḋ hac quoqꝫ dicatur: neceſſe ē eē. Hec ꝛ ꝯtradictorie ei opponit: q̄ ſeqˀ illā: nō poſ̄e ē eē. Jllam nāqꝫ ſeqˀ: hec ipoſ̄e ē eē ꝛ neceſſe ē ñ eē. c⁹ negō ē hec: ñ neceſſe ē ñ eē. Sequūtur igˀ ꝛ he ꝯtradictiōes pinde atqꝫ cetere. Atq nullū prſus abſurdū vř emergere ſi hoc pacto ponatur.

¶ Ex his iſert vnā ptē ꝯcluſionis. ſ. ꝙ ad iſtā: poſ̄e ē eē: ſeʳ iˢ nō neceſſe ē nō eē: ꝛ ꝥ ſeʳ p locū a diuiſione: q: vel ꝥ ſeqˀ: neceſſe eſt eſſe: vel hec: neceſſe eſt nō eē: vel nō neceſſe eſt eſſe. vel nō neceſſe eſt nō eſſe: ſed nulla iſtaꝝ ſeqtur: neceſſe eſt eſſe: neceſſe eſt nō eſſe: nō neceſſe eſt eſſe: ḡ iſta ſeqtur nō neceſſe eſt nō eē: ꝛ p eaſdem rōnes pōt ꝓbari ꝙ ad iſtam. poſſibile ē nō eē: ſeqtur iſta: nō neceſſe eſt eſſe: ꝛ nō iſta: nō neceſſe eſt nō eē: ſicut antiq poſuerūt: pᵒ q: ſeqtur neceſſe ē nō eē: ḡ poſſibile ē non eē: q: oppoſitū nō ſtat. vt pꝫ. ſi ḡ ſeqˀ poſſibile ē nō eē. ḡ nō neceſſe ē nō eē: ſeqˀ neceſſe ē eē: nō ḡ nō neceſſe ē nō eē: q: quicqd ſeqˀ ad ꝯñs ſeqˀ ad añs: ſed hec ꝯñā nō valet: q: ſic idem eēt neceſſe nō eē: ꝛ nō neceſſe ñ eē. ḡ cū prima ꝯñtia ſit bona neceſſe eſt nō eē. ḡ poſſibile ē nō eē: opꝫ ꝙ alia ꝯñtia nō valeat. ſ. iſta. poſſibile eſt nō eſſe. ḡ nō neceſſe ē nō eſſe. ¶ Jtē aliqua de neceſſitate ſeqtur ad iſtā. poſſibile eſt nō eē: ꝛ nō iſta. neceſſe eſt eē: q: iſta. neceſſe ē eſſe. infert iſtā. nō poſſibile eſt nō eē: vt pꝫ ex 4ᵒ ordine. ḡ ꝯuertiſ̄ cū ſuo ꝯdictorio. ſ. cū iˢᵃ. poſſibile ē nō eē: nec infert iſtā neceſſe eſt nō eē: q: aliqḋ ſtat cū iſta. poſſibile ē nō eē: qḋ ñ ſtat cū iſta. neceſſe ē nō eē. ſ. iſta copulatiua. poſſibile eſt eē: ꝛ poſſibile ē nō eē: nec infert iſtā nō neceſſe ē nō eē: q: ſeqˀ neceſſe ē nō eē. ḡ poſſibile ē nō eē: ſeʳ a pᵒ ad vltᵐ neceſſe ē nō eē. ḡ nō neceſſe ē nō eē: qḋ falſꝫ ē. ḡ relinqˀ ꝙ ad iſtā. poſſibile ē nō eē: ſeqˀ iſta. nō neceſſe eſt eſſe. Ex his ſeqˀ rectus ordo ꝓpōnum modaliū. Ponuntur ḡ in pᵒ ordine poſſibile ē eſſe: ꝯtingēs ē eē. nō ipoſſibile ē eē. nō neceſſe ē nō eſſe. Jn ſcḋo ordine. poſſibile ē nō eē. ꝯtingēs ē nō eſſe. nō impoſſibile ē nō eē: nō neceſſe ē eſſe. Jn 3ᵒ ordie. nō poſſibile eſt eſſe non contingens eſt eſſe. impoſſibile ē eē. neceſſe eſt non eſſe. Jn 4ᵒ ordine non. poſſibile eſt nō eē non contingens eſt non eſſe. impoſſibile ē nō eē. neceſſe ē eē. ꝛ poſitis ordinibus hoc ordine nihil impoſſibile ſequitur. 3

Dubitabit āt aliqs ſi illḋ qḋ ē neceſſariū eē: poſ̄e eē ſeqˀ. Nā ſi ñ ſeqˀ ꝯtradictio: ſeqˀ ñ poſ̄e eē. Et ſi qs dicat nō hác eē ꝯtradictionē: neceſſe ē dr̄e poſ̄e nō eſſe. Sed vtreqꝫ falſe ſunt de neceſſe eſſe.

¶ Ambiget āt qſpiā ſi hác neceſſe ē eē illa poſ̄e ē eē ſeqˀ: nā ſi nō ſeqˀ: ea ſane ſeqˀ q̄ ꝯtradicto- ARGI.

rie illi oppõit:q̃ qdē ē ñ poſſe ē eē: qd̃ ſi qſpiã nõ hãc dixerit ꝯtradictorie oppoᵐ illi eſſe neceſſe ē illũ hãc eē dicē: poſſe ē ñ eē: q̃ꝛ vtraqꝫ falſa ē: ſi õ hac dicat vt pꝫ necē eſt eſſe: q̃re illa poſſe eſt eſſe: ſeqtur hanc neceſſe eſt eſſe.

¶ Hec eſt 2ᵃ ps pncipalis huiꝰ. ca. i qua pħs mouet ⁊ ſoluit dubõnē. Et ꝯtinet tres particulas: qꝛ in pᵃ mouet dubõnẽ. In 2ᵃ ibi. (Manifeſtũ eſt aũt ſoluit iſtam dubõnem. In 3ᵃ ibi. (Et fortaſſe pncipiũ.) ponit vnũ incidēs ſm ordinem inter neceſſarium ⁊ poſſe. Dubõ quaꝫ mouet eſt iſta: qꝛ dictũ eſt ſupa q̧ iſta ꝯñtia eſt bona: neceſſe eſt eē. g̃ poſſe ē eē. Et h̃ forte dubitaret aliquis an illud ſit veꝝ. ſ. verum ad iſtam neceſſe ē eē. ſequatur iſta. poſſe ē eē. ⁊ arguit ad vtrãq̧ partes. Primo probat q̧ ſequitur. neceſſe ē eē. ergo poſſibile ē eē: qꝛ oppoſitum ꝯñtis nõ ſtat cum añtecedente. iſta eniꝫ nõ ſtãt ſimul. neceſſe ē eē. ⁊ nõ poſſibile ē eē: vt probatum eſt ſuperius. Et ſiquis forte dicat q̧ oppoſitum huius. poſſibile eſt eē. nõ ē h̃. nõ poſſibile ē eē. opꝫ q̧ hec ſit ſua ꝯ̃dictoria. poſſibile ē nõ eē. ſed neutra iſtarum ſtat cuꝫ iſta. neceſſe ē eē. iſta enim nõ ſtant ſimul. neceſſe ē eē. nõ poſſibile ē eē. nec iſta. neceſſe eſt eſſe. ⁊ poſſibile eſt non eſſe. g̃ h̃ ꝯñ eſt bona. neceſſe eſt eſſe. ergo poſſibile eſt eſſe: quia oppoſitũ conſequentis quodcunq̧ ſit illud non ſtat cum antecedente.

¶ At ſi rurſus idē videtur poſſe incidi ⁊ nõ incidi. ⁊ eſſe ⁊ nõ eſſe: quare erit neceſſe eſſe cõtingere non eſſe. hoc autem falſum eſt.

ARGI. ¶ At vͦo ideꝫ rurſus vĩ eſſe poſſe ſecari ac nõ ſecari: ⁊ eſſe atqꝫ nõ eē. Ex q̃ ſit vt id qd̃ necē ē eē: ſit ꝯtigens nõ eē: quod qdem eſt falſum.

¶ In oppoᵐ arguit̃ pbãdo q̧ nõ ſeqt̃ neceſſe ē eſſe. g̃ poſſe ē eſſe: qꝛ idem eſt poſſibile eſſe. ⁊ poſſibile nõ eſſe. Idem. n. eſt poſſibile incidi. ⁊ poſſibile nõ incidi: ⁊ idem eſt poſſibile eſſe ⁊ poſſe nõ eē. Et h̃ põt ſic argui. ſeqtur poſſibile ē eē. g̃ poſſe eſt nõ eē. ſeu ꝯtingēs eſt nõ eſſe. ſi igitur ſeqtur. neceſſe eſt eſſe. ergo poſſibile eſt eſſe. ſequitur neceſſe eſt eſſe. ergo poſſibile eſt non eſſe. ⁊ contingens non eſſe: ⁊ ſic ideꝫ foret neceſſe eſt eſſe: ⁊ contingens non eſſe: quod eſt impoſſibile.

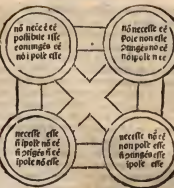
¶ Manifeſtũ eſt ãt qm̃ nõ omne poſſe. vel eſſe vel ambulare ad oppoᵐ valꝫ. Sꝫ eſt i qbꝰ nõ ſit veꝝ. Et primũ i his q̃ nõ ſm rõneꝫ poſſunt. vt ignis calefactiuꝰ eſt ⁊ hꝫ vim irrõnabileꝫ. g̃ ſm rõnem ptãtes ipſe cedeꝫ pluriuꝫ etiã ꝯtrarioꝝ ſũt. Irrõnabiles vͦo nõ oēs. ſꝫ queadmodũ dictũ eſt. Igneꝫ nõ ē poſſe calefacē ⁊ nõ calefacere: vel quecũqꝫ alia ſemp agunt. alia igr̃ poſſunt ⁊ ſm irrõnabiles ptãtes ſimul oppoſita recipere. Sed hoc icircο dictum eſt: qm̃ nõ oīs poteſtas oppoſitorũ eſt. nec quecũq̧ ſub eadeꝫ ſpecie dicũtur.

ARGI. ¶ Pꝫ igitur non omne qd̃ poſſe eſt: vel eſſe: vel ambulare: illa ēt oppoſita poſſe. Sed eē nõnulla in quibꝰ illud nõ eſſe veꝝ vr̃: vti hiſce que ſine rõne pñt. quo pacto ignis calefacere põt ⁊ poīeiiã hꝫ rõnis expertē: potentie igit̃ ee q̃ ſunt participes rõnis, eedē plurium ſunt ⁊ ꝯtrarioꝝ. at ee que ſunt rõnis exptes nõ oēs: ſed ignis vt dictũ eſt: nõ põt nõ calefacere atqꝫ calefacere: neqꝫ cetera oīa q̃ ſemꝑ ſunt actu. Aliqua tñ eoꝝ q̃ potētias hñt rõnis experrtes, ſimul oppoſita ſuſcipere pñt. Veꝝ hoc qdē huiuſce grã dictũ ē: vt oñdamus nõ oēꝫ potentiã oppoſitoꝝ eē: nec oīs eas que ſub edaem ſpecie collocantur.

¶ Hec ē 2ᵃ ꝑticula huiꝰ ꝑtis i qua pħs ſoluit iſtã dubõnē. ⁊ ꝯñſiſtit ſolutio in hiᷓ q̧ hec ꝯñ ē bona. neceſſe ē eē. g̃ poſſe ē eſſe: ſed iſta ꝯñ nõ valꝫ. poſſe ē eē. g̃ poſſe ē nõ eſſe qꝛ nõ oē poſſe eſſe. eſt poſſe nõ eē poſſe. n. eſt cõe ad poſſe valēs ad oppoſitũ: ⁊ ad poſſe nõ valēs ad oppoſitũ: ⁊ iõ accipiendo poſſe in cõi nõ ſeqtur. poſſe ē eē. g̃ poſſe ē nõ eſſe. Et ad declarandũ iſtam ꝯñam nõ valere. poſſibile ē eē. g̃ poſſe ē nõ eē. ponit duas diuiſiones põe. Pꝛia ē q̧ q̃dã ē põa q̃ valꝫ ad oppoᵐ: vt ad eē ⁊ nõ eē. ⁊ q̃dã ē poᵃ q̃ nõ valꝫ ad oppoᵐ. v. g̃. poᵃ rõnalis valet ad oppoᵐ: qꝛ ego hēo ptãtē ſedēdi ⁊ nõ ſedēdi: in liba. n. ptãte mea ē ſedere ſi velim: ⁊ ēt nõ ſedere. poᵃ vero irrõnalis nõ valꝫ ad oppoſita. ignis. n. hꝫ poᵒᵐ irrõnalē calefaciendi. ⁊ põt ſic calefacere q̧ nõ põt nõ calefacere ſi approximet̃ calefactibili. q̃dã tñ ptãtes irrõnales valēt ad opᵐ vt poᵃ irrõnalis paſſiua valet ad oppoſita. nã aq̃ ē in poᵃ paſſiua caleſieri: q̃ põt indifferēter caleſieri vel nõ caleſieri. ſic g̃ pꝫ q̧ q̃dã ē poᵃ rõnalis. ⁊ hec valet ad oppoſita. H̃ ēꝑ hoc dicta ſunt ad impediēdum iſtam ꝯñam: poſſibile eſt eſſe. ergo poſſibile eſt non eſſe. iſta enim cõſequentia nõ valet niſi de poſſibili valente ad oppoſitum: ⁊ non de poſſibili non valente ad oppoſitum. ⁊ ideo non ſequitur loquendo de poſſibili in cõmuni. poſſibile eſt eſſe. ergo poſſibile eſt non eſſe.

¶ Quedã vero ptãtes eq̄uoce ſunt: poſſe eniꝫ nõ ſimplr̃ dĩ. Sꝫ hoc qdeꝫ qd̃ veꝝ ē vt i actu vt poſſe eſt ambulare qm̃ iã ambulat: ⁊ oĩno poſſe eſt eſſe qm̃ iam eſt aliq̃d actu quod dr̃ poſſe. Illud vero qd̃ forſitan aget vt poſſe eſt ambulare quoniam ambulabit: ⁊ hec quidē in mobilibus ſolis poteſtas eſt. illa vero ⁊ ĩ immobilibus: in vtriſq̧ vero verũ eſt dĩe nõ ĩpoſſe ambulare ⁊ id qd̃ ambulat iaꝫ ⁊ agit ⁊ ambulabile. hoc igitur poſſe non eſt veꝝ ſimplr̃ de neceſſario dĩe. alterũ ãt veꝝ ē. Quare qm̃ partē vlẽ ſeqtur. illud qd̃ ex neceſſitate eſt conſequitur poſſe eſſe ſed non omnino.

¶ Nõnulle ãt potētie eq̄uoce ſunt. Poſſe enĩ nõ ſimplr̃ dĩ: ſed aliud quidem ob hoc dicit̃ qꝛ verum eſt: propterea q̧ actu eſt: veluti poſſibile eſt quempiam ambulare qꝛ ambulat: ⁊ omnino poſſibile eſt eſſe: quia iam ideſt actu quod dicitur poſſe. Aliud autem ex eo qꝛ fuerit actu: vt poſſibile eſt quempiaꝫ ambulare: propterea q̧ ambulauerit. Et hec quidē potētia in his eſt ſolum que mobilia ſunt. Illa vero ⁊ in ĳs eſt que ĩmobilia ſunt. Atqꝫ horum vtrũqꝫ: ⁊ id in quo quod iam ambulat ac agit: vel eſt: ⁊ id qd̃ ambulãdi: vel eſſendi quidē potētiam hꝫ: ſed nõdum ambulat aut eſt vere dicere licet: poſſe eſſe ambulare aut etiam eſſe. Que cũ ita ſint: idque qd̃ hoc nõ poſſibile eſt non vere dicere ſimpliciter de neceſſario poſſumus. Alterum autem ve-

re dicẽ lʒ. Quare cũ ad pticulare ſequatᷣ vle: ad id qḋ neceſſario eſt: ſequitur hoc ꝑfecto/ poſſibile eſt eſſe: non omne tamen/ vt patet.

¶ Scḋs diuiſio potẽtie ẽ talis. qḋdã ẽ potẽtia cuʒ actu ⁊ qḋdã ẽ potẽtia ante actum. verbi gratia. ſedẽs qñ ſedet ẽ in potentia cum actu ad ſedẽdum. ſed ſedẽs qñ ſedet ẽ in potẽtia añ actum ad ambulãdum. potẽtia añ actum ſolum reperitur i rebus mobilibus ⁊ corporibus. ſed potẽtia cum actu reperitur tam in rebus mobilibus qȝ immobilibᵒ. i. eternis cuʒ ḡ poſſibile dicatur indifferẽter de neceſſarijs ⁊ nõ neceſſarijs. vtr ſequitur ad ſuam partem. Ptẽtea equiuoce ſumuntur. non dȝ intelligi ꝙ poſſe dicatur equiuoce de potẽtia cum actu ⁊ añ actum rõnali ⁊ irrõnali. qꝛ tũc nihil eẽt in illis comparabile. ſȝ per equocum dȝ intelligi aliqḋ dictum ſm prius ⁊ poſterius. poſſe. n. prius dĩ de neceſſario qȝ de poſſibili non neceſſario vt phs innuit in lr̃a. ⁊ iõ ꝑ equocũ intelligas analogũ. ¶ Notãdum ẽ hic ꝙ potẽtiam actiuam valere ad oppoſita põt intelligi multipliciter. Uno mõ ꝙ ſit potẽs in potẽtia ↄ̃dictionis. ita ꝙ exñte paſſiuo ⁊ exiſtẽte omni reqſito ad actionẽ. ⁊ omni impedimẽto amoto poſſet indifferẽter agere ⁊ nõ agere. Scḋo mõ põt intelligi ꝙ potẽtia actiua valeat ad oppoſita ↄ̃traria ꝙ poſſit in ↄ̃trarios effectᵒ. ꝑ mõ dico ꝙ taȝ agẽs liberũ qȝ agẽs nãle ſeu irrõnale valet ad oppõ. i. ↄ̃dictorie. agẽs. n. irrõnale põt agere pñte paſſo ⁊ amoto omni impedimẽto ⁊ põt nõ agere: vt ſi paſſum nõ ſit pñs. vel ſi ↄ̃ficiat aliqḋ reqſitum ad actionem põt ẽt indifferenter agere in h̄ vel nõ agere in hoc. Ignis. n. põt nõ calefacere h̄ cõbuſtibile. qꝛ poſſe ẽ ꝙ nõ approximetᷣ huic cõbuſtibili. ¶ Alr̃ ẽt brutum põt comedere ⁊ non comedere. dormire ⁊ nõ dormire. Iſto ẽt mõ valet agens irrõnale ad oppoſita. qꝛ abſolute loquendo poteſt agere ⁊ nõ agere. põt ẽt agere in h̄ ⁊ non agere in h̄. Loquẽdo vero 2ᵒ modo ſic dico ꝙ ſola potentia rõnalis valet ad oppoᵃ. qꝛ ſola potẽtia rõnalis libe ⁊ ſponte p̃t agere ⁊ nõ agere pñte paſſo ⁊ ẽt oibᵒ alijs habitis requiſitis ad actionẽ. Uolũtas. n. q̃ eſt potẽtia rõnalis pñte aliquo bono põtᵈ velle ⁊ non velle. ⁊ intellectus mediãte volũtate ſperãte põt illud agere ⁊ nõ agere. volũtas. n. põt imperare intellectui ad intelligẽdum: vel auertere ipſuȝ ab actu itelligẽdi. nõ tñ ſemꝑ nec reſpectu cuiuſcũqȝ obi p̃t potẽtia rõnalis in oppᵃ ↄ̃dictorie. nõ. n. põt itellectᵒ reſpectu cuiuſcũqȝ complexi īdifferẽter aſſentire ⁊ nõ aſſentire. nec forte volũtas reſpectu. ꝑmi boni põt differẽter velle ⁊ nõ velle. ſufficit ad intẽtionẽ Ariſt. ꝙ potẽtia rõnalis valeat ad oppoſita ↄ̃dictorie pñte obo ⁊ habitis oibᵒ alijs reqſitis ad actionẽ. qḋ nõ ↄtigit de potẽtia irrõnali. Si vero loq̃mur de poᵃ actiua valẽte ad oppoſita ↄ̃rie. ita ꝙ poſſit ꝑducere ↄ̃rios effectᵒ. hoc põt itelligi vel reſpectu eiuſdẽ paſſi eodẽ mõ diſpoſiti: vel reſpectu diuerſoꝝ paſſoꝝ. Primo mõ ſola potẽtia rõnalis põt in oppoſita ↄ̃rie reſpectu eiuſdẽ paſſi eodeʒ modo diſpoſiti. potẽtia. n. rõnalis põt idem obiectum ſibi preſentatum libere velle vel nolle eligere. refutare mouere ſurſum vel deorſum. ⁊ ſic de alijs contrarijs actibus qui ſunt in libera ptãte potẽtie rõnalis ſeu hominis qui eſt agens rõnale: ſȝ reſpectu diuerſorum paſſorum põt agens irrationale agere effectus contrarios. nam ſol coagulat lutum. ⁊ diſſoluit glaciem. reſpectu tamen eiuſdem paſſi eodem modo diſpoſiti non poteſt irrationale per ſe in effectus contrarios.

A
Ad materiã hᵒ vide anto. and. .d. 5. metaph. q. 14. ⁊ li. 9. q. 2. artic. ij.

Et eȝ qdẽ fortaſſe ꝑncipiũ qḋ neceſſariũ ẽ. ⁊ qḋ nõ eſt neceſſariũ oĩum vl̃ eẽ vl̃ nõ eẽ. ⁊ alia quẽadmodum hoꝝ ↄ̃ña conſiderare oportebit.

ARCI. ¶ Atqȝ forſitan hec neceſſe ẽ ⁊ nõ neĉe eſt: aut eſſe: aut nõ eẽ omnium principium ſunt. Et ceteras ad has ſequentes conſiderare opȝ.

¶ Hec ẽ 3ᵃ pticula hᵒ ptis i q̃ cũ phs declarauit q̃lr ꝓpõnes modales ſe hñt adinuicẽ ſm ↄ̃ñam declarat a q̃ ꝓpone modali ẽ incipiẽdum ſm ordinẽ ꝓpõnum modalium diuerſoꝝ modoꝝ dicẽs ꝙ fortaſſe ↄuenienter ẽ incipiẽdum ab illa ḋ neceſſario. ⁊ h̄ põt poni ↄ̃cluſio. 12. huius libri. ꝙ a ꝓpõne ḋ neceſſario ẽ incipiẽdum in ordine ꝓpõnum modaliũ probatur ↄ̃ ſic. a p̃ eẽ oium entiũ alioꝝ: ⁊ a ꝑ eẽ oium non entium alioꝝ ẽ incipiẽdum in ordine propoſitionũ modaliũ. ſȝ neceſſariũ ẽ eẽ ſeu neceſſe ẽ eẽ. ẽ pmũ eẽ oium entiũ alioꝝ. neĉe h̄ non eẽ ẽ ꝑmũ non eẽ oium nõ entiũ. ḡ ⁊c̃. ponitᷣ h̄ talis ordo. Primus. nõ neceſſe ẽ non eẽ poſſibile ẽ eẽ. contingẽs eſt eẽ non poſſibile ẽ eẽ. Scḋs ordo non neceſſe ẽ eẽ. poſſibile ẽ non eẽ. ↄtingẽs ẽ nõ eẽ. nõ impoſſibile ẽ nõ eẽ. Tertiᵒ ordo. neĉe ẽ nõ eẽ. nõ poſſibile ẽ eẽ. nõ ↄtingẽs eſt eſſe. impoſſibile eſt eſſe. Quartus ordo. neceſſe eſt eſſe. non poſſibile ẽ non eſſe. non contingens eſt non eſſe. impoſſibile eſt non eſſe.

¶ Manifeſtũ ãt ex his q̃ dicta ſũt qm̃ qḋ ex neĉcitate eſt ſm actũ eſt. Quare ſi ꝑora ſũt ſempiterna ⁊ que actu ſunt poteſtate priora ſunt. ARCI.

¶ Patet aũt ex his que diximus: id quod eſſe neceſſario eſt etiã actu. Quare ſi perpetua ſunt priora: actus etiam eſt potentia prior.

¶ Scḋo ꝓbatur ↄ̃clo ſic. Illa q̃ ſunt i actu ſemꝑ ſunt ꝑora illis que ſunt in potentia. ſed illa que ſunt neceſſaria ſemper ſunt in actu: ḡ illa que ſunt neĉia ſemꝑ ſunt ꝑora illis q̃ ſunt in potẽtia. ⁊ ꝑ ↄ̃ñs illa que ſunt neceſſaria ſunt priora qȝ poſſibile ⁊ ↄtingens. Cum ḡ a priori ſit incipiẽdum: patet ꝙ in ordine modalium incipiendum eſt ab illis de neceſſe.

¶ Et hec qdẽ ſine ptãte actu ſũt vt ꝑme ſube. Alie vo ſũt actu ⁊ poſſitate q̃ nãe ꝑora ſt. tpe vo poſteriora. Alia vo nunq̃ȝ ſũt actu ſȝ ptãte ſolũ. Utrũ ãt ↄ̃traria ẽ affirmaᵒ negõni. ⁊ õro orõni q̃ dic̃ qm̃ oĩs hõ ẽ iuſtᵒ: ei q̃ ẽ nullᵒ hõ iuſtᵒ ẽ. aut ei q̃ ẽ oĩs hõ iniuſtᵒ eſt: Callias iuſtᵒ ẽ. callias iuſtᵒ nõ ẽ. callias iniuſtᵒ ẽ que eſt haꝝ ↄ̃traria eſt. Nã ſi ea q̃ ſunt in voce ſequũtur ea q̃ ſunt in aĩa: Illic ãt ↄ̃traria ẽ opinio ↄ̃trarij. vt oĩs hõ iuſtᵒ ẽ. ei q̃ ẽ. oĩs hõ iniuſtᵒ ẽ: ẽt in his q̃ ſunt in voce affirmatiõibᵒ neceſſe ẽ ſilr̃ ſe hẽre. Qḋ ſi neqȝ illic ↄ̃trari

opinatio ꝯtraria eſt:nec affirmatio affirma-
tiōi erit ꝯtraria ſ; q̄ dctā ē negō. Quare ꝯſi-
derādū ē cui opinatio v̄a falſe opīanōi ꝯtra
ria ē. Utrū negōni an certe ei q̄ ꝯtrariū eē opi
naẗ. Dico āt hoc mō. Eſt q̄dā; opinatio va
boni. qm̄ bonum eſt. alia vero falſa quonia;
bonum non eſt:alia vero falſa quoniā malū
eſt. Que harum cōtraria eſt vere. ⁊ ſi eſt vna
ſm̄ quam contraria. Nam arbitrari contra-
rietates opiniones diffiniri. in eo ꝙ contra-
riorum ſunt falſum eſt. Boni.n.quonia; bo-
nu; eſt:⁊ mali qm̄ malū eſt.eadē fortaſſe opi
nio eſt ⁊ vera ſiue ſint plures ſiue vna. Sunt
āt iſte contrarie ſed nō eo ꝙ cōtrarioꝝ ſunt:
ſed magis eo ꝙ contrarie. Si ḡ boni qm̄ bo
nū eſt opinatio eſt:eſt āt quoniā nō ē bonu;.
Eſt vero quoniā aliō aliquid qō nō eſt neq;
pōt eſſe. aliaꝝ q̄dē nulla ponēda eſt. nec que
cūq; eſſe quod nō eſt opinaẗ neq; quecūq;
nō eē qō ē. Infinita.n. vtraq; ſunt. ⁊ q̄ opi-
natur eſſe quod nō eſt:⁊ que nō eē quod eſt:
ſed in quibus eſt fallacia. hec āt eſt ex his ex
q̄bus ſunt generationes. Ex oppoſitis vero
ſiunt generationes.quare etiā fallacia. Si er-
go quod bonum eſt ⁊ bonum eſt ⁊ malū nō
eſt. ⁊ hoc quidē ſm̄ ſe.illud v̄o ſm̄ accidēs.
Accidit.n. ei malū nō eē. magis autē in vno
quoq; eſt v̄a q̄ ſm̄ ſe etiā falſa ſiq̄dē ⁊ vera.
Ergo ea que eſt qm̄ nō eſt bonū:quod bonū
eſt eius ſm̄ ſe cōſiſtens falſa ē. Illa v̄o que ē
quoniam:malum eſt.eius que ſm̄ accidens.
Quare erit falſa magis de bono ea que ē ne-
gationis opinio:q̄; ea q̄ eſt contrarij. Falſus
āt magis circa ſingula q̄ h; cōtrariā opinio-
nē. Cōtrariū.n.eſt eorum que plurimū circa
idē dr̄nt. Qō ſi harum contraria ē altera ma
gis vero ꝯtradictionis cōtraria manifeſtum
eſt qm̄ hic erit ꝯtraria. Illa vero que eſt qm̄
malū eſt qō bonū eſt īplicita eſt. Etenim qm̄
nō bonū ē.neceſſe idē ipſu; opinari. His igr̄
ita poſitis qm̄ ꝯtrarij opinio nō eſt ſimplex.
Simplex vero eſt negationis neceſſe eſt vt
ꝯtra ſimplice; opinionē ſimplex poti⁹ videa
tur opinio ꝯtraria. Eſt āt ſimplex boni opīo
qm̄ eſt vera. Simplex vero qm̄ bonū non eſt
falſa. Simplici ergo opioni de bono qm̄ bo-
nū eſt ſimplex erit ꝯtraria negatio.ſ. q̄ eſt bo
ni. qm̄ bonum non eſt. Amplius ſi ēt in alijs
oportet ſimiliter ſe habere ⁊ hoc videtur be
ne eſſe dictum. Aut enim eſt vbiq; ea que eſt
ꝯtradictionis aut nuſq̄. Quibus vero non
eſt contrarium:de his eſt quidē falſa ea que

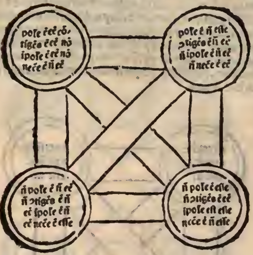
eſt vere oppoſita. vt q̄ hoīe; nō putat eſſe ho
mine; falſus ē. Si ḡ he ꝯtrarie ſunt ⁊ alie cō-
tradictiones. ¶ Ampli⁹ ſimiliter ſe hn̄t opi
nio boni quoniā bonum eſt. ⁊ non boni qm̄
non bonum eſt. ⁊ ſup has boni qm̄ non bo-
num eſt. ⁊ non boni qm̄ bonum eſt. Illi ḡ q̄
eſt non boni qm̄ non eſt bonū vere opinioni
q̄ eſt ꝯtraria. Nō.n. ea q̄ dicit qm̄ malū eſt. ſi
mul.n. aliq̄n erunt vera. Nūq̄;.n. vera vere
ꝯtraria eſt. Eſt n. quoddam non malum qua
re ꝯtingit ſimul eſſe veras. At vero nec illa q̄
eſt non eſt malum. Simlr̄ etenim ⁊ he erunt.
Relinquitur ḡ ei q̄ eſt nō boni qm̄ non eſt bonū
ꝯtraria ea que eſt non bonum qm̄ bonu; eſt.
Quare ⁊ ei q̄ eſt boni qm̄ non eſt bonu;: ⁊ ei
que eſt boni quoniam eſt bonum. Manife-
ſtum eſt ergo quoniam nihil intereſt ac ſi vni
uerſaliter ponamus affirmatione;. Huic.n.
vniuerſalis negatio erit ꝯtraria: vt opinioni
q̄ opinaẗ qm̄ omne qō eſt bonū bonū eſt. ⁊ ea
que eſt qm̄ nihil hoꝝ q̄ bona ſunt bonu; eſt:
Nam ei q eſt boni quoniam bonu; eſt. ſi vni
uerſaliter ſit bonū eade; eſt ei q̄ opinaẗ q̄cq̄d
bonum eſt quoniam bonū eſt. Silr̄ āt ⁊ ī non
bono. Quare ſi in opinione ſic ſe h;. Sūt āt
he q̄ ſunt in voce affirmationes ⁊ negōnes
note earum que ſunt in anima paſſionū. Ma
nifeſtum eſt qm̄ etiam affirmationi cōtraria
q̄dem eſt negatio circa idē vniuerſalis: vt ei
q̄ eſt qm̄ omne bonum:bonu; eſt. vel omnis
homo bonus ea que eſt quoniam nullu; vel
null⁹. ꝯtradictorie āt aut non omnis aut nō
omne. Manifeſtum eſt āt qm̄ ⁊ veram vere
non ꝯtingit eſſe contrariā: nec opinione nec
in ꝯtradictione. Cōtraria.n. ſunt q̄ circa idē
oppoſita ſunt. circa eadē āt veꝝ ꝯtingit dicē
eūdē. Simul āt eidē nō ꝯtigit ineſſe ꝯtraria.
¶ At d; eoꝝ q̄ ſunt. alia q̄dē act⁹ ſunt: ſine po
tentia: quales ſunt ipſe ſubſtantie prime. alia ARCL
vero cū potētia act⁹/q̄ natura quide; priora
ſunt tempore vero poſteriora ſunt: inſup ⁊ q̄
nūquam ſunt actus ſed potentie tantu;. Cū
āt affirmationi negatio. ac affirmatio aduer
ſeẗ: nā huic oīs hō iuſt⁹ eſt: he/nullus hō iu
ſtus ē: ⁊ omnis homo iniuſt⁹ ē: aduerſantur:
⁊ item huic/callias iuſtus ē: he callias iuſtus
non ē: ⁊ callias iniuſtus ē: cōſideremus opor
tet vtra iſtarum ſit illi contraria. Atque cum
ea que ſunt in voce/ſequantur ea/que ſunt in
mente. Si illic opinio contrarij: ſit contra-
ria: vt opinio que dicit/omnis homo eſt iu-
ſtus: huic opinioni: omnis homo iniuſtus eſt:

neceſſe eſt rem ſimiliter ſeſe habere: ⁊ in affir
mationibus hiſce que in voce cõſiſtunt. Sin
vero contrarũ opinio non ſit ibi ꝯtraria: nec
affirmatio affirmatiõi: ſed dicta negatio cõ
traria eſt. quare conſiderãdum eſt qualis nã
opinio falſa opinioni vere contraria ſit: vtrũ
affirmationis opinio an ea que contrarium
opinatur. Dico autẽ hoc pacto. eſt vna opi
nio vera de bono: bonum eſſe: alia vero fal-
ſa de eodem, bonũ non eſſe. Et inſuper alia:
malum eſſe. harum igitur duaꝝ, vtra ſit con-
traria vere. ⁊ ſi ſit vna, vtra ſit ipſa cõtraria.
Exiſtimare itaqꝫ contrarias opiniões ex eo
definitas eſſe: quia ſunt contrarioꝝ falſuꝫ ꝓ-
fecto eſt: nam opinio qua quiſpiaꝫ opinatur
bonuꝫ eſſe bonum. Et opinio qua malũ opi
natur eſſe malũ. Eadem eſt fortaſſe ac vera:
ſiue plures ſint: ſiue vna. Cõtrarie vero ſunt
he. At non ex eo quia contrariorum ſunt: ſꝫ
ex eo potius, qꝛ contrario modo ſe habent.
Quod ſi ſit opinio de bono ipſum bonũ eſſe.
alia vero ipſum bonum non eſſe. Et iteꝫ alia
que bono tribuit id quod ipſi non competit:
neqꝫ competere poteſt. ceterarum quidam
nulla eſt ponenda contraria. nec earum qui-
bus competere quod non ineſt. nec eaꝝ qui-
bus non ineſſe: quod competit creditur: naꝫ
infinite ſunt ambe: ⁊ quibꝰ competere quod
non ineſt: ⁊ quibus non competere qđ ineſt
exiſtimatur: ſed ille ſunt ponende, in quibus
ineſt ipſa deceptio. He autem ſunt ille ex q-
bus generatiões proficiſcuntur: quapropter
⁊ deceptiões ex ipſis proficiſcuntur. Quod
ſi bonum ⁊ bonum eſt ⁊ non malum: ⁊ alte-
rum quidem per ſe: Alterum vero per acci-
dens competit. Accidit enim ipſi non malũ
eſſe: atqꝫ ea vniuſcuiuſqꝫ opinio vera eſt ma-
gis: que eſt per ſe: ⁊ item falſa magis que eſt
per ſe. Quippe cum ⁊ ea vera ſit magis que
conditionem hanc ſubit ⁊ horum vtraqꝫ fal
ſa eſt: ⁊ ea inquam que bonum: bonum non
eſſe: ⁊ ea que bonum malum aſſerit eſſe. Illa
quidem reſpectu vere per ſe: hec vero reſpe
ctu vere per accidens. Magis erit ea opinio
falſa ꝓfecto: que eſt negatio boni: qꝫ ea que
eſt ꝯtrarij affirmatio. Atqꝫ is circa vnũqđqꝫ
maxime opinatur falſo. qui contrariam ha-
bet opinionem. Cõtraria nãqꝫ circa ideꝫ ge-
nus plurimum differũt. Si igitur haruꝫ opi-
nionum cõtraria quidem eſt: ⁊ ea que eſt cõ
trarij. magis autem eſt ea ꝯtraria, que eſt ne
gationis: patet hanc porro ſine cõtrouerſia
cõtrariam eſſe. Preterea que bonum malũ
aſſerit eſſe connexa eſt. Eteniꝫ neceſſe eſt for
ſitan eandem bonum non eſſe bonũ putare.
Preterea ſi in ceteris etiã rem ſimiliter ſeſe
habere oporteat ⁊ hoc pacto videbit̃ de hi-
ſce dictũ bene fuiſſe. Aut enim aſſit vbiqꝫ cõ
tradictionis oppoſitio: aut nuſquã oportet.
Quibus autem non ſunt contraria ea: de his
eſt falſa que opponitur vere. Nam qui homi
nem hominem nõ eſſe putat. Is falſo nimi-
rum opinatur. Si igitur he contrarie ſunt ⁊
in ceteris: ſimili modo cõtrarie erunt ee que
ſunt opiniones contradictorie.

Reterea opiniones he quarum al
tera quidem bonum bonum eſſe:
altera vero non bonum aſſerit bo
num nõ eſſe. Similiter ſeſe habẽt.
Et inſuper he quarum altera bonum bonuꝫ
non eſſe: altera nõ bonum bonuꝫ aſſerit eſſe.
Ei igitur que dicit non bonũ bonuꝫ nõ eſſe:
que quidem eſt vt patet vera opinio que naꝫ
erit contraria. nõ enim ea que non bonũ ma
lum aſſerit eſſe: hec erit nonnunqꝫ ſimul cuꝫ
illa vera: nunqꝫ autem fit vt vera vere cõtra-
ria ſit. Etenim eſt quippiã non bonuꝫ, malũ.
Quare fit vt iſte ſint ſimul vere: nec iteꝫ ea q̃
nõ bonum dicit non eſſe malũ. Eſt enim ⁊ ip
ſa vera: nã erit nõnunqꝫ ⁊ iſta ſimul. Reſta
igitur ei que dicit non bonũ non eſſe bonuꝫ:
ꝯtrariam eam eẽ que non bonum bonũ aſſe
rit eſſe. Hec .n. eſt falſa. quo fit vt ea etiã que
bonuꝫ bonum nõ eſſe dicit ſit ei ꝯtraria: que
bonum bonũ aſſerit eẽ. At qui ꝑſpicuum eſt
nihil intereſſe ⁊ ſi affirmationẽ ipſam pona-
mus vlẽm: nam vlis negatio ꝯtraria erit ſa
ne. opinioni .n. que oĩno qđ eſt bonum bonũ
eſſe dicit, ea eſt ꝯtraria que nihil bonoruꝫ bo
nũ aſſerit eſſe. Ea nãqꝫ opinio qua bonũ bo
nũ exiſtimatur, ſi vlr̃ bonum ſumatur, eadeꝫ
eſt atqꝫ cõcurrit. Cũ ea que quicqd eſt bonũ
bonũ aſſerit eſſe. Naꝫ aũt nihil ab ea differt:
qua oẽ qđ eſt bonum, bonũ eſſe exiſtimatur
ſimilis eſt ⁊ de nõ bono ratio. Que cum ita
ſint ſi in opiõne res ita ſeſe hꝫ quẽadmoduꝫ
diximꝰ: affirmationes aũt neqꝫ negões ſi-
gna ſunt eoꝝ que ſunt in aĩa pꝫ ⁊ affirmatiõi
ꝯtrariã qdeꝫ negõnem eã eſſe, que eſt vlr̃ de
eodẽ vt huic: oẽ bonum eſt bonum. Aut oĩs
hõ eſt bonus: hãc nullum bonũ eſt bonũ aut
nll'ſ hõ eſt bonꝰ: ꝯdictorie vo oppoſitã hãc,
nõ oẽ bonũ ẽ bonũ aut ñ oĩs hõ ẽ bonꝰ. Pꝫ
ẽt fieri ñ poſſe: quo ve ſit ꝯria vera aut opio

**aut oratio vlla. Nã ꝯtrarie ſunt circa oppo
ſita: vt idẽ vere opinetur atq̃ enunciet. Fieri
enĩ non põt vt eidem ꝯtraria ſimul inſunt.**

¶ Ad declarationem predictorũ ponit philoſophus vnã di
uiſionem entium ⁊ ordinem inter membra diuiſionis. ⁊ di-
uiſio talis eſt. Entium quedã ſemper ſunt in actu ſine poſſi-
bilitate precedente eaſque poteſtas vel potentia ſit pars eo
rum ſicut pars ſubſtantie. vt intelligentie ⁊ corpora ſuperce
leſtia. q̃ nulla pars eoꝝ preceſſit ea. l3 primũ ſufficiens eoꝝ
p̃ceſſit ea. Alia ſunt in actu cũ poteſtate que eſt pars eoꝝ
que poteſtas p̃ceſſit ea tp̃e. Illa tñ que ſic ſunt in actu cum
poſſibilitate ſunt priora nã ⁊ pfectione q̃3 iſta quoꝝ poſſibi-
litas cũ tp̃e eſt poſterior. vnde ſubſtãtie generabiles ⁊ corru
ptibiles ſunt in actu cum poſſibilitate. ſ. cum materia prima
que eſt quedam potentia ⁊ pars generabilium ⁊ corrupti-
bilium exiſtentium in actu. ⁊ materia prima eſt prior tempo
re q̃3 ſubſtantia corporea cuius eſt pars. ſed eſt poſterior p-
fectione. Tertium membrum diuiſionis eſt q̄ quedã ſem-
per ſunt in potentia ⁊ nunq̃3 in actu: multa enim ſunt poſſi
bilia que nunq̃3 erunt. ⁊ talia ſunt indiuidua ſpecierum ge-
nerabilium ⁊ corruptibilium in potentia que nunq̃3 gene-
rabuntur. ⁊ ſic nunq̃3 erunt in actu. quia iſta potentia nũq̃3
reducetur ad actum. ſimiliter punctũ in continuo eſt in po
tentia vt diuidatur. ⁊ nunquã diuidetur ſm̃ quodlibet pun-
ctum. ⁊ ita in continuo ſunt multa in potentia. quia multe
diuiſiones ſm̃ infinita puncta que nunq̃3 reducent̃ ad actũ
completum. Alia etiam ſunt ſemper in actu imperfecto ſine
poſſibilitate precedente actum completũ. aliquando in actu
ſunt aliqua cum poſſibilitate que eſt eorũ pars ſemper in
potentia. ⁊ nunquam in actu. que ſemper ſunt in actu ſunt
priora his que aliquando ſunt in actu cum potentia. ⁊ que
ſunt in actu cũ potentia ſunt priora his que ſemp̃ ſunt in po-
A tentia. ¶ Intelligendum q̄ non eſt cura a quo modo ſit in-
cipiendum in ordine propoſitionum modalium. vtrum ſit a
neceſſario vel poſſibili. nam ſicut in circũferentie circuli q̄-
libet punctus poteſt dici principium circunferentie. ita in
quadrato vel quadrangulo cuiuſmodi eſt figura de ineſſe
vel etiam modalis quilibet angulus poteſt dici principium.
quia a quolibet angulo poteſt huiuſmodi figura icipi. ⁊ p-
pter hoc non eſt cura a quo incipiatur in inducendo propo
ſitiones modales adinuicem. dummodo per reductionem
cognoſcatur q̄ omnes propoſitiones eiuſdem ordinis que
reducuntur adinuicem equipollent: non eſt cura a quo in-
B cipiatur. ¶ Et ſi dicatur q̄ videtur incipiendum a neceſſa-
rio quia neceſſarium eſt prior alijs modis: ſcilicet poſſibi-
li ⁊ contingenti. Dicendum q̄ impoſſibile ⁊ neceſſarium
vtrunq̃3 eſt prius reliquo. alia tamen ⁊ alia prioritate. prio-
ritas enim quantum ſpectat ad propoſitum eſt duplex: ſcili
cet prioritas ſm̃ dignitatem ⁊ prioritas ſm̃ conſequentiã.
loquendo de prioritate ſm̃ diuerſitatem ſic neceſſarium eſt
prius q̃3 poſſibile: quia neceſſarium addit ſupra poſſibile dif-
ferentiam particularem ad dignitatem. ſ. perpetuitatem in-
corruptibilem: ſed loquendo de prioritate ſm̃ conſequentiã
ſic poſſibile eſt prius q̃3 neceſſarium. quia eſt conſequẽs ad
neceſſe ⁊ non econuerſo. ⁊ quia vterq̃3 iſtorum modorũ eſt
prior reliquo licet alio ⁊ alio modo prioritatis. ideo quidã
incipiunt figuram modalem a neceſſe vt reſpicientes ad pri⁹
ſm̃ dignitatem. quidam a poſſibili vt reſpicientes ad prius
ſm̃ conſequentiam. ¶ Ad ſciendum oppoſitionem in pro-
C poſitionibus modalibus ⁊ equipollentiam inter eas eſt ſciẽ
dũ q̄ philoſophus ponit hic huiuſmodi propoſitiones tanq̃3
modales. neceſſe eſt eſſe. poſſibile eſt eſſe. contingẽs ⁊c. que
tamen non ſunt modales: cum in talibus nõ predicetur mo
dus ſicut de aliquo dicto. ⁊ non determinet compoſitionẽ
per tales tamen propoſitiones intelligit propoſitiones mo-
dales. vnde per eſſe intelligit dictum affirmatiuum ſeu pro-
poſitionem affirmatiuam. ⁊ per non eſſe intelligit dictum
negatiuum ſeu propoſitionem negatiuam. vnde per hanc.
neceſſe eſt eſſe. intelligit omnes propoſitiones affirmatiuas
de neceſſario. vt neceſſe eſt hominẽ eſſe animal. neceſſe eſt
deum eſſe. ⁊ huiuſmodi. ⁊ per non eſſe intelligit propoſitio-
nem modalem in qua dictum negatur: vt per iſtam. neceſſe
eſt non eſſe. intelligit iſtam. neceſſe eſt hominem non eſſe al
bum neceſſe eſt album non eſſe nigrum. ⁊ huiuſmodi. eo-
dem modo eſt de alijs modis acceptis cum eſſe vel non eſſe.
Loquamur igitur primo de iſtis de quibus loquitur Ari-
ſtoteles vbi modus ordinatur cum eſſe vel non eſſe. Secun-
do loquamur de modalibus perfectis in quibus modus or
dinatur cum dicto. ¶ Sciendum eſt igitur ſecundum Ari- D
ſtotelem q̄ quattuor ſunt modi propoſitionum modalium.
⁊ in quolibet ordine ſunt quattuor propoſitiones: ⁊ omnes
propoſitiones eiuſdem ordinis inter ſe equipollent. quali-
ter autem propoſitiones in quolibet ordine debent ſumi in-
uenitur per duas regulas per primam regulam ſumuntur
propoſitiones primi ordinis ⁊ ſecundi. ⁊ per ſecundam re-
gulam ſumuntur propoſitiones tertij ordinis ⁊ quarti. E
¶ Prima regula eſt iſta. cuicunq̃3 dicto affirmato vel nega p^a regla
to attribuitur poſſibile: eidem attribuitur contingens: ⁊ ab
eodem remouetur impoſſibile. ⁊ ab eius contradictorie op
poſito remouetur neceſſe. per hoc q̄ dicitur dicto affirma-
to ſumuntur propoſitiones primi ordinis que ſunt. poſſibi-
le eſt eſſe. contingẽs eſt eſſe. non impoſſibile eſt eſſe nõ neceſ-
ſe eſt non eſſe. In tribus enim primis iſtorum dictum affir-
matur. ⁊ cui iſtorum attribuitur poſſibiliter eidem attribui
tur contingens. ⁊ ab eodem remouetur poſſibile. ⁊ ab eius
oppoſito remouetur neceſſe. quia in iſta. non neceſſe eſt nõ
eſſe. remouetur neceſſe ab oppoſito eius. quod affirmatur
in tribus primis modis primi ordinis. per hoc q̄ dicit nega-
to ſumuntur propoſitiones ſecundi ordinis que ſunt poſſibi
le eſt non eſſe. contingens eſt non eſſe. non impoſſibile eſt
non eſſe. nõ neceſſe eſt eſſe. In primis enim tribus modis ne
gatur eſſe. ⁊ in quarto remouet̃ neceſſe ab eius oppoſito. ſ.
ab eſſe. ¶ Secunda regula eſt iſta. a quocunq̃3 dicto affir- 2^a regla
mato vel negato remouetur poſſibile. ab eodem remouet̃
contingens. ⁊ eidem attribuitur impoſſibile. ⁊ eius contra-
dictorie oppoſito attribuitur neceſſe. per hoc q̄ dicitur di-
cto affirmato ſumũtur ꝓpoſitiones tertij ordinis. que ſunt.
non poſſibile eſt eſſe. non contingens eſt eſſe. impoſſibile eſt
eſſe. neceſſe eſt non eſſe. In primis enim duobus modis re-
mouetur eſſe a poſſibili ⁊ contingenti. in tertio modo attri-
buitur impoſſibile eidem. ſ. ipſi eſſe. In quarto attribuitur
neceſſe contradictorio ipſius eſſe ſcilicet ipſi non eſſe. cũ di-
citur. neceſſe eſt non eſſe. per hoc q̄ dicitur dicto negato ſu-
muntur propoſitiones quarti ordinis que ſunt. non poſſibi-
le eſt non eſſe non contingens eſt non eẽ: impoſſibile eſt non
eſſe. neceſſe eſt eẽ. In duobus primis modis remouet̃ poſſi
bile contingens a non eẽ ⁊ in tertio attribuitur impoſſibile
eidẽ. ſ. ipſi non eſſe: ⁊ in quarto attribuitur neceſſe eius con-
tradictorie oppoſito cum dĩ neceſſe eſt eẽ. ¶ Circa oppoſi-
tionẽ hmõi ꝓpõnum. ſ. vbi modus ordinatur cũ eẽ vel non F
eſſe. Sciẽdum q̄ propoſitiones primi ⁊ ſecundi ordinis ſunt
ſubcontrarie inter ſe. vt poẽ eſt eẽ. poẽ eſt non eẽ vñ v̾ſus.
Sit tibi linea ſubcõtraria prima ſecũde. Propõnes tertij or-
dinis ſunt ꝯrie ꝓpõnibus quarti ordinis. vt p3. nam iſta im-
poſſibile eſt eẽ. que eſt de tertio ordine ꝯriatur huic neceſſe
eſt eẽ. que eſt de quarto ordine. vñ v̾ſus. Tertius eſt quarto
ſemp̃ ꝯrius ordo. Propõnes ſcd̾i ordinis ꝯdicunt ꝓpõnibus
quarti ordinis. vt poẽ eſt non eẽ. que eſt de ſcd̾o ordine cõ-
tradicit huic. non poẽ eſt non eẽ. que eſt de quarto ordine.
vñ verſus. Pugnat cũ quarto ꝯdicendo ſecũdus. Propoſi-
tiones primi ordinis contradicunt ꝓpoſitionibus tertij ordi
nis. vt hec. poſſibile eſt eẽ. que eſt de primo ordine ꝯtradicit
huic. non poſſibile eſt eſſe. que eſt de tertio ordine.

¶ Circa propoſitiōes modales in quibus ordinatur modus cum dicto eſt ſciendum ꝙ loquendo de modalibus a quatuor modis poſſibile ⁊ contingens. impoſſibile. neceſſe. octo ſunt ꝓpōnes modales prime que non reducunť ad aliquas modales priores eis equipollentes. vnde de iſtaruꝫ equipollentia nō eſt querendum vt reducantur ad aliquas priores. vnde ſunt quatuor de neceſſario ⁊ quatuor de poſſibili ſeu contingenti quod pro eodē habeo. de poſſibili ſunt iſte quatuor. poſſibile eſſe. poſſibile nullum: poſſe aliquod. poſſibile aliquod non. ⁊ de neceſſario ſunt iſte quatuor. neceſſe eē. neceſſe nullum. neceſſe aliqđ. neceſſe aliquod non. nulla enim propoſitio de impoſſibili eſt ſimpliciter prima. ſed quelibet de īpoſſibili eſt reducibilis ad aliquā de neceſſario tanꝗ̄ ad priorem cui equipollet quod patet. nam iſta. impoſſibile eſt omnē hominem eſſe aſinū. reducitur ad iſtam. neceſſe eſt aliquem hoīem non eſſe aſinum. tanꝗ̄ ad priorem cui equipollet. quod pꝫ. nam iſta. impoſſibile eſt oēm hominem eſſe aſinum. quia impoſſibile ⁊ neceſſe nō equipollent. ⁊ iſta neceſſe eſt nō oēm hominem eſſe aſinum. equipollet huic neceſſe eſt aliquem hoīem non eſſe aſinuꝫ. Et hoc probatur qꝛ nulla ꝓpoſitio de impoſſibili eſt ſimpliciter ꝑma. qꝛ impoſſe eſt duas ꝓpoſitiones ſimplr primas equipollere adinuicē. nam ꝓpoſitionum in eiſdē terminis equipollentiam adinuicem ſemper vna reducitur ad aliam tanꝗ̄ ad priorem. cum ergo iſta. neceſſe eſt aliquē hominem non eſſe aſinū ſit vna de primis. ſequitur ꝙ iſta īpoſſibile eſt omnem hominem eſſe aſinuꝫ. non ſit vna de primis ⁊ eodem modo poteſt probari de qualibet alia propoſitiōe de impoſſibili quia ipſa nō eſt prima. quia reducitur ad aliam de primis in eiſdeꝫ terminis ſibi equipollentem.

A Eqpollētia modalium que fit.

¶ Circa equipollentiaꝫ modalium in quibus modus ordinatur cum dicto eſt primo ſciendum ꝙ in talibus vel modus precedit dictum vel dictuꝫ precedit modum ⁊ vtroqꝫ modo poteſt negatio vel preponi vtriqꝫ vel poſtponi vtriqꝫ. vt interponi. hoc eſt poni inter modum ⁊ dictum. ſi modus precedat dictum. ⁊ negatio preponať vtriqꝫ faciendū eſt equipollentia cum vtroqꝫ. ſ. taꝫ modo ꝗ̄ꝫ dicto. per regulam que habetur in his verſibus. Pre cōtradic ⁊c. Primo cum modo. ſecundo cum dicto. verbi gratia. iſta ꝓpoſitio nō neceſſe eſt omne. b. eſſe. a. equipollet huic poſſibile eſt nō b. eſſe a. quia non neceſſe ⁊ poſſibile nō equipollēt. per hanc regulam. Pre contradic. poſt contra. pre poſtquā ſubalter. ⁊ primo cum modo. ſecundo cum dicto vt iſta propoſitio nō neceſſe eſt omne. b. eſſe. a. equipollet huic poſſibile eſt nō omne. b. eſſe. a. quia neceſſe ⁊ poſſibile nō equipollent per hanc regulam. Pre contradic. ⁊c. per eandem regulam. non omne. b. eſt. a. valet iſtam. aliquod b. non eſt a. ⁊ ſic iſta. poſſibile eſt non omne. b. eſſe. a. valet iſtam. poſſibile eſt aliquod. b. non eſſe. a. vnde quando modus precedit dictum ⁊ negatio preponitur vtriqꝫ. ſ. tam modo ꝗ̄ꝫ dicto eſt regula generalis ꝙ modus precedit dictum. ⁊ negatio preponitur vtriqꝫ negatio mutat vtrunqꝫ quia mutat modum in modum deſperatum. ſ. neceſſe impoſſibile. etiam negatio mutat dictum in contradictorium dicti: vt viſum eſt de iſta. non neceſſe eſt omne. b. eſſe. a. patet etiam de alijs. naꝫ iſta. non neceſſe eſt nullum. b. eſſe. a. valet iſtam. poſſibile eſt aliquod. b. eſſe. a. quod poteſt ſic patere. non neceſſe eſt nulluꝫ b. eſſe. a. valet iſtam. poſſibile eſt nullum. b. eſſe. a. ⁊ hec valet iſtam. non poſſibile eſt aliquod. b. eſſe. a. ⁊ hec. non poſſibile eſt aliquod b. eſſe. a. valet iſtam. neceſſe eſt nullum. b. eſſe. a. ⁊ hoc patet. quia illa. non poſſibile eſt aliquod ⁊c. valet iſtam. neceſſe eſt aliquod. b. nō eſſe. a. quia non poſſibile ⁊ neceſſe nō equipollent. ⁊ iſta. neceſſe eſt nō aliquod. b. eē a. equipollet huic. neceſſe eſt nullum. b eſſe. a. Sic ergo patet ꝙ ſi modus ꝓponatur dicto. ⁊ negatio preponať vtriqꝫ ꝙ negatio mutat vtrunqꝫ: ſcilicet modum in modum deſperatum. ⁊ dictum in contradictorium dicti. Si vero modus preponatur dicto. ⁊ negatio preponatur dicto: tūc equipollentia facienda eſt ex parte dicti tantum manente modo vt prius verbi gratia. iſta neceſſe eſt non omne. b. eſſe. a. equipollet huic. neceſſe eſt aliquod. b. non eſſe. a. ⁊ iſta. poſſibile eſt nullum. b. eſſe. a. equipollet huic. poſſibile eſt non aliqđ b. eſſe. a. ⁊ iſta. poſſibile eſt omne. b. eſſe. a. equipollet huic: poſſibile eſt nullum. b. non eſſe. a. ⁊ ſic de alijs. ſi autem dictum precedat modum: aut vtrunqꝫ eſt affirmatum: ſcilicet tam dictum ꝗ̄ꝫ modus. ⁊ tunc ſi negatio preponatur vtriqꝫ eſt equipollentiam eodem modo facienda ſicut quando modus precedit dictum. ſi enim dictum precedat modum ⁊ vtrunqꝫ ſit affirmatum. ⁊ negatio preponatur vtriqꝫ: negatio mutat dictum ⁊ non modum. verbi gratia. iſta. omne. b. neceſſe eſt non eſſe. a. equipollet huic: neceſſe eſt nullum. b. eſſe. a. Si vero negatio interponatur tunc mutat moduꝫ in modum deſperatum. ⁊ dictum in dictum eiuſdem quantitatis ⁊ contrarie qualitatis. verbi gratia. iſta. omne. b. non neceſſe eſt eſſe. a. equipollet huic. omne. b. poſſibile eſt non eē a ⁊ hec huic. impoſſibile eſt nullum. b. eſſe. a. ⁊ iſta. aliquod b. non neceſſe eſt eſſe. a. equipollet huic. aliquod. b. poſſibile eſt non eſſe. a. ⁊ hec huic. poſſibile eſt aliquod. b. non eſſe a. Si autem modus precedat dictum ⁊ alterum ſit neceſſarium: ſcilicet modus vel dictum: tunc non eſt aliqua ars ad ſciendum cuiꝰ equipollet: niſi facere equipollentiam cum vtroqꝫ. Primo modus cum modo dictuꝫ cum dicto. vt ſi dicatur nullum. b. neceſſe eſt eſſe. a. hec equipollet huic. omne. b. non neceſſe eſt eſſe. a. quia nullum valet omne non. ⁊ hec. omne. b. non neceſſe eſt eſſe. a. valet iſtam. omne. b. poſſibile eſt non eſſe a. ⁊ hec equipollet huic. poſſibile eſt nullum. b. eſſe. a. Si auteꝫ modus ſit neceſſarius ſicut eſt de ꝓpoſitione de impoſſibili. ſi modus precedat dictum tunc illa de impoſſibili equipollet vni de neceſſario habente ꝯtradictorium dictum. ⁊ hoc eſt vniuerſaliter verum. tam in vniuerſalibus ꝗ̄ꝫ in particularibus. Iſta eniꝫ impoſſibile eſt aliquod. b. eſſe. a. equipollet huic. neceſſe eſt nullum. b. eſſe a. ⁊ iſta impoſſe eſt omne. b. eſſe. a. eqpollet huic. neceſſe eſt aliquod. b. non eſſe. a ⁊ iſta. impoſſibile eſt nullum. b. eſſe. a. equipollet huic neceſſe eſt aliquod. b. eſſe. a. Si autem dictum precedat modum. tunc particularis affirmatiua de impoſſibili equipollet particulari negatiue de neceſſe vt iſta. aliquod b. impoſſibile eſt eſſe. a. equipolleť huic. aliquod. b. neceſſe eſt non eſſe. a. ⁊ vniuerſalis affirmatiua de impoſſibili equipollet vniuerſali negatiue de neceſſario. Iſta enim. omne. b. impoſſibile eſt eſſe. a. equipollet huic. omne. b. neceſſe eſt non eſſe. a. ⁊ hec huic. neceſſe eſt

nullum.b.eſſe.a. Sed vniuerſalis negatiua de impoſſibili quando dictum precedit modū equipollet vniuerſali affirmatiue de poſſibili. verbi gratia. Iſta nullum.b.impoſſibile eſt eſſe a.equipollet huic.omne.b.non impoſſibile eſt eē a. ⁊ hec huic.omne.b poſſibile eſt eſſe a. Iſto modo ſolebam⁹ aſſignare equipollētiam inter propoſitiones modales tunc actu non conſiderantes diuerſitatem inter ſenſum compoſitum ⁊ ſenſum diuiſum.ſed quia vbi modus ordinatur cum dicto huiuſmodi oratio non eſt modalis: niſi in ſenſu diuiſo vt eſt ſuperius declaratū ⁊ in ſenſu diuiſionis ſemper ſubiectum dicti non precedit modum.ideo aſſignanda eſt equipollentia propoſitionum modalium ſolum ſm ꝙ dictū ſeu ſubiectum dicti ſm intellectum precedit modū modo quo dictum eſt. In ſenſu enim diuiſionis in quo ſolo propoſitio eſt modalis ſubiectum dicti ſm intellectum precedit modū. ſic enim debet manifeſtari ſenſus diuiſus: vt poſſibile eſt omnem hominē currere:in ſenſu diuiſo eſt iſte ſenſus. omnem hominem poſſibile eſt currere. ſeu omnis homo poteſt currere.⁊ qualiter in talibus eſt equipollentia aſſignanda docetur equipollentia quando dictum. ideſt ſubiectum dicti precedit modum. In ſenſu vero compoſitionis ſunt huiuſmodi propoſitiones de ineſſe ⁊ ſingulares ⁊ de ſubiecto ſingulari.⁊ ideo in ſenſu compoſitionis non eſt aliqua equipollentia aſſignanda preterꝗ̄ in illis de ineſſe tantum:quia ſi vnum contrariorum ſit neceſſarium reliquum eſt impoſſibile:⁊ ſi vnum contradictoriorum eſt poſſibile.reliquū eſt impoſſibile.ideo poteſt eſſe cum maiori equipollentia inter huiuſmodi propoſitiones in ſenſu compoſitionis. ſequitur enim.omnem hominem currere eſt poſſibile.ergo omnem hominem currere eſt contingens:⁊ vlterius. ergo omnem hominem currere non eſt impoſſibile:⁊ vlterius. ergo aliquem hominem non currere non eſt neceſſe:quia ſi vnū contradictoriorum eſt poſſibile:reliquum non eſt neceſſarium: ſed non eſt equipollentia inter huiuſmodi propoſitiōes tāꝗ̄

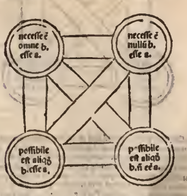
B inter propoſitiones modales. ¶ Sciendū eſt ꝙ contingēs accipitur dupliciter. ¶ Uno modo accipitur in cōmuni ſm ꝙ conuertitur cum poſſibili. Alio modo accipitur pro contingenti ad vtrūlibet ⁊ ſic non contradicit vni de neceſſario: ſed equipollet vni diſiunctiue. Item ex duabus de neceſſario in quibus diſtinguuntur contradictoria dicti vel propoſitionis de ineſſe ſit equipollentia ad illam propoſitionem que ponitur de contingenti ad vtrūlibet cuius ratio eſt. nā per philoſophum contingens ad vtrūlibet exponitur per poſſibile eſſe ⁊ poſſibile non eſſe.hoc eſt per vnam copulatiuam factam ex duabus propoſitionibus de poſſibili. verbi gratia.iſta omnem hominem contingit ad vtrūlibet currere.valet iſtam copulatiuam.omnis homo poteſt currere.⁊ omnis homo poteſt non currere.⁊ ideo ſola contradictoria:ſcilicet iſta non omnem hominem contingit currere. valet iſtam diſiunctiuam aliquis homo de neceſſitate currit.vel omnis homo de neceſſitate nō currit. Similiter iſta. aliquem hominem contingit ad vtrūlibet currere. exponitur ſic.aliquis homo poteſt currere.⁊ idē homo poteſt nō currere ⁊ ideo ſua contradictoria valet iſtam diſiunctiuam. de neceſſario.aliquis homo de neceſſitate currit. vel idem

Ad materiā vide ſcot. ſ9.diſt. p.q.v. ⁊ alibi plures.

C homo de neceſſitate non currit. ¶ Ex predictis patet ꝙ contradictorium propoſitionis de contingenti ad vtrūlibet habet tantū duas cauſas primas veritatis:ſcilicet iſte que ſub diſiunctione accepte conuertuntur. Non enim debet dici ꝙ quodlibet antecedēs eſt prima cauſa veritatis ſui conſequētis:quia ſic quelibet propoſitio vera haberet infinitas cauſas primas ſue veritatis quod videtur inconueniens.⁊ ideo dico ꝙ iſta non contingit ad vtrūlibet omne.b.eſſe.a. habet iſtas duas cauſas primas ſue veritatis.ſcilicet aliquod b.de neceſſitate eſt a.⁊ aliquod b. non de neceſſitate eſt a. ¶ Circa figuram propoſitionum modalium eſt ſciēdum ꝙ vt mihi aliquando videbatur tantum eſt ponenda vna figura in

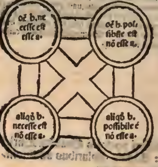
D

modalibus in quibus modus ordinatur cum dicto. In qua figura neceſſe omne.neceſſe nullum ſtant contrarie.⁊ ſub illis poſſibile aliquod.poſſibile aliquod non:ſtant ſubcontrarie ⁊ neceſſe omne.⁊ poſſibile aliquod non:ſtant contradictorie ⁊ neceſſe nullum:⁊ poſſibile aliquod ſtant contradictorie.⁊ neceſſe omne:⁊ poſſibile aliquod ſubalterne:⁊ neceſſe nullum.⁊ poſſibile aliquod non:ſtant ſubalterne:vt patet in hac figura.

¶ Nulla enim propoſitio de impoſſibili eſt prima:⁊ vt viſum eſt ſupra:⁊ ideo illa de impoſſibili ſtat in figura tanꝗ̄ vna vniuerſalis negatiua. ⁊ de poſſibili non ſtat in figura. quia ſi ſtaret in figura he eſſent contrarie.ſed non ſtant contrarie. Iſte enim propoſitiones non ſunt contrarie.poſſibile eſt omne.b.eſſe a poſſe eſt nullum b.eſſe a.quia iſte pñt eſſe ſimul vere.poſſe eſt oēm hoiem currere.poſſe eſt nullū hoiem currere. ¶ Et ſi dicatur ꝙ ſm hoc eſſent alique ꝓpōnes prime que nō ſtarēt in figura. ¶ Ad illud videt mihi eſſe dicendū ꝙ hoc non eſt inconueniens.nam ſicut in illis de ineſſe multe ſunt propoſitiones de ineſſe que non ingrediuntur figuram de ineſſe.vt propoſitiōes ſingulares:ita ſunt multe ꝓpoſitiones prime modales que non ingrediuntur figurā modalem:vt vniuerſales de poſſibili.tamen quelibet propoſitio modalis prima habet aliquam propoſitionem modalē primam ſibi contradicentem vel equipollentē ſuo contradictorio vniuerſali enim affirmatiue de poſſibili contradicit particularis negatiua de neceſſario.⁊ vniuerſali negatiue de poſſibili cōtradicit particularis affirmatiua de neceſſario vel equipollet ſue contradictorie. ¶ Ad figuram enī propoſitionum non ſufficit ꝙ propoſitiones habeant contradictoria:quia contradictio:contrarietas:ſubcontrarietas:ſubalternatio:requiruntur ad figuram propoſitionū. E
Si alicui placet ponere aliam figuram probabiliter poteſt ponere:quia vniuerſalis affirmatiua de neceſſario.vel vniuerſalis negatiua de poſſibili ſtant contrarie in figura. vel vniuerſalis negatiua de neceſſario.⁊ vniuerſalis affirmatiua de poſſibili.ſtant contrarie:⁊ hoc eſt probabile:quia ſingulares contrariorum contradicunt inter ſe:ſcilicet ſingularis affirmatiua de neceſſario:⁊ ſingularis negatiua de poſſibili contradicunt. Iſte enim contradicunt de neceſſitate. h. b.eſt.a.⁊ hoc.b.poſſibile eſt nō eſſe.a.⁊ ſm iſtum modū dicendi ponēde ſunt due figure modales. vna in qua vniuerſalis affirmatiua de neceſſario. ⁊ vlis negatiua de poſſi ſtant cōtrarie:⁊ particularis affirmatiua de neceſſario:⁊ particularis negatiua de poſſibili ſtant ſubcontrarie:⁊ vl' in affirmatiua

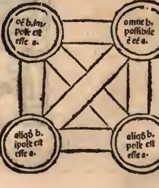
de neceſſario: ⁊ particularis affirmatiua de neceſſario ſubalternẽ: vniuerſalis affirmatiua de neceſſario: ⁊ particularis negatiua de poſſi. ⁊ vlis negatiua de poſſibili: ⁊ particularis affirmatiua de poſſibili ſtant ꝯdictorie: ⁊ in alia figura ſtãt vniuerſalis negatiua de neceſſario: ⁊ vniuerſalis affirmatiua de poſſibili contrarie. ⁊ ſub eis particularis negatiua de

neceſſario. ⁊ particularis affirmatiua de poſſibili ſubcontrarie. ⁊ ſub vniuerſali de neceſſario ſtat particularis de neceſſario ſubalterne. ⁊ ſub vniuerſali affirmatiua de poſſibili ſtat particularis affirmatiua de poſſibili ſubalterne ⁊ diſponuntur figure hoc modo.

¶ Scđm iſtum modũ ponendi nulla ꝓpō de primis eſt extra figuram modalem: ſed forte diceturꝫ ſuperius poſuiſti hmõi ꝓpoſitiones eſſe primas neceſſe eſſe. neceſſe nullum eſſe. neceſſe aliqđ. neceſſe aliquod non. poſſibile eſſe. poſſibile nullum. poſſibile aliquod non. ⁊ modo ponis alias ꝓpoſitionẽs in figuris tanq̃ꝫ primas in quibus dictum vel ſubiectũ dicti precedit modũ: ⁊ ita videt̃ ꝙ non ponas ſufficienter vel cõuenienter. ¶ Item ſm iſtũ modum dicẽdi iſte ꝓpõnes neceſſe eſt omne. b. eſſe a. neceſſe eſt nullꝫ b. eſſe a. nullo mõ ſtarent in figura. nõ. n. ſtant cõtrarie: quia vlï affirmatiue de neceſſario cõtrariatur vniuerſalis negatiua de poſſibili, ⁊ vni tantum vnum opponitur primo eodem genere oppõnis nec ſtant aliquo alio modo in figura. ergo vꝫ ſm iſtum modꝫ ꝙ non omnis ꝓpoſitio modalis ꝓma ſtet in figura modali.
¶ Ad primum dico ꝙ loquendo de propoſitione modali neceſſe eſt ꝙ ſubiectum dicti ſeu propoſitionis de ineſſe cui additur modus ſm intellectum precedat modꝫ ⁊ ꝙ predicatum ſequatur modum ⁊ ꝙ modus ſe teneat ex parte compoſitionis. ideo per iſtas propoſitiões quas ſuperius poſui primas intelliguntur ꝓpoſitiones in quibus ſubiectꝫ precedit modũꝫ. per iſtam enim neceſſe eſt omne b eſſe a. intellexi iſtam: omne b. neceſſe eſt eē a. ⁊ ſic de alijs: ⁊ ita dico ꝙ propõnes que hic ponuntur in iſtis duabus figuris ſunt ꝓpoſitiões modales prime. ⁊ ita pono conſequẽter in prioribus dictis. ¶ Ad aliud cõcedo ꝙ iſte: omne b. neceſſe eſt eſſe a. omne b. neceſſe eſt non eſſe a. modo ſtant ſimul in eadem figura: ſed ſtant cum alijs in diuerſis figuris. nec oportet quilibet propoſitionem modalem ſtare in eadem figura cum qualibet alia propoſitione modali. quelibet tñ propoſitio modalis prima eſt in aliqua figura modali. Cauſa autẽ propter quã iſte non ſunt contrarie. omne b. neceſſe eſt eſſe a. omne b. neceſſe eſt nõ eſſe a. eſt iſta qꝛ in vtraq̄ꝫ iſtarũ affirmatur idem modus: impoſſe eſt ꝙ in ꝯtrarijs vel contradictorijs ſit idem principale ⁊ formale affirmatum in vtraq̄ꝫ. ¶ Item regula eſt phĩꝫ ꝙ ſi vnum cõtradictoriorũꝫ ſit in toto falſum ꝙ reliquum erit in toto verum. ſed vtraq̄ꝫ iſtarũꝫ eſt falſa in aliquibus terminis. vtraq̄ꝫ enim iſtarum. omnis homo de neceſſitate eſt albus. omnis homo de neceſſitate non eſt albus: eſt in toto falſa. ergo ⁊c̃. ¶ Si dicatur ꝙ contraria huius. omne. b. neceſſe eſt eſſe. a. accipitur poſtponẽdo negationem vtriq̄ꝫ vt patet per hunc verſum. Pre contradic. poſt contra. pre. poſtq̄ꝫ. ſubalter. Iſte ergo ſunt contrarie. omne b. neceſſe eſt eſſe a. omne b. neceſſe eſt non eſſe a. ¶ Dicendũ ꝙ per negationẽ poſtpoſitã ſubiecto: ⁊ prepoſitam modo accipitur contrariũꝫ propoſitionis modalis vel equipollens ſuo contrario. ideo contraria huius. omne b. neceſſe eſt eſſe. a. equipollet huic. omne b. poſſibile eſt nõ eſſe. a. Ideo iſta contrariãtur. omne b. neceſſe eſt eſſe a. omne b. poſſibile eſt non eſſe a. ¶ Et ſi dicatur ꝙ ille propoſitiões. omne. b. neceſſe eſt eſſe a. omne. b. neceſſe eſt non eſſe a. opponantur: ⁊ non alio genere oppoſitionis q̃ꝫ oppoſitionis contrarie. Dico ꝙ loquendo communiter de oppoſitione ſic opponũtur ⁊ habent legem contrariorum: quia poſſunt eſſe ſimul falſe: ⁊ nũquam ſimul vere. proprie tamen loquẽdo de oppoſitione prout diſtinguitur in libro predicamentorum in oppoſitionem contrariam. contradictoriam. priuatiuam. ⁊ relatiuam. nullo modo opponuntur: ſed ſunt reducibilis ad contraria. Illo modo poſſunt ſaluari omnes regule de contrarijs. contradictorijs ⁊ ſubcontrarijs ⁊ ſubalternis. ſcilicet pre contradic. poſt. contra. ⁊c. Et ſm leges contrariorum ⁊ contradictoriorum. ſubcontrariorum ⁊c̃. iſtud nunquam prius intellexi. ⁊ ideo deo qui mihi dedit intelligere ſint gratie infinite. Si autem quis velit ponere propoſitionis de impoſſibili in figura modali ponat in vna figura iſtas propoſitiones. A

¶ Nota duplex poſſibile. Unum quod eſt principium entis: tale eſt poſſibile obiectum: ſcilicet quod poteſt dare productionem alicuius: et tale poſſibile creatura non habet niſi a deo. Aliud dicitur poſſibile. quod idem eſt quod cui non eſt eſſe prohibitum: et tale habet creabile antequam creetur. et hoc habet ab alio. non tamen a parte rei: ſed a prima intelligentia: et primum per potentiam intellectiuam intelligit obiectum creature antequam per creationem creetur in eſſe: et quando per potentiam intellectiuam ſic producitur creatura in eſſe intelligibili tunc tale obiectum habet eſſe intelligibile ſiue ab intellectu intelligente ſeu a cauſa repreſentante: vt volunt alij.

¶ Finiunt preclariſſima cōmentaria profundiſſimi doctoris Gualterij Burlei in artem veterem Porphyrij et Ariſtotelis: Additis q̄plurimis additionibus: nouiſſime recognita: cunctiſq; mendis expurgata.

¶ Venetijs mandato et expenſis heredum Luceantonij Iunte Florentini: Anno domini. 1541. die. 2. Martij.

Regiſtrum.

✠ a b c d e f g h i k l m. Oēs ſunt quaterniones preter ✠ qui eſt ternio.

